6
16-b
10

6
15 C
62

T.S.

Digitized by Google

M. VALERII MARTIALIS EPIGRAMMATA,

PARAPHRASI ET NOTIS VARIORUM SELECTISSIMIS,

AD USUM

SERENISSIMI DELPHINI,

INTERPRETATUS EST

VINCENTIUS COLLESSO, J. C.

NUMISMATIBUS, HISTORIAS ATQUE RITUS ILLUSTRANTIBUS, EXORNAVIT

LUD. SMIDS, M. D.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ludo,

AMSTELÆDAMI,
Apud G. GALLET, Præfectum Typographiæ
HUGUETANORUM.
M. DCCI.

Digitized by Google

SERENISSIMO
DELPHINO
S. P. D.

VINCENTIUS COLLESSO J. C.

MOS antiquus etiam nunc obtinet, Serenissime Delphine, *ut qui literarium opus in lucem editurus ſit, vindicem ſibi adverſus malevolos conciliet. Felicem Martialem, qui tandem hodierno die ad Te accedat; me feliciorem dixerim, qui Tibi*, Serenissime Delphine, *offeram lepidum hunc Poëtam, in carpendis vitiis acutiſſimum, virtutis vero defenſorem acerrimum. In uſus tuos juſſu Ludovici Magni interpretatione & notis illuſtrandum illum ſuſceperam: ſed fato noſtro ſerius in lucem prodiit Poëta, abs Te pridem nedum Minervæ ludo, ſed & diſciplinæ equeſtris ſtadio feliciter decurſo. In Te enim tam egregia, & tam præclara indoles eſt, ut, quibus indulſiſti artibus, iis omnibus ſummum attuleris ornamentum. Quantus vero ſit oris tui*

decor, quanta morum ſuavitas, quam acre ingenium tacitus admiror. Nimirum paternam refers ſapientiam incredibilem, ac pene divinam. Ludovici Magni clementiam, res geſtas, disjunctiſſimas regiones curſibus peragratas, ſimul & victoriis illuſtratas totus ſtupet orbis. Te, SERENISSIME DELPHINE, *ſimillimum tanto genitori filium verbo uno cum affirmo, laudum omnium materiam ſtatim exhauſiſſe mihi videor. Ergo Tibi auxilio jam eſſe nequit noſter Poëta; at delectationi eſſe poterit. Si quando, dum quieſcit* Europa *benignitate Maximi tui Parentis, Tu ſaltem rerum bellicarum imagine, venandi ſcilicet ſtudio in montes & ſilvas raptus vel unam horam donaveris Martiali:*

Retia dum ceſſant, latratoreſque moloſſi;
Et non invento ſilva quieſcit apro.

Nec horam totam perdideris forte oblectatus ſalibus Atticis noſtri Poëtæ, & hominum moribus, quos deſcribit elegantiſſime. Hoc ſi contigerit, merito gratulabor & Martiali, & mihi. Vale, SERENISSIME DELPHINE, *diuque Galliarum populis vive.*

Lut. Pariſ. Calendis Maiis
M. DC. LXXX.

AD

AD LECTOREM.

AUCTORES Latinos commentariis alii brevioribus, alii tam diffuſis illuſtrarunt, ut nec hos, nec illos facile capiant juvenes, quorum ætati non ita exigua, nec adeo ingentia conveniunt volumina. Quapropter in uſum SERENISSIMI DELPHINI juſſit LUDOVICUS MAGNUS, Hiſtoricorum & Poëtarum Latinorum verba ad verba faciliori interpretatione, adjectis deinde notis breviter & nitide explicari. Hoc munus multis viris ingenio & doctrina præſtantibus fuit impoſitum: mihi autem hæc contigit provincia, ut MARCI VALERII MARTIALIS opera modo præſcripto in lucem edi curarem. Hoc initum conſilium ad promovenda Auguſti Principis ſtudia, Tibi etiam, CANDIDE LECTOR, licet per regiam munificentiam in tuos uſus convertere.

Sic LUDOVICUS MAGNUS ferventium undique armorum ſtrepitu, dum ſolus nec totus quidem ſufficit tot potentiſſimis hoſtibus in victrices Gallias conjuratis, cogitat tamen artes ingenuas, quibus informandum Auguſtum Filium commiſerat nobiliſſimo CAROLO SANCTÆMAURÆO Duci Montauſerii illuſtriſſimo. Elegit Rex ſapientiſſimus virum moris antiqui, bello ac pace conſpicuum, cujus priſca fides, amor recti, res geſtæ domi militiæque exemplo eſſent SERENISSIMO DELPHINO. Ille ſtatim meditatus qua poſſet ratione erudiri Auguſtus Princeps, faciliorem hanc excogitavit, quam Tibi ſubjeci.

Illuſtriſſimus ac Reverendiſſimus Epiſcopus Condomenſis JACOBUS-BENIGNUS BOSSUËTIUS Præceptor aſcitus eſt. Vir ille ſacrarum & humaniorum

literarum peritiſſimus, Magiſter docendi facundiſſimus tam ſuaviter variis diſciplinis imbuit SERENISSIMUM DELPHINUM, ut quæ præcepta defatigationi aliis, Ipſi fuerint voluptati. Porro in partem tanti operis perficiendi, quo nihil deeſſet Auguſto Principi, adjunctus eſt PETRUS-DANIEL HUETIUS Abbas Alnetenſis: vir propitio Apolline natus, qui omnes omnium literarum partes feliciſſima ingenii ubertate complexus eſt, & mirum in modum excoluit. HUETIUM nominaſſe ſufficiat, cujus nominis fama in Republica literaria jamdudum percrebuit. Vir ille nobiliſſimus atque eruditiſſimus quibuſdam in locis obſcuriſſimis comiter mihi monſtravit viam, quibus ſi quid lucis acceſſerit, ipſi acceptum refero.

His initiis inſtitutus adolevit SERENISSIMUS DELPHINUS: quem creſcentem ſumus admirati, eundem toti orbi jam eſſe admirationi, atque expectationi congratulamur.

Pauca quæ ſuperſunt habeo, quæ Te ſcire velim. Variorum ſcriptorum notis uſus ſum ſæpius, quos paſſim honoris cauſſa nominavi; & de quibus bene meritum me fateor lubenter. Quæ caractere Romano lemmatibus adjecta reperies, ea ego addidi brevia argumenta epigrammatum. Ut plurimum corrupta ſunt, & a Grammaticis inſcripta; exceptis libris decimo tertio, & decimo quarto, quibus appoſita videntur lemmata ab ipſo Martiale, epig. 3. lib. 13. & epig. 2. lib. 14.

Joſephi Langii indicem ſubjeci, mendis innumeris ſublatis. Junii editionem quam ſecutus eſt Langius omnium optimam, fideliter quoque ſum ſecutus, non prætermiſſis variis lectionibus. Doctiſſimi Mathæi Raderi e Societate JESU quatuor capita, quæ ſequuntur, appoſuimus. Primum eſt de vita Martialis, ſecundum de illius libris & ſcriptis, tertium continet teſtimonia ſcriptorum de Martiale, quarto denique agitur de epigrammate. Vale.

AD

AD

M. VALERII MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBROS

PROLEMMATA.

VITA MARTIALIS EX IPSO MARTIALE POTISSIMUM DEPROMPTA.

CAPUT I.

MARCUS VALERIUS MARTIALIS COQUUS, patre Frontone, matre Flaccilla, Bilbili in Celtiberia natus, Calagurritanus fuit alumnus, quam obſcurus majorum natalibus, tam clarus ingenii monumentis. De nominibus Poëtæ conſtat ex omnium codicum fide, qui M. Valerium Martialem præferunt, quæ, num ipſe ſibi adſciverit, an a parentibus acceperit, in medio relinquo. Quanquam

Marci & Valerii Romana nomina Romæ primum aſſumpta judico. Civem enim Romanum fuiſſe, nullus dubito, cum aliis ipſe civitatem impetraret, ut lib. 3. epig. 94, gloriatur in Nævolum:

Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere cives,
Nec totidem famulos ſuſpicor eſſe tibi.

Nec factum, ſed natum, alioqui patronum ſuum carmine laudaſſet. Facilis vero erat tum aditus ad jus civitatis, quod Claudius tam vile fecerat, ut vitreis fractis vulgo diceretur emi. Otho vero peregrinis etiam donavit, ut Dio in Claudio & Othone teſtatum reliquit. Bilbilis colonia Auguſta dicta eſt, ut ipſe ſcribit lib. 10. epig. 103.

Municipes Auguſta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat———

Et extat in Tiberii Imperatoris æreo nummo AUGUSTA BILBILIS; Veſpaſianus autem, Plinio teſte lib. 3. cap. 3. univerſæ Hiſpaniæ jus Latii dedit, civitatem poſtea Caracallus. Marci ergo & Valerii nomina more civium Romanorum, qui prænomen, nomen, cognomen ferebant, ſibi Poëta legit, arbitratu reor ſuo. Marci forte & Martialis quod menſe Martio eſſet editus. Illi enim Marci, ut veteres tradunt, vocabantur. Valerii nomen vel a Mœcenate ſuo aliquo Valerio, vel Valerio Flacco familiari Poëta, vel forte ob memoriam Catulli quem eſt imitatus, qui & ipſe Valerius audivit, ſibi ſumpſit: nec enim a majoribus acceptum arbitror, etſi non ignoro, nomina novis civibus aſſumpta ab iis, quorum beneficio civitatem impetraſſent, ſua vero pro cognominibus ſervata. Quod lib. 1. de bello Gallico Cæſar oſtendit, cum ait: *Commodiſſimum viſum eſt M. Valerium Procillum, Caii Valerii Caburri filium, cujus pater a Caio Valerio Flacco civitate donatus erat, mittere.* Et Cicero ad Acilium ſcribens idem tradit: *Cum Demetrio Mega mihi vetuſtum hoſpitium eſt, ei Dolabella rogatu meo civitatem impetravit, qua in re ego interfui. Itaque nunc P. Cornelius vocatur.* Idem ad eundem Acilium ſcribens ait: *C. Avianium Philoxenum Cæſar meo beneficio in Novocomenſes retulit. Nomen autem Aviani conſecutus eſt, quod homine nullo plus*

ujus

uſus eſt quam Flacco Avianio meo familiariſſimo. Item in Verrem: *Q. Lutatius Diodorus beneficio Q. Catuli a Sulla civis Romanus factus, eademque ratione de Dione, qui beneficio Q. Metelli civis factus. Q, Cæcilius Dio eſt appellatus.* Sub Imperatoribus quum Romana civitas integris provinciis daretur, hi qui civitatem Romanam conſequebantur, vel Imperatoris prænomen & nomen, vel ejus, aut eorum, quorum præcipue ſubſidio civitatem impetraſſent, nomina ferebant. Verum cum Antoninus Caracallus Imperator conſtitutionem edidiſſet, quæ lib. 1. Digeſtorum ſub titulo *de ſtatu hominum* refertur, qua omnes eos qui in urbe Romana (Alii *orbe Romano*) eſſent, cives eſſe voluit; tum pro cujuſcumque arbitrio nomina ſumpta, aut nobiliſſimarum familiarum quæ jam defecerant, aut nova excogitata, vetere vocandi conſuetudine, quæ ad ea uſque tempora parum certe violata perduraverat, paulatim poſtea labante. Quæ præcipua cauſa fuit (quod portento ſimile eſt) ut poſt Caracalli tempora, intra pauciſſimos annos horum nominum uſus per mille annos conſervatus, omnino diſſipatus, & in nova vocabula transformatus. Nam nulla deinceps nominis, prænominis vel cognominis diſtinctio obſervata eſt; ſed omnia in fœdiſſimam barbariem verſa, antiquitatis cognitionem omni ex parte perdiderunt. Hæc Panuinius de antiquis nominibus Romanorum. Vide & Sigonium & Urſinum de nominibus & familiis Romanorum, Volaterranum Anthropol. Martial. (quamvis & hoc Romanum) a parentibus indigitatum ſive a Kal. Martiis, quibus eſt editus, ſive majorum arbitratu ob Martis cultum & memoriam cenſeo. Martiales porro noſtro Poëtæ fere æquales plures lego apud ſcriptores. Eſt apud Lampridium Gargilius Martialis, paulo tamen noſtro Martiale junior. Celebrat Tacitus Cornelium Martialem primipilarem. Laudat noſter Martialis Julium Martialem familiarem ſuum. Vixit eodem fere ævo S. Martialis, Gallorum Myſtagogus, Lemovicenſis Pontifex, ſcriptis primum ſuis nobilitatus, dein etiam ſanguine pro Chriſti nomine profuſo purpuratus. Notus eſt & ille Martialis apud Herodianum lib. 4. Caracallæ percuſſor. De Kalendis Martiis Poëtæ natalitiis ita lib. 10. epig. 24. Martialis ipſe canit:

Natales mihi Martiæ Kalendæ
Lux formoſior omnibus Kalendis.

Et lib. eodem epig. 92.

Martem mearum principem Kalendarum.

Coquus audit apud Lampridium in Alexandro Severo, *ut Martialis Coci*, inquit, *Epigramma ſignificat, quod contra quandam Gelliam ſcripſit hujuſmodi:*

Quum leporem mittis.

Coquum item appellat Joannes Solisberienſis lib. 8. Polycrat. cap. 6. & cap. 13. & lib. 7. cap. 12. Auctor Sophologii, præter alios quoſdam qui vitam Martialis conſcripſerunt. Quod nomen an gentilitium ſit, an poſthumum & hominum ſtudio inditum, non decerno. Sunt qui cenſeant a conviviis quæ frequenter celebrat, Xeniis, Apophoretiſque hoc illi nomen conditum, alii re ipſa coquum egiſſe principio exiſtimant. Titius lib. 7. cap. 21. A majoribus adhæſiſſe illi potius exiſtimem. ſeu parens coquus ab artificio audiit, ſeu a majoribus accepit. Ob tam pauca epigrammata, quibus convivia celebrat, nomenclaturam hanc indeptum eſſe non eſt vero ſimile. Eſt cum κατ' ἀντονομασίαν epigrammatarius, ut Homerus vel Virgilius Poëta, Demoſthenes vel Cicero orator, Philoſophus Ariſtoteles dicitur. Parentum nomina, niſi filius cantaſſet, oblivione ſepulta jacerent, liber 5. immortalia reddidit epig. 35.

Hanc tibi Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam.

Parentem tamen affirmant aliqui coquum dictum lectumque. Uxorem habuit Clodiam Marcellam ex gente Claudia plebeia, lib. 12. epig. 21.

Municipem rigidi quis te Marcella Salonis,
Et genitam noſtris quis putet eſſe locis?

Et mox:

Te cito ridebit peregrinus gloria partus
Romanam ducat quam magis eſſe nurum.

Ita diſtichon hoc legit Johannes Scaliger ad illud Catullianum:

Duke

Dulce rideat ad patrem.

Ex Martiale tamen diſcis, Clodiam hanc Marcellam, non Romanam, ſed Hiſpanam & Bilbilitanam patria fuiſſe, ut merito dubitare poſſis, an ex gente Claudia Romana fuerit hæc Marcella. Verſum ergo Martialis rectius ſcripſerim, ut ante habuit:

Nec cito ridebit peregrini gloria partus.

In patria laudanda tam diligens & frequens eſt, ut illius amantiſſimum facile intelligas lib. 1. epig. 62.

Te, Liciane, gloriabitur noſtra
Nec me tacebit Bilbilis.

Lib. eodem epiſt. 50.

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciane, Bilbilin
Aquis & armis nobilem.

Lib. 10. epig. 103.

Municipes Auguſta mihi, quos Bilbilis alto
Monte creat, rapidis, quos Salo cingit aquis.
Ecquid læta juvat veſtri vos gloria Vatis?
Nam decus & nomen, famaque veſtra ſumus.

Et mox in ſequenti:

Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forſitan eſſedo videbis.

Lib. 12. epig. 18.

Me multos repetita poſt Decembres
Accepit mea, ruſticumque fecit
Auro Bilbilis & ſuperba ferro.

Sed de patria Martialis & hac Bilbili plura lib. 1. epig. 50. Romam venit, cum annum ageret alterum & viceſimum, egit

in

in urbe annos quinque ſupra triginta, diſceſſit ſeptimo & quinquageſimo. Quod ipſe me docet Poëta cum lib. 12. epig. 31. de hortis Marcellæ uxoris ita canit:

Munera ſunt domino poſt ſeptima luſtra reverſo.

Lib. vero 10. epig. 104. a patria ſe triginta quatuor annos abfuiſſe adhuc in urbe degens ſcripſit. Porro lib. 10. epig. 24. de ſuis Kalendis monet ſe quinquageſimum ſeptimum annum attigiſſe:

Quinquageſima liba ſeptimamque
Veſtris addidimus hanc (vel huc) acerram.

Ex quibus concludo, poëtam ſub Galba, Othone, Vitellio, Veſpaſiano, Tito, Domitiano, Nerva, Trajano Romæ vixiſſe, cum, ut plane ſentio, ſub primum vel alterum Trajani annum, quod ab eo negligeretur, in patriam redierit, ibique poſt quadriennium, ſummum quinquennium exactum, ultimum vitæ diem clauſerit, ita ut ἑξηκοντaέτης fere obierit, aut biennium ultra vitam propagarit. Romæ Domitiano, immo & Tito carus gratuſque fuit, magniſque honoribus & donis ab utroque ornatus. Jure nempe trium liberorum, quod ſolus Imperator conferebat, maximæque argumentum gratiæ erat. De quo Plinius minor, Tacitus, Lipſius, alii, & nos ſuo loco. Gloriatur de hoc munere poëta lib. 3. epig. 94.

Præmia laudato tribuit mihi Cæſar uterque
Natorumque dedit jura paterna trium.

Et lib. 9. epig. 99.

Rumpitur invidia, tribuit quod Cæſar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidia.

Et lib. 2. epig. 92.

Natorum mihi jus trium roganti
Muſarum pretium dedit mearum
Solus qui poterat. Valebis uxor,
Non debet domino perire munus.

Creatus eſt tribunus, quod lib. 3. epig. 94. jactat:

Eſt

Eſt & in hoc aliquid vidit me Roma tribunum.

Ornatus eſt equeſtri dignitate. Ibidem,

Et ſedeo qua te ſuſcitat Oceanus.

Hoc eſt, ſpecto in theatris ludos in equeſtribus, quo ſolis equitibus licet aſpirare. Prædicat eandem lib. 5. epig. 13.

Sum, fateor, ſemperque fui, Calliſtrate, pauper,
Sed non obſcurus, nec male notus eques.

Auctus eſt donis in urbe & ruri. domicilium ſibi aſſignatum in urbe, & rus ſuburbanum docet lib. 9. epig. 99.

Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce ſub urbe eſt,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.

Et lib. 10. epig. 58.

Dura ſuburbani dum jugera paſcimus agri
Vicinoſque tibi, ſancte Quirine, lares.

Lib. item 8. epig. 61.

Sed quod ſub urbe rus habemus æſtivum,
Vehimurque mulis, non ut ante conductis.

Prædium Nomentanum pluribus verſiculis nobilitat lib. 6. epig. 43. lib. 7. epig. 92. lib. 10. epig. 94. & 48. lib. 13. epig. 119.

Italiæ quoque partem eam obiit poëta, quam olim Æmiliam. ſeu togatam Galliam dixere, nunc Lombardia cis Padum nuncupatur, ibique nobiliſſimas urbes luſtravit: Forum Cornelii, ſeu Immolam, unde tertium epigrammatum librum emiſit, ut lib. 3. epig. 1. & 4. ſcribit:

Hoc tibi, quidquid id eſt, longinquis mittit ab oris
Gallia Romanæ; nomina dicta togæ.

Et:

Si quibus in terris, qua ſimus in urbe rogabit,
Corneli referas, me licet eſſe foro.

Ra-

Ravennam, item olim caput Piceni, ut docet vetus inſcriptio: & in Venetorum ditione uti & Patavium & Altinum, Aquileiam Fori Julii primariam urbem: quæ civitates adeo poëtæ ariſere, ut conſtituerit, extremam illis ætatem conſecrare; ſic enim lib. 4. epig. 25. teſtatur:

Vos eritis noſtræ portus, requieſque ſalutis,
Si juris fuerint, otia noſtra ſui.

Amicis uſus eſt, præter Cæſares, claris, & potentibus, & multis: Stertinio, quem Avitum vocat, Deciano, Liciniano, Stella, Nepote, Lupo, Plinio juniore, Cornelio Priſco, Julio Martiale, Regulo oratore, Quinctiliano, Quincto Ovidio, Juvenale, Valerio Flacco, Silio Parthenio tyrannoctono, aliiſque compluribus, quos paſſim in ſuis libris æternis ornat elogiis. Librarium puerum habuit, Afrum Demetrium, quem moriturum, ſero nimis, libertate donavit, de quo lib. 1. epig. 102.

Illa manus quondam ſtudiorum fida meorum
Et felix domino, notaque Cæſaribus.

Gravi morbo ſemel duntaxat, dum Romæ vixit, tentatus eſt, lib. 8. epig. 25.

Vidiſti ſemel, Oppiane, tantum
Ægrum me male, ſæpe te videbo.

Lib. 6. epig. 58. ſe jam prope conclamatum ait:

O quam pene tibi Stygias ego raptus ad undas
Elyſiæ vidi nubila fuſca plagæ.

Domitiano ſublato, Parthenio Mœcenate amico aulico a militibus interfecto, cum apud Nervam parum, apud Trajanum nihil poſſet, rerum urbanarum tædio affectus, urgentibus jam tædio & fatis patriam repetivit, in eaque, confecto per triennium libro duodecimo, naturæ conceſſit: neque enim tam gratam & ſuavem vitam, quam in patria ſperavit, invenit, imo æmulorum municipum dente laceratus aſſidue, ex ægritudine

credo

credo animi morbum concepit, & periit. Nam paulo poſt, ejus mortem Plinius eleganti ad Priſcum epiſtola deploravit, ſimulque velut funebria perſolvit. Forma oris, & voce virili fuit, piloſo & hirſuto corpore, ut illa gens plerumque ſolet. Hoc poëta oſtendit, cum lib. 10. epig. 65. Carmenionem carpit, ſeque ipſum depingit:

Hiſpanis ego contumax capillis.

Et:

Hirſutis ego crinibus, geniſque
Os blæſum tibi, debiliſque lingua,
Nobis filia fortius loquetur.

Scripſerunt eandem Martialis vitam Calderinus, Sipontinus, Georgius Alexandrinus, Petrus Crinitus, & alii hos ſecuti. Nos ex ipo Martiale Martialem voluimus depingere.

DE LIBRIS ET SCRIPTIS MARTIALIS.

CAPUT II.

QUod nobiliſſimis ſcriptoribus uſu venit, uti plurimos eorum labores, aut caſus, aut bellum, aut vetuſtas ipſa detereret & obliteraret, hoc, noſtro quoque Martiali aliqua ex parte accidit: neque enim omnia illius ſcripta Poëmatave perannarunt, canit ipſe de ſuis neſcio quibus juvenilibus & apinis lib. 1. épig. 114.

Quæcunque luſi juvenis & puer quondam
Apinaſque noſtras, quas nec ipſe jam novi, &c.

Perierunt & quædam de libro ſingulari ſeu Spectaculorum (quem quidem ipſe, meo judicio, collegit: itaque, ut legitur, compoſuit, præter inſcriptiones quaſdam parum aut omnino epigrammati non convenientes) Nam lib. 1. quædam citat epigrammata de libro Amphitheatri, quæ non reperiuntur. Ad Stellam lib. 1. epig. 45. ita ſcribit:

Laſci-

Laſcivos leporum curſus luſuſque leonum,
Quod major nobis, charta minorque gerit,
Et bis idem facimus: nimium ſi Stella videtur
Hoc tibi: bis leporem tu quoque pone mihi.

Majorem chartam librum primum interpretor, quod plura epigrammata contineat quam liber Spectaculorum, qui quidem ad Titi laudes, & Amphitheatrum, ſeu ludos in amphitheatro editos potiſſimum, ut doctiſſimus ſentit Lipſius, eſt referendus. A Poëta, poſt Titi mortem, recognitum arbitror, & inſcriptiones epigrammatum ita poſitas, ut poſſent pleræque ad Domitianum, qui ſibi patris fratriſque opera omnia tranſcribebat, referri atque intelligi. De quo infra copioſius. Epigrammatum libros, præter ſingularem, compoſuit duodecim, quos non ſimul in manus hominum dedit; ſed ut quemque abſolverat, ita in literas miſit, quod ex epiſtolis & multis epigrammatis lector cognoſcet. Revocavit tamen editos, & quoſdam emendavit, ut fatetur lib. 10. epig. 2.

Feſtinata prior decimi mihi cura libelli
Elapſum manibus nunc revocavit opus,
Nota leges quædam ſed lima raſa recenti
Pars nova major erit: lector utrique fave.

Et hæc forte cauſa ſit, cur exemplaria hodierna tantum inter ſe differant; Aldina, inquam, & Calderina ſeu vulgaria. Nos Juniana ſecuti ſumus.

Librum 13. & 14. hoc eſt, Xenia & Apophoreta ante librum 10. & ſequentes ſcripſit, vivo adhuc tyranno Domitiano, cui in Xeniis & Apophoretis blanditur. Nam illud profecto Domitianum ſpectat, cui lemma Anſer eſt:

Hæc ſervavit avis Tarpeii templa tonantis:
Miraris: nondum fecerat illa Deus.

Utique Domitianum vocat Deum, qui incenſum Capitolium reſtituit, ut ſupra oſtendimus. Nec de alio intelligo primum diſtichon lib. 14.

Syn-

Digitized by Google

Synthesibus dum gaudet eques, dominuſque Senatus
Dumque decent noſtrum pilea ſumpta Jovem.

Jovem Domitianum more ſuo appellitat, ut ſupra:

Me meus in terris Juppiter ecce tenet.

Cæterum, quod generatim ad univerſa poëtæ epigrammata attinet, non ita admiror omnia, ut vel paria, vel omnia præſtantiſſima judicem. Sunt alia aliis meliora: quod ipſe fatetur de ſuis, lib. 1. epig. 12. ſcribit:

Sunt bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura
Quæ legis: hic aliter non fit, Avite, liber.

Et lib. 7. epig. 30.

Triginta toto mala ſunt epigrammata libro:
Si totidem bona ſunt, Lauſe, bonus liber eſt.

Quod vero monent nonnulli, ut mala a bonis ſecernantur; maleque natis infœlix nota adſcribatur, id curæ alteri non invidebo. Ego quæ forte an acutiſſima cenſeo, alius plumbea dicat; nec enim doctiſſimis etiam in hac cenſura convenit, quod Ciceronis & Plutarchi, qualium, Deus bone, virorum judicia oſtendunt, quorum alter omnium ſeculorum auctoritate comprobatus Cicero Timæi dictum de Dianæ abſentia in ejus templi conflagratione, ut argutum & acutum celebrat ac miratur: Alter vero Plutarchus in Alexandri vita tam frigidum ait eundem Hegeſiæ jocum, (in nomine quoque controverſia eſt) ut ipſum etiam incendium reſtinguere potuerit. Victorius lib. 16. Var. cap. 15. commendat Adagiographus Palladæ Græci epigrammata, elevat eadem ac penitus deprimit H. Stephanus, ut veriſſimum ſit illud Luciani:

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι διάκριτόν ἐστι νόημα
Ἀλλ' ὃ σὺ θαυμάζεις τοῦθ' ἑτέροισι γέλως.

Editur humana eximium nil mente: Sed illud
Quod tu miraris, ridiculum eſt aliis.

Nunquam fiet, ut omnes eadem mirentur amentque: quot capita, tot ſententiæ. Præclara tamen pleraque ſunt hujus poëtæ epigrammata, in quibus nullum habet ſecundum. Accedit, mihi neceſſario multa prætereunda, quæ tibi forte maxime jucunda.

TESTIMONIA SCRIPTORUM DE MARTIALE.

CAPUT III.

OMNIUM nobiliſſimum teſtatiſſimumque eſt C. Plinii Cæcilii Secundi, poetæ æqualis & amici, cujus judicium merito tanti fit ab omnibus, quanti Plinius hic ipſe ab omnibus fieri ſolet, cujus ad Cornelium Priſcum epiſtolam de Martiale apponam.

CAIUS PLINIUS Cornelio Priſco S.

Audio Valerium Martialem deceſſiſſe, & moleſte fero. Erat homo ingenioſus, acutus, acer, & qui plurimum in ſcribendo, & ſalis haberet & fellis, nec candoris minus. Proſecutus eram viatico ſecedentem, dederam hoc amicitiæ, dederam etiam verſiculis quos de me compoſuit. Fuit mos antiquis, eos qui vel ſingulorum laudes, vel urbium ſcripſerant, aut honoribus, aut pecunia ornare. Noſtris vero temporibus, ut alia ſpecioſa & egregia, ita hoc inprimis exolevit. Nam poſtquam deſivimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui ſint verſiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipſorum volumen, niſi quoſdam tenerem. Tu, ſi placuerint hi, cæteros in libro requires. Alloquitur Muſam. Mandat, ut domum meam in exquiliis quærat, adeat reverenter.

Sed

Sed ne tempore non tuo deſertam
Pulſes ebria januam, videto:
Totos dat tetricæ dies Minervæ.
Dum centum ſtudet, auribus virorum
Hoc, quod ſecula poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora eſt tua, dum furit Lyæus
Dum regnat roſa, dum madent capilli,
Tum me vel rigidi legant Catones.

Meritone, qui hoc de me ſcripſit, & tunc dimiſi amiciſſime, & nunc amiciſſimum defunctum eſſe doleo? dedit enim mihi, quantum maxime potuit: daturus amplius ſi potuiſſet. Tametſi quid homini poteſt dari majus quam gloria, laus, & æternitas? Æterna, quæ ſcripſit, non erunt fortaſſe: ille tamen ſcripſit tanquam futura. Vale.

ÆLIUS VERUS CÆSAR.

Addam & Spartiani, aut potius Ælii Veri Cæſaris de poëta noſtro elogium. *Idem* (Ælius Verus Cæſar) *Martialem epigrammatarium poëtam, Virgilium ſuum dixiſſe fertur.* Virgilium intellige in ſuo genere, hoc eſt principem epigrammatis, ut ille epici poëmatis.

LAMPRIDIUS in Alexandro Severo.

Martialem ævo Alexandri Severi plurimum legi celebrarique ſolitum oſtendunt Lampridii verba: *Et quoniam*, inquit, *de lepuſculis facta eſt mentio, quod ille (Alexander) leporem quotidie haberet, jocus poëticus emerſit, idcirco quod multi ſeptem diebus pulchros eſſe dicunt, qui leporem comederint, ut Martialis Coci epigramma ſignificat, quod contra Gelliam ſcripſit hujuſmodi:*

Quum leporem mittis, ſemper mihi, Gellia, mandas;
Septem formoſus, Marce, diebus eris.
Si verum dicis, ſi verum, Gellia, mandas;
Ediſti nunquam, Gellia, tu leporem.

Sed hos verſus Martialis in eam, quæ deformis eſſet, compoſuit, &c. Iſta Lampridius de Martiale quem cocum nominat. Ex ævi illius credo more, quo & Gargilius Martialis ſcribebat & florebat, ut diſcriminis forte cauſſa poëtam noſtrum cocum dixerit, aut quod reapſe coquus fuerit.

SIDONIUS *carm.* 23.

Inter claros ſcriptores ſæpius numeratur Martialis a claro Sidonio, qui ita canit:

Quid celſos Senecas loquar vel illum
Quem dat Bilbilis alta Martialem
Terrarum indigenas Ibericarum?

Idem carmine 119.

Aut mordax ſine fine Martialis.

Omitto Salisbérienſis, Æneæ Silvii, Hiſtoricorum item Hiſpaniæ Joannis Vaſæi, Franciſci Taraphæ, Marianæ, & aliorum encomia Martiali impertita. Nec interpretes Martialis commemoro Calderinum, Sipontinum, Merulam, Micyllum, & alios, qui Martialem certatim prædicant. Sunt nonnulli qui minus recte ſentiunt de noſtro poëta. Sed horum ſententiæ lumina noſtri ævi & à noſtro proximi Jovianos Pontanos, Scaligeros, Turnebos, Lipſios oppono.

JOVIANUS PONTANUS *lib.* 3. *de Sermone cap.* 18.

Valerius Martialis artificioſiſſimus epigrammatum ſcriptor ita in iis quidem jocatus eſt, ut frequentius carpat quam delectat: tametſi e

d -

demorſione ipſa delectatio quoque paritur. Ad hac dictis ejus partim occultiſſima quædam inſunt ſpicula, partim verba quæ non ſolum a facto ſint aliena, verum aut obſcœna ipſa admodum ſcurriliaque, aut maxime ampulloſa & acida, quod quidem Hiſpanicum eſt. Nam etſi Hiſpani cum primis ſunt facetiarum ſtudioſi, tamen ſi populares reſpexeris ac plebeios gentis ejus homines, invenies eorum jocos non tam propendere in luſum ac delicias; quam in ſubmorſiones, magiſque ſpectare in invectivas & ſubſannationes, quam in riſum, voluptatemque e jucunditate conceptam, quæ in facetis viris tenerrima quidem eſt. Sunt tamen dicta ejus in univerſum arguta, ſubtiliterque conquiſita, abſtruſæ ſententiæ, eædemque raræ, ſalſæ, aculeatæ: inventio vero maxime acuta, verba autem præcipue accommodata, quæque non prima tantum facie, atque in ipſo explicatu lectorem alliciant, atque auditorem: verum quæ in ejus animo relinquant tacitam quandam quaſi ſubtitillationem. Nihilo tamen minus in iis non pauca quidem animadvertas; quæ decorum illud retineant, quod virtutis hujus, de qua præcipimus, maxime eſt proprium. Quale illud, quod & jucundum ſimul & ſalſum eſt, riſumque venuſte pariter atque honeſte movet, ac vel in ore etiam matronæ non dedecet.

Unguentum fateor bonum dediſti. Et quæ ſequuntur.

Hæc Jovianus vere ſincereque probat, nec falſo, quæ de eodem ſubjicit, petulantiore tamen, & nobis hic tacendo. Concludit demum laudem hiſce verbis: *Ejuſmodi ſunt igitur Martialis dicta, ut pleraque multum habeant ſalis: nec minus fellis, atque ampulloſi proque loco & jocentur, & delectent:* Cætera ad illam partem epigrammatum pertinent, quam nos præſcripſimus.

Angelus Politianus Præfat. in Quintil. *Ut ab ingenioſiſſimo Latinorum epigrammatum poëta, & vagæ juventutis moderator, & Romanæ gloria togæ vere meruerit appellari.*

JULIUS SCALIGER *lib. 6. poët.*

Ne Martialem quidem transferre libet ad meliora. De illius libris alibi ſatis a nobis dictum eſt. Multa ſunt ejus epigrammata divina, in quibus & ſermonis caſtitas, & argumenti ſpecies luculenta eſt. Verſus vero candidi, numeroſi, pleni, denique optimi. Alia fœda ne legerim quidem (merito igitur purgantur) *tantum abeſt ut ad cenſuram vocem.*

 Idem

Idem lib. 3. cap. 126.

Epigrammatis virtutes peculiares brevitas & argutia, hanc Catullus non ſemper eſt aſſecutus, Martialis nuſquam omiſit.

TURNEBUS lib. 13. cap. 19.

Cum a Martiale lepidiſſimo poëta (nec enim illis aſſentior, qui ſcurram ineptum eum appellant, neque ſatis elegante Muſa libros epigrammatum ſcripſiſſe autumant, &c.) canitur lib. 3. epiſt. 93.
Admittat inter buſtuarias mœchas, &c.

Idem cap. 4. lib. 8.

Quid vetat attingere feſtiviſſimi poëtæ Martialis luſus, atque in his operam ludere? Non ſemper ſupercilia adducenda ſunt, &c.

Idem lib. 29. cap. 9.

Verſus Martialis ſunt lepidi, ſed paucis intellecti, cum tamen verbis minime obſcuris contexti ſint.

JUSTUS LIPSIUS lib. 1. epiſtolic. quæſt. cap. 5.

Quid cenſes tu? Non melius de Martiale Scaliger judicavit, qui verſus ejus candidos, numeroſos, plenos, epigrammata multa divina dicit: quam ille qui ſcurram de trivio appellat. Nollem excidiſſet viro magno hoc judicium judicii diſſimile. Nihil ad Catullum Martialis, ſcio: Sed & hoc ſcio epigrammata illa, nec in trivio nata, nec in triclinio. Multa fœda, obſcœna in Martiale: & mehercule in uno Catulli libello non pudiciora, ſed pauciora. Ignorat ſeculum illud qui hoc accuſat. Sunt & joci aliquot leves, vulgati pueriles: ſed meliorum major eſt numerus. Faceret e re literaria, ſi quis more veterum criticorum delectum ejus epigrammatum haberet, & bonis adfigeret laudis notam, aliis culpæ, &c. Hæc Lipſius.

Taceo eorum qui hodie ſcribunt egregia de Martiale judicia, nul-

nullus certe vel Catulli, Tibulli, Propertii, Virgilii, Ovidii, Statii, Auſonii interpres non ſexcenties utitur teſtimonio Martialis, nullus antiquitatis admirator & ſcriptor tacet Martialem, cujus teſtimonio omnes pro oraculis utuntur, qui de rebus Romanis libros meditantur. Itaque, ut hoc caput concludam, ſatis meo animo vel tacitus laudatur is qui plurimum citatur, legitur, & teritur, ut vere de ſeipſo Martialis:

Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant:
Confiteor: laudant illa, ſed iſta legunt.

Sint alia poëmata epigrammatis graviora, non ſunt vel jucundiora, vel utiliora; non minus emendat mores noſter, quam vel Lucillius, qui verſu ſecuit urbem, vel Horatius, Perſius, Juvenalis. Quin & hoc laudis habet noſter, quod bonos aperte laudat, improbos alieno nomine tecte corrigit, ut de ſe fatetur ipſe lib. 10. epig. 33.

Hunc ſervare modum noſtri novere libelli,
Parcere perſonis, dicere de vitiis.

Vere etiam hoc poëta de epigrammatis, & fabuloſis aliis poëmatis.

Neſcis, crede mihi, quid ſint epigrammata, Flacce,
Qui tantum luſus illa, jocoſque putas.
Ille magis ludit, qui ſcribit prandia ſævi
Tereos, aut cœnam, crude Thyeſta, tuam.

DE EPIGRAMMATE.

CAPUT IV.

Alii quam multi ſcriptores de epigrammate varie admodum præceperunt. Parmenio lib. 1. Anthol. cap. 44. εἰς λογογραφίαν. Cyrillus ibidem. Gyraldus Dial. 10. hiſtor. poët. Robertellus libro ſingulari ad Ariſtotelis poëticen. Julius Scaliger lib. 3. poët. Minturnus lib. 5. de poëta. Thomas Correa libro ſingulari, & duo nuper e Societate; Antonius Poſſevinus, & Jacobus Pontanus. Mihi ſicut animus non eſt, omnia quæ ad epigrammatis laudes, antiquitatem, artem, & varietatem, pertinent exequi, ita prorſus tacere, nec vim, originem, naturamque ejus attingere, cum epigrammatarium poëtam enarrandum ſuſceperim, non eſt omnino viſum opportunum. Quare tribus, ut aiunt, verbis rem expediam; & unde natum epigramma, quid illud, & quas virtutes deſideret, exponam.

Epigramma ſyllabatim expreſſum latine inſcriptionem ſonat. ἐπιγράφω enim inſcribo, ſuperſcribo, ſeu titulum alicui rei addo, valet. Unde ἐπιγράφειν τὸ βιβλίον, ἐπιστολὴν, ἀνδριάντα, τάφον, &c. Inſcribere librum, literas, ſtatuam, tumulum.

Obſervavit Budæus a Plutarcho τὸ ἐπιγράφειν, uſurpari pro eo quod eſt, epigramma ſcribere.

Prima ſane notione epigramma nihil aliud eſt quam ἐπιγραφὴ, quæ primitus nuda & ſimplex fuit, & ſæpe uno duntaxat verbo fiebat; qualis eſt apud Pauſaniam ἐνυάλιος Mars, ſeu Mavortius, ἐπίγραμμα, inquit, ἐστὶν αὐτῷ ἐνυάλιος, hoc eſt, ἐπιγραφὴν ἔχει, ἐνυάλιος. Talis eſt inſcriptio Verrinæ ſtatuæ apud Ciceronem, ΣΩΤΗΡ. Pluribus verbis liberis tamen epigramma de Cyro adfert Strabo. Infinita etiam extant hodie ſoluta oratione pluribus verbis facta, Cyri hoc eſt lib. 15. Ω' ἄνθρωπε, ἐγὼ Κῦρός εἰμι ὁ τὴν ἀρχὴν τοῖς Πέρσαις κτησάμενος, καὶ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς μὴ οὖν φθονήσῃς τοῦ μνήματος. Plura ibid. Primo igitur & vero ſignificatu, ea dicta

ſunt

unt epigrammata, quæ pro elogiis inſcribebantur monumentis ſtatuis, tropœis, imaginibus. Eſt enim epigramma ſtatuæ, vel imaginis inſcriptio. Deinde tranſlatum eſt epigramma ad libros, factumque eſt contra, ut epigramma fieret inſcriptio inſcriptionis: hoc eſt; ſtatua, inſcriptio epigrammatis, id quod exemplo intelliges. Primum cogita, poſitam Herculi aut Romulo ſtatuam cum hac inſcriptione, Herculi, orbis liberatori, vel Romulo urbis conditori. Acceſſit deinde poeta, ſcripſit epigramma in ſtatuas haſce Herculis & Romuli, eaque libro ſuo epigrammatum ſeu carminum inſeruit cum hac inſcriptione: De ſtatua Herculis, de coloſſo Jovis, de ſpecie Romuli, &c. Hic, ut vides, ſtatua Herculis, Jovis, Romuli, eſt inſcriptio epigrammatis: cum tamen ipſum epigramma natura ſua ſignificet inſcriptionem. Ita fit ut in libris epigramma ſit inſcriptio inſcriptionis, & quaſi epigramma epigrammatis.

Eſt autem epigramma, uti nunc accipitur, poëma breve, cum ſimplici cujuſpiam rei, vel perſonæ, vel facti indicatione, aut ex propoſitis aliquid deducens.

Simplex eſt illud apud Gellium Pacuvii lib. 1. cap. 24.

Adoleſcens tametſi properas, hoc te ſaxum rogat
Ut ſe aſpicias: deinde quod ſcriptum eſt, legas.
Hic ſunt poëtæ Pacuvii Marci ſita
Oſſa; hoc volebam, neſcius ne eſſes: Vale.

& illud Simonidis lib. 3. Anthol. cap. 2. qui nomen Caſmyli, patria: pater, & victoria exprimitur.

α. Εἰπὸν τίς, τίνος ἐσσὶ, τίνος πατρίδος, τίνι νικῇς;
β. Κάσμυλος εὐαγόρου, πύθια, πὺξ, ῥόδιος.

Dic quis es, & cujus, quæ patria palmaque pugnæ:
Caſmylus Evagoræ, Pythia, Lucta, Rhodus.

Illud etiam Virgilii,

Æneas hæc de Danaïs victoribus arma.

& illud de eodem neſcio an ejuſdem:

Man-

Mantua me genuit, &c.

Compoſitum eſt, cum ex propoſitis aliud deducitur, idque vel majus, vel minus, vel par, vel diverſum, contrariumve. Majus deducitur ab Antipatro 1. Anthol. cap. 54. in Dianæ Epheſinæ templum, quod Babyloni, Jovi Alpheio, hortis penſilibus, Coloſſo Rhodio, Mauſoli tumulo anteponit. Noſter item poëta Antipatrum imitatus, 1. epig. Amphitheatrum Titi ſeptem orbis miraculis antetulit. Sed hujus exempla paſſim apud Græcos & Latinos occurrunt. Minus, ut Martialis ad Paullum de Phiala & Galla epig. 75. lib. 10. & lib. A. epig. 6. ubi docet, fœminas poſſe, quod olim vix Hercules. Et de ſue quæ ex vulnere peperit. Eſt a minori, quo probat majus. Si nata eſt fera ex funere matris, cur non potuerit Deus? Minus, concludit lib. 9. epig. 4. ubi oſtendit Jovem eſſe pauperiorem Cæſare, majoraque Cæſaris merita, quam ut illa æquare poſſit Jupiter. Minus deducit lib. 9. epig. 49. ad Gallicum, & eodem lib. 9. epig. 60. Obvia paſſim hujus exempla leges. Paria ſunt illa lib. 2. cap. 18. ad Maximum, quem ſe majorem, ſibi tamen eſſe parem probat ex paribus. *Capto tuam pudet heu, &c.* Contra libro eodem epig. 43. Ad Candidum ſe parem amicis jactantem, oſtendit diſparem. A paribus eſt illud lib. 8. epig. 35.

Cum ſitis ſimiles pareſque vita
Uxor peſſima, peſſimus maritus,
Miror non bene convenire vobis.

Sed his epigrammatis non tam par concludit, quam ex paribus diverſum. Par omnino colligit ex propoſitis lib. 1. epig. 61. ad Licinianum:

Nec me tacebit Bilbilis.

quia ſum æque celebratus meis ſcriptis atque Catullus, Livius, Maro, Stella, Flaccus, Ovidius, Lucanus ex ſuis. Par concludit lib. 8. epig. 56. ad Flaccum:

Ergo

Ergo ero Virgilius, ſi munera Mœcenatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marſus ero.

Sæpe diverſum colligitur:

Pars maxillarum tonſa eſt tibi, pars tibi raſa eſt.
Pars vulſa eſt, unum quis putet eſſe caput?

Plurima ſunt quæ contrarium inferunt. Martialis:

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem,
Nec poſſum tecum vivere, nec ſine te.

Et:

Inſequeris, fugio; fugis, inſequor: hæc mihi mens eſt:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

Catullus:

Odi & amo, quare id faciam fortaſſe requiris;
Neſcio, ſed fieri ſentio, & excrucior.

Sæpe ambigue, & vel argutiſſime epigramma concluditur, cujuſmodi eſt illud Martialis lib. 1. epig. 97.

——— *excidit mihi nomen.*

& illud lib. 4. epig. *66.*

———*feciſti rem, Line, difficilem.*

& lib. eodem epig. 34.

Sordida cum tibi ſit, verum tamen, Attale, dicit,
Quiſquis te niveam dicit habere togam.

Multa ſunt præterea quæ diverſum ex uno, vel unum ex diverſis colligunt, epig. 2, Amph. vel quæ ex paribus vel repugnantibus contrariis, &c. componuntur. Non pauca præterea, quæ non facile ad certum genus revocantur. Pleraque tamen laudem vel reprehenſionem, ſuaſionem, officium, documentumve continent. Multa proferrem ex Græcis & Latinis, ſi hoc mihi propoſitum foret, exempla.

Hypo-

Hypotheſis ſeu res ſubjectæ, ſunt quidem illæ omnes, ſed tamen amant epigrammata præ ceteris illuſtriſſima facta: cujuſmodi ſunt Q. Mutii Scævolæ, Lucretiæ, Herculis, Democlis Athenienſis, Alexandri Magni, Themiſtoclis, Leonidæ, &c. Vel ingentia flagitia, quæ maxime ad Satyram pertinent; qualia Neronis, Phalaridis, Dionyſii, & hujuſmodi monſtrorum leguntur. Vel vitia corporis, vel animi, vel quæcumque in materiam ridiculi cadunt: vel quæ indignationem maximam, ingenteſque animi motus & affectus habent, amoris, odii, invidiæ, iræ, moleſtiæ, ſpei, timoris: Quorum omnium multo illuſtriora habemus in noſtra tam antiqua, quam nova Republica monumenta, quam profana & impia hominum ſæcula unquam habuere. Quid non ſuppeditabunt humani generis conditores Adam & Eva, cum ex beato & florente ſtatu gloriæ, in lamentabiles mortis, omniumque ærumnarum caſus inciderunt? Quid Samſon, David, Machabæi? Quid Juditha, Heſter? Quid Magdalena noſtra lacrymis amoris & doloris ubique madens? Quid heroes noſtri, heroideſque Martyres, Laurentius, Ignatius, Georgius, Catharina, Hagne, Agatha, utraque Lucia, quibus mille partibus genticam ſuperſtitionem ſuperamus. Aptiſſima vero & acutiſſima objiciuntur cogitata ex Chriſti θεανθρώπου perſona, ubi plurima ex contrario poſſunt dici, quo pacto idem ſit æternus & mortalis, ſitiat fons, eſuriat omnium rerum ſatietas, frigeat ignis, langueat vigor, ægrotet medicus, moriatur vita, &c.

Definio tandem materiam epigrammatis, fortiſſima & ignaviſſima facta, pulcherrima & turpiſſima, abſurdiſſima & aptiſſima, ſtultiſſima & ſapientiſſima, maxime ridicula & lamentabilia, minima & maxima, prima & extrema, artes, fraudes, eventus humanos, divina & naturalia cadere in epigramma. Atque ut materia eſt incircumſcripta, ita genus carminis liberum eſt, quanquam duo triave genera potiſſimum uſurpentur. Elegiacum, Phalæcium, Iambicum; non raro etiam heroïcum, ut docet noſter lib. 6. epig. 65.

Hexametris epigramma facis? ſcio dicere Tuccam.
Tucca ſolet fieri: denique Tucca licet.

Eſt

DE EPIGRAMMATE.

Eſt epigramma per ſe opus, nec pars vel Elegiæ, vel Epopœiæ, vel Tragœdiæ, vel Comœdiæ, ut cenſuit Robertellus, quem & ratio, & viri docti merito rejiciunt.

Virtutes epigrammatis alii duas, alii tres pluresve adferunt, præcipuas complectemur. Brevitatem, argutiam, venuſtatem ſeu ſuavitatem. Brevitas ideo tribuitur epigrammati, quod olim epigramma nihil eſſet aliud præter ipſam inſcriptionem, quæ ſæpe tribus, alias duobus, nonnunquam etiam uno verbo abſolvebatur. Nec definitum eſt hodie, quot verſibus epigramma ſit conficiendum. Minturnus ex Cyrilli ſententia ait, diſtichum eſſe nimis longum in epigrammate; ſed Cyrillus contra docet, diſtichum eſſe juſtum epigramma. Apponam epigramma Cyrilli:

Πᾶν καλόν ἐστ' ἐπίγραμμα τὸ δίστιχον. ἢν δὲ παρέλθῃς
Τοὺς τρεῖς, ῥαψῳδεῖς, κοὐκ ἐπίγραμμα λέγεις.
Omne epigramma placet, geminis quod verſibus exit,
Quod plus eſt, librum, non epigramma voces.

& noſter:

Diſticha qui ſcribit, puto vult brevitate placere:
Quid prodeſt brevitas, dic mihi, ſi liber eſt.

Sunt qui duobus diſtichis non amplius epigramma ſcribebant, ut de Lampridio quodam tradit Siconius epiſt. 9. lib. 8. Præterea, inquit, quod ad epigrammata ſpectat, non copia, ſed acumine placent, quæ nec brevius diſticho, nec longius tetraſticho finiebantur. In eadem ſententia videtur fuiſſe Parmenio, cujus eſt hoc epigramma de epigrammate.

Φημὶ πολυστιχίην ἐπιγράμματος οὐ κατὰ Μούσας
Εἶναι. μὴ ζητεῖτ' ἐν σταδίῳ δολιχόν
Πολλ' ἀνακυκλεῖται δολιχοῦ δρόμος. ἐν σταδίῳ δὲ
Ὀξὺς ἐλαυνομένου, πνεύματός ἐστι τόνος.
A Muſis procul eſt, multos epigrammate verſus
Complecti, an quæras in ſtadio dolichon?
In dolicho curſus crebro torquetur: acuta
Pectoris in ſtadio concita vis rapitur.

Non-

Nonnulli ultra δεκάστιχον, hoc eſt, quina diſticha non progrediendum docent. Ego ex Græcis & Latinis ἐπιγραμματοποιοῖς diſco epigrammata ſcribi poſſe, & frequenter ſcripta ſolo monoſticho, ut illud Græcorum lib. 4. cap. 8. in Centaurum: & lib. 1. Theonis, εἰς ἑβδομάδα, & 4. εἰς ἄγαλμα ἠχοῦς ἠχὼ μημωλύγω. Et multa præter hæc epigrammata Græcis paſſim obvia. Martialis lib. 8. epig. 19.

Pauper videri vult Cinna, & eſt pauper.

& lib. 7. epig. 97.

Omnia, Caſtor, emis; ſic fiet ut omnia vendas.

Diſticha vero, triſticha, tetraſticha, pentaſticha, hexaſticha, ſeptaſticha, ἐννεάστιχα, decaſticha ubique occurrunt, apud Catullum, Martialem, in Anthologia Græcorum. Quod jam negant decaſticho licere verſum addere; refutant principes epigrammatis, Catullus, Martialis, & plurimi Græcorum. Catullus & Martialis trigeſimum verſum excedunt. Agathias Græcus Icoſiſtichon, hoc eſt, viginti verſuum epigramma ſcripſit lib. 7. Anthol. Longiora leges lib. 5. Concludo igitur diſticha, tetraſticha, octoſticha, decaſticha, eſſe venuſtiſſima in genere Elegiaco. Epodos & Hexametros, & Scazontes, Anacreontæos, hendecaſyllabos plures congeſtos, ubique leges, quanquam ſæpe tranſgrediantur nonnulli limites epigrammatis. De brevitate & longitudine epig. ſic noſter lib. 2. epig. 77.

Coſconi, qui longa putas epigrammata noſtra
Utilis ungendis axibus eſſe potes.
Hac tu credideris longum ratione coloſſum,
Et puerum Bruti dixeris eſſe brevem.
Diſce quod ignoras. Marſi doctique Pedonis
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non ſunt longa, quibus nihil eſt quod demere poſſis:
Sed tu, Coſconi, diſticha longa facis.

Argutia vel maxime propria eſt epigrammati, unde nervum, vim & acrimoniam, geniumque ſuum habet epigramma, ex qua

Digitized by Google

qua comparatur epigramma; nunc pugioni, quo punctim feritur hoſtis; nunc ſcorpioni, qui cauda icit; modo piperi, quod acrimonia ſua mordet linguam; nunc felli, quod amariſſimum: Quo in genere facile princeps eſt Martialis. Quod ipſemet de ſe non ignoravit, cum lib. 1. epig. 1. ſcripſit:

Toto notus in orbe Martialis
Argutis epigrammaton libellis.

& Sidonius:

Et mordax ſine ſine Martialis.

Arguta ſunt pleraque Lucilii, Antipatri, Luciani, Nicarchi. Caruit fere hac laude Catullus, quam venuſtate compenſavit. Sunt autem argutiſſima fere, quæ ludunt in ambiguo, vel concludunt παρὰ προσδοκίαν: Nam tota vis argutiæ plerumque eſt in extremo verſu, aut diſticho, velut in teli mucrone, quod omnia epigrammata oſtendunt; aut ſi hac careant, epigrammatis nomen relinquant. Quod in ſoluta oratione Apophtegmata, hoc in carmine ſunt epigrammata. Limis etiam & obliquis oculis epigrammata velut optice pictura intuenda. Aliud enim plerunque habent in receſſu conditum, quam in fronte promittunt. Exemplum ſit illud Martialis lib. 1. epig. 97. Ultimo verſu dicit,

——————— *Excidit mihi nomen.*

Videtur ſignificare, memoria excidiſſe, cum lingua exciderit, hoc eſt, pronunciarit. Venuſtas, quæ ſuavitatem continet, in epigrammate tunc cernitur, cum eſt rotundum, amœniſque & gratis verbis compoſitum, non diſtortum numeris, non hiulcum, ſed quod orbem ſententiæ fœliciter abſolvit, quodque dulcem ſenſum & comparationes gratas continet. Eſt venuſtiſſimus atque ſuaviſſimus in ſuis hendecaſyllabis Catullus, quem aſſequi in hoc genere Martialis non potuit. Venuſtum illud Archiæ 1. Antholog.

Τέσσαρές εἰσιν ἀγῶνες, &c.

& illud Cæſari adſcriptum:

Thrax puer, &c.

&

& illud Pullicis, vel Pollucis rotundum,

Cum mea me genitrix, &c.

& Ovidii de Lucretia:

Cum foderet caſtum ferro Lucretia pectus, &c.

Aliaque innumera: omnia fere Catulli phaleucia & ïambica. Et illud Martialis in Catellam Publii:

Iſſa eſt paſſere, &c.

Non onerabo chartas exemplis, quæ tu multa leges apud eos quos in prima pagina laudavi: mihi curſus ad alia.

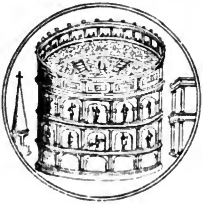
MARTIALIS
NUMISMATIBUS ILLUSTRATUS.

Spectat. 1 *epigr.* 3 *verſ.*
Triviæ] Pete ejus templi formam, ex perquam eleganti *Num.* apud *Petitum*, *de Amazonib.* 20 *cap.*

Spect. 1 *epigr.* 5 *verſ.*
Mauſolea] Videas hæc in *Num.* ficto licet, apud *Giſb. Cuperum*, *in Obſerv.* alioque.

Spect. 1 *epigr.* 7 *verſ.*
Amphitheatro] Quod exhibet Veſpaſianorum ex ære *Numus*, apud *Oyzelium*, [illegible]

Spect. 2 *epigr.* 6 *verſ.*
Neronis] Qui in *Numis* modò laureato, modò radiato, modò nudo prorſus capite, frequentiſſimus.

B

Spect. 3 *epigr.* 3 *verſ.*
Rhodopeius] Orphei epitheton, à Rhodope, Thracio monte, quem præfert Antonini *Num.* apud *Seguinum*, *in Select.*

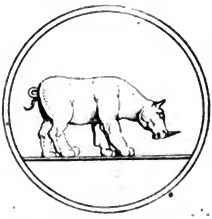
Spect. 16 *epigr.* 3 *verſ.*
Europen] Spectatur, à tauro rapta, in Græco Trajani *Num.*

Spect. 6 *epigr.* 3 *verſ.*
Leonem] Herculis & Nemæi leonis lucta in plurimis, & Latinorum & Græcorum exhibetur *Numiſmatibus.*

Spect. 19 *epigr.* 2 *verſ.*
Taurus] Qui ferociens & arenam ſpargens (Ludorum ſymbolum) exhibetur in *Num.* Auguſti.

Spect. 9 *epigr.* 3 *verſ.*
Rhinoceros] Cujus iconem præfert, apud *Erizzum*, Domitiani rarior *Num.*

Spect. 19 *epigr.* 4 *verſ.*
Elephanta] Quem quoque, ut Ludorum ſymbolum, conſpicis in Anton. Pii *Numo.*

B VE

Spect. 21 *epigr.* 4 *verſ.*
Orpheo] Qui, inter feras medius in eximio M. Aurelii *Num.* apud *Sambucum*, *in Select.* & *Morellum*, *Specim.* 11 *Tab.*

Spect. 25 *epigr.* 3 *verſ.*
Audax Leandrus·] Qui natans occurrit in *Num.* Abydenorum, apud *Morellum*, *Specim.* 18 *Tab.*

Spectac. 28 *epigr.* 6 *verſ.*
Triton] In Claudii præclaro *Num.* Neptunus, equis remotis, trahitur à Tritonibus.

Spect. 27 *epigr.* 3 *verſ.*
Taurum] Quem, impoſitum humeris, vivum auferebat Hercules.

Spect. 24 *epigr.* 5 *verſ.*
Æquora] Naumachiam, muro cinctam, exhibet Domitiani *Num.* apud *Schefferum*, *de Re Naval.* 3 *lib.* 2 *cap.* *Oyzelium*, alioſque.

Spect. 27 *epigr.* 5 *verſ.*
Hydræ] Quem, capitibus ſemper renaſcentibus, ægerrime ſubegit Hercules. Inſpice Pruſenorum *Num.* apud *Ezech. Spanhemium*, *Triſtanumque.*

M. VAL. MARTIALIS SPECTACULORUM LIBER.

In Amphitheatrum Cæſaris præferendum pulcherrimis orbis ædificiis.

EPIGRAMMA I.

BARBARA Pyramidum ſileat miracula Memphis,
  Aſſiduus jactet nec Babylona labor:
Nec Triviæ templo molles laudentur honores,
  Diſſimuletque Deum cornibus ara frequens.
Aëre nec vacuo pendentia Mauſolea
  Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant.
Omnis Cæſareo cedat labor amphitheatro:
  Unum pro cunctis fama loquatur opus.

INTERPRETATIO.

Barbara Memphis taceat admirandas pyramides, nec labor improbus oſtentet Babylona: nec celebrentur delicata ornamenta Templi Dianæ, & ara referta cornibus ſileat Deum: nec Cares commendatione nimia in cœlum tollant monumentum Mauſoli ſuſpenſum in *aëre vacuo: Omne opus det primas Amphitheatro Cæſaris, & fama prædicet unicum* illud *ædificium pro omnibus.*

NOTÆ.

Memphis.] Urbs Ægypti nobiliſſima, ſecundum pleroſque hodie *le Caire*: Cum tamen ab altera parte Nili fuerit, e regione Cairi, cujus nihil extare præter nomen, Menchis, putat Poſtellus: vana eſt illa opinio. Strabo lib. 17. ait, *Pyramides, quæ apud Memphim ſunt, in ulteriore regione apparere*, ſcilicet Babylonis caſtelli natura muniti a Babyloniis quibuſdam conditi, ut ait idem Strabo. ἔστι δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ Δέλτα *τρίσχοινον εἰς αὐτήν*: tribus ſchœnis a Delta diſſita eſt Memphis nempe. Schœnum ex eodem Strabone libro citato triginta ſtadia complectitur, ſecundum Herodotum ſexaginta: ſtadium verò menſura eſt pedum

ſexcentenûm, ut tradit Budæus ex Herodoto lib. 2. de labyrintho loquente. Plinius lib. 2. cap. 23. ait: *Stadium centum viginti quinque noſtros efficit paſſus, pedes ſexcentos viginti quinque.* Barbaram dicit Memphim, quod Romani, præter Græcos, omnes alios populos barbaros vocarent. Apud hanc urbem Ægyptii Reges potius ad oſtentationem, quam ad uſum Pyramides extruxere adhuc extantes, quæ inter ſeptem orbis miracula annumeratæ: ſunt verò quadratæ moles, quæ ab ima & latiſſima baſi paulatim in apicem deſinentes ſummam in altitudinem creſcunt.

Aſſiduus labor.] *Alii* hunc laborem referunt ad Scriptores, qui multis laudibus Babylonem extulerunt; eſtque idem, inquiunt, quod Horatius lib. 1. carm. ode 7. vocat unum opus.

Sunt quibus unum opus eſt intacta Palladis urbem
Carmine perpetuo celebrare.

Sed Poëta comparat Amphitheatrum cum alio ædificio, itaque *alii* melius meo judicio laborem illum aſſiduum referunt ad Babylonis muros, quorum ambitus quadringenta & octoginta ſtadia complectebatur teſte Herodoto lib. 1. ita ut ingenti labore fuerint perfecti, & inter orbis miracula recenſiti: aſſiduus ergo labor ſumitur hîc pro ingenti, & improbo. Babylon verò urbs fuit celeberrima ad Euphratem, cujus ſitum fusè explicat Herodotus lib. 1. de qua Ovidius lib. 4. Metamorph.

——————— *Ubi dicitur altam*
Coctilibus muris cinxiſſe Semiramis urbem.

de penſilibus illius hortis tum ab hiſtoricis tum à Poetis narrantur multa. Alii legunt *Aſſyrius* labor quod Babylon olim fuit Metropolis Aſſyriæ. Strabo lib. 16.

Nec Trivia.] Diana dicta eſt Trivia, quod in triviis coleretur, unde a Græcis dicitur τριοδῖτις hoc eſt in trivio conſtituta. *Molles honores* intellige ſigna in Templo Dianæ, columnas, ipſum denique templum ſummo artificio elaboratum; *molles* autem delicatiſſimos & quaſi vivos interpretare: ſic Virg. lib. 6. Æneid.

Excudent alii ſpirantia mollius æra:
Credo equidem vivos ducent de marmore vultus.

Epheſus Ioniæ regionis Aſiaticæ urbs nobilis ab hoc Dianæ Templo: quare legunt alii *molles Iones.* Quæ lectio non diſpliceret ſi antiquis in codicibus reperiretur: hoc eſt nec celebrentur molles Iones a Templo Dianæ Epheſiæ: ſententia perſpicua eſt, Ionas nempe effœminatos adeo non eſſe laudandos a Templo quod Dianæ ædificaverunt, nec Cares a Mauſoleo, nec Babylonios a ſuis muris, nec Delios ab ara cornea, nec Ægyptios a ſuis Pyramidibus: cum omnia illa ædificia longè ſuperet Amphitheatrum a Veſpaſiano extructum Suetonius in Veſpaſiano cap. 9. a Tito dedicatum in Tito cap 7. *in quo ſpectacula magnifica aſſiduè, & ſumptuoſa edidit Domitianus*, idem Suetonius in Domitiano cap. 4. unde dicitur hic ſpectaculorum liber: extructi autem Amphitheatri laudem Domitiano tribuit noſter Poëta.

Cornibus ara.] Βωμὸς κεράτινος, ara cornea inter ſeptem orbis miracula recenſita, quam in inſula Delo hodie *Sdiles* ex cornibus caprarum a Dianæ furore interfectarum extruxit Apollo, non tanquam divinum opus ſe jactet cum ab Amphitheatro mortali manu facto longè ſuperetur. De cornea hac ara agit Callimachus in hymno Apollinis, & Plutarchus de animalium ſolertia, ſcribit hanc aram inter orbis miracula poſitam. Alii minus bene videntur intelligere Templum Jovis Hammonis apud Naſamonas Libyæ populos in ora Syrtis. Strabo lib. 17. *alii. Diſſimulet Delon.*

Mauſolea.] id eſt Sepulchrum Mauſuli regis Cariæ conditum ab Artemiſia uxore, & enumeratum inter orbis miracula. *Pendentia* dixit quia columnis erant ſuffulta. Vide Epig. 14. lib. 2.

Inde petit centum pendentia tecta columnis.

Cares verò Aſiam minorem habitarunt contra Rhodum caput regni Halicarnaſſus ubi Mauſoleum ſpectabatur: de quo Vitruvius lib. 2. cap. 8. & Plinius lib 35. cap. 5.

Unum pro.] Alii *pro.* Lipſius de Amphitheatro cap. 7. *Intelligit*, inquit, *hoc Titianum: nec ad Domitianum illa, aut de Domitiano, ut allucinatur interpretum vulgus.* Judicet lector ex his quæ ſupra diximus.

Ad

Google

Ad eundem Cæſarem de ejus operibus. II.

HIc ubi ſidereus propius videt aſtra coloſſus,
Et creſcunt media pegmata celſa via;
Invidioſa feri radiabant atria regis,
Unaque jam tota ſtabat in urbe domus.
Hîc, ubi conſpicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles, ſtagna Neronis erant.
Hîc, ubi miramur velocia munera thermas,
Abſtulerat miſeris tecta ſuperbus ager.
Claudia diffuſas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma ſibi eſt, & ſunt, te præſide, Cæſar
Deliciæ populi, quæ fuerant domini.

Odioſa aula crudelis regis Neronis *hîc ſplendebat, & jam unicum domicilium erat in tota civitate, ubi radiatus coloſſus aſpicit aſtra propius, & pegmata alta ſurgunt media via. Hîc erant ſtagna Neronis ubi extruitur moles veneranda ſpectandi Amphitheatri. Hîc campus ſuperbus eripuerat domos ab ærumnoſis* civibus, *ubi nobis admirationi ſunt balnea celeriter extructa. Extrema pars erat atrii deſinentis, ubi Claudia porticus dilatat umbras. Roma ſibi reſtituta eſt, &, te Imperatore, Cæſar, ſunt populi, quæ fuerant voluptates domini* Neronis.

Hic ubi ſidereus.] Plinius lib. 34. cap. 7. *Audaciæ innumera ſunt exempla. Moles quippe excogitatas videmus ſtatuarum, quas coloſſos vocant, turribus pares.* Sidereus verò dicitur coloſſus quia a Veſpaſiano Soli dicatus eſt, vide Plinium loco citato, & Suetonium in Veſpaſiano cap. 18. *Coloſſi refectorem inſigni congiario, magnaque mercede donavit.* Ille enim coloſſus ſecundum Suetonium in Nerone cap. 31. *centum viginti pedum ſtabat ipſius Neronis effigie*: in eodem hoc capite recenſentur ædificia quorum mentionem hic facit Martialis, qui pergit Domitiano tribuere quæ a Veſpaſiano & Tito ædificata fuerant; alii tamen putant hæc ad Titum referri. *Hic coloſſus erectus ſub Nerone, refectus a Veſpaſiano, ac dempto capite Neronis, & Solis adjecto cum ſeptem radiis Soli dicatus fuit, &c. Hieronymus in cap. 3. Habacuc.* Vide Epig. 60. lib. 12.

Pegmata.] Fuerunt machinæ quas ſic deſcribit Scaliger in lib. 5. Manilii. *Erat autem pegma contabulatio, quæ ſponte ſurgebat ſenſim, & diſſolvebatur.* De his machinis Plinius lib. 33. cap. 33. Seneca Epiſt. 88. *His*, inquit, *annumeres machinatores, qui pegmata ex ſe ſurgentia excogitant, & tabulata tacitè in ſublime creſcentia, & alias ex inopinato varietates: aut dehiſcentibus quæ cohærebant; aut quæ diſtabant ſua ſponte cohærentibus, aut iis quæ eminebant, paulatim in ſe reſidentibus.*

Invidioſa feri.] Tacitus lib. 15. ann. *Cæterum Nero uſus eſt patriæ ruinis, extruxit domum in qua haud perinde gemmæ, & aurum miraculo eſſent, ſolita quidem & luxu vulgata, quam arva & ſtagna, & in modum ſolitudinum, hinc ſylvæ, inde aperta ſpatia, & proſpectus. Superbus ager* dicitur, vel quia ampliſſimus, vel quia Neroni peculiaris, nec populo communis.

Velocia munera.] Thermæ enim velociter à Tito fuerant extructæ in gratiam populi. Suetonius in Tito cap. 7. *Amphitheatro dedicato, Thermiſque juxta celeriter extructis.*

Claudia.] Quam eamdem cum Liviæ porticu, de qua Plinius lib. 14. cap. 1. Affirmant aliqui, alii verò diverſam fuiſſe ſtatuunt.

Quæ fuerant domini.] Odipsè Neronem vocat dominum, qui nempe civibus Romanis veluti ſervis imperaret.

Ad eundem, ad cujus ſpectacula ex omnibus orbis regionibus gentes adveniſſe dicit. III.

QUÆ tam ſepoſita eſt, quæ gens tam barbara, Cæſar,
Ex qua ſpectator non ſit in urbe tua?
Venit ab Orpheo cultor Rhodopeius Hæmo,
Venit & epoto Sarmata paſtus equo,
Et qui prima bibit deprenſi flumina Nili.
Et quem ſupremæ Tethyos unda ferit.
Feſtinavit Arabs, feſtinavere Sabæi,
Et Cilices nimbis hic maduere ſuis.
Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.
Vox diverſa ſonat: populorum eſt vox tamen una,
Cum verus patriæ diceris eſſe pater.

Quæ natio, ô Cæſar, tam remota & tam barbara ex qua aliquis ſpectator non videatur in tua civitate? Incola Thracius advenit ab Orpheo Hæmo. Sarmata quoque nutritus ſanguine *equi hauſto, atque ille qui potat aquam primam Nili cogniti, & ille qui percutitur unda extremi maris. Arabes properaverunt, Sabæi accurrerunt, & Cilices reſperſi fuerunt ſuis imbribus. Sicambri acceſſere capillis coactis in nodum, atque Æthiopes coma alio modo religata. Loquela varia* quidem *eſt, attamen unus eſt ſermo earum nationum, cum verus patriæ parens appellaris.*

Venit ab Orpheo.] Rhodope & Hæmus montes ſunt Thraciæ. Orpheus Hæmns dicitur, quia ad eum habitarunt parentes Orphei, vide Plinium lib. 4. cap. 1. & cap. 11. ubi agit de patria Orphei.

Sarmata paſtus equo.] hoc eſt a Septemtrione Sarmatæ venerunt, a meridie incolæ Nili. Ab Occidente Hiſpani vel Britanni. Ab Oriente Arabes. Sarmatia duplex eſt, Europæa, & Aſiatica. Europæam, *Ruſſiam*, vocat Ortelius, Aſiaticam verò *Tartariam*. *Sarmatarum quoque gentes hac maxime pulte aluntur, & cruda etiam farina, equino lacte, vel ſanguine e cruris venis admixto.* Plinius lib. 18. cap. 10. ſub finem.

Et qui prima.] Et venerunt illi Æthiopes, qui regionem incolunt, ubi emergit primum ac deprehenditur Nilus. De quo fuſè Plinius lib. 5. cap. 9. *Nilus incertis ortus fontibus it per deſerta.* Et paulò infra. *Originem (ut Juba rex potuit exquirere) in monte inferioris Mauritaniæ non procul Oceano habet, lacu protinus ſtagnante, quem vocant Nilidem* Dio in Severo affirmat originem Nili fuiſſe inventam. *Nilus a monte Atlante certò fluit, qui mons eſt in Macenuitide, non longè ab Oceano, qua parte ſpectat ad occaſum ſolis.* Priſci tamen quam plurimi negant Nili fontes fuiſſe deprehenſos, maxime Seneca lib. 6. quæſt. Natural cap. 8. Papinius Sylvarum lib. 3. Horatius lib. 4. carm. ode 14. & multi alii: videat lector. Fontes Nili repertos fuiſſe conſtat, ex iis quæ referunt Patres Societatis Jeſu Alphonſus Mendez, Almeyda, maximè Hyeronimus Lobus, nempe in regno *Goyam* ad duodecimum gradum latitudinis Borealis, & quinquageſimum quintum longitudinis gradum in regione *Sacahala*, quam incolunt Agavi. Illic lacus eſt jactum lapidis latus, in quo ſunt duo fontes a ſe invicem triginta paſſibus diſtantes, qui noſtrorum puteorum figuram referunt; ex his emanat fluvius Nilus, qui per alterum deinde lacum tranſit ſeque in terram abdit: Ad milliare verò interius emergit rurſum ea aquarum copia auctus, ut fluvii nomen conſequi poſſit. Orientem verſus fluit. A ſua origine quadraginta milliaria emenſus lacum Dambeam vulgò Bardambeam ingreditur, &c. quæ fusè deſcribuntur in ſynopſi hiſtoriæ Æthiopicæ. Vide librum inſcriptum, *Recueil de divers voyages faits en Afrique, &c.*

Supremæ.] Tethys Oceani uxor pro mari ipſo ſumitur. Hic intellige Britannos, vel Hiſpanos qui ſunt ultimi ad ſolem occidentem; ubi mare inquietum & undoſum toto anno, unde dicit, *ferit*. Thetis verò Pelei conjux fuit & mater Achillis.

Sabæi.] Populi felicis Arabiæ.

Cilices.] Cilicia Aſiæ minoris regio hodie vocatur *Turcomania* & *Fintchia*, ubi eſt

crocus

crocus præſtantiſſimus cui primam nobilitatem tribuit Plinius lib. 21. cap. 6. *Hic madere.* Nam croco trito & mixto vino dulci irrigabantur, odoratis quoque imbribus perfundebantur ſpectatores.

Sicambri.] Teſte Strabone Galliæ ſunt populi, ubi hodie Gueldriæ Ducatus. Ut Martiano placet; nempe inter Moſam & Rhenum. Secundum alios fuerunt ab altera parte Rheni ubi hodie Zutphaniæ Comitatus. In nodum torquere crines ſolebant illi populi; Epigram. 39. lib. 5. *Rhenique nodos.* Tacitus de moribus Germanorum hunc titum ſpeciatim tribuit Suevis. *Inſigne gentis obliquare crinem, nodoque ſubſtringere.* Juvenalis Sat. 13. verſu 160.

Cærula quis ſtupuit Germani lumina? flavam
Cæſariem? & madido torquentem cornua cirro?

Atque aliter tortis.] Æthiopum comæ natura & ardore Solis criſpæ ſunt, Germanorum verò arte.

Ad Cæſarem quod expulerit delatores. IV.

TURBA gravis paci, placidæque inimica quieti,
Quæ ſemper miſeras ſollicitabat opes,
Traducta eſt titulis, nec cepit arena nocentes,
Et delator habet, quod dabat, exilium.
Exulat Auſonia profugus delator ab urbe:
Impenſis vitam principis annumeres.

Multitudo infenſa paci, atque adverſaria quietæ tranquillitati, quæ aſſiduè vexabat divitias miſerorum Civium, *ducta eſt* cum *inſcriptionibus. nec arena continuit reos & accuſator mulctatur exilio, quo mulctabat* alios. *Accuſator fugitivus amandatur ab urbe Roma; vitam addas ſumptibus Imperatoris.*

Traducta eſt titulis.] Sic legit Lipſius in notis ad lib. 2. cap. 11. de Cruce. *Titulis enim vult*, Martialis ſcil. *traductos delatores, quomodo? nonne omnium unus eſt communis? non hic: quia additum, quos & quam illuſtres quiſque detuliſſet. Exempli cauſſa. His eſt Titius, qui Camerinum detulit. Hic qui Lateranum, & talia. In libris legitur.* Traducta eſt Gætulis, *in aliis.* Tradita Gætulis, *& emendarunt.* Traducta eſt Gyaris *quod ego & ratio facilè refellant.* In hoc libro, *de Cruce*, fuſè agit Lipſius, de titulis quos damnatis apponere ſolebant antiqui.

Nec cepit.] Tantus fortè erat delatorum numerus, ut in arena contineri non potuerint: vel intellige tantummodo ignominiæ cauſſa traductos fuiſſe per arenam, & deinde in exilium miſſos. Senſus eſt: delatores non fuerunt addicti arenæ: Suetonius in Tito cap. 8. mentem noſtram explicuit. *Inter adverſa temporum, & delatores, mandatoreſque erant ex licentia veteri. Hos aſſiduè in foro flagellis ac fuſtibus cæſos, ac noviſſimè traductos per Amphitheatri arenam, partim ſubjici in ſervos, ac venire imperavit: Partim in aſperrima inſularum avehi.* Alii legunt *in aſperrimas inſularum.*

Auſonia ab urbe.] Romam intellige: Italia dicta eſt Auſonia ab Auſonio Ulyſſis & Calypſûs filio.

Impenſis.] hoc eſt muneribus exhibitis: Nimirum præter alia munera quæ in civium gratiam exhiberi juſſit Domitianus, dedit vitam, quoniam ejecit delatores qui vitæ & bonis civium inſidiabantur.

Blanditur Cæſari de ſpectaculo Paſiphaës. V.

JUNCTAM Paſiphaën Dictæo, credite, tauro.
Vidimus; accepit fabula priſca fidem.

Fidem adhibete Paſiphaën verè junctam fuiſſe tauro Cretenſi; Spectavimus; Fabula antiqua

Nec ſe miretur, Cæſar, longæva vetuſtas:
Quidquid fama canit, donat arena tibi.

*facta eſt vera. Nec antiquitas remota, ô Cæſar, ſibi nimium placeat: Quidquid fama nar*rat, id ipſum *tibi ſuppeditat arena.*

Junctam Paſiphaën.] Paſiphaë filia Solis, & uxor Minois Regis Cretæ arſit amore tauri. hæc fabula ſatis nota.

Dictæo.] Cretenſi a Dicta monte Cretæ.

Nec ſe miretur.] Propter ſua miracula, aut potius propter fabulas, quæ in Amphitheatro Domitiani verè repræſentabantur. Simile ſpectaculum exhibuerat Nero. Suetonius in Nerone cap. 12. *Taurus Paſiphaën ligneo juvencæ ſimulachre abditam iniit, ut multi ſpectantium crediderunt.*

Blanditur Cæſari
de venatione mulierum. VI.

BELLIGER invictis quòd Mars tibi ſævit in armis,
Non ſatis eſt, Cæſar, ſævit & ipſa Venus.
Proſtratum Nemees & vaſta in valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus:
Priſca fides taceat: nam poſt tua munera Cæſar,
Hæc jam fœminea vidimus acta manu.

Non ſufficit, ô Cæſar, quod Mars bellicoſus tibi fuerit in armis inſuperabilibus, Venus quoque ipſa fuit. Fama narrabat egregium Herculis factum, leonem profligatum deſerta in valle Nemees. Vetera monumenta ſileant: etenim, ô Cæſar, poſt tua ſpectacula, jam ſpectavimus hæc facta manu muliebri.

Mars tibi ſævit.] Hoc eſt in ſpecie figuraque tua: ut in Auguſti ſpecie Mercurius pugnavit in terris. Horatius lib. 1. carminum ode 2. Sic Marcilius. Vel in tuam gratiam ſævit. Videat lector.

Sævit & ipſa Venus.] hoc eſt non viri tantum tibi venatores, ſed & fœminæ tibi ſunt venatrices. Suetonius in Domitiano cap. 4. *Nam venationes gladiatoreſque, & noctibus ad lychnuchos*: Supple, commiſit; *Nec virorum modo pugnas, ſed & feminarum.*

Nemees.] Sylva eſt in Peloponneſo inter Mycenas & Nemeam, ubi leo ab Hercule fuit interfectus, legunt alii. *Proſtratum Nemees in vaſta valle leonem.*

Hæc jam fœminea.] In arenam enim deſcenderunt Romanæ fœminæ. Juvenal. Sat. 1.

——— *Mævia Tuſcum*
Figat aprum, & nuda teneat venabula mamma.

Pœna Laureoli. VII.

QUALITER in Scythica religatus rupe Prometheus,
Aſſiduam nimio pectore pavit avem,
Nuda Caledonio ſic pectora præbuit urſo,
Non falſa pendens in cruce Laureolus.
Vivebant laceri membris ſtillantibus artus,

Quemadmodum Prometheus Scythico Saxo affixus, viſceribus renaſcentibus nutrivit volucrem adhærentem: ita Laureolus ſuſpenſus in patibulo non ficto objecit ſpoliatum corpus urſo Britannico. Artus diſcerpti palpitabant, membris

Inque

Inque omni nuſquam corpore corpus erat.
Denique ſupplicium dederat necis ille paternæ,
Vel domini jugulum foderat enſe nocens.
Templa vel arcano demens ſpoliaverat auro,
Subdiderat ſævas vel tibi Roma faces.
Vicerat antiquæ ſceleratus crimina famæ,
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

cruore manantibus, & nulla facies corporis erat in toto corpore. Tandem ille perſolverat pœnas mortis paternæ, aut reus gladio tranſadegerat collum heri ſui. Aut inſanus furatus erat in templis aurum ſecretum; vel tibi, ô Roma, ſuppoſuerat tædas crudeles. Hic *nefarius ſuperavit ſcelera priſca famæ, in quo ſupplicium fuit, quod fuerat fabula.*

In Scythica rupe.] In Caucaſo quem Scythæ accolunt: & pars eſt Tauri montis, inter Pontum Euxinum & mare Caſpium. Vide Epig. 26. lib. 9. infra. Nota eſt Promethei fabula, quem Caucaſo affixit Jupiter, quod furtim e cælo ignem ſubduxiſſet; ex cujus renaſcentibus quotidie viſceribus aquila, vel ut aliis placet, vultur nutriebatur. Legendus Æſchilus, in Prometheo vincto.

Caledonio urſo.] Caledonia regio Britanniæ, ubi ſylvæ denſiſſimæ, unde ſævi urſi Romam mittebantur. Caledonii Ptolemæo Scotiæ populi. *Roſſia* eorum tractus videtur vocari. Buchananus vocat *Duncalden.* Vide Epig. 44. lib. 10. Alii *viſcera.* Enimvero non ſolet Poëta repetere eaſdem voces.

In cruce Laureolus.] Maleficus quidam ſub nomine & perſona Laureoli, qui fuerat olim latronum dux, de cujus in crucem acti ſupplicio Romæ identidem mimus agebatur. Suetonius in Caligula cap. 57. *Et cum in Laureolo mimo in quo actor proripiens ſe ruina ſanguinem vomuit, &c.* Juvenal. Sat. 8. verſu 186.

Laureolum velox etiam bene Lentulus egit
Judice me dignus vera cruce:

Verſus ſequentes ut adulterini à quibuſdam rejiciuntur perperam: his enim additis crudelitatis nota, quæ Domitiano inuri potuiſſet, deletur.

Templa vel arcano.] hoc eſt vaſa aurea ad uſum ſacrificiorum: vel fortè intelligit aurum in templis cuſtodiæ cauſſa depoſitum.

Qua fuerat fabula.] Senſus eſt. Alii quidem mimi Laureoli actores fictas tantum & mimicas pœnas dederunt, hic verò latro veras luit.

De Dædalo. VIII.

DÆDALE Lucano cum ſic lacereris ab urſo,
Quam cuperes pennas nunc habuiſſe tuas.

O Dædale quam optares nunc eſſe inſtructus tuis alis, cum ita dilanieris ab urſo Lucano.

Dædale.] Nota eſt Dædali hiſtoria ex lib. 8. Metam. Ovidii. Hic verò damnatus coactus eſt Dædalum imitari, & per aërem volare, delapſus autem ab urſo dilaniatus eſt. Simile ſpectaculum legitur apud Suetonium in Nerone cap. 12. *Icarus primo ſtatim conatu juxta cubiculum ejus decidit, ipſumque cruore reſperſit.*

Lucano urſo.] Ex Lucania Italiæ provincia hodie *Baſilicata*, in regno Neapolitano unde immanes urſi Romam mittebantur. Plinius lib. 3. cap. 5.

Quam cuperes.] Habere pennas quibus a Creta avolaſti. Alii *tunc.*

De rhinocerote pugnante cum tauro. IX:

PRÆSTITIT exhibitus tota tibi, Cæſar, arena,
Quæ non promiſit prælia, rhinoceros.
O quam terribiles exarſit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat?

Rhinoceros datus in ſpectaculum per totam arenam tibi præbuit, ô Cæſar, pugnam quam non eſt pollicitus. O quam horribili ira accenſus eſt incurvus! Quantum cornu habebat, qui extollebat taurum, veluti *pilam.*

De Rhinocerote.] Marcilius ſic. Fuiſſet plenius lemma *de pugna tauri ac rhinocerotis.*

Quæ non promiſit.] Quia non potuit aliquandiu ab amphitheatralibus magiſtris irritari. De rhinocerote agit Plinius lib. 8. cap. 20. *Longitudo ei par*, cum Elephanto ſcil. *crura multo breviora, color buxeus. In ejus ſumma nare cornu eſt. Pronus*, hoc eſt cornu incurvato. *Promiſit.* Alii *promiſti.*

Cui pila.] Pilæ dicebantur veſtes in globum & ſpeciem pilæ collectæ, quæ objiciebantur cornibus taurorum, ut irritarentur. Vide Epig. 19. infra Epig. 43. lib. 2. Epig. 53. lib. 14.

De leone qui gubernatorem offendit. X.

LÆSERAT ingrato leo perfidus ore magiſtrum,
Auſus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto perſolvit crimine pœnas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet eſſe hominum tali ſub principe mores,
Qui jubet ingenium mitius eſſe feris?

Leo infidelis vulneraverat rectorem ſuum dente immemori, auſus violare manus adeo ſibi *cognitas: ſed ſupplicium pertulit debitum tanti ſceleris, & paſſus eſt jacula, qui non erat paſſus virgas. Quam indolem habere debent homines ſub tali Imperatore, qui vult feris ineſſe leniorem naturam?*

Læſerat ingrato.] Oblitus nempe beneficiorum quæ a ſuo rectore acceperat, ſed fortè irritatus & crudeliter verberatus fuerat, alioquin animal eſt gratiſſimum, ut narrat Gellius cap. 14. lib. 5. De Androdo & leone. Vide Epig. 75. lib. 2.

Qui jubet ingenium.] Hoc eſt qui vult feras habere mores humanos: ſic a clementia commendat Domitianum.

De urſo viſcato. XI.

PRÆCEPS ſanguinea dum ſe rotat urſus arena,
Implicitam viſco perdidit ille fugam.
Splendida jam tecto ceſſent venabula ferro,
Nec volet excuſſa lancea torta manu.

Dum Urſus ruens ſe volvit in orbem per arenam cruentam, irretitus viſco ſiſtit fugam. Nitida venabula jam quieſcant recondito ferro, nec haſta volet vibrata manu agitata. Venator deprendat præ-

Deprendat

Deprendat vacuo venator in aëre prædam,
  Si captare feras aucupis arte placet.

dam in vacuo aëre, ſi lubet capere feras arte aucupis.

Perdidit ille fugam.] Pro fuga intellige vim fugiendi, & epithetum *implicitam*, per metalepſim fugæ tribuitur, quod urſo fugienti conveniebat. Alii, *implicitus.*

Si captare feras.] Captare, verbum eſt proprium aucupii, deprehendere autem venationis, quaſi dicat jam venator aucupio feras veluti aves captet.

De ſue, quæ ex vulnere peperit. XII.

INTER Cæſareæ diſcrimina ſæva Dianæ
  Fixiſſet gravidam cum levis haſta ſuem;
Exſiliit partus miſeræ de vulnere matris.
  O Lucina ferox, hoc peperiſſe fuit?
Pluribus illa mori voluiſſet ſaucia telis,
  Omnibus ut natis triſte pateret iter.
Quis negat eſſe ſatum materno funere Bacchum?
  Sic genitum numen credite: nata fera eſt.

Cum levis haſta perfodiſſet ſuem prægnantem, inter pugnas crudeles Dianæ Cæſareæ, partus erupit ex plaga ærumnoſa parentis. O ſæva Lucina, hoc ne fuit genuiſſe? Illa optaſſet interire vulnerata multis telis, ut triſtis aperiretur via omnibus natis. Quis inficiatur Bacchum eſſe natum ex materna plaga? credite ita Deum procreatum: nam ſic *genita eſt fera,*

Cæſarea Dianæ.] Per metonymiam ponit Dianam pro venatione quam Domitianus exhibuit in amphitheatro: Dianæ enim ſacra eſt venatio.

O Lucina.] Dea partuum præſes, quæ & Juno dicitur & Diana. Terentius in Andria,

Juno Lucina fer opem.

Parturientibus verò ſubvenire dicitur Diana, quod ſine dolore Latona eam in utero geſtaſſet & peperiſſet, ut canit Callimachus in hymno Dianæ. Senſus eſt, hoc ne modo, ô Diana, parturientes adjuvas?

Omnibus ut.] Ex hoc verſu patet non omnes editos in lucem catulos, ſed quoſdam cum matre periiſſe.

Quis negat.] Natus eſt Bacchus ex Semele fulminata; & nutritus intra femora Jovis. Vide Epig.67. lib.5. fabuloſam hanc hiſtoriam ſic lepidè irridet Poëta.

De eadem. XIII.

ICTA gravi telo, confoſſaque vulnere, mater
  Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quam certa fuit librato dextera ferro!
  Hanc ego Lucinæ credo fuiſſe manum.
Experta eſt numen moriens utriuſque Dianæ,
  Quaque ſoluta parens, quaque peremta fera eſt.

Sus genitrix amiſit vitam ſimul & impertiit vulnerata lethali jaculo, & vulnere tranſadacta. O quam directò dextra contorſit telum! ego arbitror hanc fuiſſe manum Lucinæ. Occumbens periclitata eſt numen utriuſque Dianæ, & qua mater liberata eſt, & qua fera eſt occiſa.

Numen utriuſque Dianæ.] Venatricis, ſcil. & obſtetricis.

De

De ſue prægnante. XIV.

SUs fera jam gravior, maturi pignora ventris
Emiſit fœtum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, ſed matre cadente cucurrit.
O quantum eſt ſubitis caſibus ingenium!

Sus fera mox paritura facta mater vulnere edidit partum pignora uteri maturi. Nec fœtus procubuit, ſed cucurrit moriente genitrice. O quanta eſt ſolertia eventibus repentinis!

Pignora.] Hoc eſt partum edidit pignus, ſcil. ventris; appoſitio eſt, legunt alii *pignore*, alii *pondere*.

O quantum eſt ſubitis.] Quam multa fiunt caſu, quæ nullo ingenio, nulla machina effici potuiſſent.

De Carpophoro venatore fortiſſimo. XV.

SUMMA tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ:
Quantula Carpophori portio, fuſus aper!
Ille & præcipiti venabula condidit urſo,
Primus in Arctoi qui fuit arce poli:
Stravit & ignota ſpectandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuiſſe manus,
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum,
Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.

Jacens aper, ô Meleagre, ſummum fuit decus tuæ famæ, quam verò exigua pars Carpophori! Ille quoque venabulo transfodit urſum irruentem, qui maximus fuit in arce poli Septentrionalis: profligavit etiam leonem conſpicuum proceritate inaudita, qui potuit honeſtare manus Herculis; & mortifero vulnere extendit pardum velocem, cum reportaret mercedem gloriæ ſuæ, adhuc vigebat.

Summa tuæ.] Meleager comitatus Atalanta aprum Calydonium interfecit, unde ſummam gloriam reportavit. Ovidius lib. 8. Metam. Pauſanias Meleagri meminit in Meſſenicis.

Quantula Carpophori.] Juvenis erat Domitiano cariſſimus, quod mirus eſſet excipiendis venabulo feris. Legunt alii, *eſt quota*, ſic lib. 5. Epig. 66. *quota pars ſpectatur arenæ.*

Primus in Arctoi.] Arx ſumitur hîc pro ſylvis in montibus Septentrionis. Alii, *axe*.

Pardum.] Qui mas pantheræ vocatur a Plinio cap. 17. lib. 8. de cujus celeritate agit Oppianus lib. 3. Cyneget.

Adhuc poterat.] Adhuc habebat vires integras.

De tauro qui Herculem ſuſtulit in cælum. XVI.

RAPTUS abit media quod ad æthera taurus arena;
Non fuit hoc artis, ſed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus,
At nunc Alciden taurus in aſtra tulit.
Cæſaris, atque Jovis confer nunc ſchema: juvenci
Par onus ut tulerint: altius iſte tulit.

Non tam artificio quam pietati tribuendum eſt, quod taurus cælum petit abreptus de media arena: Taurus portaverat Europen per undas fratris Neptuni, ſed taurus nunc rapuit Herculem in cælum. Compara nunc figuram Jovis & Cæſaris: fac juvenci portaverint pondus æquale, iſte altius portavit.

Non fuit hoc artis.] Jupiter in taurum converſus per undas fratris Neptuni vexit Europen: Ovidius lib. 2. Metam. Nunc idem Jupiter ſub figura tauri fingitur tollere in aërem Alciden ſuum filium, Domitianum nempe qui ſe Herculem prædicabat. Epig. 104. lib. 9.

Hæc minor Alcides; major quæ geſſerit audi.

Alii, ut comparatio magis quadret, intelligunt ipſum Domitianum fuiſſe incluſum in hac machina quæ Herculem ſuſtulit in cælum, id eſt in amphitheatri faſtigium. Durum tamen hoc ſentire, inquit Raderus, & ſanè periculoſum Imperatori. Judicet lector.

Confer nunc ſchema.] Compara taurum a Domitiano effictum cum Jove in taurum converſo. Legunt alii *Confer nunc ſtemma, juventas.* Alii *Confer nunc, Roma, juvencos.*

Par onus ut.] Licet tuliſſent onus æquale (quamvis nec onus par fuerit, per undas enim Jupiter puellam, Domitiani verò machina Herculem per aërem rapuit.) attamen, inquit poëta, Domitiani taurus altius portavit ſuum onus, atque ita nobilior eſt. Videtur poëta ludere in voce, *altius*, hoc ſenſu, per altum mare vexit Jupiter ſuam puellam, at per aërem altiorem portavit Herculem taurus Domitiani.

De ſupplice elephante. XVII.

QUOD pius, & ſupplex elephas te, Cæſar, adorat,
Hic modo qui tauro tam metuendus erat:
Non facit hoc juſſus; nulloque docente magiſtro,
Crede mihi, numen ſentit & ille tuum.

O Cæſar, quod hic elephantus pius & ſummiſſus te veneratur, qui paulò ante adeo formidandus erat tauro; non facit hoc imperatus; nec ullo erudiente magiſtro, mihi fidem adhibe, habet ille quoque ſenſum tui numinis.

Adorat.] Plinius lib. 8. cap. 1. *Nam quod ad docilitatem attinet Regem adorant, genua ſubmittunt, coronas porrigunt.* Vide cap. ſequentia. 3. 4. 5.

Null que docente.] Legunt alii *ullove docente magiſtro*, accipe hoc non ποιητικῶς dictum a poëta, quod ſine magiſtro faciat, verè enim bellua prudens intelligit per ſe etiam principis majeſtatem Raderus.

Numen ſentit.] Senſum religionis habere elephantos docet Plinius lib. 8. cap. 1. *Religio quoque ſiderum, ſoliſque ac Lunæ veneratio.* Nempe eſt Elephantis. Domitianus verò Deum ſe prædicabat cui ingenioſè blanditur poëta: cujus numen ab elephante ut a populo Romano adorari intelligit.

De

De tigride, & leone ab illa lacerato. XVIII.

LAMBERE ſecuri dextram conſueta magiſtri,
Tigris ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Auſa eſt tale nihil, ſylvis dum vixit in altis:
Poſtquam inter nos eſt, plus feritatis habet.

Tigris ſummum decus montium Hyrcaniæ ſolebat lingere manum cuſtodis tuti. Crudelis diſcerpſit dente furenti ſævum leonem: res inaudita, nec ullis ſeculis nota. Dum vixit in denſis ſylvis, non ea fuit audacia: ubi ad nos tranſlata eſt, ferocior evaſit.

Hyrcano jugo.] Hyrcania Aſiæ regio de qua Strabo lib. 11. & Plinius lib. 6. cap. 6. In cujus montibus tigres ſunt ferociſſimæ. Virgilius lib. 4. Æneid,

——— *Hyrcanæque admorunt ubera tigres.*

Rara gloria.] Quod hæc tigris alias magnitudine ſuperabat.

Plus feritatis.] Hoc eſt animotior evaſit, utpote quæ fortitudinem a Romanis acceperit. Intelligunt alii hoc loco Romanos & ipſum Imperatorem carpi a noſtro Poëta, apud quos feræ crudeliores fierent, cum mitiores eſſe debuiſſent. Sed hoc Martiali periculoſiſſimum fuiſſet.

De elephante qui taurum interfecit. XIX.

QUI modò per totam, flammis ſtimulatus, arenam
Suſtulerat raptas taurus in aſtra pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli ſic elephanta putat.

Taurus qui paulò ante per omnem arenam igne incitatus jactaverat in cœlum pilas abreptas, denique periit percuſſus ardore cornuto, dum credit ita facile poſſe jactari elephantum.

Cornuto ardore.] Ita cornuta, hoc eſt cornibus irati elephanti, ſeu dentibus quos cornua vocat, ut Epigr. 73. lib. 1. Pauſanias lib. 5. *Ad hæc, dentes igne domari nequeunt: at boum & elephantorum cornua ſic igne emolliuntur, ut vel ex tereti planam, vel aliam quamlibet accipiant figuram.* Ramireſius legit *cornuto ardore potitus*, id eſt, inquit, toto conatu cornuum ardentium niſus eſt taurus in altum tollere elephantum, & potitus eſt cornuto ardore, hoc eſt cornuum ſuorum vehementia ipſa victus eſt: hunc loquendi modum uſurpavit Plautus in Captivis act. 1. ſcena 2.

Poſtquam natus tuus potitus eſt hoſtium.

ſubintelligitur *imperio*, & paſſivè ſumitur, id eſt ab hoſtibus victus. Judicet lector.

Sic tolli.] Veluti pilas objectas, quæ fiebant aliquando ad inſtar humanæ effigiei, ex pannis purpureis fœno ſtramineve fartis, quo colore tauri maximè efferantur. Vide Epig. 9. ſupra. Rutgerſius huic Epigrammati ſubjungit duos verſus qui ſunt in fine hujus libri:

Cedere majoris virtutis fama ſecunda eſt:
Illa gravis palma eſt, quam minor hoſtis habet.

Quo ſenſu videat lector.

Aſſentatur

Aſſentatur Cæſari quem ab indulgentia commendat. XX.

DUM peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum.
Promiſit pariter Cæſar utraque manu.
Non potuit melius litem finire jocoſam.
O dulce invicti principis ingenium!

Dum factio hæc Myrinum poſtularet, illa verò Triumphum, Cæſar pollicitus eſt ſimul ambabus manibus. Nequivit melius decidere contentionem facetam. O ſuavem ſolertiam Imperatoris invicti!

Dum peteret pars.] Duas intellige factiones amphitheatrales, quarum altera Myrinum, cujus meminit Epig. 29. lib. 12. altera Triumphum gladiatores eximios poſtulabat. Suetonius in Domitiano cap. 4. *Præterea Quæſtoriis muneribus, quæ olim omiſſa revocaverat, ita ſemper interfuit, ut populo poteſtatem faceret, bina paria e ſuo ludo poſtulandi, quæ noviſſima aulico apparatu induceret.* Quæſtores ſuis impenſis munera edere cogebantur: at Domitianus e ſua familia duos iſtos gladiatores libenter conceſſit, atque extenſa utraque manu duabus factionibus diverſa petentibus benignè ſatisfecit. Subtiliùs Scaliger explicat: nempe promiſit Imperator gladiatores pugnaturos utraque manu, ſeu binis ſicis, ſine parma, &c.

Ad Cæſarem de Orphei fabula in amphitheatro exhibita. XXI.

QUICQUID in Orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro
Dicitur, exhibuit, Cæſar, arena tibi.
Repſerunt ſcopuli, mirandaque ſylva cucurrit,
Quale fuiſſe nemus creditur Heſperidum.
Affuit immixtum pecudum genus omne ferarum,
Et ſupra vatem multa pependit avis.
Ipſe ſed ingrato jacuit laceratus ab urſo,
Hæc tamen ut res eſt facta, ita ficta alia eſt.

O Cæſar, arena repræſentavit tibi quidquid Rhodope fertur vidiſſe in theatro Orphei. Saxa repſerunt, & admirabilis ſylva incurrit, quale fuiſſe fertur nemus Heſperidum. Promiſcuè interfuit omne genus ferarum pecudum, & plurimæ volucres ſuſpenſæ fuerunt ſuper poëtam. Sed ipſe procubuit diſcerptus ab urſo immemori: nihilominus ut hæc res eſt peracta, ſic alia fuit excogitata.

Rhodope.] Mons Thraciæ de quo jam dictum Epig. 3. ſupra.

Orpheum theatrum.] Nec arte nec manu factum, ſed nativum: vallis nempe fuit, qualis deſcribitur a Seneca in Troade act. 5.

———— & clivo levi
Erecta medium vallis includens locum
Crevit theatri more.

Lege Ovidium in fine lib. 10. & initio lib. 11. Metam. Ὀρφεύς ſubſtant. Ὀρφεῖος adjectivè.

Repſerunt ſcopuli.] Mediam nempe in arenam ſylvæ & ſaxa trahebantur machinis quibuſdam miro artificio fabricatis.

Nemus Heſperidum.] Quarum horti deſcribuntur a Virgilio, Plinio, Solino in Mauritanis Tingitana. Prope Lixum urbem, ita Ortelius. In illis hortis poma erant aurea, quorum mentionem facit Athenæus lib. 3. cap. 5.

Pecudum genus.] hoc eſt omne genus ferarum cantu manſuefactarum adfuit.

Pecus

Pecus pecudis ſignificat omne animal quod gregatim paſcitur. Juſtin. Inſt. de lege Aquilia, veluti boves, equi, aſini, &c. Aliquando tamen ſumitur pro omni animali præter hominem. Virgilius 4. Georg. de apibus loquens,

——— *pecudum cuſtodia ſolers.*

Lucretius de piſcibus agens,

Squammigera pecudes.

Aliàs pro ove, quo ſenſu hîc accipitur meo judicio, nempe omnes feræ veluti oves manſuetæ canentem Orpheum audiverunt. Legunt alii, *adfuit immixtum pecori genus omne ferarum.*

Ab urſo ingrato.] Qui vatis muſicam crudelitate compenſavit. Hic Orpheus datus in ſpectaculum, ab urſo in arenam miſſo dilaniatus fuit, qui Mænadum partes explevit, a quibus verus Orpheus diſcerptus fingitur. Ovidius lib. 11. Metam. Ultimum verſum non eſſe Martialis ſuboluit Gronovio.

De rhinocerote pugnante cum urſo. XXII.

SOLLICITANT pavidi dum rhinocerota magiſtri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ:
Deſperabantur promiſſi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus ante furor.
Namque gravem gemino cornu ſic extulit urſum,
Jactat ut impoſitas taurus in aſtra pilas.

Dum timidi rectores irritant rhinocerota, & ſenſim creſcit ira ingentis belluæ, certamina Martis promiſſi deſperabantur: ſed tamen illa ferocitas antea nota reverſa eſt: etenim gemino cornu ita erexit ponderoſum urſum, ſicut taurus in cælum mittit pilas objectas.

Prælia Martis.] id eſt venatio arenæ in qua colebatur Mars.

Seque diu.] Difficilè enim irritabatur rhinoceros epig. 9. ſupra.

Gemino cornu.] Rhinoceros geminum cornu habet. Pauſanias lib. 9. εἶδον δὲ καὶ ταύρους τούς τε Αἰθιοπικοὺς, οὓς ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι ὀνομάζουσι ῥινόκερως, ὅτι σφίσιν ἐπ' ἄκρᾳ τῇ ῥινὶ ἓν ἑκάστῳ κέρας, καὶ ἄλλο ὑπὲρ αὐτὸ οὐ μέγα, &c. Latinè: Vidi etiam Æthiopicos tauros, quos ex reipſa rhinocerotas nominant, quod illis e nare extrema cornu prominet, & paulò ſuperius alterum non ſanè magnum. Legunt alii *urum*, hoc eſt bovem ſylveſtrem cui imperitum vulgus bubali nomen impoſuit, teſte Plinio lib. 8. cap. 15.

Pilas.] De quibus dictum epig. 19. ſupra.

De Carpophoro venatore quem a dexteritate & robore laudat. XXIII.

DORICA quam certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
Ille tulit geminos facili cervice juvencos:
Illi ceſſit atrox bubalus atque biſon:
Hunc leo cum fugeret præceps in tela cucurrit:
I nunc, & lentas corripe turba moras.

Quam certo ictu manus ſtrenua Carpophori adhuc teneri regit tela Dorica! Ille interfecit duos tauros, quorum *cervix agilis* erat; *bubalus ferox, & biſon ab ipſo victus eſt: cum leo hunc vitaret, impetuoſus irruit in venabula: i nunc, ô multitudo, & incuſa cunctationes tardas.*

Dorica.] Dores teſte Homero in Odyſſea τ Cretæ ſunt populi, Cretenſes verò ſagittandi arte peritiſſimos fuiſſe nemo neſcit. Alii *Dorica* interpretantur Græca,

Digitized by Google

ea, quod venabuli auctores fuere Græci. Turnebus lib. 17. cap. 2. Dorica interpretatur Laconica: juventus enim Laconum, inquit, montes venatu aſſiduè luſtrabat, venabula gerens: nemo autem ignorat eos Dorici generis fuiſſe.

Facili cervice.] hoc eſt nullo labore, ſed facili niſu portavit duos tauros a ſe occiſos; alii explicant *tulit* interfecit: *facili cervice*, hoc eſt, inquiunt, taurorum cervix facilè ferro violata eſt. Rameſius intelligit facilem cervicem taurorum, nempe qui facile caput movebant, quo Carpophori tela declinarent. Itaque quamtumvis facili & agili cervice tauros occidit: quæ ſententia videtur melior.

Bubalus atque biſon.] Plinius lib. 8. cap. 15. *Pauciſſima Scythia gignit inopia fruticum: pauca contermina illi Germania, inſignia tamen boum ferorum genera, jubatos biſontes, excellentique & vi, & velocitate uros, quibus imperitum vulgus bubalorum nomen imponit cum id gignat Africa, vituli potius, cervive quadam ſimilitudine.*

I nunc.] Vox eſt inſultantis, ſic populo inſultat Poëta quod certaminis moram aliis impatienter ferret, quem jam conqueri non poſſe ſubintelligit, cum feras celerrimè interficiat Carpophorus.

De naumachia Domitiani. XXIV.

SI quis ades longis ſerus ſpectator ab oris,
Cui lux prima ſacri muneris ipſa fuit:
Ne te decipiat ratibus navalis Enyo;
Et par unda fretis; hîc modò terra fuit.
Non credis? ſpectes, dum laxent æquora Martem;
Parva mora eſt; dices, hîc modò pontus erat.

O ſpectator ſi quis tardè huc veniſti a regionibus remotis, qui primo hoc die vides ſacrum ſpectaculum: ne te navibus circumveniat navalis Enyo, nec unda æqualis mari: hîc paulò ante tellus fuit. Non adhibes fidem? attendas, dum mare ſolvat Martem; brevis cunctatio eſt, affirmabis, hîc paulò ante erat mare.

Serus.] Nempe propter itineris longitudinem primùm ades ſacro ſpectaculo, quod Neptuno eſſet dedicatum, vel fortè ſacrum dicitur, quod a divo Domitiano ederetur.

Navalis Enyo.] hoc eſt prælium navale. Enyo enim Bellona bellorum Dea, Martis furor, ſignificat prælium per metonymiam.

Spectes.] hoc eſt attendas: alii interpretantur expectes: ſed verbum *ſpectare* non videtur ſignificare expectare, nec hujus ſignificationis exemplum reperire potui. Videat lector. Præterea non repeteret Martialis, *parva mora eſt*, hoc eſt non expectabis diu.

Dum laxent.] id eſt, dum emiſſa aqua locum det gladiatoribus, qui aqua impediebantur ne in arenam deſcenderent. Suetonius in Tito cap. 7. *Dedit & navale prælium in veteri naumachia, ibidem & gladiatores, atque uno die quinque millia omne genus ferarum.* Poſt naumachiam ergo exhibebantur aliquando gladiatores, ut patet ex hoc loco, unde colligo & ex verbis etiam noſtri Poëtæ, navali huic Domitiani prælio ſucceſſiſſe gladiatores quibus præeſt Mars.

De Leandro naumachiario. XXV.

QUOD nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda,
Deſine mirari: Cæſaris unda fuit.
Cum peteret dulces audax Leandrus amores,
Et feſſus tumidis jam premeretur aquis;
Sic miſer inſtantes affatus dicitur undas:

O Leandre, finem impone admirationi tuæ, quod tibi ignoverit fluctus nocturnus: fluctus fuit Cæſaris. Cum audax Leandrus adiret ſuavem amicam, & jam defatigatus urgeretur undis inflatis; infelix fertur ita allocutus urgentes

Parcite,

Parcite, dum propero; mergite, dum redeo.

fluctus: ignoſcite feſtinanti; me verò redeuntem obruite.

Quod nocturna.] Leandri noctu natantis ad Heronem ſuam amicam hiſtoria ſatis nota ex epiſtola 17. Ovidii exhibita eſt, cujus fabulæ actor ex undis Cæſaris evaſit: ſed vero Leandro non pepercerunt fluctus maris, quod Neptuni eſſent, quem ſævitiæ accuſans, Domitianum a clementia commendat noſter Poëta. Vide Epig. 181. lib. 14.

De natatoribus varios in aquis ludos facientibus. XXVI.

LUSIT Nereidum docilis chorus æquore toto,
Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuſcina dente minax, nexu fuit anchora curvo:
Credidimus remum credidimuſque ratem:
Et gratum nautis ſidus fulgere Laconum,
Lataque perſpicuo vela tumere ſinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
Aut docuit luſus hos Tethys, aut didicit.

Flexibile Nereidum agmen luſit toto mari, atque expreſſit diverſas figuras in aqua obſequente. Tridens dente minans fuit repræſentatus *anchora* quoque exhibita *curvato nexu: putàvimus naviculam, & putavimus remos adeſſe: & jucundum navicularis Caſtoris & Pollucis aſtrum ſplendere, & vela ampla turgere ſinu explicato. Quis excogitavit tanta artificia in aquis fluidis? aut Tethys docuit hos ludos, aut* ipſa *edocta eſt.*

Æquore toto.] hoc eſt per omne naumachiæ ſpatium.

Nereidum chorus.] Nereides Nymphæ maris, Nerei & Doridis filiæ de quibus Heſiodus in Theogonia, quas repræſentaverunt natatores Domitiani in aquis ludentes.

Fuſcina dente.] Ille chorus ſic fuit ordinatus, ut ipſa natantium diſpoſitio, modò tridentem, modò anchoræ ſpeciem effingeret in aqua, modò etiam remos & naviculam compacti inter ſe natatores exprimerent.

Sidus Laconum.] Caſtor & Pollux Lacones dicti ſunt a matre Leda quæ erat Lacæna: ſidus eſt navigantium amicum. Horatius ode 12. lib. 1. carm.

Quorum ſimul alba nautis
Stella refulſit,
Defluit ſaxis agitatus humor:
Concidunt venti: fugiuntque nubes.

Plinius lib. 2. cap. 37.

Aut didicit.] Tethys Dea maris epig. 3. ſupra hos ludos didicit a Domitiani natatoribus, aut ipſa docuit. Suetonius in Domitiano cap. 4. *in amphitheatro navale quoque*, ſupple commiſit prælium. Alii tamen hoc Nereidum ſpectaculum ad Titum referunt freti Dionis auctoritate in Tito; τὸ γὰρ θέατρον αὐτὸ ἐκεῖνο ὕδατος ἐξαίφνης πληρώσας, εἰσήγαγε μὲν καὶ ἵππους, καὶ ταύρους καὶ ἄλλα τινὰ χειροήθη δεδιδαγμένα πάνθ' ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς πράττειν, καὶ ἐν τῷ ὑγρῷ εἰσήγαγε δὲ καὶ ἀνθρώπους ἐπὶ πλοίων, &c. Nam amphitheatro derepente aqua impleto, in ipſum equos tauroſque, aliaque manſueta animalia introduxit, quæ facere didicerant ea quæ in terra conſueverant. In hanc aquam introducti ſunt homines in navibus, &c.

Digitized by Google

Blanditur Cæſari de pugna Carpophori beſtiarii. XXVII.

SÆCULA Carpophorum, Cæſar, ſi priſca tuliſſent,
Jam nullum monſtris orbe fuiſſet opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondoſa leonem,
Arcas Mænalium non timuiſſet aprum.
Hæc armata manus hydræ mors una fuiſſet,
Huic percuſſa foret tota chimæra ſemel.
Ignipedes poſſet ſine Colchide vincere tauros:
Solvere & Heſionam ſolus, & Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus eſt
Bis denas pariter perdomuiſſe feras.

Si Carpophorus, ô Cæſar, natus eſſet priſcis temporibus, nullus amplius labor fuiſſet per orbem in monſtris domandis. Marathon non metuiſſet taurum, nec Nemee frondiſera leonem, nec Arcas aprum Mænalium. Hæc dextera Carpophori *armis munita interfeciſſet hydram una nece, uno illius ictu tota chimæra cæſa fuiſſet. Abſque Medea ope potuiſſet ſuperare tauros ignipedes: atque ſolus liberaſſe Heſionam, & Andromeden. Eximia Herculis laudes recenſeantur: amplius eſt ſimul interfeciſſe viginti feras.*

Carpophorum.] De quo epig. 23. ſupra, quem Herculi præfert Poëta.

Jam nullum.] Jam ſignificat amplius hoc loco. Terentius in Andria act. 2. ſcen. 2.

Uxorem jam non dat Chremes.

Alii *nullum in monſtris.*

Marathon.] Urbs eſt decem millibus paſſuum diſtans ab Athenis, hodie *Maraſona* vel *Maratona*, quò ex Creta taurum a Paſiphaë adamatum Hercules adduxit ad Euryſtheum, illicque illum interfecit. Alii tamen taurum Marathonium a Theſeo domitum affirmant, de quo lib. 4. Anthologiæ, & lib. 7. Metam. Ovidii.

Nemee.] Sylva Peloponneſi ubi leo ab Hercule proſtratus eſt Epig. 6. ſupra.

Mænalium.] Mænalus mons Arcadiæ ubi ingentem aprum interfecit Hercules lib. 5. epig. 66.

Nemea terror, & Arcas aper.

Hydræ mors una.] hoc eſt Lernæam illam peſtem uno ictu interfeciſſet Carpophorus, quam multis repetitis vulneribus vix occidit Hercules, capitibus nempe aliis cæſorum loco renaſcentibus.

Chimæra.] Monſtrum fuit triforme: habebat enim leonis caput, ventrem capræ, & draconis caudam, quod occidit Bellerophon. Ovidius lib. 9. Metam.

Heſionam.] Filiam Laomeduntis Trojanorum regis objectam monſtro marino, & devinctam ſaxo liberavit Hercules. Ovid. 11. Metam.

——— regis quoque filia monſtro
Poſcitur æquoreo, quam dira ad ſaxa revinctam
Vindicat Alcides.

Andromeden.] Quæ filia fuit Cephei regis Æthiopum, ceto expoſita liberata eſt a Perſeo pacto ejus nuptias. Ovidius 4. Metam. Manilius lib. 5. copioſè deſcribit hanc hiſtoriam.

Propoſita eſt merces, veſano dedere Ponto
Andromeden, teneros ut bellua manderet artus

Ignipedes.] Ovidius 7. Metam. legit *Æripedes.* Hos verò tauros vellus aureum cuſtodientes vicit Jaſon ope Medeæ Colchidis, cujus hiſtoria ſatis patet ex Ovidio & Valerio Flacco.

Herculea laudis.] hoc eſt ſi labores Herculis numeres duodecim tantum & quidem diverſis temporibus exantlatos reperies, ac vero Carpophorus uno die viginti feras interfecit.

Laus Auguſti
cujus naumachiam Domitiani naumachiæ poſtponit.
XXVIII.

AUGUSTI laudes fuerant, committere claſſes,
Et freta navali ſollicitare tuba:
Cæſaris hæc noſtri pars eſt quota? vidit in undis
Et Thetis ignotas, & Galatea feras:
Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,
Et domini Triton ipſe putavit equos.
Dumque parat ſævis ratibus fera prælia Nereus,
Abnuit in liquidis ire pedeſter aquis.
Quidquid & in circo ſpectatur, & amphitheatro,
Dives Cæſarea præſtitit unda tibi.
Fucinus, & pigri taceantur ſtagna Neronis:
Hanc norint unam ſecula naumachiam.

Auguſti gloria fuerat claſſes inducere ad pugnam, atque incitare mare claſſico. Quota eſt hæc pars Cæſaris noſtri? Thetis & Galatea aſpexerunt in aquis belluas incognitas. Triton ipſe ſpectavit in pulvere maritimo quadrigas fervidas, & credidit eſſe equos ſui heri. Et dum Nereus inſtruit feras naves ad ſæva certamina, recuſat pedibus incedere in undis fluidis. Aqua Cæſaris opulenta tibi exhibuit quidquid videtur in Circo & Amphitheatro. Fucinus lacus, atque inertis Neronis ſtagna ſileantur: unicum hoc navale prælium innoteſcat poſteris.

Laus Auguſti.] Melius inſcriberetur *De naumachia Cæſaris.* Ut plurimum corrupta ſunt lemmata a grammaticis inſcripta. Libro enim 13. & 14. tantum videntur appoſita ab ipſo Martiale epig. 3. lib. 13. & epig. 2. lib. 14.

Committere claſſes.] De naumachia Domitiani agit Suetonius in Domitiano cap. 4.

Et freta navali.] hoc eſt excitare prælium navale.

Et Galatea feras.] Tauros puta, equos &c. Vide epig. 26. ſupra. Galatea verò una eſt Nereidum, De Thetide. Vide epig. 3.

In æquoreo pulvere.] Multi intelligunt pontes leniter aquæ ſuperficiei ſubſtratos, & ſuper hos currus tractos fuiſſe. Tacitus lib. annalium 12. de naumachia Claudii ait. *Eoque tempore in erjecto, altius effoſſi ſpecus; & contrahendæ rurſus multitudini, gladiatorum ſpectaculum editur, inditis pontibus pedeſtrem ad pugnam.* Aquæ autem ſpuma pedibus equorum currentium, vel ſi pontes non fuerint, natantium excitata imitabatur pulverem Circi.

Ferventes currus.] Propter motum velocem quo etiam in aqua fervidi trahebantur. Horatius ode 1. carm.

———— *Metaque fervidis*
Evitata rotis.

Triton.] Salaciæ & Neptuni filius ejuſdemque tubicen.

Abnuit.] Suo enim curru per undas vehebatur: Nereus verò Deus maris Nereidum ſcilicet pater, pro ipſo mari etiam ſumitur. Vide Heſiodum in Theogonia.

Dives.] Omni ludorum genere abundans. *Cæſarea* hujùs vocis ultima producitur propter ſequentes duas conſonantes. Alii legunt *Cæſareo* amphitheatro nimirum.

Fucinus.] Marſorum lacus ubi pugnam navalem edidit Claudius. Tacitus loco ſupra citato, & Suetonius in Claudio cap. 21.

Et pigri Neronis.] Quod ſolis voluptatibus deditus Nero, nihil principe dignum fecerit, piger dicitur. Alii legunt *diri* forte melius. De ſtagnis Neronis jam dictum epig. 2. ſupra.

Secula.] Hic ſignificant poſteritatem. *Naumachia* hic ſignificat prælium navale, alias locus eſt in quo fit pugna navalis, Suetonius in Domitiano.

De

De Priſco & Vero gladiatoribus qui diu Marte dubio pugnaverant. XXIX.

Cum traheret Priſcus, traheret certamina Verus,
Eſſet & æqualis Mars utriuſque diu;
Miſſio ſæpe viris magno clamore petita eſt:
Sed Cæſar legi paruit ipſe ſuæ.
Lex erat, ad digitum poſita concurrere palma:
Quod licuit; lances, donaque ſæpe dedit.
Inventus tamen eſt finis diſcriminis æqui;
Pugnavere pares, ſuccubuere pares.
Miſit utrique rudes, & palmas Cæſar utrique:
Hoc pretium virtus ingenioſa tulit.
Contigit hoc, nullo niſi te ſub principe, Cæſar,
Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

Cum Verus & Priſcus producerent pugnam, & diu par eſſet pugna utrinſque, populus crebro poſtulavit magna voce miſſionem pro illis *viris: ſed Cæſar obtemperavit edicto ſuo. Edictum* verò *erat: propoſito præmio pugnare ad digitum: quod permiſſum fuit, frequenter largitus eſt* opſonia *in lancibus & munera* alia. *Nihilominus inventus eſt terminus pugnæ æqualis, æqualiter certaverunt: æqualiter* quoque *victi ſunt. Cæſar utrumque donavit rudibus, & palmis. Solers fortitudo reportavit hanc mercedem. O Cæſar hoc non accidit ſub ullo imperatore, niſi ſub te: cum duo certarent, uterque victor evaſit.*

Miſſio.] Erat ſcilicet, cum vulneratus gladiator vitam a populo, vel principe, aut munerario obtinebat. Hoc epigramma deſideratur in antiquis editionibus. Primus Joſ. Scaliger edidiſſe fertur.

Ad digitum.] hoc eſt pugnare ſine ſpe miſſionis, donec gladiatorum alter digitum tollat, ideſt victum ſe fateatur. Ita hunc locum explicat Muſambertius. Alii interpretantur *ad digitum concurrere*, digitis pugnare, quod uno verbo micare. Quintilianus lib. 8. cap. 5. *Contra eandem ſororem gladiatoris, cujus modo feci mentionem, ad digitum pugnavi.* Hoc eſt digito pugnavi, ſenſus eſt concurſu digitorum a dimicatione palmam inter ſe ſortiti Verus & Priſcus gladiatores. Judicet lector. *Digitum* hic accipit Raderus pro converſo & infeſto Cæſaris pollice, qui ſignum mortis.

Quod licuit lances.] Ut ejuſmodi donis impatientem populum moraretur; vel potius intellige opſonia miſſa gladiatoribus, quibus vires reficerent.

Succubuere pares.] Simul nempe alter ab altero læſus eſt.

Rudes.] Erant virgæ quibus donati gladiatores ab arena liberabantur in omnem vitam.

Victor uterque.] Hoc quaſi miraculum felicitati Domitiani tribuit Poëta.

De dama & canibus. XXX.

Concita veloces fugeret cum dama moloſſos,
Et varia obliquas necteret arte moras,
Cæſaris ante pedes ſupplex, ſimiliſque roganti
Conſtitit; & prædam non tetigere canes.
. . . . . .
Hæc intellecto principe dona tulit,
Numen habet Cæſar. Sacra eſt vis, ſacra poteſtas.
Credite: mentiri non didicere feræ.

Cum dama commota fugeret celeres canes, atque afferret cunctationes obliquas diverſo artificio, humilis & precanti ſimilis ſe tenuit ante pedes Cæſaris: & moloſſi non violaverunt prædam. . . Hæc cognito imperatore dedit munera. Cæſar habet numen, ſacra eſt vis, ſacra poteſtas. Fidem adhibete: feræ neſciunt mentiri.

Et varia obliquat. Legunt alii. *Et varia lyncas necteret arte mora.* Hoc epig. non eſt in antiquis quibuſdam editionibus.

Non tetigere.] Veriti ſcilicet numen Domitiani ad quem confugerat dama.

Hac intellectu.] Hujus carminis explicatio pendet ex ſuperiori hexametro quod deeſt. Ultimi diſtichi ſententia perſpicua eſt.

Dama.] hoc eſt gratiam hanc conſecuta eſt ut ipſi parcerent canes, ſic videtur intelligere interpres græcus Joſeph Scaliger.

Ad Cæſarem cui excuſat carmina extemplo facta. XXXI.

DA veniam ſubitis: non diſplicuiſſe meretur,
Feſtinat Cæſar qui placuiſſe tibi.

Parce repentinis: qui properat, ô Cæſar, tibi placere, non meretur injucundus eſſe.

Alterum de pugna imparium. XXXII.

CEDERE majori, virtutis fama ſecunda eſt.
Illa gravis palma eſt, quam minor hoſtis habet.

Secunda fama eſt fortitudinis primas dare ſuperiori. Palma illa gravis eſt quam inferior adverſarius reportat.

Cedere majori.] Ut apud Virgilium de Lauſo 10. Æneid.
Hoc tamen infelix miſeram ſolabere mortem
Æneæ magni dextra cadis.

Gravis eſt.] Quaſi fructibus onuſta. Hoc eſt illuſtris & eximia eſt victoria quam minor hoſtis reportat.

Aliud, apud antiquum Juvenalis Scholiaſten. XXXIII.

FLAVIA gens, quantum tibi tertius abſtulit hæres!
Pene fuit tanti, non habuiſſe duos.

O Familia Flaviorum, quantum tibi detraxit tertius heres! ferè utile fuit, non habuiſſe duos.

Tertius heres.] Domitianus nempe inhumanus & ferox, qui ſuæ genti dedecori fuit: ubique palam Domitiano palpatur Poëta, attamen hoc loco illum acerbiſſimè carpit: quare Martialis eſſe vix crediderim.

Non habuiſſe duos.] Veſpaſianum, & Titum.

M. VAL.

Spect. 27 *epigr.* 6 *verſ.*
Chimæra] In *Num.* Latinorum Græcorumque (quippe Corinthi ſymbolum) obvia. En è M. Aurelii *Num.*

I *Lib.* 50 *epigr.* 4 *verſ.*
Equis & arma] Unde & in Bilbilitanorum *Num.* armatus eques.

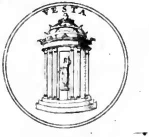
Spect. 28 *epigr.* 6 *verſ.*
Domini] Neptuni, quem currui inſiſtentem exhibet Caracallæ pulcrum *Numiſma*.

I *Lib.* 50 *epigr.* 31 *verſ.*
Toga] Romanis proprium veſtimentum. Sic & ipſi Imperatores in *Numis* togati.

I *Lib.* 32 *epigr.* 2 *verſ.*
Lacones] Caſtor & Pollux; qui in Romanis *Numis*, ſive pedites, ſive & equites, frequenter obvii. Hi verò è Maxentii *Num.*

I *Lib.* 71 *epigr.* 4 *verſ.*
Veſta] Ejus ædes obvia in Neronis & Veſpaſiani *Num.* apud *Lipſium*, *lib. de Veſt.* *Oudanum* ejuſque interpretem *Oyzelium*.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER PRIMUS.

Epiſtola ad lectorem,
nullum virum probum conqueri poſſe de his ſcriptis.

SPERO me ſecutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non poſſit, quiſquis de ſe bene ſenſerit, cum ſalva infimarum quoque perſonarum reverentia ludant; quæ adeo antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantum veris abuſi ſint, ſed etiam magnis. At mihi fama vilius conſtet, & probetur in me noviſſimum ingenium. Abſit a jocorum noſtrorum ſimplicitate malignus interpres, nec epigrammata mea ſcribat. Improbè facit, qui in alieno libro ingenioſus eſt. Laſcivam verborum licentiam, id eſt Epigrammaton linguam excuſarem, ſi meum eſſet exemplum: ſic ſcribit Catullus, ſic Marſus, ſic Pedo, ſic Gætulicus, ſic quicunque perlegitur. Si quis tamen tam ambitioſè triſtis eſt, ut apud illum in nulla pagina Latine loqui fas ſit, poteſt epiſtola, vel potius titulo contentus eſſe. Epigrammata illis ſcribuntur, qui ſolent ſpectare Florales. Non intret Cato theatrum noſtrum; aut ſi intraverit, ſpectet. Videor mihi meo jure facturus, ſi epiſtolam verſibus clauſero.

INTERPRETATIO.

Confido me ſtatuiſſe talem modum meis libris, ut quicunque boni conſcius ſibi fuerit, nequeat conqueri de illis, cum jocentur ſalvo honore etiam perſonarum obſcurarum; quem ita neglexerunt auctores priſci, ut abuſi ſint non ſolùm nominibus propriis, ſed etiam magnis. Sed fama comparetur mihi viliori pretio, & nondum cognita ingenii mei ſolertia *laudetur. Malitioſus interpres removeatur a ſimplicitate noſtrorum ludorum, ne ſcribat mea epigrammata. Iniquè agit qui ſolers eſt in alieno libro. Purgarem laſcivam libertatem verborum, hoc eſt linguam epigrammaton, ſi præirem exemplo: ita ſcribit Catullus, ita Marſus, ita Pedo, ita Gætulicus, ita quicunque perlegitur. Nihilominus ſi quis tam affectatè moroſus eſt, ut non liceat latine loqui apud illum in nulla pagina, poteſt contentus eſſe epiſtola, aut potius inſcriptione. Epigrammata ſcribuntur illis, qui conſueverunt adeſſe Floralibus. Cato non ingrediatur theatrum noſtrum; aut ſi ingreſſus fuerit, ſpectet. Cenſeo me facturum jure meo, ſi abſolvero epiſtolam carminibus.*

BIBLIOTECA NAZ. ... VITTORIO EMANUELE

NOTÆ.

Secutum.] Alii ſecuturum. Prior lectio melior.

Cum ſalva.] Lib. 10. epig. 33.

Hunc ſervare modum noſtri novere libelli,
Parcere perſonis, dicere de vitiis.

Antiquis auctoribus] Lucilio nempe Catullo & multis aliis. De Lucilio Perſius ſat. 1.

——ſecuit Lucilius urbem,
Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis.

Plinius lib. 36. cap. 6. *Hic namque eſt Mamurra Catulli Veronenſis carminibus proſciſſus.*

Sed etiam magnis.] Principum ſcilicet, & nobilium virorum quos in famoſis ſuis libris nominabant antiqui poëtæ; ſed nominibus fictis utitur Martialis lib. 7. epig. 11.

Ludimus innocuis verbis; hoc jure potentis
Per genium famæ Caſtaliumque gregem.

Legunt alii *Ludimus innocuus: ſcis hoc bene,* &c.

Vilius conſtet.] Quam illis antiquis qui ex aliorum infamia ſibi famam quærebant. Lib. 7. epig. 11.

Ut mea nec juſtè quos odit, pagina lædit,
Et mihi de nullo fama rubore placet.

Noviſſimum ingenium.] hoc eſt, comparare famam ſine alterius rubore res eſt ingenioſa, priſcis poëtis non cognita, nec ab illis uſitata: volo ergo ingenium hoc noviſſimum, ſeu novam hanc ſcribendi rationem in me probari. Vilius ergo conſtat fama quam ſibi vitiis notatis, perſonis vero ſilentio præteritis ſibi comparat noſter Poëta.

Nec epigrammata mea ſcribat.] hoc eſt aliter atque ego, interpretetur; nec fictorum nominum loco vera & propria ſubſtituat.

Verborum licentiam.] Apertam rerum pudendarum appellationem: hac de re prolixè agit Plinius Secundus lib. 4. epiſtola 14. Alii *verborum veritatem* Videat lector.

Sic Catullus.] De his poëtis dicemus ſuo loco: de Gætulico nihil reperi. Voſſius in libro de poëtis Latinis meminit Lentuli Gentulici poëtæ, qui Tiberii ac Claudii temporibus fuit.

Tam ambitioſè triſtis.] Morum ſeveritas appellatur propriè ambitioſa triſtitia, ſi aliquid affectationis ineſt.

Latinè loqui.] hoc eſt, ſimpliciter & apertè ſine ulla verborum diſſimulatione loqui: Latini enim ſimplices habebantur, & nomine proprio res ſingulas nominabant. Lib. 11. epig. 21.

Cæſaris Auguſti laſcivos livide verſus
Sex lege, qui triſtis verba latina legis.

Turnebus lib. 24. cap. 5. dicit verba latina appellari a noſtro Poëta, quæ apertè & ingenuè laſciviam & flagitia enunciant: qualis eſt epigrammaton lingua.

Vel potius titulo.] Qui abhorret a laſcivis epigrammatibus, legat tantum eorum lemmata. Epig. 2. lib. 14.

Lemmata ſi quæris cur ſint adſcripta, docebo:
Ut, ſi malueris, lemmata ſola legas.

Florales.] Ludos inſtitutos in honorem Deæ Floræ, quos deſcribit Ovidius lib. 5. Faſtorum laſcivos prorſus.

Non intret Cato.] Vide epig. 3. infra.

Ad Lectorem

gloriatur Poëta de fama ſibi viventi conceſſa. I.

HIc eſt quem legis, ille quem requiris
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis epigrammaton libellis:
Cui lector ſtudioſe, quod dediſti
Viventi decus, atque ſentienti,
Rari poſt cineres habent poëtæ.

Hic quem evolvis, eſt ille Martialis quem quæris, celebris per totum orbem acutis libris epigrammatum. O lector cupide, pauci poëtæ poſt mortem conſequuntur famam, quam conceſſiſti ipſi vivo & audienti.

Poſt cineres.] Metonymia, id eſt poſt mortem: rarò enim excellentes viri laudantur, dum vivunt: rationem reddit Horatius.

Urit enim fulgore ſuo qui prægravat artes
Infra ſe poſitas, extinctus amabitur idem.

Vide ep. 10. lib. 5.

Ad Lectorem ubi libri venales. II.

QUI tecum cupis eſſe meos ubicunque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis, me manus una capit.
Ne tamen ignores ubi ſim venalis, & erres
Urbe vagus tota: me duce certus eris.
Libertum docti Lucenſis quære Secundum
Limina poſt Pacis, Palladiumque forum.

Qui expetis meos libros verſari tecum in quovis loco, & optas ſocios habere longinqui itineris; hos tibi compara, quos membranula ſtringit tabulis anguſtis: repone magnos in capſis, una manus me comprehendit. Tamen ne te fugiat, ubi ſim promercalis, & ne errans diſcurras per totam civitatem; eris certus me ductore. Inveſtiga Secundum libertum periti Lucenſis juxta templum Pacis & forum Palladis.

Membrana arctat.] hoc eſt qui exiguo volumine ſunt compacti. Scribebant antiqui in membranis; & tabellis vel citreis, vel ex alia materia includebantur libri.

Quære.] Bibliopola erat hic Secundus. Turnebus lib. 18. cap. 3. *Suſpicatur in patronorum libertis ordinem quendam fuiſſe, quod alteri apud patronum priorem locum obtinerent: alteri proximum.* Judicet lector. Alii *Secundi* ut ſit nomen ipſius patroni: ſed ſine auctore.

Palladium.] Ita appellabatur forum Romanum ab æde Palladis quæ in eo fuit juxta templum Pacis.

Ad Catonem nimis auſterum. III.

NOSSES jocoſæ dulce cum ſacrum Floræ,
Feſtoſque luſus, & licentiam vulgi,
Cur in theatrum Cato ſevere veniſti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

O Cato auſtere, quare theatrum adiſti, cum non ignorares ſuave ſacrificium Floræ feſtivæ, feſtoſque ludos, & libertatem plebis? an idcirco tantum acceſſeras ut diſcederes?

Jocoſæ dulce.] Floralia intelligit, quæ ab impudicis mulieribus nudis celebrabantur Romæ in honorem Deæ Floræ. Vide epiſtolam ſupra & epig. 36. infra. Præſente autem Catone populum puduit poſtulare ut mimæ nudarentur; quod cum cognoviſſet Cato, diſceſſit e theatro: quod adire non debuit, cum impudicum Floralium morem non ignoraret. Alii hoc epigramma primum hujus libri ponunt.

Ad librum ſuum geſtientem exire foras. IV.

ARGILETANAS mavis habitare tabernas,
Cum tibi, parve liber, ſcrinia noſtra vacent.
Neſcis, heu, neſcis dominæ faſtidia Romæ;
Crede mihi, nimium Martia turba ſapit.
Majores nuſquam ronchi, juveneſque ſeneſque,
Et pueri naſum rhinocerotis habent.
Audieris cum grande ſophos, dum baſia captas,
Ibis ab excuſſo miſſus in aſtra ſago.

O libelle, magis tibi placet degere in officinis Argiletanis, cum capſæ noſtræ tibi pateant. Non cognoſcis, heu non cognoſcis deſpicientiam Romæ dominæ: mihi fidem adhibe, Martis populus ſagacior eſt. Nullibi majores ſunt irriſiones, adoleſcentes, decrepiti, pueri ipſi habent naſum rhinocerotis. Cum auſcultaveris grande ſophos, dum ambis oſculationes, in aërem jactaberis ſagulo exagitato. At tu ne toties ſubeas emendationes heri tui, & ne

Sed

Sed tu ne toties domini patiare lituras,
Neve notet luſus triſtis arundo tuos.
Ætherias laſcive cupis volitare per auras:
I, fuge; ſed poteras tutior eſſe domi.

calamus ſeverus animadvertat in tuos jocos. O proterve expetis volare per regiones aeris: abi, fuge, at poteras eſſe ſecurior domi.

Argiletanas.] Argiletum locus erat Romæ in quo erant bibliopolia.

Domina Romæ.] hoc eſt Romanorum rerum Dominorum, qui te excipient veluti domini ſuos ſervos.

Martia turba.] Mars pater Romuli fingitur, a quo originem duxerunt Romani. Vide Plutarchum in Romulo.

Ronch.] Ronchus eſt ſonus naſi qui fit ſtertendo, quo judicium faſtidioſum intelligit Poëta.

Et pueri naſum.] His verbis ſignificat etiam pueros Romæ irridere, & carpere auctorum ſcripta. Cornu rhinocerotis quod appellat naſum, fortiſſimum nempe ut acerrimum oſtendat judicium. Vide lib. Spectac. epig. 9. Plin. lib. 11. cap. 37. *Et alitor homini tantum, quem novi mores ſubdolæ irriſioni dicavere, naſus.* Naſus irriſioni dicatus eſt. Vide epig. 2. lib. 13.

Grande ſophos.] σοφῶς ſapienter. Erat frequentiſſima acclamatio eorum qui recitantis ſcripta laudabant. Vide epig. 50. infra. *Mercatur alius grande & inſanum ſophos.*

Baſia captas.] approbationes. Nam oſculabantur antiqui quos recitantes probaverant. Vide epig. 77. infra.

Ibis ab excuſſo.] Suetonius in Othone cap. 2. *Ferebatur & vagari noctibus ſolitus: atque invalidum quemque obviorum, vel potulentum corripere: ac diſtento ſago impoſitum in ſublime jactare.* Gallicè *berner*.

Triſtis arundo.] Quod cenſura omnis ſevera ſit & tetrica, ex arundine verò præſertim Ægyptia fiebant calami ſcriptorii. Vide epig. 38. lib. 14.

Ad Cæſarem cui excuſat laſciviam epigrammatum. V.

CONTIGERIS noſtros, Cæſar, ſi forte libellos,
Terrarum dominum pone ſupercilium.
Conſuevere jocos veſtri quoque ferre triumphi,
Materiam dictis nec pudet eſſe ducem.
Qua Thymelen ſpectas, deriſoremque Latinum,
Illa fronte precor carmina noſtra legas.
Innocuos cenſura poteſt permittere luſus;
Laſciva eſt nobis pagina, vita proba eſt.

O Cæſar, ſi caſu tractaveris noſtros libros, depone ſupercilium dominum orbis. Veſtri etiam triumphi ſoliti ſunt tolerare cavillationes, nec Imperator erubeſcit præbere argumentum dicteriis. Te rogo ut legas verſus noſtros eo vultu quo aſpicis Thymelen, & facetum Latinum. Cenſura poteſt pati jocos innoxios: mihi eſt liber procax, vita verò integra.

Supercilium.] Uſurpat pro faſtu & ſeveritate, *terrarum dominum* vocat, quod eo terrarum orbis gubernaretur.

Ferre triumphi.] In ipſa triumphi pompa per jocum dicteriis & conviciis Imperatorem conſectabantur milites. Suetonius in Julio cap. 49.

Qua Thymelen.] Thymele & Latinus mimi erant Domitiano gratiſſimi. Juvenalis ſat. 1.

Et a trepido Thymele ſummiſſa Latino.

Innocuos.] Perſonis enim pepercit noſter Poëta, ut patet ex epiſtola huic libro præfixa, & vitia tantum carpſit, unde nec a graviſſimo cenſore Domitiano reprehendi potuit. Vide Suetonium in Domitiano cap. 8. *vita proba.* Lege epig. 29. lib. 9.

Ad Marcum de libro intempeſtive oblato. VI.

DO tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis,
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

Exhibeo tibi prælium navale, tu nobis offers epigrammata, ô Marce, ut arbitror, cupis nare cum tuo libello.

Do tibi.] Introducit Domitianum reſpondentem ſibi, quaſi intempeſtive obtuliſſet epigrammata. Vide epig. 54. lib. 5. De naumachia epig. 24. lib. Spect.

Vis puto.] Vis hic mergi cum tuis verſibus cum iis importunus.

De Leone Cæſaris. VII.

ÆTHERIAS aquila puerum portante per auras
Illæſum timidis unguibus hæſit onus:
Nunc ſua Cæſareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
Quæ majora putas miracula? ſummus utrique:
Auctor adeſt: hæc ſunt Cæſaris, illa Jovis.

Onus incolume adhæſit ſollicitis unguibus aquila ferente puerum per regiones aëris: nunc Cæſaris leones flectuntur præda propria, & lepus ſecurus ludit in ore vaſto. Quæ exiſtimas majora prodigia? utrum ne habet ſupremum auctorem: hæc edidit Cæſar, illa Jupiter.

Puerum.] Ganymedem ſcil. Trois filium, quem rapi ab aquila juſſit Jupiter. Plinius lib. 34. cap. 8. Nota eſt fabula Jovis in aquilam converſi. Ovid. lib. 10. Metam.

Timidis unguibus.] Ne puer caderet vel offenderetur. Metaphora eſt.

Cæſareos.] A Cæſare exhibitos.

Quæ majora.] Aquilæ, an leonis?

Summus.] Uterque Deus eſt, nam Domitianus Deus appellari voluit, cujus juſſu captum leporem dimittebat leo, ſicut Jove jubente Ganymedem rapuit aquila. Vide infra epig. 23. 49. 52. 61.

Ad Maximum de columba Stellæ. VIII.

STELLÆ delicium mei columba,
Verona licet audiente dicam.
Vicit, Maxime, paſſerem Catulli.
Tantò Stella meus tuo Catullo,
Quantò paſſere major eſt columba.

O Maxime, aſſeverabo, quantumvis Verona auſcultante, columba voluptas mei Stellæ ſuperavit paſſerem Catulli. Tanto meus Stella major eſt tuo Catullo, quanto columba major eſt paſſere.

Stellæ columba.] Stella poëta Patavinus columbam amicæ ſuæ deflevit, ad imitationem paſſeris Catulli. Columba pro opere de columba ſumitur, cauſſa nempe pro effectu. Vide epig. 21. lib. 6. & epig. 13. lib. 7.

Verona.] Patria Catulli, urbs Italiæ ſatis nota.

Catullo tuo.] hoc eſt populari vel forte quem admirari ſolebat Maximus.

Deciani dogma laudat. IX.

QUOD magni Thraſeæ, conſummatique Catonis
Dogmata ſic ſequeris, talis ut eſſe velis;

O Deciane agis, quod cupiam te agere, quod ita ſectaris placita magni Thraſea, & Catonis perfecti, ut contendas

Pecto-

Pectore nec nudo ſtrictos incurris in enſes,
Quod feciſſe velim te, Deciane, facis.
Nolo virum, facili redimit qui ſanguine famam:
Hunc volo, laudari qui ſine morte poteſt.

eſſe ſimilis illis; nec irruis in gladios diſtrictos nudato pectore. Non probo eum virum qui quærit exiſtimationem prompta morte: probo illum qui poteſt celebrari ſine interitu.

Magni.] Exitum Thraſeæ & Catonis improbat, qui Stoicorum doctrinam profeſſi voluntaria morte laudem quæſiverunt. Satis notus Catonis exitus; Pæti Thraſeæ meminit Suetonius in Nerone cap. 37. Tacit. lib. 16. Annal. *Thraſea, Serranoque & Servilia datur mortis arbitrium.*
Talis ut.] ut eorum exemplo conſtans & fortis habearis. Alii legunt *ſalvus ut eſſe velis*: hoc eſt ut te non interficias, ſicut ſe interfecerunt illi.
Facili ſanguine.] facilitate mortis voluntariæ.
Laudari qui.] Eum probo qui mala conſtanter pati poſſit, nec morte ſe ab illis liberat: quod mollis animi eſt.

Jocatur in Cottam. X.

BELLUS homo & magnus vis idem, Cotta, videri,
Sed qui bellus homo eſt, Cotta, puſillus homo eſt.

O Cotta, cupis habere ſpeciem ſimul belli hominis & magni; ſed, Cotta, qui homo bellus eſt, parvus eſt.

Bellus.] diminutivum a bono, τὸ verbum *bellus* de rebus puſillis dicitur. Cotta igitur, ſi bellus homo ſit, non eſt magnus homo, ſed puſillus & tenuis. Vide epig. 7. lib. 2. & epig. 62. lib. 3.

De Gemello captatore, *& Maronilla* tabeſcente. XI.

PETIT Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & inſtat, & precatur, & donat.
Adeone pulchra eſt? immo fœdius nil eſt:
Quid ergo in illa petitur & placet? tuſſit.

Gemellus expoſcit matrimonium Maronillæ, & deſiderat, & urget, & rogat, & dat munera. An uſque eo formoſa eſt? e contrario nihil turpius eſt. Quid igitur in illa poſtulatur, & gratum eſt? Laborat tuſſi.

Tuſſit.] Tuſſientes vetulas a ſe amari fingebant pauperes atque avari homines, quod eas brevi morituras crederent; & earum hereditatem habituros ſe ſperarent. Epig. 26. lib. 2. Alii *tuſſis*.

Ad Sextilianum potorem. XII.

CUM data ſint equiti bis quina numiſmata, quare
Bis decies ſolus, Sextiliane, bibis?
Jam defeciſſet portantes calda miniſtros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

O Sextiliane, cur tu unus potas viginti nummos ſeſtertios, cum decem donati ſint equiti? Jam aqua calida defuiſſet ſervis ferentibus, niſi, Sextiliane, biberes vinum purum.

Cum data ſint.] Si equiti cuivis ſportulæ nomine decem ſeſtertii ad emendum panem, edulia & etiam ad bibendum dantur; cur tu, Sextiliane, adeo intemperanter te geris, ut ſolus vinum bibas pro viginti ſeſtertiis. Sic Ramireſius. Vide Turnebum lib. 18. cap. 30. Ad ſitim levandam in ſpectaculo longius producto diſtributa ſcribit

ſcribit viritim per quatuordecim ordines decem numiſmata. Quæ fuerint illa, quis audeat affirmare? Sed non magni pretii fuiſſe apparet, partim ex epig. 27. infra, ubi appellantur æra, partim ex oppoſito, *bis decies bibis*, Gron.

Calda.] Aqua calida in deliciis habita fuit apud antiquos, vel quam vino infunderent, vel quam ſolitariam biberent, vel etiam qua lavarentur.

De Regulo fere obruto ruina veteris porticus. XIII.

ITur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque ſulphureis Albula fumat aquis.
Rura, nemuſque ſacrum, dilectaque jugera Muſis
Signat vicina quartus ab urbe lapis:
Hic rudis æſtivas præſtabat porticus umbras.
Heu quam pene novum porticus auſa nefas!
Nam ſubito collapſa ruit, cum mole ſub illa
Geſtatus bijugis Regulus eſſet equis,
Nimirum tenuit noſtras fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
Nunc & damna juvant: ſunt ipſa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare deos.

Qua iter eſt ad frigidum caſtellum Tiburis Herculei, & Albula candida emittit fumum aquis ſulphureis. Quartum ab urbe propinqua milliare deſignat villam, & ſylvam conſecratam, atque agros gratos Muſis. Porticus impolita exhibebat hic umbras tempore æſtatis: heu quam inauditum ſcelus fere patravit porticus! Nam labefactata repente concidit, poſtquam Regulus fuiſſet vectus bigis ſub illa mole. Fortuna nempe quæ erat impar tanto odio impedivit querimonias noſtras. Nunc & detrimenta proſunt: diſcrimina parvi ſunt æſtimanda: ſtans porticus nequibat demonſtrare deos.

Herculei.] Hercules enim Tibure colebatur. Tibur hodie *Tivoli.*

Cana Albula.] Planiciem Tiburi vicinam intellige, ubi a colore albo quem a venis ſulphureis trahunt, aquæ albulæ dicuntur.

Quæ par.] hoc eſt, verita eſt omnium invidiam, quam Regulo oppreſſo ſuſtinere non potuiſſet. De Regulo longe aliter ſentit Plinius Junior lib. 1. epiſt. 5. Neſcio an idem fuerit. Vide epig. 83. infra, *tenuit*: alii *timuit.*

Sunt ipſa.] hoc eſt, non oportet timere pericula, cum ex illis propulſis probetur Deorum providentia, quibus curæ fuit Regulus. Sic locutus eſt Cicero Ver. 2. *Eſt mihi tanti, Quirites, hujus invidiæ falſæ atque iniquæ tempeſtatem ſubire, dummodo, &c.* id eſt tanti non facio periculum invidiæ. Vel ſic interpretare: ipſa pericula pluris æſtimanda ſunt, quæ probant Deos eſſe, &c.

De Arria & Pæto,
cui gladium porrexit qua ipſa ſe perfoderat. XIV.

CAsta ſuo gladium cum traderet Arria Pæto,
Quem de viſceribus traxerat ipſa ſuis.
Si qua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit:
Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

Cum pudica Arria ſuo Pæto porrigeret enſem, quem ipſa eduxerat ex ſuis inteſtinis. Si mihi credis, ait, plaga quam mihi intuli, non me angit: ſed hæc, Pæte, me angit, quam tu tibi infliges.

Caſta ſuo.] Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat: fuerat Pætus in ejus partibus, cui tandem mori coacto uxor Arria porrexit gladium, quo pectus

pectus ſuum perfoderat, addita hac voce immortali ac pene divina: *Pæte, non dolet*. Sic fere Plinius Junior epiſt. 16. lib. 3. Vide Tacitum lib. 16. anual.

Ad Cæſarem, de ſpectaculo leonum ac leporum. XV.

DELICIAS, Cæſar, luſuſque jocoſque leonum
Vidimus: hoc etiam præſtat arena tibi,
Cum prenſus blando toties a dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.
Unde poteſt avidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen eſſe tuus dicitur, ergo poteſt.

O Cæſar, ſpectavimus ludos leonum, oblectationes, & feſtivitates: hoc quoque tibi exhibet arena, cum lepus toties captivus dimitteretur dente benigno, atque errans teneret curſum per ora patentia. Qua ratione leo rapax poteſt veniam dare prædæ captivæ? verùm tuus eſſe fertur ergo poteſt.

Luſuſque jocoſque.] quoniam feræ non cædebantur a leonibus. Vide epig. 105. infra.

A dente rediret.] hoc eſt ex leonis dentibus dimitteretur. Vide epig. 7. ſupra, & epig. 49. infra.

Ergo poteſt.] parcere nempe, quia refert clementiam tuam, ô Cæſar.

Ad Julium quem invitat ad voluptates. XVI.

O MIHI poſt nullos, Juli memorande, ſodales:
Si quid longa fides, canaque jura valent.
Bis jam pene tibi conſul trigeſimus inſtat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene diſtuleris, videas quæ poſſe negari,
Et ſolum hoc ducas, quod fuit, eſſe tuum.
Exſpectant curæque, catenatique labores,
Gaudia non remeant, ſed fugitiva volant.
Hæc utraque manu, complexuque aſſere toto:
Sæpe fluent imo ſic quoque lapſa ſinu.
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere, Vivam.
Sera nimis vita eſt craſtina: vive hodie.

O Juli, mihi celebrande ante omnes amicos, ſi vetus amicitia atque antiqua conſuetudo aliquid poſſint. Jam ferè ſexaginta anni tibi imminent, & tua vita vix computat paucos dies. Non rectè protraxeris quæ poſſe tibi eripi animadvertas, & exiſtimes hoc tantum eſſe tuum quod præteriit. Anxietates, atque invicem connexi labores nos manent, lætitia non redit, ſed profuga avolat: hanc tibi vindica ambabus manibus, & toto amplexu, ſic quoque fugax ſæpe elabetur ex imo tuo gremio. Mihi fidem adhibe, non decet ſapientem dicere, Vivam; craſtina vita tardior eſt, vive hodie.

O mihi.] ſic Ovidius lib. 1. Triſtium incipit Elegiam quartam. Sæpe amicos ad voluptates hortatur noſter Poëta, quod celeriter fluant.

Bis jam.] Annuo conſulatu annos numerabant Romani.

Et numerat paucos.] Vide epig. 70. lib. 6 ſolos enim dies computabat, quibus genio indulgebat.

Gaudia non remeant.] Alii legunt *remanent*. Videat lector.

Vive hodie.] hoc eſt voluptatibus frueie.

Ad Avitum, de ſuis libris quos extenuat. XVII.

SUNT bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura,
Quæ legis: hic aliter non fit, Avite, liber.

Ex iis *quæ evolvis, quædam bona ſunt, quædam* verò *mediocria*, *multa* autem *nullius pretii: hic libellus non componitur alio modo.*

Non

Non ſit liber.] hoc eſt, liber non creſcit intra juſtam magnitudinem. Vide epig. 8. lib. 2.

Ad Titum, a quo ad cauſſas dicendas impellebatur. XVIII.

COgit me Titus actitare cauſſas,
Et dicit mihi ſæpe, magna res eſt.
Res magna eſt, Tite, quam facit colonus.

Titus me compellit ad cauſſas perorandas, & me crebro obtundit, res eſt magna. O Tite, res eſt magna cui incumbit agricola.

Res magna eſt.] Domitius legit per interrogationem hoc ſenſu: Eſtne res magna quam facit colonus? coloni enim agricultura derelicta fiebant cauſidici: quaſi dicat Poëta, Mihi non placet illud vitæ genus, quod multi ſequi poſſunt. Ramireſius verò mihi videtur melius ſic explicare hunc locum: Colonus dum colit agros, multam pecuniam congerit, nempe magnam rem facit, neque tamen improbus ille labor licet fructuoſus mihi arridet. Itaque Titus fruſtra invitat noſtrum Poëtam; mavult enim Muſas colere licet ſteriles, quam facere rem.

Ad Tuccam avarum. XIX.

QUid te, Tucca, juvat vetulo miſcere Falerno
In Vaticanis condita muſta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi peſſima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile eſt: ſcelus eſt jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica ſæva mero.
Convivæ meruere tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam pretioſa mori.

O Tucca, quid te delectat infundere veteri Falerno muſta recondita in cadis Vaticanis? quonam tanto beneficio te devinxit vinum viliſſimum? aut quo malo te affecit vinum pretioſiſſimum? Facile eſt nos jugulare, Falernum verò *nefas, & miſcere venenum crudele vino Campania. Tui convivæ forte digni ſunt morte, lagena adeo exquiſita non merita eſt perire.*

In Vaticanis.] Vinum Vaticanum eſt vappa. Vide lib. 6. epig. 92. lib. 10. epig. 45. lib. 12. epig. 48.

De nobis.] hoc eſt jugulare nos convivas res eſt levis momenti, at ſcelus eſt occidere vinum quod per metaphoram vivere dicitur: de Falerno nobili Campaniæ vino dicemus lib. 13.

Amphora.] Proprie eſt menſura liquidorum, octoginta libras Romanas continens, hic verò ſumitur pro vaſe vinario.

Ad Æliam edentulam. XX.

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes:
Exſpuit una duos tuſſis, & una duos.
Jam ſecura potes totis tuſſire diebus;
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

Ælia, ſi recordor, habueras quatuor dentes, una tuſſis excreavit duos, altera duos. Tuta jam potes tuſſire per totum diem, nihil ſupereſt tertia tuſſi quod faciat iſtic.

Nil iſtic.] Quia nulli ſuperſunt dentes, vide epig. 92. lib. 3. Alii *Nil tibi quod tollat.*

Ad

Ad Cæcilianum helluonem. XXI.

DIc mihi, quis furor eſt? turba ſpectante vocata,
Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre, gulaque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

Rogo te, quæ inſania eſt? ô Cæciliane, tu unus deglutis boletos convivis invitatis aſpicientibus. Quid tibi precabor conveniens tanto abdomini, & hellnationi? comedas boletum, qualem comedit Claudius.

Qualem Claudius.] Boletus fungus eſt optimi ſaporis, quem auro atque argento præfert epig. 48. lib. 13. Agrippina vero Claudium Cæſarem maritum boleto venenato extinxit. Juven. ſat. 5.

Vilibus ancipi es fungi ponentur amicis
Boletus domino: ſed qualem Claudius edit
Ante illum uxoris, poſt quem nil amplius edit.

De Porſena & Mucio Scævola quem celebrat. XXII.

DUM peteret regem decepta ſatellite dextra,
Injecit ſacris ſe peritura focis.
Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum.
Urere quam potuit contemto Mucius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Major deceptæ fama eſt, & gloria dextræ.
Si non erraſſet, fecerat ille minus.

Dum manus invaderet regem decepta a ſtipatore peritura immiſit ſe in ignes ſacros, ſed hoſtis pietate motus non paſſus eſt prodigium adeo ferox, atque imperavit dimitti virum ab igne ereptum. Porſena non potuit aſpicere banc dexteram, quam cremare potuit Mucius flammis deſpectis. Laus dexteræ errantis, & honor major eſt. Illa minus peregiſſet, niſi aberraſſet.

Dum peteret.] Hæc hiſtoria Porſenæ & Mucii Scævolæ ſatis nota eſt ex Livio.
Satellite.] Quem percuſſit Mucius regem illum exiſtimans. Alii *Ingeſſit*.
Si non erraſſet.] Majorem quippe laudem conſecutus eſt Mucius, cum amiſſa manu hoſtem vicit, quam ſi armata occidiſſet.

De leone & lepore. XXIII.

QUID nunc ſæva fugis placidi lepus ora leonis?
Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis iſti cervicibus ungues,
Nec gaudet tenui ſanguine tanta ſitis.
Præda canum lepus eſt, vaſtos non implet hiatus,
Non timeat Dacus Cæſaris arma puer.

O lepus, quid nunc vitas ora fera leonis benigni, non conſueverunt rumpere feras tam exiguas. Iſti ungues ſervantur magnis capitibus, nec tanta ſitis lætatur modico ſanguine. Lepus eſt præda canum, non replet hiatus latos, Dacus puer non metuat arma Cæſaris.

Magnis cervicibus.] Taurorum puta, cervorum, aprorum, &c. Vide epig. 7. & 15. ſupra.
Dacus puer.] hoc eſt hoſtis imbellis; nam Dacos domuit Domitianus: quaſi dicat, in hoſtes debiles non ſævit Cæſar. Dacia comprehendit hodie Tranſſilvaniam, Moldaviam, & Walachiam.

XXIV.

Ad Decianum, de quodam homine molli. XXV.

ADſpicis incomptis illum, Deciane, capillis,
Cujus & ipſe times triſte ſupercilium.
Qui loquitur Curios, aſſertoreſque Camillos,
Nolito fronti credere, nupſit heri.

O Deciane, illum intueris crinibus incultis, cujus & ipſe vereris ſupercilium ſeverum. Qui prædicat Curios & Camillos liberatores, ne credas triſtitia frontis, nupſit heri.

Triſte ſupercilium.] hoc eſt gravitatem quæ in ſuperciliis videtur. Epig. 57. lib. 7. eſt huic ſimile.

Qui loquitur Curios.] hoc eſt qui grandia & ſevera verba profert digna probis his viris. Juven. ſat. 2.

Qui Curios ſimulant, & Bacchanalia vivunt.

Nolito fronti.] Sic Juven. eodem:

Fronti nulla fides.

Ad Fauſtinum ut ſuos libros edat in lucem. XXVI.

EDE tuos tandem populo, Fauſtine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec ſileant noſtri, prætereantque ſenes.
Ante fores ſtantem dubitas admittere famam;
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Poſt te victuræ, per te quoque vivere, chartæ
Incipiant: cineri gloria ſera venit.

O Fauſtine, tandem profer in lucem tuos libros, & prome opus elaboratum perito ingenio: quod urbs Cecropis & Pandionis non improbet, nec quod ſenes noſtri taceant aut prætermittant. Hæreſne famam excipere conſiſtentem ante januam, & tædet te reportare mercedem tuorum ſtudiorum? Libri tui poſt te vita fruituri, per te etiam exordiantur frui vita: honor tardus conſequitur mortem.

Et cultum.] Pectus ſumitur pro ingenio.

Cecropiæ.] Cecrops gente Ægyptius migrat cum colonis in Atticam. Actæi regis affinitatem, & regni ſucceſſionem virtute promeretur; monſtrat olivæ uſum, condit arcem, & urbem Athenas. Pandion quoque regnavit Athenis. Reineccius de familiis.

Prætereantque.] Candidati præteriti dicebantur, qui nullum ſuffragium tuliſſent. Poëta ergo intelligit opus Græcis & Latinis laudandum.

Cineri gloria.] his verbis hortatur Fauſtinum, ut vivens & ſentiens ſua fruatur fama & gloria. Vide epig. 2. ſupra.

Ad Sextilianum potatorem. XXVII.

SEXTILIANE, bibis, quantum ſubſellia quinque,
Solus: aqua toties ebrius eſſe potes.
Nec conſeſſorum vicina numiſmata tantum,
Æra ſed a cuneis ulteriora petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Uva nec in Tuſcis naſcitur iſta jugis.

Sextiliane, tu ſolus potas tantum, quantum quinque equites, temulentus eſſe potes hauſta toties aqua. Nec rogas ſolummodo nummos ab iis qui tibi aſſident, ſed pecuniam poſcis a multitudine procul diſtante. Hæc vindemia non premitur prælis Pelignis, nec racemus ille creſcit in collibus

Teſta

Teſta ſed antiqui felix ſiccatur Opimi,
  Egerit & nigros Maſſica cella cados.
A caupone tibi fæx Laletana petatur,
  Si plus quam decies, Sextiliane, bibis.

Tuſcis. Sed exhauritur pretioſa amphora veteris Opimiani, & nigri cadi vini Maſſici extrahuntur ex cavea. Sextiliane, ſi potas pluſquam decies, a caupone pete ſæcem Laletanam.

Subſellia quinque.] hoc eſt, quantum quinque equites qui ſubſellia in quatuordecim ordinibus occupabant. Eſt ſynecdoche. De Sextiliano jam dictum epig. 12. ſupra. Vide epig. 8. lib. 5.

Edictum Domini Deique noſtri
Quo ſubſellia certiora fiunt
Puros eques ordines recepit.

Aqua toties.] Hyperbole eſt.

Cuneus] Pro caterva hominum ſumitur qui in formam cunei ſedebant.

Non hæc.] Neque Sextilianus bibit vilia vina Peligna aut Tuſca, ſed Opimiana & Maſſica, de quibus lib. 13.

Fæx Laletana.] hoc eſt vinum turbidum. Lib. 7. epig. 52.

Et Laletana nigra lagena ſapa.

Laletania autem regio eſt Hiſpaniæ non procul a Tarracone.

Si pluſquam,] Vide Lipſium in ſuo convivio lib. 3. Antiq. ubi ait:

Decem cyathi ſumma potio ſunto.

Ad Procillum quem inter pocula pridie ad cœnam invitaverat. XXVIII.

HESTERNA tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, poſt decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem ſtatim putaſti,
Et non ſobria verba ſubnotaſti,
Exemplo nimium periculoſo.
Μισῶ μνήμονα συμπότην, Πρόκιλλε.

Procille, heſterna nocte te invitaveram, opinor, poſt decem quincunces exhauſtos, ut cœnares hodie mecum. Tu ſtatim exiſtimaſti tibi proveniſſe lucrum, & memoria retinuiſti ſermones vinolentos exemplo nimis damnoſo. O Procille, odi memorem compotorem.

Poſt decem.] Quincunx eſt poculum quinque cyathorum. Rem facere ſignificat multum lucrari. Horat.

Iſne tibi melius ſuadet, qui ut rem facias, rem

Si poſſis recte, ſi non, quocunque modo rem. Odio autem habebat Procillum, qui memoria teneret verba quæ per jocum proferrent ebrii. Raderus copioſè deſcribit menſuras antiquorum hoc loco, &c.

De Acerra potore. XXIX.

HESTERNO fœtere mero, qui credit Acerram,
  Fallitur: in lucem ſemper Acerra bibit.

Allucinatur qui exiſtimat Acerram malè olere vino heſterno, Acerra potat ſemper ad diem uſque.

In lucem.] ita ut vinum recens hauſtum ſemper redoleat. Heſterna crapula appellabatur, quam ne nox quidem concoquere potuerat.

Ad Fidentinum plagiarium. XXX.

FAMA refert noſtros te, Fidentine, libellos,
  Non aliter populo, quam recitare tuos.
Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam,
  Si dici tua vis, hæc eme, ne mea ſint.

Fidentine, rumor eſt, te populo recitare meos libros tanquam tuos. Gratuito ad te mittam verſus, ſi vis ut exiſtimentur mei: verùm ſi cupis ut habeantur tui, hos tibi compara, ne pertineant ad me.

Ne mea ſint.] Lege epig. 20. lib. 2. *Nam quod emas poſſis dicere jure tuum.*

De Diaulo medico. XXXI.

CHIRURGUS fuerat, nunc eſt veſpillo Diaulus.
Cœpit, quod poterat, clinicus eſſe modo.

Diaulus exercuerat chirurgiam, nunc verò eſt veſpillo. clinicus eſſe incipit ea ratione qua valebat.

Clinicus.] Clinici medici erant dicti, ἀπὸ τῆς κλίνης, hoc eſt a lecto, quod ægrotos lecto jacentes viſerent curarentque. Jocans Martialis ait ex chirurgo Diaulum eſſe factum clinicum; ſed non potuiſſe aliter eſſe clinicum quam efferendo cadavera, ut indicet Diaulum factum eſſe veſpillonem, qui efferret cadavera, & ſic clinicus poſſet appellari: nam in κλίναις efferebantur mortui.

De Encolpo qui in gratiam ſui domini ſuas comas voverat Phœbo. XXXII.

HOs tibi Phœbe vovet totos a vertice crines
Encolpus, domini centurionis amor.
Grata Pudens meriti tulerit cum præmia pili,
Quam primum longas, Phœbe, recide comas.
Dum nulla teneri ſordent lanugine vultus,
Dumque decent fuſæ lactea colla jubæ:
Utque tuis longum, dominuſque, puerque fruatur
Muneribus, tonſum fac cito, ſero virum.

O Apollo, Encolpus delicia centurionis ſui heri tibi conſecrat omnes capillos capitis. Cum Pudens reportaverit jucundam mercedem pili debiti, ſtatim, Phœbe, reſcinde longos crines. Dum molles genæ nondum ſqualent barba recenti, & dum capilli ſparſi ornant cervicem roſeam: effice ut Encolpus *celeriter tondeatur: tarde* tamen *vir fiat, ut herus & ſervus diu potiantur tuis donis.*

Præmia pili.] hoc eſt ubi primum Pudens meus dominus fuerit factus primipilus, ſeu primus primæ cohortis centurio: moris verò erat apud antiquos comas & primam barbam Phœbo conſecrare.
Fac cito.] ut Pudens fiat primipilus.
Sero virum.] id eſt ſero adultum.

Ad Sabidium quem non amabat. XXXIII.

NON amo te Sabidi, nec poſſum dicere quare,
Hoc tantum poſſum dicere, non amo te.

O Sabidi, non diligo te, nec valeo reddere rationem: hoc unum dicere valeo, Non diligo te.

Nec poſſum.] Vel quod tota Sabidii natura, vultus, mores, Martiali diſplicerent, vel forte aliquod ſummum eſſe in Sabidio flagitium intelligit, quod nominare non audeat. Alii *Savidium.*

De Gellia & fictis ejus lacrymis. XXXIV.

AMISSUM non flet, cum ſola eſt Gellia, patrem:
Si quis adeſt, juſſæ proſiliunt lacrymæ.

Cum Gellia eſt ſola, non luget parentem mortuum: ſi quis adſit, imperatæ lacrymæ prorumpunt. O Gellia, quiſquis

C Non

Non dolet hic, quiſquis laudari Gellia quærit:
Ille dolet verè, qui ſine teſte dolet.

captat plauſum, hic non mœret: is verè luget, qui mœret ſine teſte.

Juſſæ.] Fletum juxta ac riſum ſemper paratum habet femina. Juven. ſat. 6.

Uberibus ſemper lacrymis, ſemperque paratis
In ſtatione ſua, atque expectantibus illam
Quo jubeat manare modo.

Ad Lesbiam meretricem procacem. XXXV.

INcustoditis, & apertis Lesbia ſemper
Liminibus, peccas, nec tua furta tegis.
Et plus ſpectator, quam te delectat adulter:
Nec ſunt grata tibi gaudia, ſi qua latent.
At meretrix abigit teſtem veloque ſeraque:
Raraque, ſi memini, fornice rima patet.
A Chione ſaltem, vel ab Helide diſce pudorem:
Abſcondunt ſpurcas hæc monumenta lupas.
Nunquid dura tibi nimium cenſura videtur?
Deprendi veto te Lesbia, non futui.

O Lesbia, peccas patentibus, nec cuſtoditis foribus, nec abſcondis tua ſtupra: ſpectator te afficit majori voluptate quam adulter, ſi qua deliteſcit oblectatio, non eſt jucunda tibi. At ſcorta expellunt teſtem opponendo velamina, & obices: vix ulla fiſſura pateſcit in lupanari, ſi recordor. Saltem accipe documentum verecundiæ a Chione, vel Helide: hæc monumenta tegunt turpia proſtibula. An reprehenſio aſperior tibi videtur? Prohibeo ne deprehendaris, ô Lesbia, non....

Incuſtoditis.] hoc eſt ſine janitore qui cuſtodiat januam. Ovid. eleg. 13. lib. 3. Amorum:

Ignoto meretrix corpus junctura Quiriti
Oppoſita populum ſummovet ante ſera.

Si memini.] Alii legunt *Summani*, id eſt lupanarium in Summœnio; namque illic habitabant meretrices, unde dicebantur uxores Summœnianæ. Farnab.

A Chione.] Notiſſima nempe erant illius temporis ſcorta.

Abſcondunt.] Has meretrices buſtuarias mœchas appellat lib. 3. epig. 93. quæ ſcil. extra urbem ad monumenta mancipiis viliſſimis proſtituebantur.

Deprendi.] Hoc verbum ſolenne eſt de iis qui in aliquo crimine & re turpi inveniuntur.

Ad Cornelium hominem ſeverum. XXXVI.

VErsus ſcribere me parum ſeveros;
Nec quos perlegat in ſchola magiſter,
Corneli quereris: ſed hi libelli,
Tanquam conjugibus ſuis mariti,
Non poſſunt ſine mentula placere.
Quid ſi me jubeas Thalaſſionem
Verbis dicere non Thalaſſionis?
Quis floralia veſtit, & ſtolatum
Permittit meretricibus pudorem?
Lex hæc carminibus data eſt jocoſis,
Ne poſſint, niſi pruriant, juvare.
Quare depoſita ſeveritate,

O Corneli, expoſtulas ut me componi carmina parum gravia, nec quæ dictet præceptor in ſchola: at hi libri nequeunt probari ſine aculeo, veluti mariti ſuis uxoribus. Quid ſi me cogas celebrare Thalaſſionem vocibus non convenientibus Thalaſſioni? Quis induit ludos Florales, & concedit ſcortis verecundiam ſtolatam? Hoc jus conceſſum eſt verſibus feſtivis, ut nequeant placere niſi titillent. Quapropter petimus ut auſteritate abjecta veniam des ludis & facetiis:

Par-

Digitized by Google

Parcas luſibus, & jocis, rogamus:
Nec caſtrare velis meos libellos.
Gallo turpius eſt nihil Priapo.

nec exſeces meos libros, nihil fœdius eſt Priapo Gallo.

Periegat.] Cum enim verſus quidam ſint obſcœni non omnia epigrammata leguntur in ſchola. Alii *prælegat.*

Thalaſſionem.] Sic dictus eſt a Romanis Deus qui præeſt nuptiis; a Græcis Hymenæus nuncupatus, cujus laudes verſu laſcivo celebrari ſolebant. Itaque ineptus videretur, qui Thalaſſionem verbis honeſtis celebrari juberet, eodem modo ineptus eſt ille, qui vult epigrammata ſcribi verbis non laſcivis: epigrammata enim amant verba laſciva, aperta, & dominantia.

Quis floralia.] Nudæ meretrices celebrabant floralia. Vide epig. 3. ſupra

Stolatum.] Pro ſtola pudica matronarum, qua uti vetabantur meretrices.

Gallo Priapo] hoc eſt caſtrato Priapo: nam caſtrati ſacerdotes Cybeles vocabantur Galli.

Ad Lucanum & Tullum fratres inter ſe conjunctiſſimos. XXXVII.

SI Lucane tibi, vel ſi tibi Tulle darentur,
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc eſſet pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret, infernas & qui prior iſſet ad umbras,
Vive tuo frater tempore, vive meo.

Si tibi *Tulle, vel tibi, Lucane, ſors ea concederetur, qua utuntur Ledæi fratres: ambobus hæc eſſet præclara contentio pietatis, quod uterque cuperet prior interire pro fratre. Qui primus deſcendiſſet ad tenebras tartareas, exclamaret, ô frater, age tuum ævum, age quoque meum.*

Si Lucane] Vide epig. 20. lib. 3. Domitii Tulli mentionem facit Plinius Junior epiſt. 18. lib. 8. Vide epig. 52. lib. 9.

Ledæi Lacones.] Caſtor & Pollux filii Jovis & Ledæ quæ Lacœna fuit: Pollux autem fratri mortuo dimidiam vitam conceſſit, ut alternis diebus viverent. Hæc hiſtoria ſatis nota eſt. Vide epig. 106. lib. 9.

Vive tuo.] hoc eſt in tenebris ſemper manebo, ut tu luce ſemper fruaris.

Ad Baſſam luxurioſam. XXXVIII.

VENTRIS onus miſero, nec te pudet, excipis auro
Baſſa: bibis vitro. carius ergo cacas.

O Baſſa demittis pondus uteri in miſerum vas aureum, nec erubeſcis: potas vitreo poculo. *Igitur majori pretio exoneras alvum.*

Miſero auro.] Quia ſtercori ſerviebat. Vide epig. 12. lib. 11.

Ad Fidentinum plagiarium. XXXIX.

QUEM recitas, meus eſt ô Fidentine libellus:
Sed male cum recitas, incipit eſſe tuus.

Fidentine, meus eſt ille liber, quem *recitas, at cum recitas male, incipit pertinere ad te.*

Sed male.] Verſus enim licet boni, ſi male pronuncientur, mali videbuntur: de Fidentino vilioris notæ poëta agit adhuc epig. 54. infra, & epig. 30. ſupra.

Ad Decianum virum moris antiqui. XL.

SI quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides, famaque novit anus:
Si quis Cecropiæ madidus, Latiæque Minervæ
Artibus, & vera ſimplicitate bonus,
Si quis erit recti cuſtos, imitator honeſti,
Et nihil arcano qui roget ore Deos:
Si quis erit magnæ ſubnixus robore mentis,
Diſpeream, ſi non hic Decianus erit.

Si quis erit recenſendus inter amicos raros, quales vidit antiqua fides, & fama vetus. Si quis imbutus artibus Minervæ Athenienſis, & Latinæ, & probus candore vero: ſi quis obſervator æquitatis, & honeſtatis æmulator fuerit, & qui clanculum nihil petat a Diis: Si quis erit fultus viribus animi fortis, inteream, niſi hic erit Decianus.

Anus.] id eſt fama vetuſta: nam τὸ *quales* ad præcedens nomen *amicos* optime referri poteſt. Catullus ita eſt locutus ad Mallium epig. 69.

Sed dicam vobis, vos porro dicite multis
Millibus, & facile hæc charta loquatur anus.

Vide epig. 4. lib. 12. *fama fuiſſe loquax, chartaque dicit anus.* Alii *famaque novit avus.* Id eſt priſcos qui propter fidem & probitatem laudibus ornantur.

Si quis Cecropiæ.] id eſt græcis & latinis literis eruditus. Vide epig. 26. ſupra.

Ore arcano.] Nam qui clam Deos precabantur, improba vota facere cenſebantur. In quos Perſius invehitur, ſat. 2.

Haud cuivis promptum eſt, murmurque humileſque ſuſurros
Tollere de templis, & aperto vivere voto.

Ad Lividum. XLI.

QUI ducis vultus, & non legis iſta libenter,
Omnibus invideas, Livide, nemo tibi.

O Invide, qui contrahis frontem, nec æquo animo legis iſta, invidias labores tu omnes, tu te vero nullus.

Nemo tibi.] Ille enim omnium miſerrimus eſt, cui nemo invidet.

In Cæcilium ſcurram procacem. XLII.

URBANUS tibi Cæcili videris,
Non es, crede mihi. quid ergo? verna es.
Hoc quod Tranſtyberinus ambulator,
Qui pallentia ſulphurata, fractis
Permutat vitreis: quod otioſæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod cuſtos dominuſque viperarum:
Quod viles pueri Salariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Urbicus poeta:
Quod de Gadibus improbus Magiſter:

O Cæcili, te ipſum judicas facetum, mihi fidem adhibe, non es; quid igitur? ſcurra es: idem ac Tranſtyberinus ambulator, qui ſulphurata pallida commutat vitreis vaſibus ruptis: idem ac qui venundat humidum cicer conventui inerti: idem ac cuſtos & dominus viperarum: idem ac ſervi abjecti Salariorum: idem ac raucus cocus qui circumportat tomacula fumantia popinis calidis; idem ac poeta Urbicus non egregius: idem ac herus nequam ex Gadibus, idem ac

Quod

Quod bucca eſt vetuli loquax cinædi:
Quare deſine jam tibi videri,
Quod ſoli tibi, Cæcili, videris:
Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum
Poſſes vincere Sextium Caballum.
Non cuicunque datum eſt habere naſum.
Ludit qui ſtolida procacitate,
Non eſt Sextius ille, ſed Caballus.

garrulum os cinædi exoleti: quapropter, ô Cæcili, omitte de te judicare, quod judicas ſolus: tu qui poſſes tuis facetiis ſuperare Galbam, & ipſum Sextium Caballum. Non eſt conceſſum cuique habere narem. Qui jocatur ſtulta petulantia, is non eſt Sextius, ſed Caballus.

Verna.] Servus nempe qui domi natus eſt ex ancilla, ſumitur hic pro ſcurra impudenti & procaci: *hoc quod*, nempe hoc es quod eſt ille, &c.

Ambulator.] Viliores perſonæ trans Tyberim habitabant.

Sulphurata.] Galliè *allumettes*, quæ vitreis fragmentis commutari ſulere docet etiam Juvenalis ſat. 5.

Siccabis calicem naſorum quattuor, ac jam
Quaſſatum, & rupto poſcentem ſulphura vitro.

& epig. 3. lib. 10.

Quæ ſulphurato nolit empta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum.

Quod otioſa.] Plebeculam intellige in theatro vel circo otioſe ſedentem ad ſpectandum.

Madidum cicer.] hoc eſt crudum & aqua maceratum.

Quod cuſtos.] id eſt circulator medicus, qui viperas brachiis & collo implicitas geſtat: ejuſmodi vero homines erant procaces, & dicteria ſcurrilia in quemvis jaciebant.

Salariorum.] Salarii dicuntur qui falſamenta vendunt.

Tomacula.] Nomen habent a frequenti inciſione; nam τέμνω ſignificat incido, ex porcorum abdomine, teſticulis, & vulvis fiebant.

Non optimus Urbicus.] id eſt Exodiorum & Atellanarum ſcriptor: erant autem hæ Atellanæ fabulæ urbaniſſimis jocis refertæ, quo riſus excitaretur, & ideo auctores earum dicebantur Urbici, quaſi urbani. Poëta hoc loco non abſolute dicit Cæcilium aſſimilari Urbico Poëtæ, ſed non optimo: ut hodieque videmus apud noſtrates aliqua exodia comœdiarum urbaniſſima, & multi artificii; alia vero inſulſa & ineptiſſima. Sic Ramireſius. Vide epig. 79. lib. 5. & 71. lib. 6.

Qui Galbam] Stolidus hic Cæcilius Galbam & Sextium Caballum ſcurras inſulſos a ſe ſuperari poſſe exiſtimabat. Ironicè a notat Poëta Cæcilii ſtoliditatem, qui nec ſcurrilitatem ab urbanitate diſcerneret.

Habere naſum.] hoc eſt argute jocari: deriſionis enim ſedes eſt naſus, epig. 4. ſupra.

Sed Caballus.] Non eſt Sextius Caballus, quem tu, ô Cæcili, urbaniſſimum judicas; ſed caballus quadrupes bellua.

De Porcia cujus fortitudinem laudat. XLIII.

CONJUGIS audiſſet fatum cum Porcia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram, ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas.
I nunc, & ferrum turba moleſta nega.

Cum Porcia accepiſſet mortem Bruti mariti, & cum mœror exquireret ferrum ſibi ſubductum: Nondum tenetis, inquit, non poſſe denegari interitum? Exiſtimaveram vos ſatis didiciſſe hoc a parente meo. Locuta eſt, atque ore cupido hauſit ſcintillas accenſas: O turba otioſa ito nunc, & denega gladium.

Porcia.] filia Catonis Uticenſis, uxor Bruti, qui pugnans contra Auguſtum occubuit in campis Philippicis in Theſſalia: cujus morte audita Porcia vitam finiit hauſtis carbonibus accenſis.

Vos docuiſſe.] Cato enim ſibi mortem conſcivit: illius hiſtoria nota eſt ex Appiano, & paſſim cuique obvia.

I nunc.] vox eſt inſultantis.

In Mancinum avarum & ſordidum. XLIV.

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et poſitum eſt nobis nil here, præter aprum.
Non quæ de tardis ſervantur vitibus uvæ,
Dulcibus aut certant quæ melimela favis.
Non pyra, quæ lenta pendent religata geneſta,
Aut imitata breves punica mala roſas.
Ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.
Nudus aper; ſed & hic minimus, qualiſque necari
A non armato pumilione poteſt.
Et nihil inde datum eſt, tantum ſpectavimus omnes.
Ponere aprum nobis ſic & arena ſolet.
Ponatur tibi nullus aper poſt talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

O Mancine, nos ſexaginta invitaſti, & heri nihil appoſuiſti, excepto apro. Non appoſiti ſunt *racemi qui cuſtodiuntur ex vitibus ſeris, aut melimela quæ contendunt cum favis ſuavibus. Nec pyra quæ ſuſpenduntur colligata e geneſta flexibili, vel mala punica exprimentia roſas breves. Nec canistrum agreſte miſit metam lacteam. Nec oliva allata eſt ex cadis Picenis. Aper nudus, & hic* quidem *perexiguus* appoſitus eſt, *& qualis poteſt interfici ab inermi nano. Exinde nihil eſt donatum, cuncti ſolummodo aſpeximus, atque hoc modo arena conſuevit nobis exhibere aprum. Poſt ejuſmodi commiſſum nullus aper apponatur tibi; ſed tu apponaris apro cui Charidemus* objectus fuit.

Here.] Priſce pro heri.

De tardis vitibus.] Prop'erea quod uvæ in vitibus aſſervabantur fere uſque ad putationem vitium; epig. 50. lib. 3.

> *Hic poſt novembres imminente jam bruma*
> *Seras putator horridus refert uvas.*

nam id erat proprium vitium putandarum tempus. Ramireſius.

Lenta.] Idem eſt hoc loco ac flexibilia.

Aut imitata breves] Non intelligas punica mala brevitate temporis imitari roſas ſed figura potius & colore. Sic Ramireſius.

Metas] Pro lacte coagulato accepta forma, ut puto, metarum; nam meta in ludis inſtar rotundæ columnæ ſurgebat, in quam ſpec em lac coagulatum mitti videmus. Sic Domitius. Vide epig. 58. lib. 3.

Piceni] Populi ad mare Adriaticum, ubi optimæ creſcunt olivæ, hodie *la Marche d'Ancone.*

Nudus aper.] ſine aliis cibis.

Ponere aprum.] hoc eſt exhibere: ponere ſignihcat etiam cibos apponere, unde luſus Poetæ.

Sed tu ponaris.] hoc eſt, apponaris, aut potius objiciaris diſcerpendus ab eo apro, a quo dilaniatus fuit Charidemus qu d m juſſu Domitiani, de quo Suetonius in Domitiano.

Ad Stellam de ludis leporum & leonum. XLV.

Laſcivos leporum curſus, luſuſque leonum,
[illegible] d major nobis charta, minorque gerit:
Et bis idem facimus: nimium ſi Stella videtur

Quod charta grandior & brevior nobis refers curſus feſtivos leporum, & jocos leonum: atque idem bis agimus: O Stella, ſi judicaveris hoc nimium; tu bis

Hoc

Digitized by Google

Hoc tibi: bis leporem tu quoque pone mihi.

appone etiam mihi leporem.

Majorque.] Pro quacunque charta ponitur, vel ita interpretare majorem & minorem: hoc eſt, ſi multis verſibus & paucis ſcripſi luſus leonum, & idem bis feci, poteris hac repetitione laceſſitus ulciſci bis appoſito mihi lepore. Epig. 105. infra.

De Libro ſuo. XLVI.

EDITA ne brevibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

Ne charta a me edita peſſum eat propter brevitatem librorum, potius repetatur huic reſpondens.

Edita ne.] Potius quam chartarum jactura fiat propter pauca carmina, imitabor Homerum qui ſæpius idem repetit, maxime vero τὸν δ' ἀπαμειβόμενος, quod Virgilius interpretatus eſt *quem contra.*

XLVII.

De Diaulo medico. XLVIII.

NUPER erat medicus, nunc eſt veſpillo Diaulus:
Quod veſpillo facit, fecerat & medicus.

Diaulus erat medicus paucis ante diebus, nunc vero eſt veſpillo, quod agit veſpillo, hoc quoque egerat medicus.

Quod veſpillo.] hoc eſt, cum eſſet medicus nempe imperitus efferebat ægrotos, hoc eſt occidebat, ut nunc factus veſpillo effert mortuos. Vide epig. 31. ſupra.

De leone & lepore. XLIX.

RICTIBUS his tauros non eripuere magiſtri,
Per quos præda fugax, itque, reditque lepus.
Quodque magis mirum, velocius exit ab hoſte,
Nec nihil a tanta nobilitate refert.
Tutior in ſola non eſt cum currit arena,
Nec caveæ tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morſus, lepus improbe quæris:
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

Domitores leonum non liberarunt tauros ex iis rictibus, per quos lepus præda fugitiva vadit, & revertitur. Et quod magis ſtupendum, celerius egreditur ab adverſario, & reportat aliquid ex tanta magnanimitate. Non eſt ſecurior cum currit in arena deſerta, nec tanta ſecuritate occultatur in cavea. O lepus laſcive, ſi vis declinare morſus canum; ora leonis tibi præſto ſunt ad quæ perfugias.

Nec nihil.] hoc eſt aliquid, vires ſcil. atque animos accipit a leonis fortitudine. Alii legunt *cum nihil a tanta mobilitate refert*: nihil vulneris ſcil. accipit in tanto curſu & recurſu, ingreſſu & egreſſu. Minus bene. Vide epig. 7. ſupra.

Sola arena.] in qua non ſunt feræ.

Ad Licianum de Hiſpaniæ locis. L.

VIR Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam Liciane Bilbilim,
Equis, & armis nobilem,
Sterilemque Caunum nivibus, effractis ſacrum
Vadaveronem montibus:
Et delicati dulce Botrodi nemus,
Pomona quod felix amat.
Tepidum natabis lene Congedi vadum,
Molleſque nympharum lacus.
Quibus remiſſum corpus adſtringas brevi
Salone, qui ferrum gelat.
Præſtabit illic ipſa figendas prope
Voberca prendenti feras.
Æſtus ſerenos aureo franges Tago
Obſcurus umbris arborum.
Avidam rigens Dircenna placabit ſitim,
Et Nemea, quæ vincit nives.
At cum December canus, & bruma impotens
Aquilone rauco mugiet,
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & vernas apros,
Leporemque forti callidum rumpes equo:
Cervos relinques villico.
Vicina in ipſum ſylva deſcendet focum
Infante cinctum ſordido.
Vocabitur venator, & veniet tibi
Conviva clamatus prope.
Lunata nuſquam pellis, & nuſquam toga,
Olidæque veſtes murice.
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens:
Imperia viduarum procul.
Non rumpet altum pallidus ſomnum reus,
Sed mane totum dormies.
Mercetur alius grande, & inſanum ſophos:
Miſerere tu felicium,
Veroque fruere non ſuperbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum eſt, petit:
Cum fama, quod ſatis eſt, habet.

O Liciane, vir celebrande Celtiberis populis, & decus noſtræ Hiſpaniæ, ſpectabis excelſam Bilbilim equis & armis claram, & Caunum infæcundum nivibus, montibus præruptis Vadaveronem ſacrum, & amœnam ſylvam Botrodi mollis, quæ grata eſt Pomonæ beatæ. Leniter tranabis vadum tepens Congedi, & dulces lacus nympharum, quibus ſoluta membra comprimas parvo Salone, qui gelu conſtringit ferrum. Illic ipſa Voberta ſylva tibi venanti exhibebit feras fodiendas. Arborum umbraculis tectus retundes ardores ſerenæ dies ad ripas Tagi auriferi. Frigidus fons Dircenna ſedabit ſitim ardentem, & Nemea quæ frigore ſuperat nives. Sed cum December caneſcens, & hyems ſæviens ſtridebit fremente Borea, redibis ad oras Tarraconis expoſitas ſoli, & tuam in Laletaniam. Illic interficies damas impeditas retibus remiſſis, atque apros indigenas; & valido equo franges leporem verſutum: relinques cervos cuſtodi villæ. Lignum ex ſylva proxima delabetur in ipſum caminum circumdatum pueris intomptis: venationis ſocius invitabitur, & conviva vocatus e vicinia te adibit. Nuſquam lunata pellis aderit, & nuſquam toga, & veſtimenta muricis infectionem olentia. Terribilis Liburnus longe, & cliens queribundus: longe etiam juſſa viduarum. Reus pallens non franget profundum ſomnum, ſed dormitabis toto matutino tempore. Alius emat magnum & veſanum ſophos: teneat te miſericordia beatorum; nec arrogans utere lætitia ſolida, dum Sura amicus tuus celebratur Romæ. Vita ſibi poſtulat non turpiter quod ſupereſt, cum fama aſſecuta eſt quod ſufficit.

Ad Licianum.] Alii *Licinianum.*

Vir Celtiberis.] Qui populi ſunt Hiſpaniæ ad fluvium Iberum.

Bilbilis.] Hiſpaniæ Tarraconenſis oppidum cujus ſitus hodie ignoratur: pagum eſſe nunc apud *Calatayud* affirmat Ferrarius.

Equis &c.] Legendum aquis inquit Rameſius: tum quod Bilbilitanos equos in pretio fuiſſe non conſtat: tum quod Salonis aquæ quarum infra fit mentio, temperando ferro, quo arma fabricantur, nobiliſſimæ ſunt & lib. 4. epig. 55.

Armorum ſalo temperator ambit.

Caunum.] Qui eſt mons Hiſpaniæ Tarraconenſis in Celtiberis inter Iberum & Turiaſonem urbem in Caſtellæ & Arragoniæ confiniis: *Moncayo* qui etiam latine Catus mons dicitur. Sic Ferrarius in ſuo lexico geographico. Alii, *ſenemque Catum. Effractis.* Alii, *& fractis.*

Vadaveronem.] *Vadavicor*, mons Hiſpaniæ Tarraconenſis in Celtiberis ab aliis montibus ſeparatus; Hieronymus Paulus lib. 5. de fluminibus & montibus Hiſpaniæ: quidam, inquit, non temere montem Celtiberiæ eſſe exiſtimant ab aliis effractum, & in inſulam poſitum, quæ nunc *Vadaviacurem* vocant. Alii legunt diviſim *vada Veronem* ſeu vada Veronis illumque Celtiberiæ fluvium in Salonem influentem faciunt. Malim ego *Vadaveronem* legere.

Botrodi] Botrodus nemus Hiſpaniæ Tarracon. in Celtiberis: ubi olim oppidum fuiſſe, nunc vicum, apud Segobrigam urbem ſcribit Perottus ex Polyb. teſte Ferrario.

Lene.] hoc eſt leniter... alii aliter: natabis lene, id eſt navigio: lenis enim, inquiunt, parvula navis eſt: Cujacius lib. 10. obſer. cap. 15. ſed hæc interpretatio non placet, improprie enim Poëta dixiſſet natare navi; nec enim natantibus opus eſt navi.

Congedi.] Hodie *Congedo.*

Remiſſum corpus.] Aquis enim Congedi, & lacubus Nympharum tepentibus corpus relaxatur, & pori aperiuntur.

Adſtringas.] Etenim corpus meatus claudit aqua frigida.

Salone brevi.] Id eſt non profundo: fluvius eſt qui illabitur in Iberum, hodie *Xalon. brevi* adverbium eſt, inquit Sipontinus, hoc eſt ſtatim: auctor ille hoc epigramma explicat, a quo pluribus in locis diſſentimus.

Voberta.] Sive ut alii legunt Voberca. *Bobierca*, & *Bubierca* teſte Varrerio: Oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis in finibus Celtiberorum, ac regni Arragonii, inter Bilbilim ad Boream 3. & Seguntiam ad meridiem 13. leucis. Sic Ferrarius. Illic ſane ejuſdem nominis erat ſylva in qua magna ferarum copia.

Prendenti.] Alii *prandenti*: hoc eſt prandio accumbens venari poteris & ex menſa feras jaculis contingere: magis mihi placet prior lectio, videat lector.

Æſtus ſerenos.] hoc eſt calores æſtivos fugies, vel merſus aurateis Tagi undis, vel deliteſces in umbroſis ſylvis quæ Tagi ripas inumbrant: Tagi vero fontes in montibus Celtiberiæ.

Dircenna.] Fons Hiſpaniæ gelidiſſimus, apud Bilbilim urbem, in Salonem fluvium labens: Tarraco vero nobile eſt oppidum hodie *Tarragone.*

Laletaniam.] Laletani populi fuere Hiſpaniæ Tarrac. inter Indigetes ad ortum & Coſetanos ad occaſum, ubi nunc magna pars Cataloniæ, inter Gerundam & Tarraconem, & verſus oram maris Mediterranei.

Apros vernas.] hoc eſt illic natos: legunt alii *vernos*: male meo judicio, cum de hyeme loquatur Poëta.

Nuſquam lunata pellis.] id eſt non aderunt nobiles Romani, quibus moris erat Lunæ formam in calceis geſtare, ut ſignificarent ſe ab Evandro genus ſuum repetere, qui ipſe a Luna ortum ſe diceret.

Non toga.] Nec anteambulones toga induti, nec clientes.

Olidaque.] hoc eſt viri purpura induti: teter quippe odor proveniebat ex lotio quo temperabatur purpura.

Liburnus] Præco nempe publicus ex Liburnia hodie *Croatia.* Horridus dicitur quod horrorem incuteret iis quos citabat. Juv. ſat. 4. verſu 75.

Primus clamante Liburno, &c.

Imperia viduarum.] Quæ mortuis maritis familiam adminiſtrant & quidem arroganter, patronorumque opera ſæpius utuntur.

Grande ſophos.] σοφῶς ſapienter: frequentiſſima erat acclamatio eorum qui recitantis ſcripta laudabant: *inſanum ſophos* vocat quod inſanus poëta ab inſana plebe expectabat.

Miſerere tu felicium.] Id eſt divitum qui licet negotiis ſint impliciti, ſe tamen felices prædicant.

Veroque fruere.] Verum gaudium appellat Martialis vitam genialem a labore, atque ab omni cura immunem.

Non impudenter.] Jure merito otium partes ſibi vindicat, cum fama ſuas implevit, atque ita laudat Licianum, qui famam adeptus ſibi jam vacare debebat.

Jocos

Jocus ex Homero in cocum. LI.

SI tibi Miſtyllus cocus, Æmiliane, vocatur;
Dicetur quare non Taratalla mihi?

Æmiliane, ſi appellas cocum Miſtyllum, cur ego non vocabo illum Taratalla?

Si tibi Miſtyllus.] Jocus eſt in Æmilianum qui Miſtyllum vocaverat cocum, non alia forte de cauſſa quam quod apud Homerum legerat μίσυλλον τ' ἄρα τ' ἄλλα. id eſt ſecabant ſane & alia; nec erat potior ratio cur primum carminis verbum uſurpaſſet, quam ſequentia quæ ſunt τ' ἄρα τ' ἄλλα. Attamen Æmilianus videtur fuiſſe argutus homo, qui quoties vocabat cocum ſuum, *Miſtylle*, utebatur voce imperante verbi μισύλλω, hoc eſt, ſeco, quo facetus eſſet jocus, ut quoties vocaret cocum, imperaret etiam ut ſcinderet opſonia, ſimilis eſt jocus apud Petronium. *Vides, inquit, illum qui opſonium carpit? carpus vocatur, itaque quotieſcunque* Trimalchio *dicit carpe, eodem verbo & vocat & imperat.*

Ad Leporem nimis ambitioſum. LII.

NON facit ad ſævos cervix, niſi prima, leones.
Quid fugis hos dentes ambitioſe lepus?
Scilicet a magnis ad te deſcendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint.
Deſperanda tibi eſt ingentis gloria fati:
Non potes hoc tenuis præda ſub hoſte mori.

Feris leonibus non convenit niſi maximum caput. O lepus ſuperbe quid vitas hos dentes? quaſi vero dignentur te invadere relictis *tauris proceris, & rumpere cervicem quam nequidem vident. Tibi ponenda eſt ſpes glorioſa mortis: tu præda exigua nequis interire ſub hoc adverſario.*

Non facit.] Non convenit leoni niſi caput taurorum, aprorum, &c. Vide epig. 23. ſupra.

Ambitioſe.] Qui nempe mortem nimis glorioſam vereris.

Ingentis fati.] Hoc eſt mortis: vinci quippe a fortibus nonnulla laus eſt, Virg. 10. Æneid.

Hoc tamen infelix miſeram ſolabere mentem,
Æneæ magni dextra cadis, &c.

Quinctianum facit aſſertorem. LIII.

COMMENDO tibi, Quinctiane, noſtros,
Noſtros dicere ſi tamen libellos
Poſſim, quos recitat tuus Poëta.
Si de ſervitio gravi queruntur,
Aſſertor venias, ſatiſque præſtes,
Et, cum ſe dominum vocabit ille,
Dicas eſſe meos, manuque miſſos.
Hoc ſi terque, quaterque clamitaris,
Impones plagiario pudorem.

Quinctiane, fidei tuæ committo noſtros, ſi tamen licet appellare noſtros libros, quos recitat tuus Poëta; ſi dolent ſervitutem moleſtam vindex accedas, & fidejubeas, & aſſeveres meos eſſe, & donatos libertate; cum ille ſe nuncupabit dominum, ſi ter aut quater hoc exclamaveris, pudore afficies plagiarium.

Quos

Quos recitat.] Plagiarius Poëta Fidentinus ſane de quo epig. ſequenti & 39. ſupra.

Aſſertor venias.] hoc eſt aſſere eos in libertatem: metaphora ducta ab iis qui in ſervitute injuſta detinebantur, & a quocunque in libertatem vindicari poterant.

Nam ego illam liberali aſſero cauſſa manu.

Terent. Adelph. Act. 2. ſc. 1.

Satiſque præſtes.] Hoc eſt, defendas, & tuearis; verbum Juris eſt, Gallice, *ſoyez ma caution.*

Et cum ſe dominum] hoc eſt auctorem: at vero juris formulam uſurpat Poëta: poſſeſſores enim ſe dominos vocabant.

Manuque miſſos.] Eandem allegoriam hominis liberi, qui injuſte detinetur in ſervitute, perſequitur hoc ſenſu, verſus meos manumiſi, id eſt, edidi in lucem, nec plagiarius debet eos detinere tanquam ſuos.

Impones.] Acclamatione tua plagiarius Poëta pudore victus cedet. Vide tit. D. *ad legem Faviam de plagiariis.*

Ad Fidentinum Poëtam plagiarium. LIV.

Una eſt in noſtris tua, Fidentine, libellis
Pagina, ſed certa domini ſignata figura,
Quæ tua traducit manifeſto carmina furto:
Sic interpoſitus vitio contaminat uncto
Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic Aretinæ violant cryſtallina teſtæ:
Sic niger, in ripis errat cum forte Cayſtri,
Inter Ledæos ridetur corvus olores:
Sic ubi multiſona fervet ſacer Atthide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus eſt noſtris, nec vindice libris.
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.

Fidentine, una eſt tua pagina in libris noſtris, ſed notata ſigno ſui domini, quæ arguit tuos verſus averſa comparatione: ſic bardocucullus Lingonicus interjectus fœdat vitio uncto urbana Tyrianthina: ſic teſtæ Aretinæ polluunt cryſtallina: ſic corvus ater ludibrio habetur inter cygnos Ledæos, cum forte vagatur in ripis Cayſtri: ſic improba pica offendit querimonias Cecropias, ubi ſacrum nemus reſonat cantibus Philomela multiſona. Libelli noſtri non egent delatore, nec aſſertore: una pagina ſtat contra, & tibi dicit, Fur es.

Sed certa.] Nam inepta illa pagina declarat quis ejus dominus & auctor ſit.

Vitio contaminat uncto.] id eſt, oleum olente. Raderus legit *filo* craſſo, nempe aut villo. Senſus eſt, ut bardocucullus inter Tyrianthina ſordet, ita tuum carmen in meo libello. *Bardocucullus* vero veſtis erat Gallica craſſioris fili qua plebei & viliores homines induebantur.

Lingonicus.] hoc eſt Gallicus; nam Lingones ſunt Galliæ populi. Vide epig. 128. lib. 14.

Urbica Tyrianthina.] veſtes erant violaceæ, quarum color e purpura & viola factus.

Sic Aretinæ.] Aretium urbs Hetruriæ, nunc *Arezo*, ubi fictilia vaſa fiebant.

Cayſtri] Cayſter fluvius Ioniæ ex Phrygia magna oriens, ac inter Epheſum & Colophonem in mare decurrens: illic magna olorum copia.

Ledæos olores.] Quoniam Jupiter ſub forma cygni Ledam compreſſit.

Fervet Atthide.] quæ fuit filia Pandionis regis Athenienſium, in avem Philomelam commutata Ovidius lib. 6. Metamorph.

Offendit.] ſuaviſſimos Philomelæ Athenienſis cantus. Alii *effundit*, alii *offundit*.

Indice.] hoc eſt accuſatore: tui enim verſus meis conjuncti indicant te furem. *Index* dicitur qui crimen aliquod indicat.

Stat contra.] Metaphora deſumpta a ſubſelliis judiciorum ubi patroni adverſi ſedebant, accuſator contra defenſorem; & quando dicebat accuſator ſtabat: ſtare igitur contra eſt ſurrexiſſe accuſatorem vel defenſorem ad dicendum. Sic Ramireſius ex Ciceronis oratione pro Sexto Roſcio Amer.

De

De Amicorum judicio. LV.

SI quid Fuſce vacas adhuc amari:
Nam ſunt hinc tibi, ſunt & hinc amici,
Unum ſi ſupereſt locum rogamus.
Nec me, quod tibi ſum novus, recuſes.
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inſpice, qui novus paratur,
An poſſit fieri vetus ſodalis.

Fuſcè, ſi quis adhuc apud te locus ſupereſt amicitiæ: nam hinc & inde habes amicos, petimus unum locum ſi reliquus eſt. Nec me rejicias quod ſum recens apud te; omnes antiqui tui amici *extiterunt hoc* idem. *Tu ſolummodo conſidera, an ſocius qui recens comparatur, poſſit antiquus evadere.*

Si quid Fuſce.] hoc eſt, ſi novo amico locus ſit apud te: de Fuſco vide epig. 76. lib. 6.

Omnes hoc.] quia ſcilicet novi fuerunt.

Ad Frontonem de voto vitæ ſuæ. LVI.

VOTA tui breviter ſi vis cognoſcere Marci,
Clarum militiæ Fronto, togæque decus:
Hoc petit, eſſe ſui, nec magni, ruris arator,
Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quiſquam picta colit Spartani frigora ſaxi,
Et matutinum portat ineptus ave:
Cui licet exigui nemoris, ruriſque beati
Ante focum plenas explicuiſſe plagas?
Et piſcem tremula ſalientem ducere ſeta,
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica menſas,
Et ſua non emtus præparat ova cinis?
Non amet hanc vitam, quiſquis me non amat. opto:
Vivat & urbanis albus in officiis.

O Fronto, inſigne ornamentum belli & pacis, ſi cupis ſummatim diſcere vota tui Marci; hoc poſtulat, arare agrum ſuum nec amplum, & diligit quietem ſqualentem in rebus tenuibus. An *quiſquam veneratur frigidum marmor Laconicum pictum, & ineptus fert ſalutationem matutinam: cui fas eſt expedire ante focum retia plena* feris *ſylvæ parvæ, atque agri felicis? & pilo tremente trahere piſcem exilientem, & mella flava extrahere ex amphora rubenti? cui villica obeſa miniſtrat ad menſam imparem, & cinis non emtus apparat ſua ova? Cupio* ut *hanc vitam non diligat, quiſquis non diligit me: albus vitam agat in obſequiis urbis.*

Fronto.] Fuit hic Fronto, juxta Raderi conjecturam, cum Trajano poſtea Imperatore Conſul, in cujus Conſulatu periit Domitianus.

Quiſquam picta.] Picta frigora per metalepſim pro frigora ſaxi picti: ironικῶς dictum de adulatoribus, & matutinis ſalutatoribus, qui in atriis Laconico marmore ornatis manè ambulabant, expectantes intromitti ſalutatum, & deducere amicum magnum anteambulones. Sic Ramireſius.

Explicuiſſe.] Alii *expoſuiſſe.*

Et piſces tremula.] & cui piſcari licet virga ex qua tremente pendet ſeta. Vide epig. 30. lib. 10.

Inæquales.] Tenuioris fortunæ homines menſas inæqualibus quandoque pedibus fultas habebant. Ovidius lib. 8. Metamorph.

——— *menſa ſed erat pes tertius impar*
Teſta parem fecit.

Non emtus.] id eſt ignis non emtus; nam ligna caro pretio emebantur Romæ.

Albus.] id eſt toga alba indutus inter anteambulonum & niveorum Quiritum officia, aut cretatus, & candidatus in comitiis. Sic Lipſius 1. Elect. cap. 13.

Ad Cauponem perfidum. LVII.

CONTINUIS vexata madet vindemia nimbis:
Non potes, ut cupias, vendere caupo merum.

Vindemia agitata perpetuis imbribus perfunditur: ô caupo, nequis venundare vinum purum, etiamſi velis.

Ut cupias.] Senſus eſt: etiamſi cupias bonus & fidus eſſe, tamen nequis: ſic argute cauponum perfidiam notat Poëta, qui etiam volentes probi eſſe non poſſint.

Ad Flaccum qualem velit puellam. LVIII.

QUALEM Flacce velim, quæris nolimve puellam?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud quod medium eſt, atque inter utrumque probamus,
Nec volo, quod cruciat, nec volo, quod ſatiat.

Flacce rogas ne, qualis puella mihi placeat, aut diſpliceat? nimium indulgens, & nimium faſtidioſa mihi non arridet. Placet quod eſt medium, atque inter utrumque: nec amo quod torquet, nec amo quod ſaturat.

LIX.

Ad Flaccum de ſportula. LX.

DAT Baiana mihi quadrantes ſportula centum.
Inter delicias quid facit iſta fames?
Redde Lupi nobis, tenebroſaque balnea Grylli:
Tam male cum cœnem, cur bene Flacce lavor?

Accipio centum quadrantes ex Baiana ſportula: quid efficit iſta eſuries inter voluptates balnei? *reſtitue nobis obſcuras thermas Lupi & Grylli: ô Flacce, cum tam male epuler, cur lavor bene?*

Dat Baiana.] Potentiores ſuis clientibus dabant ſportulam, quæ erat calathus, quo primum opſonia, poſtea vero pecunia data eſt; unde ſportula frequenter pro cibo, vel pecunia uſurpatur. Noſter autem Poëta forte Baias comitatus erat Flaccum, a quo cum perexiguam ſportulam accepiſſet, conqueritur. *Baiæ.* Vulgo *Baia* oppidum Campaniæ ad ſinum Baianum inter Puteolos & Cumas.

Quid facit.] Exiguam ſportulam centum quadrantum famem appellat, quia non ſatiabat eſurientem. Epig. 7. lib. 3.

Redde Lupi.] Cum male cœnet, male quoque lavari optat in balneis obſcuris, qualia erant Lupi, & Grylli.

Tam male.] Nam male cœnato thermæ vel ſuaviſſimæ non placent.

De lepore & leone ludentibus. LXI.

INTRES ampla licet torvi lepus, ora leonis,
Eſſe tamen vacuo ſe leo dente putat.

O Lepus, quamvis ingrediaris ora vaſta leonis horribilis: nihilominus leo credit habere os

Quod

Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos,
  Alta juvencorum vulnera figet ubi?
Quid fruſtra nemorum dominum, regemque fatigas?
  Nonniſi delecta paſcitur ille fera.

vacuum. In quod tergum prorumpet, vel quos invadet humeros. ubi infliget plagas profundas taurorum? quid defatigas inutiliter dominum, & regem ſylvarum? ille non utitur niſi bellua ſelecta.

Alta juvencorum.] Qui nempe cum pingues & craſſiores ſint altis vulneribus locum præbent, ſecus vero lepores. Vide ſupra epig. 23. & 49.

Ad Licianum, ſcriptores unde. LXII.

VERONA docti ſyllabas amat vatis
  Marone felix Mantua eſt.
Cenſetur Apona Livio ſuo tellus:
  Stellaque, nec Flacco minus.
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
  Naſone Peligni ſonant,
Duoſque Senecas, unicumque Lucanum
  Facunda loquitur Corduba.
Gaudent jocoſæ Canio ſuo Gades,
  Emerita Deciano meo.
Te Liciane gloriabitur noſtra,
  Nec me tacebit Bilbilis.

Verona diligit ſyllabas periti Poëtæ: Mantua beata eſt Virgilio. Apona terra æſtimatur Livii ſui, Stellæ, nec minus Flacci gratia. Nilus imbrifer favet Apollodoro, Peligni reſonant Naſone, Corduba eloquens prædicat duos Senecas, & unum Lucanum. Feſtivæ Gades lætantur Canio ſuo, Emerita Deciano meo. Liciane, noſtra Bilbilis ſe jactabit propter te, nec ſilebit me.

Docti vatis.] Catulli nempe Veronenſis: quos hic enumerat auctores ſatis per ſe noti ſunt. De Stella dictum epig. 8. ſupra.

Syllabas.] hoc eſt numeros & verſus.

Apona.] Aponus *Abano* vicus cum fonte & balneis in agro Patavino, ubi T. Livius ortus dicitur a Patavio 5. mill. paſſ.

Imbrifer Nilus.] Qui inundatione ſua, vice imbrium (qui ſin Ægypto rari) fungitur in terra irriganda.

Peligni.] Populi Italiæ ubi erat Sulmo patria Ovidii a quo commendatur, regio nunc *Valva*. Ovid. lib. 4. de Ponto elegia 14.

Gens mea Peligni, regioque domeſtica Sulmo.

Jocoſæ Gades.] Hiſpaniæ populi ad fretum Gaditanum choreis & ſaltationibus mire dediti. Vide epig. 42. ſupra. Vulgo *Cadiz*.

Emerita.] Urbs Luſitaniæ hodie *Merida*: Corduba nunc *Cordova* urbs Hiſpaniæ Bœticæ.

Bilbilis.] Urbs in Celtiberia, Martialis patria de qua epig. 50. ſupra ad Licianum.

De Lævina caſta, & ad Baias adultera. LXIII.

CASTA, nec antiquis cedens Lævina Sabinis,
  Et quamvis tetrico triſtior ipſa viro.
Dum modo Lucrino, modo ſe permittit Averno,
  Et dum Baianis ſæpe fovetur aquis:

Lævina pudica, nec primas dans priſcis Sabinis, & ipſa mæſtior marito licet ſevero, dum ſe credit nunc Lucrino, nunc Averno: & dum ſæpius calefit aquis Baianis;

Inci-

Incidit in flammas, juvenemque ſecuta, relicto
Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

correpta eſt amore, & comitata eſt adoleſcentem deſerto marito, acceſſit Penelope, receſſit Helene.

Sabinis.] Quarum mores ſancti & incorrupti erant. Juv. ſat. 6. verſ. 163.

Intactior omni
Crinibus effuſis bellum dirimente Sabina.

Lucrinus.] Lacus eſt ad Baias hodie *Lago Licola.*] Alii melius interpretantur *Mar morto.*

Penelope venit.] id eſt caita : abit Helene, hoc eſt adultera : harum hiſtoria ſatis nota eſt. *Abit* ultima ſyllaba producitur propter contractionem pro *abiit. Helene*, alii *Thymele.* Baiis porro multa luxuriæ exempla.

Ad Celerem recitatorem importunum. LXIV.

UT recitem tibi noſtra rogas epigrammata, nolo.
Non audire, Celer, ſed recitare cupis.

Oras ut tibi legam noſtra epigrammata, non placet. O Celer, non vis eſſe auditor, ſed recitator.

Non audire.] Mea ſcil. carmina : *ſed recitare* tua nempe. Vide epig. 74. lib. 5. & epig. 2. lib. 7.

Ad Fabullam ambitioſam. LXV.

BELLA es, novimus: & puella, verum eſt:
Et dives, quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimium, Fabulla, laudas,
Nec dives, neque bella, nec puella es.

Pulchra es, ſcimus: & puella, certum eſt: & opulenta: nam quis poteſt inficiari? ſed, ô Fabulla, cum te effers nimiis laudibus, nec opulenta, nec pulchra, nec juvenis es.

Sed dum te.] Modeſtia enim & verecundia commendantur puellæ. Plinius Junior lib. 1. epiſt. 8. *E.enim ſi aliena quoque laudes parum æquis auribus recipi ſolent, quam difficile eſt obtinere, ne moleſta videatur oratio de ſe, aut de ſuis differentes.*

Ad Cæcilianum de genere & declinatione ficus. LXVI.

CUM dixi, ficus, rides quaſi barbara verba,
Et dici ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas ſcimus in arbore naſci:
Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

Cum protuli, ficus, riſiſti perinde ac barbaram vocem, & vis, Cæciliane, dici ficos. Proferemus ficus, quas novimus produci in arbore: at veto, *Cæciliane, dicemus ficos tu.s.*

Cum dixi ficus.] Ramireſius & Farnabius lemma eſſe emendandum contendunt, nec generis, ſed tantum declinationis mentionem fieri hoc loco ita ut *ficus* fœminini generis ſecundæ & quartæ declinationis ſignificet arborem & fructum ejuſdem arboris. Sed *ficus* ſecundæ declinationis, inquit Ramiteſius, ſignificans morbum ignoratur cujus ſit generis; *Tuos* enim non refert ad *ficus* ut legit, vel *ficos* ut legunt alii, ſed intelligit familiam in qua omnes ficoſi eſſent. Eadem turpitudine notavit aliam familiam lib. 7. epig. 70. & ficum appellari ficoſum hominem probat epig. 52. lib. 4. Alii *ficos tuos* explicant morbum ſic dictum a ſimilitudine ficus.

& ficoa

& ficos in illa ſignificatione eſſe tantum ſecundæ declinationis, & maſculini generis. Videat lector. Vide & epig. 33. lib. 4.

Ad furem de libro ſuo. LXVII.

ERRAS, meorum fur avare librorum,
Fieri Poëtam poſſe qui putas tanti,
Scriptura quanti conſtat, & tomus vilis.
Non ſex paratur, aut decem ſophos nummis.
Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas novit unus, ſcrinioque ſigna as
Cuſtodit ipſe virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non poteſt liber notus.
Sed pumicata fronte, ſi quis eſt nondum,
Nec umbilicis cultus, atque membrana:
Mercare tales ab eo, nec ſciet quiſquam.
Aliena quiſquis recitat, & quærit famam;
Non emere librum, ſed ſilentium debet.

Allucinaris fur avare meorum libellorum, qui credis vatem evadere poſſe eo pretio quo comparatur ſcriptura, & tomus vilis. Sophos non acquiritur ſex aut decem nummis. Require verſus latentes, & ſtudia non edita, quæ novit, & ſigillata in arca ſervat ſolus parens virginis chartæ, quæ attrita non exhorruit mento aſpero. Libellus cognitus nequit commutare herum. Sed ſi quis eſt nondum frontis polita pumice, nec ornatus umbilicis, & membrana: eme ab ipſo ejuſmodi librum, *nec ullus reſcier. Quiſquis pronunciat aliena, & aucupatur exiſtimationem, non debet mercari libellum, ſed reticentiam auctoris.*

Fur avare.] Non vocat avarum ob furtum librorum, ſed ideo avarum vocat quia Poëta haberi volebat viliſſimo pretio.

Tomus.] a verbo τέμνω ſcindo: id eſt pars, vel fruſtum, quæ quidem pars ſi involveretur in ſpiram, volumen vocari poterat.

Sophos.] Acclamatio erat eorum qui recitantibus applauderent. Vide epig. 4. ſupra.

Et rudes curas.] hoc eſt carmina quæ nondum in lucem edita ſunt.

Virginis pater chartæ.] virginem chartam vocat, quæ nondum vin alicujus manu attrita fuerat. *Pater*, id eſt carminum auctor. Vel virginem chartam intellige, ex qua nullum exemplar tranſcriptum ſit.

Mento duro.] Dicit Poëta chartam multorum lectorum manibus attrectatam horridam fieri mento, hoc eſt fieri piloſam, & barbatam dum uſu atteritur, & baſia captat epig. 4. ſupra, & epig. 93. lib. 10.

Fronte pumicata.] Frontes libri eæ ſunt extremitates membranæ in ſpiram complicatæ, quæ pumice poliebantur, cum in lucem libri ederentur.

Nec umbilicis cultus.] id eſt bacillis cedrinis vel buxeis ſuper quos membranæ involverentur: quibus in volumen complicatis, in medio utrinque apparebat lignum, & ideo dicebatur ſimilitudine quadam umbilicus: & cum is non aſſueretur membranis, niſi opere jam abſoluto, hinc natum proverbium ad umbilicum perdocere, id eſt abſolvere librum. Umbilicis autem affigi ſolebant capitula cornea, oſſea, vel eburnea, ornatus cauſſa, quæ plerumque coloribus pingebantur, & vocabantur cornua. Ita Ramireſius.

Ad Chœrilum nullius pretii hominem. LXVIII.

LIBER homo es nimium dicis mihi, Chœrile, ſemper.
In te qui dicit, Chœrile, liber homo eſt.

O Chœrile, mihi dicis aſſiduè, Nimis es dicax. O Chœrile, qui verba facit in te, homo eſt otioſus.

Liber homo es nimium.] id eſt nimium liberi animi, qui nemini parcis.

Liber homo eſt.] hoc eſt ſine negotiis, quia indignus es reprehenſione, & omnino contemnendus. Vel ſic intellige, Qui in te dicit, homo eſt liber, id eſt ingenuus cujus eſt libere dicere quæ ſentiat. Jocua eſt in verbo *liber*.

De

De Rufo & Nævia quam miſere amabat Rufus. LXIX.

QUIDQUID agit Rufus, nihil eſt, niſi Nævia Rufo,
Si gaudet, ſi flet, ſi tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poſcit, negat, innuit, una eſt
Nævia. ſi non ſit Nævia, mutus erit.
Scriberet heſterna patri cum luce ſalutem,
Nævia lux, inquit, Nævia numen, ave.
Hæc legit, & ridet demiſſo Nævia vultu.
Nævia non una eſt, quid vir inepte furis?

Quicquid facit Rufus, cogitat ſolum Næviam, ſi lætatur, ſi lacrymatur, ſi ſilet, commemorat illam. Epulatur, propinat, petit, recuſat, aſſentitur, prædicat unam Næviam: ſi Nævia abſit, elinguis erit. Cum die heſterno nunciaret ſalutem genitori, Salve, Nævia, ait, lux mea, Nævia numen meum. Nævia legit hæc, & riſum edit depreſſis oculis. Nævia non una eſt; quid inſanis, marite ridicule?

Si tacet.] Inſanum quippe ſuum erga Næviam amorem geſtu ſignificabat.

Nævia non una eſt.] Ludit in ambiguitate verbi *una*: ſupra enim dixerat *una eſt Nævia*, id eſt de Nævia ſola loquitur Rufus: deinde ait, *non una eſt*, quia duplex eſt, id eſt uxor duorum: habebat enim adulterum cujus & uxor dicebatur: nam adulterium unius matrimonium vocabatur, ut ait Seneca 3. de Beneficiis cap. 16. *Infrunita & antiquata eſt quæ neſciat matrimonium vocari unius adulterium.* Vide epig. 9. lib. 6.

Ad Maximum de Canio Poëta ridiculo. LXX.

COEPIT, Maxime, Pana, quæ ſolebat,
Nunc oſtendere Canium, Terentos.

O Maxime, Terentus cœpit nunc monſtrare Canium, qui conſueverat monſtrare Pana.

Nunc oſtendere Canium.] Pan & Satyri riſu perpetuo laſciviunt: cum ergo ridentem Canium Poëtam deridere velit, ait, non oſtendi amplius ſtatuam Panos in Terento (locus ſcilicet erat in Campo Martio) ridentis habitu illic formatam; ſed Canium qui æque videret ac Pan. Lib. 3, epig. 20.

Ad Librum, quem Proculo viro humaniſſimo mittit. LXXI.

VADE ſalutatum; pro me liber ire juberis
Ad Proculi nitidos officioſe Lares.
Quæris iter? dicam: vicinum Caſtora canæ
Tranſibis Veſtæ, virgineamque domum.
Inde ſacro veneranda petes palatia clivo,
Plurima qua ſummi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata Coloſſi,
Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hac, qua madidi ſunt tecta Lyæi,

Itò ſalutatum; ô libelle obſequioſe, mandaris adire meo loco ſplendidam domum Proculi. Rogas ne viam? tranſgredieris templum Caſtoris propinquum antiquæ Veſtæ, atque ædes Virginum Veſtalium. *Illinc adibis regiam venerabilem in colle ſacro, ubi multæ effigies ſupremi Imperatoris reſplendent. Nec te moretur ſiderea moles admirandi coloſſi, quæ lætatur ſuperare opus Rhodium. Flecte iter qua ſunt*

Et Cybeles picto ſtat Corybante tholus.
Protinus a læva clari ſub fronte Penates,
Atriaque excelſæ ſunt adeunda domus.
Hanc pete, ne metuas faſtus, limenque ſuperbum:
Nulla magis toto janua poſte patet.
Nec propior quam Phœbus amat, doctæque ſorores,
Si dicet, quare non tamen ipſe venit?
Sic licet excuſes, quia qualiacumque leguntur
Iſta, ſalutator ſcribere non potuit.

ædes uvidi Bacchi, & quà erectus eſt tholus Cybeles depicto Corybante. Subito ædes ſplendidæ ſunt adeundæ ad frontem ſiniſtram, atque aulæ domicilii alti. Hoc adi, ne metuas ſuperbiam atque acceſſum difficilem, nulla janua magis panditur, nec ulla quam diligat Phœbus propitior, & peritæ ſorores. Si dicet, cur tamen ipſe non venit? ſic potes me excuſare, quoniam ſalutator nequivit componere iſta qualiacumque evolvuntur.

Lares.] Dii ſunt domeſtici qui in ædibus privatim colebantur, ſumpti pro domo ipſa.

Cana Veſta.] Veſta Saturni filia ex Ope, quæ caſtitatis Dea habita Veſtalibus nomen dedit.

Summi Ducis.] Domitiani.

Nec te detineat.] Vide epig. 2. lib. Spect.

Opus Rhodium.] Coloſſum intellige inter ſeptem orbis miracula recenſitum. Epig. 2. lib. Spect.

Tholus.] Teſtudo Templi ubi eſt quaſi ſcutum breve in medio Templi tecto quo trabes connectuntur, & dona ſuſpenduntur, ſupra quem Corybas veſtibus pictis ornatus ſtabat. Raderus. Corybantes verò miniſtri Cybeles in Ida monte Phrygiæ ſaltando & cantando illius Deæ ſacra faciebant: iidem feruntur fuiſſe cuſtodes Jovis adhuc infantis.

Penates.] Dii domeſtici ſumpti pro domo ipſa.

Hanc.] Alii *hàc*.

Nec propior.] hoc eſt nulla domus noſtræ vicinior eſt quæ ametur ab Apolline & Muſis. Vel, ut interpretatus ſum, nullis ædibus propitior eſt Apollo.

Quia qualiacunque.] quia non fuiſſet illi otium ſcribendi hæc qualiacumque ſint epigrammata, ſi ſalutandi officiis vacaſſet.

Ad ſomnum nulla veniente amica. LXXII.

NÆVIA ſex cyathis, ſeptem Juſtina bibatur,
Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus.
Omnis ab infuſo numeretur amica Falerno;
Et quia nulla venit, tu mihi ſomne veni.

Nævia bibatur ſex cyathis. Juſtina ſeptem, Lycas quinque, Lyde quatuor, Ida tribus. Omnis amaſia recenſeatur a vino infuſo: & quoniam nulla accedit, tu, ſomne, accede ad me.

Nævia ſex.] Veteres ſolebant tot haurire cyathos, quot literas includebant amicarum nomina: Nævia ſex habebat literas propter diphthongum æ quæ duabus æquivalet: ſex ergo cyathos hauriendos eſſe dicit Poëta in honorem Næviæ. Vide epig. 51. lib. 8. 95. lib. 9. 37. lib 11.

Omnis ab.] Sic enim amicæ nomen conjectandum relinquebant, ubi haurirent tot cyathos, quot eſſent literæ in illius nomine.

Tu mihi ſomne.] Alluſit ad veterem morem quo ad ſomnum conciliandum poſcebatur ultimum poculum, Mercurio tanquam ſomni præſidi conſecratum: pocula autem apud Græcos ſacra erant tria: primum Διὸς Σωτῆρος, Jovis Servatoris; ſecundum ἀγαθοῦ δαίμονος, boni dæmonis; tertium Ἑρμοῦ, Mercurii, quod ultimum hauriebatur in ejus honorem.

Ad Fidentinum Poëtam plagiarium. LXXIII.

NOSTRIS verſibus eſſe te Poëtam,
Fidentine putas, cupiſque credi?
Sic dentata ſibi videtur Ægle,
Emtis oſſibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior eſt cadente moro,
Ceruſſata ſibi placet Lycoris.
Hac & tu ratione, qua Poëta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

O Fidentine, an credis, & vis haberi Poëta noſtris carminibus? Sic Ægle putat ſe eſſe dentatam, oſſibus comparatis, & cornu Indico: ſic Lycoris quæ magis eſt atra moro cadente fucata ſibi jucunda eſt. Cum fueris calvus, eris crinitus hac ratione, qua nunc es Poëta.

Indicoque cornu.] hoc eſt ebore, quo ſignificat dentes eboreos.

Ceruſſata.] Ceruſſa genus eſt pigmenti quo illinitur vultus ad candorem conciliandum. Plin. lib. 35. cap. 6.

Sibi placet.] Sibi candida videtur: morum vero maturum & cadens maxime nigrum.

Eris comatus] Emtis nempe aut ſurreptis capillis. Vide epig. 54. ſupra de Fidentino.

Ad Cæcilianum maritum ingenioſum. LXXIV.

NULLUS in urbe fuit tota, qui tangere vellet
Uxorem gratis, Cæciliane, tuam,
Dum licuit: ſed nunc poſitis cuſtodibus ingens
Turba fututorum eſt, ingenioſus homo es.

O Cæciliane, nullus extitit in omni civitate, qui vellet tangere conjugem tuam gratis, dum permiſſum fuit: at nunc cuſtodibus datis, magna turba eſt mœchorum, homo es ſolers.

Qui tangere.] Vult Poëta Cæciliani uxorem deformem a nemine tactam etſi gratis, hoc eſt ſine pretio licebat, ſive etſi ultro dabat, vel niſi ipſa pecuniam ſuppeditabat: poſita vero cuſtodia mœchos veniſſe pretium afferentes: itaque ſagacem & ſolertem eſſe Cæcilianum dicit: Jocus ſane lepidus.

Ad Paullam adulteram. LXXV.

MOECHUS erat: poteras tamen hoc tu, Paulla, negare:
Ecce vir eſt. numquid, Paulla, negare potes?

Adulter erat: nihilominus, Paulla, poteras id inficiari; ecce maritus eſt: num id inficiari vales, ô Paulla?

Mœchus erat.] is cui nupſiſti.

Numquid potes.] Faſſa nempe fuiſti adulterium cum nupſeris illi qui vivo marito mœchus tuus credebatur. Vide epig. 22. lib. 6.

De Lino non ſolvente debita. LXXVI.

DIMIDIUM donare Lino, quam credere totum,
Qui mavult: mavult perdere dimidium.

Qui mavult Lino donare dimidium, quam mutuo dare totum, mavult amittere dimidium.

Mavult perdere dimidium.] cum enim mutuum non redderet Linus, qui totum credidiſſet, totum perdidiſſet: at vero qui dimidium donat, perdidit tantum alterum dimidium quod credidit.

Ad Flaccum
ut verſus facere deſinat, forum vero adeat. LXXVII.

O Mihi curarum precium non vile mearum,
Flacce Antenorei ſpes, & alumne Laris.
Pierios differ cantuſque choroſque ſororum:
Æs dabit ex iſtis nulla puella tibi.
Quid petis a Phœbo? nummos habet arca Minervæ:
Hæc ſapit, hæc omnes fœnerat una deos.
Quid poſſent ederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigrâ comas.
Præter aquas Helicon, & ſerta, lyraſque deorum
Nil habet, & magnum ſemper inane ſophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permeſſidos unda?
Romanum propius, divitiuſque forum eſt.
Illic æra ſonant: at circum pulpita noſtra,
Et ſteriles cathedras, baſia ſola crepant.

O Flacce digna merces mea ſollicitudinis, ſpes, atque alumne Antenorei Laris. Proroga concentus Pierios, & choros Muſarum; nulla puella ex iſtis tibi donabit pecuniam. Quid poſtulas ab Apolline? nummi ſunt in capſa Minervæ: hæc ſapit, hæc ſola mutuum dat omnibus diis. Quid donare valerent ederæ Bacchi? atra arbor Palladis gravitate incurvat ramos varios. Nihil eſt in Helicone, niſi aquæ, & coronæ, & cythara deorum, & magnum ſophos ſemper infructuoſum. Quid tibi negotii cum Cirrha? quid cum aqua Permeſſidos? forum Romanum vicinius eſt, & opulentius. Illic pecunia ſonat: ſed oſcula ſola ſtrepunt circa pulpita noſtra, & ſteriles cathedras.

Precium non vile.] Hoc eſt, ô Flacce tu dignus es qui me interponam in tuam rem, hancque curam conferam ad tuam utilitatem, ut te moneam Muſas eſſe relinquendas, forum vero adeundum: hic eſt Flaccus qui ſcripſit Argonautica.

Laris Antenorei.] Id eſt, Patavii quod condidit Antenor. Lares ſunt dii domeſtici qui ſæpius pro ædibus ſumuntur, hîc vero pro urbe.

Nulla puella.] Nulla Muſa.

Quid petis a Phœbo.] Paupere nempe.

Arca Minervæ.] Hoc eſt Minerva dives eſt, & habet opes quas largiatur cauſidicis ſuis cultoribus. Ab ea autem pendent cæteri dii,

ἅπαντα τῷ πλουτεῖν γάρ ἐσθ' ὑπήκοα.

Pecuniæ obediunt omnia, Ariſtoph. in Plut. Act. 1. Sc. 2.

Palladis arbor.] Oliva cujus rami fructuum pondere incurvantur.

Varias comas.] Frondes varii coloris, baccis graves, hoc eſt Minerva locupletat cauſſidicos.

Helicon] Bœotiæ mons Phocidi vicinus non procul a Parnaſſo, qui & ipſe Apollini ſacer eſt & Muſis.

Sophos.] Acclamatio erat qua recitantes Poëtæ excipiebantur, ſed nihil emolumenti accipiebant. Vide Epig. 4. ſupra.

Permeſſidos unda.] Permeſſis fluvius ex Helicone dilabitur.

Illic æra ſonant.] In foro nempe ubi pecuniam accipiunt cauſſidici.

Baſia.] Quos enim recitantes probaverant, oſculabantur antiqui. Vide Epig. 4. ſupra, *dum baſia captas, &c.*

Steriles cathedras.] Nullum emolumentum afferentes. Juv. Sat. 7.

Pœnituit multos vanæ ſterilisque cathedræ.

De

Digitized by Google

De Charino homine molli. LXXVIII.

PULCHRE valet Charinus, & tamen pallet.
Parce bibit Charinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Charinus, & tamen pallet.
Sole utitur Charinus, & tamen pallet.
Tingit cutem Charinus, & tamen pallet.
Cunnum Charinus lingit, & tamen pallet.

Bene ſe habet Charinus, & nihilominus pallet, Charinus potat temperate, & nihilominus pallet. Charinus digerit recte, & nihilominus pallet. Charinus apricatur, & tamen pallet. Charinus colorat cutem, & tamen pallet. . . .

Sole utitur.] Ut cutem coloret. Omnibus his adhibitis ſemper pallebat Charinus, ſic illum turpi vitio laborare notat Poëta.

De Feſto moribundo. LXXIX.

INDIGNAS premeret peſtis cum tabida fauces,
Inque ipſos vultus ſerperet atra lues:
Siccis ipſe genis flentes hortatus amicos,
Decrevit Stygios Feſtus adire lacus.
Nec tamen obſcuro pia polluit ora veneno,
Aut torſit lenta triſtia fata fame.
Sanctam Romana vitam ſed morte peregit,
Dimiſitque animam nobiliore rogo.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama poteſt: hujus Cæſar amicus erat.

Cum peſtilentia contagioſa urgeret guttur immeritum, & nigra contagio irreperet in faciem ipſam: ipſe Feſtus ſiccis genis excitans amicos lacrymantes ſtatuit petere paludem Stygiam. Nihilominus non fœdavit os ſanctum turpi toxico, aut cruciavit mortem diram eſurie lenta. Sed morte Romana finivit vitam inviolatam, atque egit ſpiritum buſto illuſtriore. Fama poteſt anteponere hunc interitum morti magni Catonis; hic carus erat Cæſari.

Siccis ipſe.] Id eſt, Non flens.
Sed morte Romana.] Nempe pectus tranſfodit exemplo Lucretiæ, Catonis & multorum aliorum Romanorum.
Nobiliore rogo.] Rogum ſumit pro morte ipſa. Legunt alii *nobiliore via.*
Hujus Cæſar.] Se enim interemit Cato metu aut odio Cæſaris, at vero Domitianus hujus Feſti amicus fuit.

Ad Attalum ardelionem. LXXX.

SEMPER agis cauſſas, & res agis Attale ſemper.
Eſt, non eſt, quod agas, Attale, ſemper agis.
Si res, & cauſſæ deſunt, agis Attale mulas.
Attale, ne quod agas, deſit, agas animam.

Attale dicis cauſſas, atque aſſidue tractas negotia. Attale continuo agis, ſive ſit, aut non ſit quod agas. Si negotia, & lites deficiunt, Attale, ducis mulas; Attale ne deficiat, quod geras, emittas ſpiritum.

Agas animam.] Id eſt, pereas. Luſus epigrammatis eſt in varia ſignificatione verbi *ago.*

Ad Canum helluonem. LXXXI.

SPORTULA, Cane, tibi ſuprema nocte
petita eſt.
Occidit, puto, te Cane, quod una fuit.

O Cane, popoſciſti ſportulam ultima nocte. O Cane, interfecit te, ut arbitror, quod unica extitit.

Quod una fuit.] Quæ nempe huic helluoni non ſufficeret, unde contracto dolore periit.

Ad Soſibianum vilem hominem. LXXXII.

E Servo ſcis te genitum, blandeque fateris,
Cum dicis dominum, Soſibiane, patrem.

O Soſibiane, non ignoras te natum ex mancipio, & comiter confiteris, cum parentem tuum appellas dominum.

E ſervo.] Quod nempe mater adultera ex ſervo ſuſcepiſſet Soſibianum: vel forte melius legendum *e ſerva*: cum enim partus ventrem ſequatur, ex ſerva & patrefamilias natus Soſibianus ſervus eſt, & patrem habet eundem & dominum. Vide Epig. 85. infra.

De Regulo fere obruto ruina veteris porticus. LXXXIII.

HÆc quæ pulvere diſſipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet abſoluta caſu.
Tectis nam modo Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratque:
Victa eſt pondere cum ſuo repente,
Et poſtquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, poſt metum querelæ,
Quis curam neget eſſe te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

Hæc porticus quæ diſſoluta exponit longa excidia in multo pulvere, en quanto caſu liberata procumbit: paulo enim ante Regulus vectus fuerat ſub illis tectis, & diſceſſerat: cum ſubito deſedit ſua mole, & poſtquam nihil metuebat hero, incruenta concidit ruina tuta. O Regule, poſt timorem tantæ querimoniæ, quis inficietur deos habere curam tui, cujus gratia ruina fuit innoxia?

En quanto.] Vide epig. 13. ſupra.
Poſt metum.] Epig. citato.

Nimirum tenuit noſtras fortuna querelas.

De Manneia fœtida. LXXXIV.

OS, & labra tibi lingit Manneia catellus:
Non miror, merdas ſi libet eſſe cani.

Catellus tibi lambit os & labra, non mirum eſt, ſi canis amat comedere ſtercus.

Os & labra.] Ora, & labia Manneiæ fœtida fuiſſe notat, canes quippe lambendis immundiciis delectantur; quæ tetro odore non ſuperant fœditatem tui oris. Juven. ſat. 10.

——— *Bona tota feruntur*
Ad Phialen, tantum artificis valet halitus oris.

De Quirinali cœlibe. LXXXV.

Uxorem habendam non putat Quirinalis,
Cum vult habere filios, & invenit.
Quo poſſit iſtud more? futuit ancillas,
Dominumque, & agros implet equitibus vernis:
Pater familiæ verus eſt Quirinalis.

Quirinalis non exiſtimat conjugem eſſe ducendam, cum cupit ſuſcipere natos, & reperit. Qua ratione id queat? rem habet cum ancillis, implet agros & domicilium equitibus vernis: Quirinalis verus eſt paterfamilias:

More? Legunt alii ſine interrogatione, unde alius ſenſus efficitur.

Implet vernis.] Verna ſervus eſt domi natus, *equitibus* autem dixit quia Quirinalis eques erat.

Pater.] Sic enim blando nomine dominum ſervi appellabant patrem familias, ſed hîc verum dicit Poëta patrem familiæ Quirinalem, quod ejus familia ab ipſo eſſet genita.

De Mario & faceto præcone. LXXXVI.

Venderet excultos colles cum præco facetus,
Atque ſuburbani jugera pulchra ſoli:
Errat, ait, ſi quis Mario putat eſſe neceſſe
Vendere: nil debet, fœnerat imo magis.
Quæ ratio eſt igitur? ſervos ubi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, niſi qui ſua perdere vellet
Omnia? ſic Mario noxius hæret ager.

Cum præco argutus vellet vendere colles excultos, & pulchra jugera fundi ſuburbani: ſi quis, inquit, arbitratur opus eſſe Mario alienare, allucinatur: nihil debet, imo magis dat mutuum. Quæ cauſſa eſt ergo? ubi amiſit omnia mancipia, & armenta, & fructus, exinde non delectatur eo loco. Quis liceretur, niſi qui vellet amittere omnia ſua? ſic campus peſtilens remanſit penes Marium.

Servos ubi perdidit.] Hanc ſcilicet ſubjecit cauſſam malitioſus præco, qua emptores omnes ab emendo deterruit.

De Novio micropſycho & ſordide parco. LXXXVII.

Vicinus meus eſt, manuque tangi
De noſtris Novius poteſt feneſtris.
Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus eſſe me beatum,
Juncto cui liceat frui ſodale?
Tam longe eſt mihi, quam Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre ſaltem,
Non audire licet, nec urbe tota
Quiſquam eſt tam prope, tam proculque nobis.

Novius habitat in mea vicinia, & poteſt manu attingi de noſtris feneſtris. Quis non invideat mihi, & credat me eſſe felicem omnibus horis, cui fas ſit uti ſocio vicino? tam procul a me diſtat quam Terentianus, qui nunc gubernat Syenem Niliacam. Non datur poteſtas ſimul vivendi, nec ſaltem aſpiciendi, non auſcultandi, nec in omni civitate ullus eſt tam prope, & tam longe a nobis. Oportet me vel illum

Mi-

Migrandum eſt mihi longius, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, ſi uis Novium videre non vult.

longius abire. Si quis non vult aſpicere Novium, fiat vicinus Novio, vel inquilinus.

De Novio.] μικρόψυχος, puſillanimis, illiberalis. Sic Novium avaritiæ accuſat Poëta. Alii delendam hanc vocem *micropſycho* arbitrantur & nonnullos exagitari a Poeta qui quæ ad manum habent, contemnunt; at vero quæ remotiora ſunt & paratu difficiliora, ſectantur. Judicet lector.

Quam Terentianus.] Qui tunc erat præfectus Ægypto, cujus Syene urbs ad Nilum ſita, quæ hodie ab aliis appellatur *Guegere*, ab aliis *China*, ab aliis vero *Aſna.*

Inquilinus.] Qui nempe in Novii ædibus conductis habitet.

Migrandum eſt.] Hoc facete dicit Poëta.

Ad Feſceniam vinolentam. LXXXVIII.

NE gravis heſterno fragres, Feſcenia, vino,
Paſtillos Coſmi luxurioſa voras.
Iſta linunt dentes jentacula: ſed nihil obſtat,
Extremo ructus cum venit a barathro.
Quid quod olet gravius miſtum diapaſmate virus,
Atque duplex animæ longius exit odor?
Notas ergo nimis fraudes, deprenſaque furta
Jam tollas, & ſis ebria ſimpliciter.

O Feſcenia intemperans, deglutis paſtillos Coſmi, ne male oleas gravis heſterna potatione. Iſta jentacula ungunt dentes, ſed nihil impedit, cum ructus venit ab imo ſtomacho: quid quod venenum diapaſmate commixtum fætet pejus, & geminus animæ odor procedit longius? igitur jam removeas fallacias nimium cognitas, & ſis temulenta ſimpliciter.

Paſtillos Coſmi.] Coſmus myropola erat, qui conficiebat ejuſmodi paſtillos ex aromatibus, & pulveribus odoratis.

Iſta linunt.] hoc eſt, cum jejuna ſumis illos paſtillos; poſſunt illi quidem opprimere fœtorem in dentibus hærentem, nequeunt vero illum coërcere, qui venit ex ſtomacho.

Cum ructus.] cruditatis exhalatio eſt.

Diapaſma.] unguenti genus quod fit ex roſis aridis, de quo Plinius lib. 21. cap. 19.

Virus.] ponitur pro halitu gravi.

Duplex odor.] heſterni vini, & diapaſmatis.

Deprenſaque.] vitium quod cum cura legitur, furtum appellatur a Poëta.

Sis ebria ſimpliciter.] Ne ſimul vinum & ejuſmodi medicamenta oleas. Vide epig. 42. lib. 3. & epig. 7. lib. 6.

Ad Alcimum cujus mortem deflet. LXXXIX.

ALCIME, quem raptum domino creſcentibus annis
Labicana levi ceſpite velat humus:
Accipe non Phario nutantia pondera ſaxo,
Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lacrymis humida prata meis.
Accipe, chare puer, noſtri monumenta doloris,
Hoc tibi perpetuo tempore vivit honor,

Alcime, quem tegit Labicana terra levi gramine, abreptum hero annis juvenilibus; accipe non molem vacillantem ex ſilice Ægyptia, quam lapſuram extruit cineri labor inanis; ſed buxos caducas, atque umbras obſcuras palmitis, & prata quæ vireſcunt rigata meis fletibus. O dilecte puer, recipe pignora noſtri mœroris: hoc decus tibi duret omni tempore. Cum Lacheſis mihi perneverit ultimos annos, non

Cum

Digitized by Google

Cum mihi ſupremos Lacheſis perneverit annos:
Non aliter cineres mando jacere meos.

alio modo jubeo jacere meos cineres.

Labicana humus.] via Labicana ducebat ad Labicum mediterraneum, Latii pagum, hodie *Valmontone.*

Levi ceſpite.] hoc eſt non ſuperbo tumulo, vel potius alludit ad formulam antiquam *S. T. T. L.* hoc eſt *ſit tibi terra levis.* Vide epig. 35. lib. 5.

Non Phario] non pyramides, obeliſcos, & ſtatuas quibus tumulos ornabant Ægyptii. Vide epig. 1. lib. Spect.

——— *pendentia Mauſolea.*

Pharos colonia, & oppidum Ægypti apud Alexandriam. Alii *Pario*: marmor Parium notum eſt.

Sed fragiles buxos.] ſpatium quoddam ſepulchro deſtinatum in agris religioſum erat, quod variis arborum generibus decorabant antiqui: Martialis vero in honorem Alcimi pueri buxos inſevit quibuſdam in pratis, quæ per hyperbolen ſuis lacrymis irrigari dicit.

Monumenta doloris.] hæc carmina, ſc. buxos & prata.

Hic tibi perpetuo.] Id de perpetuitate ſuorum carminum auguratur Poëta ut lib. 10. epig. 2.

Eſt chartis, nec furta nocent, nec ſecula, prœſunt,
Solaque non norunt hæc monumenta mori.

Lacheſis.] Una e Parcis quæ humanæ vitæ ſtamen net.

Non aliter tumulum.] hoc eſt tumulum meum verſibus egregii Poëtæ ornari tantum cupio.

Ad Cinnam ſemper demiſſe loquentem. XC.

GARRIS in aurem ſemper omnibus, Cinna.
Garris & illud, teſte quod licet turba.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras.
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.
Adeone penitus ſedit hic tibi morbus,
Ut ſæpe in aurem, Cinna, Cæſarem laudes?

O Cinna, perpetuo ſuſurras cunctis in aurem, ſuſurras & illud, quod fas eſt multitudine præſente: rides in aurem, expoſtulas, reprehendis, fles. Canis in aurem, decernis, ſiles, vociferaris. Adeone penitus hoc vitium tibi inveteratum, ut ſæpe, ô Cinna, Cæſarem celebres in aurem.

Hic morbus.] Garriendi in aurem vitium.
Ut ſæpe.] Sic Cæſarem acute laudat Poëta innuens laudes ejus palam eſſe proferendas.

XCI.

Ad Lælium Poëtam vilem & mordacem. XCII.

CUM tua non edas, carpis mea carmina, Læli.
Carpere vel noli noſtra, vel ede tua.

O Læli, cum non publices tuos verſus, reprehendis meos: noli reprehendere meos, vel publica tuos.

Vel ede tua.] Quæ viciſſim carpere poſſim.

XCIII.

XCIII.

De Aquino & Fabricio eodem in tumulo jacentibus. XCIV.

FABRICIO junctus fido requieſcit Aquinus,
Qui prior Elyſias gaudet adiſſe domos.
Ara duplex primi teſtatur munera pili:
Plus tamen eſt, titulo quod breviore legis.
Functus uterque ſacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod raro novit, amicus erat.

Aquinus fideli Fabritio conjunctus requieſcit, qui lætatur primus petiiſſe ædes Elyſias, duo altaria teſtificantur officia primipili: Nihilominus amplius eſt, quod evolvis inſcriptione breviore. Uterque adimplevit ſacrum fœdus vita commendata, & benevolus erat, quam rem raro cognovit fama.

Qui prior.] Vide epig. 37. ſupra: *Quod pro fratre mori vellet uterque prior.*

Ara duplex.] Cui inſcriptum erat utrumque primipilum, hoc eſt centurionem primæ cohortis fuiſſe.

Plus tamen eſt.] Rara quippe eſt inter æmulos concordia.

Functus.] Supple eſt: ultimum hoc diſtichum inſcriptum erat tumulo. Videntur enim, qui ſic vivunt, cum virtute fœdus pepigiſſe. Ramireſius.

Amicus erat.] id eſt, amore mutuo ſe complectebantur.

XCV.

Ad Helium cauſſidicum ruſtice clamantem. XCVI.

QUOD clamas ſemper, quod agentibus obſtrepis Heli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

O Heli, quod perpetuo vociferaris, quod obtundis agentes, hoc non agis gratis, recipis ut ſileas.

Quod agentibus.] Qui nempe ruſticis Helii clamoribus obtuſi, pecunia data, ejus ſilentium emebant.

Ad Scazontem, de fellatore quodam. XCVII.

SI non moleſtum eſt, teque non piget, Scazon:
Noſtro, rogamus, pauca verba Materno
Dicas in aurem, ſic, ut audiat ſolus.
Amator ille triſtium lacernarum,
Et Bæticatus, atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros eſſe,
Amethyſtinaſque mulierum vocat veſtes,
Nativa laudat, habeat & licet ſemper
Fuſcos colores; Galbanos habet mores.
Rogabit, unde ſuſpicer virum mollem.
Una lavamur: adſpicit nihil ſurſum:

O Scazon, ſi non grave eſt, nec te tædet: oramus, ut facias Materno noſtro ſermones paucos in aurem, ita, ut ſolus auſcultet. Ille qui amat lacernas mæſtas, & Bæticatus, atque leucophæatus eſt, qui non credit coccinatos eſſe viros, & Amethyſtinas appellat veſtes fœminarum, commendat nativa, quamvis perpetuo habeat colores ſubnigros, habet mores Galbanos: quæret unde reputem hominem effœminatum, balneum nobis idem eſt: nihil aſpectat deſu-

Sed

Sed ſpectat oculis devorantibus draucos:
Nec otioſis mentulas videt labris.
Quæris quis hic ſit? excidit mihi nomen.

per: ... rogas quis hic ſit? oblitus ſum nominis.

Scazon.] verſus Iambo ſimilis, excepto ultimo pede in quo eſt ſpondæus, unde claudicare dicitur à verbo σκάζω: idcirco Poëta dicit, *ſi non moleſtum eſt.* De Materno dicemus lib. 10. epig. 37. Alloquitur verſum ſuum.

Amator ille.] nempe cui placent veſtes pullæ.

Et Bæticatus.] Bœtis fluvius eſt Hiſpaniæ, hodie *Guadalquivir*, ad quem ſunt oves quarum lana ſubrutili eſt coloris nativi: hoc eſt qui habet veſtes non tinctas. Vide epig. 133. lib. 14.

Leucophæatus.] Nomen compoſitum a verbo græco λευκόφαιος ex albo & fuſco mixtus.

Coccinatos.] id eſt exiſtimat eos eſſe effœminatos, qui veſtibus utuntur tinctis cocco.

Amethyſtinas.] veſtes amethyſtini coloris a lapide Amethyſto, cujus color purpureus eſt.

Nativa.] quæ non ſunt artificio tincta; quales ſunt veſtes Bœticæ, de quibus epig. 133. lib. 14.

> *Non eſt lana mihi mendax, nec mutor aheno,*
> *Sic placeant Tyriæ, me mea tinxit ovis.*

Galbanos.] Alii *Galbinos*. Galbanus vero color pallidus, flavus dicitur, ſecundum quoſdam cæruleus, & viros dedecet, ut mollior & effœminatior; hoc eſt mores effœminatos. Juven. ſat. 2.

> *Cærulea indutus ſcutulata, aut Galbana raſa.*

Ad Nævolum cauſſidicum ignarum. XCVIII.

CUM clamant omnes, loqueris tu, Nævole, ſemper,
Et te patronum, cauſſidicumque putas.
Hac ratione poteſt nemo non eſſe diſertus.
Ecce tacent omnes: Nævole, dic aliquid.

Cum cuncti vociferantur, tu, Nævole, ſemper facis verba, & te exiſtimas patronum & cauſſidicum. Hoc modo quilibet poteſt videri facundus. Ecce cuncti ſilent, Nævole, profer aliquid.

Cum clamant.] Aliis ſtrepentibus & clamantibus ignarus hic rabula verba faciebat; tacentibus vero, & ipſe propter imperitiam tacebat. Alii,

> *Dum clamant omnes, loqueris tunc, Nævole, tantum.*

Ad Flaccum de Diodoro litigatore avaro. XCIX.

LITIGAT, & podagra Diodorus, Flacce, laborat;
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra eſt.

O Flacce, Diodorus litigat, & vexatur podagra; at nihil offert cauſſidico, chiragra eſt.

Chiragra eſt.] Podagra morbus eſt pedum, chiragra vero manuum: cum patrono nihil daret Diodorus, non podagra illum, ſed chiragra laborare facete dicit Poëta.

Ad Calenum avarum re facta. C.

NON plenum modo vicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota deus, preceſque noſtras,

Paulo ante non poſſidebas completum vicies; ſed, ô Calene, eras adeo profuſus & beneficus, atque adeo ſplendidus, ut cuncti amici tibi precarentur centies. Deus excepit vota & obteſtationes noſtras; &

Atque

Atque intra, puto, ſeptimas Calendas
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu ſic quaſi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abiſti
In tantam miſer eſuritionem,
Ut convivia ſumptuoſiora,
Toto quæ ſemel apparas in anno,
Nigræ ſordibus explices monetæ;
Et ſeptem veteres tui ſodales
Conſtemus tibi plumbea ſelibra.
Quid dignum meritis precemur iſtis?
Optamus tibi millies, Calene.
Hoc ſi contigerit, fame peribis.

quatuor funera donarunt hoc tibi, opinor, intra ſeptem menſes. Sed tu, infelix, tanquam non foret tibi relictum centies, ſed ablatum, lapſus es in tantam famem, ut ſordibus monetæ nigræ inſtruas epulas lautiores, quas ſemel celebras toto in anno; & impendas ſelibram plumbeam pro ſeptem veteribus tuis amicis. Quid optemus dignum meritis iſtis? O Calene, precamur tibi millies, ſi advenerit hoc, morieris fame.

Plenum vicies.] id eſt non omnino vicies centena millia ſeſtertiûm: poſt adverbia decies, vicies, & cetera ejuſmodi, ſubintellige centena millia.

Intra ſeptimas.] ſeptem menſes: Calendæ enim ſignificant primum menſis diem.

Mortes.] mortuorum hereditates.

Tantam.] Tam avarus, tam ſordidus & famelicus eſſe cœpiſti.

Nigræ monetæ.] æreæ nempe, quod Calenus iſte aurum aut argentum in conviviis impendere nollet: porro ærea moneta videtur pretium viliſſimorum ciborum, quos apponeret ſuis amicis.

Plumbea ſelibra.] monetam plumbeam in uſu fuiſſe apud Romanos negant Interpretes: ſed hanc pro viliſſima uſurpat Poëta epig. 74. lib. 10. Quoties plumbeam monetam vocat Martialis, vilia, inſtar plumbi, ærea numiſmata intelligit. Gronovius.

Hoc ſi contigerit.] Ex eo quod Calenus centies adeptus, in ſummam eſuritionem abierit: Lepide collegit Poëta fame illum periturum ſi millies conſequatur. Sic acute Ovidius:

Quo plus ſunt potæ, plus ſitiuntur aquæ.

De Afra vetula. CI.

MAMMAS atque tatas habet Afra: ſed ipſa tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma poteſt.

Afra habet mammas atque tatas: ſed ipſa poteſt dici mamma vetuſtiſſima tatarum & mammarum.

Afra.] Ut puella videretur, more infantium patrem tatam appellabat, matrem vero mammam: forte & papillas grandiores habebat, quæ & mammæ dicuntur. Vide epig. 66. lib. 14.

De Afro Demetrio Librario cujus acerbam mortem deflet. CII.

ILLA manus quondam ſtudiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæſaribus,
Deſtituit primos virides Demetrius annos:
Quarta tribus luſtris addita meſſis erat.

Olim fidelis illa manus meorum ſtudiorum, & utilis hero, & cognita Cæſaribus, Demetrius deſeruit primos annos florentes; quatuor anni adjuncti erant tribus luſtris. Attamen providimus ne ſer-

Ne

Ne tamen ad Stygias famulus deſcenderet umbras,
Ureret implicitum cum ſcelerata lues,
Cavimus; & domini jus omne remiſimus ægro:
Munere dignus erat convaluiſſe meo.
Senſit deficiens ſua præmia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

... vus delaberetur ad umbras Stygias, cum peſtis improba combureret irretitum, atque agroto condonavimus omne jus heri: merebatur ſanari meo dono. Moriens agnovit ſuam mercedem, & liber profecturus ad undas infernas me appellavit patronum.

Illa manus.] per metonymiam manum ſumpſit pro ſervo amanuenſi, qui Poëtæ epigrammata ſcribebat mittenda Tito & Domitiano Cæſaribus.

Quarta meſſis.] Annus quartus additus tribus luſtris, id eſt quindecim annis: ſic novemdecim annos natus erat Demetrius.

Scelerata lues.] peſtem interpretor: alii vero febrem. Vide epig. 79. ſupra.

Jus domini.] id eſt illum manumiſimus.

Sua præmia.] libertatem nempe.

Ad Lycorim deformem. CIII.

QUI pinxit Venerem tuam Lycori,
Blanditus, puto, pictor eſt Minervæ.

O Lycori pictor qui expreſſit tuam Venerem, meo quidem judicio adulatus eſt Minervæ.

Blanditus eſt Minervæ.] Venere ſcilicet deformiter picta, cum qua olim de forma contendit Minerva. Vide epig. 41. lib. 5. Lycorim ſane deformem carpit Poëta quam male picta Venus ejus juſſu Veneribus ſuis non ornabat.

Ad Scævolam avarum re facta. CIV.

SI dederint ſuperi decies mihi millia centum,
Dicebat nondum Scævola factus eques:
Qualiter ô vivam, quam large, quamque beate!
Riſerunt faciles, & tribuere dei.
Sordidior multo poſt hoc togá; penula pejor:
Calceus eſt ſarta terque, quaterque cute.
Deque decem plures ſemper ſervantur olivæ,
Explicat & cœnas unica menſa duas;
Et Vejentani bibitur fæx craſſa rubelli;
Aſſe cicer tepidum conſtat, & aſſe Venus:
In jus ô fallax, atque inficiator, eamus:
Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis.

Si dii mihi conceſſerint decies centena millia, aiebat Scævola, nondum eques factus: qualem ducam vitam, quam profuſam, & quam felicem! Superi faciles riſerunt & conceſſerunt. Poſtea toga multo turpior, penula deterior eſt: habet calceum ex pelle ſarta ter & quater. Ex decem olivis ſemper plures reſervantur, atque unum ferculum inſtruit duas cœnas, & fæx denſa Veientani rubelli potatur, cicer tepens, & Venus emitur aſſe. O fraudulente & inficiator, eamus in jus, aut vive genialiter, *ô Scævola, aut Superis reſtitue decies.*

Nondum factus eques.] Cum nondum legitimum cenſum equeſtrem, id eſt quadringenta ſeſtertia. Alii legunt *juſtus eques*: illud enim *juſtus* dicitur proprie de equite qui juſtam habet quadringentorum ſeſtertiorum ſummam ad cenſum equeſtrem. Epig. 67. lib. 4.

Ut poſſet domino plaudere juſtus eques. Videat lector. Ejuſdem argumenti eſt hoc epigramma, cum centeſimo ſupra.

Riſe-

Riſerunt.] Dii vota Scævolæ irriſerunt, ſed exceperunt.

Deque decem,] id eſt, major pars ex decem reſervatur in proximam cœnam, epig. 48. lib. 10.

——— *cœniſque tribus jam perna ſuperſtes.*

Unica menſa.] Eſt unicum ferculum; nam epulæ ipſæ appellantur menſæ. Ovidius de nuce:

Poma cadunt menſis non interdicta ſecundis.

Et Veientani.] Vinum Veientanum peſſimum erat: rubellum dicitur ab uvis rubentibus. *Veii* urbs eſt: Veientes gens hodie *Martheniano*: eſt aliis Cività Caſtellana.

Aſſe Venus.] Lib. 2. epig. 53.

Si plebeia Venus gemino tibi vincitur aſſe.

Inficiator.] ſordidam enim vitam ducens a diis decies ſe accepiſſe inficiabatur.

De ſpectaculo leonum & leporum aliis omnibus anteponendo. CV.

PICTO quod juga delicata collo
Pardus ſuſtinet, improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello:
Mordent aurea quod lupata cervi,
Quod frænis Libyci domantur urſi
Et quantum Calydon tuliſſe fertur,
Paret purpureis aper capiſtris:
Turpes eſſeda quod trahunt biſontes,
Et molles dare juſſa quod choreas
Nigro bellua nil negat magiſtro:
Quis ſpectacula non putet deorum?
Hæc tranſit tamen, ut minora, quiſquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et ſecurior eſt in ore præda,
Laxos cui dare, perviſque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes:
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cum modo venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt cui ſerviant leones.

Quod pardus vario collo ſubit juga mollia, & tigres feroces ferunt patienter virgas: quod cervi mordent aurea fræna, quod urſi Libyci ſubiguntur lupatis, & taurus aper, quantus fuiſſe Calydonius dicitur, obtemperat purpureis capiſtris; quod biſontes deformes ducunt currus, & quod bellua imperata agere ſaltationes molles nihil recuſat nigro rectori: quis non credat ſpectacula numinum? attamen hæc præterit ut inferiora, quiſquis aſpicit humiles venationes leonum, qui defatigantur celeri metu leporum. Dimittunt, repetunt, & diligunt captos, atque in ore tutior eſt præda, cui lætantur præbere ora aperta & pervia, & cohibere dentes timidos: dum pudet comminuere prædam delicatam, cum paulo ante tauris interfectis accedant. Hæc clementia non comparatur artificio, ſed leones ſciunt cujus ſervitutem patiantur.

Picto collo.] Variis enim maculis diſtincti ſunt pardi.

Improba tigres.] Quod ferociſſimum ſit illud animal, difficillimeque manſuefiat.

Indulgent patientiam.] hoc eſt, lubenter patiuntur flagellum, nec reſiſtunt, licet poſſint.

Calydon.] Oppidum Ætoliæ hodie Ayton, ubi Meleager interemit aprum ingentis magnitudinis. Epig. 15. lib. Spect. De biſontibus dictum epig. 23. lib. Spect.

Nigro bellua.] Elephantum intellige quem nigri Æthiopes regunt, de ejus autem ingenio mira referuntur. Vide Ælianum lib. 2. cap. 11. de natura animalium: & Plinium lib. 8. cap. 2 *Germanici Cæſaris munere gladiatorio quoſdam inconditos motus edidere ſaltantium modo.* Elephantos intellige.

Venatus humiles.] De leonum & leporum ſpectaculo egimus ſupra epig. 7. 15. 23.

Stratis cum.] hoc eſt, cum hos ludos edant, & tam benigne lepores tractent, occiſis tamen paulo ante tauris.

Cui

Cui ſerviant.] Cæſari ſcil. Domitiano cujus clementiam numine ejus afflati referunt: epig. 17. lib. ſpect.
Crede mihi, numen ſentit & ille tuum.

Ad Ovidium de veteri vino Nomentano. CVI.

IN Nomentanis, Ovidi, quod naſcitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum,
Exuit annoſa mores, nomenque ſenecta,
Et quidquid voluit, teſta vocatur anus.

Ovidi, vinum quod gignitur in Nomentanis agris, quoties vetuſtum factum eſt, amittit naturam & nomen ſenectute longæva, atque amphora vetus poteſt appellari quovis nomine.

In Nomentanis.] In Nomentano agro non procul ab urbe vineam habebat Poëta, cujus vinum recens quidem inſuave, at vetus contendebat cum vino generoſiſſimo. Vide epig. 119. lib. 13. De Ovidio epig. 43. & 44. lib. 7. & alibi.

Agris.] Alii *arvis.*

Exuit mores.] Aſperitatem interpretare & ingratum ſaporem: at vero vetus factum dici poterat vel Falernum, vel aliud præſtantiſſimum vinum.

Ad Rufum ut curas ſolvat vino. CVII.

INTERPONIS aquam ſubinde, Rufe,
Et ſi cogeris a ſodale, raram
Diluti bibis unciam Falerni.
Numquid pollicita eſt tibi beatam
Noctem Nævia, ſobriaſque mavis
Certæ nequitias fututionis?
Suſpiras, retices, gemis: negabit.
Crebros ergo bibas licet trientes,
Et durum jugules mero pudorem.
Quid parcis tibi, Rufe? dormiendum eſt.

O Rufe, frequenter infundis aquam, & ſi impelleris a ſocio, potas raram unciam mixti Falerni. An Nævia tibi promiſit noctem felicem, & jucundiores tibi ſunt laſcivia ſicca...? Suſpiras, taces, gemitus facis: recuſabit. Igitur fas eſt ut haurias trientes frequentes, & vino neces aſperum pudorem. O Rufe, cur non indulges genio? Dormiendum eſt.

Interponis aquam.] vinum enim purum vites Veneris enervare, dilutum vero accendere dicitur.

Negabit.] Quod auguratur Poëta ex Rufi ſuſpiriis: hoc eſt, non ſtabit promiſſis, licet pollicita ſit: quam lectionem antiquam retineo. Enimvero ſi negaviſſet, ut legunt alii *negavit*, ab initio cœnæ non ſubinde aquam interpoſuiſſet Rufus, cum nihil ſpei ipſi ſuperfuiſſet. Ergo bene *negabit*, id eſt non dabit.

Trientes.] Triens eſt tertia pars aſſis, & menſuræ genus quatuor cyathos continens.

Et jugules.] Scyphi quippe nati ſunt in uſum lætitiæ.

Pudorem.] quæ lectio eſt in antiquis codicibus: pudor enim dicitur ob aliquam rem ſordidam timor, ut ait Sipontinus apud Robertum Stephanum in Theſauro Linguæ Latinæ, ubi adducuntur exempla ex Cicerone. Hoc ſenſu patet ſententia hujus verſus; quippe Rufus timebat, ne puella Nævia eſſet cariturus. Alii *dolorem.*

Ad Lucium Julium, ſe facturum verſus victuros ſi merces eſſet ſperanda. CVIII.

SÆPE mihi dicis, Luci, clariſſime Juli,
Scribe aliquid magnum: deſidioſus homo es.

O clariſſime Luci Juli, frequenter mihi dicis, Compone aliquid magnum, homo es iners.

Otia

Otia da nobis: ſed qualia fecerat olim
  Mœcenas Flacco, Virgilioque ſuo.
Condere victuras tentem per ſecula curas,
  Et nomen flammis eripuiſſe meum.
In ſteriles campos nolunt juga ferre juvenci:
  Pingue ſolum laſſat, ſed juvat ipſe labor.

Nobis fac tranquillitatem vitæ; ſed qualem Mæcenas dederat olim Horatio & ſuo Virgilio. Coner componere verſus victuros per ſecula, & vindicare nomen meum ab igne. Tauri nolunt ferre juga in agros infecundos, ager opimus defatigat quidem, *ſed labor ipſe placet.*

Qualia fecerat.] Mœcenas locupletavit Horatium & Virgilium. Vide epig. 56. lib. 8.

Sint Mæcenates, non deerunt, Flacce, Marones.

Curas.] ſic lib. 3. epig. 20.

Utrumne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?

unde legunt alii *chartas.*

Et nomen flammis.] rogi ſc. & funeris, id eſt ſuperſtes ero meæ morti, ſeu, verſus mei non peribunt.

Pingue ſolum.] Operoſum ſane eſt arare, maxime vero ſolum pingue; at fructuoſus ille labor placet agricolæ: ita difficile quidem eſt verſus non perituros ſcribere; ſed ſi merces unde ſperaretur, arduus ille labor Poetæ eſſet gratiſſimus.

Ad Gallum cui ſe excuſat quod mane ad eum ſalutandum non iret. CIX.

EST tibi, ſitque precor, multos creſcatque per annos,
  Pulchra quidem, verum Tranſtyberina domus.
At mea Vipſanas ſpectant cœnacula laurus:
  Factus in hac ego ſum jam regione ſenex.
Migrandum eſt, ut mane domi te, Galle, ſalutem:
  Es tanti vel ſi longius illa foret.
Sed tibi non multum eſt, unum ſi præſto togatum:
  Multum eſt, hunc unum ſi mihi, Galle, nego.
Ipſe ſalutabo decima, vel ſerius hora:
  Mane tibi pro me dicat avere liber.

Habes, & habeas, cupio, ædes exornatas, ſed trans Tyberim, atque augeantur per multos annos. Sed mea cœnacula reſpiciunt Vipſanas lauros: ego ſenui in hac regione: procul eundum eſt, ô Galle, ut mane dicam tibi ſalutem domi: tam carus es vel ſi illa diſtaret longius. At tibi non eſt magni momenti, ſi exhibeo tibi unum togatum; mihi verò *magni eſt, ô Galle, ſi non exhibeo hunc unum. Ipſe ſalutem nunciabo hora decima vel tardius: mane* autem *libellus dicat tibi ſalutem pro me.*

At mea.] Laurus Vipſanas intellige ornatam lauris porticum Vipſanii Agrippæ, quem ad ſummos honores evexit Auguſtus. *Laurus* autem ſecundæ & quartæ declinationis eſt.

Cœnacula.] ſuperiores ſunt domus partes in quibus pauperes habitabant. Juvenalis ſat. 10.

——— *rarus venit in cœnacula miles.*

Infra epig. 118.

Et ſcalis habito tribus; ſed altis.

Migrandum eſt.] Migrare proprie eſt aliò ad habitandum ire, ſed hic ſignificat longe ire: cum addat Poëta,

——— *vel ſi longius illa foret,*

tua domus nempe, attamen etiam lubens te *adirem.*

Si præſto togatum.] hoc eſt clientem toga indutum. Senſus eſt, parvi tibi eſt momenti ut te ſummo mane ſalutem, mea vero maxime intereſt ut domi maneam.

Sic

Sic licet excuſes: quia qualiacumque leguntur
Iſta, ſalutator ſcribere non potuit.

Epig. 71. ſupra.

Hora decima.] ſcilicet ab ortu ſolis. De horis dicemus epig. 8. lib. 4.

De Catella Publii. CX.

ISSA eſt paſſere nequior Catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior Indicis lapillis.
Iſſa eſt deliciæ catella Publi.
Hanc tu, ſi queritur, loqui putabis.
Sentit triſtitiamque gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque ſomnos,
Ut ſuſpiria nulla ſentiantur.
Et deſiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla:
Sed blando pede ſuſcitat, toroque
Deponi rogat, & monet levari.
Caſtæ tantus ineſt pudor catellæ.
Ignorat Venerem: nec invenimus
Dignum tam tenera virum puella.
Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,
Picta Publius exprimit tabella,
In qua tam ſimilem videbis Iſſam,
Ut ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa.
Iſſam denique pone cum tabella:
Aut utramque putabis eſſe veram,
Aut utramque putabis eſſe pictam.

Iſſa eſt laſcivior paſſere Catulli. Iſſa eſt purior ſuavio columbæ. Iſſa eſt ſuavior omnibus puellis. Iſſa pretioſior eſt gemmis Indiæ. Catella Iſſa eſt voluptas Publii. Credes hanc loqui, ſi queritur, habet ſenſum doloris & triſtitiæ, collo domini *innixa recumbit & dormit*, ſic, *ut nulla ſuſpiria audiantur. Et impulſa deſiderio alvi, non fœdavit pallia ulla gutta: ſed excitat* dominum *tenero pede, atque orat deponi e lecto, & monet exonerari. Pudica catella tantam habet verecundiam. Non novit Venerem, nec reperimus maritum dignum puella tam delicata. Ne ſupremus dies auferat totam, Publius hanc effingit picta tabella, in qua ſpectabis Iſſam tam ſimilem ut nec ipſa melius exprimat ſe. Tandem confer Iſſam cum tabella, vel credes utramque eſſe veram, vel credes utramque eſſe effictam.*

Iſſa] Eſt nomen catellæ Publii.

Paſſere Catulli.] Tacite præfert Martialis hoc epigramma poëmatio Catulli, de paſſere Lesbiæ, & poëmatio Stellæ de columba amicæ ejus. Vide epig. 8. ſupra.

Sentit triſtitiam.] Sentit triſtitiam nempe, & gaudium quibus afficitur Publius.

Pallia.] Propria erant Græcorum, quibus etiam Romani uſi ſunt in cœna, epig. 24. lib. 11.

Ad cœnam venies: ſed ſic diviſa recumbes,
Ut non tangantur pallia noſtra tuis.

Et in lecto etiam palliis utebantur. Ovidius 1. amorum Eleg. 2.

Eſſe quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur
Strata? nec in lecto pallia noſtra ſedent?

Levari.] Onere ſcilicet ventris. Alii *lavari.*

Ad Velocem poſtulantem brevia epigrammata. CXI.

SCRIBERE me quereris, Velox, epigrammata longa.
Ipſe nihil ſcribis: tu breviora facis.

O Velox, expoſtulas a me componi epigrammata longa. Ipſe nihil componis: tu ſcribis magis conciſa.

Scribere me quereris.] Præcedenti elegantiſſimo epigrammati, quod longius videbatur, recte ſubjicit hoc diſtichum, quo irridet Velocem quemdam qui nihil prorſus ſcriberet. Vide epig. 77. lib. 2.

Ad Regulum doctum & pium. CXII.

CUM tibi ſit ſophiæ par fama, & cura deorum,
Ingenio pietas nec minor ipſa tuo:
Ignorat meritis dare munera qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura dari.

Cum æſtimeris æque ſapiens ac cultor deorum, nec habeas pietatem inferiorem tuo ingenio qui miratur donari tibi librum & thura, neſcit aſſerere merita donis.

Cum tibi ſit.] Liber virum doctum, religioſum vero decet thus, quo dii coluntur, unde ſtolidus erat qui miraretur hujuſmodi munera a Martiale mitti ad Regulum doctum juxta ac pium.

In Priſcum avarum. CXIII.

CUM te non noſſem, dominum regemque vocabam:
Cum bene te novi, jam mihi Priſcus eris.

Cum te non haberem cognitum, appellabam herum & regem: cum bene te cognovi, jam appellabo te Priſcum.

Jam mihi.] Cum noverim te hominem ſordidum atque avarum, jam honoris cauſſa non dominum & regem, ſed proprio nomine Priſcum appellabo. Lib. 2. epig. 68.

Quod te nomine jam tuo ſaluto,
Quem regem & dominum prius vocabam, &c.

Ad lectorem ubi libri venales. CXIV.

QUÆCUNQUE luſi juvenis & puer quondam,
Apinaſque noſtras, quas nec ipſe jam novi,
Male collocare ſi bonas voles horas,
Et invidebis otio tuo, lector:
A Valeriano Pollio petes Quincto,
Per quem perire non licet meis nugis.

Quæcumque olim puer & adoleſcens jocatus ſum, & apinas noſtras, ô lector, quas nec ipſe jam notas habeo, poſces a Quincto Pollio Valeriano, cujus opera meæ ineptiæ vindicantur ab interitu, ſi cupies male inſumere bonas horas, & te capiet invidia otii tui.

Apinas.] id eſt, nugas meas. Plinius lib. 3. cap. 11. *Diomedes delevit urbes duas, quæ in proverbii ludicrum vertere, Apinam & Tricam.* Epig. 1. lib. 14.

Sunt apinæ tricæque, & ſi quid vilius iſtis.

Ad Fauſtinum de acerba morte Antullæ. CXV.

HOs tibi vicinos, Fauſtine, Teleſphorus hortos
Fænius, & breve rus, udaque prata tenet.

O Fauſtine, Teleſphorus Fænius poſſidet hos hortos tibi propinquos & villam exiguam & prata humida. Hic

Con-

Condidit hîc natæ cineres, nomenque ſacravit,
Quod legis Antullæ, dignior ipſe legi.
Et Stygias æquum fuerat patrem iſſe ſub umbras:
Sed quia non licuit, vivit, ut oſſa colat.

repoſuit filia cineres, & ipſe dignior qui legeretur, conſecravit nomen Antullæ quod legis. Par fuerat patrem petere umbras infernas, ſed quoniam fas non fuit, vivit, ut veneretur oſſa.

Nomenque ſacravit.] Sepulchro nempe inſcribebant D. M. S. *Diis Manibus Sacrum*, addito mortui nomine. Vide epig. 89. ſupra.

Dignior ipſe legi.] Ante filios mori debet pater, cujus nomen, non vero Antullæ filiæ ſepulchro fuerat inſcribendum; nempe non turbato ordine mortalitatis.

In Procillum invidum. CXVI.

QUÆDAM me cupit, invide Procille,
Toto candidior puella cycno,
Argento, nive, lilio, liguſtro:
Sed quandam volo nocte nigriorem
Formica, pice, graculo, cicada.
Jam ſuſpendia ſæva cogitabas:
Si novi bene te, Procille, vivis.

O Procille invide, me amat quædam puella candidior toto cycno, argento, nive, lilio, liguſtro: ſed quamdam amo nigriorem nocte, formica, pice, graculo, cicada. Jam meditabaris ſuſpendia fera: ſi intus te cognovi, ô Procille, reſpiras.

Liguſtrum.] Gallice *fleur de troeſne.* Virgilius ecloga. 2.

Alba liguſtra cadunt.

Vivis.] Alii legunt *vives*, id eſt non ſuſpendes te, cum me nigræ puellæ amore perditum videas: etenim præ invidia moriturus erat ille Procillus, ſi didiciſſet Martialem amari a formoſiſſima puella quam viciſſim redamaſſet: hæc quippe eſt natura invidorum ut alterius felicitatem doleant, malo autem lætentur.

De Antulla rapta morte immatura. CXVII.

HOc nemus æterno cinerum ſacravit honore,
Fænius, & cultì jugera pauca ſoli.
Hoc tegitur cito rapta ſuis Antulla ſepulchro:
Hoc erit Antullæ miſtus uterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne ſperet agellum:
Perpetuo dominis ſerviet iſte ſuis.

Fænius perpetuo decorè cinerum dedicavit hunc lucum, & pauca jugera agri exculti. Antulla ſuis velociter ablata conditur hoc tumulo, eodem uterque parens conjunctus erit Antullæ. Si aliquis expetit hunc agellum, ſuadeo ne ſperet illum; iſte ſerviet ſuis dominis æternum.

Æterno honore.] quod ſepulchra in æternum ſacra eſſent.

Hoc erit.] pro more veterum qui ſolebant eodem tumulo eos condere quos mutuus amor viventes conjunxiſſet. Vide epig. 71. lib. 10.

Perpetuo dominis.] Ager enim ſepulchro deſtinatus ſacer erat, nec alienari poterat, imo nec aliquando ſequebatur heredes. *H. EXT. N. S. heredes externos ne ſequatur,* Horatius ſat. 8. lib. 1.

Hoc miſeræ plebi ſtabat commune ſepulchrum
Pantolabo ſcurræ, Nomentanoque nepoti,
Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
Hic dabat; heredes monumentum ne ſequeretur.

In Lupercum avarum ubi libri venales. CXVIII.

OCcurris quoties, Luperce, nobis:
Vis mittam puerum ſubinde dicis,
Cui tradas epigrammaton libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam.
Non eſt, quod puerum, Luperce, vexes.
Longum eſt, ſi velit ad Pyrum venire,
Et ſcalis habito tribus, ſed altis.
Quod quæris, propius petas licebit:
Argi nempe ſoles ſubire letum.
Contra Cæſaris eſt forum taberna,
Scriptis poſtibus hinc & inde totis,
Omnes ut cito perlegas poëtas.
Illinc me pete: ne roges Atrectum,
Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
De primo dabit, alterove nido
Raſum pumice, purpuraque cultum
Denariis tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais. ſapis, Luperce.

O Luperce, quoties nobis venis obviam, ſtatim interpellas, placet mittam ſervum tibi, cui des librum epigrammatum, quem cum legero ſtatim remittam? O Luperce, non eſt quod defatiges ſervum. Longinquum eſt, ſi cogitet venire ad Pyrum, domicilium habeo tribus ſcalis, ſed excelſis. Poteris poſcere propius quod rogas: nimirum conſuevisti adire Argiletum. Eſt officina e regione fori Cæſaris, hinc & inde januis totis inſcriptis, ut celeriter perlegas omnes poetas. Illinc poſce me, ne quæras Atrectum: ſic vocatur dominus tabernæ: denariis quinque de primo aut ſecundo nido tradet tibi Martialem abraſum pumice, & purpura ornatum. Non tanti vales, inquis: O Luperce, ſapiens es.

Ad Pyrum.] nomen regionis in qua habitabat Martialis, alii inſigne eſſe ædium putant: alii legunt *ad pilam*, ut epig. 23. lib. 5.

Sed Tiburtinæ ſum proximus accola pilæ.

Et ſcalis habito.] hoc eſt in cœnaculo alto, de quo epig. 19. ſupra.

Argi letum.] Tmeſis eſt ſeu diviſio: *Argiletum* eſt regio quædam urbis ubi habitabat bibliopola Atrectus epig. 4. ſupra,

Argiletanas mavis habitare tabernas.

Scriptis poſtibus.] in quibus nempe inſcripta erant librorum venalium nomina, ut hodie apud nos.

Ne roges Atrectum.] Ne ſit opus rogare alios numen bibliopolæ, Atrectus vocatur. Alii legunt *me roges Atrectum*, hoc eſt me petas a bibliopola Atrecto. Alii *nec roges Atrectum.*

De primo dabit.] hoc eſt de primo vel ſecundo armario.

Tanti non es.] hoc eſt, tui libri non valent quinque denariis.

Sapis.] Non tam laudat Lupercum, quam ſordes ejus & avaritiam irridet.

Ad Cæcilianum apud quem extenuat ſua epigrammata. CXIX.

CUi legiſſe ſatis non eſt epigrammata centum,
Nil illi ſatis eſt, Cæciliane, mali.

O Cæciliane, cui non ſufficit evolviſſe centum epigrammata, nullum illi malum ſufficit.

Cui legiſſe.] Longiorem hunc librum modeſte excuſat, & Cæciliano petenti plura epigrammata reſpondet ex mente Callimachi apud Athenæum lib. 3. cap. 1. *Magnum librum magno malo parem eſſe.*

Digitized by Google

I *Lib.* 71 *epigr.* 8 *verſ.*

Rhodium.] Rhodus inſula Soli dicata. Hinc ejus radiatum caput toties in Rhodiorum *Numis*, apud *Goltzium*, *Græc.* 23 *Tab.* *Begerum*, *&c.*,

II *Lib.* 2 *epigr.* 5 *verſ.*

Idumæos] Judæos; quorum ſubacta regio in *Num.* Veſpaſianorum ſub palma reſidens, hic luget.

I *Lib.* 103 *epigr.* 1 *verſ.*

Venerem] Quæ in Auguſtorum *Numis* modo Victrix, modo Genetrix, modo Felix, &c.

II *Lib.* 2 *epigr.* 6 *verſ.*

Dacis] A Domitiano certè non devicti; verum à Trajano. En Dacorum ſpolia ex hujus *Numo*.

II *Lib.* 2 *epigr.* 3 *verſ.*

Rheno] Germaniæ nobiliſſimo fluvio; qui in *Num.* [illegible]oris nempe Domitiani, [illegible]orumque [illegible]

BV

II *Lib.* 43 *epig.* 7 *verſ.*

Cadmi] Qui, draconem ſaxo oppugnans, ſpectatur in *Num.* Tyriorum.

Digitized by Google

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER II.

Ad Decianum, a quo reprehendi ſe fingit, quod utatur hac epiſtola.

QUID nobis, inquis, cum epiſtola? parum ne tibi præſtamus, ſi legimus epigrammata? quid hîc porro dicturus, quod non poſſis verſibus dicere? Video quare tragœdi epiſtolam accipiant, quibus pro ſe loqui non licet: epigrammata Curione non egent, & contenta ſunt ſua, id eſt, mala lingua. In quacumque pagina viſum eſt, epiſtolam faciunt. Noli ergo, ſi tibi videtur, rem facere ridiculam, & togam ſaltanti inducere perſonæ. Denique videas, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos ſedeo qui protinus reclamant. Puto mehercule, Deciane, verum dicis, Quid, ſi ſcias, cum qua, & quam longa epiſtola negotium fueris habiturus? Itaque quod exigis, fiat. Debebunt tibi, ſi qui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non laſſi pervenient.

INTERPRETATIO.

Quid nobis rei eſt, ais, cum epiſtola? an parum meremur de te, ſi evolvimus epigrammata? ſed quid hîc dicturus es, quod nequeas exponere carminibus? ſcio cur tragœdi recipiant epiſtolas, quibus non eſt permiſſum explicare ſuas cogitationes: curione non eſt opus epigrammatibus, & ſufficit ipſis ſua, hoc eſt, improba lingua. In quacumque pagina lubet, ſcribunt epiſtolam. Ne igitur, ſi ita cenſes, facias rem abſurdam, nec accommodes togam perſonæ ſaltanti. Tandem animadvertas, an ferula tibi placeat contra retiarium. Ego ſedeo inter illos, qui ſtatim contradicerent. O Deciane, mehercule, opinor, loqueris verum, quid, ſi teneas, cum qua & quam longa epiſtola ratio tibi intercesſura fuerit? quamobrem fiat, quod poſtulas. Si qui incurrerint in hunc librum, de te promerebuntur, quod non defatigati accedent ad primam paginam.

NOTÆ.

Quid nobis.] Fingit poëta Decianum, de quo epig. 40. lib. 1. mirari, quod utatur epiſtola in principio hujus libri, cum mentem ſuam verſibus explicare poſſit.

Quibus pro ſe loqui.] Ideo nempe epiſtola utuntur tragœdi, ut aliqua de re auditores. vel

vel lectores moneant, quod in tragœdia præter argumentum fabulæ, nihil ipſis proloqui liceat.

Curione non egent.] hoc eſt, præcone qui palam legeret epiſtolam, qua ſe vel populo, vel principi commendarent tragœdi. De curione Plinius Secundus epiſt. 7. lib. 4. *Scripſit publice ut e curionibus eligeretur vocaliſſimus aliquis ex ipſis qui legeret eum populo*, librum intellige, quem ſcripſerat Regulus de vita filii ſui mortui.

Mala lingua.] hoc eſt, mordaci & libera, qua mentem ſuam ubique aperire poteſt epigrammatum ſcriptor.

Et togam ſaltanti.] Gravitatis & dignitatis cauſſa cives Romani utebantur toga, qua ridiculum pantomimum indui non conveniſſet. Idcirco poëta epig. 24. lib. 6. irridet quemdam Cariſianum, qui Saturnalium tempore togatus ambulabat, dum alii poſitis togis ſyntheſes induerent. Senſus eſt, noli verſibus tuis orationem ſolutam accommodare, hoc enim indecorum videtur.

Contra retiarium ferula.] id eſt, inquit Lipſius Saturnalium ſermonum lib. 1. cap. 15. *rudis contra tridentem*: rudis autem gladius erat e ligno, retiarius vero tridente ferreo utebatur. Juv. ſat. 8. *Movet ecce tridentem.* Idem Lipſius Saturnalium ſermonum lib. 2. cap. 8. tridens enim ſive fuſcina illi, pro gladio. Domitius exiſtimat proverbium hoc dici in eos qui infirmo præſidio contra maxime inſtructum pugnabant: ſic contra obtrectatores epiſtola defendere ſe non debuit Martialis, ſed epigrammate, quo vehementior erat. Senſus eſt, inquit Raderus: operam ludes, poëta, ſi te epiſtola contra Zoilos defendes, ego primus reclamo, & diſſuadeo.

Puto mehercule.] Deciano reſpondet Martialis, & aſſentitur atque ita epiſtolam, quam longam erat facturus, breviter concludit.

Ad librum ſuum de commodis libri brevis. I.

TERCENTENA quidem poteras epigrammata ferre:
Sed quis te ferret, perlegeretque liber?
At nunc ſuccincti, quæ ſunt bona diſce libelli.
Hoc primum eſt, brevior quod mihi charta perit.
Deinde quod hæc una peragit librarius hora,
Nec tantum nugis ſerviet iſte meis.
Tertia res hæc eſt, quod ſi cui forte legeris,
Sis licet uſque malus, non odioſus eris.
Te conviva leget miſto quincunce: ſed ante
Incipiat poſitus quam tepuiſſe calix.
Eſſe tibi tanta cautus brevitate videris.
Hei mihi, quam multis ſic quoque longus eris.

O Libelle, valebat quidem capere trecenta epigrammata; at quis te toleraret, & evolveret totum? ſed nunc accipe quæ ſunt commoda brevis libri. Hoc primum eſt, quod minor eſt jactura mea charta, præterea quod ſcriba tranſcribit hæc una hora, nec tandiu iſte occupabitur meis ineptiis. Tertium commodum hoc eſt, quod ſi quis forſan te evolvet, quamvis ſemper ſis futilis, non eris moleſtus. Conviva te evolvet miſto quincunce: ſed priuſquam tepefiat poſitum poculum. Tanta brevitate exiſtimas te tutum, heu mihi, hoc etiam modo quam multis videberis prolixus.

Ferre.] Priori verſu continere, poſteriore pati & tolerare ſignificat.

Si cui.] Si ab aliquo legeris.

Miſto.] Etenim aqua calida vinum diluebant antiqui: quincunx autem quinque cyathos continet, liber itaque meus legetur antequam vinum aqua calida fervens reducatur ad teporem.

Ad Cæſarem Domitianum, cujus triumphum de Dacis celebrat. II.

CRETA dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
Scipio quod victor, quodque Metellus habet.
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
Et puer hoc dignus nomine Cæſar eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:
Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua eſt.

Creta impoſuit magnum nomen, Africa majus, quo appellatus eſt Metellus, & quo appellatus eſt victor Scipio. Devicto Rheno Germania dedit clarius nomen, & hoc merebaris puer, o Cæſar. Frater meritus eſt triumphos Idumæos cum patre, tibi ſoli debetur laurea quæ conceditur ex Dacis.

Creta.] Nomen Cretenſis a devicta Creta traxit Lucius Metellus: ab Africa vero domita Africanus dictus eſt Scipio.

Nobilius.] Domitianus admodum juvenis, devictis Germanis qui Rhenum accolunt, nobilius *Germanici* cognomen aſſecutus eſt: Germani quippe Afris & Cretenſibus bellicoſiores ſunt. Vide Suetonium in Domitiano cap. 2. & Tacitum lib. 4. hiſtoriar.

Frater.] Titus ſcilicet qui cum patre Veſpaſiano Judæos domuit. Suetonius in Tito cap. 6. Solus vero Domitianus Dacos ſubegit. Dacia hodie complectitur Tranſylvaniam, Walachiam, & Moldaviam.

Idumæos.] Idumæa regio Palæſtinæ inter Arabiam Petræam & Ægyptum, a qua Judæi dicti ſunt Idumæi.

Ad Sextum debitorem pauperem. III.

SEXTE, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur.
Debet enim, ſi quis ſolvere, Sexte, poteſt.

O Sexte, non es in ære alieno: non es, concedimus; nam, Sexte, ſi quis ſolvendo eſt, in ære alieno eſt.

Debet enim.] Qui ſolvendo non eſt, nihil debet, quod ſcilicet nihil auferri poſſit ab eo qui nihil habeat. Lib. 9. epig. 105.

Quod tibi non poſſum ſolvere, Phœbe, meum eſt.

In Amianum quem inceſti accuſat. IV.

O Quam blandus es, Amiane, matri!
Quam blanda eſt tibi mater, Amiane!
Fratrem te vocat, & ſoror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?
Quare non juvat hoc, quod eſtis, eſſe?
Luſum creditis hoc, jocumque: non eſt
Mater, quæ cupit eſſe ſe ſororem;
Nec matrem juvat eſſe, nec ſororem.

O Amiane, quam ſuavis es matri! O Amiane, quam ſuavis eſt tibi genitrix! te appellat fratrem, & ſoror appellatur. Quare nomina laſciviora vos movent? Cur non placet eſſe quod eſtis? Hoc putatis eſſe feſtivitatem & facetiam: non eſt genitrix quæ expetit eſſe ſororem, nec placet ut ſit mater nec ſoror.

Fratrem te vocat.] Fratris & ſororis nomine turpitudo tegebatur. Vide epig. 20. lib. 12. & epig 65. lib. 10.

Sororem.] In penultimo verſu amicam interpretare: in ultimo intellige proprie hoc ſenſu, nollet eſſe mater nec ſoror, ſed uxor.

Ad Decianum cujus videndi deſiderio teneri ſe dicit. V.

NE valeam, ſi non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus eſſe velim.
Sed duo ſunt, quæ nos diſtinguunt millia paſſûm.
Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum ſis quoque, ſæpe negaris:
Vel tantum cauſſis, vel tibi ſæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire.
Ut te non videam, quatuor ire piget.

Diſperеam, ô Deciane, ni cupiam tecum verſari totis diebus & totis noctibus. Sed ſunt duo mille paſſus qui nos disjungunt. Hi quatuor fiunt, cum reverſurus iter faciam. Crebro non es domi, etiam cum ſis, crebro diceris abeſſe: aut das operam cauſſis duntaxat, aut frequenter tibi. Nihilominus non tædet emetiri duo milliaria, ut fruar tuo conſpectu; ſed tædet emetiri quatuor, ut non fruar.

Cum ſis quoque.] Sic acute carpit Decianum, qui dum ſibi vel forenſibus orationibus vacaret, ſalutantes excludebat.

Ad Severum lectorem oſcitantem. VI.

I Nunc, edere me jube libellos,
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas ἐσχατοκωλικὸν Severe,
Et longas trahis oſcitationes.
Hæc ſunt, quæ relegente me ſolebas
Rapta ſcribere, ſed Vitellianis.
Hæc ſunt ſingula, quæ ſinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc ſunt, aut meliora, ſi qua neſcis.
Quid prodeſt mihi tam macer libellus,
Nullo craſſior ut ſit umbilico
Si totus tibi triduo legatur?
Nunquam deliciæ ſupiniores.
Laſſus tam cito deficis viator,
Et cum currere debeas Bovillas,
Interjungere quæris ad Camœnas.
I nunc, edere me jube libellos.

I nunc, roga me publicem libros, duabus paginis vix à te lectis, o Severe, inſpicis finem libri, & ducis oſcitationes longas. Hæc ſunt quæ, relegente me, conſueveras erepta deſcribere, ſed Vitellianis. Hæc ſunt ſingula quæ ſinu geſtabas per omnia convivia, per theatra. Hæc ſunt aut elegantiora, ſi tamen *quædam ignoras. Quid me juvat liber adeo tenuis, ut nullo umbilico denſior ſit, ſi triduum inſumas ad* illum *legendum totum? Nunquam voluptas ignavior. Tam celeriter defatigatus viator langues, & cum tibi currendum ſit Bovillas, vis immorari ad Camœnas. I nunc, roga me* ut *publicem libros.*

I nunc.] Formula indignantis & inſultantis, epig. 43. lib. 1.

ἐσχατοκωλικὸν.] τὸ ἐν ἐσχάτῳ κώλῳ γεγραμμένον, id eſt, quod in ultima parte ſcriptum eſt: hoc eſt vix una aut altera pagina lecta, faſtidii ſigna jam oſtendis: Correxit Scaliger ἐσχατοκώλιον, & interpretatur partem poſtremam adglutinatam: ſed hæc ipſa interpretatio oſtendit verius eſſe Salmaſii ἐσχατοκόλλιον; nam κόλλα gluten, non κῶλον. Sic alii.

Sed Vitellianis.] Vitelliani erant pugillares,

res, quibus res amatoriæ & laſcivæ ſcribebantur. Vide epig. 8. lib. 14.

Rapta.] Alii *raptim* metri cauſſa, ut aiunt, ſed vocalis brevis ante duas conſonantes poteſt produci. Sic miratur Poëta, quod tam cito Severus defatigetur lectione epigrammatum, quæ aliàs recitata tanta feſtinatione ſcribebat in ſuis pugillaribus. Alii *rapta exſcribere.*

Hæc ſunt.] Singula epigrammata magnifaciebat Severus: in unum vero librum redacta faſtidiebat: quod abſurdum videtur.

Per convivia.] ubi nempe recitabantur: ſinu ferre ſignificat carum habere, epig. 5. lib. 3.

Si qua neſcis.] Si tamen quædam ſunt epigrammata, quæ nondum legeris.

Nullo umbilico.] de quo dictum ſupra epig. 67. lib. 1. hoc eſt, fruſtra curavi ut liber umbilici craſſitudinem non excederes, ſi tamen tu delicatus & ſupinus lector triduum illi legendo inſumas. Farnabius.

Si totus.] Videtur legendum *toto.*

Supiniores.] hoc eſt ſegnes, & oſcitanter perceptæ.

Bovillas.] urbs eſt in Latio. Plinius lib. 3. cap. 5 hodie *Babuca.*

Interjungere.] Significat jumenta ſolvere a jugo. Lib. 3. epig. 67.

Exarſitque dies, & hora laſſos
Interjungit equos meridiana.

Seneca de tranquillitate vitæ. *Quidam interjunxerunt, & in pomeridianas operas aliquid levioris operæ diſtulerunt.* Alii minus bene *iter jungere.* Senſus eſt, non uno decurſu perlegis tenuem librum, ſed oſcitanter hæres, & differs in triduum.

Camœnas.] Templum Camœnarum erat Bovillas inter & Urbem: Senſus eſt, meos verſus legere vix incipis, & jam defatigatus es.

In Attalum cujus jactationem irridet. VII.

DECLAMAS belle: cauſſas agis, Attale, belle.
Hiſtorias bellas, carmina bella facis.
Componis belle mimos, epigrammata belle,
Bellus grammaticus, bellus es aſtrologus.
Et belle cantas, & ſaltas, Attale, belle.
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle.
Vis dicam quid ſis? magnus es ardelio.

O Attale, bene recitas: bene dicis cauſſas. Componis hiſtorias egregias, & verſus elegantes. Bene facis mimos, bene epigrammata, bonus es Grammaticus, bonus Aſtrologus. Bene cantas, & bene, ô Attale, agis choreas. Peritus es arte lyræ, & arte pilæ. Cum nihil agas bene, nihilominus bene agis cuncta. Placet, proferam, quid ſis? Magnus es ardelio.

Declamas.] Declamatio eſt domeſtica exercitatio, & umbratilis, quo in genere pueri apud magiſtros exercentur. De Attalo jam dictum lib. 1. epig. 80.

Mimos.] Poëmata ridicula in quibus ſolus riſus quærebatur.

Magnus es ardelio.] Proverbialiter ardeliones vocantur illi qui in nihil agendo toti occupati ſunt: hoc nomen alii deducunt ab ardore & impetu tentantis multa, nihil vero perficientis: alii ab ardeola ave, quæ ſæpiſſime diu alas quatiens, in aëre veluti pendet, nec loco movetur.

Ad Lectorem quem accuſat, ſe vero excuſat. VIII.

SI qua videbuntur chartis tibi, lector, in iſtis,
Sive obſcura nimis, ſive Latina parum:
Non meus eſt error: nocuit librarius illis,
Dum properat verſus annumerare tibi.
Quod ſi non illum, ſed me peccaſſe putabis:

O Lector, ſi judicaveris quædam in iſtis chartis aut nimium obſcura, aut parum Latina: mea non ſunt menda: ſcriba obfuit carminibus, dum feſtinat repræſentare illa tibi. Quod ſi credis illum non erraſſe, ſed me; tunc ego exiſtimabo te hebetem

Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Iſta tamen mala ſunt: quaſi nos manifeſta negemus:
Hæc mala ſunt: ſed tu non meliora facis.

betem ingenio. Nihilominus iſta mala ſunt; quaſi non fateamur rem evidentem? hæc quidem mala ſunt, ſed tu non componis eleganti ra.

Librarius.] Poëtæ verſus, quos in taberna venderet bibliopola, tranſcribebant librarii, & præ nimia feſtinatione menda plura faciebant, verſus quippe aliquando integros prætenbant, aut loco mutabant.

Tunc ego te.] Ramireſius legit forte minus bene *nonne ego te credam cordis habere nihil?* id eſt, inquit, ſi dixeris me peccaſſe, te cordatum, & ſapientem judicabo. Ex concluſione autem evidenter colligitur, quod poeta non ſe hic pro more ſolito vituperet, ſed facete irrideat hebetem lectorem.

Iſta tamen.] Inſtat lector, ſed tui verſus mali ſunt, nec librarii vitio, ſed tuo.

Quaſi nos manifeſta.] Reſpondet Poëta malos quidem eſſe ſuos verſus, ſed ab ipſis cenſoribus elegantiores non componi. Legunt alii, *Quæ ſi manifeſta negamus.* Quam lectionem non intelligo. Alii, *qui ſic manifeſta negemus?* Videtur bona hæc lectio.

De Nævia amica. IX.

SCRIPSI, reſcripſit nil Nævia. non dabit ergo?
Sed puto, quod ſcripſi, legerat. ergo dabit.

Scripſi, Nævia nihil reſcripſit. Ergo non concedet? Sed, opinor, legerat quod ſcripſi, ergo concedet.

Legerat.] Epiſtolas enim ab amatore miſſas cum legit puella, ſe non inexorabilem fore indicat. Ovidius lib. 1. de arte amandi.

Legerit, & nolit reſcribere; cogere noli:
Tu modo blanditias fac legat ipſa tuas.
Quæ voluit legiſſe, volet reſcribere dictis
Per numeros veniunt iſta, gradusque ſuos.

In Poſtumum male olentem. X.

BASIA dimidio, quæ das mihi Poſtume labro,
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium:
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Poſtume, dimidium.

O Poſtume, placent oſcula quæ mihi libas dimidio labro: permitto hinc etiam tollas dimidium, placetne largiri majus donum, atque inexplicabile. O Poſtume, ſerva tibi totum hoc dimidium.

Quæ das.] Alii *quod das.* Videat lector.
Hoc tibi habe.] Male quippe olebat iſte Poſtumus, de quo iterum epig. 12. & 21. infra.

In Selium
mœſtum quod domi eſſet cœnaturus. XI.

QUOD fronte Selium nubila vides, Rufe,
Quod ambulator porticum terit ſerus,
Lugubre quiddam quod tacet piger vultus,

O Ruſe, quod ſpectas Selium vultu obſcuro, quod tardus ambulator emetitur porticum, quod frons iners ſilet quiddam funeſtum, quod naſus turpis

Quod

Quod pene terram tangit indecens naſus,
Quod dextra pectus pulſat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris.
Uterque natus vivit & precor vivat.
Salva eſt & uxor, ſarcinæque, ſervique:
Nil Colonus, villicuſque decoxit.
Mœroris igitur cauſſa, quod domi cœnat.

fere demiſſus eſt ad terram uſque, quod manus percutit pectus, atque evellit capillos; ille non deflet mortem amici, aut fratris. Uterque filius fruitur vita, & opto ut fruatur. Incolumis eſt uxor, & ſupellex, & mancipia ſalva ſunt: *colonus, & cuſtos villæ nihil dilapidavit, ergo doloris ratio eſt, quod cænat domi.*

In Selium.] Alii, *ad Rufum de Selio cænipeta.*
Porticum.] Europes ſane, ubi plerique divites ambulabant, a quibus ad cœnam invitari ſe ſperabat Selius. Vide epig. 14. infra.
Lugubre quiddam.] Vultus nempe præ ſe fert ſigna triſtitiæ.
Quod pene.] Per hyperbolen oſtendit poëta, quam demitteret caput Selius præ pudore, & mœſtitia, quod a nemine invitaretur ad cœnam.
Quod domi cœnat.] Alii, *Mœroris igitur cauſſa quæ? domi cœnat.* Judicet lector.

In Poſtumum fœtidum. XII.

Eſſe quid hoc dicam, quod olent tua baſia myrrham,
Quodque tibi eſt nunquam non alienus odor?
Hoc mihi ſuſpectum eſt, quod oles bene, Poſtume, ſemper:
Poſtume non bene olet, qui bene ſemper olet.

Quid colligam ex eo, quod odor myrrhæ ineſt tuis oſculis, & ex eo quod ſemper habes odorem externum? in eo mihi ſubeſt ſuſpicio, ô Poſtume, quod bene oles ſemper: ô Poſtume, qui ſemper bene olet, non bene olet.

Non bene olet.] Sic carpit Poſtumum, qui animæ ſuæ fœtorem, atque oris ſpurcitiem unguentorum accito odore diſſimulare conabatur. Vide epig. 55. lib. 6.

Ad Sextum debitorem litigioſum. XIII.

Et judex petit, & petit patronus.
Solvas cenſeo, Sexte, creditori.

Et judex exigit, & patronus exigit. O Sexte, ſuadeo ut ſatisfacias creditori.

E judex petit.] Nolentem ſolvere debita Sextum carpit, ſimul & Romanos Judices, qui pecuniam a litigantibus extorquerent. Præſtat ergo, inquit Poëta, abſque hac lite uni creditori ſatisfacere, quam tribus, judici, patrono, & creditori, ſi litigaveris.

Ad Paulinum de Selio paraſito. XIV.

Nil intentatum Selius, nil linquit inauſum,
Cœnandum quoties jam videt eſſe domi.
Currit ad Europen, & te, Pauline, tuoſque
Laudat Achilleos, ſed ſine fine, pedes.

Selius nihil non molitur, nihil non audet, quoties ſentit jam ſumendam eſſe cœnam domi. Properat ad Europen, & te, ô Pauline, laudibus aſſidue extollit, & tuos pedes Achilleos. Si ni-

Si

Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid Phylliridès præſtet, & Æſonides.
Hinc quoque deceptus Memphitica templa frequentat,
Aſſidet & cathedris mœſta juvenca tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis,
Illinc Pompeii dona, nemuſque duplex.
Nec Fortunati ſpernit, nec balnea Fauſti,
Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi:
Nam thermis iterum cunctis, iterumque lavatur;
Omnia cum fecit, ſed renuente deo.
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi ſerum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector laſcive, puellam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

hil profuit Europe, tum transfert ſe ad Septa, ſi quid proficiat Phyllirides & Æſonides. Hinc etiam fruſtratus adit ædes Memphiticas, & ſedet prope tuas cathedras, o juvenca triſtis. Inde adit porticum unicam centum columnis, illinc munera Pompeii, & lucum duplicem. Nec contemnit balnea Fortunati, nec Fauſti, nec tenebras Grylli, & Æoliam Lupi. Rurſum enim & rurſum abluitur in balneis omnibus; cum peregit omnia, ſed adverſante numine. Ablutus redit ad buxeta Europes tepentis, ſi quis amicus ſero ambulet illic. O Taure vector libidinoſe, oro per te & per tuam puellam, tu invita Selium ad cœnam.

Currit ad Europen.] prope campum Martium porticus fuit, in qua picta erat Europes a Jove in Taurum converſo raptæ fabula. Strabo lib. 5. πλησίον δ' ἐςὶ τοῦ πεδίου τούτου, ϗ ἄλλο πεδίον, ϗ ςοαὶ κύκλῳ παμπληθεῖς, ϗ ἄλση, ϗ θέατρα τρία, &c. Prope hunc campum, *Martium* nempe, alius eſt campus, porticuſque circumcirca permultæ, tum luci, theatra tria, &c. De hoc Selio vide epig. 11. ſupra. Senſus eſt, Quocunque ibat Selius ut inveniret aliquem, a quo ad cœnam invitaretur.

Achilleos pedes.] h. e. celeritatem tuorum pedum, quam paſſim Achilli tribuit Homerus: πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς, velox pedibus Achilles. In campo Martio curſu ſe exercebant Romani. Lege Strabonem loco citato.

Si nihil Europe.] Si nullum illic reperiat a quo invitetur, ſe confert ad Septa, quæ & ovilia dicta, loca nimirum tabulis vallata, in quibus populus Romanus ſuffragia laturus claudebatur.

Si quid Phyllirides.] In Septis ſane fuit porticus in qua Argonautarum tabula miro artificio erat depicta: inter Argonautas vero fuit Chiron Neptuni & Phyllirae filius, & Jaſon ab Æſone procreatus, unde Æſonides dicitur. De his picturis fuſe agit Plinius lib. 35. cap. 10.

Memphitica.] hoc eſt Ægyptia: Memphis urbs Ægypti clariſſima, de qua epig. 1. lib. Spect. Juven. ſat. 6. v. 530.

ut ſpargat in æde
Iſidis, antiquo quæ proxima ſurgit ovili.

hoc eſt, prope Septa in campo Martio erat templum Iſidis.

Mœſta juvenca.] Io, ut legitur apud Ovidium lib. 1. Metam. Inachi fluvii filia, a Jove fuit compreſſa, & in vaccam deinde mutata tranſiit in Ægyptum, ubi regi Oſiridi nupſit, cujus mortem ita deflevit, ut ſuis lacrymis Nilum auxerit, teſte Pauſania in Phocicis. Vide Strabonem lib. 17. Reineccius de Argivorum origine & nomine ſic ait: Ex Jaſo rege naſcitur Io, quæ deſtinata Junonis ſacerdotio, ſeu Phœnicum raptu, ſeu ſpontanea migratione ad Ægyptum appellit, ubi Telegano matrimonio juncta Epaphum parit, & novo Iſidis nomine honoratur. Cognomentum *Iſis* in Io repetitum propter ejus merita & virtutem: nam quæ prima id habuit, cum Oſiride, quod nomen aliqui a Mizraim gentis conditore, propagant, fuiſſe ſcribitur. Unde poſtea Antonius cum ſe Oſiridem nominaret, Cleopatram Iſidem dixit.

Centum columnis.] Alii porticum Vipſanam de qua epig. 109. lib. 1. & epig. 20. lib. 3. Alii Corinthiam Cn. Octavii fuiſſe exiſtimant.

Illinc Pompeii.] Porticum Pompeiam intellige. Vide Plinium lib. 35. cap. 10. Ovidium lib. 1. de arte amandi:

Tu modo Pompeia lentus ſpatiare ſub umbra.

Nemuſque duplex.] Vide locum Strabonis ſupra citatum, ubi agit de lucis. Alii intelligunt duos Pompeii hortos de quibus Cicero pro Milone.

Fortunati.] qui fuit balneator quidam ignobilis, ſicut Fauſtus.

Nec Grylli.] Cujus tenebroſa erant balnea. Vide epig. 60. lib. 1.

Æoliamque.] Balnea ſane habuit Lupus eo in loco ubi ventus flaret vehementiſſimus, unde vocat Æoliam a regia Æoli regis ventorum.

Europes tepidæ.] quia poſt meridiem illic plerique apricabantur. Vide epig. 20. lib. 3.

Voca ad cœnam.] Adime vitam Selio: nam ſi cœnabit cum Jove, e vita diſcedet quod urbane dixit, cum aliud ſentire videretur.

In Hermum hominem ſpurcum. XV.

QUOD nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non ſuperbe.

O Herme, benigne agis, non arroganter, quod nemini propinas tuum poculum.

Quod nulli.] Putes intelligere Hermi calicem fuiſſe venenatum: vel quod magis placet os illius fœtidum fuiſſe. Propinare, eſt proprie prægustato leviter vino poculum alteri offerre.

In Zoilum ægrotum ut ſtragula oſtentaret. XVI.

ZOILUS ægrotat: faciunt hanc ſtragula febrem.
Si fuerit ſanus, coccina quid facient?
Quid torus a Nilo, quid ſindone tinctus olenti?
Oſtendit ſtultas quid niſi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omneis.
Vis fieri ſanus? ſtragula ſume mea.

Zoilus morbo laborat; periſtromata pariunt febrem. Si ſalvus fuerit, quid facient coccina? quid thalamus a Nilo, quid ſindon olenti tinctum? quid invaletudo demonſtrat præter divitias inſanas? quid rei eſt tibi cum medicis? remove omnes Machaonas. Cupis ne bene valere? accipe mea periſtromata.

Zoilus.] Ut opes lecti oſtentaret, ægrotum ſe ſimulabat. Invidi, obtrectatores, oſtentatores Zoili dicti ſunt a Zoilo quodam, qui injurioſos in Homerum commentarios ſcripſit. Ælianus lib. 11. cap. 10. variar. hiſtor.

Coccina.] Stragula nimirum cocco tincta.

Si fuerit ſanus.] Si valeret, ſtragula cocco tincta oſtendere non poſſet.

Quid torus.] Lecti ſcil. ornamentum maximi pretii habebatur, ſi ex lino Ægyptio; unde dicitur torus a Nilo, id eſt ab Ægypto.

Quid ſindone tinctus.] hoc eſt, quid ſindon olenti tinctura? alii legunt *cinctus*, id eſt, torus cinctus ſindone tincta murice olenti. Bayfius de re veſtiaria, *Sindon*, inquit, eſt amictus ex lino Ægyptiaco, ſic dicta, ut opinor, quia primum in Sidone urbe hujuſmodi amictus fieri cœpit. Ob id Tyria dicta epig. 19. lib. 4.

Machaonas.] Medici ſic dicti ſunt a Machaone filio Æſculapii.

Vis fieri ſanus.] Ad mentem, & ad corpus refer. Vide epig. 84. lib. 6.

Sume mea.] Quoniam ea oſtentare non cupies; ſunt enim viliſſima, atque ita fies ſanus: hoc eſt, non ſimulabis te ægrotum.

Ad Amianum de tonſtrice ſacculariа. XVII.

TONSTRIX Suburæ faucibus ſedet primis,

Tonſtrix habitat in aditu Suburæ, ubi ſanguinolenta car-

Cruenta

Cruenta pendent qua flagella tortorum,
Argique letum multus obſidet ſutor.
Sed iſta tonſtrix, Amiane, non tondet.
Non tondet, inquis? ergo quid facit? radit.

nificum virga ſunt ſuſpenſæ; & ubi plures: ſutores occupant Argiletum. Sed iſta tonſtrix, Amiane, non tondet. Non tondet, ais? Quidigitur agit? radit.

Subura.] quædam urbis regio erat Subura.

Cruenta.] hoc eſt locus ubi rei puniebantur.

Argique letum.] Diviſio eſt epig. 118. lib. 1. pro *Argiletum*, ubi multæ erant ſutrinæ.

Non tondet.] Mœcha nempe quæ nec capillos, nec barbam, ſed adoleſcentum pecunias radebat, id eſt eorum marſupium emungebat.

Inquis.] Amiani reſponſio. Alii, *Non tondet, inquam: quid ergo facit? Radit.*

In Maximum captatorem ſervilem. XVIII.

CApto tuam, pudet heu, ſed capto,
Maxime, cœnam:
Tu captas aliam. jam ſumus ergo pares,
Mane ſalutatum venio: tu diceris iſſe
Ante ſalutatum. jam ſumus ergo pares.
Sum comes ipſe tuus, tumidique anteambulo
regis,
Tu comes alterius. jam ſumus ergo pares.
Eſſe ſat eſt ſervum: Iam nolo vicarius eſſe.
Qui rex eſt, regem, Maxime, non habeat.

O Maxime, aucupor tuam cœnam, heu erubeſco, ſed aucupor: tu aucuparis aliam. Igitur jam æquales ſumus. Mane accedo ſalutem dicturus: comperio te jam iviſſe ſalutatum. Igitur jam ſumus æquales. Ipſe ſum tuus aſſecla, atque anteambulo regis ſuperbi: tu aſſecla alterius. Igitur jam ſumus æquales. Sufficit eſſe mancipium: jam nolo eſſe vicarius. Qui rex eſt, o Maxime, non habeat regem.

Sum comes.] Clientes enim regem ſuum ſeu patronum honoris gratia comitabantur.

Vicarius.] Alii erant ſervi ordinarii, qui conſervos in ſuo peculio habebant, quos vicarios vocabant.

Qui rex eſt.] hoc eſt, qui dominus eſt, non ſerviat alteri domino, ſeu regem non habeat epig. 32. infra.

Non bene, crede mihi, ſervo ſervitur amico,
Sit liber, dominus qui volet eſſe meus.

Ad Zoilum, cujus cœna beari ſolos mendicos dicit. XIX.

FElicem fieri credis me, Zoile, cœna:
Felicem cœna, Zoile, deinde tua?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoile, cœna facit.

O Zoile, putas me beatum fieri cœna: an beatum cœna, o Zoile, & quidem tua? O Zoile, oportet eum convivam recumbere colli Aricino, quem beat tua cœna.

Debet Aricino.] Aricia in via erat Appia 160 ſtadiis ab urbe Roma in clivo ſita. Strabo lib. 5. ubi erant multi mendici. Juv. ſat. 4.

Cæcus, adulator, diruſque a ponte ſatelles,
Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes.

Ludit in verbo *recumbere*, quod humi jacere, & menſæ accumbere ſignificat.

De

De Paullo plagiario. XX.

CARMINA Paullus emit, recitat ſua carmina Paullus.
Nam quod emas, poſſis dicere jure tuum.

Paullus mercatus eſt verſus; Paullus recitat ſuos verſus. Jure enim poſſis appellare tuum, quod emas.

Nam quod emas.] Vide epig. 30. lib. 1. & epig. 12. lib. 6. Nam qui emit, rei emtæ acquirit dominium. Feſtive plagiarium carpit.

In Poſtumum male olentem. XXI.

BASIA das aliis, aliis das, Poſtume, dextram.
Dicis, utrum mavis, elige? malo manum.

O Poſtume, libas oſcula aliis, porrigis manum aliis: opta, inquis, utrum placet? placet dextera.

Das dextram.] Quam tangant alii, nempe velut fidei, & amicitiæ pignus, vel quam oſculentur; quod tamen ſoli imperatores & quidem ſuperbi facere ſolebant. Suetonius in Domitiano cap. 12.

Malo manum.] Quam baſia tua male olentia. Epig. 10. & 12. ſupra.

De eodem, Muſas ſibi nocere ait. XXII.

QUID mihi vobiſcum eſt, ô Phœbe, novemque ſorores?
Ecce nocet vati Muſa jocoſa ſuo.
Dimidio nobis dare Poſtumus ante ſolebat
Baſia, nunc labro cœpit utroque dare.

O Apollo, & novem Muſæ, quid mihi rei eſt vobiſcum? ecce Muſa feſtiva afficit ſuo poëta. Poſtumus prius conſueverat præbere oſcula dimidio labro; cœpit nunc præbere utroque.

Ecce nocet.] Antea enim dimidio tantum labro me oſculabatur Poſtumus, epig. 10. ſupra, nunc vero propter verſus me amat, atque impurum os ſuum totum mihi admovet.

De eodem, cujus baſia horret. XXIII.

NON dicam, licet uſque me rogetis,
Quis ſit Poſtumus in meo libello.
Non dicam. quid enim mihi neceſſe eſt
Has offendere baſiationes,
Quæ ſe tam bene vindicare poſſunt?

Non proferam in meo libro, quis ſit Poſtumus; quamvis me aſſidue obſecretis, non proferam. Quid enim mihi opus eſt injuriam facere illis oſculis quæ poſſunt ſumere tantam vindictam.

Non dicam.] Cauſſas reddit cur verum nomen ficti hujus Poſtumi non proferat; quod nempe, inquit, ſub amicitiæ ſpecie libans mihi oſcula male olentia de me pœnas & quidem acerbiſſimas ſumeret.

In Candidum ingratum. XXIV.

SI det iniqua tibi triſtem fortuna reatum,
Squallidus hærebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patria damnatum excedere terra,
Per freta, per ſcopulos exſulis ibo comes.
Dat tibi divitias. ecquid ſunt iſta duorum?
Das partem. multum eſt. Candide, das aliquid?
Mecum ergo miſer es. quod ſi Deus ore ſereno
Annuerit: felix, Candide, ſolus eris.

Si ſors injuſta tibi imponat criminationem mœſtam, horridus atque accuſato pallidior adſtabo. Si imperet condemnatum te diſcedere e terra patria, profugi ſocius ſequar per maria, & ſcopulos. Tibi largitur opes. Num communicas iſta mecum? Largiriſne partem? Nimium eſt. O Candide, donaſne aliquid? Igitur mutua eſt inter nos calamitas. Quod ſi numen vultu placido aſſenſerit: O Candide, ſolus eris beatus.

Squallidus hærebo.] hoc eſt, ſi reus factus fueris, ego mutata veſte ſordidatus quocunque te comitabor: rei autem ſordidam veſtem induebant, ut judices ſuos ad miſericordiam commoverent.

Das partem.] Dimidiam ſubintelligere mihi videtur.

Das aliquid?] imo nihil das omnino.

Mecum ergo.] Alii *mecum eris, ergo miſer*: at vero, inquit poëta, ego tecum non ſum felix, ſed proſpera fortuna ſolus frueris.

Ad Gallam non ſtantem promiſſis. XXV.

DAs nunquam, ſemper promittis, Galla, roganti:
Si ſemper fallis, jam rogo, Galla, nega.

O Galla, ſemper polliceris petenti, nunquam concedis. O Galla, ſi ſemper decipis, nunc oro, recuſa.

Si ſemper fallis.] Facete jocatur poëta, & Gallam irridet, quæ ſi pollicita ſemper decipiat, cum negaverit, dabit.

Ad Bithynicum inhiantem hereditati Næviæ tuſſientis. XXVI.

QUOD querulum ſpirat, quod acerbum Nævia tuſſit,
Inque ſuos mittit ſputa ſubinde ſinus:
Jam te rem factam, Bithynice, credis habere?
Erras: blanditur Nævia, non moritur.

Quod Nævia flebilem ducit ſpiritum, quod laborat acerba tuſſi, & identidem ſalivam effundit in ſinus ſuos: O Bithynice, putaſne jam tibi provenisse lucrum? Atinciveris: Nævia adulatur, non interit.

Quod acerbum.] Tuſſis enim ſignum erat vicinæ mortis. Vide epig. 11. lib. 1.

Inque ſuos.] Nam præ imbecillitate longius ſpuere nequibat.

Blanditur Nævia.] Te vana ſpe lactat nec moritura, imo diutius victura te heredem appellat.

De

De Selio adulatore. XXVII.

LAUDANTEM Selium cœnæ cum retia tendit,
Accipe ſive legas, ſive patronus agas.
Effœte, graviter, cito, nequiter, euge, beate!
Hoc volui. facta eſt jam tibi cœna. tace.

Audi Selium laudantem, ſive recites, ſive dicas cauſſas, cum ille parat retia cœnæ. Effœte, graviter, expedite, malitioſe, præclare, beate! hoc placet, jam obtinuiſti cœnam, ſile.

Effœte.] Effœta dicuntur, quæ omnino fœtum emiſerunt: per metaphoram Effœte dicitur in laudem illius qui nihil amplius dicendum reliquerit in ea re quam agit. Sic Ramireſius. Mature & ſapienter interpretatur Raderus. Alii legunt *effecte*, hoc eſt, plene, ut nihil ſupra. *Nequiter* verſute. Alii *naviter*.

Hoc volui.] Verba ſunt recitatoris, vel patroni reſpondentis acclamationibus Selii.

Tace.] Satis enim adulatus es, hodie cœnabis mecum.

XXVIII.

Ad Rufum de quodam ſervo litterato ad equeſtrem dignitatem evecto. XXIX.

RUFE, vides illum ſubſellia prima terentem,
Cujus & hinc lucet ſardonychata manus:
Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,
Et toga non tactas vincere juſſa nives:
Cujus olet toto pinguis coma Marceliano,
Et ſplendent vulſo brachia trita pilo.
Non extrema ſedet lunata lingula planta,
Coccina non læſum cingit aluta pedem,
Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem.
Ignoras quis ſit? ſplenia tolle, leges.

O Rufe, cernis illum occupantem primas ſedes cujus dextera ornata ſardonyche ſplendet etiam abhinc: & lacernæ quæ toties hauſerunt Tyron, & toga imperata ſuperare nives puras: cujus uncti crines redolent totum Marcelianum, & brachia lævia fulgent evulſo pilo. Lingula non vulgaris appoſita eſt calceis lunatis, pellis coccinea circundat pedem inoffenſum; & frequentia emplaſtra ungunt frontem ſtellantem, neſcis quis ſit? amove emplaſtra, leges.

Illum terentem.] Alii *tenentem*, hoc eſt, in amphitheatro inter primos equites ſedentem in quatuordecim ſubſelliis. Vide epig. 27. lib. 1. & epig. 8. lib. 5. Domitius ſubſellia judicum intelligit, in quibus ſedebant equites. Superbum hunc ſervum, aut forte alterum ad equeſtrem dignitatem evectum inſectatur poëta, epig. 14. lib. 5.

Sedere primo ſolitus in gradu ſemper.

Sardonychata.] Habebat quippe annulum Sardonyche ornatum quem geſtabant equites Romani.

Quæque Tyron.] Cujus lacernæ toties epotaverunt purpuram, id eſt toties Tyrio murice tinctæ ſunt. Lacernæ vero togæ ſuperinduebantur epig. 137. lib. 14.

Cum tegat algentes noſtra lacerna togas.

Marceliano.] unguento delibutus Marcelii unguentarii cujus myropolium exhauſerat novus iſte eques.

Et ſplendent.] pumice lævigata.

Non extrema.] hoc eſt teſtibus Ramireſio & Farnabio, non vulgaris, ſed pretioſa. Legunt alii, & forte melius,

Cuique heſterna ſedet.

id eſt nova, ut notet hunc ſervum hominem novum, & hodie primum nobilitatum. Hoc ſenſu Perſius ſat. 3. dixit *heſternos*

nos Quirites pro novis civibus. Judicet lector.

Lunula.] Auream vel argenteam fibulam ad formam linguiæ intellige: lunatos autem calceos geſtabant nobiles Romani, epig. 50. lib. 1.

Lunata nuſquam pellis.

Non læſum.] Nam ſi læſum faſcia coccinea, calceoque molliore foviſſet, reprenenſione caruiſſet. Raderus.

Splenia.] Emplaſtra quædam ex unguentis, vel medicamine aliquo ad capitis dolorem, vel oculorum morbum adhibita; ut autem frontis honor & elegantia conſtaret, faſcia candida adhibebatur, inquit, Raderus. Porro quidam frontem liniebant unguento, vel ceruſa: deinde panniculum, ſive faſciam ponebant, quod ſplenium dicebatur: a quibuſdam exiſtimatum oculorum operimentum ad arcendam nimiam lucem. Lib. 10. epig. 22.

Stellantem.] hoc eſt nitentem, ſplendentem propter candorem faſciæ: vel a ſtellis faſciæ ſeu ſplenio ornatus cauſſa attextis. Hæc Raderus. Legunt alii ſtillantem, hoc eſt frontem madidam fluentibus ſtillis unguenti Marcelliani.

Leges.] Ex literis fronti ejus inuſtis cognoſces eum fuiſſe ſervum ſtigmaticum.

In Caium avarum. XXX.

MUTUA viginti ſeſtertia forte rogabam,
Quæ vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur felixque, vetuſque ſodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, ſi cauſſas egeris, inquit.
Quod peto da, Cai, non peto conſilium.

Forte petebam mutuo viginti ſeſtertia, quæ vel danti non erat moleſtum donum. Etenim petebam a divite, atque ab antiquo ſocio, & cujus arca premit divitias amplas. Ille mihi reſpondet, opulentus fies, ſi dixeris cauſſas. O Cai, dono quod rogo, non rogo conſilium.

Arca flagellat.] Turnebus lib. 21. cap. 4. Flagellare divitias, & flagellare annonam dicuntur, qui magnas arcis clauſas opes tenent, & horreis fruges: quod invitas velut verberibus, & carceribus coërcitas erumpere foras non ſinant. Vide epig. 13. lib. 5. epig. 18. lib. 1. & epig. 40. lib. 3. Papinius lib. 2. Sylvar.

Non tibi ſepoſitas infelix ſtrangulat arca
Divitias.

XXXI.

In Ponticum
cujus ſervilem & timidum animum arguit. XXXII.

LIs mihi cum Balbo eſt, tu Balbum offendere non vis,
Pontice: cum Licino eſt, hic quoque magnus homo eſt.
Vexat ſæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæſaris ire times.
Abnegat & retinet noſtrum Laronia ſervum:
Reſpondes, orba eſt, dives, anus, vidua.

Litigo cum Balbo, o Pontice, tu non vis in offenſa eſſe apud Balbum: cum Licino, hic etiam eſt vir magnus. Patrobas vicinus crebro populatur meum agellum: metuis aggredi libertum Cæſaris. Laronia denegat & ervat mancipium noſtrum: reſpondes, eſt ſine liberis, opulenta, vetula, vidua.

Non

Non bene, crede mihi, ſervo ſervitur amico.
Sit liber, dominus qui volet eſſe meus.

Mihi fidem adhibe, inhoneſtum eſt pati ſervitutem amici mancipii, qui cupiet eſſe herus meus, ſit liber.

Lis mihi.] Acute carpit cauſſidicum hunc Ponticum, qui divitum gratia ductus opem ſuam negabat ipſi. Uſus eſt poëta nominibus fictis, ut profeſſus eſt epiſtola primi libri. De Licino Perſius ſat. 2. Patrobii cujuſdam liberti Neronis mentionem facit Suetonius in Galba cap. 20. Laroniæ vero meminit Juvenalis ſat. 2. cujus orbæ hereditatem cum captaret Ponticus, in eam dicere nolebat.

Non bene.] epig. 18. ſupra.

Eſſe ſat eſt ſervum: jam nolo vicarius eſſe.

Ergo deinceps Ponticum colere non vult poëta.

In Philænim deformem. XXXIII.

CUR non baſio te, Philæni? calva es.
Cur non baſio te, Philæni? rufa es.
Cur non baſio te, Philæni? luſca es.
Te qui baſiat, hic, Philæni; fellat.

Quare non oſculor te, ô Philæni? calva es. Quare non do tibi ſuavium, ô Philæni? rufa es. Quare non libo tibi oſcula, ô Philæni? luſca es. O Philæni, qui te oſculatur. .

Cur non baſio te.] Deformem hanc mulierem irridet poëta quam ideo non baſiabat, quod ejus caput Priapi ſpeciem præ ſe fert.

In Gallam anum libidinoſam. XXXIV.

CUM placeat Phileros, tota tibi dote redemtus,
Tres pateris natos, Galla, perire fame.
Præſtatur cano tanta indulgentia cunno,
Quem nec caſta poteſt jam decuiſſe Venus.
Perpetuam dî te faciant Philerotis amicam,
O mater, qua nec Pontia deterior.

O Galla, cum adeas Philerotem a te conductum omni dote, ſuſtines fame interire tres filios . . . . faxint dii ſemper ames Philerotem, ô genitrix, qua nec pejor Pontia.

Redemptus.] Forte illum ex ſervitute redemerat; vel conduxerat ejus operas, ut interpretatus ſum.

Galla.] Tam vetula erat, ut nec jam de nuptiis legitimis cogitare debuerit: attamen tanta libidine ardebat, ut in ſuum mœchum omne patrimonium effunderet: ſic ergo ſibi decrepitæ nimium indulgebat.

Dî te faciant.] Phileros veneficus uxores ſuas veneno necabat: Martialis igitur quaſi prædicens futurum Gallæ interitum optat ex commiſeratione, ut perpetua ſit Phileroti amica, id eſt uxor. Lib. 10. epig. 43.

Septima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro:
Plus nulli, Phileros, quam tibi reddit ager.

Pontia deterior.] Juven. ſat. 6. v. 637.

———ſed clamat Pontia, feci,
Confiteor, pueriſque meis aconita paravi.

Legunt alii *Pontica*, & Medeam interpretantur quæ ſuos liberos crudeliter necavit.

Ad Phœbum varum. XXXV.

CUM ſint crura tibi ſimulent quæ cornua Lunæ,
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

O Phœbe, cum habeas crura quæ repræſentent cornua Lunæ, poteras abluere pedes in rhytio.

O Phœbe.] Cornibus Lunæ ſimilia crura habebat Phœbus, ſeu varus erat diductis nempe poplitibus, plantis vero coeuntibus: itaque dicit poëta poſſe Phœbum in rhytio lavari: ῥυτὸν rhytum poculi genus eſt cornibus ſimile, ſed perforatum, ex quo tenuiſſime profluente vino inferne bibitur. Rhytium vero eſt diminutivum. De Rhyto agit Athenæus lib. 10. & lib. 11.

In Pannicum effœminatum. XXXVI.

PECTERE te nolim, ſed nec turbare capillos.
Splendida ſit nolo, ſordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec ſit tibi barba reorum.
Nolo virum nimium, Pannice, nolo parum.
Nunc tibi crura pilis, & ſunt tibi pectora ſetis.
Horrida: ſed mens eſt, Pannice, vulſa tibi.

Nolim a te componi crines, ſed nec confundi. Non libet ut cutis niteat, nec libet ſqualeat. Nec habeas barbam mitrarum nec ſontium. O Pannice, non mihi placet vir nimium, aut parvum. Nunc crura horreſcunt pilis, & ſtomachus pilis; ſed, ó Pannice, habes animum depilatum.

Nec tibi mitrarum.] Mitræ ſunt ornamenta mulierum. Senſus eſt: Ne barbam omnino reſeces fœminarum more: vel ne elegantius barbam componas, ut ſolent homines effœminati. *Pectere*: alii *flectere*.

Barba reorum.] qui barbam promiſſam & ſqualidam alebant, ut commiſerationem excitarent.

Nimium virum.] horridum & piloſum, ſed volo teneas medium. Ovidius lib. 1. de arte amandi:

Forma viros neglecta decet.

Mens vulſa.] Alii *volſa*. Metaphora eſt: mens enim neque hirſuta, neque vulſa eſt: at menti tribuit quod effœminato corpori convenit.

In Cæcilianum helluonem. XXXVII.

QUIDQUID ponitur hinc & inde verris:
Mammas ſuminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alica ſua palumbum.
Hæc cum condita ſunt madente mappa
Traduntur puero domum ferenda.

Quicquid apponitur hinc & inde, rapis, papillas ſuminis, & imbricem porci, atque attagenam communem duobus, dimidium mullum, atque integrum lupum, & latus murenæ, & femur pulli, & palumbum ſtillantem ſua alica. Cum hæc involuta ſunt mappa madida, ſervo dantur portan-

Nos

Nos accumbimus otioſa turba.
Ullus ſi pudor eſt, repone cœnam.
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

da dominum. Nos otioſi turba accumbimus. Si quæ verecundia eſt, reſtitue cœnam: O Cæciliane, non te invitavi cras.

Suminis.] Quod farcimen erat e papillis porcæ ſtatim ab edito fœtu interfectæ, epig. 44. lib. 13.

Imbricemque porci.] Alii interpretantur vertebrum demptis coſtis, alii vero auriculam.

Attagenam communem.] Duobus convivis appoſitam: avis eſt ſaporis exquiſiti epig. 61. lib. 13.

Mullum & Lupum.] Piſces delicatos.

Alica.] Genus præſtantiſſimi tritici, quo ſaginatus erat palumbus: hic ſumitur alica pro pinguedine ipſa, vel pro condimento ex alica confecto quo perfuſus erat palumbus.

Hæc cum.] Solebant Romani ad convivia mappas ferre, & præcipue ii qui rogato convivii rege quoſdam cibos ferre domum volebant, epig. 29. lib. 12.

Otioſa turba.] Collectivum nomen jungitur numero plurali: hoc eſt accumbimus otioſi, nihil habentes in quo dentes exerceamus.

Non vocavi.] Solœciſmus eſt, ſed argutiſſimus, *cras non vocavi*, nimirum non in craſtinum, ſed hodiernum diem te invitavi, ergo repone cœnam. Domitius repoſuit *vocavi* cum legeretur *vocabo*.

In Linum quem oderat. XXXVIII.

QUID mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager, te, Line, non video.

O Line, rogas quid percipiam ex Nomentano fundo? id percipio ex fundo, ô Line, non te aſpicio.

Non video.] Ut fugeret Linum ſibi inviſum, ſecedebat poeta in agrum, qui alioquin ſterilis, ſatis tamen commodi præſtabat, quod ipſi Lini conſpectum auferret.

De muneribus mœchæ. XXXIX.

COCCINA famoſæ donas, & ïanthina mœchæ.
Vis dare, quæ meruit munera? mitte togam.

Das coccina, & ïanthina infami adulteræ. Places largiri dona, quibus digna eſt? mitte togam.

Mitte togam.] Matronarum ſtola, meretricum vero & adulterarum deprehenſarum toga erat propria. Epig. 52. lib. 10.

Thelin viderat in toga ſpadonem,
Damnatam Numa dixit eſſe mœcham.

Juvenalis ſat. 2.

————— eſt mœcha Labulla
Damnetur, ſi vis, etiam Carphinia: talem
Non ſumet damnata togam . . .

Coccina & ïanthina veſtes intellige purpureas & violaceas.

In Tongilium ſingentem ſe ægrotare ut cibos delicatiores ederet. XL.

URI Tongilius male dicitur hemitritæo.
Novi hominis mores: eſurit, atque ſitit.

Immerito dicitur Tongilius ardere hemitritæo. Mihi compertum eſt hominis ingenium: premitur fame & ſiti. Falla-

Subdola tenduntur craſſis modo retia turdis,
Hamus & in mullum mittitur, atque lupum.
Cæcuba ſaccentur, quæque annus coxit Opimi:
Condantur parco fuſca Falerna vitro.
Omnes Tongilium medici juſſere lavari.
O ſtulti, febrem creditis eſſe? gula eſt.

ces plagæ tantummodo tenduntur pinguibus turdis, & hamus dirigitur in mullum, & lupum. Cæcuba liquentur, & quæ maturavit annus Opimii: ſubnigra Falerna apponantur vitro modico. Omnes medici præceperunt ablui Tongilium. O dementes, an putatis eſſe febrem? helluatio eſt.

Tongilius.] Guloſus, qui ut bene cœnaret, crebri laborare ſe ſimulabat: Hemitritæus eſt ſemitertiana febris.

Modo.] Alii nunc, hoc eſt, morbum ſimulat ut ab amicis turdos & piſces delicatos ſtatim accipiat. Tongilii cujuſdam meminit Juvenalis ſat. 7.

Cæcuba ſaccentur.] id eſt, colo tranſmittantur, de vino cæcubo dicemus epig. 115. lib. 13. Alii *ſiccentur*, quæ lectio viris doctis non probatur.

Annus Opimi.] id eſt vinum Opimianum; eo enim anno quo L. Opimius conſulatum geſſit, fuit temperies cœli ad vini maturitatem aptiſſima. Epig. 27. lib. 1. & epig. 113. lib. 13. de Falerno epig. 111. lib. 13.

Parco vitro.] Exiguo calice propinetur illi, quod cum eſſet generoſiſſimum, modice ſumptum, vel bibaci ſufficiebat.

In Maximinam edentulam. XLI.

RIDE, ſi ſapis, ô puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat poëta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Quamvis dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi, Tu puella non es.
Et tres ſunt tibi, Maximina, dentes,
Sed plane piceique, buxeique.
Quare ſi ſpeculo, mihique credis,
Debes non aliter timere riſum,
Quam ventum Spanius, manumque Priſcus:
Quam cretata timet Fabulla nimbum,
Ceruſſata timet Sabella Solem:
Vultus indue tu magis ſeveros,
Quam conjux Priami, nuruſque major.
Mimos ridiculi Philiſtionis,
Et convivia nequiora vita,
Et quidquid lepida procacitate
Laxat perſpicuo labella riſu.
Te mœſtæ decet aſſidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantum tragicis vacare Muſis.
At tu, judicium ſecura noſtrum,
Plora, ſi ſapis, ô puella, plora.

Pelignus vates, opinor, dixerat, Ride, ô puella, ſi ſapis: ſed non dixerat omnibus puellis. Licet dixerit omnibus puellis, non dixit tibi. Tu non es puella. Et habes tres dentes, ô Maximina, ſed prorſus piceos & buxeos. Quapropter ſi adhibes fidem ſpeculo & mihi, non debes metuere riſum minus, quam Spanius ventum, & Priſcus manum; nam Fabulla cretata metuit pluviam, & Sabella ceruſſata metuit Solem; tu compone vultum ad ſeveritatem magis quam uxor Priami, & nurus major. Fuge mimos ridiculi Philiſtionis, & epulas laſciviores, & quidquid jocularibus dictis pandit labra riſu aperto. Tibi convenit aſſidere genitrici dolenti & mœrenti maritum, & pium fratrem, & ſolummodo operam dare Muſis tragicis. Sed tu objecta monitis noſtris, ô puella, lacrymare, ſi ſapis, lacrymare.

Pe-

Pelignus poeta.] Ovidius. Peligni populi Italiæ; hodie *Valva*, Ovidii patria. Domitius putat Martialem alludere ad quoſdam verſus de Arte amandi, qualis eſt iſte lib. 3.

Spectantem ſpecta: ridenti mollia ride.

Alii putant Ovidii verſum eſſe integrum petitum ex Medea. Angelus vero Politianus eſſe ex epigrammatis Ovidii, non ex Medea. Nam quorſum Phaleucium in tragœdia aut Medæa? Ab Angelo Politiano ſtare placet. Hæc ex Radero.

Sed non dixerat.] Quæ enim nigros dentes habent, aut edentulæ ſunt, ridere non debent.

Spanius, & Priſcus.] Hos obiter perſtringit, quorum alter ſtudioſius capillos componebat; alter vero cum elegantiores haberet veſtes manu nolebat tangi, epig. 63. lib. 3.

Pallia vicini qui refugit cubiti,

& epig. 83. lib. 10.

Cretata Fabulla.] Plinius lib. 35. cap. 17. cretæ plura genera enumerat. Alia, inquit, creta argentaria appellatur, nitorem argento reddens; qua ſane utebatur Fabulla, quæ timebat pluviam, ne fucus ille madidus diffluerет.

Ceruſſa.] Genus eſt pigmenti quo illinitur vultus ad candorem conciliandum, & calore Solis liquefit. De hoc pigmento lib. citato.

Conjux Priami.] Quam mœſto & ſevero vultu introducunt poetæ.

Nurus major.] Andromache Hectoris uxor quæ major nurus erat, cum nupſiſſet Hectori primogenito Priami ex Hecuba, minor vero nurus Helena Paridis adultera.

Mimos.] Poëmata ſunt ad excitandum riſum. Philiſtio comicus Sardianus mortuus eſt Socratis tempore, & quidem riſu immoderato, teſte Suida.

Mœſta matri.] Senſus eſt, aſſidere debes Hecubæ mœſtæ, Andromache Hectorem maritum lugenti, & Electræ Oreſtem fratrem deflenti, cum de illis fabula agitur. Aſſidere autem dixit, quod ſederent antiqui dum mortuos lugerent. Tibullus lib. 2. elegia 7.

Illius ad tumulum fugiam, ſupplexque ſedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.

Piumque fratrem.] In patrem nempe Agamemnonem, cujus mortem ultus eſt occiſa ſua matre Clytemneſtra; vel in Pyladem pro quo mori cupiebat.

Tragicis vacare Muſis] Quæ luctuoſa tantum & triſtia exhibent ſpectacula.

In Zoilum hominem impurum. XLII.

ZOILE, quid ſolium ſubluto podice perdis?
Spurcius ut fiat, Zoile, merge caput.

O Zoile, quid contaminas ſolium abluto podice? ut impurius fiat, immerge caput.

Solium.] vas quo in balneis mulieres utebantur, & in quo ſedentes lavabantur. Suetonius in Auguſto cap. 82. *Contentus hoc erat, ut inſidens ligneo ſolio, quod ipſe Hiſpanico verbo duretam vocabat, manus ad pedes alternis jactaret.* Epig. 81. lib. 6. & 96. lib. 11.

Merge Caput.] Quod cum obſcœnum ſit, magis fœdabit ſolium.

In Candidum verbis liberalem, reapſe avarum. XLIII.

CANDIDE κοινὰ φίλων, hæc ſunt tua, Candide, πάντα,
Quæ tu magniloquus nocte dieque ſonas.

O Candide, hæc ſunt tua verba, Omnes amicorum communia, *quæ tu oſtentator jactas die & nocte. Tu togam*

 Te

Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepolito de grege Parma dedit.
At me quæ paſſa eſt Furias & cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima ſuam.
Miſit Agenoridæ Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummis coccina noſtra tribus.
Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes:
Fulcitur teſta fagina menſa mihi.
Immodici tibi flava tegunt chryſendeta mulli:
Concolor in noſtra cammare lance rubes.
Grex tuus Iliaco poterat certare cinædo.
At mihi ſuccurrit pro Ganymede manus:
Ex opibus tantis veteri fidoque ſodali
Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων.

Induis lotam Galeſo Lacedæmonio, vel quam donavit Parma de grege electo. Verum illam induo, *qua ſuſtinuit furores & cornua tauri, quam ſuam prædicari recuſaverit pila prima. Tellus Cadmi ex Agenore nati miſit ad te lacernas: tribus* vero *nummis non vendes coccina noſtra. Tu pedibus eburneis fulcis menſas Libycas: ego teſta fulcio menſam faginam. Ingentes mulli implent flava tua chryſendeta: O cammare, rubes eodem colore quo lanx mea. Grex tuus poterat contendere Trojano cinædo. Sed ego pro Ganymede utor manu mea. Ex tantis divitiis nihil largiris antiquo & fideli amico, & prædicas, ô Candide,* communia amicorum.

Toga lota Galeſo.] Oves in Galeſo fluvio Tarentino lavabantur, ex quarum nobili vellere togæ conficerentur. Lacedæmonium dixit, quia Tarentum condiderunt Lacedæmones.

Parma.] Italiæ urbs nota. Lib. 14. epig. 155.

Vellerebus primis Apulia, Parma ſecundis.

Pila prima.] De pilis quæ trita & lacera veſte induebantur, ut tauris objicerentur, dictum eſt lib. Spect. epig. 19. & 22. Dicitur prima, quia ordine diſponebantur illæ pilæ, humanæ ſcilicet effigies viliſſimis pannis indutæ: prima autem erat, quæ primum taurorum impetum patiebatur.

Terra Cadmi.] Tyrus nempe tibi mittit veſtes purpureas.

Noſtra coccina.] Ironicωs pannos ſuos vocat coccineas lacernas, quas negat valere tribus ſeſtertiis nummis.

Libycos orbes.] Periphraſis menſarum, quæ fiebant e citro quo abundat Atlas mons Libyæ. Epig. 89. lib. 14. Juvenalis ſat. 11. verſ. 121.

Indis dentibus.] hoc eſt pedibus eburneis,

——— *latos niſi ſuſtinet orbes*
Grande ebur.

Nempe ex dentibus elephantorum, quibus abundat India. Virgilius Georgicorum lib. 1.

India mittit ebur, molles ſua thura Sabæi.

Chryſendeta.] Turnebus lib. 14. cap. 3. Chryſendeta vaſa doctiſſimi viri explicant cruſtis aureis illigata & exornata: ut in Martiale lib. 2. epig. 43. ego vaſa gemmata eſſe puto, quorum gemmæ conſertæ & contextæ tenerentur.

Cammare.] Viliſſimus ex cancrorum ſpecie piſcis cammarus fictilis ſuæ lancis rubrum colorem referebat.

Grex tuus.] Pueri tui de elegantia & venuſtate cum Ganymede diſputare poſſunt. In Ida monte fuit Ganymedes ad cœlum raptus ab aquila Jovis, cui ſervus a menſa dictus eſt.

At mihi.] Ego vero mihi ipſi ſervio: alii aliter explicant ex epig. 42. lib. 9. & epig. 74. lib. 11.

In Sextum cujus avaritiam lepide depingit. XLIV.

EMI ſeu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puto, quatuorve libras:
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem noſtis veterem meum ſodalem,
Ne quid forte petam, timet cavetque,
Et ſecum, ſed ut audiam, ſuſurrat,
Septem millia debeo Secundo,
Phœbo quatuor, undecim Phileto,
Et quadrans mihi nullus eſt in arca.
O grande ingenium mei ſodalis!
Durum eſt, Sexte, negare, cum rogaris.
Quanto durius, antequam rogeris!

Sive mercatus ſum ſervum, aut togam politam, ſive tres, ut opinor, aut quatuor libras. Subito Sextus ille fænerator, quem ſcitis antiquum meum eſſe amicum, metuit ne quid forte rogem & cavet. & ſecum mutit, ſed ut auſcultem, debeo Secundo ſeptem millia, Phœbo quatuor, Phileto undecim, & nullum habeo quadrantem in arca. O mentem ſublimem mei amici! O Sexte, grave eſt, recuſare, cum a te petitur, quanto gravius prinſquam petatur.

Togam te.] Pexa toga eſt nova & polita epig. 58. infra.
Pexatus pulchre rides mea Zoile trita.
Ut puto.] Heraldus legit *ſuppute*, exiſtimatque. Summam eſſe aliquam pecuniæ quam Martialis ſecum audiente Sexto forte computabat: attamen cum loquatur Poëta de emptionibus ſuis, alii melius meo judicio retinent, *ut puto*, quod interponitur dubitationis cauſſa, deficiente ſcilicet memoria, atque argenti facti libras intelligit Poëta: forte legendum *libros* non *libras*. Statim vero, inquit Poeta, rationes ſuas ſecum tacite computat Sextus, ita tamen ut audiam, ne forte ab ipſo pecuniam mutuer. Vide epig. 85. lib. 7. ubi de libra argenti.
O grande.] Per ironiam *ingenium* dixit pro ſordibus & avaritia.
Durum eſt.] Acute Sextum avarum reprehendit, quod preces, atque ejus petitionem occupaſſet.

Ad Glyptum eviratum. XLV.

QUÆ tibi non ſtabat, præciſa eſt mentula, Glypte.
Demens cum ferro quid tibi? Gallus eras.

O Glypte, reſecuiſti penem, qui non arrigebat. O ſtulte, quid tibi opus ferro? Gallus eras.

Gallus.] Galli ſacerdotes Cybeles Samia teſta ſibi reſecabant genitalia: at non debuit Glyptus ſibi præcidere mentulam, cum eſſet eviratus: quapropter jam Gallus erat antea.

In Nævolum amicum avarum. XLVI.

FLORIDA per varios ut pingitur Hybla colores,
Cum breve Sicaniæ ver populantur apes:
Sic tua ſuppoſitis perlucent præla lacernis:
Sic micat innumeris arcula ſyntheſibus.
Atque unam veſtire tribum tua vellera poſſunt,
Appula non uno quæ grege terra tulit.
Tu ſpectas hyemem ſuccincti lentus amici,
(Proh ſcelus!) & lateris frigora trita times.

Quemadmodum florea hybla depingitur diverſis coloribus, cum apes vere depaſcuntur candidos Siciliæ flores: ita tua præla niteſcunt ſubjectis lacernis: ita arca collucet innumeris ſyntheſibus. Atque tuæ lanæ poſſunt veſtire unam tribum, quas de multis gregibus produxit Apulia. Tu immiſericors aſpicis frigus ſodalis ſuccincti (ô nefas!) & metuis frigus, cui ſubjiciunt *latus* meum veſtes *trita.*

Quan-

Quantum erat infelix pannis fraudare duobus!
Ne metuas, non te, Nævole, ſed tineas.

Quanti erat momenti privare duobus pannis! Ne timeas, non te, ô Nævole, ſed tineas.

Hybla.] Mons Siciliæ floribus omnis generis abundans, quos breves ſeu caducos veris tempore depaſcuntur apes.

Sic tua.] Nam veſtes quo nitidiores eſſent, prælis premi ſolebant. Vulgata lectio habet,

Sic tua appoſitis perlucent præla lucernis.

Seneca lib. 1. de tranquillitate vitæ cap. 1.

Syntheſibus.] Hoc loco accipitur ſyntheſis pro quavis veſte, ut plurimum vero ſignificat veſtem cœnatoriam. De illius uſu varia eſt mens interpretum. Vide epig. 1. lib. 14.

Lentus.] id eſt, ſine miſericordia. Lenti enim ſpectare dicuntur, qui nec ad commiſerationem, nec ad iracundiam commoventur. *Succincti* vero, hoc eſt pene nudi, & quaſi ad iter capeſcendum accincti.

Et lateris.] hoc eſt ſodalis; latus enim, ut aiunt interpretes, ſumit Poëta pro laterone qui latus cingit. *Frigora trita*, id eſt frigora, quæ admittunt tritæ lacernæ. Lipſius legit *tute frigora*, hoc eſt, ego, ô Nævole, adeo frigeo, ut tu ipſe quantumvis veſtibus tuis ſecurus verearis, ne meum frigus ad te perveniat. Forte melius legeretur *frigora tanta mei*, hic locus perobſcurus eſt. Vulgata lectio habet *frigora tuta*, id eſt, Ego tantopere algeo, ut tu licet tutus & munitus multis veſtibus, nihilominus timeas frigus, quo corripior.

Ne metuas.] hoc eſt, quanti erat momenti, ô miſer, privare duobus pannis: *ne metuas*, non dico te privare, ô Nævole, ſed duobus pannis defraudare tineas, a quibus veſtes tuæ in arca incluſæ corroduntur. Legit Heraldus:

Quid renuis? non te, Nævole, ſed tineas.

Vulgata lectio habet,

Non metuas mortem, Nævole, ſed tineas.

Qua ultima lectione recepta ſubaudiendum eſſet, *non te*, poſt hemiſtichion *non metuas mortem.* Hoc ſenſu, ne timeas mortem; non te fraudare, quæro, ſed tineas.

XLVII.

Ad Rufum de vita quieta & frugali. XLVIII.

CAUPONEM laniumque, balneumque,
Tonſorem, tabulamque, calculoſque,
Et paucos, ſed ut eligam, libellos:
Unum non nimium rudem ſodalem,
Et caram puero meo puellam,
Et grandem puerum diuque lævem:
Hæc præſta mihi, Rufe, vel Bitonti,
Et thermas tibi habe Neronianas.

O Rufe, ſuppedita mihi vel Bitonti cauponem, & lanium, & balneum, tonſorem, tabulamque luſoriam, *& calculos, & paucos libros, ſed a me electos, unum amicum mediocriter eruditum, & puellam gratam meo ſervo, & grandem puerum diu imberbem: & tu fruere thermis Neronis.*

Et caram puero.] Qui amore irretitus domi aſſiduus eſſet.

Vel Bitonti.] Legunt alii *Bitontis*, obſcurum erat Appuliæ oppidum.

Et thermas.] Cæteris nempe amœniores: ego autem vel in obſcuriſſimo oppido rebus ſupra enumeratis contentus ero.

XLIX.

L.

LI.

De

De Daſio balneatore. LII.

NOVIT loturas Daſius numerare: poſcit
Mammoſam Spatalen, pro tribus illa dedit.

Daſius cognovit loturas: petiit a mammoſa Spatale, illa dedit pro tribus.

Novit loturas.] hoc eſt eas quæ lavare cupiunt. Alii *lectura*, minus bene.

Mammoſam.] Spatales mammæ tantæ erant magnitudinis, ut trium mulierum locum occuparet, atque ita triplicem mercedem ab ipſa exegit balneator. Hic ſenſus præ alia obſcœna explicatione quidem placet: nempe Spatale & duæ illius mammæ trium locum occupabant.

In Maximum, qua ratione veram libertatem conſequi poſſit. LIII.

VIs fieri liber? mentiris, Maxime, non vis:
Sed fieri ſi vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris ſi, Maxime, nolis:
Veientana tuam ſi domat uva ſitim:
Si ridere potes miſeri chryſendeta Cinnæ:
Contentus noſtra ſi potes eſſe toga.
Si plebeia Venus gemino tibi vincitur aſſe:
Si tua non rectus tecta ſubire potes:
Hæc tibi ſi vis eſt, ſi mentis tanta poteſtas,
Liberior Partho vivere rege potes.

Cupiſ-ne conſequi libertatem? mentiris, ô Maxime, non cupis: ſed ſi cupis, licet hoc modo. O Maxime, liber fies, ſi recuſes captare alienam cœnam: ſi vinum Veientanum reſtinguit ſitim, ſi potes contemnere chryſendeta infelicis Cinnæ: ſi potes contentus eſſe noſtra toga: ſi domas venerem plebeiam duobus aſſibus: ſi potes incurvus ingredi tuam domum. Si habes hanc vim, & tantum imperium in te, potes ducere vitam liberiorem rege Parthorum.

Cœnare foris.] Durum enim eſt aliena vivere quadra, ut docet Juvenalis ſat. 5. epig. 11. lib. 9.

Liber non potes, & guloſus eſſe.

Veientana.] Vinum ex agro Veientano viliſſimum.

Chryſendeta.] Vaſa gemmis ornata de quibus epig. 43. ſupra.

Miſeri Cinnæ.] Præ nimia talium vaſorum cupiditate.

Si plebeia.] Si meretricibus contentus non ſectaris matronas.

Si tua non rectus.] Vel caſam humilem intellige, vel quod magis placet, ſuperiores domus contignationes, quæ cœnacula vocabantur, ubi habitabant pauperes, in quæ niſi incurvi adſcendere nequibant.

Liberior.] Parthorum regis libertatem acerrime ſemper propugnaverunt, & regum reges vocabantur, ut docet Suetonius in Caligula cap. 5.

LIV.

Ad Sextum ſuperbum. LV.

VIs te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum eſt tibi: quod jubes, coleris.
Sed ſi te colo, Sexte, non amabo.

O Sexte cupis obſervari: volebam te diligere. Obtemperandum eſt tibi: quod imperas, obſervaberis. Sed ſi te obſervo, ô Sexte, non diligam.

V 3

Vis coli.] Obſervantiam a me exigis.
Volebam amare.] Te familiariter uti cupiebam.

Non amabo.] id eſt, te odio habebo: amor enim, & ea quam exigebat Sextus obſervantia, non conveniunt.

De uxore Galli quam adulterii accuſat. LVI.

GENTIBUS in Libycis uxor tua, Galle, notatur
Immodicæ fœdo crimine avaritiæ.
Sed mera narrantur mendacia: non ſolet illa
Accipere omnino. quid ſolet ergo? dare.

O Galle, apud Libyæ populos conjux tua notatur turpi crimine avaritiæ immoderatæ. Sed mendacia pura dicuntur: prorſus illa non conſuevit accipere. Quid igitur conſuevit? dare.

Gentibus in Libycis.] Hinc colligere eſt hunc Gallum in Libya, magiſtratum geſſiſſe; cujus uxor a provincialibus munera accipere dicebatur, at illius avaritiam falſe excuſat Poëta: dare quippe verbum eſt obſcœnum hoc loco.

In fictum divitem. LVII.

HIc, quem videtis greſſibus vagis lentum,
Amethyſtinatus media qui ſecat ſepta;
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipſe Codrus alpha penulatorum:
Quem grex togatus ſequitur, & capillatus,
Recenſque ſella, linteiſque, loriſque:
Oppigneravit ad modo Claudii menſam
Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

Hic, quem cernitis tardum paſſibus incertis qui amethyſtinatus dividit media ſepta; quem lacernis non ſuperat meus Publius, non Codrus ipſe primus penulatorum. quem comitatur grex togatus, & comatus, & ſella nova velis & corrigiis; paulo ante ad Claudii menſam dedit pignori annulum vix octo nummis, quibus emeret cœnam.

Greſſibus vagis lentum.] Tardus inceſſus gravitatis & dignitatis ſignum.
Amethyſtinatus.] hoc eſt, veſtibus conductis ornatus amethyſti colorem violaceum referentibus, epig. 57. lib. 1. De ſeptis dictum epig. 14. ſupra.
Media ſecat] hoc eſt, viam ſibi aperit per mediam turbam. Ut faſtum ficti hujus divitis graphice depingat Poeta, hæc ſubjungit.
Publius.] Qui tamen pretioſis lacernis erat indutus, ſicut Codrus.
Non ipſe Codrus] Cujus & veſtes erant elegantiſſimæ. Raderus explicat hunc Codrum a Martiale intelligi principem pauperum, de quo epig. 27. lib. 5. & Juv. ſat. 3. hoc eſt, qui habet æque tritas veſtes ac Codrus. Prior interpretatio mihi videtur melior: judicet lector.
Togatus grex.] Anteambulonum ſcilicet, quorum indumentum erat toga, epig. 109. lib. 1.
Capillatus] Grex puerorum, qui longas comas alebant, epig. 62. lib. 10.
Recenſque ſella.] De ſella, & linteis quibus velabatur fuſe agit Lipſius Elect. lib. 1. cap. 19. Juvenalis ſat. 1.

Nova cum veniat lectica Mathonis.

Claudii.] Menſarii nempe. Indicium vero erat extremæ egeſtatis, annuli vel venditio vel oppigneratio. Juv. ſat. 11.

Talibus a dominis poſt cuncta noviſſimus exit
Annulus.

In Zoilum veſtibus alienis ornatum. LVIII.

PExatus pulchre rides mea, Zoile, trita.

O Zoile, tu ornate pexatus derides mea veſtimenta trita.

Sunt

Sunt hæc trita quidem, Zoile: ſed mea ſunt.

O Zoile, hæc ſane villa ſunt; ſed pertinent ad me.

Pexatus.] Turnebus lib. 5. cap. 14. Veſtes illæ pexæ ſunt, in quibus nec ſtamen, nec ſubtegmen apparet, eminente & operiente villo. Epig. 44. ſuprà.

Mea ſunt.] Quas vero tu habes veſtes, conduxiſti.

De cœnatione micæ. LIX.

MICA vocor. quid ſim cernis? cœnatio parva.
Ex me Cæſareum proſpicis ecce tholum.
Frange toros: pete vina; roſas cape: tingere nardo:
Ipſe jubet mortis te meminiſſe Deus.

Mica appellor, videſne quid ſim? diæta exigua. Ex me proſpectas tholum Cæſaris. Rumpe lectos: poſce vina: accipe roſas: ungere nardo: Deus ipſe imperat te recordari mortis.

Mica vocor.] Loquitur cœnatio quam Domitianus extruxerat, & micam vocaverat propter exiguitatem: cœnatio vero eſt locus ad cœnandum. Juvenalis ſat. 7. verſu 81.

Surgat, & algentem rapiat cœnatio Solem.

Illud addam auctarii loco, antiquorum luxuriam verſatilia cœnationum laquearia feciſſe, & ita coagmentaſſe, ut ſubinde alia facies atque alia ſuccederet, & toties tecta, quoties fercula mutarentur. Sic Philander in cap. 3. lib. 4. Vitruvii.

Proſpicis ecce tholum.] Tholus, teſte Philandro ad lib. 4. Vitruvii cap. 7. eſt ædificii camera, quæ altius creſcens rotunda forma in faſtigiatum cacumen deſinit, &c. Si conjecturæ locus eſt, inquit Ramireſius, exiſtimaverim micam hanc ita eſſe exædificatam, ut ex ipſo triclinio proſpiceretur aliquis tholus ædificii, quod ſe pulchrum alicujus Imperatoris contineret; & auſim affirmare eſſe Mauſoleum D. Augusti. Quo viſo, de ſua ſorte admonebantur convivæ: mortis vero memoria ad vitæ lautitias illos excitabat. Martialis ſe ipſum explicuiſſe videtur epig. 65. lib. 5.

Jam vicina jubent nos vivere Mauſolea,
Cum doceant, ipſos poſſe perire deos.

Raderus Scaligerum ſecutus Auſonianarum lectionum lib. 2. cap. 26. intelligit tholum interiorem ipſius micæ, a quo pendebat cranium, quod convivas de morte admonebat, ut eo largius viverent, & potationibus vacarent. Vide epig. 71. lib. 1. ubi de tholo jam facta mentio.

Frange toros.] Aſſiduus accumbe, ut uſu diurno nocturnoque frangatur torus ſeu lectus cui accumbebas conviva. Epig. 8. lib. 4.

Roſas cape.] Coronati floribus bibere ſolebant veteres, epig. 51. lib. 13. Plinius lib. 21. cap. 19. *Crapulam & gravedines capitis impoſitis coronis, olfactuve diſcutiunt.* Heraldus hoc loco fuſe agit de more illo antiquorum.

Tingere nardo.] Ungaris nardino unguento. *Nardinum ſive foliatum conſtat omphacio, balanino, junco, coſto, nardo, amomo, myrrha, balſamo.* Plinius lib. 13. cap. 1.

Te meminiſſe Deus.] Domitianus ipſe Deus extructa aurea diæta, ex qua proſpicitur Mauſoleum Auguſti, vel ex cujus tholo ſuſpenſum eſt cranium, monet ut genio hilariter indulgeas. Idem fere leges apud Petronium in Trimalcionis convivio: *Larvam*, inquit, *argenteam attulit ſervus, hanc cum ſuper menſam ſemel iterumque abjeciſſet, Trimalcio adjecit:*

Heu nos miſeros, quam totus homuncio nil eſt!
Sic erimus cuncti poſtquam nos auferet orcus.
Ergo vivamus, dum licet eſſe, bene.

Te meminiſſe.] Alii *dememiniſſe*, hoc eſt oblivisci mortis.

LX.

LXI.

LXII.

In

In Milichum luxurioſum. LXIII.

SOLA tibi fuerant ſeſtertia, Miliche, centum,
Quæ tulit e ſacra Leda redemta via.
Miliche, luxuria eſt, ſi tanti dives amares.
Non amo, jam dices: hæc mage luxuria eſt.

O Miliche, tantum habebas centum ſeſtertia, quæ abſtulit Leda empta ex ſacra via. O Miliche, intemperantia eſt, etiamſi locuples amares tanto pretio. Jam reſpondebis, Non amo; hæc intemperantia major eſt.

Leda.] Alii putant Ledam hanc meretricem fuiſſe, & centum ſeſtertia a Milicho amatore ei data fuiſſe: alii vero melius intelligunt ſervam formæ, vel miniſterii cauſſa emptam: cum ſubjiciat Milichus ſe non eſſe captum amore Ledæ; unde concludit Poëta, minus illum eſſe excuſandum, qui nulla motus voluptate tantam pecuniæ ſummam protuderit: in ſacra via ſervi & res aliæ vendebantur.

In Taurum cunctatorem. LXIV.

DUM modo cauſſidicum, dum te modo rhetora fingis,
Et non decernis, Taure, quid eſſe velis:
Peleos, & Priami tranſit, vel Neſtoris ætas,
Et fuerat ſerum jam tibi, deſinere.
Incipe, tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, ſi quid in arte vales.
Si ſchola damnatur, fora litibus omnia fervent:
Ipſe poteſt fieri Marſya cauſſidicus.
Eia age, rumpe moras. quo te ſpectabimus uſque?
Dum, quid ſis, dubitas, jam potes eſſe nihil.

Dum te ſimulas nunc cauſſidicum, nunc rhetorem, nec ſtatuis, ô Taure, quid cupias amplecti; ætas Peleos, & Priami, vel Neſtoris præterit, & jam tardior eſſes ad deſiſtendum. Incipe, tres rhetores uno anno mortui ſunt, ſi quid ingenii habes, ſi quid polles in arte. Si non placeat ſchola, omnia fora plena ſunt controverſiarum: Marſya ipſe poteſt evadere cauſſidicus. Macte animo, diſcute cunctationes. Quandiu te expectabimus? Dum ambigis quid ſis, jam potes eſſe nihil.

Dum modo.] Cauſſas dicere in foro, vel in ſchola docere cogitas.

Peleos.] Græcus genitivus. Peleus pater Achillis longævus fuit, Priamus quoque, & Neſtor, de quibus alias.

Et fuerat ſerum.] Si artem aliquam profeſſus fuiſſes, jam ſerum eſſet ab ea deſiſtere, atque ita tardiſſimum eſt incipere.

Tres perierunt.] quorum nomina ignorantur.

Ipſe poteſt.] Tam facile eſt cauſſas dicere, ut vel ſtatua Marſyæ ſaxea in foro poſita dicendi artem adducere poſſit. Lipſius lib. 3. antiquarum lectionum. Ad Marſyæ ſtatuam Romani vadimonia obibant. Legunt alii,

Ipſe potes fieri Marſya cauſſidicus.

hoc eſt, tu ipſe ſtupidus ut Marſya potes cauſſas dicere. De Marſya epig. 62. lib. 10.

Spectabimus.] Alii *ſperabimus*, quod expectare ſignificat: nam qui ſperat, expectat. Forte legendum *expectabimus*: *ſpectare* enim vix ſignificet *expectare*, epig 24. lib. Spect.

Eſſe nihil.] Vita te deficiet, priuſquam vitæ genus amplexus fueris.

In Saletanum cujus caſum non tam deflet, quam doti ejus uxoris invidet. LXV.

CUR triſtiorem cernimus Saletanum?
An cauſſa levis eſt? extuli, inquis, uxorem.
O grande fati crimen! ô gravem caſum!
Illa, illa dives mortua eſt, Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidiſſet hoc tibi, Saletane.

Quare videmus Saletanum mœſtiorem? An levis ratio eſt? Extuli uxorem, ais. O ingens ſcelus fati! O acerbum infortunium! An illa, illa locuples Secundilla periit, quæ tibi attulit decies centena millia *in dotem? O Saletane, nollem hoc tibi obveniſſet.*

Extuli.] verbum eſt funeris proprium.

Grande crimen.] fictum Saletani dolorem irridens fatum accuſat Poëta.

Centena decies.] millia ſc. ſeſtertiûm. Juvenalis ſat. 10. verſ. 334.

——— *& ritu decies centena dabuntur Antiquo*

Vide epig. 38. lib. 5. epig. 24. lib. 11.

Nollem accidiſſet.] hæc nempe uxoris hereditas, cum videatur dicere: Nollem amiſiſſes tuam uxorem. *Mortua in matrimonio muliere, dos a patre profecta ad patrem revertitur*, quintis in ſingulos liberos in infinitum relictis penes virum. Quod ſi pater non ſit, apud maritum remanet. Adventitia autem dos penes maritum remanet, præterquam ſi is qui dedit, *ut ſibi redderetur, ſtipulatus ſit*, &c. Ulpianus in ſuis Fragmentis tit. 6. de dotibus.

In Lalagen, cui ob inſolentiam imprecatur calvitiem. LXVI.

UNus de toto peccaverat orbe comarum
Annulus, incerta non bene fixus acu.
Hoc facinus, Lalage, ſpeculo, quo viderat, ulta eſt;
Et cecidit ſævis icta Plecuſa comis.
Deſine jam Lalage triſteis ornare capillos,
Tangat & inſanum nulla puella caput.
Hoc Salamandra notet, vel ſæva novacula nudet,
Ut digna ſpeculo fiat imago tuo.

Unus cincinnus non recte fixus acu incerta erraverat ex toto orbe crinium. Lalage recepit pœnas hujus criminis eo ſpeculo quo aſpexerat, & Plecuſa percuſſa concidit capillis laceratis. O Lalage, jam ceſſa componere comas mœſtas, nec ulla puella tangat caput furens. Salamandra inficiat illud, aut ſæva novacula depilet, ut effigies fiat digna ſpeculo tuo.

Incerta acu.] quæ crines fideliter non conſtrinxerat. Alii *inſerta*.

Hoc facinus.] Errorem nimirum Plecuſæ ornatricis in componendis capillis perinde ac delictum puniit furens Lalage. Juvenalis ſat. 6. verſu 490.

Componit crinem laceratis ipſa capillis,
Nuda humeros Pſecas infelix, nudiſque mamillis.
Altior hic quare cincinnus? taurea punit
Continuo flexi crimen, facinuſque capilli.

Et cecidit.] Non quidem interfecta eſt, ſed humi procubuit graviter læſa ictu ſpeculi.

Deſine jam.] Alii *tam*, hoc eſt tanta cura. *Triſtes* vero dixit quod ancillæ ornatrici triſtitiam parerent.

Hoc Salamandra notet.] id eſt, inquit Raderus, caput dignum ſanie Salamandræ, qua imbutum totum depiletur, aut certe ferro ad cutem radatur, ut caput ſit tam nudum ac ipſum ſpeculum eſt: nihi autem turpius eſt calva muliere.

Ut digna.] vel intellige ut caput calvitie de-

deformatum merito percutiatur eo ſpeculo quo immerito percuſſa eſt infelix Plecuſa. In hac voce *digna* ultimam producit propter ſequentes duas conſonantes.

In Poſtumum otioſum. LXVII.

OCCURRIS quocumque loco mihi, Poſtume, clamas
Protinus, & prima eſt hæc tua vox, quid agis?
Hoc, ſi me decies una conveneris hora,
Dicis. habes puto tu, Poſtume, nil quod agas.

O Poſtume, ubicumque mihi obvius es, ſtatim vociferaris, & primum verbum tuum hoc eſt, Quid facis? Una hora ſi me adiveris decies, hoc dicis. O Poſtume, ut opinor, tu nihil habes agendum.

Quid agis.] hac ſcilicet formula obvios ſalutabant antiqui. Plinius Secundus epiſt. 20. lib. 3. *Et hercule, quouſque illa vulgaria? Eho quid agis? Ecquid commode vales?*

Ad Olum, ſe tandem eſſe liberum. LXVIII.

QUOD te nomine jam tuo ſaluto,
Quem regem & dominum prius vocabam,
Ne me dixeris eſſe contumacem.
Totis pilea ſarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Qui ſe non habet, atque concupiſcit
Quod reges dominique concupiſcunt.
Servum ſi potes, Ole, non habere;
Et regem potes, Ole, non habere.

Ne exiſtimaveris me ſuperbum, quod jam nomine tuo te ſaluto, quem antea appellabam regem, & dominum. Redemi pilea omnibus ſarcinis. Is debet habere reges & dominos, qui ſibi non imperat, & appetit quod appetunt reges & domini. Ole, ſi potes carere ſervo; potes, Ole, etiam carere domino.

Quem regem.] Vide epig. 113. lib. 1.

Totis pilea.] hoc eſt, omni mea ſupellectili vendita collegi pecuniam, unde ſine tua ſportula vivere potero. Antiquitus vero ſervi ſtatum mutantes, ac manumiſſi capite raſo pileum accipiebant. Plautus in Amphitryone:

Quod ille faciat Jupiter
Ut ego hodie raſo capite calvus capiam pileum.

Hæc ſunt ſervi Soſiæ verba qui optat manumitti. Noſtri Poëtæ ſenſus eſt, Non indigeo domino, ſed tenui mea re contentus vivo liber.

Qui ſe.] Is dicitur ſe habere, qui ſuas cupiditates coërcet.

Quod reges concupiſcunt.] Divitias, ſervos, clientes. Hæc vero ut acquirant domini, majoribus ſerviunt dominis, ut hodie nobiliores aulici. Ego vero, inquit Poëta, me habeo, nihil quæro aliud.

Servum ſi.] Qui parce vivit, nec ſervos nec divitias appetit, carere poteſt domino, a quo hæc conſecuturum ſe ſperet.

In Claſſicum paraſitum. LXIX.

INVITUM cœnare foris te, Claſſice, dicis:
Si non mentiris, Claſſice, diſperеam.
Ipſe quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire;
Cum cœnaret, erat triſtior ille, domi.

O Claſſice, dicis te non libenter cœnare foris: O Claſſice, ne vivam, niſi dicis mendacium. Ipſe etiam Apicius lætabatur ire ad cœnam. Ille erat mæſtior, cum cœnaret domi.

Si tamen invitus vadis, cur, Claſſice, vadis?
Cogor, ais: verum eſt, cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam, Melior, te, Claſſice, rectam.
Grandia verba ubi ſunt? ſi vir es, ecce nega.

Nihilominus ſi non is libenter, quare is, ô Claſſice? Cogor, inquis: verum eſt, cogitur & Selius. O Claſſice, en Melior te invitat ad cœnam rectam. Ubi ſunt voces magnificæ? Si vir es, ecce recuſa.

Apicius.] Senſus eſt, Si ditiſſimus & luxurioſiſſimus Apicius, de quo epig. 22. lib. 3. libenter cœnavit foris, cur tu pauper invitus cœnabis?

Cogor.] Ab amicis, inquit Claſſicus.

Cogitur &c.] Gula nempe cogit vos. De Selio dictum epig. 11. & 14. ſupra.

Melior.] Cujus tanta fuit menſæ elegantia, ut nitidus fuerit appellatus. Statius lib. 2. Sylvarum de arbore Atedii.

Stat quæ perſpicuas nitidi Melioris opacet
Arbor aquas.

Suetonius in Domitiano cap. 7. *Sportulas publicas ſuſtulit, revocata cœnarum rectarum conſuetudine.* Fuit vero cœna recta ea qua ſimul cum patrono excipiebantur clientes, epig. 50. lib. 8.

Grandia.] Te ſcilicet invitum cœnare foris.

Si vir es.] Si gulam cohibere potes, dic te nolle ad cœnam Melioris ire.

LXX.

Ad Cæcilianum invidum. LXXI.

CANDIDIUS nihil eſt te, Cæciliane: notavi
Si quando ex noſtris diſticha pauca legis,
Protinus aut Marſi recitas, aut ſcripta Catulli.
Hæc mihi das, tanquam deteriora legas,
Ut collata magis placeant mea? credimus illud.
Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

O Cæciliane, nihil eſt ſimplicius te, animadverti, ſi quando legis pauca diſticha ex noſtris, ſtatim recitas carmina Marſi aut Catulli. Hæc mihi tradis, tanquam legas pejora, an ut mea comparata magis placeant? opinamur illud. Attamen, ô Cæciliane, malo recites tua.

Candidius.] Candidus ille dicitur, qui ingenue, & abſque invidia judicat.

Marſi.] Qui epigrammatum ſcriptor fuit non ignobilis. Vide epiſtolam lib. 1. & epig. 5. lib. 5.

Hæc mihi das.] Carmina Catulli, aut Marſi a te recitata, ut ipſe judicem meis verſibus eſſe deteriora.

Credimus.] Per ironiam ſubjicit Poëta, credo te eo fine & animo veterum Poëmata recitare, ut meia collata, deteriora videantur.

Malo.] Tuis enim ſcriptis collati mei verſus facile meliores judicabuntur. Vel, malo ut tua recites, eaque cum egregiis Catulli & Marſi verſibus conferas.

LXXII.

LXXIII.

In Saufellum fictum divitem. LXXIV.

CINCTUM togatis poſt & ante Saufellum,
Quanta reduci Regulus ſolet turba,

O Materne, an vides Saufellum ſtipatum anteambulonibus a fronte atque a tergo, quanta multitudine ſolet Regulus

Ad alta tonſum templa cum reum miſit,
Materne cernis? invidere nolito.
Comitatus iſte ſit precor tuus nunquam.
Hos illi amicos, & greges togatorum,
Fuſciculenus præſtat, & Faventinus.

reduci domum; cum miſit reum tonſum ad templa excelſa? ne invideat. Opto nunquam habeas talem comitatum. Fuſciculenus & Faventinus comparant illi hos amicos, & greges clientum:

Quanta reduci.] Inſignis fuit cauſſarum patronus hic Regulus, de quo epig. 13. lib. 1. domum vero patroni, cum cauſſas obtinuerant, ab amicis reorum abſolutorum deducebantur.

Ad alta tonſum.] Rei nec barbam nec capillos reſecabant, epig. 24. ſupra: abſoluti vero tondebantur, & Jovi Capitolino gratias acturi adſcendebant Capitolium, idcirco tonſum reum dixit pro abſolutu.

Fuſciculenus & Faventinus.] Duo fœneratores, a quibus mutuam pecuniam acceperat Saufellus, qua hunc togatorum comitatum conduceret, epig. 17. ſupra. Fuſciculenus & Faventinus prædia vel vendita vel pignori data, ut eſſet unde adulatoribus his ſatisfaceret: nam prædiorum potius quam fœneratorum nomina ſunt. Heraldus.

De leone manſueto, ſed ad feritatem reverſo. LXXV.

VERBERA ſecuri ſolitus leo ferre magiſtri,
Inſertamque pati blandus in ora manum:
Dedidicit pacem, ſubito feritate reverſa,
Quanta nec in Libycis debuit eſſe jugis.
Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
Sanguineam raſtris quæ renovabat humum,
Sævus & infœlix furiali dente peremit.
Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet, crudelis, perfide prædo,
A noſtra pueris parcere diſce lupa.

Leo aſſuetus pati flagella rectoris ſui, & benignus ferre manum immiſſam in ora; oblitus eſt patientiæ, immanitate protinus reverſa, quanta nec eſſe debuit in montibus Africæ: Nam ferus & miſer dente furioſo interfecit duos pueros ex turba tenera, qua raſtris verſabat terram cruentam. Majus ſcelus non viſum eſt in arena Romana. Placet exclamare, O ſæve, ô perfide prædo, a noſtra lupâ diſce ignoſcere pueris.

Securi magiſtri.] nihil metuentis. Vide epig. 10. lib. Spect.

In Libycis.] Libya abundat leonibus.

Sanguineam.] Arenam ſcilicet ſanguine & humano & ferino cruentam, quam theatrales miniſtri ſolebant cum raſtris verſare, ut lubrica multo ſanguine terra ſtabilis fieret & firma ad ſtandum & pugnandum. Hoc munus implebant ſimul cum aliis hi duo pueri a furioſo leone dilaniati.

Sævus.] præter morem ſuum; *& infelix*, quia ipſe poſtea interfectus eſt.

Martia arena.] in qua tamen cædes quamplurimæ perpetrabantur,

Noſtra lupa.] quæ non modo Romulo & Remo infantibus pepercit, ſed ipſos uberibus admotis nutrivit. Hæc hiſtoria ſatis nota eſt ex Plutarcho in Romulo & aliis.

De Mario cujus heredipetam irridet. LXXVI.

ARGENTI libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipſe dabas, is tibi verba dedit.

Marius tibi reliquit quinque libras argenti. Is tibi dedit verba, cui ipſe nihil donabas.

Argenti libras.] Ab inſtituto herede Marius heredipetæ, cujus nomen ignoratur, reliquit tantum quinque libras argenti, unde deceptus eſt, relicto nempe exi-

guo

guo quinque librarum argenti legato, cum totam hereditatem expectaret captator ille. In eo jocus eſt, quod cum verba tantum, non munera, Mario dediſſet captator, viciſſim Marius verba dedit, ſeu illum ſpe ſua fruſtravit.

In Coſconium,
quænam ſint brevia epigrammata. LXXVII.

COSCONI, qui longa putas epigrammata noſtra,
Utilis ungendis axibus eſſe potes.
Hac tu crediderit longum ratione coloſſum,
Et puerum Bruti dixeris eſſe brevem.
Diſce, quod ignoras: Marſi, doctique Pedonis,
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non ſunt longa, quibus nihil eſt, quod demere poſſis:
Sed tu, Coſconi, diſticha longa facis.

O Coſconi, qui exiſtimas epigrammata noſtra longa, potes eſſe aptus ungendis axibus. Hoc modo tu exiſtimaveris coloſſum eſſe longum, & dixeris puerum Bruti eſſe brevem. Accipe, quod neſcis: ſæpe unum opus Marſi, atque eruditi Pedonis occupat duas paginas. Non ſunt longa, quæ nihil habent quod poſſis tollere: verum tu, ô Coſconi, componis diſticha longa.

Utilis ungendis.] hoc eſt, eſſes aptior aurigæ ſervus, qui in circo axes ad celeritatem ungeres, cum ſis celeritatis ſeu brevitatis ſtudioſus, quam lector epigrammatum. Ramireſius Coſconium hebetem & ſtolidum per circumlocutionem a Poëta dici putat: axes enim unguine unguntur: unguen autem extrahitur ab animalibus obeſis: obeſi vero homines dicuntur ut plurimum ſtolidi. Si ergo ungendis axibus utilis eſt Coſconius, pinguis, obeſus, atque ita ſtolidus eſt.

Hac ratione.] Qua tu cenſes longa eſſe mea epigrammata, ita dices longum eſſe coloſſum, qui longus eſſe nequit, cum habeat ſuam proportionem.

Et puerum Bruti.] ſtatuam pueri a Bruto amati, qui formoſiſſimus fuit, ſed exiguæ ſtaturæ, nec tamen parvus dici debet, utpote qui membra habeat proportionata. Lib. 9. epig. 51. lib. 14. epig. 171.

Marſi & Pedonis.] Poëtæ nempe egregii fuerunt, qui vel unum epigramma duabus paginis abſolvebant. De Marſo ſupra dictum epig. 71. Pedonis vero Albinovani reſtat conſolatio ad Liviam.

Sed tu.] qui nec venuſte quicquam, nec argute dicere potes. Brevis vero eſt ille Poëta, qui facit quod inſtituit, cum nempe dicit apte pro ſubjecta materia: longum vero vel unum diſtichum videri poteſt, in quo aliquid ſuperfluum eſt. Coſconii diſticha mala nempe hoc ſenſu longiſſima eſſe intelligit.

Ad Cæcilianum,
cujus frigidas thermas irridet. LXXVIII.

ÆSTIVO ſerves ubi piſcem tempore, quæris?
In thermis ſerva, Cæciliane, tuis.

Rogaſ-ne ubi ſerves piſcem æſtatis tempore? O Cæciliane, ſerva in tuis thermis.

In thermis.] quæ tamen a calore, qui græce θέρμον ſic denominantur; ſed adeo ſunt frigidæ, ut vel æſtate piſces a corruptione vindicare poſſint.

In Naſicam cujus fallacias carpit. LXXIX.

INVITAS tunc me, cum ſcis, Naſica, vocatum.
Excuſatum habeas me, rogo: cœno domi.

O *Naſica, tunc me vocas ad* cœnam, *cum ſcis me invitatum. Oro, me excuſes: cœno domi.*

Vocatum.] Alii *vocaſſe*: hoc eſt, Cum ſcis, ô Naſica, domi me amicis inſtruxiſſe cœnam, tunc me invitas ut tu inviteris. Sed Poëta, quaſi non intellecta mente Naſicæ, ſe excuſat.

Cœno domi.] Cum domi cœnaturus eſſe Poëta, tacere excuſat ſe, quaſi fuiſſet a Naſica invitatus, cujus cœnam parvi faceret, aut potius tunc invitari ſe debere oſtendit.

De Fannio, cujus ſpontaneam mortem arguit. LXXX.

HOSTEM cum fugeret, ſe Fannius ipſe peremit:
Hic rogo, non furor eſt, ne moriare, mori?

Fannius ipſe ſe interfecit, dum vitaret inimicum. Quæſo, nonne hic furor eſt, interire, ne intereas?

Fannius.] Quem irridet, quod metu mortis ipſe ſibi mortem conſciverit. De hac voluntaria morte, aut potius de hoc furore diximus lib. 1. epig. 9.

Hic rogo.] Alii *hoc rogo.*

In Zoilum cui mortem imprecatur. LXXXI.

LAXIOR hexaphoris tua ſit lectica licebit;
Cum tamen hæc tua ſit, Zoile, ſandapila.

Fas erit ut tua lectica ſit amplior hexaphoris; cum tamen, ô Zoile, ſit tuum feretrum.

Laxior.] Divites, & nobiles Romani circumferebantur vivi, mortui vero efferebantur in lecticis: pauperes & plebei in ſandapilis. Suetonius in Domitiano cap. 17. *Cadaver ejus populari ſandapila per veſpillones exportatum.* Precatur autem Poëta ut ſuperbi Zoili lectica fiat ſandapila, qua dignum illum exiſtimabat: hexaphorum dicitur lectica quæ a ſex ſervis portatur. In vetuſto codice ſic legitur ultimus verſus:

> *Cum tamen hæc tua ſit, Zoile, ſandapila eſt.*

Argute quidem, cum vivum cadaver videretur Zoilus.

Ad Ponticum hominem facinoroſum. LXXXII.

ABSCISSA ſervum quid fingis, Pontice, lingua?
Neſcis tu populum, quod tacet ille, loqui?

O Pontice, quid ſimulas linguam tuiſſe *abſciſſam ſervo?* an *tu ignoras populum dicere, quod ille ſilet?*

Quid fingis.] Cum ipſe Ponticus elinguem reddidiſſet ſervum, ne turpitudinem ejus declararet; fingebat ab alio linguam fuiſſe ſervo abſciſſam; ſed fruſtra, teſte etiam Juvenale ſat. 9.

> ——— *ſecretum divitis ullum*
> *Eſſe putas? ſervi ut taceant, jumenta loquentur,*
> *Et canis et poſtes, et marmora,* &c.

Alii *fædas.* Senſus manifeſtus eſt.

In ſævum maritum. LXXXIII.

FOEDASTI miſerum, marite, mœchum.
Et ſe qui fuerant prius, requirunt
Trunci naribus, auribuſque vultus.
Credis te ſatis eſſe vindicatum?
Erras. iſte poteſt & irrumare.

O marite, deformaſti infelicem adulterum. Et truncata naribus atque auribus forma, quæritur quæ fuerat ante. An exiſtimas te ſatis vindictæ ſumpſiſſe? Falleris. ...

Et ſe requirunt.] Senſus eſt, ab uxore tua requiritur prior mœchi forma, cum ſana illi ſupereſt pars qua peccare poſſit, & forte fœdius quam antea.

LXXXIV.

Ad amicum a quo lepide petit togam. LXXXV.

VIMINE clauſa levi niveæ cuſtodia coctæ,
Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æſtatis miſi tibi menſe Decembri,
Si quereris, raſam tu mihi mitte togam.

Cuſtodia niveæ coctæ ſepta tenui vimine, tibi donabitur his Saturnalibus. Si expoſtulas quod menſe Decembri tibi miſi munera æſtatis, tu mitte ad me togam raſam.

Cuſtodia coctæ.] hoc eſt ampulla vitrea vimine ſupertexta qua conſervetur aqua decocta, & ſaccata, & nivibus refrigerata, de qua Juven. ſat. 5.

Si ſtomachus domini fervet vinoque, ciboque,
Frigidior Geticis petitur decocta pruinis.

Alii legunt *coptæ* minus bene: eſt genus placentæ de qua epig. 68. lib. 14.

Dona quod æſtatis.] cum aquam frigidam conſervet hæc ampulla.

Si quereris.] Si ægre fers hyeme tibi mitti munera æſtiva, tu ad me remitte togam æſtivam. De Saturnalibus dicemus epig. 85. lib. 5.

Ad Claſſicum ſe non gloriari novo verſuum genere. LXXXVI.

QUOD nec carmine glorior ſupino,
Nec retro lego, Sotaden cinædum,
Nuſquam Græcula quod recantat Echo,
Nec dictat mihi luculentus Atys
Mollem debilitate Galliambon,
Non ſum, Claſſice, tam malus Poeta.
Quid ſi per graciles vias Petauri
Invitum jubeas ſubire Ladam?
Turpe eſt difficiles habere nugas,
Et ſtultus labor eſt ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon:
Me raris juvat auribus placere.

O Claſſice, non ſum tam malus Poeta, quod nec me prædico verſu retrogrado, nec lego carmina recurrentia Sotadæ cinædi, quod Græcula Echo nullo in loco reddit vocem, nec elegans Atys mihi dictat Galliambon mollitie effeminatum. Quid ſi jubeas nolentem Ladam incedere per iter tenue Petauri? Indecorum eſt habere ineptias difficiles, & labor nugarum inſanus eſt. Palæmon plebi componat verſus: gaudeo me gratum eſſe auribus raris.

Glorior ſupino.] Supinus curſus eſt ille qui retro fit. Ovidius de Ponto eleg. 5.

Fluminaque in fontes curſu reditura ſupino.

Itaque carmen ſupinum intellige illud quod metro ſtante ſic recurrit, ut neque literis motis, nec tranſpoſitis, ut ab initio ad finem, ſic a fine relegitur ad initium: quale eſt iſtud,

Roma tibi ſubito motibus ibit amor.

Sotaden cinædum.] Dixit metonymiκῶς pro eo carmine cujus Sotades Cretenſis inventor fuit: ſcripſit enim obſcœna carmina reciproca ſeu recurrentia. Sotadæ meminit Strabo lib. 14. Lege Scaligerum lib. 2. Poët. cap. 30.

Gracula Echo.] Echica carmina interpretare maxime in uſu apud Græcos, teſte Scaligero lib. 2. Poët. cap. 29. Sunt in quibus arte id elaboratum eſt, ut eſſet extremæ vocis reſponſio ac repetitio. Exempli gratia,

Fœmina dira viri nex eſt, & terribilis lis.

Lege cap. 10. lib. 4. Anthologiæ.

Galliambon.] Scaliger Poëtices lib. 2. cap. 21. Galliambicum, inquit, appellarunt: propterea quod Gallis Cybeles Sacerdotibus multa ſcripſerint eo verſu poſteri: inter quos Catullus pulcherrimum edidit, ita ut & caſtigandi, & imitandi ſuſtulerit occaſionem, cujus initium eſt,

Super alta vectus Atys celere rate maria.

Fuit autem Atys Phrygius elegans forma, quem arſit Cybele: hoc eſt, Non ſcribo, inquit Martialis, carminis genus molle & elumbe. Vide Macrobium Saturn. lib. 1. cap. 21.

Per graciles.] Scaliger ad hunc verſum Manilii lib. 5.

Corpora quæ valido ſaliunt excuſſa Petauro.

Sic de Petauro diſſerit. Rota in ſublimi poſita a duobus verſabatur. Alter ſuperne, alter inferne nitebatur. Ita fiebat ut alternis dejecti nunc penderent, nunc erecti ſederent. Per eandem rotam etiam corpora contento ſaltu ſubjecta trajiciebant. Lib. 11. epig. 22.

Quam rota tranſmiſſo toties intacta Petauro.

Ladas curſor erat velociſſimus de quo epig. 100. lib. 10. qui tamen velocitate ſua uti nequiret ad ſubeundam Petauri machinam, quod ſcilicet hos ludos exercere more funambulorum non ſit ſolitus: ita non debent nobiles Poëtæ minutiis illis & ſubtilibus ineptiis operam dare.

Circulis.] hoc eſt, plebeiorum hominum otioſæ coronæ, ut dixit epig. 42. lib. 1.

Palæmon.] Grammaticorum ſuperbiſſimus, cujus *arrogantia fuit tanta, ut Marcum Varronem porcum appellaret, ſecum & natas & morituras literas jactaret.* Suetonius de illuſtribus Grammaticis cap. 13. vel forte alius fuit hic Palæmon.

Raris.] hoc eſt, paucis ſed doctis. Horatius ſat. ultima 1. ſerm.

——— *Neque, te ut miretur turba, labores*
Contentus paucis lectoribus.

In Phœbum deformem. LXXXVII.

DIcis, amore tui bellas ardere puellas,
Qui faciem ſub aqua, Phœbe, natantis habes.

O Phœbe, dicis formoſas puellas deperire amore tui, qui habes vultum natantis ſub aqua.

Qui faciem.] Pallidam nempe, & turgidam, ex eo quod, ut aiunt, ſub aqua augeſcant omnia. Ludit Poëta, inquit Ramireſius in illa antitheſi, *ardere puellas*, & faciem natantis habere, vix enim ejuſmodi vultus flammas accendat.

In Mamercum malum Poëtam. LXXXVIII.

NIl recitas, & vis, Mamerce, Poëta videri.
Quidquid vis eſto, dummodo nil recites.

O Mamerce, nihil recitas, & cupis Poeta exiſtimari. Eſto quidquid places, dummodo nihil recites.

Nil recitas.] Olim Poëtæ recens elucubrata poëmata publice recitabant. Juvenalis ſat. 7. verſu 39.

——— *At ſi dulcedine famæ*
Succenſus recites, Maculonus commodat ædes,
Ac longe ferrata domus ſervire jubetur.

Dum-

Dummodo.] Nos enim importunis tuis recitationibus enecares. Horatius in fine artis Poëticæ.

Indoctum doctumque fugat recitator acerbus:
Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo.

In Gaurum ebrioſum, & impurum. LXXXIX.

Quod nimio gaudes noctem producere vino,
Ignoſco: vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quod ſcribis, Muſis & Apolline nullo
Laudari debes: hoc Ciceronis habes.
Quod vomis, Antoni: quod luxuriaris, Apici:
Quod fellas, vitium dic mihi cujus habes?

O Gaure, parco quod delectaris protrahere noctem nimio mero; laboras vitio Catonis. Celebrandus es, quod condis verſus, invitis *Muſis, & Apolline invito: id accipis a Cicerone. Quod vomis, ab Antonio; quod luxurioſus es, ab Apicio....*

Catonis habes.] Horatius lib. 3. ode 21.
Narratur & priſci Catonis
Sæpe mero caluiſſe virtus.

Hoc Ciceronis.] Qui male ſcribebat carmina. Juvenalis ſat 10.
O fortunatam natam me conſule Romam!
Antoni gladios potuit contemnere, ſi ſic
Omnia dixiſſet.

Quod vomis.] Antonii vomitus deſcribit Cicero in 2. Philippica.

Apici.] Qui ſuum patrimonium luxu conſumpſit, de quo agemus epig. 22. lib. 3.

Ad Quintilianum de voto ſuæ vitæ. XC.

Quintiliane, vagæ moderator ſumme juventæ,
Gloria Romanæ, Quintiliane, togæ,
Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo ſatis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere cenſus,
Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna ſatur: ſit non doctiſſima conjux:
Sit nox cum ſomno: ſit ſine lite dies.

O Quintiliane, ſumme rector juventutis errantis, ô Quintiliane decus togæ Romanæ, ignoſce quod inops, necdum ſenex feſtino vivere: nullus feſtinat ſatis vivere. Proroget hoc, qui cupit ſuperare bona paterna, & qui implet atria multis imaginibus. Focus, & domus non aſpernans fumos nigros, fons vivus, & gramen naturale me delectant. Habeam ſervum ſaturatum: habeam uxorem non doctiſſimam: dormiam per noctem; & dies prætereat ſine lite.

Quintiliane.] Calaguritanus fuit: Calaguris vero urbs eſt Hiſpaniæ ad ripas Iberi, hodie *Calaborra* in Caſtilia veteri. Summo cum ſplendore rhetoricam docuit Romæ, atque ad ſenatoriam dignitatem eſt evectus, ut colligere eſt ex Juvenalis verbis ſat. 7. ſic enim de Quintiliano loquitur,
Appoſitam nigræ lunam ſubtexit alutæ.
Aluta autem ſenatorum & nobilium Romanorum erat ornamentum, epig. 29. ſupra.

Quod propero.] Properat ille vivere, qui ſine ulla mora genio indulget.

Differat hoc.] Non indulgeat genio ſuo is, qui ſuo patre ditior vult evadere.

Imaginibus.] Majorum imagines, qui præclari aliquid geſſerant, collocabantur in atriis, ſeu in primo intra ædes aditu. Juvenalis ſat. 8.

Quit fructus generis tabula jactare capaci,
Corvinum, & poſthac multa deducere virga
Fumoſos equitum cum dictatore magiſtros,

Et nigros non.] hoc eſt, ædes auro nitidas non ambio, ſed vel fuliginoſæ non diſplicerent.

Fons vivus.] Aqua naturalis, non factus liquor.

Herba rudis.] Gramina ſua ſponte naſcentia, neç otioſis ordinata myrtetis, ut dixit lib. 3. epig. 58.

Verna ſatur.] Servi ſaturi alacriter ſerviunt, nec conqueruntur, nec convivis invident, epig. 58. lib. 3.

Veſcuntur omnes, ebrioque non novit
Satur miniſter invidere convivæ.

Conjux non doctiſſima.] Quæ enim docta, plerumque moleſta eſt. Juvenalis ſat. 6.

Non habeat matrona tibi quæ juncta recumbit,
Dicendi genus, aut curtum, ſermone rotato
Torqueat enthymema, nec hiſtoricos ſciat omnes.

Sine lite dies.] Epig. 15. lib. 5.

Nec lites tetricas, formumque triſte
Noſſemus.

Ad Cæſarem Domitianum, a quo petit jus trium liberorum. XCI.

Rerum certa ſalus, terrarum gloria, Cæſar,
Soſpite quo magnos credimus eſſe deos:
Si feſtinatis toties tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina noſtra tuos:
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar ut eſſe trium.
Hæc, ſi diſplicui, fuerint ſolatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, ſi placui.

O Cæſar, certa ſalus rerum, decus orbis, quo ſalvo putamus exiſtere magnos deos: ſi libris properatis verſus noſtri toties a te lecti demorati ſunt tuos oculos: concede comparere, quod fieri prohibet fortuna, ut exiſtimer pater trium liberorum. Hæc fuerit nobis conſolatio, ſi diſplicui; hæc vero *nobis fuerit merces, ſi placui.*

Soſpite quo.] Ex tua incolumitate credimus & deos eſſe, & rerum humanarum curam ſuſcipere, lib. 7. epig. 59. lib. 5. epig. 1.

Soſpite quo gratum credimus eſſe Jovem

Si feſtinatis.] ſi carmina mea feſtinata, ac prope ex tempore condita legiſti.

Quod fortuna.] Hæc erat formula petendi jus trium liberorum.

Natorum genitor.] Qui tres habebant liberos, multis privilegiis gaudebant. In ſpectaculis honeſtior illis locus aſſignabatur: in honoribus petendis gratia ſiebat annorum propter liberos. Codice de decurionibus lege 9. *In albo decurionum præſcriptis, patrem non habenti filios anteferri conſtat.* Juven. ſat. 9.

Jura parentis habes, propter me ſcriberis heres,
Legatum omne capis, &c.

Gellius lib. 2. cap. 15. *Sicuti capite ſeptimo legis Juliæ, priori ex Conſulibus faſces ſumendi poteſtas ſit, non qui plures annos natus eſt, ſed qui plures liberos quam collega, aut in ſua poteſtate habet, aut bello amiſit.*

Ad uxorem, ut ſibi habeat res ſuas. XCII.

Natorum mihi jus trium roganti
Muſarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat. valebis uxor.
Non debet domini perire munus.

Ille *unicus qui poterat, mihi petenti conceſſit jus trium liberorum, mercedem mearum Muſarum. O conjux, valebis. Donum domini non debet eſſe inutile.*

Solus

Solus qui.] Nam ſolus Cæſar concedebat hoc jus de quo præcedenti epig. & epig. 95. lib. 3.

Valebis uxor.] A me diſcedes. Verba divortii hæc ſunt, *Tuas res tibi habeto.* Item hæc, *Tuas res tibi agito.* Leg. 2. D. de divortiis. Alii aliter explicant *valebis*, nimirum moriaris oportet.

Non debet.] Jam enim ex matrimonio liberos ſuſcipere nolo, ne quod mihi beneficium a Domitiano conceſſum eſt, paterna lege conſequar. Aut intellige τὸ *valebis* pro, morere ut tibi ſuccedam: nam pro numero liberorum ſibi invicem ſuccedebant vir & uxor. Vide Ulpianum lib. regularum tit. 15. Judicet lector.

Ad Regulum requirentem primum librum. XCIII.

PRIMUS ubi eſt, inquis, cum ſit liber iſte ſecundus?
Quid faciam, ſi plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri ſi mavis, Regule, primum:
Unum de titulo tollere ïota potes.

Ubi eſt primus liber, ais, cum iſte ſit ſecundus? Quid agam, ſi illi plus verecundiæ eſt? Attamen, ô Regule, ſi tu mavis hunc fieri primum, licet demere unum iota ex titulo.

Primus ubi.] In lucem prodiit ſecundus hic liber, primo non edito, forte quia cautior fuit Poëta, donec legentium judicia audiret; vel forte quia in primo libro multa ſcripſerat ad laudem Titi, cujus tamen nomen non addiderat, ſed Cæſarem tantum dixerat, quæ libenter laturus non erat Domitianus, qui Titi fratris; & patris Veſpaſiani laudes arrogabat ſibi.

Unum de titulo.] Duo II. ſecundum librum denotant, unum vero I. primum.

M. VAL:

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER III.

Ad lectorem de libro Gallicano. I.

HOc tibi, quidquid id eſt, longinquis mittit ab oris
Gallia Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortaſſe priorem.
Illa, vel hæc mea ſunt, quæ meliora putas.
Plus ſane placeat, domina qui natus in urbe eſt.
Debet enim Gallum vincere verna liber.

Gallia ſortita nomen a toga Romanorum ad te mittit hos qualecunque eſt ex remotis regionibus. Evolvis hunc, & forte commendas priorem libellum. Illa quæ magis probas, vel etiam hæc mea ſunt. Magis certe probetur, qui editus eſt in urbe domina. Nam verna liber, Gallo potior eſſe debet.

NOTÆ.

Longinquis.] e foro Cornelii (librum enim illinc fuiſſe miſſum docet epig. 4. infra) hodie *Imola*, quæ urbs eſt Galliæ ciſalpinæ, dictæ togatæ, quia veſtitum Romanorum aſſumpſerat.

Illa.] epigrammata ſcilicet primi vel ſecundi libri, quæ tibi ſunt gratiora, mea ſunt, imo & hæc libri tertii mea ſunt. Legunt alii per interrogationem, *Quæ meliora putas?* An illa primi, aut ſecundi, vel hæc tertii libri epigrammata, quæ omnia mea ſunt?

Debet enim.] Vernæ ſervi ſunt domi ſui domini nati; vernam vero priorem librum Romæ ſcriprum appellat, ut opponatur huic tertio in Gallia compoſito.

Ad librum ſuum, ut ſibi quærat patronum. II.

CUjus vis fieri, libelle, munus?
Feſtina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madida tegas papyro,
Vel thuris piperiſque ſis cucullus.

O Liber, cui cupis donari? Propera tibi quærere patronum, ne ſubito raptus in fuliginoſam culinam operias cordyllas uvida charta, aut fias cucullus thuris & piperis. Confugiſne in

Fau-

II *Lib.* 3 *epig.* 10 *verſ.*
Lupa] Romulo Remoque non tantum parcente, verum & ubera præbente. *Numus* ipſe rem confirmat.

III *Lib.* 20 *epigr.* 3 *verſ.*
Temporum Claudianorum] Claudius imp. (de quo & *ſupr.* 1 *lib,* 21 *epigr.*) occurrit in omni *Metallo* & in omni Modulo.

III *Lib.* 2 *epigr.* 3 *verſ.*
Germania] Quæ ſubjugata quaſi frequenter in Impp. *Numiſmatibus.*

III *Lib.* 93 *epigr.* 4 *verſ.*
Rugoſiorem ſtolà] Quæ, ſinuoſa, effuſa & ſuccincta, frequens in *marmore*, frequens in *Numo*.

III *Lib.* 24 *epigr.* 3 *verſ.*
Hircus] Sive caper, vitibus infeſtum pecus. Ita hoſtia Baccho. Spectatur in *Num.* Hadriani, Caracallæ, &c.

III *Lib.* 89 *epigr.* 3 *verſ.*
Cacantis] Nitentis vultum quoque exprimunt plerique Veſpaſiani patris *Numi*.

B V

III *Lib.* 93 *epig.* 7 *verſ.*
Niliacus crocodilus] Qui præſertim Ægypti ſymbolum; teſte Auguſti *Num.* apud *Oyzel.* 83. *Tab.* 11. *Num.*

III *Lib.* 66 *epig.* 3 *verſ.*
Triumphos] In hiſce præſertim eminebat triumphantis currus; quem exhibent elegantiores *Numi.*

III *Lib.* 66. *epigr.* 1 *verſ.*
Antonius] Cujus torvam faciem in *Denariis* Ant. gentis, apud *Patini Fulv. Urſinum.*

III *Lib.* 36 *epigr.* 6 *verſ.*
Agrippa] Cujus opera publica Pantheon, Thermæ, Cloacæ.
Faciem ejus exhibent Vipſaniorum *Denarii.*

III *Lib.* 64 *epig.* 1 *verſ.*
Sirenes] Siren (inter hanc & Nereidem diſcrimen grande) ſpectatur in *Denario* Petroniorum, apud *Patini Fulv. Urſinum.*

IV *Lib.* 73 *epig.* 3 *verſ.*
Sorores] Parcæ; quæ in Diocletiani aug. *Num.* apud *Ezech. Spanhemium.*

Fauſtini fugis in ſinum? ſapiſti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis;
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat ſuperbus index,
Illo vindice nec Probum timeto.

gremium Fauſtini? Recte facis. Nunc fas eſt incedas perfuſus oleo cedrino, & decorus duplici frontis ornamento luxurioſe orneris depictis umbilicis; & mollis purpura tegat te, & titulus ſuperbus cocco fulgeat, illo aſſertore, nec ipſum Probum metue.

Tegas cordyllas.] piſciculi ſunt partus ſcilicet thynnorum, qui poſt elapſum primum annum thynni nuncupantur. Perſius ſat. 1.

——nec ſcombros metuentia carmina,
nec thus.

Fauſtini.] de quo epig. 26. lib. 1.

Cedro nunc.] ſynecdochiκῶς ponitur, pro oleo expreſſo ex cedro, quo libri ungebantur contra tineas & cariem.

Et frontis gemino.] de librorum ornamentis diximus epig. 67. lib. 1.

Nec Probum.] Grammaticus fuit criticus, cujus meminit Suetonius de Grammaticis.

In mulierem deformem corpore, vultu vero formoſam. III.

FORMOSAM faciem nigro velamine celas;
Sed non formoſo corpore lædis aquas.
Ipſam crede deam verbis tibi dicere noſtris,
Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

Atra velo obtegis vultum pulchrum; ſed deformi corpore corrumpis undas. Puta ipſam deam tibi dicere noſtris verbis. Vel detege vultum, vel tunicata ablue te.

Velamine celas.] Alii *medicamine velas.* Eligat lector. Prior lectio mihi videtur melior.

Ipſam crede.] aquæ Nympham intellige; fontibus autem numen ineſſe colligebant veteres ex perennitate ſcaturiginis.

Aperi.] aut ex deformi tuo corpore colligemus faciem quoque eſſe deformem.

Ad librum ſuum, cur abierit Roma, & quando rediturus ſit. IV.

ROMAM vade, liber. ſi veneris unde, requiret?
Æmiliæ dices de regione viæ.
Si quibus in terris, qua ſimus in urbe rogabit:
Corneli referas me licet eſſe foro.
Cur abſim, quæret: breviter, tu multa fatere,
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si, quando veniet? dicet: reſponde, poëta
Exierat: veniet cum citharœdus erit.

O Libelle, proficiſcere Romam. Si rogabit Fauſtinus, *unde veneris; reſpondebis de regione via Æmiliæ. Si percontabitur, quibus in terris ſimus, qua in civitate; fas eſt reſpondeas me eſſe* in *foro Cornelii. Rogabit cur abſim: tu breviter fatere multa. Nequibat pati faſtidia vana togæ. Si dicet, Quando redibit? Reſponde, Poeta diſceſſerat, revertetur cum citharœdus evaſerit.*

Æmiliæ dices.] Illam intellige quam ſtravit Æmilius Lepidus, qua ſcilicet iter erat ad forum Cornelii, hodie *Imola.*

Breviter tu multa.] Paucis verbis complectere

plectere cauſſas abſentiæ meæ, ſcilicet me non poſſe in urbe tot ſubire vana togatorum officia.

Reſponde.] Ultima videtur longa; ſed priſcorum more hoc verbum eſt tertiæ conjugationis. Legunt alii,

Quando venit? dicet: tu reſpondeto, Poeta.

Cum Citharœdus.] Tunc enim temporis Romæ pluris fiebant citharœdi, quam poëtæ: ita Romanorum mores carpit, epig. 65. lib. 5.

Artes diſcere vult pecunioſas?
Fac diſcat citharœdus aut choraules.

Ad eundem, ſoli Julio eſſe commendandum. V.

VIs commendari, ſine me curſurus in urbem,
Parve liber, multis? an ſatis unus erit?
Unus erit, mihi crede, ſatis, cui non eris hoſpes,
Julius, aſſiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc adeas, primique in limine tecti,
Quos tenuit, Daphnis, nunc tenet ille Lares.
Eſt illi conjux, quæ te manibuſque ſinuque
Excipiet, vel ſi pulverulentus eas.
Hos tu ſeu pariter, ſive hanc, illumve priorem
Videris, hoc dices, Marcus avere jubet.
Hoc ſatis eſt. alios commendat epiſtola; peccat
Qui commendandum ſe putat eſſe ſuis.

O exigue libelle, ſine me properaturus Romam, cupiſne commendari multis? An unus ſufficiet? Mihi fidem adhibe, unus cui non eris extraneus, ſufficiet Julius, cujus nomen prædico aſſiduè. Statim hunc convenias. Nunc vero in introitu primæ domus ille habet domicilium, quod occupavit Daphnis. Habet uxorem quæ manibus & gremio te accipiet, etiamſi adventas pulverulentus. Sive tu conſpexeris hos ſimul, ſive hanc prius, aut illum, hoc dices, Marcus nuntiat ſalutem. Hoc ſufficit. Alii commendantur literis. Fallitur qui credit ſe eſſe commendandum ſuis amicis.

Primique.] Julius habitat in prima ſtatim domo ingredientibus Romam via Æmilia, hanc appellat *limen primi tecti*: Julii vero ædes prior poſſederat Daphnis. Legunt alii,

Protinus hunc primæ quæres in limine Tectæ.

Tecta vero erat quædam urbis via, in cujus ingreſſu erant ædes illius Julii, de quo lib. 1. epig. 16.

Manibuſque ſinuque.] His verbis gratiſſimum fore Julio atque ejus uxori hunc librum auguratur.

Marcus.] Martialis. Ut advenientes *ave*, ſeu *ſalve*, ſic abeuntes & recedentes *vale* dicebant. Suetonius in Auguſto cap. 53. Briſſonius de formulis lib. 8.

Ad Marcellinum cui aſſentatur ob natales patris, & reſectam primam barbam. VI.

LUx tibi poſt Idus numeratur tertia Maias,
Marcelline, tuis bis celebranda ſacris.
Imputat ætherios ortus hæc prima parenti:
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit jucundæ munera vitæ,
Plus nunquam patri præſtitit illa dies.

O Marcelline, tu computas diem decimum octavum Maii bis colendum tuis ſacrificiis. Hæc prima edidit genitorem in lucem ætheriam: hæc prima tibi decerpit barbam ex genis florentibus. Quamvis illa lux conceſſerit ingens donum vitæ gratæ, numquam plus largita eſt patri.

Idus.]

Idus.] Martius, Maius, Julius, October Nonas ſeptimo, Idus decimo quinto die habent. Menſes cæteri quinto Nonas, & Idus decimo tertio.

Bis celebranda.] quod ea die pater natus ſit, & ipſe Marcellinus depoſuerit primam barbæ lanuginem: hæc enim lanugo deponebatur magna conviviorum & ludorum celebritate.

Magna licet.] Quod dies natalis vitam patri dederit, munus eſt ingens; ſed majus eſt, quod eadem illa die filius vir evaſerit: nam viri appellabantur a barba reſecta.

De Sportula ſublata, & cœna recta revocata. VII.

CENTUM miſelli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium laſſi,
Quos dividebat balneator elixus,
Quid cogitatis, ô fames amicorum?
Regis ſuperbi ſportulæ receſſerunt.
Nihil ſtropharum eſt: jam ſalarium dandum eſt.

Jam valete, ô miſeri, centum quadrantes merces clientis defatigati, quos diſtribuebat balneator elixus. O fames amicorum, quid cenſetis? Sportulæ regis ſuperbi ſublatæ ſunt. Nihil fallaciarum eſt: ſalarium nunc donandum eſt.

Valete.] Quia ſalarium, id eſt cœna recta datur. Suetonius in Nerone cap. 16. *Publica cœna ad ſportulas redacta.* Nero cœnam rectam clientibus exhibitam a potentioribus redegerat ad ſportulam; quæ calathus fuit, quo primum opſonia, poſtea centum quadrantes dabantur. Domitianus vero abrogato illo Neronis edicto revocavit cœnas rectas. Suetonius in Domitiano cap. 7. *Sportulas publicas ſuſtulit, revocata cœnarum rectarum conſuetudine.*

Congiarium.] dicitur donum a congio menſura liquidorum.

Balneator elixus.] aquarum & vaporum calore prope coctus. Balneator hîc ſumitur pro eo qui ſportulam diſtribuebat clientibus ſimul cum domino lavantibus.

O fames.] Exiguam quippe ſportulam largientes patroni fame necabant ſuos clientes.

Regis ſuperbi.] hoc eſt patroni, quem dominum & regem appellabant clientes: vel Neronis ſuperbi, qui cœnas rectas ſuſtulerat: poſterior hic ſenſus magis mihi placet. Epig. 2. lib. Spect.

Abſtulerat miſeris tecta ſuperbus ager.

Neronis nempe.

Nihil ſtropharum.] Sportulas quandoque imminuebant avari, nec opſonia data æquabant centum quadrantes, & hæ erant ſtrophæ quibus clientes circumveniebantur, & fame peribant: ſtropha fallacia eſt ἀπὸ τῦ ςρέφειν vertere.

Salarium.] Annuas mercedes, & ſtipendia ſignificat, hîc vero victum unius diei, & videtur accipiendum pro cœna recta.

In Quinctum amatorem. VIII.

THAIDA Quinctus amat. quam Thaida? Thaida luſcam.
Unum oculum Thais non habet, ille duos.

Quinctus ardet Thaida. Quam Thaida? Thaida luſcam. Thais caret uno oculo, ille duobus.

Unum oculum.] Jocus eſt a veritate ad metaphoram: Thais enim vere carebat uno oculo: Quinctus vero metaphorικῶς duobus carere dicitur, quod amore ita obcæcabatur, ut vitia illius non deprehenderet.

In Cinnam obtrectatorem. IX.

VERSICULOS in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cujus carmina nemo legit.

Cinna dicitur ſcribere carmina adverſus me : ille non ſcribit cujus verſus a nemine leguntur.

Nemo legit.] Ineptum poëtam irridet, cujus verſus perinde a nemine legebantur, ac ſi nunquam in lucem prodiiſſent. Epig. 64. lib. 6.

In Philomuſum aſotum. X.

CONSTITUIT, Philomuſe, pater tibi millia bina
Menſtrua, perque omnes præſtitit illa dies,
Luxuriam premeret cum craſtina ſemper egeſtas,
Et vitiis eſſet danda diurna tuis.
Idem te moriens heredem ex aſſe reliquit:
Exheredavit te, Philomuſe, pater.

O Philomuſe, pater tibi aſſignavit duo millia in menſem, & præbuit illa per omnes dies, cum craſtina inopia ſemper urgeret luxum, & tribuendum eſſet diarium tuis vitiis. Idem moriens inſtituit te heredem ex aſſe: O Philomuſe, genitor exheredavit te.

Perque omnes.] Duo millia ſeſtertiûm diſtribuit pater in triginta partes, & ſingulas ſingulis diebus dedit Philomuſo, qui adeo prodigus erat, ut omnia effunderet. Alii intelligunt duo quidem millia in unum menſem aſſignata fuiſſe Philomuſo, ſed tamen propter immodicas impenſas ſingulis diebus duo millia Philomuſo data, atque ab illo fuiſſe conſumpta, ita ut in craſtinum nihil ipſi prorſus ſupereſſet. Videat lector. Horatius ſat. 3. lib. 1. ſermonum.

——— *Decies centena dediſſes*
Huic parco, paucis contento, quinque diebus
Nil erat in loculis,

Ex aſſe.] Ex tota hereditate in duodecim uncias ut plurimum diviſa, quæ aſſem efficiunt.

Exheredavit te.] Cum enim factus ſui juris Philomuſus patrimonium brevi dilapidaturus eſſet, pater illum heredem inſtituens perinde fecerat, ac ſi exheredaſſet. Vel *exheredavit*, quod vivens pater tot & tantas impenſas ſuppeditavit Philomuſo, ut hereditatem vel nullam, vel ære alieno obrutam reliquerit.

Ad Quinctum amatorem Martiali iratum. XI.

SI tua nec Thais, nec luſca eſt, Quincte, puella,
Cur in te factum diſtichon eſſe putas?
Sed ſimile eſt aliquid: pro Laide, Thaida dixi.
Dic mihi, quid ſimile eſt, Thais, & Hermione?
Tu tamen es Quinctus: mutemus nomen amantis,
Si non vult Quinctus, Thaida Sextus amet.

O Quincte, ſi tua puella nec eſt Thais, nec luſca; quare credis diſtichum eſſe compoſitum in te? Sed eſt aliqua ſimilitudo: pro Laide, nominavi Thaida. Dic mihi quam ſimilitudinem habent Thais & Hermione? Nihilominus tu es Quinctus: mutemus nomen amantis: ſi Quinctus non vult, Sextus ardeat Thaida.

Si tua.] Hermionen amabat Quinctus, non Thaida, ut dictum eſt epig. 8. ſupra.

Pro Laide.] Si puella tua Lais vocaretur, haberet aliquam nominis ſimilitudinem cum Thaide.

Tu tamen es Quinctus.] Et ego Quinctum nominavi; unde Quinctus videtur notatus.

Mutemus.] Cum enim meis in jocis ſemper utar nominibus fictis, nihil refert utrum Quinctum, aut Sextum Thaidis amatorem nominem.

In Fabullum a cujus cœna unctos quidem, ſed incœnatos convivas redire dicit. XII.

UNGUENTUM fateor bonum dediſti
Convivis here: ſed nihil ſcidiſti.
Res ſalſa eſt bene olere, & eſurire.
Qui non cœnat, & ungitur, Fabulle,
Hic vere mihi mortuus videtur.

Fateor, heri largitus es convivis bonum unguentum: ſed nihil ſcidiſti. Res eſt ſalſa bene olere, & eſurire. O Fabulle, hunc exiſtimo vere mortuum, qui non cœnat, & ungitur.

Unguentum.] Ante cœnam corpus ungere ſolebant veteres.

Scidiſti.] Verbum eſt conviviorum proprium: qui vero nihil ſcindebat, nihil convivis comedendum diſtribuebat.

Res ſalſa.] ironikōs, id eſt ridicula & inepta.

Mortuus.] Mortui quippe unguntur, nec comedunt.

In Næviam, quæ appoſitos cibos dixerat eſſe crudos, ne comederentur. XIII.

DUM non vis leporem, dum non vis carpere mullum,
Et plus quam patri, Nævia, parcis apro:
Accuſas, rumpiſque coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit, nunquam ſic ego crudus ero.

O Nævia, dum recuſas ſcindere leporem & mullum, atque ab apro te abſtines, plusquam a genitore; criminares, & laceras coquum, veluti appoſuerit omnia cruda, hoc modo nunquam ego vexabor cruditate.

Nunquam ſic ego.] Ex nimia ſaturitate oritur cruditas ſtomachi, qua non erat laboraturus Martialis, cum cibos crudos prætexeret Nævia, atque a menſa integros auferri juberet.

De Tucio famelico. XIV.

ROMAM petebat eſuritor Tucius,
Profectus ex Hiſpania.
Occurrit illi ſportularum fabula:
A ponte rediit Mulvio.

Tucius famelicus profectus ex Hiſpania ibat Romam. Fabula ſportularum occurrit illi; reverſus eſt a ponte Mulvio.

Occurrit.] In ponte Mulvio diſtante mille paſſibus ab urbe accepit Tucius, quam tenuis ſportula daretur Romæ, atque illinc ne periret fame, in Hiſpaniam rediit.

De Codro amatore cæco. XV.

PLus credit nemo, quam tota, Codrus in urbe.
Cum ſit tam pauper, quomodo? cæcus amat.

In tota civitate nullus magis credit, quam Codrus. Qua ratione, cum adeo egenus ſit? Cæcus amat.

Credit.] Ludit in ambiguitate verbi *credere*, quod ſignificat fidem adhibere, & dare pecunias mutuo.

Cæcus amat.] hoc eſt, amore obcæcatus exiſtimat puellam eſſe formoſam, quæ tamen deformis eſt: vix enim credam vere fuiſſe cæcum hunc Codrum, qui amaret puellam, quam audierat eſſe formoſam. Epig. 49. lib. 8.

In Cerdonem munerarium. XVI.

DAs gladiatores, ſutorum regule Cerdo,
Quodque tibi tribuit ſubula, ſica rapit.
Ebrius es: nec enim faceres id ſobrius unquam,
Ut velles corio ludere, cerdo, tuo.
Luſiſti, ſatis eſt: ſed te, mihi crede, memento
Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua.

O Cerdo regule ſutorum, exhibes gladiatores, & quod tibi acquirit ſubula, illud aufert gladius. Temulentus es: nunquam enim id ageres ſiccus, ut cuperes, ô cerdo, ludere tuo corio. Luſiſti: ſufficit: at, mihi crede, recordare nunc te continere in tua pellicula.

Das gladiatores.] Hunc cerdonem iterum irridet epig. 59. infra, qui Bononiæ munus gladiatorium exhibuerat, quod olim principes tantum civitatis, & magiſtratus edidere: ut patet ex Suetonio cap. 28. in Claudio. Cerdo vero, & ſutor in eo differunt, quod ſutor calceos faciat, cerdo reſarciat.

Subula.] Quæſtum facis, quem ſica gladiatorum nempe, tibi eripit e manibus.

Ut velles corio.] id eſt, impenſis tuis ludos exhibere.

Nunc in pellicula.] Infra artificii, & conditionis tuæ terminos contine te: huic proverbio locum dedit Aſinus Cumanus, qui leonis pellem ſibi adaptaverat, qua exutus, & agnitus ad necem uſque verberatus eſt.

In Sabidium male olentem. XVII.

CIrcumlata diu menſis ſcriblita ſecundis
Urebat nimio ſæva calore manus:
Sed magis ardebat Sabidî gula: protinus ergo
Sufflavit buccis terque, quaterque ſuis.
Illa quidem tepuit, digitoſque admittere viſa eſt.
Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

Scriblita diu circumgeſtata ſecundis menſis nimio calore ſæva adurebat manus: ſed Sabidii gula ardentior erat; ſtatim igitur ſuis buccis ſufflavit ter & quater. Illa quidem tepefacta eſt, & viſa eſt poſſe tangi digitis: ſed nullus potuit tangere, merda fuit.

Scriblita.] Placentæ ſpecies.

Sed nemo.] Quia impuro Sabidii halitu fuerat corrupta. Epig. 93. lib. 7.

In Maximum recitatorem importunum. XVIII.

PERFRIXISSE tuas queſta eſt præfatio fauces.
Cum te excuſaris, Maxime, quid recitas?

In exordio conqueſtus es raucas eſſe tuas fauces. O Maxime, cum te excuſaris, cur recitas?

Perfrixiſſe.] Nimio frigore te factum eſſe raucum.

Cum te excuſaris.] Recitare non debuiſti, ſed tibi & nobis parcere.

De vipera in ore urſæ. XIX.

PROXIMA centenis oſtenditur urſa columnis,
Exornant fictæ qua Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus,
Pulcher Hylas: teneram merſit in ora manum.
Vipera ſed cæco ſcelerata latebat in ore,
Vivebatque anima deteriore fera.
Non ſenſit puer eſſe dolos, niſi dente recepto,
Dum perit, ô facinus falſa quod urſa fuit!

Urſa videtur vicina centenis columnis, ubi belluæ adumbratæ decorant Platanona. Dum formoſus Hylas ludens circum explorat apertas illius fauces; inſeruit manum teneram in ora. At vipera improba deliteſcebat in faucibus tenebroſis. & bellua vivebat ſpiritu nequiore. Puer non advertit ineſſe fraudes, niſi dum moritur læſus dente, ô ſcelus quod fuit urſa ficta.

Proxima.] Platanon locus ſcilicet platanis conſitus erat juxta porticum forte Vipſanam de qua epig. 14. lib. 2. ubi feræ erant marmoreæ, vel æneæ.

Hylas.] Ejuſdem nominis puer ab Hercule adamatus fuit; ab hoc Hyla pueri formoſi Hylæ dicti ſunt.

Cæco in ore.] Intus enim videre non poterat: legunt alii *in ære*, & urſam æneam fuiſſe intelligunt.

Vivebatque anima.] Peſtifera nempe & exitiali, vipera quippe latebat in ejus faucibus.

Falſa quod.] Vera enim urſa puero tam formoſo pepercisſet: vel ab ea abſtinuiſſet puer. Alii, *ô facinus anſa quod urſa fuit.* Alii, *ô facinus falſa quod urſa facit.*

De Canio ridiculo. XX.

DIc Muſa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrum ne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falſus adſtruit ſcriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Laſcivus elegis, an ſeverus heroïs?
An in cothurnis horridus Sophocleis?
An otioſus in ſchola poëtarum
Lepôre tinctos Attico ſales narrat?
Hinc ſi receſſit, porticum terit templi.
An ſpatia carpit lentus Argonautarum?

O Muſa, refer quid faciat Canius Rufus meus? Anne committit ſcriptis non perituris evolvendam hiſtoriam temporum Claudianorum? an quæ Neroni tribuit falſus ſcriptor? an imitatur facetias Phædri malitioſi? an laſcivus elegis, an gravis heroïcis? an triſtis in cothurnis Sophocleis? an feriatus recitat in ſchola poëtarum jocos reſperſos Attica venuſtate? hinc ſi abiit, deambulat in portico templi. An otioſus emetitur ſpatia Argonautarum? an poſt meridiem

An delicatæ Sole rurſus Europæ
Inter tepentes poſt meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Titi-ne thermis, an lavatur Agrippæ,
An impudici balneo Tigellini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æſtuantes jam profectus ad Baias
Piger Lucrino naviclatur in ſtagno?
Vis ſcire, quid agat Canius tuus? ridet.

iterum ad ſolem ſedet inter tepidas buxos delicata Europa? aut ambulat ſolutus anxietatibus moleſtis? an Titi, aut Agrippa thermis abluitur? an balnea impuri Tigillini? an potitur villa Tulli, & Lucani? an properat ad Quartum amœnum Pollionis? an jam profectus ad Baias ferventes iners navigat in ſtagno Lucrino? places diſcere quid faciat tuus Canius? ridet.

Canius.] De quo epig. 70. lib. 1.

Acta Claudianorum.] Claudii Imperatoris & ejus familiæ hiſtoria nota eſt ex Suetonio, & aliis.

An quæ Neroni.] An emendat hiſtoriam Neronis quam adulantes ipſi auctores falſo ſcripſerant. Tacitus in prœmio Annalium. *Tiberii, Caiique, & Claudii, ac Neronis res, florentibus ipſis ob metum falſa; poſtquam occiderant recentibus odiis compoſita ſunt.*

Phædri.] Qui fuit Auguſti libertus; fabulas Æſopi ex græco latinas fecit: improbum vero dixit, quia fictis animalium colloquiis ſui temporis mores acute carpit.

Elegis.] Elegiarum materiam ſic definit Horatius in Arte poëtica,

Verſibus impariter junctis querimonia primum,
Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos.

Severus heroïs.] Grave eſt enim heroïci carminis argumentum.

Sophocleis cothurnis.] hoc eſt, an componit tragœdias? in quibus inducti heroës altis nitebantur calceamentis, quæ dicta ſunt cothurni. Sophocles carminis gravitate cæteros tragicos longe ſuperavit.

Porticum terit templi.] Ambulat in porticu templi Iſidis, epig. 14 lib. 2. ubi etiam egimus de porticu Argonautarum & Europæ porticu, in qua poſt meridiem apricabatur Canius.

Titi ne thermis.] Titi Imperatoris thermas interpretare. Legunt alii *ſtertitne thermis*, minus bene meo judicio, ſed forte bene legeretur,

Stertitne, thermis an lavatur Agrippæ.

Agrippa quoque thermas conſtruxerat, quibus nomen ſuum impoſuerat.

Tigillini.] Alii legunt *Tigellini*: fœdiſſimus fuit ille temporibus Neronis, de quo Tacitus lib. 14. Annalium. Juvenalis ſat. 1.

Pone Tigellinum, &c.

Tulli & Lucani.] De his duobus fratribus dictum lib. 1. epig. 37. hoc eſt, an ruſticatur.

Ad Quartum.] Prædium nempe ad quartum ab urbe lapidem.

An æſtuantes.] Aquas calidas Baiarum intellige in Campania, ubi & ſtagnum Lucrinum. Lib. 1. epig. 63.

In crudelem dominum. XXI.

PROSCRIPTUM famulus ſervavit fronte notatus.
Non fuit hæc domini vita, ſed invidia.

Servus fronte ſignatus tuitus eſt proſcriptum. Non fuit hæc ſalus heri, ſed vituperium.

Proſcriptum.] Antium Reſtionem hunc fuiſſe putant Interpretes: de quo Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 11.

Fronte notatus.] De notis quæ ſervorum frontibus inurebantur. Epig. 29. lib. 2.

Sed invidia.] Summa enim humanitate uſus erga dominum crudelem ſervus omnibus eum fecit odioſum.

De

De Apicio helluone. XXII.

DEDERAS, Apici, bis tricenties ventri,
Sed adhuc ſupererat centies tibi laxum.
Hoc tu gravatus, ne famem & ſitim ferres,
Summa venenum potione duxiſti.
Nil eſt, Apici, tibi guloſius factum.

O Apici donaveras ſexcenties abdomini, ſed tibi reſtabat adhuc centies largum. Hoc tu dolens extremo hauſtu bibiſti venenum, ne patereris famem & ſitim. O Apici, nihil egiſti guloſius.

Bis tricenties.] Apicius, de quo Seneca ad Helviam, ſeptingenta millia ſeſtertiûm habebat in bonis: ſexcenta millia luxu conſumpſerat, centum vero millia ſupererant, at veritus ille ne hac ſumma explere gulam non poſſet, venenum bibit.

Centies laxum.] hoc eſt, non minus centies, imo vero amplius. Alii legunt *luxu* pro luxui.

Tibi.] Alii *te.*

Guloſius.] Is enim omnium guloſiſſimus videtur, qui centum ſeſtertiûm millibus dives famem & ſitim timeat: vel poëta irridet Apicium, quaſi centies emiſſet ſummam potionem qua periit, unde cariore pretio nunquam biberat.

In invitatorem apponentem cibos ſervis non convivis. XXIII.

OMNIA cum retro pueris opſonia tradas:
Cur non menſa tibi ponitur a pedibus?

Cum a tergo porrigas ſervis omnes cibos, quare non ſternis menſam ad pedes?

Omnia cum retro.] Diſcumbentibus dominis miniſtrantes ſervi ad pedes ſtabant. Seneca lib. 3. de beneficiis cap. 27. *Ut primum diluxit, ſervus qui cœnanti ad pedes ſteterat, narrat quæ inter cœnam ebrius dixiſſet.* Avarus vero iſte invitator cibos omnes pueris tradebat auferendos, ut craſtinam in cœnam ſervarentur: vel forte pueris quos amabat, comedenda opſonia tradebat: ergo debuit menſam ponere a pedibus.

De hernioſo haruſpice. XXIV.

VITE nocens roſa ſtabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, tuis victima grata ſacris;
Quem Tuſcus mactare Deo cum vellet haruſpex,
Dixerat agreſti forte, rudique viro;
Ut cito teſticulos peracuta falce ſecaret,
Teter ut immundæ carnis abiret odor.
Ipſe ſuper virides aras luctantia pronus
Dum reſecat cultro colla, premitque manu:
Ingens iratis apparuit hernia ſacris.
Occupat hanc ferro rusticus, atque ſecat;
Hoc ratus antiquos ſacrorum poſcere ritus,
Talibus & fibris numina priſca coli.

Hircus reus palmitis corroſi interiturus ſtabat ad altaria, victima grata tuis ſacrificiis, ô Bacche; quem Deo immolare volens haruſpex Tuſcus forte dixerat homini agreſti atque imperito, ut quamprimum exſecaret teſticulos falce peracuta, ut putidus odor fœda carnis evaneſceret. Dum ipſe haruſpex pronus ſuper altaria viridantia cultro reſecat cervicem reſiſtentem, & ſtringit manu. Grande ſcrotum viſum eſt ſacrificiis infenſis: rusticus ferro invadit illud, atque ſecat: exiſtimans hoc requiri ex priſca conſuetudine ſacrorum, & numina antiqua coli ejuſmodi

 Sic

Sic modo qui Tuſcus fueras, nunc Gallus haruſpex,
Dum jugulas hircum, factus es ipſe caper.

fibris. Sic qui paulo ante fueras Tuſcus haruſpex, nunc Gallus, dum mactas hircum, ipſe evaſiſti caper.

Vite nocens roſa.] Epig. 39. lib. 13.

Laſcivum pecus, & viridi non utile Baccho
Det pœnas. nocuit jam tener ille deo.

Alii legunt *vi e roſea.* Judicet lector.

Quem Tuſcus.] Ex Tuſcia, ſive Hetruria, hodie *la Toſcana*, Romam allata eſt haruſpicina. Haruſpex autem, teſte Donato ad Phormionem Terentii actu 4. ſcen. 4. ab haruga nominatur. Nam haruga dicitur hoſtia ab hara, in qua concluditur & ſervatur. Alii qui ſine aſpiratione ſcribunt, dici putant quia *in ara inſpicit exta.*

Virides.] hoc eſt ſtratas herba viridi.

Iratis.] Forte propter irreverentiam haruſpicis, cujus hernia apparebat, quam exſecuit ruſticus, cum hirci reſticulos abſcindere debuiſſet.

Qui Tuſcus.] Ludit poëta in voce *Gallus*, quaſi ille haruſpex patriam commutaſſet; ſed intelligit *Gallum* fuiſſe factum, hoc eſt caſtratum: Sacerdotes enim Cybeles caſtrati dicebantur Galli.

Ipſe caper.] Hircus & caper in eo differunt, quod hic caſtratus ſit, ille vero minime: aliquando tamen confunduntur. Virgilius ecloga 7.

Vir gregis ipſe caper.

Ad Fauſtinum de inepto rhetore. XXV.

SI temperari balneum cupis fervens
Fauſtine, quod vix Julianus intraret:
Roga, lavetur, rhetorem Sabineum.
Neronianas is refrigerat thermas.

O Fauſtine, ſi vis refrigerari balneum æſtuans, quod vix ingrederetur Julianus: ora rhetorem Sabineum, in eo *lavetur. Ille temperat thermas Neronianas.*

Julianus.] qui aquis nonniſi ferventibus lavabat.

Roga.] Secutus ſum Aldinam lectionem. Alii,

Roga, lavetur hic rhetor Sabineus.

Alii,

Rogo lavet uti rhetorem Sabineum.

Ineptum nempe, qui orationis frigore aquam etiam ferventem refrigeraverit.

Neronianas.] Cæteris calidiores: refrigerat, alii *refrigeret*: hoc eſt qui vel aquam calidiſſimam refrigerare poſſit: Jocus eſt a frigore aëris ad orationis frigus ſeu potius ineptias. Videat lector.

In Candidum avarum, qui excepta uxore, nihil commune habebat cum amicis. XXVI.

PRÆDIA ſolus habes, & ſolus, Candide, nummos:
Aurea ſolus habes, myrrhina ſolus habes:
Maſſica ſolus habes, & Opimî Cæcuba ſolus:
Et cor ſolus habes, ſolus & ingenium.
Omnia ſolus habes: hoc me puto velle negare:
Uxorem ſed habes, Candide, cum populo.

O Candide, ſolus poſſides prædia, & ſolus nummos: ſolus poſſides pocula *aurea, ſolus poſſides myrrhina; ſolus poſſides Maſſica, & ſolus Cæcuba Opimii: tu ſolus cordatus es, & ſolus ingenioſus. Solus poſſides cuncta: hoc, opinor, negaturus ſum; at tibi, ô Candide, uxor eſt* communis *cum populo.*

O Candide.] de quo jam ſupra lib. 2. epig. 43.

Solus habes.] Ex tuis bonis nihil communicas cum amicis.

Myrrhina.] de quibus lib. 14. epig. 113.

Opimî Cæcuba.] de vino Opimiano dictum epig. 27. lib. 1. de vino Maſſico. epig. 111. lib. 13.

Et cor.] Solus ſapere tibi videris.

Hoc me puto.] Negaturus ſum, inquit poeta,

Poëta, te unum! frui omnibus tuis bonis: alii enim ſimul cum eo dominantem ejus fundum arabant. Legunt alii,

Hæc nec puta poſſe negari.

In Gallum, a quo ad cœnam non revocabatur. XXVII.

NUnquam me revocas, venias cum ſæpe vocatus:
Ignoſco, nullum ſi modo, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium eſt utriuſque, quod? inquis.
Et mihi cor non eſt, nec tibi, Galle, pudor.

Nunquam me revocas, cum invitatus crebro accedas: O Galle, parco, ſi modo neminem invitas: vocas alios: dedecus eſt utrinque. Quod? ais. O Galle, nec ego habeo prudentiam, nec tu verecundiam.

Et mihi cor non eſt.] nec enim te invitare deberem.

Nec tibi, Galle.] Cum me de te bene meritum ad cœnam non revoces.

In Neſtorem male olentem. XXVIII.

AURICULAM Mario graviter miraris olere.
Tu facis hoc: garris, Neſtor, in auriculam.

Tibi mirum eſt, fœtere aurem Mario. Tu efficis hoc, ô Neſtor, garris in aurem.

Tu facis hoc.] Tu in cauſſa es cur illi male oleat auricula, cui graveolentiam afferſ impuro tuo halitu.

In Zoilum quondam ſervum. XXIX.

HAs cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

O Saturne, cum duplici compede Zoilus tibi conſecrat has catenas, annulos priores.

Gemina compede.] Servi improbi compedibus vincti opus in ergaſtulo faciebant.

Dedicat.] Servi libertate donati compedes & catenas conſecrabant Saturno, qui per annum laneo vinculo alligatus Saturnalibus, menſe ſc. Decembri ſolvebatur: Saturnus ergo vinctorum deus: his verbis ſignificat Poëta Zoilum fuiſſe ſervum.

Annulos.] Cum appellat annulos priores, notat Zoilum ex ſervo factum eſſe equitem: ſi enim ferrei fuerunt annuli priores, indicat alios deinde geſtaviſſe Zoilum, & quidem dignitatis equeſtris inſigne. Epig. 38. lib. 11.

Zoile, quid tota gemmam præcingere libra
Te juvat, & miſerum perdere ſardonycha?
Annulus iſte tuis fuerat modo cruribus aptus,
Non eadem digitis pondera conveniunt.

Ad Gargilianum pauperem. XXX.

SPORTULA nulla datur: gratis conviva recumbis.

Nulla donatur ſportula; conviva recumbis gratuito. Roga,

Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula eſt, & fuſcæ penſio cellæ?
Unde datur quadrans? unde vir es Chiones?
Cum ratione licet dicas te vivere ſumma:
Quod vivis, nulla cum ratione facis.

ô Gargiliane, quid agis Romæ? Unde habes togulam, & mercedem gurguſtii obſcuri? Unde accipis quadrantem? Unde es vir Chiones? Licet dicas te vivere cum ſumma frugalitate: ſine ullo judicio agis, quod vivis.

Gratis.] Nulla enim mercede accepta, clientes tunc una cum patrono cœnabant.
Quadrans.] Quo pretio lavabant pauperes. Horatius ſat. 3 lib. 1.
——— *dum te quadrante lavatum Rex ibis:*
Chione vero ſcortum ſui corporis copiam egenis faciebat.
Cum ratione licet.] Jocus eſt in ambiguo, in priori verſu moderationem, in poſteriori vero judicium ſignificat: enimvero mori præſtaret, quam vitam tam miſeram ducere.

Ad Ruſinum divitem quem hortatur ad modeſtiam. XXXI.

SUNT tibi, confiteor, diffuſi jugera campi,
Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et ſervit dominæ numeroſus debitor arcæ,
Suſtentatque tuas aurea menſa dapes.
Faſtidire tamen noli, Rufine, minores.
Plus habuit Didymus, plus Pilomelus habet.

Habes agros valde amplos, fateor, ædes tuæ urbanæ occupant multa prædia: & multi debitores ſerviunt arcæ herili, & tuæ epulæ nituntur aurea menſa. Attamen, ô Rufine, noli reſpuere inferiores. Didymus fuit locupletior; Philomelus ditior eſt.

Urbani Lares.] Dii tui domeſtici occupant multa ædificia: *Ædificia omnia urbana prædia appellamus*, Juſtinianus Inſtit. lib. 2. tit. 3.
Arca dominæ.] hoc eſt, multi ſunt in ære tuo. Merito arcam dominam appellat; nam pecuniæ omnia obediunt. Epig. 77. lib. 1.
Aurea menſa.] Coronas tantum menſarum, non totas menſas aureas fuiſſe interpretatur Raderus: vel forte menſam auream dixit, quæ nempe ornata eſſet multis vaſis aureis. Vel ſimpliciter intellige auream fuiſſe, aut inauratam.
Didymus.] Malis artibus multa conſecutus erat infamis hic Didymus de quo epig. 43. lib. 12. Philomelus vero citharœdus forte fuit tempore Martialis locupletiſſimus, qui ambo utpote ditiores Rufinum faſtidire poſſint.

In Matriniam decrepitam. XXXII.

NON poſſum vetulam, quereris Matrinia? poſſum
Et vetulam: ſed tu mortua, non vetula es.
Poſſum Hecubam, poſſum Nioben, Matrinia: ſed ſi
Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

Non poſſum ſubagitare vetulam, an expoſtulas, ô Matrinia? poſſum & anum: at tu mortua es, non anus. O Matrinia, poſſum Hecubam & Nioben; at ſi illa nondum erit converſa in canem, nec hæc in lapidem.

Non poſſum.] Legunt alii, *An poſſim vetulam, quæris Matrinia?* Hæc vetula accuſabat Martialem, quod parum vir eſſet.

Poſſum

Poſſum Hecubam.] Cujus & Niobes notiſſima eſt fabula: his verbis ſignificat ſe poſſe quidem vetulas, ſed ſi nondum formam mulierum nimia ſenectute exuerint.

Qualem puellam velit. XXXIII.

INGENUAM malo: ſed ſi tamen illa negetur,
Libertina mihi proxima conditio eſt:
Extremo eſt ancilla loco: ſed vincet utramque,
Si facie nobis hæc erit ingenua.

Ingenua magis placet, at nihilominus ſi non ſit copia illius, libertina mihi eſt ſecundo loco: ſerva ultimo loco eſt. At ſi hanc habuero liberali forma, ſuperabit utramque.

Ingenuam malo.] Ingenui dicuntur qui ſtatim ut nati ſunt, liberi ſunt: libertini vero qui ex juſta ſervitute manumiſſi ſunt.

Sed vincet.] Ancilla vincet ingenuam & libertinam, ſi formoſa fuerit, atque ita ſolius formæ non conditionis rationem habet Poëta.

Ad Chionen nigram. XXXIV.

DIGNA tuo cur ſis, indignaque nomine, dicam.
Frigida es, & nigra es: non es, & es Chione.

Proferam cur merearis tuum nomen, & non merearis. Gelida es, & atra es, non es, & es Chione.

Chione.] χιὼν nix eſt: hæc mulier erat quidem Chione, quia frigida erat ut nix: at cum non eſſet candida ut nix, ſed nigra, non erat Chione.

De piſcibus ſculptis. XXXV.

ARTIS Phidiacæ toreuma clarum,
Piſces adſpicis: adde aquam, natabunt.

Vides piſces opus egregium artis Phidiacæ: adjunge aquam, natabunt.

Artis Phidiacæ.] Phidias ſculptor Athenienſis clariſſimus toreuticen invenit, id eſt artem conficiendorum toreumatum: eſt autem toreuma opus torno factum, & cælatum.

Adde aquam.] Adeo naturam æmulantur, ut a veris vix ſecerni poſſint.

In Fabianum avarum & arrogantem amicum. XXXVI.

QUOD novus, & nuper factus tibi præſtat amicus;
Hoc præſtare jubes me, Fabiane, tibi.
Horridus ut primo ſemper te mane ſalutem,
Per mediumque trahat me tua ſella lutum:
Laſſus ut in thermas decima, vel ſerius hora

O Fabiane, eadem officia a me exigis, quæ a novo & paucis ante diebus facto amico. Ut primo diluculo tibi incultus nuntiem ſalutem, & tua ſella me agat per medium cœnum: ut decima hora vel tardius defatigatus comiter te in thermas

Te ſequar, Agrippæ, cum laver ipſe Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decem-
bres,
Ut ſim tiro tuæ ſemper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, toga tritaque, mea-
que,
Ut nondum credas me meruiſſe rudem.

Agrippa, cum ipſe laver in thermis Titi. O Fabiane, hocne meritus ſum per triginta annos, ut ſemper ſim novus in tua amicitia? O Fabiane, hoc meritus ſum toga lacera, & mea, ut nondum exiſtimes me dignum rude.

O Fabiane.] De illo conqueritur, quod cum vetus eſſet ejus amicus, nihilominus eaſdem ſemper anteambulonis operas, quas a novis amicis exigebat.

Decima hora.] hoc eſt, duabus horis tardius ſolito: æſtate enim octava hora lavabant, nona vero cœnabant. De horis fuſe diximus epig. 8. lib 4.

Cum laver ipſe Titi.] Lavante enim in thermis Agrippæ Fabiano, cogebatur Martialis currere ad Titi thermas longe diſſitas. Notat arrogantiam Fabiani qui in iiſdem thermis lavari ſecum clientes non pateretur.

Meaque.] Cum clientes ſuos veſtibus donare ſoleant alii patroni.

Meruiſſe rudem] hoc eſt, liberationem officiorum: tractum eſt a gladiatoribus: nam gladiatores ingraveſcente ætate rude donabantur, ut apud Horat. in epiſtolis, & Juven. Qua rude accepta non cogebantur amplius pugnare: ſed publica alebantur pecunia. Senſus eſt: Putas me non demeruiſſe rudem, ut me alas ſine officio. Domitius. Ramireſius putat Poëtam ambigue alluſiſſe ad togam rudem, tritæ ſcilicet oppoſitam, & villoſam, quam pexam dixit epig. 44. lib. 2.

In iraſcentes amicos. XXXVII.

IRASCI tantum felices noſtis amici.
Non belle facitis; ſed juvat hoc facere.

O Divites amici, ſcitis tantum ſuccenſere. Non decenter agitis, ſed prodeſt hoc agere.

Non bene.] Iraſci enim amico, amicitiæ leges violare eſt.

Sed juvat.] Quia nihil datis poſtea amicis, quibus ſuccenſetis. Epig. 13. lib. 12.

Ad Sextum., Romæ non eſſe locum artibus honeſtis. XXXVIII.

QUÆ te cauſſa trahit, vel quæ fiducia
Romam,
Sexte? quid aut ſperas, aut petis inde?
refer.
Cauſſas, inquis, agam Cicerone diſertius
ipſo,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Ateſtinus cauſſas & Civis: utrumque
Noras: ſed neutri penſio tota fuit.
Si nihil hinc veniet, pangentur carmina no-
bis:
Audieris, dices eſſe Maronis opus.
Inſanis: omnes gelidis quicumque lacernis
Sunt tibi, Naſones Virgilioſque vides.

O Sexte, quæ ratio, aut quæ ſpes certa te accerſit Romam? dic quid inde aut ſperas, aut poſcis? dicam, ais, cauſſas eloquentius ipſo Cicerone, nec ullum habebo æqualem in triplici foro. Ateſtinus dixit cauſſas, & Civis: cognoveras utrumque: at neuter habuit integram penſionem domus. Si nihil hinc aſſequar, componam verſus: audieris, affirmabis eſſe opus Virgilii. Deſipis: omnes quicumque tibi occurrunt frigidis lacernis, cernis Naſones & Virgilios.

Atria magna colam. vix treis, aut quatuor iſta
Res aluit: pallet cætera turba fame.
Quid faciam? ſuade. nam certum eſt vivere Romæ.
Si bonus es, caſu vivere, Sexte, potes.

Colam magna atria. Vix tribus aut quatuor iſta res ſuppeditavit cibos: reliqua multitudo pallet fame. Quid agam? mone. Nam ſtatui vivere Romæ. Si probus es, ô Sexte, potes vivere fortuito.

Quæ te.] Corruptos Romanorum mores arguit Poëta, fingendo Sextum quendam decreviſſe vivere Romæ.
Diſertius.] Alii *diſertior*.
In triplici foro.] Vetus ſeu Romanum unum, alterum Julii Cæſaris, tertium Auguſti intellige.
Egit Aceſtinus & civis.] Alii *Caius*. Nomina forte ficta aut pauperum cauſſidicorum, qui ex cauſſis non erant conſecuti, unde totam ſolverent annuam conductæ domus penſionem.
Gelidis.] hoc eſt tritis lacernis, quæ frigus undique admitterent.
Sunt tibi.] Alii *ſunt ibi*, Romæ ſcil.
Atria magna.] hoc eſt potentiores colam, in atriis quippe magnum amicum expectabant clientes.
Si bonus.] Solis enim malis certa eſt vivendi ratio, hominis vero probi vita ex caſu pendet. Juvenalis ſat. 3.
Quid Romæ faciam? mentiri neſcio, &c.

De Lycori
quæ licet luſca bene de forma judicabat. XXXIX.

Iliaco ſimilem puerum, Fauſtine, magiſtro
Luſca Lycoris amat. quam bene luſca videt!

Lycoris luſca ardet puerum parem magiſtro Troiano. Quam perſpicax eſt luſca!

Iliaco magiſtro.] Pecoris ſcilicet magiſtro: Paridem forte intelligit. Legunt alii *miniſtro*, id eſt Ganymedi Jovis pocillatori.

In Theleſinum avarum. XL.

Mutua quod nobis ter quinquaginta dediſti
Ex opibus tantis, quas gravis arca premit:
Eſſe tibi magnus, Theleſine, videris amicus,
Tun' magnus, quod das: immo ego, quod recipis.

O Theleſine, te exiſtimas magnum amicum, quod nobis credidiſti centum & quinquaginta ex tantis divitiis, quas coërcet arca ponderoſa: O Theleſine, te exiſtimas magnum amicum, tu ne magnus es quod credis? Immo ego ſum magnus quod reſtituo.

Ter quinquaginta.] millia ſcilicet ſeſtertiûm. Legunt alii *ter quinquagena*, ne finalis in *ginta* corripiatur, verum eſt anceps, reperitur longa lib. 7. epig. 8. & brevis lib. 12. epig. 26.
Tun' magnus.] Legunt alii *tu magnus.*
Immo ego.] quia ego pauper reſtituo diviti. Significat Poëta plus eſſe ter quinquaginta a paupere reſtitui, quam mutuo dari a divite.

De lacerta cælata. XLI.

Inſerta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, & timetur argentum.

Lacerta ducta manu Mentoris inſculpta phialæ ſpirat, & metuitur argentum.

Men-

Mentoris] qui cælator fuit clariſſimus. Lib. 9. epig. 60.

— ——— & ſi qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu.

Plinius lib. 33. cap. 11. *Lucius vero Craſſus orator duos ſcyphos Mentoris artificis manu cælatos habuit centum ſeſtertiis.*

Ducta.] Proprium eſt cælatorum & ſculptorum verbum. Virgilius lib. 6. Æneid. v. 848.

Excudent alii ſpirantia mollius æra,
Credo equidem: vivos ducent de marmore vultus.

Et timetur.] Cum lacerta vivere videatur.

In Pollam tegentem rugas ventris. XLII.

LOMENTO rugas uteri quod condere tentas,
Polla: tibi ventrem, non mihi labra linis.
Simpliciter pateat vitium fortaſſe puſillum.
Quod tegitur, majus creditur eſſe malum.

O Polla, quod conaris lomento tegere rugas uteri, tibi linis uterum, non mihi labra. Sincere detegatur vitium forte parvum. Majus eſſe malum exiſtimatur quod occultatur.

Lomento.] Lomentum, teſte Roberto Stephano, farina fabacea qua ad eruganda corpora uſa eſt antiquitas. Uterum vero linebat Polla, ut ſulcis abſconditis puella videretur.

Non mihi labra linis.] id eſt, non me decipis hoc fuco, quo ſenſu Plautus dicit, *os ſublinere.* Hæc dicendi formula originem traxit a genere ludi quo dormientibus ora pinguntur, quos cum aliis ludibrio eſſe vellent antiqui, eos dormientes per jocum liniebant colore aliquo, vel fuligine. Hæc furmula poteſt etiam deſumi ab iis qui amaras potiones ægrotis vel pueris exhibentes, labra poculorum melle illinunt, ut hac dulcedine primum decepti potionem hauriant.

Malum.] Alii *nefas.*

In Lentinum tingentem capillos. XLIII.

MENTIRIS juvenem tinctis, Lentine, capillis:
Tam ſubito corvus, qui modo cycnus eras
Non omneis fallis. ſcit te Proſerpina canum:
Perſonam capiti detrahet illa tuo.

O Lentine, fingis te juvenem comis coloratis: tam repente corvus factus, qui paulo ante cycnus eras. Non imponis omnibus. Proſerpina novit te canum: illa auferet larvam a tuo capite.

Mentiris juvenem.] Lentinus canos capillos tingebat, ut juvenis videretur.

Scit te Proſerpina.] Jovis & Cereris filia, quæ a Plutone rapta eſt in conjugem, unde inferorum regina dicitur. Qui autem morituri ſunt, priuſquam a Proſerpina tondeantur animam efflare nequeunt, ut canunt Poëtæ. Hanc cauſſam affert Virgilius cur Dido difficulter animam emitteret, lib. 4. Æneid.

Nondum illi flavum Proſerpina vertice crinem
Abſtulerat, Stygioque caput damnaverat orco.

Perſonam.] Perſona dicitur ficta imago vultus ſeu larva: illa vero capillorum tinctura eleganter capitis perſona dicitur, qua ablata Lentinus canus videbitur, atque orco damnandus.

In Ligurinum nimis poëtam. XLIV.

OCCURRIT tibi nemo quod libenter,
Quod quacumque venis, fuga eſt, & ingens

O Ligurine, viſne ſcire quid ſit, quod nullus tibi obviam ſit æquo animo, quod omnes fugiunt, & vaſta eſt ſolitudo

Circa

Digitized by Google

Circa te, Ligurine, ſolitudo:
Quid ſit ſcire cupis? nimis poëta es.
Hoc valde vitium periculoſum eſt.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipſas medio peruſta Sole,
Nec ſic ſcorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et ſtanti legis, & legis ſedenti,
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio: ſonas ad aurem.
Piſcinam peto: non licet natare,
Ad cœnam propero: tenes euntem.
Ad cœnam venio: fugas ſedentem.
Laſſus dormio: ſuſcitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir juſtus, probus, innocens timeris.

circum te, in quemcumque locum venis? Nimium poeta es. Hoc vitium periculoſiſſimum eſt. Ablatis catulis tigris feſſima non incutit tantum metum, nec dipſas adusta medio ſole, nec ſcorpius venenoſus. Quæſo enim, quis patiatur tantas moleſtias? Legis ſtanti, & legis ſedenti: legis properanti, & legis exonaranti ventrem, Fugio in thermas: clamas ad aurem. Eo in piſcinam: non fas eſt natare. Feſtino ad cœnam: moraris euntem. Venio ad cœnam: fugas ſedentem. Defatigatus dormio: excitas cubantem. Cupiſne ſcire quantum mali facias? Metueris licet *vir juſtus, probus, innocens.*

Nimis poëta es.] Lepide Horatius in fine Artis poëticæ:

Veſanum tetigiſſe timent, fugiuntque poetam
Qui ſapiunt.

Non tigris.] quæ tamen periculoſiſſima eſt dum equitem ſuorum catulorum raptorem inſequitur.

Dipſas.] Serpens a quo icti vexantur ſiti & æſtu: δίψα, ſitis, unde nomen deducit, *peruſta Sole* dicitur: vel quod apricetur ad Solem meridianum, vel quod plaga meridiana vivat.

Piſcinam peto.] Locus erat domi ubi aqua frigida lavabant: fuiſſe etiam piſcinas repidas conſtat ex Plinio juniore lib. 5. epiſt. 3. Fuit etiam piſcina publica.

Non licet.] Alii *non ſinis.*

Fugas ſedentem.] Nempe qui ad cœnam maturius veniebant, dum ſternerentur lecti ſedebant. Epig. 67. lib. 7.

Sternantur lecti, Cæciliane ſede.

Vir juſtus] Importuna tua recitatione adeo intolerabilis es, ut te patienter ferre quamvis probum nemo poſſit.

De eodem. XLV.

FUGERIT an menſas Phœbus cœnamque Thyeſtæ,
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta eſt, dapibuſque inſtructa ſuperbis:
Sed nihil omnino te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, oſtrea nolo: tace.

Neſcio utrum Sol fugerit menſas & cœnam Thyeſtæ: O Ligurine, nos fugimus tuam. Illa quidem ſplendida eſt & ornata epulis lautis: at nihil prorſus gratum eſt te recitante. Non placet mihi apponas rhombum, aut mullum bilibrem: nec placent boleti, nec oſtrea: ſile.

Fugerit an menſas.] Thyeſtes filius fuit Pelopis ex Hippodamia, & nepos Tantali, qui uxorem fratris ſui Atrei in adulterium pellexit, atque ex ea ſuſcepit filios, quos Atreus in vindictam tanti ſceleris eidem Thyeſtæ comedendos appoſuit. Propterea Poëtæ fingunt Solem horrore tantæ immanitatis expalluiſſe, mutatoque ſolito curſu rediiſſe ad auroram. Vide Seneca in Thyeſt.

Fugimus nos.] Ne cogamur audire te recitantem, epig. 50. infra.

Tace.] nos enim importuna recitatione enecas.

Ad

Ad Candidum cui excuſat officia anteambulonis, non a ſe quidem, ſed a liberto præſtita. XLVI.

EXIGIS a nobis operam ſine fine togatam:
Non eo, libertum ſed tibi mitto meum.
Non eſt, inquis, idem. multo plus eſſe probabo.
Vix ego lecticam ſubſequor: ille feret.
In turbam incideris, cunctos umbone repellet:
Invalidum eſt nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in cauſſis narraveris, ipſe tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille ſophos.
Lis erit, ingenti faciet convicia voce:
Eſſe pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præſtabis amicus?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

A nobis continuo poſtulas officia anteambulonis: non vado, ſed mitto libertum meum. Non idem eſt, ais: docebo multo plus eſſe. Ægre ego ſubſequor lecticam: ille geſtabit. Si incurreris in turbam, umbone propulſabit omnes: ego habeo latus debile, & ingenuum. Quidlibet narraveris in cauſſis, ipſe ſilebo: ſed ille tibi vociferabitur tergeminum ſophos. Controverſia erit, ſumma voce ingeret contumelias: verecundia prohibuit me habere vocem altam. Nihilne igitur, inquis, tu amicus præſtabis nobis? Præſtabo, ô *Candide, quidquid non poterit libertus.*

Operam togatam.] id eſt officium anteambulonis: patronos enim comitabantur clientes toga induti, quam alii cives raro ſumebant. Juvenalis ſat. 3.

Pars magna Italiæ eſt, ſi verum admittimus, in qua
Nemo togam ſumit, niſi mortuus.

Non eſt idem.] Majori, inquis, mihi honori eſſet tuus quam liberti comitatus.

Plus eſſe probabo.] quæ enim officia præſtare ego nequeo, ea præſtabit tibi meus libertus.

In turbam incideris] Ille in turba viam tibi expediet, & velut umbone clypei obſtantes rejiciet niſu corporis, aut laterum firmitate. Turnebus lib. 13. cap. 15. & 19.

Ingenuumque latus.] Debile interpretare, quod ingenui hominis vires oneri ferendo non ſint.

At tibi tergeminum.] Meus libertus ad cœlum uſque laudibus te efferet. Vide epig. 4. lib. 1.

Lis erit.] Si litigaveris cum aliquo, tuo nomine lacerabit adverſarium conviciis.

Eſſe pudor.] Nam ruſticorum eſt voce alta clamare.

Quicquid.] Officia liberalia præſtabo, quæ nec ſervus nec libertus præſtare poſſunt: famam ſcilicet, & nominis æternitatem meis verſibus tibi conciliabo.

De Baſſo, cujus rus ſterile irridet. XLVII.

CAPENA grandi porta qua pluit gutta,
Phrygiæque matris Almo qua lavat ferrum,
Horatiorum quà viret ſacer campus,
Et qua puſilli fervet Herculis fanum,
Fauſtine, plena Baſſus ibat in rheda,
Omneis beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules,
Et utrumque porrum, ſeſſileſque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas.

O Fauſtine, Baſſus ibat vehens in rheda plena omnes fructus fertilis villæ, quà porta Capena pluit grandi gutta, & quà Almo abluit ferrum matris Phrygiæ, quà religioſus ager Horatiorum vireſcit, & quà fervet ædes Herculis minoris. In rheda cerneres braſſicas ſtirpe nobili, atque utrumque porrum, & lactucas ſeſſiles, & betas utiles alvo ſtricta

Illic

Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læſum Gallici canis dente,
Nondumque victa lacteum faba porcum.
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta fœno curſor ova portabat.
Romam petebat Baſſus: immo rus ibat.

Illic videres coronam ponderoſam pinguibus turdis, & leporem vulneratum dente canis Gallici, & lacteum porcellum nondum fracta faba. Nec otioſus curſor incedebat ante rhedam, ſed ferebat ova ſecura fœno. Baſſus ibatne Romam? immo petebat villam.

Pluit.] propter aquæductum quo ſuper eam portam aqua in urbem fluebat. Juvenalis ſat. 3.

Subſtitit ad veteres arcus, madidamque Capenam.

Phrygiaque.] Cybele deorum mater ex Phrygia Romam fuerat advecta, unde Phrygia mater dicitur. Almo fluvius territorii Romani in Tyberim defluit, hodie *Dachia.* In eo Cybeles Sacerdotes lavabant cultros quibus hoſtias mactabant, ipſum quoque Cybeles ſimulachrum. Ovidius 4. Faſtorum:

Illic purpurea canus cum veſte Sacerdos
Almonis dominam, ſacraque lavit aquis.

Horatiorum.] nempe extra portam Capenam erat ſepulchrum Horatiorum, & campus ubi cum Curiatiis pugnaverant, quorum ſatis nota eſt hiſtoria ex Livio.

Et qua puſilli.] Puſilum appellat Herculem ad aſſentationem Domitiani, qui ſe majorem Herculem prædicabat, ut patet ex epig. 65. lib. 9. epig. 16. lib. Spect.

Fervet fanum.] hoc eſt, a multis frequentatur.

Utrumque porrum.] ſectivum intellige & capitatum.

Seſſileſque lactucas.] Lactucarum genus quoddam ſeſſile dicitur ſeu laconicum. Vide Plinium lib. 19. cap. 8.

Pigroque ventri.] quem ſolvunt betæ.

Illic coronam.] factam forte e vimine ex qua ſuſpenſi erant turdi.

Gallici canis dente.] velociſſimi nimirum utpote lupino ſatu editi. Vide Plinium lib. 8. cap. 11.

Nondumque victa.] hoc eſt porcellum lacteum, qui fabas frangere nondum poſſet.

Sed tuta fœno.] hoc eſt, munita fœno ne colliſa contererentur.

Romam petebat.] cum tot fructus rure naſcentes veheret.

Immo rus.] Amœna quidem erat illa Baſſi villa, ſed ſterilis, in quam tot edulia deportare cogebatur.

De Ollo
redacto ad paupertatem ædificando. XLVIII.

PAUPERIS extruxit cellam, ſed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

Ollus ædificavit cellam inopis, at vendidit fundos: Ollo nunc eſt cella pauperis.

Extruxit cellam] Lipſio teſte in 18. epiſt. Senecæ, divites extruebant pauperis cellam contiguam, aut in vicinia ſuarum ædium, in quam faſtidioſi, miſeros, tribules, & advenas pauperes, amicoſque minorum gentium recipiebant: ne intra ædes admitterent. Cum vero Ollus eſſet dives, ex more reliquorum divitum conſtruxerat cellam pauperis: ſed bonis abliguritis, & prædio divendito, unam ſibi cellam reliquam fecit, quæ tunc pauperis cella verius quam olim dici poſſet. Seneca epiſtola 100. *Deſit ſane varietas marmorum, & conciſura aquarum cubiculis interfluentium, & pauperis cella, & quidquid aliud luxuria, non contenta decore ſimplici, miſcet.* Epig. 14. lib. 8.

In invitatorem, diverſa vina convivis apponentem. XLIX.

VEIENTANA mihi miſces, tu Maſſica potas:
Olfacere hæc malo pocula, quam bibere.

Mihi porrigis vina Veientana, tu bibis Maſſica: magis placet odorari hæc pocula, quam haurire.

Tu Maſſica potas.] Vetus codex, *Tibi Maſſica potas.* Ramireſius vero legit *Tibi Maſſica ponis.* Judicet Lector. Vinum Veientanum viliſſimum, lib. 2. epig. 53. Maſſicum vero optimum, epig. 111. lib. 13.

Olfacere.] An erant pocula myrrhina, inquit Raderus? Vinum myrrha amarius, cujus gratus odor, ingratus guſtus.

In Ligurinum recitatorem importunum. L.

HÆc tibi non alia eſt ad cœnam cauſſa vocandi,
Verſiculos recites ut, Ligurine, tuos.
Depoſui ſoleas, affertur protinus, ingens
Inter lactucas, oxygarumque liber.
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur.
Tertius eſt, nec adhuc menſa ſecunda venit.
Et quartum recitas, & quintum denique librum.
Putidus eſt toties, ſi mihi ponis aprum.
Quod ſi non ſcombris ſcelerata poëmata dones:
Cœnabis ſolus jam, Ligurine, domi.

O Ligurine, invitas ad cœnam non alia de cauſſa quam ut legas tua carmina. Abjeci crepidas; ſtatim apportatur immenſus libellus inter lactucas & oxygarum. Alter totus legitur, dum prima dapes cunctantur. Tertius adeſt, necdum ſecunda fercula afferuntur. Et recitas quartum libellum, & tandem quintum. Si mihi vel aprum apponis toties, male olet. Quod ſi non tradas ſcombris ſceleſta poëmata, ô Ligurine, ſolus jam cœnabis domi.

Depoſui ſoleas.] Cum cœnaturi eſſent veteres, deponebant ſoleas, ne ſtragula lecti, in quo recumbebant, luto fœdarentur. Gellius lib. 13. cap. 20. *Omnia quibus plantarum calces tantum infime teguntur, cætera prope nuda, & teretibus habenis juncta ſunt, ſoleas dixerunt.* Vide epig. 44. & 45. ſupra.

Oxygarumque.] Garum intellige, ſive liquamen ex aceto & inteſtinis piſcium, epig. 102. lib. 13.

Alter perlegitur.] Legunt alii *porrigitur.*

Quod ſi non ſcombris.] Verſus mali, ſcombris & aliis piſcibus involvendis inſerviebant. Alii *damnas.*

Scelerata.] Importuna enim carminum recitatione convivas enecabat Ligurinus.

Ad Gallum vanam mulierem. LI.

CUM faciem laudo, cum miror crura manuſque,
Dicere, Galla, ſoles, Nuda placebo magis:
Et ſemper vitas communia balnea nobis.
Numquid, Galla, times ne tibi non placeam?

Cum commendo tuum *vultum, cum manus & crura mihi admiranda videntur, ô Galla, conſuevisti dicere, Ero gratior nuda: & ſemper fugis thermas nobis communes. O Galla, an metuis ne tibi injucundus ſim?*

Et

Et ſemper vitas.] Ironικῶς carpit Gallam, quæ formoſa videri volebat, nec tamen unquam cum Poëta lavabat, ne corporis deformitas pateret.

Ne tibi non placeam.] Ne tibi videar parum vir.

Ad Tongilianum, cujus domus incendio perierat. LII.

EMPTA domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis:
Abſtulit hanc nimium caſus in urbe frequens.
Collatum eſt decies: rogo non potes ipſe videri
Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?

O Tongiliane, emeras ædes ducentis: infortunium creberrimum in urbe evertit illas. Donatum eſt decies: O Tongiliane, quæſo, nonne potes videri ipſe combuſſiſſe tuas ædes.

Ducentis.] Seſtertiis, vel ducentis millibus ſeſtertium.

Collatum eſt decies.] hoc eſt, tui clientes tibi donarunt decies centena millia ſeſtertiûm.

Non potes.] Nempe ut ex incendio lucrum faceres: eodem ſenſu Juvenalis ſat. 3.

——— *& merito jam*
Suſpectus tanquam ipſe ſuas incenderit ædes.

Ad Chloen a qua abſtinere ſe potuiſſe dicit. LIII.

ET vultu poteram tuo carere,
Et collo, manibuſque cruribuſque,
Et mammis, natibuſque clunibuſque:
Et, ne ſingula perſequi laborem,
Tota te poteram, Chloë, carere.

Valebam me abſtinere & a tua facie, & collo, & manibus, & cruribus, & mammis, & natibus, & clunibus; & ne defatiger referre ſingula membra: *valebam, ô Chloë, me abſtinere a te integra.*

Et vultu poteram.] Singula ſua membra laudabat Chloë, ut amore Martialem accenderet, at vero illam ſpernit Poëta, affirmans illa tota carere ſe poſſe.

Ad Gallam aſtute negantem. LIV.

CUM dare non poſſim, quod poſcis, Galla, rogantem:
Multo ſimplicius, Galla, negare potes.

O Galla, cum nequeam donare quod petis a me poſcente noctem; *O Galla, potes recuſare multo apertius.*

Quod poſcis Galla.] Poëta arguit aſtutiam Gallæ, quam cum ille noctem rogaret, poſcebat illa multo plus quam præſtare poſſet, ſic ergo non ſimpliciter quidem, ſed artificioſe recuſabat Galla.

In Gelliam unguentis delibutam. LV.

QUOD quacumque venis, Coſmum migrare putamus,
Et fluere excuſſo cinnama fuſa vitro;

Quod credimus Coſmum venire quacumque vadis, & vitro agitato labi cinnama diſperſa;

Nolo

Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
Sic puto poſſe meum, ſic bene olere canem.

O Gellia, nolo tibi jucunda ſis externis ineptiis. Credo meum canem poſſe bene olere hoc modo.

Coſmum.] Unguentarium, cujus mentionem ſæpe facit Poëta. Tot vero unguentis delibuta erat Gellia, & tantus odor ſpargebatur, quacumque iret, ut Coſmus cum pharmacopolio illam ſequi videretur. Epig. 88. lib. 1.

Nolo peregrinis.] Unguentis externis, ſed naturali oris venuſtate bene oleas.

Sic puto.] Alii *ſcis puto.*

De ciſterna Ravennate. LVI.

Sit ciſterna mihi, quam vinea, malo Ravennæ:
Cum poſſim multo vendere pluris aquam.

Magis mihi placet habere ciſternam Ravennæ, quam vineam: cum poſſim vendere aquam multo pluris.

Sit ciſterna.] Ravenna urbs in Italia ad mare Adriaticum, ubi erat penuria aquarum potabilium, magna vero vini copia, atque adeo illic pluris aqua, quam vinum vendebatur.

De Caupone Ravennate. LVII.

Callidus impoſuit nuper mihi caupo Ravennæ:
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

Paucis ante diebus verſutus caupo me decepit Ravennæ: cum poſcerem mixtum, ille vendidit merum.

Callidus impoſuit.] Patet hoc epigramma ex præcedente: cum enim aqua Ravennæ carior eſſet vino, dilutum aqua vinum carius erat mero.

De villa Fauſtini ad Baſſum. LVIII.

Baiana noſtri villa, Baſſe, Fauſtini
Non otioſis ordinata myrtetis,
Viduaque platano, tonſilique buxeto
Ingrata lati ſpatia detinet campi:
Sed rure vero, barbaroque lætatur.
Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat teſta ſenibus autumnis.
Hic poſt Novembres, imminente jam bruma,
Seras putator horridus refert uvas;
Truces in alta valle mugiunt tauri,
Vituluſque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba ſordidæ cortis,
Argutus anſer, gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,

O Baſſe, villa Baiana noſtri Fauſtini non compoſita ſterilibus myrtetis, & platano cælibe, & buxeto tonſili occupat ſterilia ſpatia agri ampli: ſed gaudet rure vero, & ineleganti. Hic congeſtum frumentum coacervatur omni angulo, & plures amphoræ bene olent vino vetuſto. Hic poſt Novembres, jam inſtante hieme, incultus vinitor reportat uvas tardas; tauri truculenti mugiunt in profunda valle, & vitulus inermi fronte appetit prælium. Omnis turba cortis ruſtica errat, anſer argutus, & pavones gemmei, & quæ habet nomen ab alis rubris, & perdix colorata, & Numidicæ guttatæ,

Et impiorum phaſiana Colchorum.
Rhodias ſuperbi fœminas premunt Galli,
Sonantque turres plauſibus columbarum.
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur,
Avidi ſequuntur villicæ ſinum porci,
Matremque plenam mollis agnus expectat.
Cingunt ſerenum lactei focum vernæ,
Et larga feſtos lucet ad Lares ſylva.
Non ſegnis albo pallet otio caupo:
Nec perdit oleum lubricus palæſtrita:
Sed tendit avidis rete ſubdolum turdis,
Tremulave captum linea trahit piſcem,
Aut impeditam caſſibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus umbellas,
Et pædagogo non jubente laſcivi
Parere gaudent villico capillati,
Et delicatus opere fruitur eunuchus:
Nec venit inanis ruſticus ſalutator.
Fert ille ceris cana cum ſuis mella,
Metamque lactis Saſſinate de ſylva.
Somniculoſos ille porrigit glires,
Hic vagientem matris hiſpidæ fœtum,
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus,
Nec avara ſervat craſtinas dapes menſa,
Veſcuntur omnes, ebrioque non novit
Satur miniſter invidere convivæ.
At tu ſub urbe poſſides famem mundam,
Et turre ab alta proſpicis meras laurus,
Furemque Priapo non timente ſecurus,
Et vinitorem farre paſcis urbano,
Pictamque portas otioſus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caſeum, muſtum.
Rus hoc vocari debet, an domus longe?

& phaſiana impiorum Colchorum. Galli ſuperbi comprimunt fœminas Rhodias, & turres reſonant plauſibus columbarum. Palumbus ingemiſcit ex hac parte, ex illa turtur cereus. Porci cupidi ſectantur gremium villicæ, atque agnus tener præſtolatur matri abundanti lacte. *Servuli candidi circundant caminum lucidum, & ligna copioſa ſplendent ad Lares ſolennes. Non otioſus caupo exalbeſcit pallida inertia: nec lubricus palæſtrita amittit oleum: at tendit plagas fallaces cupidis turdis, vel filo tremente trahit piſcem captum, aut reportat damam implicitam plagis. Hortus facilis præbet umbras amœnas, nec imperante præceptore laſcivi capillati lætantur obſequi villico, & mollis eunuchus vacat labori: nec accedit agreſtis ſalutator vacuis* manibus. *Ille portat cana mella cum ſuis ceris, & metam lactis de ſylva Saſſinate. Ille offert ſomniculoſos glires, hic vagientem partum matris villoſæ, alius capones coactos non amare. Atque adulta puella bonorum colonorum caniſtro portant munera matrum. Peracto labore hilaris vicinus invitatur, nec avara menſa ſervat cibos in craſtinum* convivium, *cuncti epulantur, & ſaturatus ſervus neſcit invidere temulento conviva. At tu ſub urbe poſſides famem elegantem, atque ab alta turre ſpectas tantum lauros, & tutus es Priapo non metuente furem, atque alis vinitorem frumento allato ex urbe, atque ad villam pictam feriatus fers olus, ova, pullos, poma, caſeum, muſtum. Hoc* ne *rus debet appellari, an domus procul?*

Baiana villa.] Baiis prope Neapolim erat villa Fauſtini, quam a fructuum abundantia commendat Martialis, rus vero Baſſi vituperat a ſterilitate, epig. 47. ſupra.

Platano vidua.] id eſt ſterili, metaphora ducta a viduis fœminis quæ liberos non pariunt.

Tonſili buxeto.] Myrtetum & buxetum ſunt loca myrtis & buxis ſterilibus frequentia: buxus vero in varias, ut nunc, animalium & aliarum rerum figuras tondebatur.

Sed rure vero barbaroque.] hoc eſt fertili, nec arboribus ſibi invicem reſpondentibus ornato.

Ceres.] Cererem frumenti Deam pro frumento ipſo poſuit.

Senibus autumnis.] Vinum intellige a multis annis reconditum; autumnum uſurpat pro fructibus autumni, & quidem præcipuis, vino nimirum.

Seras putator.] Uvas duracinas tarde matureſcentes intellige, de quibus epig. 44. lib. 1. & epig. 22. lib. 13.

Inermis fronte.] ſine cornibus. Idem de hœdo dicit Horatius ode 13. lib. 3. carm.

——— *cui frons turgida cornibus*
Primis, & Venerem & prælia deſtinat
Fruſtra.

Argutus anſer.] hoc eſt ſtrepens. Virgilius ecloga 9.

——— *ſed argutos inter ſtrepere*
anſer olores.

Gemmeique pavones.] Pavonum cauda gemmis varii coloris ornata videtur.

Nomenque debet.] Phœnicopterum intellige ſic dictum ab alis rubris, epig. 71. lib. 13.

Dat mihi penna rubens nomen.

Numidicæque guttatæ.] hoc eſt gallinæ Africanæ, quarum plumæ maculis veluti guttis diſtinctæ, epig. 73. lib. 13.

Phaſiana.] avis nota ſic dicta a Phaſi Colchidis fluvio. *Colchorum* autem *impiorum* dixit propter ſcelus Medeæ.

Rhodias.] Gallinas intellige aliis pretioſiores.

Cereus turtur.] a pinguedine quæ pallidum colorem ceræ ſimilem efficit. Alii colorem illum cereum ad plumas referunt.

Villicæ ſinum.] in quo villica fert paſtum. Legunt alii *ſonum*: Suculi enim villicæ vocem eos ad paſtum vocantis agnoſcunt, & ſequuntur.

Ad Lares.] deos domeſticos qui ad focum colebantur. Epig. 30. lib. 1.

Non ſegnis albo.] Caupo exercebatur aucupio & piſcatu: in villa viatorum gratia conſtituebatur caupona.

Nec perdit oleum.] Ungebantur oleo qui in palæſtra erant luctaturi: hic palæſtrita cum rure non luctaretur, oleo non ungebatur, ſed venatione & aucupio ſe exercebat ut caupo. Oleum vero & operam perdere dicitur, qui inde tempus inſumit; hoc loco ſignificat Poëta, nec palæſtritam nec cauponem fuiſſe otioſos.

Facilis hortus.] qui facile, & nullo fere labore colitur, rure enim vero & barbaro lætabatur illa villa.

Exercet umbellas.] hoc eſt præbet umbras. Alii legunt *exercet urbanos*, hoc eſt, occupat eos qui ex urbe in villam venerunt. Alii legunt *exercet ancillas*, ut oſtendat Poëta totam Fauſtini familiam vacare alicui operi. Judicet lector.

Capillati.] Pueri ſcilicet comam alentes, qui domino in deliciis erant, uni pædagogo parebant, alios ſervos dicteriis laceſſebant. Laudat Poëta hanc villam ubi laſcivi illi pueri, non cogente pædagogo, ultro obtemperabant villico: vel intellige filios ipſius villici, cui ſua ſponte obtemperabant.

Nec venit inanis.] ſed affert munera, quæ ſequuntur.

Metamque lactis.] caſeum intellige, ut epig. 44. lib. 1.

Saſſinate de ſylva] Baiis vicina, ut videtur. Legunt alii *Sarſinate*. Sarſina vero Umbriæ urbs, Plauti patria: ſed longe diſtat a Baiis. Videat lector.

Matris hiſpidæ fœtum.] hoc eſt hœdillum, qui vagitu ſuo matrem abeſſe queritur.

Coactos non amare.] quia ſunt caſtrati.

Et dona matrum.] Agricolarum filiæ a matribus ſuis afferunt munera. Legunt alii *& ova matrum*, hoc eſt gallinarum. Epig. 30. lib. 7.

Raucæ cortis aves, & ova matrum.

Satur miniſter.] Cum enim in craſtinum convivium non ſerventur cibi, ſaturantur ſervi nec invident convivis, quod ſecus fit in urbe.

Poſſides famem mundam.] Jam alloquitur Baſſum, cujus amœna quidem erat villa, ſed ſterilis.

Meras laurus.] ex quibus nullus fructus percipitur.

Priapo non timente.] hortorum cuſtode, qui fures quidem non metuebat, cum illic nulli eſſent fructus.

Pictamque.] ſterilem, ſed viſu amœnam, qualis in tabella exprimi ſolet, epig. 47. ſupra.

De ſutore, & fullone munerariis. LIX.

SUTOR cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus.
Fullo dedit Mutinæ: nunc ubi, caupo, dabis?

O poli a Bononia, ſutor cerdo tibi exhibuit ſpectaculum: fullo exhibuit Mutinæ: O caupo, ubi nunc exhibebis?

Sutor cerdo.] Indignatur Poëta, quod viliſſimi etiam homines edant munera gladiatoria, cum id olim nonniſi clarioribus privatis liceret. Eſt autem *cerdo* is qui ex

quacunque arte lucrum facit, unde ſutor cerdo qui ex ſutrina, cerdo tonſor ex tonſtrina, &c. Bononia vero & Mutina, hodie *Bologna* & *Modena*, epig. 16. ſupra.

In Ponticum, non eoſdem ſibi & convivis cibos apponentem. LX.

CUM vocor ad cœnam, non jam venalis, ut ante:
Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino:
Sugitur inciſo mytilus ore mihi.
Sunt tibi boleti: fungos ego ſumo ſuillos.
Res tibi cum rhombo eſt: at mihi cum ſparulo.
Aureus immodicis turtur te clunibus implet:
Ponitur in cavea mortua pica mihi.
Cur ſine te cœno, cum tecum, Pontice, cœnem?
Sportula quod non eſt, proſit: edamus idem.

Cum invitor ad cœnam, non jam venalis ut prius; quare non iidem cibi mihi apponuntur qui tibi? Tu accipis oſtrea nutrita in lacu Lucrino: ego ſugo mytilum ore ſciſſo. Tu habes boletos; ego accipio fungos porcinos. Tu ſumis rhombum, ego vero ſparulum. Aureus turtur te ſaturat clunibus latis: pica mortua in cavea apponitur mihi. O Pontice, cum tecum cœnem, quare cœno ſine te? Proficiat mihi, ſublatam eſſe ſportulam: comedamus idem.

Non jam venalis.] Alii *non tam*. De ſportulis ſublatis, & cœna recta a Domitiano revocata vide epig. 7. ſupra, edicto Domitiani fraudem fieri conqueritur Martialis, cum Ponticus rectam quidem cœnam daret, ſed non meliorem ſportula.

Stagno ſaturata.] Oſtreis optimi ſaporis abundabat lacus Lucrinus in Campania hodie *Lago Licola* vel *mare morto*.

Sugitur inciſo.] Ego vero, inquit Poëta, mytilum ſugo, ſed illius teſta tam dura eſt, ut mihi ſugenti labra ſcindat. Legunt alii *ſumitur*.

Sumo ſuillos.] Boleti optimi ſunt ſaporis, fungos vero per contemptum ſuillos vocat.

Cum rhombo.] Qui piſcis eſt exquiſitus, ſparulus autem viliſſimus.

Aureus.] Alii *cereus* ut epig. 58. ſupra, aureum vocat a colore pinguedinis.

In cavea mortua pica.] Cavea hic ſignificat ſeptum in quo aves & beſtiæ includuntur: alias locus eſt ubi populus ſedens ludos ſpectabat.

Cum ſine te.] Tecum, ſine te, cœno, quia non eoſdem cibos comedimus.

Sportula quod non eſt.] Sublata a Domitiano.

In Cinnam extenuantem ſuas poſtulationes. LXI.

ESSE nihil dicis, quidquid petis improbe Cinna,
Si nil Cinna petis, nil tibi Cinna nego.

O Cinna nequam, ais nihil eſſe quicquid poſtulas: ô Cinna, ſi nihil poſtulas, nihil recuſo tibi, ô Cinna.

Eſſe nihil.] Sic lepide omnia importuno Cinnæ negat Poëta.

In Quinctum, non ex impenſis ſed ex liberalitate magnum animum exiſtimari docet. LXII.

CENTENIS quod emis pueros, & ſæpe ducentis:
Quod ſub rege Numa condita vina bibis:

Quod mercaris ſervos centenis, & ſæpe ducentis, quod potas vina recondita ſub rege Numa:

 Quod

Quod conſtat decies tibi non ſpecioſa ſupellex:
Libra quod argenti millia quinque rapit:
Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quod pluris nulli eſt, quam domus emta tibi;
Hæc animo magno credis te, Quincte, parare?
Falleris: hæc animus, Quincte, puſillus emit.

quod emis decies ſupellectilem non pulchram: quod libra argenti conſtat quinque millibus: quod aureus currus emitur pretio fundi: quod nemo pluris mercatus eſt ædes quam tu: O Quincte, putaſne te hæc emere animo magno? Allucinaris, ô Quincte, abjectus animus hæc mercatur.

Centenis.] Millibus ſeſtertiûm.

Sub rege Numa.] Hyberbolικῶς ſignificat vinum vetuſtiſſimum.

Non ſpecioſa.] Alii *non ſpatioſa*, id eſt, quæ non occuparet multum ſpatii: ſed pretioſa eſſet, ita ut una argenti libra affabre cælata quinque millibus conſtaret.

Aurea carruca.] Currum inauratum intellige, qui tanti conſtaret quanti fundus.

Quod pluris nulli eſt.] Alii *quod pluris muli eſt.* Videtur hæc lectio melior: quæ enim pretio carrucæ, eadem pretio mulæ accommodatur hyperbole.

Hæc animus.] Qui tantas impenſas facit in rebus tam puſillis, non magno ſed puſillo eſt animo: habendus autem magnanimus ille, qui pecuniam pauperibus amicis largitur.

In Cotilum effœminatum. LXIII.

COTILE, bellus homo es, dicunt hoc, Cotile, multi,
Audio: ſed quid ſit, dic mihi, bellus homo?
Bellus homo eſt flexo qui digerit ordine crines:
Balſama qui ſemper, cinnama ſemper olet:
Cantica qui Nili, qui Gaditana ſuſurrat:
Qui movet in varios brachia volſa modos:
Inter fœmineas tota qui luce cathedras
Deſidet, atque aliqua ſemper in aure ſonat:
Qui legit hinc, illinc miſſas, ſcribitque tabellas:
Pallia vicini qui refugit cubiti:
Qui ſcit, quam quis amet, qui per convivia currit:
Hirpini veteres qui bene novit avos.
Quid narras? hoc eſt, hoc eſt homo, Cotile, bellus?
Res petricoſa eſt, Cotile, bellus homo.

O Cotile, homo es bellus: à Cotile, multi id loquuntur, audio: at doce me, quid ſit homo bellus? bellus homo eſt, qui ordine diſtinguit capillos flexos: qui perpetuo fragrat balſamis, perpetuo cinnamis: qui ſuſurrat cantilenas Ægyptias & Gaditanas: qui verſat depilata brachia in diverſos modos: qui die integro torpet inter ſellas mulierum, & perpetuo ſuſurrat in aure alicujus: qui legit tabellas miſſas hinc & illinc, & ſcribit: qui vitat pallia propinqui cubiti: qui novit, quam quis depereat, qui currit per convivia: qui recte tenet avos antiquos Hirpini. Quid ais? hoc eſt, ô Cotile, hoc eſt homo bellus? O Cotile, homo bellus res eſt petricoſa.

Cotile, bellus homo.] Docet Poëta bellum hominem mollem & effœminatum eſſe. Cotilus vero ſe bellum prædicabat, ratus τὸ *bellum* referri tantum ad corporis formam, non ad mores.

Flexo qui.] Alii *flexos*. Ex perſona Cotili hominem bellum definit Poëta.

Balſama qui] Effœminatorum eſt ſemper unguentis alienis bene olere.

Cantica qui Nili.] Nilus fluvius Ægypti quem

quem uſurpat pro Ægypto: Cantilenæ vero Ægyptiæ, & Gaditanæ choreis atque impudicis motibus accommodatæ: Gaditani populi Hiſpaniæ hodie *Cadix*, epig. 41. verſu 12. & epig. 62. lib. 1.

Brachia volſa.] Alii *vulſa*. Vide epig. 29. lib. 2.

Scribitque tabellas.] amatorias nempe.

Palliis vicini.] Ne proxime ſedens, aut in convivio accumbens, inquinet veſtes ejus elegantiores. Vide epig. 41. lib. 2. verſu 10.

Hirpini veteres.] Hirpinus equus nobilis multas in circo palmas retulerat, cujus meminit Juvenalis ſat. 8. verſu 61. Bellus itaque homo amat circum, & equos victores, quorum ſtemma ſtudioſe recenſet.

Quid narras.] Belli hominis definitionem mitatur Poëta.

Res petricoſa.] id eſt ſalebris & petris impedita: metaphorikῶs loquitur. Legunt alii *pertrico'a eſt*. Trica eſt impedimentum tenue quidem, ſed moleſtum: hoc eſt, bellus homo leviotibus in rebus totus eſt occupatus.

Ad Caſſianum de Canio Poëta. LXIV.

SIRENAS hilarem navigantium pœnam,
Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas,
Fallax Ulyſſes dicitur reliquiſſe.
Non miror: illud, Caſſiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquiſſet.

Fraudulentus Ulyſſes fertur deſeruiſſe Sirenas, ſuave exitium navigantium, & jucundum interitum, & ſævam lætitiam, quas auditas olim nullus relinquebat. Non miror, ô Caſſiane: id mirarer, ſi deſeruiſſet Canium fabulantem.

Sirenas hilarem.] Nota Sirenum fabula, quæ litus Siculum incolentes ſuavitate cantus nautas prætemavigantes in naufragium pellicere ſolebant: unde Poëta illas vocat

hilarem navigantium pœnam.
Legunt alii, *hilares navigantium moras.*

Fallax Ulyſſes.] Ut Sirenas fugeret, navis malo alligari ſe juſſit. Homerus Odyſſ. μ.

Si fabulantem Canium.] Fuit ille Poëta Gaditanus, de quo epig. 62. & 70. lib. 1. qui laſcivis ſuis & ridiculis verſibus vel ipſum Ulyſſem morari potuiſſet.

Ad Diadumenum, cujus oſcula ſuaviter olere dicit. LXV.

QUOD ſpirat tenera malum mordente puella:
Quod de Corycio quæ venit aura croco:
Vinea quod primis floret cum cana racemis:
Gramina quod redolent, quæ modo carpſit ovis:
Quod myrtus, quod meſſor Arabs, quod ſuccina trita,
Pallidus Eoo thure quod ignis olet:
Gleba quod æſtivo leviter cum ſpargitur imbre:
Quod madidas nardo ſparſa corona comas:
Hoc tua, ſæve puer Diadumene, baſia fragrant.
Quid, ſi tota dares illa ſine invidia?

Quod redolet pomum mordente tenera virgine: quod aura, quam exhalat Corycius crocus: quod vitis cum floret alba primis uvis: quod ſpirant gramina, quæ paulo ante delibavit ovis: quod fragrat myrtus, quod meſſor Arabs, quod electra attrectata, quod ſpirat pallida flamma ab Orientis thure: quod ceſpes cum tenuiter perfunditur æſtiva pluvia: quod corona cujus comæ ſunt perfuſæ nardo; ô Diadumene puer acerbe, id ſpirant tua oſcula. Quid ſi libares illa integra ſine malevolentia?

Quod de Corycio.] Corycus mons Ciliciæ, qui bene olenti croco abundabat, epig. 3. lib. Spect. epig. 39. lib. 9. epig. 9. lib. 11.

Ovis.] Alii *apis*, quæ ſuaviſſimi odoris herbas ſugit, quibus odorem mellis inſpirat, & brevi contactu vim ſui relinquit, teſte Quintiliano declam. 13.

Quod meſſor Arabs.] In Arabia felici fiebat meſſis herbarum bene olentium, unde meſſores gratiſſimum ſpirabant odorem.

Quod ſuccina.] Tritum manibus electrum bene olet. Lib. 5. epig. 38.

Pallidus Eoo.] Igneus color immiſſo thure fit pallidus.

Sparſa corona.] Helleniſmus eſt pro ſparſis comis: comæ vero hîc ſumuntur pro ramuſculis florum ex quibus componitur corona.

Diadumene.] Juvenem quendam egregiæ formæ intellige: hæc de puella convenientius dixiſſet Poëta.

Sine invidia.] id eſt ſine repugnantia, ſed libenti animo.

In Marcum Antonium, de Ciceronis homicidio. LXVI.

PAR ſcelus admiſit Phariis Antonius armis:
Abſcidit vultus enſis uterque ſacros.
Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos:
Hoc tibi Roma caput, cum loquereris, erat.
Antonî tamen eſt pejor, quam cauſſa Photini:
Hic facinus domino præſtitit, ille ſibi.

Antonius fecit flagitium ſimile armis Ægyptiis, uterque gladius amputavit ſacra capita. O Roma, tu habebas illud caput cum hilaris reportares triumphos laureatos; hoc autem cum verba faceres. Nihilominus Antonii ratio deterior eſt quam Photini: hic admiſit ſcelus domino, ille ſibi.

Par ſcelus.] Antonius triumvir Ciceronem interfici juſſit, cujus facinus confert Poëta cum ſcelere Photini Ægyptii, qui Pompeium magnum interficiendum Ptolemæo ſuaſit. Vide epig. 70. lib. 5.

Abſcidit vultus.] Alii *abſcidit heu vultus.*

Illud laurigeros.] Pompeio duce triumphavit Roma, & Cicerone Oratore diſerta habita eſt.

Hic facinus domino.] Photinus in gratiam Cæſaris regi Ptolemæo ſuaſit ut Pompeium interfici juberet, Ciceronem vero occidi juſſit Antonius, ut animi ſui crudelitatem expleret: ergo gravius eſt Antonii ſcelus, quam Photini. Pompeii & Ciceronis hiſtoria paſſim obvia eſt.

De pigris nautis. LXVII.

CESSATIS pueri, nihilque môſtis
Vatreno, Eridanoque pigriores.
Quorum per vada tarda navigantes,
Lentos figitis ad Celeuma remos.
Jam prono Phaëtonte ſudat Æthon,
Exarſitque dies, & hora laſſos
Interjungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per undas
Tuta luditis otium carina.
Non nautas puto vos, ſed Argonautas.

O Pueri, conquieſcitis, nihilque progreſſi eſtis: ſegniores Vatreno, atque Eridano per vada quorum tarda navigantes figitis remos lentos ad Celeuma. Æthon ſudat inclinato jam Phaetonte, & dies inflammatus eſt, & meridies ſolvit equos defatigatos. Sed vos incerti per aquas adeo tranquillas abutimini otio in nave ſecura. Ego non exiſtimo vos nautas, at Argonautas.

Nihilque moſtis.] Legunt alii *noſtis*, alii *poſtis*.

Vatreno.] Vatrenus amnis apud Plinium, qui forum Cornelii, hodie *Imola*, alluit. Leander eum *Santerno* hodie vocat: Vaternus eſt apud Martialem, inquit Ortelius citans hoc epigramma: Vatrenus, & Vaternus promiſcue dicit Ferrarius. Poeta

at

Google

ait hos nautas tardius navigare, quam laberentur iſti amnes, quorum curſus erat lentiſſimus. Illuc vero ſeceſſerat Martialis, ut ipſe teſtatur epig. 1. & 4. ſupra. Legunt alii *Veterno reſinaque*. Alii *Veterno, remoraque*. Per hos amnes forte navigabat Poëta. Cluverius in Italia antiqua lib. 1. cap. 35. reſtituit hunc verſum, cujus lectionem ſecuti ſumus: Vatrenum enim lentiſſime fluere affirmat, ut & Padum quem Vatreno auctum proprie Eridanum vocari exiſtimat. Alii legunt *Vaterno, Sapique pigriores*. Sapis autem fluvius eſt Æmiliæ ex monte Apennino ſupra Sarſinam oriens, &c. Ferrarius.

Lentos figitis.] Alii *tingitis*. *Celeuma* fit a κελεύω jubeo: eſt autem hortamentum quo remiges ad navigandum incitantur.

Æthon.] Equus ſolis defatigatus ſole jam vergente ad occaſum.

Interjungit equos.] hoc eſt, ſolvit a jugo quietis cauſſa. De hoc verbo dictum epig. 6. lib. 2.

Tuta luditis.] hoc eſt abutimini otio, velut portum jam ingreſſa navi & ſecura.

Sed Argonautas.] Ludit in hoc verbo: Argonautæ fuerunt heroës fortiſſimi Jaſon, Theſeus, Hercules, & alii; hi vero pueri erant Argonautæ, hoc eſt, nautæ inertes & deſidioſi, compoſito nomine ab ἀργὸς piger, & nauta.

Ad matronam pudicam,
ne ſequentia epigrammata legat. LXVIII.

HUc eſt uſque tibi ſcriptus matrona, libellus.
Cui ſint ſcripta rogas interiora? mihi.
Gymnaſium, thermæ, ſtadium eſt hac parte; recede.
Exuimur: nudos parce videre viros.
Hinc jam depoſito poſt vina, roſaſque pudore,
Quid dicat neſcit ſaucia Terpſichore.
Schemate non dubio, ſed aperte nominat illam,
Quam recipit ſexto menſe ſuperba Venus:
Cuſtodem medio ſtatuit quam villicus horto;
Oppoſita ſpectat quam proba virgo manu.
Si bene te novi, longum jam laſſa libellum
Ponebas: totum nunc ſtudioſa leges.

O Matrona, hactenus compoſitus eſt liber pro te. Quæris ne pro quo compoſita ſint ſubſequentia? pro me. Hac parte gymnaſium eſt, thermæ, ſtadium; abi. Denudamur: fuge conſpectum nudorum virorum. Inde abjecta jam verecundia, poſt merum & roſas ebria Terpſichore ignorat quid proferat. Figura non ambigua, ſed plane nuncupat illam, quam ſexto menſe excipit Venus arrogans: quam cuſtodem ponit villicus in medio horto: quam objecta manu aſpicit caſta puella. Si bene te novi, jam defatigata abiiciebas longum librum: nunc cupida evolvis integrum.

Interiora] id eſt ſubſequentia; ducta metaphora a domo cujus interiores partes dicuntur, quæ a primo limine ſunt remotiores: dicit autem Poëta hujus libri epigrammata hucuſque ſcripta eſſe matronis pudicis: quæ vero ſubſequuntur laſciva prorſus, & caſtis auribus aliena.

Gymnaſium, thermæ.] In iis locis viri denudabantur.

Hac parte.] Alii *ex parte*.

Videre viros.] Alii *mares*.

Saucia Terpſichore.] Muſam hanc nominavit, quia præeſt choreis & voluptatibus, quibus deinceps indulgebit Poëta.

Quam recipit ſexto.] Intelligit Priapum, quem menſe ſextili, hoc eſt Auguſto, qui ſextus eſt a menſe Martio, a quo annum incipiebant veteres, matronæ ferebant ad Veneris templum, atque illum in illius ſinu deponebant.

Cuſtodem medio.] Notum eſt Priapum cuſtodire hortos.

Studioſa leges.] Res enim obſcœnæ plerumque magis placent, quam honeſtæ. Legunt alii *legis*.

Ad Coſconium poëtam inſulſum. LXIX.

OMNIA quod ſcribis caſtis epigrammata verbis,
Inque tuis nulla eſt mentula carminibus;
Admiror: laudo: nihil eſt te ſanctius uno:
At mea luxuria pagina nulla vacat.
Hæc igitur juvenes nequam, facileſque puellæ,
Hæc ſenior, ſed quem torquet amica, legat:
At tua, Coſconi, venerandaque, ſanctaque verba
A pueris debent, virginibuſque legi.

Admiror, probo, quod componis cuncta epigammata pudicis vocibus . . . . Nihil caſtius eſt te uno: ſed nulla mea pagina expers eſt libidinis. Hac ergo legant laſcivi adoleſcentes, & faciles virgines, hac evolvat ſenior, at ille *qui cruciatur ab amica: ſed, ô Coſconi, vocabula tua colenda, & caſta evolvenda ſunt a pueris & puellis.*

At tua Coſconi.] De quo jam dictum epig. 77. lib. 2. quem laudat Martialis ironικῶς, cum dicat epigrammata ejus tanquam inſulſa, & ſine acumine legenda a ſimplicibus, atque ab indoctis, quales ſunt virgines & pueri.

Ad Cervinum adulterum repudiatæ ſuæ uxoris. LXX.

MOECHUS es Aufidiæ, qui vir, Cervine, fuiſti.
Rivalis fuerat qui tuus, ille vir eſt.
Cur aliena placet tibi, quæ tua non placet uxor?
Numquid ſecurus non potes arrigere?

O Cervine, qui fuiſti maritus Aufidiæ, adulter es illius. *Ille* vero *eſt maritus, qui fuerat tuus rivalis. Cur amas alienam conjugem, quam non amas tuam? . . .*

Mœchus es Aufidiæ.] A Cervino per faſtidium repudiata Aufidia, nupſit ſuo mœcho, illam vero poſtea deperibat Cervinus: vetita enim improbis magis placent, quam licita. Legunt alii ad *Scævinum.*

LXXI.

LXXII.

LXXIII.

In Gargilianum hominem impurum. LXXIV.

PSILOTHRO faciem lævas, & dropace calvam.
Nunquid tonſorem, Gargiliane, times?
Quid facient ungues? nam certe non potes illo

Pſilothro depilas vultum, & calvam dropace. O Gargiliane, metuiſne tonſorem? quid fiet de unguibus? Nequis enim reſecare illos reſina, nec luto

Reſi-

Reſina, Veneto nec reſecare luto.
Deſine, ſi pudor eſt, miſeram traducere calvam.
Hoc fieri cunno, Gargiliane ſolet.

Veneto. Si verecundia eſt, omitte infelix notare infama calvam. . . . .

Faciem lavas.] Faciem depilas Pſilothro, quod erat unguentum evellendis pilis aptum, de quo Plinius lib. 24. cap. 9. *Amerina nigra ſemen cum ſpuma argenti pari pondere a balneo illitum, pſilothrum eſt.* Vide etiam cap. 1. lib. 22.

Et dropace.] Eſt etiam unguentum, quod pilis evellendis inſervit, de quo epig. 65. lib. 10. Legunt alii *pſilothro faciemque lavas.*

Nunquid tonſorem.] Poëta irridet Gargilianum, qui pauper tonſorem timere non debuit ad exemplum Dionyſii tyranni. Vel ſic intellige: An adeo mollis es, & timidus, ut novaculam experiri nequeas.

Quid facient ungues.] Veteres ſolebant non ſolum barbam, ſed & reſecandos ungues tonſoribus præbere: hoc eſt, ſaltem ad reſecandos ungues ferro uti debes. Alii *quid faciem tingis?* minus bene.

Veneto nec.] Mixta aceto terra ex Cypro advehebatur, quam vocabant lutum Venetum, ex quo unguentum fiebat ad evellendos crines. Hæc ex interpretibus.

Traducere.] De hoc verbo dictum lib. Spect. epig. 4.

Solet.] In ultimo verſu. Alii *ſoles.* Senſus eſt: O Gargiliane, videris te componere ad fellandum, &c.

LXXV.

LXXVI.

In Bæticum faſtidioſum. LXXVII.

NEc mullus, nec te delectat, Bætice, turdus:
Nec lepus eſt unquam, nec tibi gratus aper;
Nec te liba juvant, nec ſectæ quadra placentæ.
Nec Libye mittit, nec tibi Phaſis aves.
Capparin, & putri cepas alece natantes,
Et pulpam dubio de petaſone voras.
Teque juvant gerres & pelle melandrya cana.
Reſinata bibis vina, Falerna fugis.
Neſcio quod ſtomachi vitium ſecretius eſſe
Suſpicor: ut quid enim, Bætice, ſaprofagis?

O Bætice, nec mullus, nec turdus tibi placet: nec lepus unquam, nec aper tibi jucundus eſt: nec liba tibi grata ſunt, nec quadra placenta diviſa: nec Africa, nec Phaſis tibi mittit volucres. Ligures capparim, & cepas natantes putrida alece, & pulpam ancipitis petaſonis. Et te delectant gerres, & melandrya pelle alba; potas vina olentia reſinam, reſpuis Falerna. Suſpicor neſcio quem occultiorem eſſe morbum ſtomachi: nam, ô Bætice, quorſum comedis res putridas?

Nec mullus.] Irridet Bæticum, quod faſtidiat bonos cibos, appetat putridos, atque ex hoc conjicit poeta, illum eſſe rebus turpibus addictum, epig. 81. infra.

Nec ſectæ quadra.] Dividebantur placentæ in partes quadratas, lib. 6. epig. 75. lib. 9. epig. 92.

Phaſis.] Colchidos fluvius unde phaſiani mittebantur, ex Africa quoque gallinæ Numidicæ dictæ mittebantur. Epig. 58. ſupra.

Alece.] Alex vel halec, liquamen ex inteſtinis piſcium; cappaiis vero gallice *cappre.*

Incerto de petaſone.] hoc eſt cujus media pars jam fœtida eſt.

Gerres.] viliſſimi piſces & odoris fœtidi.

Melandrya.] pars thynni viliſſima. Plinius lib. 9. cap. 15.

Saprofagis.] Alii græce ſcribunt σαπρο-φαγεῖς, hoc eſt, putrida edis.

Ad Paullinum meientem. LXXVIII.

MINXISTI currente ſemel, Pauline, carina.
Meiere vis iterum? jam Palinurus eris.

O Paulline, nave currente minxiſti: placet rurſus mingere? Jam fies Palinurus.

Jam Palinurus.] Gubernator navis Æneæ notus ex Virgilio, qui ſomno oppreſſus, in mare lapſus periit. Poëta ludit in voce Paullini & Palinuri, πάλιν ſignificat *rurſum*, οὐρεῖν vero *meiere*; ita ut Paullinus rurſus meiens evaſurus ſit Palinurus: ſed ſimul alludit ad Palinuri caſum, cui ſimilem Paullino imminere conjicit, ſi dum magno impetu fertur navis, in aquam exoneraverit veſicam.

LXXIX.

LXXX.

LXXXI.

In Zoilum cujus mores in conviviis deſcribit. LXXXII.

CONVIVA quiſquis Zoili poteſt eſſe,
Summœnianas cœnet inter uxores,
Curtaque Ledæ ſobrius bibat teſta.
Hoc eſſe levius, puriuſque contendo.
Jacet occupato galbanatus in lecto:
Cubitis trudit hinc & inde convivas,
Effultus oſtro, ſericiſque pulvinis.
Stat exoletus, ſuggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuſpideſque lentiſci,
Et æſtuanti tenue ventilat frigus
Supina praſino concubina flabello,
Fugatque muſcas myrtea puer virga,
Percurrit agili corpus arte tractatrix,
Manumque doctam ſpargit omnibus membris.
Digiti crepantis ſigna novit eunuchus,
Et delicatæ ſciſcitator urinæ
Domini bibentis ebrium regit penem:
At ille retro flexus ad pedum turbam,
Inter catellas anſerum exta lambentes
Partitur apri glandulas palæſtritis,
Et concubino turturum nates donat.
Ligurumque nobis ſaxa cum miniſtrentur
Vel cocta fumis muſta Maſſilianis,

Quicunque poteſt convivari cum Zoilo, cœnet inter uxores Summœnianas, & ſiccus potet mutilata lagena Ledæ. Affirmo hoc eſſe levius & caſtius. Galbanatus recumbit in lecto occupato: innixus oſtro, & pulvinis ſericis ex hac & illa parte cubitis propellit convivas. Exoletus ſtat, & ructanti ſuppeditat pinnas rubras, & cuſpides lentiſci; & ſupina concubina viridi flabello excitat ſudanti auram tenuem, & ſervus repellit muſcas myrtea virga. Tractatrix habili arte perfricat corpus, & palpat omnia membra manu perita. Eunucho nota ſunt indicia digiti ſtrepentis . . . . . Sed ille Zoilus a tergo converſus ad pueros ſtantes ad pedes, inter canes lingentes præcordia anſerum diſtribuit palæſtritis glandulas apri, & cum vina ex ſaxis Ligurum porrigantur nobis, aut muſta cocta fumis Maſſilianis, pro-

Opimianum morionibus nectar
Cryſtallinisque myrrhinisque propinat.
Et Coſmianis ipſe fuſus ampullis,
Non erubeſcit murice aureo nobis
Dividere mœchæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus ſtertit:
Nos accubamus, & ſilentium rhonchis
Præſtare juſſi, nutibus propinamus;
Hos Malchionis patimur improbi faſtus,
Nec vindicare, Rufe, poſſumus; fellat.

pinat ſcurris nectar Opimianum poculis & cryſtallinis, myrrhinis. Nec pudet ip ſum deliburum ampullis Coſmi unguentarii nobis partiri ex murice aureo capillare adulteræ egenæ Poſtea ſtertit ſepultus multo ſeptunce: nos accumbimus atque imperati facere ſilentium ronchis, nutibus propinamus. Hanc ferimus ſupe biam impuri Malchionis, nec poſſumus ulciſci, ô Rufe . . . .

Summænianas uxores.] hoc eſt meretrices quæ eo in loco proſtabant, qui Summœnium appellabatur. Epig. 35. lib. 1. & epig. 32. lib. 12.

Curtaque Leda.] Meretricis obſcœnæ cujus calices mutilati: addidit *ſobrius* ut turpitudinem augeret, quæ in ebrio minor eſſet.

Galbanatus.] Galbanum genus eſt veſtimenti delicatioris, albi & ſublucidi, quod nullos habet pilos. Juven. ſat. 2. verſu 9.

Carulea indu'us ſcutulata, aut galbana raſa.

Vide epig. 97. lib. 1

Occupato lecto.] hoc eſt, jacet in lecto quem totum occupabat ſolus.

Cubitis trudit.] Alii *tundit*, vel ut commodius recumberet, vel ne pretioſæ illius veſtes inquinarentur.

Exoletus.] puerum intellige a deliciis ſui domini.

Suggeritque.] Pinna in os immiſſa ſtomachum exonerare ſolebant helluones, ut conſtat ex Suetonio in Claudio cap. 3.

Rubentes.] Pennas Phœnicopteri forte intelligit, epig. 71. lib. 13.

Cuſpideſque lentiſci.] Dentiſcalpia, epig. 22. lib. 14.

Tractatrix.] In conviviis delectationis cauſſa antiqui adhibebant fœminas vel mares, qui membra eorum pertricarent. Tractatoris meminit Seneca epiſt. 66. ſub finem: *An potius optem, ut malaciſſandos articulos exoletis meis porrigam?*

Digiti crepantis.] Digitorum crepitu matella poſcebatur, ut etiam conſtet ex epig. 89. lib. 6. lib. 14. epig. 119.

Apri glandulas.] pars eſt apri juxta cervicem delicata.

Palæſtritis.] Intellige ſervos palæſtritas, ut ſupra epig. 57. Quid ſi intelligas cum Farnabio *depilatores*? ſic enim eos Perſius appellat ſat. 4. verſu 38.

Quinque palæſtritæ licet hæc plantaria vellant.

Ligurumque nobis ſaxa.] Dixit *ſaxa* pro vino tenui in ſaxoſa Liguria nato.

Vel cocta fumis.] Vina Maſſiliæ aſperrima adulterabantur fumo, ut ſaporem mutarent, epig. 36. lib. 10.

Opimianum nectar.] de quo lib. 2. epig. 40.

Murice aureo.] Concha erat aurei coloris, vel inaurata, in qua unguentum ſervabatur, Horatius lib. 2. ode 7.

——— funde capacibus
Unguenta de conchis.

Capillare vero eſt unguentum ad ungendos capillos. Senſus eſt, Nobis parce dividit unguenta Zoilus, quibus utuntur mœchæ viliſſimæ.

Septunce multo.] hoc eſt multis cyathis, ſeptunx capit ſeptem uncias.

Malchionis.] hoc eſt effœminati, nomen fictum a *μαλακὸς* molli.

Nec vindicare.] Etenim impuri hominis os valde timendum, epig. 23. lib. 2.

LXXXIII.

LXXXIV.

Ad maritum quem ſtultitiæ accuſat. LXXXV.

QUIS tibi perſuaſit nares abſcindere mœcho?

Quis tibi auctor fuit, ut amputares nares adulˑtero? O ma-

Non

Non hac peccatum eſt parte, marite, tibi:
Stulte, quid egiſti? nihil hîc tua perdidit uxor,
Cum ſit ſalva ſui mentula Deïphobi.

rite, hæc pars non te offendit. O demens, quid feciſti? Hoc in loco conjux tua nihil amiſit, cum ſit incolumis . . . ſui Deiphobi.

Abſcindere mœcho.] quem caſtrare debuerat. Vide epig. 83. lib. 2.
Sui Deiphobi.] Alludit Poëta, ut aiunt interpretes, ad illum Virgilii locum 6. Æneid. quo Deiphobus naribus obtruncis deſcribitur:
Ora, manuſque ambas, populataque tempora raptis
Auribus, & truncas inhoneſto vulnere nares.

Ad caſtam matronam, non eſſe ſuos verſus mimis improbiores. LXXXVI.

Ne legeres partem laſcivi, caſta, libelli,
Prædixi, & monui: tu tamen ecce legis.
Sed ſi Panniculum, ſi ſpectas, caſta, Latinum,
Non ſunt hæc mimis improbiora: lege.

Prædixi, & præcepi, ne tu, pudica, evolveres partem libri impuri: nihilominus ecce evolvis. At ſi, pudica, aſpicis Panniculum & Latinum, hæc non ſunt nequiora mimis. Evolve.

Prædixi.] ſupra epig 68.
Sed ſi Panniculum.] Latinus & Panniculus mimi in comœdiis petulanter laſciviebant. De his epig. 5. lib. 1. & epig. 72. lib. 2.

LXXXVII.

LXXXVIII.

Ad Phœbum vultu veluti nitentis. LXXXIX.

Utere lactucis, & mollibus utere malvis:
Nam faciem, durum, Phœbe, cacantis habes.

Sume lactucas & malvas molles; etenim, Phœbe, tibi vultus eſt hominis exonerantis ventrem difficulter.

Utere lactucis.] Lactucæ & malvæ utiles ſunt ad ſolvendum ventrem.
Nam faciem.] Phœbi jam meminit epig. 87. lib. 1. Similis jocus eſt apud Suetonium in Veſpaſiano cap. 20. *Statura fuit quadrata, compactis firmiſque membris, vultu veluti nitentis, &c.*

De Galla libidinoſa. ſed avara. XC.

Vult, non vult dare, Galla, mihi: nec dicere poſſum,
Quod vult, & non vult, quid ſibi Galla velit.

Gallæ placet mihi concedere, & non placet: nec poſſum dicere quæ ſit mens Gallæ, cum ipſi placeat, & non placeat.

Non vult dare.] Luſus eſt in verbo *dare*, quod pecuniam donare, & ſui copiam facere ſignificat. Epig. 74. lib. 7.

De

De Miſitio ſene, qui loco pueri Achillæ caſtratus eſt a ſacerdotibus Cybeles. XCI.

CUm peteret patriæ Miſitius arva Ravennæ,
Semiviro Cybeles cum grege junxit iter.
Huic comes hærebat domini fugitivus Achillas,
Inſignis forma nequitiaque puer.
Hoc ſteriles ſenſere viri: qua parte cubaret,
Quærunt: ſed tacitos ſenſit & ille dolos.
Mentitur, credunt: ſomni poſt vina petuntur:
Continuo ferrum noxia turba rapit;
Exciduntque ſenem, ſpondæ qui parte jacebat,
Namque puer pluteo vindice tutus erat.
Suppoſitam, fama eſt, quondam pro virgine cervam,
At nunc pro cervo mentula ſuppoſita eſt.

Cum Miſitius iret in agros Ravennæ ſuæ patriæ, ſe comitem dedit caſtrato gregi Cybeles. Achillas fugitivus heri puer & pulchritudine & laſcivia clarus comitabatur hunc. Homines caſtrati id intellexerunt; rogant qua parte cubilis *decumberet: at ille quoque intellexit fraudes latentes. Mentitur, adhibent fidem, a cæna eunt cubitum: multitudo improba ſtatim arripit ferrum, & exſecant ſenem, qui decumbebat* ex parte *ſponda: etenim puer erat ſecurus pluteo vindice. Cerva fertur fuiſſe olim ſubjecta pro puella, ſed nunc ſubjecta eſt . . . . pro cervo.*

Arva Ravennæ.] Ravenna urbs Italiæ, de qua ſupra epig. 56.

Fugitivus Achillas.] qui a ſuo domino fugerat, & Miſitium ſenem ſequebatur. Achillæ iterum mentionem fecit, epig. 56. lib. 7.

Continuo ferrum.] Poſuit ferrum pro Samia teſta, ſeu cultro ex terra Samia quo Sacerdotes illi exſecabant mares, epig. 81. ſupra, epig. 45. lib. 2.

Namque puer pluteo.] Lecti duo erant latera, exterius *ſponda* vocabatur, interius vero verſus parietem *pluteus* dicebatur. Achillas vero Gallis dixerat parte ſpondæ cubiturum ſe, cum in pluteo eſſet dormiturus tutus ab illorum injuria.

Semiviro Cybeles.] caſtratos Cybeles Sacerdotes intellige.

Pro virgine cerva.] Nota eſt hiſtoria Iphigeniæ, quam in Aulide immolare pater Agamemnon parabat, cum a Diana fuit rapta; & ejus loco cerva ſuppoſita, quam Græci duces pro Iphigenia immolarunt. Ovid. lib. 12. Metam.

Suppoſita fertur mutaſſe Mycenida cerva.

Pro cervo.] Servos antiqui appellarunt *cervos.* Feſtus in voce *ſervorum dies.* Alii legunt *pro puero.* Sed prior lectio videtur melior, propter ſimilitudinem cum præcedenti verſu.

XCII.

In Vetuſtinam decrepitam adhuc libidinoſam. XCIII.

CUm tibi trecenti conſules Vetuſtina,
Et tres capilli, quatuorque ſint dentes,
Pectus cicadæ, cruſculumque formicæ:
Rugoſiorem cum geras ſtola frontem,
Et aranearum caſſibus pares mammas:

O *Vetuſtina, cum nata ſis trecentos annos, & habeas tres crines, & quatuor dentes, pectus cicadæ, & cruſculum formicæ: cum tibi ſit vultus rugoſior ſtola, & mammæ ſimiles retibus aranearum:*

Cum

Cum comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus anguſta,
Meliuſque ranæ garriant Ravennates,
Et Adriaticus dulcius culex cantet,
Videaſque quantum noctuæ vident mane,
Et illud oleas, quod viri capellarum.
Et anatis habeas uropygium macræ,
Senemque Cynicum vincat oſſeus cunnus:
Cum te lucerna balneator extincta
Admittat inter buſtuarias mœchas:
Cum bruma menſem ſit tibi per Auguſtum,
Regelare nec te peſtilentia poſſit:
Gaudes ducentas nupturire poſt mortes,
Virumque demens cineribus tuis quæris
Prurire. quid ſarrire ſi velit ſaxum?
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
Philomelus aviam, quam vocaverat nuper?
Quod ſi cadaver exigis tuum ſcalpi;
Sternatur a Coricle clinico lectus,
Thalaſſionem qui tuum dicet ſolus,
Uſtorque tædas præferat novæ nuptæ:
Intrare in iſtum ſola fax poteſt cunnum.

cum ora crocodili Niliaci arcta ſint collata tuis rictibus, & ranæ Ravennates dulcius canant, atque Adriaticus culex edat cantus ſuaviores, & videas quantum noctuæ vident mane, atque illud oleas quod mariti capellarum; & tibi ſit uropygium macilentæ anatis . . . cum balneator extinctis luminibus te intromittat inter ſcorta buſtuaria: cum frigeas menſe Auguſto, nec peſtis valeat ſolvere tuam glaciem: delectaris appetere nuptias poſt interitum ducentorum maritorum, *atque inſana quæris maritum prurientem tuis cineribus. Quid ſi cupiat ſarrire ſaxum? Quis te appellabit conjugem, quis uxorem, quam nuper aviam appellaverat Philomelus? Quod ſi optas mortuum tuum corpus ſcalpi, lectus ſternatur a Coricle clinico, qui ſolus canet tuum Thalaſſionem, atque uſtor præferat tædas* tibi *novæ nuptæ: ſola fax poteſt ingredi . .*

Cum tibi.] Hyperbolικῶς ſignificat Poëta Vetuſtinam eſſe decrepitam, & habere trecentos annos, aut ſaltem centum quinquaginta, cum ſingulis annis duo conſules crearentur. Alii *Vetuſtilla.*

Cruſculumque.] Alii *crus colorque.*

Ranæ Ravennates.] De Ravenna ſupra epig. 56.

Culex Adriaticus.] hoc eſt, culex ad litora maris Adriatici. Alii *Adrianus*, in Adria ſcilicet, quæ Romanorum colonia in Piceno. Plinius lib. 3. cap. 13.

Viri capellarum.] Periphraſis hircorum, qui grave olent.

Uropygium.] Alii *orropygium*: eſt extremitas illa vertebræ podici proxima, gallice *le crompion.*

Extincta lucerna.] ne ſcilicet illa vetula dignoſci poſſet.

Inter buſtuarias.] Extra urbem ad monumenta proſtabant ſcorta viliſſima, de quibus ſupra lib. 1. epig. 35.

Gaudes ducentas.] Alii *audes*, & pro *nupturire* legunt *nuptum ire. Ducentas poſt mortes* eſt hyperbole.

Quid ſarrire.] hoc eſt, te ſaxeam exercere. Sarrire proprie eſt ſarculis fodere, cum nempe a noxiis herbis leviter ſcalpendo purgantur ſegetes.

Sternatur.] Vulgata lectio,

Sternatur Acoride triclinio lectus.

Hic verſus emendatus eſt a Scaligero Auſoniarum lectionum lib. 2. cap. 4. Quid ſit *clinicus* ſupra dictum eſt epig. 31. lib. 1. Eſt medicus & veſpillo.

Thalaſſionem.] carmen nuptiale, de quo ſupra lib. 1. epig. 36.

Uſtorque.] Uſtores ſunt ii qui rogum extruunt, in quo mortui cremantur.

Tædas præferat.] Solebant veteres tædas præferre novis nuptis: dicit Poëta tædas Vetuſtinæ eſſe præferendas ab uſtore, aut potius faces quibus rogus incendatur.

In Rufum avarum. XCIV.

ESSE negas coctum leporem, poſciſque
flagella:

O Rufe, dicis non eſſe coctum leporem, & petis virgas:

Mavis,

Digitized by Google

Mavis, Rufe, coquum ſcindere, quam
leporem.

mavis ſcindere coquum, quam leporem.

Eſſe negas.] Rufum quendam avarum irridet Poëta, qui fingebat, crudum eſſe leporem, ne illum ſcinderet. Similis jocus eſt in Næviam ſupra epig. 13.

In Nævolum inurbanum. XCV.

NUnquam dicis ave, ſed reddis, Nævole, ſemper.
Quod prior & Curius dicere ſæpe ſolet.
Cur hoc expectas a me? rogo, Nævole, dicas:
Nam puto nec melior, Nævole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæſar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non expectato dat mihi fama rogo,
Eſt & in hoc aliquid, vidit me Roma tribunum,
Et ſedeo qua te ſuſcitat Oceanus.
Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere cives,
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.
Sed pædicaris: ſed pulchre, Nævole, ceves.
Jam jam ſic prior es, Nævole. vincis. ave.

O Nævole, nunquam dicis ave, at ſemper reddis quod Curius & quidem *prior ſæpe ſolet dicere. Quare expectas hoc a me? Quæſo, ô Nævole, dicas: etenim, ô Nævole, nec melior, nec prior es. Ego probatus ab utroque Cæſare accepi mercedem, & mihi conceſſum eſt jus paternum trium liberorum.* Libri mei *leguntur a multis, ante obitum fama mihi tribuit nomen celebratum per urbes. Eſt & aliquis* honos *in hoc: Roma me ſpectavit tribunum, atque in eo loco ſedeo unde te amovet Oceanus. Opinor te non habere, tot ſervos, quot civitate donavit Cæſar in meam gratiam . . . . Jam vero ita antecellis, ô Nævole, ſuperas. Ave.*

Sed reddis.] Superbum quendam Nævolum increpat, qui illum nunquam prior ſalutabat; inferioris erat ſalutem dicere, reddere vero ſuperioris.

Quod prior & Curius.] Quem virum graviſſimum ponit Poëta pro quovis nobili viro. Legunt alii. *Quod prior & corvus*, Macrobius lib. 2. Saturn. cap. 4. Corvi ſalutatoris meminit.

Cæſar uterque.] Titum & Domitianum intellige.

Natorumque dedit.] De illo trium liberorum jure dictum epig. 91. lib. 2.

Tribunum.] Honorarium nempe, ex beneficio Cæſaris.

Et ſedeo.] Inter equites ſedeo ex munere imperatoris, non ex cenſu equeſtri.

Suſcitat.] Verbum eſt theatrale, hoc eſt loco amovere. Oceanus autem deſignator diſponendis ordinibus præerat, atque unumquemque in theatro pro ſua dignitate ſedere jubebat. Epig. 9. lib. 6.

XCVI.
XCVII.
XCVIII.

Ad cerdonem cui excuſat ſuos jocos. XCIX.

IRaſci noſtro non debes cerdo libello.
Ars tua, non vita eſt carmine læſa meo.

O Cerdo, non debes ſuccenſere noſtro libro, artem tuam, non mores carpunt verſus mei;

In-

Innocuos permitte ſales. cur ludere nobis
Non liceat, licuit ſi jugulare tibi?

patere jocos innoxios. Cur mihi non permittatur jocari, ſi tibi permiſſum eſt necare?

Non debes cerdo.] De quo ſupra epig. 16. & 58.

Cur ludere nobis.] Si enim tibi licuit homines jugulare, cum gladiatorium munus exhibuiſti, cur mihi non liceat jocari? Juvenalis ſat. 3. verſu 34.

Quondam hi cornicines, & municipalis arenæ
Perpetui comites, notaque per oppida bucca
Quemlibet occidant populariter.

Ad Rufum, verſus ſuos dignos eſſe litura. C.

CURSOREM ſexta tibi, Rufe, remiſimus hora,
Carmina quem madidum noſtra tuliſſe reor.
Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebat.
Non aliter mitti debuit iſte liber.

O Rufe, hora ſexta ad te remiſimus curſorem, a quo madido latos fuiſſe verſus meos arbitror. Caſu enim cœlum ruebat pluvia ingenti: Hic libellus alio modo non fuit mittendus.

Hora ſexta.] hoc eſt meridie. De horis ſupra epig. 36. ſed epig. 8. lib. 4. fuſius dicemus.

Non aliter mitti.] Modeſte ſignificat Poëta mala eſſe ſua carmina, & digna quæ aqua deleantur, epig. 10. lib. 4.

Curre: ſed inſtructum comitetur pumice librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.

IV *Lib.* 31 *epig.* 7 *verſ.*

Melpomene] Quæ, ut & Polyhymnia ac Calliope, in *Denariis* Pomponiorum, apud *Patini Fulv. Urſinum.*

IV *Lib.* 11 *epigr.* 4 *verſ.*

Pharia conjugis] Cleopatræ reginæ; cujus vultum exhibent *Numi* rariores.

IV *Lib.* 55 *epigr.* 7 *verſ.*

Palæſtras] In quibus præſertim luctatores, & quidem nudi; ſicuti in Aſpendiorum *Nume.*

IV *Lib.* 47 *epigr.* 1 *verſ.*

Phaeton] Cujus deplorandum interitum exprimit *Numiſma* Græcum apud *Choulium*, *de Relig. Vet. Rom. Edit. Gallic.* 196 *pag.*

IV *Lib.* 45 *epig.* 8 *verſ.*

Coma] Apollo & Bacchus in *Num.* Græcis [illegible]ſque eleganter capillati.

IV *Lib.* 54 *epigr.* 1 *verſ.*

Quercus] Certaminum coronam quercеam ſpectamus in Damaſcenorum *Num.*

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER IV.

De natali Domitiani. I.

CÆSARIS alma dies, & luce ſacratior illa,
Conſcia Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numeroſior ævo,
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida multus in auro,
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia ſecula luſtro,
Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet.
Magna quidem, Superi, petimus, ſed debita terris.
Pro tanto quæ ſunt improba vota Deo?

INTERPRETATIO.

O Lux alma, & ſacratior illo die quo Jovem Cretenſem tulit Ida particeps, accede longa, quæſo, & diuturnior ætate Neſtoris, & ſemper ſplende hoc vultu, vel pariore. Hic Domitianus *aſſiduus in auro Albano veneretur Minervam, & manus* illius *tam magna donent multas coronas quernas. Hic celebret* ludos ſeculares *ingenti luſtro recurrentes, & ſacrificia quæ fiunt in Terento Romuleo.* O *Dii, magna ſane poſcimus, at debita terris. Quænam poſtulata ſunt injuſta pro tanto numine?*

NOTÆ

Ceſaris alma.] hoc eſt dies natalis: natus autem eſt Domitianus 9. Kal. Novembris. Suetonius in ejus vita cap. 1.

Luce ſacratior.] Natalem Domitiani diem aſſentatorie præfert natali Jovis, qui natus vel certe educatus fuit in Ida monte Cretæ, ubi illum Curetibus alendum, ne a Saturno patre devoraretur, clam commiſit Rhea mater, unde Ida conſcia dicitur illius nempe arcani.

Pylio ævo.] Neſtor a Pylo urbe Arcadiæ, teſte Strabone, Pylius dictus nonaginta annos vixit ſecundum Poëtas Græcos: at vero ſecundum Ovidium, atque alios Latinos Poëtas, vixit trecentos annos: nam ſumpſerunt γενεὰν, hoc eſt generationem vel ætatem, pro ſeculo ſeu centum annis, cum triginta tantum annos ſignificet.

Semper & hoc vultu.] Millies redi, & ſemper æque felix, aut felicior præſente.

Multus in auro.] *Celebrabat & in Albano quotannis Quinquatria Minervæ, cui collegium inſtituerat.* Suetonius in Domitiano cap. 4. Aurum Albanum appellat, coronam auream, qua coronatus in Albano monte prope urbem Quinquatria celebrabat. *Multus in auro*, id eſt totus colendæ

Minervæ addictus. Lipſius legit, *Albano in arvo*, omnium optime meo judicio, antiquorum tamen codicum lectionem ſecutus ſum. Alii ſic explicant: Sæpe honorem habeat Palladi diſtributis aureis coronis in victores agonis Albani. Vulgata lectio *cultus*, hoc eſt redimitus auro, &c.

Perque manus tantas.] quas infra epig. 8. ingentes vocat, hoc eſt divinas. In Albano, ut patet ex eodem Suetonii capite, ludos ſcenicos, atque oratorum & poëtarum certamina exhibebat Domitianus, quos pro meritis donabat querna corona.

Hic colat ingenti.] Suetonius eodem cap. 4. *Fecit & ludos ſeculares, computata ratione temporum ab anno, non quo Claudius proxime, ſed olim Auguſtus ediderat.* Ingenti *luſtro* dixit Poëta, quia ab eo tempore quo ſeculares ludos celebraverat Auguſtus, uſque ad hos Domitiani ludos, centum anni, legitimum nempe ſecularium ludorum tempus, fuerant elapſi, aliàs luſtrum ſimpliciter quinque annorum ſpatium continet; ſeculum vero ingens luſtrum forte appellaverit, quod quinquies vicenos annos complecteretur.

Sacra Terentus habet.] De Terento lib. 1. epig. 70. Locus erat ubi Diti ſacra fiebant in campo Martio. Valerius Maximus lib. 2. cap. 1. deſcribit cauſſam propter quam inſtituti ſunt ludi ſeculares.

Sed debita terris.] Vota enim noſtra a Diis exaudiri debent, & probari, cum pro tanto Deo Domitiano nempe ſuſcipiantur.

Improba.] hoc eſt nimia, injuſta.

De Horatio ſpectaculorum die indecenter veſtito. II.

SPECTABAT modo ſolus inter omneis
Nigris munus Horatius lacernis,
Cum plebs, & minor ordo, maximuſque
Sancto cum duce candidus ſederet.
Toto nix cecidit repente cælo:
Albis ſpectat Horatius lacernis.

Unus Horatius inter omnes pullis lacernis modo aderat ſpectaculo, cum plebs, & ordo minor, & maximus albatus ſederet cum divo Imperatore. Subito nix delapſa eſt ex omni parte cœli. Horatius ſpectat candidis lacernis.

Nigris munus.] Adeſſe ſpectaculis non licebat niſi iis qui veſte alba induti eſſent; ſed Domitiani tempore uſus invaluerat, ut indecenter quidem, ſed tamen ludos impune ſpectarent atrati. Vide epig. 137. lib. 14.

Minor ordo.] Equeſtris nempe, maximus vero ſenatorius.

Sancto cum duce.] Domitiano quem ſanctum vocat, vel quod ſummum Magiſtratum gereret, qui ſanctus erat, vel quia Deum ſe prædicabat.

Albis ſpectat.] Horatium irridet, quem & nix decidens dealbavit.

De nivibus decidentibus in Domitianum ſpectantem ludos. III.

ADSPICE quam denſum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæſaris, inque ſinus;
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas,
Sidus Hyperborei ſolitus laſſare Bootæ,
Et madidis Helicen diſſimulare comis.
Quis ſiccis laſcivit aquis, & ab æthere ludit,
Suſpicor has pueri Cæſaris eſſe nives.

Aſpice quam ſpiſſum aquarum vellus ſine ſtrepitu decidat in faciem & gremium Cæſaris. Nihilominus ille fert Jovem ningentem, & capite immoto deridet aquas conflatas ſegni frigore, aſſuetus defatigare ſidus Bootæ ſeptentrionalis, & capillis humidis ſpernere Helicen. Opinor has eſſe nives filii Cæſaris, qui laſcivit ſiccis aquis, & jocatur e cælo.

Tacitarum vellus.] Periphraſis nivium, quæ veluti lanarum vellera cadunt ſine ullo ſtrepitu, unde nives vocat aquas tacitas.

Indulget tamen.] Non receſſit Domitianus; ſed ſub Jove, id eſt äere, permanſit.

Con-

Concretas pigro.] hoc eſt nivem contemnit, quam affirmat Plinius lib. 2. cap. 60. *Grandinem conglaciato imbre gigni, & nivem eodem humore mollius coacto, &c.*

Sidus Hyperborei.] Domitianus enim adhuc juvenis in Germanos bellum ſuſcepit, atque illic frigus Bootæ, ſeu Arctophylacis patienter tulit. Suetonius in Domitiano cap. 2.

Et madidis Helicen.] Id eſt toleravit imbres Septentrionis: Helice vero eſt Urſa major.

Siccis aquis.] Nivem lepide appellat aquam ſiccam, id eſt ex aquis concretam.

Pueri Cæſaris.] Ne Jove irato decidiſſe nix videretur, aſſentatorie innuit Poëta filium Domitiani, quem ex Domitia uxore ſuſceptum adhuc infantem amiſit, eſſe in deorum numero, & cum Domitiano patre, velut cum Deo, jocari. Heraldus verſum penultimum ſic legit per interrogationem,

Quis ſiccis laſcivit aquis, & ab æthere ludit?

In Baſſam male olentem. IV.

QUOD ſiccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Piſcinæ vetus aura quod marinæ,
Quod preſſa piger hircus in capella,
Laſſi bardiacus quod evocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod jejunia ſabbatariorum,
Mœſtorum quod anhelitus reorum,
Quod ſpurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Malles, quam quod oles, olere Baſſa.

Quod ſpirat palus lacunæ exhauſtæ, quod nebulæ crudarum Albularum, quod vetus flatus piſcinæ maritimæ, quod hircus lente comprimens capellam, quod bardiacus evocati defatigati, quod lana bis tincta murice, quod jejunia Judæorum, quod reſpiratio triſtium ſontium, quod moriens lucerna ſordidæ Ledæ, quod ceremata ex fæce Sabinæ, quod fuga vulpis, latibulum viperæ, hoc ipſum, ô *Baſſa, malles ſpirare, quam quod ſpiras.*

Quod ſiccæ.] Siccata lacuna gravem emittit fœtorem.

Crudarum nebulæ.] De albula jam dictum epig. 13. lib. 1. ubi nebulæ ob ſulphur male olent. *Crudarum* dixit, quod ſolis radiis non bene concocti eſſent illi vapores.

Piſcinæ vetus aura.] id eſt, quod vetus piſcina redolet in qua fuut aquæ marinæ.

Bardiacus.] Genus eſt veſtis ſordidæ, qua induebantur milites, illa autem male olebat propter ſudorem & ſqualorem illorum: evocati autem milites erant ii, qui expletis ſtipendiis, ducis vel mercedis gratia iterum ſtipendia merebant: *laſſi* verò dixit ob longam militiam, & provectam ætatem; unde fœtor bardiaci major erat. Georgius legit, *Laſſi Bardiaci os quod advocati.* Bardiacus autem, inquit, erat advocatus qui poſt peroratas diutius cauſſas gravem emittebat halitum. Illius meminit Juvenalis ſat. 16. verſu 13.

Bardiacus judex datur hæc punire volenti.
Alii Bardaïcus.

Bis murice.] Epig. 50. lib. 1.

Olidæque veſtes murice.

Jejunia ſabbatariorum.] Diem ſabbati religioſe colunt Judæi; ob jejunium vero halitus graviter olet.

Mœſtorum quod.] Curis enim & anxietatibus ſtomachi calor diſſipatur, unde ex mala concoctione male olent rei.

Lucerna Ledæ.] Quam poſuit pro quavis meretrice proſtante ad lucernas. Juvenalis ſat. 6. verſu 132. de Meſſalina:

Obſcuriſque genis turpis, fumoque lucernæ
Fœda lupanaris tulit ad pulvinar odorem.

Quod ceromata.] Unguenta nempe ex luto & oleo, oleum porro Sabinum male olebat.

Quod vulpis fuga.] Vulpes canes fugiens fœtidum effundit lotium.

Malles.] Alii *mallem.* Baſſa quippe ab oris impuritate teterrimam ſpirabat animam.

Ad Fabianum virum probum, cui locum eſſe Romæ negat. V.

VIR bonus & pauper, linguaque & pectore verus,
Quid tibi vis, urbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec comeſſator haberi,
Nec pavidos triſti voce citare reos:
Nec potes uxorem cari corrumpere amici:
Nec potes algentes arrigere ad vetulas.
Vendere nec vanos circa palatia fumos:
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Unde miſer vives, homo fidus, certus amicus?
Hoc nihil eſt, nunquam ſic Philomelus eris.

O Fabiane, quæ tua eſt mens, qui vir probus, & egenus, lingua & corde verus, proficiſceris Romam? qui nequis eſſe leno, nec comeſſator, nec mœſta voce vocare in jus ſontes timidos: nec vales corrumpere conjugem dilecti amici: nec vales .... ad frigidas anus: nec vendere inanes fumos circa palatia: nec plaudere Cano, nec Glaphyro. O infelix, qua ratione vives tu, homo fidelis, amicus certus? Id nihil prodeſt, hoc modo nunquam fies Philomelus.

Linguaque.] Verba enim cum mente boni viri conſentiunt: hic Romanorum mores eo modo Martialis carpit, quo Juvenalis ſat. 3.

Quid Romæ faciam? Mentiri neſcio.

& fuse Petronius Romam ſub nomine Crotonæ deſcribit: *Sed quoſcunque homines in hac urbe videritis, ſcitote in duas partes eſſe diviſos: nam aut captant, aut captantur*

Nec comeſſator.] Alii *comiſſator*: is nempe eſt qui eſui & potui præter ſtatuta tempora indulget.

Nec pavidos.] quod præconis erat officium, & quidem quæſtuoſum, ut patet ex epig. 8 lib. 6.

Vendere nec vanos.] ut ſolent Aulici, qui commendationis officia mentiti, Principis gratiam accepto pretio vendunt.

Plaudere nec Cano.] qui celebris fuit choraules tempore Galbæ, ut patet ex Suetonio in Galba: Glaphyrus vero citharædus. Juvenalis ſat. 6.

Accipis uxorem, de qua citharœdus Echion,
Aut Glaphyrus fiat pater, Ambroſiuſque choraules.

Citharœdi & tibicines Martialis tempore ſummo erant in pretio, epig. 4. lib. 3.

Hoc nihil eſt.] Honeſtis enim artibus locus non erat Romæ.

Philomelus.] hoc eſt, nunquam fies dives; Philomelus quippe cithara dives factus erat, epig. 31. lib. 3.

In Maſſilianum qui pudicitiam ſimulabat. VI.

CREDI virgine caſtior pudica,
Et frontis teneræ cupis videri:
Cum ſis improbior, Maſſiliane,
Quam qui compoſitos metro Tibulli,
In Stellæ recitat domo libellos.

O Maſſiliane, vis purior haberi puella caſta, & præferre ſpeciem vultus modeſti; cum nequior ſis, quam qui in ædibus Stellæ recitat libros ſcriptos metro Tibulli.

Teneræ frontis.] hoc eſt modeſtæ, qualem habent infantes.

Quam qui.] effœminatum quendam elegiarum recitatorem intelligit.

Metro Tibulli.] Laſcivas quippe elegias ſcripſit Tibullus.

VII.

Ad Euphemum de hora verſibus ſuis Domitiano legendis apta. VIII.

PRIMA ſalutantes, atque altera continet hora,
Exercet raucos tertia cauſſidicos.
In quintam varios extendit Roma labores,
Sexta quies laſſis, ſeptima finis erit,
Sufficit in nonam nitidis octava palæſtris,
Imperat extructos frangere nona toros:
Hora libellorum decima eſt, Eupheme, meorum,
Temperat ambroſias cum tua cura dapes.
Et bonus ætherio laxatur nectare Cæſar,
Ingentique tenet pocula parca manu:
Tunc admitte jocos: greſſu timet ire licenti
Ad matutinum noſtra Thalia Jovem.

Prima & ſecunda hora exercet ſalutantes. tertia occupat raucos cauſſidicos. Roma vacat diverſis operibus in quintam uſque, ſexta quieſcunt defatigati, ſeptima ceſſant ab opere, nitidi palæſtritæ exercentur ab octava ad nonam. nona jubet frangere toros paratos. O Eupheme, hora decima apta *eſt meis libris, cum tua cura moderatur divinas epulas, & bonus Cæſar exhilaratur cæleſti nectare. & magna manu tenet pocula modica. Tunc intromitte ludos: noſtra Thalia metuit joco ſo inceſſu convenire matutinum Jovem.*

Prima ſalutantes.] Deſcribit Poëta quid ſingulis diei horis Romæ fieret; de quibus jam dictum eſt epig. 36. lib. 3.

Continet.] Alii *conterit.* Alii melius *diſtinet.*

Sexta quies laſſis.] Circa ſextam paululum quieſcebant Romani: hora vero ſeptima omnino ab opere deſiſtebant.

Imperat extructos.] id eſt menſæ accumbere.

Frangere toros.] hoc eſt lectos diſturbare, quibus cœnando accumberent veteres.

Hora libellorum.] Inter pocula verſus legere moris erat: Euphemus vero ſtructor menſarius Imperatoris fuiſſe videtur.

Temperat ambroſias.] hoc eſt divinas: Domitianus enim Deum ſe appellari jubebat, atque ita ambroſiæ deorum dapes ipſi conveniebant.

Pocula parca.] Domitiano aſſentatur, quem parce bibere innuit.

Tunc admitte.] hoc eſt, libros meos Domitiano offer.

Greſſu timet.] Feſtiva mea Muſa matutino tempore coram Domitiano jocari non audet, quippe qui tunc rebus ſeriis occupetur. Vide epig. 19. lib. 10.

In Fabullam, quæ maritum dereliquerat. IX.

SOTÆ filia Clinici Fabulla,
Deſerto ſequeris Clytum marito,
Et donas, & amas, ἔχεις ἀσώτως.

O Fabulla filia Sotæ clinici, viro derelicto ſequeris Clytum, & das, & ardes, perdite te geris.

ἔχεις ἀσώτως] In hac voce ludit Poëta, cum dicit Fabullam eſſe filiam clinici Sotæ, id eſt medici qui aliis ſalutem reſtitueret: σώζω enim ſervo: illam tamen perdite ſe habere, cum bona omnia effunderet, & luxurioſe viveret. Sotæ es filia, inquit, & aſota es, hoc eſt prodiga & luxurioſa. De medico clinico dictum epig. 31. lib. 1. Ariſtoteles lib. 4. ad Nicomachum cap. 1. ἄσωτος γὰρ ὁ δι' αὑτὸν ἀπολλύμενος: aſotus enim eſt qui ſe ipſum perdit.

Ad Fauſtinum, cui recens compoſitum opus mittit. X.

DUm novus eſt, neque adhuc raſa mihi fronte libellus,
Pagina dum tangi non bene ſicca timet:
I puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, ſed inſtructus; comitetur punica librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ
Emendare jocos: una litura poteſt.

Dum meus liber recens eſt, necdum fronte raſa, dum pagina non bene ſicca metuit attrectari: ô ſerve, proficiſcere, & deporta tenue donum ad dilectum amicum, qui dignus eſt ut ipſi primo offerantur meæ ineptiæ. Propera, at munitus: Punica ſpongia comitetur libellum; illa apta eſt meis donis. O Fauſtine, plures lituræ nequeunt corrigere noſtros libros: una litura poteſt.

Nec adhuc raſa.] De iis quæ ad librorum ornamenta pertinerent, dictum eſt lib. 1. epig. 67.

Comitetur Punica.] Spongia optimi generis, cujuſmodi ſunt ſpongiæ Africanæ, de quibus Plinius lib. 9. cap. 45. ut deleantur mea carmina. Alii legunt,

Curre, ſed inſtructum comitetur pumice librum
Spongia.

quæ lectio minus probatur: etenim ſi liber nondum erat pumice æquatus, ut ait primo verſu, pumice inſtructus non erat. Epig. 72. lib. 8. epig. 66. lib. 1.

Sed pumicata fronte ſi quis eſt nondum.

Alii ſic hanc lectionem interpretantur, ut vel probatus pumice potiatur, vel damnatus ſpongia deleatur.

Una litura poteſt.] quæ ſcilicet omnia mea carmina, utpote prorſus mala deleat. Sic modeſte deprimit ſe Poëta.

In Antonium Saturninum qui bellum civile moverat in Germania ſuperiore. XI.

DUm nimium vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te pudet eſſe miſer:
Impia Parrhaſia moviſti bella ſub urſa,
Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
Exciderátne adeo fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & Arctois plus licuiſſet aquis?
Ille etiam noſtris Antonius occidit armis:
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

Dum, ô infelix, nimis inflatus vano nomine lætaris, & erubeſcis eſſe Saturninus: ſub urſa Parrhaſia ſuſcepiſti bella impia, qualia movit *qui meruit ſub uxore Ægyptia. Itane eras oblitus fatum illius nominis, quod oppreſſum eſt acerba ira freti Actiaci? Rhenuſne tibi pollicitus eſt, quod illi non conceſſit Nilus, majorque poteſtas data eſſet fluminibus Septentrionis? Ille quoque Antonius cecidit noſtris armis: qui tecum comparatus, ô perfidioſe, erat Cæſar.*

Et Saturninum.] Hic vocabatur Lucius Antonius, cognomento Saturninus, Germaniæ ſuperioris Præſes: nolebat autem Saturninus appellari, ſed Antonius: nam pudebat eum eſſe tantum Germaniæ Præſidem, ſed exemplo Antonii imperium orbis affectabat. De illo agit Suetonius in Domitiano cap. 6.

Parrhaſia ſub urſa.] hoc eſt in Septentrione: urſa Parrhaſia dicitur a Parrhaſia Arcadiæ urbe, ex qua nata erat Calliſto a Jove amata, & in urſam commutata.

Phariæ conjugis.] Cleopatræ cujus & Antonii mariti nota eſt hiſtoria.

Obruit

Obruit Actiaci.] Ad Actium Epiri promontorium ab Auguſto victus eſt Antonius.

Ira freti.] per metonymiam poſuit pro ira Cæſaris Auguſti.

An tibi.] Senſus eſt, Si Ægyptus provincia ditiſſima Antonio vires ſuppeditare nequivit, quas tibi copias ſubminiſtrabit ſuperior Germania?

In Thaïdem ſcortum publicum. XII.

Nulli, Thaï, negas, ſed ſi te non pudet iſtud,
Hoc ſaltem pudeat, Thaï, negare nihil.

O Thaï, nemini recuſas: ſed ſi in ea re non erubeſcis, in hac ſaltem erubeſcas, ô Thaï, recuſare nihil.

Negare nihil.] Epig. 72. & 81. lib. 12. & in fine epig. 50. lib. 11.

De Nuptiis Pudentis & Claudiæ. XIII.

Claudia, Rufe, meo nubit Peregrina Pudenti:
Macte eſto tædis, ô Hymenæe, tuis.
Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo,
Maſſica Theſeis tam bene vina favis.
Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas litora myrtus amat.
Candida perpetuo reſide, Concordia, lecto,
Tamque pari ſemper ſit Venus æqua jugo.
Diligat ipſa ſenem quondam: ſed & illa marito,
Tunc quoque cum fuerit, non videatur anus.

O Rufe, Pudens meus uxorem duxit Claudiam Peregrinam: O Hymenae, macte eſto tuis tadis. Tam bene infrequentia cinnama confunduntur ſuo nardo, tam bene vina Maſſica favis Atticis. Nec ulmi aptius copulantur teneris vitibus, nec rivuli loto, nec litora gratiora ſunt myrto. O Concordia, remane benigna æterno thalamo, & Venus faveat ſemper copulationi tam æquali. Illa quondam amet ſenem: at illa quoque ſenium adepta tunc vetula non compareat marito.

Pudenti.] De quo jam lib. 1. epig. 31. de Claudia nihil reperi.

Macte eſto.] *Mactus* idem eſt ac auctus, & in vocativo ut plurimum ponitur, ut macte virtute.

Maſſica Theſeis.] Ex melle & vino mulſum conficiebatur, potio videlicet antiquis gratiſſima: favos Theſeos dicit pro Atticis, quia Theſeus regnavit in Attica, ſignificat Poëta tam dulces fore nuptias Claudiæ & Pudentis, quam mulſum.

Nec plus lotos.] Arbor notiſſima ex Homero lib. 9. Odyſſ. & Plinius deſcribit Loton lib. 13. cap. 17. eſt etiam lotos herba in paluſtrium genere ibidem.

Concordia.] Deam intellige Concordiam, cui templum erexit Veſpaſianus.

Ad Silium Poëtam ut legat hæc epigrammata. XIV.

Sili, Caſtalidum decus ſororum,
Qui perjuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidoſque
Faſtus Hannibalis, leveſque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paullum ſepoſita ſeveritate,
Dum blanda vagus alea December
Incertis ſonat hinc & hinc fritillis,

O Sili, ornamentum ſororum Caſtalidum, qui verbis magnificis urges perjuria furoris barbari, atque adigis perjuram ſuperbiam Hannibalis; atque inconſtantes Pœnos dedere ſe magnis Africanis; remota paulliſper ſeveritate, fac audientiam noſtris Muſis, dum levi alea December ſolutus hinc & inde ſtrepit dubiis fritillis,

Et ludit rota nequiore talo,
Noſtris otia commoda Camenis.
Nec torva lege fronte, ſed remiſſa
Laſcivis madidos jocis libellos.
Sic forſan tener auſus eſt Catullus
Magno mittere paſſerem Maroni.

& rota ludit nequiore talo. Nec ſevero, ſed leni vultu evolve libros perfuſos laſcivis ſalibus. Hoc fortaſſe modo tener Catullus auſus eſt mittere paſſerem magno Virgilio.

Sili Caſtalidum.] Silium Italicum intelſige poëtam ſatis notum Muſæ dicuntur Caſtalides a virgine Caſtalia, quæ Apollinem fugiens ad radices Parnaſſi in fontem a ſe Caſtalium dictum, & Muſis ſacrum verſa eſt.

Qui perjuria.] De bello Punico ſecundo poëma ſcripſit Silius; initio primi libri ſic habet:

——— *ter Marte ſiniſtro*
Juratumque Jovi fœdus, conventaque patrum
Sidonii fregere duces.

Magnis cedere.] Scipio enim major Africanus cognominatus vicit ſuperbum Hannibalem, & Carthaginenſes coëgit pacem a Romanis petere; fuit & alter Scipio ob everſam Numantiam dictus Numantinus, qui Carthagine funditus deleta, Africanus minor dictus eſt: quas res geſtas cum caneret Silius poetica metonymia dicit Martialis fieri a Silio id quod canit factum. Sic Horat. lib. 1. ſat. ultima. *Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona.*

December.] Quo menſe talis potiſſimum ludebant Romani.

Inceritis ſonat.] De fritillis, turriculis, talis, & teſſeris copioſe dicemus lib. 14. tamen per tranſcurſum notandum talum eum eſſe apud Latinos, quem Græci vocant Aſtragalum. Plinius lib. 34. ubi Polycleti meminit, *Fecit*, inquit, *& diſtringentem ſe, & nudum telo incеſſentem, duoſque pueros item nudos talis ludentes: qui vocantur Aſtragalizontes.* Alia pleraque, ut hoc probet, teſtimonia adducit Calcagninus de talorum ludo. Ad ſummovendas vero aleatorum fraudes, qui ſubdola manu uti callent, in pyrgo, ſeu turricula; ſive pyxidem mavis appellare, repoſiti tali ſicut & teſſeræ promebantur in abacum. Horatius lib. 2. ſermonum ſat. 7.

——— *qui pro ſe tolleret atque*
Mitteret in pyrgum talos.

Teſſeris quoque ludentes turricula utebantur. Turnebus lib. 27. cap. 3. Turriculam & fritillum diſtinxit Suidas: idem tamen videtur, cum ſcribit Martialis de turricula lib. 14. epig. 16. Seneca de ludo Claudii:

Nam quoties miſſurus erat reſonante fritillo
Utraque ſubducto fugiebat teſſera fundo.

Et ludit rota.] Locus hic perobſcurus mihi videtur; Raderus intelligit ipſum fritillum dici rotam, quia rotundus fritillus velut turricula, ex qua intus gradatim aſpera tali excutiebantur: quare autem dicat, *nequiore talo*, non mihi compertum eſt, niſi forte, quod tali pruriginem libidinis excitent, ut docet Junius lib. 4. animadverſionum cap. 13. & lib. 2. cap. 4. quod talis luſum eſt pro fœminis. Ramireſius hunc verſum a nemine intellectum, ut ait, intelligere ſe putat hoc ſenſu. Rotam accipit pro corona aleatorum, quam ſic vocat Martialis a ſimilitudine rotarum: ſedebant enim aleatores in orbibus quos cingebant omnes circum: *Nequiore talo*, hoc eſt, talis manu jactis ſine fritillo, in quo jactu manus improba compoſitiones & nequitias patrare poteſt; ita ut aleatores alii, ut in verſu præcedenti, fritillis uterentur, alii manu luderent, epig. 16. lib. 14. Judicet lector.

Auſus eſt Catullus.] Ætate Virgilium præceſſit Catullus, cujus 3. epig. eſt *de paſſere mortuo Lesbiæ*, ſed hoc fingit Poëta, ut ſe cum Catullo æquiparet, Silium autem cum Virgilio, quem diligenter imitatus eſt, conferat epig. 51. lib. 11.

Ad Cæcilianum ſtolide petentem mutuum. XV.

MILLE tibi nummos heſterna nocte roganti,
In ſex aut ſeptem, Cæciliane, dies,

O Cæciliane, heſterna nocte reſpondi tibi petenti mille nummos in ſex aut ſeptem dies.

Non

Non habeo dixi. ſed tu cauſſatus amici
Adventum, lancem, paucaque vaſa rogas.
Stultus es? an ſtultum me credis, amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

non habeo: at tu prætexens adventum amici petis lancem, & pauca vaſa. Demens ne es, ô amice? an exiſtimas me dementem? tibi recuſavi mille nummos, an donabo quinque millia?

Millia quinque dabo.] Cæcilianum quendam irridet Poëta argumento a minori ad majus: ſi tibi, inquit, negavi mille nummos, non ſum tibi commodaturus vaſa emta quinque nummorum millibus, quæ nunquam mihi redderes.

In Gallum quem turpis in novercam amoris arguit. XVI.

PRIVIGNUM non eſſe tuæ te, Galle, novercæ
Rumor erat, conjux dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat vivo genitore probari.
Jam nuſquam pater eſt, Galle: noverca domi eſt.
Magnus ab infernis revocetur Tullius umbris,
Et te defendat Regulus ipſe licet:
Non potes abſolvi: nam quæ non deſinit eſſe,
Poſt patrem, nunquam, Galle, noverca fuit.

O Galle, ſermo increbuerat te non eſſe privignum tuæ novercæ, dum illa fuit uxor genitoris. Nihilominus vivente patre id probari nequibat. O Galle, nunc pater diſceſſit e vita: noverca moratur in ædibus tuis. Quamvis magnus Tullius reducatur ab umbris tartareis, & Regulus ipſe te tueatur, liberari nequis: etenim, ô Galle, quæ poſt patrem mortuum, *non ceſſat eſſe noverca, nunquam fuit.*

Privignum non eſſe.] Vivo patre Gallus quidam ſe cum noverca minus honeſte gerebat, quam privignum deceret.

Noverca domi eſt.] Ex eo quod præter privignorum morem, mortuo patre domi novercam retineat Gallus, illi jampridem turpe cum ea fuiſſe commercium colligit Poëta.

Revocetur.] Regulum de quo lib. 1. epig. 13. in cauſſis dicendis Ciceroni aſſentatorie æquiparare videtur.

Ad Paullum de meretrice Lyciſca. XVII.

FACERE in Lyciſcam, Paulle, me jubes verſus,
Quibus illa lectis rubeat, & ſit irata.
O Paulle, malus es: irrumare vis ſolus.

O Paulle, vis me ſcribere carmina in Lyciſcam, quibus lectis illa erubeſcat, & ſuccenſeat. O Paulle, nequam es: vis ſolus . . . . .

In Lyciſcam.] Meretricem quam urbane carpit Poëta, cum de Paullo conqueri videatur. Lyciſcæ meminit Juvenalis ſat. 6. *Proſtitit auratis titulum mentita Lyciſcæ.*

De puero ſtillicidio jugulato. XVIII.

QUA vicina pluit Vipſanis porta columnis,
Et madet aſſiduo lubricus imbre lapis,

Qua pluit porta finitima columnis Vipſanis, & lapis lubricus perfunditur pluvia con-

In jugulum pueri, qui roſcida templa ſubibat,
  Decidit hiberno prægravis unda geiu.
Cumque peregiſſet miſeri crudelia fata,
  Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non ſæva ſibi voluit fortuna licere?
  Aut ubi mors non eſt, ſi jugulatis aquæ?

tinna, aqua prægravis hiemali glacie cecidit in guttur pueri, qui ingrediebatur templa madida. Et cum gladius infelici attuliſſet acerbam mortem, mollis liquefactus eſt in plaga calida. Quid non ſibi permiſſum eſſe voluit crudelis fortuna? aut ubi letum non eſt, ſi jugulatis, ô aqua?

Qua vicina pluit.] Capenam portam intellige, de qua jam ſic locutus eſt epig. 47. lib. 3. De porticu Vipſana dictum epig. 109. lib. 1.

Lubricus lapis.] Aream lapidibus ſtratam, ſeu pavimentum intellige, in quod aqua quam imbrem dicit, ex aquæductu portæ Capenæ aſſidue defluebat.

Prægravis unda gelu.] Elegans Stiriæ periphraſis.

Mucro tener.] Stiria enim non ſecus ac mucro puerum jugulavit.

De endromide veſte cujus varios uſus deſcribit. XIX.

HANC tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
  Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet.
Sordida ſed gelido non aſpernanda Decembri,
  Dona peregrinam mittimus endromida.
Seu lentum ceroma teris, tepidumve trigona,
  Sive harpaſta manu pulverulenta rapis:
Plumea ſeu laxi partiris pondera follis:
  Sive levem curſu vincere quæris Atham.
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
  Neve gravis ſubita te premat Iris aqua.
Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres.
  Non ſic in Tyria ſindone tutus eris.

Craſſam hanc alumnam textricis Sequanicæ munus ad te mittimus externam endromida, cui barbara nomen eſt Lacedæmonium; ſqualida eſt, at non contemnenda frigido Decembri. Sive teris molle ceroma, aut trigona tepidum, ſeu manu arripis pulverulenta harpaſta: ſeu partiris plumea pondera magni follis: ſeu cupis ſuperare Atham curſu velocem. Ne frigus penetrabile ſubeat membra humida, neve Iris fœta repentina pluvia te opprimat. Hoc dono munitus illudes ventis, & pluviæ. Non ita eris ſecurus in Tyria ſindone.

Hanc tibi.] Endromis veſtis erat hirſuta, quam vocat Poëta *alumnam textricis Sequanicæ*, quia fuerat confecta a muliere in provincia Galliæ quam vocant hodie *Franche-Comté*; licet autem barbara, id eſt Sequanica eſſet, tamen græcum nomen retinebat: eam enim invenerunt Lacedæmones, atque ea uſi ſunt ἐν τῷ δρόμῳ, id eſt in curſu, unde dicta endromis, ne ſudantes poſt curſum repentino frigore corriperentur.

Seu lentum ceroma.] Ceromate, id eſt unguento ex oleo & pulvere uncti palæſtritæ certabant, quod corpori aſtrictum variis motibus terebatur.

Tepidumve trigona] Ut hic lucua intelligatur, breviter aliquid dicendum de pilarum genere, & ludo: quatuor ergo fuerunt pilarum genera, quibus ludebant antiqui, follis ſcilicet, trigonalis, paganica, & harpaſtum. Follis erat pila magna ex aluta confecta, ſoloque ventu repleta, quæ ſi major erat, brachiis impellebatur. Propertius lib. 3.

Cum pila veloces fallit per brachia jactus.

Si minor, pugnis ejiciebatur, atque pugillaria follia vocabatur, ut apud Plautum in Rudente:

—— *follem pugillatorium faciam*
Extemplo hercle ego te.

Trigonalis pila, quæ parva erat, non triquetra ſigura, ſed a loco trigono, vel a numero, ſigura aut ſitu ludentium. Stabant enim tres eo ordine, ut trigonum ſeu triangulum efficerent. Vide epig. 84. lib. 12. *Tepidum* vero dicit, vel quod ludentes calefaceret, vel potius quod attrectata pila ludentium & ſudantium manu tepefieret.

Paganica, qua in pagis & gymnaſiis quoque ludebatur, major trigone, folle vero minor, farciebatur pluma, epig. 32. lib. 7. & epig. 45. lib. 14.

Hæc quæ difficilis turget paganica pluma
Folle minus laxa eſt, & minus arcta pila.

Poſtremum eſt harpaſtum a græco verbo ἁρπάζω *rapio*: pila erat omnium minima ex corio, quam alter ludens alteri rapiebat: in ſolo pulverulento antiqui ludebant harpaſto, ut hic docet Poëta, & lib. 7. epig. 32. Hæc ex Mercuriali lib. 2. cap. 5. de Arte gymnaſtica.

Plumea ſeu laxi.] hoc eſt, inquit Mercurialis, levia; follis enim vento inflatus levis eſt: paganica enim farciebatur pluma, ut diximus ſupra, quod de folle non conſtat: *laxi* autem, hoc eſt, teſte Radero, magni, lati, vel minime duri.

Partiris.] Id eſt metiris, & advertis motum follis plumei ſeu levis. Videat lector.

Atham.] puerum curſu velocem. Plinius lib. 7. cap. 20.

Ne madidos.] Endromis enim defendit corpus a pluvia & frigore.

Iris.] Nuntia eſt pluviæ pro qua ſumitur.

In Tyria ſindone.] quam Julius Pollux lib. 7. cap. 16. ſic explicat: Σινδὼν ἐστιν Αἰγυπτία μὲν, περιβόλαιον δ' ἂν εἴη, τὸ νῦν δίκροσσον καλούμενον. Sindon quidem eſt Ægyptiaca; amiculum vero eſt, quod nunc utrinque fimbriatum vocant. Dicta autem eſt, ut opinatur Bayfius, quia primum in urbe Sidone hujuſmodi amictus fieri cœpit. Ob id Tyria a Martiali dicta: erant enim vicinæ urbes Tyrus & Sidon.

De Cærelia & Gellia ridiculis mulieribus. XX.

DICIT ſe vetulam, cum ſit Cærelia puppa. Puppam ſe dicit Gellia, cum ſit anus. Ferre nec hanc poſſis; poſſis, Coline, nec illam. Altera ridicula eſt, altera putidula.	*Cum Cærelia ſit puella, prædicat ſe anum; Gella ſe prædicat puellam, cum ſit vetula. Nequeas, Coline, hanc tolerare, nec illam. Altera inepta eſt, altera putidula.*

Altera ridicula.] Gellia nempe, cum modos omnes & puellæ geſtus affectaret.

Altera putidula.] Cærelia nempe anilem gravitatem imitata omnibus erat faſtidio, atque ab ea tanquam a re putida vultum quilibet avertebat.

De Selio atheo. XXI.

NULLOS eſſe deos, inane cælum Affirmat Selius, probatque; quod ſe Factum, dum negat hæc, videt beatum.	*Selius aſſeverat nulla eſſe numina, cælum commentitium, & probat; quod dum inficiatur hæc, cernit ſe evaſiſſe divitem.*

Inane cælum.] Hoc eſt diis vacuum, vel rem commentitiam, ut interpretatus ſum.

Videt beatum.] Multa in hanc ſententiam vide apud Senecam libro, *Quare bonis viris mala accidant, cum ſit providentia.*

De Cleopatra ſua uxore fugiente ſuos amplexus. XXII.

PRimos paſſa toros, & adhuc placanda marito
Merſerat in nitidos ſe Cleopatra lacus;
Dum fugit amplexus, ſed prodidit unda latentem,
Lucebat totis cum tegeretur aquis.
Condita ſic puro numerantur lilia vitro:
Sic prohibet teneras gemma latere roſas.
Inſilui, merſuſque vadis luctantia carpſi
Baſia. perſpicuæ plus vetuiſtis aquæ.

Poſt primos congreſſus Cleopatra adhuc lenienda a viro ſe immerſerat in lacus pellucidos, dum vitat amplexus; ſed aqua patefecit deliteſcentem, ſplendebat enim, *cum occultaretur totis undis. Lilia repoſita in nitido vitro ita numerantur: hoc modo gemma vetat deliteſcere teneras roſas. Irrui, atque undis immerſus libavi oſcula reſiſtentia. O unda nitida, impediviſti cætera.*

Primos paſſa.] Cleopatra Martialis uxor amiſſa virginitate, ſubirata marito in aquas ſe immerſit, quam tamen ſecutus ille invitam deoſculatus eſt.

Gemma.] Lapidem pellucidum intellige vitri inſtar, quo roſæ in hortis tegebantur. Lib. 8. epig. 68.

Condita perſpicua vivit vindemia gemma.

Ad Thaliam de Brutiano Poëta quem Callimacho anteponit. XXIII.

DUm tu lenta nimis, diuque quæris
Quis primus tibi, quiſve ſit ſecundus:
Gratum quiſve epigramma comparabit;
Palmam Callimachus, Thalia, de ſe
Facundo dedit ipſe Brutiano.
Qui ſi Cecropio ſatur lepore,
Romanæ ſale luſerit Minervæ;
Illi me facias, precor, ſecundum.

Dum tu, ô Thalia, nimis cunctaris, & diu dubitas cui des primas, aut ſecundas: aut quis componet elegans epigramma; ipſe Callimachus detulit victoriam de ſe eloquenti Brutiano. Qui ſi faſtidiens Atticam venuſtatem, jocatus fuerit urbanitate Romana Minervæ; rogo, mihi des ſecundas ab illo.

Thalia.] una ex novem Muſis, quæ jocis præeſt.

Gratum.] Alii *Gravum.*

Callimachus.] Poëta Cyrenæus præſtantiſſimus, quem in antiquam dignitatem reſtitutum nuper in lucem edidit erudita Tanaquilli Fabri fillia; vixit temporibus Ptolemæi Philadelphi, quo familiariter uſus eſt. Epigrammata, hymnos, & elegias græce ſcripſit elegantiſſimas; a Brutiano tamen illum ſuperari dicit Martialis. Brutiani vero meminit Plinius junior lib. 6. epiſt. 22. probitate & rerum geſtarum gloria nobilis imperante Trajano floruit: ab illo autem ſecundus eſſe optat noſter Poëta, ſi a Græcis verſibus ad Latinos ſe contulerit.

Ad Fabianum de Lycori venefica. XXIV.

OMneis, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas,
Extulit, uxori fiat amica meæ.

O Fabiane, Lycoris extulit omnes amicas quas habuit, incat amicitiam cum mea conjuge.

Lyco-

Lytoris.] quædam fuit meretrix venefica, quæ æmulas omnes veneno interficiebat.

Extulit.] Verbum funeris proprium.

Uxori.] ut ab ea quoque efferatur uxor mea.

De litoribus Altini & de Aquileia. XXV.

ÆMULA Baianis Altini litora villis;
Et Phaëtontei conſcia ſylva rogi:
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupſit, ad Euganeos ſola puella lacus.
Et tu, Ledæo felix Aquileia Timavo,
Hic ubi ſeptenas Cyllarus haurit aquas;
Vos eritis noſtræ portus, requieſque ſenectæ,
Si juris fuerint otia noſtra ſui.

O Litora Altini æmula Baianis villis, & nemus conſcium mortis Phaëtontis: & tu, ô virgo formoſiſſima Dryadum, quam unicam ad Venetas paludes Patavinus Faunus duxit uxorem. Et tu, ô Aquileia, beata Timavo Ledæo, hic ubi Cyllarus bibit ſeptenas undas: vos fietis perfugium & requies meæ ſenectutis, ſi otia noſtra ſe aſſeruerint in libertatem.

Altini littora.] Altinum oppidum fuit amœniſſimum ad mare Adriaticum: ἔστι δὲ καὶ τὸ Ἄλτινον ἐν ἕλει, παραπλήσιον ἔχον τῇ Ῥαουέννῃ τὴν θέσιν: Eſt & Altinum in palude, eodem quo Ravenna ſitu. Strabo lib. 5. Plinius lib. 3. cap. 18.

Et Phaëtontei conſcia ſylva.] Populos intelligit in quos Phaëtontis ſorores miſerum ejus caſum deflentes ad Padi ripas fuerunt commutatæ. Ovid. lib. 2. Met. Plinius lib. 3. cap. 16.

Quæque Antenoreo.] Antenor capta Troia fugit, atque ad Venetorum litus appulit, ubi Patavium condidit, hodie *Padoua*, Euganei, qui & Heneti, & poſtea Veneti Italiæ populi ad mare Adriaticum, quorum regio hodie *Marca Travisana* vocatur. Poëta autem fingit Dryadem, id eſt nemoris Nympham, nupſiſſe Fauno qui præeſt agro Patavino.

Ledæo Timavo.] Timavus, hodie *Timavo*, fons eſt in Foro Julii, hodie *le Frioul*, ex quo tanta ſcaturit aquarum copia, ut ſeptem oſtiis influat in mare. Virgilius 1. Æneid. novem oſtia refert,

——fontem ſuperare Timavi
Unde per ora novem, &c.

Ledæum dixit, quia Caſtor Ledæ filius una cum Argonautis ad Timavum venit, in cujus ſeptem oſtiis Cyllarus ejus equus bibiſſe fingitur. Aquileia autem *Aquilegia* urbs Patriarch. Carnorum metropolis, &c.

Ad Poſtumum amicum avarum. XXVI.

QUOD te mane domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum Poſtume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos.
Ignoſces, togulam, Poſtume, pluris emo.

O Poſtume, placet proferam quantum amiſerim, quod per annum integrum te mane non ſalutaverim in ædibus tuis? Opinor centum viginti nummos me perdidiſſe. *Veniam dabis, ô Poſtume, pluris mihi conſtat tegula.*

Vis dicam quantum.] Poëta avarum quendam Poſtumum irridet, qui tenuiſſima clientibus mercede data coli volebat. Martialis ergo dicit, quod Poſtumum non ſalutaverit, parvam feciſſe ſe jacturam centum nempe & viginti nummorum, cum togam pluris emeret. Legunt alii,

Tricenos puto bis de noſtris computo nummis:

Ad Auguſtum Domitianum, cujus liberalitatem & benevolentiam erga ſe laudat. XXVII.

SÆPE meos laudare ſoles, Auguſte, libellos,
 Invidus ecce negat: non minus ergo ſoles.
Quid quod honorato non ſola voce dediſti,
 Non alius poterat quæ dare dona mihi?
Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues:
 Da, Cæſar, tanto tu magis, ut doleat.

O Auguſte, conſuevisti frequenter commendare meos libros, en lividus inficiatur: propterea non minus conſuevisti. Quid vero, *quod non verbis ſolis* mihi *laudato largitus es munera, qua mihi largiri nequibat* alius: *en rurſus malevolus corrodit nigros ungues. Tu, Caſar, largire tanto magis ut mæreat.*

Non minus ergo.] Hoc loco *ergo* ſignificat propter hanc cauſſam, idcirco. Senſus eſt: Licet invidus neget, non idcirco libros noſtri Poëtæ minus legebat Domitianus. Legunt alii per interrogationem, & forte melius,

—— *num minus ergo ſoles?*

Quid.] hoc eſt, quid vero faciet invidus, &c.

Non alius poterat.] De his muneribus dictum epig. 91. & 92. lib. 2.

Da Cæſar.] Urbane aliquid ſibi mendicat ab Imperatore.

Ad Chloen quæ omnia ſua bona effundebat in adoleſcentem Lupercum. XXVIII.

DONASTI tenero, Chloë, Luperco
Hiſpanas, Tyriaſque, coccinaſque,
Et lotam tepido togam Galeſo,
Indos ſardonychas, Scythas ſmaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ,
Et quidquid petit, uſque & uſque donas.
Væ glabraria, væ tibi miſella,
Nudam te ſtatuet tuus Lupercus.

O Chloë, molli Luperco dediſti Hiſpanas veſtes, *& Tyrias, & coccinas, & togam ablutam tepido Galeſo, ſardonychas Indos, ſmaragdos ex Scythia, & centum dominos nova moneta, & ſemper & ſemper largiris quicquid poſtulat. Va glabraria, va tibi miſella, tuus Lupercus denudabit te.*

Chloë.] mulier libidinoſa.

Togam Galeſo.] De hoc fluvio diximus epig. 43. lib. 2.

Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo.

Veſtes quoque e lana Bætica ſummo erant in pretio.

Et centum dominos.] Aureos nummos intelligo Domitiani effigie notatos. Alii legunt *numeros*.

Glabraria.] proprie dicitur ovis tonſa.

Nudam te.] In Luperci nomine ludit Poëta: Luperci enim erant Sacerdotes ab Evandro inſtituti in honorem Panos, vel, ut alii volunt, a Romulo; qui Lupercales ludos celebrantes nudi per urbem diſcurrebant, fœminaſque ſibi obvias percutiebant quo ictu fœcundæ fieri credebantur. Juvenalis ſat. 2.

Nec prodeſt agili palmas præbere Luperco.

Ovidius 2. Faſtorum:

Tertia poſt Idus nudos aurora Lupercos
Aſpicit, & Fauni ſacra bicornis erunt.

Ad

Ad Pudentem cui excuſat multitudinem epigrammatum. XXIX.

OBSTAT, care Pudens, noſtris ſua turba libellis,
Lectoremque frequens laſſat, & implet opus:
Rara juvant, primis ſic major gratia pomis:
Hybernæ pretium ſic meruere roſæ.
Sic ſpoliatricem commendat faſtus amicam,
Janua nec juvenem ſemper aperta tenet:
Sæpius in libro memoratur Perſius uno,
Quam levis in tota Marſus Amazonide:
Tu quoque de noſtris releges quemcunque libellis,
Eſſe puta ſolum, ſic tibi pluris erit.

O dilecte Pudens, ſua multitudo officit noſtris libris, atque opus ingens defatigat, & ſaturat lectorem. Rara placent, hoc modo prima poma gratiora ſunt: hoc modo hyemales roſæ fuerunt æſtimatæ: hoc modo ſuperbia commendat ſpoliatricem meretricem, nec perpetuo patens janua retinet adoleſcentem. Uno in libro frequentior fit mentio Perſii, quam vani Marſi in tota Amazonide. Tu etiam quemcumque evolves ex noſtris libris, crede eſſe ſolum, ſic pluris facies.

Care Pudens.] de quo epig. 32. lib. 1.

Hyberna pretium.] De roſis hybernis epig. 80. lib. 6.

Commendat faſtus.] Superbo enim meretricis faſtidio alliciuntur juvenes. Alii legunt *Fauſtus*, ut ſit nomen proprium. Quam lectionem minus probo.

Perſius.] Poëta ſatis notus: hoc eſt, magis placet brevis Perſii liber, quam ingens Marſi poëma de Amazonibus: Hic autem Marſus, quicumque ille fuerit, alius eſſe videtur ab eo cujus mentio facta eſt epiſtola libri primi.

Quemcumque.] Alii *quacumque*, minus bene.

Ad Piſcatorem, ut fugiat ſacros piſces Baianos. XXX.

BAIANO procul a lacu monemus,
Piſcator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piſcibus hæ natantur undæ,
Qui norunt dominum, manumque lambunt
Illam, qua nihil eſt in orbe majus:
Quid quod nomen habent, & ad magiſtri
Vocem quiſque ſui venit citatus?
Hoc quondam Libys impius profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente cæcus
Captum non potuit videre piſcem:
Et nunc ſacrilegos peroſus hamos,
Baianos ſedet ad lacus rogator:
At tu, dum potes, innocens recede
Jactis ſimplicibus cibis in undas,
Et piſces venerare dedicatos,

O Piſcator, monemus, longè declina a lacu Baiano, ne reus abeas. Piſces ſacri natant his in undis, qui agnoſcunt dominum, & lambunt manum illam, qua nihil majus eſt in mundo. Quid quod nomen eſt ipſis, & ſinguli vocati accedunt ad vocem ſui magiſtri? Hoc olim lacu Afer impius, dum calamo tremente trahit prædam, ereptis oculis ſubito excæcatus nequivit aſpicere piſcem: & nunc odio habens ſacrilegos hamos mendicus ſedet ad lacus Baianos. Sed tu dum licet, innoxius abi cibis non doloſis immiſſis in aquas, & cole piſces conſecratos.

Sacris

Sacris piſcibus.] Deo nempe Domitiano conſecratis.

Qui norunt,] Domitianum: piſces vero manſuetos fieri docet Ælianus lib. 8. de animalibus cap. 4. Hoc idem repetit Martialis lib. 10. epig. 30.

Quid quod.] Vehementius inſtandi gratia *quid quod* in oratione ponitur. Cicero pro lege Manilia: *Quid quod ſalus ſociorum ſummum in periculum ac diſcrimen adducitur?*

Libys impius.] Miraculum hoc mihi poëticum videtur.

Dedicatos.] Alii *delicatos.*]

Ad Hippodamum, cujus nomen verſibus ſuis inſeri non poſſe dicit. XXXI.

QUOD cupis in noſtris, dicique, legique libellis,
Et nonnullus honos creditur eſſe tibi:
Ne valeam, ſi non res eſt gratiſſima nobis,
Et volo te chartis inſeruiſſe meis.
Sed tu nomen habes averſo fonte ſororum
Impoſitum, mater quod tibi dura dedit:
Quod nec Melpomene, nec Polyhymnia poſſit,
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope:
Ergo aliquod gratum Muſis tibi nomen adoptes:
Non ſemper belle dicitur Hippodamus.

Quod optas prædicari & legi in chartis noſtris, atque inde putas conſequi aliquod decus: diſpeream, niſi hoc mihi jucundiſſimum ſit, & cupio te inſerere meis libris. At tibi contrario fonte Muſarum datum eſt nomen quod tibi impoſuit agreſtis genitrix; quod celebrare nequeat Melpomene, nec Polyhymnia, nec pia Calliope cum Apolline. Igitur facias tibi aliquod nomen jucundum Muſis: non ſemper venuſte dicitur Hippodamus.

Averſo fonte.] id eſt, Tuum nomen propter ſyllabarum contumaciam non convenit carminibus.

Quod nec Melpomene.] Tres Muſas pro triplici carminum genere poſuit. Melpomene præeſt tragœdiis & elegiis: unde Horatius ode 24. lib. 1.

——— *præcipe lugubres*
Cantus Melpomene, &c.

Nec Polyhymnia.] cui curæ ſunt verſus lyrici. Horatius ode 1. lib. 1.

——— *nec Polyhymnia*
Lesboum refugit tendere barbiton.

Calliope.] verſibus heroicis præſidet, Virgilius lib. Æneid. 9. verſu 525.

Vos, ô Calliope, precor, aſpirate canenti.

Piam dixit vel quia filii ſui Orphei mortem deflevit, vel quia heroum, & maxime deorum laudes canit.

Non ſemper belle.] Nomen Hippodami poëſi quidem non repugnat omnino, ſed minus eleganter carmini ſæpius accommodaretur.

De ape electro incluſa. XXXII.

ET latet, & lucet Phaëtontide condita gutta,
Ut videatur apis nectare clauſa ſuo:
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum,
Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

Incluſa ſuccino deliteſcit, & ſplendet apis, ut videatur condita ſuo nectare: Illa conſecuta eſt mercedem convenientem tantis laboribus: veriſimile eſt ipſam optaviſſe hujuſmodi interitum.

Et lucet Phaëtontide.] Sorores Phaëtontis in populos fuerunt transmutatæ, ex quibus defluit ſuccinum, quod idcirco vocat Phaëtontidem guttam Ovidius 2. Met. Forte ſuccini guttæ in apem deciderant, quibus condenſatis tanquam tumulo claudebatur.

tur. Idem dicit de vipera infra epig. 59. & de formica epig. 15. lib 6.
Tantorum laborum.] De quibus fuſe Virgilius lib. 4. Georgicorum.
Nectare clauſa.] id eſt ſuo melle, electrum quippe mellis colorem refert.

Ad Soſibianum cui mortem imprecatur. XXXIII.

PLENA laboratis habeas cum ſcrinia libris,
Emittis quare, Soſibiane, nihil?
Edent hæredes, inquis, mea carmina: quando?
Tempus erat jam te, Soſibiane, legi.

Soſibiane, cum tibi ſint foruli referti libris elaboratis, cur nihil edis in lucem? hæredes, ais, publicabunt meos verſus: quando? O Soſibiane, jam tempus erat te evolvi.

Tempus erat.] Soſibianum quendam irridet Poëta: videtur enim ipſum hortari ut edat ſuos libros; ſed cum nolit Soſibianus legi niſi poſt ſuam mortem, intelligit Poëta jam mori illum debuiſſe, quo legi poſſent ejus libri. Heraldus ſic explicat, Tempus erat deceſſiſſe te, & oſſa tua eſſe lecta. Nam oſſilegium profecto videtur alludere.

Ad Attalum ſordida veſte indutum. XXXIV.

SORDIDA cum tibi ſit, verum tamen, Attale, dicit
Quiſquis te niveam dicit habere togam.

O Attale, cum habeas veſtem ſpurcam, nihilominus profert veritatem, quiſquis profert tibi niveam eſſe togam.

Sordida cum tibi ſit.] Attali cujuſdam toga tam attrita erat, ut fila nuda albeſcerent, unde nivea dicit poterat; vel nivea dicitur, quia frigida. Vide epig. 50. lib. 9. in eo vero jocus eſt, quod toga nivea opponatur ſordidæ.

De pugna damarum. XXXV.

FRONTIBUS adverſis molles concurrere damas
Vidimus, & fati ſorte jacere pari.
Spectavere canes prædam: ſtupuitque ſuperbus
Venator, cultro nil ſupereſſe ſuo.
Unde leves animi tanto caluere furore?
Sic pugnant tauri, ſic cecidere viri.

Spectavimus imbelles damas congredi adverſis frontibus, & procumbere æquali caſu fati. Canes viderunt prædam: mirumque feroci venatori viſum eſt, nihil reſtare ſuo cultro. Unde molles animi accenſi ſunt tanta rabie? hoc modo tauri dimicant, hoc modo viri proſtrati ſunt.

Spectavere canes.] Nempe ſe a præda abſtinuerunt, cum viderent damas illas mutuam in necem adverſa fronte ruere.
Cultro nil.] Cultrum venatorium intellige, quo feras interficere ſolebant venatores in amphitheatri venationibus.
Unde leves animi.] Domitiano adulatur, cujus numine damas fuiſſe concitatas intelligit Poëta.
Sic cecidere.] gladiatores ſcilicet.

Ad Olum tingentem ſuos capillos. XXXVI.

CANA eſt barba tibi: nigra eſt coma: tingere barbam

Ole, habes barbam canam; habes nigros capillos: nequis

Non potes, hæc cauſſa eſt: ſed potes, Ole, comam.

colorare barbam, hæc ratio eſt: at potes capillos.

Tingere barbam.] Forte quia fucus id barba minus commode quam in capillis tegebatur; vel forte quod Olus eodem morbo laborabat, quo Charinus, de quo epig. 78. lib. 1. unde facile dilueretur fucus.

Ad Afrum ſuarum divitiarum oſtentatorem. XXXVII.

CENTUM Coracinus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus:
Ex inſulis, fundiſque tricies ſoldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmenſi,
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras:
Et teneo melius iſta, quam meum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pati poſſim:
Quotidianam refice nauſeam nummis.
Audire gratis, Afer, iſta non poſſum.

Coracinus debet centum, & Mancinus ducenta, Titius trecenta, Albinus ſexcenta, Sabinus decies, & Serranus alterum decies. *Ex inſulis & fundis tricies plene percipio, ex pecore Parmenſi ſexcenta. O Afer, id mihi recenſes per diem ſolidum; atque iſta mihi notiora ſunt meo nomine. Par eſt des aliquid, ut ferre valeam: nummis compenſa tædium quotidianum. O Afer, nequeo auſcultare iſta gratuito.*

Centum, ducenta, trecenta.] Adjunge millia ſeſtertium: adverbiis vero *bis*, *decies*, *tricies*, *ter* adde centena millia ſeſtertium.

Ex inſulis.] Ædificia in urbe quæ ſola ſtant ab aliis ſeparata, dicuntur inſulæ, ex quarum locatione magnam penſionem percipiebat Afer.

Tricies ſoldum.] Sic epig. 100. lib. 1. dixit *vicies plenum*.

Ex pecore Parmenſi.] Oves Parmenſes interpretare, quarum lana paſſim laudatur a noſtro Poëta.

Ad Gallam, ut interdum neget. XXXVIII.

GALLA, nega: ſatiatur amor, niſi gaudia torquent;
Sed noli nimium, Galla, negare diu.

O Galla, recuſa; amor expletur, niſi lætitia cruciat: at ô Galla, ne recuſes diutius.

Galla nega.] Ejuſdem argumenti eſt epig. 82. infra, & epig. 58. lib. 1.

Ad Charinum divitem, atque impurum. XXXIX.

ARGENTI genus omne comparaſti,
Et ſolus veteres Myronis artes;
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus Phidiaci toreuma cœli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec deſunt tibi vera Glaniana,
Nec quæ Callaico linuntur auro,
Nec menſis anaglypta de paternis.

Emiſti omnem argenteo ſpeciem, & ſolus poſſides antiquas artes Myronis, ſolus opera Praxitelis, & Scopæ, ſolus toreuma Phidiaci cæli, ſolus opera Mentoris. Nec vera Glaniana te deficiunt, nec quæ oblinuntur auro Callaico, nec anaglypta de menſis paternis.

Ar-

Argentum tamen inter omne miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

Nihilominus inter omne argentum, miror, ô Charine, cur tibi non ſit purum.

Argenti genus omne.] id eſt, vaſa argentea omnia generis.

Myronis artes.] Vaſa nempe cœlata ab egregiis his artificibus, Myrone, Praxitele, Scopa, & Phidia; de quibus vide Plinium lib. 34. cap. 8.

Phidiaci toreuma.] De quo lib. 3. epig. 35.

Solus Mentoreos.] De Mentore dictum quoque epig. 41. lib. 3.

Glantana.] Et officina Glanii. Vel forte legendum, *Gratiana*, ut legitur apud Plinium lib. 33. cap. 11. *Vaſa ex argento mira inconſtantia humani ingenii variat, nullum genus officina diu probando, nunc Furniana, nunc Clodiana, nunc Gratiana.* Legunt alii *Gentiana*, pocula ſcilicet, quæ fiebant in caſtris Gentianis, in ſeptima urbis regione.

Nec qua Callaico.] Vaſa auro Callaico inaurata ſummo in pretio fuerunt epig. 95. lib. 14. Callaici autem populi Hiſpaniæ, hodie regnum Gallæciæ.

Anaglypta.] hoc eſt, vaſa in aſperitatem exciſa, ut ſcribit Plinius lib. 33. cap. 11. ab ἀνὰ ſurſum, & γλύφω ſcalpo.

De menſis paternis.] Hoc addit ut oſtendat illorum poculorum antiquitatem.

Quare non habeas.] De Charino dictum epig. 78. lib. 1. cum impurus eſſet, quicquid tangeret, contaminabatur, & ſpurcum fiebat: alias argentum *purum* ſignificat non cœlatum, atque ita in ambiguo ludit Poëta.

Ad Poſtumum ingratum. XL.

ATRIA Piſonum ſtabant cum ſtemmate toto,
Et docti Senecæ ter numeranda domus.
Prætulimus tantis ſolum te, Poſtume, regnis:
Pauper eras, & eques, ſed mihi conſul eras.
Tecum ter denas numeravi, Poſtume, brumas:
Communis nobis lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum,
Largus opum: expecto, Poſtume, quid facias.
Nil facis; & ſerum eſt alium mihi quærere regem.
Hoc, fortuna, placet? Poſtumus impoſuit.

Atria Piſonum florebant cum toto ſtemmate, & ter numeranda ædes periti Senecæ. O Poſtume, te unum antepoſuimus tantis patrociniis: egenus eras, & eques, at te colebam ut conſulem. O Poſtume, tecum conſumpſi triginta annos: unum & commune habebamus cubile. Nunc potes largiri, nunc perdere, divitiis abundans, cumulatus honoribus: præſtolor, ô Poſtume, quid agas. Nihil agis: & tardum eſt mihi comparare alium patronum. O fortuna, hocne tibi arridet? Poſtumus decepit.

Atria Piſonum.] Clariſſima fuit Romæ Piſonum familia, in primo autem domus aditu nobilitatis inſignia collocabant antiqui, unde Seneca lib. 3. de beneficiis cap. 28. *Qui imagines in atrio exponunt, & nomina familiæ ſuæ longo ordine, ac multis ſtemmatum illigata flexuris, in parte prima ædium collocant, noti magis quam nobiles ſunt.* Juvenalis ſat. 8. *Stemmata quid faciunt.* Senſus eſt Poëtæ: Poteram colere Piſones, a quibus multa beneficia accepiſſem.

Et docti Seneca ter numeranda.] Vel propter Senecam Rhetorem, & filium ejus Philoſophum, & Lucanum nepotem. Vel propter tres filios Rhetoris, Annæum, Novatum, & Melam, de quibus plura apud Lipſium Elect. 1. cap. 1. Hanc opinionem refutat Ramireſius; cum enim extincta eſſet Senecarum familia, exiſtimat hanc Senecæ domum nobilem dici propter Pollam Lucani uxorem, quæ vidua Martialis tempore mortuum maritum ſummo ſtudio colebat, ejuſque diem natalem celebrabat, ut conſtat ex epig. 20. 21. 22. lib. 7. hanc ergo Pollam colere potuiſſet Poëta. *Ter numeranda domus* dicitur more græco domus valde memoranda & celebranda.

Nil facis.] hoc eſt, nil donas.

Poſtumus impoſuit.] Me, & fortunam decepit Poſtumus, quæ illi eo conſilio divitias dederat, ut in amicos eſſet liberalis. Ejuſmodi avaros fallaces vocat Poëta epig. 124. lib. I.

In jus, ô fallax, atque inficiator, eamus.

Vide epig. 43. lib. 2. *hoc, fortuna, placet?* Vel ſic intellige. O fortuna, an locupletaſti Poſtumum, ut erga me ingratus foret?

In male recitantem. XLI.

Quid recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt noſtris auribus iſta magis.

Quid recitaturus cingis collum lanis? illa auribus noſtris aptiores ſunt.

Circumdas vellera.] Intellige focalia, quæ erant faſciæ, ſeu vellera, quibus aures, fauces, & colla muniebant recitaturi, ne frigore corriperentur, nec obſtrepentium clamore terrerentur.

Conveniunt noſtris.] Ne te ineptum recitatorem audiamus.

XLII.

XLIII.

De Veſvio monte, cujus incendium dolet. XLIV.

Hic eſt pampineis viridis modo Veſvius umbris:
Preſſerat hîc madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga, quam Nyſæ colles, plus Bacchus amavit:
Hoc nuper, Satyri monte dedere choros.
Hæc Veneris ſedes, Lacedæmone gratior illi:
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis, & triſti merſa favilla:
Nec ſuperi vellent hoc licuiſſe ſibi.

Ecce Veſuvius paulo ante virens umbris pampineis: hoc in loco præſtantes racemi impleverant humidas cupas. Hi vertices Baccho cariores fuerunt collibus Nyſæ: nuper Satyri hoc in *monte egerunt choreas. Hæc Veneris habitatio jucundior illi Lacedæmone: hic locus erat celebris nomine Herculis. Omnia ſunt profligata flammis, & ſepulta mæſtis cineribus: nec dii vellent habuiſſe hanc poteſtatem.*

Veſvius.] vel Veſuvius mons prope Neapolim vitibus fertilis, qui flammas interdum evomit. Suetonius in Tito c. 8.

Preſſerat hic.] hoc eſt, vinum expreſſum ex uva nobili impleverat lacus: eſt autem lacus vas quod excipit vinum prelo expreſſum, epig. 27. lib. 7.

Quam Nyſæ.] *Nyſam urbem plerique Indiæ aſcribunt, montemque Merum Libero ſacrum.* Plinius lib. 6. cap. 21.

Satyri.] comites Bacchi.

Hæc Veneris ſedes.] Veneri & Herculi templum in Veſuvio dicatum fuit: Lacedæmone autem colebatur Venus. Pauſanias in Laconicis.

Nec ſuperi vellent.] Hyperbolikῶς innuit Poëta deos ipſos hujus incendii pœnituiſſe.

Ad

Ad Phœbum, ut Parthenii filium quinquennem ſervet incolumem. XLV.

HÆc tibi pro nato plena dat lætus acerra,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Ut qui prima novo ſignat quinquennia luſtro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: ſic te tua diligat uxor,
Gaudeat & certa virginitate ſoror.
Perpetuo ſic flore mices: ſic denique non ſint
Tam longæ Bromio, quam tibi Phœbe, comæ.

O Apollo, Parthenius Palatinus pro filio tibi offert hæc dona pleno thuribulo. Ut Burrus, qui novo luſtro claudit primum quinquennium, perficiat plures Olympiadas. Approba vota genitoris: ſic te depereat tua conjux, & ſoror lætetur virginitate non dubia: ſic niteas perpetuo juventutis flore: ſic tandem, ô Apollo, Bacchus habeat capillos tuis breviores.

Parthenius.] Burrhi ſui filii quinquennis natalem diem celebrans Phœbo thus adolebat, cui utpote ſemper juveni commendatur juventus. Parthenius autem in Palatio Imperatori ſerviebat a cubiculo, de quo Suetonius in Domitiano cap. 16. & epig. 6. lib. 5.

Luſtro.] Luſtrum eſt ſpatium quinque annorum, Olympias vero quatuor; quarto enim anno expleto, quinto ineunte Olympici ludi celebrabantur. Vide epig. 40. lib. 7.

Diligat uxor.] Daphne nempe, quam uxorem ducere cupiebat Apollo. Ovidius lib. 1. Metam.

Soror.] Diana ſcilicet, cujus pudicitiam tentaverat Orion. Horatius lib. 3. carm. ode 4.

——— *& integræ*
Tentator Orion Dianæ
Virginea domitus ſagitta.

& Callimachus in hymnis,

Δός μοι παρθενίην αἰώνιον, ἄππα, φυλάσσειν.

Da mihi, tata, virginitatem in æternum conſervare.

Non ſint tam longæ.] Bacchus enim ut Apollo gloriatur æterno juventutis flore. Ovidius lib. 4. Met.

De Sabello oſtentatore tenuiſſimorum munerum ſaturnalium. XLVI.

SATURNALIA divitem Sabellum
Fecerunt: merito tumet Sabellus:
Nec quemquam putat eſſe, prædicatque
Inter cauſſidicos beatiorem:
Hos faſtus animoſque dat Sabello,
Farris ſemodius, fabæque freſſæ,
Et thuris, piperiſque tres ſelibræ,
Et Lucanica ventre cum Faliſco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libyca gelata teſta,
Cum bulbis, cochleiſque, caſeoque,
Piceno quoque venit a cliente
Parcæ ciſtula non capax olivæ:
Et craſſo figuli polita cœlo

Saturnalia locupletarunt Sabellum: jure inflatur Sabellus: & credit, & commemorat nullum eſſe locupletiorem inter cauſſidicos. Hanc arrogantiam, & hos ſpiritus Sabello conciliat ſemodius frumenti, & faba fracta, & tres ſemilibræ thuris & piperis, & Lucanica cum ventre Faliſco, & Syra lagena nigri defruti, atque ficus Africana teſta gelata, cum bulbis, & cochleis, & caſeo. Accepit etiam ciſtulam non amplam paucarum olivarum a cliente Piceno, & data eſt

 Septen-

Septenaria ſynthesis Sagunti,
Hiſpanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo,
Saturnalia fructuoſiora
Annis non habuit decem Sabellus.

ſeptenaria ſynthesis Sagunti elaborata craſſo cælo figuli, luteum toreuma rota Hiſpana, & mappa variata lato clavo. Decem annis Sabellus non habuit Saturnalia utiliora.

Saturnalia.] quorum tempore patronis ſuis munera mittebant clientes, lib. 13. Sabellum, atque alios cauſidicos irridet, quorum merces Romæ erat perexigua, niſi locupletes eſſent. Juvenalis ſat 7.

> *Quod vocis pretium? Siccus petaſunculus, & vas*
> *Pelamidum*, &c.

Semodius.] Menſura aridorum dimidiam modii partem continebat: modius vero, inquit Raderus, capiebat viginti ſex libras, & octo uncias.

Fabaque fresſa.] Frendere idem eſt ac frangere: fabæ frangebantur ut ex iis puls fieret.

Et Lucanica.] Farciminis genus quod milites a Lucanis, quorum regio hodie *Baſilicata*, atque a Faliſcis Tuſciæ populis ventrem porcinum condire didicerant, lib. 13. epig. 35.

Et nigri Syra.] Syra lagena, hoc eſt vitrea, quia vitrum in Syria inventum, teſte Plinio lib. 31. cap. 26. Defrutum vero Columella lib. 12. cap. 21. ſic explicat, *Muſtum quam dulciſſimum decoquitur ad tertias, & decoctum ſicut ſupra dixi, defrutum vocatur.* Idem dicit Plinius lib. 14. cap. 9.

Et ficus Libyca.] Aliæ ſunt ficus hybernæ, aliæ æſtivæ. Plinius lib. 15. cap. 18. teſta autem condebantur, epig. 52. lib. 7.

> *Et Libycæ fici pondere teſta gravis.*

Gelatam teſtam dixit, quod brumali tempore miſſa eſſet; vel quod ficuum cortex eſſet tactu frigidus, vel quod re vera ficus gelatæ & condenſatæ eſſent in teſta. Judicet lector.

Piceno quoque.] hodie *Marche d'Ancone*, ubi ſunt olivæ optimi ſaporis.

Et craſſo figuli.] Synthesis pro veſte ſumitur epig. 46. lib. 2. hic autem ſynthesis ſeptenaria ſignificat vas capax ſeptuncis: ſeptunx autem ſeptem cyathos continet: niſi malis cum Turnebo lib. 23. cap. 19. ſynthesim ſumere pro ſeptem poculis Saguntinis.

Toreuma luteum.] dicitur, quia ſynthesis illa figuli Saguntini torno facta fuit. *Synthesis* ex Budæo, teſte Roberto Stephano in ſuo Theſauro Linguæ Latinæ, eſt vaſorum compoſitio qua multa ejuſdem generis vaſa in ſe invicem includuntur, Statius lib. 4. Sylvarum:

> *Aut unam dare ſynthesim, quid horres?*
> *Alborum calicum, atque cacaborum.*

Et lato variata.] Mantilia purpureis clavis diſtingui ſolebant: latus autem clavus Senatorum erat inſigne, anguſtus vero equitum. Petronius mappam ejuſmodi laticlaviam appellat.

Fructuoſiora.] viliſſima tamen munera acceperat Sabellus, quem hoc ſcommate carpit Poëta.

De Phaëtonte encauſto. XLVII.

ENCAUSTUS Phaëton tabula depictus
in hac eſt.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaëtonta facis?

Encauſtus Phaëton depictus eſt in hac tabula. Quæ tua mens eſt, O Pictor, qui facis Phaëtonta dipyron?

Encauſtus Phaëton.] Encauſtice genus eſt picturæ, quæ in cera vel ebore ignitis inſtrumentis fiebat, ab ἐγκαίομαι inuror. Vide Plinium lib. 35. cap. 11.

Dipyron.] Alludit ad caſum Phaëtontis, qui fulmine ictus in Padum præceps actus eſt: nunc vero ignitis inſtrumentis depictus eundem rurſus caſum ſubire videtur. *Dipyros* ergo, hoc eſt bis uſtus, merito dici poteſt.

XLVIII.

Ad Flaccum, res veras non nugatorias tractari epigrammatibus. XLIX.

NEſcis, crede mihi, quid ſint epigrammata, Flacce,
Qui tantum luſus illa, jocoſque putas.
Ille magis ludit, qui ſcribit prandia ſævi
Tereos, aut cœnam, crude Thyeſta, tuam,
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas,
Paſcentem Siculas aut Polyphemon oves.
A noſtris procul eſt omnis veſica libellis:
Muſa nec inſano ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor: laudant illa, ſed iſta legunt.

O Flacce, mihi fidem adhibe, ignoras quid ſint epigrammata: qui credis illa eſſe duntaxat ludos, atque argutias. Ille magis jocatur, qui memorat prandia crudelis Tereos, aut cœnam tuam, ô ſæve Thyeſta; vel Dædalum accommodantem puero pennas liquidas, aut Polyphemum paſcentem oves in Sicilia. Omnis tumor longe removetur a noſtris libris: nec Muſa noſtra turgeſcit veſano ſyrmate. Nihilominus illa omnibus ſunt admirationi, celebrantur, coluntur. Fateor: illa commendantur, at hæc evolvuntur.

Prandia ſævi.] Terei & Thyeſtæ liberos comedentium hiſtoria ſatis nota eſt ex Seneca in Thyeſta, & Ovidio lib. 6. Met.

Aut puero liquidas.] Aptantis pennas Icaro Dædali fabula ex lib. 8. Met. Ovidii.

Liquidas alas.] Ex cera nempe, quæ ſolis ardore liquefacta eſt.

Polyphemon.] Cyclopem ſatis notum maxime ex Idyllio 11. Theocriti.

Omnis veſica.] hoc eſt, meum ſcribendi genus non eſt tumidum.

Nec inſano ſyrmate.] Syrma veſtis eſt tragica a *σύρω trabo*, oblonga nempe & ſolum verrit, quam in tragœdiis trahebant heroes. Metaphorικῶς intelligit Poëta ſtylum ſuum non eſſe tragicum.

Illa tamen.] Flaccus objicit, tamen laudantur poëmata tragica & epica.

Sed iſta legunt.] Reſpondet Martialis tumida illa & longa poëmata laudari, ſed ſua epigrammata brevi, & venuſto argumento ſcripta ab omnibus legi.

L.

Ad Cæcilianum, avarum comparatis divitiis. LI.

CUM tibi non eſſent ſex millia, Cæciliane,
Ingenti late vectus es hexaphoro.
Poſtquam bis decies tribuit Dea cæca, ſinumque
Ruperunt nummi, factus es, ecce pedes:
Qui tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Dî reddant ſellam, Cæciliane, tibi.

O Cæciliane, cum non haberes ſex millia, geſtatus es hexaphoro valde amplo. Poſtquam Dea cæca conceſſit vicies, & nummi fregerunt ſinum; ecce pedes factus es. Quid tibi precer pro meritis, & tantis præconiis? O Cæciliane, numina tibi reſtituant ſellam.

Sex millia.] Seſtertiûm. Carpit Cæcilianum quendam, qui pauper ſella vehebatur, factus vero dives pedes incedebat: hexaphorum lectica erat, quæ a ſex ſervis geſtabatur.

Poſtquam bis decies.] Centena ſeſtertiûm millia.

Sinumque.] Solebant veteres, ea in ſinu reponere, quæ ſecum ferre neceſſe erat: his verbis pecunia abundaſſe Cæcilianum ſignificat.

Et tantis laudibus.] Frugalitatis nempe per ironiam.

Dî reddant.] hoc eſt, hexaphorum, ſeu priſtinam conditionem reddant, cum fortunæ muneribus abutaris: vel morbos illi precatur Poëta, morboſi enim geſtabantur, cum videatur opes illi optare.

In Ædylum ſico laborantem. LII.

GESTARI junctis niſi deſinis, Ædyle, capris,
Qui modo ficus eras, jam caprificus eris.

O Ædyle, niſi ceſſas vehi capris junctis, qui paulo ante ficus eras, mox caprificus fies.

Geſtari junctis.] Fico laborans *Ædylus*, ſeu *Hedylus*, ut ſcribunt alii, de quo morbo dictum epig. 66. lib. 1. Capris ſimul junctis vehebatur, epig. 105. lib. 1. de pardis, cervis, &c. diximus. Illinc colligit Poëta illum mox fore caprificum, habita ratione vocum, non veræ ſignificationis; ex capra enim & ficu fit caprificus. Similis jocus eſt in voce *Argonautas* epig. 67. lib. 3. Alii has capras meretrices fuiſſe putant. Hic locus mihi videtur perobſcurus.

Ad Coſmum de falſo Cynico. LIII.

HUNC, quem ſæpe vides inter penetralia noſtræ
Pallados, & templi limina, Coſme, novi,
Cum baculo, peraque ſenem; cui cana, putriſque,
Stat coma, & in pectus ſordida barba cadit:
Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati,
Cui dat latratos obvia turba cibos.
Eſſe putas Cynicum, deceptus imagine falſa.
Non eſt hic Cynicus, Coſme: quid ergo? canis.

O Coſme, deluſus vana ſpecie credis Cynicum eſſe hunc ſenem, quem cum baculo, & pera crebro ſpectas inter penetralia noſtra Palladis, & introitum novi templi; qui habet canos, & putridos capillos, & cui ſqualida barba labitur in pectus: qui obtegitur abolla uxore cerea nudi grabati, cui multitudo occurrens porrigit cibos extortos *latratu. Hic non eſt Cynicus, ô Coſme: Quid ergo? canis.*

Inter penetralia.] Templum intelligit erectum a Domitiano in honorem Minervæ, quam ſummo ſtudio colebat. Lib 9. epig. 4.

Cum bacul.] Hæc eſt deſcriptio cultus Cynici, Auſonius epig. 52.

Pera, polenta, tribon, baculus, ſcyphus, arcta ſupellex
Iſta fuit Cynici ——————

Cerea quem.] Abolla veſtis erat duplicis generis, altera militum, altera vero Philoſophorum propria. Cerea dicitur, nempe quod attrita flaveſceret, vel quod ſebo & ſudore quaſi incerata videretur. *Uxor* autem, quod cum ea cubaret Cynicus ſola abolla tectus pro lodice. Vide epig. 119. lib. 14.

Nudi grabati.] hoc eſt ſine ſindone & lodice.

Cui dat latratos.] Suis enim latratibus ſtipem a prætereuntibus extorquebant Cynici. Legunt alii:

Cuique datis latrat obvia turba cibis.

Non eſt hic.] Senſus eſt: Ille habitum quidem Cynici præ ſe fert, doctrinam autem non profitetur, ſed mere in canem degeneravit.

Ad Colinum de vita hilariter agenda. LIV.

O Cui Tarpeias licuit contingere quercus,
Et meritas prima cingere fronde comas,
Si ſapis, utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi ſemper adeſſe putes.

O Coline cui fas fuit tangere quercus Capitolinas, & prima fronde circumdare dignos capillos; ſi ſapiens es, fruere diebus integris, & crede ſemper tibi imminere ultimum.

La-

Lanificas nulli tres exorare puellas,
Contigit, obſervant, quem ſtatuêre diem:
Divitior Criſpo, Thraſea conſtantior ipſo,
Lautior & nitido ſis Meliore licet,
Nil adicit penſo Lacheſis, fuſoſque ſororum
Explicat, & ſemper de tribus una necat.

Nemo potuit flectere puellas nentes lanam, cuſtodiunt diem quem decreverunt. Quamvis ſis locupletior Criſpo, firmior ipſo Thraſea, & ſplendidior nitido Meliore; Lacheſis nihil addit penſo, atque evolvit fuſos ſororum, atque una ex tribus ſemper interficit.

O cui Tarpeias.] Colinus adeptus erat coronam e quercu qua donabantur victores in ludis, quos in honorem Jovis Capitolini inſtituerat Domitianus. Suetonius in Domitiano cap. 4. & epig. 1. ſupra, & lib. 8. epig. 82. Juvenalis ſat. 6. verſu 387.

Cum farre, & vino Janum, Veſtamque rogabat
An Capitolinam deberet Pollio quercum
Sperare, & fidibus promittere.

Prima fronde.] vel quod Jovi ſacra, vel quod ab Imperatore prima data fuerat omnium victori Colino.

Lanificas.] hoc eſt tres Parcas, Cloton, Lacheſim, & Atropon; quæ dicuntur metiri vitam hominum ex fuſis & ſtaminibus quæ ex ſua colu nent, & deducunt. Earum vero officia ſic diſtinguuntur a Poëtis, ut velint unam eſſe quæ vitam hominis ordiatur, alteram, quæ contexat; tertiam demum, quæ filum reſcindat. Seneca in Hercule furente choro primo:

Dura peragunt penſa ſorores,
Nec ſua retro fila revolvunt.

Divitior Criſpo.] Fuit is vitricus Neronis. Suetonius in Nerone cap. 6. *Sed & Criſpi Paſſieni vitrici ſui hereditate ditatus eſt.* De Thraſea actum epig. 9. lib. 1.

Lautior & nitido.] Huic Meliori librum ſecundum Sylvarum dedicavit Statius. *Nitidus* dicitur, quod laute convivaretur, epig. 69. lib. 2.

Una necat.] Alii *una ſecat.* Senſus eſt: Etiamſi duæ exorari poſſint, tertia tamen inexorabilis permaneret. Vide epig. 89. lib. 1. lib. 9. epig. 88.

Ad Lucium,
quem hortatur ad celebranda Celtiberiæ loca. LV.

Luci, gloria temporum tuorum,
Qui Grajum veterem, Tagumque noſtrum
Arpis cedere non finis diſertis;
Argivas generatus inter urbes
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinoſæ
Ledæas Lacedæmonis palæſtras:
Nos Celtis genitos, & ex Iberis,
Noſtræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre verſu,
Sævo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybaſque, Noricoſque,
Et ferro Plateam ſuo ſonantem,
Quam fluctu tenui, ſed inquieto
Armorum Salo temperator ambit,
Tutelamque choroſque Rixamarum,
Et convivia feſta Carduarum,
Et textis Peteron roſis rubentem,

O Luci, decus tui ævi, qui non permittis ut Grajus antiquus, & Tagus noſter primas det facundis Arpis; natus in urbibus Græcæ verſibus celebret Thebas, aut Mycenas, aut nobilem Rhodon, aut Ledæas palæſtras libidinoſæ Lacedæmonis: nos vero geniti a Celtis atque ab Iberis, non erubeſcamus carmine memori dicere aſperiora nomina noſtræ patriæ: Bilbilim nobiliſſimam crudeli metallo, quæ ſuperat & Chalybas, & Noricos, & Plateam ſtrepentem ſuo ferro, quam circuit Salo temperator armorum fluctu exili, ſed turbulento, Tutelamque, & choros Rixamarum, & lætas epulas Carduarum, & Peteron rubrum roſis textis,

Atque

Atque antiqua patrum theatra Rigas,
Et certos jaculo levi Silaos,
Turgentiſque lacus, Petuſiæque,
Et parvæ vada pura Vetoniſſæ,
Et ſanctum Baradonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator,
Et quæ fortibus excolit juvencis
Curvæ Manlius arva Matineſſæ.
Hæc tam ruſtica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit.
Hæc tam ruſtica malo, quam Britannos.

& Rigas vetera theatra majorum, & Silaos peritos levis jaculi, & lacus Turgentis, & Petuſia, atque aquas limpidas parvæ Vetoniſſæ, & ſanctum ilicetum Baradonis per quod viator etiam iners ambulat, & agros curvæ Matineſſæ, quos Manlius excolit validis tauris. O delicate lector, derideſne nomina tam agreſtia? Fas erit derideas. Hæc tam agreſtia magis mihi placent, quam Britanni.

Luci.] Is fuit Poëta Hiſpanus egregius, qui floruit tempore Domitiani.

Qui Grajus.] Veterem dixit, quia vetetibus Grajus, poſteris vero Gravius fluvius ſcilicet dictus eſt, ut affirmant interpretes, de quo nihil reperi. *Gravii* populi ſunt citerioris Hiſpaniæ, teſte Plinio lib. 4. cap. 20. Legunt alii *Gaurum*: ſed Gaurus mons eſt Campaniæ in Italia: Poëta vero de locis Hiſpaniæ loquitur. Forte ejuſdem nominis mons fuit in Hiſpania.

Arpis cedens.] *Arpi* urbs Apuliæ, in finibus cujus natus eſt Horatius. Senſus eſt: Tu, ô Luci, gloria Hiſpaniæ, qui contendis laude carminis cum Horatio.

Argivas generatus.] hoc eſt: Poëtæ græci celebrent ſuas urbes, nos Hiſpani noſtras commendemus. Idem Horatius lib. 1. ode 7.

Laudabunt alii claram Rhodon, &c.

Aut libidinoſæ.] Ledæas palæſtras dixit puellarum luctas, quæ nudæ ſimul cum viris ludos Lacedæmone exercebant in honorem Ledæ, quæ cum Jovi placuit, nuda erat in balneo. De his ludis agit Propertius lib. 3. eleg. 12. *Libidinoſæ*, vel quod ejuſmodi luctæ parum honeſtæ eſſent, vel quod Venus præcipue illic coleretur, epig. 44. ſupra: vel propter Helenam.

Nos Celtis.] Hiſpaniæ populis ad Iberum, de quibus jam lib. 1. epig. 50.

Grato verſu.] erga patriam.

Sævo Bilbilin.] de qua lib. 1. epig. 50. & lib. 12. epig. 18. Fuit patria Martialis.

Qua vincis Chalybas.] populi ſunt Aſiæ minoris ad Pontum Euxinum circa Bithyniam, ubi ferrum optimum.

Noricoſque.] Germaniæ populos, hodie *Bavaros*, ubi etiam ferrum præſtans.

Plateam.] Hiſpaniæ oppidum ferrariis officinis nobile. Vide epig. 18. lib. 12.

Salo.] fluvius Celtiberiæ, epig. 50. lib. 1.

Tutelamque.] Forte hodie eſt *Tudela* ad Iberum. De aliis urbibus quæ ſubſequuntur nihil reperio.

Choroſque Rixamarum.] Rixamaræ ſane choreis gaudebant. Legunt alii *Rixamorum.*

Rigas.] Raderus legit *ripas* fluminum nempe, juxta quas ſpectacula edebant antiqui. Sed prior lectio videtur retinenda, nempe juxta urbem *Rigas* erat forte convallis quæ theatrum naturale efficiebat.

Ilicetum.] Locus eſt in quo conſitæ ſunt multæ ilices.

Vel piger.] Ea quippe loca tam amœna ſunt, ut vel iners viator in iis libenter ambulet.

Quam Britannos.] hoc eſt: Licet hæc Hiſpaniæ loca aſpera ſint, minus tamen horrida videntur quam Britannica: quaſi eſſet contentio inter Britanniam & Hiſpaniam. Hoc vix capio. Alii itaque melius meo judicio legunt *Bituntos* viliſſimum Apuliæ oppidum, quod nominis ruſticitate ſuperat barbara Hiſpaniæ oppida quæ hic enumerantur: quaſi diceret Poëta; O delicate lector Itale, magis irridere debes tuos Bituntos, de quibus epig. 48. lib. 2. quàm noſtra hæc oppida.

In Gargilianum captatorem. LVI.

MUNERA quod ſenibus, viduiſque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius uno,

O Gargiliane, cupiſne te appellem liberalem, quod mittis ſenibus & viduis dona maxima? Nihil fœdius eſt, nec turpius te uno, qui potes mu-

Qui

Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piſcibus hamus:
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Quid ſit largiri, quid ſit donare, docebo.
Si neſcis: dona, Gargiliane, mihi.

nera appellare tuas inſidias. Hoc modo doloſus hamus obſequitur famelicis piſcibus: hoc modo eſca verſuta fallit feras fatuas. Explicabo quid ſit largiri, & donare. Si ignoras, O Gargiliane, eſto munificus in me.

Vis te munificum.] Viduarum & ſenum hereditates ſuis donis captabat, atque ita liberalis haberi non debebat; ſed ejus dona erant inſidiæ, quibus ſenum hereditates, tanquam piſces eſca caperet. Lib. 5. epig. 18. & epig. 60.

Dona.] Tunc enim ſine controverſia liberalis videberis, cum nulla a me merces tibi ſit expectanda.

Ad Fauſtinum hyeme Baiis, æſtate Tibure manendum. LVII.

Dum nos blanda tenent laſcivi ſtagna Lucrini;
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Fauſtine, coloni,
Quo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida ſed fervent Nemeæi pectora monſtri:
Nec ſatis eſt, Baias igne calere ſuo.
Ergo ſacri fontes, & litora ſacra valete,
Nympharum pariter, Nereidumque domus.
Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

Dum fruimur mollibus ſtagnis laſcivi Lucrini, & ſpeluncis quæ fervent pumiceis fontibus: O Fauſtine tu habitas regnum Argivi Coloni, quo pervenis emenſus duo milia paſſuum ab urbe. At terribile pectus monſtri Nemeæi ardet: nec ſufficit Baias fervere ſuo æſtu. Itaque valete, ô ſac i fontes, & ſacra litora, domicilium Nympharum ſimul, & Nereidum. Vos quidem hyeme frigida ſuperata Herculeos colles, nunc primas date frigoribus Tiburis.

Laſcivi ſtagna.] Lucrinus lacus eſt in Campania de quo jam epig. 63. lib. 1. laſcivum dixit ob delicias, & loci amœnitatem, & hominum illic laſcivientium frequentiam.

Et quæ pumiceis.] hoc eſt, fontibus e pumice vel topho ſcaturientibus, quorum aquæ ſunt calidæ.

Tu colis.] hoc eſt, tu manes Tibure, quod condidit Catillus quidam Argivus qui & Tiburtinus dictus eſt. Vide Statium lib. 1. Sylvarum in *Tiburtino Manlii.* Horatius lib. 2. ode 6.

Tibur Argeo poſitum colono.

Nemeæi pectora.] hoc eſt, leonis in ſylva Nemeæa ab Hercule interfecti, & relati inter aſtra: Sol autem menſe Auguſto ingreſſus Leonem ardores auget. *Pectora* dixit, quod in Leonis pectore, inquit Ramireſius, aſtrum eſt fulgentiſſimum ab Aſtrologis dictum cor Leonis.

Nec ſatis eſt.] Aquis enim ferventibus Solis calor additur.

Nympharum.] Fontes illi Nymphis ſacri, mare vero Nereidibus ſacrum.

Litora ſacra.] Legunt alii *litora grata* aliis ſcilicet anni tempeſtatibus.

Herculeos colles.] Tibure enim Hercules colebatur lib. 1. epig. 13.

Itur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces.

In Gallam mariti mortem clam deflentem. LVIII.

In tenebris luges amiſſum, Galla, maritum.
Num plorare pudet te, puto, Galla, virum?

O Galla, ſecreto defles virum mortuum. O Galla, nunquid, opinor, erubeſcis deflere maritum?

Nam plorare.] Galla vivente viro tam impudica fuerat, ut eum mortuum palam deflere, merito illam puderet: vel flebat, quod illam utpote infamem mortuo marito uxorem nullus eſſet ducturus, lib. 9. epig. 6. Epig. vero 34. lib. 1. ſecretas lacrymas laudat noſter Poëta.

Ille dolet vere, qui ſine teſte dolet.

Legunt alii,

Nam plorare pudet te, puto, Galla, virum.

De vipera electro incluſa. LIX.

FLENTIBUS Heliadum ramis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulchro,
Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

Dum vipera ſerpit per flentes ramos Heliadum, ſuccina gemma lapſa eſt in feram obſiſtentem: quæ dum miratur ſe adſtringi humore denſo, ſubito induruit implicita concreto gelu. O Cleopatra, ne te jactes de tumulo regio, ſi vipera conditur ſplendidiore monumento.

Flentibus Heliadum.] Heliades dictæ ſunt Phaetontis ſorores, cujus caſum deflentes ad Padi ripas in populos fuerunt converſæ, ex quarum ramis fluit electrum. Vide epig. 15. & 32. ſupra.

Succina gemma.] Legunt alii *ſuccina gutta*, ut epig. 15. lib. 6.

Implicuit tenuem ſuccina gutta feram.

Fluxit in obſtantem.] Poetice laudat hujus operis artificium: nam adeo affabre electro incluſa fuerat vipera, ut caſu ſuccini viſco implicita videretur.

Ne tibi.] De morte Cleopatræ vide Suetonium cap. 17. in Auguſto: *Quis ambobus*, Cleopatræ ſcilicet & Antonio, *communem ſepulturæ honorem tribuit, ac tumulum ab ipſis inchoatum perfici juſſit.* Nobilius erat hoc viperæ mauſoleum, quippe quod totum electro eſſet ædificatum.

De Curiatio extincto inter ſalubres Tiburis aquas. LX.

ARDEA ſolſtitio, Pæſtanaque rura petantur,
Quique Cleonæo ſidere fervet ager:
Cum Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga miſſus aquas.
Nullo fata loco poſſis excludere: cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia eſt.

Solſtitio adeamus Ardeam, & rura Pæſtana, & agrum qui calet ſidere Leonis: cum Curiatius damnet cœlum Tiburis miſſus ad inferos inter celebratas aquas illius. Nullo loco poſſis arcere fata: cum mors acceſſerit, Sardinia eſt in medio Tibure.

Ardea ſolſtitio.] Æſtivo ſcilicet, quo calor eſt vehementiſſimus. Ardea vero urbs erat Latii ſub cœlo calidiſſimo poſita, de qua Livius lib. 1. *Dum Tarquinius obſidet Ardeam, exactus eſt regno.* Latium hodie *Campania di Roma.*

Pæſtanaque rura.] Pæſtanus ſinus in Lucania, a Pæſto urbe nomen ſortitus, hodie *Golfo di Salerno.*

Quique Cleonæo.] Intellige Leonem, in cœlum relatum, quem Hercules interfecit in Nemæa Peloponneſi ſylva, juxta Cleonam urbem. Auguſto menſe vehementiſſimis caloribus terram accendit Leo: ager hic Baianus intelligitur; Baias enim aquis & pectore Leonis fervere dixit ſupra epig. 57.

Cum Tiburtinas.] hoc eſt, cum Curiatius perierit Tibure loco ſaluberrimo, hodie *Tivoli.*

Ad Styga] Fons eſt Arcadiæ, cujus aqua eſt frigidiſſima, omnibus animalibus eſt exitioſa. Poetæ fabulantur paludem eſſe apud inferos.

Sardinia eſt.] Inſula nota: hoc eſt, Cum fati neceſſitas advenerit, perinde morieris Tibure, ac in Sardinia, etſi Tiburis cœlum ſalubre, Sardiniæ vero peſtilens eſt.

In Mancinum vanum ſuarum divitiarum narratorem. LXI.

DONASSE amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper ſuperbo lætus ore jactaſti.
Quartus dies eſt, in ſcholâ poëtarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emptas lacernas munus eſſe Pompillæ;
Sardonycha verum, lineiſque ter cinctum,
Duaſque ſimiles fluctibus maris gemmas
Dediſſe Baſſam, Cæliamque juraſti.
Here, de theatro, Pollione cantante,
Cum ſubito abires, dum fugis, loquebaris,
Hereditatis tibi trecenta veniſſe:
Et mane centum, & poſt meridiem centum.
Quid tibi ſodales fecimus mali tantum?
Miſerere jam crudelis, & ſile tandem.
Aut, ſi tacere lingua non poteſt iſta,
Aliquando narra, quod, Mancine, velimus.

O Mancine, hilaris nuper gloriatus es ore ſuperbo, te dono accepiſſe ducenta ab amico. Quarta lux eſt, cum fabulamur in ſchola poetarum, dixiſti lacernas emptas decem millibus eſſe donum Pompillæ. Juraſti Baſſam & Cæliam tibi *donaſſe ſardonycha verum, & circumdatum tribus lineis, & duas gemmas concolores fluctibus maris. Cum heri repente diſcederes ex theatro, Pollione cantante, dum fugis, dicebas, tibi obveniſſe hereditatem trecentorum: & mane centum, & poſt meridiem centum. Quo tanto malo te affecimus* nos *ſocii? O inhumane, jam miſerere, & tandem tace. Aut ſi iſta lingua ſilere nequit, ô Mancine, aliquando narra quod cupimus.*

Ducenta.] Millia ſeſtertiûm.

In ſchola poetarum.] In quam ad recitandum conveniebant Poëtæ. Ille autem locus confabulationibus erat aptiſſimus.

Emptas lacernas.] Lacerna togæ ſuperinduebatur ad arcendum frigus, inquit Bayfius.

Sardonycha verum.] ſic epig. 60. lib. 9.

Sardonychas veros menſa quæſivit in omni.

id eſt non adulterinos.

Lineiſque ter cinctum.] Sardonyx enim tribus lineis, nigra ſcilicet, candida, & miniata cingitur. Plinius lib. 37. cap. 12. *Sardonyches e Ceranniis glutinantur gemmis, ita ut ars deprehendi non poſſit, aliunde nigro, aliunde candido, aliunde minio ſumptis.* Legunt alii,

Sardonychas auro, lineiſque ter cinctum.

Duaſque ſimiles.] forte cyanos, Gallice *turquoiſes.*

Baſſam Cæliamque.] Nomina mulierum ficta.

Pollione cantante.] citharædo nobili de quo Juvenalis ſat. 6. verſu 338.

Quid tibi fecimus.] Ut nos vaniſſimis felicitatum tuarum narrationibus quotidie cruciares.

Aliquando narra.] Te nempe aliquam feciſſe jacturam, atque hoc nobis erit auditu jucundiſſimum; vel narra aliud quidpiam, unde nobis lucrum obvenire poſſit.

De Lycori muliere deformi. LXII.

TIBUR in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

Nigra Lycoris petiit Tibur dicatum Herculi, dum putat illic albeſcere omnia.

Tibur.] Cujus cœlum erat frigidum, eoque candidior illic mulierum forma. Vide epig. 12. lib. 7.

Dum Tiburtinis albeſcere collibus audit
Antiqui dentis fuſca Lycoris ebur.

De Cærelia aquis extincta. LXIII.

DUM petit a Baulis mater Cærelia Baias,
Occidit inſani crimine merſa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monſtra Ne-
roni,
Nec quondam juſſæ præſtiteratis aquæ.

Dum mater Cærelia it Baias a Baulis, demerſa periit crimine maris furentis. O undæ, quantum decus amiſiſtis! olim nec imperatæ exhibueratis hæc monſtra Neroni.

Dum petit a Baulis.] Villa in litore Campaniæ non procul a Baiis.

Gloria.] Hæc aquarum gloria proveniebat ex eo, quod undæ illæ nequidem juſſæ, ut fingit Poëta, fuerant obſecutæ Neroni, qui matrem ſuam Agrippinam his in aquis perire cupierat. Suetonius in Nerone cap. 34. & Tacitus lib. 14. Annalium hanc gloriam amiſerant illæ aquæ, cum ſponte, & ultro Cæreliam hauſiſſent.

Hæc monſtra.] Naufragium nempe, & mortem.

De hortis Martialis. LXIV.

JULÎ jugera pauca Martialis
Hortis Heſperidum beatiora
Longo Janiculi jugo recumbunt:
Lati collibus imminent receſſus:
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur ſereniore:
Et curvas nebula tegente valles
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur aſtris
Celſæ culmina delicata villæ.
Hinc ſeptem dominos videre montes,
Et totam licet æſtimare Romam,
Albanos quoque, Tuſculoſque colles,
Et quodcumque jacet ſub urbe frigus,
Fidenas veteres, breveſque Rubras,
Et quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perannæ.
Illic Flaminiæ, Salariæque
Geſtator patet, eſſedo tacente,
Ne blando rota ſit moleſta ſomno,
Quem nec rumpere nauticum Celeuma,
Nec clamor valet helciariorum.
Cum ſit tam prope Mulvius, ſacrumque
Lapſæ per Tyberim volent carinæ,
Hoc rus, ſeu potius domus vocanda eſt,
Commendat dominus, tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis
Tam comi patet hoſpitalitate.
Credas Alcinoï pios Penates,

Pauca jugera Julii Martialis fertiliora hortis Heſperidum recubant in longo vertice Janiculi: ampla ſolitudines impendent collibus: atque exiguo tumulo cacumen æquum potitur aere puriore: & ſolum niteſcit proprio lumine, caligine occultante curvas valles: delicata faſtigia villæ altæ placide accedunt ad ſidera ſerena. Hinc fas eſt ſpectare ſeptem montes dominos, & circumſpicere totam Romam & Albana juga, & Tuſcula, atque omnia loca *frigida ſuburbana, Fidenas antiquas, & parvas Rubras, & ſylvam pomiferam Annæ Perannæ, qua lætatur virgineo ſanguine. Illic proſpicitur geſtator* currus *in via Flaminia, & Salaria curru non ſtrepente, ne rota ſit incommoda molli ſomno, quem nec turbare poteſt cohortatio nautarum, nec clamor helciariorum. Licet Mulvius ſit tam vicinus, & naves volent dilapſæ per ſacrum Tiberim. Hæc villa, ſeu potius domus eſt appellanda, commendatur ab hero, exiſtimabis tuam: tam amica, tam benigna, tam liberali hoſpitalitate aperta eſt. Putes piam domum Alcinoi,*

Aut

Aut facti modo divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva, qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneſte domate, pendulamque
Uni dedite Sætiam colono:
Dum me judice, præferantur iſtis
Julî jugera pauca Martialis.

aut Molorchi paulo ante locupletati. Vos nunc, qui creditis omnia exigua, colite frigidum Tibur centum ligonibus, aut Præneſte, & tradite uni agricultori acclivem Sætiam: dum me arbitro, pauca jugera Julii Martialis anteponantur iſtis.

Juli.] Ut epig. 16. lib. 7.

Juli bibliotheca Martialis.

cujus commendat hortum. Huic Martiali mittit ſextum librum, ut patet ex primo epigrammate. Male ergo alii ſcribunt *Tulli Martialis.*

Heſperides.] Atlantis filiæ, quibus hortos tribuunt Poëtæ aureis pomis pretioſos. Vide epig. 21. lib. Spect.

Longo Janiculi.] Ab Aventino & Vaticano ad pontem Mulvium, vel Milvium, uſque porrigebatur Janiculum.

Hinc ſeptem.] Palatinus, Capitolinus, Quirinalis, Cælius, Æſquilinus, Viminalis, Aventinus vocantur; quibus impoſita Roma orbis domina.

Æſtimare Romam.] hoc eſt proſpicere & conſiderare. Epig. 16. lib. 7.

Ruris bibliotheca delicati
Vicinam videt unde lector urbem.

Albanos.] colles Latii intellige.

Fidenas veteres.] quia Roma antiquiores. Rubras vero parvum oppidum circa Tibur fuiſſe exiſtimat Ortelius.

Et quod virgineo.] Anna Peranna, vel Perenna Didonis ſoror in Italia apud Æneam exulavit, atque in amnem Numicum, ut Laviniæ inſidias declinaret, ſe præcipitem dedit, & tandem pro dea culta eſt. Ovidius 3. Faſtorum:

Ipſa loqui viſa eſt: placidi ſum Nympha Numici,
Amne perenne latens, Anna Perenna vocor.

Macrobius lib. 1. cap. 12. *Eodem quoque menſe*, Martio nempe, *& publice & privatim ad Annam Perennam ſacrificatum itur; ut annare, perennareque commode liceat*: hoc eſt per annos durare. *Virgineum cruorem* dixit propter victimarum ſanguinem, quæ Dianæ virgini in nemore Aricino immolarentur, teſte Strabone lib. 5. Vel quod illic, ut ait Domitius, flagellis cæderentur pueri, ut Lacedæmone ex ritu Thoantio. Alii *Annam Perennam* affirmant anum fuiſſe ortam Bovillis prope Romam, quæ populo in montem per ſeditionem digreſſo victum tulerit; in cujus memoriam hæc celebritas tandem inſtituta eſt. Hæc eſt Raderi ſententia, quæ mihi veriſimilior videtur.

Flaminia.] Via ſic dicta a Flaminio conſule, qui ad lacum Traſimenum ab Annibale interfectus eſt. *Salaria* ducebat in Sabinos, atque a ſale nomen ſortita eſt, quia per eam Sabini ſal a mari Romam deferebant.

Geſtator.] Currus nempe in quo ambulantes per urbem geſtabantur: etenim pro lecticario ſumi non mihi videtur, propter ſequentia verba *eſſedo tacente.*

Nauticum celeuma.] Eſt verbum græcum nautarum proprium, latine cohortatio.

Helciariorum.] Helciarii ſunt ii qui onera moliuntur funibus, vel qui naves deducunt, aut remulco trahunt.

Mulvius.] Alii Milvius, pons hodie *Ponte Molo*, ultra primum ab urbe lapidem.

Credas Alcinoi.] Alcinous regnavit in Corcyra inſula, & benigno hoſpitio Ulyſſem naufragum excepit. Homerus Odyſſ. lib. 6.

Divitis Molorchi.] Molorchus paſtor venientem ad leonem Nemeæum opprimendum humaniſſime excepit Herculem: factus vero dives dicitur, quia Domitianus fanum Herculi extruxerat, epig. 65. lib. 3. juxta quod Molorcho ſacellum ædificavit multis donis locupletatum, de quo Statius lib. 3. Sylvarum.

Centeno ligone.] hoc eſt, centum ſervis colite fundos ampliſſimos. Tibur & Præneſte Latii urbes, hodie *Tivoli*, & *Pilaſtrina.* Sætia, alii Setia, Latinorum urbs mediterranea, hodie *Sezza*, epig. 112. lib. 13.

Pendula Pontinos quà ſpectat Setia campos.

Dum me judice.] Senſus eſt: Fundi Tiburtini, Præneſtini, & Setini ſunt optimi: attamen Julii Martialis horti omnibus illis ſunt anteponendi.

De Cærelia aquis extincta. LXIII.

DUM petit a Baulis mater Cærelia Baias,
Occidit inſani crimine merſa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monſtra Neroni,
Nec quondam juſſæ præſtiteratis aquæ.

Dum mater Cærelia it Baias a Baulis, demerſa periit crimine maris furentis O undæ, quantum decus amittitis! olim nec imperata exhibueratis hæc monſtra Neroni.

Dum petit a Baulis.] Villa in litore Campaniæ non procul a Baiis.

Gloria.] Hæc aquarum gloria proveniebat ex eo, quod undæ illæ nequidem juſſæ, ut fingit Poeta, fuerant obſecutæ Neroni, qui matrem ſuam Agrippinam his in aquis perire cupierat. Suetonius in Nerone cap. 34. & Tacitus lib. 14. Annalium hanc gloriam amiſerant illæ aquæ, cum ſponte, & ultro Cæreliam hauſiſſent.

Hæc monſtra.] Naufragium nempe, & mortem.

De hortis Martialis. LXIV.

JULÎ jugera pauca Martialis
Hortis Heſperidum beatiora
Longo Janiculi jugo recumbunt:
Lati collibus imminent receſſus:
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur ſereniore:
Et curvas nebula tegente valles
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur aſtris
Celſæ culmina delicata villæ.
Hinc ſeptem dominos videre montes,
Et totam licet æſtimare Romam,
Albanos quoque, Tuſculoſque colles,
Et quodcumque jacet ſub urbe frigus,
Fidenas veteres, breveſque Rubras,
Et quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perannæ.
Illic Flaminiæ, Salariæque
Geſtator patet, eſſedo tacente,
Ne blando rota ſit moleſta ſomno,
Quem nec rumpere nauticum Celeuma,
Nec clamor valet helciariorum.
Cum ſit tam prope Mulvius, ſacrumque
Lapſæ per Tyberim volent carinæ,
Hoc rus, ſeu potius domus vocanda eſt,
Commendat dominus, tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis
Tam comi patet hoſpitalitate.
Credas Alcinoï pios Penates,

Pauca jugera Julii Martialis fertiliora hortis Heſperidum recubant in *longo vertice Janiculi: ampla ſolitudines impendent collibus: atque exiguo tumulo cacumen æquum potitur aere puriore: & ſolum niteſcit proprio lumine, caligine occultante curvas valles: delicata faſtigia villæ altæ placide accedunt ad ſidera ſerena. Hinc fas eſt ſpectare ſeptem montes dominos, & circumſpicere totam Romam & Albana juga, & Tuſcula, atque omnia* loca *frigida ſuburbana, Fidenas antiquas, & parvas Rubras, & ſylvam pomiferam Annæ Perannæ, quæ lætatur virgineo ſanguine. Illic proſpicitur geſtator* currus *in via Flaminia, & Salaria curru non ſtrepente, ne rota ſit incommoda molli ſomno, quem nec turbare poteſt cohortatio nautarum, nec clamor helciariorum. Licet Mulvius ſit tam vicinus, & naves volent dilapſæ per ſacrum Tiberim. Hæc villa, ſeu potius domus eſt appellanda, commendatur ab hero, exiſtimabis tuam· tam amica, tam benigna, tam liberali hoſpitalitate aperta eſt. Putes piam domum Alcinoi,*

Aut

Digitized by Google

Aut facti modo divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva, qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneſte domate, pendulamque
Uni dedite Sætiam colono:
Dum me judice, præferantur iſtis
Julî jugera pauca Martialis.

aut Molorchi paulo ante locupletati. Vos nunc, qui creditis omnia exigua, colite frigidum Tibur centum ligonibus, aut Præneſte, & tradite uni agricultori acclivem Sætiam: dum me arbitro, pauca jugera Julii Martialis anteponantur iſtis.

Juli.] Ut epig. 16. lib. 7.

Juli bibliotheca Martialis.

cujus commendat hortum. Huic Martiali mittit ſextum librum, ut patet ex primo epigrammate. Male ergo alii ſcribunt *Tulli Martialis.*

Heſperides.] Atlantis filiæ, quibus hortos tribuunt Poëtæ aureis pomis pretioſos. Vide epig. 21. lib. Spect.

Longo Janiculi.] Ab Aventino & Vaticano ad pontem Mulvium, vel Milvium, uſque porrigebatur Janiculum.

Hinc ſeptem.] Palatinus, Capitolinus, Quirinalis, Cælius, Æſquilinus, Viminalis, Aventinus vocantur; quibus impoſita Roma orbis domina.

Æſtimare Romam.] hoc eſt proſpicere & conſiderare. Epig. 16. lib. 7.

Ruris bibliotheca delicati
Vicinam videt unde lector urbem.

Albanos.] colles Latii intellige.

Fidenas veteres.] quia Roma antiquiores. Rubras vero parvum oppidum circa Tibur fuiſſe exiſtimat Ortelius.

Et quod virgineo.] Anna Peranna, vel Perenna Didonis ſoror in Italia apud Æneam exulavit, atque in amnem Numicum, ut Laviniæ inſidias declinaret, ſe præcipitem dedit, & tandem pro dea culta eſt. Ovidius 3. Faſtorum:

Ipſa loqui viſa eſt: placidi ſum Nympha Numici,
Amne perenne latens, Anna Perenna vocor.

Macrobius lib. 1. cap. 12. *Eodem quoque menſe, Martio nempe, & publice & privatim ad Annam Perennam ſacrificatum itur; ut annare, perennareque commode liceat*; hoc eſt per annos durare. *Virgineum cruorem* dixit propter victimarum ſanguinem, quæ Dianæ virgini in nemore Aricino immolarentur, teſte Strabone lib. 5. Vel quod illic, ut ait Domitius, flagellis cæderentur pueri, ut Lacedæmone ex ritu Thoantio. Alii *Annam Perennam* affirmant anum fuiſſe ortam Bovillis prope Romam, quæ populo in montem per ſeditionem digreſſo victum tulerit; in cujus memoriam hæc celebritas tandem inſtituta eſt. Hæc eſt Raderi ſententia, quæ mihi veriſimilior videtur.

Flaminia.] Via ſic dicta a Flaminio conſule, qui ad lacum Traſimenum ab Annibale interfectus eſt. *Salaria* ducebat in Sabinos, atque a ſale nomen ſortita eſt, quia per eam Sabini ſal a mari Romam deferebant.

Geſtator.] Currus nempe in quo ambulantes per urbem geſtabantur: etenim pro lecticario ſumi non mihi videtur, propter ſequentia verba *eſſedo tacente.*

Nauticum celeuma.] Eſt verbum græcum nautarum proprium, latine cohortatio.

Helciariorum.] Helciarii ſunt ii qui onera moliuntur funibus, vel qui naves deducunt, aut remulco trahunt.

Mulvius.] Alii Milvius, pons hodie *Ponte Molo*, ultra primum ab urbe lapidem.

Credas Alcinoi.] Alcinous regnavit in Corcyra inſula, & benigno hoſpitio Ulyſſem naufragum excepit. Homerus Odyſſ. lib. 6.

Divitis Molorchi.[Molorchus paſtor venientem ad leonem Nemeæum opprimendum humaniſſime excepit Herculem: factus vero dives dicitur, quia Domitianus fanum Herculi extruxerat, epig. 65. lib. 3. juxta quod Molorcho ſacellum ædificavit multis donis locupletatum, de quo Statius lib. 3. Sylvarum.

Centeno ligone.] hoc eſt, centum ſervis colite fundos ampliſſimos. Tibur & Præneſte Latii urbes, hodie *Tivoli*, & *Pilaſtrina*. Sætia, alii Setia, Latinorum urbs mediterranea, hodie *Sezza*, epig. 112. lib. 13.

Pendula Pontinos quâ ſpectat Setia campos.

Dum me judice.] Senſus eſt: Fundi Tiburtini, Præneſtini, & Setini ſunt optimi: attamen Julii Martialis horti omnibus illis ſunt anteponendi.

Di

De Philæni luſca. LXV.

OCULO, Philænis, ſemper altero plorat.
Quo fiat iſtud quæritis modo? luſca eſt.

Philænis perpetuo flet altero oculo. Rogatis qua ratione id fiat? Luſca eſt.

Luſca eſt.] Obiter naturæ vitium in illa muliere irridet Poëta, quæ utroque oculo plorasſet, niſi altero caruiſſet.

Ad Linum ſui patrimonii decoctorem. LXVI.

EGISTI vitam ſemper, Line, municipalem:
Qua nihil omnino dulcius eſſe poteſt.
Idibus, & raris togula eſt excuſſa Kalendis:
Duxit & æſtates ſyntheſis una decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi miſit inemtum:
Sylva graves turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piſcis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolica miſſus de gente miniſter,
Sed ſtetit inculti ruſtica turba foci.
Villica vel duri compreſſa eſt nupta coloni:
Incaluit quoties ſaucia vena mero.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:
Nec merſa eſt pelago, nec fluit ulla ratis.
Suppoſita eſt blando nunquam tibi teſſera talo:
Alea ſed parcæ ſola fuere nuces.
Dic ubi ſit decies, mater quod avara reliquit?
Nuſquam eſt: feciſti rem, Line, difficilem.

O Line, ſemper duxiſti vitam municipalem, qua nihil prorſus ſuavius poteſt eſſe. Togula eſt excuſſa Idibus, & raris Kalendis: atque una ſyntheſis egit decem annos. Saltus tibi ſuppeditavit aprum, campus leporem non emptum; ſylva vexata præbuit turdos pingues. Piſcis allatus eſt tractus ex voragine fluviali: cadus ruber fudit vina non externa. Nec ſervus mollis miſſus ex natione Græca, ſed agreſtis multitudo foci inculti ſtetit. ... Nec flamma obfuit ædibus, nec Canicula campis: nec ulla navis tua *demerſa eſt mari, nec fluit. Tu nunquam ſubſtituiſti teſſeram talo jucundo: ſed jubiiſti ſolam aleam parcarum nucium. Profer, ubi ſit decies, quod reliquit avara genitrix? nullibi eſt. O Line, feciſti rem difficilem.*

Egiſti vitam.] Linum quendam ad inopiam redactum irridet Poëta. Municipalem vitam dixit pro agreſti; in Municipiis enim, quæ erant oppida, civitate donata certa lege, vita ducebatur ſobria & frugalis, at vero in urbe lauta & delicata.

Dulcius eſſe.] Legunt alii *vilius*, alii *durius*.

Togula eſt excuſſa.] Alii *eſt tibi ſumpta*. Calendis & Idibus ſacrificia publica fiebant, populuſque togatus conveniebat. Calendæ autem Junoni, Idus vero ſacræ erant Jovi. Ovidius 1. Faſtorum.

Vendicat Auſonias Junonis cura Calendas;
Idibus alba Jovi grandior agna cadit.

Excuſſa, hoc eſt, explicata eſt togula, dum enim ex arca depromuntur collectæ veſtes, utplurimum excutiuntur.

Synthesis.] Veſtis nempe cœnatoria, de qua lib. 2. epig. 46.

Saltus aprum.] hoc eſt, venaris, piſcaria, & vindemias colligis in tuis prædiis.

Nec tener Argolica.] hoc eſt, nec Græcus puer ingenti pretio comparatus, ſed ruſtica proles a pedibus ſtetit.

Suppoſita eſt blando.] hoc eſt, non decoxiſti patrimonium teſſeris; luſores autem ſolebant a minori ludo, a talis nempe incipere, mox animis incaleſcentibus . depoſitis talis ſupponebantur teſſeræ, in quibus major erat alea, epig. 15. lib. 14.

Non ſim talorum numero par teſſera, dum ſit
Major, quam talis, alea ſæpe mihi.

Alea ſed parca.] hoc eſt, ſed victoriæ præmium erant nuces.

Ubi ſit decies.] Poſt adverbia *decies*, *tricies*, &c. intellige ſemper centena millia ſeſtertiûm.

Feciſti rem.] hoc eſt, rem familiarem diſſipans · feciſti rem difficilem ſane, & cujus ratio non apparet. Hic eſt ſenſus iſtius loci, licet referendus videatur ad vitam municipalem gravem & laborioſam: vel forte intelligit ſecretum Lini flagitium, quod totum ejus patrimonium exhauſerat.

In Prætorem amicum ingratum. LXVII.

PRÆTOREM pauper centum ſeſtertia Gaurus
Orabat cara notus amicitia.
Dicebatque ſuis hæc tantum deêſſe trecentis,
Ut poſſet domino plaudere juſtus eques.
Prætor ait: ſcis me Scorpo, Thalloque daturum:
Atque utinam centum millia ſola darem.
Ah pudet ingratæ, pudet ah male divitis arcæ.
Quid non das equiti, vis dare, Prætor, equo?

Gaurus egenus cognitus cara amicitia rogabat Prætorem centum ſeſtertia. Atque aiebat hæc tantum deeſſe ſuis trecentis, ut juſtus eques poſſet plaudere domino. Prætor reſpondet: Tenes me donaturum Scorpo, & Thallo: atque utinam donarem tantum centum millia. Ah erubeſco arcam ingratam, & male locupletem. O Prætor, placetne donare equo quod non donas equiti?

Deeſſe trecentis.] Quadringenta ſeſtertia in cenſu habere debebant equites. Vide epig. 26. lib. 5.

Poſſet domino.] hoc eſt, ut poſſet intra equites ſedere, & advenienti in amphitheatrum domino Domitiano plauſum dare, epig. 34. lib. 6.

Scis me Scorpo.] Thallus & Scorpus nobiliſſimi erant agitatores: mortem Scorpi deflet Poëta, epig. 50. 53. 74. lib. 10. Alii legunt *Thalloque.* Sed legendum *Thallo*, inquit Raderus, adducta veteri inſcriptione ubi fit mentio *Thalli*.

Male divitis arcæ.] Quia Prætor abutebatur ſuis opibus, nec illas cum amicis communicabat.

Equo.] Statuæ equeſtres inter alia victoriæ præmia agitatoribus excitabantur ab iis qui fautores illorum ſe profitebantur. *Dare equo*, hoc eſt ſtatuæ equeſtri erigendæ, vel homini qui nihil aliud novit quam equos agitare?

Ad Sextum invitatorem ſordidum. LXVIII.

INVITAS centum quadrantibus, & bene cœnas.
Ut cœnem invitor, Sexte, an ut invideam?

Vocas ad cœnam centum quadrantibus, tu laute epularis. O Sexte, an vocor ut epuler, an ut invideam?

Invitas.] Sexti cujuſdam impudentiam carpit, a quo tenui ſportulæ pretio fuerat invitatus, hoc eſt cibos vilis pretii Poëtæ, ſibi autem lautiſſimos apponi juſſerat Sextus. Vide epig. 7. lib. 3.

Ad Pamphilum veneficum. LXIX.

Tu Setina quidem ſemper, vel Maſſica ponis,
Pamphile: ſed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus cælebs quater eſſe lagena.
Nec puto, nec credo, Pamphile, nec ſitio.

O Pamphile, tu quidem ſemper apponis Setina aut Maſſica: ſed fama inficiatur eſſe vina tam bona. Diceris quater evaſiſſe viduus hac lagena. Nec opinor, nec fidem adhibeo, ô Pamphile, nec ſitio.

Tu Setina.] De Setia Latii urbe, unde vinum Setinum dictum epig. 51. ſupra. De vino Maſſico egimus epig. 26. lib. 3.

Sed rumor.] Serpebat quippe rumor vina a Pamphilo apponi infecta veneno.

Diceris hac factus.] hoc eſt, quatuor uxores veneno necaſſe.

Nec puto.] Senſus eſt: Non credo quidem verum eſſe illum rumorem: attamen experimento diſcere nolo.

De Ammiano herede relicto a patre. LXX.

Nihil Ammiano præter aridam veſtem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putet potuiſſe quis, Maronille,
Ut Ammianus mortuum patrem nollet?

Genitor occumbens ultimis tabulis nihil reliquit Ammiano præter aridam veſtem. O Maronille, quis credat potuiſſe fieri ut Ammianus cuperet genitorem non eſſe defunctum?

Ultimis pater ceris.] hoc eſt in ſuo teſtamento, vel ultima teſtamenti parte: in prioribus vero ceris alios ſane heredes ſcripſerat: in tabulis autem inceratis ſcribere ſolebant veteres, unde quævis ſcripturæ, vel etiam tabulæ dicerentur ceræ.

Præter aridam veſtem.] hoc eſt tritam, inquit Domitius: at Lipſius 1. elect. cap. 18. legit *reſtem*. Senſus eſt: Pater perdito filio Ammiano reſtem ſeu laqueum, quo ſe ſuſpenderet, teſtamento reliquit.

Mortuum nollet.] Vivum patrem prodigus Ammianus optabat mortuum, quia ſperabat copioſam adepturum ſe hereditatem: mortuum optabat vivum, quia moriens nihil ipſi reliquerat præter reſtem: ab eo autem dum viveret, ſemper aliquid accipiebat, quo vitam hilarem duceret. Turpior ſenſus poſſet colligi ex epig. 4. lib. 2.

Ad Sophronium de moribus puellarum Romanarum. LXXI.

Quæro diu totam, Sophroni Rufe, per urbem,
Si qua puella neget: nulla puella negat.
Tanquam fas non ſit, tanquam ſit turpe negare;
Tanquam non liceat, nulla puella negat.
Caſta igitur nulla eſt. caſtæ ſunt mille. quid ergo
Caſta facit? non dat. non tamen illa negat.

O Sophroni Rufe, diu inveſtigo per totam civitatem, ſi qua puella recuſet: nulla puella recuſat. Quaſi non æquum ſit: quaſi inhoneſtum ſit recuſare. Quaſi non liceat, nulla puella recuſat. Ergo nulla eſt pudica. Mille ſunt pudica. Quid igitur agit pudica? Non dat ultro: nihilominus illa rogata non recuſat.

Si qua

Si ne puella.] Forte negantem puellam quærebat, ne ſatiaretur ejus amor. Sed lepide carpit libidinem puellarum, in quam tanta propenſione feruntur, ut roganti negare nequeant.

Ad Quinctum exigentem epigrammata gratis. LXXII.

EXIGIS, ut donem noſtros tibi, Quincte, libellos.
Non habeo, ſed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina ſanus?
Non, inquis, faciam tam fatue: nec ego.

O Quincte, poſtulas ut tibi dem noſtros libros. Illi non ſunt penes me, at ſunt penes bibliopolam Tryphonem. An dabo pecuniam pro ineptiis, & ſanus emam tuos verſus? Non tàm ſtulte agam, ais: nec ego.

Bibliopola Tryphon.] De quo iterum epig. 3. lib. 13.

Nec ego.] hoc eſt, nec ego tam fatuus ero, qui tibi gratis donem meos libros. Iſtius Quincti avaritiam argute carpit, qui paucos impendere nummos recuſabat, ut ſibi hos libros compararet, quos tamen legere ſummo ſtudio expetebat. Epig. 118. lib. 1.

De Veſtino cujus morituri liberalitatem in amicos laudat. LXXIII.

CUM gravis extremas Veſtinus duceret horas,
Et jam per Stygias eſſet iturus aquas,
Ultima volventes orabat penſa ſorores,
Ut traherent parva ſtamina pulla mora.
Jam ſibi defunctus, caris dum vivit amicis,
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes, a luce receſſit:
Seque mori poſthac credidit ille ſenem.

Cum Veſtinus ægrotus ageret ultimas horas, & jam eſſet petiturus undas Stygias, rogavit ſorores verſantes penſa extrema, ut afferrent brevem dilationem nigris ſtaminibus. Iam ſibi mortuus dum ſpiritum ducit pro dilectis amicis, vota tam pia flexerunt deas truces. Diſtributis tam copioſis divitiis exiit e vita: & deinde exiſtimavit ſe interire ſenem.

Veſtinus.] filius fuit illius Veſtini, teſte Lipſio in librum 15. Annalium Taciti, qui damnatus a Nerone præter omnem culpam eſt interfectus.

Ultima volventes.] Parcas intellige, quæ hominum vitam nere dicuntur: pulla vero earum ſtamina mortem cito minantur, epig. 58. lib. 6. candida autem protrahunt. Juvenalis ſat. 12. verſu 65.

Jam ſibi defunctus.] Non vitæ deſiderio tenebatur Veſtinus: ſed hanc moram orabat, ut bona ſua amicis partiretur.

Senem.] Idem ingenioſe dixit epig. 53. lib. 10. de Scorpo:

Dum numerat palmas credidit eſſe ſenem.

a virtute enim & præclare factis annos numerare debent mortales.

De damis fortiter invicem pugnantibus. LXXIV.

ADSPICIS imbelles tentent quam fortia damæ
Prælia? tam timidis quanta ſit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæſar, damis parcere? mitte canes.

Videſne quam ſtrenua certamina experiantur damæ imbecilles? Quantam iracundiam habeant feræ tam ignavæ? Non dubitant exiguis frontibus oppetere mortem. O Cæſar, placetne ignoſcere damis? Immitte canes.

Adſpicis imbelles.] Nota hoc diſtichum elegantibus antithetis ornari, & vide epig. 35. ſupra, ubi pugnam huic ſimilem deſcripſit Poëta.

Mitte canes.] Argute epigramma concludit: quid enim magis abhorrent damæ, quam canes? Tam ferociter tamen inter ſe decertabant damæ ut eſſent caſuræ, niſi canum latratu a ſe invicem diremptæ fuiſſent. Similis eſt jocus epig. 49. lib. 1.

Si vitare canum morſus, lepus improbe, quæris
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

Sic intelligo: Minus damis timendum eſt a canibus, quam a ſemetipſis.

De Nigrina quæ cum marito omnes ſuas opes communicaverat. LXXV.

O Felix animo, felix Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
Te patrios miſcere juvat cum conjuge cenſus,
Gaudentem ſocio, participique viro.
Arſerit Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor Alceſtin fama ſub aſtra ferat.
Tu melius certe meruiſti pignore vitæ,
Ut tibi non eſſet morte probandus amor.

O Nigrina beata animo, beata viro, & primum decus inter nurus Latias. Placet communices libenter cum marito divitias paternas, gaudens conjuge ſocio, & conſorte. Evadne combuſta fuerit immiſſa in rogum conjugis, nec minori decus extollat Alceſtin ad cælum. Tu melius ſane merita es pignore vitæ, ut amor non eſſet tibi probandus interitu.

Te patrios.] Nigrinæ liberalitatem commendat, quæ hereditatem paternam adepta communicavit cum marito.

Arſerit Evadne.] Iphiæ filia & uxor Capanei, quem tanto amore proſequebatur, ut, cum mortuum illum cremari videret, in eundem ſe rogum immiſerit. Virg. lib. 6. Æneid. Ovidius Triſtium lib. 4. elegia 3.

Cum cecidit Capaneus ſubito temerarius ictu,
Non legis Evadnen erubuiſſe viro, &c.

Et 3. de arte amandi:

Accipe me, Capaneu: cineres miſcebimus, inquit,
Iphias, in medios deſiluitque rogos.

Alceſtin.] Alii Alceſtem: Peliæ fuit filia, & uxor Admeti regis Theſſaliæ, pro quo lubens ſe morti objecit, cum Oraculum reſpondiſſet, brevi Admetum moriturum, niſi aliquis ex propinquis pro eo mortem ſponte oppeteret. Ovid. lib. 3. de arte amandi:

Si mea mors redimenda tua, quod abominor, eſſet
Admeti conjux, quam ſequereris, erat.

Tu melius certe.] Vivens nempe pignore vitæ, ſeu opibus paternis cum viro communicatis, quibus ſuſtentatur vita, melius tuum erga illum amorem probaſti, quam morte, lib. 1. epig. 9.

Nolo virum facili redimit qui ſanguine vitam:
Hunc volo laudari qui ſine morte poteſt.

Legunt alii: *Tu melius: certo meruiſti pignore vitæ.*

In

In avarum amicum. LXXVI.

MILLIA miſiſti mihi ſex, bis ſena petenti:
Ut bis ſena feram, bis duodena petam.

Miſiſti ad me ſex millia rogantem duodecim, ut duodecim impetrem, rogabo viginti quatuor.

Ut bis ſena feram.] Avarum quendam amicum carpit, a quo ſe petiturum dicit duplum ſummæ illius, qua ſibi opus fuerit, cum ille poſtulati dimidium concedere ſolitus ſit.

In Zoilum invidum. LXXVII.

NUNQUAM divitias deos rogavi,
Contentus modicis meoque lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Cauſſa eſt tam ſubiti, novique voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

Nunquam petii opes a Diis, contentus mediocribus, & gaudens meo. Paupertas, ignoſces, abi. An ratio eſt voti adeo repentini, & novi? cupio aſpicere Zoilum ſuſpenſum.

Cauſſa eſt.] Unde fit, ut ego divitias nunc optem, cum ſemper paupertatem amaverim? quia, inquit, cum Zoilus diteſcere me viderit, rumpetur invidia, & præ livore ſe ſuſpendet, cujus rei deſiderio teneor. Alii, *Cauſſa eſt quæ ſubiti, &c.*

In Varum invitatorem vanum. LXXVIII.

AD cœnam nuper Varus me forte vocavit,
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur menſa, miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego, Non oculos, ſed ventrem paſcere veni;
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

Cum Varus forte me invitavit ad cœnam nuper, opulentus apparatus fuit, parvula vero cœna. Menſa inſtruitur auro, non cibis, ſervi objiciunt multa oculis, pauca gulæ. Tunc ego dixi, Non acceſſi, ut explerem oculos, ſed ventrem: Vare, aut appone cibos, aut tolle divitias.

Ornatus dives.] Poëta irridet Varum quendam, qui ornatum quidem divitem, parvulam vero cœnam apponebat: per ſe patet hoc epigramma, quod aliqui Martialis eſſe negant. Vide epig. 44. lib. 1. epig. 59. lib. 3. & epig. 68. ſupra.

In Afrum ambitioſe & importune officioſum. LXXIX.

CONDITA cum tibi ſit jam ſexageſima meſſis,
Et facies multo ſplendeat alba pilo;
Diſcurris tota vagus urbe, nec ulla cathedra eſt,

Cum jam natus ſis ſexaginta annos, & vultus fulgeat canus multo pilo; incertus vagaris per totam civitatem, nec ulla eſt cathedra, cui ſollici-

Cui non mane feras irrequietus ave.
Et ſine te nulli fas eſt prodire tribuno,
Nec caret officio conſul uterque tuo,
Et ſacro decies repetis pallatia clivo,
Sigerioſque meros, Partheníoſque ſonas.
Hæc faciant ſane juvenes: deformius, Afer,
Omſino nihil eſt ardelione ſene.

tus non portes matutinam avē. Nec licet ulli tribuno exire ſine te, & præſtas officia tua utrique conſuli, & decies redis in palatia ſacro clivo, & prædicas ſolos Sigerios, & Parthenios. Juvenes agant quidem iſta, ô Afer, nihil prorſus eſt turpius ſene ardelione.

Nec ulla.] Cathedra ſignificat ſellam muliebrem, lib. 3. epig. 63. & lib. 12. epig. 38. Horatius lib. 1. ſer. ſat. 10.

Diſcipularum inter jubeo plorare cathedras.

Afer iſte domo egredientes, vel admiſſus intro ſedentes in cathedris ſalutabat. De modo ſalutandi vide epig. 56. lib. 1.

Et ſine te.] hoc eſt tribunos, & conſules domo exeuntes comitaris. Vide epig. 99. lib. 11.

Sigerioſque.] Sigerius & Parthenius duo erant cubicularii Domitiani, quos Afer ſemper habebat in ore, ut aulicis familiariter uti videretur. Sic Horatius epiſt. lib. 1. epig. 7.

—— *ex nitido ſit ruſticus, atque*
Sulcos, & vinea crepat mera.

Sic & Martialis epig. 53. lib. 7.

Semper mane mihi de me mera ſomnia narras.

Legunt alii *Sigerioſque modos, &c.* & Raderus interpretatur orationem ad Sigerii & Parthenii aures accommodatam, qua illorum amicitiam ſibi conciliare conaretur Afer. Muſambertius legit *Sigerioſque modo*, hoc eſt, tantum Sigerios loquitur Afer. Hic ſenſus in primum recidit.

Ardelione.] Is nempe eſt, qui totus occupatur in nihil agendo, qui ubique & nuſquam eſt. Vide epig. 7. lib. 2.

Ad Mathonem emptorem. LXXX.

HOSPES eras noſtri ſemper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis: impoſui. rus tibi vendo tuum.

Matho, ſemper eras hoſpes noſtri Tiburtini. Hoc mercaris: decipi: tibi vendo tuam villam.

Matho.] de quo epig. ſequenti, quem facete dicit deceptum fuiſſe emendo prædium, quo ante emptionem tanquam ſuo fruebatur. Tibur hodie *Tivoli*, Tiburtina veto villa, teſte Ortelio, dicitur hodie *Villa Hadriani.*

In Mathonem declamantem in febre. LXXXI.

DECLAMAS in febre, Mathon, hanc eſſe phreneſim,
Si neſcis, non es ſanus, amice Mathon:
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si ſudare aliter non potes, eſt ratio:
Magna tamen res eſt, errans cum viſcera febris
Exurit, res eſt magna tacere, Mathon.

O Mathon, declamas in febre, ſi ignoras hanc eſſe inſaniam, ô amice Mathon, inſanis. Ægrotus declamas, ſemitertiana laborans declamas: ſi nequis aliter ſudare, eſt ratio. Nihilominus eſt quid arduum. Cum inteſtina ardent febri diſcurrente; ô Mathon, eſt quid arduum ſilere.

Mathon.] Inſaniæ arguit Mathonem, qui tacere nequiret. De quodam Mathone cauſſidico loquitur Juven. ſat. 1. Neſcio an hic idem ſit.

Cauſſidici nova cum veniat lectica Mathonis

Plena ipſo.

Hemitritæus.] ἡμιτριταῖος ſemitertianus: hoc eſt ſemitertiana febre laborans, epig. 92. lib. 12.

Cui gravis, & fervens hemitritæus erat.

au

ſubauditur πυρετὸς: febris vero ſemitertiana eſt tertiana imperfecta, & accedens ad quotidianam: quod citius recurrat, quam vera tertiana.

Magna tamen.] Reſpondet Matho, Magna tamen res eſt in febre declamare.

Errans cum viſcera.] Subjicit Poëta: Cum vehementi febre laboras, ſummis in doloribus nec clamare, nec ingemiſcere, difficile eſt. Vel ſic intellige: Res magna non eſt in febre declamare; hoc enim phreneſim, ſeu inſaniam notat. At vero tacere, quod eſt argumentum ſanæ mentis, res eſt ſane ardua.

De Fabulla negante diutius. LXXXII.

EPIGRAMMA noſtrum cum Fabulla legiſſet,
Negare nullam quo queror puellarum,
Semel rogata bis terque neglexit
Preces amantis. jam Fabulla promitte,
Negare juſſi, pernegare non juſſi.

Cum Fabulla evolviſſet noſtrum epigramma, quo conqueror nullam puellam negare, ſemel rogata bis & ter contempſit vota amatoris. O Fabulla, jam promitte: volui quidem negare, non juſſi prorſus negare.

Epigramma.] ſupra epig. 71.
Pernegare.] Epig. 58. lib. I.

Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.

Ad Rufum ut Venuleio commendet ejus libros. LXXXIII.

HOs quoque commenda Venuleio, Rufe, libellos,
Imputet & nobis otia parva, roga.
Immemor & paullum curarum, operumque ſuorum
Non tetrica nugas exigat aure meas,
Sed nec poſt primum legat hæc, ſummumve trientem,
Sed ſua cum medius prælia Bacchus amat:
Si nimis eſt legiſſe duos, tibi charta plicetur
Altera: diviſum ſic breve fiet opus.

O Rufe, commenda etiam hos libros Venuleio, atque ora ut nobis faciat brevem audientiam. Et parum oblitus ſollicitudinum, & operum ſuorum examinet meas ineptias aure non ſevera. At nec evolvat hæc poſt primum aut ultimum trientem, ſed cum ſua pugnæ ſunt grata medio Baccho. Si nimium eſt evolvere duos libros, complica alteram chartam: opus diviſum hoc modo contrahetur.

Imputet.] hoc eſt concedat.

Sed nec poſt primum.] Triens quatuor cyathorum poculum eſt: hoc eſt, nugatoria mea carmina nec legat Venuleius initio menſæ, nec in fine, ſed in media cœna cum fervet convivii alacritas.

Si nimis eſt.] hoc eſt ne nimium defatigeris legens duos libros, divide opus, brevius fiet. Idem dixit lib. 10. epig. I.

Si nimius videor, ſeraque coronide longus
Eſſe liber: legito pauca, libellus ero.

In Nævolum arrogantem in proſpera fortuna. LXXXIV.

SEcuro nihil eſt te, Nævole, pejus, eodem
Solicito nihil eſt, Nævole, te melius.
Securus nullos reſalutas, deſpicis omnes.
Nec quiſquam liber, nec tibi gratus homo eſt:
Solicitus donas, dominum regemque ſalutas,
Invitas. eſto, Nævole, ſolicitus.

O Nævole, nihil eſt deterius quam tu tranquillus. O Nævole, nihil eſt melius quam tu idem anxius. Tranquillus nemini reddis ſalutem, contemnis cunctos. Nec quiſquam liber tibi placet, nec ullus ſervus. Anxius largiris, nuncias ſalutem domino & regi, vocas ad cœnam. O Nævole, eſto anxius.

Securo nihil eſt.] Securus, hoc eſt ſine cura. Nempe cum nihil timeret Nævolus, omnes deſpiciebat; at vero curis & infortuniis preſſus omnes colebat.

Gratus homo eſt.] Vox *homo* ſignificat ſervum. Lege 2. ff. *de uſu, & uſufructu, & reditu*, &c. Legunt alii,

Nec quiſquam viſus, nec tibi notus homo eſt.

Alii,

Nec liber quiſquam, nec tibi natus homo eſt.

Dominum regemque.] De hac ſalutatione vide epig. 113. lib. 1.

LXXXV.

In Ponticum qui convivis vilia, ſibi generoſa vina apponebat. LXXXVI.

NOs bibimus vitro, tu myrrha, Pontice, quare?
Prodat perſpicuus ne duo vina calix.

Nos potamus vitro, tu myrrha, ô Pontice: cur? Ne crater perlucidus patefaciat duo vina.

Tu myrrha.] Propter cujus opacitatem vinum perſpici nequibat: epig. 113. lib. 14.

Ad librum ſuum quem mittit erudito Apollinari. LXXXVII.

SI vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas Apollinari:
Nil exactius, eruditiuſque eſt,
Sed nec candidius, benigniuſque.
Si te pectore, ſi tenebit ore,
Nec rhonchos metues maligniorum,
Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas;
Si damnaverit, ad ſalariorum

O Liber, ſi cupis placere auribus Atticis, tibi ſuadeo & auctor ſum, ut arrideas erudito Apollinari; nemo eſt politior & doctior, at nec humanior & candidior. Si te excipiet amplexu & baſio, nec timebis irriſiones invidorum, nec præbebis ſcombris jucunda tegmina. Si improbaverit, ô libelle in tergo ſcri-

Curras

Curras ſcrinia protinus licebit,
Inverſa pueris arande charta.

bende a pueris, poteris ſubito properare ad arcam ſalariorum.

Auribus Atticis.] hoc eſt politis: Attici enim cæteris politiores habiti ſunt.

Apollinari.] de quo etiam epig. 25. lib. 7.

Si tenebit ore.] Vide epig. 4 lib. 1.

Nec ſcombris.] Carmina quippe inornata, & alia opera minus elegantia ſcombris involvendis inſerviebant, epig. 2. lib. 3. Tunica moleſta dicitur, ut conjicit Farnabius, qua non tam involuti, quam frixi fuerint illi piſciculi: metaphora ducta a tunica illa moleſta, pice & bitumine illita, qua induti ardebant damnati, epig. 25. lib. 10.

Nam cum dicatur tunica præſente moleſta
Ure manum.

Inverſa pueris.] In una tantum chartæ facie ſcribi ſolebant poëmata: unde Juvenalis ſat. 1. arguens longam cujuſdam Poëtæ fabulam ait:

Scriptus & in tergo necdum finitus Oreſtes.

Salariorum ergo pueri nacti hanc chartam per ludibrium a tergo ſcribent: *Arare* per metaphoram ſignificat ſcribere, quod in chartis inceratis ſtylo literas, veluti ſulcos deſignabant antiqui.

De Baſſa quæ ſæpius pedere ſolebat. LXXXVIII.

INFANTEM ſecum ſemper tua Baſſa, Fabulle,
Collocat, & luſus, deliciaſque vocat:
Et quod mireris magis, infantaria non eſt,
Ergo quid in cauſſa eſt? pedere Baſſa ſolet.

O Fabulle, tua Baſſa ſecum ſemper conſtituit infantem, atque appellat jocos, & voluptates. Et quod magis mireris, non amat infantes. Quid igitur in cauſſa eſt? Baſſa conſuevit pedere.

Infantaria non eſt.] Verbum a Poëta fictum, hoc eſt, non eſt amatrix infantium, ſed cum crebro flatum ventris emitteret Baſſa, in infantem rejiciebat culpam.

In diſſimulatorem. LXXXIX.

NULLA remiſiſti parvo pro munere dona,
Et jam Saturni quinque fuere dies:
Ergo nec argenti ſex ſcrupula Septitiani,
Miſſa, nec a querulo mappa cliente fuit.
Antipolitani nec quæ de ſanguine thynni
Teſta rubet, nec quæ coctana parva gerit;
Nec rugoſarum vimen breve Picenarum:
Dicere te poſſes ut meminiſſe mei.
Decipies alios verbis vultuque benigno;
Nam mihi jam notus diſſimulator eris.

Pro exiguo munere nulla remiſiſti dona, & jam quinque dies Saturni præterierant. Itaque nec miſſa ſunt ſex ſcrupula argenti Septitiani, nec mappa fuit miſſa a queribundo cliente. Nec teſta quæ rubra eſt a ſanguine thynni Antipolitani, nec qua fert exigua coctana; nec parvum caniſtrum olivarum rugoſarum ex Piceno: ut poſſes dicere, te memorem fuiſſe Dictis, & Vultu blando circumvenies alios: jam enim te exiſtimabo diſſimulatorem.

Quinque fuere.] Saturnalium tempore dona ſibi invicem mittere ſolebant Romani. Quinque vero diebus durabant Saturnalia, de quibus agit Lipſius lib. 1. Saturn. cap. 3. & 4.

Sex ſcrupula.] hoc eſt, exiguum munus. Scrupulum, teſte Roberto Stephano in ſuo Theſauro Linguæ Latinæ, eſt nomen ponderis: Latine obolus dicitur, & ſex ſiliquis conficiebatur, & ex tribus ſcrupulis drachma. Donarium noſtrum valet. Alii *ſcripula.*

Septi-

Septitiani.] Epig. 71. lib. 8. meminit libræ ſeptitianæ. Legunt alii *Septitiane*, ad quem ſcribit, epig. 108. lib. 11.

A querulo.] De mappis quæ menſe Decembri mitterentur, ſupra epig. 46. Querulum clientem vocat, quia apud patronum de egeſtate ſemper queritur, atque auxilium rogat.

Antipolitani.] Nec miſſa eſt muria, quæ ex ſanguine thynni optima conficiebatur Antipoli in urbe Aſiæ, ut aiunt interpretes. Vide epig. 103. lib. 13. Antipolis urbs etiam fuit in Gallis Narbonenſi, hodie *Antibe* vel *Ragni*, ut refert Ortelius.

Nec quæ collana.] Parvæ ſunt ficus ex Syria, de quibus epig. 28. lib. 13. Olivæ vero optimæ mittebantur ex Piceno, hodie *la Marche d'Ancone*.

Dicere te.] Mittendis in muneribus hæc uſitata fuiſſe videtur formula, ut amicus amici memorem ſe diceret.

Diſſimulator.] Quidam interpretantur ingratum; eſt enim ingratus qui beneficium accepiſſe ſe diſſimulat. Alii ſic explicant, *diſſimulator eris*, quia ſimulas te non intelligere quid velim; munus enim ad te miſi, ut viciſſim munus ad me remitteres. Ergo non mittam ad te deinceps vel levis momenti donum.

De ruſticatione. XC.

RURE morans quid agam, reſpondeo pauca, rogatus.
Luce Deos oro, famulos poſt arva reviſo,
Partibus atque meis juſtos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Muſamque laceſſo.
Hinc oleo corpuſque frico, mollique palæſtra,
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.
Pondero, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quieſco,
Dum parvus lychnus modicum conſumat olivi:
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camenis.

Interrogatus quid faciam manens rure, reſpondeo pauca. Diluculo precor Numina, reviſo ſervos, deinde agros, & meis famulis *diſtribuo opus per partes æquas. Hinc lego, atque invoco Apollinem, & provoco Muſam. Inde ungo corpus oleo, & lubens comprimo* illud *molli palæſtra, mente hilari, & ſolutus fænore. Pondero, bibo, canto, ludo, lavo, cœno, quieſco, dum exigua lucerna abſumat parum olei. Nox concedit nocturnis Muſis elaborata hæc* carmina.

Famulos poſt arva.] hoc eſt famulos, deinde arva; vel arva reviſo, & deinde famulos, ſi præpoſitio fuerit.

Juſtos indico.] Tranſpoſitio eſt, hoc eſt indico labores juſtis partibus. Sic Virgilius lib. 1.

Jura dabat, legeſque viris, operumque laborem
Partibus æquabat juſtis, &c.

Phœbumque cio.] compono carmina.

Stringo.] Unctione laxatur cutis, lucta vero aſtringitur, vel forte palæſtræ pulvere.

Pondero.] Vetus codex ſic habet. Alii emendant *prandeo*. Non ſæpe quidem, attamen aliquando ſenes & pueri, imo & ſani prandebant. Videat lector.

Lucubrata.] Intellige carmina ad lucernam elaborata. Hoc epigramma a quibuſdam rejicitur.

Ad librum, ut modum teneat. XCI.

OHE jam ſatis eſt, ohe libelle,
Jam pervenimus uſque ad umbilicos.
Tu procedere adhuc, & ire quæris,
Nec ſumma potes in ſcheda teneri:
Sic tanquam tibi res peracta non ſit,

Ohe jam ſufficit, ohe libelle, jam pervenimus uſque ad umbilicos. Tu vis pergere adhuc, & progredi, nec potes conſiſtere in extrema pagina. Sic tanquam non perfeceris rem,

Quæ

Quæ prima quoque pagina peracta eſt,
Jam lector queriturque, deficitque,
Jam librarius hoc & ipſe dicit,
Ohe jam ſatis eſt, ohe libelle.

quam perfeciſti etiam prima pagina, jam lector expoſtulas, & defeſſus eſt : jam & ipſe librarius loquitur idem : Ohe jam ſufficit : Ohe libelle.

Ohe.] Satietatem & faſtidium ſignificat.

Uſque ad umbilicos.] Opus abſolutum eſt. De hoc loquendi modo dictum epig. 67. lib. 1.

In ſcheda.] hoc eſt : O libelle, tu nec contentus es paginæ extremam etiam partem implere. χάρτη tabella, vel papyrus, aut phylira, aliudve in quo ſcribebant antiqui.

Quæ prima quoque.] Nam, ô libelle, vel prima pagina lectorem tædio explevisti, & tamen modum tenere non vis.

Librarius.] Ille eſt qui libros tranſcribit.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER V.

Ad Cæſarem Domitianum cui librum mittit. I.

Hoc tibi Palladiæ ſeu collibus uteris Albæ,
Cæſar, & hinc Triviam proſpicis, inde Thetin:
Seu tua veridicæ diſcunt reſponſa ſorores,
Plana ſuburbani qua cubat unda freti:
Seu placet Æneæ nutrix, ſeu filia Solis,
Sive ſalutiferis candidus Anxur aquis;
Mittimus, ô rerum felix tutela, ſaluſque,
Soſpite quo gratum credimus eſſe Jovem.
Tu tantum accipias: ego te legiſſe putabo,
Et tumidus Galla credulitate fruar.

& ſuperbus potiar Galla credulitate.

INTERPRETATIO.

*O Cæſar felix præſidium rerum, & ſalus, quo incolumi putamus Jovem eſſe memorem; mittimus ad te hunc li*brum, *ſeu es in montibus Albæ Palladiæ, atque ex hac parte ſpectas* templum *Dianæ, ex illa mare; ſeu veraces ſorores accipiunt tua reſponſa, quà jacet aqua maris ſuburbani: ſive placet nutrix Æneæ, ſive filia Solis, ſive albus Anxur undis ſalubribus. Tu ſolummodo accipias, ego credam a te lectum eſſe.*

N O T Æ

Palladiæ ſeu collibus.] In honorem Minervæ Quinquatria quotannis celebrabat Domitianus in monte Albano prope Romam, epig. 1. lib. 4.

Et hinc Triviam.] A monte Albano proſpiciebatur hinc Dianæ templum ad Ariciam, hodie *Rizza*, illinc vero Thetis, quam ſumit pro mari. Vide epig. 13. lib. 10. & epig. 3. lib. Spect. Dianam jam vocavit Triviam epig. 1. lib. Spect. Eodem lib. irrepſit mendum in epig. 26. ubi lege *Thetis*.

Seu tua veridicæ.] hoc eſt, ſive & Antii ubi ſub imagine duarum ſororum fortuna colebatur. Suetonius in Caligula cap. 57. *monuerunt & ſortes Antianæ.* Horatius lib. 1. carm ode 35.

O diva gratum quæ regis Antium.

Germanas vero ſorores dixiſſe videtur, quod una proſpera, altera adverſa ſit. De fortunæ templis fuſe agit Alexander ab Alexandro cap. 13. lib. 1. Genialium dierum: Antium hodie *Antio*. *Tua reſponſa.* His verbis Domitiano adulatur Poeta; nam oſtendit fortunam a Domitiano velut a majore deo diſcere reſponſa, ut inferiores dii a ſuperioribus afflari ſolent.

Plana ſuburbani.] Mare enim alluit urbem Antium, atque ita illius ſuburbium eſſe videtur.

Ænea

IV *Lib.* 14 *epigr.* 4 *verſ.*
Annibalis] Quem cernis in *Numo* Punico, apud *Corn. Nepotis commentatorem noviſſimum.*

V *Lib.* 1 *epigr.* 3 *verſ.*
Veridicæ ſorores] Antiates haſce Sortes ſive Fortunas cerne in *Denario* gentis Ruſtæ, apud *Patini Fulv. Urſinum.*

IV *Lib.* 58 *epigr.* 1 *verſ.*
Heliadum] Phaëthontis caſum lugentium, in arbores licet converſarum. Exhibet eas *Denarius* Acoleiæ gentis, apud *Patini Fulv. Urſinum.*

V *Lib.* 18 *epigr.* 3 *verſ.*
Senibus Damaſcenis] In pulcerrimo Damaſcenorum *Num.* apud *Ezech. Spanhemium* pruna tenet caducifer.

V *Lib.* 7 *epigr.* 2 *verſ.*
Avis] An unquam viſa, dubium; ſaltem in Auguſtarum Auguſtorumque *Num.* elegans Æternitatis ſymbolum.

V *Lib.* 26 *epigr.* 10 *verſ.*
Scorpi] Inter aurigas circenſes nobiliſſimi; quales Eutymius, Philocomus, in *Numm.* Neronis ac Severi, apud *Gyzeli*…

V *Lib.* 56 *epigr.* 2 *verſ.*
Fulmina geſtat] Ut in Auguſtorum *Numis* pluribus. En aquilam, è Cleopatræ *Num.*

V *Lib.* 7 *epigr.* 5 *verſ.*
Vulcane] Qui quidem, ferrum mulcans, in Gordiani tertii *Numo.*

V *Lib.* 77 *epigr.* 1 *verſ.*
Mithridates] Ob bella cum Romanis geſta, clariſſimus; cujus faciem ſæpe è *Numo* argent. apud *Goltzium*, in *Aſiatic.*

V *Lib.* 7 *epig.* 6 *verſ.*
Martis] Nempe per ipſius natum Romulum: cujus utriuſque parentis ecce in *Num.* felicem congreſſum.

V *Lib.* 75 *epigr.* 1 *verſ.*
Pompeius] Quorum vultus exprimunt *Denarii* Pompeiæ gentis, apud *Patini Fulv. Urſinum.* nec non Pompeiopolitanorum *Num.* apud *Ezech. Spanhemium.*

VI *Lib.* 85 *epig.* 3 *verſ.*
Cappadocum tellus] Aſiatica, inter Taurum & Euxinum extenſa. Exhibemus hic eam ex Hadriani *Num.*

Ænea nutrix.] hoc eſt, Caieta urbs maritima in finibus Latii verſus Campaniam, hodie *Gaieta.* Virgil. 7. Æneid.

> *Tu quoque littoribus noſtris Æneia nutrix*
> *Æternam moriens famam Caieta dediſti.*

Strabo lib. 5. πᾶ γὰρ κοῖλα πάντα Καιάτας οἱ Λάκωνες προσαγορεύουσιν. Omnes enim civitates Caiattas appellatunt Lacones: non tamen negat ab Æneæ nutrice etiam dictam Caietam.

Seu filia Solis.] Sive es Circeis, hodie *Circelli*, oppidum eſt Latii maritimum a Circe filia Solis denominatum.

Candidus Anxur.] Latii oppidum hodie *Terracina*, cujus aquæ ſunt valde ſalutares: dicitur candidus vel a candore ſaxorum, vel a calce quæ conficitur ex lapidibus inde petitis. Neutrius generis reperitur apud Horatium ſat. 5. lib. 1.

> *Impoſitum late ſaxis candentibus Anxur.*

Gratum credimus.] hoc eſt, memorem beneficii a te accepti: nam bello Vitelliano Domitianus adhuc puer una cum patruo Sabino Capitolium pro viribus ſuis defenderat, incenſum tamen poſtea reſtituit. Suetonius in Domitiano cap. 5. Vide etiam epig. 104. lib. 9.

Accipias.] Alii *accipies*; alii vero *aſpiciat.*

Galla credulitate.] Galli enim vera ſimplicitate boni ſunt, atque hinc creduli. Strabo lib. 4. Ἄλλως δὲ ἁπλοῦν καὶ οὐ κακόηθες, ſupple φῦλον Γαλλικόν. Cæterum Gallica gens ingenio ſimplici, ac nulla malignitate devincto.

Ad lectores caſtum eſſe hunc librum. II.

MATRONÆ, puerique, virgineſque,
Vobis pagina noſtra dedicatur.
Tu, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimium, ſaleſque nudi,
Laſcivos lege quatuor libellos.
Quinctus cum domino liber jocetur,
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

O Matronæ, juvenes, & puellæ, noſter libellus vobis dedicatur. Tu, cui nimis placent laſcivia petulantiores, & nudi joci, evolve quatuor præcedentes *libros petulantes. Quintus libellus ludat cum domino, quem Germanicus ſine rubore evolvat, præſente virgine Athenienſi.*

Ad lectores.] Alii de eodem.

Quem Germanicus.] Domitianus a devictis Germanis Germanici nomen aſſumpſit. Hunc vero librum tam verecundum & caſtum eſſe dicit Poëta, ut ab Imperatore legi poſſit *coram puella Cecropia*, hoc eſt, coram Minerva, quæ Athenis colebatur, quam & ſummo ſtudio colebat Domitianus. Suetonius in Domitiano cap. 4. Alii interpretantur virginem Palladi ſacram, quæ ritu Veſtalium viveret.

Ad Domitianum cui blanditur ob Germanorum legationem. III.

ACCOLA jam noſtræ Degis, Germanice, ripæ,
A famulis Iſtri qui tibi venit aquis,
Lætus & attonitus, viſo modo præſide mundi,
Affatus comites dicitur eſſe ſuos:
Sors mea quam fratris melior: cui tam prope fas eſt
Cernere, tam longe quem colit ille Deum.

O Germanice, Degis jam accola noſtræ ripæ, qui te adivit ab undis Danubii ſubditis, hilaris & ſtupens, paulo ante conſpecto moderatore orbis fertur allocutus ſuos ſocios: quanto *ſum felicior fratre* meo: *cum poſſim tam prope intueri Deum, quem ille veneratur tam procul.*

Accola jam noſtræ.] hoc eſt, jam Tiberis accola; Romam enim venerat Degis accola ſc. Danubii, qui nobis nunc ſubditus eſt. Ad Domitianum a Germania devicta dictum

diĉtum Germanicum, pacis ſanciendæ gratia legatum miſit Decebalus Dacorum rex. Hæc refert Raderus ex fragmento Theodoſii, unde tamen non conſtat quis Degis ille, vel Diegis fuerit.

Quem colit ille Deum.] Domitianum nempe: eodem ſenſu Ovidius 2. de Ponto.

Felices illi, qui non ſimulachra, ſed ipſos,
Quique deum coram corpora vera vident.

In Myrtalen vinoſam mulierem. IV.

Foetere multo Myrtale ſolet vino.
Sed fallat ut nos folia devorat lauri,
Merumque cauta fronde non aqua miſcet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paulle, videris contra:
Dicas licebit, Myrtale bibit laurum.

Myrtale conſuevit male olere multo mero: at comedit frondes lauri ut decipiat nos, & callida temperat vinum fronde non aqua. O Paulle, quoties conſpexeris hanc tibi occurrere rubicundam venis inflatis: poteris dicere, Myrtale potavit laurum.

Merumque cauta.] Lauri folia ebrietatem arcent: laurum ergo comedebat Myrtale, ut ebrietatem, ſimul & vini graveolentiam vitaret, lauri quippe vis potentior vini odorem obruit. Alii *cauta* jungunt cum fronde. Judicet lector.

Bibit laurum.] Non Baccho, ſed Apolline inflata eſt, cum lauro Phœbo ſacro ebrietatem diſſimularet Myrtale.

Ad Sextum quem rogat, ut hos libros collocet inter alios epigrammatum ſcriptores. V.

Sexte, Palatinæ cultor facunde Minervæ,
Ingenio frueris qui propiore Dei.
Nam tibi naſcentes domini cognoſcere curas,
Et ſecreta ducis pectora noſſe licet.
Sit locus & noſtris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedo, qua Marſus, quâque Catullus erit.
Et Capitolini cæleſtia carmina belli,
Grande cothurnati pone Maronis opus.

O Diſerte Sexte, cultor Minervæ Palatinæ, qui venitius pervadis mentem Dei: nam tibi fas eſt notas habere primas cogitationes domini, & diſcere intimos ſenſus Imperatoris. Des etiam locum noſtris libris aliqua parte qua collocabitur Pedo, qua Marſus, & qua Catullus. Et colloca *divinos verſus belli Capitolini juxta opus ſublime cothurnati Virgilii.*

Cultor Palatinæ.] Hic Sextus erat Domitiano a ſacræ religionis cultu, & a ſtudiis ingenii, atque a conſiliis ſecretioribus, epig. 3. ſupra jam Domitianum Deum vocavit.

Qua Pedo.] De quo jam dictum epig. 77. lib. 2. Reſtat adhuc ex eo elegia ad Liviam de morte Druſi Neronis. De Marſo etiam dictum epig. 71. & 77. lib. 2. cujus epigrammata apud antiquos ſummis laudibus fuerunt celebrata, teſte Gyraldo dialogo 10. de hiſtoria poëtica: Catullus vero ſatis eſt notus.

Et Capitolini.] Puer adhuc Domitianus Capitolium cum patruo Sabino a Vitelliaͤnis defendit. Suetonius 1. cap. in Domitiano. Illa propugnatio dicta eſt bellum Capitolinum poſtea deſcriptum ab ipſo forte Domitiano, vel ab ipſo Sexto, vel ab aliis, quorum carmina comparat cum Æneide Virgilii. atque eodem in loco reponenda eſſe dicit. Legunt alii

Ad Capitolini cæleſtia carmina belli.

pone, hoc eſt repone, & colloca.

Cothurnati Maronis.] Cothurnus genus fuit calceamenti tragicorum proprium, de quo epig. 10. lib. 3. Itaque cothurnatum Maronem dicit, propter gravitatem heroici ejus poematis.

Ad

Ad Muſas ut hunc librum commendent Parthenio. VI.

SI non eſt grave, nec nimis moleſtum,
Muſæ, Parthenium rogate veſtrum.
Sic te ſerior & beata quondam
Salvo Cæſare finiat ſenectus:
Et ſis, invidia favente, felix.
Sic Burrus cito ſentiat parentem,
Admittas timidam, brevemque chartam
Intra limina ſanctioris aulæ.
Noſti tempora tu Jovis ſereni,
Cum fulget placidus ſuoque vultu,
Quo nil ſupplicibus ſolet negare.
Non eſt, quod metuas preces iniquas.
Nunquam grandia, nec moleſta poſcit,
Quæ cedro decorata, purpuraque
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris iſta: ſed teneto,
Sic tanquam nihil offeras, agaſque.
Si novi dominum novem ſororum,
Ultro purpureum petet libellum.

O Muſa, ſi non diſplicet, nec nimis grave eſt, orate Parthenium veſtrum his verbis: *Sic tardior ſenecta, & felix quondam abſolvat tuam vitam ſoſpite Imperatore: & ſis beatus ſuffragante invidia. Sic Burrus mox ſapiat genitorem, excipiat libellum pavidum, & exiguum intra limina aulæ ſanctioris. Tibi innoteſcunt tempora Jovis placidi, cum tranquillus micat & ſua fronte, qua conſuevit nihil recuſare rogantibus. Non eſt, quod timeas obſecrationes injuſtas. Libellus, qui ornatus cedro & purpura adanctus eſt nigris umbilicis, nunquam petit res immodicas, nec importunas. Nec obtuleris iſta: at habeto præ manibus, ſic velut nihil porrigas, & facias. Si novi dominum novem Muſarum, ſponte poſcet librum ornatum purpura.*

Parthenium.] Cultorem veſtrum: Parthenius vero Domitiani cubiculo erat præpoſitus. Suetonius cap. 16. in Domit. de quo lib. 4. epig. 45. lib. 8. epig. 28. lib. 11. epig. 1.

Sic te ſerior.] Oratio Muſarum ad Parthenium.

Sic Burrus.] Parthenii filius indolis paternæ det ſpecimen. Vide epig. 45. lib. 4.

Sanctioris aulæ.] hoc eſt, intromitte in conclave Cæſaris, ſeu in intimam aulam, quam ſanctam dicit, vel quod illic coleretur Minerva, vel quod Domitianus ipſe vellet haberi Deus.

Jovis ſereni.] Cæſaris Domitiani.

Suoque vultu.] Vultus quidem Domitiani venuſtus erat, teſte Suetonio in Domit. cap. 18.

Nil ſupplicibus.] Initio enim omnes circa ſe largiſſime proſecutus eſt. Sueton. cap. 9.

Crevit umbilicis.] De quibus dictum epig. 2. lib. 3. umbilici autem erant ornamenta vel ex oſſe, vel ex ebore, quæ extremis librorum partibus addebantur: ſignificat Poëta magna ſe non petere, ſed contentum fore iis, quæ ultro donabit Imperator.

Dominum novem ſororum.] Domitianum intellige, qui, teſte Suetonio cap. 2. in Domit. in primis poëticæ ſtudium ſimulavit; Muſas ergo colebat, imo ipſis imperabat, inquit Poëta adulator.

Ad Volcanum de urbe inſtaurata. VII.

QUALITER Aſſyrios renovant incendia nidos,
Una decem quoties ſecula vixit avis:
Taliter exuta eſt veterem nova Roma ſenectam,

Quemadmodum flamma inſtaurat nidos Aſſyrios, quoties unica ales vixit mille annos: ſic nova Roma depoſuit antiquam ſenectutem, atque ipſa induit frontem juvenilem *ſui*

Et

Et ſumſit vultu: præſidis ipſa ſui.
Jam precor oblitus noſtræ, Volcane, querelæ,
Parce, ſumus Martis turba, ſed & Veneris.
Parce pater: ſic Lemniacis laſciva catenis
Ignoſcat conjux, & patienter amet.

Imperatoris. O Volcane, jam rogo oblitus noſtræ querimoniæ ignoſce; ducimus quidem *genus a Marte, ſed a Venere quoque. Ignoſce, ô Parens; ſic petulans uxor parcat Lemniacis catenis, & placide diligat te.*

Qualiter Aſſyrios.] Urbem incendiis & ruinis vaſtatam, a Domitiano vero inſtauratam, confert Poëta cum Phœnice, qui conſtructo in Aſſyria rogo, cremando ſe renovatur. Ovid. 15. Metam.

Una eſt, quæ reparet, ſeque ipſa reſeminet ales.
Aſſyrii Phœnica vocant. Nec fruge, nec herbis,
Sed thuris lacrymis, & ſucco vivit amomi.
Hic ubi quinque ſuæ complevit ſecula vitæ,
Ilicis in ramis, tremulæque cacumine palmæ,
Unguibus, & duro nidum ſibi conſtruit ore,
Quo ſimul ac caſias, & nardi lenis ariſtas,
Quaſſaque cum fulva ſubſtravit cinnama myrrha,
Se ſuperimponit, finitque in odoribus ævum.

De Phœnice fuſe agit Tacitus lib. 6. Annalium. *Sacrum ſoli id animal, & ore, ac diſtinctu pinnarum a cæteris avibus diverſum, conſentiunt qui formam ejus deſinivere. De numero annorum varia traduntur, maxime vulgatum, quingentorum ſpatium. Sunt qui adſeverent, mille quadringentos ſexaginta unum Phœnicem vivere.* Lege etiam Plinium lib. 10. cap. 2.

Et ſumpſit vultus.] hoc eſt, Roma facta eſt venuſta: vultus enim Domitiani venuſtus erat, ut diximus præcedenti epigrammate.

Oblitus noſtræ.] Quæ inter te & nos Martis poſteros interceſſit. Alii legunt *notæ* melius meo judicio: hoc eſt, obliviſcere querelam omnibus notam, quod ſcil. Venerem tuam uxorem compreſſerit Mars, a quo genus ſuum repetunt Romani. Vulcanus eſt deus ignis.

Parce pater.] Vulcanum patrem appellat eo ſenſu, quo deos omnes patres hominum vocantur; etenim Vulcanus non eſt Romanorum pater, ſed Mars.

Sic Lemniacis.] In Lemno inſula Ægei maris, hodie dicta *Stalimene*, catenas fabricavit Vulcanus, quibus Martem cum Venere in adulterio deprehenſum illigavit. Hæc fabula ſatis nota. Senſus eſt: Venus injuriæ a te acceptæ obliviſcatur, teque quamvis claudum & deformem patienter amet.

De Phaſide,
qui ſe pro equite gerebat in theatro. VIII.

EDICTUM domini, Deique noſtri,
Quo ſubſellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modo Phaſis in theatro,
Phaſis purpureis ruber lacernis:
Et jactat tumido ſuperbus ore;
Tandem commodius licet ſedere,
Nunc eſt reddita dignitas equeſtris,
Turba non premimur, nec inquinamur.
Hæc, & talia dum refert ſupinus,
Illas purpureas & arrogantes
Juſſit ſurgere Lectius lacernas.

Dum Phaſis in theatro, Phaſis ruber purpureis lacernis modo commendat edictum Domini, & Numinis noſtri, quo ſedes certius diſtinguuntur, atque ordines non permixti cum plebe aſſignati ſunt equiti: atque arrogans gloriatur ore ſuperbo; tandem fas eſt ſedere commodius, nunc dignitas equeſtris eſt reſtituta, non urgemur multitudine, nec fœdamur. Dum ſupinus profert hæc & ſimilia. Lectius imperavit ſurgere lacernas illas purpureas & ſuperbas.

Edictum

Edictum domini.] Domitiani. Suetonius in Domitiano cap. 13. *Dominus & Deus noſter ſic fieri jubet.* Domitianus ergo renovavit legem Roſciam, qua nulli in quatuordecim equitum ſubſelliis ſedere liceret, niſi illi qui haberet cenſum equeſtrem, quadraginta nempe ſeſtertiûm millia.

Subſellia.] quæ triplicis fuere generis: in primis ſedebant Senatores, in ſecundis Equites, plebs vero occupabat tertia.

Et puros eques.] Seorſim a plebe ludos ſpectabant equites.

Phaſis.] Libertus qui veſte purpurea indutus erat, ut videretur eques. Lib. 4. epig. 2. Legimus Romanos, cum ſpectaculis adeſſent, veſtibus candidis, imo & nigris, hoc autem loco etiam rubris uſos ...ille, unde colligere licet, nullam legem juſſiſſe ut candida veſte, quamvis ſolerent, uterentur. Auguſtus, teſte Suetonio in Auguſto cap. 40. prohibuerat ne quis in foro circove, niſi poſitis lacernis togatus conſiſteret: attamen diu non obtinuit.

Nunc eſt reddita.] hoc eſt equites amiſſum bellis civilibus equeſtrem honorem tandem recuperarunt.

Nec inquinamur.] ſordibus plebis.

Illas purpureas.] Metonymia eſt, id eſt deſignator Lectius, qui bene noverat Phaſidem, juſſit illum lacernis purpureis indutum loco credere, atque ad plebem tranſire.

In Symmachum medicum. IX.

LANGUEBAM: ſed tu comitatus protinus ad me
Veniſti centum, Symmache, diſcipulis.
Centum me tetigere manus, Aquilone gelatæ.
Non habui febrem, Symmache: nunc habeo.

Flacceſſebam: at ſubito, ô Symmache, me conveniſti comitatus centum diſcipulis. Centum manus gelata Aquilone me attrectavere: non laboravi febre, ô Symmache, nunc laboro.

Languebam.] Nondum plane æger eram, ſed me tantum deficiebant vires.

Veniſti centum.] Poeta irridet Symmachum quendam medicum, qui cum ſuis auditoribus illum inviſit: cum vero omnes illius arteriam manu gelata exploraviſſent, frigidiſſimo illo attactu febrem contraxiſſe ſe dicit.

Ad Regulum de fama poëtarum poſthuma. X.

ESSE quid hoc dicam, vivis quod fama negatur?
Et ſua quod rarus tempora lector amat?
Hi ſunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos ſemper ut illa novis:
Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram,
Et laudant Catuli Julia templa ſenes.
Ennius eſt lectus ſalvo tibi, Roma, Marone:
Et ſua riſerunt ſecula Mæonidem.
Rara coronato plauſere theatra Menandro:
Norat Naſonem ſola Corinna ſuum.
Vos tamen ô noſtri ne feſtinate libelli,
Si poſt fata venit gloria, non propero.

Quid cauſſa dicam, cur æſtimatio denegetur viventibus; & cur pauci lectores amantes ſint ſui ſeculi? O Regule, hæc ſcilicet natura eſt livoris, ut ſemper anteponat veteres novis. Sic immemores cupimus umbram veteris porticus Pompeianæ, & ſenes commendant ædem Juliam Catuli. O Roma, legiſti Ennium vivo Virgilio: atque Homerus irriſus eſt ſuo ævo. Infrequentia theatra plauſere Menandro victori: una Corinna noverat ſuum Ovidium. Vos itaque, ô noſtri libri, ne properate: ſi decus pendet a morte, non feſtino,

Regale.] De quo lib. 1. epig. 112. ſemper faſtidio eſſe nova, antiqua vero pluris æſtimari demonſtrat Poëta.

Pompeii quærimus.] De porticu Pompeii dictum epig. 14. lib. 2. Senſus eſt: Porticus, atque ambulacra Domitiani licet pulcherrima, nos ingrati ſpernimus, antiquam vero Pompeii porticum præferimus, epig. 48. lib. 11.

Et laudant Catuli.] Lutatius Catulus Syllæ temporibus incenſum Capitolium, & a Sylla reſtauratum dedicavit: cujus *Lutatii Catuli nomen inter tanta Cæſarum opera uſque ad Vitellium manſit.* Tacitus lib. 3. Hiſt. Julia templa dixit, quia teſte Dione lib. 43. *decretum ut eraſo Catuli nomine ſubſtitueretur Cæſaris.* Quod decretum executioni mandatum negat Tacitus, cum Lutatii Catuli nomen ad Vitellium uſque permanſerit. Lipſius exiſtimat inſcriptum quidem Capitolio Julii Cæſaris nomen, & Catuli nomen eraſum quidem, ſed in hominum memoria hæſiſſe. Alii *Julia templa* interpretantur baſilicam Cæſaris in foro Romano, a ſenibus laudari præ templis novis a Domitiano extructis. Alii vero *Julia templa* intelligunt ædem Veneris a Julio Cæſare ædificatam. Tandem legunt alii *vilia templa* nimirum præ Capitolio a Domitiano inſtaurato. Vide Suetonium in Julio cap. 15. Valerium Maximum lib. 6. cap. 9.

Ennius.] Latinus Poëta antiquus, cujus reſtant adhuc fragmenta.

Mæonides.] dicitur Homerus, quod ſecundum aliquos in Mæonia regione Aſiæ patriam habuerit. Verum Plutarchus in Homeri vita dicit Mæonem Lydorum regem loco filii educaviſſe Homerum, atque inde Mæonidem fuiſſe dictum.

Menander.] qui græce ſcripſit plures comœdias, de quo Gyraldus de hiſtoria poëtica dialogo 7.

Corinna.] Nomen fictum puellæ ab Ovidio adamatæ. Ipſe Ovidius de ſe lib. 4. Triſtium:

> *Noverat ingenium totam cantata per urbem*
> *Nomine non vero dicta Corinna mihi.*

De Stella Poëta, cujus carmina laudat. XI.

SARDONYCHAS, ſmaragdos, adamantas, jaſpidas uno
Portat in articulo Stella, Severe, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies: inde eſt hæc, puto, culta manus.

O Severe, meus Stella geſtat uno digito ſardonychas, ſmaragdos, adamantas, jaſpidas. Reperies multas gemmas in digitis, plures in verſibus: illinc, opinor, hæc manus ornata eſt.

Smaragdos.] Hujus vocis mediam ſyllabam, quæ longa videtur, corripuit Græcorum exemplo, qui geminas mutas breves faciunt. Sic Theocritus Idyl. 17. brevem facit ſecundam ſyllabam ultimæ vocis in hoc verſu:

> Θωρηχθεὶς ἐπὶ βουσὶν ἀνάρσιος Αἰγυπτίῃσιν
> Thorace munitus invadens injuſte boves Ægyptias.

Varias gemmarum ſpecies enumerat Poëta, de quibus Plinius libro ultimo. De Stella dictum epig. 8. lib. 1.

In carmine gemmas.] Elegantiam atque ornamenta verſuum appellat gemmas.

Inde eſt.] hoc eſt, Manus Stellæ non tam dicitur culta a gemmis, quam a verſuum venuſtate & elegantia. Farnabius vero ſic explicat: Gemmeis annulis ornatur, quod elegantias & lumina in carmine ponere ſciat: & gemmas forte conſequebatur ab iis, quorum laudes celebrabat.

De eodem. XII.

QUOD nutantia fronte pertinaci
Geſtat pondera Maſclion ſuperbus,

Quod arrogans Maſclion obfirmato capite portat vacillantia pondera, vel quod ingens

Aut

Aut grandis Linus omnibus lacertis,
Septem quod pueros levat, vel octo:
Res non difficilis mihi videtur:
Uno cum digito, vel hoc, vel illo
Portet Stella meus decem puellas.

Linus ambobus brachiis attollit ſeptem pueros, vel octo; non exiſtimo rem arduam, cum Stella meus hoc vel illo digito geſtet decem puellas.

Fronte pertinaci.] Scriverius legit *fronte perticata*, & interpretatur contum, ſeu perticam ſtupendæ molis erectam in area frontis geſtatam a Maſclione.

Maſclion, Linus.] viri duo maximis viribus præditi. Alii *Maſthlion.*

Decem puellas.] Lepide jocatur Poëta in gemmis quas digito geſtabat Stella. Varia eſt hujus loci interpretatio: hoc eſt, Cum Stella uno digito geſtet decem annulos a puellis donatos, totidem nempe puellarum pignora, vel pretium decem puellarum, ut intelligit Domitius. Sed meo judicio omnium optime Raderus intelligit decem annulos, in quorum ſingulis unius puellæ effigies eſſet inſculpta; vel unum tantum annulum gemma ornatum, in qua expreſſæ viderentur decem puellarum imagines.

In Calliſtratum,

cui licet ditiſſimo præferri ſe debere probat. XIII.

SUm, fateor, ſemperque fui, Calliſtrate, pauper,
Sed non obſcurus, nec male notus eques;
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, Hic eſt;
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit:
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ ſervit tibi gleba Syenes,
Tondet & innumeros Gallica Parma greges,
Hoc ego, tuque ſumus: ſed quod ſum, non potes eſſe,
Tu quod es, e populo quilibet eſſe poteſt.

O Calliſtrate, confiteor, ſum inops & ſemper fui; at eques non ignobilis, nec ignotus: at multi legunt meos libros *toto orbe, & aiunt, Hic eſt; & vivus aſſequor quod pauci poſt mortem: ſed ædes tua fulciuntur centum columnis, atque arca coërcet libertinas divitias: atque ampli fundi Syenes Ægyptiæ ſunt in tuo dominio, & Gallica Parma tibi tondet innumerabiles greges. Ego & tu ſumus hoc; ſed nequis eſſe quod ſum: quilibet* autem *e populo poteſt eſſe quod tu es.*

Calliſtrate.] Fuit is divitiarum amantiſſimus, quem irridet Poëta.

Nec male notus.] Ingenio nempe fuit clarus: attamen equeſtrem cenſum quadringenta ſcilicet ſeſtertiûm millia non poſſidebat, at jus ſedendi inter equites fuerat illi conceſſum ex munere Cæſaris Domitiani, epig. 94. lib. 3.

——— vidit me Roma tribunum,
Et ſedeo qua te ſuſcitat Oceanus.

De cenſu equeſtri clare Juvenalis ſat. 14. verſu 324.

Quodque cinis.] Sic eodem epig. lib. 3.

Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non expectato dat mihi fama rogo.

& Ovidius lib. 4. Triſtium eleg. 10.

Tu mihi, quod rarum eſt, vivo ſublime dediſti
Nomen, ab exequiis quod dare fama ſolet.

Libertinas.] Prope immenſas interpretare, quales poſſederunt liberti locupletiſſimi Narciſſus & Pallas, Claudio regnante, & Criſpinus etiam quem exagitat Juvenalis ſat. 1. *Arca flagellat.*] opes quæ vix con-

contineri poſſunt in arca. Hoc verbo jam uſus eſt lib. 2. epig. 30.

Magnaque Niliaca.] Syene urbs Ægypti quondam nobiliſſima, epig. 87. lib. 1. gle bam dixit pro fundo.

Gallica Parma.] urbs Galliæ ciſalpinæ ad Padum, ubi lana optima, epig. 43. lib. 2.

Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit.

Hoc ego.] Ego quidem ſum inops, tu vero dives.

Non potes eſſe.] Non intelligit Martialis Calliſtratum a paupertate poſſe eſſe ſemper immunem, ſed nobilem poëtam illum evadere poſſe negat.

Quilibet e populo.] Ignarus enim, & quilibet ex plebe rem facere poteſt.

De Manneio
ejecto ex quatuordecim equitum ſubſelliis. XIV.

SEDERE primo ſolitus in gradu ſemper,
Tunc cum liceret occupare Manneius,
Bis excitatus, terque tranſtulit caſtra,
Et inter ipſas pene tertius ſellas
Poſt Caiumque Luciumque conſedit:
Illinc cucullo proſpicit caput tectus,
Oculoque ludos ſpectat indecens uno,
Et hinc miſer dejectus in viam tranſit,
Subſellioque ſemifultus ex remo,
Et male receptus altero genu, jactat
Equiti ſedere: Lectioque ſe ſtare.

Manneius conſuetus ſemper ſedere in primo gradu, tunc cum fas eſſet præcipere locum, bis & ter ſuſcitatus migravit loco, & tertius conſedit fere inter ipſas ſellas poſt Caium & Lucium: inde ſpectat capite operto cucullo, atque indecore proſpicit ſpectacula uno oculo; & hinc infelix expulſus migrat in viam, & ſemifultus ultimo ſubſellio, & male receptus altero genu, gloriatur ſedere equiti: & ſe ſtare Lectio.

Cum liceret.] Ante legem theatralem a Domitiano revocatam, qua plebs ab Equite, Eques a Senatore ſecerneretur in theatro, primi advenientes ſubſellia prima occupabant.

Tranſtulit caſtra.] A deſignatore coactus eſt ſellam ſuam in locum remotiorem transferre: & hoc facete dicit transferre caſtra: ſellas vero in theatrum inferre ſolebant Romani.

Poſt Caium, Luciumque.] Equites ſcil. poſuerat ſellam ſuam Manneius in ipſis forte gradibus, ex quo loco licet tectus cucullo, & vix uno oculo ludos ſpectans, nihilominus agnitus a deſignatore fuit expulſus. De ſellis in theatrum allatis Suetonius in Nerone cap. 26. Lipſius cap. 13. de amphitheatro dubitat an hic intelligendus ſit hic verſus, an ſellæ ſumendæ pro ſubſelliis graduum ipſorum.

In viam tranſit.] ad plebem. Via autem erat interſtitium quoddam inter ordines & cuneos. Vide Lipſium de amphitheatro capite citato.

Jactat equiti.] Dimidia corporis parte ſedebat Manneius velut eques, altera vero ſtabat, ut deſignatori Lectio obtemperaret, metuens ne & illinc expelleretur, ex quo Mannei ſitu riſum captat Martialis. *Equiti ſedere.*] Alii addunt *ſe*, ſed contra legem carminis. Equiti ſedet, hoc eſt velut eques: interpretes omnes ſic explicant.

Ad Cæſarem Domitianum,
a ſe neminem offenſum fuiſſe dicit. XV.

QUINCTUS noſtrorum liber eſt, Auguſte, jocorum:
Et queritur læſus carmine nemo meo.
Gaudet honorato, ſed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.

O Auguſte, quintus libellus continet noſtros ludos, & nullus queritur offenſus meis verſibus. At multi lectores lætantur nomine cohoneſtato, quibus fama non peritura donatur meo beneficio. Nihi-

Quid

Quid tamen hæc proſunt quamvis venerantia multos?
Non proſunt ſane, me tamen iſta juvant.

lominus quid hæc proficiunt licet colentia multos? Non proficiunt quidem, attamen iis delector.

Et queritur læſus.] Ubi enim laudat aliquem, verum illius nomen ponit: at vero ſi improbos carpat, fictis nominibus utitur.

Gaudet honorato.] hoc eſt meis carminibus ſempiternam nominis memoriam multis conciliavi.

Quid tamen hæc.] Verſus mei nullum quidem mihi fructum afferunt, ſed tamen me delectant. Hoc idem repetit epigrammate ſequenti.

Ad lectorem cum quo conqueritur Poëta laudari ſe tantum, nullo autem munere donari. XVI.

SERIA cum poſſim, quod delectantia malim,
Scribere, tu cauſſa es, lector amice, mihi,
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma:
Sed neſcis, quanti ſtet mihi talis amor;
Nam ſi falciferi defendere templa Tonantis,
Solicitiſque velim vendere verba reis:
Plurimus Hiſpanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario ſordidus ære ſinus.
At nunc conviva eſt, comeſſatorque libellus,
Et tantum gratis pagina noſtra placet:
Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cum minimum vati munus Alexis erat:
Belle, inquis, dixti: ſatis eſt: laudabimur uſque,
Diſſimulas? facies me, puto, cauſſidicum.

O Amice lector, tu mihi cauſſa es, cur malim componere res jucundas, cum poſſim graves, qui evolvis, & canis meos verſus tota Roma: at ignoras quanti mihi conſtet hæc benevolentia. Nam ſi placeat tueri ædes Tonantis falciferi, & vendere verba reis anxiis: multi nauta ad me mittent metretas ex Hiſpania, & ſinus ſordeſcet pecunia variis generis. At meus liber nunc vacat conviviis & comeſſationibus, & noſtra carmina jucunda ſunt tantum gratuito: at antiqui non ſatis habuerunt hanc laudem, cum Alexis erat Poetæ minimum donum. Recte dixiſti, ais: ſatis eſt. Laudibus perpetuis efferemur, diſſimulas? opinor, me efficies cauſſidicum.

Sed neſcis.] O lector, ut meis verſibus captem tuam benevolentiam, ad inopiam redigor, ſed aliis ex ſtudiis quæ omitto, mercedem conſequerer ampliſſimam.

Nam ſi falciferi.] hoc eſt, ſi velim cauſſas perorare in foro, juxta quod Saturno falcem gerenti dicatum erat templum, teſte Macrobio lib. 1. Saturn. cap. 8.

Vendere verba] Cauſſas agere.

Metretas.] Metretam, amphoram, & cadum pro eodem genere menſuræ a Romanis uſurpari Raderus contendit, & capere 48. ſextarios exiſtimat. Alii aliter.

Comeſſator.] Libri mei apti ſunt tantum conviviis, & comeſſationibus. Eſt autem comeſſatio, vel comiſſatio intempeſtivum convivium, præſertim nocturnum & quidem poſt cœnam, cum non cibis tantum, ſed & laſciviæ indulgerent veteres.

Et tantum gratis.] Juvenalis ſat. 7. verſu 11.

Gloria quantalibet quid erit, ſi gloria tantum eſt?

epig. 4. lib. 11.

———*neſcit ſacculus iſta meus.*

Munus Alexis.] Puer eleganti forma Virgilio donatus a Mœcenate, vel Pollione, de quo ecloga 2. Virgilii.

Diſſimulas.] Surdus es, nec vis intelligere me aliud poſcere præter laudem. Vide epig. 26. infra.

Facies me.] Cum nihil dones, coges me mutare ſtudia, & cauſſas agere.

In Gelliam respuentem ordinis equeſtris maritum. XVII.

DUm proavos, atavóſque refers, & nomina magna
Dum tibi noſter eques ſordida conditio eſt:
Dum te poſſe negas niſi lato, Gellia, clavo
Nubere: nupſiſti, Gellia, ciſtifero.

Dum recenſes proavos atque atavos, & nomina magna, dum faſtidis equeſtrem noſtrum ordinem: dum dicis te non poſſe nubere niſi lato clavo; O Gellia, nupſiſti ciſtifero.

Lato Gellia clavo.] hoc eſt, viro Senatorii ordinis, cujus inſigne erat latus clavus, quem ſic deſcribit Budæus in Pandectas lib. 1. Ex dictis apparet, inquit, latum clavum tunicam fuiſſe purpura prætextam, latiorem tunica vulgari, longioremque, ac diſtinctam, cui toga ſuperinduebatur ut tunicæ. Tranquillus in Auguſto 94. *Sumenti virilem togam tunica lati clavi ex utraque parte reſuta ad pedes decidit.*

Ciſtifero.] Turnebus lib. 3. cap. 21. legit ciſtigero, quem pro contemptiſſimo & viliſſimo homine poni exiſtimat: erat autem ciſtifer Cybeles ſacrificulus, qui ferebat ciſtulam, in qua erant quædam Cybeles arcana. Alii Judæum intelligunt, cujus, ut ait Juvenalis ſat. 3.

Cophinus, fœnumque ſupellex.

Ad Quinctianum, cui ſe excuſat quod libros tantum miſerit. XVIII.

QUod tibi Decembri menſe, quo volant mappæ,
Gracileſque ligulæ, cereique, chartæque,
Et acuta ſenibus teſta cum Damaſcenis,
Præter libellos vernulas nihil miſi:
Fortaſſe avarus videar, aut inhumanus.
Odi doloſas munerum & malas arteis.
Imitantur hamos dona: namque quis neſcit,
Avidum vorata decipi ſcarum muſca?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, liberalis eſt pauper.

Forte exiſtimer parcus, aut inurbanus; quod exceptis libris vernulis ad te nihil miſi menſe Decembri, quo mappæ circumferuntur, & ligulæ tenues, & cerei, & chartæ, & acuta teſta cum prunis *Damaſcenis vetuſtis. Fraudulentæ & improbæ artes donorum mihi odioſæ ſunt. Munera imitantur hamos: etenim quis ignorat, avidum ſcarum circumveniri hauſta muſca? O Quinctiane, quoties inops nihil dat amico locupleti, munificus eſt.*

Volant mappæ.] Quas patronis mittebant clientes, lib. 4. epig. 89.

Ligulæ] Lingulam grammatici dicunt epig. 120. lib. 14. quam Gellius ſic definit lib. 10. cap. 25. Exiſtimo lingulam veteres dixiſſe gladiolum oblongum in ſpeciem linguæ factum. *Ligula* vero in calceis a ligando deducitur. Ligula eſt etiam apud Plinium lib. 20. cap. 5. genus menſuræ; hic autem puto ſumendam eſſe pro gladiolo argenteo.

Cerei, chartæque.] Dona nimirum quæ mitti ſolebant epig. 10. & 11. lib. 14. *Cereos Saturnalibus muneri dabant humiliores potentioribus, quia candelis pauperes, locupletes cereis utebantur*, Feſtus.

Et acuta.] Vas teſtaceum intellige plenum prunis Damaſcenis, quorum mentionem facit Plinius lib. 13. cap. 5. Damaſcus, vel Damaſcum, nobilis Syriæ civitas, alii *Scham*, alii *Siam* a Turcis vocari affirmant. Vide epig 29. lib. 13.

Libellos vernulas.] hoc eſt, domi ſcriptos.

Scarum.] Piſcem. Vide epig. 56. lib. 4. huic ſimile.

Liberalis eſt pauper.] Donando enim plus petere videtur, quam donum valeat, unde avaritia eſt, nedum liberalitas. Vide Iſocratis orationem ad Nicoclem.

Ad Cæſarem Domitianum, quem laudibus adulatoriis extollit. XIX.

SI qua fides veri, præferri, maxime Cæſar,
Temporibus poſſunt ſecula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit ſpectare triumphos?
Quando Palatini plus meruere dei?
Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licet unum:
Quod colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque ſodali,
Aut quem proſequitur non alienus eques?

Si credendum veritati, ô maxime Cæſar, nulla ſecula poſſunt anteponi tuo ævo. Quando fas fuit videre triumphos nobiliores? quando Numina Palatii plus merita ſunt de nobis? *quo ſub Imperatore Martia Roma fuit major, atque ornatior? ſub quo principe fuit tanta libertas? nihilominus reperitur hoc vitium, at non parvi momenti, quamvis ſit unum, quod inops obſervat ingratos amicos. Quis donat divitias veteri & fideli ſocio, vel quis dona accipit a vero equite?*

Si qua fides veri.] Imo ſi qua fides adulationis.

Dignos triumphos.] In ſpectaculis nempe; nam de hoſtibus non retulit triumphos niſi indignos, ut colligere eſt ex Suetonio cap. 6. in Domitiano.

Quando Palatini.] hoc eſt quando Juno, Minerva, & Jupiter qui colebantur in Palatio, plus de nobis meriti ſunt, quam tu, ô Cæſar? Alii aliter explicant: Quando majoribus culti fuerunt honoribus, quam noſtro ævo? Summo quippe ſtudio Minervam in Palatio colebat Domitianus. Eligat lector.

Sub quo.] His verbis Domitiano blanditur Poëta; nunquam enim minor fuerat libertas, cum nemini de Republica ſermones habere liceret.

Non alienus eques.] Triplex Romæ fuit equitum ordo: Alii enim ſtirpe ſua & cenſu erant equites, & quidem veri equites: Alii qui equo ſtipendia mererent, atque opponebantur peditibus. Tertius denique equitum ordo ſub Cæſaribus primum natus, quibus honoris cauſſa in quatuordecim gradibus ſedere licebat, in quo numero fuit noſter Poëta: Lipſius in amphitheatro cap. 14. Hoc vero loco *non alienus eques* ſtirpe & cenſu eques. Senſus eſt: Veri equites neminem proſequuntur donis. Alii aliter. Eques non alienus ſecundum Turnebum lib. 9. cap. 24. eſt ille quem dives aliquis cenſu equeſtri donatum equitem fecerit: hoc eſt quem patronum deducit, quem regem comitatur eques factus liberalitate ipſius regis ſeu patroni. Vide epig. 122. lib. 14.

Ad eundem, ut cum alii non dent, det ipſe. XX.

SATURNALITIÆ ligulam miſiſſe ſelibræ,
Flammatæve togæ ſcrupula tota decem,
Luxuria eſt, tumidique vocant hæc munera reges,
Qui crepet aureolos, forſitan unus erit.
Quatenus hi non ſunt, eſto tu, Cæſar, amicus.

Profuſio eſt, miſiſſe ligulam ſelibræ Saturnalitiæ, aut togam purpuream valentem *decem ſcrupulis integris, & hæc appellantur dona a ſuperbis dominis. Forte unus erit qui numeret aureolos. Tu, ô Cæſar, eſto amicus, quandoquidem hi non ſunt* amici.

Nulla ducis virtus dulcior eſſe poteſt.
Jam dudum tacito rides, Germanice, naſo:
Utile quod non vis, do tibi conſilium.

Nulla virtus Imperatoris poteſt eſſe gratior largitate. *O Germanice, jampridem rides tacito naſo: affero tibi conſilium fructuoſum, quod reſpuis.*

Saturnalitia.] Ligula menſuræ genus eſt: hic videtur ſumi ut ſupra epig. 18. pro gladiolo argenteo, qui conſtaret ſelibra argentea ſane, ut in verſu ſequenti loquitur de toga, quæ conſtaret decem ſcrupulis: interpretes tamen ſumunt pro menſura.

Flammatave.] Togam purpuream intelligit, a flammæ ardentis ſimilitudine, qua micat purpura.

Decem ſcrupula.] Auri nempe; nam decem argenti ſcrupulis non emeris togam purpuream. Eſt autem ſcrupulum viceſima quarta pars unciæ; in libra autem 12. erant unciæ. De ſcrupulis jam dictum epig. 89. lib. 4.

Qui crepet aureolos.] Nummos aureos clientibus numeret; nam dum numerantur crepitum edunt. Alii hoc epigramma ſuperiori adjungunt.

Ad Martialem de agenda vita beata. XXI.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus,
Si diſponere tempus otioſum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triſte
Noſſemus, nec imagines ſuperbas.
Sed geſtatio, tabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, virgo, thermæ,
Hæc eſſent loca ſemper, hi labores.
Nunc vivit ſibi neuter heu, bonoſque
Soles effugere, atque abire ſentit,
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quiſquam vivere cum ſciat, moratur?

O Dilecte Martialis, ſi mihi fas ſit tecum conſumere dies tutos, ſi ſimul tempore vacuo, & ſimul indulgere veræ vitæ: nec cognoviſſemus aulam, nec ædes divitum, nec cauſſas moleſtas, & forum mæſtum, nec faſtoſas imagines. At geſtatio, fabulæ, libri, campus, porticus, umbra, virgo, thermæ, hæc perpetuo eſſent loca; hæ occupationes. Neuter heu nunc ſibi vivit, atque intelligit elabi, atque effluere dies felices, qui occidunt nobis, & nobis *numerantur.* An *quiſquam cunctatur vivere, cum norit* quid ſit vita beata?

Si tecum.] Vide epig. 64. lib. 4. de eodem Julio Martiali.

Et veræ.] Lege epig. 16. lib. 1. & epig. 90. lib. 2. vera vita apud noſtrum poëtam accipitur, pro eo tempore quo indulgemus voluptatibus honeſtis, ut jam dictum eſt ſupra.

Imagines ſuperbas.] hoc eſt, non coleremus nobilea ſuperbos, qui de longa ſtemmatum, atque imaginum ſerie gloriantur, epig. 90. lib. 2.

Atriaque immodicis arctat imaginibus.

Geſtatio.] Significat vectionem, quæ vel lectica, vel vehiculo fieret; ſignificat quoque deambulationem arboribus opacam, atque amœnam. Plinius jun. lib. 2. epiſt. 17. *Geſtatio buxo, aut rore marino, ubi deficit buxus, ambitur.*

Virgo.] Aquam virginem intellige, de qua lib. 6. epig. 42. & Marlianus lib. 6. cap. 15. & Plinius lib. 31. cap. 3.

Bonoſque.] Nempe ad vivendum hilariter.

Et imputantur.] hoc eſt, alius dies non redditur, pro eo quem inutiliter abſumpſiſti, epig. 44. lib. 10.

Gaudia tu differs, at non & ſtamina differt
Atropos, atque omnis ſcribitur hora tibi.

De

De Apollonio obliviofo. XXII.

QUINCTUM pro Decimo, pro Craſſo, Regule, Macrum
Ante ſalutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque ſuo reſalutat nomine, quantum
Cura, laborque poteſt! ſcripſit & edidicit.

O Regule, Apollonius rhetor antea ſalutabat Quinctum pro Decimo, & Macrum pro Craſſo. Nunc ſalutat utrumque ſuo nomine, quantum cura, & labor prodeſt! ſcripſit, & edidicit.

Quinctum] Apollonium rhetorem facete irridet, qui vel duo amicorum nomina tenere memoria nequiret.

Macrum.] Alii *Marcum* minus bene meo judicio: jocus eſt in nominibus ut oſtendat ineptiam Apollonii, qui contraria, & ſecum prorſus pugnantia dicat.

Quantum cura.] Videtur alludere ad illud Virgilii,

—— *labor improbus omnia vincit.*

Apollonius enim aſſiduo labore edidicit duo amicorum nomina.

In Paullum quem domi mane non repererat. XXIII.

MANE domi ſi te merui, voluique videre,
Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquiliæ.
Sed Tiburtinæ ſum proximus accola pilæ;
Qua videt antiquum ruſtica Flora Jovem.
Alta ſuburrani vincenda eſt ſemita clivi,
Et nunquam ſicco ſordida ſaxa gradu.
Vixque datur longas mulorum vincere mandras,
Quæque trahit multo marmora fune vides.
Illud adhuc gravius, quod te poſt mille labores,
Paulle, negat laſſo janitor eſſe domi.
Exitus hic operis vani, togulæque madentis,
Vix tanti Paullum mane videre fuit.
Semper inhumanos habet officioſus amicos:
Rex, niſi dormieris, non potes eſſe meus.

O Paulle. ſi meritus ſum, atque optavi mane videre te domi, tuæ Exquiliæ a me diſtent longius. Sed habito prope pilam Tiburtinam, qua agreſtis Flora ſpectat Jovem veterem. Superanda eſt alta ſemita clivi ſuburrani, & ſaxa cœnoſa nunquam gradu ſicco. Et vix licet ſuperare longas mandras mulorum, & marmora quæ cernis trahi multis funibus. Illud adhuc moleſtius, ô Paulle, quod poſt mille labores mihi *defatigato janitor reſpondet te non eſſe domi. Hic* eſt *eventus laboris inanis, & togulæ madentis, vix tanti fuit mane cernere Paullum. Officioſo ſemper ſunt amici inofficioſi; nequis eſſe meus dominus, niſi dormieris.*

Si te merui.] hoc eſt, tua domus a mea longius diſtet, non recuſo tamen te adire, ſi merear te domi reperire, & tibi ſalutem dicere: *ſi te* legunt alii, *niſi te*, id eſt, mihi etiam longius iter ſit ſuſcipiendum, niſi merear, & cupiam te videre. Eligat lector. Exquiliæ vero locus erat urbis valde diſtans a pila Tiburtina, ubi erat templum Floræ, unde Capitolium vetus proſpiciebatur. Marlianus lib. 5. cap. 9. & 36.

Alta ſuburrani.] Ad montem Exquilinum per ſuburram aſcendebatur.

Vincere mandras.] Ovium, boum, mulorum ſepta, & clauſtra mandræ proprie appellantur, hic vero mandra ſignificat longam mulorum ſeriem & multitudinem, Juvenalis ſat 3.

——*ſtantis convitia mandræ.*

Quæque trahit.] Viarum impedimenta eleganter deſcribit Juvenalis ſat. 3.

Negat laſſo.] Idem dixit epig. 5. lib 2.

Togu-

Togulaque madentis.] Vel pluvia, vel ſudore propter longitudinem itineris.

Vix tanti.] Vix ſuſcipiendus eſſet tantus labor, etiamſi certus eſſem te domi futurum, quam ergo moleſte feram, poſt tot labores domi non reperire te, judices velim.

Rex niſi.] Si cupis eſſe meus patronus ſeu dominus, dormi tantiſper, donec ſalutatum te veniam. His verbis innuit Poëta Paullum ſummo mane exire, ut & ipſe alios ſalutaret, epig. 18. lib. 2.

Ad Baſſum fictum equitem. XXIV.

Herbarum fueras indutus, Baſſe, colores,
Jura theatralis dum ſiluere loci.
Quæ poſtquam placidi cenſoris cura renaſci
Juſſit, & Oceanum certior audit eques:
Non niſi vel cocco madida, vel murice tincta
Veſte nites, & te ſic dare verba putas.
Quadringentorum nullæ ſunt, Baſſe, lacernæ:
Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

O Baſſe, indueras veſtes herbei coloris, dum abrogatæ fuerunt leges loci theatralis: quas renovari poſtquam imperavit cura benigni cenſoris, & eques diſtinctius audit Oceanum: Non ſplendes niſi veſtimento perfuſo cocco atque imbuto murice & ſic credis imponere deſignatori. *O Baſſe, nullæ lacernæ valent quadringentis: aut meus Codrus eſſet eques præ omnibus.*

Herbarum fueras.] Veſtes virides intelligit Poëta: legem vero theatralem, qua equites a plebe in amphitheatro diſtincti ſunt, revocavit Domitianus, quem benignum cenſorem vocat. Epig. 8. & 14. ſupra.

Veſte nites.] ut videaris verus eques.

Quadringentorum.] Quamvis veſtibus purpureis ſis indutus, illæ tamen non æſtimantur quadringentis millibus ſeſtertiûm, quæ cenſum equeſtrem conſtituebant.

Aut meus.] Licet enim pauperrimus, ut vidimus lib. 2. epig. 57 lacernam tamen coccineam poſſet ſibi comparare. Legunt alii *Cordus.*

De Hermete præſtantiſſimo gladiatore. XXV.

Hermes Martia ſeculi voluptas,
Hermes omnibus eruditus armis,
Hermes & gladiator, & magiſter.
Hermes turba ſui tremorque ludi.
Hermes, quem timet Ælius, ſed unum.
Hermes, cui cadit Advolans, ſed uni,
Hermes vincere nec ferire doctus,
Hermes ſuppoſititius ſibi ipſi,
Hermes divitiæ locariorum,
Hermes cura, laborque ludiarum,
Hermes belligera ſuperbus haſta,
Hermes æquoreo minax tridente,
Hermes caſſide languida timendus,
Hermes gloria Martis univerſi,
Hermes omnia ſolus, & ter unus.

Hermes deliciæ Martiæ bujus *temporis; Hermes doctus omni* genere *armorum; Hermes & gladiator & magiſter; Hermes perturbatio & terror ſui ludi; Hermes, quem veretur Ælius, at ſolum; Hermes, a quo ſternitur Advolans, at ſolo; Hermes ſciens ſuperare, nec percutiendo; Hermes qui ſibi ipſi ſufficitur; Hermes divitiæ locariorum; Hermes amor & ſollicitudo ludiarum; Hermes ſuperbus haſta bellica; Hermes horrificus tridente marino; Hermes metuendus rete languenti; Hermes decus univerſi Martis; Hermes ſolus omnia, & ter unus.*

Et gladiator.] Is nempe eſt qui in arena ſpectante populo pugnat. Magiſter vero gladiatorum Laniſta dicitur, qui toti familiæ præeſt, illamque docet artem gladiatoriam.

Tremor-

Tremorque ludi.] quem arma gerentem reformidat omnis gladiatorum familia.

Quem timet Ælius.] Gladiator proximus ab Hermete.

Advolans.] alter gladiator nobilis.

Nec ferire.] Sic enim adverſarium implicabat, ut ſine ictu illum vinceret, vel qui victo adverſario parcebat. Vulgata lectio *ſed ferire.*

Suppoſititium.] Gladiatores ſuppoſititii erant ii qui defatigatis & victis aliis ſufficerentur: Hermes vero pugnando nunquam defatigabatur, atque ita non indigebat ſuppoſititio.

Divitiæ locariorum.] Pauperes qui loca commoda in ſpectaculis a ſe occupata divitibus tarde venientibus locarent, locarii dicebantur.

Laborque ludiarum.] Uxores vel amicæ gladiatorum ludiæ dicebantur, quæ omnes Hermetem amabant, eumque ſalvum anxie cupiebant.

Superbus haſta.] Samnites ante pugnam vibrabant haſtas, quos æmulabatur Hermes, atque plauſum populi captaret, in præluſione haſtam mirifice vibrabat.

Æquoreis minax.] Retiarius nimirum, qui adverſus Mirmillonem reti & tridente utebatur. Juvenalis ſat. 8.

———— *movet ecce tridentem*
Poſtquam vibrata pendentia retia dextra
Nec quicquam effudit.

Armaturam retiarii expreſſam vide apud Lipſium lib. 2. Sat. cap. 8.

Hermes caſſide.] Hunc verſum explicat Lipſius lib 2. Sat. cap. 12. Martialem, inquit, de Andabata interpreter, ubi Hermetem gladiatorem attollit, & variis armis pugnacem facit: quid enim aliud ſit languida illa caſſis, quam hæc quæ tenebras & languidam caliginem inducit, qua nempe tegebantur Andabatæ, qui cæcorum more pugnabant. Sic Lipſius. Sed forte intelligit Poëta Hermetem fuiſſe etiam egregium Mirmillonem. In Mirmillonis galea pictus erat piſcis; unde cum retiarius eſſet vibraturus retia, aiebat, Non te peto, piſcem peto. Hunc autem verſum ita explico, nempe Hermetem fuiſſe tremendum, licet galea ejus eſſet remiſſa & veluti neglecta, id eſt *languida*, cum ageret partes Mirmillonis. Ergo erat minax cum moveret haſtam, cum eſſet retiarius, & aliquando Mirmillo. Itaque ſolus obibat officia trium gladiatorum. Hinc liquet ſenſus ultimi verſus.

De Chæreſtrato

expulſo ex 14. ſubſelliis propter paupertatem. XXVI.

QUADRINGENTA tibi non ſunt, Chæreſtrate, ſurge.
Lectius ecce venit; ſta, fuge, curre, late.
Ecquis, iô, revocat? diſcedentemque reducit?
Ecquis, iô, largas pandit amicus opes?
Quem chartis famæque damus, populiſque loquendum,
Qui Stygios non vult totus adire lacus?
Hoc, rogo, non melius, quam rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuſo permaduiſſe croco?
Quam non ſenſuro dare quadringenta caballo,
Aureus ut Scorpi naſus ubique micet?
O fruſtra locuples, ô diſſimulator amice:
Hæc legis & laudas: quæ tibi fama perit?

O Chæreſtrate, non habes quadringenta, ſurge, en Lectius advenit: ſta, fuge, propera, delitesce. Ecquis, io, retrahit, & reducit abeuntem? Ecquis, io, amicus offert amplas divitias? Quem prædicandum tradimus chartis, & famæ, & populis? Quis cupit non omnis mori? Hoc, quæſo, nonne melius eſt quam irrigare pulpita pluvia rubra, & perfundi croco diſperſo? Quam donare quadringenta equo non ſenſuro, ut aureus naſus Scorpi ſplendeat ubique? O nequicquam dives, ô amice diſſimulator: evolvis hæc, & probas: quantum nomen perdis?

Quadringenta.] Cenſus nempe equeſtris, de quo 67. lib. 14. & epig. 8. ſupra.

Lectius.] Deſignator, qui ex quatuordecim gradibus expellebat equites cenſu requi-

requiſito carentes.

Ecquis io.] Conqueritur Martialis Chæreſtratum abeuntem a nemine revocari; hoc eſt a nullo divite cenſum equeſtrem illi ſuppeditari.

Quis Stygios.] Quis omni ex parte perire non vult, ſed liberalitate nomen ſuum immortalitati mandati cupit?

Hoc, rogo.] Senſus eſt: Nonne præſtatet pecunia famam emere, quam maximas impenſas facere in res inanes?

Quam rubro.] Croco ſcilicet amphitheatrum ſpargere. Vide epig. 3. lib. Spect.

Quam non ,enſuro.] hoc eſt, quam ponere ſtatuas equo non ſenſuro.

Aureus.] Lib. 10. epig. 74.

Cum Scorpus una quindecim graves hora
Ferventis auri victor afferat ſaccos.

Unde mirum videri non debet auream illi ſtatuam poſitam fuiſſe: naſus per ſynecdochen ſumitur pro tota ſtatua. Legunt alii *Æreus ut Scorpi*, de quo dictum epig. 67. lib. 4. & epig. 50. 53. lib. 3.

O fruſtra locuples.] Qui divitiis uti neſcis, meæque paupertatis notitiam diſſimulas. Legunt alii. *O diſſimulator amici.*

Qua tibi.] Quantam famam tibi comparares, mihi divitias largitus, ut meis carminibus nomen tuum poſteritati commendarem.

Ad Codrum, quem mendicum vocaverat. XXVII.

QUOD alpha dixi, Codre, penulatorum,
Te nuper, aliqua cum jocarer in charta:
Si forte bilem movit hic tibi verſus,
Dicas licebit beta me togatorum.

O Codre, quod paucis ante diebus te vocavi alpha penulatorum, cum luderem in aliqua charta: ſi forte hoc carmen tibi concitavit iracundiam, poteris me appellare beta togatorum.

Quod alpha.] Irridet Codrum, quem lib. 2. epig. 57. dixerat alpha penulatorum, hoc eſt mendicorum primum.

Dicas licebit.] Ut pares ſimus jam me voca beta togatorum, hoc eſt ſecundum inter egenos, qui togam ferebant.

In fictum equitem. XXVIII.

INGENIUM, ſtudiumque, tibi moreſque, genuſque
Sunt equitis, fateor; cetera plebis habes.
Bis ſeptena tibi non ſunt ſubſellia tanti,
Ut ſedeas viſo pallidus Oceano.

Habes ingenium, & ſtudium, & mores, & ſtirpem equitis, confiteor; in reliquis vero plebeius es. Non facis tanti quatuordecim ſubſellia, ut pallidus ſedeas conſpecto Oceano.

Sunt equitis, fateor.] Hoc per ironiam concedit Martialis. Aliter inſcribit hoc epigramma Gronovius, *De non reſpondenti natalibus ſuis*, & explicat ſic: Iſte quicumque eſt non inſerebat ſe equeſtri ordini; ſed cum equeſtri loco natus eſſet, vitabat tamen quatuordecim ordines, propter deficientem cenſum.

Cætera plebis habes.] hoc eſt, non habes cenſum equeſtrem.

Bis ſeptena.] Non æſtimas tanti quatuordecim ſubſellia, ut paupertatis conſcius in iis ſedere audeas viſo Oceano deſignatore, de quo epig. 95. lib. 3. & quatuordecim gradibus fuſe dictum epig. 8. & 14. ſupra.

In Mamercum obtrectatorem. XXIX.

UT bene loquatur, ſentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus poſſis:
Pietate fratres Curtios licet vincas,
Quiete Nervas, Comitate Ruſones,

O Aule, nullis moribus valeas conſequi, ut Mamercus recte loquatur & cogitet. Quamvis pietate ſuperes Curtios fratres, tranquillitate Nervas, affabilitate Ruſones, integritate

Pro-

Probitate Marcos, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, jocis Paullos.
Rubiginoſis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forſan eſſe tu credas:
Ego eſſe miſerum credo, cui placet nemo.

Marcos, æquitate Mauricos, eloquentia Regulos, ſalibus Paulos. Et hæc omnia rubiginoſis dentibus. Tu forte putes hominem malitioſum, ego puto eſſe infelicem, cui nullus arridet.

Sentiatque.] A perſona Mamerci cujuſdam maledici occaſionem captat laudandi nobiles Romanorum familias, quarum cuique propriam quandam virtutem tribuit Poëta. Alii lemma ſcribunt *ad Aulum.*

Fratres Curtios.] Alii *Curios*, ſed repugnat legi hujus carminis; nam ſyllaba prima eſt brevis. Juvenalis ſat. 2.

Qui Curios ſimulant, &c.

Attamen per ectaſin poſſet produci. Itaque judicet lector.

Quiete Nervas.] Nervam, qui Domitiano ſucceſſit, intelligunt interpretes, cujus mite ingenium fuiſſe teſtatur. Xiphilinus.

Comitate Rufones.] Alii *Drufones*, de quibus nihil reperi.

Mauricos.] Junii Maurici mentionem facit Plinius junior lib. 4. epiſt. 22.

Oratione Regulos.] Vide epig. 112. lib. 1. & epig. 16. lib. 4.

Ego eſſe miſerum.] Vere quidem miſer eſt, cui nihil placet, qui nullum amat, nec a quoquam amatur, Epig. 61. infra.

Ad Gelliam mulierem deformem. XXX.

SI quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis,
Formoſus ſeptem, Marce, diebus eris.
Si non derides, ſi verum, lux mea, narras:
Ediſti nunquam, Gellia, tu leporem.

O Gellia, ſi quando ad me mittis leporem: O Marce, inquis, eris pulcher per ſeptem dies. Si non ludis, ô lux mea, ſi profers veritatem: O Gellia, tu nunquam comediſti leporem.

Formoſus.] Vulgi erat opinio, eum nempe per ſeptem dies pulchrum fore, qui comediſſet leporem. Plinius lib. 28. cap. 19. explicat, quis uſus ſit leporis mulieribus.

Ediſti.] quia deformis es.

Ad Varronem egregium Poëtam, ut legat ejus libros. XXXI.

VARRO Sophocleo non inficiande cothurno,
Nec minus in Calabra ſuſpiciende lyra,
Differ opus: nec te facundi ſcena Catulli
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoſo non aſpernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi menſe ſuo.
Commodius niſi forte tibi, potiuſque videtur,
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

O Varro non amovende a cothurno Sophocleo, nec minus admirande in lyra Calabra, intermitte laborem: nec ſcena eloquentis Catulli te occupet, aut elegia capillis exornatis. At evolve verſus non contemnendos fumoſo Decembri, qui ad te mittuntur menſe ſuo. Niſi, ô Varro, forte opportunius & gratius tibi videtur amittere nuces Saturnalitias.

Varro Sophocleo.] Tragicum Poëtam fuiſſe Varronem conſtat ex hoc epigrammate: dixit enim cothurnum Sophocleum, pro ſtilo tragico quo claruit Sophocles, de quo dictum eſt epig. 30. lib. 3.

In Calabra.] Per Calabram lyram alii intelligunt verſus lyricos, quorum princeps Horatius Venuſinus Calabriæ vicinus, ut ipſe teſtatur ſat. 1. lib. 2.

—— *Lucanus, an Appulus anceps.*

Alii

Alii vero intelligunt verſus heroïcos, quibus floruit Ennius Calaber, natus quippe Aletii, hodie *Lecci*. Judicet lector.

Scena Catulli.] Mimos forte intelligit a Catullo ſcriptos. Juvenalis ſat. 8.

—— *clamoſum ageres ut phaſma Catulli.*

hoc eſt fabulam dictam phaſma, id eſt ſpectrum, a Catullo mimographo ſcriptam. Raderus interpretatur ſuavitatem verſuum Catulli, & amœnitatem, quæ omnes etiam Scenarum voluptates ſuperet.

Cultis aut elegia.] Stilum cultum requirit elegia. Hinc cultus Tibullus dicitur.

Sed lege fumoſa.] Hoc enim menſe calet focus, & fumum mittit.

Quæ tibi menſe ſuo.] Hæc nempe epigrammata læto Decembri conveniunt, quo aguntur Saturnalia.

Saturnalitias.] Niſi mavis ludere talis & perdere nuces. Sic maxime deprimit ſe Martialis, qui ſuorum, verſuum lectioni etiam præferendas nugas cenſere videtur; aut potius ipſos nugatores carpit.

De ludo puerorum cum juvencis. XXXII.

ADSPICE, quam placidis inſultet turba juvencis,
Et ſua quam facilis pondera taurus amet,
Cornibus hic pendet ſummis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riget, non eſſet arena
Tutior, & poſſent fallere plana magis.
Nec trepidant greſſus, ſed de diſcrimine palmæ
Securus puer eſt, ſolicitumque pecus.

Vide quam manſuetos in tauros inſiliat agmen puerorum, & quam leni juvenco placeant ſua pondera? Hic ſuſpenſus eſt ſummis cornibus: ille errans currit per humeros, & vibrat arma per totum taurum. Sed immanitas immobilis torpet, arena non eſſet ſecurior, & plana poſſent magis decipere. Nec inceſſus titubat, at puer eſt tutus de periculo victoria, pecus vero anxium.

Inſultet turba.] puerorum nempe tauris inſidentium.

Et in toto.] hoc eſt vibrat tela ex omnibus taurorum partibus.

At feritas.] Illi quippe tauri vel certe defatigati, vel potius erant cicures.

Et poſſent.] Alii *& poterant.*

Nec trepidant greſſus.] hoc eſt, Taurus incedens figit pedem ſine ulla trepidatione. Alii legunt *geſtus.*

Solicitumque pecus.] hoc eſt, Pueri certi ſunt de victoria; tauri vero timent ne victoriæ impedimentum afferant.

Ad Fauſtinam de Criſpo helluone. XXXIII.

QUADRANTEM Criſpus tabulis, Fauſtine, ſupremis
Non dedit uxori: cui dedit ergo? ſibi.

O Fauſtine, Criſpus ſuo teſtamento non donavit quadrantem conjugi. Cui ergo donavit? Sibi.

Quadrantem Criſpus.] Nihil uxori moriens reliquerat; nam omnia vivus decoxerat.

Sibi.] hoc eſt ventri ſuo.

In Cauſſidicum maledicum XXXIV.

CARPERE cauſſidicus fertur mea carmina, qui ſit,
Neſcio. ſi ſciero, væ tibi, cauſſidice.

Cauſſidicus dicitur reprehendere meos verſus: ignoro qui ſit. Si didicero, væ tibi, ô cauſſidice.

De Erotio defuncta. XXXV.

HANC tibi Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam,
Oſcula commendo, deliciaſque meas.
Pallida nec nigras horreſcat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigioſa canis.
Impletura fuit ſextæ modo frigora brumæ,
Vixiſſet totidem ni minus illa dies;
Inter tam veteres ludat laſciva patronos,
Et nomen blæſo garriat ore meum.
Mollia nec rigidus ceſpes tegat oſſa, nec illi
Terra gravis fueris, non fuit illa tibi.

O Fronto genitor tibi, & Flaccilla mater commendo hanc puellam baſia, atque amores meos. Ne Erotium pallida formidet umbras nigras, atque ora portentoſa canis inferni. Jamjamque completura fuit ſextum annum, niſi tibi vixiſſet ſex dies minus. Laſciva ludat inter tam veteres patronos, & garriat nomen meum ore balbutiente. Nec gleba dura tegat tenera oſſa, nec illi ponderoſa fueris, ô tellus, non fuit illa tibi ponderoſa.

Epitaphium.] Inſcribunt alii *de Erotio*, alii addunt *puella.* Gronovius contendit corruptum eſſe hoc lemma, & ſcribendum, *Epitaphium Erotii ad Frontonem patrem.* Et primum verſum ſic explicat: Ego Flaccilla genitrix tibi, ô Fronto pater, commendo noſtrum Erotion, ita ut mater adhuc ſuperſtes defuncto marito commendet filiam. Sed hic ſenſus vix congruat cum ſequente verſu:

Inter tam veteres, &c.

Erotium & Erotion dicitur, ut apud Terentium Glycerion, & Glycerium. Alii primum diſtichon dividunt a ſequenti, ſed male meo judicio; quod ipſe cohærens verborum ſenſus demonſtrat. Defunctis ergo parentibus puellam vernulam ſuam commendat Poëta, ut ſcilicet animam ejus benigne excipiant, illamque a larvis & monſtris inferis tueantur.

Laſciva patronos.] hoc eſt, inter patrem & matrem antiquos defenſores ludat in campis Elyſiis.

Blæſo ore.] Balbutiunt enim infantes.

Mollia nec rigidus.] Solennis fuit hæc bene precandi mortuis formula, *ſit tibi terra levis*, tam a Græcis quam Latinis uſurpata. Inde vero originem ſumpſit, quod ſepultos incantationibus eſſe obnoxios, quas hac pia precatione amoveri, crederent veteres; terram autem incantatis gravem eſſe, nec facile animæ patere iter ad ſepulchrum in parentalibus exiſtimabant. Briſſonius lib. 1. de Formulis agit de his precationibus.

De Euclide ficto equite. XXXVI.

CUM ſibi redire de patruelibus fundis
Ducenta clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de ſuburbano:
Longumque pulchra ſtemma repetit a Leda
Et ſuſcitanti Lectio reluctatur:
Equiti ſuperbo, nobili, locupleti,
Cecidit repente magna de ſinu clavis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

Cum Euclides coccinatus vociferatur ſe percipere ducenta ex fundis patruelibus, & plura ex ſuburbano Corinthio: & ducit longum genus a formoſa Leda, & reſiſtit Lectio excellenti illum; *ſubito magna clavis e ſinu lapſa eſt equiti arroganti, illuſtri, diviti. O Fabulle, nunquam clavis fuit improbior.*

De patruelibus.] hoc eſt. ex fundis relictis ſibi a fratribus patruelibus ducenta ſeſtertia percipere ſe dicebat Euclides. Legunt alii & forte melius *Patrenſibus.* Patræ autem urbs erat ad ſinum Corinthiacum.

Coccinatus.] Veſte coccinea indutus epig. 24. ſupra.

Corinthioque.] Atque ex agro qui erat in ſuburbio Corinthi, quia Euclides Corinthius fingitur.

A Leda.]

A Leda.] Matre Caſtoris & Pollucis, cujus ſatis nota hiſtoria.

Lectio] Deſignatori, cujus munus erat unicuique in theatro locum aſſignare.

De ſinu clavis.] Quæ prodidit Euclidem, oſtenditque vel eſſe ſervum, qui geſtabat claves ædium, vel ſaltem egenum, qui famulum non haberet, ſed ſuæ domus clavem ipſe geſtare cogeretur.

Ad Fauſtinum de quodam diſſimulatore. XXXVII.

LAUDATUS noſtro quidam, Fauſtine, libello
Diſſimulat, quaſi nil debeat; impoſuit.

O Fauſtine, quidam celebratus noſtro libro diſſimulat, quaſi nihil debeat; me decepit.

Laudatus.] Suis verſibus Romanos celebrabat Martialis, ut ab illis munus aliquod acciperet; hic vero, de quo loquitur, finxit ſe neſcire dandum eſſe Poëtæ præmium, atque ita ſpem ejus defraudavit.

De Erotio puella, cujus mortem deflet, & ridet Pætum. XXXVIII.

PUELLA ſenibus dulcior mihi cycnis,
Agna Galeſi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior ſtagni:
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Niveſque primas, liliumque non tactum;
Quæ crine vincit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitellam;
Fragravit ore quod roſarium Pæſti,
Quod Atticarum prima mella cerarum,
Quod ſuccinorum rapta de manu gleba,
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis ſciurus, & frequens phœnix:
Adhuc recenti tepet Erotion buſto,
Quam peſſimorum lex avara fatorum,
Sexta peregit hyeme, nec tamen tota,
Noſtros amores, gaudiumque, luſuſque,
Et eſſe triſtem me meus vetat Pætus:
Pectuſque pulſans, pariter & comam vellens;
Deflere non te vernulæ pudet mortem?
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
Notam, ſuperbam, nobilem, locupletem:
Quid eſſe noſtro fortius poteſt Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

Puella mihi ſuavior ſenibus cycnis, tenerior agna Galeſi Phalantini, delicatior concha lacus Lucrini: cui nec anteponas gemmas Erythræas, nec dentem elephantis modo politum, & primas nives, & lilium illibatum; quæ coma ſuperat vellus gregis Bætici, & nodos Rheni, atque auream nitellam; ore ſpiravit idem quod roſa Pæſtana, quod prima mella cerarum Atticarum, quod gleba electri extorta manu, cui collatus pavo erat deformis, injuavis ſciurus, & phœnix creber: Erotium adhuc tepeſcit buſto recenti, quam confecit lex avara fatorum improbiſſimorum ſexto anno, nec tamen abſoluto, noſtras delicias, & lætitiam, & ludos. Et meus Pætus prohibet me lugere; & pectus tundens, ſimul & evellens capillos, non erubeſcis lugere interitum vernulæ? Ego, inquit, extuli uxorem cognitam, arrogantem, illuſtrem, divitem, & nihilominus reſpiro: quid conſtantius eſſe poteſt noſtro Pæto? accepit ducenties, & tamen reſpirat.

Puella.]

Puella.] De qua jam dictum epig. 35. ſupra: ſenes Cycni eximio pollent candore, & ſuaviſſime, ut multis placet, ante mortem cantant.

Agna Galeſi.] Galeſus eſt agri Tarentini fluvius, ubi multæ oves, quarum lana eſt nobiliſſima, epig. 43. lib. 2. Duce Phalanto reſtauratum & habitatum Tarentum. Ergo bene legitur *Phalantini*, non *Phalanni*.

Lucrini ſtagni.] Lacus ille eſt in Campania prope Baias.

Lapillos præferas.] Pretioſos nempe, hoc eſt, gemmas natas in mari rubro.

Bætici gregis.] Oves Bæticæ nativo colore rutilabant. Vide epig. 133. lib. 14. Bætis fluvius in Hiſpaniis hodie *Guadalquivir.*

Rhenique nodos.] Germani enim Rheni accolæ crines in nodum colligebant, epig. 3. lib. Spect.

Nitellam.] Nitellæ ſunt micæ pulveris aurei inter arenas reſperſæ.

Roſarium Paſti.] Roſæ Pæſti oppidi in Lucania hodie *Peſt*, ſuaviſſimum emittebant odorem. Lucania vero hodie dicitur *principauté citerieure* in regno Neapolitano. Attica regio abundat melle optimo.

Quod ſuccinorum.] Electrum manu tritum bene olet, epig. 64. lib. 3.

Frequens phœnix.] Erotium tam pulchra fuit, ut phœnice rarior videretur, de quo diximus, epig. 7. ſupra.

Ducenties.] Centena millia: argute irridet Pætum, qui tam ampla hereditate accepta læto animo uxoris mortem ferebat.

In Calliodorum, quem negat eſſe equitem diviſis bonis cum fratre. XXXIX.

CALLIODORUS habet cenſum. quis neſcit? equeſtrem,
Sexte: ſed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta ſecat, qui dicit σῦκα μέριζε,
Uno credis equo poſſe ſedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce moleſto?
Non eſſet Pollux ſi tibi, Caſtor eras.
Unus, cum ſitis duo, Calliodore, ſedetis.
Surge: ſolœciſmum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ; aut cum fratre ſedere
Non potes: alternis, Calliodore, ſede.

O Sexte, eſt cenſus equeſtris Calliodoro (quis ignorat?) ſed & frater eſt Calliodoro: ſeparat quadringenta, qui dicit, ô vide ficus, an putas duos poſſe ſedere uno equo? quid tibi negotii, *cum fratre, quid cum importuno Polluce? ſi non haberes Pollucem, eras Caſtor. O Calliodore, unus ſedetis, cum ſitis duo. O Calliodore, ſurge: facis ſolœciſmum. Aut imitare filios Ledæ, aut nequis ſedere cum fratre. O Calliodore, ſede alternatim.*

Quadringenta.] Seſtertia nempe quæ cenſum equeſtrem efficiebant. Calliodorus autem fratrem habebat cum quo dividenda erant illi quadringenta.

Σῦκα μέριζε.] hoc eſt, divide ficus. Proverbium hoc dicitur de iis qui cum parvam adierint hereditatem, eam tamen inter plures coheredes dividere coguntur.

Uno credis.] Calliodorus una cum fratre cenſum equeſtrem habebat: Ergo, inquit Poëta, ſi ex cenſu communi eſtis equites, equo pariter communi ſedere debetis, & communi ſubſellio, quod ridiculum eſt.

Non eſſet Pollux.] Pollux & Caſtor filii Ledæ ex Jove, quorum ille pugil, hic vero eques, unde in nominibus facetus eſt Poëtæ luſus.

Unus cum.] Neque enim licet dicere, Unus ſedetis; & tamen deberet dici: hoc eſt, Unum tantum deberetis occupare ſubſellium, cum unum habeatis cenſum equeſtrem. Apage ergo, ô Calliodore, facis ſolœciſmum. Poſſet aliter interpungi, *unus cum ſitis*: hoc eſt eques.

Aut imitare.] Pollux enim & Caſtor alternis diebus moriuntur & reviviſcunt, nec unquam ſimul eſſe illis conceſſum eſt: Calliodorus pariter cum fratre ſimul eques eſſe nequibat.

O In

In Charinum ſæpius mutantem teſtamentum. XL.

SUPREMAS tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Charine, miſi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miſerere jam, Charine.
Signa rarius, aut ſemel fac illud,
Mentitur tua quod ſubinde tuſſis.
Excuſſi loculoſque, ſacculumque.
Crœſo divitior licet fuiſſem,
Iro pauperior forem, Charine,
Si conchem toties meam comeſſes.

O Charine, tibi tricies in anno ſignanti teſtamentum miſi liba uncta Hyblæis thymis. Exhauſtus ſum: O Charine, jam miſerere. Signa rarius, aut ſemel fac id quod tua tuſſis mentitur identidem. Excuſſi crumenam & ſacculum. Quamvis fuiſſem locupletior Crœſo, ô Charine, eſſem pauperior Iro, ſi toties comediſſes meam concham.

Hyblæis madidas.] Melle Siculo imbutas: Hybla mons Siciliæ, ubi thymus vel thymum frutex nobilis, unde flores melli conficiendo aptiſſimos decerpunt apes. Videtur Poeta captatorem ſe fingere, quo argutius captatorum artes patefaciat.

Miſerere.] id eſt morere, aut rarius ſcribe teſtamentum.

Mentitur tua.] Sæpius enim interitum tuum pollicita ſpem noſtram defraudavit.

Crœſo.] Lydiæ rex fuit ditiſſimus, cujus nota eſt hiſtoria ex Herodoto.

Iro pauperior.] Fuit Irus homo pauperrimus, de quo Homerus Odyſſ. σ.

Si conchem.] Conchia fabæ genus, ſive edulium ex faba. Juvenalis ſat. 3.

Cujus conche tumes?

Senſus eſt: Si quoties ſignas teſtamentum, toties conchem tantum, non vero mellitas placentas miſiſſem, ad extremam tamen paupertatem eſſem redactus.

Ad Artemidorum rudem pictorem. XLI.

PINXISTI Venerem: colis, Artemidore, Minervam,
Et miraris, opus diſplicuiſſe tuum?

Pinxiſti Venerem: O Artemidore, veneraris Minervam; & obſtupeſcis opus tuum injucundum fuiſſe.

Pinxiſti Venerem.] Cui anteponebat Minervam, quam coleret Artemidorus; unde mirum videri non debet, Veneri deeſſe Veneres. Vide epig. 103. lib. 1.

In Didymum effœminatum. XLII.

SPADONE cum ſis eviratior fluxo,
Et concubino mollior Celenæo,
Quem ſectus ululat matris Entheæ Gallus,
Theatra loqueris, & gradus, & edicta,
Trabeaſque, & Idus, fibulaſque, cenſuſque:
Et pumicata pauperes manu monſtras.
Sedere in equitum liceat an tibi ſcamnis,
Videbo, Didyme: non licet, maritorum.

Cum ſis effœminatior molli ſpadone, & delicatior Celenæo concubino, quem vociferatur caſtratus Gallus ſacerdos matris Cybeles, prædicas theatra, & gradus, & edicta, & trabeas, & Idus, & fibulas, & cenſus: atque oſtendis egenos manu levi. Conſiderabo, an tibi fas ſit ſedere in ſubſelliis equitum: non fas eſt maritorum.

Et concubino.] Atyn intellige puerum a Cybele amatum. *Celena.*] urbs Phrygiæ, in qua natus eſt Atys.

Matris Entheæ.] hoc eſt Cybeles ſacerdotes nempe ſuos in furorem vertentis.

Theatra loqueris.] hoc eſt, ore ſuperbo ſermonem facis de edictis Domitiani in theatro ſervandis, epig. 8. ſupra.

Tra-

Trabeas.] De quibus Bayfius de re veſtiaria cap. 10. Veſtes interpretare purpureas quas geſtabant equites, cum Idibus Julii, quo die victoriam olim reportaverant, coronati frondibus oleæ tranſveherentur initio pompæ facto ab æde Martis. De hac pompa agit Dionyſius Halic. lib. 6. Antiquitatum Rom. & Valerius Maximus lib. 11. cap. 11.

Fibulaſque.] Quas in trabea vel chlamyde geſtabant equites ut nobilitatis inſignia.

Et pumicata.] hoc eſt pumice polita manu per contemptum monſtras pauperes.

Videbo.] An ſis verus eques, ſi nempe deſignatores permiſerint ſedere te in quatuordecim ſubſelliis.

Non licet.] ſedere in ſcamnis maritorum, quia ſpado es, vel effœminatus ut ſpado. Ordinem vero maritorum olim in theatro conſtituerat Auguſtus. Suetonius in Auguſto cap. 44.

Amicis eſſe donandum. XLIII.

CALLIDUS effracta nummos fur auferet arca:
Proſternet patrios impia flamma Lares.
Debitor uſuram pariter, ſortemque negabit.
Non reddet ſterilis ſemina jacta ſeges.
Diſpenſatorem fallax ſpoliabit amica:
Mercibus extructas obruet unda rates.
Extra fortunam eſt quidquid donatur amicis.
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

Fur verſutus abripiet nummos effracta arca: ignis impius profligabit ædes patern. 1. Debitor negabit fœnus ſimul, & ſortem. Ager ſterilis non reſtituet ſemina commiſſa. Amica fraudulenta denudabit diſpenſatorem: aqua opprimet naves oneratas mercibus. Non eſt obnoxium fortunæ, quidquid datur amicis. Perpetuo poſſidebis ſolas divitias, quas donaveris.

Amicis eſſe.] Inſcribunt alii *Amicis quod datur non perire.*

Callidus effracta.] Partium enumeratione probat Poëta divitias omnis generis caſu perire poſſe, præter eas quæ donantur amicis.

Diſpenſatorem.] Servus nempe qui familiæ rationes adminiſtrat, domini pecuniam amicæ donare poteſt.

Quas dederis.] Memores amici accepta beneficia reponunt.

De Thaide & Lecania, quarum dentes irridet. XLIV.

THAIS habet nigros, niveos Lecania, dentes.
Quæ ratio eſt? emtos hæc habet, illa ſuos.

Thaidi nigri ſunt dentes; candidi Lecaniæ. Quæ de cauſſa? Hæc habet emptos, illa vero *ſuos.*

Thais habet.] De emtis dentibus lib. 1. epig. 73. & epig. 23. lib. 12. *Emptos hæc habet,* nimirum Lecania.

In Dentonem helluonem. XLV.

QUID factum eſt, rogo, quid repente factum?
Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti,
Quis credat, quater auſus es negare.
Sed nec reſpicis, & fugis ſequentem:

Quid contigit, quæſo, quid ſubito contigit? O Dento, quis putet quod non dubitaſti quater recuſare mihi invitanti te ad cœnam? Sed nec reſpicis, & vitas ſequentem:

Quem thermis modo quærere, & theatris,
Et conclavibus omnibus ſolebas.
Sic eſt: captus es unctiore cœna,
Et major rapuit canem culina
Jam te: ſed cito cognitum, & relictum,
Cum faſtidierit popina dives,
Antiquæ venies ad oſſa cœnæ.

quem conſueveras paulo ante requirere thermis & theatris, atque omnibus conclavibus. Ita ſe res habet: allectus es cœna pinguiore, & culina amplior jam attraxit te canem: at cum popina locuples faſtidio te habuerit brevi cognitum & derelictum, redibis ad oſſa veteris cœnæ.

Quid factum.] Facete irridet iſtum Dentonem; quater ad cœnam vocatus recuſaverat, qui alias per totam urbem ſequi Poëtam ſoleret. Jocum etiam quærit Martialis a nomine Dentonis, quod videtur ex dentibus deduci. Vide epig. 14. lib. 2. Canem porro illum vocat, quod culinam unctiorem odoratus alliceretur.

Unctiore cœna] Alii *unctiore menſa.*

In Baſſam mulierem deformem. XLVI.

DICIS formoſam, dicis te, Baſſa, puellam.
Iſtud quod non eſt, dicere Baſſa ſolet.

O Baſſa, te prædicas pulchram & puellam. Baſſa ſolet prædicare hoc quod non eſt.

Baſſa.] De qua jam dictum epig. 91. lib. 7.

Iſtud quod non eſt.] Alii *iſtum qua non eſt.*

Ad Diadumenum formoſum. XLVII.

BASIA dum nolo, niſi quæ luctantia carpſi:
Et placet ira mihi plus tua, quam facies:
Ut te ſæpe rogem, cedo, Diadumene, ſæpe.
Conſequor hoc, ut me nec timeas, nec ames.

Dum recuſo oſcula, niſi quæ libavi coacta; & gratior eſt ira tua, quam vultus: O Diadumene, ſæpe tibi cedo, ut te ſæpe exorem. Sic hoc nanciſcor, ut me nec metuas, nec diligas.

Cedo.] Alii Cædo. Epig. 65. lib. 3. de Diadumeno diximus.

De Philone inope. XLVIII.

NUNQUAM ſe cœnaſſe domi Philo jurat, & hoc eſt,
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

Philo jurat ſe nunquam cœnaſſe domi, & hoc eſt verum, nam non cœnat, quoties a nemine invitatus eſt.

Nunquam ſe.] Alii *nuſquam.* Philo, inquit Poëta, non cœnat quidem domi, cum non habeat unde cœnet.

De Encolpo
Pudentis puero qui ex voto capillos ſecuit. XLIX.

QUID non cogit amor? ſecuit nolente capillos
Encolpus domino, nec prohibente tamen.
Permiſit, flevitque Pudens. ſic ceſſit habenis
Audaci queſtus de Phaëtonte pater.
Talis raptus Hylas, talis deprenſus Achilles
Depoſuit gaudens, matre dolente, comas.
Sed tu nec propera, brevibus nec crede capillis,
Tardaque pro tanto munere, barba veni.

Ad quid non impellit amor? Encolpus totondit crines invito hero, nec vetante tamen. Pudens conceſſit, & lacrymatus eſt. Sic genitor tradidit habenas conqueſtus de temerario Phaëtonte. Talis Hylas raptus, talis agnitus Achilles la..us abjecit capillos mœrente genitrice. At tu, ô barba, nec feſtina, nec crede crinibus brevibus, & ſera creſce tanti doni gratia.

Encolpus domino.] Vide epig. 32. lib. 1. Phœbo capillos ſuos voverat iſte puer, ſi quando Pudens ſuus dominus primipilus fieret, nunc exolvit votum domino primipilarem dignitatem adepto.

Sic ceſſit.] Sic invito animo Phœbus permiſit Phaëtonti ſuum currum moderari: nota hæc fabula ex Ovidio.

Talis raptus.] Hercules monuerat Hylam ne iret aquatum, attamen petenti puero recuſare nequivit, unde raptus eſt a Nymphis, epig. 19. lib. 3. Alii aliter explicant.

Talis deprenſus.] Nota Achillis hiſtoria, qui ab Ulyſſe apud Lycomedem deprenſus Trojam profectus eſt lugente Thetide, utpote ſciente quod fatum maneret Achillem.

Levibus nec crede.] Ex eo quod breves capillos habeat Encolpus, ne credas, ô barba, illum jam virum evaſiſſe: delicati pueri comas tondebant anno 17.

Ad Labienum calvum. L.

VIDISSEM modo forte cum ſedentem
Solum te, Labiene: treis putavi,
Calvæ me numerus tuæ fefellit,
Sunt illinc tibi, ſunt & hinc capilli,
Quales nec puerum decere poſſint.
Nudum eſt in medio caput, nec ullus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc cum prandia miſit Imperator,
Cum panariolis tribus rediſti.
Talem Geryonem fuiſſe credo.
Vites cenſeo porticum Philippi,
Si te viderit Hercules, periſti.

O Labiene, cum forte paulo ante te ſpectaſſem ſolum ſedentem: exiſtimavi tres, numerus tuæ calvæ me decepit, habes ex hac & illa parte crines, quales nec poſſint ornare puerum. Caput nudum eſt in medio, nec ullus pilus ſpectatur in longa area. Hic error te juvit menſe *Decembri; tunc cum Imperator miſit prandia: reverſus es cum tribus panariolis. Exiſtimo Geryonem fuiſſe* tibi *ſimilem. Moneo* ut *fugias porticum Philippi: ſi Hercules te aſpexerit, occidiſti.*

Tres putavi.] Tempora Labieni erant capillata, medium vero caput erat glabrum; atque ita tria fuiſſe capita facete dicit, epig. 83. lib. 10.

Quales nec.] Etiamſi ad ornandum pueri caput pauciſſimi requirantur.

In longa area.] hoc eſt, in ſumma calva.

Decembri.] hoc eſt, ſaturnalibus, quibus ultro citroque dona mittebantur.

Cum prandia.] Tunc enim Domitianus opſonia plebi diſtribuebat, unus autem Labienus cum trium hominum ſpeciem referret, tres quoque ſportulas referre debuit.

Talem Geryonem.] Qui triceps victus eſt ab Hercule. Hæc nota hiſtoria, de qua iterum infra epig. 66.

Porticum.] Ubi erat Herculis ſtatua. Jocus elegans quæſitus a calva Labieni; ut enim Domitianus erravit in ſportulis diſtribuendis, uni tibi tres largitus, ita errans Hercules te pro Geryone invadet.

In Charopinum cœnæ captatorem importunum. LI.

COENO domi quoties, niſi te, Charopine, vocavi,
Protinus ingentes ſunt inimicitiæ;
Meque petis ſtricto medium transfigere ferro,
Si noſtrum ſine te ſcis caluiſſe focum.
Nec ſemel ergo mihi furtum feciſſe licebit?
Improbius nihil eſt hac, Charopine, gula:
Deſine jam noſtram, precor, obſervare culinam,
Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

O Charopine, quoties cœno domi, niſi te invitavi, ſtatim graves inimicitiæ intercedunt; & quæris me tranſadigere educto gladio, ſi noviſti caluiſſe noſtrum focum ſine te. Nec igitur mihi permittetur ſemel feciſſe furtum? O Charopine, nihil pejus eſt hac helluatione: jam ceſſa ſpeculari noſtram culinam, & meus coquus aliquando te circumveniat.

Si noſtrum.] hoc eſt, ſi ſcis me domi cœnaſſe, te non vocato.

Nec ſemel.] id eſt, non licebit mihi vel ſemel domi cœnare te inſcio?

Ad Rufum de cauſſidico inurbano. LII.

HIc qui libellis prægravem gerit lævam,
Notariorum quem premit chorus lævis,
Qui codicillis hinc & inde prolatis,
Epiſtoliſque commodat gravem vultum
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque;
Exprimere, Rufe, fidiculæ licet cogant,
Ave Latinum, χαῖρε non poteſt Græcum.
Si fingere me iſtud putas, ſalutemus.

Hic qui geſtat ſiniſtram onuſtam libellis, quem circumdat mollis corona notariorum, qui accommodat grave ſupercilium epiſtolis, & codicillis hinc & hinc oblatis, par Catoni, & Ciceroni, & Bruto; O Rufe, quamvis fidiculæ cogant, nequit proferre ave latinum, nec χαῖρε græcum. Si credis a me excogitari iſtud, ſalutemus illum.

Prægravem gerit.] Libellos vel ſupplices, vel accuſatorios palam ferebat in via hic cauſſidicus, ut negotiorum ſuorum multitudinem populo oſtentaret. De notario vide lib. 14. epig. 208. *Lævis* male *levis* propter legem carminis.

Qui codicillis.] hoc eſt, qui attente, & ſublato ſupercilio aures præbet codicillis. Sunt autem codicilli, parvi quidam & breves codices, in quibus veteres ſupremas ſuas voluntates ſcribebant, non adhibitis iis ſolennitatibus, quæ in teſtamentis requirebantur. Porro Codices erant tabulæ ligneæ unde codicilli dicti, in quibus ſcribebant veteres.

Similis Catoni.] Non humanitate quidem, aut moribus, ſed negotiorum multitudine & gravitate. Cato, Tullius, & Brutus percuſſor Cæſaris, viri ſunt notiſſimi.

Fidicula.] Adeo inurbanus eſt, ut nec tormentis cruciatus poſſit adduci ad reddendam ſalutem vel Græce, vel Latine. Raderus aliter: hoc eſt, inquit, adeo imperitus eſt hic cauſſidicus, ut ave Latinum quidem proferre poſſit, græcum vero nequeat χαῖρε, id eſt, ave. Eligat lector. Fidiculæ quæ in tormentis numerantur, inquit Turnebus lib. 4. cap. 3. mihi videntur laſcivia quadam joci nomen inveniſſe, quod ut in fidibus

nervi, item quoque ut nervi hinc & inde multis funibus homines diſtendebantur, ſed & illa machina funes multos ut nervos habebat.

In Poſtumum paſſim commemorantem ſua beneficia. LIII.

QUÆ mihi præſtiteris memini, ſemperque tenebo:
Cur igitur taceo, Poſtume? tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exclamat, Dixerat ipſe mihi.
Non belle quædam faciunt duo, ſufficit unus
Huic operi. ſi vis, ut loquar, ipſe tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Poſtume, dones,
Auctoris pereunt garrulitate ſui.

Recordor eorum *quæ in me contuleris, & recordabor in æternum: cur ergo ſileo, ô Poſtume?* quia *tu loqueris. Quoties exordior narrare alicui tua munera, ſtatim exclamat, Ipſe mihi narraverat. Quædam non fiunt convenienter a duobus, unus par eſt huic operi: ſi placet, ut loquar, ipſe tace. O Poſtume, crede mihi, licet des ingentia, intereunt loquacitate ſui auctoris.*

Tu loqueris.] Lege Senecam lib. 2. de beneficiis cap. 10. & 11. dantem oportet obliviſci, inquit Poëta, meminiſſe vero ſolum accipientem.

Quamvis ingentia dones.] Alii,

Quamvis ingentia, Poſtume, dona.

Pereunt.] Beneficia enim a ſe collata commemoranti nulla amplius gratia debetur.

Ad Baſſum vilem Poëtam. LIV.

COLCHIDA quid ſcribis, quid ſcribis, amice, Thyeſten?
Quid tibi vel Niobe, Baſſe, vel Andromache?
Materia eſt, mihi crede, tuis aptiſſima chartis
Deucalion, vel, ſi non placet hic, Phaëton.

O *amice, quid componis* fabulam *Medea & Thyeſta, O Baſſe, quid Niobe aut Andromache tibi* materia eſt? *Mihi crede, Deucalion eſt argumentum convenientiſſimum tuis ſcriptis; aut, ſi hic non arridet, Phaeton.*

Colchida.] Colchis, hodie *Mengrelia*, patria Medeæ pro qua ſumitur: ejus vero hiſtoria ſicut & Thyeſtæ ſatis nota. Epig. 45. lib. 3. & Andromaches uxoris Hectoris ex Seneca & Euripide: Niobes in ſaxum converſæ ex Ovidio lib. 6. Metam. Poëta carpit hunc Baſſum, qui argumentum ſuis verſibus conveniens non ſumeret: argutiſſime autem dicit Deucalionem & Phaëtontem materiam eſſe idoneam malo Poëtæ; atque ita indicat carmina Baſſi vel aquis vel flammis eſſe digna. Deucalion fuit tempore diluvii, & illum ponit pro diluvio: Phaëton flammis periit, pro quibus hoc loco uſurpatur. Simile eſt epigramma in Anthologia lib. 2. εἰς ζωγράφους.

Quid tibi vel Niobe.] Legunt alii,

Quid tibi vel Nioben, Baſſe, vel Andromachen?

& ſubintelligendum, *ſcriptio eſt*: hoc eſt, quid ſcribis Nioben, &c. Sic apud Plautum in Aulularia,

Quid tibi meam tactio eſt?

hoc eſt, Quid meam tangis? Judicet lector.

De rhetore obllivioſo. LV.

EXTEMPORALIS factus eſt meus rhetor:
Calpurnium non ſcripſit, & ſalutavit.

Extemporalis evaſit meus rhetor: non ſcripſit Calpurnium, & ſalutavit.

Extemporalis.] Poëta irridet Apollonium rhetorem, de quo ſupra epig. 22. qui adeo infelicis erat memoriæ, ut nomina eorum, quos erat ſalutaturus, ſcriberet, ut ea memoriter ediſceret: jam vero tantum exercitatione profectum fecerat, ut ex tempore aliquem nominare poſſet, etſi nomen ejus antea non ſcripſerat.

De Aquila portante Jovem. LVI.

DIc mihi quem portes, volucrum regina? Tonantem:
Nulla manu quare fulmina geſtat? amat:
Quo calet igne Deus? pueri. cur mitis aperto
Reſpicis ore Jovem? de Ganymede loquor.

O Avium regina, dic mihi quem feras? Jovem: cur nulla fulmina gerit manu? Amore captus eſt: qua flamma uritur Deus? Pueri. Cur lenis reſpicis Jovem ore patenti? Loquor de Ganymede.

De aquila.] Inſcribunt alii, *Cum aquila portante Jovem dialogiſmus.*

Dic mihi.] Per ſe patet hoc epigramma: aquila enim Jovem portans a Poëta interrogata reſpondet.

Ad Lupum ſolicitum de filio erudiendo. LVII.

CUi tradas, Lupe, filium magiſtro
Quæris ſolicitus, diuque tentas:
Omnes grammaticoſque rhetoraſque,
Devites, moneo: nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis,
Famæ Rutilium ſuæ relinquat:
Si verſus facit, abdices Poëtam.
Artes diſcere vult pecunioſas?
Fac, diſcat citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias, vel architectum.

O Lupe, anxius perquiris cui præceptori committas filium, & diu periculum facis; Suadeo ut fugias omnes grammaticos & rhetoras: non legat libros Ciceronis aut Virgilii, non curet exiſtimationem Rutilii: ſi componit carmina, averte illum *a Poeſi*: An *cupit diſcere artes quæſtuoſas? Da operam evadat citharœdus aut choraules. Si puer videtur mentis ſtupidæ, efficias* illum *præconem aut architectum.*

Diuque tentas.] Alii,
Quæris ſolicitus diu, rogaſque.
Scribitur *ſolicitus* atque *ſollicitus.*

Omnes grammaticos.] Hoc Lupo conſilium affert per ironiam, quod tunc Romæ non eſſet locus honeſtis artibus.

Famæ Rutilium.] Videtur is eſſe quem commendat Cicero 1. de Oratore, & Suetonius in Auguſto cap. 89.

Fac diſcat citharœdus.] Græcus dicendi modus; hoc eſt, diſcat fieri citharœdus. Choraules is eſt qui tibiam in choro inflat; citharœdi vero & choraulæ ars tunc ſummo fuit in pretio. Sic Poëta acute carpit mores ſui temporis.

Si duri puer.] Architectus ſane ingenio valere debet, & multis ſemper laudibus fuit celebrata architectura. Sed hoc invidioſe dicit Martialis, quod plus architectis & præconibus, quam viris doctis & Poëtis faverent Romani.

Ad Cinnam, quem dominum vocabat. LVIII.

CUM voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpe etiam ſervum ſic reſaluto meum.

O Cinna, cum te appello dominum, noli te efferre: ſic quoque crebro ſaluto meum ſervum.

Noli tibi.] Alii *nolo*, minus bene. Cinnam dominum aſſentatorie vocabat Poëta, cum aliquid ab eo impetrare vellet: ſic & ſervum appellabat, vel cum ipſi blandiretur, vel cum illum irrideret.

Ad Poſtumum de percipiendis voluptatibus ſine mora. LIX.

CRAS te victurum, cras dicis, Poſtume, ſemper:
Dic mihi cras iſtud, Poſtume, quando venit?
Quam longe cras iſtud, ubi eſt, aut unde petendum?
Numquid apud Parthos, Armenioſque latet?
Jam cras iſtud habet Priami vel Neſtoris annos,
Cras iſtud quanti dic mihi poſſit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Poſtume, ſerum eſt;
Ille ſapit, quiſquis, Poſtume, vixit heri.

O Poſtume, perpetuo prædicas cras te fruiturum vita: O Poſtume, dic mihi quando illuceſcit iſtud cras? quam procul eſt cras iſtud, ubi eſt aut unde accerſendum? Num deliteſcit apud Parthos & Armenios? Jam cras iſtud habet annos Priami vel Neſtoris. Dic mihi quo pretio iſtud cras comparari poſſit? Cras vives: tardum eſt: ô Poſtume, jam vivere hodie. O Poſtume, ille ſapiens eſt quiſquis vixit heri.

Cras te.] Idem eſt argumentum epig. 16. lib. 1. Voluptates nempe ſine mora eſſe percipiendas. Ludit Poëta in frequenti repetitione iſtius *cras*.

Apud Parthos.] Parthia Aſiæ regio, quam hodie vocant alii *Arach*, alii *Choraſan*. Armenia duplex: major hodie *Turcomania*; minor hodie, ſecundum aliquos, *Anadnole*; ſecundum alios, *Pegian*.

Jam cras iſtud.] Moram vitæ hilari interponens annos Neſtoris vel Priami aſſecutus es, quorum ætas & hiſtoria omnibus nota eſt.

Ille ſapit.] Idem dixit epig. 16. lib. 1.

Ad Stellam cui parva munera miſerat. LX.

QUOD non argentum, quod non tibi miſimus aurum,
Hoc facimus cauſſa, Stella diſerte, tua:
Quiſquis magna dedit, voluit ſibi magna remitti;
Fictilibus noſtris exoneratus eris.

O Stella facunde, quod ad te non miſimus argentum nec aurum, hoc facimus in tuam gratiam. Quiſquis donavit ingentia, cupiit ad ſe remitti ingentia: fictilia noſtra te levabunt onere.

Quod non.] hoc eſt, Ad te mitto parva munera, ut facile, ſi volueris, par pari referas: odit enim Poëta, ut ipſe dicit epig. 18. hoc libro.

Doloſas munerum & malas artes.

Vide epig. 56. lib. 4.

Exoneratus.] Liberatus eris onere ad me munera remittendi, cum noſtra vaſa futilia parvi ſint momenti.

Ad detractorem cui famam denegat. LXI.

ALLATRES licet uſque nos, & uſque,
Et gannitibus improbis laceſſas:
Certum eſt hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiſcumque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis ſciat fuiſſe?
Ignotus pereas, miſer neceſſe eſt;
Non deerunt tamen hac in urbe forſan
Unus, vel duo, treſve, quatuorve,
Pellem rodere qui velint caninam,
Nos hac a ſcabie tenemus ungues.

Quamvis allatres nos ſemper, & ſemper provoces perfidioſis gannitibus: ratum eſt tibi recuſare hanc exiſtimationem, quam jamdiu quæris in meis libris, ut qualitercunque ſis notus per orbem. Cur enim aliquis noverit te vixiſſe? O ærumnoſe, oportet te mori incognitum. Nihilominus hac in urbe forte reperientur unus, vel duo, aut tres, aut quatuor, quibus placeat rodere pellem caninam. Nos cohibemus ungues ab hac ſcabie.

Gannitibus.] hoc eſt, maledictis & convitiis.

Pellem rodere.] hoc eſt, qui velint te canem inſectari maledictis; invidi quippe & maledici canibus comparantur. Horatius epodon 6.

Quid immerentes hoſpites vexas, canis
Ignavus adverſum lupos?

Nos hac a ſcabie.] A libidine maledicendi me cohibebo, nec unquam meis in verſibus legetur nomen tuum, unde famam qualemcunque colligeres.

In Marianum, quem imprudentiæ accuſat. LXII.

CRISPULUS iſte quis eſt, uxori ſemper adhæret
Qui, Mariane, tuæ? Criſpulus iſte quis eſt
Neſcio quid dominæ teneram qui garrit in aurem;
Et ſellam cubito dexteriore premit:
Per cujus digitos currit levis annulus omnes:
Crura gerit nullo qui violata pilo?
Nil mihi reſpondes? uxoris res agit, inquis,
Iſte meæ: ſane certus, & aſper homo eſt,
Procuratorem vultu qui præferat ipſo:
Acrior hoc Chius non erit Aufidius.
O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini,
Te ſucceſſurum, credo ego, Panniculo.
Res uxoris agit? res nullas Criſpulus iſte:
Res non uxoris, res agit iſte tuas.

O Mariane, quis eſt iſte criſpulus qui ſemper adhæreſcit tuæ conjugi? quis eſt iſte criſpulus qui ſuſurrat in teneram aurem dominæ neſcio quid, & incumbit cathedra cubito dexteriore, per cujus omnes digitos fluit levis annulus, cujus crura non ſunt polluta ullo pilo? Nihilne mihi reſpondes? Iſte, ais, adminiſtrat negotia mea conjugis: expertus quidem & gravis eſt homo; qui fronte ipſa exprimat procuratorem: Chius Aufidius non erit aſperior hoc criſpulo. O Mariane, quam merebaris colaphos Latini, ego puto te occupaturum locum Panniculi. Procuratne negotia uxoris? Iſte criſpulus nulla procurat negotia: iſte non curat res uxoris, ſed tuas.

Criſpu-

Criſpulus.] Poëta irridet Marianum, qui inepte crederet, quendam criſpulum, hoc eſt mollem, & capillis criſpis juvenem uxoris ſuæ eſſe procuratorem.

Qui violata pilo.] Cujus crura lævia ſunt, & depilata.

Sane certus.] hoc eſt eruditus, quem nulla ratio rei gerendæ fallit.

Non erit Aufidius.] Mœchus notiſſimus ex Juvenalis ſatyra 9. verſu 25. Senſus eſt: Aufidius Chius non eſſet procurator gravior, nec certior hoc criſpulo.

Alapis Latini.] O digne, inquit Farnabius, qui in ſpectaculis theatralibus riſum moveas alaparum contumeliis exceptus, non ſecus ac Panniculus mimus, a Latino mœchi partes agente cæſus, epig. 72. lib. 2.

Os tibi præciſum, quanto non ipſe Latinus
Vilia Panniculi percutit ora ſono.

Res agit iſte tuas.] Mœchus quippe mariti partes ſuſtinet.

Ad hoſpites quibus hortos offert ſine ſupellectili. LXIII.

JURE tuo noſtris maneas licet hoſpes in hortis:
Si potes in nudo ponere membra ſolo:
Aut ſi portatur tecum tibi magna ſupellex:
Nam mea jam digitum ſuſtulit hoſpitibus.
Nulla tegit fractos, nec inanis culcitra lectos:
Putris & abrupta faſcia reſte jacet.
Sit tamen hoſpitium nobis commune duobus;
Emi hortos, plus eſt: inſtrue tu, minus eſt

O Hoſpes, potes pro jure tuo commorari in noſtris hortis, ſi potes recumbere in terra nuda: vel ſi tecum fertur magna ſupellex: mea enim jam ſuſtulit digitum hoſpitibus. Nulla culcitra nec detrita operit cubilia fracta: & inſtita putrida jacet fune diſrupto. Nihilominus diverſorium commune ſit nobis ambobus; mercatus ſum hortos, plus eſt: tu adorna, minus eſt.

Nam mea.] hoc eſt, mea ſupellex conſumpta eſt frequenti hoſpitio. Metaphora eſt petita a gladiatoribus, qui cum eſſent victi digitum tollebant in ſignum victoriæ adverſario conceſſæ. *Mea ſupellex ſuſtulit digitum hoſpitibus*, hoc eſt victa eſt, atque attrita ab hoſpitibus. Vel forte hæc metaphora petitur a licitationibus in quibus, teſte Feſto, in verbo *manceps* digito ſublato emptorem ſe aliquis profitebatur. Et ſenſus erit: Mea ſupellex emta eſt ab aliis hoſpitibus, id eſt, alii hoſpites ſupellectilem meam tanquam a ſe emtam conſumpſerunt. Eligat lector.

Putris & abrupta.] Faſciæ lecti ſeu inſtitæ humi demiſſæ ſunt, ruptis nempe funibus quibus fulciebantur.

Ad Ponticum ſcriptorem ineptum. LXIV.

QUID ſentis, inquis, de noſtris, Marce, libellis?
Sic me ſolicitus, Pontice, ſæpe rogas.
Admiror, ſtupeo: nihil eſt perfectius illis,
Ipſe tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc ſentis? inquis, faciat tibi ſic bene Cæſar.
Sic Capitolinus Jupiter, immo tibi.

O Marce, quid cenſes, ais, de noſtris ſcriptis? O Pontice, crebro anxius ſic me interrogas. Admiror, ſtupeo; nihil eſt elegantius illis, Regulus ipſe primas dat tuæ ſolertiæ. Hocne cenſes? ais, ſicn tariis propitio Cæſare, ſic Jove Capitolino, imo tu.

Quid ſentis.] Ponticum deridet, cujus verſus nonnunquam laudabat, ut ipſi blandiretur, licet peſſimos judicaret.

Regulus.] Cauſſidicus celebris de quo epig. 13. lib. 1.

Faciat tibi ſic.] *Sic* particula ſæpe uſurpatur

patur in precationibus. Ponticus precatur ut ſic Jupiter bene faciat Martiali, ut de ejus ſcriptis bene ſenſerat.

Imo tibi.] Precationem Pontico regerit Poëta: mala enim erat, cum male ſenſiſſet de Pontici verſibus.

Ad ſuos miniſtros,
genialiter eſſe vivendum, cum moriendum ſit. LXV.

SEXTANTES, Calliſte, duos infunde Falerni:
Tu ſuper æſtivas, Alcine, funde nives.
Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,
Laſſenturque roſis tempora ſutilibus.
Jam vicina jubent nos vivere Mauſolea:
Cum doceant, ipſos poſſe perire deos.

O Calliſte, infunde duos ſextantes Falerni: tu Alcine ſuper Falernum *funde nives æſtivas. Capillus madens amomo pingueſcat mihi, & tempora defatigentur roſis conſutis. Jam propinqua monumenta hortantur nos indulgere genio: cum argumento ſint poſſe mori ipſos deos.*

Sextantes.] Sextans eſt ſexta pars aſſis, atque ita duabus unciis conſtat; cum de menſuris agitur, duos continet cyathos.

Tu ſuper] hoc eſt, aquam gelidam e nivibus expreſſam funde. Alii legunt *ſolve.*

Pingueſcat.] Unguentis madidi, & floribus coronati convivabantur veteres. *Amomo*, hoc eſt unguenta ex amomo arbore odorifera expreſſo: roſas vero *ſutiles* dixit pro corona ex roſis facta, & conſuta.

Jam vicina.] hoc eſt, ſepulchrum Auguſti ad ſimilitudinem Mauſolei ab Artemiſia extructi, de quo epig. 1. lib. Spect. nos invitat ad voluptates alacriter percipiendas. Legunt alii *Tam vicina*, quod ſepulchrum Auguſti proximum eſſet ei loco, in quo potabat Martialis. *Vivere* hic eſt voluptatibus indulgere, & epig. 16. lib. 1. epig. 59. lib. 2.

Ipſos deos.] Cæſares intellige, quos tanquam deos colebat populus.

Ad Cæſarem
Domitianum, cujus ſpectacula commendat. LXVI.

ASTRA, polumque dedit, quamvis obſtante noverca,
Alcidæ, Nemeæ terror, & arcas Aper.
Et caſtigatum Libycæ ceroma palæſtræ:
Et gravis in Siculo pulvere fuſus Eryx:
Sylvarumque tremor, tacita qui fraude ſolebat
Ducere nec rectas Cacus in antra boves.
Iſta tuæ, Cæſar, quota pars ſpectatur arenæ?
Dat majora novus prælia mane dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monſtro?
Quot tua Mænalios collocat haſta ſues?
Reddatur ſi pugna triplex paſtoris Iberi,
Eſt tibi, qui poſſit vincere Geryonem.
Sæpe licet Graiæ numeretur bellua Lernæ,
Improba Niliacis quid facit Hydra feris?

Hercules licet noverca impediente aſſecutus eſt ſidera & cælum propter victum leonem *terrorem Nemeæ, atque aprum Arcadiæ: & punitum ceroma palæſtra Africæ; atque Erycem gravem proſtratum in pulvere Siculo: & Cacum tremorem ſylvarum, qui latentibus dolis ſolebat ducere boves averſas in ſpeluncas. Iſta, ô Cæſar, quota portio eſt tua arenæ, lux nova mane exhibet majora certamina. Quot pondera procumbunt graviora monſtro Nemeæo? quot ſues Mænalios ſternit tua haſta? ſi triplex certamen paſtoris Iberi renovetur, habes* eum *qui valeat ſuperare Geryonem. Quamvis crebro prædicetur bellua Lernæ Arcadia, quomodo Hydra peſtifera poteſt*

Pro

Pro meritis cœlum tantis, Auguſte, dederunt
Alcidæ cito dii, ſed tibi ſero dabunt.

comparari feris Nili? O Auguſte, dii pro tantis meritis celeriter donaverunt Herculem cœlo, at te donabunt tarde.

Obſtante noverca.] Junone quæ oderat Alcmenam Amphitryonis uxorem, Jovis pellicem, & Herculis matrem.

Nemeæ terror.] In Nemeæa ſylva Argolidis leo, in Arcadia vero aper Mænalius interfectus eſt ab Hercule. Vide epig. 27. lib. Spect.

Libyca ceroma.] Antæum intellige, pro quo per metonymiam dixit ceroma, id eſt unguentum ex oleo, pulvere, & cera mixtum, quo ungebantur athletæ. Libycæ palæſtræ: in Libya enim cum Antæo pugnavit Hercules, cujus certamen fuſe deſcribit Lucanus lib. 4.

Fuſus Eryx.] Veneris filius cæſtuum certamine in Sicilia victus eſt ab Hercule.

Cacus.] Vulcani filius, latro inſignis, qui boves in antrum ſuum cauda retro traxerat, ne earum veſtigia deprehenderentur. Hoc modo bovem Herculi rapuerat, a quo deprehenſus in Albano monte interfectus eſt. Virg. 8. Æneid.

Iſta.] Omnia nempe Herculis facta, ô Cæſar, cum tuis ſpectaculis collata quotam partem efficient?

Mane dies.] Mane cum beſtiis pugnabant gladiatores, poſt meridiem vero inter ſe. Seneca epiſt. 7. *Mane leonibus & urſis homines, meridie ſpectatoribus ſuis objiciuntur. Interfectores interfecturis jubentur objici, & victorem in aliam detinent cædem, &c.*

Collocat haſta.] Epig. 15. lib. Spect. dixit Poëta,

—— longe porrexit vulnere pardum.

Ex hoc versu, & duobus ſequentibus colligunt interpretes hoc ep gramma referri ad Carpophorum, de quo lib. Spect. epig. 27. & Domitiano tribuit quicquid venator ejus Carpophorus facit.

Paſtoris Iberi.] Geryonis nempe tricipitis victi ab Hercule in Hiſpania.

Eſt tibi.] Carpophorus nimirum.

Bellua Lernæ.] Lerna eſt Achaiæ locus, & palus in qua erat hydra novis capitibus in locum abſciſſorum renaſcentibus perniciosa, quam tamen domuit Hercules.

Niliacis feris.] Crocodilos intellige, qui in ſpectaculis exhibiti interficiebantur, cum quibus ipſam hydram conferendam eſſe negat Poëta.

Sed tibi ſero.] Majora ſunt tua geſta Herculis factis, atque dignior es cœlo, quo tamen tarde donaberis, ut diu rempublicam adminiſtres.

In Pontilianum inurbanum. LXVII.

SÆPE ſalutatus, nunquam prior ipſe ſalutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

Crebro ſalutatus, nunquam ipſe ſalutas prior: O Pontiliane, ſic erit æternum vale.

O Pontiliane.] quem Poëta ut inurbanum & agreſtem hominem carpit, qui neminem unquam ipſe prior ſalutaret.

Sic erit.] Sic ſolebant antiqui ſalutare mortuos. Virgilius;

—— ſalve mi maxime Palla,
Æternumque vale.

Senſus eſt: Te in poſterum mortuum exiſtimabo, cum omnis in te mortua ſit humanitas.

De hirundine quæ hyeme in Africam non avolarat. LXVIII.

HIBERNOS peterent ſolito cum more receſſus
Atthides, in nidis una remanſit avis.
Deprendere nefas ad tempora verna reverſæ,
Et profugam volucres diripuere ſuæ.

Cum hirundines more ſolito peterent hyemalia receptacula, una volucris remanſit in nidis. Primo vere reverſæ agnoverunt ſcelus, atque aves ſua ſpeciei diſcerpſerunt fugiti-

Sero

Sero dedit pœnas, diſcerpi noxia mater
Debuerat: ſed tunc, cum laceravit Itym.

vam. Tarde punita eſt, nefanda mater dilanianda erat: at tunc, cum dilaniavit Itym.

Atthides.] Sic hirundines dictæ ſunt a Progne Pandionis regis Atticæ filia, quæ in hirundinem fuit converſa. Ovidius 6. Metam.

Deprendere nefas.] Nefas vocat, quod iſta hirundo ab aliarum more deſciverit, nec cum reliquis avolârit.

Noxia mater.] Progne in hirundinem converſa tunc, inquit, fuit diſcerpenda, cum Itym ſuum filium dilaniatum Tereo marito appoſuit comedendum, ob ſtupratam ab illo Philomelam ſuam ſororem.

Ad Lesbiam cujus flavam comam vituperat. LXIX.

ARCTOA de gente comam tibi, Lesbia, miſi:
Ut ſcires quanto ſit tua flava magis.

O Lesbia, ad te miſi cæſariem ex ſeptentrionali natione, ut cognoſceres quanto tua ſit magis flava.

Arctoa de gente.] Ex Germania, quæ eſt ſub Arcto ad Septentrionem: Germani vero flavam comam alunt, at Romæ nigram alebant matronæ, flavam meretrices. Sic Poeta Lesbiæ impudicitiam oſtendit, quæ flavos crines affectaret. Juvenalis de Meſſalina ſat. 6. verſu 121.

Et nigrum flavo crinem abſcondente galero
Intravit calidum veteri centone lupanar.

In Marcum Antonium Ciceronis interfectorem. LXX.

ANTONI Phario nil objecture Photino,
Et levius tabula quam Cicerone nocens:
Quid gladium, demens, Romana ſtringis in ora?
Hoc admiſiſſet nec Catilina nefas.
Impius infando miles corrumpitur auro:
Et tantis opibus vox tacet una tibi.
Quid profunt ſacræ pretioſa ſilentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

O Antoni nihil oppoſiture Photino Ægyptio, & minus nocens tota proſcriptorum tabula quam uno Cicerone: O inſane, quid educis enſem in ora Romanorum? Nec ipſe Catilina feciſſet hoc ſcelus. Impius miles corrumpitur improbo auro: & tanta pecunia vox una ſilet tibi. Quid juvant cara ſilentia ſacra linguæ? Omnes incipient loqui pro Cicerone.

Antoni.] Nota eſt Antonii triumviri hiſtoria, qui multos cives Romanos proſcriptione durante interfici juſſit, ſcelus tamen minus alios omnes interficiens, quam unum Ciceronem opprimens admiſit: Photinus Ægyptius Pompeium magnum juſſu Ptolemæi occidit.

Romana ſtringis.] Ultimam vocalem vocis præcedentis brevem produxit propter duas conſonantes ſequentis dictionis. Sic Virgilius:

—— *date tela, ſcandite muros.*

Romana in ora.] hoc eſt in Ciceronem. Unde epig. 65. lib. 3. de eodem Cicerone:

Hoc tibi, Roma, caput, cum loquereris, erat.

Nec Catilina.] Notus ex Saluſtii hiſtoria.

Miles corrumpitur.] percuſſor Ciceronis.

Pretioſa.] hoc eſt, Magno pretio ſilentium fruſtra emiſti, ô Antoni, cum totus populus dicat, quod jam tacet Cicero, epig. 82. lib. 2.

De

Digitized by Google

De Syriſco decoctore. LXXI.

INFUSUM ſibi nuper a patrono
Plenum, maxime, centies Syriſcus
In ſellariolis vagus popinis
Circa balnea quatuor peregit.
O quanta eſt gula, centies comeſſe!
Quanto major adhuc, nec accubare!

O Maxime, Syriſcus errans in ſellariolis popinis circum quatuor balnea conſumpſit centies laxum nuper ſibi donatum a patrono. O quanta eſt helluatio decoxiſſe centies! quanto major adhuc non accumbere!

Plenum centies.] Centena ſcili et ſeſtertiûm millia integra. Syriſcus itaque manumiſſus dictam ſummam a patrono acceperat, quam breviter conſumpſit *in popinis ſellariolis*, quæ tabernæ erant in quibus ganeones non accumbendo, ut mos erat honeſtorum virorum, ſed ſedendo ventri indulgebant.

Circa balnea quatuor.] Thermas Neronianas, Grylli, Titi, & Agrippæ, ut putant interpretes.

Ad Fauſtinum quem vocat in agrum Trebulanum. LXXII.

HUMIDA qua gelidas ſummittit Trebula valles,
Et viridis Cancri menſibus alget ager;
Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
Et domus Æolio ſemper amica Noto,
Te, Fauſtine, vocant, longas his exige meſſes
Collibus, hibernum jam tibi Tibur erit.

Ubi uda Trebula deprimit frigidas valles, atque ager virens friget menſibus Cancri; rura nunquam violata Cleonæo leone, & villa ſemper objecta Auſtro Æolio te invitat, ô Fauſtine: his collibus age longos dies æſtivos, jam frueris Tibure hyemis tempore.

Trebula.] vicus aut oppidum in Sabinis æſtate frigidiſſimum.

Cancri menſibus.] Menſe ſcilicet Julio, quo Cancer ſignum cœleſte fervet; & menſe Auguſto, quo Leo ardet; Cleonæus dictus, quia prope Cleonas oppidum Peloponneſi leonem inter aſtra deinde relatum interfecit Hercules.

Notus.] ventus meridianus pluvioſus, Æolius autem dicitur, quod in ditione Æoli ſint venti.

Hibernum.] hoc eſt, Trebulanus ager adeo frigidus eſt, ut æſtate non jam frigido Tibure, ſed Trebulæ manſurus ſis. Vide epig. 57. 60. & 62. lib. 4.

De origine Bacchi. LXXIII.

QUI potuit Bacchi matrem dixiſſe tonantem,
Ille poteſt Semelen dicere, Rufe, patrem.

Cui licuit vocare Jovem matrem Bacchi, illi licet, ô Rufe, vocare Semelen patrem.

Qui potuit.] διμήτωρ a Græcis dictus eſt Bacchus, hoc eſt habens duas matres, Semelem nempe Cadmi filiam, & Jovem ex cujus femore natus eſſe dicitur. Hæc nota eſt fabula.

Poteſt Semelen.] Nam ut Jupiter vir & tamen mater, ita Semele licet fœmina poteſt dici pater; aut ſi hoc abſurdum, erit & illud.

Ad

Ad Theodorum ineptum ſcriptorem. LXXIV.

NON donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna cauſſa eſt,
Dones tu mihi ne tuos libellos.

O Theodore, mirariſne cur non dem tibi meos libros toties roganti atque expoſtulanti? Magna cauſſa eſt, ne tu mihi des tuos libellos.

Non donem.] Per ſe patet hoc epigramma, cui ſimile plane eſt epigramma 2. lib. 7.

De Pompeio & filiis. LXXV.

POMPEIOS juvenes Aſia, atque Europa, ſed ipſum
Terra tegit Libyes, ſi tamen ulla tegit.
Quid mirum toto ſi ſpargitur orbe? jacere
Uno non poterat tanta ruina loco.

Aſia atque Europa condunt *Pompeios juvenes, at terra Libya condit ipſum* Pompeium, *ſi tamen ulla condit. Quid mirum ſi diffunditur per univerſum mundum? Tanta ruina nequibat jacere uno loco.*

Aſia atque Europa.] Nobile elogium Pompeii & filiorum. Cneius Pompeii magni filius periit in Hiſpania a Cæſare victus ad urbem *Mundam*: Sextus vero a militibus Antonii *Mileti* interceptus in Aſia interiit: Pompeius pater in Africa ad Peluſium occiſus eſt, de cujus morte jam dictum epig. 65 lib. 3.

Si tamen ulla tegit.] Non conſtat enim ſepultum fuiſſe Pompeium, ut patet ex hoc diſticho:

Marmoreo in tumulo Licinus jacet, at Cato parvo,
Pompeius nullo, quis putat eſſe deos?

Toto orbe.] hoc eſt in tribus orbis partibus tunc cognitis, de quibus Pompeius magnus triumpharat, teſte Cicerone pro lege Manilia.

Ad Quinctum mœchum. LXXVI.

QUÆ legis cauſſa nupſit tibi Lælia, Quincte,
Uxorem potes hanc dicere legitimam?

O Quincte, poteſne vocare legitimam uxorem Læliam, quæ tibi nupſit propter legem?

Quæ legis cauſſa.] Legem Juliam in adulteros revocavit Domitianus, de qua Juvenalis ſat. 2.

——— *qui tunc leges revocabat amaras.*

Lælia ergo adultera Quincto mœcho nupſit, ne puniretur. Legitima uxor dicitur quæ ſecundum leges nubit: in quo verbo ludit Poëta, cum metu legis Juliæ nupſiſſet adultera hæc Lælia, quæ legi obſecuta aliquo modo uxor legitima videri poterat lege epig. 7. lib. 6.

Ad Cinnam pauperem. LXXVII.

PROFECIT poto Mithridates ſæpe veneno,
Toxica ne poſſent ſæva nocere ſibi.
Tu quoque caviſti cœnando tam male ſemper,
Ne poſſes unquam, Cinna, perire fame.

Sæpe hauſto veneno conſecutus eſt Mithridates, ne virus crudele poſſet obeſſe ſibi. Tu etiam, ô Cinna, cœnando ſemper tam male, providiſti ne poſſes unquam necari fame.

Profecit

Profecit poto.] Plinius lib. 25. cap. 2. *Uni ei* (Mithridati) *excogitatum quotidie venenum bibere, præſumptis remediis, ut conſuetudine ipſa innoxium fieret: Primo inventa genera antidoti, ex quibus unum etiam nomen ejus retinet. Illius inventum autumant ſanguinem anatum Ponticarum miſcere antidotis, quoniam veneno viverent.* De eo agit etiam Gellius lib. 17. cap. 16.

Ad Marullum aſſentatorem. LXXVIII.

NARRATUR belle quidam dixiſſe, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

O Marulle, quidam refertur lepide dixiſſe, qui dixit te inſtillare oleum in auriculam.

Qui te ferre.] Aſſentatores enim dum potentioribus blandiuntur, in eorum aures oleum infundere videntur. Alii aliter explicant hoc adagium, & legunt *in auricula*, ut ſit ſenſus: Marullum rigida & ſupina aure fuiſſe, id eſt omnia averſantem & faſtidientem aliorum dicta. Sic epig. 42. lib. 6.

Non attendis, & aure me ſupina
Jamdudum quaſi negligenter audis.

Metaphora ducta a geſtu eorum, quibus aliquid in aurem infuſum eſt; &, ne effluat, aurem ſupinant. Qui loqui non poſſet, apud antiquos dicebatur oleum ore geſtare: ita qui nihil audit, videtur oleum ferre in auricula. Vel Poëta irridet Marullum ita caput incurvantem, ac ſi in ea oleum tuliſſet. Eligat lector.

Ad Turanium quem invitat ad tenuem cœnam. LXXIX.

SI triſti domicœnio laboras,
Turani, potes eſurire mecum.
Non deerunt tibi, ſi ſoles *προπίνειν*,
Viles Cappadocæ, graveſque porri.
Diviſis cybium latebit ovis,
Ponetur digitis tenendus unctis
Nigra cauliculus virens patella,
Algentem modo qui reliquit hortum,
Et pultem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Menſæ munera ſi voles ſecundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum,
Et quas docta Neapolis creavit,
Lento caſtaneæ vapore toſtæ;
Vinum tu facies bonum bibendo,
Poſt hæc omnia forte ſi movebit
Bacchus, quam ſolet, eſuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modo quas tulere rami,
Et fervens cicer, & tepens lupinus.
Parva eſt cœnula, quis poteſt negare?

O Turani, ſi habes domi cœnam triſtem, licet tibi eſurire mecum. Si ſoles propinare, viles Cappadocæ, & porri ſucco gravi non tibi deerunt. Cybium deliteſcet ovis ſectis, cauliculus viridis qui modo allatus eſt ex horto frigido tractandus digitis unctis apponetur in nigra patella, & botellus impoſitus candidæ pulti, & pallida faba cum rubente larido. Si dona menſæ ſecundæ tibi placebunt, marcentes uvæ tibi apponentur, & pyra quæ denominantur a Syris, & caſtaneæ toſtæ calore moderato, quas produxit erudita Neapolis: potando probabis vinum eſſe bonum: poſt hæc omnia, ſi vinum excitabit ſolitam famem, præſtantes olivæ tibi præſto erunt, quas modo produxerunt oleæ Picenæ, & fervens cicer apponetur, & tepens lupinus. Exigua eſt cœnula, (quis poteſt inficiari?)

Sed finges nihil, audieſve fictum,
Et vultu placidus tuo recumbes,
Nec craſſum dominus leget volumen,
Nec de Gadibus improbis puellæ
Vibrabunt ſine fine prurientes
Laſcivos docili tremore lumbos;
Sed, quod non grave ſit, nec infacetum,
Parvia tibia condyli ſonabit.
Hæc eſt cœnula, Claudiam ſequeris,
Quam nobis cupis eſſe tu priorem.

At nihil diſſimulabis, nec audies quicquam excogitatum, & accubabis fronte tua ſerena, nec herus leget denſum volumen, nec prurientes ſine fine puellæ ex laſcivis Gadibus agitabunt petulantes lumbos docili tremore: at tibia parvi condyli ſonabit, quod nec moleſtum ſit, nec illepidum. Hæc eſt cœnula: ſequeris Claudiam, quam tu optas adeſſe prius quam nos.

Domicœnio.] Nova vox lepide ficta a domo & cœno. Turanius ſingularis fuit noſtri Poëtæ amicus, de quo iterum epiſtola lib. 9.

Eſurire mecum.] hoc eſt contentus eſſe frugali menſa.

Si ſoles προπίνειν.] Nimirum tibi non deerunt quæ bibendi deſiderium excitent. Merula legit,

Non deerunt tibi ſeſſiles propinquæ.

hoc eſt ſeſſiles lactucæ ex vicinis hortis, de quibus lib. 3. epig. 47. Plinius lib 19. cap. 7. facit mentionem Cappadocarum. *Diligentiores*, inquit, *plura genera* (lactucarum) *faciunt, purpureas, criſpas, Cappadocas, Græcas.*

Cybium.] Eſt piſcis genus, ex quo cibus conficiebatur ſimul cum ovis modice ſectis.

Unctis.] Teſte Lipſio propter infuſum caulibus oleum. Alii legunt *uſtis*, propter antitheſim algentis horti.

Et pultem.] De pultibus ſcribit Apicius lib. 5. cap. 1. Nivea dicitur, hoc eſt ex farina tritici candida. Lib. 2. cap. 5. Sic botellum deſcribit Apicius: *Botellum ſic facies ex ovi vitellis coctis, nucleis pineis conciſis, quibus cepam & porrum conciſum, thuſque crudum admiſcebis, cum pipere modico, atque ita inteſtinum farcies, adjectoque liquamine, & vino decoquas.*

Rubente lardo.] Rubens dicitur laridum vetus & fumoſum.

Marcentes uvæ.] Alii intelligunt maturas: alii, liquore perfuſas.

Vinum tu.] hoc eſt, ſi hilariter vinum meum biberis, qualecunque ſit, oſtendes tibi ſapere.

Si movebit.] Prava vina bibebant antiqui, ut vomitu purgarent ſtomachum, quo major deinde foret edendi & bibendi appetentia.

Piceni modo.] De olivis Picenis dictum lib. 1. epig. 44.

Et fervens cicer.] Genus eſt piſi vel ab igne cocti, vel natura fervidi. *Lupinus tepens* dicitur, quia aqua tepenti macerabatur: eſt vero genus leguminis.

Parva eſt cœnula.] ſed jucunda, qualis eſſe ſolet inter amicos, in qua, quidquid in buccam venerit, quiſque garriet ſine ullo delatorum timore.

Vultu tuo.] hoc eſt non compoſito in alterius gratiam, nec tibi, inquit, ero moleſtus longi voluminis lectione.

De Gadibus.] De quibus epig. 42. lib. 1. unde puellæ ſaltatriculæ levitate & laſcivia famoſæ Romam ducebantur, epig. 42. lib. 2.

Tibia condyli.] Condylus tibicen fuiſſe videtur. Alii putant loqui poëtam de tibia quæ parvum haberet foramen inſtar condyli, qui proprie nodus eſt in digitis incurvis extans. Prior ſenſus mihi videtur melior.

Claudiam.] hoc eſt, aderit & Claudia a te amata, quam libenter ſequêris, & omnium primam adeſſe cupis. Legunt alii,

Quæ nobis cupis eſſe te priorem.

Vulgata lectio,

Quam nobis cupis eſſe turpiorem.

Ne illius amore capiamur, ut nempe ſolus ea potiaris.

In Zoilum ſuarum veſtium oſtentatorem. LXXX.

UNDECIES una ſurrexti, Zoile, cœna,
Et mutata tibi eſt ſyntheſis undecies,
Sudor inhæreret madida ne veſte retentus,

O Zoile, ſurrexiſti undecies una cœna, atque undecies mutaviſti ſyntheſim, ne ſudor retentus remaneret in veſte per-

Et

Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non ſudo, qui tecum, Zoile, cœno?
Frigus enim magnum ſyntheſis una facit.

fuſa, & tenuis aura noceret remiſſæ cuti. Cur, Zoile, ego non ſudo, qui cœno tecum? Una enim ſyntheſis cauſſa eſt magni frigoris.

Undecies.] Zoilum hunc de quo jam lib. 2. epig. 16. carpit, qui alia de cauſſa ſyntheſim non mutabat, niſi ut ſuarum veſtium copiam oſtentaret. Syntheſis veſtis eſt qua domi utebantur Romani in cœna, & foris Saturnalium tempore, epig. 46. lib. 2.

Laxam cutem.] propter ſudorem.

Frigus enim.] Solus ſudas, alii frigent; quippe unus multas habes ſyntheſes, quas oſtentare cupis. Epig. 16. lib. 2.

Ad Severum cui librum ſuum emendandum mittit. LXXXI.

NON totam mihi, ſi vacabis, horam,
Dones, & licet imputes, Severe,
Dum noſtras legis, exigiſque nugas,
Durum eſt perdere ferias, rogamus,
Jacturam patiaris hanc, feraſque.
Quod ſi legeris ipſa cum diſerto,
(Sed numquid ſumus improbi?) Secundo,
Plus multo tibi debiturus hic eſt,
Quam debet domino ſuo libellus.
Nam ſecurus erit, nec inquieta
Laſſi marmora Siſyphi videbit,
Quem cenſoria cum meo Severo
Docti lima momorderit Secundi.

O Severe, ſi otium erit, concedas mihi horam non totam; & licet adſcribas muneri, grave eſt amittere otia dum evolvis atque examinas noſtras ineptias, oramus patiaris & feras hoc damnum. Quod ſi evolveris iſta cum eloquenti Secundo (at numquid ſumus impudentes?) hic libellus tibi debiturus eſt multo plus quam ſuo auctori. Nam tutus erit, nec ſpectabit inquieta ſaxa defatigati Siſyphi, quem momorderit cenſoria lima eruditi Secundi ſimul cum meo Severo.

Et licet imputes.] hoc eſt, per me licet ut me ſemihoræ mihi conceſſæ debitorem facias.

Sumus improbi.] hoc eſt, Numquid ſum impudens, qui te rogem ut meos libros legas, cum tu gravioribus negotiis operam des. Secundi jam meminit lib. 1. epig. 2.

Nec inquieta.] Nota Siſyphi fabula, qui in inferis ingens ſaxum ſine ulla quiete movet. Senſus eſt: Meus libellus non adibit inferos. Dicebant veteres poëmata adire inferos, & interire, cum non legerentur.

Lima.] Egregia metaphora. Lima habet ſuos dentes, unde dicitur mordere ferrum, cum illud polit. Sic eruditi viri emendando verſus impolitos mordent ſeu poliunt.

Ad Æmilianum, ſolos divites facere rem. LXXXII.

SEMPER eris pauper, ſi pauper es, Æmiliane:
Dantur opes nulli nunc, niſi divitibus.

O Æmiliane, ſemper eris egenus, ſi egenus es: nunc nulli donantur divitiæ niſi locupletibus.

Semper eris.] Mores ſui temporis carpit Poëta, quo ſoli divites rem faciebant. Idem queritur Juvenalis ſat. 3. cum de Codro paupere, & Arturo divite agit.

In Gaurum avarum. LXXXIII.

QUID promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud?
I, tibi diſpereas, Gaure: puſillus homo es.

O Gaure, cur mihi pollicebaris ducenta millia; ſi nequibas, ô Gaure, largire decem millia? An potes, & non placet? Nonne illud, quaſo, inhoneſtius eſt? I, tibi diſpereas, es homo ſordidus.

Si dare non poteras.] vel fœnori, vel gratis.

Rogo, non eſt.] hoc eſt: Si potes dare, & non vis, cur mihi promittebas? Nunquid hoc turpius eſt quam ſi mihi ab initio petenti denegaſſes.

I, tibi diſpereas.] Hæc lectio mihi videtur perobſcura: omnium optime meo judicio legit Heraldus:

An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud
Sic tibi? Diſpeream, Gaure, puſillus homo es.

Ad Dindymum, cujus diverſa erant á ſuis ſtudia. LXXXIV.

INSEQUERIS, fugio; fugis, inſequor: hæc mihi mens eſt:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

Inſequeris, fugio; fugis, inſequor: hæc eſt mea ſententia: quod vis, mihi non placet: quod non vis, gratum eſt.

Inſequeris, fugio.] Per ſe patet hoc epigramma, quo lepide docet Poëta, Dindymi voluntatem a ſua eſſe diverſam.

Ad Gallam, quæ Saturnalibus donum nullum Poëtæ miſerat. LXXXV.

JAM triſtis nucibus puer relictis
Clamoſo revocatur a magiſtro:
Et blando male proditus fritillo
Arcana modo raptus e popina,
Ædilem rogat udus aleator.
Saturnalia tranſiere tota,
Nec munuſcula parva, nec minora
Miſiſti mihi, Galla, quæ ſolebas.
Sane ſic abeat meus December.
Scis certe, puto, veſtra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dediſti.

Jam puer mœſtus abjectis nucibus revocatur a clamoſo præceptore: & madidus aleator incommode proditus ſono *blandi fritilli modo abreptus ex ſecreta popina obteſtatur Ædilem. Saturnalia omnino effluxerunt, nec miſiſti ad me, ô Galla, munuſcula exigua, nec minora, quæ conſueveras. Sic hercle effluat meus December. Tenes, opinor, Martias Kalendas veſtra Saturnalia jam appropinquare. Tunc, ô Galla, tibi reſtituam quod donaſti.*

Nucibus

Nucibus relictis.] Nucibus ludere ſolebant pueri Romani Saturnalium tempore, menſe ſcilicet Decembri, quo vacabant a ſtudio. Quinque vero erant legitimi Saturnalium dies, epig. 53. lib. 7. & 89. lib. 4. quibus finitis ad ſtudium revocabantur.

Et blando.] Saturnalium tempore conceſſum erat juvenibus viriſque alea ludere; at præteritis Saturnalibus ſi ludentes deprehenderentur ab Ædili, magiſtratu nempe cui id curæ erat, puniebantur. Fritillus, pyrgus, ſeu turricula eſt, ex qua mittebantur teſſeræ in tabulam luſoriam.

Saturnalia tranſiere.] Quibus nempe ſolebant amici ad ſeſe invicem munera mittere.

Mens December.] Quo menſe Saturnalia virorum celebrabantur, Kalendis vero Martiis Saturnalia fœminarum. Suet. in Veſpaſiano: *Sicut Saturnalibus dabat viris apophoreta, ita & Kalendis Martii feminis.* Macrobius lib. 1. cap. 12. *Et ſervis* (menſe Martio) *cœnas apponebant matronæ, ut domini Saturnalibus.* Juvenalis ſat. 9. verſu 53.

Munera femineis tractas ſecreta Kalendis.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER VI.

Ad Julium Martialem ut emendet ſuum librum. I.

SExtus mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi care Martialis:
Quem ſi terſeris aure diligenti,
Audebit minus anxius, tremenſque
Magnas Cæſaris in manus venire.

Interpretatio.

O mihi dilectiſſime Martialis mitto tibi hunc ſextum librum: quem ſi emendaveris ſedula cenſura, minus ſollicitus & pavidus audebit venire in manus ingentes Cæſaris.

N O T Æ.

Sextus mittitur.] Huic epigrammati deeſt titulus in antiquis codicibus, in novis vero reperitur *ad Julium Martialem*, de quo jam epig. 21. lib. 5. & lib. 10. epig. 47. & lib. 4. epig. 64.

Si terſeris.] Alludit ad ſpongiam de qua lib. 4. epig. 10. hoc eſt, ſi acri judicio, quæ ſunt delenda, accurate deleveris, & emendaveris. *Aure diligenti* dixit, quod ſuperbiſſimum ſit aurium judicium.

Magnas.] epig. 8. lib. 4. ſic jam de Domitiano locutus eſt.

Ingentique tenet pocula parca manu.
Legunt alii *magni.*

Adulatorium ad Domitianum. II.

LUsus erat ſacræ connubia fallere tædæ:
Luſus & immeritos execuiſſe mares.
Utraque tu prohibes, Cæſar, populiſque futuris
Succurris, naſci quos ſine fraude jubes.
Nec ſpado jam, nec mœchus erit, te præſide, quiſquam,
At prius, ô mores, & ſpado mœchus erat.

Jocus erat decipere conjugia ſacri matrimonii, & jocus erat caſtrare mares ſine cauſſa. O Cæſar, tu vetas utraque, & ſubvenis populis venturis, quos imperas gigni ſine dolo. Nec jam ullus ſpado erit, nec adulter, te Imperatore, ſed prius, ô mores, etiam ſpado erat adulter.

Luſus erat.] hoc eſt, antea luſus erat adulteria committere, & mares caſtrare, quod utrumque fieri prohibuit Domitianus, teſte etiam Suetonio in Domitiano cap. 7.

Sine

VI *Lib.* 71 *epig.* 4 *verſ.*
Roges] Qui ſæpe è ligno polito & affabre exſtructo. Tales in Conſecratorum Augg. *Numis.*

VI *Lib.* 10 *epig.* 7 *verſ.*
Tribuit diademata] Uti Trajanus Parthamaſpati, Partho; uti & Verus Soëmo, Armeno; teſte ejus *Numo*, apud *Patinum.*

VI *Lib.* 21 *epigr.* 8 *verſ.*
Juno] In Auguſtarum *Numis* frequenter obvia. Hæc vero in Samiorum rarior.

VI *Lib.* 10 *epigr.* 11 *verſ.*
Pallas] Domitiano familiare numen, in ejus *Numis* maximè obvium. Hîc tamen eam damus è *Num.* Gordiani tert...

VI *Lib.* 3 *epigr.* 2 *verſ.*
Magne puer] Quem, ſtellato globo inſidentem, vides, in *Num.* Domitiæ elegantiſſimo.

VI *Lib.* 13 *epigr.* 1 *verſ.*
Julia] Titi imp. filia; cujus hæc è *Num.* facies.

Sine fraude.] id eſt legitime, non ex adulterio.

Et ſpado.] Qui ducebat uxorem non ſibi, ſed aliis, unde ipſe erat adulter ſuæ uxoris. Juvenalis ſat. 1.

Cum tener uxorem ducat ſpado, &c.

vel potius intellige etiam ſpadônes mulieribus, quæ parere nollent, gratos fuiſſe, infra epig. 67. Juven. ſat. 6. verſu 367.

Sunt, quas eunuchi imbelles, & mollia ſemper.
Oſcula delectent.

De filio Domitiani. III.

NAscere Dardanio promiſſum nomen Iulo,
Vera deûm ſoboles: naſcere magne puer.
Cui pater æternas poſt ſecola tradat habenas:
Quique regas orbem cum ſeniore ſenex.
Ipſa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

O nomen promiſſum Dardanio Iulo, orire, ô vera progenies Numinum; ô magne puer orire. Cui immortales habenas committat genitor poſt ſecula: & qui ſenex gubernes mundum cum ſeniore patre. *Julia ipſa candido pollice ducet pro te aurea fila, & nebit totam ovem Phryxi.*

Magne puer.] Ex Domitia uxore, cujus mentionem facit Suetonius in Domit. cap. 3. non ex Julia Titi ejus fratris filia, cujus amore miſere peribat Domitianus, quam conceptum abigere coëgit, teſte eodem Suetonio cap. 22. in Domit. *ut etiam cauſſa mortis* illius *extiterit.*

Naſcere Dardanio.] Iulo nempe filio Æneæ promiſerant fata aliquando naſciturum hunc puerum.

Vera deûm.] Domitianus enim ejus pater dominus & deus appellabatur, epig. 8. lib. 5.

Habenas.] hoc eſt imperium adminiſtrandum, poſtquam Domitianus diu illud rexerit.

Ipſa tibi.] Julia a Domitiano patruo adamata, te filium ejus amabit, & Parcarum partibus fungetur, tibique ducet fila aurea, quæ ſummam felicitatem portendunt.

Et totam ovem.] hoc eſt, tibi nebit totum vellus aureum, quale erat arietis illius, quo vectus mare trajecerat Phryxus. Ex Hetruſcorum autem doctrina aries aureo vellere ornatus Imperatori omnium rerum copiam portendebat. Sic Virgilius, Auguſtum felicem fore conjiciens ait Eclog. 4.

Ipſe ſed in pratis aries jam ſuave rubenti
Murice, jam croceo mutabit vellera luto.

Adulatorium ad Domitianum. IV.

CEnsor maxime, principumque princeps,
Cum tot jam tibi debeat triumphos,
Tot naſcentia templa, tot renata,
Tot ſpectacula, tot deos, tot urbes:
Plus debet tibi Roma, quod pudica eſt.

O Cenſor maxime, & princeps principum, cum Roma jam tibi debeat tot triumphos, tot templa nova, tot reſtituta, tot ſpectacula, tot Numina, tot civitates: tibi debet plus, quod caſta eſt.

Cenſor maxime.] Vide Suetonium in Domitiano cap. 8. Domitianus revocavit legem Juliam de adulteriis puniendis, mares caſtrari vetuit, Veſtalium impudicitiam ſevere coërcuit; Corneliam enim virginem maximam abſolutam olim, dehinc convictam defodi imperavit; unde merito maximus cenſor dicitur.

Principumque princeps.] Romanorum enim Imperatori exterarum gentium reges tributa ſolvebant.

Tot triumphos.] De Dacis, Cattis, & Sarmatis de quibus ſupra.

Naſcentia templa.] Lege Suetonium in Domit. cap. 5.

Tot ſpectacula.] Suetonius cap. 3. epig. 19. lib. 5.

Tot Deos.] Ipſum Domitianum intellige, patrem ejus, & fratrem Titum, quos in deorum numerum referri voluit.

Tot urbes.] Populorum quos vicit.
Plus debet.] Revocatis legibus quæ impudicitiam coercerent, plus meritus es de urbe Roma. Suet. in Domit. cap. 7. & 8. illas leges recenſet. Vide epig. 2. ſupra.

Ad Cæcilianum fœneratorem. V.

RUSTICA mercatus nummis ſum prædia multis.
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihil reſpondes, tacitum te dicere credo:
Non reddes: ideo, Cæciliane, rogo.

Multis nummis emi poſſeſſiones ruſticas, ô Cæciliane, oro mihi des centum mutuo. Nullum mihi das reſponſum, puto te tacitum dicere: non reddes: idcirco, ô Cæciliane, oro.

Des centum.] Millia ſcil. ſeſtertiûm.
Ideo rogo.] Si enim eſſem redditurus, non rogarem, quia non gratis dares, ſed poſcerem, nec precibus uterer.

Ad Lupercum Paullæ amatorem. VI.

COMOEDI tres ſunt: ſed amat tua Paulla, Luperce,
Quatuor: & κωφὸν Paulla πρόσωπον amat.

Tres ſunt comœdi: at tua Paulla, ô Luperce, amat quatuor: & Paulla ardet perſonam mutam.

Sed amat tua.] Paullam irridens, eam excuſat quod amaret quatuor comœdos, nec eam facere præter legem dramatis oſtendit: licet enim in Scena tres tantum colloqui inter ſe conveniat, Horat.
Nec quarta loqui perſona laboret; tamen quarta perſona poteſt induci, quæ vel muta ſit, vel parce loquatur. Tacite intelligit Poëta, omnes comœdos quotquot ſint a Paulla amari.

De Theleſina adultera. VII.

JULIA lex populis ex quo, Fauſtine, renata eſt,
Atque intrare domos juſſa pudicitia eſt,
Aut minus, aut certe non plus triceſima lux eſt,
Et nubit decimo jam Theleſina viro.
Quæ nubit toties, non nubit; adultera lege eſt.
Offendor mœcha ſimpliciore minus.

O Fauſtine, ex quo lex Julia revocata eſt in gratiam *populorum, & caſtitas juſſa eſt ingredi domos, ſunt triginta dies aut minus, aut ſane non plus, & Theleſina jam nubit decimo viro. Quæ nubit toties, non nubit: mœcha eſt lege. Adultera publica minus mihi diſplicet.*

Julia lex.] De qua epig. 2. & 4. ſupra.
Adultera lege eſt.] Theleſina enim, ne adulterii accuſaretur, a marito repudiata nubebat mœcho, atque conjugii nomine prætexebat adulterium. Sic erat adultera legitima, ut dixit epig. 76. lib. 5. & epig. 22. infra.
Mœcha ſimpliciore.] Illa quippe nullam fraudem facit legi, nec adulterat nuptias quas non contrahit.

Ad

Ad Severum in mores ſui temporis. VIII.

PRÆTORES duo, quatuor tribuni,
Septem cauſſidici, decem Poëtæ,
Cujuſdam modo nuptias petebant
A quodam ſene: non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

Duo pratores, quatuor tribuni, ſeptem cauſſidici, decem Poëta, paulo ante rogabant quendam ſenem conjugium cujuſdam puellæ: *ille ſine mora tradidit virginem praconi Eulogo. O Severe, quid egit dignum ſtulto?*

Pratores duo.] Per ſe patet hoc epigramma, bonas nempe artes contemni, præcones vero & citharœdos pluris fieri: quod jam dixit epig. 57. lib. 5.
Dignum quid fatuo.] Imo ſapienter fecit; nam tunc præconis ars erat pecunioſa, aliæ autem honeſtiores artes ſpernebantur. Legunt alii,

Dic nunquid fatue, Severe, fecit?

Ad Lævinum fictum equitem. IX.

IN Pompeiano dormis, Lævine, theatro,
Et quereris, ſi te ſuſcitat Oceanus?

O Lævine, dormis in theatro Pompeii: attamen quereris, ſi Oceanus te ſuſcitat.

Si te ſuſcitat.] Dormire ſe ſimulabat Lævinus, ne ex quatuordecim ſubſelliis ejiceretur, cum cenſum equeſtrem non haberet. Illum irridet Poëta, & ludit in ambiguitate hujus verbi *ſuſcitat*, id eſt removet: alias poteſt ſignificare, a ſomno excitat. Oceanus vero erat deſignator, cui curæ erat unicuique locum ſuum aſſignare, de quo diximus epig. 94. lib. 3.

Petit latenter a Domitiano pecuniam. X.

PAUCA Jovem nuper cum millia forte rogarem,
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille, Jovi, ſed millia nobis
Nulla dedit: pudeat pauca rogaſſe Jovem.
At quam non tetricus, quam nulla nubilus ira,
Quam placido noſtras legerat ore preces:
Talis ſupplicibus tribuit diademata Dacis,
Et Capitolinas itque reditque vias:
Dic precor, ô noſtri, dic conſcia virgo Tonantis,
Si negat hoc vultu, quo ſolet ergo dare?
Sic ego; ſic breviter, poſita mihi Gorgone Pallas,
Quæ nondum data ſunt, ſtulte, negata putas?

Cum nuper forte peterem a Jove pauca millia, Ille donabit, inquit, qui mihi donavit ædem. Ille quidem donavit ædem Jovi, ſed nulla millia largitus eſt nobis: pudeat petiiſſe a Jove pauca. Sed quam non acerbus, quam nulla iracundia nubilus legerat noſtras rogationes! Tali fronte *concedit Dacis abjectis coronam, & petit Capitolium, & redit. Dic rogo, ô Virgo conſcia noſtri Tonantis, ſi recuſat hac fronte, qua igitur ſolet donare? Sic ego* quærebam: *ſic paucis Pallas* reſpondit *depoſita Gorgone: quæ nondum donata ſunt, ô fatue, credis*ne *recuſata?*

Pauca millia.] Seſtertiûm nempe; non latenter imo aperte a Domitiano pecuniam petit Poëta.

Qui mihi.] Reſpondet Jupiter, in cujus honorem Capitolium incendio abſumptum reſtituit Domitianus. Suetonius in Domitiano cap 5.

Pudeat.] Alii *pudet ben.*] A magnis viris magna petere decet, & forte, ut intelligere videtur, Nihil dedit Jupiter, ſeu potius Cæſar, quod nihil dignum ipſo petierat Martialis.

Diademata] hoc eſt, Dacis victis conceſſit uti ſuis legibus. epig. 3. lib. 5.

Et Capitolinus.] Et talis triumphans in Capitolium aſcendit.

Conſcia virgo.] Minerva familiare erat numen Domitiani. Vide epig. 1. lib. 4. Palladem aſtute interrogat Poëta, quod ipſum Domitianum indecenter interrogaret.

Noſtri Tonantis.] Domitiani.

Poſita Gorgone.] hoc eſt poſito clypeo, in cujus medio depictum erat caput Meduſæ dirum ac terribile, quod qui intuerentur, ſtatim in lapides commutabantur. Forte alludit Poëta ad ſimulachrum Palladis in Capitolio poſitum ſine Ægide; quod factum erat in gratiam Domitiani, cujus ſtatua Ægidem geſtabat, epig. 179. lib. 14.

Negata putas.] Quaſi dicat, Jamjam dabit.

In Marcum,

qui mirabatur nullam eſſe tunc veram amicitiam. XI.

QUOD non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes,
 Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turduſve dabatur Oreſti:
 Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras: me paſcit aquoſa Peloris,
 Non minus ingenua eſt & mihi, Marce, gula.
Te Cadmæa Tyros, me pinguis Gallia veſtit:
 Vis te purpureum, Marce, ſagatus amem?
Ut præſtem Pyladem, aliquis mihi præſtet Oreſtem:
 Hoc non fit verbis: Marce, ut ameris, ama.

An mirum tibi videtur quod hoc ævo non exiſtat Pylades, nec Oreſtes? O Marce, Pylades potabat idem. Nec melior panis, aut turdus apponebatur Oreſti: at ambo habebant æqualem cœnam, atque eandem. Tu voras oſtrea Lucrina: me vero *alit aquoſa Peloris, ô Marce, non habeo gulam minus delicatam. Cadmæa Tyros te veſtit, me Gallia pinguis: O Marce, placet*ne *ut* ego *ſagatus diligam te purpureum? Aliquis mihi præbeat Oreſtem, ut præbeam Pyladem: hoc non fit verbis. O Marce, dilige ut diligaris.*

Quod non ſit.] Cauſſam affert Poëta, cur nulla eſſet vera amicitia; quod nempe inter eos qui amici eſſe cuperent, nulla eſſet rerum communio. Vide epig. 43. lib. 2. & epig. 59. lib. 3. Pylades vero & Oreſtes inter ſe fuerunt conjunctiſſimi, quorum ſatis nota eſt hiſtoria. Vide etiam epig. 11.

Tu Lucrina.] Lacus Lucrini oſtrea optimi ſunt ſaporis; epig. 59. lib. 3.

Aquoſa Peloris.] Oſtrei genus eſt Peloris, quam aquoſam dicit, hoc eſt flaccidam; nempe ſine callo, ut ait Raderus, quo multum commendantur oſtrea.

Cadmæa Tyros] hoc eſt, te veſtit purpura ex Tyro, me vero tegit ſagum Gallicum rude & craſſi fili, epig. 19. lib. 4.

Non fit verbis.] ſed re. Seneca epiſt. 9. *Ego tibi monſtrabo amatorium ſine medicamento, ſine herba, ſine ullius veneficæ carmine. Si vis amari, ama.*

De

De Fabulla ornata comis emptitiis. XII.

JURAT capillos eſſe, quos emit, ſuos
Fabulla: numquid illa, Paulle, pejerat?

Fabulla jurat ſuos eſſe crines, quos mercata eſt. O Paulle, numquid illa pejerat?

Jurat.] Ludit in hac voce *ſuos*: Meum enim eſt quod mihi natura tribuit, vel quod ab alio emi. Epig. 20. lib. 2.
Nam quod emas, poſſis dicere jure tuum.
Unde Fabulla nec jusjurandum, nec fidem negligebat, licet crines non nativos ſuos eſſe diceret.

De ſtatua Juliæ. XIII.

QUIS te Phidiaco formatam, Julia, cœlo,
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacita reſpondet imagine Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore decor.
Ludit Acidalio, ſed non manus aſpera, nodo,
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Ut Martis revocetur amor ſummique Tonantis,
A te Juno petat ceſton, & ipſa Venus.

O Julia, quis non credat te effictam cœlo Phidia, aut opus artis Palladiæ? Candida Lygdos ſimulachro non ſilente reſpondet, & naturalis pulchritudo micat in ore ſereno. Manus at tenera ludit baltheo Veneris, quem eripuit ex tuo collo, ô parve Cupido. Juno & ipſa Venus a te petat baltheum, ut revocetur amor Martis & ſupremi Jovis.

Quis te Phidiaco.] Amore Juliæ, ut vidimus jam epig. 3. ſupra, ardebat Domitianus, cui ſtatuam miro artificio elaboratam erigi curavit. De Phidia ſculptore nobiliſſimo dictum epig. 35 lib. 3.

Palladia artis.] Præſtantiora opera Palladi, ut artium inventrici, tribuuntur.

Candida Lygdos.] hoc eſt marmor candidiſſimum Lygdinum dictum, in monte Tauro repertum, epig. 42. infra, quod formam Juliæ ſic repræſentabat, ut loqui videretur.

In ore decor.] Turnebus lib. 23. cap. 28. legit *in ore liquor* pro mollitudine quadam & teneritate. Gronovius vero ſic explicat: *Liquor vivus* eſt ſuccus ille & ſanguis faciei, qui ſplendet e viventi, viva, veraque facie: ille fulget in hac ſtatua, loqui putes, & vivo ſucco os accendi.

Ludit Acidalio nodo.] hoc eſt, blanda manu Julia gerit ceſton Veneris, quæ dicta eſt Acidalia ab Acidalio fonte in Bœotia, in quo lavare Gratiæ dicebantur: in eo autem cingulo omnes Gratiæ & Veneres inerant, quo qui percutiuntur, percutientis amore accenduntur.

Juno petat.] hoc eſt, ſi Juno Jovem ſibi conciliare velit, & Venus Martem, utantur baltheo quo Domitianum percuſſit Julia. His verbis indicat Poëta Juliam eſſe pulchriorem Junone, & ipſa Venere.

In Laberium Poëtam oſtentatorem. XIV.

VERSUS ſcribere poſſe te diſertos
Affirmas, Laberi; quid ergo non vis?
Verſus ſcribere qui poteſt diſertos,
Non ſcribat, Laberi, virum putabo.

O Laberi, aſſeveras te poſſe componere docta carmina: cur igitur non placet? qui poteſt condere docta carmina, ô Laberi, non condat, exiſtimabo eum *virum.*

Verſus ſcribere.] fictum eſt nomen hujus Laberii: alterius vero mimorum ſcriptoris meminit Macrobius lib. 2. Saturn. cap. 7. Suetonius in Julio cap. 39.

Verum

In Gaurum avarum. LXXXIII.

QUID promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud?
I, tibi diſpereas, Gaure: puſillus homo es.

O Gaure, cur mihi pollicebaris ducenta millia; ſi nequibas, ô Gaure, largiri decem millia? An potes, & non placet? Nonne illud, quaſo, inhoneſtius eſt? I, tibi diſpereas, es homo ſordidus.

Si dare non poteras.] vel fœnori, vel gratis.

Rogo, non eſt.] hoc eſt: Si potes dare, & non vis, cur mihi promittebas? Nunquid hoc turpius eſt quam ſi mihi ab initio petenti denegaſſes.

I, tibi diſpereas.] Hæc lectio mihi videtur perobſcura: omnium optime meo judicio legit Heraldus:

An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud
Sic tibi? Diſperream, Gaure, puſillus homo es.

Ad Dindymum, cujus diverſa erant á ſuis ſtudia. LXXXIV.

INSEQUERIS, fugio; fugis, inſequor: hæc mihi mens eſt:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

Inſequeris, fugio; fugis, inſequor: hac eſt mea ſententia: quod vis, mihi non placet: quod non vis, gratum eſt.

Inſequeris, fugio.] Per ſe patet hoc epigramma, quo lepide docet Poëta, Dindymi voluntatem a ſua eſſe diverſam.

Ad Gallam, quæ Saturnalibus donum nullum Poëtæ miſerat. LXXXV.

JAM triſtis nucibus puer relictis
Clamoſo revocatur a magiſtro:
Et blando male proditus fritillo
Arcana modo raptus e popina,
Ædilem rogat udus aleator.
Saturnalia tranſiere tota,
Nec munuſcula parva, nec minora
Miſiſti mihi, Galla, quæ ſolebas.
Sane ſic abeat meus December.
Scis certe, puto, veſtra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dediſti.

Jam puer mæſtus abjectis nucibus revocatur a clamoſo præceptore: & madidus aleator incommode proditus ſono blandi fritilli modo abreptus ex ſecreta popina obteſtatur Ædilem. Saturnalia omnino effluxerunt, nec miſiſti ad me, ô Galla, munuſcula exigua, nec minora, quæ conſueveras. Sic hercle effluat meus December. Tenes, opinor, Martias Kalendas veſtra Saturnalia jam appropinquare. Tunc, ô Galla, tibi reſtituam quod donaſti.

Nucibus

Nucibus relictis.] Nucibus ludere ſolebant pueri Romani Saturnalium tempore, menſe ſcilicet Decembri quo vacabant a ſtudio. Quinque vero erant legitimi Saturnalium dies, epig. 53. lib. 7. & 89. lib. 4. quibus finitis ad ſtudium revocabantur.

Et blando.] Saturnalium tempore conceſſum erat juvenibus viriſque alea ludere; at præteritis Saturnalibus ſi ludentes deprehenderentur ab Ædili, magiſtratu nempe cui id curæ erat, puniebantur. Fritillus, pyrgus, ſeu turricula eſt, ex qua mittebantur teſſeræ in tabulam luſoriam.

Saturnalia tranſiere.] Quibus nempe ſolebant amici ad ſeſe invicem munera mittere.

Mens December.] Quo menſe Saturnalia virorum celebrabantur, Kalendis vero Martiis Saturnalia fœminarum. Suet. in Veſpaſiano: *Sicut Saturnalibus dabat viris apophoreta, ita & Kalendis Martii fœminis.* Macrobius lib. 1. cap. 12. *Et ſervis* (menſe Martio) *cœnas apponebant matronæ, ut domini Saturnalibus.* Juvenalis ſat. 9. verſu 53.

Munera fœmineis tractes ſecreta Kalendis.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER VI.

Ad Julium Martialem ut emendet ſuum librum. I.

SExtus mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi care Martialis:
Quem ſi terſeris aure diligenti,
Audebit minus anxius, tremenſque
Magnas Cæſaris in manus venire.

INTERPRETATIO.

O mihi dilectiſſime Martialis mitto tibi hunc ſextum librum: quem ſi emendaveris ſedula cenſura, minus ſollicitus & pavidus audebit venire in manus ingentes Cæſaris.

N O T Æ.

Sextus mittitur.] Huic epigrammati deeſt titulus in antiquis codicibus, in novis vero reperitur *ad Julium Martialem*, de quo jam epig. 21. lib. 5. & lib. 10. epig. 47. & lib. 4. epig. 64.

Si terſeris.] Alludit ad ſpongiam de qua lib. 4. epig. 10. hoc eſt, ſi acri judicio, quæ ſunt delenda, accurate deleveris, & emendaveris. *Aure diligenti* dixit, quod ſuperbiſſimum ſit aurium judicium.

Magnas.] epig. 8. lib. 4. ſic jam de Domitiano locutus eſt.

Ingentique tenet pocula parca manu.

Legunt alii *magni.*

Adulatorium ad Domitianum. II.

LUſus erat ſacræ connubia fallere tædæ:
Luſus & immeritos execuiſſe mares.
Utraque tu prohibes, Cæſar, populiſque futuris
Succurris, naſci quos ſine fraude jubes.
Nec ſpado jam, nec mœchus erit, te præſide, quiſquam,
At prius, ô mores, & ſpado mœchus erat.

Jocus erat decipere conjugia ſacri matrimonii, & jocus erat caſtrare mares ſine cauſſa. O Cæſar, tu vetas utraque, & ſubvenis populis venturis, quos imperas gigni ſine dolo. Nec jam ullus ſpado erit, nec adulter, te Imperatore, ſed prius, ô mores, etiam ſpado erat adulter.

Luſus erat.] hoc eſt, antea luſus erat adulteria committere, & mares caſtrare, quod utrumque fieri prohibuit Domitianus, teſte etiam Suetonio in Domitiano cap. 7.

Sine

VI *Lib.* 71 *epig.* 4 *verſ.*
Roges] Qui ſæpe è ligno polito & affabre exſtructo. Tales in Conſecratorum Augg. *Numis.*

VI *Lib.* 10 *epig.* 7 *verſ.*
Tribuit diademata] Uti Trajanus Parthamaſpati, Partho; uti & Verus Soëmo, Armeno; teſte ejus *Numo*, apud *Patinum.*

VI *Lib.* 21 *epigr.* 8 *verſ.*
Juno] In Auguſtarum *Numis* frequenter obvia. Hæc vero in Samiorum rarior.

VI *Lib.* 10 *epigr.* 11 *verſ.*
Pallas] Domitiano familiare numen, in ejus *Numis* maximè obvium. Hic tamen eam damus è *Num.* Gordiani tert...

VI *Lib.* 3 *epigr.* 2 *verſ.*
Magne puer] Quem, ſtellato globo inſidentem, vides, in *Num.* Domitiæ elegantiſſimo.

VI *Lib.* 13 *epigr.* 1 *verſ.*
Julia] Titi imp. filia; cujus hæc è *Numo* facies.

Sine fraude.] id eſt legitime, non ex adulterio.

Et ſpado.] Qui ducebat uxorem non ſibi, ſed alius, unde ipſe erat adulter ſuæ uxoris. Juvenalis ſat. 1.

Cum tener uxorem ducat ſpado, &c.

vel potius intellige etiam ſpadônes mulieribus, quæ parere nollent, gratos fuiſſe, infra epig. 67. Juven. ſat. 6. verſu 367.

Sunt, quas eunuchi imbelles, & mollia ſemper.
Oſcula delectent.

De filio Domitiani. III.

NASCERE Dardanio promiſſum nomen Iulo,
Vera deûm ſoboles: naſcere magne puer.
Cui pater æternas poſt ſecola tradat habenas:
Quique regas orbem cum ſeniore ſenex.
Ipſa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

O nomen promiſſum Dardanio Iulo, orire, ô vera progenies Numinum; ô magne puer orire. Cui immortales habenas committat genitor poſt ſecula: & qui ſenex gubernes mundum cum ſeniore patre. Julia ipſa candido pollice ducet pro te aurea fila, & nebit totam ovem Phryxi.

Magne puer.] Ex Domitia uxore, cujus mentionem facit Suetonius in Domit. cap. 3. non ex Julia Titi ejus fratris filia, cujus amore miſere peribat Domitianus, quam conceptum abigere coëgit, teſte eodem Suetonio cap. 22. in Domit. *ut etiam cauſſa mortis* illius *extiterit.*

Naſcere Dardanio.] Iulo nempe filio Æneæ promiſerant fata aliquando naſciturum hunc puerum.

Vera deûm.] Domitianus enim ejus pater dominus & deus appellabatur, epig. 8. lib. 5.

Habenas.] hoc eſt imperium adminiſtrandum, poſtquam Domitianus diu illud rexerit.

Ipſa tibi.] Julia a Domitiano patruo adamata, te filium ejus amabit, & Parcarum partibus fungetur, tibique ducet fila aurea, quæ ſummam felicitatem portendunt.

Et totam ovem.] hoc eſt, tibi nebit totum vellus aureum, quale erat arietis illius, quo vectus mare trajecerat Phryxus. Ex Hetruſcorum autem doctrina aries aureo vellere ornatus Imperatori omnium rerum copiam portendebat. Sic Virgilius, Auguſtum felicem fore conjiciens ait Eclog. 4.

Ipſe ſed in pratis aries jam ſuave rubenti
Murice, jam croceo mutabit vellera luto.

Adulatorium ad Domitianum. IV.

CENSOR maxime, principumque princeps,
Cum tot jam tibi debeat triumphos,
Tot naſcentia templa, tot renata,
Tot ſpectacula, tot deos, tot urbes:
Plus debet tibi Roma, quod pudica eſt.

O Cenſor maxime, & princeps principum, cum Roma jam tibi debeat tot triumphos, tot templa nova, tot reſtituta, tot ſpectacula, tot Numina, tot civitates: tibi debet plus, quod caſta eſt.

Cenſor maxime.] Vide Suetonium in Domitiano cap. 8. Domitianus revocavit legem Juliam de adulteriis puniendis, mares caſtrari vetuit, Veſtalium impudicitiam ſevere coërcuit; Corneliam enim virginem maximam abſolutam olim, dehinc convictam defodi imperavit; unde merito maximus cenſor dicitur.

Principumque princeps.] Romanorum enim Imperatori exterarum gentium reges tributa ſolvebant.

Tot triumphos.] De Dacis, Cattis, & Sarmatis de quibus ſupra.

Naſcentia templa.] Lege Suetonium in Domit. cap. 5.

Tot ſpectacula.] Suetonius cap. 3. epig. 19. lib. 5.

Tot Deos.] Ipſum Domitianum intellige, patrem ejus, & fratrem Titum, quos in deorum numerum referri voluit.

Tot urbes.] Populorum quos vicit.
Plus debet.] Revocatis legibus quæ impudicitiam coërcerent, plus meritus es de urbe Roma. Suet. in Domit. cap. 7. & 8. illas leges recenſet. Vide epig. 2. ſupra.

Ad Cæcilianum fœneratorem. V.

RUSTICA mercatus nummis ſum prædia multis.
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihil reſpondes, tacitum te dicere credo:
Non reddes: ideo, Cæciliane, rogo.

Multis nummis emi poſſeſſiones ruſticas, ô Cæciliane, oro mihi des centum mutuo. Nullum mihi das reſponſum, puto te tacitum dicere: non reddes: idcirco, ô Cæciliane, oro.

Des centum.] Millia ſcil. ſeſtertiûm.
Ideo rogo.] Si enim eſſem redditurus, non rogarem, quia non gratis dares, ſed poſcerem, nec precibus uterer.

Ad Lupercum Paullæ amatorem. VI.

COMOEDI tres ſunt: ſed amat tua Paulla, Luperce,
Quatuor: & κωφὸν Paulla προσώπων amat.

Tres ſunt comœdi: at tua Paulla, ô Luperce, amat quatuor: & Paulla ardet perſonam mutam.

Sed amat tua.] Paullam irridens, eam excuſat quod amaret quatuor comœdos, nec eam facere præter legem dramatis oſtendit: licet enim in Scena tres tantum colloqui inter ſe conveniat, Horat.

Nec quarta loqui perſona laboret;

tamen quarta perſona poteſt induci, quæ vel muta ſit, vel parce loquatur. Tacite intelligit Poëta, omnes comœdos quotquot ſint a Paulla amari.

De Theleſina adultera. VII.

JULIA lex populis ex quo, Fauſtine, renata eſt,
Atque intrare domos juſſa pudicitia eſt,
Aut minus, aut certe non plus triceſima lux eſt,
Et nubit decimo jam Theleſina viro.
Quæ nubit toties, non nubit; adultera lege eſt.
Offendor mœcha ſimpliciore minus.

O Fauſtine, ex quo lex Julia revocata eſt in gratiam *populorum, & caſtitas juſſa eſt ingredi domos, ſunt triginta dies aut minus, aut ſane non plus, & Theleſina jam nubit decimo viro. Quæ nubit toties, non nubit: mœcha eſt lege. Adultera publica minus mihi diſplicet.*

Julia lex.] De qua epig. 2. & 4. ſupra.
Adultera lege eſt.] Theleſina enim, ne adulterii accuſaretur, a marito repudiata nubebat mœcho, atque conjugii nomine prætexebat adulterium. Sic erat adultera legitima, ut dixit epig. 76. lib. 5. & epig. 22. infra.
Mœcha ſimpliciore.] Illa quippe nullam fraudem facit legi, nec adulterat nuptias quas non contrahit.

Ad Severum in mores ſui temporis. VIII.

PRÆTORES duo, quatuor tribuni,
Septem cauſſidici, decem Poëtæ,
Cujuſdam modo nuptias petebant
A quodam ſene: non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

Duo pratores, quatuor tribuni, ſeptem cauſſidici, decem Poëta, paulo ante rogabant quendam ſenem conjugium cujuſdam puellæ: *ille ſine mora tradidit virginem praconi Eulogo. O Severe, quid egit dignum ſtulto?*

Pratores duo.] Per ſe patet hoc epigramma, bonas nempe artes contemni, præcones vero & citharœdos pluris fieri: quod jam dixit epig. 57. lib. 5.
Dignum quid fatuo.] Imo ſapienter fecit; nam tunc præconis ars erat pecunioſa, aliæ autem honeſtiores artes ſpernebantur. Legunt alii,

Dic nunquid fatue, Severe, fecit?

Ad Lævinum fictum equitem. IX.

IN Pompeiano dormis, Lævine, theatro,
Et quereris, ſi te ſuſcitat Oceanus?

O Lævine, dormis in theatro Pompeii: attamen quereris, ſi Oceanus te ſuſcitat.

Si te ſuſcitat.] Dormire ſe ſimulabat Lævinus, ne ex quatuordecim ſubſelliis ejiceretur, cum cenſum equeſtrem non haberet. Illum irridet Poëta, & ludit in ambiguitate hujus verbi *ſuſcitat*, id eſt removet: alias poteſt ſignificare, a ſomno excitat. Oceanus vero erat deſignator, cui curæ erat unicuique locum ſuum aſſignare, de quo diximus epig. 94. lib. 3.

Petit latenter a Domitiano pecuniam. X.

PAUCA Jovem nuper cum millia forte rogarem,
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille, Jovi, ſed millia nobis
Nulla dedit: pudeat pauca rogaſſe Jovem.
At quam non tetricus, quam nulla nubilus ira,
Quam placido noſtras legerat ore preces:
Talis ſupplicibus tribuit diademata Dacis,
Et Capitolinas itque reditque vias:
Dic precor, ô noſtri, dic conſcia virgo Tonantis,
Si negat hoc vultu, quo ſolet ergo dare?
Sic ego; ſic breviter, poſita mihi Gorgone Pallas,
Quæ nondum data ſunt, ſtulte, negata putas?

Cum nuper forte peterem a Jove pauca millia, Ille donabit, inquit, qui mihi donavit ædem. Ille quidem donavit ædem Jovi, ſed nulla millia largitus eſt nobis: pudeat petiiſſe a Jove pauca. Sed quam non acerbus, quam nulla iracundia nubilus legerat noſtras rogationes! Tali fronte *concedit Dacis abjectis coronam, & petit Capitolium, & redit. Dic rogo, ô Virgo conſcia noſtri Tonantis, ſi recuſat hac fronte, qua igitur ſolet donare? Sic ego* quærebam: *ſic paucis Pallas* reſpondit *depoſita Gorgone: quæ nondum donata ſunt, ô fatue, credis ne recuſata?*

Pauca

Pauca millia.] Seſtertiûm nempe; non latenter imo aperte a Domitiano pecuniam petit Poëta.

Qui mihi.] Reſpondet Jupiter, in cujus honorem Capitolium incendio abſumptum reſtituit Domitianus. Suetonius in Domitiano cap 5.

Pudeat.] Alii *pudet heu.*] A magnis viris magna petere decet, & forte, ut intelligere videtur, Nihil dedit Jupiter, ſeu potius Cæſar, quod nihil dignum ipſo petierat Martialis.

Diademata] hoc eſt:, Dacis victis conceſſit uti ſuis legibus, epig. 3. lib. 5.

Et Capitolinis.] Et talis triumphans in Capitolium aſcendit.

Conſcia virgo.] Minerva familiare erat numen Domitiani. Vide epig. 1. lib. 4. Palladem aſtute interrogat Poëta, quod ipſum Domitianum indecenter interrogaret.

Noſtri Tonantis.] Domitiani.

Poſita Gorgone.] hoc eſt poſito clypeo, in cujus medio depictum erat caput Meduſæ dirum ac terribile, quod qui intuerentur, ſtatim in lapides commutabantur. Forte alludit Poëta ad ſimulachrum Palladis in Capitolio poſitum ſine Ægide; quod factum erat in gratiam Domitiani, cujus ſtatua Ægidem geſtabat, epig. 179. lib. 14.

Negata putas.] Quaſi dicat, Jamjam dabit.

In Marcum,

qui mirabatur nullam eſſe tunc veram amicitiam. XI.

QUOD non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes,
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turduſve dabatur Oreſti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras: me paſcit aquoſa Peloris,
Non minus ingenua eſt & mihi, Marce, gula.
Te Cadmæa Tyros, me pinguis Gallia veſtit:
Vis te purpureum, Marce, ſagatus amem?
Ut præſtem Pyladem, aliquis mihi præſtet Oreſtem:
Hoc non fit verbis: Marce, ut ameris, ama.

An mirum tibi videtur quod hoc ævo non exiſtat Pylades, nec Oreſtes? O Marce, Pylades potabat idem. Nec melior panis, aut turdus apponebatur Oreſti: at ambo habebant æqualem cœnam, atque eandem. Tu voras oſtrea Lucrina: me vero *alit aquoſa Peloris, ô Marce, non habeo gulam minus delicatam. Cadmæa Tyros te veſtit, me Galiia pinguis: O Marce, placetne ut* ego *ſagatus diligam te purpureum? Aliquis mihi præbeat Oreſtem, ut præbeam Pyladem: hoc non fit verbis. O Marce, dilige ut diligaris.*

Quod non ſit.] Cauſſam affert Poëta, cur nulla eſſet vera amicitia; quod nempe inter eos qui amici eſſe cuperent, nulla eſſet rerum communio. Vide epig. 43. lib. 2. & epig. 59. lib. 3. Pylades vero & Oreſtes inter ſe fuerunt conjunctiſſimi, quorum ſatis nota eſt hiſtoria. Vide etiam epig. 11.

Tu Lucrina.] Lacus Lucrini oſtrea optimi ſunt ſaporis; epig. 59. lib. 3.

Aquoſa Peloris.] Oſtrei genus eſt Pelôris, quam aquoſam dicit, hoc eſt flaccidam; nempe ſine callo, ut ait Raderus, quo multum commendantur oſtrea.

Cadmæa Tyros] hoc eſt, te veſtit purpura ex Tyro, me vero tegit ſagum Gallicum rude & craſſi fili, epig. 19. lib. 4.

Non fit verbis.] ſed re. Seneca epiſt. 9. *Ego tibi monſtrabo amatorium ſine medicamento, ſine herba, ſine ullius veneficii carmine. Si vis amari, ama.*

De

De Fabulla ornata comis emptitiis. XII.

JURAT capillos eſſe, quos emit, ſuos
Fabulla: numquid illa, Paulle, pejerat?

Fabulla jurat ſuos eſſe crines, quos mercata eſt. O Paulle, numquid illa pejerat?

Jurat.] Ludit in hac voce *ſuos*: Meum enim eſt quod mihi natura tribuit, vel quod ab alio emi. Epig. 20. lib. 2.
Nam quod emas, poſſis dicere jure tuum.
Unde Fabulla nec jusjurandum, nec fidem negligebat, licet crines non nativos ſuos eſſe diceret.

De ſtatua Juliæ. XIII.

QUIS te Phidiaco formatam, Julia, cœlo,
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacita reſpondet imagine Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore decor.
Ludit Acidalio, ſed non manus aſpera, nodo,
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Ut Martis revocetur amor ſummique Tonantis,
A te Juno petat ceſton, & ipſa Venus.

O Julia, quis non credat te effictam cœlo Phidiæ, aut opus artis Palladiæ? Candida Lygdos ſimulachro non ſilente reſpondet, & naturalis pulchritudo micat in ore ſereno. Manus at tenera ludit baltheo Veneris, quem eripuit ex tuo collo, ô parve Cupido. Juno & ipſa Venus a te petat balthenm, ut revocetur amor Martis & ſupremi Jovis.

Quis te Phidiaco.] Amore Juliæ, ut vidimus jam epig. 3. ſupra, ardebat Domitianus, cui ſtatuam miro artificio elaboratam erigi curavit. De Phidia ſculptore nobiliſſimo dictum epig. 35 lib. 3.

Palladia artis.] Præſtantiora opera Palladi, ut artium inventrici, tribuuntur.

Candida Lygdos.] hoc eſt marmor candidiſſimum Lygdinum dictum, in monte Tauro repertum, epig. 42. infra, quod formam Juliæ ſic repræſentabat, ut loqui videretur.

In ore decor.] Turnebus lib. 23. cap. 28. legit *in ore liquor* pro mollitudine quadam & teneritate. Gronovius vero ſic explicat: *Liquor vivus* eſt ſuccus ille & ſanguis faciei, qui ſplendet e viventi, viva, veraque facie: ille fulget in hac ſtatua, loqui putes, & vivo ſucco os accendi.

Ludit Acidalio nodo.] hoc eſt, blanda manu Julia gerit ceſton Veneris, quæ dicta eſt Acidalia ab Acidalio fonte in Bœotia, in quo lavare Gratiæ dicebantur: in eo autem cingulo omnes Gratiæ & Veneres inerant, quo qui percutiuntur, percutientis amore accenduntur.

Juno petat.] hoc eſt, ſi Juno Jovem ſibi conciliare velit, & Venus Martem, utantur baltheo quo Domitianum percuſſit Julia. His verbis indicat Poëta Juliam eſſe pulchriorem Junone, & ipſa Venere.

In Laberium Poëtam oſtentatorem. XIV.

VERSUS ſcribere poſſe te diſertos
Affirmas, Laberi; quid ergo non vis?
Verſus ſcribere qui poteſt diſertos,
Non ſcribat, Laberi, virum putabo.

O Laberi, aſſeveras te poſſe componere docta carmina: cur igitur non places? qui poteſt condere docta carmina, ô Laberi, non condat, æſtimabo eum virum.

Verſus ſcribere.] fictum eſt nomen hujus Laberii: alterius vero mimorum ſcriptoris meminit Macrobius lib. 2. Saturn. cap. 7. Suetonius in Julio cap. 39.

Verum

Virum putabo.] hoc eſt, fortiſſimi eſſe animi eum putabo, qui famam nominis ſui contemnat, & qui verſus diſertos cum poſſit ſcribere, ſe tamen a ſcribendo cohibeat. Sic Laberium carpit, qui ſane a ſcribendo non ſe abſtinuiſſet, ſi verſus facere diſertos valuiſſet, ut ipſe jactabat.

De formica ſuccino incluſa. XV.

DUM Phaëtontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem ſuccina gutta feram:
Sic modo quæ fuerat vita contemta manente,
Funeribus facta eſt nunc pretioſa ſuis.

Dum formica errat in umbra populea, gutta electri intricavit exilem feram: ſic quæ paulo ante nullius erat pretii dum viveret, nunc evaſit pretioſa ſua morte.

Dum Phaëtontea.] Dum formica reperet ſub frondibus populorum, in quas converſæ fuerunt ſorores Phaëtontis, in liquorem ſuccini e populo fluentis lapſa eſt, quo implicita lucebat nobilem ſortita tumulum. Idem argumentum eſt de ape epig. 32. & de vipera epig. 59. lib. 4.

XVI.

In Cinnamum qui ſyllabam detraxerat ex ſuo nomine. XVII.

CINNAM, Cinname, te jubes vocari;
Non eſt hic, rogo, Cinna, barbariſmus:
Tu ſi Furius ante dictus eſſes,
Fur iſta ratione dicereris.

O Cinname, vis appellari Cinna. Quæſo, ô Cinna, nonne eſt hic barbariſmus? Si prius tu vocatus fuiſſes Furius, hac ratione vocareris Fur.

Cinname] Exemplo Furii & Furis allato Poeta irridet hunc Cinnamum, qui detracta ultima ſui nominis ſyllaba Cinnam vocari ſe jubebat, ut nempe ab antiqua Cinnarum ſtirpe genus ſuum repeteret.

Barbariſmus.] Eſt cum verbum aliquod vitioſe profertur. Cinnamus tonſor fuit, de quo epig. 63. lib. 7.

Ad Priſcum de Salonino mortuo. XVIII.

SANCTA Salonini terris requieſcit Iberis,
Qua melior Stygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas; nam, qui te, Priſce, reliquit,
Vivit, qua voluit vivere parte magis.

Sancta umbra Salonini requieſcit in terris Iberis, qua probior non ſpectat ſedes tartareas. At non licet mœrere: nam, ô Priſce, qui te reliquit, vivit ea parte qua magis cupiit vivere.

Sancta Salonini.] Manes a veteribus ſancti proprie dicti ſunt. Vide Macrobium lib. 3. Saturn. cap. 3. Iberus *Ebro* fluvius Hiſpaniæ Tarracon.

Sed lugere nefas.] Nam Saloninus mortuus in te, ô Priſce, qui alter es Saloninus, vivit, & præterea vivit fama & gloria recte factorum. Sic Horatius lib. 3. ode 30.

Non omnis moriar: multaque pars mei
Vitabit Libitinam.

In

In Poſtumum ineptum cauſſidicum. XIX.

NOn de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis eſt mihi de tribus capellis:
Vicini queror has abeſſe furto:
Hoc judex tibi poſtulat probari.
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,
Et Sullas, Marioſque, Mucioſque
Magna voce ſonas, manuque tota.
Jam dic, Poſtume, de tribus capellis.

Habeo controverſiam non de vi, nec occiſione, nec veneno, at de tribus capellis. Expoſtulo has deeſſe furto propinqui. judex petit probationem hujus furti. Tu magna voce, & tota manu clamas Cannas, bellum Mithridaticum, & perjuria furoris Punici, & Sullas, & Marios, & Mucios. Jam, ô Poſtume, fac verba de tribus capellis.

De tribus capellis.] Fac verba de re cujus controverſia movetur, nec figurarum tumore & vanâ rerum alienarum a noſtra cauſſæ commemoratione judices obtundas.

Cannas.] Ignobilis eſt Apuliæ vicus, ad quem funditus ab Hannibale cæſi ſunt Romani: quam cladem fuſe deſcribit Livius.

Mithridaticum.] geſtum a Lucullo, Sulla, alii Sylla, & Pompeio contra Mithridatem.

Et perjuria.] Silius Italicus lib. 1. de bello Punico ſic canit:

——— *ter Marte ſiniſtro*
Juratumque Jovi fœdus conventaque patrum
Sidonii fregere duces, &c.

Omnibus vero notum civile bellum inter Syllam & Marium.

Mucios.] Porſennæ bellum intelligit, in quo Mucius Scævola manu in ignem immiſſa immortalem gloriam conſecutus eſt, epig. 22. lib. 1.

Manuque tota.] hoc eſt omni conatu, totis viribus geſtum agens.

Jam dic.] Invehitur in cauſſidicos, qui otioſorum controverſias rhetorum a foro aliena proponebant, nec ad rem quicquam dicebant.

In Phœbum fœneratorem. XX.

MUTUA te centum ſeſtertia, Phœbe, rogavi,
Cum mihi dixiſſes, exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus,
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

O Phœbe, ante petii centum ſeſtertia *mutuo, poſteaquam mihi dixeras, igitur nihil poſtulas? inquiris, hæres, differs, & decem diebus affligas te & me: ô Phœbe, jam oro, recuſa.*

Exigit ergo nihil.] His verbis ſæpius Martialem hortatus fuerat Phœbus, ut ab eo aliquid peteret: jam vero cum ille petiiſſet centum ſeſtertia, & quidem mutuo, Phœbus non auſus aperte negare longa mora ſe & Poëtam cruciabat: itaque illum rogat Martialis, ut tandem neget, cum nihil gravius ſit quam diu pendere, epig. 42. infra.

De Ianthide & Stella conjugibus. XXI.

PERPETUAM Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit: Plus dare non potui.

Dum Venus hilaris copulat Ianthida in perpetuum cum Poëta Stella, dixit: Nequi-

Hæc

Hæc coram domina: ſed nequius illud in aurem,
Tu ne quid pecces exitioſe vide.
Sæpe ego laſcivum Martem furibunda cecîdi,
Legitimos eſſet cum vagus ante toros.
Sed poſtquam meus eſt, nulla me pellice læſit:
Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & arcano percuſſit pectora loro.
Plaga juvat: ſed tu jam dea cæde duos.

vi plus donare. Hæc præſenti domina: at garriit in aurem illud improbius, Tu cave, ô improbe, ne quid pecces. Ego furens crebro percuſſi laſcivum Martem, cum vagaretur ante legitimum connubium. At ex quo meus eſt, non me offendit ulla concubina; Juno optaret habere Jovem ita temperantem. Locuta eſt, & ſecreto balthe0 læſit cor. Vulnus placet: at tu, ô diva, jam percute duos.

Perpetuam Stellæ.] De Stella lib. 1. epig. 8. Qui Violantillam, cujus amore jam diu deperibat, duxit uxorem. Violantilla autem græce dicitur Ianthis ab ἴον viola, & ἄνθος flos.

Coram domina.] Violantilla.

Ne quid pecces.] Amori Stellæ Inſultat Venus illum monens, ne Violantillæ anteponat aliam puellam.

Cecidi.] Ceſtos de quo ſupra epig. 13. ut ſcilicet mihi Martem conciliarem.

Eſſet vagus.] Alii *Iſſet vagus.*] hoc eſt, cum antequam ipſi nuberem, mœcharetur. Legitimum Veneris maritum fuiſſe Martem vix reperias; ſed idem hic de Venere dici poſſe exiſtimo, quod de Didone Virgil. lib. 4. Æneid. verſu 171.

Nec jam furtivum Dido meditatur amorem,
Conjugium vocat, hoc prætexit nomine culpam.

Arcano loro.] hoc eſt, ceſto cujus erat arcana virtus, epig. 13. ſupra.

Plaga juvat.] Placet Stellæ.

Cæde duos.] Ut mutuo amore ardeat Violantilla.

In Proculinam adulteram. XXII.

QUOD nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modo, nunc facis maritum,
Ne lex Julia te notare poſſit:
Non nubis, Proculina, ſed fateris.

O Proculina, quod nubis mœcho, & nunc facis maritum paulo ante adulterum; ne lex Julia queat te punire: O Proculina, non nubis, at confiteris.

Ne lex Julia.] Quæ vetabat adulteria, epig. 7. ſupra, & 75. lib. 1.

Sed fateris.] Te cum illo mœchatam fuiſſe.

XXIII.

De Cariſiano paupere. XXIV.

NIL laſcivius eſt Cariſiano:
Saturnalibus ambulat togatus.

Nihil petulantius eſt Cariſiano: togatus incedit Saturnalibus.

Saturnalibus.] Quo tempore equites & ſenatores togam deponebant, & ſyntheſim, id eſt veſtem cœnatoriam aſſumebant, epig. 1. lib. 14. Cum vero Cariſianus pauper non haberet ſyntheſim, ſed tantum togam, ambulabat togatus. Ludens autem Poëta paupertatis cauſſam adſcribit laſciviæ, quaſi laſciviens contra morem incederet Cariſianus.

Ad Marcellinum militantem in Dacia. XXV.

MARCELLINE boni ſoboles ſincera parentis,
Horrida Parrhaſio quem tegit urſa jugo:
Ille vetus pro te, patriuſque quid optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta ſit ut virtus: ne te temerarius ardor
In medios enſes, ſævaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & eſſe decus.

O Marcelline, vera progenies patris probi, quem tegit urſa horrida cælo Septentrionis: audi quid expetat pro te ille antiquus, & patrius amicus, & ſerva hæc vota corde memori: ut virtus tua ſit provida, ne ardor temerarius te rapiat in medios gladios, & fera tela. Carentes ratione expetant bella & ſævum Martem: tu potes eſſe miles, & ornamentum patriæ.

Horrida.] Marcellinus iſte militabat in Dacia, hodie *Moldavia, &c.* epig. 79. lib. 7. & epig. 46. lib. 9. ad eundem Marcellinum.

Et Getici tuleris ſidera pigra poli.

Strabo lib. 7, Γέτας μὲν, τοὺς πρὸς τὸν Πόντον κεκλιμένους, καὶ πρὸς τὴν ἕω. Δάκους δὲ, τοὺς εἰς τ' ἀναντία πρὸς Γερμανίαν, καὶ τὰς τοῦ Ἴστρου πηγάς, οὓς οἶμαι Δάους καλεῖσθαι τὸ παλαιόν. Getæ qui verſus Pontum & Orientem inclinant: Daci qui in diverſum ad Germaniam, & Iſtri fontes vergunt, quos puto antiquitus eſſe Davos appellatos.

Jugo Parrhaſio.] hoc eſt, Septentrione, nempe ſub urſa quæ dicta eſt Parrhaſia, ab Arcadiæ urbe unde erat Caliſto in urſam a Jove commutata. Vide epig. 11. lib. 4.

Patriuſque.] Ex his verbis colligit Domitius Marcellinum fuiſſe Hiſpanum Martialis popularem, ſed potius a patre Marcellini patrius amicus fuiſſe mihi videtur.

Bella velint.] hoc eſt, temere pugnent furioſi; nec enim vetat Marcellinum pugnare, ſed tantum monet, ne in hoſtes temere irruat.

Tu potes.] Potes patriæ eſſe ornamento tempore belli, & pacis. Legunt alii,

Tu potes & patris miles, & eſſe duce.

quæ lectio non placet.

XXVI.

Ad Nepotem, quem hortatur ad genialem vitam. XXVII.

BIs vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Eſt tibi, quæ patrii ſignatur imagine vultus,
Teſtis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoſo nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, ſit locuples, ſed potet filia muſtum.
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæcuba non ſolos vindemia nutriat orbos:
Poſſunt & patres vivere, crede mihi.

O Nepos bis vicine (nam tu etiam habitas in locis *propinquis Floræ, atque etiam in antiquis Ficeliis) habes filiam teſtem maternæ caſtimoniæ, quæ refert imaginem paterni vultus. Nihilominus ne nimis te abſtineas a veteri Falerno; & potius relinque cados plenos pecunia. Filia ſit pia, ſit dives, ſed bibat muſtum. Amphora nunc recens ſeneſcat cum domina. Cæcuba vindemia non alat ſolos orbos: licet & patribus vivere, mihi adhibe fidem.*

Bis

Bis vicine.] Duplici modo Nepotem ſibi eſſe vicinum dicit Poëta : primo quidem Romæ, circa templum Floræ, de qua epig. 23. lib. 5. tum in Sabinis in Ficeliarum oppido, inter quod & Nomentum Martialis prædium habuit. Sic Cluverius Ital. lib. 2. cap. 9.

Tu tamen.] Licet habeas filiam, noli tamen nimium defraudare genium : ſufficiet enim ſi illi cados pecunis plenos reliqueris; ipſe porro bibe Falernum a multis annis reconditum.

Muſtum.] hoc eſt, vinum annoſum ne relinquas filiæ ; ſed muſtum, ſeu vinum recens, quod ipſa leverit, & quod cum ipſa ſimul conſenuerit.

Cæcuba.] Non ſolum iis qui liberis carent, bibere vinum cæcubum, ſed & iis qui liberos habent, liceat hilariter vivere. De vino cæcubo vide epig. 115. lib. 13.

Epitaphium Glauciæ ad viatorem. XXVIII.

LIBERTUS Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciæ breves patroni,
Hoc ſub marmore Glaucias humatus,
Juncto Flaminiæ jacet ſepulchro:
Caſtus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis ſenis modo meſſibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas viator.

Glaucias ille cognitus libertus Melioris, qui interiit tota Roma mærente, delicia breves patroni dilecti, hoc ſub marmore ſepultus jacet tumulo juncto via Flaminia : purus moribus, integer pudore, promptus ingenio, florens pulchritudine: Puer adjungebat vix unum annum duodecim meſſibus paulo ante abſolutis. O viator qui luges caſum ejuſmodi, nihil lugeas deinceps.

Libertus Melioris.] Vide apud Statium lib. 2. Sylvarum, *Epicedion in Glauciam Melioris.* Melior Atedius vir ſane clariſſimus fuit, ad quem ſunt Statii arbor & pſittacus.

Flaminia.] via nempe extra urbem, ad quam frequentes erant tumuli.

Velox ingenio.] Homerum enim recitabat, ſtupentibus omnibus. Vide Statium loco citato.

Meſſibus.] hoc eſt annis. Quidam male legunt *menſibus* ; nam quod ingenium bimulo?

Nil fleas.] hoc eſt, ô viator qui mortem hujus pueri defles, opto nihil habeas unquam deflendum: id eſt, felix eſto.

De eodem XXIX.

NON de plebe domus, nec avaræ verna cataſtæ,
Sed domini ſancto dignus amore puer:
Munera cum poſſet nondum ſentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum, quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis eſt ætas, & rara ſenectus:
Quidquid amas, cupias non placuiſſe nimis.

Puer fuit *non verna plebeiæ domus, nec avara cataſtæ, at dignus ſancto amore heri* ſui : *Glaucia jam erat libertus Melioris, cum nondum poſſet intelligere dona patroni. Hoc conceſſum moribus & pulchritudini, quis ſuavior illo? aut quis Apollineo ore formoſior fuit? Eximia ſortiuntur brevem ætatem, & raram ſenectam: Optes non arridere nimis quicquid diligis.*

Non de plebe domus.] Lege epigramma præcedens. Glaucia, inquit, non erat de plebe ſervili, nec verna venalitius, qui cum reliquis ſervis in cataſta exponeretur. Erat autem cataſta locus, vel potius machina lignea longa compedis inſtar, ubi venales

venales ſervi exponerentur. Avaram dixit, quia avari erant mangones, qui ex venditione ſervorum quæſtum faciebant.

Aut quis.] hoc eſt, quis vel etiam formoſus ut Apollo fuit pulcbrior Glaucia?

Immodicis.] Quibus eſt præcox ingenium, & gratiſſima infantia, ii cito moriuntur. Hoc dicere videtur Poëta ſecundum impiam opinionem, qua credebant antiqui nimiæ hominum gloriæ deos invidere.

Cupias non placuiſſe.] ne cito pereat.

In Pætum
qui tarde dederat quod promiſerat. XXX.

SEx ſeſtertia ſi ſtatim dediſſes,
Cum dixti mihi, Sume, tolle, dono;
Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cum dederis diu moratus,
Poſt ſeptem, puto, vel novem Kalendas;
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex ſeſtertia, Pæte, perdidiſti.

Si ſubito donaſſes ſex ſeſtertia, cum mihi dixiſti; Accipe, aufer, largior, ô Pæte eſſem tibi debitor ducentorum. Sed cum diu cunctatus modo donaveris, poſt ſeptem, opinor, vel novem menſes; placetne tibi dicam aliquid verius veritate? O Pæte, amiſiſti ſex ſeſtertia.

Sex ſeſtertia.] Poëtæ daturum ſe promiſerat Pætus, quæ ſi donaſſet ſine mora, tantum illi debuiſſet Martialis, quantum pro ducentis.

Perdidiſti.] fere enim nulla eſt gratia tarde conceſſa: at vero bis dat qui cito dat.

XXXI.

De morte Othonis. XXXII.

CUM dubitaret adhuc belli civilis Enyo
Forſitan & poſſet vincere mollis Otho,
Damnavit multo ſtaturum ſanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato dum vivit, ſane vel Cæſare major;
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

Cum Enyo belli civilis eſſet adhuc in ancipiti, & forte effœminatus Otho poſſet ſuperare, improbavit Martem non ſtaturum niſi multo ſanguine, & transfodit nudum pectus manu non dubia. Cato, dum vivit, ſit hercle major vel ipſo Cæſare; dum interit, an fuit major Othone?

Cum dubitaret.] Enyo, id eſt Bellona Martis ſoror, cum adhuc dubitaret cui victoriam concedere, an Vitellio, an Othoni. Vide Suetonium in Othone.

Damnavit Martem.] Hoc eſt bellum, quod ſtare ſeu ceſſare nequibat ſine multo ſanguine, niſi forte ſumas ſtare pro conſtare. *Staturum.*] Legunt alii *ſaturatum*, vel *ſaturum jam.* Prior lectio magis placet.

Numquid major.] Deſperatis enim rebus, metu hoſtium ſe interfecit Cato: Otho vero prope integris pectus transfodit, unde moriendo plus gloriæ quam Cato adeptus videtur.

XXXIII.

Ad Diadumenum puerum formoſum. XXXIV.

BASIA da nobis, Diadumene, preſſa; quot inquis?
Oceani fluctus me numerare jubes;
Et maris Æ æi ſparſa per litora conchas,
Et quæ Cecropio monte vagantur apes;
Quæque ſonant pleno voceſque, manuique theatro,
Cum populus ſubiti Cæſaris ora videt.
Nolo quot arguto dedit exorata Catullo
Lesbia: pauca cupit, qui numerare poteſt.

O Diadumene, liba nobis oſcula preſſa: quot ais? Imperas a me recenſeri fluctus Oceani, & conchas ſparſas per litora maris Ægæi, atque apes quæ errant in monte Cecropio, & voces & manus quæ applaudunt pleno theatro, cum populus intuetur vultum repentini Cæſaris. Nolo quot exorata Lesbia libavit concinno Catullo: pauca optat, qui poteſt recenſere.

Baſia da nobis.] De Diadumeno jam actum epig. 62. lib. . & epig. 47. lib. 5.

Et quæ Cecropio,] Hymettum intellige, de quo Pauſanias in Atticis: Υ'μηττος φυτ *νόμας μελίτταις ἐπιτηδειοτάτας*. Hymettus paſtiones habet apibus aptiſſimas. Cecropius vero dicitur, id eſt Atticus.

Nolo quot.] Lege Catulli epig. 5. ad Lesbiam:

Da mihi baſia mille, deinde centum,
Dein mille altera, dein ſecunda centum,
&c.

Hæc vero baſia utpote numerabilia pauca eſſe exiſtimat noſter Poëta.

Ad Cæcilianum moleſtum cauſſidicum. XXXV.

SEPTEM clepſydras magna tibi voce petenti,
Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis: vitreiſque tepentem
Ampullis potas ſemiſupinus aquam.
Ut tandem ſaties voceinque, ſitimque, rogamus,
Jam de clepſydra, Cæciliane, bibas.

O Cæciliane, judex non libenter tibi poſtulanti magna voce conceſſit ſeptem clepſydras. Sed tu profers multa diu: & ſemiſupinus bibis vitreis phialis tepentem aquam. Ut tandem expleas vocem, & ſitim, oramus, ô Cæciliane, jam potes de clepſydra.

Septem clepſydras.] Clepſydra ſeu hydrologium, aquarium eſt horologium. Vaſculum quippe erat aut ex vitro, aut ex alia materia, per quod aqua incluſa guttatim defluens dimetiebatur tempus. Nam oratoribus in foro ex more Athenienſium præſcriptum erat tempus: attamen ſæpe liberæ erant actiones, nec ad certum tempus dicere jubebantur patroni. Quantum vero temporis dimenſa fuerit una clepſydra, mihi compertum non eſt. Sunt qui ſingulas horas ſingulis clepſydris definiant, in qua ſententia eſt Domitius: alii clepſydræ mediam horam, alii tribus clepſydris horam tribuunt. Plinius Junior lib. 2. epiſt. 11. ſic de clepſydra: *Dixi*, inquit, *horis pene quinque: nam decem clepſydris quas ſpatioſiſſimas acceperam, ſunt additæ quatuor.* Niſi hic locus varie legeretur, rem definiret; etenim alii legunt pro decem clepſydris, viginti, alii duodecim, alii tribus; tandem pro longo temporis ſpatio ſeptem clepſydras hîc poſuit Poëta.

Vitreiſque.] Nonnunquam autem comediſſe, & bibiſſe oratores in ipſa actione diſce a Quintiliano lib. 11. cap. ultimo. *Bibere*, inquit, *aut etiam eſſe inter agendum, quod multis moris fuit, & eſt quibuſdam ab oratore meo procul abſit, &c.*

Jam de clepſydra.] Aquam bibe, ut ineptæ tuæ orationi finem breviter imponas.

XXXVI.

XXXVI.

XXXVII.

De filio Reguli, cujus infantis adhuc indolem laudat. XXXVIII.

ADſpicis ut parvus, nec adhuc trieteride plena,
Regulus auditum laudet & ipſe patrem;
Maternoſque ſinus viſo genitore relinquat,
Et patrias laudes ſentiat eſſe ſuas?
Jam clamor centumque viri, denſumque coronæ
Vulgus, & infanti Julia templa placent.
Acris equi ſoboles magno ſic pulvere gaudet,
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.
Dî, ſervate, precor, matri ſua vota, patrique,
Audiat ut natum Regulus, illa duos.

Videſne ut parvus Regulus, nec adhuc tribus annis peractis, celebret & ipſe auditum genitorem; & deſerat gremium genitricis conſpecto patre, atque intelligat decus paternum eſſe ſuum? Jam clamor, & centum viri, & plebs frequens cœtus, & Julia templa sunt jucunda infanti. Sic progenies fortis equi lætatur magno pulvere; ſic vitulus tenera fronte appetit pugnam. O dii, ſervate, oro, ſua vota genitrici, ut Regulus audiat filium, illa vero ambos.

Nec adhuc trieteride.] Quæ eſt ſpatium trium annorum.

Regulus.] Filius ſcil. infans jam lætabatur cum orantem in foro patrem audiret. Vide Plinium juniorem epiſt. 2. lib. 4. ubi deſcribit mortem hujus pueri.

Centumque viri.] Erant judices quorum munus deſcribit Cicero lib. 1. de Oratore.

Julia templa.] Alii Julia tecta. Juliam baſilicam intellige, in qua ſcil. jus reddebant centum viri, quos ingens populi multitudo circumſtabat. Lege Plinium jun. epiſt. 21. lib. 5.

Acris equi.] Videtur reſpicere illud Horatii,

Fortes creantur fortibus.

Dî ſervate.] Solennis antiquorum bene precandi formula.

Audiat ut natum.] Orantem ſcilicet. *Illa duos*: mater nempe audiat maritum, & aliquando filium agentem cauſſas.

In Cinnam de adulteriis uxoris. XXXIX.

PAter ex Marulla, Cinna, factus es ſeptem
Non liberorum, namque nec tuus quiſquam,
Nec eſt amici, filiuſve vicini;
Sed in grabatis, tegetibuſque concepti
Materna produnt capitibus ſuis furta.
Hic qui retorto crine Maurus incedit,
Sobolem fatetur eſſe ſe Cogiſantræ:
At ille ſima nare, turgidis labris;
Ipſa eſt imago Pannici palæſtritæ;
Piſtoris eſſe tertium quis ignorat,

O Cinna ex Marulla uxore ſuſcepiſti ſeptem non liberos, namque nec quiſquam eſt tuus, nec filius amici, aut vicini; at concepti in grabatis, & tegetibus indicant ſuis capitibus adulteria matris. Hic Maurus, qui ambulat retorta coma, fatetur ſe eſſe progeniem Cogiſantræ: ſed ille depreſſa nare, tumidis labris, ſimillimus eſt Pannico palæſtritæ: quis neſcit tertium eſſe Piſtoris,

Quicumque lippum novit, & videt Damam?
Quartus cinæda fronte, candido vultu,
Ex concubino natus eſt tibi Lygdo:
Præcide ſi vis filium, nefas non eſt.
Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
Quæ ſic moventur, ut ſolent aſellorum,
Quis morionis filium neget Gyrthæ?
Duæ ſorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique ſunt Carpi.
Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
Si ſpado Corculus, Dindymuſque non eſſet?

quicumque cognovit & ſpectat lippum Damam? . . . Quis vero inficietur filium eſſe Sannionis Gyrthæ hunc acuto capite, atque auribus longis, quæ ſic moventur, ut ſolent aſellorum? duæ ſorores, illa nigra, & hæc rufa genitæ ſunt a Croto choraula, atque a Carpo villico. Jamque haberes gregem plenum hybridarum, ſi Corculus & Dindymus non eſſent ſpadones?

Pater ex Marulla.] Adulteria Marullæ facete narrat, quæ ſervorum amore debacchaeretur.
Sed in grabatis.] hoc eſt lectis ſervorum propriis, & tegetibus, hoc eſt matris, quibus utebantur meretrices pro lectis. Juven. ſat. 6. de Meſſalina Claudii uxore loquens ſic ait.
Anſa Palatino tegetem præferre cubili.
Cogiſantræ.] Servi Mauri. Legunt alii *coci ſantræ*.
Palæſtritæ.] Pannici dantis operam palæſtræ, epig 57. lib. 3.
Et videt Damam.] Tertius vero filius lippus genitus erat a piſtore Dama, qui & ipſe lippus erat.
Gyrthæ.] Alii *Gyrrhæ*.
Jamque hybridarum.] Hybrida eſt fœtus ex imparibus parentibus, ut ex apro, & ſue; ſic filios ex matre ingenua & patre ſervo hybridas vocat Poëta.
Si ſpado Corculus.] Alii *Coreſus*.

Ad Lycorim quam amaverat olim. XL.

FOEMINA præferri potuit tibi nulla, Lycori,
Præferri Glyceræ fœmina nulla poteſt.
Hæc erit hoc, quod tu: tu non potes eſſe, quod hæc eſt.
Tempora quid faciunt! hanc volo, te volui.

O Lycori, nulla olim *mulier potuit tibi anteponi, nulla* nunc *mulier poteſt anteponi Glyceræ. Hæc fiet hoc quod tu es: tu nequis eſſe quod hæc eſt. Quid efficiunt tempora! Hæc placet mihi, tu placuiſti.*

Hæc erit hoc.] Fiet anus.
Tu non potes.] Fieri juvenis.

In raucum Poëtam colla lana tegentem. XLI.

QUI recitat lana fauces, & colla revinctus,
Hic ſe poſſe loqui, poſſe tacere negat.

Qui recitat gutture & collo circumdato lana, hic affirmat ſe nec poſſe loqui, nec poſſe ſilere.

Qui recitat.] Raucum hunc Poëtam carpit Martialis: etenim cum ille faucibus focale adhiberet, ne frigore corriperetur, oſtendebat ſe non poſſe niſi ægre loqui: oſtendebat pariter ſe tacere non poſſe, cum licet raucus vellet recitare. Vide epig. 41. lib. 4. & Gellium lib. 1, cap. 15. de inani loquacitate. *Epicarmium quoque*, inquit, *illud non inſcite ſe habet.*

Οὐ λέγειν δεινὸς, ἀλλὰ σιγᾷν ἀδύνατος.

Ex quo profecto ſumptum eſt: qui cum loqui non poſſet, tacere non poterat.

Or

De Etruſci thermis. XLII.

ETRUSCI niſi thermulis laveris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ ſic tibi blandientur undæ,
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinueſſa, fervidique
Fluctus Paſſeris, aut ſuperbus Anxur,
Non Phœbi vada, principeſque Baiæ.
Nuſquam tam nitidum micat ſerenum:
Lux ipſa eſt ibi longior, dieſque,
Nullo tardius a loco recedit.
Siccos pinguis onyx anhelat æſtus.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore ſaxa,
Quæ Phryx, & Libys altius cecîdit,
Et flamma tenui calent Ophitæ.
Ritus ſi placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Cruda virgine, Martiaque mergi:
Quæ tam candida, tam ſerena lucet,
Ut nullas ibi ſuſpiceris undas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis, & aure me ſupina,
Jamdudum quaſi negligenter audis:
Illotus morieris, Oppiane.

Oppiane, interibit illotus, niſi laveris thermulis Etruſci. Nulla aqua ſic tibi palpabuntur, nec fontes Aponi intactis puellis, non mollis Sinueſſa, & calidi fluctus Paſſeris, aut altus Anxur, nec vada Phœbi, & Baiæ nobiliſſimæ. Nullibi ſerenitas tam nitida ſplendet: lux ipſa eſt longior illic, nec ſerius dies abit ab ullo loco. Onyx pinguis emittit ſiccos fervores. Illic metalla Taygeti vireſcunt, & varia pulchritudine contendunt lapides, quos altius excidit Phrygius & Afer, atque Ophitæ fervent lento igne. Si mores Lacedæmoniorum tibi arrideant, contentus arido vapore potes immergi in frigidam aquam virginem, atque Martiam: quæ tam pura & tam nitida micat, ut ſuſpiceris nullas eſſe aquas illic, & putes ſplendere Lygdinum marmor vacuum. Non auſcultas, & jam diu quaſi oſcitanter me audis aure negligente. Oppiane, interibis illotus.

Etruſci niſi.] Papinius lib. 1. Sylvarum balneum Etruſci fuſe deſcribit.

Illotus.] Aliæ enim aquæ ſordes tuas, & malum colorem, de quo epig. 3. lib. 7. eluere non poterunt.

Nec fontes Aponi.] Juxta Patavium. Suetonius cap. 14. in Tiberio, *rudes puellis.* Caſſiodorus epig. 39. lib. 2. ait lavacrum illud ſingulari pudicitiæ diſciplina ſanctum eſſe; in eam enim aquam in qua viri recreantur, ſi mulier deſcendat, calore exuritur. Vel forte Poëta reſpicit ad Patavinarum pudicitiam, quam commendat Plinius junior epiſt. 14. lib. 1. & Poëta noſter epig. 17. lib. 11.

Mollis Sinueſſa.] Urbs Campaniæ maritima, hodie, ut aiunt, *Rocca di Mondragone.* Tacitus lib. 12. Annalium de Claudio: *Refovendis viribus mollitie cœli, & ſalubritate aquarum Sinueſſam pergexit.*

Fluctus Paſſeris.] Aquæ blandiſſimæ in Campania ad mare interum, ut putant interpretes. De his nihil reperi.

Anxur] hodie *Terracina*, epig. 1. lib. 5.

Phœbi vada] Cumanum litus intelligunt interpretes, ubi nempe celebre fuit Apollinis templum, Virgilius 6. Æneid. Cluverius Italiæ lib. 2. cap. 2. intelligit aquas Apollinares calidas, & nobiles olim *Cæretanas* dictas, juxta Cære Etruriæ oppidum.

Pinguis onyx.] Genus quoddam marmoris de quo Plinius lib. 36. cap. 7. aliàs gemma, & vas etiam unguentarium dicitur. Onychem tamen in his thermis fuiſſe negat Papinius loco ſupra citato:

Mæret onyx longe, queriturque excluſus ophites.

Pinguis dicitur, hoc eſt *ſudans*, inquit Raderus. *Æſtus ſiccos*, nempe ſimiles radiis ſolis.

Taygeti.] montis in Laconia, in quo marmor, quod metallum vocat, cum tamen proprie non dicatur niſi de ferro, auro, &c.

Quæ Phryx.] hoc eſt ex Phrygia atque ex Libya.

Ophitæ.] marmor nempe maculis diſtinctum inſtar ſerpentis.

Ritus ſi placeant.] quos explicat ipſe Poëta

verſibus ſequentibus: hoc eſt, ſi placet ſudare ſicca cella, frigida vero lavare. De aqua virgine, ſic dicta quod fluens in urbem declinaret a rivo Herculis jam dictum epig. 2. lib. 5. de qua Plinius lib. 31. cap. 3. & ibidem de aqua Martia, ab Anco Martio rege, deinde a Q. Martio prætore in urbem invecta, ut aiunt interpretes.

Lygdon.] Locus nempe erat in Tauro monte, ubi marmor candidiſſimum.

Aure me ſupina.] Vide epig. 78. lib. 5. Auris ſupina ſignificat habitum prope dormientis, qui caput in humeros inclinat, & negligenter auſcultat.

Ad Caſtricum ruſticantem Baiis. XLIII.

DUM tibi felices indulgent, Caſtrice, Baiæ:
Canaque ſulphureis nympha natatur aquis:
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et caſa jugeribus non oneroſa ſuis.
Hîc mihi Baiani ſoles, molliſque Lucrinus:
Hic veſtræ mihi ſunt, Caſtrice, divitiæ.
Quondam laudatas quocunque libebat ad undas
Currere, nec longas pertimuiſſe vias.
Nunc urbi vicina juvant, facileſque receſſus,
Et ſatis eſt, pigro ſi licet eſſe mihi.

O Caſtrice, dum frueris amœnis Baiis; & natatur Nympha cana undis ſulphureis: quies villæ Nomentanæ me corroborat, & domus non gravis ſuo fundo. Hic fruor Baianis ſolibus, & molli Lucrino: hic, ô Caſtrice, fruor veſtris opibus. Olim placebat currere quocunque ad aquas commendatas, nec reformidare longum iter. Nunc ſeceſſus faciles, & loca juxta urbem placent, & ſufficit, ſi fas eſt mihi ſegni eſſe.

Canaque.] Senius eſt, natas in aqua cana, quia ſulphurea, & Nympham poſuit pro lympha, ſeu aqua.

Confirmant.] Ex hoc verbo licet colligere Martialem fuiſſe ægrotum; atque tunc incepiſſe convaleſcere in agro ſuo Nomentano non procul ab urbe, de quo epig. 38. lib. 2.

Non oneroſa.] hoc eſt, pro modo, & ratione fundi ædificata, nec nimis magna nec parva nimis.

Et ſatis eſt.] Olim currebam ad aquas amœnas etiam remotiſſimas, nunc vero me ætate provectum, & pigrum, juvant loca urbi vicina, & ſufficit, ſi mihi liceat otioſam vitam agere.

In Calliodorum impurum ſcurram. XLIV.

FESTIVE credis te, Calliodore, jocari,
Et ſolum multo permaduiſſe ſale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes,
Sic te convivam poſſe placere putas.
At ſi ego non belle, ſed vere dixero quiddam:
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

O Calliodore, putas te cavillari lepide, & te unum perfuſum eſſe multis facetiis. Subrides cunctis, cavillationibus laceſſis cunctos, hoc modo credis eſſe conviva jucundus. At ſi ego non facete, ſed vere protulero quiddam, ô Calliodore, nemo propinabit tibi.

Permaduiſſe.] Putas te ſolum eſſe facetum & jucundum divitibus, quorum cœnam captas.

Nemo propinabit.] Propter oris tui impuritatem nemo tibi ſuum poculum tradet in quo bibas, id eſt nemo te invitabit ad cœnam. Vide epig. 15. lib. 2.

XLV.

XLV.

Ad Catianum de Veneto auriga. XLVI.

VAPULAT aſſiduo Veneti quadriga flagello,
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

Quadriga Veneti perpetuo caditur virgis, nec properat: O Catiane, agit magnam rem.

Vapulat.] Quidam auriga ex Venetorum factione equos quadrijugos aſſidue verberabat, nec tamen illi properabant; illum irridet Poëta, quaſi magnam rem faciat; qui cum equos verberibus diſrumpat, non currant tamen; vel qui cum tali quadriga audeat venire in certamen. Erant autem quatuor factiones Venetorum nempe, qui cœruleum ferebant, cœlo & mari ſacri: Praſinorum, qui viridem terræ ſeu veri, & floribus dicati; Ruſſatorum, qui igni, & Marti, Alborum, qui albos viridi mixtos gerebant pannos. Sic Raderus. Plura vide apud Bulengerum.

Ad Ianthida nympham Stellæ. XLVII.

NYMPHA mei Stellæ, quæ fonte domeſtica puro
Laberis, & domini gemmea tecta ſubis:
Sive Numæ conjux Triviæ te miſit ab antro:
Sive Camœnarum de grege nona venis:
Exſolvit votis hac ſe tibi virgine porca
Marcus, furtivam quod bibit æger aquam.
Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
Da ſecura tui: ſit mihi ſana ſitis.

O Nympha mei Stellæ, quæ domeſtica fluis fonte puro, atque ingrederis ædes gemmeas: ſive uxor Numæ te miſit a ſpecu Dianæ, ſeu venis nona de grege Muſarum: hac virgine porca Martialis ſe liberat votis tibi factis, qui ægrotus furtim hauſit aquam tuam. Tu jam placata meo ſcelere expiato *tuta præbe gaudia fontis tui: ſit mihi ſana ſitis.*

Nympha mei Stellæ.] Alii *meo*. Laudat Stellæ fontem, cujus Numen ſeu Nympham Ianthidem appellat a nomine Ianthidis uxoris Stellæ, de qua epig. 21. ſupra.

Sive Numæ conjux.] Ægeria nempe de qua Florus in Numa. Ovidius 3. Faſtorum agit de fonte Ægeriæ:

Ægeria eſt, quæ præbet aquas, dea grata Camœnis,
Illa Numæ conjux, conſiliumque fuit.

Triviæ.] hoc eſt Dianæ, epig. 1. lib. Spect. quæ in valle Aricina colebatur.

Sive Camœnarum.] hoc eſt, ſeu laberis ex fonte Muſarum, vel ſeu venis una ex novem Muſis.

Exſolvit.] Huic Nymphæ, ſeu huic fonti vota nuncupaverat Martialis, ſe nempe porcam intactam immolaturum, quod ægrotus furtim bibiſſet aquam ex illo fonte. Horatius ode 13. lib. 3. hœdum immolat fonti Blanduſiæ.

Gaudia fontis.] hoc eſt: Tu, ô Nympha jam ſecura meo ſcilicet ſcelere expiato, fac mihi copiam ſalubrium tuarum aquarum. Vel *ſecura* refer ad *gaudia.*

Sit mihi ſana ſitis.] Jam a morbo recreatus nunc ita ſitiam, ut olim æger ſitiebam.

In Pomponium Poëtam ineptum. XLVIII.

QUOD tam grande ſophos clamat tibi turba togata:
Non tu, Pomponi, cœna diſerta tua eſt.

Quod turba togatorum exclamat tibi tam grande ſophos, non tu, ô Pomponi, ſed convivium tuum facundum eſt.

Grande ſophos.] De hac exclamatione egimus lib. 1. epig. 4. Verſus ſuos coram amicis ad cœnam vocatis recitare ſolebant veteres. Poëta hunc Pomponium irridet, qui non laudaretur propter verſus, ſed propter cœnam lautam. Sic Perſius ſat. 1.

——— *calidum ſcis ponere ſumen,*
Scis comitem horridulum trita donare lacerna.

XLIX.

De Theleſino, qui familiariter uſus impuris hominibus dives evaſit. L.

CUM coleret puros pauper Theleſinus amicos,
Errabat gelida ſordidus in togula.
Obſcœnos poſtquam cœpit curare cinædos,
Argentum, menſas, prædia, ſolus emit.
Vis fieri dives, Bithynice, conſcius eſto.
Nil tibi, vel minimum, baſia pura dabunt.

Cum Theleſinus inops obſervaret amicos pudicos, ſordidus vagabatur in frigida togula. Ex quo cœpit colere turpes cinædos, ille unus mercatur argentum, menſas, fundos. O Bithynice, cupis locupletari? conſcius eſto. Oſcula pudica conferent tibi nihil, vel minimum.

Cum coleret puros.] Senſus eſt: Nihil conſecutus eſt Theleſinus, dum coluit amicos caſtos; at vero dives factus eſt, ſtatim ac coluit homines turpes, quorum libidinis conſcius fuit. Juvenalis ſat. 3.

Quis nunc diligitur niſi conſcius, &c.

Argentum.] vel cælatum, vel purum.

Ad Lupercum avarum. LI.

QUOD convivaris ſine me tam ſæpe, Luperce:
Inveni, noceam qua ratione tibi.
Iraſcar, licet uſque voces, mittaſque rogeſque.
Quid facies? inquis, quid faciam? veniam.

O Luperce, excogitavi, quomodo te lædam; quod epularis ſine me tam crebro. Succenſebo, quamvis ſemper invites & mittas, atque ores. Quid ages? ais, quid agam? ibo.

Quod convivaris.] Carpit Lupercum, qui raro eum ad cœnam invitaret.

Veniam.] Cœnabo apud te, atque avaritiæ tuæ pœnas dabis.

Epitaphium Pantagathi tonſoris. LII.

HOc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorque ſui,
Vix tangente vagos ferro reſecare capillos
Doctus, & hirſutas excoluiſſe genas.
Sis licet inde ſibi tellus placata, leviſque,
Artificis levior non potes eſſe manu.

Pantagathus mortuus annis puerilibus amor, & mœror ſui heri, jacet in hoc ſepulchro, ſciens reſecare errantes crines ferro vix tangente, atque expolire malas pilosas. O terra, quantumvis deinceps ſis illi placata & levis, nequis eſſe levior manu artificis.

Pantagathus.] Raptus fato immaturo, amor nempe domini dum viveret, dolor vero ex quo mortuus. Ipſe forte Poëtæ fuit ſervus.

Sis licet inde ſibi.] De hac bene precandi formula vide epig. 35. lib. 5. *tellus ſis ſibi*, hoc eſt ei, qui modus eſt loquendi Græcus, quem & Latini uſurpant. Alii legunt, *ſis licet ut debes.* Videat lector. Senſus eſt: O terra, quantumvis ſis levis, nequis tamen eſſe levior manu Pantagathi, dum tonderet: quæ propria tonſoris laus eſt.

Do Andragora, cujus repentinæ mortis cauſſam rejicit in medicum Hermocratem. LIII.

LOTUS nobiſcum eſt hilaris, cœnavit & idem.
Inventus mane eſt mortuus Andragoras.
Tam ſubitæ mortis cauſſam, Fauſtine, requiris?
In ſomnis medicum viderat Hermocratem.

Andragoras lætus lavit nobiſcum, & idem cœnavit, mane repertus eſt defunctus. O Fauſtine, rogas cauſſam tam repentini interitus? Medicus Hermocrates apparuerat illi in ſomnis.

Lotus nobiſcum.] Huic ſimile eſt epigramma Græcum lib. 2. Anthologiæ, *εἰς ἰατρούς.* Poëta carpit Hermocratem, qui proculdubio multos ægros ſua imperitia necaret.

LIV.

In Coracinum

variis unguentis opprimentem fœtidum halitum. LV.

QUOD ſemper caſiaque, cinnamoque,
Et nido niger alitis ſuperbæ
Fragras plumbea Nicerotiana,
Rides nos, Coracine, nil olentes:
Malo, quam bene olere, nil olere.

O Coracine, irrides nos nihil fragrantes, quod tu ſemper unctus caſia & cinnamomo, & nido avis ſuperbæ oles Nicerotiana plumbea: magis placet nihil olere, quam bene olere.

Quod ſemper.] Iſte Coracinus variis odoribus animæ fœtorem compeſcebat, quibus non opus eſt nihil olenti.

Caſia cinnamoque.] frutices ſunt odoris ſuaviſſimi.

Et nido niger.] hoc eſt unctus iis herbis odoriferis, quibus nidum conficit phœnix, ut aiunt Poëtæ, quæ vera eſſe negat Plinius lib. 12. cap. 19. Vide epig. 7. lib. 5.

Plumbea.] Redoles unguenta, quæ vaſis plumbeis in umbra, teſte Plinio lib. 13. cap. 2. concoquebantur. *Nicerotiana* dicuntur a

Nice-

Nicerote unguentario, de quo lib. 10. epig. 38. & lib. 12. epig. 65. Alii *Niceroniana*.

Nil olere.] Cur malit nihil olere, explicuit Poëta lib. 2. epig. 12.

Hoc mihi ſuſpectum eſt, quod oles bene, Poſtume, ſemper:
Poſtume, non bene olet qui bene ſemper olet.

LVI.

In Phœbum calvum. LVII.

MENTIRIS ſictos unguento, Phœbe, capillos,
Et tegitur pictis ſordida calva comis.
Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum;
Radere te melius ſpongia, Phœbe, poteſt

O Phœbe, unguento diſſimulas falſas comas, & turpis calva operitur picta caſarie. Non eſt opus admovere tonſorem capiti. O Phœbe ſpongia poteſt radere te melius.

Mentiris fictos.] Turnebus lib. 25. cap. 27. Olim qui erant toto capite calvi, ſibi ſolebant unguento perfuſi velut fila capillorum imitari. Vide epig. 74. infra.

Radere te.] hoc eſt, abſtergere pictos crines, & delere poteſt ſpongia. *Radere* non dicitur proprie niſi de novacula.

Ad Aulum Pudentem de morbo, quo pene interiit. LVIII.

CERNÈRE Parrhaſios dum te juvat, Aule, Triones,
Cominus & Scythici ſidera ferre poli;
O quam pene tibi Stygias ego raptus ad undas
Elyſiæ vidi nubila fuſca plagæ!
Quamvis laſſa tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores
Stamina, nec ſurdos vox habet iſta deos:
Soſpite me ſoſpes Latias reveheris ad urbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

O Aule, dum tibi placet cominus ſpectare Triones Parrhaſios, & tolerare aſtra Poli Scythici: O quam fere ego tibi raptus ad undas Stygias ſpectavi atra nubila regionis Elyſiæ! Oculi licet graves quærebant tuos vultus & gelido ore ſæpiſſime loquebar de meo *Pudente. Si lanificæ ſorores trahunt mihi ſtamina non nigra, nec iſta vox pervenit ad ſurda Numina: me ſalvo ſalvus remeabis ad urbes Latii, atque eques illuſtris reportabis præmia primipili.*

Cernere Parrhaſios.] Gellius lib. 2. cap. 21. *Sed ego quidem, inquit, cum Lalso, & Varrone ſentio: qui Triones ruſtico vocabulo appellatos ſcribunt, quaſi quoſdam teriones: hoc eſt aranda colendaque terra idoneos. Itaque hoc ſidus, quod a figura poſituraque ipſa quia ſimile plauſtri videtur, antiqui Græcorum ἅμαξαν dixerunt: noſtri quoque veteres a bubus junctis Septentriones appellarunt: id eſt a ſeptem ſtellis, ex quibus quaſi juncti triones figurantur.* Vide epig. 11. lib. 4. & epig. 25. ſupra. De Aulo Pudente jam dictum lib. 1. epig. 32. & lib. 5. epig. 49.

Sidera ferre.] Alii *ſidera pigra*.

O quam.] hoc eſt, quam pene mortuus ſum.

Non pulla.] Quæ mortem minantur, epig. 73. lib. 4.

Et referes.] hoc eſt, primipili, ſeu primi centurionis legionis honore, & equeſtribus ornamentis decoratus redibis: qui enim primipilus fiebat, ſtatim in ordinem equeſtrem adſcribebatur, teſte Lipſio lib. 2. de militia Romana.

In

In Baccaram veſtium oſtentatorem. LIX.

ET dolet; & queritur, ſibi non contingere frigus,
Propter ſex centas Baccara gauſapinas;
Optat & obſcuras luces, ventoſque, niveſque,
Odit & hibernos, ſi tepuere, dies;
Quid fecere mali noſtræ tibi, ſæve, lacernæ,
Tollere de ſcapulis quas levis aura poteſt?
Quanto ſimplicius, quanto eſt humanius illud,
Menſe vel Auguſto ſumere gauſapinas.

Baccara mæret atque expoſtulat, ſe non corripi frigore, propter ſexcentas gauſapinas: expetit dies nubilos, & ventos, & nives; odit & dies hibernos, ſi tepuere. O acerbe, quid in te peccarunt noſtræ lacernæ, quas levis aura poteſt auferre ex humeris? quanto ſimplicius, & quanto humanius illud eſt, uti gauſapinis vel menſe Auguſto.

Et dolet, & queritur.] Iſte Baccara dolebat hyemem non ſævire, ut poſſet oſtentare gauſapinas, penulas nempe villoſas, quibus uterentur Romani hiberno tempore frigido; Simili morbo laborabat Zoilus, de quo epig. 16. lib. 2.

Obſcuras luces.] hoc eſt, cœlum nubilum.

Sæve.] Alii legunt *ſæva*: nomen eſt fictum, inquit Raderus, ſeu fœminæ, ſeu viri, placet accipere pro virili, neſcio an fœminis geſtatæ gauſapinæ.

Quanto ſimplicius,] hoc eſt, humanius faceres, ſi aperte fatereris tuum morbum, gauſapinas geſtando vel media æſtate.

De Pompillo

qui libros componebat invita Minerva. LX.

REm factam Pompillus habet, Fauſtine; legetur,
Et nomen toto ſparget in orbe ſuum:
Sic leve flavorum valeat genus Uſipiorum,
Quiſquis & Auſonium non amat imperium.
Ingenioſa tamen Pompilli ſcripta feruntur:
Sed famæ non eſt hoc, mihi crede, ſatis.
Quam multi tineas paſcunt, blattaſque diſerti!
Et redimunt ſoli carmina docta coci!
Neſcio quid plus eſt, quod donat ſecula chartis,
Victurus Genium debet habere liber.

O Fauſtine, Pompillus geſſit rem feliciter; evolvetur, & diffundet nomen ſuum per totum mundum: ſic valeat gens mobilis flavorum Uſipiorum, & quiſquis non favet Imperio Romano. Nihilominus ſcripta Pompilli dicuntur ingenioſa. At mihi fidem adhibe, hoc non ſufficit famæ. Quam multi eloquentes alunt tineas, & blattas! Et ſoli coci emunt verſus eruditos! Neſcio quid plus eſt, quod conciliat immortalitatem ſcriptis, liber victurus debet habere genium.

Rem factam.] De hoc loquendi modo dictum epig. 28. lib. 1. & epig. 26. lib. 2. dicitur de eo qui putat ſine dubio conſecuturum ſe quod optat.

Sic leve.] Sic valeant hoſtes populi Romani, ut libri Pompilli; hoc eſt, utinam ſic pereant, ut libri Pompilli perituri ſunt. Uſipii vero populi ſont Germaniæ Rheni accolæ ex Tacito lib. 4. hiſtoriarum, qui eos conjungit cum Cattis, & Mattiacis; Ptolemæus tamen Uſipios ad Iſtrum ponit. Ita Raderus. Leves dicuntur, quod a Romanis defeciſſent.

Ingenioſa tamen.] Imperiti nempe cenſent ingenioſa eſſe ſcripta Pompilli: Poëta reſpondet hoc non ſufficere ad conſequendam famam.

Blattas.] vermes qui rodunt libros.

Carmina.]

Scit .e capiari.] Marianum hunc irridet Poëta, qui blanditiis & muneribus allici ſe patiebatur.

Quid velit.] nempe tuam mortem, ut poſſideat tua bona.

Sed miſit in hamo.] Vide epig. 18. lib. 5.

Vero tua fata.] Fictæ erunt ejus lacrymæ; heredis enim fletus ſæpiſſime riſus eſt. Al'i *mea.*

Des nihil.] Vana expectatione deluſus tunc vere flebit.

In detractorem. LXIV.

CUM ſis nec rigida Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirſuta peperit rubicunda ſub ilice conjux:
Sed patris ad ſpeculum tonſi, matriſque togatæ,
Filius, & ſponſam poſſit te ſponſa vocare:
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam,
Non aſpernantur proceres urbiſque, forique,
Quas & perpetui dignantur ſcrinia Silî,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propius magni certamina Circi
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipſe etiam tanto dominus ſub pondere rerum,
Non dedignatur bis terque revolvere Cæſar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minerva
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ,
Ne valeam, ſi non multo ſapit altius iſtud
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus naſiſque timendum,
Omnia crudelis Lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere verſiculos, miſeras & perdere chartas.
At ſi quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor,
Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe.
Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte;
Sed miſerere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem naſum vivi tentaveris urſi.
Sit placidus licet, & lambat digitoſque manuſque,

Cum nec ſis oriundus ex ſevera familia Fabiorum, nec talis, qualem Curio genuit rubicunda uxor ſub ilice frondoſa dum fert prandia ipſi aranti: ſed filius patris tonſi ad ſpeculum, & matris togatæ, & cum poſſit ſponſa te appellare ſponſam: tibi facis poteſtatem corrigendi meos libros quos celebrat fama, & ſugillandi felices nugas: has, inquam, ineptias quibus præbere aurem non dedignantur principes urbis & fori, & quæ includuntur in armariis immortalis Silii, & toties ore diſerto repetuntur a Regulo, & commendantur a Sura propinquo Dianæ Aventinæ, qui ſpectat propius pugnas magni circi: ipſe etiam dominus Cæſar ſub tanto pondere rerum non aſpernatur bis & ter relegere. At tu habes *plus ingenii, Minerva poliente tibi judicium acrius, & ſubtiles Athenæ informarunt pectus* tuum. *Dispeream, ſi non multo altius ſapit illud* cor, *quod cum inteſtinis laxis, & cum pede grandi, & vetus pulmone corrupto, & metuendum naſis circumfert ſævus lanius per omnia compita. Inſuper audes componere in me carmina quæ nemo legerit, & perdere chartas infelices. At ſi æſtus noſtræ iræ tibi quid inuſſerit, durabit, & hærebit, & legetur in toto orbe. Nec Cinnamus arte callida tollet ſtigmata: at miſerere tui, nec miſer ore furenti experiaris fumantem naſum vivi urſi. Quamvis ſit tranquillus, & lambat digitos & manus,*

Si

Si dolor, & bilis, ſi juſta coëgerit ira,
Urſus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras, quam poſſis rodere carnem.

ſi impelletur dolore, & bili; & juſta ira, urſus fiet: defatiges dentes in pelle mortua, & latens quæras carnem quam poſſis rodere.

Fabiorum gente.] ſtudiis belli aſperrima & nobiliſſima.

Curio.] M. Curium Dentatum intellige, de quo Cicero de Senectute: *In hac vita* (ruſticana) *M. Curius cum de Samnitibus, de Sabinis, de Pyrrho triumphaſſet, conſumpſit extremum ætatis.*

Ad ſpeculum tonſi.] id eſt filius effœminati patris, qui pilos vellebat ad ſpeculum mollis Othonis inſtar; de quo Juvenalis ſat. 1.

Hic tenet ſpeculum pathici geſtamen Othonis.

Matriſque togatæ.] hoc eſt adulteræ: fœminæ enim adulterii convictæ togam ferre cogebantur: epig. 39. lib. 2.

Et ſponſam.] quia effœminatus es.

Sili.] De Silio Italico Poëta vide epig. 14. lib. 4. de Regulo dictum epig. 13. lib. 1.

Quique videt.] Sura orator clariſſimus habitabat in monte Aventino, ubi Diana colebatur, unde poterat deſpicere in circum maximum vicinum. Suræ meminit Suetonius in Domitiano cap. 13.

Cæſar.] Domitianus.

Sed tibi.] Tu nempe unus omnium Romanorum ſapientiſſimus.

Finxerunt.] Alii minus bene *fixerunt.*

Ne valeam.] hoc eſt, diſperеam ſi non plus ſapit cor pecudis quod venale circumfert lanius per totam urbem. Legunt alii *Quidcum* minus bene.

Naſiſque timendum.] quia putridum.

At ſiquid.] hoc eſt, At ſi ego iratus verſus in te ſcripſero, non peribunt, tibique ſempiternam infamiæ notam inurent.

Cinnamus.] Tonſor de quo lib. 7. epig. 63. *Stigmata.*] notas infamiæ intellige, quas fugitivorum ſervorum fronti imprimere ſolebant Romani.

Fumantem.] Senſus eſt: Noli me adverſus te incitare, aliter iracundum me urſum ſenties. *Naſum* dixit, quia in naſo iræ ſedes eſt. *χολὰ ποτὶ ῥινὶ κάθηται, bilis in nares ſedet.* Theocritus Idyll. 1.

Vacua dentes.] Canes imitare, pellem mortuam rode, me vero vivum ne tangas.

Ad Tuccam epigrammatum cenſorem. LXV.

HEXAMETRIS epigramma facis, ſcio dicere Tuccam,
Tucca ſolet fieri: denique Tucca licet.
Sed tamen hoc longum eſt, ſolet hoc quoque Tucca licere,
Si breviora probas, diſticha ſola legas.
Conveniat nobis, ut fas, epigrammata longa
Sit tranſire tibi: ſcribere Tucca mihi.

Non ignoro Tuccam dicere, ſcribis epigrammata hexametris. O Tucca, hoc *ſolet fieri: denique, ô Tucca, fas eſt. At nihilominus hoc longum eſt, ô Tucca, hoc etiam ſolet permitti: ſi breviora placent, evolvas ſola diſticha. Paciſcamur inter nos ut liceat tibi prætervire longa epigrammata: mihi facere, ô Tucca.*

Hexametris.] Superius epigramma ut longum, atque hexametris ſcriptum, ſane redarguerat Tucca: quod utrumque fieri poſſe docet Poëta.

De præcone puellam vendente. LXVI.

FAMÆ non nimium bonæ puellam,
Quales in media ſedent Subura,
Vendebat modo præco Gellianus.
Parvo cum pretio diu liceret,
Dum puram cupit approbare cunctis:

Paulo ante præco Gellianus vendebat puellam exiſtimationis non nimis integræ, quales verſantur in media Subura. Cum diu æſtimaretur parvo pretio, dum vult oſtendere omnibus illam *eſſe pudicam,*

At-

Attraxit prope ſe manu negantem:
Et bis, terque, quaterque baſiavit.
Quid profecerit oſculo, requiris?
Sexcentos modo qui dabat, negavit.

prope ſe attraxit manu recuſantem, atque oſculatus eſt bis & ter, & quater. Rogas, quid ſit aſſecutus baſio? Qui paulo ante deferebat ſexcentos recuſavit.

Quales in.] Subura urbis erat regio in qua habitabant meretrices.

Manu negantem.] Puella illa erat quidem facilis, at inſtructa arte meretricia negabat, quo magis placeret.

Baſiavit.] atque impuro ſuo ore tam impuram reddidit puellam, ut qui modo ſexcentos ſeſtertios nummos offerret, jam neget.

Ad Pannicum de Gellia amante ſolos Eunuchos. LXVII.

Cur tantum eunuchos habeat tua Gellia, quæris
Pannice, vult futui Gellia, non parere.

O Pannice, ſciſcitaris cur Gellia habeat tantum eunuchos? Gelliæ placet ſubagitari, non autem *parere.*

Non parere.] Juvenalis ſat. 6.
Sunt quas eunuchi imbelles, ac mollia ſemper
Oſcula delectent, &c.

De morte Eutychi pueri aquis extincti. LXVIII.

Flete nefas veſtrum, ſed toto flete Lucrino,
Naiades, & luctus ſentiat ipſa Thetis.
Inter Baianas raptus puer occidit undas
Eutychus: ille tuum, Caſtrice, dulce latus.
Hic tibi curarum ſocius, blandumque levamen;
Hic amor, hic noſtri vatis Alexis erat.
Numquid te vitreis nudum laſciva ſub undis
Vidit, & Alcidæ nympha remiſit Hylam?
An dea fœmineum jam negligit Hermaphroditum,
Amplexu teneri ſollicitata viri?
Quidquid id eſt, ſubitæ quæcunque eſt cauſſa rapinæ,
Sit, precor, & tellus mitis, & unda tibi.

O Naiades, deplorate veſtrum ſcelus, at deplorate toto Lucrino, atque ipſa Thetis audiat veſtram *mæſtitiam. Puer Eutychus periit raptus inter undas Baianas; Ille, ô Caſtrice,* qui *blandus* adhærebat *tuo lateri. Hic erat particeps tuarum ſolicitudinum, & dulce levamentum: hic amor, hic Alexis noſtri Poetæ. Numquid Nympha petulans te aſpexit nudum ſub aquis vitreis, & remiſit Hylam Herculi? An dea allecta amplexu viri teneri jam aſpernatur fœmineum Hermaphroditum? Ita eſt, quæcunque eſt cauſſa repentinæ raptus; precor* ut *terra ſit tibi lenis & aqua.*

Flete nefas.] Eutychus puer Caſtrici aquis Baianis extinctus eſt, cujus mortem deflet Poëta.

Ipſa Thetis.] Thetis Nerei filia, & uxor Pelei, pro ipſo mari ponitur. Senſus eſt: Thetis audiat, vel forte ipſa experiatur veſtrum dolorem. Lucrinus vero in Campania, hodie *Mar morto*, vel *Lago di Licola*.

Alexis.] Eutychus tibi erat in deliciis, ut Virgilio Alexis. Virgil. Eclog. 2.

Nympha remiſit.] Te rapuit Hyla pulchriorem, quem reſtituit Herculi. Epig. 49. lib. 5.

An

An dea.] Salmacis Hermaphroditum Veneris, & Mercurii filium amavit. Ovidius 4. Metamorph.

Solicitata.] Eutychi amplexu.

Sit precor.] Mortuis bene precandi formula. Epig. 35. lib. 5.

De Baſſa aquam bibente. LXIX.

NON miror, quod potat aquam tua Baſſa, Catulle:
Miror, quod Baſſi filia potat aquam.

Non miror, quod tua Baſſa bibit aquam, ô Catulle: miror, quod filia Baſſi bibit aquam.

Non miror.] Oris forte erat impuri hæc Baſſa, ut Lesbia de qua epig. 50. lib. 2. unde merito aquam potabat, qua os impurum purgaret: at cum eſſet temulenti Baſſi filia, miratur Poëta illam a patre ebrio ſic degeneraſſe, ut aquam biberet.

Ad Martianum; vivere nihil aliud eſſe quam bene valere. LXX.

SEXAGESIMA, Martiane, meſſis
Acta eſt, & puto jam ſecunda Cottæ.
Nec ſe tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Oſtendit digitum, ſed impudicum,
Alconti, Daſioque, Symmachoque.
At noſtri bene computentur anni;
Et quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore ſeparentur:
Infantes ſumus, & ſenes videmur.
Ætatem Priamique, Neſtoriſque
Longam qui putat eſſe, Martiane,
Multum decipiturque, falliturque.
Non eſt vivere, ſed valere, vita.

O Martiane, Cotta explevit annum ſexageſimum, atque opinor, jam ſecundum. Nec meminit ſe vel uno die ſenſiſſe moleſtias lectuli calentis. Porrexit digitum at impurum Alconti, & Daſio, & Symmacho medicis. *Sed noſtri anni diligenter revocentur ad calculos, & removeatur a vita meliore, quicquid abſtulerunt ſævæ febres, aut languor gravis, vel improbi mærores; infantes ſumus, & ſenes apparemus. O Martiane, qui credit longam eſſe ætatem Priami & Neſtoris, multum errat, & decipitur. Vita non eſt vivere, ſed* bene *valere.*

Tædia lectuli calentis.] hoc eſt, non meminit ſe unquam ardenti febre laboraſſe; propter quam incaleſcit lectus.

Oſtendit digitum.] Medium nempe per contemptum, epig. 28. lib. 2. Juvenalis ſat. 10.

—— *mediumque oſtenderet unguem.*

Et quantum.] Quot annos abſtulerunt febres, &c.

Decipitur.] Nam qui diu vivunt, ut Priamus & Neſtor, qui gravi animi & corporis dolore cruciati ſunt, non fruuntur vita longa, ſed qui ſemper ſani ſunt, & vitam hilarem agunt.

De Theleſina laſciva puella. LXXI.

EDERE laſcivos ad Bætica cruſmata geſtus,
Et Gaditanis ludere docta modis.
Tendere quæ tremulum Pelian, Hecubæque maritum

Theleſina ſciens agere geſtus laſcivos ad ſonitus Bæticos, & ludere modulationibus Gaditanis. Quæ poſſet ad libidinem incendere trementem Peliam atque excitare maritum Hecubæ

Poſſet

Poſſet ad Hectoreos ſolicitare rogos.
Urit, & excruciat dominum Theleſina priorem;
Vendidit ancillam, nunc redimit dominam.

prope rogum Hectoris. Theleſina adurit & torquet priorem herum; venundedit ſervam, nunc redimit dominam.

Edere laſcivos.] Eum deridet Poëta, qui vendiderat Theleſinam, vel Telethuſam ſervam, quam poſtea ejus amore captus redemit.

Cruſmata.] hoc eſt, ſonitus a verbo κρούω pulſo. Bætica, hoc eſt Hiſpana; Bætis enim Hiſpaniæ fluvius hodie *Guadalquivir.* Puellæ autem Hiſpaniæ maxime Gaditanæ choreas agebant valde laſcivas; epig. 42. lib. 1. & epig. 79. lib. 5.

Pelian.] Senex longævus fuit Theſſaliæ rex, de quo Ovid. 7. Metam. Priamus vero maritus Hecubæ fuit, cujus ſenectus & hiſtoria ſatis nota.

De Cilice fure. LXXII.

FUR notæ nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti ſed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum;
Dum non vult vacua manu redire,
Ipſum ſurripuit Cilix Priapum.

Cilix fur rapacitatis nimium comperta cupiebat furtum facere in horto: at, ô Fabulle, nihil erat in horto immenſo præter Priapum marmoreum; dum Cilix non vult reverti manu vacua, furatus eſt ipſum Priapum.

Fur notæ.] Simile eſt epig. Græcum lib. 2. Anthologiæ cap. 25. cum nihil in horto ſurripiendum inveniret fur, ipſum horti cuſtodem ſurripuit.

De Priapo Hilari. LXXIII.

NON rudis indocta fecit me falce colonus.
Diſpenſatoris nobile cernis opus.
Nam Ceretani cultor notiſſimus agri
Hos Hilarus colles, & juga læta tenet.
Adſpice, quam certo videar non ligneus ore,
Nec devota focis inguinis arma geram:
Sed mihi perpetua nunquam moritura cupreſſo
Phidiaca rigeat mentula digna manu.
Vicini, moneo, ſanctum celebrate Priapum,
Et bis ſeptenis parcite jugeribus.

Non imperitus colonus formavit me falce rudi: vides egregium opus diſpenſatoris. Nam Hilarus notiſſimus cultor agri Ceretani poſſidet hos colles, & jugera læta. Vide quam bene efficto vultu compaream non ligneus, nec geſtem arma ... comburenda ... O Vicini, moneo, colite ſanctum Priapum, atque abſtinete a quatuordecim jugeribus.

Non rudis.] De Priapo hortorum cuſtode ſæpius dictum.

Diſpenſatoris.] Videtur eſſe nomen peritiſſimi cujuſdam artificis. Alias diſpenſator ſervus appellatur, qui familiæ rationes diſpenſat, peculiique adminiſtrationem habet. L. 51. & l. 62. ff. de ſolutionibus.

Phidiaca.] Epig. 35. lib. 3. de Phidia dictum.

Ad Eſculanum, de calvo & edentulo. LXXIV.

MEDIO recumbit imus ille qui lecto
Calvam trifilem ſegmentatus unguento,
Foditque tonſis ora laxa lentiſcis:
Mentitur, Eſculane, non habet dentes.

Ille qui imus accubat in medio lecto calva trifili ſulcata unguento, & ſcalpit ora ampla politis lentiſcis, mentitur, Eſculane, illi non ſunt dentes.

Medio recumbit.] In Romanorum cœnaculis tres erant lecti, quorum ſinguli utplurimum tres convivas accumbentes capiebant: medius vero lectus aliis erat honoratior, & medius locus in medio lecto omnium honoratiſſimus; tribus ergo uno in lecto recumbentibus ſummus dicebatur, qui ad caput lecti recumbebat, imus vero qui ad pedes recumbentis in medio accubabat. De his fuſe Lipſius lib. 3. antiquarum lectionum.

Calvam trifilem.] Hunc locum explicat Turnebus lib. 25. cap. 27. Ille enim, inquit, etiam unguento comam ſibi in capite calvo pinxerat, & effinxerat: ſed quæ trium filorum eſſet, & capillorum: vel calvam haberet, cui reliqui eſſent tres capilli. Et cum in capite ſulcos duxiſſet unguenti lituris, & veluti vias ſecuiſſet, *ſemitatum* dixit. Quæ eſt antiquorum librorum ſcriptura: ut mirer quid ſit quod & contra ſententiam, & verſus rationem multi *ſegmentatus* & defendant, & declarent. Judicet lector. Legunt alii *ſemitatus*: tangere quippe eſt oleo ungere ut aiunt. Porro ſegmentatum illud dicitur quicquid ex tenuiſſimis ſegmentis vermiculatim compoſitum eſt.

Lentiſcis.] Lentiſcus arbor eſt cujus frondea cuſpide dentium ſordes purgabant.

In Pontiam veneficam. LXXV.

CUM mittis turdumque mihi, quadramve placentæ,
Sive femur leporis, ſive quid his ſimile?
Buccellas miſiſſe tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, ſed nec edam.

Cum ad me mittis turdum, aut fruſtum placentæ, aut femur leporis, aut aliquid hujuſmodi, ô Pontia? dicis te miſiſſe tuas buccellas. O Pontia, nec mittam has ad alios, *at nec manducabo.*

Quadramve.] Aliquando quadra ſignificat menſam. Juvenalis ſat. 5.

——— *aliena vivere quadra.*

Hic ſumitur pro fruſto, nam in quadrata fruſta ſecabantur placentæ. Sic lib. 3. epig. 76.

Nec te liba juvant, nec ſecta quadra placentæ.

Buccellas.] hoc eſt, fruſta optimorum ciborum tibi appoſitorum, quanta nempe bucca capere poteſt. Alii aliter.

Pontia.] Forte enim veneno imbutæ ſunt illæ buccellæ. Pontia quippe venefica erat improbiſſima, de qua lib. 2. epig. 34.

Epitaphium Fuſci, qui in Dacia pugnans interfectus eſt. LXXVI.

ILLE ſacri lateris cuſtos, Martiſque togati,
Credita cui ſummi caſtra fuere ducis:
Hic ſitus eſt Fuſcus. licet hoc fortuna fateri.
Non timet hoſtiles jam lapis iſte minas.
Grande jugum domita Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix poſſidet umbra nemus.

Ille cuſtos ſacri lateris, & Martis togati, cui fuit commiſſus exercitus ſummi Imperatoris: hic jacet Fuſcus. Fas eſt, ô Fortuna, hoc confiteri. Jam iſte lapis non metuit minas hoſtium. Grande jugum impoſitum eſt ſubacta cervici Daci, & umbra victrix tenet ſylvam ſubditam.

Ille ſacri.] Domitiani Præfectus Prætorii.

Martis togati.] Domitiani in urbe reſidentis, & per duces bellum gerentis, qui idcirco togatus dicitur. Vel Martis togati cuſtos dicitur, quod Prætorianæ cohortis eſſet Præfectus, quæ nempe urbis muros cuſtodiret.

Hic ſitus eſt.] Fuſci meminit Suetonius in Domitiano cap. 6. Ad Fuſcum eſt epigramma 27. lib. 7. cujus cineres ſane Romam allati fuerant.

Licet hoc.] O fortuna quæ Fuſco invidiſti, invita tamen fateri debes, Fuſcum licet mortuum, cui ſane in Dacia tumulus fuerat erectus, jam non timere hoſtes victos, unde umbra victrix dicitur. De Dacia ſæpius dictum.

In Afrum mendicum. LXXVII.

CUM ſis tam pauper, quam nec miſerabilis Irus;
Tam juvenis, quam nec Parthenopæus erat;
Tam fortis, quam nec, cum vinceret, Artemidorus;
Quid te Cappadocum ſex onus eſſe juvat?
Rideris, multoque magis traduceris, Afer,
Quam nudus medio ſi ſpatiere foro.
Non aliter monſtratur Atlas cum compare mulo,
Quæque vehit ſimilem bellua nigra Libyn.
Invidioſa tibi quam ſit lectica, requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

Cum ſit tam inops, quam nec erat infelix Irus; tam juvenis, quam nec Parthenopæus; tam robuſtus, quam nec Artemidorus, cum vinceret; Cur places geſtari a ſex Cappadocibus? Irrideris, ô Afer, & multo majori es ludibrio, quam ſi nudus ambulares medio foro. Non aliter oſtenditur Atlas cum mulo compare, & nigra bellua quæ portat Libyn. Rogas, quantum odium tibi conciliet lectica? Ne mortuus quidem *debes geſtari hexaphoro.*

Irus] de quo epig. 40. lib. 5. arrogantem & mendicum Afrum carpit, qui lectica perinde ac ſi ditiſſimus veheretur.

Parthenopæus.] Juvenis pulcherrimus ſimul & fortiſſimus, quem celebrat Papinius 4. Thebaidos.

Artemidorus.] pugil forte vel gladiator.

Cappadocum ſex.] hoc eſt, quid geſtaris a ſex ſervis e Cappadocia?

Traduceris.] De hoc verbo vide quæ diximus epig. 4. lib. Spect.

Monſtratur Atlas.] hoc eſt, ſi Atlas nanus mulum pumilionem conſcendat, ludibrio erit. Sic Angelus Politianus hunc locum explicat Miſcell. cap. 23. *cum compare mulo*. Legit Scriverius *cum compare ginno*, hoc eſt parvulo mulo. Vetus codex habet *cum compare gibbo*. Cujuſdam nani, qui Atlas vocaretur, meminit Juvenalis ſat. 8. Sic & Libys ſeu Afer vulgo ridetur ubi concolorem ſibi elephantem conſcendit.

Non debes.] Quid ſit hexsphorum dictum epig. 81. lib. 2. Divites mortui efferebantur hexaphoro, pauperes vero ſandspila, qua mortuus hic Afer efferendus erat, utpote pauper.

Ad Aulum de luſco potatore. LXXVIII.

POTOR nobilis, Aule, lumine uno
Luſcus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic dicit medicus, Bibas caveto
Vinum: ſi biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx oculo, Valebis, inquit.
Miſceri ſibi protinus deunces,
Sed crebros jubet: exitum requiris?
Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

O Aule, Phryx egregius potator erat captus uno oculo, & lippus altero: Medicus huic dicit, Vide ne potes vinum: ſi potaveris, nihil videbis. Phryx ridens dicit oculo ſuo, *Valebis. Statim imperat ſibi porrigi deunces, ſed frequentes. Rogas eventum? Phryx hauſit merum, oculus virus.*

 Volſ

Valebis.] Ludit in hoc verbo, quaſi, dicat *ſanaberis*: ſed intellige eo ſenſu, quo epig. 67. lib. 5. hoc eſt *peribis*.

Oculus bibit venenum.] Nam vino extinctus eſt oculus. Cætera per ſe patent.

Ad Lupum intempeſtive triſtem. LXXIX.

Tristis es, & felix: ſciat hoc fortuna, caveto:
Ingratum dicet te, Lupe, ſi ſcierit.

Mæſtus es, & beatus; vide ne fortuna hoc diſcat: ſi dicerit, ô Lupe, te vocabit immemorem.

Ingratum.] Cum grato & læto animo beneficia, quæ in te contulit plurima non accipias.

De roſis ad Cæſarem miſſis. LXXX.

Ut nova dona tibi, Cæſar, Nilotica tellus
Miſerat hibernas ambitioſa roſas:
Navita deriſit Pharios Memphiticus hortos,
Urbis ut intravit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
Tantaque Pæſtani gloria ruris erat.
Sic quacunque vagus, greſſumque oculoſque ferebat,
Textilibus fertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ juſſus jam cedere brumæ,
Mitte tuas meſſes, accipe, Nile, roſas.

O Cæſar, terra Ægyptia faſtoſa ad te miſerat hyemales roſas ut nova munera: nauta Memphiticus contempſit hortos Ægyptios, ubi ingreſſus eſt primum aditum tuæ urbis. Tantum erat decus veris, & honor Floræ odoriferæ, & tanta pulchritudo Pæſtani agri. Sic quacunque errans iret aut aſpiceret, omnis via rubebat fertis textilibus. At tu, ô Nile, coactus dare primas hyemi Romanæ, mitte tua frumenta, atque accipe noſtras roſas.

Ambitioſa.] Propter flores quos hyeme naſci alibi non credebant Ægyptii.

Navita Memphiticus.] hoc eſt ex urbe Memphi, de qua epig. 1. lib. Spect. Ille ſcilicet Ægyptius hortos patriæ ſuæ contempſit, ſtatim atque vidit roſeta Romanorum.

Tantus veris honos.] id eſt, tanta erat roſarum copia, quibus abundat Pæſtanus ager, de quo epig. 38. lib. 5.

Textilibus fertis.] hoc eſt coronis textis ex roſis. Alii legunt *ſutilibus*: coronas nempe ex roſarum foliis conſuere ſolebant veteres. Vide epig. 65. lib. 5. & epig. 95. lib. 9. de qua lectione judicet lector.

Cedere brumæ.] hoc eſt, cedere roſis quæ hyemis tempore Romæ naſcuntur.

Tuas meſſes.] Frumentis abundat Ægyptus, unde dicta eſt Reipublicæ Romanæ horreum.

LXXXI.

Ad Rufum a quo lepide petit lacernas. LXXXII.

Quidam me modo, Rufe, diligenter
Inſpectum, velut emptor, aut laniſta
Cum vultu digitoque ſubnotaſſet,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus nequitias jocoſque novit
Aurem qui modo non habet Batavam?

Cum paulo ante quidam velut emptor aut laniſta me accurate conſideratum ſubnotaſſet oculis & manibus, Tune es, tune, inquit, ille Martialis, cujus laſcivias & ſales tenet qui modo non habet aurem Batavam?

Subriſi

Subriſi modice: leviq́ue nutu
Me, quem dixerat eſſe, non negavi.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Reſpondi: quia ſum malus Poëta.
Hoc ne ſæpius accidat Poëtæ,
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

Subriſi parum: & levi nutu faſſus ſum me eſſe quem dixerat. Quare igitur, inquit, ſunt tibi lacernæ viles? Quia ſum vilis Poëta. O Rufe, mitte mihi elegantes lacernas, ne hoc frequentius contingat vati.

Velut emptor.] Cum mangones ſervos empturi eſſent, eos diligenter inſpiciebant, & manibus attrectabant. *Laniſta* magiſter fuit gladiatorum quos domi habebat, atque inſtituebat ut illos deinde locaret & venderet.

Non habet Batavam.] hoc eſt ruſticam & barbaram, duri quippe & barbari habebantur Batavi; hodie Hollandi. Alii legunt *ſeveram*: ſed placet prior lectio; nec enim ullam nationem antiquis ſuis dotibus ſpoliare decet, at reddendum unicuique quod ſuum eſt. Scriverius legit quidem *Batavam*, ſed aliter explicat; exponit nempe ſibi gratulari Poëtam, quod legatur ab omnibus Romæ, præterquam a Batavis, qui armis & duriori vitæ aſſueti, corporis Auguſti cuſtodes, non ita curabant jocos iſtos. Hæc ſunt Scriverji verba, de quibus judicet lector.

Lacernas.] veſtes quæ togis ſuperinduebantur.

Quia ſum malus.] Hoc urbane reſpondet Martialis; nec enim ideo triſtis lacernis erat indutus, quia malus Poëta, ſed propter hoc ipſum, quod *amor ingenii neminem unquam divitem fecerit*, ut ait Petronius.

Ad Cæſarem Domitianum cujus clementiam laudat. LXXXIII.

QUANTUM ſolicito fortuna parentis E-
trufco,
Tantum, ſumme ducum, debet uterque
tibi.
Nam tu miſſa tua revocaſti fulmina dextra;
Hos cuperem mores ignibus eſſe Jovis.;
Si tua ſit ſummo, Cæſar, natura tonanti,
Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui teſtatur Etruſcus,
Eſſe, quod & comiti contigit, & reduci.

Quantum ſors patris debet filio Etruſco inquieto, tantum tibi debet uterque, ô ſumme ducum. Tu enim retraxiſti fulmina jacta tua dextera: Optarem ut talis eſſet natura fulminum Jovis. O Cæſar, ſi ſummus Jupiter habeat tuam indolem, manus ejus raro emittet totum fulmen. Etruſcus filius teſtatur ſe conſecutum hoc utrumque tuo dono, quod & licuit illi eſſe comiti, & reduci.

Quantum.] Duo fuere Etruſci pater, & filius, ille a Domitiano miſſus eſt in exilium, hic patrem ſponte comitatus eſt, cujus reditum tandem impetravit. Vide Papinii Sylvam 3. & epig. 39. lib. 7.

Hos cuperem.] hoc eſt, optarem ut tantam clementiam haberet Jupiter; raro enim fulmen vibraret totum.

Hoc utrumque.] Nempe ipſi fuiſſe permiſſum & comitari patrem, & ſimul cum eo redire ab exilio. Sic Poëta laudat clementiam Domitiani.

De Philippo lectica vecto. LXXXIV.

OCTAPHORO ſanus portatur, Avite,
Philippus:
Hunc tu ſi ſanum credis, Avite, furis.

O Avite, Philippus ſanus vehitur Octaphoro: ô Avite, ſi tu hunc exiſtimas ſanum, inſanis.

Octaphoro.] Lectica ſcilicet ab octo ſervis geſtata, epig. 81. lib. 2.

Sanus.] Corpore.

Hunc tu ſi ſanum.] Animo nempe; etenim nimiæ erat arrogantiæ ab octo ſervis geſtari.

Carmina.] quibus ſcilicet piper, piſces, & cætera ejuſmodi involvantur.

Genium.] hoc eſt leporem, & gratiam nativam: unde Horatius:

Tu nihil invita dices, faciesve Minerva.

In invidum. LXI.

LAUDAT, amat, cantat noſtros mea Roma libellos:
Meque ſinus omnis, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ſtupet, oſcitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina noſtra placent.

Mea Roma celebrat, diligit, & canit noſtros libros, & verſor in gremio & manu omnium. Ecce quidam rubet, pallet, obſtupeſcit, oſcitatur, odit. Hoc volo: nunc verſus noſtri ſunt nobis jucundi.

Mea Roma.] hoc eſt, mihi amica & benevola.

Ecce rubet.] Deſcribit Poëta animi motus quibus cruciantur invidi.

Oſcitat.] ore hiſcit, quod ſignum eſt faſtidii.

Nunc nobis.] Nunc, inquit, mea mihi placent carmina, cum diſpliceant invidis.

Ad Apianum captatorem hereditatis. LXII.

AMISIT pater unicum Silanus,
Ceſſas mittere munera, Apiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

Silanus genitor perdidit unigenum: ô Apiane, an moraris mittere dona? heu ſcelus inhumanum, atque improba Parca! cui vulturi continget hoc cadaver?

Ceſſas mittere.] Iſte Apianus, alii *Oppianus*, quidam fuit hereditatum captator, quem carpit Poëta.

Cujus vulturis.] Seneca epiſt. 95. *Ægro aliquis aſſidet, probamus: at hoc ſi hereditatis cauſſa fecit, vultur eſt, cadaver expectat.*

Ad Marianum qui captatorem ſcripſerat heredem. LXIII.

SCIS te captari: ſcis hunc, qui captat, avarum:
Et ſcis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis heredem, ſtulte, ſupremis
Scribis, & eſſe tuo vis, furioſe, loco.
Munera magna quidem miſit, ſed miſit in hamo;
Et piſcatorem piſcis amare poteſt?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret, des, Mariane, nihil.

O Mariane, ſcis te allici, noſti avarum eſſe hunc qui allicit: & noſti quæ ſit mens illius qui allicit: nihilominus tu, ô demens, inſtituiſti hunc heredem ultimo teſtamento, & vis, ô veſane, illum tibi ſuccedere. Miſit quidem magna dona, at miſit in hamo: & piſcis poteſtne diligere piſcatorem? An hic lugebit tuam mortem vero mœrore? O Mariane, ſi placet ut fleat, nihil dones.

Scis

Scit te captari.] Marianum hunc irridet Poëta, qui blanditiis & muneribus allici ſe patiebatur.

Quid velit.] nempe tuam mortem, ut poſſideat tua bona.

Sed miſit in hamo.] Vide epig. 18. lib. 5.

Vero tua fata.] Fictæ erunt ejus lacrymæ; heredis enim fletus ſæpiſſime riſus eſt. Alii *mea*.

Des nihil.] Vana expectatione deluſus tunc vere flebit.

In detractorem. LXIV.

CUM ſis nec rigida Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirſuta peperit rubicunda ſub ilice conjux:
Sed patris ad ſpeculum tonſi, matriſque togatæ,
Filius, & ſponſam poſſit te ſponſa vocare:
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam,
Non aſpernantur proceres urbiſque, forique,
Quas & perpetui dignantur ſcrinia Silî,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propius magni certamina Circi
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipſe etiam tanto dominus ſub pondere rerum,
Non dedignatur bis terque revolvere Cæſar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minerva
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ,
Ne valeam, ſi non multo ſapit altius iſtud
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus naſiſque timendum,
Omnia crudelis Lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere verſiculos, miſeras & perdere chartas.
At ſi quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor,
Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe.
Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte;
Sed miſerere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem naſum vivi tentaveris urſi.
Sit placidus licet, & lambat digitoſque manuſque,

Cum nec ſis oriundus ex ſevera familia Fabiorum, nec talis, qualem Curio genuit rubicunda uxor ſub ilice frondoſa dum fert prandia ipſi aranti: ſed ſilius patris tonſi ad ſpeculum, & matris togatæ, & cum poſſit ſponſa te appellare ſponſam: tibi facis poteſtatem corrigendi meos libros quos celebrat fama, & ſugillandi felices nugas: has, inquam, ineptias quibus præbere aurem non dedignantur principes urbis & fori, & quæ recluduntur in armariis immortalis Silii, & toties ore diſerto repetuntur a Regulo, & commendantur a Sura propinquo Dianæ Aventinæ, qui ſpectat propius pugnas magni circi: ipſe etiam dominus Cæſar ſub tanto pondere rerum non aſpernatur bis & ter relegere. At tu habes *plus ingenii, Minerva poliente tibi judicium acrius, & ſubtiles Athenæ informarunt pectus* tuum. *Diſperéam, ſi non multo altius ſapit illud* cor, *quod cum inteſtinis laxis, & cum pede grandi, & vetus pulmone corrupto, & metuendum naſis circumfert ſævus lanius per omnia compita. Inſuper audes componere in me carmina quæ nemo legerit, & perdere chartas infelices. At ſi æſtus noſtræ iræ tibi quid inuſſerit, durabit, & hærebit, & legetur in toto orbe. Nec Cinnamus arte callida tollet ſtigmata: at miſerere tui, nec miſer ore furentis experiaris fumantem naſum vivi urſi. Quamvis ſit tranquillus, & lambat digitos & manus,*

Si

Si dolor, & bilis, ſi juſta coëgerit ira,
Urſus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras, quam poſſis rodere carnem.

ſi impelletur dolore, & bili, & juſta ira, urſus fiet: defatiges dentes in pelle mortua, & latens quæras carnem quam poſſis rodere.

Fabiorum gente.] ſtudiis belli aſperrima & nobiliſſima.

Curio.] M. Curium Dentatum intellige, de quo Cicero de Senectute: *In hac vita* (ruſticana) *M. Curius cum de Samnitibus, de Sabinis, de Pyrrho triumphaſſet, conſumpſit extremum ætatis.*

Ad ſpeculum tonſi.] id eſt filius effœminati patris, qui pilos vellebat ad ſpeculum mollis Othonis inſtar; de quo Juvenalis ſat. 1.

Ille tenet ſpeculum pathici geſtamen Othonis.

Matriſque togatæ.] hoc eſt adulteræ: fœminæ enim adulterii convictæ togam ferre cogebantur: epig. 39. lib. 2.

Et ſponſam.] quia effœminatus es.

Sili.] De Silio Italico Poëta vide epig. 14. lib. 4. de Regulo dictum epig. 13. lib. 1.

Quique videt.] Sura orator clariſſimus habitabat in monte Aventino, ubi Diana colebatur, unde poterat deſpicere in circum maximum vicinum. Suræ meminit Suetonius in Domitiano cap. 13.

Cæſar.] Domitianus.

Sed tibi.] Tu nempe unus omnium Romanorum ſapientiſſimus.

Finxerunt.] Alii minus bene *fixerunt*.

Ne valeam.] hoc eſt, diſperеam ſi non plus ſapit cor pecudis quod venale circumfert lanius per totam urbem. Legunt alii *Quidcum* minus bene.

Naſiſque timendum.] quia putridum.

At ſiquid.] hoc eſt, At ſi ego iratus verſus in te ſcripſero, non peribunt, tibique ſempiternam infamiæ notam inurent.

Cinnamus.] Tonſor de quo lib. 7. epig. 63. *Stigmata.*] notas infamiæ intellige, quas fugitivorum ſervorum fronti imprimere ſolebant Romani.

Fumantem.] Senſus eſt: Noli me adverſus te incitare, aliter iracundum me urſum ſenties. *Naſum* dixit; quia in naſo iræ ſedes eſt. χολὰ ποτὶ ῥινὶ κάθηται, *bilis in nares ſedet.* Theocritus Idyll. 1.

Vacua dentes.] Canes imitare, pellem mortuam rode, me vero vivum ne tangas.

Ad Tuccam epigrammatum cenſorem. LXV.

HEXAMETRIS epigramma facis, ſcio dicere Tuccam,
Tucca ſolet fieri: denique Tucca licet.
Sed tamen hoc longum eſt, ſolet hoc quoque Tucca licere,
Si breviora probas, diſticha ſola legas.
Conveniat nobis, ut fas, epigrammata longa
Sit tranſire tibi: ſcribere Tucca mihi.

Non ignoro Tuccam dicere, ſcribis epigrammata hexametris. O Tucca, hoc ſolet fieri: denique, ô Tucca, fas eſt. At nihilominus hoc longum eſt, ô Tucca, hoc etiam ſolet permitti: ſi breviora placent, evolvas ſola diſticha. Paciſcamur inter nos ut liceat tibi præterire longa epigrammata: mihi facere, ô Tucca.

Hexametris.] Superius epigramma ut longum, atque hexametris ſcriptum, ſane redarguerat Tucca: quod utrumque fieri poſſe docet Poëta.

De præcone puellam vendente. LXVI.

FAMÆ non nimium bonæ puellam,
Quales in media ſedent Subura,
Vendebat modo præco Gellianus.
Parvo cum pretio diu liceret,
Dum puram cupit approbare cunctis:

Paulo ante præco Gellianus vendebat puellam exiſtimationis non nimis integræ, quales verſantur in media Subura. Cum diu æſtimaretur parvo pretio, dum vult oſtendere omnibus illam *eſſe pudicam,*

At-

Attraxit prope ſe manu negantem:
Et bis, terque, quaterque baſiavit.
Quid profecerit oſculo, requiris?
Sexcentos modo qui dabat, negavit.

prope ſe attraxit manu recuſantem, atque oſculatus eſt bis & ter, & quater. Rogas, quid ſit aſſecutus baſio? Qui paulo ante deferebat ſexcentos recuſavit.

Quales in.] Subura urbis erat regio in qua habitabant meretrices.

Manu negantem.] Puella illa erat quidem facilis, at inſtructa arte meretricia negabat, quo magis placeret.

Baſiavit.] atque impuro ſuo ore tam impuram reddidit puellam, ut qui modo ſexcentos ſeſtertios nummos offerret, jam neget.

Ad Pannicum
de Gellia amante ſolos Eunuchos. LXVII.

CUR tantum eunuchos habeat tua Gellia, quæris
Pannice, vult futui Gellia, non parere.

O Pannice, ſciſcitaris cur Gellia habeat tantum eunuchos? Gelliæ placet ſubagitari, non autem *parere.*

Non parere.] Juvenalis ſat. 6.
Sunt quas eunuchi imbelles, ac mollia ſemper
Oſcula delectent, &c.

De morte Eutychi pueri aquis extincti. LXVIII.

FLETE nefas veſtrum, ſed toto flete Lucrino,
Naiades, & luctus ſentiat ipſa Thetis.
Inter Baianas raptus puer occidit undas
Eutychus: ille tuum, Caſtrice, dulce latus.
Hic tibi curarum ſocius, blandumque levamen;
Hic amor, hic noſtri vatis Alexis erat.
Numquid te vitreis nudum laſciva ſub undis
Vidit, & Alcidæ nympha remiſit Hylam?
An dea fœmineum jam negligit Hermaphroditum,
Amplexu teneri ſolicitata viri?
Quidquid id eſt, ſubitæ quæcunque eſt cauſſa rapinæ,
Sit, precor, & tellus mitis, & unda tibi.

O Naiades, deplorate veſtrum ſcelus, at deplorate toto Lucrino, atque ipſa Thetis audiat veſtram *mæſtitiam. Puer Eutychus periit raptus inter undas Baianas; Ille, ô Caſtrice,* qui *blandus* adhærebat *tuo lateri. Hic erat particeps tuarum ſolicitudinum, & dulce levamentum: hic amor, hic Alexis noſtri Poëtæ. Nunquid Nympha petulans te aſpexit nudum ſub aquis vitreis, & remiſit Hylam Herculi? An dea allecta amplexu viri teneri jam aſpernatur fœmineum Hermaphroditum? Ultus eſt, quæcunque eſt cauſſa repentini raptus; precor* ut *terra ſit tibi lenis & aqua.*

Flete nefas.] Eutychus puer Caſtrici aquis Baianis extinctus eſt, cujus mortem deflet Poëta.

Ipſa Thetis.] Thetis Nerei filia, & uxor Pelei, pro ipſo mari ponitur. Senſus eſt: Thetis audiat, vel forte ipſa experiatur veſtrum dolorem. Lucrinus vero in Campania, hodie *Mar morto*, vel *Lago di Licola.*

Alexis.] Eutychus tibi erat in deliciis, ut Virgilio Alexis. Virgil. Eclog. 2.

Nympha remiſit.] Te rapuit Hyla pulchriorem, quem reſtituit Herculi. Epig. 49. lib. 5.

An

An dea.] Salmacis Hermaphroditum Veneris, & Mercurii filium amavit. Ovidius 4. Metamorph.

Solicitata.] Eutychi amplexu.

Sit precor.] Mortuis bene precandi formula. Epig. 35. lib. 5.

De Baſſa aquam bibente. LXIX.

NON miror, quod potat aquam tua Baſſa, Catulle:
Miror, quod Baſſi filia potat aquam.

Non miror, quod tua Baſſa bibit aquam, ô Catulle: miror, quod filia Baſſi bibit aquam.

Non miror.] Oris forte erat impuri hæc Baſſa, ut Lesbia de qua epig. 50. lib. 2. unde merito aquam potabat, qua os impurum purgaret: at cum eſſet temulenti Baſſi filia, miratur Poëta illam a patre ebrio ſic degeneraſſe, ut aquam biberet.

Ad Martianum; vivere nihil aliud eſſe quam bene valere. LXX.

SEXAGESIMA, Martiane, meſſis
Acta eſt, & puto jam ſecunda Cottæ.
Nec ſe tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Oſtendit digitum, ſed impudicum,
Alconti, Daſioque, Symmachoque.
At noſtri bene computentur anni;
Et quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore ſeparentur:
Infantes ſumus, & ſenes videmur.
Ætatem Priamique, Neſtoriſque
Longam qui putat eſſe, Martiane,
Multum decipiturque, fallíturque.
Non eſt vivere, ſed valere, vita.

O Martiane, Cotta explevit annum ſexageſimum, atque opinor, jam ſecundum. Nec meminit ſe vel uno die ſenſiſſe moleſtias lectuli calentis. Porrexit digitum at impurum Alconti, & Daſio, & Symmacho medicis. *Sed noſtri anni diligenter revocentur ad calculos, & removeatur a vita meliore, quicquid abſtulerunt ſævæ febres, aut languor gravis, vel improbi mœrores; infantes ſumus, & ſenes apparemus. O Martiane, qui credit longam eſſe ætatem Priami & Neſtoris, multum errat, & decipitur. Vita non eſt vivere, ſed* bene *valere.*

Tædia lectuli calentis.] hoc eſt, non meminit ſe unquam ardenti febre laboraſſe; propter quam incaleſcit lectus.

Oſtendit digitum.] Medium nempe per contemptum, epig. 28. lib. 2. Juvenalis ſat. 10.

—— *mediumque oſtenderet unguem.*

Et quantum.] Quot annos abſtulerunt febres, &c.

Decipitur.] Nam qui diu vivunt, ut Priamus & Neſtor, qui gravi animi & corporis dolore cruciati ſunt, non fruuntur vita longa, ſed qui ſemper ſani ſunt, & vitam hilarem agunt.

De Theleſina laſciva puella. LXXI.

EDERE laſcivos ad Bætica cruſmata geſtus,
Et Gaditanis ludere docta modis.
Tendere quæ tremulum Pelian, Hecubæque maritum

Theleſina ſciens agere geſtus laſcivos ad ſonitus Bæticos, & ludere modulationibus Gaditanis. Quæ poſſet ad libidinem incendere trementem Pelian atque excitare maritum Hecubæ

Poſſet

Poſſet ad Hectoreos ſolicitare rogos.
Urit, & excruciat dominum Theleſina priorem;
Vendidit ancillam, nunc redimit dominam.

prope rogum Hectoris. Theleſina adurit & torquet priorem herum; venundedit ſervam, nunc redimit dominam.

Edere laſcivos.] Eum deridet Poëta, qui vendiderat Theleſinam, vel Telethuſam ſervam, quam poſtea ejus amore captus redemit.

Cruſmata.] hoc eſt, ſonitus a verbo κρούω pulſo. Bætica, hoc eſt Hiſpana; Bætis enim Hiſpaniæ fluvius hodie *Guadalquivir.* Puellæ autem Hiſpaniæ maxime Gaditanæ choreas agebant valde laſcivas; epig. 42. lib. 1. & epig. 79. lib. 5.

Pelian.] Senex longævus fuit Theſſaliæ rex, de quo Ovid. 7. Metam. Priamus vero maritus Hecubæ fuit, cujus ſenectus & hiſtoria ſatis nota.

De Cilice fure. LXXII.

FUR notæ nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti ſed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum;
Dum non vult vacua manu redire,
Ipſum ſurripuit Cilix Priapum.

Cilix fur rapacitatis nimium comperta cupiebat furtum facere in horto: at, ô Fabulle, nihil erat in horto immenſo præter Priapum marmoreum; dum Cilix non vult reverti manu vacua, furatus eſt ipſum Priapum.

Fur notæ.] Simile eſt epig. Græcum lib. 2. Anthologiæ cap. 25. cum nihil in horto ſurripiendum inveniret fur, ipſum horti cuſtodem ſurripuit.

De Priapo Hilari. LXXIII.

NON rudis indocta fecit me falce colonus.
Diſpenſatoris nobile cernis opus.
Nam Ceretani cultor notiſſimus agri
Hos Hilarus colles, & juga læta tenet.
Adſpice, quam certo videar non ligneus ore,
Nec devota focis inguinis arma geram:
Sed mihi perpetua nunquam moritura cupreſſo
Phidiaca rigeat mentula digna manu.
Vicini, moneo, ſanctum celebrate Priapum,
Et bis ſeptenis parcite jugeribus.

Non imperitus colonus formavit me falce rudi: vides egregium opus diſpenſatoris. Nam Hilarus notiſſimus cultor agri Ceretani poſſidet hos colles, & jugera læta. Vide quam bene efficto vultu paream non ligneus, nec geſtem arma... comburenda... O Vicini, moneo, colite ſanctum Priapum, atque abſtinete a quatuordecim jugeribus.

Non rudis.] De Priapo hortorum cuſtode ſæpius dictum.

Diſpenſatoris.] Videtur eſſe nomen periſſimi cujuſdam artificis. Alias diſpenſator ſervus appellatur, qui familiæ rationes diſpenſat, peculiique adminiſtrationem habet. L. 51. & l. 62. ff. de ſolutionibus.

Phidiaca.] Epig. 35. lib. 3. de Phidia dictum.

Ad Eſculanum, de calvo & edentulo. LXXIV.

MEDIO recumbit imus ille qui lecto
Calvam trifilem ſegmentatus unguento,
Foditque tonſis ora laxa lentiſcis:
Mentitur, Eſculane, non habet dentes.

Ille qui imus accubat in medio lecto calva trifili ſulcata unguento, & ſcalpit ora ampla politis lentiſco, mentitur, Eſculane, illi non ſunt dentes.

Medio recumbit.] In Romanorum cœnaculis tres erant lecti, quorum ſinguli utplurimum tres convivas accumbentes capiebant: medius vero lectus aliis erat honoratior, & medius locus in medio lecto omnium honoratiſſimus; tribus ergo uno in lecto recumbentibus ſummus dicebatur, qui ad caput lecti recumbebat, imus vero qui ad pedes recumbentis in medio accubabat. De his fuſe Lipſius lib. 3. antiquarum lectionum.

Calvam trifilem.] Hunc locum explicat Turnebus lib. 25. cap. 27. Ille enim, inquit, etiam unguento comam ſibi in capite calvo pinxerat, & effinxerat: ſed quæ trium filorum eſſet, & capillorum: vel calvam haberet, cui reliqui eſſent tres capilli. Et cum in capite ſulcos duxiſſet unguenti lituris, & veluti vias ſecuiſſet, *ſemitatus* dixit. Quæ eſt antiquorum librorum ſcriptura: ut mirer quid ſit quod & contra ſententiam, & verſus rationem multi *ſegmentatus* & defendant, & declarent. Judicet lector. Legunt alii *ſemitatus*: tangere quippe eſt oleo ungere ut aiunt. Porro ſegmentatum illud dicitur quicquid ex tenuiſſimis ſegmentis vermiculatim compoſitum eſt.

Lentiſcis.] Lentiſcus arbor eſt cujus frondea cuſpide dentium ſordes purgabant.

In Pontiam veneficam. LXXV.

CUM mittis turdumque mihi, quadramve placentæ,
Sive femur leporis, ſive quid his ſimile?
Buccellas miſiſſe tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, ſed nec edam.

Cum ad me mittis turdum, aut fruſtum placentæ, aut femur leporis, aut aliquid hujuſmodi, ô Pontia? dicis te miſiſſe tuas buccellas. O Pontia, nec mittam has ad alios, *at nec manducabo.*

Quadramve.] Aliquando quadra ſignificat menſam. Juvenalis ſat. 5.

——— *aliena vivere quadra.*

Hic ſumitur pro fruſto, nam in quadrata fruſta ſecabantur placentæ. Sic lib. 3. epig. 76.

Nec te liba juvant, nec ſecta quadra placentæ.

Buccellas.] huc eſt, fruſta optimorum ciborum tibi appoſitorum, quanta nempe bucca capere poteſt. Alii aliter.

Pontia.] Forte enim veneno imbutæ ſunt illæ buccellæ. Pontia quippe venefica erat improbiſſima, de qua lib. 2. epig. 34.

Epitaphium Fuſci, qui in Dacia pugnans interfectus eſt. LXXVI.

ILLE ſacri lateris cuſtos, Martiſque togati,
Credita cui ſummi caſtra fuere ducis:
Hic ſitus eſt Fuſcus. licet hoc fortuna fateri.
Non timet hoſtiles jam lapis iſte minas.
Grande jugum domita Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix poſſidet umbra nemus.

Ille cuſtos ſacri lateris, & Martis togati, cui fuit commiſſus exercitus ſummi Imperatoris: hic jacet Fuſcus. Fas eſt, ô Fortuna, hoc confiteri. Jam iſte lapis non metuit minas hoſtium. Grande jugum impoſitum eſt ſubacta cervici Dacus, & umbra victrix tenet ſylvam ſubditam.

Ille ſacri.] Domitiani Præfectus Prætorii.

Martis togati.] Domitiani in urbe reſidentis, & per duces bellum gerentis, qui idcirco togatus dicitur. Vel Martis togati cuſtos dicitur, quod Prætorianæ cohortis eſſet Præfectus, quæ nempe urbis muros cuſtodiret.

Hic ſitus eſt.] Fuſci meminit Suetonius in Domitiano cap. 6. Ad Fuſcum eſt epigramma 27. lib. 7. cujus cineres ſane Romam allati fuerant.

Licet hoc.] O fortuna quæ Fuſco invidiſti, invita tamen fateri debes, Fuſcum licet mortuum, cui ſane in Dacia tumulus fuerat erectus, jam non timere hoſtes victos, unde umbra victrix dicitur. De Dacia ſæpius dictum.

In Afrum mendicum. LXXVII.

CUM ſis tam pauper, quam nec miſerabilis Irus;
Tam juvenis, quam nec Parthenopæus erat;
Tam fortis, quam nec, cum vinceret, Artemidorus;
Quid te Cappadocum ſex onus eſſe juvat?
Rideris, multoque magis traduceris, Afer,
Quam nudus medio ſi ſpatiere foro.
Non aliter monſtratur Atlas cum compare mulo,
Quæque vehit ſimilem bellua nigra Libyn.
Invidioſa tibi quam ſit lectica, requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

Cum ſis tam inops, quam nec erat infelix Irus; tam juvenis, quam nec Parthenopæus; tam robuſtus, quam nec Artemidorus, cum vinceret; Cur placet geſtari a ſex Cappadocibus? Irrideris, ô Afer, & multo majori es ludibrio, quam ſi nudus ambulares medio foro, Non aliter oſtenditur Atlas cum mulo compare, & nigra bellua qua portat Libyn. Rogas, quantum odium tibi conciliet lectica? Ne mortuus quidem *debes geſtari hexaphoro.*

Irus] de quo epig. 40. lib. 5. arrogantem & mendicum Afrum carpit, qui lectica perinde ac ſi ditiſſimus veheretur.

Parthenopæus.] Juvenis pulcherrimus ſimul & fortiſſimus, quem celebrat Papinius 4. Thebaidos.

Artemidorus.] pugil forte vel gladiator.

Cappadocum ſex.] hoc eſt, quid geſtaris a ſex ſervis e Cappadocia?

Traduceris.] De hoc verbo vide quæ diximus epig. 4. lib. Spect.

Monſtratur Atlas.] hoc eſt, ſi Atlas nanus mulum pumilionem conſcendat, ludibrio erit. Sic Angelus Politianus hunc locum explicat Miſcell. cap. 23. *cum compare mulo.* Legit Scriverius *cum compare ginno*, hoc eſt parvulo mulo. Vetus codex habet *cum compare gibbo.* Cujuſdam nani, qui Atlas vocaretur, meminit Juvenalis ſat. 8. Sic & Libys ſeu Afer vulgo ridetur ubi concolorem ſibi elephantem conſcendit.

Non debes.] Quid ſit hexaphorum dictum epig. 81. lib. 2. Divites mortui efferebantur hexaphoro, pauperes vero ſandapila, qua mortuus hic Afer efferendus erat, utpote pauper.

Ad Aulum de luſco potatore. LXXVIII.

POTOR nobilis, Aule, lumine uno
Luſcus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic dicit medicus; Bibas caveto
Vinum: ſi biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx oculo, Valebis, inquit.
Miſceri ſibi protinus deunces,
Sed crebros jubet: exitum requiris?
Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

O Aule, Phryx egregius potator erat captus uno oculo, & lippus altero: Medicus huic dicit, Vide ne potes vinum: ſi potaveris, nihil videbis. Phryx ridens dicit oculo ſuo, *Valebis. Statim imperat ſibi porrigi deunces, ſed frequentes. Rogas eventum? Phryx hauſit merum, oculus virus.*

Vale.]

Valebis.] Ludit in hoc verbo, quaſi diçat *ſanaberis*: ſed intellige eo ſenſu, quo epig. 67. lib. 5. hoc eſt *peribis*.

Oculus bibit venenum.] Nam vino extinctus eſt oculus. Cætera per ſe patent.

Ad Lupum intempeſtive triſtem. LXXIX.

TRISTIS es, & felix: ſciat hoc fortuna, caveto:
Ingratum dicet te, Lupe, ſi ſcierit.

Mœſtus es, & beatus; vide ne fortuna hoc dicat: ſi dicerit, ô Lupe, te vocabit immemorem,

Ingratum.] Cum grato & læto animo beneficia, quæ in te contulit plurima non accipias.

De roſis ad Cæſarem miſſis. LXXX.

UT nova dona tibi, Cæſar, Nilotica tellus
Miſerat hibernas ambitioſa roſas:
Navita deriſit Pharios Memphiticus hortos,
Urbis ut intravit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
Tantaque Pæſtani gloria ruris erat.
Sic quacunque vagus, greſſumque oculoſque ferebat,
Textilibus fertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ juſſus jam cedere brumæ,
Mitte tuas meſſes, accipe, Nile, roſas.

O Cæſar, terra Ægyptia faſtoſa ad te miſerat hyemales roſas ut nova munera: nauta Memphiticus contempſit hortos Ægyptios, ubi ingreſſus eſt primum aditum tuæ urbis. Tantum erat decus veris, & honor Floræ odoriferæ, & tanta pulchritudo Pæſtani agri. Sic quacunque errans iret aut aſpiceret, omnis via rubebat ſertis textilibus. At tu, ô Nile, coactus dare primas hyemi Romanæ, mitte tua frumenta, atque accipe noſtras roſas.

Ambitioſa.] Propter flores quos hyeme naſci alibi non credebant Ægyptii.
Navita Memphiticus.] hoc eſt ex urbe Memphi, de qua epig. 1. lib. Spect. Ille ſcilicet Ægyptius hortos patriæ ſuæ contempſit, ſtatim atque vidit roſeta Romanorum.
Tantus veris honos.] id eſt, tanta erat roſarum copia, quibus abundat Pæſtanus ager, de quo epig. 38. lib. 5.

Textilibus ſertis.] hoc eſt coronis textis nempe ex roſis. Alii legunt *ſutilibus*: coronas nempe ex roſarum foliis conſuere ſolebant veteres. Vide epig. 65. lib. 5. & epig. 95. lib. 9. de qua lectione judicet lector.
Cedere brumæ.] hoc eſt, cedere roſis quæ hyemis tempore Romæ naſcuntur.
Tuas meſſes.] Frumentis abundat Ægyptus, unde dicta eſt Reipublicæ Romanæ horreum.

LXXXI.

Ad Rufum a quo lepide petit lacernas. LXXXII.

QUIDAM me modo, Rufe, diligenter
Inſpectum, velut emptor, aut laniſta
Cum vultu digitoque ſubnotaſſet,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus nequitias jocoſque novit
Aurem qui modo non habet Batavam?

Cum paulo ante quidam velut emptor aut laniſta me accurate conſideratum ſubnotaſſet oculis & manibus, Tune es, tune, inquit, ille Martialis, cujus laſcivias & ſales tenet qui modo non habet aurem Batavam?

Subriſi

Subriſi modice: leviqne nutu
Me, quem dixerat eſſe, non negavi.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Reſpondi: quia ſum malus Poëta.
Hoc ne ſæpius accidat Poëtæ,
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

Subriſi parum: & levi nutu faſſus ſum me eſſe quem dixerat. Quare igitur, inquit, ſunt tibi lacernæ viles? Quia ſum vilis Poeta. O Rufe, mitte mihi elegantes lacernas, ne hoc frequentius contingat vati.

Velut emptor.] Cum mangones ſervos empturi eſſent, eos diligenter inſpiciebant, & manibus attrectabant. *Laniſta* magiſter fuit gladiatorum quos domi habebat, atque inſtituebat ut illos deinde locaret & venderet.

Non habet Batavam.] hoc eſt ruſticam & barbaram, duri quippe & barbari habebantur Batavi, hodie Hollandi. Alii legunt *ſeveram*: ſed placet prior lectio; nec enim ullam nationem antiquis ſuis dotibus ſpoliare decet, at reddendum unicuique quod ſuum eſt. Scriverius legit quidem *Batavam*, ſed aliter explicat; exponit nempe ſibi gratulari Poëtam, quod legatur ab omnibus Romæ, præterquam a Batavis, qui armis & duriori vitæ aſſueti, corporis Auguſti cuſtodes, non ita curabant jocos iſtos. Hæc ſunt Scriverii verba, de quibus judicet lector.

Lacernas.] veſtes quæ togis ſuperinduebantur.

Quia ſum malus.] Hoc urbane reſpondet Martialis, nec enim ideo tritis lacernis erat indutus, quia malus Poëta, ſed propter hoc ipſum, quod *amor ingenii neminem unquam divitem fecerit*, ut ait Petronius.

Ad Cæſarem Domitianum cujus clementiam laudat. LXXXIII.

QUANTUM ſolicito fortuna parentis Etruſco,
Tantum, ſumme ducum, debet uterque tibi.
Nam tu miſſa tua revocaſti fulmina dextra;
Hos cuperem mores ignibus eſſe Jovis.
Si tua ſit ſummo, Cæſar, natura tonanti,
Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui teſtatur Etruſcus,
Eſſe, quod & comiti contigit, & reduci.

Quantum ſors patris debet filio Etruſco inquieto, tantum tibi debet uterque, ô ſumme ducum. Tu enim retraxiſti fulmina jacta tua dextera: Optarem ut talis eſſet natura fulminum Jovis. O Cæſar, ſi ſummus Jupiter habeat tuam indolem, manus ejus *raro emittet totum fulmen. Etruſcus* filius *teſtatur* ſe conſecutum *hoc utrumque tuo dono, quod & licuit illi eſſe comiti, & reduci.*

Quantum.] Duo fuere Etruſci pater, & filius, ille a Domitiano miſſus eſt in exilium, hic patrem ſponte comitatus eſt, cujus reditum tandem impetravit. Vide Papinii Sylvam 3. & epig. 39. lib. 7.

Hos cuperem.] hoc eſt, optarem ut tantam clementiam haberet Jupiter; raro enim fulmen vibraret totum.

Hoc utrumque.] Nempe ipſi fuiſſe permiſſum & comitari patrem, & ſimul cum eo redire ab exilio. Sic Poëta laudat clementiam Domitiani.

De Philippo lectica vecto. LXXXIV.

OCTAPHORO ſanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu ſi ſanum credis, Avite, furis.

O Avite, Philippus ſanus vehitur Octaphoro: ô Avite, ſi tu hunc exiſtimas ſanum, inſanis.

Octaphoro.] Lectica ſcilicet ab octo ſervis geſtata, epig. 81. lib. 2.

Sanus.] Corpore.

Hunc tu ſi ſanum.] Animo nempe; etenim nimiæ erat arrogantiæ ab octo ſervis geſtari.

Flet mortem Rufi. LXXXV.

EDITUS eſt ſextus ſine te, mi Rufe, Camenis:
Nec te lectorem ſperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine lævo
Viſa tibi, cineres reddit, & oſſa patri;
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia, Rufo,
Et reſonet tota planctus in Æmilia.
Heu qualis pietas, heu quam brevis occidit ætas!
Viderat Alphei præmia quinque modo.
Pectore tu memori noſtros evolvere luſus,
Tu ſolitus noſtros, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mœſti breve carmen amici,
Atque hæc abſentis thura fuiſſe puta.

O mi Rufe, te abſente edidi ſextum librum Muſis: nec confidit, ô amice, te habere lectorem. A te conſpecta impia terra Cappadocum, & deo averſante reſtituit genitori tuo cineres, atque oſſa tua. O Bononia, privata tuo Rufo effunde lacrymas, & lamentationes perſonent in tota Æmilia. Heu qualis pietas, heu quam brevis ætas periit! Paulo ante ſpectaverat quinque præmia Alphei. O Rufe, tui moris erat legere noſtros ludos, & memoriter ſcire noſtras facetias. Accipe cum lacrymis brevem verſum amici triſtis, atque exiſtima hæc fuiſſe thura abſentis.

Editus eſt.] Eſt editus a me ſextus liber Camenis, Muſis, id eſt liber carminum. Quæ enim carmine ſcribuntur, Muſis carminum præſidibus eduntur. Sic hunc verſum explicat Raderus. Alii legunt *Rufe Camoni* cujus familiæ meminit lib. 9. epig. 76. & 78.

Nec te.] Quia interiiſti.

Impia.] Cappadoces impii dicuntur a Poeta vel propter pravam indolem, vel propter mortem Rufi peſtilenti Cappadociæ aere interfecti.

Bononia.] Italiæ urbs nota, patria Rufi.

Æmilia.] De via Æmilia, quæ Bononiam ducit, dictum lib. 3. epig. 4.

Viderat Alphei.] Poëta intelligit Olympica certamina, quæ ad Alpheum amnem, cujus fons in Arcadia, quarto quoque anno celebrabantur teſte Suida; atque ita ſenſus eſt, Rufum interiiſſe viginti annos natum, vel forte viginti quinque, ſi Olympiadem pro luſtro intelligat Poëta, ut epig. 39. lib. 7.

In bibentes aquam. LXXXVI.

SETINUM, dominæque nives, denſique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult heres divitis eſſe Midæ.
Poſſideat Libycas meſſes, Hermumque, Tagumque,
Et potet calidam qui mihi laudat aquam.

O Setinum, & nives jucundæ, & denſi trientes, quando ego vos potabo, medico non vetante? Qui mavult ſuccedere locupleti Midæ, demens eſt, atque immemor, nec dignus tanto dono. Qui mihi commendat aquam calidam, bibat illam, & fruatur meſſibus Africæ, & Hermo, & Tago

Setinum.] Vinum nobile e Setia Campaniæ oppido.

Dominæ nives.] Optatæ, quibus ſcilicet vinum refrigeratur: vocat autem nives dominas, quod illum allicerent, traherentque, epig. 65. lib. 5.

Denſique trientes.] hoc eſt frequentes, triens vero quatuor cyathos continet.

Qui mavult.] Poſſidere divitias Midæ regis Phrygiæ ditiſſimi, Ovid. Metam. lib. 11. quam bibere Setinum nivibus refrigeratum, ille ſtultus eſt, atque in deos ingratus.

Libycas

Digitized by Google

Libycas meſſes.] hoc eſt, Africanos agros frumentis abundantes, & Hermum Aſiæ, & Tagum Hiſpaniæ amnes auriferos habeat Medicus, vel quilibet alius, dum modo aquam calidam potet; mihi vero pauperi vinum bibendum relinquat.

Qui mihi laudat.] Turnebus lib. 25. cap. 27. Reperio, inquit, in veteribus, qui mihi *libat*, ut ſit ne liberaliter quidem præbet, ſed miniſtrat parce, & maligne, ut ſi libaret, & tamen laudat, nos quoque laudamus. Alii *livet*, hoc eſt invidet:

Et potet calidam, qui mihi livet, aquam.

Ad Cæſarem, a quo aliquid petit. LXXXVII.

DI tibi dent, & tu, Cæſar, quæcumque mereris:
Dî mihi dent, & tu, quæ volo, ſi merui.

O Cæſar, a te, atque a diis conſequaris quæcumque mereris: conſequar a te atque a diis, quæ cupio ſi dignus ſum.

Dî tibi.] O Domitiane, non indiges ab aliis quam a te ipſo atque a diis quicquam expectare, cum omnium mortalium ditiſſimus, & ipſe deus ſis. Ego vero a diis atque a te conſequar, quæ meritus ſum.

Ad Cæcilianum, quem non appellaverat ſuum dominum. LXXXVIII.

MANE ſalutavi vero te nomine caſu,
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas conſtet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abſtulit illa mihi.

Forte mane ſalutavi te vero nomine: nec appellavi meum dominum. O Cæciliane, rogas quanti conſtet mihi tanta licentia? illa me privavit centum quadrantibus.

Centum quadrantes.] Clientes vocabant patronos, quos colebant, dominos, a quibus ſolebant conſequi centum quadrantum ſportulam, quam amiſit Martialis, cum forte ſalutaſſet Cæcilianum, nec dominum appellaſſet.

De Panareto potore. LXXXIX.

CUM peteret ſeram media jam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus:
Spoletina data eſt, ſed quam ſiccaverat ipſe:
Nec fuerat ſoli tanta lagena ſatis.
Ille fide ſumma teſtæ ſua vina remenſus
Reddidit œnophori pondera plena ſui.
Miraris, quantum biberat, cepiſſe lagenam?
Deſine mirari, Rufe: merum biberat.

Cum Panaretus ebrius digito crepante poſceret ſeram matellam media jam nocte: ſpoletina porrecta eſt, at quam exhauſerat ipſe: nec tanta lagena ſufficerat illi ſoli. Ille ſumma fide remenſus teſtæ ſua vina reſtituit pondera completa ſui œnophori. An miraris lagenam continuiſſe quantum potaverat? O Rufe, ceſſa mirari: potaverat merum.

Matellam.] vas ad effundendum lotium.

Arguto pollice.] crepitu nempe digitorum poſcebatur matella, epig. 80. lib. 3.

Spoletina.] Lagena quæ Spoleti in urbe Umbriæ ficta erat, vel quæ plena eſſet vino Spoletino.

Remenſus:] hoc eſt, tantum lotii effudit, quantum vini biberat, atque œnophorum ſeu vas vinarium omnino implevit.

Merum biberat.] Si vinum aqua dilutum bibiſſet Panaretus ille, plus lotii, pro ratione aquæ infuſæ, effudiſſet, quam lagena capere potuiſſet: at ſumma fide remenſus eſt quod exhauſerat.

De Gellia mœcha. XC.

MOECHUM Gellia non habet, niſi unum.
Turpe eſt hoc magis, uxor eſt duorum.

Gellia non habet niſi unum mœchum. Hoc fœdius eſt, conjux eſt duorum.

Uxor eſt duorum.] Mariti ſcilicet & adulteri. Seneca 3. de beneficiis cap. 16. *Infrunita*, hoc eſt inſulſa, *& antiqua eſt, quæ neſciat matrimonium vocari unius adulterium.* Hæc ergo Gellia excuſabat ſe, quod unicum haberet mœchum: Poëta vero probat hoc illi turpius eſſe, quam innuptæ plures habere mœchos. Etenim repugnat unam fœminam duorum eſſe conjugem, quod tamen contingit, cum unum habeat mœchum.

XCI.

In Amianum bibentem vinum peſſimum. XCII.

CÆLATUS tibi cum ſit, Amiane,
Serpens in patera Myronis arte,
Vaticana bibis, bibis venenum.

O Amiane, cum habeas in patera inſculptum ſerpentem arte Myronis, potas vina Vaticana, potas toxicum.

Myronis arte.] Sculptoris nobilis, de quo epig. 39. lib. 4.

Vaticana bibis.] quæ erant peſſima. Vide epig. 19. lib. 1. Vinum vero Vaticanum, ſeu toxicum, ut dixit citato epigrammate, mire convenit cum ſerpente expreſſo in patera, quæ eſt poculi genus latum ac patens.

De Thaide male olente. XCIII.

TAM male Thais olet, quam non fullonis avari,
Teſta vetus, media, ſed modo fracta via.
Non ab amore recens hircus, non ora leonis,
Non detracta cani Tranſtiberina cutis.
Pullus abortivo nec cum putreſcit in ovo,
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Depoſita quoties balnea veſte petit:
Pſilotro nitet, aut acida latet oblita creta:
Aut tegitur pingui terque quaterque faba.
Cum bene ſe tutam per fraudes mille putavit:
Omnia cum fecit, Thaida Thais olet.

Thais olet putidius quam vetus amphora fullonis avari, at paulo ante rupta media via. Hircus a coitu recenti, ora leonis, pellis Tranſtiberina ablata a cane. Pullus cum corrumpitur in ovo abortivo, amphora rupta putrido garo. Quoties veſte abjecta adit balnea, ut fraudulenta commutet hanc graveolentiam alio odore; niteſcit pſilotro, aut deliteſcit delibuta creta acida, aut ter & quater operitur faba opima. Cum crediderit ſe bene munitam per mille dolos: cum molita eſt omnia, Thais olet Thaida.

Quam non fullonis.] In triviis amphoras collocabant fullones ad excipiendum lotium, magnum vero pretium pro veſtibus purgandis exigebant: quam ob cauſſam, ut putat Raderus, avari dicuntur. Camelorum *urinam fullonibus utiliſſimam eſſe tradunt*, inquit Plinius lib. 28. cap. 8.

Non ab amore.] Vide epig. 4. lib. 4. Plinius lib. 11. cap. 53. Animæ leonis virus grave.

Tranſtiberina.] Vide epig. 42. lib. 1. in regione urbis trans Tiberim ſordida exercebantur opera.

Nec pullus.] Nec pejus olet pullus abortivus in ovo putrido.

Garo.] quod ex inteſtinis & ſanguine ſcom-

ſcombrorum conficiebatur, lib. 13. epig. 102.

Pſilotro.] Unguentum de quo epig. 74. lib. 3.

Aut acida.] id eſt creta aceto macerata, qua faciem oblinebat Thais.

Faba.] Unguento facto ex farina fabarum, quod lomentum vocari putat Domitius epig. 42. lib. 3.

Cum bene ſe tutam.] A graveolentia ſcilicet, ſemper nativum odorem omnium peſſimum olet Thais.

De Calpetiano paupere. XCIV.

PONUNTUR ſemper chryſendeta Calpetiano,
Sive foris, ſeu cum cœnat in urbe domi.
Sic etiam in ſtabulo ſemper, ſic cœnat in agro:
Non habet ergo aliud? non habet immo ſuum.

Semper apponuntur chryſendeta Calpetiano, ſeu cum cœnat foris, ſeu domi in urbe. Sic quoque ſemper cœnat in diverſorio, ſic in villa: an igitur non habet aliud? Imo non habet ſuum.

Chryſendeta.] Quæ ſic explicat Turnebus lib. 14. cap. 3. Vaſa doctiſſimi viri explicant cruſtis aureis illigata, & exornata, ut in Martiale lib. 2. epig. 43. Ego vaſa gemmata eſſe puto, quorum gemmæ conſertæ & contextæ tenerentur.

Non habet.] Interrogat lector. Calpetianus ergo non habet alia vaſa præter chryſendeta?

Imo.] Reſpondet Poëta, imo ea vaſa quibus utitur, non ſunt ſua, ſed mutuo ſumpta.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER VII.

Ad Domitianum de lorica. I.

ACcipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipſa Meduſeæ quem timet ira deæ.
Dum vacat hæc, Cæſar, poterit lorica vocari,
Pectore cum ſacro ſederit, Ægis erit.

INTERPRETATIO.
O Cæſar, indue ſævum thoraca bellicoſæ Minervæ, quem ipſa dea Meduſea etiam *irata metueret. Poteris hæc lorica appellari, dum otioſa eſt: cum munierit ſacrum pectus, vocabitur Ægis.*

NOTÆ.

Accipe.] Hoc epigramma ad Sarmaticam expeditionem referri videtur, de qua Suet. in Domit. cap. 6.

Ipſa Meduſea.] Alii,

Ipſa Meduſea quo timet ira dea.

hoc eſt, quo irata Pallas utitur, & quo induta ferocior evadit, quæ Meduſea dicitur, quod illius ope Meduſam interfecerit Perſeus. Legunt alii,

Ipſa Meduſea quem timet ira coma.

hoc eſt quem thoraca vel ipſa Meduſa ſerpentibus, quos pro capillis gerebat, munita timeret. Eligat lector.

Ægis erit.] Lorica qua dii utuntur, Ægis dicitur, quæ eſt clypeus Palladis facta ex Amaltheæ capræ corio, in cujus medio erat Gorgonis caput: quo clypeo ſi Numen aliquod munierit pectus, Ægis dicitur, lorica autem, cum illo uſus fuerit mortalis. Cæſar Domitianus deus haberi volebat. Sequens epigramma cum hoc primo conjunxit Domitius, & inſcripſit *ad loricam Domitiani*; at eſſe diſtinguendum contendit Raderus: hic enim, inquit, Cæſarem ipſum alloquitur, loricam vero ſequentibus diſtichis. Ego cum Radero exiſtimo eſſe novum epigramma, ſed illud non notabo ut ſecundum, ne indicis ordo perturbetur.

Ad loricam Domitiani.

INVIA Sarmaticis domini Lorica ſagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis;
Quam vel ad Ætolæ ſecuram cuſpidis ictus,

O Lorica domini impenetrabilis jaculis Sarmatarum, & tutior Getico tergore Martis quam tutam vel ab ictibus teli Ætoli

Texuit

Texuit innumeri lubricus unguis apri;
Felix ſorte tua es, ſacrum cui tangere pectus
Fas erit, & noſtri mente calere dei.
I comes, & magnos illæſa merere triumphos,
Palmatæque ducem, ſed cito, redde togæ.

texuerunt politi ungues multorum aprorum: Nacta es felicem ſortem, cui licebit tangere ſacrum pectus, & calefieri mente Numinis noſtris. Ito ſocia, atque illæſa, merere magnos triumphos, & quamprimum reſtitue Imperatorem togæ palmatæ.

Invia Sarmaticis.] Vide epig. ſuperius. Sarmatia duplex eſt, inquit Ortelius, Europæa, & Aſiatica, Europæam *Ruſſiam* hodie vocat, Aſiaticam vero, *Tartariam.*

Et Martis Getico.] Mars deus belli apud Getas colebatur indutus lorica facta ex pellibus animalium.

Quam vel ad.] Ætolam cuſpidem intellige telum Meleagri in Ætolia nati; vel Ætolam cuſpidem interpretare lanceam, & quidem acutiſſimam, Ætoli enim, inquit Raderus, Plinio teſte, lanceas invenerunt.

Lubricus unguis.] Hæc Domitiani lorica erat contexta vel ex laminis æreis aprorum uugues referentibus, vel forte ex veris aprorum unguibus.

Dei.] Domitiani.

Palmataque.] hoc eſt, urbi reſtitue Imperatorem triumphantem: nam palmata veſtis, in qua nempe depictæ erant palmæ, triumphantium erat propria.

Ad Pontilianum Poëtam ineptum. II.

CUR non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

O Pontiliane, quare non mitto ad te meos libros? ne tu, ô Pontiliane, mittas ad me tuos.

Cur non.] Per ſe patet hoc epig. ejuſdem argumenti eſt epig. 74. lib. 5.

De Oppiano pallido. III.

ESSET, Caſtrice, cum mali coloris,
Verſus ſcribere cœpit Oppianus.

O Caſtrice, cum Oppianus haberet malum colorem, incepit componere carmina.

Eſſet.] Oppianus iſte, de quo jam epig. 42. lib. 6. Poëſi animum applicuit ratus propter pallorem ex morbo contractum, ſe habitum iri nobilem Poëtam, quales erant ii qui chartis impalleſcerent. Perſius ſat. 5. Horat. epiſt. 19. lib. 1.

Decipit exemplar vitiis imitabile, quod ſi
Pallerem caſu, biberent exangue cuminum.

Ad Cæſarem Domitianum, ut redeat in urbem. IV.

SI deſiderium, Cæſar, populique, patrumque,
Reſpicis, & Latiæ gaudia vera togæ,
Redde deum votis poſcentibus: invidet hoſti
Roma ſuo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille; tuoque
Terretur vultu barbarus & fruitur.

O Cæſar, ſi moveris amore populi, & patrum, & vera lætitia togæ Latiæ, reſtitue te deum vehementibus votis Romanorum: *Roma invidet ſuo hoſti, quamvis frequens laurea afferatur. Ille propius ſpectat dominum orbis; & barbarus terretur tuo vultu, ſed fruitur.*

Latiæ

Lætiæ gaudia.] hoc eſt, Romanorum rogatorum.
Redde deum.] hoc eſt, redi in urbem.
Invidet hoſti.] Quod nempe fruitur tua præſentia.

Veniat laurea.] hoc eſt, licet ad nos literæ laureatæ ſæpe afferantur, victoriarum, quas ex Sarmatis reportas, nunciæ. Vide epig. ſequens.

De fama reditus Domitiani. V.

ECQUID hyperboreis ad nos converſus ab oris
Auſonias Cæſar jam parat ire vias?
Certus abeſt auctor, ſed vox hoc nunciat omnis.
Credo tibi, verum dicere, Fama, ſoles.
Publica victrices teſtantur gaudia chartæ:
Martia laurigera cuſpide pila virent.
Rurſus io magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictuſque tua, Cæſar, in urbe ſonas.
Sed jam lætitiæ quo ſit fiducia major,
Sarmaticæ laurus nuntius ipſe veni.

Ecquid Cæſar ad nos converſus a regionibus Septentrionis meditatur ſuſcipere iter Italiæ? auctor manifeſtus non apparet, at vox omnis nunciat hunc reditum. *O Fama, tibi adhibeo fidem, tui moris eſt dicere verum. Laureatæ literæ confirmant publicam lætitiam: pila Martia vireſcunt cuſpide laureata. Roma iterum clamat io tibi magnos triumphos, atque tua in urbe, ô Cæſar, invictus proclamaris. At jam ipſe redi renunciaturus victoriam Sarmaticam, ut ſit major ſecuritas noſtri gaudii.*

Ecquid hyperboreis.] De Sarmatia regione ad Septentrionem, vide epig. 1. ſupra.
Auſonias.] Italas: Italia enim Auſonia dicta eſt ab Auſone Ulyſſis & Calypſus filio.
Verum dicere.] Imo falſum dicere ſolet fama. Virg. 4. Æneid.
Facta atque infecta canit.
Tamen videtur Poeta intelligere tunc famam ſolere dicere verum, cum conſtanti omnium ſermone aliquid celebratur, Domitiani vero reditum omnes renunciabant. Vel quod facile credimus, quod cupimus.

Victrices chartæ.] Reportata victoria ſolebant duces Romani vel ad Senatum, vel ad principem mittere laureatas literas indices victoriæ, cujus inſigne eſt laurus. Livius Decad. 1. lib. 5. *Literæ*, inquit, *a Poſtumio laureatæ ſequuntur victoriam populi Romani.*
Martia laurigera.] Milites haſtarum, & pilorum cuſpidem lauro circumdabant in ſignum lætitiæ ex reportata victoria.
Rurſus io.] Vox triumphi ſolennis, Vide Horat. ode 9. lib. Epod.

Ad Cæſarem Domitianum de amore & deſiderio populi Romani erga ipſum abſentem. VI.

HIBERNA quamvis Arctos, & rudis Peuce,
Et ungularum pulſibus calens Iſter,
Fractuſque cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te ſumme mundi rector, te parens orbis,
Abeſſe noſtris non tamen potes votis.
Illic & oculis & animis ſumus, Cæſar,
Adeoque mentes omnium tenes unus,

O Summe moderator mundi, & pater orbis, licet hyemalis Arctos, & barbara Peuce, & Danubius calefactus agitationibus ungularum, & jam ter cornu fracto Rhenus rebellis retineat te vincentem regna nationis perfidioſæ: Nihilominus nequis remotus eſſe a noſtris votis. Ibi, ô Cæſar, adſumus & oculis, & mentibus, atque ita, tu unus occupas cogitationes omnium,

Ut

Ut ipſa magni turba neſciat Circi
Utrumne currat Paſſerinus, an Tigris.

ut ipſa multitudo Circi magni ignoret, utrumne Paſſerinus currat, an Tigris.

Hiberna.] Vide ſuperiora epigrammata: hoc eſt, quamvis te longe a nobis bella detineant in regionibus Septentrionis, noſtris tamen mentibus præſens es.

Rudis Peuce.] Inſula magna ad oſtia Iſtri, teſte Strabone lib. 7.

Et ungularum.] Vide Ovidium Triſtium lib. 3. eleg. 10.

Cæruleos ventis latices durantibus Iſter
Congelat, & tectis in mare ſerpit aquis.
Quaque rates ierant, pedibus nunc itur: & undas
Frigore concretas ungula pulſat equi,
&c.

Fractuſque cornu.] Metonymia eſt: fractum Rhenum dicit pro victis Batavis & Germanis: alludit autem noſter Poëta ad fluviorum cornua. Virgilius 8. Æneid.

Corniger Heſperidum fluvius regnator aquarum.

& vide etiam epig. 104. lib. 9.

Cornua Sarmatici ter perfida contudit Iſtri.

Adeoque.] Omnes enim a ſpectaculis avertuntur cum aliquid narratur aut de tuo reditu, aut de tuis victoriis.

Paſſerinus an Tigris.] Ambo curſu certabant, reliquoſque longe ſuperabant, lib. 12. epig. 36.

Vis curſu, pedibuſque gloriari?
Tigrim vince, levemque Paſſerinum.

De reditu Domitiani. VII.

NUNC hilares, ſi quando mihi, nunc ludite Muſæ:
Victor ab Othryſio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota, December:
Jam licet ingenti dicere voce, Venit.
Felix ſorte tua, poteras non cedere Jano,
Gaudia ſi nobis, quæ dabit ille, dares.
Feſta coronatus ludet convicia miles,
Inter laurigeros cum comes ibit equos.
Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæſar,
Sit tibi: ſi luſus ipſe triumphus amat.

O Muſæ nunc læta nunc canite, ſi unquam mihi cecinistis: Deus reſtituitur victor ab orbe Othryſio. O December, tu primus reddis certa vota populi: jam fas eſt clamare ſumma voce, Venit. Beatus ſorte tua, poteras non dare primas Jano, ſi nobis pareres lætitiam quam pariet ille. Miles coronatus jocabitur contumelias feſtivas, cum ſocius ſequetur inter equos laureatos. O Cæſar, liceat tibi audire ludos, & verſus leviores, ſi triumphus ipſe admittit jocos.

Ab Othryſio.] Othrys mons Thraciæ: melius forte legunt alii *Odryſio.* Odrysæ enim populi ſunt Thraciæ, quos aliqui hodie vocant *Moldavenſes.* Claudianus tamen de 3. Conſ. Honor.

Otriſium pariter Getico fœdavimus Hebrum
Sanguine. ————

Certa facis.] Menſe enim Decembri literæ Romam ſunt allatæ de reditu Domitiani.

Poteras non.] Senſus eſt: Si menſe Decembri urbem ingreſſurus eſſet Cæſar, poterat ille non cedere Januario, a Jano deo, in cujus honorem multa ſacrificia fiebant, ſic dicto, Ovidius 1. Faſtorum, quo nempe menſe Romam erat rediturus Cæſar.

Feſta coronatus.] Triumphum comitari milites lauro coronati, & in ipſum Imperatorem jocoſa convicia jacere ſolebant.

Inter laurigeros.] Ovidius lib. 4. Triſtium eleg. 2.

Vinclaque captiva reges cervice gerentes
Ante coronatos ire videbit equos.

Levioraque.] hoc eſt audire mea epigrammata.

De

De Caſſelio tarde ingenioſo. VIII.

CUM ſexaginta numeret Caſſelius annos,
Ingenioſus homo eſt. quando diſertus erit?

Cum Caſſelius natus ſit ſexaginta annos, ſolers eſt: quando erit eloquens?

Cum ſexaginta.] Jam ſenex iſte Caſſelius ingenioſus videri volebat, quem Poëta irridet, quod nempe tardius ad diſcendum eluxiſſet ejus ingenium.

In Olum obtrectatorem. IX.

PÆDICATUR Oros, fellat Linus, Ole, quid ad te?
De cute quid faciat ille, vel illa ſua?
Centenis futuit Matho millibus, Ole, quid ad te?
Non tu propterea, ſed Matho pauper erit.
In lucem cœnat Sertorius, Ole, quid ad te,
Cum liceat tota ſtertere nocte tibi?
Septingenta Tito debet Lupus, Ole, quid ad te?
Aſſem ne dederis, crediderisve Lupo.
Illud diſſimulas, ad te quod pertinet, Ole:
Quodque magis curæ convenit eſſe tuæ.
Pro togula debes, hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Uxor mœcha tibi eſt: hoc ad te pertinet, Ole.
Poſcit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, Quid pertinet ad te?
Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

. . . . *Ole, Sertorius cœnat ad diem uſque: quid* ſpectat *ad te, cum tibi fas ſit arcte & graviter dormire tota nocte? Lupus debet ſeptingenta Tito, Ole, quid ad te? Ne aſſem* quidem *donaveris aut credideris Lupo. Ole, taces id, quod ſpectat ad te, & quod congruit magis tuæ ſolicitudini: debes pro togula, Ole, hoc pertinet ad te. Nullus jam tibi mutuo dabit quadrantem: & hoc* pertinet ad te. *Habes conjugem adulteram: hoc ad te attinet, Ole. Filia jam grandis petit dotem: & hoc. Poteram quindecies repetere. Quid pertinet ad te? At, Ole, nihil attinet ad me quid facias.*

In lucem.] Suas compotationes protrahit Sertorius.

Septingenta.] ſeſtertia nempe.

Crediderisve.] Nam ſi nihil Lupo credideris, tunc cura vacabis.

Pro togula.] Quam nondum ſolviſti, & tamen aliorum debita recenſes

Quadrantem.] hoc eſt quartam aſſis partem.

Poſcit jam dotem.] Filiæ debitor eſt pater, cum illam dotare teneatur, Leg. 19. ff. de ritu nuptiarum.

Dicere quindecies.] Senſus eſt: Ole, tam curioſus es in alienis negotiis, ut pluries repetere potuerim, Quid ad te?

Sed quid agas.] Poëtæ objicere poterat Olus; Quid tu, ô Martialis, ſatagis rerum mearum? Quapropter illum occupat Poëta.

Ad

Ad Pudentem, qui petierat epigrammata manu Poëtæ ſcripta. X.

COGIS me calamo, manuque noſtra
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quam me nimium probas, amaſque,
Qui vis archetypas habere nugas!

O Pudens, me cogis corrigere meos libros calamo & manu propria. O quam nimium probas me, & diligis, qui vis habere ineptias autographas!

Cogis me.] De Pudente jam dictum epig. 32. lib. 1. Neſcio an hic idem ſit: utut eſt, Poëtæ erat amiciſſimus, qui in memoriæ ſimul & amicitiæ argumentum ab illo peteret verſus propria ejus manu ſcriptos, & emendatos, quos Martialis vocat *nugas archetypas*.

Nimium probas.] Nam ſi in meis verſibus aliqua fuerint menda, in librarium culpam rejicere non potero.

Ad Fauſtinum de ſuis libellis innocuis. XI.

SIc me fronte legat dominus, Fauſtine, ſerena,
Excipiatque meos qua ſolet aure jocos:
Ut mea nec juſte quos odit, pagina lædit,
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodeſt, cupiant cum quidam noſtra videri,
Si qua Lycambeo ſanguine tela madent?
Vipereumque vomant noſtro ſub nomine virus,
Qui Phœbi radios ferre, diemque negant?
Ludimus innocuis verbis, hoc juro potentis
Per genium famæ, Caſtaliduraque gregem:
Perque tuas aures magni mihi numinis inſtar,
Lector, inhumana liber ab invidia.

O Fauſtine, dominus ita legat me vultu benigno, & excipiat meos ludos aure qua conſuevit: ut mei libri nec offendant quos jure oderunt, & fama non eſt grata mihi de rubore cujuſquam. Quid juvat, cum quidam velint exiſtimari noſtra, ſi quædam tela perfunduntur ſanguine Lycambeo, atque effundant venenum vipereum ſub noſtro nomine, qui fatentur ſe non poſſe pati radios ſolis & lucem? Jocamur vocibus innocuis; hoc juro per genium Famæ potentis, & chorum Muſarum; & per aures tuas mihi inſtar Numinis, ô lector aliene a crudeli invidia.

Sic me fronte.] hoc eſt, Sic me legat & amet Domitianus, ut ego nec lædo quos jure odi.

Si qua Lycambeo.] Archilochus Poëta Lacedæmonius verſus Iambicos tam acerbos ſcripſit in Lycamben, quod deſponſam ipſi ſuam filiam negaviſſet, ut laqueo ſuſpendere ſe ſimul cum filia illum coëgerit. Senſus eſt: Quid prodeſt occulto Poëtæ verſus mordaces & contumelioſos edere, cum omnes noverint candidum meum ingenium? Vide epiſt. lib. 1.

Qui Phœbi radios.] qui non audent verſus ſuo nomine edere in lucem.

Innocuis verbis.] Alii legunt,

Ludimus innocui: ſcis hoc bene.

Caſtalidumque gregem.] hoc eſt chorum Muſarum, quæ a fonte Caſtalio ſibi atque Apollini ſacro Caſtalides dicuntur.

De Lycoride fuſca. XII.

DUM Tiburtinis albeſcere collibus audit
Antiqui dentis fuſca Lycoris ebur,

Dum fuſca Lycoris audit ebur antiqui dentis album fieri collibus Tiburis, petiit

Venit

Venit in Herculeos colles: quid Tiburis alti
  Aura valet? parvo tempore nigra redit.

Herculeos colles: quid poteſt aura excelſi Tiburis? brevi tempore nigra revertitur.

Dum Tiburtinis.] De Lycoride idem eſt argumentum lib. 4. epig. 62. ubi egimus de cœlo Tiburtino.

Antiqui dentis.] id eſt vetuſti eboris.

De ſua puella lugente mortem cujuſdam adoleſcentis. XIII.

ACCIDIT infandum noſtræ ſcelus, Aule, puellæ:
  Amiſit luſus, deliciaſque ſuas:
Non quales teneri ploravit amica Catulli
  Lesbia, nequitiis paſſeris orba ſui;
Vel Stellæ cantata meo, quam flevit Ianthis,
  Cujus in Elyſio nigra columba volat.
Lux mea non capitur nugis, nec amoribus iſtis,
  Nec dominæ pectus talia damna movent.
Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
  Mentula cui nondum ſeſquipedalis erat.

O Aule, ingens flagitium contigit noſtra puella: perdidit ludos atque amores ſuos: non quales deflevit Lesbia amica blandi Catulli, privata laſciviis ſui paſſeris; vel celebrata a meo Stella, quam ploravit Ianthis, cujus nigra columba volat in campis *Elyſiis. Lux mea non capitur ineptiis, nec iſtis deliciis, nec cor meæ dominæ movetur talibus jacturis. Amiſit puerum natum viginti annos* . . . .

Infandum ſcelus.] Parcarum nempe: ad finem uſque epigrammatis mentem lectoris lepide ſuſpendit Poëta.

Lesbia.] Vide Catullum epig. 2. de paſſere mortuo Lesbiæ.

Vel Stella cantata.] id eſt columba, de qua epig. 8, lib. 1. De Ianthide uxore Stellæ vide epig. 21. lib. 6. *In Elyſio.*] hoc eſt, cujus columbæ umbra eſt apud inferos ſecundum antiquorum opinionem, qui exiſtimabant mortuorum omnium animalium umbras eſſe in inferis.

Ad Arginum puerum Ianthidos. XV.

QUIS puer hic nitidis abſiſtit Ianthidos undis,
  Et fugit ad dominam Naiada? numquid Hylas?
O bene, quod ſylva colitur Tirynthius iſta,
  Et quod amatrices tam prope ſervat aquas!
Securus licet hos fontes, Argine, miniſtres:
  Nil faciunt nymphæ: ne velit ipſe, cave.

Quis puer hic refugit aquas puras Ianthidos, & fugit ad dominam Naiada? Numquid eſt *Hylas? O* tactum *bene, quod Hercules colitur in iſto nemore, & quod tam prope cuſtodit amatrices undas! O Argine, fas eſt tutus miniſtres has undas: Nymphæ nihil faciunt: adverte ne ipſe cupiat te* rapere.

Ianthidos undis.] De hoc fonte vide epig. 47. lib. 6. In ædibus Stellæ erat fons, cujus Nympham a Violantilla ſeu Ianthide Stellæ uxore Ianthidem denominat, ad quam Violantillam confugiebat hic ſervus, ne a Nymphis raperetur. Vide epig. 21. lib. 6.

Nunquid Hylas.] De quo epig. 49. lib. 5.

O bene.] In vicino ſcilicet nemore colitur Hercules, qui te tuebitur a Nymphis.

Nil faciunt.] Tute potes haurire aquam ex hoc fonte, & miniſtrare, nec enim hujus fontis Nymphæ te rapient: ſed cave ab ipſo Hercule.

Ad

Digitized by Google

Ad Regulum a quo lepide petit pecuniam. XV.

ÆRA domi non ſunt. ſupereſt hoc, Regule, tantum,
Ut tua vendamus munera: nunquid emis?

Non habeo pecuniam domi, o Regule: hoc unum reſtat ut vendamus tua dona: nunquid emis?

Supereſt hoc.] Nihil quicquam habeo præter munera quæ a te accepi: hoc autem facete dicit Poëta ſperans Regulum ea non redempturum, ſed liberaliter ſubventurum ſuæ inopiæ. De Regulo dictum epig. 13. lib. 1.

Ad Bibliothecam Julii Martialis. XVI.

RURIS Bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem,
Inter carmina ſanctiora ſi quis
Laſcivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inſeras vel imo,
Septem quos tibi miſimus libellos,
Auctoris calamo ſui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto:
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Julî Bibliotheca Martialis.

O Bibliotheca amœnæ villæ, ex qua lector aſpicit propinquam urbem, ſi quis fuerit locus jocoſæ Thaliæ inter verſus ſanctiores, colloces licet vel infimis forulis hos ſeptem libros, quos ad te miſimus emendatos calamo ſui auctoris: hæc litura conſtituit illis pretium. Sed tu, ô Bibliotheca Julii Martialis donata parvo munere, quæ cognita celebraberis toto orbe, ſerva hoc pignus mei amoris.

Ruris bibliotheca.] Hoc rus longo Janiculi collo recumbebat, ut dictum eſt epig. 64. lib. 4.
Laſcivæ Thaliæ.] hoc eſt, jocoſis meis carminibus. Vide epig. 8. lib. 4.
Nido vel imo.] hoc eſt vel in ultimo ordine colloces velim.

XVII.

De fragmento navis Argus. XVIII.

FRAGMENTUM, quod vile putas, & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris;
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici triſtior ira freti.
Secula vicerunt; ſed quamvis ceſſerit annis,
Sanctior eſt ſalva parva tabella rate.

Fragmentum quod credis contemptum, atque inutile lignum, hæc fuit prima carina maris incogniti; quæ olim nec potuit frangi ruinis Cyaneis, nec ſæviore ira Scythici freti victa eſt ſeculis; at licet ceſſerit annis, exigua tabella auguſtior eſt nave integra.

Fragmentum.] Navis ſcilicet Argûs, quod Romæ tunc extabat. De illa nave & Argonautis vide Valerium Flaccum.
Hæc fuit.] Ante Argonautas mare navibus tentatum non fuit, ut canunt Poëtæ.
Cyaneæ ruinæ.] Cyaneæ ſeu Symplegades ſecundum Ptolemæum duæ ſunt inſulæ, vel ſaxa adjacentia Boſphoro Thracio, hodie *Canal de Conſtantinople*, quæ non ſine magno periculo tranſmiſerunt Argonautæ.
Ira freti.] hoc eſt tempeſtas Ponti Euxini. Alii legunt *unda freti.*
Sanctior.] propter venerationem quæ debetur antiquitati.

In Sanctram helluonem & avarum. XIX.

NIHIL eſt miſerius nec guloſius Sanctra,
Rectam vocatus cum recurrit ad cœnam,
Quam tot diebus noctibuſque captavit;
Ter poſcit apri glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos,
Nec erubeſcit pejerare de turdo,
Et oſtreorum rapere lividos cirros.
Dulci placenta ſordidam linit mappam.
Illic & uvæ collocantur ollares,
Et Punicorum pauca grana malorum,
Et excavatæ pellis indecens vulvæ,
Et lippa ficus, debiliſque boletus.
Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,
Roſos tepenti ſpondylos ſinu condit,
Inde vorato capite turturem truncum,
Colligere longa turpe nec pudet dextra
Analecta, quidquid & canes reliquerunt.
Nec eſculenta ſufficit gulæ præda,
Miſto lagenam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas cum domum tulit ſcalas,
Seque obſerata clauſit anxius cella,
Guloſus ille poſtero die vendit.

Nihil eſt infelicius & guloſius Sanctra, cum invitatus properat ad cœnam rectam, quam aucupatus eſt tot diebus & noctibus; ter petit glandulas apri, quater lumbum, atque utramque coxam leporis, & duos armos; nec pudet illum pejerare de turdo, & ſubducere lividos cirros oſtreorum. Dulci placenta inficit ſordidam mappam. Illic & uvæ ollares, & pauca grana malorum Punicorum apponuntur, & pellis indecora vulva exeſa, & ficus lippa, & debilis boletus. At cum jam mappa frangitur mille furtis, calido ſinu occultat ſpondylos exeſos, nec deinde exiſtimat inhoneſtum porrecta manu colligere turturem mutilum devorato capite, & *fruſta, & quicquid reliquerunt canes. Nec præda eſcaria ſufficit helluationi, vino miſto replet amphoram* jacentem *ad pedes. Cum hæc omnia portavit domum per ducentos gradus, & ſolicitus ſe abſcondit cella clauſa, poſtridie ille helluo vendit* hæc fruſta.

Rectam vocatus.] Quam revocaverat Domitianus ſublatis ſportulis. Vide epig. 69. lib. 2.

Glandulas.] Vide epig. 81. lib. 3. lumbus vero eſt media pars apri in tres partes diviſi.

Utramque coxam.] Coxa poſteriorum pedum pars eſt ſuperior, armus anteriorum.

Pejerare.] hoc eſt, eum ſubduxit turdos, non pudet ipſum jurare ſibi non fuiſſe appoſitos.

Oſtreorum lividos cirros.] Cirri proprie crines ſunt, ſed hîc ſumuntur pro fibris oſtreorum carnis colorem referentibus, unde *lividos* vocat. Senſus eſt, ab illo helluone rapi etiam oſtrea.

Dulci placenta.] Quam & clam ſubductam mappa involvebat. Legunt alii *buccis placenta*, hoc eſt fruſtis: alii *dulcis placenta.* Videat lector.

Uvæ ollares.] Quæ nempe in ollis ſervabantur.

Et excavatæ.] Exeſa enim carne ſola pellis ſupererat.

Et lippa ficus.] E qua lacteus humor lippitudinis inſtar fluit.

Debiliſque boletus.] Quia parum durat, non optimus, inquit Farnabius: immo reciſus vel nullo aut debili caule. Gronovius.

Mille furtis.] hoc eſt, eſculentis in mappa involutis.

Spondylos.] Quos puto hic ſumi pro quodam piſcium genere, alias ſpondylus eſt vertebra dorſi, Plin. lib. 32. cap. 11.

Inde vorato.] Alii *Et devorato. Analecta.*] reliquias & fruſta intellige, quæ ſervi colligerent, epig. 80. lib. 14.

Miſto lagenam.] Subducit etiam vinum aqua temperatum, quod ſervi ad pedes bibebant.

Per ducentas ſcalas.] His verbis indicat Sanctram iſtum ſub tegulis pauperum more habitaſſe, epig. 118. lib. 1.

Vendit.] Non helluationem tantum, ſed & Sanctræ avaritiam carpit.

De

De natali Lucani. XX.

HÆc eſt illa dies quæ magni conſcia partus,
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu Nero crudelis, nullaque inviſior umbra:
Debuit hoc ſaltem non licuiſſe tibi.

O Polla, hæc eſt illa lux, quæ teſtis magni partus edidit Lucanum populis & tibi. Heu, ſæve Nero, nec odioſior propter ullam aliam *umbram: ſaltem hoc non debuit tibi permiſſum fuiſſe.*

Hac eſt illa dies.] Quarta ſcilicet aut tertia Nonas Novembris. Lucani opera commentariis illuſtravit Lambertus Hortenſius, & vitam illius Poetæ copioſe deſcribit.

Polla.] Lucani uxor, quem interfici juſſit Nero, quod conjuraverat contra eum Lucanus, cum ab ipſo prohiberetur ſua carmina in lucem edere.

Nulla inviſior.] hoc eſt, O Nero, nullius cædes majus tibi odium conciliavit.

Non licuiſſe.] Interficere tam egregium Poetam. Videtur ad Neronis dictum reſpicere, qui multis occiſis, neſciſſe hactenus Cæſarem, quantum Imperatori liceret, dicebat. Rad.

De eodem. XXI.

VATIS Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aonidum turba, favete ſacris.
Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dediſſet,
Mixtus Caſtaliæ Bætis ut eſſet aquæ.

Dies revertitur celebrandus magno ortu Poëtæ Apollinei: O Muſæ, eſtote propitiæ ſacrificiis. O Lucane, cum Bætis te donaſſet orbi, hoc affectus eſt ut miſceretur undæ Caſtaliæ.

Turba favete.] Turba eſt nomen collectivum, quapropter verbum ponitur in plurali.

Bætis.] Cordubæ natus eſt Lucanus, quæ eſt ad Bætim Hiſpaniæ Bæticæ fluvium hodie *Guadalquivir*, qui fluvius inter fontes Muſarum numeratur, quoniam tulit Poëtam Lucanum; de fonte autem Caſtalia jam ſæpius dictum. *Hæc meruit.*] Alii ſic explicant: Hæc dies vel propter te, ô Lucane, editum meruit, ut Bætis patrius Lucani fluvius numeraretur inter fontes Muſarum. Judicet Lector.

De eodem ad Phœbum. XXII.

PHOEBE veni, ſed quantus eras, cum bella canenti,
Ipſe dares Latiæ plectra ſecunda lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum,
Sæpe colas, & ſe ſentiat ipſe coli.

O Apollo veni, at quantus eras, cum ipſe bella cantanti concederes plectra ſecunda lyræ Latinæ. Quid optabo pro die tam memoranda? tu, ô Polla, crebro colas conjugem, atque ille intelligat ſe coli.

Veni.] Nempe ad hæc ſacra, quæ facimus natalem Lucani diem celebrantes.

Bella canenti.] Alii *tonanti.*

Plectra ſecunda.] hoc eſt, cui Lucano tu ipſe, ô Phœbe, ſecundam a Virgilio carminis epici gloriam conceſſiſti.

Tu ô Polla.] Diu vivas, ut maritum ſæpius colere poſſis.

In maledicum qui Juvenalem cum Martiale committere tentaret. XXIII.

CUM Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odiſſet Oreſtes:
Theſea Pirithoi deſtituiſſet amor.
Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,
Et Ledæ poteras diſſociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor auſis,
Ut facias illud quod, puto, lingua facit.

O Lingua improba, quæ experiris committere me cum meo Juvenale, quid non audebis dicere? Oreſtes odiſſet Pyladem te excogitante ſcelus, atque amor Pirithoi deſeruiſſet Theſea. Tu valebas disjungere Siculos fratres, atque Atridas ſortitos *majorem famam, & ſtirpem Ledæ. Hoc tibi exopto pro meritis, & talibus auſis ut facias illud quod, opinor, lingua facit.*

Cum Juvenale.] hoc eſt: O lingua, quæ tentas contentionis & diſſidii ſemina jacere inter me & Juvenalem Poëtam ſatis notum.

Pyladen.] horum heroum hiſtoria omnibus nota eſt.

Siculos fratres.] Intellige Amphinomum & Anapiam natos Catanæ, hodie *Catania* in urbe Siciliæ, non longe a monte Ætna, quorum pium in parentes amorem refert Strabo lib. 6.

Atridas.] Agamemnonem & Menelaum celebriores Siculis iſtis fratribus.

Ledæ genus.] Caſtorem & Pollucem.

Facit.] Alii *facis.* Videtur enim alloqui linguam: cui precatur, ut adhæreat rebus turpibus, epig. 61. lib. 2.

In malum Poëtam. XXIV.

DULCIA cum tantum ſcribas epigrammata ſemper,
Et ceruſſata candidiora cute:
Nullaque mica ſalis, nec amari fellis in illis
Gutta ſit: ô demens, vis tamen illa legi
Nec cibus ipſe juvat morſu fraudatus aceti:
Nec grata eſt facies, cui gelaſinus abeſt.
Infanti melimela dato, fatuaſque mariſcas:
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia ſapit.

Cum perpetuo componas epigrammata ſolum dulcia, & candidiora pelle ceruſſata: nec aſpergantur ulla mica ſalis, nec gutta fellis amari: ô Fatue, nihilominus vis illa evolvi! nec ipſe cibus placet deſtitutus acerbitate aceti: nec vultus arridet, cui deeſt gelaſinus. Trade puero poma mellita, & mariſcas inſulſas: ego enim amo Chiam, quæ ſcit pungere.

Dulcia cum.] Inſulſa, nec imbuta illa mordacitate quæ his verſibus convenit.

Candidiora.] hoc eſt, in quibus ineſt ſenſus candidior ceruſſa, quæ erat eximii candoris. Vide epig. 73. lib. 1. Candidus vero album quidem ſignificat, ſed & ſimplex etiam ut ſumitur hic.

Nulla mica ſalis.] hoc eſt, nulla urbanitas, nec acerbitas.

Nec cibus ipſe.] Acerba enim irritant ſtomachum, lectorem quoque alliciunt ſales.

Gelaſinus.] Gelaſini ſunt ſulculi qui a ridentibus in ore fiunt, inquit Raderus. Robertus Stephanus in ſuo Theſauro ait: Gelaſini ſunt lineæ quæ ridendo efficiuntur, & ſummam gratiam ori conciliant. Gelaſini ſunt etiam dentes anteriores, qui ridendo nudantur. Gelaſinum ſcurram quoque ſignificat.

Mariſcas.] Genus quoddam ficus inſulſæ; infantibus enim placent dulcia.

Chia.] Ficus nempe acerbi ſaporis: hoc eſt, mihi placet epigramma mordax. De Chia ficu epig. 23. lib. 13.

Sca-

Scazonta mittit ad Apollinarem. XXV.

APOLLINAREM conveni meum, Scazon,
Etſi vacabit, ne moleſtus accedas,
Hoc qualecumque, cujus aliqua pars ipſe eſt,
Dabis; hoc facetum carmen imbuant aures,
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis ut favore ſuſtentet,
Quanto mearum ſcis amore nugarum
Flagret: nec ipſe plus amare te poſſum.
Contra malignos eſſe ſi cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

O Scazon, adi meum Apollinarem: licet otioſus ſit, ne importune accedas, trades hoc qualecunque, cujus aliquam partem effecit ipſe: aures illius emendent feſtivum hunc verſum. Si videris te exceptum toto vultu, rogabis ut te ferat gratia ſolita. Tenes quanto ardeat ſtudio mearum ineptiarum: nec ipſe poſſum te diligere magis. Si vis eſſe ſecurus adverſus improbos, ô Scazon, adi meum Apollinarem.

Apollinarem.] doctiſſimum ſane virum, de quo epig. 87. lib. 4. Scazon Iambus eſt claudicans; in ſexto enim pede ponitur ſpondæus.

Etſi vacabit.] Tamen tempus maxime opportunum captabis. *Vacare.* Imperſonale eſt hic. Virgilius lib. 2. Æneid.

Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros,
Et vacet annales noſtrorum audire laborum.

Cujus aliqua pars.] Nam noſtri Poëtæ verſus emendabat Apollinaris.

Hoc facetum.] Quomodo facetum, quod modo vocabat qualecunque? Cui modeſtiæ iſtud haudquaquam convenit ſcribe, *faceta*: aures *facetas* vocat ejus qui ſcit eleganter audire. Hæc Gronovius.

De apro ſibi a Dextro miſſo. XXVI.

TUSCÆ glandis aper populator, & ilice multa
Jam piger Ætolæ fama ſecunda feræ,
Quem meus intravit ſplendenti cuſpide Dexter,
Præda jaces noſtris invidioſa focis.
Pingueſcant madidi læto nidore Penates,
Flagret & exciſo feſta culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis conſumet acervum,
Addet & arcano miſta Falerna garo.
Ad dominum redeas: noſter te non capit ignis
Conturbator aper. vilius eſurio.

O Aper vaſtator Tuſcæ glandis, & jam piger multa ilice, fama proxima ab Ætola fera, quem interfecit Dexter fulgenti venabulo, procumbis præda odioſa noſtris focis. Penates madidi pingueſcant hilari nidore, & culina læta ardeat cæſis lignis. At coquus impendet ingentem cumulum piperis, atque adjunget Falerna mixta interiori garo. Revertaris ad dominum: O aper decoctor, non te capiunt noſtri Lares. Fames mea conſtat vilior.

De apro.] Legunt alii, *de apro a ſe occiſo*, & in tertio verſu *culter* pro *Dexter*; ſed huic lectioni repugnat ultimum diſtichum: ad Dextrum enim ſuum amicum videtur remittere aprum, cui condiendo non ſufficerent ſuæ opes. Alii, *ad aprum miſſum.*

Tuſca glandis.] In agro nempe Tuſco aper glandibus ſaginatus lente incedebat.

Ætola fama.] Hic ſcilicet aper proximus erat ab ingenti apro Calydonio, quem in Ætolorum agros immiſerat irata Diana. Vide epig. 15. lib. Spect.

Præda jaces.] Alii *jacet invidioſa*, hoc eſt major quam ferat mea conditio.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER VII.

Ad Domitianum de lorica. I.

ACcipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipſa Meduſeæ quem timet ira deæ.
Dum vacat hæc, Cæſar, poterit lorica vocari,
Pectore cum ſacro ſederit, Ægis erit.

INTERPRETATIO.
O Cæſar, indue ſævum thoraca bellicoſæ Minervæ, quem ipſa dea Meduſea etiam *irata metueret. Poterit hac lorica appellari; dum otioſa eſt: cum munierit ſacrum pectus, vocabitur Ægis.*

NOTÆ.

Accipe.] Hoc epigramma ad Sarmaticam expeditionem referri videtur, de qua Suet. in Domit. cap. 6.

Ipſa Meduſea.] Alii,

Ipſa Meduſeæ quo timet ira deæ.

hoc eſt, quo irata Pallas utitur, & quo induta ferocior evadit, quæ Meduſea dicitur, quod illius ope Meduſam interfecerit Perſeus. Legunt alii,

Ipſa Meduſeæ quem timet ira comæ.

hoc eſt quem thoraca vel ipſa Meduſa ſerpentibus, quos pro capillis gerebat, munita timeret. Eligat lector.

Ægis erit.] Lorica qua dii utuntur, Ægis dicitur, quæ eſt clypeus Palladis factus ex Amaltheæ capræ corio, in cujus medio erat Gorgonis caput: quo clypeo ſi Numen aliquod munierit pectus, Ægis dicitur, lorica autem, cum illo uſus fuerit mortalis. Cæſar Domitianus deus haberi volebat. Sequens epigramma cum hoc primo conjunxit Domitius, & inſcripſit *ad loricam Domitiani*: at eſſe diſtinguendum contendit Raderus: hic enim, inquit, Cæſarem ipſum alloquitur, loricam vero ſequentibus diſtichis. Ego cum Radero exiſtimo eſſe novum epigramma, ſed illud non notabo ut ſecundum, ne indicis ordo perturbetur.

Ad loricam Domitiani.

INvia Sarmaticis domini Lorica ſagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis;
Quam vel ad Ætolæ ſecuram cuſpidis ictus,

O Lorica domini impenetrabilis jaculis Sarmatarum, & tutior Getico tergore Martis quam tutam vel ab ictibus teli Ætoli

Texuit

Texuit innumeri lubricus unguis apri;
Felix ſorte tua es, ſacrum cui tangere pectus
Fas erit, & noſtri mente calere dei.
I comes, & magnos illæſa merere triumphos,
Palmatæque ducem, ſed cito, redde togæ.

texuerunt politi ungues multorum aprorum: Nacta es felicem ſortem, cui licebit tangere ſacrum pectus, & caleſieri mente Numinis noſtris. Ito ſocia, atque illæſa, merere magnos triumphos, & quamprimum reſtitue Imperatorem togæ palmatæ.

Invia Sarmaticis.] Vide epig. ſuperius. Sarmatis duplex eſt, inquit Ortelius, Europæa, & Aſiatica, Europæam *Ruſſiam* hodie vocat, Aſiaticam vero, *Tartariam.*

Et Martis Getico.] Mars deus belli apud Getas colebatur indutus lorica facta ex pellibus animalium.

Quam vel ad.] Ætolam cuſpidem intellige telum Meleagri in Ætolia nati; vel Ætolam cuſpidem interpretare lanceam, & quidem acutiſſimam, Ætoli enim, inquit Raderus, Plinio teſte, lanceas invenerunt.

Lubricus unguis.] Hæc Domitiani lorica erat contexta vel ex laminis æreis aprorum ungues referentibus, vel forte ex veris aprorum unguibus.

Dei.] Domitiani.

Palmataque.] hoc eſt, urbi reſtitue Imperatorem triumphantem: nam palmata veſtis, in qua nempe depictæ erant palmæ, triumphantium erat propria.

Ad Pontilianum Poëtam ineptum. II.

Cur non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

O Pontiliane, quare non mitto ad te meos libros? ne tu, ô Pontiliane, mittas ad me tuos.

Cur non.] Per ſe patet hoc epig. ejuſdem argumenti eſt epig. 74. lib. 5.

De Oppiano pallido. III.

Esset, Caſtrice, cum mali coloris,
Verſus ſcribere cœpit Oppianus.

O Caſtrice, cum Oppianus haberet malum colorem, incepit componere carmina.

Eſſet.] Oppianus iſte, de quo jam epig. 42. lib. 6. Poëſi animum applicuit ratus propter pallorem ex morbo contractum, ſe habitum iri nobilem Poëtam, quales erant ii qui chartis impalleſcerent. Perſius ſat. 5. Horat. epiſt. 19. lib. 1.

Decipit exemplar vitiis imitabile, quod ſi
Pallerem caſu, biberent exangue cumi-num.

Ad Cæſarem Domitianum, ut redeat in urbem. IV.

Si deſiderium, Cæſar, populique, patrumque,
Reſpicis, & Latiæ gaudia vera togæ,
Redde deum votis poſcentibus: invidet hoſti
Roma ſuo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille; tuoque
Terretur vultu barbarus & fruitur.

O Cæſar, ſi moveris amore populi, & patrum, & vera lætitia togæ Latiæ, reſtitue te deum vehementibus votis Romanorum: *Roma invidet ſuo hoſti, quamvis frequens laurea afferatur. Ille propius ſpectat dominum orbis: & barbarus terretur tuo vultu, ſed fruitur.*

Lætæ gaudia.] hoc eſt, Romanorum rogatorum.
Redde deam.] hoc eſt, redi in urbem.
Invides hoſti.] Quod nempe fruitur tua præſentia.

Veniat laurea.] hoc eſt, licet ad nos literæ laureatæ ſæpe afferantur, victoriarum, quas ex Sarmatis reportas, nunciæ. Vide epig. ſequens.

De fama reditus Domitiani. V.

ECQUID hyperboreis ad nos converſus ab oris
Auſonias Cæſar jam parat ire vias?
Certus abeſt auctor, ſed vox hoc nunciat omnis.
Credo tibi, verum dicere, Fama, ſoles.
Publica victrices teſtantur gaudia chartæ:
Martia laurigera cuſpide pila virent.
Rurſus io magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictuſque tua, Cæſar, in urbe ſonas.
Sed jam lætitiæ quo ſit fiducia major,
Sarmaticæ laurus nuntius ipſe veni.

Ecquid Cæſar ad nos converſus a regionibus Septentrionis meditatur ſuſcipere iter Italiæ? auctor manifeſtus non apparet, at vox omnis nunciat hunc reditum. O Fama, tibi adhibeo fidem, tui moris eſt dicere verum. Laureatæ literæ confirmant publicam lætitiam: pila Martia vireſcunt cuſpide laureata. Roma iterum clamat io tibi magnos triumphos, atque tua in urbe, ô Cæſar, invictus proclamaris. At jam ipſe redi renunciaturus victoriam Sarmaticam, ut ſit major ſecuritas noſtri gaudii.

Ecquid hyperboreis.] De Sarmatia regione ad Septentrionem, vide epig. 1. ſupra.
Auſonias.] Italas: Italia enim Auſonia dicta eſt ab Auſone Ulyſſis & Calypſus filio.
Verum dicere.] Imo falſum dicere ſolet fama. Virg. 4. Æneid.
Facta atque infecta canit.
Tamen videtur Poëta intelligere tunc famam ſolere dicere verum, cum conſtanti omnium ſermone aliquid celebratur; Domitiani vero reditum omnes renunciabant. Vel quod facile credimus, quod cupimus.

Victrices chartæ.] Reportata victoria ſolebant duces Romani vel ad Senatum, vel ad principem mittere laureatas literas indices victoriæ, cujus inſigne eſt laurus. Livius Decad. 1. lib. 5. *Literæ*, inquit, *a Poſtumio laureatæ ſequuntur victoriam populi Romani.*
Martia laurigera.] Milites haſtarum, & pilorum cuſpidem lauro circumdabant in ſignum lætitiæ ex reportata victoria.
Rurſus io.] Vox triumphi ſolennis, Vide Horat. ode 9. lib. Epod.

Ad Cæſarem Domitianum de amore & deſiderio populi Romani erga ipſum abſentem. VI.

HIBERNA quamvis Arctos, & rudis Peuce,
Et ungularum pulſibus calens Iſter,
Fractuſque cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te ſumme mundi rector, te parens orbis,
Abeſſe noſtris non tamen potes votis.
Illic & oculis & animis ſumus, Cæſar,
Adeoque mentes omnium tenes unus,

O Summe moderator mundi, & pater orbis, licet hyemalis Arctos, & barbara Peuce, & Danubius calefactus agitationibus ungularum, & jam ter cornu fracto Rhenus rebellis retineat te vincentem regna nationis perfidioſæ: Nihilominus nequis remotus eſſe a noſtris votis. Ibi, ô Cæſar, adſumus & oculis, & mentibus, atque ita, tu unus occupas cogitationes omnium,

Ut

Ut ipſa magni turba neſciat Circi
Utrumne currat Paſſerinus, an Tigris.

ut ipſa multitudo Circi magni ignoret, utrumne Paſſerinus currat, an Tigris.

Hiberna.] Vide ſuperiora epigrammata: hoc eſt, quamvis te longe a nobis bella detineant in regionibus Septentrionis, noſtris tamen mentibus præſens es.

Rudis Peuce.] Inſula magna ad oſtia Iſtri, teſte Strabone lib. 7.

Et ungularum.] Vide Ovidium Triſtium lib. 3. eleg. 10.

Cæruleos ventis latices durantibus Iſter
Congelat, & tectis in mare ſerpit aquis.
Quaque rates ierant, pedibus nunc itur: & undas
Frigore concretas ungula pulſat equi, &c.

Fractuſque cornu.] Metonymia eſt: fractum Rhenum dicit pro victis Batavis & Germanis: alludit autem noſter Poëta ad fluviorum cornua. Virgilius 8. Æneid.

Corniger Heſperidum fluvius regnator aquarum.

& vide etiam epig. 104. lib. 9.

Cornua Sarmatici ter perfida contudit Iſtri.

Adeoque.] Omnes enim a ſpectaculis avertuntur cum aliquid narratur aut de tuo reditu, aut de tuis victoriis.

Paſſerinus an Tigris.] Ambo curſu certabant, reliquoſque longe ſuperabant, lib. 12. epig. 36.

Vis curſu, pedibuſque gloriari?
Tigrim vince, levemque Paſſerinum.

De reditu Domitiani. VII.

Nunc hilares, ſi quando mihi, nunc ludite Muſæ:
Victor ab Othryſio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota, December:
Jam licet ingenti dicere voce, Venit.
Felix ſorte tua, poteras non cedere Jano,
Gaudia ſi nobis, quæ dabit ille, dares.
Feſta coronatus ludet convicia miles,
Inter laurigeros cum comes ibit equos.
Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæſar,
Sit tibi: ſi luſus ipſe triumphus amat.

O Muſa nunc læta nunc canite, ſi unquam mihi ceciniſtis: Deus reſtituitur victor ab orbe Othryſio. O December, tu primus reddis certa vota populi: jam fas eſt clamare ſumma voce, Venit. Beatus ſorte tua, poteras non dare primas Jano, ſi nobis pareres lætitiam quam pariet ille. Miles coronatus jocabitur contumelias feſtivas, cum ſocius ſequetur inter equos laureatos. O Cæſar, liceat tibi audire ludos, & verſus leviores, ſi triumphus ipſe admittit jocos.

Ab Othryſio.] Othrys mons Thraciæ: melius forte legunt alii *Odryſio.* Odrysæ enim populi ſunt Thraciæ, quos aliqui hodie vocant *Moldavenſes.* Claudianus tamen de 3. Conſ. Honor.

Otriſium pariter Getico fœdavimus Hebrum
Sanguine. ——————

Certa facis.] Menſe enim Decembri literæ Romam ſunt allatæ de reditu Domitiani.

Poteras non.] Senſus eſt: Si menſe Decembri urbem ingreſſurus eſſet Cæſar, poterat ille non cedere Januario, a Jano deo, in cujus honorem multa ſacrificia fiebant, ſic dicto, Ovidius 1. Faſtorum, quo nempe menſe Romam erat rediturus Cæſar.

Feſta coronatus.] Triumphum comitari milites lauro coronati, & in ipſum Imperatorem jocoſa convicia jacere ſolebant.

Inter laurigeros.] Ovidius lib. 4. Triſtium eleg. 2.

Vinclaque captiva reges cervice gerentes
Ante coronatos ire videbit equos.

Levioraque.] hoc eſt audire mea epigrammata.

De Caſſelio tarde ingenioſo. VIII.

CUm ſexaginta numeret Caſſelius annos,
Ingenioſus homo eſt. quando diſertus erit?

Cum Caſſelius natus ſit ſexaginta annos, ſolers eſt: quando erit eloquens?

Cum ſexaginta.] Jam ſenex iſte Caſſelius ingenioſus videri volebat, quem Poëta irridet, quod nempe tardius ad diſcendum eluxiſſet ejus ingenium.

In Olum obtrectatorem. IX.

PRÆDICATUR Oros, fellat Linus, Ole, quid ad te?
De cute quid faciat ille, vel illa ſua?
Centenis futuit Matho millibus, Ole, quid ad te?
Non tu propterea, ſed Matho pauper erit.
In lucem cœnat Sertorius, Ole, quid ad te,
Cum liceat tota ſtertere nocte tibi?
Septingenta Tito debet Lupus, Ole, quid ad te?
Aſſem ne dederis, crediderisve Lupo.
Illud diſſimulas, ad te quod pertinet, Ole:
Quodque magis curæ convenit eſſe tuæ.
Pro togula debes, hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Uxor mœcha tibi eſt: hoc ad te pertinet, Ole.
Poſcit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, Quid pertinet ad te?
Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

. . . . *Ole, Sertorius cœnat ad diem uſque: quid* ſpectat *ad te, cum tibi fas ſit arcte & graviter dormire tota nocte? Lupus debet ſeptingenta Tito, Ole, quid ad te? Ne aſſem* quidem *donaveris aut credideris Lupo. Ole, taces id, quod ſpectat ad te, & quod congruit magis tuæ ſolicitudini: debes pro togula, Ole, hoc pertinet ad te. Nullus jam tibi mutuo dabit quadrantem: & hoc* pertinet ad te. *Habes conjugem adulteram: hoc ad te attinet, Ole. Filia jam grandis petit dotem: & hoc. Poteram quindecies repetere. Quid pertinet ad te? At, Ole, nihil attinet ad me quid facias.*

In lucem.] Suas compotationes protrahit Sertorius.

Septingenta.] ſeſtertia nempe.

Crediderisve.] Nam ſi nihil Lupo credideris, tunc cura vacabis.

Pro togula.] Quam nondum ſolviſti, & tamen aliorum debita recenſes.

Quadrantem.] hoc eſt quartam aſſis partem.

Poſcit jam dotem.] Filiæ debitor eſt pater, cum illam dotare teneatur, Leg. 19. ff. de ritu nuptiarum.

Dicere quindecies.] Senſus eſt: Ole, tam curioſus es in alienis negotiis, ut pluries repetere potuerim, Quid ad te?

Sed quid agas.] Poëtæ objicere poterat Olus; Quid tu, ô Martialis, ſatagis rerum meatum? Quapropter illum occupat Poëta.

Ad

Ad Pudentem, qui petierat epigrammata manu Poëtæ ſcripta. X.

COGIS me calamo, manuque noſtra
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quam me nimium probas, amaſque,
Qui vis archetypas habere nugas!

O Pudens, me cogis corrigere meos libros calamo & manu propria. O quam nimium probas me, & diligis, qui vis habere ineptias autographas!

Cogis me.] De Pudente jam dictum epig. 32. lib. 1. Neſcio an hic idem ſit: utut eſt, Poëtæ erat amiciſſimus, qui in memoriæ ſimul & amicitiæ argumentum ab illo peteret verſus propria ejus manu ſcriptos, & emendatos, quos Martialis vocat *nugas archetypas.*

Nimium probas.] Nam ſi in meis verſibus aliqua fuerint menda, in librarium culpam rejicere non potero.

Ad Fauſtinum de ſuis libellis innocuis. XI.

SIc me fronte legat dominus, Fauſtine, ſerena,
Excipiatque meos qua ſolet aure jocos:
Ut mea nec juſte quos odit, pagina lædit,
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodeſt, cupiant cum quidam noſtra videri,
Si qua Lycambeo ſanguine tela madent?
Vipereumque vomant noſtro ſub nomine virus,
Qui Phœbi radios ferre, diemque negant?
Ludimus innocuis verbis, hoc juro potentis
Per genium famæ, Caſtalidumque gregem:
Perque tuas aures magni mihi numinis inſtar,
Lector, inhumana liber ab invidia.

O Fauſtine, dominus ita legat me vultu benigno, & excipiat meos ludos aure quâ conſuevit: ut mei libri nec offendant quos jure oderunt, & fama non eſt grata mihi de rubore cujuſquam. Quid juvat, cum quidam velint exiſtimari noſtra, ſi quædam tela perfunduntur ſanguine Lycambeo, atque effundant venenum vipereum ſub noſtro nomine, qui fatentur ſe non poſſe pati radios ſolis & lucem? Jocamur vocibus innocuis; hoc juro per genium Famæ potentis, & chorum Muſarum; & per aures tuas mihi inſtar Numinis, ô lector aliene a crudeli invidia.

Sic me fronte.] hoc eſt, Sic me legat & amet Domitianus, ut ego nec lædo quos jure odi.

Si qua Lycambeo.] Archilochus Poeta Lacedæmonius verſus Iambicos tam acerbos ſcripſit in Lycamben, quod deſponſam ipſi ſuam filiam negaviſſet, ut laqueo ſuſpendere ſe ſimul cum filia illum coëgerit. Senſus eſt: Quid prodeſt occulto Poëtæ verſus mordaces & contumelioſos edere, cum omnes noverint candidum meum ingenium? Vide epiſt. lib. 1.

Qui Phœbi radios.] qui non audent verſus ſuo nomine edere in lucem.

Innocuis verbis.] Alii legunt,

Ludimus innocuis: ſcu hoc bene.

Caſtalidumque gregem.] hoc eſt chorum Muſarum, quæ a fonte Caſtalio ſibi atque Apollini ſacro Caſtalides dicuntur.

De Lycoride fuſca. XII.

DUM Tiburtinis albeſcere collibus audit
Antiqui dentis fuſca Lycoris ebur,

Dum fuſca Lycoris audit ebur antiqui dentis album fieri collibus Tiburis, petiit

Venit

Venit in Herculeos colles: quid Tiburis alti
Aura valet? parvo tempore nigra redit.

Herculeos colles: quid poteſt aura excelſi Tiburis? brevi tempore nigra revertitur.

Dum Tiburtinis.] De Lycoride idem eſt argumentum lib. 4. epig. 62. ubi egimus de cœlo Tiburtino.
Antiqui dentis.] id eſt vetuſti eboris.

De ſua puella lugente mortem cujuſdam adoleſcentis. XIII.

ACCIDIT infandum noſtræ ſcelus, Aule, puellæ:
Amiſit luſus, deliciaſque ſuas:
Non quales teneri ploravit amica Catulli
Lesbia, nequitiis paſſeris orba ſui;
Vel Stellæ cantata meo, quam flevit Ianthis,
Cujus in Elyſio nigra columba volat.
Lux mea non capitur nugis, nec amoribus iſtis,
Nec dominæ pectus talia damna movent.
Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
Mentula cui nondum ſeſquipedalis erat.

O Aule, ingens flagitium contigit noſtra puella: perdidit ludos atque amores ſuos: non quales deflevit Lesbia amica blandi Catulli, privata laſciviis ſui paſſeris; vel celebrata a meo Stella, quam ploravit Ianthis, cujus nigra columba volat in campis *Elyſiis. Lux mea non capitur ineptiis, nec iſtis deliciis, nec cor meæ dominæ movetur talibus jacturis. Amiſit puerum natum viginti annos* . . . .

Infandum ſcelus.] Parcarum nempe: ad finem uſque epigrammatis mentem lectoris lepide ſuſpendit Poëta.
Lesbia.] Vide Catullum epig. 2. de paſſere mortuo Lesbiæ.
Vel Stella cantata.] id eſt columba, de qua epig. 8, lib. 1. De Ianthide uxore Stellæ vide epig. 21. lib. 6. *In Elyſio.*] hoc eſt, cujus columbæ umbra eſt apud inferos ſecundum antiquorum opinionem, qui exiſtimabant mortuorum omnium animalium umbras eſſe in inferis.

Ad Arginum puerum Ianthidos. XV.

QUIS puer hic nitidis abſiſtit Ianthidos undis,
Et fugit ad dominam Naiada? nunquid Hylas?
O bene, quod ſylva colitur Tirynthius iſta,
Et quod amatrices tam prope ſervat aquas!
Securus licet hos fontes, Argine, miniſtres:
Nil faciunt nymphæ: ne velit ipſe, cave.

Quis puer hic refugit aquas puras Ianthidos, & fugit ad dominam Naiada? Nunquid eſt Hylas? O factum *bene, quod Hercules colitur in iſto nemore, & quod tam prope cuſtodit amatrices undas! O Argine, fas eſt tutus miniſtres has undas: Nymphæ nihil faciunt: adverte ne ipſe cupiat te* rapere.

Ianthidos undis.] De hoc fonte vide epig. 47. lib. 6. In ædibus Stellæ erat fons, cujus Nympham a Violantilla ſeu Ianthide Stellæ uxore Ianthidem denominat, ad quam Violantillam confugiebat hic ſervus, ne a Nymphis raperetur. Vide epig. 21. lib. 6.
Nunquid Hylas.] De quo epig. 49. lib. 5.
O bene.] In vicino ſcilicet nemore colitur Hercules, qui te tuebitur a Nymphis.
Nil faciunt.] Tute potes haurire aquam ex hoc fonte, & miniſtrare, nec enim hujus fontis Nymphæ te rapient: ſed cave ab ipſo Hercule.

Ad Regulum a quo lepide petit pecuniam. XV.

ÆRA domi non ſunt. ſupereſt hoc, Regule, tantum,
Ut tua vendamus munera: nunquid emis?

Non habeo pecuniam domi, ô Regule: hoc unum reſtat ut vendamus tua dona: nunquid emis?

Supereſt hoc.] Nihil quicquam habeo præter munera quæ a te accepi: hoc autem facete dicit Poëta ſperans Regulum ea non redempturum, ſed liberaliter ſubventurum ſuæ inopiæ. De Regulo dictum epig. 13. lib. 1.

Ad Bibliothecam Julii Martialis. XVI.

RURIS Bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem,
Inter carmina ſanctiora ſi quis
Laſcivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inſeras vel imo,
Septem quos tibi miſimus libellos
Auctoris calamo ſui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto:
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Julî Bibliotheca Martialis.

O Bibliotheca amœna villa, ex qua lector aſpicit propinquam urbem, ſi quis fuerit locus jocoſa Thalia inter verſus ſanctiores, colloces licet vel infimis forulis hos ſeptem libros, quos ad te miſimus emendatos calamo ſui auctoris: hæc litura conſtituit illis pretium. Sed tu, ô Bibliotheca Julii Martialis donata parvo munere, qua cognita celebraberis toto orbe, ſerva hoc pignus mei amoris.

Ruris bibliotheca.] Hoc rus longo Janiculi collo recumbebat, ut dictum eſt epig. 64. lib. 4.

Laſciva Thalia.] hoc eſt, jocoſis meis carminibus. Vide epig. 8. lib. 4.

Nido vel imo.] hoc eſt vel in ultimo ordine collocea velim.

XVII.

De fragmento navis *Argus.* XVIII.

FRAGMENTUM, quod vile putas, & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris;
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici triſtior ira freti.
Secula vicerunt; ſed quamvis ceſſerit annis,
Sanctior eſt ſalva parva tabella rate.

Fragmentum quod credis contemptum, atque inutile lignum, hæc fuit prima carina maris incogniti; qua olim nec potuit frangi ruinis Cyaneis, nec ſæviore ira Scythici freti victa eſt ſeculis; at licet ceſſerit annis, exigua tabella anguſtior eſt nave integra.

Fragmentum.] Navis ſcilicet Argûs, quod Romæ tunc extabat. De illa nave & Argonautis vide Valerium Flaccum.

Hæc fuit.] Ante Argonautas mare navibus tentatum non fuit, ut canunt Poëtæ.

Cyanea ruina.] Cyaneæ ſeu Symplegades ſecundum Ptolemæum duæ ſunt inſulæ, vel ſaxa adjácentia Boſphoro Thracio, hodie *Canal de Conſtantinople*, quæ non ſiné magno periculo tranſmiſerunt Argonautæ.

Ira freti.] hoc eſt tempeſtas Ponti Euxini. Alii legunt *unda freti.*

Sanctior.] propter venerationem quæ debetur antiquitati.

In Sanctram helluonem & avarum. XIX.

NIHIL eſt miſerius nec guloſius Sanctra,
Rectam vocatus cum recurrit ad cœnam,
Quam tot diebus noctibuſque captavit;
Ter poſcit apri glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos,
Nec erubeſcit pejerare de turdo,
Et oſtreorum rapere lividos cirros.
Dulci placenta ſordidam linit mappam.
Illic & uvæ collocantur ollares,
Et Punicorum pauca grana malorum,
Et excavatæ pellis indecens vulvæ,
Et lippa ficus, debiliſque boletus.
Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,
Roſos tepenti ſpondylos ſinu condit,
Inde vorato capite turturem truncum,
Colligere longa turpe nec pudet dextra
Analecta, quidquid & canes reliquerunt.
Nec eſculenta ſufficit gulæ præda,
Miſto lagenam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas cum domum tulit ſcalas,
Seque obſerata clauſit anxius cella,
Guloſus ille poſtero die vendit.

Nihil eſt infelicius & guloſius Sanctra, cum invitatus properat ad cœnam rectam, quam aucupatus eſt tot diebus & noctibus; ter petit glandulas apri, quater lumbum, atque utramque coxam leporis, & duos armos: nec pudet illum pejerare de turdo, & ſubducere lividos cirros oſtreorum. Dulci placenta inficit ſordidam mappam. Illic & uvæ ollares, & pauca grana malorum Punicorum apponuntur, & pellis indecora vulva exeſa, & ficus lippa, & debilis boletus. At cum jam mappa frangitur mille furtis, calido ſinu occultat ſpondylos exeſos, nec deinde exiſtimat inhoneſtum porrecta manu colligere turturem mutilum devorato capite, & *fruſta, & quicquid reliquerunt canes. Nec præda eſcaria ſufficit helluationi, vino miſto replet amphoram* jacentem *ad pedes. Cum hæc omnia portavit domum per ducentos gradus, & ſolicitus ſe abſcondit cella clauſa, poſtridie ille helluo vendit* hæc fruſta.

Rectam vocatus.] Quam revocaverat Domitianus ſublatis ſportulis. Vide epig. 69. lib. 2.

Glandulas.] Vide epig. 81. lib. 3. lumbus vero eſt media pars apri in tres partes diviſi.

Utramque coxam.] Coxa poſteriorum pedum pars eſt ſuperior, armus anteriorum.

Pejerare.] hoc eſt, cum ſubduxit turdos, non pudet ipſum jurare ſibi non fuiſſe appoſitos.

Oſtreorum lividos cirros.] Cirri proprie crines ſunt, ſed hîc ſumuntur pro fibris oſtreorum carnis colorem referentibus, unde *lividos* vocat. Senſus eſt, ab illo helluone rapi etiam oſtrea.

Dulci placenta.] Quam & clam ſubductam mappa involvebat. Legunt alii *buccis placenta*, hoc eſt fruſtis: alii *dulcis placenta.* Videat lector.

Uva ollares.] Quæ nempe in ollis ſervabantur.

Et excavata.] Exeſa enim carne ſola pellis ſupererat.

Et lippa ficus.] E qua lacteus humor lippitudinis inſtar fluit.

Debiliſque boletus.] Quia parum durat, non optimus, inquit Farnabius: immo reciſus vel nullo aut debili caule. Gronovius.

Mille furtis.] hoc eſt, eſculentis in mappa involutis.

Spondylos.] Quos puto hic ſumi pro quodam piſcium genere, alias ſpondylus eſt vertebra dorſi, Plin. lib. 32. cap. 11.

Inde vorato.] Alii *Et devorato. Analecta.*] reliquias & fruſta intellige, quæ ſervi colligerent, epig. 80. lib. 14.

Miſto lagenam.] Subducit etiam vinum aqua temperatum, quod ſervi ad pedes bibebant.

Per ducentas ſcalas.] His verbis indicat Sanctram iſtum ſub tegulis pauperum more habitaſſe, epig. 118. lib. 1.

Vendit.] Non helluationem tantum, ſed & Sanctræ avaritiam carpit.

De natali Lucani. XX.

HÆc eſt illa dies quæ magni conſcia partus,
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu Nero crudelis, nullaque inviſior umbra:
Debuit hoc ſaltem non licuiſſe tibi.

O Polla, hæc eſt illa lux, quæ teſtis magni partus edidit Lucanum populis & tibi. Heu, ſæve Nero, nec odioſior propter nullam aliam *umbram: ſaltem hoc non debuit tibi permiſſum fuiſſe.*

Hæc eſt illa dies.] Quarta ſcilicet aut tertia Nonas Novembris. Lucani opera commentariis illuſtravit Lambertus Hortenſius, & vitam illius Poetæ copioſe deſcribit.

Polla.] Lucani uxor, quem interfici juſſit Nero, quod conjuraverat contra eum Lucanus, cum ab ipſo prohiberetur ſua carmina in lucem edere.

Nulla inviſior.] hoc eſt, O Nero, nullius cædes majus tibi odium conciliavit.

Non licuiſſe.] Interficere tam egregium Poëtam. Videtur ad Neronis dictum reſpicere, qui multis occiſis, neſciſſe hactenus Cæſarem, quantum Imperatori liceret, dicebat. Rad.

De eodem. XXI.

VATIS Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aonidum turba, favete ſacris.
Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dediſſet,
Mixtus Caſtáliæ Bætis ut eſſet aquæ.

Dies revertitur celebrandus magno ortu Poëtæ Apollinei: O Muſæ, eſtote propitiæ ſacrificiis. O Lucane, cum Bætis te donaſſet orbi, hoc aſſecutus eſt ut miſceretur undæ Caſtaliæ.

Turba favete.] Turba eſt nomen collectivum, quapropter verbum ponitur in plurali.

Bætis.] Cordubæ natus eſt Lucanus, quæ eſt ad Bætim Hiſpaniæ Bæticæ fluvium hodie *Guadalquivir*, qui fluvius inter fontes Muſarum numeratur, quoniam tulit Poëtam Lucanum; de fonte autem Caſtalia jam ſæpius dictum. *Hæc meruit.*] Alii ſic explicant: Hæc dies vel propter te, ô Lucane, editum meruit, ut Bætis patrius Lucani fluvius numeraretur inter fontes Muſarum. Judicet Lector.

De eodem ad Phœbum. XXII.

PHOEBE veni, ſed qúantus eras, cum bella canenti,
Ipſe dares Latiæ plectra ſecunda lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum,
Sæpe colas, & ſe ſentiat ipſe coli.

O Apollo veni, at quantus eras, cum ipſe bella cantanti concederes plectra ſecunda lyræ Latinæ. Quid optabo pro die tam memoranda? tu, ô Polla, crebro colas conjugem, atque ille intelligat ſe coli.

Veni.] Nempe ad hæc ſacra, quæ facimus natalem Lucani diem celebrantes.

Bella canenti.] Alii *tonanti.*

Plectra ſecunda.] hoc eſt, cui Lucano tu ipſe, ô Phœbe, ſecundam a Virgilio carminis epici gloriam conceſſiſti.

Tu ô Polla.] Diu vivas, ut maritum ſæpius colere poſſis.

Scazonta mittit ad Apollinarem. XXV.

APOLLINAREM conveni meum, Scazon,
Etſi vacabit, ne moleſtus accedas,
Hoc qualecumque, cujus aliqua pars ipſe eſt,
Dabis; hoc facetum carmen imbuant aures,
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis ut favore ſuſtentet,
Quanto mearum ſcis amore nugarum
Flagret: nec ipſe plus amare te poſſum.
Contra malignos eſſe ſi cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

O Scazon, adi meum Apollinarem: licet otioſus ſit, ne importunus accedas, trades hoc qualecunque, cujus aliquam partem effecit ipſe: aures illius emendent feſtivum hunc verſum. Si videris te exceptum toto vultu, rogabis ut te ferat gratia ſolita. Tenes quanto ardeat ſtudio mearum ineptiarum: nec ipſe poſſum te diligere magis. Si vis eſſe ſecurus adverſus improbos, o Scazon, adi meum Apollinarem.

Apollinarem.] doctiſſimum ſane virum, de quo epig. 87. lib. 4. Scazon Iambus eſt claudicans; in ſexto enim pede ponitur ſpondæus.

Etſi vacabit.] Tamen tempus maxime opportunum captabis. *Vacare.* Imperſonale eſt hic. Virgilius lib. 2. Æneid.

Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros,
Et vaces annales noſtrorum audire laborum.

Cujus aliqua pars.] Nam noſtri Poëtæ verſus emendabat Apollinaris.

Hoc facetum.] Quomodo facetum, quod modo vocabat qualecunque? Cui modeſtiæ iſtud haudquaquam convenit ſcribe, *faceta*: aures *facetas* vocat ejus qui ſcit eleganter audire. Hæc Gronovius.

De apro ſibi a Dextro miſſo. XXVI.

TUSCÆ glandis aper populator, & ilice multa
Jam piger Ætolæ fama ſecunda feræ,
Quem meus intravit ſplendenti cuſpide Dexter,
Præda jaces noſtris invidioſa focis.
Pingueſcant madidi læto nidore Penates,
Flagret & exciſo feſta culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis conſumet acervum,
Addet & arcano miſta Falerna garo.
Ad dominum redeas: noſter te non capit ignis
Conturbator aper. vilius eſurio.

O Aper vaſtator Tuſcæ glandis, & jam piger multa ilice, fama proxima ab Ætola fera, quem interfecit Dexter fulgenti venabulo, procumbis præda odioſa noſtris focis. Penates madidi pingueſcant hilari nidore, & culina læta ardeat cæſis lignis. At coquus impendet ingentem cumulum piperis, atque adjunget Falerna mixta interiori garo. Revertaris ad dominum: O aper decoctor, non te capiunt noſtri Lares. Fames mea conſtat vilioris.

De apro.] Legunt alii, *de apro a ſe occiſo*, & in tertio verſu *culter* pro *Dexter*; ſed huic lectioni repugnat ultimum diſtichum: ad Dextrum enim ſuum amicum videtur remittere aprum, cui condiendo non ſufficerent ſuæ opes. Alii, *ad aprum miſſum.*

Tuſcæ glandis.] In agro nempe Tuſco aper glandibus ſaginatus lente incedebat.

Ætola fama.] Hic ſcilicet aper proximus erat ab ingenti apro Calydonio, quem in Ætolorum agros immiſerat irata Diana. Vide epig. 15. lib. Spect.

Præda jaces.] Alii *jacet invidioſa*, hoc eſt major quam ferat mea conditio.

Madidi læto.] Legunt alii *madido lati.* Alii *madido cetri.* Eligat lector. Penates vero dii ſunt domeſtici ſumpti pro ipſa domo. Senſus eſt, Lauta cœna inſtruatur.

Exciſo jugo.] Montis nimirum, id eſt exſa ligna largius reponantur ſuper focum.

Addet & arcano.] hoc eſt meliori & interiori. De garo dictum epig. 93. lib. 6. Genus erat liquaminis, de quo iterum lib. 13. epig. 102.

Exſpirantis adhuc ſcombri de ſanguine primo
Accipe faſtoſum munera cara garum.

Ad dominum.] Dextrum ſcilicet.

Noſter te.] Noſtra culina non habet unde te condiat; ſeu in quo apro condiendo conturbarentur & decoquerentur opes meæ.

Ad Fuſcum cui librum emendandum mittens omnia fauſta precatur. XXVII.

SIc Tiburtinæ creſcat tibi ſilva Dianæ,
Et properet cæſum ſæpe redire nemus.
Nec Tarteſſiacis Pallas tua, Fuſce, trapetis
Cedat, & immodici dent bona muſta lacus.
Sic fora mirentur, ſic te pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præſtat tibi parva December,
Exige, ſed certa quos legis aure jocos.
Scire libet verum, res eſt hæc ardua, ſed tu
Quod tibi vis dici, dicere, Fuſce, potes.

Sic nemus Dianæ Tiburtinæ tibi augeſcat, & ſylva exciſa feſtinet creſcere. Nec oleæ tuæ, ô Fuſce, cedant prælis Bæticis, atque ingentes cupæ præbeant bona muſta. Sic fora mirentur, ſic palatia commendent te, & multa palma exornent geminas fores: dum medius December concedit tibi brevem quietem, examina, ſed aure attenta, ludos quos evolvis. Placet ſcire veritatem, hæc eſt res difficilis: at tu, ô Fuſce, potes dicere quod cupis dici tibi.

Sic Tiburtinæ.] Tibure ſylvam habebat iſte Fuſcus doctus ſane cauſſidicus, quæ Dianæ utpote nemorum præſidis eſſe dicitur.

Nec Tarteſſiacis.] Pallas ſeu Minerva inventrix fuit olivæ pro qua & ipſa ſumitur. Senſus eſt: nec tua oliveta cedant olivetis Bæticis: Bætis vero fluvius eſt Hiſpaniæ, hodie *Guadalquivir*, qui olim dictus eſt Tarteſſus, ad quem multæ ſunt oleæ, & quidem optimæ: trapes autem, ſeu trapetum, eſt mola olearia, & ſumitur pro ipſo prælo.

Lacus.] Cupæ ſunt in quas vinum prælia expreſſum labitur.

Sic fora mirentur.] Te agentem cauſſas.

Palatia laudent.] hoc eſt, Imperator ipſe te laudet.

Excolat & geminas.] Solebant veteres palmis exornare fores cauſſidicorum, qui in cauſſis agendis viciſſent. Juvenalis ſat. 7.

——————ut tibi laſſo
Figantur virides ſcalarum gloria palmæ.

Otia dum.] Saturnalium tempore a foro vacabant cauſſidici.

Exige.] hoc eſt diligenter examina. Alii *excipe.*

Scire libet.] Alii *ſcire licet.* Fuſci oratio eſſe videtur metuentis veritatem proferre, quæ ſæpius odium parit.

Quod tibi vis.] Subjungit Poëta: Dic, ô Fuſce, quod tibi in ſimili occaſione dici velles.

Ad Teſtilum puerum. XXVIII.

TESTILE, Victoris tormentum dulce Voconî,
Quo nemo eſt toto notior orbe puer:

O Teſtile, ſuavis cura Voconii Victoris, quo nullus notior eſt toto orbe; ſic quoque pulcher diligaris tonſis crinibus, &

Sic

Sic etiam poſitis formoſus amêre capillis,
 Et placeat vati nulla puella tuo:
Pauliſper domini doctos ſepone libellos,
 Carmina Victori dum lego pauca tuo:
Et Mæcenati Maro cum cantaret Alexim,
 Nota tamen Marſi fuſca Melænis erat.

nulla puella grata ſit tuo Poëta: aliquantum remove eruditos libros heri, dum lego paucos verſus tuo Victori: cum Virgilius caneret Alexim ipſi Mæcenati, nihilominus fuſca Melænis Marſi erat quoque nota.

Victoris.] Poëtæ qui Teſtilum ſuum puerum amabat.

Et Mæcenati.] De formoſo Alexi, quem ardebat Virgilius, elegantiſſimam eclogam ſcripſit ad Mæcenatem, qui tamen non deſinebat legere carmina Marſi Poëtæ Virgilio minus politi, quibus ille Marſus puellam ſuam & quidem fuſcam celebrabat: ita, inquit Martialis, Voconius mea epigrammata ſuis verſibua longe inferiora non aſpernabitur.

XXIX.

Ad Regulum, cui empta in foro munera mittere ſe ait. XXX.

RAUCÆ cortis aves, & ova matrum,
 Et flavas medio vapore Chias,
Et fœtum querulæ rudem capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis,
De noſtro tibi rure miſſa credis.
O quam, Regule, diligenter erras.
Nil noſtri niſi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut Tuſci tibi, Tuſculive mittunt
Aut rus marmore tertio notatum;
Id tota mihi naſcitur Subura.

Putas me tibi miſiſſe de mea villa aves raucæ cortis, atque ova gallinarum, & ficus Chias flavas temperato calore, & rudem fœtum gementis capellæ, & olivas jam cedentes frigori, & braſſicam canam pruinis frigidis. O Regule, quam data opera falleris. Agelli noſtri nihil ferunt, niſi me. Quicquid villicus Umber, aut colonus, aut Tuſci, aut Tuſculi mittunt ad te, aut villa ad tertium lapidem; id mihi gignitur tota Subura.

Raucæ cortis.] propter raucum ſtrepitum avium domeſticarum, quas deſcribit noſter Poëta epig. 57. lib. 3.

Vagatur omnis turba ſordida cortis
Argutus anſer, gemmeique pavonès,
&c.

Et flavas medio.] hoc eſt ficus Chias moderato calore exſiccatas de quibus ſupra epig. 24. & epig. 23. lib. 13.

Et fœtum.] hoc eſt hœdillum de quo ſollicita eſt capella.

Nec jam.] nec olivas frigore conſtrictas.

Et canum gelidis.] hoc eſt, modo ex horto lectum, atque adhuc gelu conſtrictum.

O quam.] Dedita nempe opera erras fingens te neſcire ſteriliſſimum eſſe meum agellum. De Regulo dictum epig. 83. lib. 1.

Marmore tertio] hoc eſt rus ad tertium ab urbe milliare; ſingula enim milliaria lapidibus notabantur.

Naſcitur Subura.] Regio urbis erat Subura, in qua hæc omnia vendebantur.

Ad Atticum
cujus exercitationem currendi laudat. XXXI.

ATTICE, facundæ renovas qui nomina gentis,
Nec finis ingentem conticuiſſe domum:
Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
Te ſecreta quies, te ſophos omnis amat.
At juvenes alios fracta colit aure magiſter,
Et rapit immeritas ſordidus unctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat aut nudi ſtipitis ictus hebes:
Vara, nec injecto ceromate brachia tendis:
Non harpaſta vagus pulverulenta rapis:
Sed curris niveas tantum prope virginis undas,
Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
Per varias arteis, omnis quibus area ſervit,
Ludere, cum liceat currere, pigritia eſt.

O Attice, qui revocas nomina familia diſerta, nec pateris illuſtrem domum eſſe in oblivione; pia turba Minervæ Athenienſis tibi adhæret, quies ſeclusa te, omnis ſapiens diligit te. At magiſter inſtituit alios juvenes aure fracta, atque avarus aliptes rapit immeritam pecuniam. Non pila, non follis, nec paganica præparat te ad balnea, vel retuſus ictus nudi ſtipitis: nec tendis brachia vara injecto ceromate: nec incertus ſubripis harpaſta pulverulenta: at ſolum curris juxta aquas niveas virginis, vel ubi taurus uritur amore Sidonio. Inertia eſt ludere variis artibus quibus inſervit area, cum fas ſit currere.

Facundæ renovas.] Memoriam nempe Pomponii Attici, cujus vitam ſcripſit Cornelius Nepos, ad quem epiſtolas ſcripſit Cicero, quæ inſcribuntur ad Atticum quem moribus & doctrina imitabatur hic Atticus.

Te pia.] hoc eſt, Græci Philoſophi tibi ſemper adhærent. Cur Minerva Cecropia dicatur, vide epig. 40. lib. 1.

Te ſecreta quies.] hoc eſt, non agis cauſſas, nec ambis magiſtratus, ſed remotus a turba operam das philoſophiæ.

Fracta colit aure:] hoc eſt, Gymnaſiorum exercitor alios juvenes magnis clamoribus inſtituit: vel *fracta aure* dixit, quod cum exercitor pugilatum doceret juvenes, eorum aures verberibus contundebat. Virgilius lib. 5.

> ——— *terratque aures, & tempora circum*
> *Crebra manus, duro crepitant ſub vulnere malæ.*

Vide Turnebum lib. 24. cap. 28.

Rapit immeritas.] hoc eſt, juvenes ſpoliat pecunia immerita quidem, quia operam illis non utilem impendit. Legit Turnebus lib. 24. cap. 28.

> *Et rapit innumeras ſordidus unctor opes.*

Judicet lector.

Non pila.] nempe trigonalis. De quatuor pilarum generibus, ſcilicet de trigonali, folli, paganica, & harpaſto fuſe diximus epig. 19. lib. 4.

Aut nudi ſtipitis.] In terram figebatur palus, contra quem tanquam adverſarium ſe exercebant tyrones. Juvenalis ſat. 6. verſ. 247.

> ——— *aut quis non vidit vulnera pali*
> *Quem cavat aſſiduis ſudibus ſcutoque laceſſit.*

Vara nec.] hoc eſt, nec luctaris: ita vero in lucta athletæ implicabant brachia, ut vara viderentur. Legunt alii *rara* minus bene. *Ceroma* autem erat unguentum ex oleo & luto confectum, quo ungebantur athletæ. Vide epig. 57. lib. 3.

Prope virginis undas.] Senſus eſt: Sed exerces te curſu ad aquam virginem, de qua epig. 21. lib. 5. Vel ad porticum Europes, ubi depictus erat Jupiter in taurum converſus, qualis per mare in Cretam vexit Europen filiam Agenoris, qui Sidonem condiderat.

Ludere, cum liceat.] His verbis omnibus aliis exercitationibus curſum anteponit.

In

In Cinnam, cujus ſordida toga fœdabat calceos albos. XXXII.

SORDIDIOR cœno cum ſit toga, calceus autem
Candidior prima ſit tibi, Cinna, nive:
Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
Collige, Cinna, togam, calceus ecce perit.

O Cinna, cum habeas togam ſordidiorem luto, calceum vero candidiorem prima nive; ô demens, quid madefacis pedes veſte demiſſa? O Cinna, attolle togam, en calceus inquinatur.

Candidior.] Hinc colligere eſt, Romanos calceis albis uſos fuiſſe: hunc autem Cinnam toga ſordida indutum, & calceis albis utentem lepide irridet Poëta.

Ad Severum de balneis Charini. XXXIII.

QUo poſſit fieri modo, Severe,
Ut vir peſſimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam ſed cito, quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deeſt protinus ecce de malignis,
Qui ſic rancidulo loquatur ore,
Ut quid tu domini, deique noſtri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis cinædi.

O Severe, rogas qua ratione fieri poſſit ut Charinus homo omnium improbiſſimus recte egerit unam rem? Dicam, at breviter, quid improbius Nerone? Quid tamen *melius thermis Neronianis? En ſtatim adeſt* aliquis *ex malitioſis, qui ſic loquatur ore fœtido, Ut quid anteponis* thermas *Neronianas ædificiis Domini & Dei noſtri?* Ego *antepono* illas *balneis cinædi.*

Ut vir, peſſimus.] De quo homine impuriſſimo dictum epig. 39. lib. 4. licet improbiſſimus in gratiam populi, ut Nero thermas, ſic ille balnea extruxit nobiliſſima.

Rancidulo.] Metaphora ducta a cibo vitiato jam, & prope corrupto. *Rancidulum* dixit, hoc eſt os putidum & corruptum calumniis atque adulationibus.

Muneribus.] hoc eſt ædificiis quibus urbem decoravit Domitianus.

Thermas præfero.] Aliorum ædificia non antepono ædificiis Domitiani; ſed Neronis thermas balneis Charini præfero.

XXXIV.

Ad Stellam a quo veſtem petit. XXXV.

CUM pluvias, madidumque Jovem perferre negaret,
Et rudis hibernis villa nataret aquis,
Plurima quæ poſſet ſubitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula miſſa tuis.
Horridus ecce ſonat Boreæ ſtridore December:
Stella tegis villam, non tegis agricolam.

Cum rudis villa nequiret tolerare imbres & cœlum pluvium, atque innundaretur aquis hyemalibus, tuo dono multa tegula ad me allata ſunt, quæ poſſent emittere pluvias: en December horrens fremit ſtrepitu Aquilonis: O Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

Cum

Cum pluvias.] Senſus epigrammatis eſt: O Stella, ut tuum munus omni ex parte abſolutum ſit, mitte togam qua tegar, quemadmodum tegulas miſiſti, quibus tegeretur mea villa.

Ad Caſtricum de theta quod ſignum eſt mortis. XXXVI.

NOSTI mortiferum quæſtoris, Caſtrice, ſignum?
Eſt operæ pretium diſcere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore naſum,
Lethalem juguli juſſerat eſſe notam:
Turpis ab inviſo pendebat ſtiria naſo,
Cum flaret madida fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus, quid plura requiris?
Emungi miſero, Caſtrice, non licuit.

O Caſtrice, an tibi comperta eſt lethalis nota quæſtoris? expedit diſcere theta inuſitatum. Quoties emungeret naſum ſtillantem frigore, imperaverat eſſe mortiferum judicium juguli: turpis ſtiria pendebat ab odioſo naſo, cum ſævus December flaret humida fauce. Collegæ cohibuerunt manus, quid rogas plura? O Caſtrice, infelix non potuit emungere ſe.

Mortiferum quæſtoris.] Lege 2. ff. de origine juris officium quæſtoris ſic definitur. *Conſtituti ſunt quæſtores, qui pecuniæ præeſſent, & dicti ſunt ab eo, quod inquirendæ & conſervandæ pecuniæ cauſſa creati erant: & quia de capite civis Romani injuſſu populi non erat lege permiſſum Conſulibus jus dicere, propterea quæſtores conſtituebantur a populo, qui capitalibus rebus præeſſent. Hi appellabantur quæſtores parricidii*; de quibus agit Poëta. Theta vero ſignum erat mortis, quæ græce θάνατος dicitur.

Stiria.] Stilla eſt congelata; hîc ſignificat gallice *roupie*.

Cum flaret.] Alii *fleret*, alii *flaret*, prior lectio magis placet.

Collegæ tenuere.] Atque ita naſum emungere nequivit, quod ſignum eſſet hominis interficiendi.

De Polyphemo ſervo, & Scylla ſerva miræ magnitudinis. XXXVII.

TANTUS es, & talis noſtri, Polypheme, Severi,
Ut te mirari poſſit & ipſe Cyclops:
Sed nec Scylla minor; quod ſi fera monſtra duorum
Junxeris, alterius fiet uterque timor.

O Polypheme, noſtri Severi tam magnus, & talis es, ut poſſis movere admirationem & ipſi Cyclopi: at nec Scylla minor: quod ſi junxeris ſæva portenta amborum, ſibi invicem incutient terrorem.

Nec Scylla minor.] Nimirum ipſo Polyphemo conſervo: tantæ ergo magnitudinis erant ſervus ille Polyphemus, & Scylla ſerva, ut & ipſi Cyclopi noto ex Theocrito, & Virgilio, admirationem movere poſſent; imo & alter alteri terrori eſſe poſſet. Legunt alii,

Sed nec Scylla minus.

Prior lectio placet Turnebo lib. 24. cap. 28. hoc eſt, nec Scylla ſervus, aut ſerva, ut ſentiunt interpretes, minor eſt Polyphemo conſervo. Quidam intelligunt duas fuiſſe ſtatuas ingentis magnitudinis, ſed intelligendum potius de duobus ſervis, ut opinor, tam deformibus & tam magnis, ut ſibi invicem terrori eſſe potuerint.

De

De Cælio podagram fingente ne mane cogeretur ſalutem potentioribus nunciare. XXXVIII.

DIſcurſus varios, vagumque mane,
Et faſtus, & ave potentiorum,
Cum perferre, patique jam negaret,
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et ſanas linit, obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioſo,
Quantum cura poteſt, & ars doloris!
Deſit fingere Cælius podagram.

Cum Cælius jam nollet pati & tolerare varios diſcurſus, atque errores matutinos, & ſuperbiam, & ſalutationes potentiorum; incepit ſimulare podagram, quam dum nimis cupit demonſtrare veram, atque oblinit, & illigat plantas ſanas, atque ambulat inceſſu moleſto, (ô quantum valet cura *& ars doloris!) Cælius ceſſavit ſimulare podagram.*

Vagumque mane.] De matutinis ſalutationibus dictum epig. 56. lib. 1.
Quantum cura.] Eadem uſus eſt ironia epig. 22. lib. 5.
Deſit.] Per contractionem pro *deſiit*, nam re ipſa correptus eſt podagra.

Epitaphium patris Etruſci. XXXIX.

HIc jacet ille ſenex Auguſta notus in aula,
Pectore non humili paſſus utrumque Deum:
Natorum pietas ſanctis quem conjugis umbris
Miſcuit: Elyſium poſſidet umbra nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventa;
Hic prope ter ſenas vidit Olympiadas.
Sed feſtinatis raptum tibi credidit annis,
Adſpexit lacrymas quiſquis, Etruſce, tuas.

Hic jacet ille ſenex cognitus in aula Auguſta paſſus utrumque Deum corde non abjecto; quem pietas liberorum conjunxit ſanctis manibus uxoris: umbra habitat in Elyſio nemore. Illa prior interiit privata viridi juventute; hic fere vidit octodecim Olympiadas. At quiſquis ſpectavit tuos fletus, ô Etruſce, putavit illum *tibi ablatum* ſuiſſe *morte immatura.*

Hic jacet.] De Etruſco patre, & Etruſco filio dictum epig. 83. lib. 6.
Paſſus utrumque Deum.] Domitianum nempe propitium, atque adverſum, qui iratus in exilium miſerat Etruſcum, placatus vero eundem revocaverat. Lib. 6. epig. 83.
Natorum pietas.] hoc eſt, eodem ſepulchro conditus eſt cum uxore ſua.
Poſſidet umbra.] Alii forte melius legunt *ambo* pro ambos, Etruſcum ſcilicet, atque uxorem. Sic Virgil. lib. 11.

Si duo præterea tales Idæa tuliſſet
Terra viros, &c.

Hic prope ter ſenas.] Poëta videtur ſumpſiſſe Olympiadem pro luſtro, ſeu quinquennio: Papinius enim lib. 3. in Sylva, quæ inſcribitur, *Lacrymæ Etruſci*, ſic de Etruſco canit;

Dextra bis octonis fluxerunt ſecula luſtris,
Atque ævi ſine nube tenor, &c.

Ex his verſibus conſtat Etruſcum feliciter egiſſe octoginta annos; antequam mitteretur in exilium. Ovidius etiam de Ponto lib. 4. Eleg. 6. Olympiadem ſumpſit pro luſtro:

In Scythia nobis quinquennis Olympias acta eſt
Jam tempus luſtri tranſit in alterius.

Apud hiſtoricos vero Olympias accipitur pro quatuor annis integris, de quibus jam dictum ſupra. Si ergo Olympiadem pro quatuor annis acciperet, ſeptuaginta annos circumcirca vixiſſet Etruſcus, atque ita contra Papinium diceret Martialis.
Sed feſtinatis.] hoc eſt, ô Etruſce fili. licet

licet Etruſcus pater tuus ſenior interierit, fato tamen immaturo abreptum tibi illum credidit, quiſquis vidit tuos planctus. Legunt alii,

Raptum te credidit annis.

In hoc verſu, Etruſcum patrem, in ultimo Etruſcum filium alloqueretur Poëta, ut aiunt. Melior longe mihi videtur prior lectio.

Ad Sempronium Tuccam, qui ſe coſmici nomine jactaret. XL.

COSMICOS eſſe tibi, Semproni Tucca, videris:
Coſmica, Semproni, tam mala, quam bona ſunt.

O Semproni Tucca, credis te eſſe coſmicum: ô Semproni, coſmica æque bona ac mala ſunt.

Coſmicos.] κοσμικὸς, hoc eſt, mundanus. Hoc epigramma ſic expli at Turnebus lib. 25. cap. 24. Credo, inquit, Sempronium voluiſſe videri Socratis, & philoſophorum imitatorem, qui ſe mundanos dicebant, non alicujus certi definitique loci municipes: ac ſe mundanum eſſe reſpondit interroganti, cujas eſſet Socrates: Martialis autem qui mundum tantundem boni, quantum mali habere ſciret, & multos intelligeret ambitioſo philoſophi nomine magna v.tia occnltate, coſmica & bona & mala eſſe dicit, ne eo nomine ſe Sempronius circumſpiceret.

Ad Caſtricum cui ſe inferiorem fatetur & muneribus & carminibus. XLI.

MUNERIBUS cupiat ſi quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Caſtrice, carminibus.
Nos tenues in utroque ſumus, vincique parati,
Inde ſopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dediſſe putas?

O Caſtrice, ſi quis velit certare tecum donis, hic quoque audeat verſibus. Nos ſumus mediocres in utroque, & prompti ad cedendum, hinc amo ſoporem atque otium nimium. Rogas, cur ergo dederim tibi tam malos verſus? An credis Alcinoum a nemine accepiſſe poma?

Muneribus.] Hic Caſtricus & divitiis & doctrina abundavit, cui primas dat Poëta.

Tam mala.] Rationem reddit, cur ad Caſtricum verſus miſerit, quia, nempe, inquit, & Alcinoo Phæacum regi in inſula Corcyra hodie *Corfou*, cujus horti pomis nobiliſſimis abundarunt, aliquis forſan obtulit poma, & quidem ſuis longe inferiora. Hujus Alcinoi hortos deſcribit Homerus 6. Odyſſ.

In Cinnam, vel cito dandum, vel cito eſſe negandum. XLII.

PRIMUM eſt, ut præſtes, ſi quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde ſequens, ut cito, Cinna, neges.

O Cinna, primum eſt ut des, ſi quid petam a te, deinde illud ſequens, ut recuſes ſine mora.

Diligo

Digitized by Google

Diligo præſtantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præſtas, nec cito, Cinna, negas.

O Cinna, amo dantem, non odi recuſantem. At tu, ô Cinna, nec das, nec recuſas celeriter.

Primum eſt.] Vide epig. 20. & 30. lib. 6.

Ad Ovidium, de imagine Maximi Cæſonii. XLIII.

MAXIMUS ille tuus, Ovidi, Cæſonius hic eſt,
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: ſed tu damnare Neronem,
Auſus es, & profugi, non tua fata ſequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exſulis iſti:
Qui modo nolueras conſulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas eſt cineri me ſupereſſe meo:
Audiet hæc præſens, venturaque turba, fuiſſe
Illi te, Senecæ quod fuit ille ſuo.

Ovidi, hic eſt ille tuus Maximus Cæſonius cujus faciem adhuc exprimit cera vivida. Damnatus eſt a Nerone, at tu auſus es condemnare Neronem, & ſequi ſortem exulis, non tuam. Tu potens comitatus es profugum per mare Siculum, qui paulo ante recuſaveras comitari illum *Conſulem. Si nomina non peritura traduntur meis chartis, & licet me vivere ſuperſtitem meo cineri, præſentes & poſteri ſcient hæc, te illi fuiſſe, quod ille fuit ſuo Seneca.*

Maximus ille.] In cera nempe ad vivum expreſſus Cæſonius, qui damnatus a Nerone in conjuratione Piſoniana, in exilium aut in Siciliam aut in Africam fuit miſſus. De eo Tacitus lib. 15. Annal.

Sed tu damnare.] Cum ſponte tua Cæſonium ut innocentem ſecutus es.

Æquora per Scyllæ.] Scylla ſcopulus eſt in mari Siculo.

Conſulis ire comes.] In Africam, quam paulo ante adminiſtraverat Cæſonius.

Senecæ quod fuit.] Hinc colligere eſt Cæſonium in Corſicam comitatum fuiſſe Senecam exulem.

Ad eundem de eadem imagine. XLIV.

FACUNDI Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic eſt Maximus ille quem frequenti
Felix litera pagina ſalutat:
Hunc tu per Siculas ſecutus undas,
O nullis, Ovidi tacende, linguis,
Spreviſti domini furentis iras.
Miretur Pyladem ſuum vetuſtas,
Hæſit qui comes exſuli parentis.
Quis diſcrimina comparet duorum?
Hæſiſti comes exſuli Neronis.

Potens amicus diſerti Senecæ proximus Caro, aut prior Sereno, hic eſt ille Maximus, quem ſalutat felix epiſtola frequenti pagina: hunc tu comitatus per mare Siculum, Ovidi celebrande omnibus linguis, contempſiſti furores domini irati. Antiquitas prædicet ſuum Pyladem, qui comitatus eſt exulem matris: quis conferat pericula amborum? Secutus es exulem Neronis.

Caro proximus.] In amore nempe erga Senecam. Carus autem & Serenus, & hic Maximus Cæſonius, Senecæ amiciſſimi fuerunt. Vide Senecæ epiſtolam 87.

Quem frequenti.] Ad quem Cæſonium toties ſcripſit Seneca. *Felix litera* dicitur, ut opinor, quod bearet ipſum Cæſonium.

Hunc tu.] Vide epigramma præcedens.

Domi-

Domini.] Neronis.

Miretur Pyladem.] Qui ſe comitem adjunxit Oreſti exulanti, ne a matre ſua Clytemneſtra, ut Agamemnon pater, interficeretur. Euripides in Oreſte, & Sophocles in Electra. Deinde reverſus matrem occidit, & rurſum exulavit.

Duorum.] Pyladis nempe & Ovidii: ille enim Oreſtem ſecutus non tantum periculum expertus eſt, quantum adiit Ovidius damnatum a Nerone ſæviſſimo tyranno Cæſonium comitatus.

Ad Priſcum, ne munus ſibi egenti promiſſum carminibus exornet. XLV.

COMMENDARE tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctius ore loqui:
Excrucias multis pariter, me, teque diebus:
Et tua de noſtro, Priſce, Thalia placet.
Divitibus poteris Muſas; elegoſque ſonantes
Mittere: pauperibus munera pexa dato.

Dum vis verſibus commendare mihi tuum donum, & cupis canere eloquentius Homero, & te & me ſimiliter exanimas multis diebus: & tua Thalia, ô Priſce, tibi grata eſt cum noſtro diſpendio. *Licebit mittere locupletibus Muſas, atque elegos ſonantes: largire egenis munera pexa.*

Commendare tuum.] Dum enim carmina meditaretur Priſcus, interim noſter Poeta egebat.

Mæonio.] Cur Homerus vocaretur Mæonius dictum lib. 5. epig. 10.

Et tua de noſtro.] Et tibi jucundum eſt meditari carmina cum meo damno: munus enim promiſſum non mittis. Turnebus lib. 24. cap. 28. legit, *Thalia tacet.* Quod enim, inquit, verſus ſe ſcribere accuratos ſimularet Priſcus, vel etiam meditaretur, nec interea dona remitteret: ſilentium ejus merito ſibi conqueritur damnoſum Martialis. Judicet lector.

Munera pexa.] Raderus veſtem pexam intelligit. Vide epig. 58. lib. 2. Legunt alii *plana*, id eſt ſine carminibus. Alii *plena*. hoc eſt, inquit Farnabius, quorum gratia non diminuitur mora.

Ad Licinium Suram, quem ex gravi morbo convaluiſſe lætatur. XLVI.

DOCTORUM Licini celeberrime Sura virorum,
Cujus priſca graves lingua reduxit avos;
Redderis heu quanto fatorum munere nobis,
Guſtata Lethes pene remiſſus aqua!
Perdiderant jam vota metum, ſecuraque flebat
Triſtitia; & lacrymis jamque peractus eras.
Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
Et raptas fatis reddidit ipſe colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falſa querelas
Moverit, & frueris poſteritate tua.
Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reverſa diem.

O Licini Sura celeberrime hominum eruditorum, cujus antiqua lingua revocavit ſeveros avos: heu quanto dono fatorum reſtitueris nobis fere remiſſus libata unda Lethes! Jam vota amiſerant timorem, & mœror tutus lacrymabatur, & jam deploraveramus te. Rex ſilentis Orci non fuit par odio noſtro, *atque ipſe reſtituit penſa erepta a fatis. Ergo noviſti quantas querimonias hominum excitarit tuus interitus falſus, & frueris tua poſteritate. Vive velut rapto, & percipe lætitiam fugacem: vita reddita nullum amiſerit diem.*

Licini.]

Licini.] Cujus mentionem facit Plinius junior epiſt. 30. lib. 4. *Attuli tibi*, inquit, nempe Licinio Suræ, *ex patria mea pro munuſculo quæſtionem altiſſima iſta eruditione tua digniſſimam*. Legunt alii,

———— celeberrime, ſumme,

quæ lectio non videtur bona.

Cujus priſca.] Cujus oratio gravitatem & mores antiquorum ſapit.

Guſtata Lethes.] Lethe inferorum fluvius, hoc eſt, fere mortuus vitæ reſtitueris.

Vota metum.] Spe enim tuæ vitæ depoſita jam defieramus timere, & certam tuam mortem lugebamus. Legunt alii,

———— ſecuraque flebant
Triſtia cum lacrymis, &c.

prior lectio mihi videtur melior, niſi forte melius legas,

———— ſecuraque flebant:

nempe vota,

Triſtitia, & lacrymis jamque peractus eras.

Regnator Averni.] Pluto.

Reddidit.] Parcis penſa reſtituit quæ a fatis ablata fuerant.

Frueris poſteritate tua.] Ipſe velut redivivus ſcis quam fueris carus nobis, tuis nimirum poſteris, cum mortuum te credidenmus.

Vive velut rapto.] hoc eſt, percipe voluptates perinde ac ſi ex rapto viveres. Vide epig. 16. lib. 1.

De Annio
cujus cœnam ambulatoriam damnat. XLVII.

CUM menſas habeat fere ducentas,
Pro menſis habet Annius miniſtros:
Tranſcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete lauti.
Nos offendimur ambulante cœna.

Cum menſa prope ducenta ſint Annio, ſunt famuli loco menſarum: paropſides tranſcurrunt, & lances volant. O divites, ſervate vobis has dapes. Cœna ambulans lædit nos.

Fere ducentas.] Numerus eſt certus pro incerto.

Pro menſis.] hoc eſt, menſarum vicibus funguntur ipſi miniſtri cibos & opſonia in gabatis ſeu paropſidibus circumferentes, nec quicquam apponunt convivis. Turnebus lib. 25. cap. 24. ſic explicat hos verſus. Puto, inquit, ita intelligendum: ſuppetunt illi plurimæ menſæ ad ducentas, non tamen in eis opſonia reponit: ſed eas ſemper ſervi gerunt, nec epulis frui poſſunt convivæ, ita ambulatoriam cœnam potius ſpectant, quam comedunt: cum miniſtri celeriter paropſides, & gabatas ante convivas præferant, &c. Menſas accipere videtur Turnebus pro gabatis ipſis, & lancibus.

Nos offendimur.] Quia ambulatoriis his epulis frui non poſſumus.

Ad Severum, cui munus mittit ex villa ſua. XLVIII.

PARVA ſuburbani munuſcula mittimus horti;
Faucibus ova tuis: poma, Severe, gulæ.

O Severe, mittimus exigua munuſcula ſuburbani horti; ova tuis faucibus, poma gulæ.

Faucibus ova.] hoc eſt, quæ tuæ raucitati medeantur; poma autem, quæ palato grata ſint, famemque ſtimulent.

Ad fontem Ianthidos. XLIX.

FONS dominæ, regina loci, quo gaudet Ianthis
Gloria conſpicuæ, deliciumque domus:

O Fons dominæ, regina loci, quo delectatur Ianthis, decus, & voluptas ſplendidæ domus:

Cum

Cum tua tot niveis ornetur ripa miniſtris,
Et Ganymedeo luceat unda choro:
Quid facit Alcides ſylva ſacratus in iſta?
Tam vicina tibi cur tenet antra Deus?
Numquid nympharum notos obſervat amores?
Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

cum tua ripa decoretur tot candidis famulis, atque aqua ſplendeat choro Ganymedeo; quid agit Hercules ſacratus in iſta ſylva? quare Deus occupat tam propinquas tibi ſpeluncas? num cuſtodit cognitos amores Nympharum, ne tam multi Hylæ ſimiliter rapiantur?

Lanthis.] Vide epig. 47. lib. 6. epig. 14. ſupra.

Ad Urbicum, ut adeat Pompeium Auctum, ſi velit ſcire epigrammata, nec emere. L.

MERCARI noſtras ſi te piget, Urbice, nugas:
Et laſciva tamen carmina noſſe libet:
Pompeium quæras, & noſti forſitan, Auctum,
Ultoris prima Martis in æde ſedet.
Jure madens, varioque togæ limatus in uſu,
Non lector meus hic, Urbice, ſed liber eſt.
Sic tenet abſentis noſtros, cantatque libellos:
Ut pereat chartis litera nulla meis.
Denique, ſi vellet, poterat ſcripſiſſe videri,
Sed famæ mavult ille favere meæ.
Hunc licet a decima (nec enim ſatis ante vacabit)
Solicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille ſonabit:
Et cum jam, ſatis eſt, dixeris, Ille leget.

O Urbice, ſi tædet te emere noſtras ineptias, & nihilominus placet tenere verſus laſcivos: quæras Pompeium Auctum, & forte noviſti, habitat in æde prima Martis ultoris. Imbutus juriſprudentia, atque exercitatus in vario uſu togæ, ô Urbice, hic non eſt meus lector, ſed liber. Ita ſcit & canit noſtros libros non præſentes, ut nulla ſyllaba deſit meis ſcriptis. Tandem ſi liberet, poterat videri compoſuiſſe: at ille mavult ſtudere meæ exiſtimationi. Potes hunc provocare a decima: (nec enim prius erit ipſi ſatis otii) exigua cœnula apponetur ambobus. Ille leget, tu pota: quamvis nolis ille recitabit: & cum jam dixeris, ſufficit: ille leget adhuc.

Ultoris prima.] Quam Marti bello Philippenſi pro ultione paterna ſuſcepto voverat Auguſtus. Suet. in Auguſto cap. 29.

Jure madens.] Alii intelligunt, coqui inſtar juſculo unctum fuiſſe hunc Auctum, cujus etiam toga, qua ad varios uſus uteretur, attrita eſſet, ego vero & juriſperitum fuiſſe, & ſtudiis pacis & vario cauſſarum genere exercitatum libenter dixerim. Vide epig. 68. infra, & epig. 40. lib. 1.

Sic tenet abſentis.] Pro abſentes, ita & alii auctores locuti ſunt. Senſus eſt: ita ad unguem Pompeius Auctus tenet mea carmina, ut ea memoriter ſine ullo errore recitare poſſit. Heraldus mavult *abſentis* eſſe in genitivo, Martialis ſcilicet.

Licet a decima.] Prius enim propter ſua negotia non vacabat Auctus. Hora vero nona cœnare incipiebant antiqui. De horis dictum epig. 8. lib. 4. Senſus eſt: Si Auctum rogaveris ut mea carmina legat, te ad cœnam invitabit, & leget ad nauſeam uſque.

Ad

Ad Auctum,
quod legeret Celeri ejus epigrammata. LI.

GRATUM eſt, quod Celeri noſtros legis, Aucte, libellos,
Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, juvat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
Nec fuit in noſtro certior orbe fides.
Major me tanti reverentia turbat: & aures
Non auditoris, judicis eſſe puto.

O Aucte, jucundum eſt quod recitas Celeri noſtros libros, ſi tamen & placet Celeri, quod recitas. Ille adminiſtravit meam nationem, & Celtas Iberos, nec fides ſanctior fuit in noſtro orbe. Major obſervantia in tantum virum terret me; atque exiſtimo aures eſſe judicis, non auditoris.

Quod Celeri.] De Aucto vide epigramma præcedens. Celeris vero mentionem facit Plinius junior lib. 4. epiſt. 11. qui ob Corneliam Veſtalem inceſti accuſatam in comitio virgis cæſus eſt: de quo ſane hic non loquitur Poëta, ſed de altero, qui præfectus fuit Hiſpaniæ patriæ Martialis. Celtæ autem Iberi ripas incolentes, dicti ſunt Celtiberi.

In noſtro orbe.] In Hiſpania patria mea, quæ mari & Pyrenæis montibus clauſa, quaſi orbis alter eſt.

Non auditoris.] Nec enim auditorem tantum, ſed ut Celtiberorum, ſic & Muſarum judicem vereor Celerem. In ſuperiori verſu alii legunt *tanto* pro *tanti.*

In Umbrum,
cujus munera Saturnalibus ſibi miſſa irridet. LII.

OMNIA miſiſti mihi Saturnalibus, Umber,
Munera, contulerant quæ tibi quinque dies:
Bis ſenos triplices, & dentiſcalpia ſeptem:
His comes acceſſit ſpongia, mappa, calix,
Semodiuſque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagena ſapæ:
Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,
Et Libycæ fici pondere teſta gravis.
Vix puto triginta nummorum tota fuiſſe
Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque puer?

O Umber, Saturnalibus miſiſti ad me omnia dona, quæ tu acceperas quinque diebus: miſiſti *duodecim triplices, & ſeptem dentiſcalpia: his adjuncta eſt ſpongia, mappa, calix, & ſemodius fabæ, cum ciſtella Picenarum olivarum, & nigra amphora ſapæ Laletanæ: atque exigua coctana acceſſerant cum prunis canis, & teſta gravis pondere fici Libycæ. Credo omnia dona, quæ portarunt octo grandes Syri, vix valuiſſe triginta nummis. Quanto facilius ſervus potuit nullo labore ferre quinque libras argenti?*

Miſiſti.] De Saturnalibus dictum epig. 85. lib. 5.

Bis ſenos triplices.] hoc eſt, duodecim pugillares: dicuntur autem triplices a tribus foliis: fiebant ex citro, ebore, &c.

Dentiſcalpia.] quibus dentes purgantur. Vide epig. 74. lib 6. & epig. 22. lib. 14.

Spongia.] ad tergendas menſas, epig. 144. lib. 14.

Semodiuſque.] epig. 46. lib. 4.

Et Laletana.] hoc eſt, vinum fæcis plenum ex Laletania in Hiſpania Tarraconenſi. *Sapa* proprie vinum eſt decoctum.

Coctana.] de quibus epig 28. lib. 13. & lib. 4. epig. 89.

Et Libycæ fici.] Vide epig. 46. lib. 4.

Syri.] hoc eſt ſervi ex Syria.

Argenti pondera.] hoc eſt, quinque libras argenti.

In Naſidianum, cujus ſomniis quotidie turbabatur. LIII.

SEMPER mane mihi de me mera ſomnia narras,
Quæ moveant animum, ſolicitentque meum.
Jam prior ad fæcem, ſed & hæc vindemia venit,
Exorat noctes dum mihi ſaga tuas.
Conſumpſi ſalſaſque molas, & thuris acervos:
Decrevere greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova ſuperſunt.
Aut vigila, aut dormi, Naſidiane, tibi.

Semper mane exponis mihi mera ſomnia de me, quæ agitant atque angant mentem meam. Jam prior vindemia, ſed & hæc redacta eſt ad fæcem, dum ſaga placat mihi tuas noctes. Exhauſi & ſalſas molas, atque acervos thuris: greges diminuti ſunt, dum crebra agna immolatur. Non porcus, non aves cortis, non ova reſtant. O Naſidiane, aut vigila, aut dormi tibi.

Semper mane mihi.] Ut munera captaret a Poëta, Naſidianus fingebat plena terroris ſomnia quæ aliquid mali portenderent Martiali: atque ab illo modo thus, modo vinum petebat ad ea placanda. Quid autem de ſomniis crediderint antiqui, vide Macrobium in Somnio Scipionis.

Jam prior.] Vinum ſuperioris vindemiæ & hornotinæ jam conſumptum eſt.

Exorat noctes.] id eſt, dum ſaga expiat infauſta tua ſomnia.

Conſumpſi ſalſaſque.] In ſacrificiis, quæ fiebant ad omen aliquod avertendum, antiqui adhibebant vinum, hoſtiam, thus, & ſalſas molas, id eſt far toſtum & ſale mixtum.

Aut dormi tibi.] hoc eſt, aut de te ſomnia tuo damno.

LIV.

Ad Rabirium architectum egregium. LV.

ASTRA polumque tua cepiſti mente, Rabiri:
Parrhaſiam mira qui ſtruis arte domum.
Phidiaco ſi digna Jovi dare templa paravit,
Has petat a noſtro Piſa tonante manus:

O Rabiri, mente tua complexus es cœlum & ſidera; qui ædificas domum Palatinam mirabili artificio. Si Piſa cogitavit extruere templa convenientia Jovi Phidiaco, poſtulet a noſtro Tonante has manus Rabirii.

Aſtra polumque.] Senſus eſt: Palatium tam ſuperbum Domitiano extruxerat Rabirius, ut cœlum ipſum mente concepiſſe videretur, ad cujus imaginem palatium illud ædificaverat. Rabirii rurſus meminit lib. 10. epig. 71.

Parrhaſiam.] id eſt Palatinam, in monte nempe Palatino, ubi Evander Arcas ex urbe Parrhaſia primus domum extruxit. Sic interpretes hunc locum explicant Virg. lib. 11. Æneid.

——— *Parrhaſio Evandro*
Armiger ante fuit.

Phidiaco ſi digna.] hoc eſt, Si Piſa urbs Peloponneſi ad fluvium Alpheum voluerit Jovi extruere templum dignum illo ſimulachro, quod ex ebore Phidias ſtatuarius nobiliſſimus formavit, a Domitiano noſtro Jove petat Rabirium.

Paravit.] Turnebus lib. 24. cap. 28. legit *parabit.*

De Achilla cenſum equeſtrem adepto. LVI.

CASTORA de Polluce Gabinia fecit Achillam:
Pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

Gabinia ex Polluce fecit Achillam Caſtora, pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

Gabi-

Gabinia.] Dives fœmina equeſtri cenſu donavit Achillam, ut eques fieret. Alludit autem ad illum verſum Homeri:

Κάςορα δ' ἱπποδάμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα.

hoc eſt, Caſtora equorum domitorem, & Pollucem pugnis fortem. Achillas ergo antea quidem pugil erat ſtrenuus: jam vero eſt equorum domitor: id eſt, eques factus eſt, & Gabiniam inibit. Lib. 3. epig. 90.

LVII.

De Cæciliano helluone. LVIII.

NON cœnat ſine apro noſter, Tite, Cæcilianus,
Bellum convivam Cæcilianus habet.

O Tite, Cæcilianus noſter non cœnat ſine apro: Cæcilianus habet egregium convivam.

[1] *Sine apro.*] Unde Juvenalis ſatyra 1. verſ. 141.

——— *quanta eſt gula quæ ſibi totos*
Ponit apros, animal propter convivia natum, &c.

Aprum ergo ſibi ſoli apponebat Cæcilianus, quem facete ejus convivam appellat. Domitius tamen mavult de apro homine intelligere, cujus meminit Poëta lib. 10. epig. 15. Eligat lector.

Ad Jovem cujus ope indigere ſe negat, modo ſalvus ſit Domitianus. LIX.

TARPEÏÆ venerande rector aulæ,
Quem ſalvo duce credimus Tonantem,
Cum votis ſibi quiſque te fatiget,
Et poſcat dare, quæ dei poteſtis;
Nil pro me mihi Juppiter petenti,
Ne ſuccenſueris, velut ſuperbo.
Te pro Cæſare debeo rogare:
Pro me debeo Cæſarem rogare.

O colende gubernator aulæ Tarpeiæ, quem Tonantem putamus ſoſpite Imperatore, cum quilibet pro ſe te oneret votis, & petat ut concedas, quæ dii poteſtis: O Jupiter, ne iraſcaris mihi nihil poſcenti pro me, velut arroganti. Debeo orare te pro Cæſare: at debeo orare Cæſarem pro me.

Tarpeiæ.] hoc eſt Capitolii, in quo colebatur Jupiter.
Quem ſalvo.] quem Jovem deum credimus, ſalvo Domitiano. Sic epig. 1. lib. 5.
Quæ dei poteſtis.] Alii, *quæ dei poteſtas.* Idem eſt ſenſus.

Pro me debeo.] Poteſt enim Domitianus mihi ſuppeditare quæ ſunt neceſſaria. Turpis hæc eſt erga Domitianum adulatio; quaſi vero ille velut Deus potuiſſet Martialem tueri ab omnibus caſibus quibus obnoxia eſt humana vita.

Ad Cæſarem Domitianum de urbe laxata. LX.

ABSTULERAT totam temerarius inſtitor urbem,
Inque ſuo nullum limine limen erat.
Juſſiſti tenues, Germanice, creſcere vicos:
Et modo quæ fuerat ſemita, facta via eſt.
Nulla catenatis pila eſt præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto.

Inconſideratus mercator occupaverat totam urbem, & nullum limen erat in ſuo limine. O Germanice, imperaſti laxari vicos anguſtos: & qui paulo ante trames fuerat, factus eſt via. Nulla pila eſt referta catenatis lagenis: nec prætor cogitur ambulare medio cœno.

Stringitur in denſa nec cœca novacula turba,
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonſor, caupo, coquus, lanius ſua limina ſervant:
Nunc Roma eſt, nuper magna taberna fuit.

Nec cæca novacula nudatur in frequenti turba, aut fumoſa popina tenet totas vias. Tonſor, caupo, coquus, lanius manent domi ſua: nunc Roma eſt, nuper fuit magna officina.

Abſtulerat totam.] Paſſim mercatores erant media via, ut vix locus eſſet ambulantibus per urbem; Domitianus vero, quem Germanicum ob devictos Germanos vocat, vicos laxari juſſit. Inſtitor is eſt qui in taberna mercibus vendendis præpoſitus eſt.

Inque ſuo.] hoc eſt, nullum ante ædes ſuas liberum euntibus per urbem tranſitum relinquebant mercatores.

Nulla catenatis.] Pilæ erant columnæ ad quas libri vendebantur. Horatius ſat. 4. lib. 1.

Nulla taberna meos habeat, neque pila libellos.

Quibus etiam affixæ erant connexæ inter ſe lagenæ, ſignum nempe vini venalitii.

Nec prætor.] Vicis enim laxatis jam tranſitus liber eſt juxta tabernas.

Stringitur in denſa.] hoc eſt, inquit Domitius, novacula non nudatur amplius media via; cellæ enim tonſoriæ media via collocatæ, uti & cauponum tabernæ dejectæ ſunt, & jam tonſores domi tondere coguntur. Raderus conjicit hoc referri poſſe ad ſaccularios, qui media in turba marſupia exſecarent. *Cæca novacula* dicitur vel quod ſit recondita theca ſua, vel quod non videatur in turba, cum res brevis ſit & exigua. Hic locus obſcurus mihi videtur. Judicet lector.

Limina ſervant.] hoc eſt, hi omnes non extruunt amplius tabernas media via, ſed domi ſuæ exercent ſuas artes.

Roma eſt.] Idem fere dixit epig. 2. lib. Spect. *reddita Roma ſibi eſt*, quæ antea magna videbatur officina.

LXI.

De Silio primum cauſſidico, deinde Poëta. LXII.

PERPETUI nunquam moritura volumina Silî,
Qui legis, & Latia carmina digna toga;
Pierios tantum vati placuiſſe receſſus
Credis, & Aoniæ Bacchica ſerta comæ?
Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Implevit magni quam Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis haſta virorum:
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Poſtquam bis ſenis ingentem faſcibus annum
Rexerat, aſſerto qui ſacer orbe fuit:
Emeritos Muſis, & Phœbo tradidit annos:
Proque ſuo celebrat nunc Helicona foro.

O Lector, qui evolvis libros non perituros Silii non morituri, & verſus dignos toga Latia; an putas Poetam amaviſſe tantum receſſus Muſarum, & coronas Bacchicas comæ Aoniæ? non prius ſe tradidit ſacris cothurnati Maronis, quam abſolvit opus magni Ciceronis. Gravis haſta centum virorum hunc miratur adhuc, multi clientes hunc prædicant ore memori. Poſtquam duodecim faſcibus adminiſtraverat ingentem annum, qui fuit ſacer mundo vindicato in libertatem: *dedit emeritos annos Muſis, & Phœbo: & nunc commendat Helicona pro ſuo foro.*

Perpetui.] De Silio Italico Poëta vide epig. 14. lib. 4. & epiſtolam 7. Plinii lib. 3.

Et Latia.] hoc eſt, inquit Domitius, digna rebus geſtis Romanorum: Silius enim ſcripſit ſecundum bellum Punicum: Farnabius interpretatus carmina digna majeſtate Oratoris Romani, & Conſulis; Raderus vero intelligit carmina tam egregia, quam natus in urbe Poëta ſcribere poterat: Silium enim natum in urbe *Italica* metropoli Pelignorum, ex qua dictus eſt *Italicus* affirmat. Secundum alios *Italica*, hodie *Sevilla la veja*, urbs fuit Hiſpaniæ Bæticæ, patria Silii Poëtæ. Legunt alii,

Latia

Latia carmina digna lyra.

Pierios.] Vide epig. 77. lib. 1. Senſus eſt: Crediſne Silium poëſi tantum vacaviſſe?

Serta.] quibus more Bacchico caput coronant Muſæ Aoniæ.

Cothurnati.] Propter carminum gravitatem. De cothurno lib. 5. epig. 31.

Implevit magni.] hoc eſt, non prius ſe Muſis tradidit, quam Ciceronis opera impleviſſet legendo, & imitando.

Centum gravis haſta.] De centum virorum judicio vide epig. 38. lib. 6.

Hunc loquitur.] quos defendit clientes, illum prædicant.

Poſtquam.] Fuit conſul eo anno, quo interfecto Nerone imperium aſſertum fuit in libertatem: idcirco annum illum vocat ingentem.

Emeritas.] id eſt accepta rude ex cauſſis forenſibus, inquit Domitius.

Proque.] pro cauſſis agendis, jam Muſis vacat.

In Cinnamum exulem, & olim tonſorem. LXIII.

QUI tonſor fueras tota notiſſimus urbe,
Et poſthæc dominæ munere factus eques:
Sicanias urbes, Ætnæaque regna petiſti,
Cinname, cum fugeres triſtia jura fori.
Qua nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix, & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magiſter,
Non Cynicus, non tu Stoicus eſſe potes,
Vendere nec vocem Siculis, plauſumque theatris,
Quod ſupereſt, iterum, Cinname, tonſor eris.

O Cinname, qui fueras tonſor celeberrimus tota urbe, & deinde factus eques dono dominæ; profectus es in urbes Siculas, & regna Ætnæa, cum vitares grave judicium fori. Qua arte nunc inutilis ſuſtentabis graves annos? Quid agit otium miſerum, & fugitivum? Tu non potes eſſe rhetor, nec grammaticus, aut ludimagiſter, nec Cynicus, nec Stoicus, nec vendere vocem Siculis, & plauſum theatris: quod reliquum eſt, ô Cinname, rurſus eris tonſor.

Dominæ.] Amicæ nempe, quæ cenſu equeſtri Cinnamum donaverat.

Ætnæaque.] Ætna mons eſt Siciliæ.

Cum fugeres.] In jus enim vocatus Cinnamus Siciliam petiit, ut grave judicium fugeret.

Graves annos.] hoc eſt ſenectutem.

Fugitiva quies.] Qua frueris in tuo exilio.

Ludique Magiſter.] Literatorem intelligit Raderus: nam ut a rhetore, inquit, ad grammaticum, ita a grammatico ad literatorem deſcendit Poëta: hoc ſenſu ludimagiſter ſumitur epig. 62. lib. 10. Laniſtam interpretatur Domitius. Raderi explicatio mihi videtur melior.

Vendere nec.] Nec potes ſollicitis reis verba vendere; hoc eſt, nequis eſſe cauſſidicus, epig. 16. lib. 5. Intelligunt alii de præcone: quod minus placet.

Plauſumque.] hoc eſt nec hiſtrio, nec citharœdus eſſe potes.

In Gargilianum a viginti annis litigantem. LXIV.

LIs te bis decimæ numerantem frigora brumæ,
Conterit una tribus, Gargiliane, foris,
Ah miſer, & demens, viginti litigat annis,
Quiſquam? cui vinci, Gargiliane, licet?

O Gargiliane, tribus foris una lis conſumit te a viginti annis. Ah infelix & fatue, an quiſquam litigat viginti annis? ô Gargiliane, cui fas eſt cedere?

Conterit una tribus.] De triplici foro legimus lib. 5. epig. 38.

Cui vinci.] Qui enim ſemel vincitur, plus lucri facit, quam ſi lite ad tot annos prorogata, tandem vincat adverſarium.

De Labieno herede inſtituto. LXV.

HEREDEM Fabius Labienum ex aſſe
reliquit:
Plus meruiſſe tamen ſe Labienus ait.

Fabius inſtituit heredem Labienum ex aſſe: nihilominus Labienus dicit plus ſe meruiſſe.

Ex aſſe.] Id eſt, heredem omnium bonorum: hereditas enim vulgo dividitur in 12. uncias quibus conſtat as.

Plus meruiſſe.] Labienus enim multis donis captaverit hereditatem Fabii decoctoris, atque ita heres inſtitutus ex aſſe minus acceperat, quam donaverat. Senſus eſt: Labienus dicit ſe plus meruiſſe, hoc eſt, dignum eſſe majori præmio, cum intelligat Poëta, illum majori pœna eſſe dignum, qui malis artibus hereditatem Fabii captaviſſet.

LXVI.

Ad Rufum Inſtantium ne ejus epigrammata commendet ſocero ſuo. LXVII.

COMMENDARE meas, Inſtanti Rufe, Camenas
Parce precor ſocero, ſeria forſan amat.
Quod ſi laſcivos admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio, Fabricioque legam.

O Rufe Inſtanti, quæſo ne commendes ſocero meas Muſas, forte diligit graves verſus. *Quod ſi & libri jocoſi placent ipſi, ego legam hæc vel Curio, vel Fabricio.*

Inſtanti.] Socero, inquit Raderus: ego vero puto eſſe in vocativo & referri ad Rufum, cujus meminit Poeta lib. 8. epig. 51. *Inſtanti litera Rufi.* & lib. 12. epig. 92.

Hæc ego.] Carmina legam viris vel graviſſimis. Curius & Fabricius noti ex Livio & aliis, ſumuntur pro viris graviſſimis. Juv. ſat. 2.

Qui Curios ſimulant.

De Theophila ad Canium Poëtam. LXVIII.

HÆc eſt illa tibi promiſſa Theophila, Cani,
Cujus Cecropia pectora voce madent.
Hanc ſibi jure petat magni ſenis Atticus hortus:
Nec minus eſſe ſuam Stoïca turba velit.
Vivet opus quodcumque per iſtas miſeris aures:
Tam nec fœmineum, nec populare ſapit.
Non tua Parthenis nimium ſe præferat illi,
Quamvis Pierio ſit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudarit amatrix:
Caſtior hæc, & non doctior illa fuit.

O Cani, hæc eſt illa Theophila deſponſa tibi, cujus mens imbuta eſt literis Græcis. Hortus Atticus magni ſenis jure vendicet hanc ſibi; nec turba Stoica minus cupiat habere illam diſcipulam. *Quodcumque opus ſubjeceris his auribus, non peribit: tam valet illa judicio nec muliebri, nec vulgari: Tua Parthenis ne nimis ſe anteponat illi, licet chorus Muſarum bene noverit illam. Sappho amatrix commendaverit* Theophilam *condentem verſus: hæc fuit purior, nec illa fuit eruditior.*

Promiſſa Theophila.] Puella erudita ſponſa Canii, de quo epig. 20. lib. 3.

Cujus Cecropia.] hoc eſt, erudita literis græcis: hunc loquendi modum explicuimus lib. 1.

lib. 1. epig. 40. Alii *dote madent.*

Atticus hortus.] Senſus eſt: hanc ſibi diſcipulam jure vendicet Plato, vel quilibet alius magiſter, qui philoſophiam doceat in horto ab heroë Academo Athenis in uſum ſcholæ conſecrato. Sunt qui referant hunc hortum ad Epicurum, qui ut ait Raderus, hortum 80. minis emerat, & vixit nonaginta circiter annos, unde magnus ſenex dicitur. Judicet lector. Alii, *altus in hortis.*

Stoïca turba.] Theophilam expetant quoque Stoïci.

Non tua Parthenis.] Eruditam neſcio quam poëtriam intelligere videtur.

Laudarit.] Vel *laudaret*: alii vero *laudavit*, hoc eſt, ipſa Sappho poëtria nobilis, cujus hiſtoria ſatis nota eſt, & cujus reſtant adhuc carmina aliis poëtis lyricis juncta, laudaret Theophilam. Amatricem vocat Phaonis ſcil. Lesbii juvenis forma egregia, a quo cum repulſam pateretur, ſe in mare præcipitem dedit.

Caſtior hæc.] Theophila nimirum: *Non doctior illa*, Sappho ſcilicet.

LXIX.

De familia ficoſa. LXX.

FICOSA eſt uxor, ficoſus & ipſe maritus:
Filia ficoſa eſt, & gener atque ſocer:
Nec diſpenſator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus foſſor, ſed nec arator eget.
Cum ſint ficoſi pariter juveneſque ſeneſque:
Res mira eſt, ficos non habet unus ager.

Conjux eſt ficoſa, & ipſe vir ficoſus, filia eſt ficoſa, & gener & ſocer, nec diſpenſator caret fœdo ulcere, nec durus foſſor, at nec arator. Cum juvenes & ſenes ſint æqualiter ficoſi: mirum videtur, ſolus ager non habet ficos.

Ficoſa eſt uxor.] Tota hæc familia turpi ulcere laborabat, quod ficum vocant medici. Vide epig. 66. lib. 1. & epig. 52. lib. 4.

Ficos non habet.] Ludit in ambigua ſignificatione *fici*: hoc eſt, ſolus ager non habet ficos, vel ficus, poma nempe, epig. 66. lib. 1.

Ad Paullum aſſertorem ſuorum epigrammatum. LXXI.

GRATUS ſic tibi, Paulle, ſit December:
Nec vani triplices, breveſque mappæ,
Nec thuris veniant leves ſelibræ:
Sed lances ferat, aut ſcyphos avorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu quod te potius juvat, capitque.
Sic vincas Noviumque, Publiumque
Mandris, & vitreo latrone clauſos:
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybî magis ſiniſtras.
Si quiſquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent veneno,
Ut vocem mihi commodes patronam,
Et, quantum poteris, ſed uſque, clames,
Non ſcripſit meus iſta Martialis.

O Paulle, ſic December ſit jucundus tibi: nec futiles triplices tibi donentur, & breves mappæ, nec leves ſelibræ thuris; at vel reus dives, vel potens amicus mittat lances aut pocula avorum: ſive quod te delectat & tenet. Sic ſuperes Novium & Publium clauſos mandris & vitreo latrone: ſic favor turbæ unctæ judex tibi addicat præmium de trigone nudo, nec magis commendet ſiniſtras Polybii. Si quiſquam malevolus dixerit eſſe mea carmina quæ perfunduntur atro veneno, ut concedas mihi vocem patronam, & clames, at ſemper, & quantum valebis: Meus Martialis non compoſuit iſta.

Sit December] Saturnalia tua ſint fructuoſa. Vide epig. 46. lib. 4. *Sic* bene vel male precandi formula.

Vani triplices.] pugillares nullius pretii, epig. 52. ſupra.

Sex lances.] epig. 47. ſupra.

Scyphus avorum.] hoc eſt pocula antiqua, & magni pretii.

Grandis reus.] cliens dives quem defendiſti.

Noviumque Publiumque.] periti ſſimos nempe calculorum luſores. Calcagninus de calculorum ludo, ſic calculos explicat: Quin & latronum, & canum nomine celebratos calculos agnoſco: erant ſcilicet in abaco, quem & πλινθίον vocaverunt, ſeu tu laterculum dixeris, regiones lineis diſtinctæ, has urbes nuncupabant. Erant hæ regiones plerumque quinque lineolis, transverſisque & conſimilibus alternatim dimenſæ, quinque & viginti numero: ſingulis latrones quinque inſidebant, præter mediam, cui tantum quatuor tribuebantur: exſtabant itaque utrinque latrones, ſeu canes mavis dicere coloribus diſtincti, hoſtili animo inſidiantes. Ita fuit ludi ratio; ut ſi unus ex hoſtili agmine incomitatus deprehenderetur, ita ut circumveniri poſſet, captivus ex acie traheretur. Et paulo infra: *De calculis*, inquit, *meminerunt Martialis*, lib. 14. epig. 20.

Inſidioſorum ſi ludis bella latronum
Gemmeus iſte tibi miles, & hoſtis erit.

& Ovidius de arte amandi:

Sive latrocinii ſub imagine calculus ibit,
Fac pereat vitreo miles ab hoſte tuus.

Nec tamen me præterit, ſic pergit Calcagninus, gemmeos quin & vitreos a Martiale calculos appellari:

Sic vincas Novium, Publiumque
Mandris, & vitreo latrone clauſos.

Mandras enim dictas puto, quas regiones Pollux vocat, & Euſtathius: cum vero diſtincti forent ſuis coloribus calculi, & ex iis ille deperiret qui inter duos deprehenſus facile circumveniri poſſet, hinc ab eodem Martiale dictum putamus:

Diſcolor hic gemino victus ab hoſte perit.

Idem Calcagninus putat hunc calculorum ludum diverſum eſſe a ſcapis, Gallice *Eſchets*, quos alii latrunculos vocant.

De trigone nudo.] De hoc pilæ genere lib. 4. epig 19. quem ludum nudi & uncti exercebant.

Polybi.] Luſoris ſane periti ſiniſtra non magis laudetur quam tua: Obſerva ſiniſtram maxime uſui fuiſſe in hoc ludo: vide epig 46 lib. 15.

Si quiſquam.] Meo nomine famoſa carmina ediderit, me ab hac calumnia defendas rogo.

Ad Maximum plures domos habentem. LXXII.

ESQUILIIS domus eſt, domus eſt tibi colle Dianæ,
Et tua patricius culmina vicus habet:
Hinc viduæ Cybeles, illinc ſacraria Veſtæ,
Inde novum, veterem proſpicis inde Jovem.
Dic, ubi conveniam: dic, qua te parte requiram?
Quiſquis ubique habitat, Maxime, nuſquam habitat.

Habes ædes Eſquiliis, habes ædes in colle Dianæ, & domicilium tibi eſt in vico Patricio: ex hac parte vides ſacraria viduæ Cybeles, ex illa Veſtæ, inde novum Jovem, inde veterem. Dic ubi conveniam, dic qua parte quæram te? Quiſquis ubique habet domicilium, nullo in loco habet.

Eſquiliis.] Vide epig. 23. una nempe erat urbis regio.

Colle Dianæ] hoc eſt monte Aventino ubi templum Dianæ, epig. 64. lib. 6.

Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ.

Et tua patricius] *Patricius vicus Romæ dictus, eo quod ibi patricii habitaverunt, jubente Servio Tullio.* Feſtus.

Hinc viduæ Cybeles.] hoc eſt, matris deum templum hinc vides. Viduam vocat propter Atym puerum mortuum, quem illa deperibat. Lipſius legit *hinc bivira*, propter Saturnum & Atym. Videat lector. De templo Cybeles & Veſtæ dictum jam epig. 71. lib. 1.

Inde novum.] hoc eſt Capitolium novum & vetus.

Quiſquis ubique.] *Nuſquam eſt qui ubique eſt.* Senec. epiſt. 2.

Ad

Ad Mercurium pro Caro & Norbana votum. LXXIII.

CYLLENES, cœlique decus, facunde miniſter,
  Aurea cui torto virga dracone viret:
Sic tibi laſcivi non deſit copia furti;
  Sive cupis Paphien, ſeu Ganymede cales:
Maternæque ſacris ornentur frondibus Idus,
  Et ſenior parca mole prematur avus:
Hunc ſemper Norbana diem cum conjuge Caro
  Læta colat, primis quo coiere toris.
Hic pius antiſtes ſophiæ ſua dona miniſtrat:
  Hic te thure vocat fidus & ipſe Jovi.

O diſerte miniſter, gloria Cyllenis, & cœli, cui vireſcit virga aurea torta dracone: . . . . Idus materna decorentur frondibus ſacris, atque avus ſenior prematur parvo pondere: Norbana cum Caro marito perpetuo celebret hunc diem, quo conjuncti ſunt matrimonio. Hic pius ſacerdos colit ſapientiam, hic & ipſe fidelis Jovi te invocat thure.

Cyllenes.] montis in Arcadia, ubi Maia a Jove compreſſa peperit Mercurium.

Aurea cui torto.] Caduceum intellige, draconibus maſculo & fœmina involutum. Hæc ad generationem ſpectare putabant Ægyptii; qua de cauſſa Mercurium invocat Poeta, ut Norbanæ & Cari nuptiis propitius ſit.

Maternaque.] Turnebus lib. 25. cap. 24. ait: De Mercurii natali & feriis intelligendum eſt, ut oſtendit verſiculus ille lib. 12. epig. 68.

Maia Mercurium creaſtis Idus.

Et ſenior parca.] Atlas ſcilicet Maiæ pater, qui cœlum humeris ſuſtinere dicitur.

Hic pius.] Carus nempe colit ſapientiam & eloquentiam, cujus tu deus es.

Fidus & ipſe Jovi.] Domitiano noſtro Jovi, quemadmodum & tu fidus es Jovi cœleſti.

LXXIV.

Ad Philomuſum ſcurram. LXXV.

QUOD te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidiſti,
Geſtari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimium tibi placere.
Delectas, Philomuſe: non amaris.

Quod ditiores te rapiant in convivîis, deambulationibus, theatris, & gratum eſt, quoties ſic occurriſti, tecum geſtari, & gratum eſt lavari: ne nimis tibi tribuas. O Philomuſe, delectas, non diligeris.

Diripiunt.] hoc eſt, certatim invitant, ut alius huc, alius illuc te trahat.

Delectas.] Ridiculis tuis dictis moves illis riſum.

In Tuccam ſordidum & avarum. LXXVI.

EXIGIS ut noſtros donem tibi, Tucca, libellos.
  Non faciam: nam vis vendere, non legere.

O Tucca, poſtulat ut dem tibi noſtros libros. Non dabo; nam vis vendere, non legere.

In

In Papilum ſibi parcum, ſed erga alios magnificum. LXXVII.

CUM Saxetani ponatur cauda lacerti,
Et bene ſi cœnas, conchis inuncta tibi eſt:
Sumen, aprum, leporem, boletos, oſtrea, mullos,
Mittis. habes nec cor, Papile, nec genium.

Cum cauda lacerti Saxetani apponatur tibi, ſi vero cœnas laute, conchis ſine oleo: mittis ſumen, aprum, leporem, boletos, oſtrea, mullos. O Papile, nec tibi eſt cor, nec genius.

Cum Saxetani.] Piſcis nempe viliſſimi: *Saxetani a patria Bætica* meminit Plinius lib. 32. cap. 11. & forte ſic legendum.

Conchis inuncta.] Faba valde inſulſa, niſi multo oleo perfundatur: inunctus tamen ſumitur etiam pro uncto. Horatius:

Cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis.

Habes nec cor.] hoc eſt, ſtultus es: homo enim prudens cordatus dicitur.

Nec genium.] Cui non indulges: optimos enim cibos aliis mittis, tu viliſſimos comedis, & cum foris lautus videri velis, domi laboras inopia.

Ad Severum de vino conſulari quod biberat. LXXVIII.

POTAVI modo conſulare vinum.
Quæris quam vetus atque liberale?
Ipſe conſule conditum, ſed ipſe
Qui ponebat, erat, Severe, conſul.

Paulo ante bibi vinum conſulare, rogas ne quam antiquum, & nobile? Ipſo conſule conditum, at ipſe, qui apponebat, ô Severe, erat conſul.

Conſulare vinum.] In hoc verbo ludit Poëta, nam conſulare vinum, ut vulgo ſumitur, vetus eſt vinum & quidem ſæpe Opimianum, de quo epig. 27. lib. 1.

Ipſo conſule conditum.] Proindeque novum.

Ad Fauſtinum, ut libellos ſuos Marcellino mittat. LXXIX.

QUATENUS Odryſios jam pax Romana Triones
Temperat, & tetricæ conticuere tubæ,
Hunc Marcellino poteris, Fauſtine, libellum
Mittere. jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed ſi parva tui munuſcula quæris amici
Commendare, ferat carmina noſtra puer:
Non qualis Geticæ ſatiatus lacte juvencæ
Sarmatica gelido ludit in amne rota:

Quandoquidem pax Romana moderatur Odryſios Triones, & triſtes tubæ ſiluere, ô Fauſtine, poteris mittere Marcellino hunc librum. Jam dat operam ſcriptis, & ludis. At ſi libet commendare exigua munuſcula tui amici, puer ferat noſtros verſus: non qualis ſatiatus lacte juvencæ Geticæ ludit trocho Sarmatico in fluvio gelato: at roſeus adoleſ-

Sed

Sed Mitylenæi roſeus mangonis ephebus,
Vel non cæſus adhuc matre jubente Lacon:
At tibi captivo famulus mittetur ab Iſtro,
Qui Tiburtinas paſcere poſſit oves.

cent mangonis Mitylenæi, aut Lacedæmonius nondum verberatus, matre imperante. At remittet tibi ſervum a Danubio victo, qui poſſit paſcere oves Tiburtinas.

Odryſios.] Vel *Otbryſios*, ut ſcribunt alii: hoc eſt hyperboreos, Geticos, vide epig. 7. ſupra. *Triones*, id eſt urſam, epig. 58. lib. 6.
Hunc Marcellino.] Ad quem eſt epig. 25. lib. 6. victis autem Dacis, & Getis pax conceſſa fuerat.
Satiatus lacte.] Getarum enim & Sarmatarum pueri lacte veſcebantur.
Sarmatica gelido.] Inculti quippe erant illi pueri, qui trocho luderent ſuper glaciem fluminis frigore concreti. De trocho epig. 168. lib. 14.
Sed Mitylenæi.] Mitylene urbs eſt Lesbi inſulæ, unde formoſi pueri acerſebantur.
Vel non cæſus.] Ad aram Dianæ pueros verberibus cædere ſolebant Lacedæmonii, ut ferendis laboribus illos aſſueſacerent. Plutarchus in Lycurgo.
Captivo Iſtro.] hoc eſt a Dacia devicta.
Qui Tiburtinas.] Tiburte villam habebat Fauſtinus, lib. 4. epig. 57.

Ad Lauſum de bono libro. LXXX.

TRIGINTA toto mala ſunt Epigrammata libro:
Si totidem bona ſunt, Lauſe, liber bonus eſt.

Triginta ſunt epigrammata mala toto libro: O Lauſe, ſi totidem ſunt bona, libellus eſt bonus.

Triginta] Carpit Lauſum: qui forte in uno libro triginta epigrammata mala eſſe judicaret, & illum docet bonum nihilominus judicandum eſſe librum, modo totidem bona reperiantur, epig. 17. lib. 1.

Sunt bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura
Quæ legis, hic aliter non fit, Avite, liber.

LXXXI.

De Eutrapelo tonſore lento. LXXXII.

EUTRAPELUS tonſor dum circuit ora Luperci,
Expingitque genas: altera barba ſubit.

Dum Eutrapelus tonſor circuit ora Luperci, atque expingit genas, altera barba ſuccreſcit.

Expingitque.] Scite radit, & pingit. Alii *expungit*, hoc eſt, pilos evellit: ſed male, inquit Gruterus. Vide epig. 52. lib. 8.

Ad librum quem mittit Cæcilio Secundo. LXXXIII.

DUM mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & arguta picta tabella manu;
I liber ad Geticam Peucen, Iſtrumque tacentem:

Dum mea imago effingitur Cæcilio Secundo, & tabella ſpirat expreſſa manu perita: O liber, pete Geticam Peucen; & ſilentem Danubium: illa

Hæc

Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, ſed dulcia dona ſodali,
Certior in noſtro carmine vultus erit,
Caſibus hic nullis, nullis delebilis annis,
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

Cæcilius regit hæc loca devictis populis. Donabis dilecto ſocio exigua munera, at grata: vultus erit certior in noſtro verſu. Hic vivet nullis caſibus, nec ullis annis delebilis, cum peribit opus Apellis.

Dum mea] Raderus & Farnabius putant hunc Cæcilium eſſe Plinium Secundum qui Pontum & Bithyniam provincias obtinuit, ut patet ex ejus vita: quiſquis tandem ille fuerit, imaginem noſtri Poëtæ ad ſe mitti optaverat.

Ad Geticam Peucen.] Inſulam nempe ad Danubii oſtia, de qua epig. 6. ſupra. Getæ autem Danubii oſtia incolebant.

Iſtrumque tacentem.] Vel quod undas placide volvat, vel quod frigore concreſcat. Vide epig. ſupra. Legunt ali. *Iſtrumque jacentem.*

Certior in noſtro.] hoc eſt, verſibus meis melius quam ullo penicillo exprimetur mea imago.

Hic.] In meis carminibus nullis caſibus obnoxia erit imago.

Apelleum.] Vivent mei verſus, cum opera Apellis pictoris nobiliſſimi peribunt. De quo Plinius lib. 35. cap. 10.

Ad Sabellum vanum Poëtam. LXXXIV.

QUOD non inſulſe ſcribis tetraſticha quædam,
Diſticha quod belle pauca, Sabelle, facis,
Laudo, nec admiror. facile eſt epigrammata belle
Scribere: ſed librum ſcribere, difficile eſt.

O Sabelle, laudo, nec admiror, quod non inepte componis quædam tetraſticha, quod bene condis pauca diſticha. Nihil negotii eſt bene componere epigrammata; at operoſum eſt componere libellum.

Sed librum.] In quo nempe conficiendo magna rerum varietate, & largo ingenii fonte opus eſt.

In Sextum avarum. LXXXV.

AD natalitias dapes vocabar,
Eſſem cum tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum eſt, rogo, quid repente factum
Poſt tot pignora noſtra, poſt tot annos,
Quod ſum præteritus vetus ſodalis?
Sed cauſſam ſcio, nulla venit a me
Argenti tibi libra poſtulati,
Nec levis toga, nec rudes lacernæ;
Non eſt ſportula, quæ negotiatur;
Poſcis munera, Sexte, non amicos;
Jam dices mihi, Vapulet vocator.

O Sexte, cum non uterer te familiariter, invitabar ad convivium natalitium. Poſt tot pignora amicitiæ, poſt tot annos, quid accidit, quæſo, quid ſubito accidit, quod vetus ſodalis ſum præteritus? at teneo cauſſam, nullam miſi ad te libram argenti poſtulati, nec tenuem togam, nec rudes lacernas. Non eſt ſportula, quæ facit mercaturam: O Sexte, quæris dona, non amicos. Jam dices mihi, Vocator det pœnas.

Ad natalitias.] Natalem diem ſolenni convivio celebrabant antiqui, ad quod iſte Sextus invitabat ignotos, a quibus ſcilicet munera acciperet.

Libra poſtulati.] Poſtulatum, vel puſulatum interpretatur Turnebus lib. 24. cap. 2. argentum purum, quodque puſtulas & tumores habet. Argenti puſtulati mentionem facit Suetonius in Nerone cap. 44. Legunt alii,

Argenti tibi libra poſtulanti.

Argenti puſulati fit mentio in lege 31. ff. *Locati,*

Locati, ad quam vide notas Gothofredi in verbo *puſulatum*. Cujacius lib. 7. obſerv. cap. 39. exiſtimat, poſtulatum vel puſtulatum, idem valere quod puſulatum, Gallice *argent de coupelle*.

Rudes lacernæ.] Novæ, inquit Raderus, quæ togis injiciebantur.

Non eſt ſportula.] Sed potius mercatura, cum ſportulam gratis non des, ſed ex ea majora te accepturum munera ſperes.

Vapulet vocator.] hoc eſt, Jam te mihi excuſabis culpam rejiciens in eum ſervum, qui curam habet invitandi tuos amicos, quaſi me oblivione præterierit. Legunt alii *Vah pudet, vocator.*

De ſe, & aliorum deliciis. LXXXVI.

SI meus aurita gaudet lagopode Flaccus:
Si fruitur triſti Canius Æthiope:
Publius exiguæ ſi flagrat amore catellæ,
Si Cronus ſimilem cercopithecon amat:
Delectat Marium ſi pernicioſus ichneumon:
Pica ſalutatrix ſi tibi, Lauſe, placet:
Si gelidum collo nectit Glacilla draconem:
Luſciniæ tumulum ſi Theleſina dedit:
Blanda cupidinei cur non amet ora Labycæ,
Qui videt hæc dominis monſtra placere ſuis?

Si Flaccus delectatur aurita lagopode, ſi Canius potitur Æthiope deformi, ſi Publius ardet amore parvæ Catellæ, ſi Cronus amat ſimilem cercopithecon: ſi exitioſus ichneumon placet Mario: ſi tu, ô Lauſe, amas picam ſalutatricem: ſi Glacilla involvit collum frigido dracone: ſi Theleſina erexit tumulum philomelæ: qui cernit hæc monſtra grata eſſe ſuis dominis, cur non amet os tenerum formoſi Labycæ?

Gaudet lagopode.] Senſus totius epigrammatis eſt, ſi alii aves aut alii animalia amant, cur ego, inquit Poëta, non amabo formoſum puerum. Lagopodem vero avem eſſe docet Plinius lib. 10. cap. 48. ſic dictam a pedibus leporinis. Horatius ſat. 2. lib. 2. primam hîc productam corripuit:

> *Nec ſcarus, aut poterit peregrina juvare lagopis.*

Itaque Raderi & Farnabii judicio melius legit Scaliger *Glaucopide*, & interpretantur ululam, ſeu bubonem. Sic vero loquitur Scaliger lib. 4. Elegia 3. Propertii. Primum lagopodem non eſſe auritam. Eſt lagopus quam perdicem albam Inalpini vocant: deinde prima ſyllaba corripitur. Poſtremo avis illa eſt pulcherrima, ideoque non videtur inter monſtra & portenta numeranda: cum tamen hoc agat Martialis, ut oſtendat monſtra placuiſſe illis viris, quos ordine recenſet, at contra Glaucopis, ſeu bubo, & aurita eſt, & ſane non inter venuſta animalia enumeranda.

Triſti Canius.] De Canio Poëta Gaditano lib. 3. epig. 20. *triſti*, hoc eſt, atro, vel quia infauſti ominis erat, ſi mane quis occurriſſet Æthiopi. Juv. ſat. 6. verſ. 602.

Publius.] De Catella Publii. Vide epig. 110. lib. 1.

Cercopithecon.] Cercopithecus eſt caudatus, cætera ſimio ſimilis, epig. 202. lib. 14.

> *Callidus emiſſas eludere ſimius haſtas*
> *Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.*

Similem dixit an Æthiopi, an catellæ, an ipſi Crono ſimilem dicat? Judicet lector.

Ichneumon.] Quem deſcribit Plinius lib. 8. cap. 24. pernicioſum dicit aſpidi præſertim, & crocodilo, quibus eſt hoſtis infenſiſſimus.

Pica ſalutatrix.] epig. 76. lib. 14.

Gelidum.] Æſtivis enim menſibus dracones ſinu gerebant, quibus & collum involvebant mulieres Romanæ, ut ſe refrigerarent.

Blanda cupidinei.] Cur mihi non liceat amare Labycam forma parem Cupidini,

Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, ſeu dulcia dona ſodali,
Certior in noſtro carmine vultus erit,
Caſibus hic nullis, nullis delebilis annis,
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

Cæcilius *regit hæc loca devictis populis. Donabis dilecto ſocio exigua munera, at grata: vultus erit certior in noſtro verſu. Hic vivet nullis caſibus, nec ullis annis delebilis, cum peribit opus Apellis.*

Dum mea] Raderus & Farnabius putant hunc Cæcilium eſſe Plinium Secundum qui Pontum & Bithyniam provincias obtinuit, ut patet ex ejus vita: quiſquis tandem ille fuerit, imaginem noſtri Poëtæ ad ſe mitti optaverat.

Ad Geticam Peucen.] Inſulam nempe ad Danubii oſtia, de qua epig. 6. ſupra. Getæ autem Danubii oſtia incolebant.

Iſtrumque tacentem.] Vel quod undas placide volvat, vel quod frigore concreſcat. Vide epig. ſupra. Legunt ali. *Iſtrumque jacentem.*

Certior in noſtro.] hoc eſt, verſibus meis melius quam ullo penicillo exprimetur mea imago.

Hic.] In meis carminibus nullis caſibus obnoxia erit imago.

Apelleum.] Vivent mei verſus, cum opera Apellis pictoris nobiliſſimi peribunt. De quo Plinius lib. 35. cap. 10.

Ad Sabellum vanum Poëtam. LXXXIV.

Quod non inſulſe ſcribis tetraſticha quædam,
Diſticha quod belle pauca, Sabelle, facis,
Laudo, nec admiror. facile eſt epigrammata belle
Scribere: ſed librum ſcribere, difficile eſt.

O Sabelle, laudo, nec admiror, quod non inepte componis quædam tetraſticha, quod bene condis pauca diſticha. Nihil negotii eſt bene componere epigrammata; at operoſum eſt componere libellum.

Sed librum.] In quo nempe conficiendo magna rerum varietate, & largo ingenii fonte opus eſt.

In Sextum avarum. LXXXV.

Ad natalitias dapes vocabar,
Eſſem cum tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum eſt, rogo, quid repente factum
Poſt tot pignora noſtra, poſt tot annos,
Quod ſum præteritus vetus ſodalis?
Sed cauſſam ſcio, nulla venit a me
Argenti tibi libra poſtulati,
Nec levis toga, nec rudes lacernæ;
Non eſt ſportula, quæ negotiatur;
Poſcis munera, Sexte, non amicos;
Jam dices mihi, Vapulet vocator.

O Sexte, cum non uterer te familiariter, invitabar ad convivium natalitium. Poſt tot pignora amicitiæ, poſt tot annos, quid accidit, quæſo, quid ſubito accidit, quod vetus ſodalis ſum præteritus? at teneo cauſſam, nullam miſi ad te libram argenti poſtulati, nec tenuem togam, nec rudes lacernas. Non eſt ſportula, quæ facit mercaturam: O Sexte, quæris dona, non amicos. Jam dices mihi, Vocator det pœnas.

Ad natalitias.] Natalem diem ſolenni convivio celebrabant antiqui, ad quod iſte Sextus invitabat ignotos, a quibus ſcilicet munera acciperet.

Libra poſtulati.] Poſtulatum, vel puſulatum interpretatur Turnebus lib. 24. cap. 2. argentum purum, quodque puſtulas & tumores habet. Argenti puſtulati mentionem facit Suetonius in Nerone cap. 44. Legunt alii,

Argenti tibi libra puſtulanti.

Argenti puſulati fit mentio in lege 31. ff. *Locati,*

Locati, ad quam vide notas Gothofredi in verbo *puſulatum*. Cujacius lib. 7. obſerv. cap. 39. exiſtimat, poſtulatum vel puſtulatum, idem valere quod puſulatum, Gallice *argent de coupelle.*

Rudes lacernæ.] Novæ, inquit Raderus, quæ togis injiciebantur.

Non eſt ſportula.] Sed potius mercatura, cum ſportulam gratis non des, ſed ex ea majora te accepturum munera ſperes.

Vapulet vocator.] hoc eſt, Jam te mihi excuſabis culpam rejiciens in eum ſervum, qui curam habet invitandi tuos amicos, quaſi me oblivione præterierit. Legunt alii *Vah pudet, vocetur.*

De ſe, & aliorum deliciis. LXXXVI.

SI meus aurita gaudet lagopode Flaccus:
  Si fruitur triſti Canius Æthiope:
Publius exiguæ ſi flagrat amore catellæ,
  Si Cronus ſimilem cercopithecon amat:
Delectat Marium ſi perniciosus ichneumon:
  Pica ſalutatrix ſi tibi, Lauſe, placet:
Si gelidum collo nectit Glacilla draconem:
  Luſciniæ tumulum ſi Theleſina dedit:
Blanda cupidinei cur non amet ora Labycæ,
  Qui videt hæc dominis monſtra placere ſuis?

Si Flaccus delectatur aurita lagopode, ſi Canius potitur Æthiope deformi, ſi Publius ardet amore parvæ Catellæ, ſi Cronus amat ſimilem cercopithecon: ſi exitioſus ichneumon placet Mario: ſi tu, ô Lauſe, amas picam ſalutatricem: ſi Glacilla involvit collum frigido dracone: ſi Theleſina erexit tumulum philomelæ: qui cernit hæc monſtra grata eſſe ſuis dominis, cur non amet os tenerum formoſi Labycæ?

Gaudet lagopode.] Senſus totius epigrammatis eſt, ſi alii aves aut alii animalia amant, cur ego, inquit Poëta, non amabo formoſum puerum. Lagopodem vero avem eſſe docet Plinius lib. 10. cap. 48. ſic dictam a pedibus leporinis. Horatius ſat. 2. lib. 2. primam hîc productam corripuit:

> *Nec ſcarus, aut poterit peregrina juvare lagopis.*

Itaque Raderi & Farnabii judicio melius legit Scaliger *Glaucopide*, & interpretantur ululam, ſeu bubonem. Sic vero loquitur Scaliger lib. 4. Elegia 3. Propertii. Primum lagopodem non eſſe auritam. Eſt lagopus quam perdicem albam Inalpini vocant: deinde prima ſyllaba corripitur. Poſtremo avis illa eſt pulcherrima, ideoque non videtur inter monſtra & portenta numeranda: cum tamen hoc agat Martialis, ut oſtendat monſtra placuiſſe illis viris, quos ordine recenſet, at contra Glaucopis, ſeu bubo, & aurita eſt, & ſane non inter venuſta animalia enumeranda.

Triſti Canius.] De Canio Poëta Gaditano lib. 3. epig. 20. *triſti*, hoc eſt, atro, vel quia infauſti ominis erat, ſi mane quis occurriſſet Æthiopi. Juv. ſat. 6. verſ. 602.

Publius.] De Catella Publii. Vide epig. 110. lib. 1.

Cercopithecon.] Cercopithecus eſt caudatus, cætera ſimio ſimilis, epig. 202. lib. 14.

> *Callidus emiſſas eludere ſimius haſtas*
> *Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.*

Similem dixit an Æthiopi, an catellæ, an ipſi Crono ſimilem dicat? Judicet lector.

Ichneumon.] Quem deſcribit Plinius lib. 8. cap. 24. pernicioſum dicit aſpidi præſertim, & crocodilo, quibus eſt hoſtis infenſiſſimus.

Pica ſalutatrix.] epig. 76. lib. 14.

Gelidum.] Æſtivis enim menſibus dracones ſinu gerebant, quibus & collum involvebant mulieres Romanæ, ut ſe refrigerarent.

Blanda cupidinei.] Cur mihi non liceat amare Labycam forma parem Cupidini.

De

De ſuis libris qui Viennæ legerentur. LXXXVII.

FERTUR habere meos, ſi vera eſt fama, libellos,
Inter delicias pulchra Vienna ſuas.
Me legit omnis ibi ſenior, juveniſque, puerque,
Et coram tetrico caſta puella viro.
Hoc ego maluerim, quam ſi mea carmina cantent,
Qui Nilum ex ipſo protinus ore bibunt.
Quam meus Hiſpano ſi me Tagus impleat auro,
Paſcat & Hybla meas, paſcat Hymettos apes:
Non nihil ergo ſumus, nec blandæ murmure linguæ
Decipimur: credam jam puto, Lauſe, tibi.

Si fama eſt vera, pulchra Vienna dicitur habere meos libellos inter voluptates ſuas. Illic omnis ſenior, & juvenis, & puer, & puella pudica legit me coram marito moroſo. Hoc mihi gratius eſt, quam ſi cantant meos verſus, qui potant aquas Nili *primo deprenſi: quam ſi meus Tagus impleat me auro Hiſpano, & Hybla, & Hymettos paſcant meas oves: Ergo ſumus aliquid, nec fallimur ſermone linguæ adulatoriæ: ô Lauſe, opinor, jam tibi adhibebo fidem.*

Pulchra Vienna.] Urbs eſt Galliæ ad Rhodanum, hodie *Vienne.*

Qui Nilum.] hoc eſt, remotiſſimi Æthiopes. De fontibus Nili dictum epig. 3. lib. Spect.

Et qui prima bibit deprenſi flumina Nili.

Hybla.] Mons eſt Siciliæ apibus & melle abundans, ut & Hymettos mons Atticæ.

Blandæ murmure.] Alii *blanda munere.* Senſus eſt: Cum Viennæ legantur mei libri, credam tot in illis bona eſſe epigrammata, quot mala, atque adeo bonos eſſe, licet, ô Lauſe, aliter ſentias. Vide epig. 80. ſupra.

Ad Roſam quam mittit Apollinari. LXXXVIII.

I Felix roſa, mollibuſque ſertis
Noſtri cinge comas Apollinaris:
Quas tu nectere candidas ſed olim,
Sic te ſemper amet Venus, memento.

Ito, ô Roſa fortunata, & delicatis ſertis circumda capillos noſtri Apollinaris: quos tu memento nectere canos et olim, ſic ſemper placeas Veneri.

Apollinaris.] De quo epig. 87. lib. 4. Felicem roſam dixit, quod Apollinaris comas circumdatura eſſet.

Candidas ſed olim.] hoc eſt, canas ſed multis ab hinc annis. Sic optet Poëta diu vivere Apollinarem.

Amet Venus.] Cui dedicata es.

Ad Criticum librum inæqualem bonum eſſe. LXXXIX.

JACTAT inæqualem, Matho, me feciſſe libellum:

Matho prædicat me ſcripſiſſe librum inæqualem: ſi

Si verum eſt, laudat carmina noſtra Matho.
Æquales ſcribit libros Galvinus, & Umber.
Æqualis liber eſt, Critice, qui malus eſt.

verum eſt, Matho commendat meos verſus. Calvinus & Umber componunt libellos æquales. O Critice, æqualis eſt liber qui malus eſt.

Matho.] De quo jam dictum epig. 80. lib. 4.

Æqualis liber.] Malus eſt, quia, ut dixit Poëta epig. 17. lib. 1. in uno libro quædam ſunt bona, & quædam mediocria, plura vero mala: liber ergo æqualis malus eſt, quia Martialis judicio nunquam liber totus bonus eſt.

Critice.] Legunt alii *Cretice*, ut ſit nomen proprium.

X C.

In Baccharam non ſtantem ſuis promiſſis. XCI.

SI quid opus fuerit, ſcis me non eſſe rogandum,
Bis nobis dicis, Bacchara, terque die.
Appellat rigida triſtis me voce Secundus:
Audis, ſed neſcis, Bacchara, quid ſit opus.
Penſio te coram petitur clareque, palamque,
Audis, ſed neſcis, Bacchara, quid ſit opus.
Eſſe queror gelidaſque mihi, tritaſque lacernas:
Audis, ſed neſcis, Bacchara, quid ſit opus.
Hoc opus eſt, ſubito fias ut ſidere mutus,
Dicere ne poſſis, Bacchara, quid ſit opus.

O Bacchara, bis & ter die dicis nobis, Scis me non eſſe orandum, ſi quid opus fuerit. *Secundus* creditor *moroſus me vocat aſpera voce: Audis, ſed ignoras, ô Bacchara, quid ſit opus. Te præſente penſio petitur aperte & manifeſte. Auſcultas, at ignoras, ô Bacchara, quid ſit opus. Expoſtulo me habere lacernas leves, & laceras: auſcultas, at ignoras, ô Bacchara, quid ſit opus. Hoc opus eſt, ô Bacchara, repente elinguis evadas,* percuſſus *ſidere, ne proferre queas quid ſit opus.*

Appellat.] Creditor ſcilicet a me exigit fœnus.

Penſio.] Ædium nempe conductarum.

Fias ut ſidere.] Sideratio morbus eſt, quo læſæ arbores areſcunt: hinc ſiderationis nomen tranſlatum eſt ad hominem cujus corpus areſcit. Senſus eſt: Sidere percuſſa tua lingua areſcat. Idem dixit epig. 86. lib. 11.

Sidere percuſſa eſt ſubito tibi, Zoile, lingua.

Quid ſit opus.] Ne proferas hæc verba quibus circumvenis amicos, qui credunt te tuis promiſſis ſtaturum.

Ad Narniam

urbem ne diutius detineat Quinctum. XCII.

NARNIA ſulphureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda jugo.
Quid tam ſæpe meum nobis abducere Quinctum
Te juvat, & lenta detinuiſſe mora?
Quid Nomentani cauſſam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretioſus erat?

O Narnia vix adeunda jugo ancipiti, quam cingit amnis albus ſulphureo gurgite: cur placet tam frequenter auferre nobis meum Quinctum, & detinere mora lenta? Cur facis damnum Nomentano meo agello, qui carus erat propter vicinum Quinctum*? At*

Sed

Sed jam parce mihi, nec abutere Narnia Quincto,
Perpetuo liceat ſic tibi ponte frui.

Jam ignoſce mihi, ô Narnia; nec abutere Quincto. Sic fas ſit: tibi habere pontem perpetuum.

Narnia.] Umbriæ urbs, hodie *Narni*, quam cingit amnis *Nar* hodie *Negra*.

Ancipiti jugo.] hoc eſt gemino nempe jugo montis Apennini.

Abducere Quinctum.] Ovidium ſcilicet de quo epig. 44. lib. 10.

Cauſſam.] Hoc loco cauſſa ſumitur, ut opinor., pro emolumento. Et ſenſus eſt: O Narnia, cur me privas emolumento agri mei Nomentani, in quo ſcilicet jam habitare nequeo propter abſentiam Quincti. Domitius ſic interpretatur: O Narnia, cur aufers cauſſam amandi illum receſſum, & voluptatem quam ego percipiebam propter Quinctum vicinum. Judicet lector.

Perpetuo liceat] O Narnia, ſic incolumis ſis cum eximio tuo ponte, qui duos abruptos montes (quos anceps jugum vocat) ſubterlabente flumine jungebat.

De Papilo male olente. XCIII.

UNGUENTUM fuerat, quod onyx modo parva gerebat:
Olfecit poſtquam Papilus, ecce garum eſt.

Unguentum fuerat, quod paulo ante continebat exigua onyx: poſtquam Papilus odoratus eſt, ecce garum eſt.

Onyx.] hoc eſt vas unguentarium ex onyce factum.

Olfecit.] Papilus adeo male olebat, ut afflatu ſuo unguenta etiam nobiliſſima corrumperet.

Garum eſt.] Liquamen nempe piſcium, de quo dictum epig. 93. lib. 6.

In Linum importunum baſiatorem. XCIV.

BRUMA eſt, & riget horridus December,
Audes tu tamen oſculo nivali
Omnes obvios hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, baſiare Romam.
Quid poſſis graviuſque ſæviuſque
Percuſſus facere atque verberatus?
Hoc me frigore baſiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu dulcior, elegantiorque,
Cujus livida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forcipibus metit ſupinis,
Tonſor Cinyphio Cilix marito.
Centum occurrere malo cunnilingis:
Et Gallum timeo minus recentem.
Quare ſi tibi ſenſus eſt, pudorque:
Hibernat, Line, baſiationes,
In menſem rogo differas Aprilem.

O Line, hyeme eſt, & horridus December riget: nihilominus tu audes frigido baſio hinc & hinc morari omnes occurrentes, atque oſculari totam Romam. Quid læſus aut verberatus poſſis facere gravius aut acerbius? Hoc frigore nec conjux me oſculetur, nec rudis filia teneris labris. At tu ſuavior atque ornatior tibi videris, ex cujus caninis naribus ſuſpenſa eſt glacies livida, & barba riget, qualem ſecat tonſor Cilix ſupinis forcipibus Cinyphio marito. . . . . & minus metuo gallum recentem. Quapropter ſi habes mentem & verecundiam; ô Line, oro rejicias oſcula hyemalia in menſem Aprilem.

Dependet glacies.] hoc eſt ſtiria, gallice *roupie*.

Qualem forcipibus.] hoc eſt, qualem barbam habent hirci Cinyphii a Cilice Caprario tonſi.

tonſi. *Forcipibus ſupinis.*] hoc eſt acie erecta, & manubrio deorſum tendente. Cinyps, inquit Ortelius, fluvius eſt Africæ. Strabo lib. 17. ſcribit *Cinyphus*, ad quem magna eſt hircorum copia. Tamen videtur eſſe Ciliciæ fluvius, cum dicat Cinyphium maritum ſeu hircum a Cilice tonderi.

Gallum timeo.] Turnebus lib. 25. cap. 24. ſic explicat hunc verſum: Puto, inquit, ſignificari malum odorem, quem corpore ſuo emittebant Galli Romam venientes, recenteſque, cum intemperantins viverent, & labore itineris virus intemperantiæ augerent. An forte gallum ſacerdotem Cybeles intelligit, cui recens caſtrato graviſſima erat anima? An intelligit gallum Bæticum, de quo vid. epig. 80. lib. 3.

Epitaphium Urbici pueri. XCV.

CONDITUS hîc ego ſum, Baſſi dolor,
Urbicus infans:
Cui genus, & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menſes,
Ruperunt tetricæ cum mala penſa deæ.
Quid ſpecies, quid lingua mihi, quid profuit
ætas?
Da lacrymas tumulo, qui legis iſta, meo.
Sic ad Lethæas, niſi Neſtore ſerior, undas
Non eat, optabis quem ſupereſſe tibi.

Ego Urbicus infans, mæror Baſſi, ſepultus ſum hîc, qui accepi ortum & nomen a maxima Roma. Sex menſes mihi deerant de primo triennio, cum deæ ſeveræ fregerunt mala penſa. Quid lingua, quid ætas profecit mihi? Tu qui legis iſta, ſparge lacrymas meo ſepulchro. Sic quem cupies ſupereſſe tibi, non petat undas Lethæas niſi ſenior Neſtore.

Cui genus.] hoc eſt, qui natus ſum in urbe, atque ab ea nomen ſumpſi: Urbicus enim dictus eſt hic puer.

Cum mala.] cum vitæ filum abſciderunt Parcæ.

Quid lingua.] balbutiens adhuc.

Quid profuit ætas.] Tam teneræ: etenim duos tantum annos & ſex menſes natus erat Urbicus cum mortuus eſt.

Non eat.] Non moriatur. Lethe inferorum fluvius eſt ſatis notus. Neſtor vero diu vixit, de quo epig. 64. lib. 2.

Ad librum ſuum quem mittit Cæſio Sabino. XCVI.

NOSTI ſi bene Cæſium libelle,
Montanæ decus Umbriæ Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis:
Illi tu dabis hæc vel occupato.
Inſtent mille licet, premantque curæ,
Noſtris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum mihi nominis paratur!
O quæ gloria, quam frequens amator!
Te convivia, te forum ſonabit,
Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Uni mitteris, omnibus legêris.

O Liber, ſi bene compertus eſt tibi Caſius Sabinus, gloria montanæ Umbriæ, municeps mei Auli Pudentis: tu donabis hæc illi vel impedito. Quamvis urgeatur & prematur mille curis, nihilominus incumbet ad meos verſus. Ille enim amat me, & leget ſecundum ab egregiis libellis Turni. O quanta fama manet me! quod decus! quam frequens amator! celebraberis in conviviis, in foro, in ædibus, in compitis, in porticibus, in tabernis. Mitteris uni, legeris ab omnibus.

Sabinum.] De quo Plinius junior lib. 4. epiſt. 10. & Martialis iterum epig. 59. lib. 9. De Aulo Pudente dictum epig. 32. lib. 1.

 Turni.]

Turni.] Poëtæ cujuſdam de quo lib. 11. epig. 11.
O quantum mihi.] Alii *tibi.*
Quam frequens.] hoc eſt, quam multi me amabunt.
Omnibus legeris.] Sabinus enim te omnibus commendabit, & legendum dabit.

Ad Caſtorem ementem quidlibet. XCVII.

OMnia, Caſtor, emis: ſic fiet ut omnia vendas.

O Caſtor, mercaris cuncta: ſic continget ut vendas cuncta.

Ut omnia.] hoc eſt, cum præter facultates multa emas lauta & nitida, tandem urgente inopia cogeris omnia vendere. Turnebus lib. 25. cap. 24. ait ſe huic carmini appenſum reperiſſe pentametrum in quodam codice:

Nil uxore tamen nudius eſſe poteſt.

Ad Criſpinum quem rogat ut ſuum librum commendet Domitiano. XCVIII.

SIc placidum videas ſemper, Criſpine, tonantem:
Nec te Roma minus, quam tua Memphis amet;
Carmina Parrhaſia ſi noſtra legentur in aula:
Namque ſolent ſacra Cæſaris aure frui:
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude,
Temporibus præſtat non nihil iſte tuis.
Nec Marſo nimium minor eſt, doctoque Catullo.
Hoc ſatis eſt; ipſi cætera mando Deo.

O Criſpine, ſic ſemper ſpectes Jovem ſerenum; nec Roma diligat te minus quam tua Memphis: ſi verſus noſtri legentur in aula Palatina: namque ſolent pervenire ad ſacras aures Cæſaris: aude, ut lector ſincerus, affirmare de nobis, iſte affert aliquod ornamentum tuo ævo. Nec nimis inferior eſt Marſo, atque erudito Catullo. Hoc ſufficit: commendo reliqua ipſi Deo.

Criſpine.] De quo Juvenalis ſat. 1. Is autem Ægyptius fuit, & multum gratia valuit apud Domitianum.
Tua Memphis.] Urbs Ægypti nobiliſſima, de qua epig 1. lib. Spect.
Parrhaſia.] In Palatio Domitiani. Vide epig. 55. ſupra.
Aude.] hoc ſcilicet elogium mihi impertire. Legunt alii *audet.*
Nec Marſo.] De his duobus Poëtis, qui epigrammata ſcripſerunt, vide epig. 71. & 72. lib. 2.
Mando Deo.] Domitiano, cui curæ erit, laboris præmium mihi perſolvere.

Ad Ponticum ſcurram. XCIX.

POntice, per reges diſcurris, & omnia luſtras:
Magna quidem ſequeris, Pontice, magnus homo es.
Pontice, ſi qua facis, ſine teſte facis, ſine turba:
Non adhibes multos, Pontice, cautus homo es.
Pontice, te celebrem forma natura creavit:

O Pontice, diſcurris per ædes patronorum, & peragras cuncta: ſane ſequeris magna, ô Pontice, magnus homo es. Pontice, ſi agis aliquid, agis ſine teſte, ſine multitudine: non adhibes multos, Pontice, homo es callidus. Pontice, natura produxit te ſpectabilem pulchritudine: dignus

Dignus

Dignus eras Helena, Pontice, pulcher homo es.
Pontice, voce tua poſſes adamanta movere:
Vox tua dulce ſonat, Pontice, dulcis homo es,
Pontice, ſic alios, ſic te quoque decipit error:
Vis dicam verum, Pontice, nullus homo es.

eras Helena, Pontice, formoſus es homo. Pontice, tua voce poſſes movere adamanta: vox tua ſuave ſonat, Pontice, homo es ſuavis. Pontice, ſic error fallit alios, ſic te etiam: places proferam veritatem? Pontice, nullus homo es.

Pontice.] Hoc epigramma pro legitimo non agnoſcit Raderus, nec Farnabius, ut & duo ſequentia. E veteri exemplari Anglicano tranſcripta ſunt, quæ Martialis acumen parum ſapiunt, ut ait idem Farnabius. Judicet lector.

Per reges.] per domos patronorum, quos ſalutes.

Sine teſte facis.] Infandi ſceleris Ponticum accuſare videtur.

Nullus homo es.] hoc eſt nullius omnino pretii.

Ibidem de vetula deformi. C.

TACTA places, audita places. ſi non videare,
Tota places: neutro, ſi videare, places.

Grata es tactui & auditui: ſi non videaris, tota grata es: ſi videaris, neutro grata es.

Neutro.] hoc eſt, neque ex hac parte, neque ex illa: hoc eſt, nec tactum nec auditum delectas. Forte melius legeretur *nulli.*

Ibidem de Milone quo abſente uxor mœchabatur. CI.

MILO domi non eſt: peregre Milone profecto
Arva vacant: uxor non minus inde parit.
Cur ſit ager ſterilis, cur uxor lactitet, edam:
Quo fodiatur ager non habet, uxor habet.

Milo non eſt domi: agri otioſi ſunt Milone longe profecto: idcirco non minus uxor gignit. Dicam qua de cauſſa arva ſint ſterilia, qua vero de cauſſa uxor lactitet: ager non habet quo fodiatur, uxor habet.

Uxor lactitet.] hoc eſt, cur habeat ubera plena lactis, quo lactet infantem.

Quo fodiatur.] hoc eſt, ager non habet colonum, mœchum habet uxor.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER VIII.

Imperatori Domitiano Cæſari Auguſto, Germanico, Dacio, Valerius Martialis ſalutem dicit.

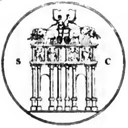
OMNES quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, id eſt, vitam dediſti, tibi ſupplicant: & puto propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis noſtri octavus inſcribitur, occaſione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cujus locum materia ſucceſſerat, quam quidem ſubinde aliqua jocorum miſtura variare tentavimus; ne cœleſti verecundiæ tuæ laudes ſuas, quæ facilius te fatigare poſſunt, quam nos ſatiare, omnis verſus ingereret. Quamvis autem epigrammata ſeveriſſimis quoque, & ſupremæ fortunæ viris ita ſcripta ſint, ut nimiam verborum licentiam affectaſſe videantur: ego tamen illis non permiſi tam laſcive loqui, quam ſolent, cum pars libri & major & melior ad majeſtatem ſacri nominis tui allegata ſit. Meminerit non niſi religionis purificatione luſtratus accedere ad templa debere. Quod ut cuſtoditurum me lecturi ſciant, in ipſo libelli hujus limine profiteri breviſſimo placuit epigrammate.

Omnes quidem libelli mei, Domine, quibus tu paraſti nomen, hoc eſt vitam, proſternunt ſe tibi: & credo evolvuntur propter hanc cauſſam. Nihilominus hic qui inſcribitur octavus noſtri operis ſæpius celebrat tuam pietatem. Quapropter minus laborandum fuit ingenio, in cujus locum ſuffecta erat materia. Quam quidem identidem diſtinguere aliquibus admixtis ſalibus conati ſumus, ne omnia carmina renovarent divino tuo pudori memoriam ſuorum præconiorum, quæ poſſunt facilius afferre tibi tædium, quam nobis ſatietatem. Licet autem viri etiam graviſſimi, & ſupremæ fortunæ ita fecerint epigrammata, ut videantur affectaſſe nimiam licentiam verborum: nihilominus ego non conceſſi illis loqui tam libere, quam ſolent, cum pars libri & major & melior dirigatur ad majeſtatem ſacri tui nominis. Recordetur non debere adire templa niſi purgatus luſtratione religionis. Quod me obſervaturum ut teneant lectores, placuit id polliceri breviſſimo epigrammate in ipſo principio hujus libri.

Dacio.]

VII *Lib.* 31 *epigr.* 3 *verſ.*
Cecropia Minervæ] Atticæ ; quam frequentem vides in Athenienſium *Num.* apud *Goltzium*, *Græc.* 14 *Tab.*

VIII *Lib.* 65 *epigr.* 8 *verſ.*
Arcus] Cui impoſita Domitiani ſtatua, in curru triumphali ab elephantis tracto. Hic & in ejus *Numo*, apud Oudanum.

VII *Lib.* 72 *epigr.* 1 *verſ.*
Diana] Quæ in *Num.* venatrix, tædifera, mammarumve ferie informis.

VIII *Lib.* 66 *epigr.* 3 *verſ.*
Faſces] Faſcigeri lictores ſæpius in marmore, rarius, in *Numo*. Inſpice *Denarium* Iuniæ gentis, apud *Patini Fulv. Urſinum*.

VIII *Lib.* 65 *epigr.* 1 *verſ.*
Fortunæ Reducis] Quæ in Auguſtorum, b expeditione bellica redeuntium, *Nummus* frequens.

VIII *Lib.* 6 *epig.* 13 *verſ.*
Dido] Quæ ſæpenumero in Tyriorum Sidoniorumque *Numis*.

Dacio.] Alii *Dacico*: ſæpius ſupra de his nominibus actum. Hunc vero librum in quo nullam fore verborum licentiam profitetur, Domitiano dedicat: omnes autem libros ſuos victuros ſperat, quod illius nomen celebrent.

Occaſione pietatis.] Argumentum hic liber petit a tua pietate, atque a tuis victoriis, &c.

In cujus locum.] Amplæ quippe materiæ verba non deſunt.

Et ſuprema fortunæ.] Alii *ſumma*, Quos viros enumerat Plinius junior lib. 5. epiſt. 3. dum oſtendit epigrammata quidem laſciva, ſed graviſſimorum virorum exemplo ſcripſiſſe ſe.

Nimiam verborum.] Alii legunt *mimicam*, alii *mimam*.

Tamen illis.] Epigrammatibus nempe, quibus conveniunt laſciviæ.

Non niſi.] Deus enim eſt Domitianus, epig. 8. lib. 5. Deos vero adire non licet niſi purgato. Legunt alii, *Non niſi religioſa purificatione.*

Ad librum ſuum,
ut verborum ſimul & rerum verecundiam diſcat. I.

LAURIGEROS domini liber intrature Penates,
Diſce verecundo ſanctius ore loqui.
Nuda recede Venus: non eſt tuus iſte libellus.
Tu mihi, tu Pallas Cæſariana veni.

O Liber ingreſſure laureatam domum domini, diſce loqui caſtius ore pudico. Nuda Venus remove te, iſte liber non tibi dicatur. Tu, ô Pallas Cæſariana, tu accede ad me.

Laurigeros.] hoc eſt, victricem Domitiani domum, ille enim lauream Jovi Capitolino de Sarmatis retulit. Suetonius in Domit.

Nuda recede Venus.] hoc eſt, nimia verborum licentia & laſcivia.

Tu Pallas.] Quam ſcilicet mira ſuperſtitione coluit Domitianus. Suetonius in ejus vita cap. 15. Ab hoc autem libro removet Venerem laſciviæ deam, Minervam pudicitiæ patronam invocat, quod Domitiano dicatus ſit hic liber.

Ad Janum
obſtupeſcentem viſo Domitiano Sarmatarum victore. II.

FASTORUM genitor, parenſque Janus,
Victorem modo cum videret Iſtri,
Tot vultus ſibi non ſatis putavit,
Optavitque oculos habere plures,
Et lingua pariter locutus omni,
Terrarum domino, deoque rerum,
Promiſit Pyliam quater ſenectam;
Addas Jane tuam pater rogamus.

Cum paulo ante Janus faſtorum parens & pater ſpectaret victorem Danubii, non credidit ſufficere ſibi tot vultus, atque expetiit habere plures oculos, & ſimul omni lingua locutus; pollicitus eſt domino orbis, & deo rerum quater ſenectutem Neſtoris; O Jane pater, obſecramus adjungas tuam.

Faſtorum genitor.] Faſti ſunt libri qui ſingulorum annorum geſta continent, quorum patrem Janum dicit, quia ille, ut dicit infra epig. 8. principium dat velocibus annis. Fuit autem Janus rex Italiæ antiquiſſimus, cui mortuo atque inter deos relato primus anni menſis dicatus eſt.

Victorem Iſtri.] id eſt, Sarmatarum incolentium ripas Danubii ſeu Iſtri.

Tot vultus.] Janum bifrontem, alii quod annum elapſum reſpiciat, incipientem vero proſpiciat; alii quadrifrontem dixere, propter quatuor anni tempeſtates, aut quatuor elementa. Lege Ovidium primo faſtorum.

Optavitque oculos.] His verbis vehemens videndi Cæſaris deſiderium exprimit Poëta.

Pyliam ſenectam.] De ætate Neſtoris egimus

egimus ſupra. Ovidius in epiſtola 1.

Nos Pylon, antiqui Neleïa Neſtoris arva
Miſimus. ——

Addas tuam.] immortalem nempe: Janus enim utpote Deus immortalis eſt.

Ad Muſam, a qua incitatum ſe fingit ad ſcribenda adhuc epigrammata. III.

QUINQUE ſatis fuerant, vel ſex, ſeptemque libelli,
Et nimium: quid adhuc ludere Muſa juvat?
Sit pudor, & finis, jam plus nihil addere nobis
Fama poteſt: teritur noſter ubique liber.
Et cum rupta ſitu Meſſallæ ſaxa jacebunt,
Altaque cum Licini marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & ſecum plurimus hoſpes
Ad patrias ſedes carmina noſtra feret.
Finieram, cum ſic reſpondit nona ſororum,
Cui coma, & unguento ſordida veſtis erat.
Tune potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Dic mihi, quid melius deſidioſus ages?
An juvat ad tragicos ſoccum transferre cothurnos,
Aſpera vel paribus bella tonare modis,
Prælegat ut tumidus rauca te voce magiſter,
Oderit & grandis virgo bonuſque puer?
Scribant iſta graves nimium, nimiumque ſeveri,
Quos media miſeros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos ſale tinge libellos;
Agnoſcat mores vita, legatque ſuos.
Anguſta cantare licet videaris avena,
Dum tua multorum vincat avena tubas.

Quinque libri, vel ſex, & ſeptem ſatis ſuperque erant, & quidem nimis: O Muſa, quid placet jocari adhuc? Sit verecundia & terminus? fama jam nihil amplius poteſt adjungere nobis: noſter liber attrectatur ubique. Et cum ſaxa Meſſalæ fracta ſitu eversa erunt, & marmora excelſa Licini redigentur in pulverem: nihilominus legar ab hominibus, & multi peregrini ſecum portabunt noſtros verſus in patriam. Dixeram, cum ſic repoſuit nona ſororum, quæ habebat cæſariem & veſtem ſordidatam unguento: O immemor, poteſne tu miſſas facere ſuaves ineptias? Dic mihi quid tu otioſus facies melius? An placet transferre ſoccum ad cothurnos tragicos, aut paribus metris tonare acerba bella, ut turgidus magiſter prælegat te rauca voce, & adulta puella oderit, & bonus puer? Nimis graves, & nimis auſteri componant iſta, quos media nocte infelices ſpectat lucerna. Sed tu imbue feſtivos libros ſale Romano: vita intelligat & legat ſuos mores. Quamvis videaris canere tenui avena, modo tua avena ſuperet tubas multorum.

Ad Muſam.] Inſcribunt alii, *De ſuo epigrammatum ſcribendorum ſtudio.*

Vel ſex.] Alii,

—— *nam ſex, ſeptemve libelli*
Eſt nimium. ——

Meſſala ſaxa.] hoc eſt, tumuli lapidei & marmorei citius peribunt quam mei verſus, epig. 2. lib. 10.

Marmora Meſſalæ findit caprificus.

Quintilianus lib. 10. *Meſſala nitidus, & candidus, & quodammodo præ ſe ferens in dicendo nobilitatem ſuam*, quem & diſertum vocat Horatius de Arte poetica.

Cum Licini.] hoc eſt, cum jacebunt marmoreæ ædes, aut potius marmorea ſepulchra Licini, de quo lib. 2. epig. 32. & Senec. epiſt. 120. Fuit autem Licinus libertus Auguſti ditiſſimus, de quo illud diſtichum:

Marmoreo Licinus tumulo jacet, at Cato parvo,
Pompeius nullo: quis putet eſſe deos?

Nona ſororum.] Thaliam intelligunt interpretes, cum illam unguento ſordidam dicat Poëta: etenim ante cœnam ungebantur antiqui; Thalia vero, inquiunt Raderus & Farnabius, apta erat conviviis.

Ad tragicos.] Soccus comœdorum erat proprius, cothurnus tragœdorum, epig. 20. lib. 3. Hoc eſt, An placet miſſos

facere

facere verſus leviores. graves ſcribere.

Tonare modis.] heroicis verſibus arma canere.

Prælegat.] ut hodie in ſcholis Virgilius, Homerus, & alii præleguntur. Alii *perlegat*.

Oderit & grandis.] Hinc liquet & ipſas puellas olim legendis, & memoriter diſcendis auctoribus operam dediſſe, quæ cum aliquando vapularent, quod verſus memoriter non tenerent, ipſis libris iraſcebantur, quos etiam lacerabant.

Lucerna videt.] Noctu ad lucernam opera ſua componebant graves auctores. Juvenalis ſat. 1.

Hac ego non credam Venuſina digna lucerna?

Notum eſt hoc verbum, τὸν λύχνον ὄζει, Latine, lucernam olet de ſermone multo ſtudio elucubrato.

Agnoſcat.] hoc eſt, homines meis in libris agnoſcant ſua vitia & ſuas virtutes.

Anguſta avena.] Licet tenues & leviores videantur tui verſus.

Dum tua.] hoc eſt, modo plus laudis conſequaris quam Poëtæ heroici, epig. 49. lib. 4.

Ad Cæſarem Domitianum cui deos & homines gratulari de reditu dicit. IV.

QUANTUS io Latias mundi conventus ad aras
Suſcipit, & ſolvit pro duce vota ſuo!
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tantum,
Sed faciunt ipſi nunc puto ſacra dei.

Quantus io concurſus ex orbe toto *nuncupat, & ſolvit vota ad altaria Romana pro ſuo Imperatore! Soli enim homines, ô Germanice, non lætantur; at, opinor, ipſa & Numina dant operam rebus divinis.*

Suſcipit.] In venturum annum, & ſolvit ſuſcepta anno elapſo pro incolumitate Domitiani reverſi ex Sarmatia. Idem argumentum eſt lib. 10. epiſtolæ 44. Plinii junioris ad Trajanum. Vide Suetonium in Caligula cap. 14.

Nam non.] Alii *non ſunt*.

Sed faciunt ipſi.] hoc eſt, ipſi dii quibus tot templa erexiſti, & quos tam aſſidue colis, lætantur de tuo adventu. Vide epig. 4. lib. 9.

Ad Macrum luxurioſum. V.

DUM donas, Macer, annulos puellis,
Deſiſti, Macer, annulos habere.

O Macer, dum das annulos puellis: ô Macer, deſiſti habere annulos.

Puellis.] Alii *amicis*, hoc eſt meretricibus.

Deſiſti.] hoc eſt, deſiiſti eſſe eques. Annulus enim equitum erat inſigne; equites vero qui patrimonium dilapidaverant, annulos equeſtres deponere cogebantur.

In Euctum poculorum ſuorum oſtentatorem. VI.

ARCHETYPIS vetuli nihil eſt odioſius Eucti.
Ficta Saguntino cymbia malo luto.
Argenti fumoſa ſui cum ſtemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedonteæ fuerant hæc pocula menſæ,

Nihil eſt moleſtius archetypis ſenioris Eucti. Cymba plus mihi placent formata ex luto Saguntino. Cum loquax refert fumoſa ſtemmata ſui argenti, & vina contrahunt mucorem ex verbis ejus. *Hac pocula,* inquit, *appoſita fuerant menſa Laomedontis, ut hac conſe-*

Ferret ut hæc, muros ſtruxit Apollo lyra.
Hoc cratere ferox commiſit prælia Rhætus
Cum Lapithis: pugna debile cernis opus.
Hi duo longævo cenſentur Neſtore fundi:
Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hic ſcyphus eſt, in quo miſceri juſſit amicis
Largius Æacides, & bibit ipſe merum.
Hac propinavit Bytiæ pulcherrima Dido,
In patera Phrygio cum data cœna viro eſt.
Miratus fueris cum priſca toreumata multum,
In Priami cyathis Aſtyanacta bibes.

quæreretur, Apollo lyra ædificavit mœnia: vehemens Rhœtus hoc cratere pugnavit cum Lapithis: vides opus comminutum illo certamine. Hi duo fundi æſtimantur ſenis Neſtoris cauſſâ: columba fulget attrectata manu Pylia. Hic eſt ſcyphus, in quo Achilles imperavit plenius infundi amicis, & ipſe potavit merum. Formoſiſſima Dido in hac patera propinavit Bytiæ, cum cœna data eſt Phrygio marito. Cum multum miratus fueris antiqua toreumata, potabis Aſtyanacta in cyathis Priami.

Archetypis.] Archetypa pocula intellige vetuſtiſſima & primi exemplaris.

Saguntino.] Fictiles cyathos interpretare ex argilla Saguntina, vide epig. 46. lib. 4. *Cymbia* vero, inquit Macrobius Saturn. lib. 5. cap. 21. ſunt *pocula a cymba dicta: quod & apud Græcos, & apud nos ab illis trahentes, navigii genus eſt*, &c.

Fumoſa fui.] Alii legunt *furioſa*. Sed placet prior lectio: ſic enim Cicero & Seneca *fumoſas imagines* dixere, obductas nempe caligine, & Juvenalis ſat. 8.

Fumoſos equitum cum dictatore magiſtros.

Senſus eſt ergo: Dum nobilitatem & antiquitatem ſuorum poculorum verboſius narrat Euctus, vinum interim effuſum muceſcit, & vappa fit. Poëta oſtendit nimia loquacitate corrumpi cibos etiam optimos, hoc eſt convivis ingratos fieri.

Laomedonteæ.] Laomedon fuit rex Troiæ, qui Neptuno & Apollini certum auri pretium promiſerat, ut Troiam muris cingerent. Poeta poſuit pocula aurea pro auro. Ovidius 11. Metam

——— *Phrygiæque tyranno*
Ædificant muros pacto pro mœnibus auro.

Prælia Rhœtus.] Lapitharum & Centaurorum pugnam lege apud Ovidium lib. 12. Metam. Sed Rhœtus, inquit Ovidius, torre pugnavit, Theſeus vero cratere.

Pugna debile.] hoc eſt, craterem illa pugna imminutum.

Hi duo.] Senſus eſt: Hoc poculum, quod habet duos fundos pluris æſtimatur, propter ſenem Neſtorem ad quem pertinuit. Ab Homero Iliad. λ deſcribitur, atque ab Euſtathio fuſe explicatur. Variæ ſunt Grammaticorum opiniones, opuſne fuerit unum, an gemini crateres, alterque alteri impoſitus. ἀμφικύπελλα vocant Græci. Turnebus lib. 23. cap. 23. Heſychius ἀμφικύπελλον dicit περιφερὲς ποτήριον, hoc eſt rotundum poculum. Athenæus lib. 11. ait, poculum illud habuiſſe duos fundos. Vide animadverſiones Caſauboni cap. 12. lib. citato.

Trita columba.] hoc eſt ſæpius attrectata columba, quæ prominebat inſculpta in illo poculo: quo enim magis aurum teritur, tanto magis niteſcit. De Pylio Neſtore ſæpius dictum.

Juſſit amicis.] Ulyſſi, Ajaci, Phœnici, qui ab Agamemnone ad placandum ipſum Achillem miſſi fuerant.

Et bibit ipſe merum.] Alii *uſque merum*. Alii *viridiuſque merum*.

Bytiæ.] Virgilius 1. Æneid. convivium deſcribit, quo Æneam Phrygium excepit Dido:

Tum Bytiæ dedit increpitans, &c.

Priſca toreumata.] quæ ſunt opera torno facta Epig. 49. lib. 4.

Bibes Aſtyanacta.] id eſt, ut aiunt interpretes: Novum vinum bibendum porriget Euctus in poculis vetuſtiſſimis. Notus eſt ſenex Priamus, cujus nepos fuit Aſtyanax Hectoris filius. Hunc verſum non intelligo. Aſtyanacta enim pro vino novo ſumi, mente aſſequi nequeo. Videas lector.

In Cinnam cauſſidicum lingua hæſitantem. VII.

HOC agere eſt cauſſas, hoc dicere, Cinna, diſerte,
Horis, Cinna, decem, dicere verba novem?
Sed modo clepſydras ingenti voce petiſti
Quatuor, o quantum, Cinna, tacere potes!

O Cinna, proferre novem verba decem horis, an hoc eſt orare cauſſas, & ornate dicere? at paulo ante ſumma voce poſtulaſti quatuor clepſydras, ô Cinna, quantum potes ſilere!

Sed modo clepſydras.] Quæ erant horologia aquaria, de quibus, & de temporis ſpatio, quod metirentur ſingulæ clepſydræ, diximus lib. 6. epig. 35. Senſus eſt: O Cinna, cum nondum orationem abſolviſſes decem horis, quatuor adhuc clepſydras a judicibus petiiſti ad dicendum.

Quantum Cinna tacere potes.] hoc eſt, adeo lente verba profers, ut potius ſilere quam loqui videatis.

Ad Janum de reditu Cæſaris. VIII.

PRINCIPIUM des, Jane, licet velocibus annis,
Et revoces vultu ſecula longa tuo;
Te primum pia thura rogent, te vota ſalutent:
Purpura te felix, te colat omnis honos:
Tu tamen hoc mavis, Latiæ quod contigit urbi,
Menſe tuo reducem, Jane, videre deum.

O Jane, quamvis des initium annis fugacibus, & tuo vultu reducas longa ſecula: pia thura primum ſupplicent tibi, & vota fiant tibi: & beata purpura, & omnis dignitas veneretur te: nihilominus magis hoc tibi placet, quod accidit urbi Latiæ, ſpectare deum reverſum menſe tuo.

Principium des.] Vide epig. 1. ſupra.

Et revoces.] Alii *renoves vultu tuo*, hoc eſt, tuis calendis, a quibus annus ducit initium.

Te primum.] Ut Janus qui limina ſervat, ad alios deos ſupplicibus aditum patefaciat, hac de cauſſa, inquit Ovidius 1. Faſtorum primum Jano ſupplicabant antiqui.

Purpura.] hoc eſt, purpurati conſules, qui menſe Januario faſces ſumebant. Ovid. 1. Faſt.

Jamque novi præeunt faſces; nova purpura fulget, &c.

Omnis honos.] hoc eſt, quilibet magiſtratus.

Hoc mavis.] Domitianum nempe reducem videre, quam coli ab omnibus magiſtratibus menſe Januario tibi dedicato.

Ad Quinctum ut mediam creditæ pecuniæ partem accipiat, ne totam ſummam perdat. IX.

SOLVERE dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat
Lippus Hylas: luſcus vult dare dimidium.
Accipe quamprimum: brevis eſt occaſio lucri.
Si fuerit cæcus, nil tibi ſolvet Hylas.

O Quincte, nuper Hylas lippiens volebat tibi ſolvere novem uncias: captus uno oculo vult dare ſex; accipe ſtatim: occaſio quæſtus faciendi *brevis eſt. Si Hylas excæcatus fuerit, nihil tibi ſolvet.*

Solvere dodrantem.] hoc eſt, novem uncias: plerumque ſumma credita, ſicut hereditas dividitur in duodecim uncias, quæ aſſem efficiunt: hic vero Hylas debitor cum

cum lippiret, novem tantum uncias propter hunc morbum Quincto ſuo creditori ſolvere volebat, mox amiſſo uno oculo, ſex tantum reddere voluit, quas breviter accipiendas feſtive monet Poëta, ne Hyla cæco facto ſolidum aſſem perderet Quinctus.

De Baſſo qui veſtes emerat, nec ſolverat. X.

EMIT lacernas millibus decem Baſſum,
Tyrias coloris optimi; lucrifecit.
Adeo bene emit? inquis. immo non ſolvit.

Baſſus mercatus eſt decem millibus lacernas Tyrias optimi coloris: lucratus eſt. Adeone vili pretio mercatus eſt? ais imo non ſolvit.

Decem millibus.] Seſtertium ſcilicet; de lacernis quæ togis ſuperinduerentur ad arcenda frigora, ſæpius dictum ſupra.

Imo non ſolvit.] Vel quod ſolvendo non eſſet, vel quod illas lacernas forte ſuffuratus eſſet Baſſus.

Ad Cæſarem Domitianum ex Septentrione Romam reverſum. XI.

PERVENISSE tuam jam te ſcit Rhenus in urbem:
Nam populi voces audit, & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Iſtrumque, Getaſque,
Lætitiæ clamor terruit ipſe novæ.
Dum te longa ſacro venerantur gaudia circo,
Nemo quater miſſos currere ſenſit equos.
Nullum Roma ducem, nec te ſic, Cæſar, amavit,
Te quoque jam non plus, ut velit ipſa, poteſt.

Rhenus jam novit te rediiſſe in tuam urbem: nam & ille audit acclamationes tui populi. Clamor ipſe novi gaudii terrefecit gentes Sarmaticas, & Danubium, & Getas. Dum applauſus diuturni colunt te ſacro clivo, nullus ſenſit currere equos quater emiſſos. O Cæſar, Roma nullum Imperatorem ſic dilexit, nec te ipſum antea. Jam etiam nequit amare te magis, licet ipſa cupiat.

Rhenus.] hoc eſt, Rheni accolæ.

Tuam urbem.] Quia magnificis operibus fuerat a Domitiano exornata, & quaſi denuo extructa Roma.

Sarmaticas.] De quibus ſupra.

Longa gaudia.] Interpretor applauſus diuturnos, qui nempe, inquit Raderus, ad duas aliquando horas durarent.

Nemo quater.] Adeo omnes ad te unum intenti ſunt, ut e carceribus emitti currus non animadvertant.

Nec te ſic.] hoc eſt, nec te ipſum tantum olim, quantum nunc amavit; nec plus amare poteſt. Argute quidem concludit, ſed parum vere. Occiſum enim Domitianum populus indifferenter tulit, Senatus vero valde lætatus eſt. Suetonius in Domit. cap. 23. Legunt alii,

Nullum Roma ducem niſi te, ſic, Cæſar, amavit.

Ad Priſcum de uxore locuplete. XII.

UXOREM quare locupletem ducere nolim
Quæritis? uxori nubere nolo meæ.

Rogatis cur nolim ducere uxorem locupletem? nolo nubere uxori meæ.

Infe-

Inferior matrona ſuo ſit, Priſce, marito,
Non aliter fuerint fœmina virque pares.

O Priſce, matrona ſit inferior ſuo viro, vir & uxor aliter non fuerint æquales.

Nubere.] Quod proprium eſt fœminarum, hoc eſt, nolo ſervire meæ uxori. Juvenalis ſat. 6.
Intolerabilius nihil eſt quam fœmina dives, &c.

Non fuerint.] Alii *non fiant*, concordes nempe; ubi enim uxor par eſt marito, jam impar eſt conjugium, uxoris quippe eſt parere, mariti vero imperare.

Ad Gargilianum, falſum venditorem. XIII.

MORIO dictus erat, viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: ſapit.

Stolidus habitus erat: mercatus ſum illum viginti millibus. O Gargiliane, reſtitue mihi nummos; ſapiens eſt.

Morio.] Illi dicebantur moriones, qui naturali ſtoliditate riſum excitabant. Vide epig. 210. lib. 14.

In crudelem amicum. XIV.

PALLIDA ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & tenerum fortior aura nemus:
Hibernis objecta notis ſpecularia puros
Admittunt ſoles, & ſine fæce diem.
At mihi cella datur, non tota clauſa feneſtra,
In qua nec Boreas ipſe manere velit.
Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hoſpes ero.

Ne pallida pomaria Cilicum metuant hyemem, & ventus vehementior urat nemus tenerum. Specularia oppoſita notis hyemalibus excipiunt ſoles nitidos, & lucem ſerenam. Sed cella mihi conceditur feneſtra non clauſa ex omni parte, in qua nec Aquilo velit habitare. O inhumane, an imperas ſic habitare antiquum amicum? igitur ſecurius diverſabor apud tuam arborem.

Pallida.] Ob hyemem qua palleſcunt folia, imo & decidunt. *Pomaria Cilicum* intellige arbores e Cilicia tranſlatas, quas ſumma cura colebat ille amicus.
Tenerum nemus.] Succreſcentes ſurculos interpretare.
Specularia.] Quibus tegebantur arbores adverſus ventos: ſpecularia autem intellige lapides pellucidos, quibus, ut hodie nos vitro, ſic vitri inſtar utebantur Romani.
Et ſine fæce.] hoc eſt, ſine nive, pluvia, & pulvere.
In qua nec Boreas.] Tam frigidum, inquit, mihi cubiculum dediſti, ut nec Boreas ventorum frigidiſſimus in eo habitare ſuſtineat.
Arboris ergo.] Undequaque enim tectæ & munitæ erant arbores adverſus frigus.

Ad Domitianum de laurea quam Jovi Capitolino ex bello Sarmatico retulit. XV.

DUM nova Pannonici narratur gloria belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem,

Dum novum decus belli Pannonici celebratur, & dum fiunt ſacrificia in omnibus templis pro Jove reverſo;

Dat

Dat populus, dat gratus eques, dat thura ſenatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus;
Hos quoque ſecretos memorabit Roma triumphos,
Nec minor iſta tuæ laurea pacis erit.
Quid tibi de ſancta credis pietate tuorum?
Principis eſt virtus maxima, noſſe ſuos.

Populus, eques memor, & ſenatus incendunt thura, & munera tertia locupletant tribus Latias; Roma celebrabit etiam hos ſecretos triumphos, nec iſta laurea pacis a te conceſſæ *minor erit. Quid tu cenſes de ſancta pietate tuorum civium? maxima eſt virtus Imperatoris cognoſcere ſuos.*

Pannonici.] hoc eſt, Sarmatici, licet Pannonia ſit regio alia a Sarmatia, de quibus vide Cluverium: tamen, ut arbitror, Pannoniam ſumit Poëta pro Sarmatia. Suet. in Domit. cap. 6. *De Cattis, Daciſque poſt varia prælia duplicem triumphum egit: de Sarmatis lauream modo Capitolino Jovi retulit.* De qua laurea hic loquitur Poëta.

Narratur] Alii *numeratur*.

Et ditant Latias.] Bis jam de Cattis & Dacia triumphaverat Domitianus, atque ita jam bis populo dona diſtribuerat; jam vero victoria de Sarmatis reportata, tertio munere populum donavit, illum quippe convivio excepit. Vide epig. 50. infra. Georgius Merula legit:

Et libant Latiæ tertia dona tribus.
hoc eſt, inquit, urbes, & oppida quæ habent jus Latii jam tertio ſacrificant pro tertia victoria de Sarmatis relata. Videat lector.

Hos quoque.] Juſtum de Sarmatia triumphum agere noluit Domitianum, ſed lauream tantum retulit, quam vocat Poëta triumphum ſecretum; porro celebrem fore dicit conceſſa nempe perdomitis gentibus pace.

Pietate tuorum.] hoc eſt, quid ſentis de populi pietate erga te?

Noſſe ſuos.] hoc eſt, ſuorum civium animos perſpectos habere: etenim odioſo principi intimos animi ſenſus nemo aperit.

In Ciperum

qui ex piſtore factus erat cauſſidicus. XVI.

PISTOR qui fueras diu, Cipere,
Nunc cauſſas agis, & ducenta quæris:
Sed conſumis, & uſque mutuaris.
A piſtore, Cipere, non recedis,
Et panem facis, & facis farinam.

O Cipere, qui fueras piſtor diu, nunc dicis cauſſas, & quæris ducenta: at diſſipas, & ſemper accipis mutuo. O Cipere, non mutas mores piſtoris, & facis panem, & facis farinam.

Et ducenta.] Alii *ducenta* ſeſtertia ſcilicet, ſeu ducenta millia ſeſtertium, hoc eſt, vis locupletari in cauſſis agendis.

Et panem facis.] Sic hunc locum explicat Domitius. Facere panem, inquit, & facere farinam dicitur piſtor, qui pinſit far, & coquit panem & farinam. Facere item panem & farinam dicitur, qui liberalitate aut prodigalitate ſua aliis panem & farinam ſubminiſtrat: cum igitur Ciperus nunc multos paſcat prodigalitate ſua, æque piſtor videtur, ac olim erat, cum panem & farinam faceret. Farnabius vero ſic explicat: In piſtrino, farinam pinſebas, deinde panem conficiebas, e cujus pretio rurſus farinam comparaſti, atque adeo in circulum laborans, vivebas in diem: ita hic quæris, deinde conſumis, rurſus mutuaris, &c. *Et panem facis*, id eſt, decoquis, inquit Heraldus.

Ad

Ad Sextum quod ſibi plus debeatur ex cauſſa amiſſa, quam ſi viciſſet. XVII.

EGI, Sexte, tuam pactus duo millia cauſſam.
Miſiſti nummos quot mihi? mille, quid eſt?
Narraſti nihil, inquis, & a te prodita cauſſa eſt:
Tanto plus debes, Sexte, quod erubui.

O Sexte, conſtituta mercede duorum millium dixi tuam cauſſam; quot nummos miſiſti mihi? mille, quid eſt? nihili dixiſti, ais, & prodidiſti cauſſam: O Sexte, tanto plus debes, quod puduit me.

Narraſti nihil.] hoc eſt, male cauſſam egiſti.

A te prodita.] Alii *perdita*: placet prior lectio, nec enim prævaricatores tantum cauſſam perdunt, ſed & ii qui cauſſam agendam ſuſcipiunt, quam non intelligunt.

Tanto plus.] Nam ſi viciſſem, laus mihi præmii loco fuiſſet, at in ſolatium famæ amiſſæ majorem mercedem præſtare debes: faceta prorſus eſt hæc ratio.

Ad Cirinium, rarum eſſe amicum qui ingenio cedere velit. XVIII.

SIc tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Ut mecum poſſis vel prior ipſe legi:
Sed tibi tantus ineſt veteris reſpectus amici,
Carior ut mea ſit, quam tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos poſſet cum ſuperare modos;
Et Vario ceſſit Romani laude cothurni,
Cum poſſet tragico fortius ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

O Cirini, ſic edas in lucem tua epigrammata, ut poſſis legi mecum, aut prior: at habes tantam rationem antiqui amici, ut plus ames meam exiſtimationem quam tuam. Sic nec Virgilius aggreſſus eſt verſus Horatii Calabri, cum poſſe vincere modos Pindaricos: & ceſſit Vario laudem cothurni Romani, cum poſſet ore tragico loqui vehementius. Multi amici dabunt aurum & divitias, & agros: pauci erunt qui velint inferiores eſſe ingenio.

Ut mecum.] hoc eſt, ut mea epigrammata aut cum meis leganrur, aut illis anteponantur.

Sed tibi tantus.] Sincere loqui videtur Poëta, cum Cirinium Virgilio comparet, qui volens quidem potuiſſet verſus lyricos ſcribere: Attamen Raderus & Domitius cenſent per ironiam illum loqui, cum concludat vix inveniri poſſe eum qui ingenio cedat.

Calabri Flacci.] Venuſia enim Horatii patria urbs eſt in finibus Calabriæ.

Pindaricos.] Pindarus Poëta Græcus lyricorum princeps ſatis notus. *Poſſet*, alii *noſſet*.

Et Vario.] quem epicum fuiſſe colligere eſt ex Horatio ode 6. lib. 1. cum tamen in tragœdia excelluiſſe illum intelligat Martialis.

De

De Cinna vere paupere. XIX.

PAUPER videri Cinna vult, & eſt pauper.

Cinna cupit videri egenus, & eſt egenus.

Pauper.] Hic Cinna ſuam inopiam oſtentans volebat videri divitias diſſimulare: at vero oſtendit Poëta nihil opus eſſe ſimulatione, cum re vera pauper ſit.

Ad Varum de verſibus extemporalibus. XX.

CUM facias verſus nulla non luce ducentos,
Vare, nihil recitas: non ſapis, atque ſapis.

O Vare, cum quotidie condas ducenta carmina, nihil recitas; inſipiens es, & ſapiens.

Non ſapis.] Inepti enim eſt tot verſus effundere & fruſtra laborare: attamen ſapiebat Varus, qui verſus tam celeriter factos non recitaret. Vide Horatium de Arte Poëtica.

Ad Luciferum de adventu Cæſaris. XXI.

PHOSPHORE redde diem: quid gaudia noſtra moraris?
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem.
Roma rogat: placidi numquid te pigra Bootæ
Plauſtra vehunt, lento quod nimis igne venis?
Ledæo poteras abducere Cyllaron aſtro:
Ipſe ſuo cedet nunc tibi Caſtor equo.
Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus, & Æthon
Fræna volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt ſidera luci,
Et cupit Auſonium Luna videre ducem.
Jam, Cæſar, vel nocte veni: ſint aſtra licebit,
Non deerit populo te veniente dies.

O Lucifer, reſtitue lucem: quid affers moram noſtræ lætitiæ? Cæſare venturo, ô Lucifer, reſtitue lucem, Roma obſecrat. An tardi currus ſegnis Bootæ vehunt te, quod accedis flamma nimis lenta? Poteras abripere Cyllaron aſtro Ledæo: ipſe Caſtor nunc commodabit tibi ſuum equum. Quid retardas properantem ſolem? Jam Xanthus & Æthon appetunt habenas: alma mater Memnonis excubat. Nihilominus lenta ſidera non dant locum luci ſplendidæ, & Luna vult ſpectare Imperatorem Romanum. O Cæſar, jam veni vel media nocte: eſto aſtra remaneant, lux non deerit populo te accedente.

Phoſphore.] Pridie quam in urbem ex Septentrione rediret Cæſar, ad ſidera orationem convertit Poëta, ut noctem præcipirent: tantum enim eſſe videndi Domitiani deſiderium, ut nox longiſſima videatur. *Phoſphorus* eſt Veneris ſtella quæ ante ſolis ortum lucifer, poſt ſolis vero occaſum veſper dicitur.

Gaudia noſtra.] Cæſarem Domitianum.

Roma rogat.] ut diem ſubito reducas.

Pigra Bootæ.] Bootes Latine bubulcus tarde movetur, quia Polo vicinus, de quo epig. 3. lib. 4.

Abducere Cyllaron.] In cœlum tranſlatus eſt Cyllarus equus Caſtoris: Ledæum aſtrum intellige Caſtorem & Pollucem.

Xanthus & Æthon.] ſcilicet equi ſolis, Ovidius 2. Metam. quatuor ſolis equos numerat,

merat, nec Xanthum nominat, quem forte ſic Martialis vocat, quod ſol flavus ſit.

Memnonis alma parens.] Aurora cujus hiſtoria nota.

Sint aſtra.] Alii *ſtent*, quæ nolunt diei locum cedere, ut & ipſa ingredientem in urbem Domitianum videant.

Non deerit.] Ubicunque enim es, ô Domitiane, dies eſt; tu enim ſol es Romanorum. licet aſtra ſtent adhuc, media tamen nocte perinde ac die videberis.

In Gallicum a quo circumveniri ſe negat. XXII.

INVITAS ad aprum, ponis mihi, Gallice, porcum.
Hybrida ſum, ſi das, Gallice, verba mihi.

Vocas ad aprum, ô Gallice, apponis mihi porcum. O Gallice, ſum hybrida, ſi circumvenis me.

Hybrida.] Quodcunque animal eſt ex fero & manſueto natum: transfertur etiam ad eos homines qui ex diverſa conditione procreati ſunt, ut ſi quis ex matre libera & patre ſervo, vel ex patre Romano & matre peregrina natus ſit. Vide epig. 39, lib. 6. Senſus eſt: Re vera ego eſſem hybrida, niſi intelligerem loco apri mihi appoſitum fuiſſe porcum: etenim hybrida participans naturam utriuſque animalis diverſi vix unum ab altero diſtinguat.

Ad Ruſticum, artificem quemque eſſe caſtigandum, cum peccat in ſuam artem. XXIII.

ESSE tibi videor ſævus, nimiumque guloſus,
Qui propter cœnam, Ruſtice, cædo cocum:
Si levis iſta tibi flagrorum cauſſa videtur,
Ex qua vis cauſſa vapulet ergo cocus?

O Ruſtice, an nimium crudelis atque helluo videor tibi, qui verbero cocum propter cœnam? Si cenſes iſtam cauſſam flagrorum eſſe levem; qua igitur de cauſſa placet ut cocus verberetur?

Ex qua vis.] Niſi det pœnas illius, quod deliquit in ſua arte.

Ad Cæſarem Domitianum a quo blandiſſime petit pecuniam. XXIV.

SI quid forte petam timido gracilique libello,
Improba non fuerit ſi mea charta, dato.
Et ſi non dederis, Cæſar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura, preceſque Jovem.
Qui fingit ſacros anno vel marmore vultus,
Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

Si forte rogem aliquid pavido & tenui libro, concede illud, ſi nimia non fuerit mea petitio. Si vero non conceſſeris, ô Cæſar, ſine rogari te: ſacrificia & vota nunquam injuriam faciunt Jovi. Qui format ſacros vultus auro vel marmore, ille non conſtituit numina: ille autem conſtituit, qui rogat.

Improba charta.] qua ſcilicet a te peto aliquid: improba autem hoc loco eſt inſaturabilis, inquit Domitius.

Qui rogat.] Qui aureas deorum ſtatuas format, ille non facit deos, ſed qui illos adorat. Sic ego, inquit Poëta, dum te rogo, ô Domitiane, te Deum eſſe demonſtro.

In Oppianum ſemper ægrotum. XXV.

VIDISTI ſemel, Oppiane tantum
Ægrum me male: ſæpe te videbo.

Oppiane, ſemel tantum ſpectaſti me valde ægrotantem; crebro videbo te ægrum.

Oppiane.] cujus meminit epig. 3. lib. 7. & epig. 42. lib. 6. qui ſemper mali erat coloris. Senſus eſt: ſi lætaris quod me ſemel gravi morbo laborantem videris; quanto magis ego lætabor, qui te ſemper ægrum videbo.

Ad Cæſarem Domitianum de tigribus quas in arena exhibuerat. XXVI.

NON tot in Eois timuit Gangeticus arvis
Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo:
Quot tua Roma novas vidit, Germanice, tigres:
Delicias potuit nec numerare ſuas.
Vicit Erythræos tua, Cæſar, arena triumphos,
Et victoris opes, divitiaſque Dei:
Nam cum captivos ageret ſub curribus Indos,
Contentus gemina tigride Bacchus erat.

Indus raptor, qui pallidus fugit in equo Hyrcano non metuit tot tigres in agris orientis, quot inſolitas ſpectavit tua Roma: nec potuit numerare ſua delectamenta. O Cæſar, tua arena ſuperavit Erythræos triumphos, atque opes & Divitias Dei victoris. Bacchus enim contentus erat gemina tigride, cum ſub curribus duceret Indos devictos.

Gangeticus raptor.] Venator nempe in India ubi fluvius Ganges, præ timore pallidus raptis tigridis catulis fugit. Vide Plinium lib. 8. cap. 18. & Valerium Flaccum lib. 1. *In Hyrcano equo.*] hoc eſt, celeri: ſic enim Hyrcanum equum intelligere videtur Poëta: Hyrcania vero Aſiæ regio, ubi etiam tigres ferociſſimæ.

Nec numerare.] His verbis ſignificat multas in arena tigres fuiſſe exhibitas.

Vicit Erythræos.] Quos egit Bacchus de litoribus rubri ſeu Erythræi maris, atque ex Indis ſubactis: ille enim gemina tantum tigride invectus triumphavit: tu vero, ô Domitiane, plures populo ſpectandas exhibuiſti.

Ageret ſub curribus.] captivi nobiles curribus vehebantur, cæteri catenis vincti catervatim præibant.

Ad Gaurum de muneribus captatoris. XXVII.

MUNERA qui tibi dat locupleti, Gaure, ſenique,
Si ſapis, & ſentis, hic tibi ait, morere.

O Gaure, qui largitur dona tibi diviti, & ſeni: ſi ſapiens & ſagax es, hic dicit tibi, morere.

Morere.] hi enim teſtamentorum captatores cum munera divitibus ſenibus & orbis mitterent, ſignificabant nihil aliud cupere quam ut ſenes illi morerentur, ut in eorum bona ſuccederent. Vide epig. 63. lib. 6.

De Partheniana toga qua donatus a Parthenio petit adhuc lacernam. XXVIII.

DIc toga facundi gratum mihi munus amici,
Eſſe velis cujus fama, decuſque gregis?
Apula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
Qua ſaturat Calabris culta Galeſus aquis?
An Tarteſſiacus ſtabuli nutritor Iberi
Bætis in Heſperia te quoque lavit aqua?
An tua multifidum numeravit lana Timavum,
Quem prius aſtrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amyclæo decuit livere veneno:
Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapſa liguſtra,
Et Tiburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor, Paphiæque columbæ:
Cedet Erythræis eruta gemma vadis.
Sed licet hæc primis nivibus ſint æmula dona,
Non ſunt Parthenio candidiora ſuo.
Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbe
Texta, Semiramia quæ variantur acu.
Non Athamanteo potius me mirer in auro,
Æolium dones ſi mihi, Phryxe, pecus.
O quantos riſus pariter ſpectata movebit,
Trita palatina noſtra lacerna toga.

O Toga, jucundum donum amici diſerti, loquere, cujus gregis fama & gloria eſſe velis? An herba Apula Phalanti Lacedæmonii floruit tibi, qua Galeſus irrigat cultos agros undis Calabris? An Tarteſſiacus Bætis nutritor ovium Hiſpaniæ lavit te etiam in unda Hiſpana? An tua lana numeravit multa oſtia Timavi, in quo prius bibit Cyllarus ore aſtrifero? Nec convenit inſici te veneno Amyclæo: nec Miletus digna erat tuo vellere. Tu candore *ſuperas lilia, & liguſtra nondum jacentia, & ebur quod candet monte Tiburtino. Olor Spartanus, & Paphiæ columbæ dabunt tibi primas: gemma extracta rubro mari dabit* tibi *primas. At quamvis hæc munera æmulentur intactas nives, non ſunt candidiora ſuo Parthenio. Ego non antepoſuerim texta Babylonica magnifice picta, quæ diſtinguuntur acu Semiramia. Non mihi plus placeam in Auro Athamanteo, ſi mihi des, ô Phryxe, vellus Æolium. O quantos riſus excitabit noſtra lacerna ſimul viſa trita toga Palatina.*

Dic toga.] Togam interrogat, quo nempe lanarum genere ſit contexta.

Apula Ledæi.] Enumerat varia lanarum genera: in Apulia eſt Tarentum conditum a Phalanto Ledæo ſeu Lacedæmonio, ſic dicto a Leda Lacedæmonia: lana vero Tarentina ſummo fuit in pretio. Vide epig. 38. lib. 5. Galeſus fluvius Tarentum irrigat.

An Tarteſſiacus.] Bætis Hiſpaniæ fluvius, hodie *Guadalquivir*, qui & Tarteſſus a Strabone appellatur.

Stabuli Iberi.] hoc eſt ovium Hiſpanarum quæ nempe paſcuntur ad Iberum.

Multifidum.] Timavus fons multis oſtiis illabitur in mare. Vide epig. 25. lib. 4. ubi & de Cyllaro Caſtoris equo diximus, & epig. 21. ſupra,

Amyclæo veneno.] Amyclæum venenum alii exiſtimant eſſe colorem viridem, alii vero purpureum. Amyclæ civitas eſt Laconiæ, Miletus autem Ioniæ in Aſia minore, ubi lana ſummo fuit in pretio.

Liguſtra.] Flores eximii candoris. Virgilius eclog. 2.

Alba liguſtra cadunt.

Et Tiburtino.] Vide epig. 62. lib. 4. Cœlum enim Tiburtinum utpote frigidum ebori candefaciendo inſerviebat.

Spartanus olor.] Cycnum intellige candidiſſimum, cujus formam induit Jupiter cum Ledam Spartanam compreſſit.

Paphiæque.] Veneri ſcilicet dicatæ, ſic dictæ ab inſula Papho, ubi colebatur.

Erythræis.] Vide Plinium juniorem lib. 9. epiſt. 33. in mari rubro nobiliſſimæ naſcuntur;

tur margaritæ, epig. 38. lib. 5.

Parthenio.] De quo lib. 4. epig. 45. *Candidiora* teter ad animum Parthenii ſincerum.

Babylonica.] Alii *Babylonis.* Plinius refert lib. 8. cap. 48. varios pictura colores quus veſtibus intexebant Babylonii.

Acu Semiramia.] hoc eſt Babylonica; Semiramis enim Babylone regnavit.

Non Athamanteo.] Veſtis Phryxi ex aureo vellere contecta non mihi gratior foret: Athamas autem Phryxi pater fuit, Ovidius lib. 4. Met.

Æolium.] Æolus Thebarum rex pater fuit Athamantis, & avus Phryxi. *Æolium pecus* interpretare arietem, quo vectus Phryxus Æoli nepos trajecit mare. De his legendæ hiſtoriæ. Alii *Æolium decus.*

Trita.] Quanto ludibrio ero omnibus, qui me toga nobili ornatum, & trita lacerna ſuperinjecta indutum viderint. His verbis lacernam quoque petit a Parthenio, ut munus ſit perfectum. Legunt alii,

Trita Palatina veſtra lacerna toga.

Alii,

Cum Pallatina noſtra lacerna toga.

De Diſtichis. XXIX.

Disticha qui ſcribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodeſt brevitas, dic mihi, ſi liber eſt?

Qui componit diſticha, opinor, cupit placere brevitate: quid proficit brevitas, age, ſi liber componitur?

Diſticha qui.] Superius epigrammma paulo longius excuſare videtur, cum enim juſtum volumen ſcribere velit, perinde eſſe ait, ſi illud aut duorum aut plurium verſuum epigrammatibus conficiat. Epig. 65. lib. 6.

De ſpectaculo Scævolæ qui dextram accenſo ad ſacrificium igne combuſſit. XXX.

Qui nunc Cæſareæ luſus ſpectantur arenæ:
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.
Adſpicis, ut teneat flammas, pœnaque fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus!
Ipſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ
Funus amat: totis paſcitur illa ſacris.
Quod niſi rapta foret nolenti pœna, parabat
Sævior in laxos ire ſiniſtra focos.
Scire piget poſt tale decus quid fecerit ante:
Quam vidi, ſatis eſt hanc mihi noſſe manum.

Ludi Amphitheatri Cæſarei qui nunc videntur, fuere ſummum decus avo Bruti. Vides ut manus ſtrenua cohibeat flammas, & triumphet de ſupplicio, & dominetur in igne ſtupente! Ipſe adeſt ſpectator ſui, & diligit illuſtre funus dextræ: illa paſcitur toto igne. Quod niſi ſupplicium ereptum fuiſſet invito, ſiniſtra ferocior prompta erat immittere ſe in flammas ingentes. Poſt tale decus nolim inquirere, quid fecerit antea: mihi ſufficit cognoſcere hanc manum quam ſpectavi.

Qui nunc.] Temporibus Domitiani fortiores viros exiſtere quam Bruti ſeculo docet Poeta: nam quod olim fortiſſimus Scævola in re ſeria, id ipſum nunc per jocum fit: epig. 7. lib. Spect. Rei quippe damnati perſonas agebant Dædali, Orphei & Laureoli; ita hic Actus Scævola ad exemplum Mutii Scævolæ manum in flammas immiſſam combuſſit. Epig. 22. lib. 1.

Dum peteret regem decepta ſatellite dextra
Injecit ſacris ſe peritura focis.

Temporibus Bruti.] Quibus vixit Scævola. Vide Livium 1. Decad. lib. 2.

Summa fuit.] Id fuit tunc ſumma gloria, quod nunc luſus eſt.

Pœnaque fruatur.] hoc eſt, pœnam in ſuam laudem vertat: ſic loquitur Juno apud Senecam

Senecam in Hercule furente:
——*ſuperat & creſcit malis,*
Itaque noſtra fruitur, &c.

Ipſe ſui.] Ipſe fictus Scævola ad exemplum veri Scævolæ manum igne comburi ſpectavit, & delectatus eſt illo ſpectaculo.

Totis paſcitur.] hoc eſt, comburitur toto igne ad ſacra facienda accenſo. Forte melius explices; delectatur toto igne. Quo ſenſu, ni fallor, verbum paſci uſurpatur a Cicerone lib. 4. epiſtolarum ad Atticum epiſtola 9. *Ego*, inquit, *hic paſcor bibliotheca Fauſti.*

Quod niſi.] Fictum hunc Scævolam flammis eripi juſſiſſet Domitianus, ut olim verum Scævolam ab igne amoveri imperavit Porſena epig. 22. lib. 1.

Et raptum flammis juſſit abire virum.
Siniſtram ſane pariter emburiſſet.

In laxos focos.] Alii *laſſos*, hoc eſt, in flammas victas, & cedentes tantæ virtuti.

Poſt tale decus.] Poſt tam egregium facinus. etenim ſi ob ſcelus damnatus manum combuſſerit, ſummam laudem conſecutus eſt: at vero ſi libens ejuſmodi virtutis ſuæ ſpecimen ſpectante Domitiano ediderit, licet colligere, illum antea egregia quoque præſtitiſſe facinora.

In Dentonem
jus trium liberorum petentem a Domitiano. XXXI.

NEscio quid de te non belle, Dento, fateris,
Conjuge qui ducta jura paterna petis.
Sed jam ſupplicibus dominum laſſare libellis
Deſine, & in patriam ſerus ab urbe redi.
Nam dum tu longe deſerta uxore, diuque,
Tres quæris natos, quatuor invenies.

O Dento, non decore fateris de te neſcio quid, qui ducta uxore, petis jura paterna. At jam ceſſa defatigare Imperatorem ſupplicibus libellis, & tarde revertere ab urbe in patriam. Dum enim tu quæris tres liberos longe & diu conjuge derelicta, reperies quatuor.

Neſcio quid de te.] Te nempe parum eſſe virum, vel delectari te turpi libidinis genere. De jure trium liberorum egimus epig. 92. lib. 2.

Serus.] Externus nempe erat Dento, quem monet Poëta, ut in patriam reditum differat, atque ita liberos ex adulterio uxoris ſuſceptos illum domi reperturum affirmat.

Diuque.] Alii *domoque.*

De columba Aretullæ. XXXII.

AEra per tacitum delapſa ſedentis in ipſos,
Fluxit Aretullæ blanda columba ſinus.
Luſerat hoc caſus, niſi inobſervata maneret,
Permiſſaque ſibi nollet abire fuga.
Si meliora piæ fas eſt ſperare ſorori,
Et dominum mundi flectere vota valent:
Hæc a Sardois tibi forſitan exſulis oris,
Fratre reverſuro, nuntia venit avis.

Suavis columba delapſa per aërem placidum decidit in ipſum gremium ſedentis Aretullæ. Id factum erat caſu, niſi remaneretncuſtodita, & nollet evolare fuga ſibi conceſſa. Si licet piæ ſorori expectare meliora, & preces poſſunt exorare dominum orbis: fratre redituro, hæc avis nuncia forte accedit ad te ex Sardinia ubi exulat

Luſerat.] Id caſu factum videbatur, niſi ultro manſiſſet in gremio Aretullæ.

Si meliora.] Hujus Aretullæ frater in Sardinia exulabat, cujus reditum a Domitiano impetraturam ſe ſperabat Aretulla: Poëta autem dicit hanc columbam omen eſſe fratris ab exilio revocandi: ſæpius enim aves ominis cauſſa ultro ad homines advolaſſe ſcribit Valerius Maximus lib. 1. cap. 4.

Exulis oris.] Ex regionibus fratris tui exulis, hoc eſt ex regionibus ubi exulat frater tuus.

Ad Paullum de phiala tenuiſſima, & rebus tenuiſſimis comparata. XXXIII.

DE prætoricia folium mihi, Paulle, corona
 Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
Hac fuerat nuper nebula tibi pegma perunctum,
 Pallida quam rubri diluit unda croci.
An magis aſtuti deraſa eſt ungue miniſtri
 Bractea, de fulcro quod reor eſſe tuo?
Illa poteſt culicem longe ſentire volantem,
 Et minimi penna papilionis agi.
Exiguæ volitat ſuſpenſa vapore lucernæ,
 Et leviter fuſo rumpitur icta mero.
Hoc linitur ſputo Jani caryota Kalendis,
 Quam fert cum parvo ſordidus aſſe cliens.
Lenta minus gracili creſcunt colocaſia filo:
 Plena magis nimio lilia Sole cadunt:
Nec vaga tam tenui diſcurſat aranea tela:
 Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
Craſſior in facie vetulæ ſtat creta Fabullæ:
 Craſſior offenſæ bulla tumeſcit aquæ.
Fortior intortos ſervat veſica capillos;
 Et mutat Latias ſpuma Batava comas.
Hac cute Ledæo veſtitur pullus in ovo:
 Talia lunata ſplenia fronte ſedent.
Quid tibi cum phiala, ligulam cum mittere poſſis?
 Mittere cum poſſis vel cochleare mihi?
Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere poſſis.
 Denique cum poſſis mittere, Paulle, nihil.

O Paulle, mittis ad me folium ex corona pratoris, & vis illud vocari phialam. Nuper pegma fuerat a te perfuſum hac nebula, quæ diſſoluta eſt aqua pallida croci rubri. An potius ungue vafri famuli lamina deraſa eſt de tuo fulcro, quod puto contigiſſe? Illa poteſt ſentire volantem culicem procul, & moveri penna minimi papilionis. Suſpenſa agitatur vapore parvæ lucernæ, & tacta leviter vino infuſo frangitur. Caryota Calendis Jani involvitur hoc ſputo, quæ portatur a ſordido cliente cum exiguo aſſe. Colocaſia flexibilia diſtenduntur filo minus tenui: lilia magis ſpiſſa decidunt nimio ſole: errans aranea non vagatur tela tam ſubtili: nec pendulus bombyx incumbit in opus tam tenue. Creta denſior hæret vultui vetulæ Fabullæ: bulla aquæ percuſſæ turgeſcit craſſior. Faſcia fortior retinet intortos crines, & ſpuma Batava mutat Cæſariem Romanam. Pullus in ovo Ledæo induitur hac pelle: ſplenia hujuſmodi hærent lunatæ fronti. Quid tibi cum phiala, cum poſſis mittere ligulam, aut cum poſſis mittere ad me cochleare? Prædicamus nimis grandia, cum poſſis mittere cochleam; tandem, ô Paulle, cum liceat mittere nihil.

De prætoricia.] Poëta avaritiam Paulli deridet, a quo phialam dono acceperat tam tenuem, ut nullius vel parvi eſſet pretii. In ludis prætores ſolebant victoribus dare coronas aureis vel argenteis bracteis inſignes; quæ flores & folia exprimerent. Senſus eſt: Folium ſeu laminam tenuiſſimam potius quam phialam miſiſti mihi.

Hac fuerat.] Sic intelligunt interpretes. Pegma de quo lib. Spect. epig. 2. nuper fuerat hac lamina inauratum, quam nebulam vocat, hoc eſt tenuem inſtar nebulæ, & quæ diluta ſeu ablata eſt croci aſperſione, de qua epig. 3. lib. Spect. *Pallida unda* dicitur hîc, quod crocus vino dulci mixtus flavum colorem referret.

De fulcro.] Lecti, & eorum fulcra bracteis argenteis erant ornata. Suetonius in Caligula cap. 2. *Romæ publico epulo ſervum, ob detractam lectis argenteam laminam carnifici confeſtim tradidit.*

Hoc linitur ſputo.] Tenui corio, cruſta,

vel

vel tectorio exponit Scaliger ad librum 1. Tibulli, an forte in deaurando, ſputo utebantur vice gummi? inquit Farnabius. *Caryota* vero palmarum fructus eſt, quæ ad patronos Calendis Januariis mittebatur a clientibus, epig. 27. lib. 13.

Colocaſia.] Fabæ ſunt Ægyptiæ, quæ coctæ inſtar filorum tenduntur, epig. 57. lib. 13. & Plinius lib. 21. cap. 15.

Stat creta.] qua ad poliendam cutem utebatur Fabulla.

Servat veſica.] Reticulum tenue inſtar veſicæ, quo retinebantur capilli.

Et mutat Latias.] hoc eſt, nec phiala craſſior eſt lixivio, quo Romani ad exemplum Batavorum capillos illinebant, ut flaveſcerent.

Hac cute.] hoc eſt, ova cycni habent cutem æque craſſam.

Splenia.] Faſciæ ſunt, epig. 29. lib. 2. quæ ita in fronte componebantur, ut Lunæ cornua exprimerent.

Ligulam.] De qua epig. 20. lib. 5. & epig. 120. lib. 14. erat gladiolus, vel ſpathula, vel menſura.

Cochleare.] Erat quoque liquidorum menſura, ſed minor ligula, epig. 121. lib. 14. Cochlea limacis teſta eſt ſane minoris etiam pretii, quam cochlear. Melius vero cum Poëta egiſſet Paullus nihil mittendo, quam phialam tam tenuem.

In jactatorem. XXXIV.

Archetypum Myos argentum te dicis habere,
Quod ſine te factum eſt, hoc magis archetypum eſt.

Prædicas te habere argentum archetypum Myos: quod factum eſt ſine te, hoc magis archetypum eſt.

Archetypum.] Hoc diſtichum ſic explicat Turnebus lib. 21. cap. 24. Ego, inquit, argutiam jocumque epigrammatis latere puto in vocabulo, *factum eſt*, hoc ſenſu: Dicis te habere toreumata argentea operis antiqui, quæ quidem magni ab omnibus olim æſtimabantur. Jocans Martialis ait: Tu iſta verboſa oſtentatione argenti tui, & jactatione ventoſa multum detrahis pretio, & efficis ut vaſa tua convivis moleſtiæ & tædio ſint, adeo ut argentum factum, id eſt vaſa, argenti enim facti nomine vaſa cenſentur argentea, ſi ſine te ſit, & ſi abſis, magis ſit archetypum: id eſt pluris cenſeatur, antiquiuſque videatur. Vide epig. 6. ſupra.

Myos.] Cælatoris egregii.

Quod ſine te.] hoc eſt, inquit Raderus, vaſa quæ tu non attigiſti nec adulteraſti, magis archetypa ſunt. Eligat lector.

In peſſimos conjuges. XXXV.

Cum ſitis ſimiles, pareſque vita,
Uxor peſſima, peſſimus maritus,
Miror, non bene convenire vobis.

Cum ſitis ſimiles & pares vita, uxor improbiſſima, vir improbiſſimus, mirum mihi videtur, vos non concordare.

Miror non.] Similes enim ſimilibus gaudent.

Ad Cæſarem Domitianum, cujus ſuperbum palatium laudat. XXXVI.

Regia pyramidum, Cæſar, miracula ride:
Jam tacet Eoum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhaſiæ labor eſt Mareoticus aulæ?
Clarius in toto nil videt orbe dies.

O Cæſar, deride regia miracula pyramidum: Memphis barbara jam ſilet ædificia extructa ad Orientem. Opus Ægyptium quota eſt pars aulæ Palatinæ? Sol nihil ſpectat ſplendidius in toto mundo.

Septenos pariter credas aſſurgere montes,
Theſſalicum brevior Pelion Oſſa tulit.
Æthera ſic intrat, nitidis ut conditus aſtris
Inferiore tonet nube ſerenus apex.
Et prius arcano ſatietur lumine Phœbi,
Naſcentis Circe quam videt ora patris.
Hæc, Auguſte, tamen, quæ vertice ſidera pulſat,
Par domus eſt cœlo: ſed minor eſt domino.

Putes ſimiliter attolli ſeptem montes. Theſſalicus Pelios impoſitus eſt Oſſæ minori. Faſtigium conditum ſplendidis aſtris ſic ſubit æthera, ut ſerenum tonet nube ſubjecta. Et prius ſatietur arcano lumine Phœbi, quam Circe intueatur ora genitoris orientis. Nihilominus, ô Auguſte, hæ ædes quæ culmine tangunt aſtra, pares ſunt cœlo; ſed ſunt anguſtiores domino.

Regia pyramidum] De quibus diximus epig. 1. lib. Spect.

Jam tacet.] Tuum enim palatium longe ſuperat has pyramides.

Parrhaſiæ aulæ.] hoc eſt, aulæ Palatinæ ſeu Palatii, epig. 55. lib. 7. *Labor Mareoticus*, hoc eſt Ægyptius, à Mareotide celeberrima Ægypti palude.

Septenos.] Septem palatii turres tam miræ molis & altitudinis affirmat, ut ſuperent Oſſam & Pelion Theſſaliæ montes, quos congeſtos in cœlum ſtruxiſſe feruntur gigantes, Ovidius 1. Met.

Æthera ſic intrat.] id eſt, tam altum eſt hoc palatium, ut nubes altitudine ſuperet, atque ita infra tonet Jupiter.

Et prius arcano.] hoc eſt palatii apex prius offunditur lumine ſolis, quam cacumen montis Circes, quæ ſolis filia dicta eſt, Ovidius Metam. 14. *Arcano*, quia ſcilicet prius quam alibi appareat lumen, jam ſol illuſtravit tuum palatium.

Par domus.] Licet tua domus, ô Domitiane, altitudine atque amplitudine cœlum æquet, tamen non eſt ſatis ampla, quæ te Deum capere poſſit.

Ad Polycarmum, qui liberalis haberi volebat. XXXVII.

QUOD Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
Millia te centum num tribuiſſe putas?
Debuit hæc, inquis. tibi habe, Polycarme, tabellas,
Et Cajetano millia crede tuo.

O Polycarme, an credis te dediſſe centum millia Cajetano, quod reddis tabulas? Debuit hæc, ais: O Polycarme, ſerva tibi tabulas, & mutuo da millia tuo Cajetano.

Te centum.] Alii *tercentum* millia nempe ſeſtertium.

Num tribuiſſe.] Alii *non*, minus bene. Senſus eſt: ô Polycarme, creditor liberalis haberi nequis, quod nomen, creditæ pecuniæ argumentum, reddideris Cajetano, qui nempe ſolvendo non eſt, atque ita licet non reddidiſſes, pecuniam tamen mutuo datam nunquam recuperaſſes.

Millia crede.] Rurſus pecuniam da mutuo, ſic vere munificus videberis.

Ad Meliorem, eum vere eſſe liberalem qui mortuis aliquid dat. XXXVIII.

QUI præſtat pietate pertinaci
Senſuro bona liberalitatis,
Captet forſitan, aut vicem repoſcat.
At ſi quis dare nomini relicto

Qui conſtanti pietate donat alicui experturo bona munificentiæ, forte aucupetur, aut repetat parem gratiam. Sed ſi quis poſt manes & ſepul-

Poſt

Poſt manes, tumulumque perſeveret,
Quærit quid niſi parcius dolere?
Refert ſis bonus, an velis videri.
Præſtas hoc, Melior, ſciente fama:
Qui ſolennibus anxius ſepulti
Nomen non ſinis interire Blæſi,
Et de munifica profuſus arca
Ad natalicium diem colendum
Scribarum memori, piæque turbæ
Quod donas, facis ipſe Blæſianum.
Hoc longum tibi vita dum manebit,
Hoc & poſt cineres erit tributum.

chrum perſiſtat donare nomini ſuperſtiti, quid ſperat niſi lenire mœrorem? Intereſt an *ſis probus, an cupias videri. O Melior, hoc facis, fama renunciante: qui ſolicitus non permittis ut* diebus *ſolennibus pereat memoria Blæſi ſepulti, & quod ex arca liberali munificus largiris gratæ & piæ turbæ ſcribarum ad celebrandum diem natalicium, ipſe tribuis hoc Blæſo. Hoc diuturnum reponetur tibi, quamdiu vives, hoc &* reponetur *poſt mortem.*

Captet forſan.] Melior duos pueros habuit, Glauciam & Blæſum, & utrumque mortuum luxit, epig. 28. & 29. lib. 6. At vero, inquit Poëta, qui munera confert in vivos, aut ab iis majora ſperat, aut eorum hereditatem captat.

Nomini relicto.] hoc eſt, mortuo amico ſi quis officia pietatis præſtat, nihil aliud niſi ſuo dolori lenimen quærit. Vide epiſtolam 17. Plinii junioris lib. 1. De his qui defunctorum amicorum memoriam colunt.

Præſtas hoc.] id eſt, te probe geris, non ut probus videaris, ſed quia ſic faciendum exiſtimas.

Qui ſolennibus.] hoc eſt qui natalicium diem Blæſi celebras.

Scribarum memori.] quia & Blæſus fuerat ſcriba.

Facis ipſe Blæſianum.] hoc eſt, nullam gratiam expectas; ſed quod donas, id omne Blæſo tribuis.

Hoc longum.] Quandiu vives, imo & mortuus ex tanta pietate gloriam & famam conſequeris.

Ad Domitianum in laudem ſui palatii. XXXIX.

QUI Pallatinæ caperet convivia menſæ,
Ambroſiaſque dapes, non erat ante locus.
Hîc haurire decet ſacrum, Germanice, nectar,
Et Ganymedea pocula mixta manu.
Eſſe velis, oro, ſerus conviva tonantis.
At tu ſi properas, Jupiter, ipſe veni.

Antea non erat locus qui contineret convivia, atque ambroſias epulas menſæ Palatinæ. O Germanice, fas eſt hîc bibere ſacrum nectar, & pocula porrecta manu Ganymedea. Lubeat, quæſo, tarde convivari cum Tonante: ſed ſi tu feſtinas, ô Jupiter, ipſe veni.

Hic haurire licet.] nempe in tuo palatio: epig. 36. ſupra.

Et Ganymedea.] hoc eſt haurire pocula quæ a tuis pueris formoſo Ganymedi ſimilibus porriguntur.

Eſſe velis.] Tarde adeas cœlum, ſeu diu vivas.

At tu ſi.] O Jupiter, ſi tanto Domitiani deſiderio tenearis, deſcende in terras, ut cum illo conviveris.

Ad Priapum cui minatur flammas niſi cuſtodiat ſylvam. XL.

NON horti, neque palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, cuſtos,
Ex quo natus es, & potes renaſci,

O Priape, qui cuſtodis nec hortum nec vineam fertilem, ſed nemus non denſum, ex quo formatus es & potes formari

Fura-

Furaces moneo manus repellas,
Et ſylvam domini focis reſerves.
Si defecerit hoc, & ipſe lignum es.

denuo; moneo removeas manus furum, & conſerves ſylvam camino heri. Si hoc defuerit & ipſe es lignum.

Ex quo natus es.] Vide ſat. 8. Horatii lib. 1. *Olim truncus eram ficulnus inutile lignum,* &c.

Si defecerit.] Lignum nemoris, cum & ipſe lignum ſis te comburam. Alii, *ſi defecerit hæc*, nempe ſilva.

Ad Fauſtinum de Athenagora qui Saturnalibus nihil ad Poëtam miſerat. XLI.

TRISTIS Athenagoras non miſit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere menſe ſolet.
An ſit Athenagoras triſtis, Fauſtine, videbo:
Me certe triſtem fecit Athenagoras.

Mœſtus Athenagoras non miſit dona ad me, qua conſuevit mittere medio menſe brumæ. O Fauſtine, examinabo an Athenagoras doleat: Athenagoras me ſane affecit mæſtitia.

Triſtis Athenagoras.] De quo epig. 57. lib. 9. Senſus eſt: Mœſtus mihi videtur Athenagoras, quod nihil ad me miſerit Saturnalium tempore: Ego, inquit Poëta, neſcio an vere doleat, at ego vere doleo quod nihil acceperim, epig. 46. lib. 4.

Medio brumæ.] hoc eſt menſe Decembri: bruma vero ſignificat dies hyemis breviſſimos. Cicero 2. de natura deorum: *Solis acceſſum diſceſſumque brumis ſolſtitiiſque fieri.*

Ad Mathonem ſectantem divitum menſas. XLII.

SI te ſportula major ad beatos
Non corruperit, ut ſolet: licebit
De noſtro, Matho, centies laveris.

Si ſportula major non te tranſtulerit ad divites, ut fit; ô Matho, poteris lavare centies de noſtro.

Sportula.] De Mathone egimus epig. 80. lib. 4. De ſportula diximus epig. 7. lib. 3.

De noſtro.] hoc eſt, de noſtra ſportula centum quadrantum poteris & lavare, atque a balneis cœnare, niſi nidore majoris culinæ illectus & corruptus divites adieris.

In Fabium, & Chriſtillam, quorum ille multas uxores, hæc multos maritos extulerat. XLIII.

EFFERT uxores Fabius, Chriſtilla maritos,
Funeream que toris quaſſat uterque facem.
Victores committe Venus, quos iſte manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

Fabius effert uxores, Chriſtilla maritos, atque uterque concutit funeream facem thalamis. O Venus, committe victores quibus continget iſte eventus, ut Libitina ſimul rapiat utrumque.

Effert.] Verbum eſt funeris proprium: conjuges veneno forte necabant Fabius & Chriſtilla.

Funereamque.] Cum deberent adhibere tædas nuptiales.

Victores.] Fac ut matrimonio juncti ſimul congrediantur, Fabius quidem uxorum victor, Chriſtilla vero victrix maritorum.

Una duos.] Ut Libitina mortis dea utrumque mutuis artificiis occiſum ſimul rapiat.

Ad

Ad Titullum, ut genio indulgeat, nec ampla bona ingratis heredibus relinquat. XLIV.

TITULLE, moneo, vive ſemper: hoc ſerum eſt:
Sub pædagogo cœperis licet, ſerum eſt.
At tu, miſer Titulle, nec ſenex vivis:
Sed omne limen conteris ſalutator,
Et mane ſudas urbis oſculis udus,
Foroque triplici ſparſus ante equos omneis,
Ædemque Martis, & coloſſon Auguſti
Curris per omnes tertiaſque, quinctaſque.
Rape, congere, aufer, poſſide: relinquendum eſt.
Superba denſis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Jurabit heres, te nihil reliquiſſe,
Supraque pluteum te jacente, vel ſaxum,
Fartus papyro dum tibi torus creſcit,
Flentes ſuperbus baſiabit eunuchos,
Tuoque triſtis filius, velis nolis,
Cum concubino nocte dormiet prima.

O Titulle, moneo, ſemper vive genialiter: hoc tardum eſt, quamvis cœperis ſub præceptore, tardum eſt. Sed tu, ô infelix Titulle, nec vivis vetulus: ſed ſalutator adis omnia limina, & mane ſudas madidus baſiis civitatis, & foro triplici vagus ante omnes equos, & templum Martis, & coloſſum Auguſti, curris per omnes tertias, & quinctas. Rape, accumula, aufer, poſſide, relinquendum eſt. Superba arca palleat ſpiſſis nummis, aperiantur centum paginæ Calendarum: heres jurabit te nihil reliquiſſe, & te exporrecto ſuper pluteum aut lapidem; dum torus circumdatus papyro extruitur tibi, arrogans oſculabitur plorantes eunuchos. . . . .
. . . . . .

Sub pædagogo.] hoc eſt, quamvis a prima juventute genialiter vivere cœperis, tamen tardius eſt: epig. 16. lib. 1.

Sed omne limen.] De matutinis his ſalutationibus diximus epig. 79. lib. 4.

Urbis oſculis.] Quos enim ſalutabant, eos oſculabantur veteres.

Foroque triplici.] Lege epig. 38. lib. 3.

Ante equos omnes.] hoc eſt, inquiunt Domitius & Raderus, ante equites: judices enim erant equeſtris ordinis. Forte intelligit ſtatuas equeſtres in foro poſitas.

Coloſſon Auguſti.] Quem deſcribit Marlianus lib. 3. cap. 6.

Per omnes tertias.] Decurias judicum intelligunt alii, quæ primo tres, quibus Auguſtus quartam, Caligula quintam addidit: Alii vero horas interpretantur, epig. 67. infra.

Palleat.] Argento nempe, cujus color pallidus eſt. Alii legunt *pullulet*. Videat lector.

Centum explicentur.] Centum creditorum tabulæ aperiantur, negabit heres quicquam a defuncto relictum, quo ipſis debita pecunia ſolvatur: ſingulis vero Calendis uſuræ a debitoribus exigebantur.

Fartus papyro.] Qua utebantur ad rogum ſtruendum: epig. 97. lib. 10.

Ad Flaccum de reditu Priſci Terentii. XLV.

PRISCUS ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento ſplendeſcat turbida limo,
Amphora centeno conſule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida menſis?

O Flacce, Priſcus Terentius redit ad me a regionibus Siciliæ: calculus albus ſignet hunc diem. Et lagena imminuta centum annis defluat, & turbida ſplendeſcat lento limo. Quando mea menſa naniſcentur noctem tam felicem?

Tam

Tam juſto dabitur quando calere mero?
Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereïa Cypros,
Luxuriæ fiet tam bona cauſſa meæ.

Quando licebit calefieri vino tam juſto? Cum tu, ô Flacce, redibis ad me ex Cypro Cytherea, habebo tam bonam cauſſam meæ intemperantiæ.

Priſcus.] ad quem Poëta mittit liorum duodecimum. Hujus Priſci Terentii reditum ex Sicilia, ubi eſt mons Ætna, celebrat Martialis.
Lactea gemma.] Albo calculo proſperos, nigro dies infauſtos notabant antiqui: quem morem alii a Scythis, a Thracibus alii ortum putant: epig. 53. lib. 9. lib. 11. epig. 37.
Et lento ſplendeſcat.] Vinum enim centum annorum ex amphora effuſum, ſi commoveretur, turbidum hebat. De amphora annoſa vide epig. 106. lib. 1.
Facta minor.] quia ſubinde longo ſenio aliquid deperit.
Continget.] hoc eſt, quando erit cauſſa tam juſta laute cœnandi?
Cythereia.] Cyprus quippe inſula Veneri ſacra eſt.

XLVI.

In varie ſe tondentem. XLVII.

PARS maxillarum tonſa eſt tibi, pars tibi raſa eſt,
Pars vulſa eſt, unum quis putet eſſe caput?

Pars genarum tonſa eſt tibi, pars raſa eſt tibi, pars vulſa eſt: quis credat eſſe unum caput?

Pars maxillarum.] Forcipibus nimirum, quibus utebantur juvenes jam adulti: *raſa* novacula ſcilicet, qua adhibebant viri: *vulſa*, volſellis nempe, quibus fœminæ & juniores utebantur. Cum ergo triplicem iſtam ætatem capite ſuo referret hic quiſquis fuerit, non unum imo triplex caput habere videbatur.

De abolla Criſpini ſubducta ab aliquo fure. XLVIII.

NESCIT cui dederit Tyriam Criſpinus abollam,
Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quiſquis habes, humeris ſua munera redde precamur,
Non hoc Criſpinus te, ſed abolla rogat:
Non quicumque capit ſaturatas murice veſtes,
Nec niſi deliciis convenit iſte color.
Si te præda juvat fœdique inſania lucri,
Quo poſſis melius fallere, ſume togam.

Criſpinus ignorat, cui dederit purpuream abollam cuſtodiendam, dum mutat ſuos *ornatus, atque induit togam. Quiſquis habes, oramus, reſtitue humeris ſua ornamenta: Criſpinus non petit hoc a te, ſed abolla* ipſa: *veſtes imbutæ murice non conveniunt cuicumque, nec iſte color aptus eſt niſi lautioribus. Si præda placet tibi, & furor turpis lucri, furare togam, ut poſſis melius latere.*

Criſpinus.] De quo egimus epig. 98. lib. 7. cui ut ablatam abollam reſtituat, furem hortatur Poeta, & Criſpinum ipſum deridet, qui neſciret cui dediſſet ſervandam abollam, de qua epig. 53. lib. 4.
Non quicumque.] hoc eſt, non cujuſvis eſt geſtare purpuram.
Fœdi lucri.] turpi.
Sume togam.] magno enim in togatorum numero tu togatus deliteſces.

De

De Aſpro amatore puellæ nunquam viſæ. XLIX.

FORMOSAM plane, ſed cæcus diligit Aſper.
Plus ergo, ut res eſt, quam videt Aſper, amat.

Aſper, ſed cæcus amat pulchram ſane puellam. *Igitur, ut res eſt, Aſper amat plus quam videt.*

Formoſam.] Poëta deridet iſtum cæcum, qui puellæ nunquam viſæ amore flagraret. Juvenalis ſat. 4. v. 113.

Qui nunquam viſæ flagrabat amore puellæ.

Ad Cæſarem Domitianum, de ejus convivio. L.

QUANTA gigantei memoratur menſa triumphi,
Quantaque nox ſuperis omnibus illa fuit,
Qua bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis poſcere vina Jovem,
Tanta tuas celebrant, Cæſar, convivia laurus,
Exhilarant ipſos gaudia noſtra deos.
Veſcitur omnis eques tecum, populuſque patreſque,
Et capit ambroſias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus quanto majora dediſti!
Promiſſa eſt nobis ſportula, recta data eſt.

Quantum convivium celebratur poſt victoriam de gigantibus relatam, *& quanta illa nox fuit omnibus diis, qua bonus pater accubuit cum plebe deorum, & fas fuit Faunis petere merum a Jove: tanto epulo, ô Cæſar, celebratur tua victoria: dii ipſi afficiuntur noſtra lætitia. Omnes equites, populus, & patres epulantur tecum, & Roma accipit ambroſias epulas cum Imperatore. Pollicitus grandia, quanto majora præſtitiſti! Sportula nobis promiſſa eſt, recta data eſt.*

Accubuit genitor.] Jupiter nempe cum diis minoribus.

Plebe.] vetus codex habet *Phœbe.*

Exhilarant ipſos.] Tanta eſt noſtra lætitia, ut deos ipſos afficiat, qui nobiſcum accumbere vellent.

Ambroſias.] hoc eſt divinas. Deus enim haberi volebat Domitianus.

Grandia pollicitus.] Epiphonema eſt, quo Domitiani liberalitatem extollit Poëta. Alii *pollicitis.*

Sportula.] quam ſuſtulit Domitianus, revocata cœna recta. Suetonius in Domitiano cap. 7. Vide etiam epig. 7. lib. 3.

De phiala Rufi, qua miro artificio elaborata donatus fuerat. LI.

QUIS labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus eſt, an Polyclete tua?
Liveſcit nulla caligine fuſca, nec odit
Exploratores nubila maſſa focos.
Vera minus flavo radiant electra metallo,
Et niveum felix puſtula vincit ebur.

Quis labor in phiala? An *peritis Myos, an vero Myronis?* An *hæc manus eſt Mentoris, an tua, ô Polyclete? Nulla caligine fuſca maſſa liveſcit, nec obſcura odit ignem exploratorem: vera electra ſplendent metallo minus flavo, atque elaborata puſtula ſuperat candidum ebur. Opus*

Ma-

Materiæ non cedit opus: ſic alligat orbem,
Plurima cum tota lampade Luna nitet.
Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
Cultus, ab hoc mallet vecta fuiſſe ſoror.
Hunc nec Cinyphius tonſor violaverit, & tu
Ipſe tua paſci vite Lyæe velis.
Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis,
Palladius tenero lotos ab ore ſonat.
Sic Methymnæo gaviſus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Imbuat egregium digno mihi nectare munus,
Non grege de domini, ſed tua, Ceſte, manus.
Ceſte decus menſæ, miſce Setina: videtur
Ipſe puer nobis, ipſe ſitire caper.
Det numerum cyathis Inſtantis litera Rufi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.
Si Telethuſa venit, promiſſaque gaudia portat:
Servabor dominæ, Rufe, triente tuo.
Si dubia eſt, ſeptunce trahar: ſi fallit amantem,
Ut jugulem curas, nomen utrumque bibam.

non ſuperatur a materia: ſic Luna claudit orbem, cum plena ſplendet tota lampade. Caper promines ornatus Æolio vellere Phryxi Thebani, cujus *ſoror mallet vecta fuiſſe ab hoc. Nec tonſor Cinyphius violaverit hunc, & tu, ô Bacche, ipſe ſinas* illum *veſci tua vite. Amor aureus geminis alis urget dorſum pecoris, lotos Palladius ſonat ab ore delicato. Sic delphin lætatus Arione Methymnæo portavit onus ſonorum per placida maria. Non* ſervus *ex grege domini, ſed tua manus, ô Ceſte, tingat mihi præſtans donum pretioſo nectare. O Ceſte, ornamentum menſæ, miniſtra Setina: ipſe puer videtur nobis ſitire, & ipſe caper. Litera Inſtantis Rufi aſſignet numerum cyathis; nam ille me affecit tanto dono. Si Teletuſa accedit, atque affert promiſſam lætitiam; ſervabor dominæ,* hauſto *tuo triente, ô Rufe. Si incerta eſt, hauriam ſeptuncem: ſi decipit amantem, potabo utrumque nomen, ut conficiam ſollicitudines.*

Decſt Myos.] An opus eſt Myos cœlatoris egregii, epig. 24. ſupra. Myronis, Mentoris, & Polycleti mentionem facit Plinius lib. 33. cap. 12.

Lucet nulla caligine.] hoc eſt, phiala ſincera eſt, & pura ab omni macula.

Nec edit.] Sicut aurum adulterinum quod igne exploratum evaneſcit.

Vera minus.] Senſus eſt, inquit Raderus: Vera electra, ſeu ſuccinum, minus radiant quam hujus phialæ flavum metallum, id eſt aurum. *Vera electra* dixit ad differentiam electri factitii, quod fiebat ex quinta argenti portione auro admixta. Vel ſic intellige hunc verſum: Hæc phiala ex electro factitio compoſita magis fulget quam verum electrum. Eligat lector.

Et niveum.] Alii *&* *nimium*. minus bene. De argento puſtulato diximus epig. 55. lib. 7. *Felix puſtula* dicitur, vel quod feliciter & ingenioſe eſſet elaborata, vel quod noſtrum poetam bearet.

Sic alligat orbem.] hoc eſt phiala ſplendore & figura ſimilis eſt Lunæ plenæ.

Stat caper.] Sic Juvenalis ſat. 1. v. 76.
Argentum vetus, & ſtantem extra pocula caprum.

Æolio.] Nempe iſte caper ornatus erat aureo vellere, quale habebat aries, quo vectus cum ſorore Helle trajecit mare Phryxus filius Athamantis regis Thebanorum, cujus Æolus pater fuit, epig. 28. ſupra.

Nec Cinyphius.] Epig. 94. lib. 7.

Ipſe tua.] Grata eſt Baccho victima hircus, epig. 24. lib. 3. Attamen iſte tam affabre erat formatus, ut ſua vite libens illum paſceret Bacchus.

Terga premit.] Capro inſidebat Cupido.

Palladius lotos.] hoc eſt tibia. *Lotos ad tibiarum cantus expetitur*, inquit Plinius lib. 13. cap. 17. *Palladius* dici videtur, quod frequens in Africa naſcatur non procul a Tritone lacu ſacro Minervæ.

Sic Methymnæo.] Methymna Lesbi inſulæ urbs fuit patria nempe Arionis, cujus hiſtoriam lege apud Herodotum lib. 1.

Non tacitum onus.] hoc eſt, ipſum Ariona lyra canentem.

Imbuat egregium.] In phialam vinum primo infundat non quivis ex ſervis, ſed Ceſtus puer formoſiſſimus.

Miſce Setina.] Vina nata Setiæ in urbe Campaniæ.

Ipſe

Ipſe puer.] Cupido cœlatus in phiala.

Det numerum.] De more bibendi pro numero literarum nominis vide epig. 72. lib. 1.

Inſtantis litera Rufi.] Legunt alii *Inſtanti* pro *Inſtantii*, de quo epig. 67. lib. 7. & 97. lib. 12. Attamen prior lectio placet Radero propter ſequentem verſum:

Si dubia eſt, ſeptunce trahar.

Cum enim dominæ eſſent venturæ parcius bibebant antiqui, epig. 107. lib. 1. Idcirco dicit Poeta: Si venit Telethuſa, trientem tantum hauriam pro numero quatuor literarum, quas habet *Rufi* nomen in vocativo; at vero ſi incertum ſit, num ad me ventura ſit, hauriam ſeptuncem pro numero ſeptem literarum quas habet nomen *Inſtantis* in recto. Si legeretur *Inſtantis*, in recto eſſet *Inſtantius*: dextantem ergo haurire deberet. Videat lector. Difficilis mihi videtur iſte locus. Forte Inſtans, aut Inſtantius Rufus promiſcue dicebantur: vel alter erat.

Nomen utrumque.] hoc eſt undecim cyathos, ſeu deuncem.

Ad Ceditianum de puero tonſore. LII.

TONSOREM puerum, ſed arte talem,
Qualis nec Thalamus fuit Neronis,
Druſorum cui contigere barbæ,
Æquandas ſemel in genas rogatus
Rufo, Ceditiane, commodavi.
Dum juſſus repetit pilos eoſdem;
Cenſura ſpeculi manum regente,
Expingitque cutem, facitque longam
Detonſis epaphæreſim capillis:
Barbatus mihi tonſor eſt reverſus.

O Ceditiane, ego rogatus commodavi Rufo ad radendas ſemel genas puerum tonſorem, ſed talem arte, qualis nec fuit Thalamus tonſor *Neronis, cui contigere barbæ Druſorum* radendæ. *Dum imperatus repetit pilos eoſdem* Rufi *cenſura ſpeculi regente manum, atque expingit cutem, & facit diuturnam detractionem detonſis capillis: tonſor barbatus redit ad me.*

Nec Thalamus.] nomen tonſoris Neronis. Lipſius lib. 1. epiſt. quæſt. 5.

Druſorum.] hoc eſt Neronum.

Pilos eoſdem.] hoc eſt, dum iterum atque iterum radit barbam Rufi. Legit Farnabius, *Dum juſtus repetit*: hoc eſt, dum nimio ſtudio ad ſpeculi cenſuram pilos iterum atque iterum caſtigat.

Expingit.] Alii *expungit*: epig. 82. lib. 7.

Barbatus.] hoc verbo diutius a Rufo detentum fuiſſe Rufum ſignificat Poëta.

In Catullam, raram eſſe concordiam formæ atque pudicitiæ. LIII.

FORMOSISSIMA quæ fuere, vel ſunt,
Sed viliſſima quæ fuere, vel ſunt.
O quam te fieri, Catulla, vellem,
Formoſam minus, aut magis pudicam!

Quæ pulcherrima fuere vel ſunt, ſed viliſſima quæ fuere vel ſunt: ô Catulla, quam optarem te fieri minus pulchram, aut magis caſtam.

Formoſiſſima.] hoc eſt, Fœminæ quæ fuerunt formoſiſſimæ, fuerunt quoque viliſſimæ, quia omnibus proſtitutæ.

Ad Cæſarem Domitianum: non illum propter munera, ſed munera propter ipſum amari. LIV.

MAGNA licet toties tribuas, majora daturus
Dona, ducum victor, victor & ipſe tui:

O Ducum victor, atque ipſe victor tui, quamvis toties largiaris magna munera, largiturus adhuc majora;

Dili-

Diligeris populo non propter præmia, Cæſar;
Propter te populus præmia, Cæſar, amat.

ô Cæſar, amaris a populo non propter munera; ô Cæſar, populus diligit munera propter te.

Magna licet.] Congiarium enim populo ter dederat Domitianus. Suetonius in Domitiano.

Victor &c.] hoc eſt, qui nihil agis præter rationem, quæ victoria omnium difficillima videtur.

Propter te.] Domitiano blanditur Poëta, quem populo eſſe cariorem, quam munera, affirmat.

Ad eundem de leone exhibito in arena. LV.

Auditur quantum Maſſyla per avia murmur,
Innumero quoties ſylva leone furit,
Pallidus attonitos ad plena mapalia paſtor
Cum revocat tauros, & ſine mente pecus:
Tantus in Auſonia fremuit modo terror arena.
Quis non eſſe gregem crederet? unus erat.
Sed cujus tremerent ipſi quoque jura leones,
Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem ſpargit honorem,
Aurea lunatæ cum ſtetit unda jubæ!
Grandia quam decuit latum venabula pectus,
Quantaque de magna gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria ſylvis?
A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magis Herculeo, Germanice, miſit ab aſtro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipſe feram?

Quantum murmur auditur in ſolitudinibus *aviis Maſſyliæ, quoties ſylva fremit innumeris leonibus, cum paſtor pallidus reducit tauros ſtupefactos, atque attonitum armentum ad caſas plenas: paulo ante tantus terror fremuit in arena Romana. Quis non putaret adeſſe gregem? Unus erat. At cujus leges reformidarent ipſi etiam leones, quem regem conſtitueret Numidia picta marmore. O quantum ornamentum per colla, quod decus explicuit, cum unda aurea jubæ lunatæ arrecta eſt! quam par fuit amplum pectus magnis venabulis, & quantam lætitiam percepit* leo *ex præclara morte! O Africa, unde decus tam felix tuis ſylvis? Nunquid ille venerat ex montibus Cybeles? An potius, ô Germanice, frater aut genitor miſit tibi hanc feram ab aſtro Herculis.*

Maſſyla.] Libyæ pars eſt Maſſylia, in qua ſunt multi leones.

Pallidus.] Leonum rugitu exanimatus.

Ad plena mapalia.] Alii ad *Pœna mapalia*, hoc eſt Punica.

Ipſi quoque.] hoc eſt, Tantus erat leo ille exhibitus in arena, ut inter alios leones rex videri poſſet.

Picta Nomas.] Variato enim marmore abundat Numidia.

O quantum.] hoc eſt, quam præſtans erat juba arrecta inſtar mediæ Lunæ.

Grandia quam decuit.] Ingenti Domitiani venabulo convenit tam amplum leonis pectus.

Gaudia morte tulit.] Quod nempe Domitiani manu ceciderit.

A Cybeles.] hoc eſt ab Ida monte Phrygiæ, cui præeſt Cybele, quam a quatuor leonibus vehi fabulantur Poëtæ.

An magis Herculeo.] Aſtrum Herculeum intellige leonem ab Hercule interfectum, atque inter Zodiaci ſigna relatum: epig. 57. lib. 4. Germanicum vocat Domitianum a devictis Germanis.

Hanc tibi.] Veſpaſianus pater, vel Titus frater inter deos relati.

Ad Flaccum, nullos eſſe ſuis temporibus egregios Poëtas, quod a nemine vigiliarum ſuarum mercedem accipiant. LVI.

Temporibus noſtris ætas cum cedat avorum,
Creverit & major cum duce Roma ſuo;
Ingenium ſacri miraris abeſſe Maronis,
Nec quemquam tanta bella ſonare tuba.
Sint Mæcenates, non deerunt, Flacce, Marones,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera perdiderat miſeræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oves.
Riſit Tuſcus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri juſſit abire fuga.
Accipe divitias, & vatum maximus eſto:
Tu licet & noſtrum, dixit, Alexin ames.
Adſtabat domini menſis pulcherrimus ille,
Marmorea fundens nigra Falerna manu,
Et libata dabat roſeis carcheſia labris,
Quæ poterant ipſum ſolicitare Jovem.
Excidit attonito pinguis Galatea Poëtæ,
Theſtylis, & rubras meſſibus uſta genas.
Protinus Italiam concepit, & arma, virumque,
Qui modo vix culicem fleverat ore rudi.
Quid Varos, Marſoſque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, ſi munera Mæcenatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marſus ero.

Cum ætas avorum det primas noſtro ſeculo, & Roma magis aucta fuerit cum ſuo Imperatore; tibi mirum videtur deſiderari ingenium ſacri Maronis, nec quenquam canere bella tam magna buccina. O Flacce, adſint Mæcenates, non deſiderabuntur Marones, & vel tua villa ſuppeditabit tibi Virgilium. Tityrus amiſerat jugera finitima infelici Cremonæ, atque ægrotus lamentabatur oves abductas. Tuſcus eques riſit, & propulſavit malignam inopiam, & coëgit diſcedere celeri fuga. Accipe divitias, inquit, atque eſto maximus poëtarum: & licet, tu ardeas noſtrum Alexin. Ille formoſiſſimus aſtabat menſis heri fundens fuſca Falerna manu marmorea, & porrigebat carcheſia deguſtata labris roſeis, quæ poterant commovere ipſum Jovem. Poëta attonitus oblitus eſt rudem Galateam, & Theſtylem uſtam rubras genas meſſibus. Repente concepit Italiam, & arma virumque, *qui paulo ante ore rudi vix fleverat culicem. Quid commemorabo Varos, & Marſos, & locupletata nomina poëtarum, quot enumerare magnus erit labor?* An *ergo fiam Virgilius, ſi largiaris mihi dona Mæcenatis? Non fiam Virgilius, Marſus fiam.*

Cum duce.] Domitiano ſcilicet, epig. 19. lib. 5.

Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma.

Tanta tuba.] ſtylo tam heroïco & ſublimi.

Sint Mæcenates.] qui muneribus poëtas afficiant.

Jugera.] Vide Virgilii eclogam 1. & 9. Cremona Bruti & Caſſii partes ſecuta veteranis Auguſti militibus præmii loco attributa fuerat, quibus cum non ſufficeret, vicinum agrum Mantuanum Virgilii patriam aſſignari juſſit Auguſtus. Itaque ſuo fundo ſpoliatus Virgilius Romam petiit, ubi propter ingenium carus Mæcenati, non tantum poſſeſſionem ſuam impetravit, ſed & munera ampliſſima conſecutus eſt.

Tuſcus eques.] Mæcenas nempe ordinis equeſtris a regibus Etruſcis ortus, Horatius lib. 1. od. 1. & epig. 4. lib. 12.

Et noſtrum Alexin.] Quem tamen non Mæcenatis, ſed Pollionis puerum fuiſſe affirmant quidam. Vide Turnebum lib. 29. cap. 14.

Domini menſæ.] Mæcenatis.
Marmorea.] hoc eſt candidiſſima & politiſſima.
Carcheſia.] pocula certi generis, de quibus Athenæus lib. 11. cap. 13.
Pinguis Galatea.] Senſus eſt: Non amplius humilia ſcripſit carmina de agreſti Galatea, & Theſtyli, cujus genæ æſtivo calore adultæ erant.
Uſta genas.] hoc eſt ſecundum genas: helleniſmus eſt: ſed Æneidem aggreſſus eſt cujus initium, *Arma virumque cano*, &c.
Vix culicem.] breve poëma de culice.
Quid Varos.] Vari mentionem facit Virgilius ecloga 6.
Marſus ero.] Epicus quidem non ero Poëta, ſed ſcribam epigrammata, qualia Marſus de quo epig. 71. lib. 2. Heraldus ſcribit *Marcus ero*, hoc eſt, inquit, Marcus ero Martialis, & huic nomini non minus celebritatis conciliabo, quam Virgilius olim conciliavit ſuo.

De Picente edentulo. LVII.

TREIS habuit dentes, pariter quos exſpuit omnes,
Ad tumulum Picens dum ſedet ipſe ſuum.
Collegitque ſinu fragmenta noviſſima fracti
Oris, & aggeſta contumulavit humo.
Oſſa licet quondam defuncti non legat heres;
Hoc ſibi jam Picens præſtitit officium.

Tres fuerunt dentes Picenti, quos omnes ſimul exſpuit, dum ipſe ſedet ad ſuum ſepulchrum, & ſinu collegit ultima fruſta oris rupti, & ſepelivit terra aggeſta. Quamvis heres aliquando non legat oſſa mortui; Picens jam ſibi præſtitit hoc officium.

Collegitque.] Defunctorum oſſa & cineres colligere atque inhumare ſolebant veteres: Picens vero iſte, ut jocatur Poëta, non erit inhumatus; jam enim ſui partem, dentes ſcilicet, terræ mandavit.

In Artemidorum indutum craſſis lacernis. LVIII.

CUM tibi tam craſſæ ſint, Artemidore, lacernæ,
Poſſim te Sagarum jure vocare meo.

O Artemidore, cum habeas lacernas tam craſſas, liceat jure meo appellare te Sagarum.

Artemidore.] Artemidorus tam craſſam geſtabat lacernam, ut ſagum videri poſſet. Vocat ergo illum ſagarum, quaſi ſagatum. Hæc Raderus, qui plura alia ſubjungit, ut explicet hoc epigramma.
Meo.] Alii *meam*. Porro Lipſius lib. 1. epiſt. 5. ait: Sagari dicti qui munus aliquod theatrale fungerentur.

In luſcum furem. LIX.

ADSPICIS hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa ſub attrita fronte lacuna patet:
Ne contemne caput, nihil eſt furacius illo.
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu convivam cautus vitare memento:
Tunc furit, atque oculo luſcus utroque videt.
Pocula ſoliciti perdunt, ligulaſque miniſtri,
Et latet in tepido plurima mappa ſinu.
Lapſa nec a cubito ſubducere pallia neſcit,

Vides hunc contentum uno oculo, ſub cujus attrita fronte conſpicitur ſtillans lacuna: Ne ſpernas caput, nihil eſt furacius illo. Autolyci manus non fuit tam piceata. Tu cautus recordare evitare hunc convivam: tunc inſanit, & luſcus aſpicit utroque oculo. Famuli anxii amittunt pocula, & ligulas, & multa mappa delitecſunt in tepido ejus ſinu; & novit ſubtrahere pallia lapſa a cubito, & crebro diſcedit

Et

VI *Lib.* 32 *epigr.* 2 *verſ.*

Mollis Otho] Cujus æreus Latinâ epigraphe *Num.* Palæophilorum maximi valoris delic.um.

VII *Lib.* 73 *epigr.* 2 *verſ.*

Virga] Caduceo, quo ſæpius armatus hic Deorum nuncius, in Latinis Græciſque *Numiſmatibus.*

VI *Lib.* 13 *epigr.* 6 *verſ.*

Parve Cupido] Quem præterunt *Numi* Græci Romanique ſelectiores.

VII *Lib.* 23 *epigr.* 5 *verſ.*

Siculos fratres] Catanæos, in utrumque parentem pios. Unde ii in *Denario* Pompeiæ gentis, apud *Patini Fulv. Urſinum.*

VII *Lib.* 1 *epigr.* 3 *verſ.*

Cæſar] Domitiane; qui in *Num.* capite nudo, laureato ac radiato.

VII *Lib.* 1 *epigr.* 11 *verſ.*

Triumphos] Triumphali currui inſiſtentem Domitianum ſæpius vides in ejus Latinis Græciſque *Num.*

Et tectus lænis ſæpe duabus abit:
Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil invaſit, puerum tunc arte doloſa
Circuit, & ſoleas ſurripit ipſe ſuas.

coopertus duabus lænis: nec fraudulentum puduit eripere vernæ dormitanti lucernam, quamvis illa ardeat. Si nihil occupavit, arte fallaci circuit ſervum ſuum, *atque ipſe furatur ſuas ſoleas.*

Uno contentum.] quod unus illi oculus ſufficiat ad furandum

Lippa lacuna.] oculi ſcilicet amiſſi.

Ne contemne caput.] hoc eſt hominem, pars pro toto ſumitur. Senſus eſt: Ne deſinas obſervare hunc hominem, licet luſcum.

Autolyci.] Cujus meminit Homerus Iliad. x. Fuit ille Mercurii filius, furtis ſimillimus patri. *Tam piceata manus.*] cui ſcilicet adhærent omnia quæ tangit. Legunt alii *tam piperata manus*, hoc eſt callida, quod piceare Latine non dicatur, ſed picare.

Cautus vitare.] Alii *ſervare.*

Ligulaſque.] epig. 33. ſupra. Ligula cochlear eſt, & ſpathula, &c.

Et latet.] & furatur mappas, quas in ſinu condit. Læna vero, ut ait Bayſius de re veſtiaria, genus eſt veſtis militaris, qua etiam in cœna utebantur antiqui, ut conſtat ex hoc loco.

Verna.] eſt ſervus domi natus.

Et ſoleas.] Pueri ad pedes convivarum ſoleas cuſtodiebant: convivæ enim ſine calceis menſæ accumbebant: iſte vero luſcus ſuas ipſe ſoleas ſurripiebat, ne furandi artem dediſceret.

In Claudiam, cujus proceram ſtaturam ridet. LX.

SUMMA palatini poteras æquare Coloſſi,
Si fieres brevior, Claudia, ſeſquipede.

O Claudia, ſi fieres brevior uno pede & dimidio, poteras æquare verticem Coloſſi palatini.

Coloſſi.] De quo diximus epig. 2. lib. Spect.

In Carinum invidum. LXI.

LIVET Carinus, rumpitur, furit, plorat,
Et quærit altos, undè pendeat, ramos:
Non jam quod orbe cantor, & legor toto:
Nec umbilicis quod decorus, & cedro
Spargor per omnes Roma quas tenet gentes:
Sed quod ſub urbe rus habemus æſtivum:
Vehimurque mulis non ut ante conductis.
Quid imprecabor, ô Severe, liventi?
Hoc opto, mulas habeat, & ſuburbanum.

Pallet Carinus, rumpitur, inſanit, flet, & quærit altos ramos ex quibus ſuſpendatur: Non jam quod totus orbis celebrat atque evolvit meos verſus, *nec quod ornatus umbilicis, & cedro ſpargor per omnes nationes quibus imperat Roma: at quod mihi eſt rus æſtivum ſub urbe; & vehor mulis non conductis ut antea. O Severe, quid imprecabor invido? Hoc opto,* ut *habeat mulas, & rus ſuburbanum.*

Umbilicis decorus.] Epig. 67. lib. 1. & epig. 2. lib. 3. librorum ornamenta explicuimus.

Rus æſtivum.] hoc eſt rus ad æſtivandum.

Mulas habeat.] quas oleribus ex horto ſuburbano decerptis onuſtas agat per urbem, & vendat illa olera, unde victum ſibi quæritet. Domitius vero ſic intelligit: Habeat mulas meis ſimiles, & ſuburbanum meo ſimile: hoc eſt, ſuas amplas divitias amittat, atque ad meam conditionem redigatur, ſeu pauper fiat.

De Picente inepto Poëta. LXII.

SCRIBIT in averſa Picens epigrammata charta,
Et dolet averſo quod facit illa deo.

Picens ſcribit epigrammata in tergo chartæ, & mæret quod componit illa invito Apolline.

Scribit in averſa.] In una tantum parte chartæ ſolebant ſcribere veteres; qui vero ad nauſeam uſque, in tergo etiam ſcribebant. Juvanalis ſat. 1.
Scriptus & in tergo necdum finitus Oreſtes.

Et dolet averſo.] Epig. 89. lib. 2.
Carmina quod ſcribis Muſis, & Apolline nullo, &c.

Horatius:
Tu nihil invita facies, diceſve, Minerva.

LXIII.

In Clytum,

qui ſæpius in anno natalicium diem celebrabat, ut ab amicis acciperet munera. LXIV.

UT poſcas, Clyte, munus, exigaſque,
Uno naſceris octies in anno,
Et ſolas puto, treſve, quatuorve
Non natalicias habes Kalendas.
Sit vultus tibi levior, licebit
Tritis litoris aridi lapillis,
Sit moro coma nigrior caduco,
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut maſſam modo lactis alligati,
Et talis tumor excitet papillas,
Quales cruda viro puella ſervat:
Tu nobis, Clyte, jam ſenex videris.
Tam multos quis enim fuiſſe credat
Natales Priamive, Neſtoriſve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quod ſi ludis adhuc, ſemelque naſci,
Uno jam tibi non ſat eſt in anno,
Natum te, Clyte, nec ſemel putabo.

O Clyte, ut petas donum, atque extorqueas, octies naſceris in uno anno, & celebras omnes calendas natalicias, exceptis, opinor, ſolis tribus aut quatuor. Quamvis habeas vultum politiorem tritis lapillis litoris ſicci, capilli nigredine ſuperent cadentia mora, mollitie tremente ſuperes plumas, vel metam lactis recens coagulati, & tali tumore turgeſcant papillæ tuæ, quales marito ſervat virgo intacta. O Clyte, jam vetulus videris nobis. Quis enim putet tam multos fuiſſe dies natalicios Priami, aut Neſtoris? Tandem ſit verecundia, & finis rapinis. Quod ſi ludificas iterum, & jam tibi non ſufficit ſemel naſci in uno anno, ô Clyte, nec credam te ſemel natum.

Naſceris octies.] hoc eſt natalicium diem octies celebras, ut toties munera accipias.
Nigrior caduco.] hoc eſt maturo, epig. 73. lib. 1.
Sit vultus.] Toties natalem diem celebraſti, ut licet juvenis, tamen ſenior Priamo & Neſtore videaris, de quibus jam dictum.
Sit pudor.] Pudeat te, & finis imponatur tuis rapinis.
Nec ſemel putabo.] hoc eſt, te negligam perinde ac ſi nunquam natus eſſes, nec unquam munera ad te mittam.

Ad Domitianum, de templo Fortunæ, atque arcu triumphali, quem ſibi erigi juſſit. LXV.

HIc ubi fortunæ reducis fulgentia late
Templa nitent, felix area nuper erat:
Hîc ſtetit Arctoi formoſus pulvere belli
Purpureum fundens Cæſar ab ore jubar.
Hîc lauro redimita comas, & candida cultu
Roma ſalutavit voce, manuque ducem.
Grande loci meritum teſtantur & altera dona:
Stat ſacer edomitis gentibus arcus ovans.
Hîc gemini currus numerant elephanta frequenter.
Sufficit immenſis aureus ipſe jugis.
Hæc eſt digna tuis, Germanice, porta triumphis:
Hos aditus urbem Martis habere decet.

Nuper felix area erat hic, ubi ſplendida ædes fortunæ reducis late fulgent. Hoc loco Cæſar emittens ab ore purpureum ſplendorem ſtetit decorus pulvere belli Sarmatici. Hic Romani capillis ornatis lauro, atque albis veſtibus induti *ſalutaverunt Imperatorem voce & manu. Atque altera dona demonſtrant ingens meritum* illius *loci: arcus triumphalis erectus eſt de nationibus ſubactis. Hic duæ quadrigæ numerant multos elephantos. Aureus ipſe par eſt ingentibus jugis. O Germanice, hæc porta convenit tuis triumphis: par eſt urbem Martis habere hos introitus.*

Fortunæ reducis.] cui propter Domitiani reditum ædificatum eſt templum.

Felix area.] vel quod in ea templum fortunæ deſtinatum ſit, vel potius quod illic reverſum Imperatorem primo ſalutaverit populus.

Arctoi.] Sarmatici, epig. 5. lib. 7.

Purpureum jubar.] hoc eſt ruborem. Suetonius cap. 18. in Domitiano: *Statura fuit procera, vultu modeſto, ruborisque pleno.*

Et candida cultu.] Albis veſtibus induti triumphum comitabantur Romani. Juvenalis ſat. 10.

—— *& niveos ad frena Quirites.*

Antiquus codex habet *candida vultu.*

Manuque.] Refer ad plauſum quo exceptus eſt Imperator.

Et altera dona.] Arcum triumphalem, & templum Fortunæ intellige, præterquam quod ibi populus benigne a Domitiano exceptus fuit.

Hic gemini currus.] Supra arcum collocatæ erant duæ quadrigæ, propter duplicem ex Dacis victoriam, quibus elephanti juncti erant, quos aurea Domitiani ſtatua regebat.

Elephanta frequenter.] Quid ſi legas *frequentem?*

De conſulatu Silii. LXVI.

AUGUSTO pia thura, victimaſque,
Pro noſtro date Silio Camenæ,
Bis ſenos jubet en redire faſces
Nato conſule, nobilique virga,
Vatis Caſtaliam domum ſonare.
Rerum prima ſalus, & una, Cæſar,
Gaudenti ſupereſt adhuc quod optet
Felix purpura, tertiuſque conſul,
Pompeïo dederit licet ſenatus,
Et Cæſar genero ſacros honores,
Quorum pacificus ter ampliavit,
Janus nomina, Silius frequentes
Mavult ſic numerare conſulatus.

O Muſæ, offerte Domitiano pia thura, & victimas pro noſtro Silio: ecce imperat redire duodecim faſces filio facto *conſule, & nobili virga pulſari Caſtaliam domum Poetæ. O Domitiane, primum & unicum præſidium rerum, supereſt adhuc exultanti* aliquid *quod cupiat,* nempe *felix purpura, & tertius Conſulatus. Quamvis Senatus conceſſerit Pompeïo ſacros honores, atque Auguſtus genero* Agrippæ, *quorum nomina ter illuſtravit Janus pacificus, magis placet Silio ſic numerare crebros Conſulatus.*

Datâ

Date Silio.] cujus filius a Domitiano factus eſt Conſul: Silius enim pater. ſemel tantum Conſul fuit eo anno quo periit Nero, ut conſtat ex epiſtola 7. Plinii junioris lib. 3. qui vitam ſimul & mortem Silii Italici breviter narrat. Vide etiam epig. 62. lib. 7.

Redire.] nempe in familiam Silii Italici, quam Caſtaliam dicit, hoc eſt Muſis dedicatam: nam egregium poëma de ſecundo bello Punico ſcripſit Silius.

Nato conſule.] Filio Silii conſulatum adepto.

Caſtaliam.] Alii *Caſtalii.*

Domum ſonare.] quoties domum ſuam aut alienam adibat Conſul, ad ſignificandum ejus adventum lictor præcedens virga ſua fores pulſabat

Quod optet.] at nempe minor ejus filius Conſul quoque fiat, cujus mortem refert Plinius junior epiſtola 7. lib 3.

Et Cæſar genero.] Agrippæ Juliam filiam in matrimonium collocavit Auguſtus, eumque ter Conſulem evexit.

Quorum pacificus.] hoc eſt, quorum nomina relata ſunt in faſtis, qui erant in tutela Jani pacifici quidem ſub Auguſto, quo regnante clauſum eſt templum Jani tertio.

Mavult ſic.] duos filios gerere Conſulatum, quam ipſe ter eſſe Conſul, ut Pompeius & Agrippa.

In Cæcilianum,
qui præmature ad cœnam venerat. LXVII.

HORAS quinque puer nondum tibi nunciat, & tu
Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.
Cum modo diſtulerint raucæ vadimonia chartæ,
Et Floralicias laſſet arena feras;
Curre, age, & illotos revoca, Calliſte, miniſtros:
Sternantur lecti, Cæciliane, ſede.
Caldam poſcis aquam, ſed nondum frigida venit:
Alget adhuc nudo clauſa culina foco.
Mane veni potius, nam cur te quincta moretur?
Aut cur non ſero, Cæciliane, venis?

O Cæciliane, nondum ſervus tibi nunciat horam quintam, & tu cum tua jam venis ad me. Cum modo raucæ chartæ prorogarint vadimonia, atque arena defatiget feras Floralicias; ô Calliſte, propera, age, & revoca illotos ſervos: lecti adornentur, Cæciliane, ſede. Petis aquam calidam at nondum frigida allata eſt: culina clauſa friget adhuc nudo foco. Veni potius mane; cur enim quincta retardet te? aut cur non venis ſero, ô Cæciliane?

Horas quinque.] Cœnare vero hora tantum nona ſolebant Romani, epig. 8. lib. 4.

Imperat extructos frangere nona toros.

Cum modo.] Cum modo in alterum diem dimiſſa ſint vadimonia, & cauſſæ forenſes quæ hora tertia agebantur, epig. 8. lib. 4.

Exercet raucos tertia cauſſidicos.

Vadimonium vero ſponſio eſt ſiſtendi in judicio. Legunt alii,

——————*raucæ vadimonia cera.*

id eſt libelli forenſes, inquit Domitius. Raucæ chartæ dicuntur, meo judicio, pro ipſis raucis cauſſidicis. Alii legunt,

——————*vadimonia quartæ.*

Hora enim quarta differebantur lites, ut aiunt.

Et Floralicias.] De ludis in honorem Floræ celebratis dictum epig. 3. lib. 1. In his lepores, capreæ, atque alia animalia exhibebantur ab Ædilibus.

Illotos.] hora octava lavabant veteres.

Sternantur lecti.] In triclinio nempe.

Caldam poſcis.] qua vinum temperabatur, epig. 12. lib. 1.

Nudo clauſa.] hoc eſt nondum adſunt ligna quibus excitetur ignis.

Aut cur non ſero.] Poſt cœnam nimirum. Alii,

Ut jentes, ſero, Cæciliane, venis.

Et ſic explicat Salmaſius: Hora jentaculi tertia aut quarta erat: unde Martialis eum, qui ad quintam venerat pranſurus, ſero venire dixit, ut jentaret: nimis tempori ut pranderet.

Ad Entellum, cujus rus amœniſſimis Alcinoi hortis præfert. LXVIII.

QUI Corcyræi vidit pomaria regis,
  Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
Invida purpureos urat ne bruma racemos,
  Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
Condita perſpicua vivit vindemia gemma,
  Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Femineum lucet ſic per bombycina corpus:
  Calculus in nitida ſic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
  Autumnum ſterilis ferre jubetur hyems.

Qui ſpectavit pomaria regis Corcyræi, ô Entelle, ille anteponat rus tuæ domus. Ne hyems invida urat purpureos racemos, & ne frigus gelidum noceat muneribus Bacchi, racemi conditi gemma pellucida augeſcunt, atque uva felix tegitur, nec tamen deliteſcit. Sic muliebre corpus ſplendet per bombycina: ſic calculus numeratur in pura unda. Quid non voluit natura licere ingenio? Hyems ſterilis cogitur producere fructus *autumnales.*

Qui Corcyræi.] Alcinoi, de cujus hortis in inſula Corcyra, hodie *Corfou*, epig. 64. lib. 4. & epig. 41. lib. 7.

Urat ne bruma.] Inter alias arbores vitis præſertim uritur frigore, cum ab eo circumobſeſſus calor naturalis interius contrahitur.

Bacchi munera.] Vites quibus valde inimicum eſt frigus.

Perſpicua gemma.] Lapidibus ſpecularibus epig. 14. ſupra.

Per bombycina.] hoc eſt per veſtes ſericas, quas recte vitreas dixeris, & Juvenalis ſat. 2. vocat multitia.

Quid non.] Senſus eſt: Quid non efficere poteſt ſolertia ingenii?

In Vacerram, qui ſolos Poëtas mortuos laudabat. LXIX.

MIRARIS veteres, Vacerra, ſolos,
Nec laudas niſi mortuos Poëtas.
Ignoſcas petimus, Vacerra; tanti
Non eſt ut placeam tibi, perire.

O Vacerra, ſoli antiqui movent tibi admirationem, nec commendas niſi defunctos Poëtas. O Vacerra, rogamus, parcas: non tanti facio mortem, ut tibi gratus ſim.

Nec laudas.] Lib. 5 epig. 10.

Hi ſunt invidiæ nimirum, Regule, mores
Præferat antiquos ſemper ut illa novis.

Tanti non eſt.] Senſus eſt: Non tanti facio tuas laudes, ut mori velim, quo a te laudari poſſim. Forte non male legeris,

—————— tanti
Non eſt, ut peream, tibi placere.

De Nerva, Poëta quidem nobili, ſed qui talem profiteri ſe præ pudore nollet. LXX.

QUANTA quies placidi, tanta eſt facundia Nervæ:
  Sed cohibet vires, ingeniumque pudor.
Cum ſiccare ſacrum largo Permeſſida poſſet
  Ore, verecundam maluit eſſe ſitim:
Pieriam tenui frontem redimire corona

Quanta quies, tanta eſt eloquentia mitis Nervæ: at vires & ingenium coërcentur modeſtia. Cum largo ore poſſet exhaurire ſacrum Permeſſida, maluit ſitire modeſte, contentus adornare frontem poëticam exigua corona, nec

Con-

Contentus, famæ nec dare vela ſuæ.
Sed tamen hunc noſtri ſcit temporis eſſe Tibullum,
Carmina qui docti nota Neronis habet.

obſecundare ſua gloria. At nihilominus qui novit verſus periti Neronis, novit hunc eſſe Tibullum noſtri ævi.

Quanta quies.] Nervam Imperatorem fuiſſe Poëtam teſtatur Plinius junior epiſt. 3. Vide epig. 27. lib. 9. Animo præterea placidiſſimo fuit Nerva.

Cum ſiccare ſacrum.] Parmeſſis fons labitur ex Parnaſſo: hoc eſt, modice bibit ex fonte Muſarum, ſeu pauca ſcribit carmina, cum alioqui plura, & quidem egregia ſcribere poſſet. Scribunt alii, *ſacram Permeſſida.*

Teani corona.] Ex hedera nempe qua leviores Poëtæ, epici vero querna corona cingebantur, epig. 54. lib. 4. Juvenalis ſat. 6. verſ. 386. De corona querna fuſe Scaliger Auſonian. lect. lib. 1. cap. 10. Carminibus heroicis quernam coronam conſequi poterat Nerva, ſed elegiis & epigrammatibus hederaceam mereri contentus fuit.

Carmina qui docti.] A dulcedine carminis Nervam ſuum Tibullum dixerat Nero in ſuis verſibus.

In Poſtumianum,
priora beneficia poſterioribus eſſe cumulanda. LXXI.

QUATUOR argenti libras mihi tempore brumæ,
Miſiſti ante annos, Poſtumiane, decem.
Speranti plures (nam ſtare, aut creſcere debent
Munera) venerunt pluſve, minuſve duæ.
Tertius, & quartus multo inferiora tulerunt.
Libra fuit quincto Septiciana quidem:
Beſſalem ad ſcutulam ſexto pervenimus anno,
Poſt hunc in cotula raſa ſelibra data eſt.
Octavus ligulam miſit ſextante minorem,
Nonus acu levius vix cochleare tulit.
Quod mittat nobis, decimus jam non habet annus:
Quatuor ad libras, Poſtumiane, redi.

O Poſtumiane, ante decem annos miſiſti ad me tempore brumæ quatuor libras argenti. Duæ pluſve minuſve allatæ ſunt expectanti plures: nam dona debent ſtare, vel augeſcere. Tertius & quartus tulerunt longe inferiora. Quincto libra quidem Septiciana miſſa eſt: ſexto anno redacti ſumus ad ſcutulam beſſalem, poſt hunc raſa ſelibra donata eſt in cotula. Octavus miſit ligulam minorem ſextante: nonus vix tulit cochleare levius acu. Jam decimus annus non habet quod mittat nobis: O Poſtumiane, revertere ad quatuor libras.

Tempore brumæ] Menſe Decembri, quo celebrabantur Saturnalia, & munera amicis mittere ſolebant Romani.

Nam ſtare aut.] Plinius junior epiſt. 3. lib. 4. *Eſt enim ita natura comparatum, ut antiquiora beneficia ſubvertas, niſi illa poſterioribus cumules,* &c.

Septiciana quidem.] Duodecim unciis conſtabat libra Romana, quæ tamen ſecundo bello Punico urgente ad novem uncias cum ſemuncia redacta eſt, & libra Septiciana, ut exiſtimat Raderus, a *Septis* ubi Romani negotiabantur atque ad pondus vendebant, ſic dicta, ut conjicit Farnabius.

Beſſalem ad ſcutulam.] Bes ſignificat octo uncias; ſcutula vero vas capit octo uncias.

In cotula.] vel *cotyla*, menſuræ eſt genus, quod ſex uncias capiebat. *Raſa ſelibra.*] Forte intelligit ſimul cum cotyla datam fuiſſe ſelibram argenti. Alii *raſa* referunt ad cotylam, ſed quantitas repugnat.

Octavus ligulam.] Genus menſuræ. Plures alias ſignificationes habet ligula, epig. 33. ſupra. Sextans duæ ſunt unciæ.

Nonus acu levius.] Legunt alii,

Nonus aculeolos in cochleare tulit.

Senſus prioris lectionis patet. De cochleari dictum epig. 33. ſupra. Alii,

Nonus permodicum vix cochleare tulit.

Quatuor ad.] Sic lepide mendicat Poëta.

Ad

Ad librum ſuum, quem dono dat Artano amico redeunti Narbonem in Galliam. LXXII.

NONDUM murice cultus, aſperoque,
Morſu pumicis aridi politus,
Artanum properas ſequi, libelle:
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni
Ad leges jubet annuoſque faſces,
Votis quod paribus tibi petendum eſt,
Continget locus ille, & hic amicus.
Quam vellem fieri meus libellus!

O Liber, tu nondum ornatus purpura, nec politus aſpero morſu ſicci pumicis, feſtinas comitari Artanum; quem amœniſſima Narbo patria eruditi Votieni cogit reverti ad leges, atque annuos faſces: quod tibi optandum eſt pari deſiderio, frueris illo loco, & hoc amico. Quam cuperem fieri meus liber!

Murice cultus.] De ornamentis librorum vide epig. 67. lib. 1. & epig. 2. lib. 3.
Narbo.] Galliæ civitas, hodie *Narbonne*; quæ erat colonia Romana ad Reipublicæ Romanæ imaginem adminiſtrata. Romæ erat Senatus, ſic in coloniis erant decuriones. Ex decurionibus juridicundo duumviri creabantur ſingulis annis, qui Romanos Conſules repræſentabant. Hinc Poëta Artanum revocari dicit ad leges, hoc eſt ad jus dicendum, & ad faſces, id eſt ad Magiſtratum gerendum.
Votis quod.] Nempe frui illo loco, atque Artano amico.
Quam vellem.] hoc eſt, quam optarem ipſe vice libelli comitari Artanum.

Ad Inſtantium, amore incitari ingenium. LXXIII.

INSTANTI, quo nec ſincerior alter habetur
Pectore, nec nivea ſimplicitate prior:
Si dare vis noſtræ vires, animoſque Thaliæ,
Et victura petis carmina, da, quod amem.
Cynthia te vatem fecit, laſcive Properti:
Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.
Fama eſt arguti Nemeſis formoſa Tibulli:
Lesbia dictavit, docte Catulle, tibi.
Non me Pelignus, nec ſpernet Mantua vatem,
Si qua Corinna mihi, ſi quis Alexis erit.

O Inſtanti, quo nec alter æſtimatur ſincerior corde, nec prior candida ſimplicitate; ſi cupis corroborare atque excitare noſtram Thaliam, & poſcis verſus non perituros; da, quod amem. O laſcive Properti, Cynthia fecit te poëtam: formoſa Lycoris erat ingenium Galli. Venuſta Nemeſis parit exiſtimationem acuto Tibullo: O erudite Catulle, Lesbia dictavit tibi. Nec Pelignus, nec Mantua contemnet me poëtam, ſi quandam Corinnam, ſi quendam Alexim habuero.

Animoſque Thaliæ.] Amor quippe felicem ingenio materiam ſuppeditat: noti ſunt Poëtæ, atque eorum amicæ, quos recenſet noſter Poëta.
Pelignus.] Alii *Peligni* populi Italiæ Marſis finitimi, quorum caput Corfinium: in Pelignis autem natus Ovidius Corinnam amicam verſibus celebravit: Mantua autem patria Virgilii, qui ardebat Alexim. Senſus eſt: Mea etiam carmina legentur a Pelignis & Mantuanis, licet Ovidio illi, hi Virgilio multum faveant.

In malum medicum. LXXIV.

HOPLOMACHUS nunc es, fueras ophtalmicus ante:
Feciſti medicus, quod facis hoplomachus.

Nunc es hoplomachus, prius fueras ophthalmicus: medicus egiſti, quod agis hoplomachus.

Hoplomachus.] Is eſt qui armis pugnat, hoc eſt gladiator: ophthalmicus vero medicus eſt qui curat oculos, ſic dictus ab ophthalmia, quæ mala eſt oculi affectio.

Feciſti medicus.] Imperitia homines necaſti, cum eſſes medicus, quos & nunc occidis gladiator.

De Gallo Lingono, qui percuſſo ad lapidem pede jacens in ſandapila a veſpillonibus domum reportatus eſt. LXXV.

DUM repetit ſera conductos nocte Penates
Lingonus a recta Flaminiaque recens:
Expulit offenſo vitiatum pollice talum,
Et jacuit toto corpore fuſus humi.
Quid faceret Gallus, qua ſe ratione moveret?
Ingenti domino ſervulus unus erat,
Tam macer, ut minimam poſſet vix ferre lacernam:
Succurrit miſero caſus, opemque tulit.
Quatuor inſcripti portabant vile cadaver,
Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos comes invalidus ſubmiſſa voce precatur,
Ut quocumque velint, corpus inane ferant.
Permutatur onus, ſtipataque tollitur alte
Grandis in anguſta ſarcina ſandapila.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur,
Cui merito dici, mortue Galle, poteſt.

Dum Lingonus a recta via & Flaminia novus redit domum conductam nocte ſera, eliſit corruptum talum pollice læſo, & ſtratus humi procubuit toto corpore. Quid ageret Gallus, quomodo moveret ſe? Ingens dominus habebat unum ſervulum tam tenuem, ut vix poſſet portare minimam lacernam: fortuna ſubvenit infelici, & fuit ſubſidio. Quatuor ſtigmatici ferebant vile cadaver, qualia mille capit miſer rogus. Infirmus comes rogat hos voce ſubmiſſa, ut portent corpus inane, quocumque libeat. Onus permutatur, ingens ſarcina alte tollitur intruſa in arctam ſandapilam. O Lucane, ex pluribus hunc exiſtimo unum, cui jure dici poteſt, O Galle mortue.

Lingonus.] ſic dictus, ut ajunt interpretes, a civitate Lingonum in Gallia, hodie *Langres*.

A recta.] via recta Flaminiæ erat proxima, Marlianus lib. 6. cap. ult.

Ingenti Domino.] hoc eſt corpore valde obeſo.

Quatuor inſcripti.] ſic dicti a notis & literis, quæ improborum frontibus inurebantur.

Infelix rogus.] hoc eſt, pauperum rogus, in quem ſcilicet multi ſi ſimul conjicerentur.

Precatur.] hos nempe veſpillones.

Corpus inane.] hoc eſt mortuum deponant, quocumque in loco voluerint: jacentem vero ſuum dominum tollant. Alii putant Poëtam alludere ad Gallos Cybeles ſacerdotes, qui caſtrati inanes ſeu impotentes erant ad generandum. Videat lector.

Stipata.] hoc eſt, Gallus obeſus valde coarctatus ponitur in ſandapila, quæ erat pauperum feretrum. Vel *ſtipata* dicitur a quatuor nempe inſcriptis ſervis libitinariis, qui mortuos efferrent.

Mortue Galle.] Dicterium eſt in Gallos Cybeles ſacerdotes, qui impotentes ad generandum, & effœminati, merito mortui nuncupabantur. Hic autem Lingonus a veſpillonibus elatus poterat jure mortuus vocari.

In Gallicum, quem male agere cauſſas feſtive oſtendit Poëta. LXXVI.

DIc verum mihi, Marce, dic amabo:
Nil eſt, quod magis audiam libenter:

O Marce, dic mihi veritatem, dic quæſo: nihil eſt quod lubentius audiam, ſic

Sic

Sic & cum recitas tuos libellos,
Et cauſſam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogaſque ſemper.
Durum eſt me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid ſit audi.
Verum, Gallice, non libenter audis.

ô Gallice, me oras ſemper & rogas, cum recitas tuos libros, & quoties dicis cauſſam clientis Difficile eſt me recuſare tibi quod poſtulas. Igitur audi verius vero quid ſit: O Gallice, non libenter audis veritatem.

Dic verum.] Idem eſt argumentum epig. 64. lib. 5. & epig. 27. lib. 7.
Non libenter.] Etenim ſi verum dixero, non te laudabo, imo dicam te male agere cauſſas.

Ad Liberum amicum, ut genio indulgeat. LXXVII.

LIBER amicorum dulciſſima cura tuorum,
Liber in æterna vivere digne roſa:
Si ſapis, Aſſyrio ſemper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea ſerta caput.
Candida nigreſcant vetulo cryſtalla Falerno,
Et caleat blando mollis amore torus.
Qui ſic vel medio finitus vixit in ævo,
Longior huic facta eſt, quam data vita fuit.

O Liber ſuaviſſimum ſtudium tuorum amicorum, Liber digne vivere in æternis roſis: ſi ſapis, capilli ſemper tibi niteant Aſſyrio amomo, & corona florea circumdent caput. Cryſtalla alba nigreſcant vetulo Falerno, & blandus lectus caleat tenero amore. Qui ſic vixit mortuus vel media ætate, hic habuit longiorem vitam, quam conceſſa fuit.

In æterna roſa.] hoc eſt in perpetuis voluptatibus.
Aſſyrio.] hoc eſt unguento ex Aſſyrio amomo.
Candida nigreſcant.] Poculum enim ex cryſtallo vini infuſi colorem trahit: Falernum vero nigrum eſt.
Vel medio.] Qui voluptatibus ſic ſe immiſcuit, etiam ſi vel media ætate occidat, diutius tamen vixit, quam dii conceſſerint: Poëta enim non numero dierum, ſed voluptatibus vitam longiorem æſtimat. Epig. 16. lib. 1.

De ludis Stellæ, quibus Domitiani triumphum celebravit. LXXVIII.

QUos cuperet Phlegræa ſuos victoria ludos,
Indica quos cuperet pompa Lyæe tuos,
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi:
O pudor! ô pietas! & putat eſſe parum.
Non illi ſatis eſt turbato ſordidus auro
Hermus, & Heſperio qui ſonat orbe Tagus.
Omnis habet ſua dona dies, nec linea dives
Ceſſat, & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt ſubitis laſciva numiſmata nimbis:
Nunc dat ſpectatas teſſera larga feras.
Nunc implere ſinus ſecuros gaudet, & abſens
Sortitur dominos, ne laceretur avis.

Stella celebrator triumphi Hyperborei exhibuit ludos, quos ſuos optaret victoria Phlegræa, quos tuos optaret pompa Indica, ô Bacche: O pudor! O pietas! & credit eſſe parum. Illi non ſufficit Hermus turbidus auro mixto, nec Tagus qui ſtrepit orbe Heſperio. Omnis dies habet ſua munera, nec dives linea ceſſat, & multa diripienda mittuntur in populum. Nunc laſcivi nummi ſparguntur repentinis nimbis; nunc munifica teſſera donat ſpectatas feras. Volucres non exhibitæ latantur tuto foveri ſinu, & ſortito capiunt heros, ne diſcerpantur.

Quid

Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
  Quæ dare non ſemper conſul uterque ſolet?
Omnia ſed Cæſar tanto ſuperantur honore,
  Quod ſpectatorem te tua laurus habet.

Quid numerem currus, & triginta præmia victoriæ, quæ largiri non ſemper ſolent ambo Conſules? At, ô Cæſar, omnia inferiora ſunt tanto honore, quod tu ſpectas tuam lauream Sarmaticam.

Phlegræa ſuos.] Victoriam Phlegræam intellige, quam de gigantibus retulit Hercules in planitie Cumæa, quæ olim Phlegræa dicebatur propter flammas illic erumpentes. Natalis Comes lib. 7. cap. 2. Videndus & Strabo lib. 5.

Indica pompa.] Quos etiam ludos cuperet Bacchus editos in triumpho quem de India egit, hos Stella exhibuit, ut Domitiani victoriam de Sarmatis celebraret. Triumphum Bacchi cum illa Herculis victoria conjunxit etiam Silius lib. 1.

Qualis odoratis deſcendens Liber ab Indis
Egit pampineos frænata tigride currus?
Aut cum Phlegræos confecta mole gigantes
Inceſſit campis tangens Tyrinthius aſtra.

Non illi.] Tagus fluvius Hiſpaniæ, Hermus vero Lydiæ arenas aureas vehunt, quæ Stellæ liberalitati non ſufficerent.

Omnis habet.] Ludi celebrabantur per plures dies, quibus ſingulis in populum munera ſpargebantur. Suetonius cap. 11. in Nerone: *Sparſa & populo miſſilia omnium rerum per omnes dies ſingula quotidie millia avium cujuſque generis multiplex genus: teſſeræ frumentariæ, veſtis, aurum, argentum, gemmæ, margaritæ, tabulæ pictæ, mancipia, jumenta, atque etiam manſuetæ feræ, noviſſime naves, inſulæ, agri.* Hoc loco utitur Turnebus lib. 29. cap. 9. ut ſequentes verſus explicet, *Nec linea dives.* Ego, inquit, interpretor gemmas & margaritas, reſque pretioſas in linea, quod ego gallice explico *filet de perles.* Sic etiam explicat Salmaſius. Alii lineam divitem ſumunt pro ordine ſubſelliorum, & pro orcheſtra in qua ſpectabat Senatus. Lipſius in notis ad Raderum miſſis ſic explicat, ut refert ipſe Raderus: *Mihi*, inquit, *videbatur linea pro ordine ſubſelliorum capienda, & interpretabar non ſolum populum habere quod caperet in miſſilibus, ſed & Senatum. Dives igitur linea orcheſtra.* Hæc ſententia placet Radero; Poeta enim, inquit, videtur conſilio diſtinxiſſe popularia ab orcheſtra, cum ſubjecit:

—— *& in populum multa rapina cadit.*

Sic Ovidius in Amoribus lineam accipit pro ordine ſedentium:

Quid fruſtra refugis? cogit nos linea jungi.

Lineam divitem libenter explicarem ſchedulam, in quas ſcriptum eſſet quid pretioſum, quod referenti ſchedulam donaretur: in teſſeris vero ſeu globulis ligneis ſcripta erant ferarum nomina, quæ diſtribuebantur rapientibus teſſeras. De linea margaritarum agitur lege 26. ff. *ad legem Falcidiam*, & lege ultima ff. *de auro, argento, mundo, &c.*

Nunc veniunt.] E loco nempe ſuperiore ſparguntur nummi ſeſterrii, quos laſcivos vocat, quod forte populum ad ſe alliciant vel recreent.

Nunc dat.] Turnebus loco citato ſic explicat hunc verſum: teſſeræ globuli erant certæ ſpeciei notis inſcripti, quæ ei qui jactam teſſeram rapuerat, dabatur. Vide Xiphilinum in Nerone.

Nunc implere.] hoc eſt, ut mihi videtur: Aves abſentes, ſeu in arena non exhibitæ teſſeris inſcriptæ dantur iis, quibus forte contigit teſſera: at vero ſi aves emiſſæ fuiſſent, a diripientibus laceratæ fuiſſent.

Ne laceretur.] Alii *nec laceratur.*

Quæ dare.] Senſus eſt: Plura victoribus præmia dedit Stella, quam ambo Conſules, cum ſimul edunt ludos.

Tanto ſuperantur.] Stellæ ludi per ſe quidem celebres, tua præſentia, ô Domitiane, celeberrimi facti ſunt.

In Fabullam, affectantem pulchritudinem. LXXIX.

OMNES aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetuliſque fœdiores:
Has ducis comites, trahiſque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formoſa, Fabulla, ſic puella es.

Omnes tuæ amicæ aut ſunt vetulæ, aut turpes, & deformiores vetulis: tibi adjungis has comites, & trahis tecum per convivia, porticus, theatra. O Fabulla, ſic pulchra, ſic puella es.

Sic formoſa.] hoc eſt collata cum illis vetulis tibi videris formoſa.

In

In Domitianum, qui pugilatione revocata antiquorum ſimplicitatem repræſentaverat. LXXX.

SANCTORUM nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæſar, ſecula cana mori:
Cum veteres Latiæ ritus renoventur arenæ,
Et pugnet virtus ſimpliciore manu.
Sic priſcis ſervatur honos te præſide templis,
Et caſa tam culto ſub Jove numen habet.
Sic nova dum condis, revocas, Auguſte, priora:
Debentur quæ ſunt, quæque fuere tibi.

O Domitiane, reſtituis nobis miracula ſanctorum avorum, nec ſinis priſca ſecula perire. Cum antiquæ conſuetudines Romanæ arenæ revocentur, & virtus certet manu ſimpliciore. Sic, te Imperatore, decus ſervatur antiquis templis, & caſa eſt in veneratione ſub Jove tam culto. Sic, Auguſte, dum conſtruis nova, renovas antiqua: quæ ſunt & quæ fuerunt, debentur tibi.

Sanctorum nobis.] hoc eſt, pugiles in arena exhibuiſti, quos mirabatur antiquitas.

Nec pateris.] priſca ſecula excidere ex noſtra memoria.

Simpliciore manu.] pugnis tantum, & cæſtibus, non ferro, tridente, &c. Raderus.

Sic priſcis ſervatur.] Quemadmodum ludos veteres renovas, ſic & templa antiqua veneraris.

Et caſa.] hoc eſt, antiquum Jovis templum humile quidem & vile a te reſtauratum in veneratione eſt. *Sub Jove tam culto.*] quem nimirum tam aſſidue colis, & cui tot & tanta donaria offers.

Sic nova dum.] Domitianus plura templa condidit, atque antiqua plura reſtauravit. Suetonius in Domitiano. Atque ita, ait Poëta, omnia Reipublicæ tempora ſub illo recurrere.

In Gelliam, cui gemmæ vita cariores erant. LXXXI.

NON per myſtica ſacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvencæ
Nullos denique per deos, deaſque,
Jurat Gellia: ſed per uniones.
Hos amplectitur, hos deoſculatur;
Hos fratres vocat, & vocat ſorores:
Hos natis amat acrius duobus.
His ſi quo careat miſella caſu,
Victuram negat eſſe ſe nec horam.
Eheu quam bene nunc, Papiriane,
Annæi faceret manus Sereni.

Gellia non jurat per ſacra myſtica Dindymenes, nec per bovem juvencæ Niliacæ, tandem per nullos deos, nec deas: at per uniones. Fovet hos ſinu, hos ſuaviatur. Hos appellat fratres, atque appellat ſorores, hos diligit vehementius duobus liberis. Si quo caſu infortunata privetur his, affirmat ſe non eſſe victuram, nec horam. Eheu, ô Papiriane, quam bene nunc faceret manus Annæi Sereni.

Sacra Dindymenes.] id eſt Cybeles ſic dictæ a Dindymo Phrygiæ monte ubi colebatur. Dicitur etiam Berecynthia mater, per cujus ſacra jurare ſolebant antiqui, epig. 43. lib. 4.

Jura per Berecynthios furores.

Niliacæ bovem.] hoc eſt, nec per Apim bovem, ſub cujus ſpecie Ægyptii colebant Oſirim, cui nupſit Iſis Ægyptiorum dea ex Io vacca. Sic Farnabius.

Annæi.] Annæum furem fuiſſe conjiciunt interpretes, qui utinam, inquit Poëta, Gelliæ uniones ſubduxiſſet, illa præ dolore moreretur digna quidem morte, quippe quæ uniones vehementius liberis, imo & diis ipſis amet.

Ad Domitianum, quem laudat, quod levioribus etiam Poëtis faveat. LXXXII.

DANTE tibi turba querulos, Auguſte, libellos,
Nos quoque qui domino carmina parva damus:
Poſſe deum rebus pariter, Muſiſque vacare,
Scimus, & hæc etiam ſerta placere tibi.
Fer vates, Auguſte, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæque ſumus.
Non quercus te ſola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex edera civica noſtra tibi.

O Auguſte, turba tibi offerente ſupplices libellos. nos etiam qui porrigimus domino leves verſus, novimus Deum poſſe ſimul dare operam negotiis & Muſis, atque has quoque coronas tibi gratas eſſe. O Auguſte, fave tuis Poetis: nos ſuave decus, nos tua prior cura, & deliciæ ſumus. Non quercus ſola tibi convenit, nec laurea Apollinis: & noſtra civica corona *fiat tibi ex edera.*

Dante tibi.] Per libello ſupplices principem adibat populus: queruli vero dicuntur libelli, per quos nempe conquerimur de infortunio vel injuria, atque auxilium petimus.

Poſſe deum.] Domitianum ſcil. poſſe & Muſis vacare, & terrarum orbem adminiſtrare.

Nos gloria dulcis.] hoc eſt, Poëſim amas.

Non quercus.] hoc eſt, non ſolæ coronæ ex quercu vel ex lauro te decent, ob ſervatos cives, & devictos hoſtes, ſed & coronæ ex edera quæ nobis Poëtis & civibus tuis conveniunt. Virgilius Auguſtum alloquens eclog. 8. ſic canit:

——— *atque hanc ſine tempora circum*
Inter victrices ederam tibi ſerpere lauros.

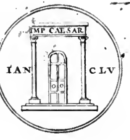
M. VAL.

VIII *Lib.* 21 *epigr.* 7 *verſ.*
Titana] Solem; cujus feſtinantem quadrigam præfert *Num.* Corinthiorum, in Aurelii aug. honorem percuſſus.

IX *Lib.* 18 *epigr.* 1 *verſ.*
Venerande] Æſculapium, vel ſolum, vel juxta Hygiam & Teleſphorum, *Numi* habent plurimi.

VIII *Lib.* 66 *epigr.* 11 *verſ.*
Pacificus] Quippe Iani templum clauſum pacis, ut apertum, belli index. Cernitur in *Num.* Auguſti Neroniſque.

IX *Lib.* 106 *epigr.* 8 *verſ.*
Paris] Cujus judicium, inter Poëtas adeo decantatum, occurrit in Ant. Pii *Num.* apud *Sponium & Morellium.*

Lib. 43 *epigr.* 2 *verſ.*
Cycnis] ſcilicet in morte canentibus; ſic Apollini ſacratis. Hic etenim cycno inſidet, in *Num.* Græcis.

IX *Lib.* 2 *epigr. verſ.*
Flavia decus gentis] Templum Veſpaſianorum, opus Domitiani, vides in *Num.* Titi.

IX *Lib.* 103 *epigr.* 4 *verſ.*
Poma tulit] Heſperidum; quem laborem Herculis præferunt Albini & Getæ *Num.* apud *Triſtanum.*

IX *Lib.* 103 *epigr.* 17 *verſ.*
Sarmatici] Sarmaticæ victoriæ teſtis eſt Domitiani *Num.* apud *Oyzelium*, 23 *Tab.* 11 *Num.* Quales ſunt & Commodi, M. Aurelii & Conſtantini Magni.

IX *Lib.* 103 *epigr.* 5 *verſ.*
Amazona] Menalippen reginam; cui vim infert Hercules, in Macrini *Num.* apud *Triſtanum*, *Petitumque.*

IX *Lib.* 103 *epigr.* 22 *verſ.*
Aſtra ſuis] Patri ac fratri; priorem conſecratum ac divum cerne in hoc *Num.*

IX *Lib.* 103 *epigr.* 8 *verſ.*
Cane] Hunc abducit vinctum Hercules, in Gordiani *Num.* apud *Triſtanum*; & in *Num.* Pii apud *Erizzum* & *Spanhemium.*

IX *Lib.* 44 *epigr.* 7 *verſ.*
Pellæi Tyranni] Alexandri Magni; cujus caput vel nudum vel diadematum vel ſpolio leonino veſtitum plurima præferunt *Numismata.*

IX *Lib.* 44 *epigr.* 1 *verſ.*
Sedens] Eodem prorſus modo, ſedens & cantharum tenens, cernitur Hercules in Crotoniat. *Num.* apud *Goltzium*, in *Sicil.*

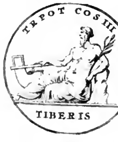
IX *Lib.* 103 *epigr.* 7 *verſ.*
Cervum] Quem conficit Hercules in Macrini & Maximiani *Numm.* apud *Triſtanum.*

IX *Lib.* 23 *epigr.* 14 *verſ.*
Equum] Maſſyli, Numidæ & Mauri optimi equites. unde Mauretania juxta equum, in Hadriani *Num.*

IX *Lib.* 103 *epigr.* 7 *verſ.*
Stymphalidas] Volucres haſce pellit Hercules in *Num.* Græc. apud *Patinum*, in *Theſaur.*

IX *Lib.* 7 *epigr.* 9 *verſ.*
Tibris] Qui ſæpius in Auguſtorum *Nummis* occurrit recumbens, ut Fluviorum fere omnes.

IX *Lib.* 103 *epig.* 4 *verſ.*
Libyn] Antæum, Terræ filium; quem luctando domat Hercules, in *Num.* Poſtumi, apud *Morellium.*

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER IX.

Martialis Torannio ſuo ſalutem.

AVE, mi Toranni, frater cariſſime. Epigramma quod extra ordinem paginarum eſt, ad Stertinium clariſſimum virum ſcripſimus, qui imaginem meam ponere in bibliotheca ſua voluit. De quo ſcribendum tibi putavi, ne ignorares, Avitus iſte quis vocaretur. Vale, & para hoſpitium.

INTERPRETATIO.

Ave, mi Toranni, frater dilectiſſime. Scripſimus ad Stertinium virum clariſſimum epigramma quod eſt extra ordinem paginarum, qui voluit collocare imaginem meam in ſua bibliotheca. De quo ſcribendum ad te exiſtimavi: ne ignorares, quis iſte Avitus nominaretur. Vale, atque adorna hoſpitium.

NOTÆ.

Epigramma.] ſequens nempe ſeparatum a reliquis, ita ut primum hujus libri ſit *de templo Flaviæ gentis*: Stertinium vero Avitum etiam nominat.

Imaginem meam.] Moris erat antiqui, doctorum virorum imagines in bibliothecis ponere. Cicero lib. 4. epiſt. ad Atticum epiſt. 9. Juvenalis ſat. 7.

Qui facit in parva ſublimia carmina cella
Ut dignus venias hederis, & imagine macra.

Alii hanc epiſtolam ſcribunt poſt ſequens epigramma, quod in MS. exemplari abeſt, quo uſus eſt Junius.

Ad Avitum
cujus ingenium laudat, ſuum vero deprimit. I.

NON te celabis ſublimi pectore vates,
Cui referet ſerus præmia digna cinis.
Hoc tibi ſub noſtra breve carmen imagine vivat,
Quam non obſcuris jungis, Avite, viris.

Non te occultabis Poëta ſublimi pectore, quem merita mercede donabit mors tarda. O Avite, breve hoc carmen tibi vivat ſub noſtra imagine, quam jungis præſtantibus viris.

Ille

Ille ego ſum nulli nugarum laude ſecundus:
Quem non miraris, ſed puto lector amas.
Majores majora ſonent: mihi parva locuto
Sufficit in veſtras ſæpe redire manus.

Ille ego ſum nulli ſecundus laude nugarum, quem non miraris, at, opinor, diligis, ô lector. Majores canant majora, ſatis eſt mihi canente parva, attrectari manibus veſtris.

Non te celabis.] Jam de Avito diximus lib. 1. epig. 17. Neſcio an hic idem fuerit. Utut eſt, Martialis imaginem in ſua bibliotheca collocaverat. Legunt alii,

Note, licet nolis ſublimi pectore vates.

Alii *late lucebis*, &c.

Cui referet.] Horatius lib. 2. epig 1.

Urit enim fulgore ſuo qui prægravat artes
Infra ſe poſitas: extinctus amabitur idem.

Ille ego.] Avitum rogat ut hæc quatuor carmina ſubſcribat imagini ejus, quam inter viros præclaros poſuerat in ſua bibliotheca.

De templo Flaviæ gentis. II.

DUM Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Auguſtus annis commodabit æſtates:
Dum grande famuli nomen aſſeret Rheni,
Germanicarum magna lux Kalendarum:
Tarpeïa ſummi ſaxa dum patris ſtabunt:
Dum voce ſupplex, dumque thure placabit
Matrona divæ dulce Juliæ numen:
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum Sole, & aſtris, cumque luce Romana.
Invicta quidquid condidit manus, cœlum eſt.

Dum Janus commodabit hyemes, Domitianus autumnos, Auguſtus æſtates; dum magnus dies Calendarum Germanicarum ſibi vendicabit ingens nomen Rheni ſubacti: dum ſaxa Tarpeïa ſummi Jovis manebunt: dum matrona voce ſupplex, & dum thure placabit ſuave Numen divæ Juliæ: ſummus honos Flaviæ familiæ durabit cum ſole & ſideribus, & cum gloria Romana. Quicquid ædificavit manus invicta, cœlum eſt.

Dum Janus hyemes.] Janus nomen impoſuit menſi Januario, qui pro hyeme; Domitianus Octobri, qui pro autumno: Auguſtus Auguſto, antea Sextili, qui pro æſtate ſumitur: hoc eſt, quandiu erunt illæ anni tempeſtates, tandiu gentis Flaviæ templum durabit. De quo Suetonius in Domitiano cap. 17.

Germanicarum.] hoc eſt primus dies Septembris, quem, & Octobrem ex appellationibus ſuis Germanicum, Domitianumque tranſnominavit Domitianus. Suetonius cap. 13. in Domitiano.

Tarpeia.] hoc eſt, dum durabit Capitolium.

Matrona divæ.] Juliam Titi nempe filiam perdite amavit Domitianus; teſte Suetonio in Domitiano cap. 22. quam mortuam ut deam coli juſſit. *Dulce numen.*] id eſt carum Domitiano, aut Romanis ipſis gratum atque optabile. Legunt alii,

Matrona dives dulce Julium Numen.

Prior lectio anteponenda videtur.

Altum decus.] hoc eſt, ſuperbum illud templum.

Cœlum eſt.] hoc eſt immortale, atque æternum ut cœlum.

III.

Ad

Ad Domitianum, de ejus ædificiis in honorem deorum. IV.

QUANTUM jam ſuperis, Cæſar, cœloque dediſti,
Si repetas, & ſi creditor eſſe velis;
Grandis in ætherio licet auctio fiat Olympo,
Coganturque dei vendere quidquid habent:
Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
Decidat tecum qua pater ipſe deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi ſolvere templis,
Quid pro Tarpeiæ frondis honore poteſt?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alciden, Phœbumque, pioſque Laconas:
Addita quid Latio Flavia templa polo?
Expectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt:
Nam tibi quod ſolvat, non habet arca Jovis.

O Cæſar, ſi repoſcas quantum jam donaſti diis & cœlo, & velis eſſe creditor: quamvis magna auctio fiat in Olympo æthereo, & ſuperi cogantur vendere omnia ſua bona: Atlas conturbabit, nec erit integra uncia, qua genitor deorum tranſigat tecum. Quid enim poteſt tibi reddere pro templis Capitolinis, quid pro gloria Tarpeiæ frondis? Quid uxor Jovis pro geminis delubris? Omitto Minervam: illa procurat tua negotia. Quid commemorem Herculem atque Apollinem, & pios Laconas: quid templa Flavia addita Latio polo? O Auguſte, oportet te exſpectare & ſuperſedere: nam arca Jovis non habet unde ſolvat tibi.

Auctio.] Quæ publica eſt venditio, in qua pretium ab emptoribus certatim augetur: hoc eſt, licet haſtæ ſubjiciantur bona deorum & dearum, & ſic publice vendantur, pecunia tamen inde collecta non ſufficit ut te creditorem dimittant.

Conturbabit Atlas.] Atlas, qui cœlum humeris geſtat, proſcribet cœlum, nec unciam ſeu duodecimam debitorum partem colliget: uncia pars eſt duodecima aſſis, qui pro integro debito accipitur. Conturbare ſignificat diſſipare. Farnabius interpretatur τὸ *conturbabit*, cedet foro. Bud. cœlum totum tibi decoquet.

Pro Capitolinis.] Capitolium incenſum reſtituit Domitianus.

Quid pro Tarpeia.] Vide epig. 54. lib. 4. in honorem Jovis Capitolini ludos inſtituit Domitianus, in quibus laureæ & coronæ quernæ dabantur. Suetonius in Domitiano cap. 5.

Quid pro culminibus.] Ex his verbis colligere eſt Junoni duo templa conſecraſſe Domitianum.

Pallada prætereo.] quam ſuperſtitioſe coluit, in cujus honorem quinquatria inſtituit. Suetonius in Domitiano.

Res agit.] hoc eſt, Numen eſt tibi familiare: cum tibi ſerviat Minerva, ab ea debitum exigere non oportet.

Quid loquar Alciden.] Herculi templum erexit: & Phœbi forte, ſic Caſtoris & Pollucis templum incendio abſumptum reſtituit. Suetonius in Domitiano cap. 5. *Plurima & ampliſſima incendio abſumpta reſtituit*, templa nempe. Laconas pios dixit, quod Caſtor & Pollux, Lacœnæ Ledæ filii alternatim vivant. De his ſupra.

Templa polo.] Quæ culmine cœlum tangere viderentur, epig. 35. infra, & epig. 51. lib. 10. Alii legunt *Latio foro*? quod juxta forum, ut aiunt, extructum eſſet Flaviæ gentis templum, de quo epig. 2. ſupra.

V.

V.

In Paullam infamem. VI.

NUBERE vis Priſco, non miror, Paulla: ſapiſti.
Ducere te non vult Priſcus: & ille ſapit.

O Paulla, cupis nubere Priſco; ſapis. Priſcus non vult ducere te: & ille ſapit.

Paulla.] De qua epig. 75. lib. 1. nubere volebat Priſco nobili ſane & diviti.

Ad Domitianum, quod mares caſtrari edicto prohibuiſſet, atque adulteria ſuſtuliſſet. VII.

TIBI ſumme Rheni domitor, & parens orbis,
Pudice princeps, gratias agunt urbes:
Populos habebunt: parere jam ſcelus non eſt.
Non puer avari ſectus arte mangonis
Virilitatis damna mœret ereptæ:
Nec quam ſuperbus computet ſtipem leno,
Dat proſtituto miſera mater infanti,
Qui nec cubili fuerat ante te quondam
Pudor, eſſe per te cœpit & lupanari.

O ſumme victor Rheni, & pater orbis, caſte princeps, urbes tibi agunt gratias: frequentabuntur. jam non eſt crimen gignere. Puer caſtratus arte mangonis avari non luget amplius jacturam ereptæ virilitatis: nec infortunata genitrix dat infanti proſtituto ſtipem, quam numeret leno arrogans. Tua opera cœpit eſſe verecundia in lupanari, quæ olim ante te non fuerat in toro nuptiali.

Pudice.] Quod adulteria prohibuiſſet.
Populos habebunt.] Infanda enim libido tuo edicto ſublata eſt.
Parere jam.] Quia non ſunt amplius adulteria. Vide ep g. 67. lib. 6.
Non puer.] Vide epig. 2. & 4. lib. 6.
Dat proſtituto.] Proſtituendos quippe infantes a matribus conducebant lenones.
Qui nec cubili.] hoc eſt, ſublatis adulteriis non ſolum pudica ſunt matrimonia, ſed & pudor eſt in lupanari, ubi jam non licet proſtituere pueros.

In Afrum ſuperbum. VIII.

DICERE de Libycis reduci tibi gentibus Afer
Continuis volui quinque diebus ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis, terque reverſo.
Jam ſatis eſt: non vis, Afer, avere: vale.

O Afer, quinque diebus conſecutis volui dicere ſalutem tibi reverſo ex Africa. Reſponſum eſt mihi reverſo bis & ter; non vacat, vel dormit. Jam ſufficit: O Afer, non vis avere: vale.

Non vis avere,] hoc eſt, ſi non vis ut tibi ſalutem dicam, vale, hoc eſt, morere, epig. 67. lib. 5.

Ad Domitianum quod infantes proſtitui vetuerit. IX.

TANQUAM parva foret ſexus injuria noſtri,
Fœdandos populo proſtituiſſe mares:
Jam cunæ lenonis erant, ut ab ubere raptus,
Sordida vagitu poſceret æra puer.
Immatura dabant infandas corpora pœnas.
Non tulit Auſonius talia monſtra pater:
Idem qui teneris nuper ſuccurrit ephebis,
Ne faceret ſteriles ſæva libido viros.
Dilexere prius pueri, juveneſque ſeneſque:
At nunc infantes te quoque, Cæſar, amant.

Quaſi eſſet parva injuria ſexus noſtri, proſtituere populo mares contaminandos: jam cunabula pertinebant ad lenonem, ut puer ereptus ab ubere peteret turpem pecuniam ſuo *vagitu. Corpora immatura luebant pœnas infandas. Pater Italiæ non paſſus eſt talia portenta: idem qui nuper ſubvenit delicatis pueris, ne crudelis libido faceret ſteriles viros. Pueri, juvenes amaverunt te antea; ſed nunc, ô Cæſar, infantes etiam diligunt te.*

Tanquam parva.] hujus epigrammatis idem eſt argumentum ac epig. 6. ſupra.
Jam cunæ.] Alii *curæ.*

Auſonius pater.] Domitianus.
Succurrit ephebis.] Ne caſtrarentur: ſupra epig. 6. & epig. 2. lib. 6.

Ad Bithynicum captatorem. X.

NIL tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
Annua, ſi memini, millia ſena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli:
Annua legavit millia ſena tibi.

O Bithynice, Fabius nihil tibi legavit, cui tu donabas ſex millia annua, ſi memini. Ille nulli donavit plus: O Bithynice, noli conqueri: tibi legavit ſex millia annua.

Annua legavit.] Quæ tu quotannis ſolebas illi donare, ut tibi eum conciliares: nam deinceps nihil donabis.

In Cantharum paraſitum. XI.

COENES, Canthare, cum foris libenter;
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & gulosus eſſe.

O Canthare, cum libenter cœnes foris: vociferaris, & obtrectas, & minaris. Suademus exuas mentem ferocem: nequis eſſe liber, atque helluo.

Liber non potes] Etenim paraſitus debet iis, a quibus invitatur, blandiri. Lib. 2. epig. 53.

Liber eris, cœnare foris, ſi, Maxime, nolis.

De Earino Domitiani puero, cujus nomen delicatum molliori verſu celebraret, niſi contumaces ſyllabæ repugnarent. XII.

NOMEN cum violis, roſiſque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni,
Hyblam quod ſapit, Atticoſque flores,
Quod nidos olet alitis ſuperbæ:
Nomen nectare dulcius beato:
Quo mallet Cybeles puer vocari,
Et qui pocula temperat tonanti:
Quod ſi Parrhaſia ſones in aula,
Reſpondent Veneres, Cupidineſque.
Nomen nobile, molle, delicatum
Verſu dicere non rudi volebam:
Sed tu ſyllaba contumax repugnas.
Dicunt Earinon tamen Poëtæ,
Sed Græci, quibus eſt nihil negatum,
Et quos ἄρες ἄρες decet ſonare:
Nobis non licet eſſe tam diſertis,
Qui Muſas colimus ſeveriores.

O Nomen natum cum violis & roſis, quo denominatur optima pars anni, quod redolet Hyblam & flores Atticos, quod olet nidos avis ſuperbæ: O nomen ſuavius felici nectare, quo appellari mallet puer Cybeles, & qui miſceς pocula Jovi: quod ſi loquaris in aulâ Palatina, Gratiæ, & Cupidines reſpondent: volebam celebrare tenero carmine nomen clarum, tenerum, delicatum: at tu, ô ſyllaba contumax, adverſaris. Nihilominus Poetæ dicunt Earinon, at Græci, quibus conceſſum eſt quidlibet, & quibus convenit dicere ἄρες ἄρες: non eſt conceſſum nobis eſſe tam eloquentibus, qui veneramur Muſas ſeveriores.

De Earino.] ἔαρ Latine ver; Earinus ergo vernus eſt, cujus tres primæ ſyllabæ breves non poſſunt ingredi tenerum verſum.

Pars optima.] Ver enim pulcherrima eſt anni tempeſtas, qua nempe violæ & roſæ, atque omne florum genus naſcitur.

Hyblam.] Montem Siciliæ, ubi multi flores, unde melle abundat.

Atticoſque flores.] Quos delibant apes in Hymeto Atticæ monte.

Alitis ſuperbæ.] hoc eſt, Phœnicis. Vide epig. 55. lib. 6. & epig. 86.

Cybeles puer.] Atys nempe, de quo lib. 2. epig. 86.

Et qui pocula.] Ganymedes ſcilicet.

Reſpondent.] hoc eſt, cum tu loqueris, omnis ſuavitas atque elegantia fluit ab ore tuo.

Earinon tamen.] Cujus primam brevem producunt Græci Poetæ.

ἄρες ἄρες.] hoc eſt, ô Mars, ô Mars, Homer. Iliad. ε in primo pede producit primam, in ſecundo corripit.

Nobis non licet.] Eadem licentia uti nobis Poetis Latinis non licet.

De eodem. XIII.

SI daret autumnus mihi nomen, ὀπωρινὸς eſſem:
Horrida ſi brumæ ſidera, χειμερινός.
Dictus ab æſtivo θερινὸς tibi menſe vocarer.
Tempora cui nomen verna dedere, quis eſt?

Si ducerem nomen ab autumno, autumnalis eſſem; ſi ab horridis aſtris hyemis, hibernus. Denominatus ab æſtivo menſe appellarer a te æſtivus. Quis eſt, qui nomen duxit a verno tempore?

Tibi menſe.] Alii legunt *mihi*, minus bene: idem eſt argumentum ac præcedentis epigrammatis.

Quis eſt.] ἐαρινὸς nimirum, hoc eſt, vernus.

De eodem. XIV.

NOMEN habes, teneri quod tempora nuncupat anni,
Cum breve Cecropiæ ver populantur apes.
Nomen, Acidalia meruit quod arundine pingi,
Quod Cytherea ſua ſcribere gaudet acu.
Nomen, Erythræis quod litera facta lapillis,
Gemma quod Heliadum pollice trita notet.
Quod penna ſcribente grues ad ſidera tollant,
Quod decet in ſola Cæſaris eſſe domo.

Tibi nomen eſt, quod denominat tempora anni teneri, cum apes Atticæ depaſcunt caducos flores *veris. Nomen quod meruit pingi calamo Veneris, quod ſcribere ſua acu lætatur Venus. Nomen quod ſignet litera compoſita gemmis, & ſuccinum attrectatum manibus Heliadum. Quod penna ſcribente attollant grues ad aſtra, quod dignum eſt exiſtere in ſolis ædibus Cæſaris.*

Nomen habes.] V de duo præcedentia epigrammata: Earini nomen a vere deductum eſt.

Cum breve.] hoc eſt, flores veris, qui breviter marceſcunt, epig. 46. lib. 2. idem dixit.

Acidalia meruit.] Venus Acidalia dicta eſt epig. 13. lib. 6. quæ cum veri præſideat flores variis coloribus pingere fertur.

Nomen Erythræis.] Uniones, & margaritas intellige, quæ in Erythræo ſeu rubro mari reperiuntur, epig. 38. lib. 5.

Gemma quod Heliadum.] Succinum intellige, quod tritum manibus ſuaviter olet, epig. 59. lib. 4. egimus de ſororibus Phaëtontis, ſeu Heliadibus.

Flentibus Heliadum ramis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram.

Quod penna ſcribente.] Grues, inquiunt interpretes, gregatim volando literam Y efficiunt, quæ affinitatem habet cum latina litera V veris ſcil. prima litera. Vide epig. 75. lib. 13. Alii forte melius legunt, *penna ſtridente*, ſuo enim adventu veris quoque adventum nunciant, & celebrant grues, atque ita Earini nomen a vere deductum videntur pariter celebrare. Judicet lector.

In fictos amicos. XV.

HUNC, quem cœna tibi, quem menſa paravit amicum,
Eſſe putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprum amat, & mulos, & ſumen, & oſtrea; non te.
Tam bene ſi cœnem, noſter amicus erit.

An *credis eſſe pectus fidæ amicitiæ hunc, quem amicum cœna, quem tibi conciliavit menſa? diligit aprum, & mulos, & ſumen, atque oſtrea; non te. Si tam laute cœnem, noſter erit amicus.*

Hunc quem.] Imo guloſus non amicus eſt. *Erit*, alii *eris*.

De Chloë quæ ſeptem maritos extulerat. XVI.

INSCRIPSIT tumulo ſeptem celebrata virorum,
Se feciſſe Chloë: quid pote ſimplicius?

Famoſa Chloë inſcripſit ſepulchro ſeptem maritorum, ſe feciſſe: quid poteſt apertius?

Celebrata.] Solennia buſta intelligit Domitius, ſed ſine epithetum eſt quod refertur ad Chloën: hoc eſt famoſa Chloë, unde alii legunt *ſcelerata*: hæc nempe erat inſcriptio tumuli. *Chloë fecit.* epitaphium nempe, vel tumulum ſeptem maritis, quos ab ea ſublatos veneno intelligit Poëta.

De coma Earini oblata Æſculapio. XVII.

CONSILIUM formæ ſpeculum, dulceſque capillos
Pergameo poſuit dona ſacrata Deo,
Ille puer tanto domino gratiſſimus aula,
Nomine qui ſignat tempora verna ſuo.
Felix, quæ tali cenſetur munere tellus,
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

Ille puer in *palatio jucundiſſimus tanto domino, qui notat verna tempora ſuo nomine, obtulit Deo Pergameo munera ſacra, ſpeculum conſilium pulchritudinis, & ſuavem cæſariem. O beatum ſolum quod decoratur tali dono, nec mallet habere capillos Ganymedis.*

Conſilium formæ.] Earinus Domitiani puer, de quo ſupra, detonſam ſuam comam pro antiquorum more miſit Æſculapio Deo patrio; nam Pergameus erat Earinus. Lege Papinium lib. 3. Sylvarum in Sylva quæ inſcribitur *Coma Earini*: Pergamus vero urbs fuit Phrygiæ, ubi colebatur Æſculapius. Speculum autem conſilium formæ dicitur, quod conſulatur ad ornandam formam.

Domino gratiſſimus.] hoc eſt, quem Domitianus amabat præ cæteris omnibus pueris ſui palatii. Legunt alii *ille puer tota.* Alii,

Ille puer tantæ domino gratiſſimus aula.
quæ lectio non contemnenda videtur.

Nomine qui.] Earinus enim a vere nomen duxit.

Ad Æſculapium de eadem Earini coma. XVIII.

LATONÆ venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras penſa, breveſque colos:
Hos tibi laudatos dominorum voce capillos
Ille tuus Latia miſit ab urbe puer.
Addidit & nitidum ſacratis crinibus orbem,
Quo felix facies judice tota fuit.
Tu juvenile decus ſerva, ne pulchrior ille
In longa fuerit, quam breviore coma.

O colende nepos Latonæ, qui lenibus herbis moraris ſtamina Parcarum, & breves colos: tuus ille puer ab urbe Roma miſit ad te comam commendatam voce dominorum. Adjunxit quoque ſacris capillis ſplendidum orbem, quo arbitro totus vultus fuit venuſtus. Tu conſerva ipſi venuſtatem juventutis, ne ille formoſior fuerit in longa cæſarie, quam in breviore.

Latonæ venerande.] Latona peperit Apollinem, ex quo & Coronide Nympha natus eſt Æſculapius medicinæ inventor.

Parcarum exoras.] Ab Æſculapio enim Hippolytum vitæ reſtitutum fabulantur Poetæ: de Parcis quæ hominum fata moderantur jam ſæpius dictum.

Ille tuus.] Earinus quippe Pergameus erat, epig. præcedenti.

Addidit & nitidum.] Speculum, quod conſilium formæ vocavit ſuperiori epig. judicem appellat & quidem incorruptum; nam acceptam formæ ſpeciem ſincere reddit.

Tu juvenile.] hoc eſt, ô Æſculapi fac ut Earinus tam formoſus ſit tonſus, quam fuerit antea intonſus.

Ad Cæſarem Domitianum a quo aquæ Martiæ venam petit ad irrigandam domum. XIX.

EST mihi, ſitque precor longum te præſide, Cæſar,
Rus minimum: parvi ſunt & in urbe Lares.
Sed de valle brevi, quas det ſitientibus hortis,
Curva laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo ſe rore foveri,
Cum mihi vicino Martia fonte ſonet.
Quam dederis noſtris, Auguſte, Penatibus undam,
Caſta'is hæc nobis, aut Jovis imber erit.

O Cæſar, eſt mihi villa minima, & opto ut ſit, te diu imperante; ſunt etiam in urbe exiguæ ædes. At curva antlia effert ex valle brevi aquas magno labore, quibus irriget hortos aridos. Ædes aridæ expoſtulant nullo ſe rore irrigari, cum aqua *Martia mihi obſtrepat vicino fonte. O Auguſte, quam aquam conceſſeris noſtris ædibus, exiſtimabo hanc Caſtaliam, aut pluviam Jovis.*

Eſt mihi.] De ſuburbano Martialis prædio jam dictum eſt, epig. 61. lib. 8.
Curva laboratas.] Antlia erat machina, qua magno labore aquæ hauriebantur; a verbo *ἀντλέω* haurio, alii *cura.*
Martia.] De qua egimus lib. 6. epig. 42.
Caſtalis hæc nobis.] hoc eſt, illa aqua æque mihi grata erit, ac ſi e fonte Muſarum aut ab ipſo Jove daretur; imbrem aureum, in quem converſus fuit Jupiter cum adiit Danaën, forte intelligit. De aqua Caſtalia epig. 21. lib. 7.

In Sabellum paraſitum. XX.

LAUDAS balnea verſibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

O Sabelle, trecentis carminibus celebras balnea Pontici cœnantis laute. O Sabelle, cupis cœnare, non lavari.

Laudas balnea.] Non quod illa probabat, ſed quod cœnam captabat, epig. 14. lib. 2.

Ad Domitianum de templo Flaviæ gentis condito eo in loco ubi natus eſt. XXI.

HÆc quæ tota patet, tegiturque & marmore, & auro,
Infantis domini conſcia terra fuit.
Felix quæ tantis ſonuit vagitibus, & quæ
Vidit reptantes, ſuſtinuitque manus.
Hic ſteterat veneranda domus, quæ præſtitit orbi,
Quod Rhodos, aſtrifero quod pia Creta polo.
Cretenſes texere Jovem crepitantibus armis,
Semiviri poterant qualia ferre Phryges.

Hæc tellus quæ facilis aditu tota tegitur & marmore, & auro, fuit conſcia domini infantis. Beata quæ ſonuit tantis vagitibus, & quæ ſpectavit & fulſit manus reptantes. Hic venerabiles ædes ſteterant, quæ dederunt mundo, quod Rhodos, & quod pia Creta cælo ſtellifero. Cretenſes tutati ſunt Jovem armis crepitantibus, qualia portare valebant ſemiviri Phryges.

At te protexit ſuperûm pater, & tibi, Cæſar,
Pro jaculo & parma, fulmen & Ægis erat.

Sed, ô Cæſar, genitor deorum defendit te, atque habebat fulmen, & Ægida pro telo & ſcuto.

Hæc quæ tota patet.] Illic enim conditum eſt templum Flaviæ gentis marmoreum atque inauratum, quod poſſunt omnes adire.

Infantis domini.] hic locus naſcentem Domitianum excepit.

Qua præſtitit.] Domitianum Deum, ut Rhodus Neptunum, & Creta Jovem quem aluit, quamobrem pia dicitur epig. 1. lib. 4.

Cretenſes.] Alii *Curetes.* Jovem clam ſubductum Saturno aluerunt in Creta inſula. Hanc fabulam lege apud Natalem Comitem lib. 9. cap. 7. & Lucretium lib. 2. ubi de Curetibus ſic loquitur:

——— *qui Jovis illum*
Vagitum in Creta quondam occultaſſe feruntur,
Cum pueri circum puerum pernice chorea
Armati in numerum pulſarunt æribus æra.

Semiviri.] Corybantes ſeu Curetes Cybeles comites caſtrati ex Phrygia orti, epig. 71. lib. 1. & epig. 50. lib 3.

At te protexit.] Vitelliano bello delitefcentem in Capitolio. Suetonius in Domitiano. De Ægide dictum epig. 1. lib. 7.

Ad Auctum

de puero quem dato agro emerat Artemidorus. XXII.

ARTEMIDORUS habet puerum, ſed vendidit agrum:
Agrum pro puero Calliodorus habet.
Dic, uter ex iſtis melius rem geſſerit, Aucte?
Artemidorus amat, Calliodorus arat.

Artemidoro puer eſt: at vendidit agrum: Calliodoro ager eſt pro puero. Dic, Aucte, uter ex iſtis melius conſuluerit ſuis rebus? Artemidorus amat, Calliodorus arat.

Ad Paſtorem, ſe divitias expetere ut donare, atque ædificare poſſit. XXIII.

CREDIS ob hoc me, Paſtor, opes, fortaſſe rogare,
Propter quod vulgus, craſſaque turba rogat:
Ut Setina meos conſumat gleba ligones,
Et ſonet innumera compede Tuſcus ager:
Ut Mauri Libycis centum ſtent dentibus orbes,
Et crepet in noſtris aurea lamna toris:
Nec labris niſi magna meis cryſtalla terantur,
Et faciant nigras noſtra Falerna nives:
Ut Canuſinatus noſtro Syrus aſſere ſudet,
Et mea ſit culto ſella cliente frequens:
Æſtuet ut noſtro madidus conviva miniſtro,
Quem permutatum nec Ganymede velim:

O Paſtor, putas forte me petere divitias ea de cauſſa propter quam vulgus & craſſa turba petit: ut vites Setina conſumant ligones meos, & Tuſci agri ſtrepant multis compedibus: ut menſæ ex Mauritania ſuſtentur centum dentibus eburneis, & aurea lamina ſonet in noſtris lectis: nec terantur meis labris niſi ingentia cryſtalla, & noſtra Falerna infuſcent nives: ut Syrus Canuſinatus ſudet ſub noſtra lectica; & mea ſella ſtipetur multis clientibus ornatis: ut ebrius conviva ardeat noſtrum famulum, quem nec permutatum velim Ganymede:

Ut

Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
Et Maſſyleum virga gubernet equum.
Eſt nihil ex iſtis: ſuperos, ac ſidera teſtor.
Ergo quid? ut donem, Paſtor, & ædificem.

ut mula luto aſperſa mihi inquinet purpureas lacernas, & virga regat equum Maſſyleum. Nihil opto ex his: teſtes adhibeo deos & aſtra: quid igitur? O Paſtor, ut donem & ædificem.

Paſtor.] Forte is eſt cujus mentionem facit Plinius junior epiſt. 18. lib. 1.

Propter quod.] Ad luxum nempe & voluptates, plerique optant divitias.

Ut Setina.] Setia civitas Latii, ubi optimum vinum, epig. 64. lib. 4.

Innumera compede.] hoc eſt ut innumeri ſervi compedibus vincti opus faciant in meis Etruriæ agris.

Ut Mauri Libycis.] hoc eſt menſæ allatæ ex Mauritania impoſitæ dentibus Libycis, id eſt dentibus eburneis elephantorum, quibus abundat Libya, epig. 43. lib. 2.

Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes.

τὸ centum forte refertur ad *orbes.*

Et crepet in.] Aurea nempe bractea lecti quibus accumbebant, ornabantur, epig. 33. lib. 8.

Cryſtalla.] Quia apud Romanos ſummo erant in pretio.

Et faciant nigras.] Quia Falernum eſt nigrum, epig. 65. lib. 5.

Ut Canuſinatus.] hoc eſt, ut ſervi ex Syria miſſi veſtibus induti ex lana Canuſina confectis, de qua epig. 127. & 129. lib. 14.

Sudent ſub aſſere.] id eſt, ſub lecticæ ligno prominenti, cui ſervi humeros ſubjiciunt: Canuſium vero Apulorum Dauniorum oppidum.

Tyrias mihi.] Ut mihi mula vecto veſtes purpureæ inquinentur.

Et Maſſyleum.] Maſſyli ſeu Numidæ virga non trænis regunt equos. Virgilius lib. 4. Æneid. Lucanus lib. 4.

Et gens quæ nudo reſidens Maſſylia tergo
Ora levi flectit frænorum neſcia virga, &c.

Ad Carum victorem in ludis celebratis in honorem Minervæ. XXIV.

O Cui virgineo flaveſcere contigit auro,
Dic ubi Palladium ſit tibi, Care, decus?
Adſpicis en domini fulgentes marmore vultus,
Venit ad has ultro noſtra corona comas.
Albanæ livere poteſt pia quercus olivæ,
Cinxerit invictum quod prior illa caput.

O Care, cui contigit flaveſcere auro virgineo, dic ubi poſuerit ornamentum Palladis? Vides en faciem Domini ſplendentem marmore, noſtra corona ſponte acceſſit ad hos capillos. Pia quercus poteſt invidere Albanæ olivæ, quod illa potior circumdederit invictum caput.

O cui.] Quærit a Caro ſuo amico, ubinam poſuerit auream coronam, qua donatus fuerat in ludis celebratis in honorem Minervæ, epig. 54. lib. 4. unde aurum virgineum dicitur, quaſi ab ipſa virgine Minerva donatum.

Adſpicis en.] Reſpondet Carus marmoreæ Domitiani ſtatuæ ſe impoſuiſſe ſuam coronam.

Albanæ livere.] Subjungit Martialis: querna corona quam ſolet ferre Imperator, epig. 82. lib. 8. poterit invidere huic olivæ Albanæ, hoc eſt coronæ aureæ factæ in ſimilitudinem foliorum olivæ, quam tu, ô Care, in Albano monte, ubi celebrabantur Quinquatria, reportaſti, & qua coronaſti ſtatuam Cæſaris: pia autem quercus dicitur, quod Jovi dicata ſit.

Ad eundem de ſtatua marmorea Domitiani. XXV.

QUIS Pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies, hæc ſunt Jovis ora ſereni:
Sic tonat ille Deus, cum ſine nube tonat.
Non ſolam tribuit Pallas tibi, Care, coronam,
Effigiem domini, quam colis, illa dedit.

Quis Romano marmore ſuperavit ebur Phidiacum imitatus ſimulachro vultus Palatinos: hæc eſt facies mundi, hæc ſunt ora Jovis placidi: ſic ille Deus tonat, cum tonat ſerenus. O Care, non tantum Minerva tibi conceſſit coronam, illa donavit quoque *imaginem domini, quam venerans.*

Pallatinos vultus] hoc eſt, quis ſtatuarius Domitiani formam tam bene expreſſit ut ipſum Phidiam cœlando ebore præſtantem, de quo epig 13. lib. 6. ſuperaverit.

Hæc mundi] hoc eſt illa imago marmore expreſſa nitet ut facies mundi, ſeu Sol meo judicio.

Cum ſine nube tonat.] hoc eſt, ſine ira, quæ frontis ſerenitatem turbet.

Non ſolam.] Minerva dedit coronam, de qua epig. præced. ſed & hanc Domitiani ſtatuam, cujus mirum artificium nulli poteſt niſi ipſi tribui.

In Afrum qui puerum ſuum a convivis adſpici ægre ferebat. XXVI.

DANTEM vina tuum quoties adſpeximus Hylum,
Lumine nos, Afer, turbidiore notas.
Quid rogo? quod ſcelus eſt mollem ſpectare miniſtrum?
Adſpicimus Solem, ſidera, templa, deos:
Avertam vultus, tanquam mihi pocula Gorgon
Porrigat, atque oculos, oraque noſtra tegam?
Trux erat Alcides: ſed Hylam ſpectare licebat.
Ludere Mercurio cum Ganymede licet.
Si non vis teneros ſpectet conviva miniſtros:
Phineas invites, Afer, & Oedipodas.

O Afer, quoties intuiti ſumus Hylum tuum miniſtrantem vina, conjicis in nos torvos oculos. Quid quæſo? Quod crimen eſt intueri tenerum famulum? intuemur Solem, aſtra, templa, numina: an *avertam faciem, quaſi Meduſa mihi miniſtret pocula, & velabo oculos, atque os? Hercules erat atrox: at fas erat aſpicere Hylam. Conceſſum eſt Mercurio jocari cum Ganymede. Si non vis,* ut *conviva intueatur molles famulos, ô Afer, invites Phineas, atque Oedipodas.*

Avertam vultus.] hoc per ironiam dicit Poëta. Vide epig. 98 lib. 10.

Gorgon] hoc eſt Meduſa, quæ aſpectu ſuo homines in lapides convertebat, cujus hiſtoria ſatis nota.

Sed Hylam.] Herculis puerum de quo egimus epig. 41. lib. 5.

Cum Ganymede.] Jovis puero.

Phineas.] Accuſativus eſt Græcus: Phineus duas uxores duxit, ſecundæ ſuaſu ſuſceptos ex priore liberos excæcavit, quam ob cauſſam & ipſe a diis excæcatus eſt. OEdipi vero hiſtoria nota eſt ex Euripide in Phœniſſis, qui cognitis ſuis ſceleribus ſibi ipſe oculos effodit. Senſus eſt, O Afer, invites cæcos.

De

De Nerva egregio Poëta. XXVII.

AUDET facundo qui carmina mittere Nervæ,
Pallia donavit Glaucina, Coſme, tibi.
Pæſtano violas, & cana liguſtra colono,
Hyblæis apibus Corſica mella dabit.
Sed tamen & parvæ nonnulla eſt gratia Muſæ:
Appetitur poſito vilis oliva lupo.
Nec tibi ſit mirum, modici quod conſcia vatis
Judicium metuat noſtra Thalia tuum.
Ipſe tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
Laſcivum juvenis cum tibi luſit opus.

Qui audet mittere verſus diſerto Nervæ, ô Coſme, tibi dedit pallia Glaucina. Donabit violas, atque alba liguſtra colono Pæſtano & mella Corſica Hyblæis apibus. Sed nihilominus tenues verſus placent aliquo modo: vilis oliva appetitur lupo appoſito. Nec mireris quod noſtra Thalia conſcia Poëta mediocris timeat judicium tuum. Ipſe quoque Nero fertur veritus tuas aures, cum juvenis tibi recitavit opus laſcivum.

Nerva.] Cujus verſus jam laudavit epig. 70. lib. 8. & Plinius junior epiſt. 3. lib. 5.
Pallia Glaucina.] Glauci coloris veſtes, quæ viles habebantur, mittit Coſmo purpureas habenti. Neſcio an hic ſit Coſmus de quo lib. 1. epig. 88. & lib. 4. epig. 53.
Pæſtano.] Ager Pæſtanus omni florum genere abundavit, epig. 38 lib. 5.
Corſica mella.] Amari nempe ſaporis, de Hybla. Epig. 87. lib. 7.
Poſito lupo.] Piſce delicato. *Vilis*, alii *jugis*.
Nec tibi.] Nervam alloquitur, cujus aurem cenſoriam timebat ipſe Nero, epig. 70. lib. 8.

XXVIII.

Epitaphium Latini excellentis mimi. XXIX.

DULCE decus ſcenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego ſum, plauſus, deliciæque tuæ:
Qui ſpectatorem potui feciſſe Catonem,
Solvere qui Curios, Fabricioſque graves,
Sed nihil a noſtro ſumſit mea vita theatro:
Et ſola tantum ſcenicus arte feror:
Nec poteram gratus domino ſine moribus eſſe:
Interius mentes ſuſpicit ille deus.
Vos me laurigeri paraſitum dicite Phœbi,
Roma ſui famulum dum ſciat eſſe Jovis.

Ille ego ſum Latinus, ſuavis ornamentum ſcenæ, fama ludorum, plauſus, & tua voluptas: qui potuiſſem allicere Catonem ad ſpectacula, & recreare Curios atque auſteros Fabricios. At mores mei nihil acceperunt a theatro; & mimus dicor ſola tantum arte: nec poteram placere domino ſine moribus caſtis: ille deus penitius intuetur mentes. Vos vocate me paraſitum laurigeri Phœbi, dum Roma teneat me eſſe ſervum ſui Jovis.

Latinus.] Temporibus Domitiani mimus celebris, epig. 5. lib. 1.
Feciſſe Catonem.] Virum nempe omnium graviſſimum lib. 1. epig. 3.
Solvere qui.] hoc eſt, riſum excitare Curiis & Fabriciis viris graviſſimis, de quibus Livius, & paſſim alii.
Sed nihil.] hoc eſt, geſtu quidem laſcivus fui, at moribus probus, ſic Martialis de ſe ipſo, epig. 5. lib. 1.
Laſciva eſt nobis pagina, vita proba eſt.

Et

E ſola arte.] Moribus enim probus ſum.
Ille deus.] Domitianus.
Paraſitum dicite Phœbi.] Turnebus lib. 21. cap. 24. mimi & hiſtriones dicti ſunt paraſiti Apollinis: aliquando paraſitos Apollinis interpretatur Verrius mimos ſecundarum partium, quod ludis Apollinaribus in mimis fere eſſent paraſiti illarum partium actores, &c.
Roma ſus.] hoc eſt, dum ſciat Roma me exercuiſſe artem ſcenicam propter Domitianum deum, non autem propter alios.

Epitaphium Philænis vetulæ. XXX.

SECULA Neſtoreæ permenſa, Philæni, ſenectæ,
Rapta es ad infernas tam cito Ditis aquas?
Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
Tempora: major erat menſibus illa tribus.
Heu quæ lingua ſilet! non illam mille catastæ
Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:
Nec matutini cirrata caterva magiſtri,
Nec quæ Strymonio de grege ripa ſonat.
Quæ nunc Theſſalico Lunam deducere rhombo,
Quæ ſciet hos illos vendere lena toros?
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arena,
Ne tua non poſſint eruere oſſa canes.

O Philæni, permenſa ſecula ſenectutis Neſtoreæ tam velociter rapta es ad undas Stygias Plutonis? Nondum numerabas longos annos Sibyllæ Euboicæ: illa major erat tribus menſibus. Heu quæ lingua tacet! mille cataſtæ non ſuperabant illam, nec turba quæ diligit Serapin: nec caterva criſpa matutini magiſtri, nec ripa quæ reboat clangoribus *greges Strymonis. Quæ* ſaga *nunc ſciet rhombo Theſſalico deripere Lunam, quæ lena vendere hos & illos toros? Experiaris terram levem, & tegaris molli arena, ut canes valeant effodere tua oſſa.*

Neſtoreæ permenſa.] hoc eſt quæ attigiſti annos Neſtoreos, qui nonaginta annos vixit, ut diximus alibi: de Philæni vero, epig. 66. lib. 7.
Tam cito.] hoc eſt, tam mature: per ironiam hoc dicit Poëta.
Euboicæ Sibyllæ.] hoc eſt Cumanæ, de qua Virgilius ecloga 4. quæ a Phœbo impetrarat, ut tot annos viveret, quot arenarum corpuſcula manu capere poſſet. Ovidius 14. Met.
Major erat.] Fingit Poëta tribus tantum menſibus minus Sibylla vixiſſe hanc vetulam.
Lingua ſilet.] loquaciſſimam fuiſſe oſtendit. Alii *ſiles*.
Mille cataſtæ.] De cataſta lignea machina, epig. 29. lib. 6. ubi ſervi natura ſua loquaciſſimi venales exponebantur.
Turba Serapin.] Deum Ægyptiorum, cujus ſolemnia feſta celebrabant Ægyptii magnis clamoribus. Strabo lib. 17.
Nec matutini.] hoc eſt nec pueri, qui ſummo mane magiſtrum adibant. Juvenalis ſat. 7. alloquens magiſtrum:

Dummodo non pereat mediæ quod noctis ab hora
Sediſti, qua nemo faber, qua nemo ſedebat,
Qui docet obliquo lanam deducere ferro,
&c.

Strymonio de grege.] Strymon fluvius eſt Thraciæ, ad quem multæ ſunt grues, Virgilius 1. Georg.

Strymoniæque grues:

quæ gregatim vivere ſolent.
Theſſalico.] Theſſalia olim veneficiis atque incantationibus fuit famoſa. *Rhombus* turbo erat, quem in orbem agebant veneficæ. Theocritus in Pharmaceutria, Horatius epod. ode 17.

Citumque parce vocibus tandem ſacris,
Citumque retro ſolve, ſolve turbinem.

& noſter Poëta lib. 12. epig. 57.
Lena.] Amorum eſt conciliatrix.
Sit tibi.] De hac bene precandi mortuis formula dictum epig. 89. lib. 1. quam in diram imprecationem vertit.

De

De Antiſtio Ruſtico, cujus mortem & lacrymas uxoris ejus deſcribit. XXXI.

CAPPADOCUM ſævis Antiſtius occidit oris
Ruſticus: ô triſti crimine terra nocens!
Rettulit oſſa ſinu cari Nigrina mariti,
Et queſta eſt longas non ſatis eſſe vias:
Cumque daret ſanctam tumulis, quibus invidet, urnam,
Viſa ſibi eſt rapto bis viduata viro.

Antiſtius Ruſticus interiit crudelibus regionibus Cappadocum: O tellus rea diri ſceleris! Nigrina ſinu reportavit oſſa dilecti conjugis, & dixit iter non eſſe ſatis longum: & cum condere ſanctam urnam ſepulchris, quibus invidet, ſibi viſa eſt bis orbata rapto conjuge.

Cappadocum.] Impiam Cappadocum terram dixit, epig. 85. lib. 6.

Et queſta eſt.] Quamvis ex Cappadocia longum eſſet iter Romam, tamen quia illic mariti reliquias tumulo condere debebat Nigrina, cupiebat etiam longius eſſe, ne tam cito reliquias, quas ſinu fovebat, deponeret.

Quibus invidet.] Utpote qui condunt ſuos amores.

Bis viduata.] Primo cum occidit maritus, & rurſus cum ejus oſſa condere coacta eſt.

De Vibii voto. XXXII.

DUM comes Arctois hæreret Cæſaris armis
Vibius, hanc Marti pro duce vovit avem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poſcebat jam ſibi vota deus.
Ipſe ſuas anſer lætus properavit ad aras,
Et cecidit ſanctis hoſtia parva focis.
Octo vides patulo pendere numiſmata roſtro
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non ſanguine, cæſa
Victima, jam ferro non opus eſſe docet.

Dum Vibius comitaretur arma Sarmatica Cæſaris, pro Imperatore vovit Marti hanc avem. Luna nondum abſolverat octo orbes, jam deus Mars petebat vota ſibi debita. Ipſe anſer hilaris feſtinavit ad ſua altaria, atque exigua victima cecidit ſanctis focis. An cernis octo nummos pendere ex patenti roſtro alitis? hi nuper erant conditi præcordiis. Immolata victima, quæ pro te litat argento, non ſanguine, demonſtrat jam non eſſe opus ferro.

Dum comes Arctois.] De expeditione Sarmatiæ, quæ eſt ad Septentrionem, jam ſæpius dictum. Vide epig. 5. lib. 7. Vibii mentionem facit Suetonius in Domitiano cap. 3. Alii *Vebius.*

Vovit avem.] Anſerem nempe Romani Imperii cuſtodem, epig. 47. lib. 13.

Luna quater.] hoc eſt, nondum elapſi erant octo menſes, quibus Sarmaticum bellum eſt confectum.

Ipſe ſuas anſer.] Cum autem renitens ibat ad aras, quibus immolanda erat victima, omen infauſtum erat.

Octo vides.] Ad Martis fane ſtatuam poſita fuit argentea anſeris effigies, ex cujus roſtro pendebant octo nummi, qui octo menſes in peragendo bello Sarmatico inſumpti ſignificarent.

Hæc extis.] Nempe anſeris præcordiis condita erant numiſmata, dum bellum fieret.

Quæ litat argento.] Intelligere videtur Poeta, temporibus Domitiani argenteam ætatem rediiſſe, cum dicat, jam non opus eſſe ferro. Forte intelligit, non ſanguine, nec pugna, ſed argento a barbaris redemptam fuiſſe pacem, ut patet ex Dionis fragmento, inquit Raderus, quod ſignificare videbatur victima: at hic ſenſus carminis intellectus Vibio ſane & Martiali graviſſimum damnum attuliſſet. Judicet lector.

XXXIII.

XXXIII.

XXXIV.

In laudem Domitiani de templo Flaviæ gentiſ. XXXV.

JUPPITER Idæi riſit mendacia buſti,
Dum videt Auguſti Flavia templa poli.
Atque inter menſas largo jam nectare fuſus,
Pocula cum Marti traderet ipſe ſuo:
Reſpiciens Phœbum pariter, Phœbique ſororem,
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat,
Gnoſſia vos, inquit, nobis monumenta dediſtis:
Cernite quam plus ſit Cæſaris eſſe patrem.

Jupiter irriſit mendacia monumenti Cretenſis, dum aſpicit Flavia templa poli Auguſti: atque inter menſas multo jam hauſto nectare dum ipſe porrigeret pocula ſuo Marti: intuitus Apollinem, ſimul & ſororem Apollinis, cum quibus erat Hercules, & pius Mercurius: Vos, ait, mihi extruxiſtis tumulum Cnoſſium, aſpicite, quam plus ſit genuiſſe Domitianum.

Idæi buſti.] Mendaces enim Cretes finxerunt Jovem interiiſſe, cui condiderunt tumulum, quem vocat Poëta buſtum Idæum, quod ſane eſſet prope Idam Cretæ montem. Vide Callimachum in hymno Jovis. Illum vero tumulum irridet Jupiter ſuperbum intuitus templum, quod Domitianus in honorem ſuæ gentis extruxerat, epig. 2. ſupra.

Templa poli.] hoc eſt, templa altiſſima, epig. 4. ſupra. Legunt alii *ſoli*.

Nectare fuſus.] hoc eſt, madidus.

Et pius Arcas.] hoc eſt, Mercurius in urbe Cylleno vel Cyllene Arcadiæ monte natus, qui pius dicitur, quod deorum ſacra inſtituit. Horat. ode 10. lib. 1.

Cernite quam plus.] Mihi nempe a vobis conditum monumentum Veſpaſiani tumulo multo inferius eſt, atque ita videtur optare Jupiter potius eſſe Domitiani, quam cæterorum deorum pater.

In Philomuſum narrantem ſemper aliquid novi, ut cœnam aucuparetur. XXXVI.

ARTIBUS his ſemper cœnam, Philomuſe, mereris,
Plurima dum fingis, ſed quaſi vera refers.
Scis quid in Arſacia Pacorus deliberet aula,
Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci Cattis mandata reſignas:
Victricem laurum, quam venit, ante vides.
Scis quoties Phario madeat Jove fuſca Syene:
Scis quota de Libyco litore puppis eat.
Cujus Iuleæ capiti naſcantur olivæ,
Deſtinet æthereus cui ſua ſerta pater.

O Philomuſe, ſemper mereris cœnam his artibus, dum excogitas multa, & narras tanquam vera. Tenes quid conſultet Pacorus in aula Arſacia, recenſes copias Germanicas & Sarmaticas. Aperis verba ducis Daci commiſſa Cattis: vides victricem laurum priuſquam veniat. Noviſti quoties nigra Syene perfundatur Ægyptia pluvia: noviſti quot naves ſolvant ex litore Libyco. Cujus capiti naſcantur olivæ Iuleæ, cui pater æthereus deſtinet ſuas coronas.

Tolle tuas artes, nodie cœnabis apud me,
Hac lege, ut narres nil, Philomuſe, novi.

Omitte tua artificia, hodie cœnabis apud me, ea conditione, ô Philomuſe, ut nihil novi referas.

Pacorus.] Parthorum rex: *Aula* vero *Arſacia* ſic dicta eſt ab Arſace Parthorum rege.

Verba ducis Daci.] Cujus arcana perinde tibi comperta eſſe jactas, ac ſi illius literas Cattis ſcriptas reſignaviſſes: Catti autem populi Germaniæ Viſurgim, Daci vero Danubium incolebant. De his epig. 2. lib. 2.

Victricem laurum.] hoc eſt victoriam futuram.

Phario Jove.] Jupiter ſumitur pro media aëris regione, ex qua imbres emittuntur. *Fuſca Syene*, a colore incolarum. De hac urbe epig. 87. lib. 1. Illic perraro pluit.

Iulea ol. a.] hoc eſt, Scis nomina eorum qui in Quinquatribus victores coronandi ſunt a Domitiano. *Iulea corona*, hoc eſt Cæſareæ, ab Aſcanio cognomine Iulo Æneæ filio, a quo ortum ſe prædicabat Julius Cæſar.

Æthereus pater.] Jupiter Capitolinus, cui & ludos inſtituit Domitianus. Suetonius in Domitiano cap. 4.

Tolle tuas artes.] Nam hodie te invito ea lege, ut ſileas.

De Ganymede & Jove colloquentibus de Earino & aliis Domitiani pueris. XXXVII.

VIDERAT Auſonium poſito modo crine miniſtrum
Phryx puer, alterius gaudia nota Jovis.
Quod tuus ecce ſuo Cæſar permiſit Ephebo,
Tu permitte tuo, maxime rector, ait.
Jam mihi prima latet longis lanugo capillis:
Jam tua me ridet Juno, vocatque virum.
Cui pater ætherius, puer ô dulciſſime, dixit,
Non ego quod poſcis, res negat ipſa tibi.
Cæſar habet noſter ſimiles tibi mille miniſtros,
Tantaque ſidereos vix capit aula mares.
At tibi ſi dederit vultus coma tonſa viriles,
Quis mihi, qui nectar miſceat, alter erit?

Phryx puer aſpexerat famulum Auſonium modo depoſita coma, delicias notas alterius Jovis. O ſupreme moderator, inquit, tu permitte tuo ephebo, quod ecce permiſit tuus Cæſar ſuo. Jam prima mea lanugo tegitur longis comis: jam ludibrio ſum tuæ Junoni, & appellat me virum. Cui reponit pater æthereus: ô ſuaviſſime miniſter, res ipſa recuſat tibi quod petis, non ego recuſo. *Cæſari noſtro ſunt mille famuli ſimiles tibi, & tam ampla* ejus *aula vix capit formoſos mares. Sed ſi tonſis capillis indueris faciem virilem, quem habebo alterum qui miniſtret nectar?*

Auſonium puerum.] Intellige Earinum de quo epig. 17. & 18. ſupra. Auſonius dictus, quod duci Auſonio ſeu Domitiano epig. 21. lib. 8. ſerviret.

Phryx puer.] Ganymedes vidit Earinum tonſum, & petiit a Jove ut ſibi pariter liceret deponere capillos.

Alterius gaudia.] Per appoſitionem vocat Earinum delicias Domitiani, quem jam appellavit Jovem, epig. 29. ſupra. Vel refert ad ipſum Ganymedem delicias alterius Jovis, cui Domitianum præferre videtur.

Suo ephebo.] hoc eſt puberi Earino.

Res negat.] hoc eſt ipſa neceſſitas: Domitiano enim non deſunt alii pueri, & quidem ſiderei ſeu formoſiſſimi, & digni qui in cœlum evehantur: At vero ego, inquit Jupiter, alterum pincernam non inveniam, ſi tonſis capillis vir factus fuerit.

XXXVIII.

Ad Agathinum, quem laudat ab agilitate. XXXIX.

SUMMA licet velox, Agathine, pericula ludas,
Non tamen efficies ut tibi parma cadat.
Nolentem ſequitur, tenueſque reverſa per auras
Vel pede vel tergo, clune vel ungue ſedet.
Lubrica Corycio quamvis ſint pulpita nimbo,
Et rapiant celeres vela negata Noti:
Securos pueri neglecta perambulat artus,
Et nocet artifici ventus, & unda nihil.
Ut peccare velis, cum feceris omnia, falli
Non potes: arte opus eſt ut tibi parma cadat.

O Agathine, quamvis agilis contemnas ſumma pericula, nihilominus non efficies ut tuus clypeus decidat. Sequitur te invitum; & rediens per tenues auras, haret vel pedi vel tergo, cluni vel ungui. Licet theatra ſint lubrica aſperſionibus croceis, & vehementes venti auferant vela inconceſſa; neglectus clypeus *pervadit membra tuta pueri* Agathini, *& ventus, & aqua nihil obſunt artifici. Licet cupias errare, cum abſolveris omnia, nequis falli: opus eſt arte ut tibi clypeus decidat.*

Summa licet.] De pilariis & ventilatoribus Quinctilianus lib. 10. cap. 7. *quo conſtant miracula illa in ſcenis pilariorum ac ventilatorum, ut ea quæ miſerint ultro venire in manus credas, & qua jubent decurrere.* Ex eorum numero erat Agathinus, qui parmam ſeu parvum clypeum in altum jaciebat, recipiebatque ſic, ut nunquam caderet. *Clune*, alii *crine*.

Lubrica.] Pulpita hic ſignificant theatra in quibus ludebant pilarii: lubrica autem fiebant aſperſionibus e croco, & vino dulci. epig. 3. lib. Spect.

Et rapiant celeres.] Velis tegebatur theatrum, quæ ventis negari dicebantur, cum ſumma cura ligata tamen vehementioribus ventis abripiebantur: data vero ventis, quando negligenter illis permittebantur, epig. 22. lib. 11. Senſus eſt: Ventus vehemens, nec aqua in theatro ſparſa impediunt Agathinum, quominus miſſam in altum parmam excipiat. *Celeres.*] alii *madidi*.

Neglecta.] Parma ſcilicet, quam nec cogitans excipit.

Arte opus eſt.] hoc eſt: Alii ne errent, artem adhibent; Agathini autem tanta eſt induſtria ut arte indigeat, ſi errare velit.

De natali Cæſoniæ. XL.

PRIMA Palatino lux eſt hæc orta tonanti,
Optaſſet Cybele qua peperiſſe Jovem.
Hac & ſancta mei genita eſt Cæſonia Rufi:
Plus debet matri nulla puella ſuæ.
Lætatur gemina votorum ſorte maritus:
Contigit hunc illi quod bis amare diem.

Hic dies primus illuxit Palatino tonanti, quo Cybele cupiſſet genuiſſe Jovem. Hoc & caſta Cæſonia mei Rufi nata eſt: nulla genitrix plus merita eſt de ſua puella. Maritus gaudet duplici ſorte votorum: quod contigit illi bis amare hanc lucem.

Prima Palatino.] Nono Kalendas Novembris natus eſt Domitianus, teſte Suetonio in Domitiano, quem noſter Poëta Palatinum tonantem dicit, & Jovem appellavit ſupra.

Cybele.] Deorum mater.

Hac & ſancta mei.] Alii *ſancta meo*. Alii *hac & Sanctonici*: Sanctones vero populi ſunt Galliæ, hodie *Saintonge*.

Plus debet matri.] quod nata ſit hoc die.

Bis amare diem.] quod eo die uxor Cæſonia & Domitianus natus ſit, quorum communem natalem celebrat.

XLI.

XLII.

Ad Apollinem ut Stellæ impetret conſulatum a Domitiano. XLIII.

CAMPIS dives Apollo ſic Myrinis,
Sic ſemper ſenibus fruare cycnis,
Doctæ ſic tibi ſerviant ſorores,
Nec Delphis tua mentiatur ulli,
Sic Pallatia te colant, amentque:
Bis ſenos cito me rogante faſces
Det Stellæ bonus annuatque Cæſar.
Felix tunc ego, debitorque voti
Caſurum tibi ruſticas ad aras
Ducam cornibus aureis juvencum.
Nata eſt hoſtia, Phœbe, quid moraris?

O Apollo, ſic locuples poſſideas campos Myrinos, ſic ſemper cycnos ſenes, ſic eruditæ ſorores tibi famulentur, nec tua Delphis ulli dicat mendacia, ſic palatia venerentur te & diligant: me orante bonus Cæſar deferat, atque annuat Stellæ conſulatum. Tunc ego beatus & debitor voti ducam juvencum cornibus aureis immolandum tibi ad aras ruſticas. O Phœbe, victima nata eſt, quid cunctaris?

Campis dives.] hoc eſt, ſic ſemper colaris in campis Myrinis, & ſemper tibi canant cycni. Strabo lib. 13. ἔστι πολίχνιον Μυριναίων, Γρύνιον, ϗ ἱερὸν Ἀπόλλωνος, ϗ μαντεῖον ἀρχαῖον, ϗ νεὼς πολυτελὴς λίθου λευκοῦ. Oppidulum deinde Myrinæorum, Grynium, & fanum Apollinis, vetuſque oraculum, & templum ſumptuoſum ex albo lapide. Hæ nempe urbes ſunt in Æolide Aſiæ minoris regione: hoc Strabonis loco fretus hanc lectionem aliis pluribus antepoſui. Turnebus vero lib. 21. cap. 24. aliter legit.

Senibus fruare cycnis.] Qui non ſine cauſſa Apollini dicati ſunt, quod ab eo divinationem habere videantur: providentes enim quid in morte boni ſit, cum cantu, & voluptate moriuntur. Lib. 13. epig. 77.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator cycnus funeris ipſe ſui.

Sorores.] Novem Muſas intellige.

Nec Delphis tua.] Pythia ſacerdos Apollinis.

Sic palatia.] hoc eſt, Cæſares te venerentur.

Me rogante.] Alii *te rogante.*

Det Stellæ.] De quo dictum lib. 1. epig. 8. duodecim faſces erant conſulatus inſignia, & ſumuntur a Poëta pro ipſo conſulatu.

Ruſticas ad aras.] hoc eſt, in meo prædio ſuburbano.

Cornibus aureis.] Ad majorem pompam victimarum cornua inaurabantur. Juvenalis ſat. 6.

Auratam Junoni cæde juvencam.

Et Virgilius lib. 9.

Et ſtatuam ante aras aurata fronte juvencum.

Quid moraris.] A Domitiano impetrare conſulatum meo Stellæ.

De ſtatua Herculis, cujus varios dominos recenſet. XLIV.

HIc, qui dura ſedens porrecto ſaxa leone
Mitigat exiguo magnus in ære deus,
Quæque tulit, ſpectat reſupino ſidera vultu,
Cujus læva calet robore, dextra mero:

Hic magnus deus in ære parvo, qui ſedens mitigat duritiem ſaxorum ſubſtrata pelle *leonis, & reſupino vultu aſpicit aſtra quæ portavit, cujus ſiniſtra geſtat clavam, dextra poculum;*

Non

Non eſt fama recens, nec noſtri gloria cœli:
Nobile Lyſippi munus, opuſque vides.
Hoc habuit numen Pellæi menſa tyranni,
Qui cito perdomito victor in orbe jacet.
Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal
aras:
Juſſerat hic Syllam ponere regna trucem:
Offenſus variæ tumidis terroribus aulæ,
Privatos gaudet nunc habitare Lares.
Utque fuit quondam placidi conviva Molor-
chi,
Sic voluit docti Vindicis eſſe deus.

non eſt fama recens, nec decus noſtri cæli: cernis eximium donum, atque opus Lyſippi. Pellæus tyrannus adhibuit hunc deum ſuæ menſæ, qui victor jacet in orbe celeriter ſubacto. Puer Hannibal juraverat per hunc ad altaria Africæ: ab hoc juſſus eſt atrox Sylla deponere dictaturam: offenſus faſtoſis timoribus multorum principum nunc lætatur coli in privatis ædibus. Atque ut olim deus convivatus eſt apud mitem Molorchum, ſic optavit convivari apud eruditum Vindicem.

De ſtatua Herculis.] Inſcribunt alii *de Herculis ſigillo apud Vindicem.*

Hic qui dura.] Solebant antiqui deorum ſimulachra menſæ adhibere. Papinius lib. 4. Sylvarum in ſylva, quæ inſcribitur VINDICIS HERCULES EPITRAPEZIOS

Exiguo magnus.] Ærea quidem illa ſtatua erat pedalis. Papinius loco citato.

——————parvuſque videri
Sentirique ingens, & cum mirabilis intra,
Stet menſura pedem.

Quæque tulit.] hoc eſt, cœlum ſuſpicit, quod olim cum Atlante humeris ſuſtinuit.

Calet robore.] hoc eſt, clava facta ex robore, quod eſt quercus ſpecies duriſſima.

Non eſt fama.] Jam diu celebris eſt hæc ſtatua. Legunt alii, *Non eſt forma recens*, hoc eſt, opus eſt antiquum.

Nec noſtri gloria.] Cœlum cælatorum & ſtatuariorum inſtrumentum eſt. Senſus eſt, noſtris temporibus non fuit formata illa ſtatua.

Nobile Lyſippi.] Alexandri magni temporibus vixit Lyſippus ſtatuarius nobiliſſimus, qui hanc Herculis ſtatuam effinxit, qua donavit Alexandrum.

Pellæi menſa.] hoc eſt, Alexandri regis qui natus erat Pellæ in urbe Macedoniæ. Vox *tyrannus* olim ſumebatur in bonam partem.

Qui cito perdomito.] Nempe intra duodecim annos Aſiam fere totam ſubegit, & Babylone juvenis adhuc veneno ſublatus eſt. Vide Q. Curtium.

Hunc puer.] Aliter ſentit Silius lib. 1.

——juro noſtri per Numina Martis,
Per manes, regina, tuos, &c.

Sed noſter Poëta, ut opinor, vult tantum ſignificare hanc Herculis ſtatuam fuiſſe in poteſtate Hannibalis, ut canit Papinius loco citato.

Juſſerat hic Syllam.] Quem trucem vocat ob crudelitatem, quam in victos cives exercuit. Vide Salluſtium, Appianum, & Velleium. Sylla ergo hunc etiam Herculem poſſedit, a quo, ut fingit Poëta, dictaturæ imperium deponere juſſus eſt.

Offenſus variæ.] Cœpit nempe faſtum, & tyrannidem averſari: atque in privata Vindicis menſa coli maluit. Sic & Papinius loco citato:

Hic igitur tibi læta quies, fortiſſime divum
Alcide: nec bella vides pugnaſque feroces.

Conviva Molorchi.] Paſtoris de quo lib. 4. epig. 64.

De eadem ſtatua. XLV.

ALCIDEN modo Vindicis rogabam,
Eſſet cujus opus, laborque felix.
Riſit: nam ſolet hoc: levique nutu,
Græce numquid ait, Poëta, neſcis?
Inſcripta eſt baſis, indicatque nomen.
Λυσίππου lego, Phidiæ putavi.

Paulo ante quærebam ab Hercule Vindicis, a quo effictus, & feliciter formatus fuiſſet. Riſit: nam ſolet hoc: & levi nutu reſpondit, ô Poeta, an ignoras linguam Græcam? baſis inſcripta eſt, atque oſtendit nomen. Lyſippi lego, credidi opus Phidiæ.

Alciden

Alciden modo Vindicis] Alii,
Alcides, modo Vindicem rogabam.
Vindicem enim rogare videtur Poëta, cujus ſit opus Hercules, quem domi colebat. Sed priorem lectionem probat Raderus his verbis: interrogabam ego Alciden, a quo eſſet artifice factus? Riſit, inquit, deus & ut id de deo credibile videretur, at Herculem hoc ſolere, nam facies ſtatuæ non erat torva, ſed hilaris, & epulis apta. Papinius lib. 4. Sylvarum.
Non torva effigies, epulisque aliena remiſſis.
Et paulo infra.
Sic mitis vultu, veluti de pectore gaudens
Hortetur mentes.
Auctoris] Lyſippi egregii ſtatuarii opus intellige.
Phidiæ] Qui ſtatuarius ipſo Lyſippo nobilior fuit, & Jovem effinxit inter orbis miracula numeratum.

Ad Marcellinum euntem in Sarmatiam & Scythiam. XLVI.

MILES Hyperboreos modo, Marcelline, Triones,
Et Getici tuleris ſidera pigra poli.
Ecce Promethea rupes, & fabula montis
Quam prope ſunt oculis nunc adeunda tuis.
Videris immenſis cum conclamata querelis
Saxa ſenis, dices, durior ille fuit.
Et licet hoc addas, pŏtuit qui talia ferre,
Humanum merito finxerat ille genus.

O Marcelline, brevi tolerabis Triones Hyperboreos, atque aſtra lenta cœli Getici. En fabuloſus mons, & ſaxa Promethei quam prope ſunt luſtranda nunc tuis oculis. Cum aſpexeris ſaxa conclamata immenſis lamentationibus ſenis, inquies, Ille fuit durior. Et poteris adjungere illud, Qui fuit par tolerandis his malis, ille jure formaverat genus humanum.

Hyperboreos Triones] Deſcribit Septentrionem, ubi Marcellinus multa toleraturus erat incommoda. De Trionibus Stellis nempe dictum, epig. 58. lib. 6. & 79. lib. 7. De Marcellino epig. 6. lib. 3. & epig. 25. lib. 6.
Sidera pigra.] hoc eſt Urſas & Booten lente ſe moventes. Vide epig. 58. lib. 6. De Getis egimus lib. 7. epig. 1.
Ecce Promethea rupes.] Caucaſum montem interpretare, cujus vertici affixum fuiſſe Prometheum fabulantur Ovidius, Heſiodus, Æſchylus.
Conclamata.] hoc eſt contuſa clamoribus Promethei, inquit Domitius. Malim interpretari ſaxa quæ ſummis clamoribus vocabat Prometheus, & quæ teſtabatur ſe nempe indigna pati a Jove.
Durior ille fuit.] qui tot & tantos cruciatus ferre potuerit.
Humanum.] nempe ab auctore tam duro, hominum genus durum eſt.

In Gellium fingentem ſe ſemper aliquid ædificare ut nihil amicis donaret. XLVII.

GELLIUS ædificat ſemper, modo limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque feras:
Nunc has, nunc illas mutat, reficitque feneſtras.
Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit:
Oranti nummos ut dicere poſſit amico
Unum illud verbum Gellius, Ædifico.

Gellius ſemper ædificat, nunc ponit limina, nunc accommodat claves foribus, & mercatur feras: nunc mutat has feneſtras; nunc illas, & reficit. Dummodo ædificet, facit ille quidlibet: ut Gellius poſſit reponere amico roganti nummos unicum illud verbum, Ædifico.

 Dum

Dum tamen.] Alii *dum tantum.*
Quidlibet.] Sibi quidlibet facere videtur.

Ædifico.] Atque hoc prætextu nihil amicis donat, quippe qui ſua pecunia egeat ad ædificandum.

In Pannicum molliſſimum hominem ſed gravia loquentem. XLVIII.

DEMOCRITOS, Zenonas, inexplicitoſque Platonas,
Quidquid & hirſutis ſqualet imaginibus,
Sic quaſi Pythagoræ loqueris ſucceſſor, & heres:
Præpendet mento nec tibi barba minor.
Sed quid & hircoſis ſerum eſt, & turpe piloſis,
In molli rigidum clune libenter habes?
Tu qui ſectarum cauſſas, & pondera noſti,
Dic mihi, præcidi, Pannice, dogma quod eſt.

Sit quaſi ſucceſſor, & heres Pythagoræ prædicas Democritos, Zenonas, atque intricatos Platonas, & quicquid ſqualet hiſpidis imaginibus: nec barba minus promiſſa pendet ex tuo mento . . . .

Democritos.] Senſus eſt: O Pannice, ſemper prædicas graviores philoſophos, atque ut illorum barba, ſic & tua promiſſa eſt, at molliter vivis, epig. 25. lib. 1. & Juvenalis ſat. 2.

In Gallicum, a quo in ſpem hereditatis vocatus circumventus fuerat. XLIX.

HEREDEM cum me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua jurares ſacra, caputque tuum,
Credidimus, (quis enim damnet ſua vota libenter?)
Et ſpem muneribus fovimus uſque datis:
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum,
Miſimus, Ætola de Calydone putes.
At tu continuo populumque, patreſque vocaſti,
Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
Ipſe ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæſi:
Sed nec coſta data eſt, caudave miſſa mihi.
De quadrante tuo quid ſperem, Gallice? nulla
De noſtro nobis uncia venit apro.

O Gallice, cum per tua ſacra & caput tuum jurares me tibi fore heredem ex quadrante, adhibuimus fidem: (quis enim libenti animo improbet ſua vota?) & hactenus aluimus ſpem donis collatis: inter quæ miſimus Laurentem aprum ponderis ingentis, credas de Calydone Ætola. At tu ſubito invitaſti populum & patres, verſuta Roma exhalat adhuc meum aprum. Ego ipſe (quis credat) nec infimus conviva accubui: ſed nec coſta mihi data eſt, aut cauda miſſa. O Gallice, quid expectem ex tuo quadrante? Nulla uncia nobis allata eſt de noſtro apro.

Partis quartæ.] hoc eſt quadrantis: tota vero hereditas in duodecim uncias ut plurimum dividitur.

Per tua ſacra.] hoc eſt per deos Penates

nates quos domi colis.

Damnes ſua vota.] libenti quippe animo credimus quod optamus.

Laurentem aprum.] captum in Laurente ſaltu.

Ætola de Calydone.] Calydon urbs Ætoliæ, ubi erat ingens aper quem interfecit Meleager epig. 26. lib. 7. & epig. 17. lib. Spect.

Callida Roma.] hoc eſt callidi Romani; qui lautiores cœnas ſectabantur.

Nec ultimus haſi.] hoc eſt nec fui vocatus, ut ſaltem ſederem ultimo loco.

Quid ſperem.] Legunt alii *qui ſperem?* hoc eſt, quomodo.

De noſtro.] Senſus eſt: Si mihi nihil dediſti de meo, nihil daturus es de tuo.

De toga a Parthenio ſibi data. L.

HÆc eſt illa meis multum cantata libellis,
Quam meus edidicit lector, amatque togam.
Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
Munus: in hac ibam conſpiciendus eques:
Dum nova, dum nitida fulgebat ſplendida lana,
Dumque erat auctoris nomine digna ſui:
Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
Quam poſſis niveam dicere jure tuo.
Quid non longa dies, quid non conſumitis anni?
Hæc toga jam non eſt Partheniana: mea eſt.

Hæc eſt illa toga multum celebrata meis ſcriptis, quam novit meus lector & diligit. Partheniana fuit, olim nobile donum Poetæ Parthenii: hac indutus ambulabam eques ſpectabilis: dum recens, dum micans ſplendebat lana fulgenti, & dum erat digna nomine ſui auctoris: nunc vetus, & vix accipienda trementi tribuli, quam poſſis merito apellare niveam. O longa dies, ô anni, quid non contriviſtis? Hæc toga jam non eſt Partheniana: mea eſt.

Multum cantata.] Vide epig. 28. lib 8.

Vatis.] Parthenii de quo epig. 6. lib. 5.

Muſæ Parthenium rogate veſtrum, &c. & lib. 12. epig. 11.

Parthenio dic Muſa tuo ſalutem;
Nam quis ab Aonio largius amne bibit?

Conſpiciendus eques.] Non quidem cenſu, ſed munere principis. Lib. 5. epig. 13. lib. 12. epig. 26,

Auctoris.] Parthenii.

Tribuli.] Ex tribu civem Romanum ſignificat tribulis, qui ſumitur hic pro paupere plebeio, qui totus frigore horreat.

Niveam] Adeo tritam, ut fila alba appareant.

Non Partheniana.] hoc eſt, non amplius Parthenio auctore, ſed me paupere digna eſt. Tacite novam togam a Parthenio petere videtur.

In Gaurum Poëtam ineptum. LI.

INGENIUM mihi, Gaure, probas ſic eſſe puſillum,
Carmina quod faciam, quæ brevitate placent.
Confiteor: ſed tu bis denis grandia libris
Qui ſcribis Priami prælia, magnus homo es.

O Gaure, hoc modo probas me habere parum ingenii, quod condam verſus, qui placent brevitate: fateor: at tu qui viginti libris narras magna certamina Priami, magnus es homo.

Nos

Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vivum:
Tu magnus luteum, Gaure, Giganta facis.

Nos exprimimus vivum puerum Bruti, & Lagona: tu, ô Gaure, magnus exprimis luteum giganta.

Magnus homo.] Nempe tibi videris: epig. 32. lib. 2. & epig. 99. lib. 7.

Bruti puerum.] de quo lib. 14. epig. 171.

Gloria tam parvi non eſt obſcura ſigilli:
Iſtius pueri Brutus amator erat.

Nos Lagona.] Puerum formoſum de quo ſic Plinius lib. 34. *Lyciſcus Lagonem puerum ſubdolæ ac fucatæ vernilitatis fecit.* Senſus eſt: Ego facio carmina brevia quidem, at ſimilia formoſis his pueris: tu vero, ô Gaure, magnos libros componis ſimiles gigantibus luteis, qui cito pereunt: magnus enim liber magnum malum. Vide epigramma ultimum lib. 1. Horatius ſat. 10 lib. 1.

—————— dumque
Diffingit Rheni luteum caput, &c.

Ex quo loco epigramma hoc deſumptum exiſtimat Heinſius in Horatium.

De Lucano & Tullo fratribus ſibi invicem cariſſimis. LII.

QUOD ſemper ſuperos, invito fratre, rogaſti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas
Optabat, quamvis ſit minor, ire prior.
Tu colis Elyſios, nemoriſque habitator amœni
Eſſe tuo primum nunc ſine fratre cupis.
Et ſi jam nitidis alternus venit ab aſtris,
Pro Polluce mones Caſtora ne redeat.

O Lucane, quod ſemper a diis petiiſti, nolente fratre, hoc impetraſti, interire prius. Ille invidet tibi: Tullus enim, licet ſit junior, cupiebat prior petere undas Stygias. Tu habitas Elyſios, & nunc primum gaudes eſſe incola voluptarii nemoris ſine tuo fratre. Et ſi jam vice ſua venit ab aſtris ſplendidis, mones Caſtora ne revertatur pro Polluce.

Lucane.] De his duobus fratribus dictum eſt epig. 37. lib. 1. ubi Poeta jam illos Caſtori & Polluci alternatim viventibus comparavit.

Mones Caſtora.] Ut ſcilicet inter vivos maneat: jam enim Pollux exemplo tuo motus ad ſuperos reverti non vult, ſicut & tu optas, ut Tullus perpetua luce fruatur.

Ad Quinctum Ovidium, cujus diem natalicium celebrat, ſuoque anteponit. LIII.

SI credis mihi, Quincte, quod mereris,
Natales, Ovidi, tuos Apriles,
Ut noſtras amo Martias Kalendas.
Felix utraque lux, dieſque nobis
Signandi melioribus lapillis.
Hic vitam tribuit, ſed hic amicum:
Plus dant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

O Quincte Ovidi, ſi mihi adhibes fidem, diligo natalicias tuas Calendas Apriles (quod mereris) tanquam meas Martias. Utraque lux beata, & dies nobis notandi melioribus lapillis. Hic impertiit vitam, ſed hic amicum: O Quincte, tuæ Calendæ plus largiuntur mihi.

Tuas Apriles.] De Quincto actum, epig. 92. lib. 7.

Signandi.] De hac formula diximus, lib. 8. epig. 45.

Plus dant.] Etenim amicitia vitæ anteponenda eſt.

Ad eundem a quo petit natalicia munera. LIV.

NATALI tibi, Quincte, tuo dare parva volebam
Munera. tu prohibes: imperioſus homo es.
Parendum eſt monitis, fiat quod uterque jubemus;
Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quincte, dato.

O Quincte, tuo natali volebam tibi donare exigua dona. Tu vetas: es homo imperioſus. Obtemperandum eſt juſſis tuis, *fiat quod jubemus uterque: & tu, ô Quincte, dona mihi quod placet utrique.*

Natali.] Quo nempe moris erat munera mittere. Vide epig. 64. lib. 8.
Uterque jubemus.] Alii *volemus.*

Et quod utrumque.] Nimirum in amicos libenter confers munera, quæ & ego libenter accipio. Sic feſtive mendicat Poëta.

Ad cognatum cui excuſat munera agreſtia. LV.

SI mihi Picena turdus palleret oliva,
Tenderet aut noſtras ſylva Sabina plagas,
Aut creſcente vadis traheretur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aves:
Cara daret ſolenne tibi cognatio munus,
Nec frater nobis, nec prior eſſet avus.
Nunc ſturnos inopes, fringuillarumque querelas
Audit, & arguto paſſere vernat ager,
Inde ſalutatus picæ reſpondit arator:
Hinc prope ſumma rapax milvus in aſtra volat.
Mittimus ergo tibi parvæ munuſcula cortis,
Qualia ſi recipis, ſæpe propinquus eris.

Si haberem turdum ſaginatum oliva Picena, aut noſtra retia tenderentur in ſylva Sabina, aut præda educeretur arundine creſcente in *aquis, & viſcata virga teneret volucres irretitas: cara cognatio daret tibi celebre donum, nec frater, nec avus mihi potior eſſet. Nunc querimoniæ inopum ſturnorum, & fringuillarum audiuntur in agro, & canorus paſſer renovat ver. Inde agricola ſalutatus reſpondit picæ: hinc milvus rapax volat fere ad ſumma uſque ſidera. Igitur mittimus ad te munuſcula parvæ cortis, qualia ſi recipis, ſæpe eris propinquus.*

Picena oliva.] Vide epig. 44. lib. 1.
Tenderet.] hoc eſt, aut ſi liceret venari in ſylvis Sabinorum.
Aut creſcente.] Alii interpretantur virgam recens abſciſſam & flexibilem, qualia ſunt arbuſcula, at vero mihi videtur intelligenda eſſe virga, quæ creſcat in locis paluſtribus. Legunt alii *aut creſcente levis.*
Cara daret.] *Convivium etiam ſolenne majores inſtituerunt, idque chariſtia appellarunt, cui præter cognatos, & affines nemo interponebatur: ut ſi qua inter neceſſarios querela eſſet orta, apud ſacra menſa, & inter hilaritatem animorum fautoribus concordiæ adhibitis tolleretur.* Valerius Maximus. De ejuſmodi convivio loquitur Poëta. Alii legunt *clara*: ſed melior prior lectio, illa enim feſta dicebantur *cara cognatorum.*
Sturnos inopes.] Gallice *étourneaux*: inopes vocat, quod pauperibus conveniant.
Fringuillarum, avium ſcilicet. Legunt alii *fringillarum*, & *frigillarum*, quæ ſic appellantur quod frigore cantent, ut ait Feſtus.
Vernat ager.] Poëta notat tempus quo celebrabantur hæc chariſtia, vere nempe.
Picæ reſpondit.] Picam ſalutatricem dixit, epig. 86. lib. 7.
Munuſcula cortis.] hoc eſt, aves domeſticas, epig. 30. lib. 7.
——— *rancæ cortis aves.*
Sæpe propinquus eris.] hoc eſt, tibi tanquam propinquo ejuſmodi munera mittam.

Ad Flaccum cui ſe excuſat, quod in chariſtiis nec ipſi nec Stellæ munera mittat. LVI.

Luce propinquorum, qua plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens, oneroſaque turba,
In qua ſe primum quiſque meumque putat.
Demeruiſſe duos, votum eſt: offendere plures,
Vix tutum: multis mittere dona, grave eſt.
Qua poſſum ſola veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

O Flacce, dum tibi, dum Stellæ præparo turdos die propinquorum, quo mittuntur multæ aves: turba ingens, & moleſta ſe offert nobis, in qua quiſque exiſtimat ſe primum, & meum cognatum. *Opto bene mereri de duobus: vix tutum* eſt *lædere multos: moleſtum* vero *mittere munera pluribus. Merebor veniam ſola ratione, qua poſſum: O Flacce, nec tibi, nec Stellæ donabo turdos.*

Luce propinquorum.] Vide præcedens epigramma. De chariſtiis Ovidius lib. 1. Faſtorum.

Proxima cognati dixere chariſtia cari,
Et venit ad ſocios turba propinqua deos.

Dum Stellæ.] Poëtæ de quo epig. 8. lib. 1. Flaccus vero Poëta ſcripſit Argonautica, epig. 77. lib. 1.

Nec Stellæ.] Ut nullus conqueratur. Sic feſtive ſe excuſat Poëta.

De Splendophoro formoſo Domitiani armigero eunte in Africam. LVII.

Splendophorus Libycas domini petit armiger urbes:
Quæ puero dones, tela Cupido para:
Illa quibus juvenes figis molleſque puellas.
Sit tamen in tenera levis & haſta manu.
Loricam, clypeumque tibi, galeamque remitto:
Tutus ut invadat prælia, nudus eat.
Non jaculo, non enſe fuit, læſuſve ſagitta,
Caſſide dum liber Parthenopæus erat.
Quiſquis ab hoc fuerit fixus, morietur amore.
O felix, ſi quem tam bona fata manent!
Dum puer es, redeas, dum vultus lubricus, & te
Non Libye faciat, ſed tua Roma virum.

Splendophorus armiger domini proficiſcitur in urbes Africæ: O Cupido, adorna tela quæ des puero: illa quibus lædis juvenes, & virgines teneras. Nihilominus habeat etiam teneram haſtam in blanda manu. Ad te remitto thoraca, ſcutum, & caſſidem: nudus eat, ut ſecurus irruat in certamina. Parthenopæus non fuit vulneratus jaculo, nec gladio, aut ſagitta, dum non erat munitus galea. Quiſquis fuerit fixus ab hoc, peribit amore. O Felix, ſi cui deſtinatur ſors tam bona! revertaris, dum puer es, dum facies lubrica, nec Africa faciat te virum, ſed tua Roma.

Splendophorus.] Alii *Sphendophorus.*

Domini.] Domitiani, ut interpretantur omnes interpretes.

Nudus eat.] Forma eximia a vulneribus illum tuebitur.

Parthenopæus.] Formoſiſſimus Meleagri, atque Atalantæ filius fuit, quem ad bellum Thebanum profectum a vulnere defen-

dit

dit pulchritudo. Vide epig. 77. lib. 6. Papinium lib. 4. Sylvarum. Euripides ſic ait in Phœniſſis:

Οὗτ᾽ ἐϛι Παρθενοπαῖος, Ἀταλάντης γόνος.

Vultus lubricus.] Horat. ode 19. lib. 1.

Et vultus nimium lubricus aſpici.

Lubricus vero dicitur metaphora ducta a via lubrica, in qua difficile eſt ſine prolapſione inſiſtere. Sic difficile eſt formoſum vultum aſpicere, quin amore labefactetur animus.

In Hedylum hominem impurum. LVIII.

NIL eſt tritius Hedyli lacernis,
Non anſæ veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,
Nec quæ Flaminiam ſecant ſalebræ,
Nec qui litoribus nitent lapilli,
Nec Tuſca ligo vinea politus,
Nec pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quaſſa mulionis,
Nec raſum cavea latus biſontis,
Nec dens jam ſenior ferocis apri.[1]
Res una eſt tamen, ipſe non negabit,
Culus tritior Hedyli lacernis.

Nihil eſt tritius lacernis Hedyli, non anſa antiquorum Corinthiorum, nec crus attritum vinculis decem annorum, & recutita colla rupta mulæ: nec ſalebræ quæ ſecant Flaminiam, nec lapilli qui ſplendent in *litoribus, nec ligo nitens vite Tuſca, nec pallida toga tribulis defuncti, nec fracta toga inertis mulionis, nec latus biſontis raſum cavea, nec dens jam ſenior ſævi apri. Nihilominus una res eſt, ipſe non inficiabitur. . . .*

Nil eſt tritius.] Cinædi nempe quem acute carpit.

Veterum Corinthiorum.] Vaſa intellige facta ex veteri ære Corinthio.

Nec crus.] ſervorum nempe, epig. 23. ſupra.

Recutita colla.] cute nempe, quæ labore & verberibus detracta fuerat, renovata.

Salebræ.] Sunt loca inæqualia & aſpera, ſaxis tritis & levigatis, quæ quaſi ſine ſaltu præteriri non poſſunt. De via Flaminia epig. 64. lib. 4.

Nec Tuſca.] Ligonem interpretare levigatum in fodiendis Hetruriæ vineis, epig. 23. ſupra.

Nec pallens toga.] qua amicti efferebantur mortui. Juvenalis ſat. 3.

Pars magna Italiæ eſt (ſi verum admittimus) in qua
Nemo togam ſumit niſi mortuus.

De tribuli dictum epig. 50. ſupra.

Nec raſum.] Nec latus bovis ſylveſtris attritum cavea ubi includitur, epig. 105. lib. 1.

Ad Nympham Sabini cui libros mittit. LIX.

NYMPHA ſacri regina lacus, cui grata Sabinus,
Et manſura pio munere templa dedit:
Sic montana tuos ſemper colat Umbria fontes,
Nec tua Baïanas Sarſina malit aquas:
Excipe ſolicitos placide, mea dona, libellos:
Tu fueris Muſis Pegaſis unda meis.
Nympharum templis quiſquis ſua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipſe monet.

Ô Nympha regina ſacri lacus, cui Sabinus pio dono extruxit ædes acceptas & duraturas: ſic montana Umbria ſemper veneretur tuos fontes, nec tua Sarſina magis optet aquas Baianas: leniter accipe anxios libros mea munera: tu fueris unda Pegaſis meis Muſis. Quiſquis dat ſuos verſus templis Nympharum, ipſe monet quid ſit agendum de libris.

Nympha ſacri.] Vide epig. 96. lib. 7. Librum autem ad Nympham fontis Sabini idcirco mittit, ut ſi diſpliceat ipſi Sabino, in aquas immergatur.

 Templa

Templa dedit.] Numina quippe fontibus ineſſe credebant Veteres, atque illa colebant. De his jam dictum.

Sic montana.] epig. 96. lib. 7.

Nec tua.] hoc eſt nec Baianas aquas tuis anteponatur Sarſinates. *Sarſina* Umbriæ urbs.

Solicitus.] de judicio Sabini.

Pegaſii unda.] hoc eſt, te exiſtimabo Hippocrenen fontem Muſis ſacrum, quem Pegaſus ungula ſua aperuit: unde & Muſæ dictæ ſunt Pegaſides. Ovidius 4. Met.

Fama novi fontis noſtras pervenit ad aures,
Dura Meduſæi quem præpetis ungula rupit.

Quid fieri.] nimirum in undas mergendos eſſe, ſi diſplicuerint.

In Mamurram paupertatis diſſimulatorem. LX.

IN ſeptis Mamurra diu, multumque vagatus,
Hic ubi Roma ſuas aurea vexat opes,
Inſpexit molles pueros, oculiſque comedit:
Non hos, quos primæ proſtituere caſæ,
Sed quos arcanæ ſervant tabulata catastæ,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Inde ſatur menſas, & opertos exuit orbes,
Expoſitumque alte pingue popoſcit ebur,
Et teſtudineum menſus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non ſatis eſſe ſuo.
Conſuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpavit ſtatuas & Polyclete tuas.
Et turbata brevi queſtus cryſtallina vitro,
Myrrhina ſignavit, ſepoſuitque decem.
Expendit veteres calathos, & ſi qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu.
Et virides picto gemmas numeravit in auro,
Quidquid & in nivea grandius aure ſonat.
Sardonychas veros menſa quæſivit in omni,
Et pretium magnis fecit iaſpidibus.
Undecima laſſus cum jam diſcederet hora,
Aſſe duos calices emit, & ipſe tulit.

Mamurra diu & multum vagatus in ſeptis, hic ubi Roma aurea vexat ſuas opes, intuitus eſt teneros pueros, & pavit oculos: non ex his quos expoſuere primæ tabernæ, ſed quos cuſtodiunt tabulata ſecretæ cataſtæ, & quos non ſpectat populus, nec mea turba. Deinde ſatiatus retexit menſas, atque orbes opertos, & petiit denſum ebur ſublime expoſitum, & quater emenſus teſtudineum hexaclinon, ingemuit non ſufficere menſæ *ſuæ citreæ. Conſuluit nares, an æra olerent Corinthum: atque improbavit tuas ſtatuas, ô Polyclete, conqueſtus cryſtallina vitiata modico vitro, ſignavit decem myrrhina, & ſemovit. Examinavit antiquos calices, & ſi qua pocula fuerunt ornata manu Mentoris. Et numeravit virides gemmas in picto auro, & quicquid ſonat in aure candida. Quæſivit in omni menſa veros ſardonychas, & detulit pretium magnis jaſpidibus. Cum defatigatus abiret hora undecima, aſſe mercatus eſt duos calices, atque ipſe portavit.*

In ſeptis.] In campo nempe Martio erant ſepta, de quibus epig. 14. lib. 2.

Vexat opes.] dum nempe manibus attrectantur, oſtentantur, atque illis pretium defertur. Vide epig. 80. lib. 10.

Inſpexit molles.] quaſi empturus. Juvenalis ſat. 7. v. 132.

Perque forum juvenes longo premit aſſere Medos,
Empturus pueros, argentum, Murrhina, villas.

Sed quos.] Cataſta machina erat lignea in qua ſervi exponebantur venales. Supra epig. 30. & epig. 29. lib. 6.

Nec mea turba.] hoc eſt, nec turba pauperum mihi ſimilium.

Popoſcit.] Dentes nempe eburneos quibus menſæ fulcirentur, epig. 43. lib. 2.

Et teſtudineum hexaclinon.] hoc eſt lectum diſcubitorium ſex hominibus capiendis aptum, & teſtudinis putaminibus ornatum. Juvenalis ſat. 11. v. 95.

Nemo inter curas & ſeria duxit habendum,
Qualis in Oceani fluctu teſtudo nataret,
Clarum Trojugenis factura, ac nobile fulcrum.

Non

Non ſatis eſſe.] hoc eſt, non ſatis amplum eſſe, ut par eſſet citreæ ſuæ menſæ.

An olerent.] An ſtatuæ eſſent ex ære Corinthio: Polycleti meminit epig. 51. lib. 8.

Myrrhina.] Vaſa ſcilicet, epig. 26. lib. 3.

Calathos.] Vaſa vinaria hoc loco intelligere videtur Poëta, epig. 107. lib. 14. Virgilius eclog. 5.

Vina novum fundam calathis Arviſia nectar.

Et virides gemmas.] ſmaragdos interpretare, epig. 109. lib. 14.

In aure ſinat.] Margaritæ nempe atque uniones pendebant ex auribus mulierum.

Sardonychas veros.] Sunt enim & adulterini, epig. 61. lib. 4.

Undecima.] hoc eſt, una hora ante noctem, epig. 8. lib. 4.

Et ipſe tulit.] quia tam pauper erat, ut nec ſervum haberet.

De corona roſea. LXI.

SEu tu Pæſtanis genita es, ſeu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuſcula flore tuo:
Seu Præneſtino te villica legit in horto,
Seu modo Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut noſtro videare corona Sabino,
De Nomentano te putet eſſe meo.

Seu tu nata es in agris Pæſtanis, ſeu Tiburis, ſeu terra Tuſcula rubuit tuo flore; ſeu villica te carpſit in horto Præneſtino, ſeu paulo antea eras decus ruris Campani: ut formoſior corona compareas noſtro Sabino, exiſtimet te natam eſſe in meo Nomentano.

Seu tu.] Recenſet varia loca quæ roſis abundarent, de quibus ſæpius dictum. Sabinus autem gratiorem fore miſſam coronam ſpetat, ſi crediderit tact m tuiſſe ex roſis natis in agro ſuo Nomentano, de quo epig. 38. lib. 2.

De platano Cordubenſi ſata a Julio Cæſare. LXII.

IN Tarteſſiacis domus eſt notiſſima terris,
Qua dives placidum Corduba Bætin amat:
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Heſperium bractea viva pecus:
Ædibus in mediis totos amplexa Penates
Stat platanus denſis Cæſariana comis:
Hoſpitis invicti poſuit, quam dextera felix,
Cœpit & ex illa creſcere virga manu.
Auctorem, dominumque nemus ſentire videtur:
Sic viret, & ramis ſidera celſa petit.
Sæpe ſub hac madidi luſerunt arbore Fauni:
Terruit & tacitam fiſtula ſera domum:
Dumque fugit ſolos nocturnum Pana per agros,
Sæpe ſub hac latuit ruſtica fronde Dryas.
Atque oluere lares comiſſatore Lyæo,
Crevit & effuſo lætior umbra mero:
Heſterniſque rubens delecta eſt herba coronis,
Atque ſuas potuit dicere nemo roſas.

Domus eſt in terra Bætica, ubi locuples Corduba amat tranquillum Bætin: ubi flava vellera pallent naturali metallo, & viva lamina tingit Hiſpanas oves: in mediis ædibus ſtat platanus Cæſariana denſis ramis complexa totam domum: quam ſevit victrix dextra invicti hoſpitis, & virga cœpit creſcere ex illa manu. Nemus videtur ſentire auctorem, & dominum: ſic viret, & ramis fertur in alta aſtra. Sæpe Fauni ebrii luſerunt ſub hac arbore, & fiſtula ſera incuſſit terrorem quietis ædibus; & dum agreſtis Dryas fugit nocturnum Pana per arva deſerta, ſæpe delituit ſub hac fronde. Atque ædes oluerunt comiſſatore Baccho, atque amœnior umbra crevit vino effuſo: & herba rubra decerpta eſt ad heſternas coronas, nec ullus potuit appellare ſuas roſas.

O di-

O dilecta deis, ô magni Cæſaris arbor,
 Ne metuas ferrum, ſacrilegoſque focos.
Perpetuos ſperare licet tibi frondis honores:
 Non Pompeïanæ te poſuere manus.

O chara Numinibus, ô arbor magni Cæſaris, ne timeas ferrum, & ſacrilegos focos: fas eſt tibi ſperare perpetuum decus ramorum: manus Pompeii non ſeverunt te.

In Tarteſſiacis.] Idem eſt Tarteſſus ac Bætis Hiſpaniæ fluvius, epig. 28. lib. 8.

Cordubæ.] Urbs Hiſpaniæ nota ad Bætin.

Vellera.] Ubi nempe aureum vellus habent oves: epig. 100. lib. 12.

Bætis olivifera crinem redimite corona
 Aurea quæ nitidis vellera tingit aquis.

& Juvenalis ſat. 12. v. 42.

Atque alias, quarum generoſi graminis ipſum
 Infecit natura pecus, ſed & egregius fons
Viribus occultis, & Bæticus adjuvat aer.

Dominumque nemus.] Alii *dominumque ſuum.* Placet prior lectio; nam platanum nemus appellat propter ejus magnitudinem.

Fauni.] numina agreſtia.

Fiſtula fera.] Syrinx Pana fugiens in arundinem converſa fuit, ex qua facta eſt fiſtula qua utebatur Pan.

Terruit &c.] hoc pentametron mutatum & ſequentis pentametri loco poſitum invenitur: ſed minus bene, ut Grutero videtur.

Dryas.] ſylvarum nympha.

Comiſſator.] Is eſt qui intempeſtivis conviviis indulget. Vide epig. 5. lib. 4.

Crevit & effuſo.] Platanos vino irrigare ſolebant veteres, ut melius creſcerent. Macrobius Saturn. lib. 3. cap. 13. Vide & lib. 1. Anthol. εἰς οἶνος.

Atque ſuas.] quia ſponte natæ erant.

Ne metuas.] Cum ſis dictatori Cæſari ſacra.

Perpetuos frondis.] hoc eſt, perpetuam viriditatem.

Non Pompeiana.] Victæ ſcilicet, atque infauſti ominis manus.

De Philæni male olente. LXIII.

TINCTIS murice veſtibus quod omni
Et nocte utitur, & die Philænis,
Non eſt ambitioſa, nec ſuperba:
Delectatur odore, non colore.

Quod Philænis omni die ac nocte utitur veſtibus tinctis murice, non eſt ambitioſa, nec arrogans: capitur odore, non colore.

De Philæni.] Alii *De Philænide*, de qua epig. 66. lib. 7. Hæc mulier purpureis utebatur veſtibus, ut vehementi odore impuri ſui oris fœtorem obrueret.

LXIV.

De ſtatua Domitiani referentis Herculem. LXV.

HERCULIS in magni vultus deſcendere Cæſar
 Dignatus Latiæ dat nova templa viæ:
Qua Triviæ nemoroſa petit dum regna viator,
 Octavum domina marmor ab urbe legit.

Cæſar dignatus referre imaginem magni Herculis extruit nova templa in via Latia, qua viator legit octavum lapidem ab urbe domina, dum adit nemoroſa regna Dianæ.

Dignatus.] Quaſi Hercules Domitiano inferior eſſet.

Latia via.] Videtur Poëta intelligere viam Appiam, quam templo decòravit Domitianus, in quo ſub Herculis imagine coli volebat. Vide epig. 104. infra.

Qua Trivia.] hoc eſt Dianæ, epig. 1. lib. Spect.

Nemoroſa regna.] Templum intellige, cui lucus Dianæ Aricinæ ſacer adjacebat. Ovidius 3. Faſtorum deſcribit locum & lucum.

Viator.] Pedes ſcil. equiti enim nemus illud adire non licebat. Ovidius loco citato:

Unde nemus nullis illud aditur equis.

Octavum marmor.] hoc eſt, octavum ab urbe milliarium. Sic dominam Romam dixit, epig. 4. lib. 1.

De eadem ſtatua. LXVI.

ANTE colebatis votis, & ſanguine largo
Majorem Alciden, nunc minor iſte colit.
Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores;
Illi ſecurus vota minora facit.

Precibus, & largo ſanguine antea venerabamini majorem Herculem Domitianum, *nunc minor ipſe veneratur* illum. *Alter petit ab hoc* major *divitias, alter petit dignitates; iste nuncupat vota minora illi* minori.

Majorem Alciden.] Alii hos quatuor verſus conjungunt cum ſuperiori epigrammate. Domitianum intellige, quem precibus & victimis colebant Romani: eum rurſus anteponit Herculi, epig. 104. infra.

Hunc.] Domitianum nempe.

Illi ſecurus.] Quia Hercules non ægre feret a ſe minori deo peti minora, quam a Domitiano deo majori.

Ad Herculem de eadem ſtatua. LXVII.

ALCIDE Latio nunc agnoſcende tonanti,
Poſtquam pulchra dei Cæſaris ora geris,
Si tibi tunc iſti cultus habituſque fuiſſent,
Ceſſerunt manibus cum fera monſtra tuis,
Argolico famulum non te ſervire tyranno
Vidiſſent gentes, ſævaque regna pati.
Sed tu juſſiſſes Euryſthea, nec tibi fallax
Portaſſet Neſſi perfida dona Lichas.
OEtæi ſine lege rogi ſecurus adiſſes
Aſtra patris ſummi, quæ tibi pœna dedit.
Lydia nec dominæ traxiſſes penſa ſuperbæ:
Nec Styga vidiſſes, Tartareumque canem.
Nunc tibi Juno favet, nunc te tua diligit Hebe:
Nunc te, ſi videat nympha, remittet Hylan.

O Hercules nunc agnoſcende a Jove Capitolino, poſtquam induiſti formoſum vultum Domitiani dei, ſi tunc habuiſſes hoc ornamentum, & hanc ſpeciem, cum ſæva monſtra domita ſunt tuis manibus; nationes non ſpectaſſent te ſervum obtemperare tyranno Argolico, & ferre acerbum imperium. At tu imperaſſes Euryſtheo, nec fraudulentus Lichas tuliſſet ad te perfidioſa munera Neſſi. Immunis lege Oetæi rogi tutus petiiſſes ſidera ſummi genitoris, quæ conſecutus es ſupplicio. Nec deduxiſſes Lydia penſa dominæ arrogantis, nec ſpectaſſes Styga, nec canem inferorum. Nunc Juno tibi propitia eſt, nunc amaris a tua Hebe: ſi Nympha nunc aſpiciat te, remittet Hylan.

Agnoſcende.] hoc eſt, digne qui agnoſcaris a Jove tuo patre.

Argolico tyranno] Euryſtheo regi Argolico qui ope Junonis prior Hercule natus erat: quamobrem jus habuit in Herculem, ipſique imperavit, ut atrociſſima ſubiret pericula. Hæc hiſtoria ſatis nota.

Fallax Lichas.] Servus nempe Dejaniræ nomine veſtem Neſſi centauri Herculi portavit, quam vocat perfidum munus, quia veneno imbutam muneris loco illam Dejaniræ reliquerat Centaurus, qua indutus Hercules furore correptus in flammas ſe immiſit. Vide Ovidium in Dejanira, & Senecam in Hercule furente.

Oetæi ſine lege.] hoc eſt, non combuſtus in

in rogo extructo in Oeta monte cœlum adiiſſes, ſed a morte immunis inter deos relatus fuiſſes.

Lydia nec Dominæ.] Omphalen reginam Lydiæ intellige, quæ Herculem amore perditum ad fila deducenda compulit.

Nec Styga vidiſſes.] hoc eſt, nec ab Omphale juſſus, ut videtur Martialis intelligere, aut potius ab Euryſtheo, ut aliis placet, deſcendiſſes ad inferos.

Hebe.] Junonis filia ſine patre dea juventutis, quæ uxor data eſt Herculi in cœlum relato.

Nunc te.] Referentem Domitiani effigiem videat Nympha, quæ tibi Hylan rapuit, illum reddet, epig. 49. lib. 5.

Ad Fabullum debilem. LXVIII.

Uxor cum tibi ſit formoſa, pudica, puella,
Quid tibi natorum jura, Fabulle, trium?
Quod petis a noſtro ſupplex dominoque, deoque,
Tu dabis ipſe tibi, ſi potes arrigere.

O Fabulle, cum habeas pulchram conjugem, caſtam, juvenem, quid tibi proderunt *jura trium liberorum? quod ſupplex regas noſtrum dominum, & deum, tu ipſe a te ipſo impetrabis.* . . . . . .

Quid tibi.] Alii *Quo*, hoc eſt, quorſum tibi opus eſt jure trium liberorum, de quo epig. 91. lib. 2. & epig. 31. lib. 8. cujus argumentum fere idem eſt.

A noſtro.] ſic Domitianum appellavit dominum, epig. 8. lib. 5.

LXIX.

In magiſtrum ludi, cui iraſcitur ob matutinas vociferationes. LXX.

Quid tibi nobiſcum eſt ludi ſcelerate magiſter,
Inviſum pueris, virginibuſque caput?
Nondum criſtati rupere ſilentia galli:
Murmure jam ſævo verberibuſque tonas.
Tam grave percuſſis incudibus æra reſultant,
Cauſſidicum medio cum faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
Vincenti parmæ cum ſua turba favet.
Vicini ſomnum non tota nocte rogamus:
Nam vigilare leve eſt, pervigilare grave.
Diſcipulos dimitte tuos. vis garrule quantum
Accipis, ut clames, accipere ut taceas?

O Ludimagiſter improbe, caput odioſum pueris & virginibus, quid tibi rei eſt nobiſcum? nondum galli criſtati rupere ſilentia: jam tonas acerbo clamore & verberibus. Tam graviter percrepant æra percuſſis incudibus, cum faber collocat cauſſidicum in medio equo. Clamor lenior ſævit in magno amphitheatro, cum ſua turba applaudit parmæ ſuperanti. Nos vicini non petimus ſomnum integra nocte: nam facile eſt vigilare, moleſtum vero *pervigilare. Dimitte tuos diſcipulos, ô loquax, placetne accipere tantum ut ſileas, quantum accipis ut vocifereris.* .

Virginibuſque.] Verbera timentibus. Vide epig. 62. lib. 10.

Nondum criſtati.] hoc eſt, nondum galli cecinere.

Cauſſidicum medio.] hoc eſt, cum cauſſidico ſtatua equeſtris fabricatur. Juvenalis ſat. 7.

Æmilio dabitur quantum petit, &c.

Quod nempe ſuis in veſtibulis ſtatuam equeſtrem haberet, quæ tunc temporis multos clientes conciliabat cauſſidico.

Vincenti parmæ.] Numen proprium putat Domitius; alii ſic interpretantur, cum nempe turba gladiatorum parmæ pugnanti,

&

& victori ex ſua factione gladiatori applaudit. Videat lector.

Pervigilare.] hoc eſt, tota nocte vigilare graviſſimum eſt.

LXXI.

In Cæcilianum improbum. LXXII.

Dixerat, ô mores! ô tempora! Tullius olim,
Sacrilegum ſtrueret cum Catilina nefas:
Cum gener atque ſocer diris concurreret armis,
Mœſtaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc ô mores! cur nunc ô tempora! dicis?
Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid eſt?
Nulla ducum feritas, nulla eſt inſania ferri:
Pace frui certa, lætitiaque licet.
Non noſtri faciunt, tua quod tibi tempora ſordent,
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

Olim Cicero dixerat, O mores, ô tempora, cum Catilina moliretur ſcelus ſacrilegum, cum gener & ſocer confligerent armis infeſtis, & ſordidata terra maderet ſanguine civium. O Cæciliane, quare dicis nunc, O mores! O tempora! Quid eſt quod non arrideat tibi? Nulla ſævitia eſt ducum, nullus furor armorum: fas eſt frui pace certa, & lætitia. O Cæciliane, non mores noſtri, ſed tui ſunt in cauſſa, cur faſtidias tua tempora.

Dixerat, ô mores.] Cum in patriam arma civilia moverentur. Nota eſt Catilinæ conjuratio ex Salluſtio, & aliis.

Cum gener atque ſocer.] Cæſar nempe, & Pompeius qui Juliam Cæſaris filiam uxorem duxerat: quorum hiſtoria paſſim obvia.

Tui mores.] Perditi ſcilicet. Sic aſtute blanditur Domitiano, cujus tempora laudat vituperata ab improbo Cæciliano.

De leone & ariete, quorum concordiam miratur. LXXIII.

Maſſyli leo fama jugi, pecoriſque maritus
Lanigeri, mirum, qua poſuere fide.
Ipſe licet videas, cavea ſtabulantur in una,
Et pariter ſocias carpit uterque dapes.
Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
Concordem ſatiat ſed rudis agna feram.
Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles,
Ut niteant celſi lucida ſigna poli?
Sidera ſi poſſent, pecudeſque, feræque mereri,
Hic aries aſtris, hic leo dignus erat.

Leo decus montium Maſſyliæ, & vir pecoris lanigeri, mirum, qua fide conſenſerunt. Ipſe potes ſpectare, ſtabulantur in una cavea, & ſimul uterque veſcitur communi cibo. Nec lætantur fœtu ſylvarum, nec mitibus herbis: at rudis agna ſaturat feram concordem. Quid meruit terror Nemeei, quid portitor Helles, ut lucida ſigna alti cœli ſplendeant? Si pecudes & feræ poſſent mereri aſtra, hic aries atque *hic leo digni erant ſideribus.*

Maſſyli.] Libyæ pars eſt Maſſylia, in qua ſunt leones ingentis magnitudinis: epig. 55. lib. 8.

Pecoriſque maritus.] Aries nempe. Sic Virgilius ecloga 7.

Vir gregis ipſe caper, &c.

Poſuere.] Sine addito ſignificat *ſedati ſunt*, hoc eſt conſenſerunt. Virgilius 7. Æneid. *Cum venti poſuere*, &c. nempe iram. Alii legunt *coiere*.

Nec fatu.] hoc eſt, nec leo deſiderat feras, nec aries herbas quibus veſci ſolet.

Sed rudis agna.] Quod mirum videtur, arietem ſcilicet agna veſci. *Feram*, alii *famem*.

Terror Nemees.] Leo ab Hercule interfectus, de quo epig. 66. lib. 5.

Quid portitor.] Phryxi aries, de quo epig. 51. lib. 8.

Ad Liberum amicum a quo cibos ſine vino acceperat. LXXIV.

LIBER Amyclæa frontem redimite corona',
Qui quatis Auſonia verbera Graia manu:
Clauſa mihi texto cum prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo ſi nomine munera ferres,
Scis puto debuerint quæ mihi dona dari.

O Liber, redimite caput corona Amyclæa, qui manu Itala infligis verbera inſtar Græcorum. Cum ad me mittas prandia clauſa caniſtro vimineo, quare nulla amphora comitata eſt cibos? Atqui ſi mitteres dona digna tuo nomine, noviſti, opinor, quæ munera mihi donanda fuerint.

Liber.] Ad quem ſcripſit, epig. 77. lib. 8. *Amyclæ* civitas eſt Laconiæ, in qua maxime exercebatur pugilatus, unde corona Amyclæa dicitur ea qua donantur pugiles victores. *Frontem redimite*, helleniſmus eſt, de quo ſæpius dictum.

Qui quatis.] hoc eſt, qui Italus exerces Græcorum certamen, ſcilicet pugilatum.

Clauſa.] hoc eſt, cur ſimul cum ſportula non miſiſti lagenam?

Digna tuo.] Liber enim Bacchus dicitur, atque ita Bacchi munera mittere debuit.

In ſutorem factum divitem. LXXV.

DENTIBUS antiquas ſolitus producere pelles,
Et mordere luto putre vetuſque ſolum:
Præneſtina tenes defuncti rura patroni,
In quibus indignor ſi tibi cella fuit.
Rumpis & ardenti madidus cryſtalla Falerno,
Et pruris domini cum Ganymede tui.
At me literulas ſtulti docuere parentes:
Quid cum grammaticis, rhetoribuſque mihi?
Frange leves calamos, & ſcinde Thalia libellos,
Si dare ſutori calceus iſta poteſt.

Solitus dentibus extendere antiquas pelles, & mordere ſoleam veterem & putridam luto: poſſides rura Præneſtina patroni mortui, in quibus ægre fero ſi habuiſti cellam. Atque ebrius ardenti Falerno frangis cryſtalla . . .

. . . . .

Sed parentes dementes me docuerunt literulas: quid mihi rei eſt cum grammaticis & rhetoribus? O Thalia, frange leves calamos, & ſcinde libros, ſi calceus poteſt donare iſta ſutori.

Antiquas pelles.] hoc eſt vetera coria.

Solum.] ſumitur hic pro ſolea calcei rupti, quem reficit ſutor.

Præneſtina.] Legata tibi a patrono, quam ſane

ſane malis artibus captaverat ſutor. De Præneſtino rure epig. 64. lib. 4.

Si tibi cella fuit.] hoc eſt, nec cella, nec minima domus parte dignus eras.

At me literulas.] Per contemptum utitur hoc verbo, atque inſanos vocat parentes, quod illum artes nobiliores neglectis pecunioſis docuerint, quæ nullum ipſi fructum afferrent.

Frange leves.] Sic etiam Juvenalis ſat. 7. verſu 28.

Frange miſer calamos, vigilataque prælia dele,

hoc eſt, O Muſa, abjice ſtudia, ſiquidem plus prodeſt ars ſutoria.

De effigie Camoni infantis. LXXVI.

EFFIGIEM tantum pueri pictura Camoni
Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nulla ſignavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

Pictura ſervat tantum effigiem pueri Camoni, & manet forma primæ ætatis. Pius genitor nulla tabella expreſſit florentem faciem, dum metuit ſpectare muta ora.

Pueri Camoni.] Qui natus viginti annos epig. 78. infra mortuus erat, cujus effigiem more veterum, non quidem adulti, ſed infantis exprimi curavit pater; ne ſi adultus pingeretur, majore dolore conficeretur, dum illum videret mutum.

Florentes.] ætate ſcilicet.

De balneo Tuccæ. LXXVII.

NON ſilice duro, ſtructilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
Sed ſtrage nemorum, pineaque compage,
Ut navigare Tucca balneo poſſit.
Idem beatas lautus exſtruit thermas
De marmore omni, quod Caryſtos invenit,
Quod Phrygia Synnas, Afra quod Nomas mittit,
Et quod virenti fonte lavit Eurotas:
Sed ligna deſunt: ſubjice balneum thermis.

Tucca non exſtruxit balneum ſilice duro, aut ſtructili cæmento, non latere cocto, quo Semiramis cinxit longam Babylona; ſed magna ſtrue lignorum, & pineis tabulis conjunctis, ut Tucca queat navigare balneo. Idem ſplendidus ædificat thermas ſumtuoſas ex omni marmore, quod reperit Caryſtos, quod Phrygia Synnas, quod Afra Nomas fert, & quod lavit Eurotas fonte virenti: ſed ligna deſunt: admove balneum thermis.

Babylona.] epig. 1. lib. Spect.

Tucca.] de quo ſæpius ſupra, quem irridet Poeta, quod balneum ex ligno, thermas vero ex marmore extruxiſſet. Balneum autem ſumitur hic pro cella frigidaria, quæ potius ex marmore extruenda erat, utpote quod aquæ frigidæ melius conveniat: thermæ autem in quibus aqua calida lavabantur, ex ligno erant ædificandæ, quod aquæ calefaciendæ non nihil contuliſſet.

De marmore omni.] Varia quippe præſtantiſſimi marmoris genera enumerat. Vide epig. 42. lib. 6.

Caryſtos.] Oppidum Eubœæ inſulæ, hodie *Nigroponte*. Strabo lib. 10. Κάρυστος δ' ἐστὶν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὄχῃ. πλησίον δὲ τὰ Στύρα, καὶ τὸ Μαρμάριον, ἐν ᾧ τὸ λατόμιον τῶν Καρυστίων κιόνων, ἱερὸν ἔχον Ἀπόλλωνος Μαρμαρίνου, &c. Caryſtus ſub monte Ocha ſitus eſt, in propinquo Styra, & Marmarium, ubi Caryſtiæ exſcinduntur columnæ, & templum ibi marmorei Apollinis.

Quod Phrygia Synnas.] Hæc ultima vox deeſt in multis codicibus, in quibus claudicat verſus. Strabo lib. 12. Σύνναδα δ' ἐστὶν οὐ μεγάλη πόλις, Synnada urbs eſt non magna. Deinde addit δ' ἐστὶ Δοκιμία κώμη, καὶ τὸ λατόμιον τοῦ Συνναδικοῦ λίθου: Ab altera parte eſt Docimia pagus, & lapidicinæ Synnadici lapidis. Hoc loco Phrygiam

giam deſcribit Strabo. Alii,

Quod Phrygia, ſive Afra quod Nomas mittit.

Afra Nomas.] Numidia Africæ provincia, epig. 55. lib. 8.

Eurotas] fluvius Laconiæ ad quem eſt marmor viride, quod Lacedæmonium & Lacon cum dicitur.

Subjice balneum.] ut nempe calefiant thermæ.

De effigie Camoni. LXXVIII.

HÆc ſunt illa mei, quæ cernitis, ora Camoni:
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis,
Gaudebatque ſuas pingere barba genas,
Et libata ſemel ſummos modo purpura cultus
Sparſerat: invidit de tribus una ſoror.
Et feſtinatis incidit ſtamina penſis,
Abſentemque patri rettulit urna rogum.
Sed ne ſola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.

Hæc ſunt illa ora mei Camoni, quæ videtis: hic vultus infantis, & prima ſpecies fuit. Hæc facies fortior creverat viginti annis & barba gaudebat pingere ſuas genas, & modo lanugo ſemel reſecta ſparſerat ſummum decus: una trium ſororum invidit, & reſecuit ſtamina feſtinatis penſis, a que urna reportavit genitori abſentem rogum. Sed nihilominus ne ſola pictura celebret puerum, hæc erit major imago in meis libris.

Hæc ſunt.] Vide epig. 76. ſupra.

Bis denis annis.] hoc eſt, viginti annos natus interiit.

Et libata.] Senſus eſt, inquit Raderus, & ſemel illi barba reſecta erat. *Purpura* barba forte ſubrufa, aut prima lanugo, quæ flaveſcit potius. Videtur tamen rufam inſinuare.

Summos cultus.] Alii *cultros*, hoc eſt novaculas.

De tribus una.] Sic epig. 54. lib. 4.

—— *& ſemper de tribus una necat.*

Abſentemque.] Longe enim a patre mortuus & crematus fuerat Camonus.

Hæc erit in chartis.] Non perituris ſcilicet. Sic epig. 83. lib. 7.

Certior in noſtro carmine vultus erit.

De convivio Priſci. LXXIX.

QUOD optimum ſit diſputat convivium,
Facunda Priſci pagina:
Et multa dulci, multa ſublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum ſit quæritis convivium?
In quod choraules non venit.

Diſertus liber Priſci diſputat, quod convivium optimum ſit: & narrat multa ſuaviter, multa excellenter, ſed omnia perite. An rogatis quod convivium ſit optimum? Cui non adeſt choraules.

Quod optimum ſit.] Senſus eſt, Quid opus eſt multo ſermone? Uno ſcilicet verbo definiri poteſt optimum nempe convivium illud eſſe a quo abeſt muſicorum ſtrepitus, & in quo quieta eſt menſa.

Choraules.] is eſt qui tibia canit, epig. 57. lib. 6.

Ad

Ad Picentinum veneficum. LXXX.

FUNERA poſt ſeptem nupſit tibi Galla virorum,
Picentine: ſequi vult puto Galla viros.

O Picentine, Galla tibi nupſit poſt mortem ſeptem maritorum: Gallæ, opinor, placet ſequi maritos.

Funera poſt ſeptem.] Maritos forte ſeptem veneno ſuſtulerat iſta Galla, ut Chloë, de qua epig. 16. ſupra. Vide epig. 43. lib. 8.
Sequi vult.] hoc eſt, a te veneno necari.

Ad Domitianum cujus, & familiæ ejus benignitatem laudat. LXXXI.

ODERAT ante ducum famulos, turbamque minorem,
Et Pallatinum Roma ſupercilium:
At nunc tantus amor cunctis, Auguſte, tuorum,
Ut ſit cuique ſuæ cura ſecunda domus.
Tam placidæ mentes, tanta eſt reverentia noſtri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
Nemo ſuos (hæc eſt aulæ natura potentis)
Sed domini mores Cæſarianus habet.

Antea Roma oderat ſervos Imperatorum, & minorem turbam, atque arrogantiam Palatii: ſed, ô Auguſte, nunc omnes adeo amant tuam familiam, ut quilibet minus amet ſuam domum. Tam benigne, tam reverenter, tam quiete, tam verecunde ſe gerunt erga nos. Nullus Cæſarianus (hæc eſt natura aulæ potentis,) habet ſuos mores, ſed domini.

Turbamque minorem.] Legunt alii, *turbamque priorem*, recte, inquit Gruterus, nam *turba prior* ſunt liberti, qui præ ſervis odioſiſſimi, tanquam qui procuratores provinciarum, exactores tributorum, vectigalium, &c. Legunt alii *turbamque priorum*, Imperatorum nempe, aut Aulicorum qui comitabantur Imperatorem. Videat lector.
Pallatinum ſupercilium.] Vel ipſorum Imperatorum, vel Aulicorum faſtum intellige.
Tanta eſt reverentia noſtri.] Alii *veſtri*.
Cæſarianus.] hoc eſt Aulici, & ſervi Cæſaris conſtituti ſunt juxta mores illius.

LXXXII.

Ad Aulum de judicio inepti Poëtæ. LXXXIII.

LECTOR & auditor noſtros probat, Aule, libellos:
Sed quidam exactos eſſe Poëta negat.
Non nimium curo: nam cœnæ fercula noſtræ
Malim convivis, quam placuiſſe cocis.

O Aule, noſtri libri placent lectori atque auditori: ſed quidam Poëta negat eſſe limatos. Hoc parum movet me; nam malim cibos noſtræ cœnæ gratos eſſe convivis, quam cocis.

Exactos.] Alii *excoctos*. Videat lector, quaſi petita eſſet metaphora ab arte coci.
Fercula.] hoc eſt *cibos*. Alias ſunt vaſa, & deorum ſimulachra, atque id genus alia quæ in pompa vel triumpho ferebant Romani.
Malim convivis.] Senſus eſt: Malim mea carmina placere lectoribus atque auditoribus, quam Poëtis æmulis. Sic cibi non cocis, ſed convivis parantur.

In Cinnam decoctorem. LXXXIV.

DIXERAT aſtrologus periturum te cito, Cinna:
Nec puto mentitus dixerat ille tibi:
Nam tu dum metuis, ne quid poſt fata relinquas,
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
Biſque tuum decies, non toto tabuit anno:
Dic mihi, non hoc eſt, Cinna, perire cito?

O Cinna, Aſtrologus dixerat te periturum brevi, nec, opinor, mentitus ille dixerat tibi; tu enim dum times, ne quid relinquas poſt mortem, aſotus decoxiſti paternas divitias. Et tuum vicies conſumptum eſt anno non integro: dic mihi, ô Cinna, nunquid hoc eſt perire brevi?

In Cinnam.] Alii *in Mummam.* lib. 10. epig. 36.

Dixerat aſtrologus.] Ludit in ambigua voce perire, quam aſtrologus ad vitam referebat, Poeta vero ad opes.

Luxurioſus.] hoc eſt intemperans, & luxui deditus.

Biſque tuum decies.] ſcil. patrimonium conſtans vicies centenis millibus ſeſtertiûm. Alii legunt, *bis quartum decies.*

Ad Cæſarem Domitianum, quod interdixiſſet hiſtrionibus ſcenam. LXXXV.

INTER tanta tuæ miracula, Cæſar, arenæ;
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, ſed plus aures debere fatentur
Se tibi, quod ſpectant, qui recitare ſolent.

O Cæſar, inter tanta miracula tua arena, qua ſuperavit magnifica ſpectacula antiquorum Imperatorum, multum quidem *oculi, ſed aures fatentur plus ſe debere tibi, quod ſpectant, qui ſolent recitare.*

Sed plus aures.] Propter edictum quo hiſtrionibus interdixerat ſcenam, intra domum quidem exercendi artem jure conceſſo. Suet. in Domit. cap. 7. Nec enim jam ſpectatorum aures obſcœnis carminibus obtundent hiſtriones.

Quod ſpectant.] Hiſtriones nimirum.

Ad Norbanum, cui libros collectos mittit. LXXXVI.

CUM tua ſacrilegos contra, Norbane, furores,
Staret pro domino Cæſare ſancta fides:
Hæc ego Pieria ludebam tutus in umbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,
Neſcia nec noſtri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixiſti, Meus eſt iſte Poëta, meus!

O Norbane, cum ſancta tua fides eſſet a partibus domini Cæſaris adverſus impios furores: ego notus ille cultor tua amicitia ſecurus ludebam hac in umbra Pieria. Fama *in regionibus Vindelicis narrabat me tibi abreptum, nec noſtrum nomen ignotum erat in Septentrione. O quoties dixiſti faſſus me veterem amicum, Meus eſt iſte Poëta, meus!*

Omne

Omne tibi noſtrum, quod bis trieteride juncta
Ante dabat lector, nunc dabit auctor opus.

Nunc auctor donabit tibi omne noſtrum opus, quod donabat lector ſexennio ante.

Sacrilegos.] hoc eſt, contra Antonium Saturninum Germaniæ ſuperioris præſidem, qui bellum civile moverat, epig. 11. lib. 4.

Hac ego Pieria.] Umbra enim, & quiete delectantur Poëtæ, epig. 77. lib. 1.

Me tibi Vindelicis raptum.] hoc eſt, fama narrabat me fato functum: febri enim laboraverat Martialis epig. 47. lib. 6. Cluverius lib. 3. cap. 4. ſuæ introductionis, *Rhæti Alpes tantum incoluere, & earum valles, a Septentrione ad lacum uſque Brigantinum, ſub Alpibus ad Danubium uſque fuere inter dictum lacum & Ænum, ſumen Vindelicæ.* Legunt alii,

Me tibi Vindelicis Rhætus narrabat in oris.

Addictum nempe: nam carminum ſuorum famam, non mortis eo perveniſſe dicit Poëta, ut aiunt. Judicet lector.

Arctos.] hoc eſt, populi Septentrionis noverunt me.

Bis trieteride.] Trieteris triennium eſt.

De Paullo
ſingente morbum, ne invitaret convivas. LXXXVII.

LANGUIDIOR noſter ſi quando eſt Paullus Atili,
Non ſe, convivas abſtinet ille ſuos.
Tu langore quidem ſubito, fictoque laboras:
Sed mea porrexit ſportula, Paulle, pedes.

O Atili, ſi aliquando Paullus noſter eſt infirmior, ille non ſe defraudat, ſed convivas ſuos. Tu ſane laboras infirmitate repentina, & ficta: at, ô Paulle, mea ſportula extendit pedes.

Non ſe.] Ipſe non ſe abſtinet a conviviis, ſed convivas non vocat. Legunt alii,

Non ſe conviviis abſtinet ille ſuis.

male: Paullum enim ipſum diſſimulationis accuſare videtur.

Sed mea porrexit.] hoc eſt, morbus tuus non tibi, ſed mihi, ſeu ſportulæ lethalis eſt. Metaphora ducta a modo componendi mortuos, qui depoſiti ad januam verſus viam extendebant pedes. Perſius ſat. 3.

Hinc tuba, candela, tandemque beatulus alto
Compoſitus lecto, craſſiſque lutatus amomis,
In portam rigidos calces extendit, &c.

De filio Silii
lugentis immaturam ejus mortem. LXXXVIII.

FESTINATA ſui gemeret cum fata Severi
Silius, Auſonio non ſemel ore potens:
Cum grege Pierio mœſtus, Phœboque querebar,
Ipſe meum flevi, dixit Apollo, Linon.
Reſpexitque ſuam, quæ ſtabat proxima fratri
Calliopen, & ait, Tu quoque vulnus habes.
Adſpice Tarpeïum, Pallatinumque Tonantem:

Cum Silius non ſemel vehemens eloquentia Romana, lugeret immaturam mortem Severi ſui filii: cum choro Muſarum, & Phœbo mœrens conquerebar, ſed ipſe, inquit Apollo, luxi meum Linum. Atque intuitus eſt ſuam Calliopen, quæ illi proxima ſedebat, & dixit, tu etiam afficeris mœrore. Vide Tonantem Tarpeium, & Palatinum,

Auſa nefas Lacheſis læſit utrumque Jovem.
Numina cum videas duris obnoxia fatis,
Invidia poſſis exonerare deos.

Lacheſis auſa nefas offendit utrumque Jovem. Cum ſpectes deos ſubditos fatis, poſſis liberare illos odio.

Silius.] Italicus, de quo epig. 61. lib. 7. & 66. lib. 8. quem ſolatur Poëta exemplo deorum, quorum & filii acerbo fato rapti ſunt.

Auſonio non ſemel.] hoc eſt, non eloquens uno tantum orationis genere, egregius quippe orator fuit, & Poëta, epig. 62. lib. 7.

Cum grege.] Ego, inquit Martialis, querebar cum Phœbo, & Muſis quæ Pierides dictæ ſunt, epig. 77. lib. 1.

Linon.] Apollinis, & Terpſichores filium, quem ab Hercule occiſum ferunt Poëtæ: Pauſanias in Corinthiacis refert Linum Apollinis & Pſamathes filium; in Bœoticis vero Linum alium Uraniæ & Amphimari filium Poëtam egregium fuiſſe affirmat.

Tu quoque vulnus habes.] Occiſo ſcilicet Orpheo ejus filio, cujus hiſtoria ſatis nota.

Aſpice Tarpeium.] Cujus filius Sarpedon ad Troiam periit. Virgilius lib. 10.

——— Troïa ſub mœnibus altis,
Tot nati cecidere deûm; quin occidit una
Sarpedon mea progenies.

Pallatinumque.] Domitianum, cujus filius infans adhuc mortuus eſt; de quo jam diximus lib. 6. epig. 3.

Lacheſis.] Una Parcarum.

Invidia poſſis.] Senſus eſt, non debes diis iraſci, qui & ipſi natorum acerbum fatum lugent.

Ad Lupercum verſipellem. LXXXIX.

SEPTEM poſt calices Opimiani
Denſo cum jaceam triente blæſus,
Affers neſcio quas mihi tabellas,
Et dicis, Modo liberum eſſe juſſi:
Zenas ſervulus eſt mihi paternus:
Signa: cras melius, Luperce, fiet.
Nunc ſignat meus annulus lagenam.

Poſt ſeptem calices Opimiani cum jaceam balbutiens crebris trientibus, affers mihi neſcio quas tabellas, & dicis, Modo dedi libertatem: habeo Zenam paternum ſervulum; ſigna. O Luperce, cras fiet melius, nunc meus annulus ſignat lagenam.

Opimiani.] De hoc vino dictum epig. 27. lib. 1.

Triente.] Qui capit quatuor cyathos.

Neſcio quas.] Suppoſititias nempe, quas manumiſſionis eſſe dicebat Lupercus: cum tamen eſſent teſtamentariæ falſæ nempe, aut aliunde aſtringentes.

Zenas ſervulus.] Legunt alii,

——— modo liberum eſſe juſſi
Zenam: ———

Signa.] Inquit Lupercus, ut conſtet de manumiſſione.

Cras melius fiet.] Cum ſobrii erimus, tunc enim diſtinguere poterimus, an revera de libertate tantum agatur.

Nunc ſignat.] Ne ſervi vinum hauriant. Horat. epiſt. 2. lib. 2.

——— poſſet qui ignoſcere ſervis,
Et ſigno læſo non inſanire lagena.

Ad Rufum, amicos donis conciliatos. donis quoque eſſe alendos. XC.

DUM me captares, mittebas munera nobis:
Poſtquam cepiſti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,
De cavea fugiat ne male paſtus aper.

Dum me illiceres, ad me mittebas dona; poſtquam captaſti, ô Rufe, nihil donas mihi. Ut teneas illectum, mitte etiam dona illecto, ne aper male paſtus fugiat ex cavea.

De

De cavea.] Hoc a ſimili dicit Poëta; ut enim fera eſuriens fugit, ſic ego renunciabo tuæ amicitiæ. Eſt autem cavea ſeptum in quo feræ includuntur: eſt etiam locus ubi populus ſedens ludos ſpectabat.

Ad Stellam, verſus extemporales eſſe malos. XCI.

LEGE nimis dura convivam ſcribere verſus
Cogis, Stella: licet ſcribere nempe malos.

O Stella, nimis dura conditione, imperas carmina condi a conviva: licet condere nimirum mala.

Lege nimis.] Nempe ipſe Martialis a Stella juſſus ex tempore verſus ſcribere, compoſuit hoc diſtichum.

Ad Flaccum, quem in Cypro inſula degentem monet, ut caveat a nimio ſolis calore. XCII.

SIc in gramine floreo reclivis,
Quà gemmantibus hinc, & inde rivis
Curva calculus excitatur unda,
Excluſis procul omnibus moleſtis,
Perfundas glaciem triente nigro
Frontem ſutilibus ruber coronis:
Sic uni tibi ſit puer cinædus,
Et caſtiſſima pruriat puella.
Infamem nimio calore Cypron
Obſerves, moneo, precorque, Flacce,
Meſſes area cum teret crepantes,
Et fulvi juba ſæviet leonis,
At tu diva Paphi remitte noſtris
Illæſum juvenem, remitte votis.
Sic Martis tibi ſerviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

Sic recumbens in florida herba, qua rivis hinc & inde gemmeis lapilli commoventur curva aqua, longe remotis omnibus curis, temperes glacie nigrum trientem habens *tempora rubra ſutilibus coronis:* . . . . .

O Flacce, moneo & rogo, caveas Cyprum noxiam nimio calore, cum meſſes crepantes terentur in area, & juba fulvi leonis ſæviet. Sed tu, ô regina Paphi, noſtris votis remitte juvenem ſalvum. Sic calendæ Martiæ celebrentur in tuum honorem, atque ad altaria candida multæ quadræ placentæ diviſæ tibi conſecrentur, cum thure, & mero, & victima.

Perfundas glaciem.] Vide epig. 65. lib. 5.
Tu ſuper æſtivas, Alcime, funde nives.
Triente nigro.] continens poculum ſumit pro vino contento.
Frontem ruber.] helleniſmus eſt epig. citato.
Laſſenturque roſis tempora ſutilibus.
Cypron.] epig. 45. lib. 8.
Cum te, Flacce, mihi reddit Cythereïa Cypros.
Meſſes crepantes.] quia aridæ & ſiccæ.
Et fulvi juba.] Menſe ſcilicet Auguſto, quo Sol in Leone ſummos excitat calores, epig. 57. lib. 4.
Diva Paphi.] Venus nempe: Paphus vero urbs eſt Cypri, ubi colebatur Venus.
Sic Martis tibi.] Kalendæ Martiæ a fœminis celebrabantur in honorem Veneris, epig. ultimo lib. 5.
Candidas ad aras.] Diis manibus nigras, ſuperis vero candidas aras erigebant antiqui.
Secta.] Vide epig. 76. lib. 3. & epig. 75. lib. 6.

Adulatur Domitiano, cujus cœnam Jovis epulis præfert. XCIII.

AD cœnam ſi me diverſa vocaret in aſtra
Hinc invitator Cæſaris, inde Jovis:
Aſtra licet propius, Palatia longius eſſent,
Reſponſa ad ſuperos hæc referenda darem:
Quærite qui malit fieri conviva Tonantis:
Me meus in terris Juppiter ecce tenet.

Si hinc invitator Cæſaris, illinc Jovis, ad cœnam me invitaret in diverſum cœlum; quamvis ſidera eſſent propius, palatia vero longius, redderem hac reſponſa referenda ad Superos: Quærite alium *qui malit convivari cum Tonante, en meus Jupiter in terris poſſidet me.*

Diverſa in aſtra.] hoc eſt, Si me Jupiter vocaret ad ſua aſtra, & Domitianus ad ſua, ſeu ad ſuum palatium, (cum enim Deus fit epig. 8. lib. 5. palatium ejus cœlum vocat;) tamen adirem Domitianum.

Ad Condylum, ſervi conditionem meliorem eſſe quam domini. XCIV.

QUÆ mala ſunt domini, quæ ſervi commoda neſcis,
Condyle, qui ſervum te gemis eſſe diu.
Dat tibi ſecuros vilis lecticula ſomnos:
Pervigil in pluma Caïus ecce jacet.
Caïus a prima tremebundus luce ſalutat
Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.
Quod debes, Cai, redde, inquit Phœbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis? podagra, cheragraque ſecatur
Caïus, & mallet verbera mille pati.
Quod nec mane vomis, nec cunnum, Condyle, lingis,
Non mavis, quam ter Caïus eſſe tuus?

O Condyle, ignoras quæ ſunt mala heri, & quæ commoda ſervi, qui doles te diu eſſe in ſervitute. Vilis lecticula commodat tibi tutos ſomnos: en Caius pervigil jacet in pluma. Summo mane Caius tremebundus ſalutat tot dominos: ſed tu, ô Condyle, nec dominum ſalutas. *O Cai, ſolve debitum, ait Phœbus, atque illinc Cinnamus: O Condyle, nullus tibi dicit hoc.* An *times tortorem? Caius ardet podagra & cheragra, & mallet pati mille flagella.* . . . .

Lecticula.] ſignificat parvum lectum, Legunt alii *tegeticula.*

Caius.] Dominus tuus.

Tot dominos.] quot nempe habet patronos.

Nec dominum.] Caium ſcilicet.

Phœbus & Cinnamus.] fœneratores.

Tortorem.] a quo aliquando vapulas.

Podagra cheragraque.] quæ ſunt vehementes in pedum & manuum articulis dolores, Gallice *les goutes.*

Ad

Ad Calatiſſum pocillatorem. XCV.

ADDERE quid ceſſas puer immortale Falernum?
Quadrantem duplica de ſeniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calatiſſe, deorum
Sex jubeo cyathos fundere? Cæſar erit.
Sutilis aptetur decies roſa crinibus, ut ſit,
Qui poſuit ſacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da baſia, fiat ut illud
Nomen, ab Othryſio quod Deus orbe tulit.

O Puer, quid moraris fundere immortale Falernum? Gemina quadrantem de amphora ſeniore. Nunc dic mihi in gratiam *cujus deorum volo te porrigere ſex cyathos? Cæſar erit. Capilli decies coronentur ſutili roſa, ut efficiatur* ejus nomen, *qui condidit nobile templum gentis ſacra. Nunc decies oſculare me, ut fiat illud nomen quod Deus conſecutus eſt ab Othryſio orbe.*

Immortale Falernum.] vel quod difficile corrumpatur, vel quod dignum ſit ut a diis ipſis bibatur.

Quadrantem duplica.] hoc eſt, infunde ſex cyathos vini vetuſti.

Cæſar erit.] habet enim ſex literas, ſoluta nimirum diphthongo: tot vero cyathos haurire ſolebant veteres, quot eſſent literæ in nomine illius in cujus gratiam bibebant, epig. 72. lib. 1.

Sutilis aptetur.] epig. 65. lib. 5. *Decies*, quia in ſuo nomine decem literas habet *Domitianus*, qui Flaviæ genti templum dicavit, epig. 2. ſupra,

Fiat ut illud.] *Germanicus* vel *Sarmaticus*: quod nomen a Germania & Sarmatia ſubacta ſumpſit Domitianus. De Othryſio vel Odryſio orbe, ſeu Septentrione dictum, lib. 7.

De Hippocrate petente mulſum pro abſinthio. XCVI.

SANCTONICA medicata dedit mihi pocula virga:
Os hominis! mulſum me rogat Hippocrates.
Tam ſtupidus nunquam nec tu puto, Glauce fuiſti,
Chalcea donanti Chryſea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poſcit amaro?
Accipiat, ſed ſi potat in elleboro.

Hippocrates mihi donavit pocula imbuta virga Sanctonica. O impudentiam hominis, a me petit mulſum. O Glauce, nunquam tam bardus nec tu, opinor, fuiſti, qui dederas aurea arma *donanti ærea. An aliquis petit donum dulce pro amaro? accipiat, ſed ſi hauſerit in elleboro.*

Sanctonica.] hoc eſt, imbuta abſinthio, de quo ſic Plinius lib. 17. cap. 7. *Abſinthii genera ſunt plura. Sanctonicum appellatur a Galliæ civitate, Ponticum a Ponto ubi pecora pingueſcunt illo.* Legunt alii *Sardoa*: in Sardinia nempe multæ ſunt herbæ venenatæ.

Mulſum.] Potio eſt ex vino & melle confecta.

Glauce.] Qui aurea ſua arma ferreis permutavit cum Diomede, Homer. Iliad. 5.

Sed ſi potat.] hoc eſt, ea lege mulſum dabo, ut illud potet ſimul cum elleboro, quod inſaniam purgat, hoc eſt, ſi fateatur ſe inſanire.

XCVII.

De Herode medico fure. XCVIII.

CLINICUS Herodes trullam ſubduxerat ægro:
Deprenſus dixit, ſtulte, quid ergo bibis?

Herodes clinicus ſurripuerat trullam ægroto: deprehenſus dixit, ô demens, quid igitur potas?

Clinicus.] De medico clinico egimus, lib. 1. epig. 31.
Trullam.] Vas nempe ad bibendum.
Deprenſus dixit.] Sic nimirum furtum excuſat Herodes, quaſi trullam removiſſet, ne æger biberet, quod illi lethale eſſet.

Ad Julium de quodam invido. XCIX.

RUMPITUR invidia quidam, cariſſime Juli,
Quod me Roma legit, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod turba ſemper in omni
Monſtramur digito, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, tribuit quod Cæſar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce ſub urbe eſt,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod ſum jucundus amicis,
Quod conviva frequens, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod amamur, quodque probamur.
Rumpatur, quiſquis rumpitur invidia.

O Dilectiſſime Juli, quidam laceratur invidia, quod Roma legit meos libros, *laceratur invidia. Laceratur invidia, quod in omni turba monſtramur digito, laceratur invidia. Laceratur invidia, quod uterque Cæſar mihi conceſſit jus* trium *liberorum, laceratur invidia. Laceratur invidia, quod habeo amœnam villam ſuburbanam, & parvas ædes in urbe, laceratur invidia. Laceratur invidia, quod placeo amicis, quod ſæpe invitor ad cœnam, laceratur invidia. Laceratur invidia, quod diligimur, & laudamur: laceretur, quiſquis laceratur invidia.*

Ad Julium.] Martialem de quo epig. 16. lib. 1. & epig. 16. lib. 7.
Rumpitur invidia.] Vide epig. 61. lib. 6.
Cæſar uterque.] Titus & Domitianus. Vide epig. 94. lib. 3.
Quod rus mihi.] De quo dictum epig. 61. lib. 8.
Rumpatur.] Sic Virgilius ecloga 7.

——*invidia rumpantur ut ilia Codro.*

Ad Ovidium de Corano perfido caupone. C.

VINDEMIARUM non ubique proventus
Ceſſavit, Ovidi: pluvia profuit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

O Ovidi, fructus vindemiarum non defecerunt ubique. Ingens pluvia profecit. Coranus fecit centum amphoras aquæ.

Plu-

Pluvia profuit.] Alii *profluit*. Prior lectio mihi videtur melior.
Centum Coranus.] Quidam ſane perfidus caupo, qui in ſumma vini caritate, aquam multam infundebat vino, quod pro mero vendebat.

Ad Atticum de M. Antonio Gallo, cui placebant libri Martialis. CI.

MARCUS amat noſtras Antonius, Attice, Muſas,
Charta ſalutatrix ſi modo vera refert:
Marcus Palladiæ non inficianda Toloſæ
Gloria, quem genuit pacis amica quies.

O Attice, Marcus Antonius probat noſtros verſus, ſi modo epiſtola ſalutatrix renunciat mihi veritatem: Marcus decus non denegandum Palladia Toloſa, quem peperit quiet amica pacis.

Marcus.] de quo lib. 10. epig. 23. & 32. Suetonius in Vitellio cap. ultimo: *Siquidem ab Antonio Primo adverſariarum partium duce oppreſſus eſt, cui Toloſæ nato cognomen in pueritia Becco fuerat, id valet gallinacei roſtrum.*
Palladiæ Toloſæ.] quæ urbs eſt Galliæ ſatis nota, in qua nempe florebant literæ.
Pacis amica quies.] hoc forte ſubjicit Poëta, ut oſtendat illum non eſſe ex familia Antonii triumviri, hominis ſcilicet ſeditioſi. Legunt alii, *pacis alumna quies*, nec hoc epigramma a ſequente diſtinguunt.

Ad librum quem Antonio mittit in Galliam. CII.

TU qui longa potes diſpendia ferre viarum,
I liber abſentis pignus amicitiæ.
Vilis eras, fateor, ſi te nunc mitteret emptor,
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur,
Qui fluit, an pigro quæ ſtupet unda lacu.

O Libelle, vade pignus amicitia abſentis, tu qui potes pati longos labores itinerum. Vilis eſſes, fateor, ſi emptor nunc mitteret te, at auctor conſtituet magnum pretium tuo dono. Multum intereſt crede mihi, an aqua bibatur fluens a fonte, an qua deſidet in pigro lacu.

Tu qui.] Vide epigramma præcedens.
Si te nunc.] Longe enim carior atque emendatior eſt liber ab ipſo auctore miſſus. Legunt alii,
——— *ſi te nunc mittere tento.*
Quæ lectio vitioſa videtur.

In Baſſum avarum. CIII.

DENARIIS tribus invitas, & mane togatum
Obſervare jubes atria, Baſſe, tua:
Deinde hærere tuo lateri, præcedere ſellam,
Ad vetulas tecum plus minus ire decem.
Trita quidem nobis togula eſt, viliſque, putriſque:
Denariis tamen hanc non emo, Baſſe, tribus.

O Baſſe, me invitas tribus denariis, atque imperas tua atria mane coli a me togato: deinde aſtare tibi, anteire lecticam, tecum adire anus plus minus decem. Habeo togulam laceram quidem, & vilem, & putridam: nihilominus, ô Baſſe, hac non emitur tribus denariis.

Dena-

Denarus tribus.] de moneta dictum ſæpius.

Præcedere ſellam.] Anteambulonis vice.

Ad vetulas.] Divites nimirum atque orbas quas captare volebat Baſſus.

Trita quidem.] Senſus eſt: Mihi forte parvam das ſportulam, quod trita ſit veſtis mea: at licet ſit lacera & vilis, tua tamen ſportula trium denariorum non ſufficit ad emendam ſimilem.

Adulatur Domitiano culto in via Appia ſub imagine Herculis. CIV.

APPIA, quam ſimili venerandus in Hercule Cæſar
Conſecrat, Auſoniæ maxima fama viæ,
Si cupis Alcidæ cognoſcere facta prioris,
Diſce: Libyn domuit: aurea poma tulit:
Peltatam Scythico diſcinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadio terga leonis apro.
Æripedem ſylvis cervum, Stymphalidas undis
Abſtulit: a Stygia cum cane venit aqua.
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
Heſperias Tuſco lavit in amne boves.
Hæc minor Alcides. major quæ geſſerit, audi,
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Aſſeruit poſſeſſa malis Pallatia regnis:
Prima ſuo geſſit pro Jove bella puer.
Solus Iuleas cum jam retineret habenas,
Tradidit, inque ſuo tertius orbe fuit.
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Iſtri:
Sudantem Getica ter nive lavit equum.
Sæpe recuſato Parthos duxiſſe triumphos,
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa deis, mores populis dedit, otia ferro,
Aſtra ſuis, cœlo ſidera, ſerta Jovi.
Herculeum tantis numen non ſufficit actis:
Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

O Appia maximum decus viarum Italiæ, quam conſecrat Cæſar colendus ſub imagine Herculis, ſi vis cognoſcere geſta prioris Alcidæ, accipe: ſubegit Libyn, abſtulit poma aurea: detraxit Amazoni peltatæ cingulum Scythicum: adjunxit terga leonis apro Arcadio. Abripuit cervum æripedem ſylvis, & Stymphalidas aquis: ab inferis rediit cum cane Cerbero. *Non paſſus eſt hydram renovari creſcentem necibus: lavit boves Hiſpanas in amne Tuſco. Minor Alcides fecit hæc. Diſce, quæ fecerit major, qui colitur ad ſextum milliarium ab arce Albana. Liberavit palatia occupata a malo principe, puer geſſit prima bella pro ſuo Jove. Cum jam ſolus retineret habenas Imperatorias, tradidit illas, & tertius adminiſtravit ſuum imperium. Ter fregit perfida cornua Danubii Sarmatici: ter nive Getica lavit equum ſudantem. Sæpe non conceſſa* facultate *agendi triumphos Parthicos, victor conſecutus eſt nomen ab orbe Septentrionali. Donavit deos templis, populos moribus, arma quiete, ſuos aſtris, cœlum ſideribus, Jovem coronis. Herculeum numen non ſufficit tantis factis: hic deus* Domitianus *ſuo vultu referat Tarpeium patrem.*

Appia] In qua nempe Latinarum viarum celeberrima templum Herculi conſecraverat Domitianus, in quo ipſe ſub illius imagine colebatur, epig. 65. ſupra.

Si cupis Alcidæ.] hoc eſt, veri Herculis labores diſcere.

Libyn domuit.] hoc eſt, in Africa Antæum vicit, cujus nota hiſtoria: atque aurea mala ex Heſperidum horto decerpſit, cuſtode interfecto dracone.

Peltatam] Pelta ſcutum eſt brevius quo utebantur Amazones, quarum reginam Hippolytam vicit Hercules:

Abſtulit Hippolytæ, ſexto, ſua vincula victæ.

Scythico nodo.] periphraſis eſt balthei: in Scythia vero ad Tanaim & Thermodontem fluvium habitarunt Amazones.

Addidit Arcadio.] De leone & apro ab Hercule interfectis ſæpius dictum.

Æripedem cervum.]

Cornibus auratis cervum necat ordine quarto.

Legunt alii *corvam*, Aurea habebat cornua, Dianæ

Dianæ ſacra erat, in monte Mœnalo vagabatur, quam Hercules cepit, & Dianæ Taygetæ conſecravit. Sic Raderus.

Stymphalidas undis.] Stymphalis lacus in Arcadia, ubi aves Stymphalides inuſitatæ magnitudinis, quæ humanis carnibus veſcebantur, quas occidit Hercules. Vide Natalem Comitem lib. 7. Myth. cap. 1.

Fœcundam vetuit.] Igne ſcilicet admoto, impediit ne hydræ capita renaſcerentur.

Heſperias Tuſco.] Geryonis ſcilicet boves. Vide epig. 50. & 66. lib. 5. Ex Hiſpania in Italiam adduxit, & Tiberi eas lavit.

Major.] nempe Domitianus. Vide epig. 65. ſupra.

Sextus ab Albana.] hoc eſt ad ſextum milliarium ab arce Albana, ad octavum vero ab urbe, epig. citato.

Aſſeruit poſſeſſa.] hoc eſt, Vitellianis ejectis imperium ſibi vindicavit, & Capitolium defendit. Suetonius in Domitiano.

Solus Iuleas.] hoc eſt Imperatorias a Julio Cæſare primo Imperatore ſic dictas: hoc eſt, occupatum imperium patri ſuo Veſpaſiano tradidit. Suetonius in Domitiano cap. 13.

In ſuo orbe.] hoc eſt in imperio, quod ipſe adeptus erat; poſt Veſpaſianum enim & Titum regnavit.

Cornua Sarmatici.] hoc eſt, perfidas gentes quæ Danubium incolunt, ter domuit. Vide epig. 15. lib. 8. Cornua fluviis tribuunt Poëtæ propter riparum curvitatem, aut potius propter geminos, pluresve alveos, in quos dividuntur. Sic Virgilius 9. Æneid. dixit Rhenum bicornem.

Sudantem Getica.] hoc eſt, ter vicit quoque Getas de quibus ſupra.

Sæpe recuſato.] Hic modus loquendi familiaris eſt Aurelio Victori, ablativus eſt abſolutus neutrius generis, hoc ipſi recuſato, ſeu hac re recuſata, nempe ut auxiliaretur Vologeſo Parthorum regi. Suetonius cap. 2. in Domitiano: *Nec tamen eo ſecius cum Vologeſus Parthorum rex auxilia adverſus Alanos, ducemque alterum ex Veſpaſiani liberis depopoſciſſet, omni ope contendit, ut ipſe potiſſimum mitteretur, & quia diſcuſſa res eſt, alios Orientis reges, ut idem poſtularent, donis ac pollicitationibus ſollicitare tentavit.*

Parthus.] hoc eſt Parthicus. Virgilius ecloga 10.

———— *libet Partho torquere cydonia cornu*

Spicula, &c.

Hyperboreo.] hoc eſt Septentrionali: nam a devictis Germanis Germanicus, atque a ſubactis Sarmatis Sarmaticus dictus eſt Domitianus. Scriverius legit:

Sæpe recuſatos parcus duxiſſe triumphos, quod victa Sarmatia triumphum recuſavit.

Templa deis.] Vide epig. 4. ſupra.

Mores.] epig. 4. & 7. lib. 6.

Otia ferro.] hoc eſt, bello confecto pacem hoſtibus conceſſit, epig. 15. lib. 8.

Aſtra ſuis.] hoc eſt patrem, fratrem, uxorem in deorum numerum retulit, & Flaviæ genti templum erexit, de quo epig. 2. ſupra.

Serta Jovi.] quia lauream Jovi Capitolino intulit ex victoria Sarmatica. Suetonius in Domitiano.

Tarpeio.] Senſus eſt: Pro tot & tantis rebus geſtis non ſufficit, ut ſub imagine Herculis colatur Domitianus, ſed ſub imagine ipſius Jovis eſſet colendus.

Ad Phœbum fœneratorem. CV.

QUADRINGENTORUM reddis mihi, Phœbe, tabellas:
Centum da potius mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere jactes:
Quod tibi non poſſum ſolvere, Phœbe, meum eſt.

O Phœbe, reddis mihi tabellas quadringentorum: O Phœbe, potius crede mihi centum. Quære alium, apud quem te oſtentes tam vano dono: O Phœbe, quod nequeo ſolvere, pertinet ad me.

Quadringentorum.] Ejuſdem argumenti eſt epig. 37. lib. 8.

Tabellas.] Syngrapham intellige, qua conſtabat, Martialem Phœbo debere quadringenta.

Da potius.] ut liberalis habearis.

Quod tibi non.] epig. 3. lib. 2.

Sexte nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur:
Debet enim, ſi quis ſolvere, Sexte, poteſt.

De geminis fratribus, quos Polluci & Caſtori ſimiles eſſe dicit, & formoſiores ipſa Helena. CVI.

QUÆ nova tam ſimiles genuit tibi Leda miniſtros?
Quæ capta eſt cycno nupta Lacæna alio?
Dat faciem Pollux Hiero, dat Caſtor Aſillo:
Atque in utroque nitet Tyndaris ore ſoror.
Iſta Therapnæis ſi forma fuiſſet Amyclis,
Cum vicere duas dona minora deas:
Manſiſſes Helene, Phrygiamque rediſſet in urbem
Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

Quæ nova Leda peperit tibi ſervos tam ſimiles? Quæ Lacæna arſit alium cycnum? Pollux commodat vultum Hiero, Caſtor commodat Aſillo: & ſoror Tyndaris nitet in ore utriuſque. Si talis pulchritudo fuiſſet Therapnæis Amyclis, cum dona inferiora ſuperarunt duas deas: O Helene, manſiſſes, & Dardanius Paris reverſus eſſet in urbem Phrygiam cum gemino Ganymede.

Genuit tibi.] Neſcio quem alloquatur Poeta. Ledæ Lacedæmoniæ hiſtoria ſatis nota eſt, quæ nempe compreſſa a Jove cycni forma induto peperit Pollucem & Caſtorem.

Tyndaris ſoror.] hoc eſt Helena Caſtoris & Pollucis ſoror, Jovis filia ex Leda uxore Tyndari regis Laconiæ.

Iſta Therapnæis.] Caſtor & Pollux nati ſunt Amyclis, quæ urbs eſt Laconiæ prope Therapnas; ubi ſi adfuiſſent Hierus & Aſillus, (cum Juno ac Pallas contendentes de pomo aureo a Venere victæ ſunt, promittente Paridi judici Helenam, quæ nempe donum erat inferius quam imperium promiſſum a Junone, & ſapientia promiſſa a Pallade,) contempta Helena a Paride rapti fuiſſent.

Digitized by Google

X *Lib.* 6 *epigr.* 8 *verſ.*
Venit] Adventus auguſtorum, ab expeditione bellica redeuntium, etiam in variis *Numm.* variè expreſſus.

X *Lib.* 51 *epigr.* 13 *verſ.*
Capitolini Tonantis] Quem in templo ſuo ſedentem conſpicis, in *Num.* Vitellii.

X *Lib.* 17 *epigr.* 7 *verſ.*
Tyros] Cui purpuræ inventum debetur. Inde in Tyriorum pleriſque *Num.* murex.

X *Lib.* 37 *epigr.* 19 *verſ.*
Macello] Ædificii formam pete è Neronis *Num.*

X *Lib.* 4 *epigr.* 9 *verſ.*
Centauri] Spectantur in ſelectioribus Veri, [illegible] Gallienique *Numiſmatibus.*

X *Lib.* 103 *epigr.* 8 *verſ.*
Cereri] Quæ ſpicifera ſubinde & tædifera in Latinis Græciſque occurrit *Numis.*

IX *Lib.* 48 *epigr.* 3 *verſ.*
Pythagora] Qui in Samiorum *Num.* ſelectioribus, apud *Morellium*, *alioſque*.

X *Lib.* 50 *epigr.* 1 *verſ.*
Victoria] Quæ palmifera in innumeris auguſtorum *Numiſmatibus*.

IX *Lib.* 103 *epigr.* 5 *verſ.*
Peltatam] Armatam clypeo lunato, qui familiaris Amazonibus, teſte Smyrnæorum *Numo*.

X *Lib.* 74 *epigr.* 9 *verſ.*
Nilus] Qui in Hadriani Aug. *Numo*.

X *Lib.* 29 *epigr.* 28 *verſ.*
Quadrifrons] Quippe Ianus modo bifrons, modo & in *Num.* (Hadriani ſcilicet) cernitur quadrifrons.

X *Lib.* 48 *epigr.* 1 *verſ.*
Pharia juvenca] Iſidis; quæ in augg. diverſorum *Num.* multiformiter expreſſa.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER X.

Singulis paginis ter aut quater librum abſolvi. I.

SI nimius videor, ſeraque coronide longus
   Eſſe liber: legito pauca, libellus ero.
Terque, quaterque mihi finitur carmine parvo
   Pagina facta tibi; quam cupis eſſe brevem.

INTERPRETATIO.
Si videor eſſe liber nimius, & longus tarde impoſita *coronide: evolve pauca, ero libellus. Brevi verſu ter & quater abſolvo ſcriptam tibi paginam, quam optas eſſe brevem.*

NOTÆ.

Si nimius.] Liber alloquitur lectores: alii putant hoc epigramma eſſe finem libri noni: alii vero initium decimi. Videat lector: lemma autem deeſt in antiquis codicibus. Scriverius inſcribit, *Liber ad Lectorem.*

Coronide.] Quam ſic explicat Cælius Rhodiginus lib. 15. cap. 10. Coronis ſignificat ultimam rei manum admotam, nec effectum opus, ſed prorſus completum, finitumque: ſiquidem coronis eſt quandoque montis vertex, aut ſtructuræ ſummum, quandoque vero quod in fine libri ponitur. Coronis ſignificat & navis puppim, quod fit in ejus apice curvatum roſtrum, unde deductum hunc loquendi modum putant nonnulli.

Terque quaterque.] Cum ſingulis in paginis tria aut quatuor epigrammata contineantur, quibus lectis, alia omittere poteſt lector. Legunt alii,

Pagina: fac tibi me quam cupis eſſe brevem.

hoc eſt, ô lector, inquit liber, potes me contrahere quantum cupis.

Ad lectorem, ut faveat huic libro, quem præpropere editum revocavit, & emendavit. II.

FESTINATA prior decimi mihi cura libelli
   Elapſum manibus nunc revocavit opus,

Prior cura decimi libri a me properata nunc revocavit opus elapſum manibus.

Nota leges quædam, ſed lima raſa recenti;
Pars nova major erit, lector, utrique fave.
Lector opes noſtræ, quem cum mihi Roma dediſſet,
Nil tibi quod demus majus habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
Et meliore tui parte ſuperſtes eris.
Marmora Meſſalæ findit caprificus, & audax
Dimidios Criſpi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, nec ſecula præſunt,
Solaque non norunt hæc monumenta mori.

Evolves quædam tibi comperta, ſed polita recenti lima. Major erit pars addita, ô lector, fave utrique: O lector divitiæ noſtræ, quem cum mihi donaſſet Roma, dixit, Nihil habemus majus, quod tibi donemus. Hujus opera vitabit pigra flumina Lethes, & erit ſuperſtes meliore parte tui. Caprificus aperit marmora Meſſalæ, & mulio audax irridet equos dimidios Criſpi. Sed nec furta officiunt ſcriptis, nec ſecula præſident, & hæc ſola monumenta neſciunt perire.

Feſtinata prior.] Hunc nempe librum nimia feſtinatione editum revocavit, atque emendavit.

Nota.] Scilicet in priori editione.

Utrique fave.] hoc eſt, prioribus, & novis additis verſibus fave.

Lector opes noſtræ.] Per appoſitionem hoc addit, hoc eſt, quo benigno, atque benevolo lectore nihil majus mihi dare Roma poterat.

Flumina Lethes.] hoc eſt, te ab hominum oblivione vindicabis. Lethe inferorum fluvius eſt, qui præteritarum omnium rerum memoriam delet: λήθη enim Latine oblivio eſt.

Superſtes eris.] Quia ſemper legeris, & celebraberis. *Meliore parte*, fama ſcilicet ingenii.

Marmora Meſſalæ.] Ædes marmoreas, vel potius ſepulchra marmorea intellige, quæ Corvinus Meſſala Auguſti ævo orator clariſſimus, & ditiſſimus extruxit. Vide epig. 3. lib. 8.

Caprificus.] Ficus eſt ſylveſtris, quæ vel duriſſimos lapides findit.

Dimidios equos.] De Criſpo dictum epig. 54. lib. 4. cujus ſtatuæ equeſtres vetuſtate corruptæ, & fractæ irridentur a mulionibus, atque aurigis. Juven. ſat. 8.

Et curios jam dimidios, &c.

Nec furta.] Legunt alii, & forte melius *fata*: bona enim carmina non pereunt. Vide Horat. ode 8. lib. 4.

Ad Priſcum in clancularium Poëtam qui famoſa carmina nomine ejus ſpargebat. III.

VERNACULORUM dicta, ſordidum dentem,
Et fœda linguæ probra circulatricis,
Quæ ſulphurato nolit emta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum,
Poëta quidam clancularius ſpargit,
Et vult videri noſtra: credis hoc Priſce,
Voce ut loquatur pſittacus coturnicis?
Et concupiſcat eſſe Canus aſcaules?
Procul a libellis nigra ſit meis fama,
Quos rumor alba gemmeus vehit penna.
Cur ego laborem notus eſſe tam prave,
Cum ſtare gratis cum ſilentio poſſim?

Quidam Poëta occultus ſpargit dicta vernaculorum, fœdam mordacitatem, & turpia convitia linguæ circulatricis, quæ proxeneta nolit emere ſulphurato ramento vatiniorum fractorum, & cupit cenſeri noſtra. O Priſce, an putas hoc, ut pſittacus loquatur voce coturnicis, & Canus peroptet eſſe aſcaules? nigra fama longe removeatur a meis libris, quos vehit rumor felix candida penna. Cur ego ſtudeam cognoſci tam improbe, cum poſſim tacendo notus eſſe gratis?

Verna-

Vernaculorum dicta.] hoc eſt, vernarum, & ſcurrarum dicta epig. 42. lib 1.

Linguæ circulatricis.] Circulator eſt circumforaneus homo, vulgaris, vagus, ſordidus, quem citato epig. Tranſtiberinum ambulatorem vocavit.

Quæ ſulphurato.] Vide epig. citatum. Senſus eſt, illa dicta ramentis ſulphuratis, Gallice *allumettes*, nolit emere negotiator vaſorum vitreorum fractorum, quæ ſic dicta ſunt a Vatinio Beneventano artifice, lib. 14. epig. 96.

Vilia ſutoris calicem monumenta Vatini,
Accipe, &c.

Sunt autem proxenetæ conciliatores, & interventores, quaſique conglutinatores hominum inter ſe ſtipulantium, aut quemvis contractum ineuntium.

Pſittacus.] Docilis nempe, atque humanæ vocis imitator, cui ſe Martialis, maledicum vero illum Poëtam coturnici comparat, cujus vox injucundiſſima eſt.

Canus.] Nobiliſſimus tibicen, de quo lib. 4. epig. 5. Aſcaules autem dicitur utricularius, ſeu qui utrem inflat, quem imitari nolit Canus.

Nigra fama.] Comparata nempe ex aliorum infamia. epig. 11. lib. 7.

Et mihi de nullo fama rubore placet.

Quos rumor gemmeus.] hoc eſt, candidus, & felix. *Alba penna*, his verbis bonam famam ſignificat.

Tam prave.] hoc eſt, cur ex aliorum dedecore mihi nomen comparem, cum laudans alios, & ipſe laudari poſſim.

Cum ſtare gratis.] Meo judicio ſenſus eſt, cum poſſim innoteſcere ſine detrimento famæ alienæ, & cum mea fama ſic ſtare poſſit. Legunt alii,

Conſtare gratis cum ſilentio poſſim.

Conſtare ſignificat patere, perſpicuum eſſe, hoc eſt, cum poſſim notus eſſe gratis, ſeu ſine alieno rubore. Alii legunt,

Conſtare gratis cum ſilentium poſſit.

hoc eſt, cum meum ſilentium poſſit innoteſcere hominibus gratis erga me, quod parcam eorum moribus, quos carpere poſſem.

Ad lectorem epigrammata ſua omnibus fabulis eſſe utiliora. IV.

Qui legis Oedipodem, caligantemque Thyeſten,
Colchidas, & Scyllas; quid niſi monſtra legis?
Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atys?
Quid tibi dormitor proderit Endymion?
Exutuſve puer pennis labentibus? aut qui
Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
Quid te vana juvant miſeræ ludibria chartæ?
Hoc lege, quod poſſis dicere jure, meum eſt.
Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyaſque
Invenies: hominem pagina noſtra ſapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoſcere mores,
Nec te ſcire: legas αἴτια Callimachi.

Quod evolvis fabulas de Oedipode, de Thyeſte caliginoſo, de Medea, de Scylla, quid evolvis niſi portenta? quid proficiet tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atys, quid dormitor Endymion? & puer ſpoliatus pennis labentibus, aut Hermaphroditus qui odit amatrices undas? quid tibi proſunt vana ludibria infelices chartæ? hoc evolve, quod poſſis jure dicere, meum eſt. Non hic reperies Centauros, nec Gorgonas, nec Harpyas: noſtri libri agunt de homine. Sed non vis, ô Mamurra, habere compertos tuos mores, nec te noſcere: evolvas cauſſas Callimachi.

Qui legis Oedipodem.] OEdipus, qui matrem Jocaſten duxit uxorem, notus eſt ex Euripide in Phœniſſis, & Thyeſtes, qui caligans dicitur, propterea quod ne manducantem filium ſibi ab Atreo fratre appoſitum videret Sol, refugit, & Medea noti ſunt ex Euripide, & Seneca Poëta, & multis aliis. De Scylla vide Ovidium lib. 4. Met.

Raptus Hylas.] epig. 49. lib. 5. *Parthenopæus.*]

pans.] epig. 77. lib. 6. & epig. 57. lib. 9. *Atys.*] epig. 86. lib. 2.

Dormitor Endymion.] qui primus Lunæ curſum obſervavit, unde fabulantur Poëtæ illum a Luna fuiſſe adamatum, atque ab ea in Latmo Cariæ monte ſopitum fuiſſe, ut eum poſſet commode oſculari.

Exutuſque puer.] Icarum intellige notum ex Ovidio lib. 8. Met. apud quem & Hermaphroditi fabulam leges, lib. 4. Metam.

Miſeræ ludibria.] h. e. fabularum ludos.

Hoc lege.] quod ſpectat ad tuos mores. De Centauris Ovid. lib. 12. Met. Gorgones vero Phorci filiæ, Meduſa, Sthenyo, alii Sthino, & Euryale. Aliæ quoque Gorgones fuere quas recenſet Natalis Comes lib. 7. Mythol. cap. 12.

Harpyiaſque.] Neptuni & terræ filiæ a Poëtis finguntur rapaces, volatiles, virgineo vultu, & manibus uncis. Tres enumerantur a Virgilio, Helle, Ocypete, & Celæno. Vide Natalem Comitem lib. 7. cap. 6.

Hominem pagina.] Mores enim hominum corrigunt, atque inſtituunt libri mei.

Legas αἴτια.] Intellige cauſſas, hoc eſt legas librum quem ſcripſit Callimachus de cauſſis & originibus rerum. De Callimacho dictum lib. 4. epig. 23. Senſus eſt: Cum nolis cognoſcere te ipſum, lege opus Callimachi de cauſſis. quod ſomnia Callimachi vocat Propertius. Leguns alii,

Nec te ſcire juvat ethea Callimachi.

hoc eſt, Nec juvat te legere librum, quem de moribus ſcripſit Callimachus, vel Poëta, vel alius grammaticus ſic dictus. Quæ lectio non placet interpretibus. Vide Turnebum lib. 30. cap. 30.

In maledicum Poëtam, cui multa mala imprecatur. V.

Quiſquis ſtolæve purpuræve contemptor,
Quos colere debet, læſit impio verſu:
Pontes per urbis erret exſul, & clivos;
Interque raucos ultimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas:
Illi december longus & madens bruma;
Clauſuſque fornix triſte frigus extendat:
Vocet beatos, clamitetque felices,
Orciniana qui feruntur in ſponda.
Et, cum ſupremæ fila venerint horæ,
Dieſque tardus, ſentiat canum litem,
Abigatque moto noxias aves panno;
Nec finiantur morte ſupplicis pœnæ:
Sed modo ſeveri ſectus Æaci loris,
Nunc inquieti monte Siſyphi preſſus,
Nunc inter undas garruli ſenis ſiccus;
Delaſſet omnes fabulas poëtarum,
Et, cum fateri Furia juſſerit verum
Prodente clamet conſcientia; Scripſi.

Quiſquis contemptor aut ſtolæ aut purpura offendit impio carmine quos obſervare debet; profugus vagetur per pontes urbis, & clivos. atque inter raucos mendicos ultimus petat canina fruſta panis improbi; December longus, atque hyems madida, & fornix clauſus producat illi triſte frigus, appellet felices, & clamitet fortunatos, qui efferuntur in ſandapila. Et cum fila ultima hora, & dies tardus venerint, experiatur litem canum, & moto panno expellat malas volucres: nec mors afferat finem pœnis illius rogatoris. At modo cæſus loris acerbi Æaci, nunc obrutus ſaxo Siſyphi non quieſcentis, nunc ſiccus inter aquas ſenis loquacis, defatiget omnes fabulas poëtarum: & cùm Furia juſſerit confiteri veritatem, prodente conſcientia vociferetur, Compoſui.

Quiſquis ſtola.] Aſpere invehitur in eundem ſane Poëtam, de quo epig. 3. ſupra. *Stola* propria erat matronarum, epig. 36. lib. 1. Attamen Baytius de re veſtiaria cap. 1. exiſtimat ſtolam vocem eſſe communem ad omne genus veſtimenti: purpura vero olim ſolius Magiſtratus erat inſigne: at labente diſciplina lacernis purpureis uſi ſunt fere omnes, lib. 5. epig. 8.

Pontes per urbis.] Ubi mendici rogant ſtipem. Suo inimico idem imprecatur Ovidius in Ibin. Juvenalis ſat. 4.

——— *diruſque a ponte ſatelles*
Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes.

Pontes per urbis: recte enim conjungitur eum

cum ſequente voce *exſul*: quomodo enim exſul, inquit Raderus, ſi in urbe? At *exſul* ſumitur hîc meo judicio pro errone & vago homine. Alii,

Erret per urbem pontis exſul, & clivi.

Clauſuſque fornix.] in quo nempe ſine igne mendici latebant hyeme.

Orciniana ſponda.] Sandapila ſic dicta eſt ab orco, quod mortui ad orcum eant.

Dieſque tardus.] mortis nempe, quam jamdiu expetebat.

Sentiat canum litem.] hoc eſt, jam moriturus ſentiat canes litigantes de cadavere ejus laniando.

Noxias aves.] corvos, vultures, &c.

Supplicii pœnæ.] id eſt mendici & rogatoris. Alii legunt *ſimplices pœnæ*, habita ſcilicet ratione aliorum ſuppliciorum quæ in inferis ſubiturus eſt.

Æaci.] quem tantopere juſtitiæ amantem fuiſſe ferunt, ut apud inferos a Plutone delectus fuerit animarum judex cum Minoë & Rhadamanto.

Monte Siſyphi.] quem fabulantur Poëtæ eo ſupplicii genere plecti apud inferos, ut ſaxum ingens perpetuo volvat.

Garruli ſenis.] hoc eſt Tantali, qui invitatus ad cœnam deorum ſecreta vulgaverat. Illius hiſtoria ſatis nota: mediis in aquis perpetua ſiti laborat, ut canunt Poëtæ.

Scripſi.] hoc eſt, famoſa carmina vulgavi nomine Martialis.

De adventu Cæſaris Trajani ex Germania. VI.

FELICES quibus urna dedit ſpectare coruſcum
Solibus Arctois, ſideribuſque ducem.
Quando erit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis
Lucebit Latia culta feneſtra nuru?
Quando moræ dulces, longuſque a Cæſare pulvis,
Totaque Flaminiâ Roma videnda via?
Quando eques, & picti tunica Nilotide Mauri
Ibitis, & populi vox erit una, Venit?

Beati, quibus ſorte contigit videre Imperatorem micantem ſolibus, atque aſtris Septentrionis. Quando adveniet ille dies, quo campus & arbor, atque omnis feneſtra fulgebit ornata mulieribus Latiis? Quando gratæ impedimenta, & longus pulvis excitatus *a Cæſare, & tota Roma conſpicienda in via Flaminia? O eques & Mauri picti tunica Nilotide, quando præibitis, atque una vox erit populi, Venit?*

Quibus urna dedit.] in qua ſunt omnium hominum nomina, qui moriuntur prout ſerius aut ocyus ſors exierit. Alii intelligunt urnam electionis, ſeu ſortem qua lecti mittebantur ad Principem Legati: Alii, ſortem ſimpliciter & quidem bonam: hoc ſenſu, felices quibus bona quadam ſorte contigit ut Trajanum viderent. Eligat lector. De Arctois ſideribus ſæpius dictum. Germania autem eſt ad Septentrionem, ex qua rediturus erat Trajanus. Vide epig. ſequens.

Lucebit Latia.] hoc eſt, quo die omnes Latii mulieres ex feneſtris Trajanum redeuntem ſpectabunt.

Flaminia.] qua iter eſt in Germaniam.

Quando eques, & picti.] hoc eſt equites Mauri induti veſte Ægyptia variis coloribus picta. Vide epig. 13. infra.

Et Libys in longo pulvere ſudet eques.

Ad Rhenum de eodem. VII.

NYMPHARUM pater, amniumque Rhene,
Quicumque Othryſias bibunt pruinas,
Sic ſemper liquidis frueris undis,
Nec te barbara contumelioſi
Calcatum rota conterat bubulci:
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas utraque ripa:

O Rhene, pater Nympharum atque fluviorum, quicumque excipiunt pruinas Othryſias, ſic ſemper habeas aquas fluentes, nec barbara rota injurioſi bubulci conterat te calcatum: ſic & cornibus receptis aureus & Romanus fluas utraque ripa.

Trajanum populis ſuis, & urbi,
Tibris te dominus rogat, remittas.

dominus Tibris orat te, remittas Trajanum populis ſuis, & urbi.

Quicumque Othryſias.] De hac voce dictum epig. 7. lib. 7. Alii *Odryſias*, Odryſe Thracia eſt: quæ vox latius ſumitur a Poëta pro Septentrione; Rhenus enim Thraciam non alluit. *Pruinas* glaciem, & nives liquefactas intellige.

Nec te barbara.] hoc eſt, nec te gelu conſtrictum premant plauſtra bubulcorum.

Sic & cornibus.] In duas præcipue partes, quæ cornua vocantur, dividitur Rhenus, quorum alterum cornu, inquit Domitius, habebant tranſrhenani; alterum vero erat in imperio Romanorum. *Aureus* dicitur, ut opinatur Raderus, vel propter aurifodinas Germaniæ, vel propter auream & flavam Germanorum comam, vel quod in triumphis flumina auro depicta geſtarentur.

Romanus eas.] hoc eſt, Germania cis tranſque Rhenum ſerviat Romanis.

Tibris dominus.] nempe quod Romam orbis dominam alluat.

De Paulla vetula. VIII.

NUBERE Paulla cupit nobis: ego ducere Paullam
Nolo, anus eſt: vellem, ſi magis eſſet anus.

Paulla optat nubere mihi, ego nolo ducere Paullam, vetula eſt: optarem ſi magis eſſet vetula.

Si magis eſſet anus.] Cito enim moreretur, & me heredem relinqueret.

De ſe. IX.

UNDENIS pedibuſque, ſyllabiſque,
Et multo ſale, nec tamen protervo,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis, quid invidetis?
Non ſum Andremone notior caballo.

Ego *ille Martialis populis notus hendecaſyllabis, & multis facetiis, nec tamen procacibus, quid invidetis? Non ſum notior Andremone caballo.*

Undenis pedibus.] Verſus intellige conſtantes undecim ſyllabis, ita ut ſingulæ unum pedem efficiant: & dicitur etiam carmen Phaleucium.

Notus gentibus.] Vide epig. 1. lib. 1.

Andremone caballo.] Epig. 42. lib. 1. quemdam ſcurram vocavit Sextium caballum. Hic etiam forte intelligit ſcurram: Alii volunt eſſe nomen nobilis cujuſdam equi circenſis.

In Paullum conſulem, & ſalutatorem. X.

CUM tu laurigeris annum qui faſcibus intras,
Mane ſalutator limina mille teras:
Hic ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
Qui de plebe Numæ, denſaque turba ſumus?
Qui me reſpiciat, dominum, regemque vocabo?
Hoc tu, ſed quanto blandius, ipſe facis.

Cum tu, qui aperis annum faſcibus laurigeris, mane ſalutator obeas mille limina; hic ego quid agam? O Paulle, quid nobis relinquis, qui ſumus vilis turba, & de plebe Numæ? An vocabo dominum, & regem, qui me reſpiciat? Tu ipſe (ſed quanto ſuavius) agis hoc.

Le-

Lecticam, ſellamque ſequar? nec ferre recuſo
Per medium pugnas ſed prior ire lutum.
Sæpius aſſurgam recitanti carmina? tu ſtas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet eſſe clienti?
Diviſit noſtras purpura veſtra togas.

An ſequar lecticam & ſellam? Nec recuſo portare: at tu contendis, ut prior eas per medium lutum. An ſæpius aſſurgam recitanti verſus? Tu ſtas, & ſimul tendis ambas manus in faciem. Quid aget inops, qui nequit eſſe cliens? Veſtra purpura removit noſtras togas.

Cum tu laurigeris.] Anno ineunte faſces laureati geſtabantur ante novos Conſules. De ſalutatoribus dictum epig. 18. lib. 2.

De plebe Numa.] qui nempe pauper fuit inter reges. Senſus eſt: Quid facient pauperes, cum viri clari & nobiles eorum officia obeant.

Qui me reſpiciat.] Alii *reſpiciet.*

Sellamque.] Alii *ſellamve.*

Nec ferre recuſo.] Alii *recuſas.*

Sed prior.] Alii *& prior.*

Aſſurgam recitanti.] Ut applaudam.

Et pariter geminas.] Signum eſt applaudentis & adulantis.

Diviſit noſtras.] hoc eſt, vos purpurati clientes removiſtis nos pauperes, & excluſiſtis ab officiis præſtandis. Alii *dimiſit* eodem ſenſu. Videat lector.

In Calliodorum,
muneribus nullum poſſe videri verum amicum. XI.

NIL aliud loqueris quam Theſea, Perithoumque,
Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.
Diſpeream, ſi tu Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut porcos paſcere Perithoi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
Et lotam, ut multum terque quaterque togam.
Quid quod nil unquam Pyladi donavit Oreſtes:
Qui donat quamvis plurima, plura negat.

O Calliodore, nihil aliud loqueris quam Theſea, Perithoumque, & credis te æqualem Pyladi. Diſpeream, ſi mereris porrigere matellam Pyladi, aut paſcere porcos Perithoi. Nihilominus dedi, ais, amico quinque millia, & togam lotam ter & quater ad ſummum. Quid quod Oreſtes nihilne unquam dedit Pyladi? qui dat licet plurima, recuſat plura.

Theſea, Perithoumque.] Alii ſcribunt *Pirithoum.* De his jam epig. 23. lib. 7. eorum hiſtoria omnibus obvia.

Dignus es.] hoc eſt, ſi dignus es vel viliſſimum obire munus, ut matellam præſtare, vel porcos paſcere.

Millia quinque.] Seſtertiorum.

Et lotam, ut multum.] hoc eſt, fere novam.

Quid quod.] Vehementius inſtandi gratia *quid* adſciſcit *quod.*

Plura negat.] Quia qui donat, omnia ſua bona cum amico non communicat, alioquin nihil haberet, quo careret alter, atque ita nihil donare poſſet.

Ad Domitium
cui ſeceſſionem felicem, & reditum precatur. XII.

ÆMILIÆ gentes, & Apollineas Vercellas,
Et Phaëtontei qui petis arva Padi:
Ne vivam niſi te, Domiti, permitto libenter,
Grata licet ſine te ſit mihi nulla dies.

O Domiti, qui adis gentes Æmiliæ, atque Apollineas Vercellas, atque agros Padi Phaëtontei: Diſpeream, niſi libenter te invito, licet, te abſente, nulla lux mihi ſit jucunda.

Sed

Sed deſiderium tanti eſt, ut meſſe vel una
Urbano releves colla peruſta jugo.
I precor, & totos avida cute combibe ſoles,
Quam formoſus eris, dum peregrinus eris!
Et venies albis non cognoſcendus amicis,
Libabitque tuas pallida turba genas.
Sed via quem dederit, rapiet cito Roma colorem,
Niliaco redeas tu licet ore niger.

Sed tanti facio deſiderium tuum, ut vel una æſtate reficias colla peruſta ſervitute urbana. Proficiſcere, precor, & combibe totos ſoles avida cute, quam pulcher eris, dum peregrinaberis, & redibis non agnoſcendus albis amicis, & pallida turba oſculabitur tuas genas. At Roma celeriter auferet colorem, quem dederit iter, etiamſi revertaris niger ore Ægyptio.

Æmilia gentes.] Æmilia hodie regio Italiæ partem Longobardiæ ciſpadanæ & Romandiolam complectitur. *Vercellis* hodie *Vercelli*. *Apollineas* dicit, vel quod illic Apollo coleretur, vel a liberalibus diſciplinis, vel ab auro Apollini ſacro, quod ibi effoderetur, ut conjiciunt interpretes.

Phaëtontei.] Quia in Padum curru Solis excuſſus Phaëton cecidit. *Qui petit*, alii *quæ petis*.

Permitto.] Alii *præmitto*, *permuto*, *dimitto*: ſed retine *permitto* hoc ſenſu quo Livius dixit,

Concitant equos, permittuntque in hoſtem.

Sed deſiderium tanti.] Sed tanti facio deſiderium, quo flagras rus eundi, ut libenter ſinam te abire, ut nempe negotiis atque officiis urbanis defatigatum te recrees. *Colla peruſta*, id eſt, attrita urbanis officiis.

Combibe Soles.] hoc eſt, apricationi vaca, quam cuti colorandæ optimam eſſe credebant veteres.

Albis amicis.] hoc eſt, Sole non coloratis, utpote qui in urbe manſerint; vel re-ter ad togas candidas. Vide epig. 56. lib. 1. vel potius, ut refert Heraldus διὰ σκιατροφίαν, hoc eſt, propter vitam quam in umbra ducebant veteres.

Pallida turba.] Ob vigilias & officia urbana, atque vitam umbratilem.

Niliaco redeas.] Ægyptii enim ſunt fuſci.

Ad Tuccam, cujus miſeriam ex bonorum ſuorum affluentia naſci dicit. XIII.

Cum cathedralicios portet tibi rheda miniſtros,
Et Libys in longo pulvere ſudet eques,
Strataque non unas cingant triclinia Baias,
Et Thetis unguento palleat uncta tuo,
Candida Setini rumpant cryſtalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore Venus:
Ad nocturna jaces faſtoſæ limina mœchæ,
Et madet heu lacrymis janua ſurda tuis:
Urere nec miſerum ceſſant ſuſpiria pectus.
Vis dicam, male ſit cur tibi, Tucca? bene eſt.

Cum rheda ferat tibi molles pueros, & Afri equites ſudent in longo pulvere, & triclinia inſtructa cingant non unas Baias, & Thetis palleat uncta tuo unguento, & trientes Setini frangant cryſtalla candida, nec Venus dormiat in pluma meliore; noctu jaces ad limina adulteræ arrogantis, & janua ſurda eheu perfunditur tuis lacrymis: nec ſuſpiria deſinunt incendere miſerum pectus. O Tucca, vis dicam, cur male te habeas? Bene te habes.

Cathedralicios.] hoc eſt, pueros molles atque effeminatos, quaſi fœminas, non viros; cathedra enim fœminarum erat propria, epig. 79. lib. 4. Juvenalis ſat. 6. verſu 92.

——— *famam contempſerat olim*

Cujus apud molles minima eſt jactura cathedras.

Et Libys in longo.] Epig. 6. ſupra. Turnebus lib. 3. cap. 3.

Strataque.] De Baiis dictum epig. 61. lib. 1. ubi erant nobiliſſimæ thermæ, unde & nic

& hic Baiæ ſumuntur pro thermis, juxta quas extruebantur triclinia. *Non unas.*] id eſt *multas. Cingant* alii *tangant.*

Et Thetis.] Sumitur hic pro balneis maris inſtar amplis, quæ redolebant unguentum undique ſparſum. Vide lib. 3. epig. 12. Θέτις dea & nympha maris, filia Nerei, &c. Τηθὺς Tethys uxor Oceani, & pro mari ſæpius accipitur, epig. 3. lib. Spect.

Candida Setini.] hoc eſt cum trientes vini Setini, de quo ſæpius dictum, calore ſuo rumpant pocula cryſtallina, vel ſplendore ſuo cryſtallum quodammodo findere videantur.

In pluma nec meliore.] In pluma autem olorina dormit Venus.

Ad nocturna.] Perſius ſat. 5. v. 164.

——— *an rem patriam rumore ſiniſtro*
Limen ad obſcœnum frangam, dum Chryſidis udas
Ebrius ante fores extincta cum face canto.

Bene eſt.] Atque ita cruciatis nimia divitiarum abundantia.

Ad Criſpum verbo non re amicum. XIV.

CEDERE de noſtris nulli te dicis amicis.
Sed, ſit ut hoc verum: quid rogo, Criſpe, facis?
Mutua cum peterem ſeſtertia quinque, negaſti:
Non caperet nummos cum gravis arca tuos.
Quando fabæ nobis modium farriſque dediſti,
Cum tua Niliacus rura colonus aret?
Quando brevis gelidæ miſſa eſt toga tempore brumæ?
Argenti quando miſſa ſelibra mihi eſt?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quam quod me coram pedere, Criſpe, ſoles.

Dicis te nulli cedere ex noſtris amicis; at, quæſo, Criſpe, quid agis ut hoc ſit verum? Cum rogarem quinque ſeſtertia mutua, recuſaſti; cum gravis arca non poſſet continere tuos nummos. Quando nobis donaſti modium fabæ aut farris, cum habeas multos fundos in Ægypto? Quando miſiſti togam brevem tempore frigidæ hyemis? Quando miſiſti mihi ſelibram argenti? Nihil aliud ſupereſt, quo exiſtimemus te amicum, ô Criſpe, quam quod tui moris eſt pedere me præſente.

Niliacus.] hoc eſt, cum habeas multos fundos in Ægypto.

Coram pedere.] hoc familiare quidem, ſed honeſte parum. Sic Criſpum avarum acute carpit Poëta.

De Apro interfectore uxoris. XV.

DOTATÆ uxori cor arundine fixit acuta:
Sed dum ludit Aper, ludere novit Aper.

Aper acuta arundine trajecit pectus uxoris locupletis: at dum aper ludit, aper novit ludere.

Cor arundine fixit.] fingens ſe ludere ſagittis.

Novit aper.] Hoc ſenſu, per errorem uxorem interfeciſſe videtur aper, quod forte neſciret ludere ſagittis, imo novit optime ludere: occiſa enim uxore factus eſt dives. Legunt alii, *lædere novit aper.* Poëta ludit, ut aiunt, in his vocibus *ludere* & *lædere.* Minus tamen arguta videtur hæc lectio.

In Caium vana promittentem. XVI.

SI donare vocas promittere, nec dare, Cai:
Vincam te donis muneribuſque meis.

O Cai, ſi vocas donare, polliceri, nec dare; ſuperabo te donis, & muneribus meis;

 Accipe

Accipe Callaicis quicquid fodit Aſtur in arvis,
Aurea quicquid habet divitis unda Tagi;
Quicquid Erythræa niger invenit Indus in alga,
Quicquid & in nidis unica ſervat avis;
Quicquid Agenoreo Tyros improba cogit aëno:
Quicquid habent omnes, accipe quomodo das.

accipe quicquid fodit Aſtur in agris Callaicis, & quicquid habet aurea unda divitis Tagi; quicquid reperit niger Indus in Erythræa alga, & quicquid unica avis ſervat in nidis: quicquid improba Tyros congregat aeno Agenoreo: accipe, quomodo donas, quicquid poſſident omnes.

Vincam te donis.] Nam ut canit Ovidius,
Pollicitis dives quilibet eſſe poteſt.

Callaicis.] Aſturia Hiſpaniæ provincia, in qua erant aurifodinæ: Callaica vero arva dicuntur, a Gallæcis, quæ regio eſt Aſturiæ proxima.

Divitis unda.] In Tago Hiſpaniæ fluvio aureæ ſunt arenæ.

Quicquid Erythraa.] Lapillos Erythræos intellige, de quibus dictum epig. 38. lib. 5.

In nidis.] Phœnix avis omne aromatum genus ſervat in ſuo nido, epig. 7. lib. 5.

Quicquid Agenoreo.] Agenor condidit Tyrum, in qua inventus eſt modus conficiendæ purpuræ, quæ ſuperbiæ & luxui inſervit, unde Tyrus illius inventrix improba dicitur. Aëno vaſe ſcilicet in quo tingitur purpura. Legunt alii *aheno*, quod idem eſt.

De Macro ad Muſam. XVII.

SATURNALICIO Macrum fraudare tributo
Fruſtra, Muſa, cupis: non licet, ipſe petit;
Solenneiſque jocos, nec triſtia carmina poſcit:
Et queritur nugas obticuiſſe meas.
Menſorum longis ſed nunc vacat ipſe libellis.
Appia quid facies, ſi leget iſta Macer?

O Muſa, inutiliter optas privare Macrum tributo Saturnalicio: non fas eſt, ipſe poſcit; & poſtulat ſolennes jocos, & verſus feſtivos, & queritur ſiluiſſe meas ineptias. At nunc ille dat operam longis libris geometrarum. O Appia, quid facies, ſi Macer evolvet iſta?

Saturnalicio.] Saturnalium tempore epigrammata Macro ſcribere ſolebat Poëta, quæ idcirco vocat tributum. Vide epig. 46. lib. 4.

Menſorum.] Qui de ſpatiis itinerum, & ratione viarum ſcripſerunt: libros vero geometricos legebat Macer, quia in ſternenda via Appia occupatus erat.

Appia quid.] Quaſi dicat, negligeris, ô Appia.

De Mario paupere patrono. XVIII.

NEC vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec ſpondet, nec vult credere, ſed nec habet.
Turba tamen non deeſt, ſterilem quæ curet amicum.
Heu quam perfatuæ ſunt tibi, Roma, togæ!

Marius nec invitat ad cœnam, nec mittit dona, nec ſpondet, nec vult credere: at nec habet. Nihilominus non deeſt multitudo quæ colat ſterilem amicum. O Roma, quam ſtolidos habes togatos!

Nec

Nec vult credere.] hoc eſt, dare mutuam pecuniam.

Heu quam perfatua.] Alii *eheu quam fatua*, toga ſumitur hic pro togato: togati vero ſunt clientes, quos ſtolidos vocat, quod gratis ſerviant ſuis patronis.

Mittit librum ſuum ad Plinium. XIX.

NEc doctum ſatis, & parum ſeverum,
Sed non ruſticulum nimis libellum,
Facundo mea Plinio Thalia,
I, perfer: brevis eſt labor peractæ
Altum vincere tramitem Suburæ.
Illic Orphea protinus videbis
Udi vertice lubricum theatri,
Miranteſque feras, avemque regis,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cælata eſt aquilæ minore penna.
Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum ſtudet auribus virorum
Hoc, quod ſecula, poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis:
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora eſt tua, dum furit Lyæus,
Cum regnat roſa, cum madent capilli,
Tunc me vel rigidi legant Catones.

O mea Muſa, vade, perfer eloquenti Plinio librum nec ſatis eruditum, & parum gravem, at non nimis ruſticulum: non grave eſt prætergredi excelſum tramitem Suburæ ſuperata. Statim illic ſpectabis Orpheum madidum in *vertice humidi theatri, & mirantes feras, atque avem regis, quæ portavit Jovi raptum Phryga. Illic exiguæ ædes tui Pedonis ſignatæ ſunt minore penna aquilæ. At cave, ne temulenta intempeſtive pulſes facundas fores. Confert totos dies moroſæ Minervæ, dum parat auribus centum virorum hoc, quod ſecula, & poſteri poſſint etiam conferre ſcriptis Ciceronis; tutior ibis ad feras lucernas. Hæc hora eſt tua, dum Bacchus furit, cum roſa regnat, cum comæ madent* unguentis, *tunc me legant vel ſeveri Catones.*

Plinio.] Cujus epiſtolam ultimam lib. 3. lege, in qua facit mentionem hujus epigrammatis his verbis: *Alloquitur Muſam*, Martialis nempe, *mandat ut domum meam in Eſquiliis quærat, adeat reverenter*, &c. De Thalia quæ præeſt conviviis dictum epig. 8. lib. 4.

Brevis eſt labor.] Senſus eſt: Facile proclivem Suburam vinces, quæ non longe diſtat ab ædibus Plinii. *Peractæ.*] hoc eſt ſuperatæ Suburæ, epig. 23. lib. 5.

Alta Suburani vincenda eſt ſemita clivi.

Raderus explicat: Labor hic ut adeas Plinium facilis eſt, poſteaquam, ô Thalia, es abſoluta & perfecta, atque adeo parata ut exeas. Alii *parata*.

Illic Orphea.] Statuam Orphei intellige collocatam in cacumine theatri, perfuſam nempe odoratis illis aſperſionibus, de quibus epig. 3. lib. Spect.

Mirantes.] lyra canentem Orpheum.

Avemque.] aquilam quæ rapuit Ganymedem.

Pedonis.] Poëtæ, de quo epig. 5. lib. 5. Alium tamen cauſſidicum fuiſſe conſtat ex Juvenalis ſat. 7. quem forte intelligit, ut aiunt interpretes. Malim tamen ad Poëtam referre, cum dicat *tui*, hoc eſt domus Pedonis, qui te colit, in cujus ſcilicet dnmus faſtigio cælata erat aquila minor quam illa quæ Ganymedem rapuit.

Tempore non tuo.] Tempus legendis ſuis verſibus conveniens definit, epig. 8. lib. 4.

Tetricæ Minervæ.] hoc eſt, vacat rebus forenſibus, a quibus joci abſunt.

Centum auribus.] de centum virorum judiciis egimus epig. 62. lib. 7.

Arpinis.] Cicero enim fuit Arpinas.

Cum regnat roſa.] Roſis coronati genio indulgebant veteres.

Ad Manium, cujus cauſſa in patriam rediturum ſe dicit. XX.

DUCIT ad auriferas quod me Salo Celtiber oras,
Pendula quod patriæ viſere tecta libet,
Tu mihi ſimplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextata cultus amicitia,
Tu facis, in terris, quo non eſt alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel ſicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hoſpes amare caſas.
Si tibi mens eadem, ſi noſtri mutua cura eſt,
In quocumque loco Roma duobus erit.

O Mani, tu mihi carus a teneris annis, & cultus amicitia prætextata, quo non eſt gratior in terris Iberis, nec dignior vero amore, tu in cauſſa es, cur Celtiber Salo ducat me ad regiones auriferas, & cur placeat reviſere domos pendentes meæ *patriæ. Mapalia vel Gætula Pœni aridi, & caſæ Scythicæ poterant placere mihi hoſpiti tecum. Si mecum conſentis, & mutuo diligis me, ubique Roma erit ambobus.*

Ducit ad auriferas.] hoc eſt, Tu, ô Mani, in cauſſa es, cur redire velim in Hiſpaniam aurifodinis celebrem, epig. 16. ſupra; & reviſere Salonem fluvium, & Bilbilim, cujus urbis domus erant pendulæ, quia ſita erat in loco declivi, & præcipiti, epig. 50. lib. 1.

Prætextata.] Prætexta veſtis erat, qua potiſſimum pueri ad annum uſque ſeptemdecim utebantur. Hoc eſt, O Mani, quem a teneris annis colui.

Terris Iberis.] Intellige eam regionem quæ eſt ad Iberum Hiſpaniæ fluvium ſatis notum.

Gætula mapalia.] Gætulia Africæ provincia eſt. *Pœni ſicci.*] Pœni dicti ſunt etiam Carthaginenſes: hic autem ſumuntur pro ipſa Africa ſicca & arida. Senſus eſt: Tecum, ô Mani, vel in Africa, vel in Scythia inhoſpitali lubens habitarem.

Ad Sextum cujus Scripta erant obſcura. XXI.

SCRIBERE te, quæ vix intelligat ipſe Modeſtus,
Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?
Non lectore tuis opus eſt, ſed Apolline libris:
Judice te, major Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: ſane mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & ſine grammaticis.

O Sexte, quid tibi placet componere, quæ vix interpretetur ipſe Modeſtus, & vix Claranus? Tui libri non indigent lectore, ſed Apolline: te arbitro, Cinna ſuperavit Virgilium. Sic tua laudentur: mea quidem carmina, ô Sexte, grata ſint grammaticis, & ſine grammaticis.

Modeſtus.] Grammaticus nempe, cujus meminit Suetonius de illuſtribus Grammaticis cap. 20. Clarani vero mentionem facit Seneca epiſt. 66.

Apolline.] Cujus eſt explicare res obſcuras. Unde Virgilius ecloga 3.

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo:
Tres pateat cœli ſpatium non amplius ulnas.

Cinna.] Poeta egregius quidem, ſed cujus obſcura ſane erant poëmata. Virgilius ecloga 9.

Nam neque adhuc Varo videor, nec dicere Cinna
Digna. ——————

Sic tua laudentur.] nimirum propter obſcuritatem.

Et ſine grammaticis.] hoc eſt, lector non indigeat interpretibus ad intelligenda mea epigrammata.

In

In Philænem mulierem deformem. XXII.

CUR ſpleniato ſæpe prodeam mento.
Albave pictus ſana labra ceruſſa,
Philæni quæris? baſiare te nolo.

O Philæni, rogas, cur ſæpe exeam ſpleniato mento, aut labra ſanis pictis tamen alba ceruſſa? Nolo te oſculari.

Splenıato.] Splenia erant emplaſtra, de quibus vide epig. 29. lib. 2. Unde dicitur *ſpleniatus.* De Philæni dictum epig. 33. lib. 2.

Pictus labra.] helleniſmus eſt.

Ceruſſa.] epig 73 lib. 1.
Ceruſſata ſibi placet Lycoris.

Baſiare te nolo.] Quia & calva, & ruſa, & luſca erat, epig. 33. lib. 2.

De M. Antonio cui gratulatur de vita feliciter acta. XXIII.

JAM numerat placido felix Antonius ævo
Quindecies actas Primus Olympiadas:
Præteritoſque dies, & totos reſpicit annos:
Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux eſt ingrata, graviſque:
Nulla fuit cujus non meminiſſe velit.
Ampliat ætatis ſpatium ſibi vir bonus: hoc eſt,
Vivere bis, vita poſſe priore frui.

Jam Antonius Primus beatus numerat quindecim Olympiadas actas tranquilla vita, & reſpicit elapſos dies, & totos annos, nec timet undas Lethes jam viciniores. Nulla lux injucunda eſt, & moleſta recordanti; nulla præterit, cujus recordatio non ſit grata. Vir probus auget ſibi ſpatium ætatis: hoc eſt vivere bis, poſſe frui priore vita.

Antonius Primus.] de quo epig. 101. lib. 1.

Quindecies actas.] De Olympiadibus dictum epig. 39. lib. 7. & epig. 45. lib. 4. quas pro quinquennio aliquando Poëtæ, hiſtorici vero pro quadriennio ſemper ſumunt.

Nec metuit Lethes.] hoc eſt, nec timet mortem imminentem, epig. 2. ſupra.

Vita poſſe priore.] hoc eſt, voluptatem percipere ex vita probe acta.

Ad Calendas Martias, quibus natus erat. XXIV.

NATALES mihi Martiæ Kalendæ,
Lux formoſior omnibus Kalendis,
Qua mittunt mihi munus & puellæ:
Quinquageſima liba, ſeptimamque
Veſtris addimus hanc focis acerram.
His vos, ſi tamen expedit, roganti
Annos addite bis precor novenos:
Ut nondum nimia piger ſenecta,
Sed vitæ tribus aureis peractis
Lucos Elyſiæ petam puellæ.
Poſt hæc tempora, nec diem rogabo.

O Calendæ Martiæ mihi natales, dies pulchrior omnibus calendis, quo virgines etiam mittunt ad me donum: adjungimus veſtris focis quinquageſima liba, & hanc ſeptimam acerram. Vos (ſi tamen juvat rogantem) adjungite his, quæſo, annos octodecim; ut nondum piger nimia ſenectute, ſed peractis tribus aureis vitæ adeam lucos puellæ Elyſiæ. Poſt hæc tempora, nec petam unum diem.

Qua mittunt.] Munera mittebantur ad eum qui natalem diem celebraret. Vide epig. 64. lib. 8.

Quinquageſima liba.] hoc eſt, Jam quin-

quagies

quagies ſepties ſacrificiis celebro natales Calendas: quæ autem hujuſmodi ſacrificiis adhiberentur explicuit, epig. 92. lib. 9. ubi de placentis ſeu libis, & thure diximus.

Acerra.] vas eſt, quo thus crematur.

Veſtris focis.] Id eſt, veſtris aris.

Bis precor novenos.] Octodecim annos addite quinquaginta ſeptem, & erunt 75. Alii *ter novenos*, ſed minus bene; eſſent enim anni 84, & ſic ſenectus decrepita contra votum Poëtæ.

Tribus aureis.] hoc eſt, ſeptuaginta quinque annis peractis: aureus enim Romæ æſtimabatur viginti quinque denariis; tres vero aurei efficiunt 75. denarios, numerum ſcilicet annorum quos optat Poëta. Ita Raderus & Farnabius. At vero Turnebus lib. 30. cap. 3. legit *tribus areis*. Et tria vitæ ſpatia intelligit, pueritiam nempe, juventutem, & ſenectam. Judicet lector.

Elyſiæ puellæ.] Proſerpinæ, id eſt moriar.

De Mucio urente manum. XXV.

IN matutina nuper ſpectatus arena
 Mucius, impoſuit qui ſua membra focis;
Si patiens, fortiſque tibi, duruſque videtur:
 Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cum dicatur tunica præſente moleſta:
 Ure manum: plus eſt dicere, non facio.

Nuper in arena mane ſpectatus eſt Mucius, qui admovit flammis ſuos artus: ſi exiſtimas illum patientem, & fortem, & durum: habes cor plebis Abderitanæ. Nam cum dicatur præſente tunica moleſta, ure manum: fortioris eſt animi *reſpondere, nolo.*

De Mucio.] Scriverius legit de rei ſupplicio ſub perſona Mucii Scevolæ, de quo vide epig. 22. lib. 1. & epig. 30. lib. 8.

In matutina.] Duplex uno die exhibebatur ſpectaculum, mane cum beſtiis pugnabant gladiatores, poſt meridiem vero ii qui ſuperfuerant inter ſe dimicabant. Suetonius in Claudio cap. 34. de his fuſe Lipſius lib. 2. Saturn. cap. 15.

Abderitana.] hoc eſt, ſtolidus es. Abdera urbs Thraciæ, cujus incolæ cœli vitio ad inſaniam propenſi ſunt, illic autem natus Democritus, de quo Juven. ſat. 6.

—— cujus prudentia monſtrat,
Summos poſſe viros, & magna exempla daturos
Vervecum in patria, craſſoque ſub aëre naſci.

Tunica præſente.] Pice, reſina, cæteriſque flammarum alimentis imbuta tunica; quam induere coactus fuiſſet, ſi manum comburere juſſus noluiſſet.

De Varo mortuo in Ægypto. XXVI.

VARE, Paretonias Latia modo vite per urbes
 Nobilis, & centum dux memorande viris:
At nunc Auſonio fruſtra promiſſa Quirino
 Hoſpita Lagæi litoris umbra jaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
 Pinguia nec mœſtis addere thura rogis:
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
 Nunquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

O Vare, paulo ante Romana vite inſignis per urbes Ægypti, & dux celebrande centum viris: ſed nunc umbra jaces hoſpita Lagæi litoris nequicquam promiſſa Auſoni Quirino. Non licuit perfundere lacrymis frigidum vultum, nec addere pinguia thura mœſtis rogis: ſed nomen datur victurum æterno carmine. O Nile fallax, poteſne etiam recuſare hoc?

Paretonias.] Paretonium & Peluſium duo cornua Ægypti vocat Florus, ut refert Ortelius. Paretonium dicitur hodie ſecundum aliquos *Porto-Raſſa*, ſecundum alios Berton. Ovidius lib. 9. Met.

Iſi, Paretonium, Mareoticaque arva, Pharumque.

Latia vite.] quæ erat Inſigne Centurionis, qua nempe caſtigabantur milites, Tacitus lib. 1. Annal. & Lucanus lib. 6.

Et

Et centum.] Ex Livio & Polybio conſtat ſexaginta tantum militibus præfuiſſe centurionem; ſed ſane Poëta rationem habet legionis a Romulo inſtitutæ, quæ tribus hominum millibus conſtabat, & diſtributa erat in triginta manipulos, quibus præerant triginta centuriones.

Auſonio fruſtra.] Romulus dictus eſt Quirinus: vide Livium lib. 1. & ſumitur hic pro populo Romano, ad quem rediturum ſe promiſerat Varus.

Lagei.] hoc eſt Ægyptii, a Lago patre Ptolemæi cognomento magni.

Sed datur æterno.] Vide epig. 85. lib. 6. hoc eſt: ſaltem licebit verſibus non perituris Vari nomen celebrare, nec Ægyptus quæ Varo red tum negavit, poterit hoc mihi negare, Ægyptii vero fallaces habiti ſunt, pro quibus ſumitur Nilus.

Ad Diodorum ignobilem, ſed divitem. XXVII.

NATALI, Diodore, tuo conviva Senatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques:
Et tua tricenos largitur ſportula nummos:
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

O Diodore, tuo natali Senatores conviva accumbunt, & frequentes equites admoventur, & tua ſportula diſtribuit triginta nummos: O Diodore, nihilominus nemo putat te natum.

Natali.] quem conviviis celebrabat.

Et tua tricenos.] Cum alias decem tantum nummi ſeſtertii darentur pro ſportula: ſinguli valebant decem quadrantes, unde ſportula erat centum quadrantum, epig. 70. infra. De ſportula jam dictum epig. 81. lib. 1.

Nemo tamen.] hoc eſt, omnes tamen te terræ filium, ſeu ignobilem, & obſcuriſſimo genere ita natum ſciunt, quaſi natus non eſſes, & te natalicis muneribus indignum exiſtimant.

Ad Janum, ut det pacem. XXVIII.

ANNORUM, nitidique ſator pulcherrime mundi,
Publica quem primum vota preceſque canunt,
Pervius exiguos habitabas ante Penates,
Plurima qua medium Roma terebat iter.
Nunc tua Cæſareis cinguntur limina donis,
Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
At tu, ſancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera.

O Pulcherrime genitor annorum, at ue orbis nitidi, qui primus celebraris publicis votis & precibus, antea pervius habebas domicilium in parvis ædibus, qua frequentes Romani faciebant medium iter. Nunc tua oſtia ornantur muneribus Cæſareis, & numeras tot fora, ô Jane, quot habes vultus. Sed tu, ſancte parens, pro tanto dono memor cuſtodi ferrea clauſtra ſera perpetua.

Annorum.] epig. 2. lib. 8.

Faſtorum genitor, parenſque Janus, &c.

Publica quem.] epig. 8. lib. 8.

Te primum pia thura rogent, &c.

Lege Macrobium lib. 1. Saturn. cap. 9.

Pervius.] Quia ut collegit Raderus ex Servio, Jani templum quatuor portas habebat in foro tranſitorio, & Jani olim tranſitiones dictæ ſunt, quod paſſim tranſeuntibus paterent. Vide Marlianum lib. 4. cap. 8. Cicero lib. 2. de natura Deorum ait: *Cumque in omnibus rebus vim haberent maximam prima & extrema, principem in ſacrificando Janum eſſe voluerunt, quod ab eundo nomen eſt ductum: ex quo tranſitiones perviæ Jani, foreſque in liminibus prophanarum ædium Januæ nominantur.*

Nunc tua Cæſareis.] Nempe donis Domitiani & Nervæ: Templum enim inchoavit

choavit

quagies ſepties ſacrificiis celebro natales Calendas: quæ autem hujuſmodi ſacrificiis adhiberentur explicuit, epig. 92. lib. 9. ubi de placentis ſeu libis, & thure diximus.

Acerra.] vas eſt, quo thus crematur.

Veſtris focis.] Id eſt, veſtris aris.

Bis precor novenos.] Octodecim annos addite quinquaginta ſeptem, & erunt 75. Alii *ter novenos*, ſed minus bene; eſſent enim anni 84, & ſic ſenectus decrepita contra votum Poëtæ.

Tribus aureis.] hoc eſt, ſeptuaginta quinque annis peractis: aureus enim Romæ æſtimabatur viginti quinque denariis; tres vero aurei efficiunt 75. denarios, numerum ſcilicet annorum quos optat Poëta. Ita Raderus & Farnabius. At vero Turnebus lib. 30. cap. 3. legit *tribus areis*. Et tria vitæ ſpatia intelligit, pueritiam nempe, juventutem, & ſenectam. Judicet lector.

Elyſiæ puellæ.] Proſerpinæ, id eſt moriar.

De Mucio urente manum. XXV.

IN matutina nuper ſpectatus arena
  Mucius, impoſuit qui ſua membra focis;
Si patiens, fortiſque tibi, duruſque videtur:
  Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cum dicatur tunica præſente moleſta:
  Ure manum: plus eſt dicere, non facio.

Nuper in arena mane ſpectatus eſt Mucius, qui admovit flammis suos artus: ſi exiſtimas illum patientem, & fortem, & durum: habes cor plebis Abderitanæ. Nam cum dicatur præſente tunica moleſta, ure manum: fortioris eſt animi *reſpondere, nolo.*

De Mucio.] Scriverius legit de rei ſupplicio ſub perſona Mucii Scevolæ, de quo vide epig. 22. lib. 1. & epig. 30. lib. 8.

In matutina.] Duplex uno die exhibebatur ſpectaculum, mane cum beſtiis pugnabant gladiatores, poſt meridiem vero ii qui ſuperfuerant inter ſe dimicabant. Suetonius in Claudio cap. 34. de his fuſe Lipſius lib. 2. Saturn. cap. 15.

Abderitanæ.] hoc eſt, ſtolidus es. Abdera urbs Thraciæ, cujus incolæ cœli vitio ad inſaniam propenſi ſunt, illic autem natus Democritus, de quo Juven. ſat. 6.

—— cujus prudentia monſtrat,
Summos poſſe viros, & magna exempla daturos
Vervecum in patria, craſſoque ſub aëre naſci.

Tunica præſente.] Pice, reſina, cæteriſque flammarum alimentis imbuta tunica; quam induere coactus fuiſſet, ſi manum comburere juſſus noluiſſet.

De Varo mortuo in Ægypto. XXVI.

VARE, Paratonias Latia modo vite per urbes
  Nobilis, & centum dux memorande viris:
At nunc Auſonio fruſtra promiſſa Quirino
  Hoſpita Lagæi litoris umbra jaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
  Pinguia nec mœſtis addere thura rogis:
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
  Nunquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

O Vare, paulo ante Romana vite inſignis per urbes Ægypti, & dux celebrande centum viris: ſed nunc umbra jaces hoſpita Lagæi litoris nequicquam promiſſa Auſoni Quirino. Non licuit perfundere lacrymis frigidum vultum, nec addere pinguia thura mœſtis rogis: ſed nomen datur victurum æterno carmine. O Nile fallax, poteſne etiam recuſare hoc?

Paratonias.] Paratonium & Peluſium duo cornua Ægypti vocat Florus, ut refert Ortelius. Paratonium dicitur hodie ſecundum aliquos *Porto-Raſſa*, ſecundum alios Berton. Ovidius lib. 9. Met.

Iſi, Paratonium, Mareoticaque arva, Pharumque.

Latia vite.] quæ erat Inſigne Centurionis, qua nempe caſtigabantur milites, Tacitus lib. 1. Annal. & Lucanus lib. 6.

Et

Et centum.] Ex Livio & Polybio conſtat ſexaginta tantum militibus præfuiſſe centurionem; ſed ſane Poëta rationem habet legionis a Romulo inſtitutæ, quæ tribus hominum millibus conſtabat, & diſtributa erat in triginta manipulos, quibus præerant triginta centuriones.

Auſonio fruſtra.] Romulus dictus eſt Quirinus: vide Livium lib. 1. & ſumitur hîc pro populo Romano, ad quem rediturum ſe promiſerat Varus.

Lagæi.] hoc eſt Ægyptii, a Lago patre Ptolemæi cognomento magni.

Sed datur æterno.] Vide epig. 85. lib. 6. hoc eſt: ſaltem licebit verſibus non perituris Vari nomen celebrare, nec Ægyptus quæ Varo red tum negavit, poterit hoc mihi negare, Ægyptii vero fallaces habiti ſunt, pro quibus ſumitur Nilus.

Ad Diodorum ignobilem, ſed divitem. XXVII.

NATALI, Diodore, tuo conviva Senatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques:
Et tua tricenos largitur ſportula nummos:
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

O Diodore, tuo natali Senatores convivæ accumbunt, & frequentes equites aamoventur, & tua ſportula diſtribuit triginta nummos: O Diodore, nihilominus nemo putat te natum.

Natali.] quem conviviia celebrabat.

Et tua tricenos.] Cum alias decem tantum nummi ſeſtertii darentur pro ſportula: ſinguli valebant decem quadrantes, unde ſportula erat centum quadrantum, epig. 70. infra. De ſportula jam dictum epig. 81. lib. 1.

Nemo tamen.] hoc eſt, omnes tamen te terræ filium, ſeu ignobilem, & obſcuriſſimo generé ita natum ſciunt, quaſi natus non eſſes, & te natalicius muneribus indignum exiſtimant.

Ad Janum, ut det pacem. XXVIII.

ANNORUM, nitidique ſator pulcherrime mundi,
Publica quem primum vota preceſque canunt,
Pervius exiguos habitabas ante Penates,
Plurima qua medium Roma terebat iter.
Nunc tua Cæſareis cinguntur limina donis,
Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
At tu, ſancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera.

O Pulcherrime genitor annorum, at ,ue orbis nitidi, qui primus celebraris publicis votis & precibus, antea pervius habebas domicilium in parvis ædibus, qua frequentes Romani faciebant medium iter. Nunc tua oſtia ornantur muneribus Cæſareis, & numeras tot fora, ô Jane, quot habes vultus. Sed tu, ſancte parens, pro tanto dono memor cuſtodi ferrea clauſtra ſera perpetua.

Annorum.] epig. 2. lib. 8.
Faſtorum genitor, parenſque Janus, &c.

Publica quem.] epig. 8. lib. 8.
Te primum pia thura rogent, &c.
Lege Macrobium lib. 1. Saturn. cap. 9.

Pervius.] Quia ut collegit Raderus ex Servio, Jani templum quatuor portas habebat in foro tranſitorio, & Jani olim tranſitiones dictæ ſunt, quod paſſim tranſeuntibus paterent. Vida Marlianum lib. 4. cap. 8. Cicero lib. 2. de natura Deorum ait: *Cumque in omnibus rebus vim haberent maximam prima & extrema, principem in ſacrificando Janum eſſe voluerunt, quod ab eundo nomen eſt ductum: ex quo tranſiti nes perviæ Jani, foreſque in liminibus prophanarum ædium Januæ nominantur.*

Nunc tua Cæſareis.] Nempe donis Domitiani & Nervæ: Templum enim inchoavit

choavit Domitianus, quod Nerva abſolvit.

Et fora tot.] De frontibus Jani diximus epig. 2. lib. 8. De foris fuſe agit Lipſius in Admirandis lib. 3. cap. 7.

Ferrea perpetua.] hoc eſt, nobis concilia pacem æternam. Jani enim templum tempore belli apertum, pacis tempore clauſum fuit.

Ad Sextilianum amatorem. XXIX.

QUAM mihi mittebas Saturni tempore lancem,
Miſiſti dominæ, Sextiliane, tuæ:
Et quam donabas dictis a Marte kalendis,
De noſtra praſina eſt ſynthesis empta toga.
Jam conſtare tibi gratis cœpere puellæ.
Muneribus futuis, Sextiliane, meis,

O Sextiliane, miſiſti tuæ dominæ lancem, quam mittebas mihi tempore Saturnalium; & de toga, quam mihi donabas Martiis Calendis emiſti viridem ſynthesim Jam inchoaſti conciliare tibi puellas gratuito. . . .

Saturni tempore.] Epig. 46. lib. 4. & 65. lib. 5.

Dictis a Marte.] Quibus natus erat Martialis epig. 24. ſupra.

Synthesis empta.] Tuæ puellæ emiſti ſynthesim, veſtem nempe cœnatoriam, epig. 46. lib. 2.

Conſtare tibi gratis.] Quia muneribus quæ ad me mittenda eſſent, illas tibi conciliās. Cicero 7. in Verrem, *Navis tibi conſtat gratis*, hoc eſt, navem comparaſti gratis.

De litore Formiano. XXX.

O Temperatæ dulce Formiæ litus,
Vos, cum ſeveri fugit oppidum Martis,
Et inquietas feſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille ſanctæ dulce Tibur uxoris,
Nec Tuſculanos Algidoſve ſeceſſus,
Præneſte nec ſic Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardaniſve Caieta
Deſiderantur, nec Marica, nec Liris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
Hic ſumma leni ſtringitur Thetis vento:
Nec languet æquor: viva ſed quies ponti
Pictam Phaſelon adjuvante fert aura.
Sicut puellæ non amantis æſtatem
Mota ſalubre purpura venit frigus;
Nec ſeta longo quærit in mari prædam,
Sed a cubiclo, lectuloque jactatam
Spectatus alte lineam trahit piſcis.
Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
Ridens procellas tuta de ſua menſa,
Piſcina, rhombum paſcit, & lupos vernas.
Natat ad magiſtrum delicata muræna.
Nomenculator mugilem citat notum;

O Temperatæ Formiæ litus amœnum, Apollinaris vos anteponit omnibus locis, cum fugit urbem rigidi Martis, & defatigatus recreat ſe a moleſtis anxietatibus. Ille non ſic miratur ſuave Tibur conjugis pudicæ, nec Tuſculanos aut Algidos ſeceſſus, nec ſic Præneſte aut Antium. Nec grata Circe, aut Dardanis Cajeta expetuntur, nec Marica, nec Liris, nec Salmacis lota in unda Lucrina. Hic ſummum mare permulcetur aura ſuavi: nec æquor languet: at viva quies Ponti portat pictam Phaſelum aura adjuvante. Et ſalutare frigus venit ſicut mota purpura puellæ non amantis calorem. Nec ſeta quærit prædam longe in mari, at piſcis viſus in profundo trahit lineam jactatam a cubiculo & lectulo. Si quando Nereus experitur poteſtatem Æoli, piſcina ſecura de ſua menſa irridens tempeſtates rhombos paſcit, & lupos vernas. Delicata muræna natat ad magiſtrum. Nomenculator vocat mugilem cognitum,

Et

Et adeſſe juſſi prodeunt ſenes mulli.
Frui ſed iſtis quando Roma permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotioſis rebus urbis hærenti?
O vinitores, villicique felices,
Dominis parantur iſta, ſerviunt vobis.

& ſenes mulli accedant juſſi adeſſe. Sed, ô Roma, quando ſinis frui iſtis? Quot Formianos dies tribuit annus implicato operoſis negotiis urbis? O vinitores, & villici beati, iſta parantur dominis, ſerviunt vobis.

Formiæ.] hoc eſt, quæ eſtis litus amœnum: Formiæ vero oppidum erat maritimum in finibus Latii verſus Campaniam, ubi amœna fuit villa Apollinaris, de quo epig. 37. lib. 4. & epig. 25. lib. 7.

Oppidum Martis.] Romam intellige conditam a Romulo Martis filio.

Non ille ſancta.] Intellige villam Tiburtinam uxoris non æque gratam fuiſſe Apollinari.

Nec Tuſculanos.] agros ſcilicet Latii amœniſſimos recenſet, de quibus ſupra.

Non blanda Circe.] Promontorium amœnum, epig. 36. lib. 8.

Dardaniſve Cajeta.] quis a Trojanis qui Dardanidæ dicti ſunt, condita: hodie *Caeta.* Virgilius 7. Æneid.

Nec Marica.] Quæ Lirim, alii Lyrim, amnem Campaniæ incolebat, & regi Fauno nupſit, eique Latinum peperit. Virgilius 7. Æneid.

> *Hunc* (Latinum) *Fauno & Nympha genitum Laurente Marica*
> *Accepimus.* ——————

Ad illius amnis ripas lucum Maricæ ſacrum fuiſſe teſtatur, lib. 13. epig. 82.

Nec in Lucrina.] De lacu Lucrino ſæpius actum, cujus aquas delicatiſſimas comparat Salmacis fonti, de quo Ovidius lib. 5. Met. Etenim in Lucrino non lavit Salmacis.

Mota.] hoc eſt, tam grata eſt Formiani litoris aura, ac illa quam puellæ excitant mota veſte purpurea, vel flabello.

Nec ſeta.] lineam piſcatoriam interpretare.

Spectatus alte.] hoc eſt in profundo, quia aqua maris illic pellucida.

Si quando Nereus.] Deus maris, Nympharum pater, & pro ipſo mari ſumitur.

Æolus.] Rex ventorum: hoc eſt, ſi mare tempeſtatibus horreſcit.

Ridens procellas.] quia in piſcina ſervantur piſces.

Lupos vernas.] piſces illic natos.

Natat ad.] Vide epig. 30. lib. 4.

Nomenculator.] Is erat ſervus qui nomina accedentium ad dominum proferret.

Formianos.] Serenos intellige.

Vobis ſerviunt.] quia vos ſoli his deliciis fruimini.

In Calliodorum helluonem. XXXI.

Addixti ſervum nummis here mille ducentis,
Ut bene cœnares, Calliodore, ſemel:
Nec bene cœnaſti mullus tibi quatuor emtus
Librarum cœnæ pompa, caputque fuit.
Exclamare libet, non eſt hoc, improbe, non eſt
Piſcis: homo eſt. hominem, Calliodore, voras.

O Calliodore, heri vendidiſti ſervum mille & ducentis nummis, ut laute cœnares ſemel: nec laute cœnaſti, mullus quatuor librarum a te emptus, fuit pompa cenæ & caput. Exclamare juvat, O improbe, non eſt hoc, non eſt piſcis, immo eſt. O Calliodore, exorbes hominem.

Addixti.] Addicere verbum eſt ſolenne in judiciis, hoc eſt adjudicare pluris licitanti: ſignificat etiam ſimpliciter vendere, ut hic.

Cœna pompa.] Cœna dividebatur in tres partes, in antecœnam, ut aiunt interpretes, in cœnæ caput, & ſecundas menſas: pompa vero & caput cœnæ idem eſt.

Hominem voras.] hoc eſt ſervum quem vendidiſti, ut emeres mullum.

De imagine M. Antonii Primi *ad Cæcilianum.* XXXII.

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, roſiſque,
Quos referat vultus, Cæciliane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus: in hoc juvenem ſe videt ore ſenex.
Ars utinam mores, animumque effingere poſſit:
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

O Cæciliane, quæriſne quam faciem exprimat hæc pictura, quam veneror violis & roſis? Talis erat Marcus Antonius Primus florente ætate: ſenex ſe videt juvenem in hoc vultu. Utinam ars valeat exprimere mores & mentem! nulla tabella in terris eſſet formoſior.

Talis erat.] De quo diximus epig. 101. lib. 9. & epig. 23. ſupra, annos ejus computavit.

Ars utinam.] Virtus enim, ſi pingi poſſet, vehementiſſimos ſui amores excitaret.

Ad Numatium Gallum, ut ſit ejus carminum defenſor. XXXIII.

SIMPLICIOR priſcis, Numati Galle, Sabinis,
Cecropium ſuperas qui bonitate ſenem:
Sic tibi cum ſoceri claros retinere Penates
Perpetua natæ det face caſta Venus:
Ut tu, ſi viridi tinctos ærugine verſus
Forte malus livor dixerit eſſe meos,
Ut facis, a nobis abigas: nec ſcribere quenquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc ſervare modum noſtri novere libelli,
Parcere perſonis, dicere de vitiis.

O Numati Galle, qui candidior antiquis Sabinis vincis probitate ſenem Athenienſem: ſic pudica Venus tibi concedat remanere in ædibus magnificis tui ſoceri cum perpetuo matrimonio ejus filiæ: Ut tu a me expellas pro tuo more, ſi forte improba invidia prædicarit quod carmina imbuta viridi ærugine ſunt mea: & contendas ejuſmodi verſus non componi a quoquam qui legitur. Noſtri libri ſciunt ſervare hunc modum, ignoſcere perſonis, carpere vitia.

Priſcis Sabinis.] Qui morum ſimplicitate, & animi candore excelluerunt.

Cecropium ſenem.] Alii Socratem, alii Epicurum intelligunt.

Perpetua natæ.] nempe tuæ uxoris, hoc eſt, tuum matrimonium non ſolvatur, at ſemper vivas cum tua uxore in ædibus tui ſoceri.

Cum ſoceri.] Legunt alii *conſoceri.* Ita explicat Raderus: Sic tibi det caſta Venus perpetua face natæ, conſoceri claros Penates retinere: hoc eſt, Venus tibi connubium natæ tuæ, cum conſoceri filio initum, in ædibus generi & ſoceri æternum firmet, uti concordes gener & nurus, conſocerique ſimul vivatis. Conſocer eſt quorum alter filium alterius filiæ in matrimonium dedit. Judicet lector.

Tinctos ærugine.] quæ rubigo eſt. ſed hîc ſumitur pro maledicentia, quam atrum venenum dixit epig. 71. lib. 7. Vide etiam epig. 11. lib. 7.

Parcere perſonis.] a veris ſcilicet perſonarum nominibus abſtinere ſe jam dixit epiſtola libri 1.

Ad Trajanum, de jure patronorum reſtituto. XXXIV.

DI tibi dent quicquid, princeps Trajane, mereris:
Et rata perpetuo, quæ tribuêre, velint:
Qui ſua reſtituis ſpoliato jura patrono:
Libertis exul non erit ille ſuis.
Dignus es, ut poſſis totum ſervare clientem:
Ut liceat tantum vera probare, potes.

O Prinseps Trajane, dii tibi concedant quicquid mereris, & velint ſemper firma eſſe, quæ conceſſere: qui reddis ſpoliato patrono ſua jura; illi non eripientur ſui liberti. Dignus es ut poſſis ſervare totum clientem: & potes, dummodo liceat probare veritatem.

Qui ſua.] quæ præcipue conſiſtunt in operis & ſucceſſione libertorum: Domitianus vero patronos hoc jure ſpoliaverat.

Libertis exul.] Exul, ut aiunt interpretes, hic ſumitur pro proſcripto patrono nempe, cui cum jus ſuccedendi in bona liberti eſſet ereptum, videbatur proſcriptus.

Totum clientem.] hoc eſt, civem Romanum integræ ſuæ dignitati reſtituere, quem vocat clientem ipſius Imperatoris.

Ut liceat.] hoc eſt, potes quidem ſervare, dummodo poſſit probare ſe eſſe patronum. Legunt alii,

Ut liceat tantum: vera probare potes. hoc eſt: Modo detur occaſio, potes probare eſſe quæ dixi.

De Sulpicia, cujus verſus de amore conjugum laudat. XXXV.

OMNES Sulpiciam legant puellæ,
Uni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos aſſerit furorem,
Diri prandia nec refert Thyeſtæ,
Scyllam, Byblida nec fuiſſe credit:
Sed caſtos docet & pios amores,
Luſus, delicias, facetiaſque.
Cujus carmina qui bene æſtimarit,
Nullam dixerit eſſe ſanctiorem.
Tales Ægeriæ jocos fuiſſe
Udo crediderim Numæ ſub antro.
Hac condiſcipula vel hac magiſtra
Eſſes doctior, & pudica Sappho.
Sed tecum pariter, ſimulque viſam
Durus Sulpiciam Phaon amaret.
Fruſtra: namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto ſibi viveret Caleno.

Omnes virgines legant Sulpiciam, quæ volunt placere uni marito: omnes mariti legant Sulpiciam, qui volunt placere uni uxori. Hæc non agit de furore Medeæ, nec narrat prandia crudelis Thyeſtæ, nec putat extitiſſe Scyllam, nec Byblida: at docet puros & pios amores, jocos, delicias, & feſtivitates. De cujus verſibus qui recte judicaverit, nullam dixerit eſſe caſtiorem. Exiſtimaverim ejuſmodi fuiſſe ludos Ægeriæ ſub humida ſpelunca Numæ. Hac condiſcipula, aut hac magiſtra, ô Sappho, eſſes doctior & caſta. Sed durus Phaon diligeret Sulpiciam tecum pariter & ſimul ſpectatam. Inutiliter: etenim illa nec uxor Jovis facta, nec Bacchi, nec puella Apollinis viveret privata Caleno ſuo marito.

Non hæc Colchidos.] Medeæ amores & ſcelera intelligit, quæ vera eſſe ſane negabat Sulpicia. V. de epig. 54. lib. 5. ub. & de prandio Thyeſtæ egimus: vide etiam epig.

epig. 4. ſupra, ubi & de Scylla dictum.

Byblida.] quæ fratris ſui Cauni amore arſit, & tandem in fontem converſa fuit. Sulpicia vero non credit extitiſſe talia monſtra, quia ipſa pudica eſt.

Cujus carmina.] Poſt hunc verſum alii addunt iſtum,

Nullam dixerit eſſe nequiorem.

Etenim luſus & delicias conjugum ſcripſerat Sulpicia; ex quibus nequior haberi poterat; at conſideratis ejus moribus, caſtiſſima judicari debuit.

Ægeria.] quæ fuit Numæ conjux, de qua epig. 47. lib. 6. a qua divinitus doceri ſe in antro Aricino fingebat Numa. Ovidius 3. Faſtorum:

Ægeria eſt quæ præter aquas, dea grata Camenis
Illa Numæ conjux conſiliumque fuit.

Sappho.] Poëtria celebris de qua epig. 68. lib. 7. quæ Phaonem perdite amavit, a quo fuit contempta; at, inquit Poëta, Sulpiciam arſiſſet, nec ægre tuliſſet Sappho.

Nec Bacchi.] Ariadne nempe: Daphne vero ab Apolline adamata. Horum omnium nota hiſtoria.

Caleno.] de quo epig. 38. infra.

In Munnam, de peſſimo vino Maſſilienſi. XXXVI.

IMPROBA Maſſiliæ quicquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quiſquis ab igne cadus,
A te, Munna, venit: miſeris tu mittis amicis
Per freta, per longas toxica ſæva vias.
Nec facili pretio, ſed quo contenta Falerni
Teſta ſit, aut cellis Setia cara ſuis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc puto cauſſa tibi eſt, ne tua vina bibas.

O Munna, a te mittitur quicquid coacervant improba fumaria Maſſiliæ, & quiſquis cadus matureſcit impoſitus igni: tu mittis infelicibus amicis ſæva venena per maria, & longa itinera. Nec parvo pretio, ſed quo ematur teſta Falerni, aut Setia cara ſuis cellis. Hanc, opinor, habes cauſſam, cur tam longo tempore non venias Romam, ne potes tua vina.

Improba Maſſiliæ.] Fumaria loca erant ubi fumo vina coquebantur. *Improba* dixit, quia corrumpebant vinum. Vide epig. 81. lib. 3.

Vel cocta fumis muſta Maſſilitanis.

Toxica ſæva.] hoc eſt vina peſſima, epig. 19. lib. 1.

Setia cara.] hoc eſt vina Setina generoſa, de quibus ſæpius dictum.

Ne tua vina.] hoc eſt, Ne vina tam aſpera ad nos miſſa nobiſcum bibere tu quoque cogaris.

Ad Maternum jureconſultum & municipem ſuum. XXXVII.

JURIS & æquarum cultor ſanctiſſime legum,
Veridico Latium qui regis ore forum,
Municipi, Materne, tuo veterique ſodali
Callaicum mandas ſi quid ad Oceanum.
An Laurentino turpes in litore ranas,
Et ſatius tenues ducere credis acos?
Ad ſua captivum quam ſaxa remittere mullum,

O Materne integerrime cultor juris, & legum juſtarum, qui regis Latium forum ore veridico, ſi quid mandas tuo municipi, atque antiquo ſodali ad Oceanum Callaicum; an putas præſtare piſcari ranas turpes in litore Laurentino, & tenues acos? quam remittere ad ſua ſaxa mullum captum.

Viſum

Viſus erit libris qui minor eſſe tribus?
Et fatuam ſumma cœnare Peloriła menſa,
Quoſque tegit levi cortice concha brevis?
Oſtrea Baïanis quam non liventia teſtis,
Quæ domino pueri non prohibente vorent?
Hic olidam clamoſus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos ſordida præda canes.
Illic piſcoſo modo vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit ſporta piſcator inani,
Venator capta marte ſuperbus adeſt.
Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello,
Callaicum mandas ſi quid ad Oceanum.

qui viſus fuerit minor tribus libris? & ſumma menſa ſomedere inſulſam Pelorida, & quos tegit concha brevis levi cortice? quam oſtrea non invidentia Baianis teſtis, qua exorbeant ſervi hero non vetante? Hic clamoſus ages in retia vulpem male olentem, & fœtida præda mordebit tuos canes. Illic humida lina modo vix extracta ex profundo piſcoſo irretient lepores meos. Dum loquor, en piſcator revertitur vacua ſporta: venator accedit ſuperbus capta marte. Omnis cœna affertur ab urbano macello ad mare: ſi quid mandas ad Oceanum Callaicum, ſum profecturus.

Materne.] Cujus meminit epig. 74. lib. 2. & epig. 97 lib. 1.
Latium.] hoc eſt, qui Romæ de jure reſpondes.
Callaicum.] hoc eſt Hiſpanum. Vide epig. 16. ſupra. Hic oratio deficit, nec addit Poëta quod rediturus eſſet in ſuam, & Materni patriam.
An Laurentino.] quod diſtat ab urbe Roma decem & ſeptem millibus paſſuum. Plinius junior epiſt. 17. lib. 2. *Acos.*] viliſſimos piſces intellige.
Summa menſa.] hoc eſt lautiſſima, inquit Domitius, cui aſſentit Farnabius. An ultimam intelligit Poëta, an locum forte excelſum in menſa, ubi ponerentur piſces?
Pelorida.] viliſſimum quoque piſcem, epig. 11. lib. 6.
Quoſque tegit.] Incluſos conchis mitulos piſciculos intelligunt interpretes. Horatius ſat. 4. lib. 2.

Mitulus, & viles pellent obſtantia concha.

Oſtrea Baianis.] hoc eſt, quæ non cedunt oſtreis natis in lacu Lucrino prope Baias, quæ ſunt optimi ſaporis.
Quæ domino.] In Hiſpaniæ litoribus oſtreorum optimorum magna eſt copia.
Hic olidam,] Dum enim a canibus urgetur vulpes, lotium emittit peſſime olens, epig. 4. lib. 4.

Quod vulpis fuga, &c.

Lepores meos.] quia ſunt in meis agris.
Sporta.] eſt caniſtrum vimineum.
Capta marte.] Gallice *marte*, animal ſatis notum. Legunt alii *capta mele*, Gallice *blaireau, chat ſauvage, fouine.*
Superbus.] quaſi præda optima onuſtus.
Omnis ab.] In Italia piſcis ex urbe ad villas etiam maritimas feruntur.

Ad Calenum, de annis felicibus, quibus vixit cum Sulpicia ſua uxore. XXXVIII.

O Molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpicia tua jugales
Indulſit Deus, & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata eſt
Caris litoris Indici lapillis!
O quæ prælia, quas utrinque pugnas
Felix lecticulus, & lucerna vidit,
Nimbis ebria Nicerotianis!

Calene, ô dulces quindecim annos quos tibi conceſſis & perfecit Deus cum tua Sulpicia! ô nox omnis, & hora quæ ſignata eſt pretioſis lapillis litoris Indici!
. . . .

 Vixiſti

Vixiſti tribus, ô Calene, luſtris:
Ætas hæc tibi tota computatur,
Et ſolos numeras dies mariti.
Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos, vel unam,
Malles, quam Pyliam quater ſenectam.

O Calene, vixiſti tribus luſtris: tu computas totam hanc ætatem, & numeras ſolos dies mariti. Ex illis ſi Atropos tibi reſtitueret vel unam lucem diu petitam, malles quam Pyliam quater ſenectam.

O molles.] Vide epig. 35. ſupra.
Caris litoris.] hoc eſt gemmis in mari Indico natis. Vide epig. 45. lib. 8.
Nimbis ebria.] hoc eſt, madens aſperſionibus odoratis quas confecerat Nicerus unguentarius, epig. 55. lib. 6.
Tribus luſtris.] hoc eſt quindecim annis.
Ætas hæc tota.] Tu exiſtimas hos quindecim annos impleviſſe totam tuam ætatem.
Malles.] Vel unum ex illis diebus tibi redditum præferres longævæ ætati Neſtoris, de quo epig. 30. lib. 9.

In Lesbiam vetulam. XXXIX.

Conſule te Bruto quid juras, Lesbia, natam?
Mentiris, nata es, Lesbia, rege Numa.
Sic quoque mentiris: namque ut tua ſecula narrant,
Ficta Prometheo diceris eſſe luto.

O Lesbia, quid juras te natam conſule Bruto? Mentiris, ô Lesbia, nata es rege Numa. Sic etiam mentiris: etenim ut computantur tui anni, diceris eſſe ficta ex luto Promethei.

Numa.] qui fuit ſecundus Romanorum rex: hoc eſt, antiquior es omnibus conſulibus.
Ficta.] hoc eſt, tam annoſa & turpis es, ut videaris ficta fuiſſe ex luto Promethei, de quo epig. 46. lib. 9. Huic ſimile eſt epig. 67. infra, & epig. 101. lib. 1.

XL.

In Proculeiam quæ avaritiæ cauſſa a marito diſceſſit. XLI.

Mense novo Jani veterem, Proculeia, maritum
Deſeris, atque jubes res ſibi habere ſuas.
Quid rogo, quid factum eſt? ſubiti quæ cauſa doloris?
Nil mihi reſpondes? dicam ego, Prætor erat.
Conſtatura fuit Megalenſis purpura centum
Millibus, ut nimium munera parca dares:
Et populare ſacrum bis millia dena tuliſſet.
Diſſidium non eſt hoc, Proculeia: lucrum eſt.

O Proculeia, novo menſe Januario diſcedis ab antiquo viro, & jubes habere ſibi res ſuas. Quid, quæſo, quid contigit? Quæ cauſſa repentini doloris? Nullumne mihi das reſponſum? Ego dicam, Prætor erat. Purpura Megalenſis fuit conſtatura decem millibus, quantumvis parcos exhiberes ludos: & viginti millia inſumpta fuiſſent in populari ſacro. O Proculeia, hoc non eſt divortium; quæſtus eſt.

Res ſibi.] In repudiis comprobata ſunt hæc verba, *Tuas res tibi habeto*: item hæc, *Tuas res tibi agito*, Lege 2. ff. *de divortiis & repudiis.*

Prætor erat.] Atque ita ornatus purpura ludos Megalenſes in honorem Cybeles ſuis impenſis exhibere debuit: cum autem pauper eſſet, pecuniam illi ſuppeditare coacta fuiſſet Proculeia: Megalenſes vero ludi ſic dicti ſunt a templo Megaleſio Peſſinunte in urbe Phrygiæ, unde Romam advecta fuit dea: de quibus fuſe agit Ovidius lib. 4. Faſtorum. Lege Roſinum lib. 5. Antiquitatum Romanarum cap. 12. Alexander ab Alexandro Genialium dierum lib. 6. cap. 19. ait: Prætores & Magiſtratus purpurati in toga & prætexta, atque in ornatu maximo celebrarunt, nempe ludos Megalenſes: quare purpura Megalenſis in vulgi proverbium venit.

Et populare ſacrum.] Florales ludos intelligit Merula, in quibus miſſio fiebat in populum ab iis qui gratiam plebis quærerent. Perſius ſat. 5.

——vigila & cicer ingere large
Rixanti populo, noſtra ut Floralia poſſint
Aprici meminiſſe ſenes.

Subjungit Merula Floralia edita fuiſſe Ædilibus arbitris. *Popularia ſacra; ut ait Labeo, quæ omnes cives faciunt, nec certis familiis attributa ſunt.* Feſtus. Ergo, addit Raderus, populare ſacrum eſt generatim dictum.

Ad Dindymum puerum mollem. XLII.

TAM dubia eſt lanugo tibi, tam mollis, ut illam
  Halitus, & ſoles, & levis aura terat.
Celantur ſimili ventura Cydonia lana,
  Pollice virgineo quæ ſpoliata nitent.
Fortius impreſſi quoties tibi baſia quinque,
  Barbatus labris, Dindyme, fio tuis.

Habes lanuginem tam dubiam, tam teneram, ut halitu, & ſolibus, & levi aura teratur. Ventura Cydonia teguntur ſimili lana, quæ refulgent nudata manu puellæ.

Tam dubia.] De hoc Dindymo vide epig. 42. & 84. lib. 5.

Ad Philerotem de ſeptem uxoribus ejus mortuis. XLIII.

SEPTIMA jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro,
  Plus nulli, Phileros, quam tibi reddit ager.

O Phileros, jam ſeptem uxores a te humatæ ſunt in agro. O Phileros, ager nemini reddit plus quam tibi.

Septima.] A te nempe veneno ſublata, ut intelligere videtur Poëta. Vide epig. 16. lib. 9.

Reddit ager.] Dotes nempe mortuarum uxorum. De agris ad ſepulcrorum uſum conſecratis dictum epig. 115. & 117. lib. 1.

Ad Q. Ovidium iturum in Britanniam. XLIV.

QUINCTE Caledonios Ovidi viſure Britannos,
  Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem;
Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques

O Quincte Ovidi aditure Caledonios Britannos, & viridem Tethyn, atque Oceanum patrem: igitur deſeres colles Numæ, & Nomentanam quie-

Ad Manium, cujus cauſſa in patriam rediturum ſe dicit. XX.

DUCIT ad auriferas quod me Salo Celtiber oras,
Pendula quod patriæ viſere tecta libet,
Tu mihi ſimplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextata cultus amicitia,
Tu facis, in terris, quo non eſt alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel ſicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hoſpes amare caſas.
Si tibi mens eadem, ſi noſtri mutua cura eſt,
In quocumque loco Roma duobus erit.

O Mani, tu mihi carus a teneris annis, & cultus amicitia prætextata, quo non eſt gratior in terris Iberis, nec dignior vero amore, tu in cauſſa es, cur Celtiber Salo ducat me ad regiones auriferas, & cur placeat reviſere domos pendentes meæ patriæ. Mapalia vel Gætula Pœni aridi, & caſæ Scythicæ poterant placere mihi hoſpiti tecum. Si mecum conſentis, & mutuo diligis me, ubique Roma erit ambobus.

Ducit ad auriferas.] hoc eſt, Tu, ô Mani, in cauſſa es, cur redire velim in Hiſpaniam aurifodinis celebrem, epig. 16. ſupra; & reviſere Salonem fluvium, & Bilbilim, cujus urbis domus erant pendulæ, quia ſita erat in loco declivi, & præcipiti, epig. 50. lib. 1.

Prætextata.] Prætexta veſtis erat, qua potiſſimum pueri ad annum uſque ſeptemdecim utebantur. Hoc eſt, O Mani, quem a teneris annis colui.

Terris Iberis.] Intellige eam regionem quæ eſt ad Iberum Hiſpaniæ fluvium ſatis notum.

Gætula mapalia.] Gætulia Africæ provincia eſt. *Pœni ſicci.*] Pœni dicti ſunt etiam Carthaginenſes: hic autem ſumuntur pro ipſa Africa ſicca & arida. Senſus eſt: Tecum, ô Mani, vel in Africa, vel in Scythia inhoſpitali lubens habitarem.

Ad Sextum cujus Scripta erant obſcura. XXI.

SCRIBERE te, quæ vix intelligat ipſe Modeſtus,
Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?
Non lectore tuis opus eſt, ſed Apolline libris:
Judice te, major Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: ſane mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & ſine grammaticis.

O Sexte, quid tibi placet componere, quæ vix interpretetur ipſe Modeſtus, & vix Claranus? Tui libri non indigent lectore, ſed Apolline: te arbitro, Cinna ſuperavit Virgilium. Sic tua laudentur: mea quidem carmina, ô Sexte, grata ſint grammaticis, & ſine grammaticis.

Modeſtus.] Grammaticus nempe, cujus meminit Suetonius de illuſtribus Grammaticis cap. 20. Clarani vero mentionem facit Seneca epiſt. 66.

Apolline.] Cujus eſt explicare res obſcuras. Unde Virgilius ecloga 3.

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo:
Tres pateat cœli ſpatium non amplius ulnas.

Cinna.] Poeta egregius quidem, ſed cujus obſcura ſane erant poëmata. Virgilius ecloga 9.

Nam neque adhuc Varo videor, nec dicere Cinna
Digna. ——————

Sic tua laudentur.] nimirum propter obſcuritatem.

Et ſine grammaticis.] hoc eſt, lector non indigeat interpretibus ad intelligenda mea epigrammata.

In

In Philænem mulierem deformem. XXII.

CUR ſpleniato ſæpe prodeam mento,
Albave pictus ſana labra ceruſſa,
Philæni quæris? baſiare te nolo.

O Philæni, rogas, cur ſæpe exeam ſpleniato mento, aut labris ſanis pictis tamen alba ceruſſa? Nolo te oſculari.

Spleniato.] Splenia erant emplaſtra, de quibus vide epig. 29. lib. 2. Unde dicitur *ſpleniatus*. De Philæni dictum epig. 33. lib. 2.

Pictus labra.] helleniſmus eſt.

Ceruſſa.] epig 73 lib. 1.
Ceruſſata ſibi places Lycoris.

Baſiare te nolo.] Quia & calva, & rufa, & luſca erat, epig. 33. lib. 2.

De M. Antonio
cui gratulatur de vita feliciter acta. XXIII.

JAM numerat placido felix Antonius ævo
Quindecies actas Primus Olympiadas:
Præteritoſque dies, & totos reſpicit annos:
Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux eſt ingrata, graviſque:
Nulla fuit cujus non meminiſſe velit.
Ampliat ætatis ſpatium ſibi vir bonus: hoc eſt,
Vivere bis, vita poſſe priore frui.

Jam Antonius Primus beatus numerat quindecim Olympiadas actas tranquilla vita, & reſpicit elapſos dies, & totos annos, nec timet undas Lethes jam viciniores. Nulla lux injucunda eſt, & moleſta recordanti; nulla præteriit, cujus recordatio non ſit grata. Vir probus auget ſibi ſpatium ætatis: hoc eſt vivere bis, poſſe frui priore vita.

Antonius Primus.] de quo epig. 101. lib. 1.

Quindecies actas.] De Olympiadibus dictum epig. 39. lib. 7. & epig. 45. lib. 4. quas pro quinquennio aliquando Poëtæ, hiſtorici vero pro quadriennio ſemper ſumunt.

Nec metuit Lethes.] hoc eſt, nec timet mortem imminentem, epig. 2. ſupra.

Vita poſſe priore.] hoc eſt, voluptatem percipere ex vita probe acta.

Ad Calendas Martias, quibus natus erat. XXIV.

NATALES mihi Martiæ Kalendæ,
Lux formoſior omnibus Kalendis,
Qua mittunt mihi munus & puellæ:
Quinquageſima liba, ſeptimamque
Veſtris addimus hanc focis acerram.
His vos, ſi tamen expedit, roganti
Annos addite bis precor novenos:
Ut nondum nimia piger ſenecta,
Sed vitæ tribus aureis peractis
Lucos Elyſiæ petam puellæ.
Poſt hæc tempora, nec diem rogabo.

O Calendæ Martiæ mihi natales, dies pulchrior omnibus calendis, quo virgines etiam mittunt ad me donum: adjungimus veſtris focis quinquageſima liba, & hanc ſeptimam acerram. Vos (ſi tamen juvat rogantem) adjungite his, quæſo, annos octodecim; ut nondum piger nimia ſenectute, ſed peractis tribus aureis vitæ adeam lucos puellæ Elyſiæ. Poſt hæc tempora, nec petam unum diem.

Qua mittunt.] Munera mittebantur ad eum qui natalem diem celebraret, Vide epig. 64. lib. 8.

Quinquageſima liba.] hoc eſt, Jam quinquagies

quagies ſepties ſacrificiis celebro natales Calendas: quæ autem hujuſmodi ſacrificiis adhiberentur explicuit, epig. 92. lib. 9. ubi de placentis ſeu libis, & thure diximus.

Acerra.] vas eſt, quo thus crematur.

Veſtris focis.] Id eſt, veſtris aris.

Bis precor novenos.] Octodecim annos addite quinquaginta ſeptem, & erunt 75. Aliter *novenos*, ſed minus bene; eſſent enim anni 84, & ſic ſenectus decrepita contra votum Poëtæ.

Tribus aureis.] hoc eſt, ſeptuaginta quinque annis peractis: aureus enim Romæ æſtimabatur viginti quinque denariis; tres vero aurei efficiunt 75. denarios, numerum ſcilicet annorum quos optat Poëta. Ita Raderus & Farnabius. At vero Turnebus lib. 30. cap. 3. legit *tribus areis.* Et tria vitæ ſpatia intelligit, pueritiam nempe, juventutem, & ſenectam. Judicet lector.

Elyſiæ puellæ.] Proſerpinæ, id eſt moriar.

De Mucio urente manum. XXV.

IN matutina nuper ſpectatus arena
  Mucius, impoſuit qui ſua membra focis;
Si patiens, fortiſque tibi, duruſque videtur:
  Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cum dicatur tunica præſente moleſta:
  Ure manum: plus eſt dicere, non facio.

Nuper in arena mane ſpectatus eſt Mucius, qui admovit flammis ſuos artus: ſi exiſtimas illum patientem, & fortem, & durum: habes cor plebis Abderitanæ. Nam cum dicatur præſente tunica moleſta, ure manum: fortioris eſt animi reſpondere, nolo.

De Mucio.] Scriverius legit de rei ſupplicio ſub perſona Mucii Scevolæ, de quo vide epig. 22. lib. 1. & epig. 30. lib. 8.

In matutina.] Duplex uno die exhibebatur ſpectaculum, mane cum beſtiis pugnabant gladiatores, poſt meridiem vero ii qui ſuperfuerant inter ſe dimicabant. Suetonius in Claudio cap. 34. de his fuſe Lipſius lib. 2. Saturn. cap. 15.

Abderitanæ.] hoc eſt, ſtolidus es. Abdera urbs Thraciæ, cujus incolæ cœli vitio ad inſaniam propenſi ſunt, illic autem natus Democritus, de quo Juven. ſat. 6.

—— cujus prudentia monſtrat,
Summos poſſe viros, & magna exempla daturos
Vervecum in patria, craſſoque ſub aëre naſci.

Tunica præſente.] Pice, reſina, cæteriſque flammarum alimentis imbuta tunica; quam induere coactus fuiſſet, ſi manum comburere juſſus noluiſſet.

De Varo mortuo in Ægypto. XXVI.

VARE, Paratonias Latia modo vite per urbes
  Nobilis, & centum dux memorande viris:
At nunc Auſonio fruſtra promiſſa Quirino
  Hoſpita Lagæi litoris umbra jaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
  Pinguia nec mœſtis addere thura rogis:
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
  Nunquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

O Vare, paulo ante Romana vite inſignis per urbes Ægypti, & dux celebrande centum viris: ſed nunc umbra jaces hoſpita Lagæi litoris nequicquam promiſſa Auſoni Quirino. Non licuit perfundere lacrymis frigidum vultum, nec addere pinguia thura mœſtis rogis: ſed nomen datur victurum æterno carmine. O Nile fallax, poteſne etiam recuſare hoc?

Paratonias.] Paratonium & Peluſium duo cornua Ægypti vocat Florus, ut refert Ortelius. Paratonium dicitur hodie ſecundum aliquos *Porto-Raſſa*, ſecundum alios Berton. Ovidius lib. 9. Met.

Iſi, Paratonium, Mareoticaque arva,
Pharumque.

Latia vite.] quæ erat Inſigne Centurionis, qua nempe caſtigabantur milites, Tacitus lib. 1. Annal. & Lucanus lib. 6.

Et

Et centum.] Ex Livio & Polybio conſtat ſexaginta tantum militibus præfuiſſe centurionem; ſed ſane Poëta rationem habet legionis a Romulo inſtitutæ, quæ tribus hominum millibus conſtabat, & diſtributa erat in triginta manipulos, quibus præerant triginta centuriones.

Auſonio fruſtra.] Romulus dictus eſt Quirinus: vide Livium lib. 1. & ſumitur hic pro populo Romano, ad quem rediturum ſe promiſerat Varus.

Lagæ.] hoc eſt Ægyptii, a Lago patre Ptolemæi cognomento magni.

Sed datur æterno.] Vide epig. 85. lib. 6. hoc eſt: ſaltem licebit verſibus non perituria Vari nomen celebrare, nec Ægyptus quæ Varo red rum negavit, poterit hoc mihi negare, Ægyptii vero fallaces habiti ſunt, pro quibus ſumitur Nilus.

Ad Diodorum ignobilem, ſed divitem. XXVII.

NATALI, Diodore, tuo conviva Senatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques:
Et tua tricenos largitur ſportula nummos:
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

O Diodore, tuo natali Senatores conviva accumbunt, & frequentes equites admoventur, & tua ſportula diſtribuit triginta nummos: O Diodore, nihilominus nemo putat te natum.

Natali.] quem conviviis celebrabat.

Et tua tricenos.] Cum alias decem tantum nummi ſeſtertii darentur pro ſportula: ſinguli valebant decem quadrantes, unde ſportula erat centum quadrantum, epig. 70. infra. De ſportula jam dictum epig. 81. lib. 1.

Nemo tamen.] hoc eſt, omnes tamen te terræ filium, ſeu ignobilem, & obſcuriſſimo genere ita natum ſciunt, quaſi natus non eſſes, & re natalitiis muneribus indignum exiſtimant.

Ad Janum, ut det pacem. XXVIII.

ANNORUM, nitidique ſator pulcherrime mundi,
Publica quem primum vota preceſque canunt,
Pervius exiguos habitabas ante Penates,
Plurima qua medium Roma terebat iter.
Nunc tua Cæſareis cinguntur limina donis,
Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
At tu, ſancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera.

O Pulcherrime genitor annorum, atque orbis nitidi, qui primus celebraris publicis votis & precibus, antea pervius habebas domicilium in parvis ædibus, qua frequentes Romani faciebant medium iter. Nunc tua oſtia ornantur muneribus Cæſareis, & numeras tot fora, ô Jane, quot habes vultus. Sed tu, ſancte parens, pro tanto dono memor cuſtodi ferrea clauſtra ſera perpetua.

Annorum.] epig. 2. lib. 8.
Faſtorum genitor, parenſque Janus, &c.

Publica quem.] epig. 8. lib. 8.
Te primum pia thura rogent, &c.

Lege Macrobium lib. 1. Saturn. cap. 9.

Pervius.] Quia ut collegit Raderus ex Servio, Jani templum quatuor portas habebat in foro tranſitorio, & Jani olim tranſitiones dictæ ſunt, quod paſſim tranſeuntibus paterent. Vide Marlianum lib. 4. cap. 8. Cicero lib. 2. de natura Deorum ait: *Cumque in omnibus rebus vim haberent maximam prima & extrema, principem in ſacrificando Janum eſſe voluerunt, quod ab eundo nomen eſt ductum: ex quo tranſiti nes perviæ Jani, foreſque in liminibus prophanarum ædium Januæ nominantur.*

Nunc tua Cæſareis.] Nempe donis Domitiani & Nervæ: Templum enim inchoavit

choavit Domitianus, quod Nerva abſolvit.

Et fora tot.] De frontibus Jani diximus epig. 2. lib. 8. De foris fuſe agit Lipſius in Admirandis lib. 3. cap. 7.

Ferrea perpetua.] hoc eſt, nobis concilia pacem æternam. Jani enim templum tempore belli apertum, pacis tempore clauſum fuit.

Ad Sextilianum amatorem. XXIX.

QUAM mihi mittebas Saturni tempore lancem,
Miſiſti dominæ, Sextiliane, tuæ:
Et quam donabas dictis a Marte kalendis,
De noſtra praſina eſt ſynthelis empta toga.
Jam conſtare tibi gratis cœpere puellæ.
Muneribus fututis, Sextiliane, meis,

O Sextiliane, miſiſti tuæ dominæ lancem, quam mittebas mihi tempore Saturnalium; & de toga, quam mihi donabas Martiis Calendis emiſti viridem ſynthesim. Jam inchoaſti conciliare tibi puellas gratuito. . . .

Saturni tempore.] Epig. 46. lib. 4. & 65. lib. 5.

Dictis a Marte.] Quibus natus erat Martialis epig. 24. ſupra.

Syntheſis empta.] Tuæ puellæ emiſti ſyntheſim, veſtem nempe cœnatoriam, epig. 46. lib. 2.

Conſtare tibi gratis.] Quia muneribus quæ ad me mittenda eſſent, illas tibi conciliias. Cicero 7. in Verrem, *Navis tibi conſtat gratis*, hoc eſt, navem comparaſti gratis.

De litore Formiano. XXX.

O Temperatæ dulce Formiæ litus,
Vos, cum ſeveri fugit oppidum Martis,
Et inquietas feſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille ſanctæ dulce Tibur uxoris,
Nec Tuſculanos Algidoſve ſeceſſus,
Præneſte nec ſic Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardaniſve Caieta
Deſiderantur, nec Marica, nec Liris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
Hic ſumma leni ſtringitur Thetis vento:
Nec languet æquor: viva ſed quies ponti
Pictam Phaſelon adjuvante fert aura.
Sicut puellæ non amantis æſtatem
Multa ſalubre purpura venit frigus;
Nec ſeta longo quærit in mari prædam,
Sed a cubiculo, lectuloque jactatam
Spectatus alte lineam trahit piſcis.
Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
Ridens procellas tuta de ſua menſa,
Piſcina, rhombum paſcit, & lupos vernas.
Natat ad magiſtrum delicata muræna.
Nomenculator mugilem citat notum;

O Temperatæ Formiæ litus amœnum, Apollinaris vos anteponit omnibus locis, cum fugit urbem rigidi Martis, & defatigatus recreat ſe a moleſtis anxietatibus. Ille non ſic miratur ſuave Tibur conjugis pudicæ, nec Tuſculanos aut Algidos ſeceſſus, nec ſic Præneſte aut Antium. Nec grata Circe, aut Dardanis Caieta expetuntur, nec Marica, nec Liris, nec Salmacis lota in unda Lucrina. Hic ſummum mare permulcetur aura ſuavi: nec æquor languet: at viva quies Ponti portat pictam Phaſelum aura adjuvante. Et ſalutare frigus venit ſicut mota purpura puellæ non amantis calorem. Nec ſeta quærit prædam longe in mari, at piſcis viſus in profundo trahit lineam jactatam a cubiculo & lectulo. Si quando Nereus experitur poteſtatem Æoli, piſcina ſecura de ſua menſa irridens tempeſtates rhombos paſcit, & lupos vernas. Delicata muræna natat ad magiſtrum. Nomenclator vocat mugilem cognitum,

Et

Et adeſſe juſſi prodeunt ſenes mulli.
Frui ſed iſtis quando Roma permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotioſis rebus urbis hærenti?
O vinitores, villicique felices,
Dominis parantur iſta, ſerviunt vobis.

& ſenes mulli accedant juſſi adeſſe. Sed, ô Roma, quando ſinis frui iſtis? Quot Formianos dies tribuit annus implicato operoſis negotiis urbis? O vinitores, & villici beati, iſta parantur dominis, ſerviunt vobis.

Formiæ.] hoc eſt, quæ eſtis litus amœnum: Formiæ vero oppidum erat maritimum in finibus Latii verſus Campaniam, ubi amœna fuit villa Apollinaris, de quo epig. 37. lib. 4. & epig. 25. lib. 7.

Oppidum Martis.] Romam intellige conditam a Romulo Martis filio.

Non ille ſanctæ.] Intellige villam Tiburtinam uxoris non æque gratam fuiſſe Apollinari.

Nec Tuſculanos.] agros ſcilicet Latii amœniſſimos recenſet, de quibus ſupra.

Non blanda Circe.] Promontorium amœnum, epig. 36. lib. 8.

Dardaniſve Cajeta.] quia a Trojanis qui Dardanidæ dicti ſunt, condita: hodie *Caeta*. Virgilius 7. Æneid.

Nec Marica.] Quæ Lirim, alii Lyrim, amnem Campaniæ incolebat, & regi Fauno nupſit, eique Latinum peperit. Virgilius 7. Æneid.

Hunc (Latinum) *Fauno & Nympha genitum Laurente Marica*
Accipimus. ——————

Ad illius amnis ripas lucum Maricæ ſacrum fuiſſe teſtatur, lib. 13. epig. 82.

Nec in Lucrina.] De lacu Lucrino ſæpius actum, cujus aquas delicatiſſimas comparat Salmacis fonti, de quo Ovidius lib. 5. Met. Etenim in Lucrino non lavit Salmacis.

Mota.] hoc eſt, tam grata eſt Formiani litoris aura, ac illa quam puellæ excitant mota veſte purpurea, vel flabello.

Nec ſeta.] lineam piſcatoriam interpretare.

Spectatus alte.] hoc eſt in profundo, quia aqua maris illic pellucida.

Si quando Nereus.] Deus maris, Nympharum pater, & pro ipſo mari ſumitur.

Æolus.] Rex ventorum: hoc eſt, ſi mare tempeſtatibus horreſcit.

Ridens procellas.] quia in piſcina ſervantur piſces.

Lupos vernas.] piſces illic natos.

Natat ad.] Vide epig. 30. lib. 4.

Nomenculator.] Is erat ſervus qui nomina accedentium ad dominum proferret.

Formianos.] Serenos intellige.

Vobis ſerviunt.] quia vos ſoli his deliciis fruimini.

In Calliodorum helluonem. XXXI.

ADDIXTI ſervum nummis here mille ducentis,
Ut bene cœnares, Calliodore, ſemel:
Nec bene cœnaſti mullus tibi quatuor emtus
Librarum cœnæ pompa, caputque fuit.
Exclamare libet, non eſt hoc, improbe, non eſt
Piſcis: homo eſt. hominem, Calliodore, voras.

O Calliodore, heri vendidiſti ſervum mille & ducentis nummis, ut laute cœnares ſemel: nec laute cœnaſti, mullus quatuor librarum a te emptus, fuit pompa cœnæ & caput. Exclamare juvat, O improbe, non eſt hoc, non eſt piſcis, homo eſt. O Calliodore, exorbes hominem.

Addixti.] Addicere verbum eſt ſolenne in judiciis, hoc eſt adjudicare pluris licitanti: ſignificat etiam ſimpliciter vendere, ut hic.

Cœnæ pompa.] Cœna dividebatur in tres partes, in antecœnam, ut aiunt interpretes, in cœnæ caput, & ſecundas menſas: pompa vero & caput cœnæ idem eſt.

Hominem voras.] hoc eſt ſervum quem vendidiſti, ut emeres mullum.

De imagine M. Antonii Primi *ad Cæcilianum.* XXXII.

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, roſiſque,
Quos referat vultus, Cæciliane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus: in hoc juvenem ſe videt ore ſenex.
Ars utinam mores, animumque effingere poſſit:
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

O Cæciliane, quæriſne quam faciem exprimat hæc pictura, quam veneror violis & roſis? Talis erat Marcus Antonius Primus florente ætate: ſenex ſe videt juvenem in hoc vultu. Utinam ars valeat exprimere mores & mentem! nulla tabella in terris eſſet formoſior.

Talis erat.] De quo diximus epig. 101. lib. 9. & epig. 23. ſupra, annos ejus computavit.

Ars utinam.] Virtus enim, ſi pingi poſſet, vehementiſſimos ſui amores excitaret.

Ad Numatium Gallum, ut ſit ejus carminum defenſor. XXXIII.

SIMPLICIOR priſcis, Numati Galle, Sabinis,
Cecropium ſuperas qui bonitate ſenem:
Sic tibi cum ſoceri claros retinere Penates
Perpetua natæ det face caſta Venus:
Ut tu, ſi viridi tinctos ærugine verſus
Forte malus livor dixerit eſſe meos,
Ut facis, a nobis abigas: nec ſcribere quenquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc ſervare modum oſtri novere libelli,
Parcere perſonis, dicere de vitiis.

O Numati Galle, qui candidior antiquis Sabinis vincis probitate ſenem Athenienſem: ſic pudica Venus tibi concedat remanere in ædibus magnificis tui ſoceri cum perpetuo matrimonio ejus filiæ: Ut tu a me expellas pro tuo more, ſi forte improba invidia prædicarit quod carmina imbuta viridi ærugine ſunt mea: & contendas ejuſmodi verſus non componi a quoquam qui legitur. Noſtri libri ſciunt ſervare hunc modum, ignoſcere perſonis, carpere vitia.

Priſcis Sabinis.] Qui morum ſimplicitate, & animi candore excelluerunt.

Cecropium ſenem.] Alii Socratem, alii Epicurum intelligunt.

Perpetua natæ.] nempe tuæ uxoris, hoc eſt, tuum matrimonium non ſolvatur, at ſemper vivas cum tua uxore in ædibus tui ſoceri.

Cum ſoceri.] Legunt alii *conſoceri*. Ita explicat Raderus: Sic tibi det caſta Venus perpetua face natæ, conſoceri claros Penates retinere: hoc eſt, Venus tibi connubium natæ tuæ, cum conſoceri filio initum, in ædibus generi & ſoceri æternum firmet, uti concordes gener & nurus, conſocerique ſimul vivatis. Conſocer eſt quorum alter filium alterius filiæ in matrimonium dedit. Judicet lector.

Tinctos ærugine.] quæ rubigo eſt. ſed hic ſumitur pro maledicentia, quam atrum venenum dixit epig. 71. lib. 7. Vide etiam epig. 11. lib. 7.

Parcere perſonis.] a veris ſcilicet perſonarum nominibus abſtinere ſe jam dixit epiſtola libri 1.

Ad

Ad Trajanum, de jure patronorum reſtituto. XXXIV.

DI tibi dent quicquid, princeps Trajane, mereris:
Et rata perpetuo, quæ tribuêre, velint:
Qui ſua reſtituis ſpoliato jura patrono:
Libertis exul non erit ille ſuis.
Dignus es, ut poſſis totum ſervare clientem:
Ut liceat tantum vera probare, potes.

O Princeps Trajane, dii tibi concedant quicquid mereris, & velint ſemper firma eſſe, quæ conceſſere: qui reddis ſpoliato patrono ſua jura; illi non eripientur ſui liberti. Dignus es ut poſſis ſervare totum clientem: & potes, dummodo liceat probare veritatem.

Qui ſua.] quæ præcipue conſiſtunt in operis & ſucceſſione libertorum: Domitianus vero patronos hoc jure ſpoliaverat.

Libertis exul.] Exul, ut aiunt interpretes, hic ſumitur pro proſcripto patrono nempe, cui cum jus ſuccedendi in bona liberti eſſet ereptum, videbatur proſcriptus.

Totum clientem.] hoc eſt, civem Romanum integræ ſuæ dignitati reſtituere, quem vocat clientem ipſius Imperatoris.

Ut liceat.] hoc eſt, potes quidem ſervare, dummodo poſſit probare ſe eſſe patronum. Legunt alii,

Ut liceat tantum: vera probare potes. hoc eſt: Modo detur occaſio, potes probare eſſe quæ dixi.

De Sulpicia, cujus verſus de amore conjugum laudat. XXXV.

OMNES Sulpiciam legant puellæ,
Uni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos aſſerit furorem,
Diri prandia nec refert Thyeſtæ,
Scyllam, Byblida nec fuiſſe credit:
Sed caſtos docet & pios amores,
Luſus, delicias, facetiaſque.
Cujus carmina qui bene æſtimarit,
Nullam dixerit eſſe ſanctiorem.
Tales Ægeriæ jocos fuiſſe
Udo crediderim Numæ ſub antro.
Hac condiſcipula vel hac magiſtra
Eſſes doctior, & pudica Sappho.
Sed tecum pariter, ſimulque viſam
Durus Sulpiciam Phaon amaret.
Fruſtra: namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto ſibi viveret Caleno.

Omnes virgines legant Sulpiciam, quæ volunt placere uni marito: omnes mariti legant Sulpiciam, qui volunt placere uni uxori. Hæc non agit de furore Medeæ, nec narrat prandia crudelis Thyeſtæ, nec putat extitiſſe Scyllam, nec Byblida: at docet puros & pios amores, jocos, delicias, & feſtivitates. De cujus verſibus qui recte judicaverit, nullam dixerit eſſe caſtiorem. Exiſtimaverim ejuſmodi fuiſſe ludos Ægeriæ ſub humida ſpelunca Numæ. Hac condiſcipula, aut hac magiſtra, ô Sappho, eſſes doctior & caſta. Sed durus Phaon diligeret Sulpiciam tecum pariter & ſimul ſpectatam. Inutiliter: etenim illa nec uxor Jovis facta, nec Bacchi, nec puella Apollinis viveret privata Caleno ſuo marito.

Non hæc Colchidos.] Medeæ amores & ſcelera intelligit, quæ vera eſſe ſane negabat Sulpicia. V de epig. 54. lib. 5. ub. & de prandio Thyeſtæ egimus: vide etiam epig.

epig. 4. ſupra, ubi & de Scylla dictum.

Byblida.] quæ fratris ſui Cauni amore arſit, & tandem in fontem converſa fuit. Sulpicia vero non credit extitiſſe talia monſtra, quia ipſa pudica eſt.

Cujus carmina.] Poſt hunc verſum alii addunt iſtum,

Nullam dixerit eſſe nequiorem.

Etenim luſus & delicias conjugum ſcripſerat Sulpicia; ex quibus nequior haberi poterat; at conſideratis ejus moribus, caſtiſſima judicari debuit.

Ægeria.] quæ fuit Numæ conjux, de qua epig. 47. lib. 6. a qua divinitus doceri ſe in antro Aricino fingebat Numa. Ovidius 3. Faſtorum:

Ægeria eſt quæ præter aquas, dea grata Camenis

Illa Numæ conjux conſiliumque fuit.

Sappho.] Poetria celebris de qua epig. 68. lib. 7. quæ Phaonem perdite amavit, a quo fuit contempta; at, inquit Poeta, Sulpiciam ardiſſet, nec ægre tuliſſet Sappho.

Nec Bacchi.] Ariadne nempe: Daphne vero ab Apolline adamata. Horum omnium nota hiſtoria.

Caleno.] de quo epig. 38. infra.

In Munnam, de peſſimo vino Maſſilienſi. XXXVI.

IMPROBA Maſſiliæ quicquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quiſquis ab igne cadus,
A te, Munna, venit: miſeris tu mittis amicis
Per freta, per longas toxica ſæva vias.
Nec facili pretio, ſed quo contenta Falerni
Teſta ſit, aut cellis Setia cara ſuis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc puto cauſſa tibi eſt, ne tua vina bibas.

O Munna, a te mittitur quicquid coacervant improba fumaria Maſſiliæ, & quiſquis cadus matureſcit impoſitus igni: tu mittis infelicibus amicis ſæva venena per maria, & longa itinera. Nec parvo pretio, ſed quo ematur teſta Falerni, aut Setia cara ſuis cellis. Hanc, opinor, habes cauſſam, cur tam longo tempore non venias Romam, ne potes tua vina.

Improba Maſſiliæ.] Fumaria loca erant ubi fumo vina coquebantur. *Improba* dixit, quia corrumpebant vinum. Vide epig. 81. lib. 3.

Vel teſta fumis muſta Maſſilianis.

Toxica ſæva.] hoc eſt vina peſſima, epig. 19. lib. 1.

Setia cara.] hoc eſt vina Setina generoſa, de quibus ſæpius dictum.

Ne tua vina.] hoc eſt, Ne vina tam aſpera ad nos miſſa nobiſcum bibere tu quoque cogaris.

Ad Maternum jureconſultum & municipem ſuum. XXXVII.

JURIS & æquarum cultor ſanctiſſime legum,
Veridico Latium qui regis ore forum,
Municipi, Materne, tuo veterique ſodali
Callaicum mandas ſi quid ad Oceanum.
An Laurentino turpes in litore ranas,
Et ſatius tenues ducere credis acos?
Ad ſua captivum quam ſaxa remittere mullum,

O Materne integerrime cultor juris, & legum juſtarum, qui regis Latium forum ore veridico, ſi quid mandas tuo municipi, atque antiquo ſodali ad Oceanum Callaicum; an putas præſtare piſcari ranas turpes in litore Laurentino, & tenues acos? quam remittere ad ſua ſaxa mullum captum,

Viſum

Viſus erit libris qui minor eſſe tribus?
Et fatuam ſumma cœnare Pelori'a menſa,
Quoſque tegit levi cortice concha brevis?
Oſtrea Baïanis quam non liventia teſtis,
Quæ domino pueri non prohibente vorent?
Hic olidam clamoſus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos ſordida præda canes.
Illic piſcoſo modo vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit ſporta piſcator inani,
Venator capta marte ſuperbus adeſt.
Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello,
Callaicum mandas ſi quid ad Oceanum.

qui viſus fuerit minor tribus libris? & ſumma menſa comedere inſulſam Pelorida, & quos tegit concha brevis levi cortice? quam oſtrea non invidentia Baianis teſtis, quæ exorbeant ſervi hero non vetante? Hic clamoſus ages in retia vulpem male olentem, & fœtida præda mordebit tuos canes. Illic humida lina modo vix extracta ex profundo piſcoſo irretient lepores meos. Dum loquor, en piſcator revertitur vacua ſporta: venator accedit ſuperbus capta marte. Omnis cœna affertur ab urbano macello ad mare: ſi quid mandas ad Oceanum Callaicum, ſum profecturus.

Materne.] Cujus meminit epig. 74. lib. 2. & epig. 97 lib. 1.
Latium.] hoc eſt, qui Romæ de jure reſpondes.
Callaicum.] hoc eſt Hiſpanum. Vide epig. 16. ſupra. Hic oratio deficit, nec addit Poëta quod rediturus eſſet in ſuam, & Materni patriam.
An Laurentino.] quod diſtat ab urbe Roma decem & ſeptem millibus paſſuum. Plinius junior epiſt. 17. lib. 2. *Acos.*] viliſſimos piſces intellige.
Summa menſa.] hoc eſt lautiſſima, inquit Domitius, cui aſſentit Farnabius. An ultimam intelligit Poëta, an locum forte excelſum in menſa, ubi ponerentur piſces?
Pelorida.] viliſſimum quoque piſcem, epig. 11. lib. 6.
Quoſque tegit.] Incluſos conchis mitulos piſciculos intelligunt interpretes. Horatius ſat. 4. lib. 2.

Mitulus, & viles pellent obſtantia conchæ.

Oſtrea Baianis.] hoc eſt, quæ non cedunt oſtreis natis in lacu Lucrino prope Baias, quæ ſunt optimi ſaporis.
Quæ domino.] In Hiſpaniæ litoribus oſtreorum optimorum magna eſt copia.
Hic olidam,] Dum enim a canibus urgetur vulpes, lotium emittit peſſime olens, epig. 4. lib. 4.

Quod vulpis fuga, &c.

Lepores meos.] quia ſunt in meis agris.
Sporta.] eſt caniſtrum vimineum.
Capta marte.] Gallice *marte*, animal ſatis notum. Legunt alii *capta mele*, Gallice *blaireau, chat ſauvage, fouïne.*
Superbus.] quaſi præda optima onuſtus.
Omnis ab.] In Italia piſcis ex urbe ad villas etiam maritimas feruntur.

Ad Calenum, de annis felicibus, quibus vixit cum Sulpicia ſua uxore. XXXVIII.

O Molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpicia tua jugales
Indulſit Deus, & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata eſt
Caris litoris Indici lapillis!
O quæ prælia, quas utrinque pugnas
Felix lecticulus, & lucerna vidit,
Nimbis ebria Nicerotianis!

Calene, ô dulces quindecim annos quos tibi conceſſit & perfecit Deus cum tua Sulpicia! ô nox omnis, & hora quæ ſignata eſt pretioſis lapillis litoris Indici!
. . . .

 Vixiſti

Vixiſti tribus, ô Calene, luſtris:
Ætas hæc tibi tota computatur,
Et ſolos numeras dies mariti.
Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos, vel unam,
Malles, quam Pyliam quater ſenectam.

O Calena, vixiſti tribus luſtris: tu computas totam hanc ætatem, & numeras ſolos dies mariti. Ex illis ſi Atropos tibi reſtitueret vel unam lucem diu petitam, malles quam Pyliam quatar ſenectam.

O molles.] Vide epig. 35. ſupra.
Caris litoris.] huc eſt gemmis in mari Indico natis. Vide epig. 45. lib. 8.
Nimbus ebria.] hoc eſt, madens aſperſionibus odoratis quas confecerat Nicerus unguentarius, epig. 55. lib. 6.
Tribus luſtris.] hoc eſt quindecim annis.
Ætas hæc tota.] Tu exiſtimas hos quindecim annos impleviſſe totam tuam ætatem.
Malles.] Vel unum ex illis diebus tibi redditum præferres longævæ ætati Neſtoris, de quo epig. 30. lib. 9.

In Lesbiam vetulam. XXXIX.

CONſule te Bruto quid juras, Lesbia, natam?
Mentiris, nata es, Lesbia, rege Numa.
Sic quoque mentiris: namque ut tua ſecula narrant,
Ficta Prometheo diceris eſſe luto.

O Lesbia, quid juras te natam conſule Bruto? Mentiris, ô Lesbia, nata es rege Numa. Sic etiam mentiris: etenim ut computantur tui anni, diceris eſſe ficta ex luto Promethei.

Numa.] qui fuit ſecundus Romanorum rex: hoc eſt, antiquior es omnibus conſulibus.
Ficta.] hoc eſt, tam annoſa & turpis es, ut videaris ficta fuiſſe ex luto Promethei, de quo epig. 46. lib. 9. Huic ſimile eſt epig. 67. infra, & epig. 101. lib. 1.

XL.

In Proculeiam quæ avaritiæ cauſſa a marito diſceſſit. XLI.

MENSE novo Jani veterem, Proculeia, maritum
Deſeris, atque jubes res ſibi habere ſuas.
Quid rogo, quid factum eſt? ſubiti quæ cauſa doloris?
Nil mihi reſpondes? dicam ego, Prætor erat.
Conſtatura fuit Megalenſis purpura centum
Millibus, ut nimium munera parca dares:
Et populare ſacrum bis millia dena tuliſſet.
Diſſidium non eſt hoc, Proculeia: lucrum eſt.

O Proculeia, novo menſe Januario diſcedis ab antiquo viro, & jubes habere ſibi res ſuas. Quid, quæſo, quid contigit? Quæ cauſſa repentini doloris? Nullumne mihi das reſponſum? Ego dicam, Prætor erat. Purpura Megalenſis fuit conſtatura decem millibus, quantumvis parcos exhiberes ludos: & viginti millia inſumpta fuiſſent in populari ſacro. O Proculeia, hoc non eſt divortium, quæſtus eſt.

Re-

Res ſibi.] In repudiis comprobata ſunt hæc verba, *Tuas res tibi habeto*: item hæc, *Tuas res tibi agito*, Lege 2. ff. *de divortiis & repudiis.*

Prætor erat.] Atque ita ornatus purpura ludos Megalenſes in honorem Cybeles ſuis impenſis exhibere debuit: cum autem pauper eſſet, pecuniam illi ſuppeditare coacta fuiſſet Proculeia: Megalenſes vero ludi ſic dicti ſunt a templo Megaleſio Peſſinunte in urbe Phrygiæ, unde Romam advecta fuit dea: de quibus fuſe agit Ovidius lib. 4. Faſtorum. Lege Roſinum lib. 5. Antiquitatum Romanarum cap. 12. Alexander ab Alexandro Genialium dierum lib. 6. cap. 19. ait: Prætores & Magiſtratus purpurati in toga & prætexta, atque in ornatu maximo celebrarunt, nempe ludos Megalenſes: quare purpura Megalenſis in vulgi proverbium venit.

Et populare ſacrum.] Florales ludos intelligit Merula, in quibus miſſio fiebat in populum ab iis qui gratiam plebis quærerent. Perſius ſat. 5.

> ———— *vigila & cicer inſere large*
> *Rixanti populo, noſtra ut Floralia poſſint*
> *Aprici meminiſſe ſenes.*

Subjungit Merula Floralia edita fuiſſe Ædilibus arbitris. *Popularia ſacra, ut ait Labeo, quæ omnes cives faciunt, nec certis familiis attributa ſunt.* Feſtus. Ergo, addit Raderus, populare ſacrum eſt generatim dictum.

Ad Dindymum pucrum mollem. XLII.

TAM dubia eſt lanugo tibi, tam mollis, ut illam
Halitus, & ſoles, & levis aura terat.
Celantur ſimili ventura Cydonia lana,
Pollice virgineo quæ ſpoliata nitent.
Fortius impreſſi quoties tibi baſia quinque,
Barbatus labris, Dindyme, fio tuis.

Habes lanuginem tam dubiam, tam teneram, ut halitu, & ſolibus, & levi aura teratur. Ventura Cydonia teguntur ſimili lana, quæ refulgent nudata manu puellæ.

Tam dubia.] De hoc Dindymo vide epig. 42. & 84. lib. 5.

Ad Philerotem de ſeptem uxoribus ejus mortuis. XLIII.

SEPTIMA jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro,
Plus nulli, Phileros, quam tibi reddit ager.

O Phileros, jam ſeptem uxores a te humatæ ſunt in agro. O Phileros, ager nemini reddit plus quam tibi.

Septima.] A te nempe veneno ſublata, ut intelligere videtur Poëta. Vide epig. 16. lib. 9.

Reddit ager.] Dotes nempe mortuarum uxorum. De agris ad ſepulcrorum uſum conſecratis dictum epig. 115. & 117. lib. 1.

Ad Q. Ovidium iturum in Britanniam. XLIV.

QUINCTE Caledonios Ovidi viſure Britannos,
Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem;
Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques

O Quincte Ovidi aditure Caledonios Britannos, & viridem Tethyn, atque Oceanum patrem: igitur deſeres colles Numæ, & Nomentanam quie-

Oria? nec retinet ruſque focuſque ſenem?
Gaudia tu differs: at non & ſtamina differt
Atropos, atque omnis ſcribitur hora tibi.
Præſtiteris caro (quis non hoc laudet?) amico,
Ut potior vita ſit tibi ſancta fides.
Sed reddare tuis tandem manſure Sabinis:
Teque tuas numeres inter amicitias.

tem? Nec rus & focus retinent te ſenem: Interponis moram lætitiæ; ſed Atropos nullam interponit ſtaminibus, atque omnis hora notatur tibi. Probaveris caro amico, (quis non commendet hoc?) te vitæ præferre ſanctam fidem. At tandem manſure reſtituaris tuis Sabinis: & te ipſum *exiſtimes inter tuos amicos.*

Quinctε.] Cujus mentio facta eſt epig. 43. lib. 7. qui Cæſonium a Nerone damnatum in exilium comitatus vitæ antepoſuit amicitiam.

Caledonios Britannos.] hodie Scotos. Vide epig. 7. lib. Spect.

Et viridem Tethyn.] quæ ſumitur pro ipſo mari; illius maritum Oceanum fluviorum fontiumque patrem fingunt Poëtæ.

Numæ colles.] Romam intelligunt alii: Sabinorum vero regionem montanam alii, unde oriundus Numa. De Nomentano prædio dictum epig. 92. lib. 7. & 106. lib. 1.

Gaudia.] Sed, ut dixit Poëta lib. 1. epig. 16.

Gaudia non remeant, ſed fugitiva volant.

Vide epig. 54. lib. 4.

Nil adicit penſo Lacheſis, &c.

Teque tuas.] Te enim ipſum amare debes, ut virum probum decet: hoc eſt, tibi ipſi tandem ſis amicus.

In delicatum lectorem. XLV.

SI quid lene mei dicunt & dulce libelli:
Si quid honorificum pagina blanda ſonat:
Hoc tu pingue putas, & coſtam rodere mavis,
Ilia Laurentis cum tibi demus apri.
Vaticana bibas, ſi delectaris aceto:
Non facit ad ſtomachum noſtra lagena tuum.

Si quid blandum & ſuave eſt in meis libris; ſi tenera pagina refert quid honorificum; tu hoc exiſtimas rude; & cum tibi apponamus ilia Laurentis apri, mavis rodere coſtam. Potes Vaticana, ſi acetum placet tibi: noſtra lagena non convenit tuo ſtomacho.

Si quid lene.] amatorium puta, aut nuptiale.

Si quid honorificum.] ſi quid ad laudes ſpectat.

Coſtam rodere.] Metaphora eſt, cujus eſt hic ſenſus: Carmen maledicum tibi potius placeret, quam tenerum & blandum.

Vaticana.] vina ſcilicet acerbi ſaporis, epig. 19. lib. 1.

Noſtra lagena.] hoc eſt, noſtri verſus tibi non conveniunt.

In Mathonem cauſſidicum ineptum. XLVI.

OMNIA vis belle, Matho, dicere: dic aliquando
Et bene: dic neutrum: dic aliquando male.

O Matho, vis dicere omnia belle: dic aliquando & apte: dic neutrum: dic aliquando male.

Matho.] De quo epig. 80. lib. 4. qui omnia eleganter dicere volebat.

Et bene.] hoc eſt ad rem propoſitam.

Aliquando male.] hoc eſt, neglige interdum rhetoricæ præcepta, & nudam veritatem expone: vel, ut ait Farnabius, interdum vel potentiſſimo vitia exprobra, nec ſemper dicas omnia ad aſſentationem divitum.

Ad Julium Martialem de iis quæ neceſſaria ſunt ad vitam beatam. XLVII.

VITAM quæ faciunt beatiorem,
Jucundiſſime Martialis, hæc ſunt:
Res non parta labore, ſed relicta:
Non ingratus ager, focus perennis,
Lis nunquam, toga rara, mens quieta,
Vires ingenuæ, ſalubre corpus,
Prudens ſimplicitas, pares amici,
Convictus facilis, ſine arte menſa:
Nox non ebria, ſed ſoluta curis:
Non triſtis torus, attamen pudicus:
Somnus, qui faciat breves tenebras:
Quod ſis, eſſe velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

O Cariſſime Martialis, hæc ſunt quæ efficiunt vitam feliciorem; res non acquiſita labore, ſed relicta: ager non ſterilis; focus perpetuus, lis nunquam, rara toga, tranquillus animus, vires modicæ, corpus ſanum, prudens ſimplicitas, pares amici, facilis convictus, menſa ſine arte: nox non temulenta, ſed libera anxietatibus: uxor non mæſta, attamen caſta: ſomnus qui faciat brevem noctem, quod ſis, eſſe velis, & nihil malis: nec timeas ultimum diem, nec optes.

Ad Julium Martialem.] de quo egimus epig. 64. lib. 4. & epig. 1. lib. 6. In veteri codice inſcribitur *ad ſeipſum.*

Sed relicta.] teſtamento nempe, aut alio modo.

Focus perennis.] Metonymia eſt, & focum pro victu poſuit, inquit Raderus.

Toga rara.] hoc eſt, rara officia urbana: clientes enim togati comitabantur ſuos patronos.

Vires ingenuæ.] hoc eſt modicæ; nam qui viribus freti ſunt, cum aliis ſæpe rixantur.

Pares amici.] Impares enim genere & fortuna raro mutua ſe complectuntur amicitia.

Quod ſis eſſe velis.] contentus ſis tua ſorte.

Parat convivium. XLVIII.

NUNCIAT octavam Phariæ ſua turba juvencæ,
Atque pilata redit, jamque ſubitque cohors,
Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores
Halat, & immodico ſexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis.
Septem ſigma capit, ſex ſumus, adde Lupum.
Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
Attulit, & varias, quas habet hortus, opes:
In quibus eſt lactuca ſedens, & ſectile porrum:
Nec deeſt ructatrix mentha nec herba ſalax.

Sua turba nunciat Phariæ juvencæ octavam, & cohors depilata revertitur, & jam adeſt. Hæc temperat thermas, hora præcedens emittit nimios vapores, & ſexta calet immodice Nerone. O Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, adeſtis: Sigma capit ſeptem, ſex ſumus, adjunge Lupum. Villica mihi attulit malvas ſoluturas ventrem, & varias opes quas habet hortus: inter quas eſt lactuca ſedens, & ſectile porrum: nec ructatrix mentha deeſt, nec herba ſalax.

Secta coronabunt rutatos ova lacertos,
Et madidum thynni de ſale ſumen erit.
Parvus in his una ponetur cœnula menſa
Hœdus, inhumani raptus ab ore lupi.
Et quæ non egeant ferro ſtructoris ofellæ,
Et faba fabrorum, prototomique rudes.
Pullus ad hæc, cœniſque tribus jam perna ſuperſtes
Addetur: ſaturis mitia poma dabo.
De Nomentana vinum ſine fæce lagena,
Quæ bis Frontino conſule prima fuit.
Accedent ſine felle joci, nec mane timenda
Libertas, & nil quod tacuiſſe velis.
De Praſino conviva meus, Venetoque loquatur:
Nec facient quemquam pocula noſtra reum

Secta ova coronabunt lacertos rutatos, atque ſumen erit perfuſum ſale thynni. Inter hæc parvus hœdus raptus ab ore crudelis lupi cœnulæ apponetur pro una menſa. Atque ofellæ quæ non egeant cultro ſtructoris, & faba fabrorum, & rudes prototomi. Pullus adjungetur his, & petaſo ſuperſtes tribus cœnis: apponam ſaturis mitia poma. Dabo *vinum ſine fæce de Nomentana lagena, quæ prima fuit* condita *Frontino iterum conſule. Cavillationes permittentur ſine felle, & libertas non metuenda mane, & nihil quod velis ſiluiſſe. Conviva meus loquatur de Praſino, & Veneto: nec pocula noſtra conſtituent quemquam reum.*

Nunciat octavam.] De horis dictum lib. 4. epig. 8.

Phariæ juvencæ.] Iſidi, quæ Romæ colebatur ſacris ex Ægypto petitis. De illa dictum epig. 14. lib. 2.

Aſſidet & cathedris mœſta juvenca tuis.

Mœſta nempe propter amiſſum Oſirim maritum, quem diu quæſivit: hanc vero indagationem quotidie repræſentabant ejus ſacerdotes, & abſolvebant hora a meridie ſecunda.

Atque pilata redit.] Ab indagatione ſcilicet redeunt calvi & depilati, epig. 56. lib. 6. utitur hoc verbo:

Extirpa mihi crede pilos de corpore toto,
Teque pilare tuas teſtificare nates.

Calvos autem fuiſſe Iſidis ſacerdotes teſtatur Poëta lib. 12. epig. 29.

Linigeri fugiunt calvi, ſiſtrataque turba.

Legunt alii, *& pilata redit*, a pilo ferro nempe quo brachia atque humeros vulnerabant illi ſacerdotes. Gronovius interpretatur cohortem prætorianorum militum pilis armatorum, quæ ad palatium illo die excubias egerat. Illa igitur pilata cohors *jamque redit*, nempe in caſtra prætoriana, *& ſubit* nempe altera illius vices excipiens.

Jamque ſubitque.] hoc eſt, Jam ingreditur templum deæ Iſidis in campo Martio. Videtur unum *que* redundare: quare dubitat Raderus num ſcribendum ſit, *ſtatque ſubitque cohors*. Nam reverſi illi ſacerdotes ſtantes deam adorabant, epig. 29. lib. 12.

Inter adorantes cum ſtetit Hermogenes.

Videat lector.

Temperat hæc.] ſcilicet hora octava, qua lavabant antiqui.

Potior hora.] ſeptima nimirum.

Et immodicos.] hoc eſt, immodice æſtuantibus thermis Neronianis.

Stella, Nepos.] amici & convivæ Martialis.

Sigma capit.] Lectus erat menſæ accommodatus inſtar ſigma literæ Græcæ, epig. 87. lib. 14.

Malvas.] quas molles dixit epig. 88. lib. 3. De lactucis & porris dictum epig. 47. lib. 3.

Ructatrix mentha.] quia ructum movet.

Herba ſalax.] Erucam intelligunt interpretes, quæ libidinem excitat.

Rutatos.] hoc eſt ruta herba conditos lacertos, epig. 77. lib. 7.

Dum ſaxetani ponatur cauda lacerti.

Et madidum] hoc eſt, ut ait Farnabius: Papillæ ſuis primiparæ ſumen ſalſo thynni liquore imbutum, epig. 56. lib. 13.

Una cœnulæ menſa.] hoc eſt, hœdus apponetur, qui totus una menſa comedetur.

Parvus in his.] Alii *parvus cnyx.* Male. Scriverius legit, *Guſtus in his.* Et ſic explicat: Priora illa in promulſide & guſtu: ſequitur caput cœnæ, hœdus, ofellæ, &c.

Ofellæ.] Carnes ſunt conditæ, conciſæ, atque inſtar globi accumulatæ: ſic non opus eſt ut illas ſcindat is qui ordinat & componit fercula.

Et faba fabrorum.]quibuſdam herbis condita faba dicebatur fabrilis.

Prototomi.] hoc eſt, primi caules qui ſucciduntur. Vide epig. 101. lib. 14.

Perna

Perna ſuperſtes.] quæ nempe jam tribus cœnis inſervit.
Saturis.] hoc eſt, ſecundis menſis apponam poma.
De Nomentana.] Vini Nomentani mentionem fecit epig. 100. lib. 1.
Prima fuit.] id eſt vinum reconditum ſecundo conſulatu Frontini. Legunt alii, *plena fuit.*
Nec mane timenda.] Nullus nempe jocos noſtros deterer ad Cæſarem.
De Praſino] De aurigarum factionibus dictum epig. 4?. lib. 6. periculoſum vero fuit iis non favere, quibus favebant Cæſares.

In Cottam convivatorem ſordidum. XLIX.

CUM potes amethyſtinos trientes,
Et nigro madeas Opimiano,
Propinas modo conditum Sabinum:
Et dicis mihi: Cotta, vis in auro?
Quiſquis plumbea vina vult in auro?

Cum bibas trientes amethyſtinos, atque ebrius ſis nigro Opimiano, propinas Sabinum modo reconditum: & dicis mihi, O Cotta, vis in auro? quiſquam ne vult vina plumbea in auro?

Amethyſtinos.] hoc eſt ſcyphos amethyſtis ornatos; vel forte reſpicit ad colorem vini. De vino Opimiano dictum epig. 27. lib. 1. Sabinum vero vinum recens peſſimum erat.
Plumbea vina.] viliſſima intellige.

De Scorpo auriga nobiliſſimo cujus mortem deflet. L.

FRANGAT Idumæas triſtis victoria palmas:
Plange, favor, ſæva pectora nuda manu.
Mutet honor cultus, & iniquis munera flammis
Mitte coronatas, gloria mœſta, comas.
Heu facinus, prima fraudatus, Scorpe, juventa
Occidis? & nigros tam cito jungis equos.
Curribus illa tuis ſemper properata, breviſque
Cur fuit, & vitæ tam prope meta tuæ?

Victoria mœſta frangat palmas Idumæas: O favor, percute nuda pectora manu ſæva. Honor mutet ornamenta, & tu, ô gloria mœſta injice coronatas comas dona iniquis flammis. Heu nefas, ô Scorpe, peris privatus prima juventute, & tam velociter jungis equos atros. Cur tam prope fuit illa meta tua vitæ ſemper properata & brevis tuis curribus?

Frangat Idumaas.] Idumæa regio eſt ab occidua parte Jordanis abundans palmis, quæ ſunt inſignia victoriæ: quam Poëta hortatur, ſimul & favorem, & honorem, & gloriam, numina ſemper Scorpo propitia, ut ejus mortem defleant.
Mutet honor.] In luctu enim, ut hodie, veſtem mutare ſolebant veteres.
Mitte coronatas.] Suetonius cap. 84. in Julio recenſet ea quæ in mortui rogum injicerentur.
Et nigros.] hoc eſt Plutonis equos: veteres quippe exiſtimabant eodem munere mortuos fungi apud manes, quod obiiſſent viventes.
Et vitæ tam prope.] In circo currus ducens ut victoriæ ſæpiſſime, cur & vitæ metam attingere properaſti?

Ad Fauſtinum, verni temporis deſcriptio. LI.

SIDERA jam Tyrius Phryxei reſpicit agni
Taurus, & alternum Caſtora fugit hiems.
Ridet ager, veſtitur humus, veſtitur & arbos:
Iſmarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Fauſtine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
Abſtulit! ô ſoles, ô tunicata quies!
O nemus, ô fontes, ſolidumque madentis arenæ
Litus, & æquoreis ſplendidus Anxur aquis,
Et non unius ſpectator lectulus undæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater:
Nec Capitolini ſummum penetrale Tonantis,
Quæque nitent cœlo proxima templa ſuo.
Dicere te laſſum quoties ego credo Quirino,
Quæ tua ſunt tibi habe: quæ mea, redde mihi.

Jam Taurus Tyrius reſpicit ſide a agni Phryxei, & hiems fugit alternum Caſtora. Ridet ager, terra vireſcit, & arbor vireſcit: pellex Attica deflet Ityn Iſmarium: O Fauſtine, quibus diebus, quali Ravenna privat te Roma! O ſoles, ô tunicata otia! ô nemus, ô fontes, ô ſol dum litus madidæ arenæ, & ſplendidus Anxur æquoreis undis, & lectulus ſpectator non unius aquæ, qui proſpicit hinc puppes fluvii, illinc maris! at nec theatrum *Marcelli, nec Pompeii, nec illic ſunt triplices thermæ, nec quatuor fora, nec excelſa ædes Jovis Capitolini, & templa quæ refulgent vicina ſuo cœlo, quoties, arbitror, te defatigatum dicere Quirino, Tibi ſerva quæ tua ſunt; reſtitue mihi quæ mea ſunt.*

Sidera jam Tyrius.] Taurus vector Europes Tyriæ, epig. 14. lib. 2. præeſt menſi Aprili: reſpicit vero arietem menſi Martio præfectum, qui vexit Hellen, & Phryxum, epig. 73. lib. 9.

Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles
Ut niteant celſi lucida ſigna poli.

Et alternum Caſtora.] Geminos intellige qui Maio tribuuntur. Vide epig. 39. lib. 5. ubi de Caſtore & Polluce alternatim viventibus.

Iſmarium pellex Attica.] hoc eſt, Philomela regis Athenienſium filia deflet Ityn Iſmarium, id eſt Thracium, quem interfecit Progne Terei uxor, epig. 68. lib. 5. Dicitur *pellex*, quod illam Tereus Thraciæ rex ſtupraſſet. Ovidius 6. Met.

Qualem tibi.] Veris amœnitate Ravennæ frui poſſes, niſi Romæ eſſes impeditus.

O tunicata quies.] In villa quippe tunica utebantur Romani, in urbe toga, quod patronos colerent togati: epig. 47. ſupra:

Lis nunquam, toga rara, mens quieta.

Madentis arenæ.] maris nempe fluctibus.

Anxur.] Vide lib. 5. epig. 1.

Sive ſalutiferis candidus Anxur aquis.

Et non unius.] Senſus eſt: Ex ipſo lectulo vel cubiculari, vel tricliniari licet proſpicere hinc mare, illinc flumen.

Sed nec Marcelli.] Theatrum ab Auguſto excitatum Marcelli Octaviæ ſuæ ſororis filii gratia. Lege Marlianum lib. 6. cap. 2. De theatro Pompeii jam dictum epig. 9. lib. 6.

Sunt triplices thermæ.] hoc eſt thermæ Agrippinæ, Neronianæ, & Titianæ. Alii intelligunt tres cellas in thermis, frigidariam nempe, tepidariam, & caldariam, de quibus Plinius epiſt. 6. lib. 5.

Nec fora juncta.] De quatuor foris fuſe agit Lipſius in Admirandis lib. 3. cap. 7.

Quæque

Quæque nitent.] hoc eſt templa Flaviæ gentis, epig. 2. & 4. lib. 9.
Quirino.] Conditorem urbis pro ipſa urbe ponit: hoc eſt, O Roma, ſerva tibi tuos honores, & permitte ut fruar meis villis.

De ſpadone effœminato. LII.

THELIN viderat in toga ſpadonem,
Damnatam Numa dixit eſſe mœcham.

Numa ſpectaverat Thelin ſpadonem in toga, dixit eſſe adulteram damnatam.

Damnatam.] Matronæ enim adulterii damnatæ non prodibant in publicum niſi togatæ, epig. 39. lib. 2. ut dignoſcerentur a ſtolatis.

Epitaphium Scorpi aurigæ nobiliſſimi. LIII.

ILLE ego ſum Scorpus, clamoſi gloria circi,
Plauſus Roma tui, deliciæque breves,
Invida quem Lacheſis raptum trieteride nona,
Dum numerat palmas, credidit eſſe ſenem.

O Roma, ego ſum ille Scorpus, decus clamoſi circi, plauſus tui, & deliciæ breves, quem raptum, nona trieteride invida Lacheſis putavit eſſe vetulum, dum numerat victorias.

Ille ego.] Vide epig. 50. ſupra.
Trieteride nona.] hoc eſt natum viginti & ſeptem annis: trieteris enim triennium eſt, epig. 38. lib. 6.
Dum numerat palmas] quas in circo plurimas reportavit Scorpus.

In Olum convivatorem ineptum. LIV.

MENSAS, Ole, bonas ponis: ſed ponis opertas.
Ridiculum eſt: poſſum ſic ego habere bonas.

Ole, apponis bonos cibos; at apponis tectos. Ineptum eſt, hoc modo poſſum ego habere lautos.

Menſas.] Olus laudabat cibos quos apponebat, ſed ita tectos ut a convivis ſumi nequirent, unde feſtive illum irridet Poëta: ſic enim poſſe ſe lautum eſſe jocatur.

LV.

In Gallum de patronorum avaritia. LVI.

TOTIS, Galle, jubes tibi me ſervire diebus,
Et per Aventinum ter quater ire tuum.
Eximit, aut reficit dentem Caſſellius ægrum,
Infeſtos oculis uris, Higine, pilos.
Non ſecat, & tollit ſtillantem Fannius uvam;

O Galle, imperas me tibi famulari totis diebus, atque ire ter & quater per tuum Aventinum. Caſſellius evellit, aut curat dentem ægrum. O Higine, uris pilos noxios oculis. Fannius non ſcindit, & tamen aufert uvam ſtillantem:

Triſtia

Triſtia ſervorum ſtigmata delet Heros.
Enterocelarum fertur Podalirius Hermes.
Qui ſanet ruptos, dic mihi, Galle, quis eſt?

Heros delet triſtia ſtigmata ſervorum. Hermes dicitur Podalirius herniarum. O Galle, dic mihi, quis curet ruptos?

Et per Aventinum.] montem nempe in quo habitabat Gallus.

Caſſellius.] Chirurgus.

Higine.] qui oculorum morbo medebatur. Scribunt alii *Higyne*, alii *Hegine*.

Stillantem uvam.] Tuberculum nempe in faucibus a ſimilitudine uvæ ſic dictum. Celſus lib. 5. cap. 14.

Stigmata ſervorum.] Vide epig. 64. lib. 6. Alii *ſaxorum*.

Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte.

Enterocelarum.] hoc eſt herniarum, cum inteſtina in ſcrotum delabuntur,

Podalirius.] frater Machaonis, & Æſculapii filius, hic ſumitur pro medico: hoc eſt, Hermes curat hernias.

Qui ſane ruptos.] Non hernioſos intelligit, ſed officiis patronorum defatigatos, & quorum veſtes ſunt attritæ & laceræ: quaſi diceret, omni morborum generi remedium quidem invenitur, at clientibus defatigatis & laceris nullus patronus fert opem.

Ad Sextum, conqueritur munera minui. LVII.

ARGENTI libram mittebas, facta ſelibra eſt,
Sed piperis. tanti non emo, Sexte, piper.

Mittebas libram argenti; redacta eſt ad ſelibram, at piperis. O Sexte, non emo tanti piper.

Argenti.] O Sexte, cum antea mitteres libram argenti, jam mittis tantum dimidiam libram, & quidem piperis.

Ad Frontinum, cui excuſat neglectum ſalutandi officium. LVIII.

ANXURIS æquorei placidos, Frontine, receſſus,
Et propius Baias, litoreamque domum,
Et quod inhumanæ Cancro fervente cicadæ
Non novere nemus, flumineoſque lacus,
Dum colui: doctas tecum celebrare vacabat
Pieridas, nunc nos maxima Roma terit.
Hic mihi quando dies meus eſt? jactamur in alto
Urbis, & in ſterili vita labore perit.
Dura ſuburbani dum jugera paſcimus agri,
Vicinoſque tibi, ſancte Quirine, Lares.
Sed non ſolus amat, qui nocte dieque frequentat
Limina, nec vatem talia damna decent.

Dum colui tranquillos receſſus maritimi Anxuris, & propius Baias, & domum litoream, & flumineos lacus, & nemus, quod non novere inhumanæ cicadæ Cancro fervente, licebat tecum celebrare doctas Pieridas, nunc maxima Roma conſumit nos. Hic quando fruor die? Jactamur in altis urbis fluctibus, & vita conſumitur in ſterili labore. Dum colimus ſicca jugera agri ſuburbani, atque ædes vicinas tibi, ô ſancte Quirine. Sed non ille ſolus amat, qui terit limina die & nocte: talia incommoda non conveniunt Poëta.

Per

Per veneranda mihi Muſarum ſacra, per omnes
Juro deos, & non officioſus amo.

Juro per ſacra Muſarum mihi veneranda, & per deos omnes, amo licet non obſequioſus.

Anxuris æquorei.] Vide epig. 51. ſupra, & epig. 1. lib. 5.

Et propius Baias.] Colui nempe receſſus.

Litoream domum.] palatia intellige Baiis ad mare poſita.

Et quod.] Sylvam, & agrum Rheginum de quo Plinius lib. 11. cap. 27. *At in Rhegino ſilent omnes cicadæ, ultra flumen in Locrenſi canunt, Cancro fervente.*] hoc eſt menſe Julio.

Flumineoſque lacus.] Alicem amnem intelligit Raderus ex Leandro, in magna Græcia, ubi Locri & Rhegium.

Dies meus eſt?] Legunt alii ſine interrogatione, & hunc accommodant ſenſum: Quando libet ſum ab officiis patronorum, habito in alta ſemita, nempe in monte Quirinali, &c. Videat lector. Illa interpretatio minus bona mihi videtur. *Jactamur in alto.*] metaphora eſt. Senſus eſt: Officiis, curis & negotiis occupamur, & vita conſumitur in officiis præſtandis, ex quibus nullum fructum percipimus.

Dura ſuburbani.] Intra epig. 72.

Vicinoſque tibi.] Nempe in monte Quirinali.

Nec vatem.] epig. 71. lib. 1.

> *Si dicet*, Proculus nempe, *quare non tamen ipſe venit?*
> *Sic licet excuſes, quia qualiacunque leguntur*
> *Iſta ſalutator ſcribere non potuit.*

Et non officioſus.] hoc eſt, licet quotidie domum tuam non adeam ſalutem tibi dicturus, tamen te amo.

In delicatum lectorem. LIX.

CONSUMPTA eſt uno ſi lemmate pagina, tranſis,
Et breviora tibi, non meliora placent.
Dives, & ex omni poſita eſt inſtructa macello
Cœna tibi, ſed te mattya ſola juvat.
Non opus eſt nobis nimium lectore guloſo;
Hunc volo, qui fiat non ſine pane ſatur.

Si unum lemma implevit paginam, tranſis, & amas breviora non meliora. Cœna tibi appoſita eſt dives, atque ornata ex omni macello, ſed ſola cupediæ tibi placent. Non indigemus lectore nimium guloſo: hunc volo, qui ſaturetur non ſine pane.

Uno ſi.] Lemma eſt breve orationis vel poëmatis argumentum, ſeu inſcriptio & titulus, lib. 14. epig. 2. Sumitur hic pro ipſo epigrammate, hoc eſt, ſi unum epigramma tam longum ſit, ut impleat totam paginam.

Dives & ex omni.] Sua epigrammata comparat cœnæ lautæ & inſtructæ ex omni ciborum genere.

Sed te mattya.] Suetonius in Calig. cap. 38. *Et multis mactea venenatas miſit.* Sunt autem mactex, cupediæ, & jucunda edulia, unde forte legendum *mactea*, non *mattya*: Græce tamen ματτύη dicitur, & cibi genus eſt delicatiſſimi, & omnia pretioſa edulia ſignificari hoc nomine ſcribit Athenæus lib. 14. Vetus codex habet *mattya ſola juvant.*

Non opus eſt.] Eandem continuat metaphoram. Senſus eſt, Mihi placet lector ille, qui non ſolis jocis, & nugis; ſed delectatur etiam gravibus carminibus. Sic conviva placet, qui non ſolis cupediis expleri vult, ſed pane etiam veſcitur.

De Munna ludimagiſtro triviali. LX.

JURA trium petiit a Cæſare diſcipulorum,
Aſſuetus ſemper Munna docere duos.

Munna petiit a Cæſare jus trium diſcipulorum, ſolitus docere duos.

Jus trium.] Jocus petitur a jure trium liberorum, de quo epig. 91. & 92. lib. 2.

Epi-

Epitaphium Erotii. LXI.

HIc feſtinata requieſcit Erotion umbra,
Crimine quam fati ſexta peremit hiems.
Quiſquis eris noſtri poſt me regnator agelli,
Manibus exiguis annua juſta dato.
Sic Lare perpetuo, ſic turba ſoſpite ſolus
Flebilis in terra ſit lapis iſte tua.

Hic jacet Erotium morte immatura, quam interfecit ſexta hiems crimine fati: O tu, quiſquis poſſidebis noſtrum agellum poſt me, fac anniverſaria ſacra manibus exiguis. Sic Lare perpetuo, ſic tota familia ſalva habeas unum hunc lapidem flebilem in tua terra.

Requieſcit Erotion.] De qua puella dictum epig. 35. & 38. lib. 5. quæ nondum ſex annos integros nata interiit.

Manibus exiguis.] hoc eſt, umbræ Erotii puellæ, lib. 5. epig. 35.

Sic Lare perpetuo.] Sic agenti ſalva tibi ſit, atque incolumis familia. *Lare perpetuo*, hoc eſt, domo perpetua, in qua nimirum nullus moriatur. Sic epig. 28. lib. 6.

Qui fles talia, nil fleas viator.

Ad magiſtrum ludi, ut æſtate deſinat ſævire in diſcipulos. LXII.

LUDI magiſter parce ſimplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus menſæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quiſquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Toſtamque fervens Julius coquit meſſem.
Scuticaque loris horridis Scythæ pellis,
Qua vapulavit Marſyas Celænæus,
Ferulæque triſtes ſceptra pædagogorum,
Ceſſent, & Idus dormiant in Octobris:
Æſtate pueri ſi valent, ſatis diſcunt.

O Magiſter ludi ignoſce ſimplici turbæ: ſic frequentes capillati audiant te, & chorus delicatæ menſæ amet te: nec quiſquam calculator, nec notarius velox cingatur majore corona. Dies nitidi calent leone igneo, & Julius fervens maturat ſegetem toſtam. Et ſcutica Scythica pellis loris horrendis, qua verberatus eſt Marſyas Celanæus, & graves ferulæ ſceptra pædagogorum ceſſent, & dormiant in Idus Octobris; ſi pueri valent æſtate, ſatis diſcunt.

Capillati.] Romani enim pueri comas alebant, donec pubeſcerent genæ.

Chorus menſæ.] hoc eſt, ameris a delicatis tuis diſcipulis, qui circum menſam tibi aſſident. Legunt alii *chorus Muſæ*; atque interpretantur pueros deditos Muſis. Prior lectio mihi melior videtur, ut ſequentes verſus docent.

Nec calculator.] Qui arithmeticam docet; notarius vero is eſt, qui notis quibuſdam dicentis verba breviter excipere docet. Lib. 14. epig. 208. de Notario.

Currant verba licet, manus eſt velocior illis,
Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus.

Scuticaque.] Flagellum ex loris corii. *Scythæ pellis*, hoc eſt, Scythicæ: Scythæ vero ex pellibus conficiebant ſcuticas, quibus ſervos delinquentes caſtigarent. Legunt alii,

Cirrata loris horridis Scythæ pellis, &c.

Cirrata pellis, &c. ipſa eſt ſcutica multorum lororum, &c. *Marſyas* autem ad Celænas oppidum Phrygiæ canens tibia victus eſt ab Apolline, & caſtigatus. Ovidius lib. 6. Metam. de Marſya ſic canit,

Ah piget, ah non eſt clamabat tibia tanti,
Clamanti cutis eſt ſummos direpta per artus.

Et Idus.] Quibus remiſſus erit calor.

Epitaphium nobilis matronæ, LXIII.

MARMORA parva quidem, ſed non ceſſura, viator,
Mauſoli ſaxis, Pyramidumque leges.
Bis mea Romano ſpectata eſt vita Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
Clauſerunt omnes lumina noſtra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
Una pudicitiæ mentula nota meæ.

O Viator, marmora quidem parva ſunt, *ſed leges non ceſſura ſaxis Mauſoli, & Pyramidum. Mea vita bis viſa eſt Terento Romano, & nihil amiſit ante extremos rogos. Juno mihi conceſſit quinque pueros, & totidem puellas:* Omnes illorum *manus clauſerunt noſtros oculos. Et mihi contigit rarum decus thalami, & habui unicum maritum.*

Marmora.] Senſus eſt: parvum quidem ſpectabis marmoreum tumulum, ſed facta leges æternæ memoriæ conſecrata. Alii *legis*, alii *pyramidumque jugit.*

Mauſoli ſaxis.] Vide epig. 1. lib. Spect.

Bis mea Romano.] hoc eſt, ut interpretatur Raderus ex Politiano, bis ludis ſecularibus interfui Claudii Imperatoris, qui ſunt celebrati ab urbe condita 800. annis, & Domitiani, ab urbe condita 841. Suetonius in Claudio cap. 21. *Fecit & ſeculares, quaſi anticipatos ab Auguſto, nec legitimo tempori reſervatos*, &c. In Domitiano vero cap. 4. *Fecit & ludos ſeculares, computata ratione temporum, ab anno, non quo Claudius proxime, ſed quo olim Auguſtus ediderat. Terentus* autem de quo epig. 70. lib. 1. locus erat in campo Martio inſignis templo Ditis ad cujus aram ludis ſecularibus immolabantur victimæ. Lipſius legit, *vita Terento*, & refert ad conjugium, hoc eſt, binos ſeculares, inquit, vidi nupta. Videat lector. Perobſcurus mihi videtur hic locus.

Et nihil extremos.] hoc eſt, ad mortem uſque felix fui.

Juno.] Quæ præſidet puerperiis.

Clauſerunt.] hoc eſt, omnes liberi ſuperſtites mihi clauſerunt oculos, quod fuit propinquorum officium.

Ad Pollam uxorem Lucani, ut patienter ferat laſciva epigrammata. LXIV.

CONTIGERIS regina meos ſi Polla libellos,
Non tetrica noſtros excipe fronte jocos.
Ille tuus vates Heliconis gloria noſtri,
Pieria caneret cum fera bella tuba,
Non tamen erubuit laſcivo dicere verſu,
Si nec pædicor, Cotta, quid hîc facio?

O Polla dives, ſi forte contigeris meos libros, ne excipias noſtros ludos vultu ſevero. Ille tuus Poeta decus noſtri Heliconis cum caneret ſæva bella tuba Pieria, nihilominus non erubuit dicere laſcivo verſu. . . . . . .

Polla.] De qua, & Lucano dictum epig. 20. & 21. lib. 7. Reginam vocat eo ſenſu, quo clientes ſuos patronos appellabant reges.

Heliconis noſtri.] hoc eſt, Latinæ poëſeos decus.

Fera bella.] Civilia ſcilicet inter Pompeium & Julium Cæſarem.

In Carmenionem effœminatum. LXV.

CUM te municipem Corinthiorum
Jactes, Carmenion, negante nullo,

O Carmenion, cum te prædices municipem Corinthiorum nemine quidem *negante.*

Cur

Cur frater tibi dicor ex Iberis,
Et Celtis genitus, Tagique civis?
An vultu ſimiles videmur eſſe?
Tu flexa nitidus coma vagaris:
Hiſpanis ego contumax capillis.
Levis dropace tu quotidiano:
Hirſutis ego cruribus, geniſque.
Os blæſum tibi, debiliſque lingua eſt:
Nobis filia fortius loquetur.
Tam diſpar aquilæ columba non eſt,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare deſine me vocare fratrem,
Ne te, Carmenion, vocem ſororem.

cur appellas fratrem me genitum ex Celtiberis, & civem Tagi? an videmur eſſe ſimiles vultu? tu cultus vagaris calamiſtratis capillis: ego horridus Hiſpanis capillis. Tu politus dropace quotidiano: ego ſum hiſpidis cruribus, & genis. Tu habes os blæſum, & linguam debilem; mea filia habet vocem magis virilem. Columba non eſt tam diſſimilis aquilæ, nec dorcas fugax ſævo leoni. Quamobrem ceſſa appellare me fratrem, ne te, ô Carmenion, appellem ſororem.

Municipem.] Gellius lib. 16. cap. 13. fuſe explicat quid ſit municipium, & quomodo differat à colonia: Corinthii vero molles, & voluptatibus dediti.

Negante nullo.] cum perditi tui mores te Cor nimium probent.

Et Celtis genitus] Vide epig. 62. lib. 1.

Nec me tacebit Bilbilis.

Ego contumax.] Hic ſumitur pro horrido & inculto, alias pro ſuperbo: in bonam quoque partem ſumitur pro conſtanti, & pro eo qui flecti nequit. Quo ultimo ſenſu capilli Martialis erant contumaces, ſeu inculti & horridi, quod flecti nequirent.

Levis dropace.] de quo epig. 73. lib. 3. fuit unguenti genus quo utebantur effœminati ad evellendos pilos.

Os blæſum.] quo vitio ut plurimum laborant molliores, & pinguiores.

Nobis filia.] Hunc verſum interpretatus ſum ut alii. Judicet lector. Alii,

Non nobis lea fortius loquetur.

id eſt rugiet.

Dorcas.] quæ inter ſylveſtres capras numeratur.

Me vocare fratrem.] hoc eſt mollem & effœminatum: quo ſenſu ſæpe reperitur apud Petronium.

Sororem.] Tu enim magis fœmina, quam vir videris.

De Theopompo puero formoſo facto coco. LXVI.

QUIS rogo tam durus, quis tam fuit ille ſuperbus,
Qui juſſit fieri te, Theopompe, cocum?
Hanc aliquis faciem nigra violare culina
Suſtinet? has uncto polluit ungue comas?
Quis potius cyathos, aut quis cryſtalla tenebit?
Quâ ſapient melius mixta Falerna manu?
Si tam ſidereos manet exitus iſte miniſtros,
Juppiter utatur jam Ganymede coco.

O Theopompe, quis, quæſo, tam inhumanus, quis fuit ille tam arrogans qui imperavit te fieri cocum? Aliquiſne poteſt fœdare hunc vultum nigra culina? An inquinat hos capillos manu uncta? Quis elegantius tenebit cyathos, aut quis cryſtalla? Qua manu melius ſapient mixta Falerna? Si ſervi tam formoſi nanciſcuntur hunc eventum, Jupiter utatur jam Ganymede coco.

Polluit ungue.] Alii *uncto igne*, culinæ ſcilicet.

Sidereos.] hoc eſt pulchros. Vide epig. 37. lib. 9.

Epitaphium vetulæ libidinoſæ. LXVII.

PYRRHÆ filia, Neſtoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Laërtes aviam ſenex vocavit,
Nutricem Priamus, ſocrum Thyeſtes,
Jam cornicibus omnibus ſuperſtes,
Hoc tandem ſita prurit in ſepulcro
Calvo Plotia cum Melanthione.

Filia Pyrrha, noverca Neſtoris, quam canam vidit Niobe puella, Laërtes ſenex appellavit aviam, Priamus nutricem, Thyeſtes ſocrum, jam ſuperſtes omnibus cornicibus, Plotia prurit tandem jacens in hoc ſepulchro cum calvo Melanthione.

Pyrrha filia.] Epig. 39. ſupra, quod eſt etiam in vetulam: Pyrrha vero Deucalionis uxor fuit, cujus hiſtoria ſatis nota, ſicut & eorum omnium quorum hîc mentionem facit Poëta.

Jam cornicibus.] hyperbolen continuat Poëta: cornices diutiſſime vivunt. Plinius lib. 7. cap. 48.

Prurit.] vetulam tam libidinoſam fuiſſe dicit, ut etiam mortua pruriat.

LXVIII.

De Polla domina ſui mariti. LXIX.

CUSTODES das, Polla, viro, nec accipis ipſa.
Hoc eſt uxorem ducere, Polla, virum.

O Polla, das cuſtodes marito, ipſa vero *non accipis: ô Polla, hoc eſt virum nubere uxori.*

Das Polla.] Alia ſane eſt a Polla uxore Lucani, de qua epig. 64. ſupra.

Nec accipis ipſa.] Atque ita tu non obſervata promiſſam marito fidem violas.

Alii *non.*

Hoc eſt uxorem.] Hoc non eſt nubere viro, ſed potius virum nubere uxori, ſeu ſervire, epig. 12. lib. 8.

Ad Potitum de urbanis ſuis occupationibus. LXX.

QUOD mihi vix unus toto liber exeat anno,
Deſidiæ tibi ſum, docte Potite, reus.
Juſtius at quanto mirere, quod exeat unus,
Labantur toti cum mihi ſæpe dies.
Nunc reſalutanteis video nocturnus amicos,
Gratulor & multis, nemo, Potite, mihi:
Nunc ad luciferam ſignat mea gemma Dianam:
Nunc me prima ſibi, nunc ſibi quincta rapit.
Nunc conſul, prætorve tenet, reduceſque choreæ,
Auditur toto ſæpe Poëta die.
Sed nec cauſſidico poſſis impune negare,

O erudite Potite, tu me accuſas inertiæ, quod toto anno vix edam unum librum. Sed quanto æquius mirere, quod edam unum, cum ſæpe integri dies fluant mihi nihil ſcribenti. *Nunc nocturnus ſpecto reſalutantes amicos, gratulor & multis, nullus vero mihi, ô Potite. Nunc mea gemma ſignat ad luciferam Dianam, nunc prima* hora *me rapit, nunc quinta. Nunc Conſul aut Prætor moratur, aut reduces choreæ: ſæpe Poëta auditur ſolido die. Sed nec tuto poſſis negare cauſſidico,*

Nec ſi te rhetor, grammaticusve rogent:
Balnea poſt decimam laſſo, centumque petuntur
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

nec ſi rhetor aut grammaticus te rogent: poſt decimam defatigatus peto balnea, & centum quadrantes. O Potite, quando componetur liber?

Nunc redamantes.] Quos mane ſalutaverat Poëta, & quibus dixerat ave, veſperi pro more Romanorum illum reſalutabant, ipſique vale dicebant.

Gratulor & multis.] aut adeptis honores, aut meliorem fortunam nactis, at nullus mihi gratulatur, utpote qui nihil gratulatione dignum adipiſcar.

Nunc ad.] Ego rogatus annuli mei gemma ſigno teſtamenta, aut alias tabulas, in monte Aventino, ubi Lucina ſeu Diana colitur, quæ Lucifera dicitur, quod naſcentibus præſit, vel quod illic una cum Lucifero coleretur, ut ait Domitius.

Nunc me prima.] De horis dictum epig. 8. lib. 4.

Nunc conſul.] quem comitor, & domum deduco: Vel intellige cauſſas forenſes & judicia, quibus aliquando forte occupabatur Poëta.

Redaceſque choreæ.] An reducentium patronos? An ſacerdotum ludis, ut ſupra epig. 48? An hiſtrionum vel ſaltatricularum? Sic Farnabius.

Auditur ſæpe.] Juvenalis ſat. 1.

Semper ego auditor tantum, &c.

Nec cauſſidico.] Cauſſidici, ut & rhetores & grammatici, recitabant. Plinius lib. 5. epiſt. 3.

Balnea poſt.] Cum tamen hora octava aut nona lavare ſolerent Romani; ſed Martialis negotiis & officiis urbanis impeditus non lavabat niſi decima, qua & ſportulam petebat, epig. 60. lib. 1.

Dat Baiana mihi quadrantes ſportula centum.

De Rabirio,

cujus pietatem erga parentes mortuos laudat. LXXI.

QUISQUIS læta tuis, & ſera parentibus optas
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
Condidit hac caras tellure Rabirius umbras:
Nulli ſorte jacent candidiore ſenes.
Bis ſex luſtra tori, nox mitis & ultima cluſit.
Arſerunt uno funera bina rogo.
Hos tamen, ut primis raptos ſibi quærit in annis,
Improbius nihil his fletibus eſſe poteſt.

Tu *quiſquis optas felicem & tardam mortem tuis parentibus, dilige brevem inſcriptionem hujus marmoris. Rabirius condidit hac tellure caras umbras, nulli ſenes requieſcunt ſorte feliciore. Nox blanda & ultima terminavit duodecim luſtra tori* nuptialis, *& duo funera cremata ſunt uno rogo. Nihilominus* Rabirius *quærit hos ut raptos ſibi in primis annis: nihil poteſt eſſe improbius iſtis lacrymis.*

Rabirius.] Domitiani architectus, de quo epig. 55. lib. 7.

Bis ſex luſtra.] ſexaginta annos.

Funera bina.] Pater & mater eadem nocte mortui, & ſimul cremati ſunt.

Improbius nihil.] cum defleat parentes longa felicique vita functos.

Adulatorium de Trajano apud quem nullum blandiciis locum eſſe dicit. LXXII.

FRUSTRA blanditiæ venitis ad me
Attritis miſerabiles labellis:
Dicturus dominum, deumque non ſum.
Jam non eſt locus hac in urbe vobis:

O aſſentationes miſerabiles, attritis labris inutiliter acceditis ad me: non ſum dicturus dominum, & deum; jam non eſt locus vobis hac in urbe:

Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes humileſque, ſuppliceſque
Pictorum ſola baſiate regum.
Non eſt hic dominus, ſed Imperator,
Sed juſtiſſimus omnium Senator:
Per quem de Stygia domo reducta eſt
Siccis ruſtica veritas capillis.
Hoc ſub principe, ſi ſapis, caveto,
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

procul ite ad Parthos pileatos, & fœda atque abjecta, & ſupplices oſculamini ſoleas regum pictorum. Hic non eſt dominus, ſed Imperator, ſed Senator æquiſſimus omnium: qui ab inferis reduxit veritatem ruſticam comis ſiccis. O Roma, ſi ſapiens es, cave ne ſub hoc principe loquaris prioribus verbis.

Attritis miſerabiles.] Loquitur Poëta de ſuis, & Romanorum aſſentationibus, quæ in uſu erant temporibus Domitiani, qui deum appellari ſe juſſit, epig. 8. lib. 5. quaſi homines attriverint libra, vel pedes ejus oſculando, vel ipſi aſſidue blandiendo.

Ad Parthos.] Nempe natos ad ſervitutem, pileatos dicit, quod præter Romanorum morem pileati incederent, vel a ſimilitudine ſervorum, qui libertatem adepti pileum ſumebant, ut oſtendat Poëta Parthos eſſe conditionis ſervilis.

Pictorum.] Ad veſtes & purpuram refer; reges ſuos adorabant Parthi, quorum pedes oſculabantur.

Non eſt hic.] Trajanus nimirum, de cujus modeſtia agit Plinius junior in ſuo panegyrico.

Siccis.] Incultis, veritas enim non eſt fucata.

Verbis prioribus.] hoc eſt, ſervilibus atque adulatoriis, quibus nempe Romani utebantur ſub Domitiano.

Ad Marcum,

cujus epiſtolam & togam ſibi miſſam laudat. LXXIII.

Litera facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Auſoniæ dona ſevera togæ.
Qua non Fabricius, ſed vellet Apicius uti,
Vellet Mæcenas Cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuiſſet:
Non quacumque manu victima cæſa litat.
A te miſſa venit. poſſem niſi munus amare,
Marce, tuum: poteram nomen amare meum.
Munere ſed plus eſt, & nomine gratius ipſo,
Officium docti, judiciumque viri.

Epiſtola attulit gratum mihi pignus docti amici, dona ſevera togæ Italicæ. Qua uti nollet Fabricius, ſed Apicius vellet, & Mæcenas eques Cæſarianus. Exiſtimaſſem hanc viliorem alio mittente: victima non litat immolata quacunque manu. O Marce, niſi poſſem amare tuum donum, poteram amare meum nomen. At officium, & judicium viri eruditi plus eſt dono, & jucundius ipſo nomine.

Litera facundi.] Marci nempe Antonii Primi, de quo epig. 101. lib. 9. & 32. ſupra.

Pignus.] Scilicet togam, quam per appoſitionem vocat. *Dona ſevera.*] quod toga uterentur, cum reges ſuos colerent: ſyntheſi autem, cum rebus lætis operam darent, epig. 1 lib. 14.

Fabricius.] Ille nempe paupertatis cultor, cujus meminit epig 67. lib. 7. De luxurioſo Apicio dictum epig. 69. lib. 2.

Mæcenas.] Satis notus ex Horatio. Juvenalis ſat. 12.

———————— *veſtem*
Purpuream teneris quoque Mæcenatibus aptam.

Cæſarianus.] Nam a partibus Cæſaris Auguſti ſtetit, cujus fuit familiariſſimus.

Litat.] hoc eſt, non eſt grata diis.

Nomen amare.] Poëta enim Marcus quoque vocatur.

Ad Romam, conqueritur aurigas conſequi majora præmia, quam clientes. LXXIV.

JAM parce laſſo, Roma, gratulatori,
Laſſo clienti: quandiu ſalutator
Anteambulones, & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto?
Cum Scorpus una quindecim graves hora
Ferventis auri victor afferat ſaccos:
Non ego meorum præmium libellorum,
(Quid enim merentur?) Apulos velim campos.
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pontinas
Ex arce clivi ſpectat uva Setini.
Quid concupiſcam quæris ergo? dormire.

O Roma, jam dimitte defatigatum gratulatorem, defatigatum clientem: quandiu ſalutator inter anteambulones, & togatulos toto die merebor centum plumbeos? cum victor Scorpus una hora conſequatur quindecim graves ſaccos auri ferventes: ego non exoptem Apulos campos mercedem meorum librorum, (quid enim merentur?) non Hybla, non ferax ſpicarum Nilus movet me, nec delicata uva, quæ ex arce Setini collis proſpicit paludes Pontinas. Rogas, quid igitur expetam? dormire.

Anteambulones.] De quibus, & togatis ſæpius dictum.

Centum merebor.] hoc eſt, ſportulam centum quadrantum, quos per contemptum *plumbeos* vocat, cum tamen eſſent ex ære.

Cum Scorpus.] Auriga, de quo epig. 50. ſupra: aurigæ vero victores in certamine circi præmia ſummi pretii referebant.

Ferventis auri.] hoc eſt, radiantis colore rutilo, inquit Farnab. *Afferat*, alii *auferat*.

Hybla.] Mons Siciliæ melle abundans.

Uva Setini.] Setia urbs Latii juxta Pontinas paludes, ubi vinum optimum, epig. 69. lib. 4.

Dormire.] Juvenalis ſat. 3. verſu 55.

——tanti tibi non ſit opaci,
Omnis arena Tagi, quodque in mare volvitur aurum,
Ut ſomno careas.

LXXV.

De Mævio, conqueritur muliones locupletari, Poëtas vero negligi. LXXVI.

HOc fortuna tibi videtur æquum?
Civis non Syriæve, Parthiæve,
Nec de Cappadocis eques catastis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua doctus utraque, cujus unum eſt,
Sed magnum vitium, quod eſt Poëta,
Pullo Mævius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget Incitatus.

O Fortuna, an hoc cenſes juſtum? civis non aut Syriæ, aut Parthiæ, nec eques de catastis Cappadocis, ſed verna de plebe Remi & Numæ, jucundus, probus, innocens, amicus, peritus utriuſque linguæ, qui habet unicum vitium, ſed magnum, quod eſt Poëta, Mævius friget in atro cucullo, mulio Incitatus ſplendet cocco.

Civis non Syriæ.] hoc eſt, non ex Syro aut Partho factus civis Romanus, nec ex ſervo Cappadociæ factus eques: de catasta machina, nempe ubi exponerentur ſervi venales, dictum lib. 9. epig. 60.

Sed de plebe.] Sed Mævius Poëta liber & Romanus: verna enim non hic ſumitur pro ſervo, ſed pro eo qui Romæ natus eſt.

Lingua doctus.] Græca & Latina.

Cocco.] Purpura fulget mulio Incitatus, de quo epig. 1. lib. 11.

De Caro medico repentina febri extinčto. LXXVII.

NEQUIUS a Caro nihil unquam, Maxime, factum eſt,
Quam quod febre perit: fecit & illa nefas.
Sæva nocens febris ſaltem quartana fuiſſet,
Servari medico debuit illa ſuo.

O Maxime, Carus nihil unquam fecit improbius, quam quod extinguitur febre: & illa admiſit ſcelus. Utinam *nocens febris ſaltem fuiſſet ſæva quartana; illa debuit ſervari ſuo medico.*

Quam quod.] Nam crucem illi, non tam lene fatum optat Poëta.

Fecit & illa.] Alii *ille*, male; hoc eſt, quæ tam cito ſuſtulit Carum.

Quartana fuiſſet.] Alii legunt *fuiſſes.* Videat lector.

Servari medico.] Carus nempe, qui multos imperitia necaverat, quartanæ medicum ſe profitebatur, qua diu cruciandus erat, priuſquam moreretur.

Ad Macrum, de felicitate Dalmatiæ quam erat adminiſtraturus. LXXVIII.

IBIS litoreas, Macer, Salonas.
Ibit rara fides, amorque recti,
Et ſecum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit poteſtas.
Felix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo ſinu remittes,
Optabiſque moras & exeuntem
Udo Dalmata gaudio ſequeris.
Nos Celtas Macer, & truces Iberos
Cum deſiderio tui petemus.
Sed quæcumque tamen feretur illic
Piſcoſi calamo Tagi notata,
Macrum pagina noſtra nominabit.
Sic inter veteres legar Poëtas,
Nec multos mihi præferas priores,
Uno ſed tibi ſim minor Catullo.

O Macer, ibis Salonas litoreas, rara fides, & amor juſtitiæ ibit, & ducet ſecum pudorem comitem. Semper pauperior revertitur poteſtas. O Dalmata beate colone terræ auriferæ, remittes rectorem vacuo ſinu, atque cupies dilationes, & lætitia flebili ſequeris abeuntem. Nos, ô Macer, petemus truces Celtiberos, cum deſiderio tui. At nihilominus quæcunque noſtra pagina ſignata calamo Tagi piſcoſi illic ſcribetur, nominabit Macrum. Sic legar inter antiquos Poëtas, nec mihi anteponas multos veteres, ſed me exiſtimes inferiorem ſolo Catullo.

Litoreas Salonas.] Maritimum eſſe Dalmatiæ oppidum conſtat ex hoc, & ſequente verſu *udo Dalmata*, &c. atque ex Strabone lib. 7. Suidas in verbo Διοκλητιανὸς Salonas eſſe Illyrici urbem dicit, quod in idem recidit; Dalmatia enim eſt Illyrici pars.

Semper pauperior.] hoc eſt, magiſtratus integer ex provincia quam adminiſtravit, ſemper pauperior redit.

Felix aurifera.] De Dalmatiæ aurifodinis. Plinius lib. 33. cap. 4.

Vacuo ſinu.] Senſus eſt, Macer Romam redibit nihil in Dalmatia prædatus.

Udo gaudio.] hoc eſt, Dalmata erit lætus, quod bonis ſpoliatus non fuerit; flebit autem quod te abeuntem viderit.

Nos Celtas.] Ego vero, inquit Poëta, ſum rediturus in patriam cum ſummo tui deſiderio: æquis enim legibus Hiſpaniam adminiſtraverat Macer, lib. 12. epig. 100.

Sed quæcunque.] hoc eſt, quæcunque ad ripas Tagi componam carmina, ſonabunt tuum nomen. *Illic*, alii *illinc*, nempe ex Hiſpania Romam feretur ſeu mittetur. Judicet lector.

Minor Catullo.] Vide epig. 5. lib. 5. & 71. lib. 2.

De Torquato, *&* *Otacilio* paupere, qui Torquatum divitem æmulabatur. LXXIX.

AD lapidem Torquatus habet prætoria quartum:
Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Exſtruxit: cucumam fecit Otacilius.
Diſpoſuit Daphnona ſuo Torquatus in agro:
Caſtaneas centum ſevit Otacilius.
Conſul Torquatus: vici fuit ille magiſter,
Nec minor in tanto viſus honore ſibi.
Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim,
Sic puto Torquatus rumpet Otacilium.

Torquatus habet prætoria ad quartum milliarium: Otacilius emit breve rus ad quartum quoque. *Torquatus ædificavit thermas fulgentes vario marmore: Otacilius fecit cucumam. Torquatus diſpoſuit lauretum in ſuo agro: Otacilius ſevit centum caſtaneas. Conſul Torquatus; ille fuit magiſter vici, nec ſe exiſtimavit inferiorem in tanta dignitate. Ut ingens bos quondam ruperat parvam ranam, ſic, credo, Torquatus rumpet Otacilium.*

Prætoria.] hoc eſt, villas magnificas. Suetonius in Auguſto cap. 72. *Alias prætorium ſignificat ducum & Imperatorum in caſtris tabernaculum.*

Thermas vario de.] epig. 42. lib. 6.

Cucumam.] hoc eſt, vas aquæ calefaciendæ aptum, gallice *coquemar*, & ſumitur hîc pro balneolo.

Daphnona.] Vox Græca ; Latine lauretum.

Conſul Torquatus.] Supple fuit. Alii *Conſule Torquato.*

Vici fuit ille.] Vici Romæ erant 424. ut refert Caſaubonus in Auguſto, quibus præerant vicomagiſtri, qui etiam viocuri dicti ſunt. Sueton. in Aug. c. 30. & Tib. c. 76.

Nec minor.] Per irriſionem hoc dicit Poëta.

Grandis ut exiguam.] Fabulam vide apud Horatium lib. 2. ſerm. ſat. 3. Senſus eſt: prius Otacilius rumpetur, quam Torquatum æquare poſſit.

De Erote cupiente ornatam ſupellectilem. LXXX.

PLORAT Eros, quoties maculoſæ pocula myrrhæ
Inſpicit, aut pueros, nobiliuſve citrum.
Et gemitus imo promit de pectore, quod non
Tota miſer coëmat ſepta, feratque domum.
Quam multi faciunt, quod Eros, ſed lumine ſicco!
Pars major lacrymas ridet, & intus habet.

Eros flet, quoties ſpectas pocula myrrhæ maculoſæ, aut pueros, aut citrum nobilius, atque ex imo pectore edit ſingultus, quod infelix non mercatur tota ſepta, & portet domum. Quam multi faciunt, quod Eros facit, ſed oculis ſiccis: major pars ridet fletus, & intus habet.

Maculoſæ.] hoc eſt, variis maculis diſtinctæ, epig. 60. lib. 9. In Mamurram, qui omnia, quæ in ſeptis venalia exponerentur, emere volebat. *Coemat*, alii *cœnat.*

Pars major.] hoc eſt, multi quidem in ſpeciem rident, qui acerbo animi dolore cruciantur, quod ipſos pariter pecunia deficiat.

LXXXI.

Ad Gallum, a quo deprecatur officium anteambulonis. LXXXII.

SI quid noſtra tuis adicit vexatio rebus,
Mane, vel a media nocte, togatus ero,
Stridenteſque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed ſi non fias quadrante beatior uno,
Per gemitus noſtros, ingenuaſque cruces:
Parce precor laſſo, vanoſque remitte labores,
Qui tibi non proſunt, & mihi, Galle, nocent.

Si noſtri labores addunt aliquid tuis rebus, togatus adero mane, vel a media nocte. Et tolerabo ſtridentes flatus iniqui Aquilonis, & patiar nimbos, atque excipiam nives. At ſi ſuſpiria noſtra, atque ingenua tormenta non augeant tuam rem vel *uno quadrante; parce, quæſo, defatigato, & remitte vanos labores, qui tibi non proficiunt, ô Galle, & mihi obſunt.*

Togatus.] De togatorum atque anteambulonum officiis ſæpius dictum epig. 46. lib. 3, & 74. lib. 2.

Ingenuaſque cruces.] hoc eſt, per ſervilia officia quæ non decent hominem ingenuum. Crux erat ſupplicium ſervorum, ita iſti labores erant cruces ingenuorum anteambulonum.

Ad Marinum cujus calvitium irridet. LXXXIII.

RAROS colligis hinc & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti redeunt jubente vento,
Redduntur que ſibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc & inde cingunt.
Inter Splendophorum, Teleſphorumque,
Cidæ ſtare putabis Halmyroten.
Vis tu ſimplicius ſenem fateri?
Ut tandem videaris unus eſſe,
Tonſor jam reliquos metat capillos.
Calvo turpius eſt nihil comato.

O Marine, hinc & hinc colligis raros crines, & temporibus comatis tegis latum campum nitidæ calvæ; ſed moti imperante vento redeunt, & repetunt ſuum locum, atque hinc & inde grandibus cirris cingunt nudum caput. Credes ſtare Halmyroten Cidæ opus *inter Splendophorum & Teleſphorum. Placetne magis ingenue fateri* te *ſenem? Ut tandem videaris unus eſſe, jam tonſor tondeat reliquos crines. nihil eſt deformius calvo comato.*

Raros colligis.] Vide epig. 50. lib. 5. de Labieno calvo.

Caputque nudum.] epig. citato.

Sunt illinc tibi, ſunt & hinc capilli:
Nudum eſt in medio caput, &c.

Inter Splendophorum.] Cujus mentionem fecit epig. 57. lib. 9. Teleſphori vero epig. 27. lib. 11. Senſus eſt: Credes ſtare *Halmyroten*, Latine Marinum, inter duos pueros comatos: ita lib. 5. epig. 50. Labienum calvum Geryoni tricipiti comparavit.

Cidæ.] quem aut *Halmyrota* patrem, aut dominum, aut pictorem, vel ſtatuarium intellige. Floſculus Statii auctoritate fretus exiſtimat Cidam artificem fuiſſe, atque effinxiſſe Halmyroten. Legunt alii *Hermeroten*, nomen ſcilicet compoſitum ex Mercurio & Amore. Denique Heraldus emendat hunc verſum, & legit:

Sic adſtare putabis Halmyroten.

De Afro ad Cæcilianum de uxore deformi. LXXXIV.

MIRARIS, quare dormitum non eat Afer?
Accumbat cum qua, Cæciliane, vides.

O Cæciliane, mirarisne cur Afer non eat cubitum? Cernis cum qua cubet.

Cum qua.] Nimirum uxore deformi, ſine qua ſatius eſt vigilare, quam cum illa dormire.

De Ladonte nauta. LXXXV.

JAM ſenior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
Proxima dilectis rura paravit aquis.
Quæ cum ſæpe vagus premeret torrentibus undis
Tibris, & hiberno rumperet arva lacu:
Emeritam puppim, ripa quæ ſtabat in alta,
Implevit ſaxis, oppoſuitque vadis.
Sic nimias avertit aquas. quis credere poſſet?
Auxilium domino merſa carina tulit.

Jam ſenior Ladon nauta Tiberinæ navis emit fundum juxta aquas amatas: quem cum ſæpe vaſtaret Tibris exundans aquis rapidis, & rumperet agros lacu hiemali: lapidibus implevit navem quæ ſtabat in alta ripa, atque objecit undis. Sic removit aquas exundantes, quis poſſet credere? Demerſa navis ſuccurrit domino.

Tiberinæ.] Ladon nempe non erat marinus, ſed fluviatilis nauta.

Dilectis aquis.] Tiberim enim amabat, in cujus undis pecuniam ſibi paraverat Ladon, unde emeret fundum.

Emeritam.] hoc eſt, quæ jam erat otioſa, cum a duro nautæ labore ceſſaſſet Ladon: emeritus proprie dicitur, qui legitimum ſtipendiorum tempus confecit.

Merſa carina.] In eo jocus eſt, quod demerſa hæc navis Ladontem ſervavit, aut potius ejus fundum, cum aliàs demerſa navis domino afferat mortem.

De Lauro optimo olim pilæ luſore. LXXXVI.

NEMO nova caluit ſic inflammatus amica,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed qui primus erat luſor, dum floruit ætas;
Nunc poſtquam deſit ludere, prima pila eſt.

Nemo ſic arſit incenſus nova amica, quanto amore pilæ incenſus eſt Laurus. Sed qui erat primus luſor, dum ætas floruit; nunc poſtquam ſe abſtinuit a ludo, eſt prima pila.

Prima pila.] hoc eſt, ad ſummam paupertatem redactus pannis laceris indutus eſt inſtar primæ pilæ, quæ erat effigies in compitis ſuſpenſa, vel tauris objecta. Vide epig. 43. lib. 2.

De natali Reſtituti præclari cauſſidici. LXXXVII.

OCTOBRES age ſentiat Kalendas
Facundi pia Roma Reſtituti.
Linguis, omnibus & favete votis.
Natalem colimus, tacete lites.
Abſit cereus aridi clientis,
Et vani triplices, breveſque mappæ
Exſpectent gelidi jocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negociator
Cadmi municipes ferat lacernas.
Pugnorum reus, ebriæque noctis
Cœnatoria mittat advocato.
Infamata virum puella vicit:
Veros ſardonychas ſed ipſa tradat.
Mirator veterum ſenex avorum
Donet Phidiaci toreuma cœli.
Venator leporem, colonus hœdum,
Piſcator ferat æquorum rapinas.
Si mittit ſua quiſque, quid Poëtam
Miſſurum tibi, Reſtitute, credis?

Age pia Roma ſentiat Calendas Octobres eloquentis Reſtituti. Cum ſilentio adeſtote omnibus ſacris. Celebramus natalem: ſilete lites. Cereus pauperis clientis abſit, & vani triplices, & breves mappæ expectent ludos frigidi Decembris. Ditiores certent donis. Superbus mercator Agrippa ferat lacernas municipes Cadmi, reus pugnorum, & ebriæ noctis mittat cœnatoria cauſſidico. Sed puella dedecorata vicit maritum, ipſa donet veros ſardonychas. Senex admirator veterum avorum det toreuma Phidiaci cœli. Venator ferat leporem, colonus hœdum, piſcator rapinas maris. Si quiſque mittat ſua, ô Reſtitute, quid putas tibi miſſum iri a Poëta.

Reſtituti.] Cauſſidici, de quo Plinius junior epiſt. 17. lib. 6. & epiſt. 1. lib. 7.

Linguis.] Favere linguis eſt tacere. votis vero favere eſt accedere ad vota ſacerdotum. Ferias celebrantes a litibus abſtinebant ſe antiqui, & ſacris publicis vacabant. Ovidius 1. Faſtorum.

Abſit cereus.] Munera mittere ſolebant ad eum, cujus natalem celebrabant antiqui, epig. 64. lib. 8. Senſus eſt: Ad Reſtitutum non mittantur vilia munera, cerei nempe, pugillares, & mappæ, quæ mittebantur Saturnaliorum tempore. Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 7. *Illud quoque*, inquit, *in literis invenio quod cum multi occaſione Saturnaliorum per avaritiam a clientibus ambitioſe munera exigerent, idque onus tenuiores gravaret: Publicius tribunus plebis tulit, ut non niſi cerei ditioribus miſſitarentur*, &c. Alias præterea cauſſas affert: *triplices* vero pugillares ſunt trium paginarum.

Certent muneribus.] hoc eſt, ditiores clientes, & amici munera certatim mittant ad Reſtitutum.

Agrippæ.] hoc eſt, inquit Farnabius, qui in Agrippæ porticu, & ſeptis, de quibus epig. 60. lib. 9. ſuperbas, & pretioſas merces vendebat.

Cadmi municipes.] Tyrias, ſeu purpureas, epig. 43. lib. 2.

Pugnorum reus.] hoc eſt, reus de vi, quam ebrius alicui intulit, cœnatorias veſtes mittat Reſtituto, a quo defendi poſſit.

Infamata.] Adulterii rea. *Sardonychas veros.*] Vide epig. 60. lib. 9. *Avorum.*] alii *laborum.*

Æquorum rapinas.] hoc eſt, piſces.

Quid Poetam.] Carmina nempe mittet Poeta.

Ad Cottam furem. LXXXVIII.

OMNES perſequeris prætorum, Cotta, locellos,
Accipis & ceras: officioſus homo es.

O Cotta, ſectaris locellos prætorum, atque accipis ceras: homo es officioſus.

 Omnes

Omnes perſequeris.] Senſus eſt: Velut officioſus comitaris prætores, & cupis geſtare locellos, ſeu crumenam, aut marſupium, in quibus forte nomina litigantium erant, quæ ſubduceret, ſimul & ceras ſeu tabulas corrumperet corruptus ipſe pecunia. Videat lector.

Accipis & ceras.] Ut ſcilicet illas feras, & corrumpas.

Officioſus.] Ironia eſt.

De ſtatua Junonis miro artificio effícta. LXXXIX.

JUNO labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruiſſe manus,
Ore nitet tanto, quanto ſuperaſſet in Ida
Judice convictas non dubitante deas.
Junonem, Polyclete, ſuam niſi frater amaret,
Junonem poterat frater amare tuam.

O Polyclete, Juno tuum opus, & decus felix, quam a ſe effictam cuperet Phidias, ſplendet ore tanto, quanto viciſſet in Ida deas convictas arbitro non ambigente. O Polyclete, niſi frater diligeret ſuam Junonem, frater poterat diligere tuam.

Polyclete.] Qui ſtatuarius fuit celebris, de quo epig. 51. lib. 8. De Phidia dictum epig. 35. lib. 3.

In Ida.] Phrygiæ monte, ubi Paris Junoni, Minervæ, & Veneri de pulchritudine contendentibus judex datus eſt. Hæc fabula ſatis nota.

Niſi frater.] Jupiter nempe Junonis frater. Virgilius lib. 1. Æneid. Junonem ſic loquentem inducit:

Aſt ego, quæ divûm incedo regina, Jovíſque
Et ſoror, & conjux, &c.

XC.

XCI.

Ad Marium, cui agrum ſuum commendat in Hiſpaniam rediturus. XCII.

MARI quietæ cultor, & comes vitæ,
Quo cive priſca gloriatur Atina:
Has tibi gemellas barbari decus luci
Commendo pinus, ilicesque Faunorum,
Et ſemidocta villici manu ſtructas
Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas tinxit agni ſæpe ſanguis, & hœdi,
Dominamque ſancti virginem deam templi,
Et quem ſororis hoſpitem vides caſtæ
Martem mearum principem Kalendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ,
In quod Priapo perſequente confugit.
Hoc omne agelli mite parvuli numen,
Seu tu cruore, ſive thure placabis:
Ubicumque noſter Martialis eſt, dices,
Hæc ecce mecum dextera litat vobis

O Mari cultor, & comes vitæ tranquillæ, quo cive gloriatur antiqua Atina, commendo tibi has geminas pinus gloriam ruſtici nemoris, atque ilices Faunorum, atque aras Jovis, erectas ſemidocta manu villici, & Aras *Silvani horridi, quas ſæpe imbuit ſanguis agni, & hœdi, & virginem deam dominam ſancti templi, & Martem principem mearum Calendarum, quem ſpectas hoſpitem pudicæ ſororis, & laureum nemus Floræ teneræ, in quod confugit Priapo perſequente. Seu ſanguine, ſeu thure placabis omnia hæc blanda numina exigui agelli, ubicunque eſt noſter Martialis, inquies, Sacerdos abſens ecce mecum vobis litat hæc* mea *manu,*

Abſens

Abſens ſacerdos, vos putate præſentem,
Et date duobus, quidquid alter optarit.

vos exiſtimate præſentem, & concedite ambobus quicquid expetierit alter.

Quieta cultor.] His verbis oſtendit privatum hunc Marium vitæ ruſticæ fuiſſe deditum.

Atina.] De qua Virgilius 7. Æneid.

Tela novant Atina potens, Tiburque ſuperbum.

In Sicilia fuit urbs hujus nominis, & in Italia plures. Videndus Ortelius.

Has tibi gemellas.] Pinus, atque ilices Faunis ſacræ ſunt, epig. 50. lib. 8.

Horridique Silvani.] qui nemorum deus eſt, & pingitur ut Faunus, cornuta fronte, &c. Natalis Comes lib. 5. cap. 9.

Quat tinxit agni.] Horatius libro 1. ode 4.

Nunc & in umbroſis Fauno decet immolare lucis

Seu poſcat agnam, ſive malit hædum.

Dominamque.] hoc eſt Dianam ſylvarum deam, cui dicatum erat eo in loco templum: Diana vero & Mars ex Jove nati ſunt.

Principem mearum.] Calendis nempe Martiis natus eſt Martialis, epig. 24. ſupra.

Hæc ecce.] hoc eſt, Martialis licet abſens manu mea vobis facit hæc ſacra.

Ad Clementem cujus uxori mittit carmina nondum vulgata. XCIII.

SI prior Euganeas Clemens Helicaonis oras,
Pictaque pampineis videris arva jugis.
Perfer Ateſtinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpurea ſed modo ſuta toga.
Ut roſa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic nova, nec mento ſordida charta juvat.

O Clemens, ſi prior adveneris in regionem Euganeam Helicaonis, & in agros pictos pampineis collibus: perfer Ateſtinæ Sabinæ verſus nondum editos, ſed modo tectos purpurea toga. Ut grata eſt roſa quæ carpitur prima manu, ſic libri novi nec ſordidi barba placent.

Si prior Euganeas.] hoc eſt Patavinam regionem: Euganei qui & *Heneti*, & poſtea *Veneti* dicti, Italiæ ſunt populi, Venetorum hodie imperii. Eorum regio *Marca Travisana* vocatur. Sic Ortelius. Vide Livium lib. 1. ubi deſcribit quomodo Agenor fugarit populos qui illas terras tenerent.

Helicaonis.] qui fuit filius Antenoris, a quo conditum fuit Patavium. Legunt alii,

——— *Heliconis in oras,*

male. Vide epig. 152. lib. 14.

Nos Helicaonia de regione ſumus.

Purpurea ſed.] Vide epig. 2. lib. 3. ubi librum alloquitur Poëta:

Et te purpura delicata velet.

Metiturque.] Tunc enim pulcherrima, ſed manibus attrectata marceſcit.

Nec mento ſordida.] hoc eſt, quæ nondum baſiantium barba facta eſt ſordida, epig. 67. lib. 1.

Qua trita duro non inhorruit mento.

Munuſculum pomorum. XCIV.

NON mea Maſſylus ſervat pomaria ſerpens,
Regius Alcinoi nec mihi ſervit ager:
Sed Nomentana ſecurus germinat hortus
Arbore, nec furem plumbea mala timent.
Hæc igitur, media quæ ſunt mihi nata Subura,
Mittimus Autumni cerea poma mei.

Maſſylus ſerpens non cuſtodit mea pomaria, nec regius ager Alcinoi pertinet ad me, ſed hortus tutus germinat Nomentana arbore, nec plumbea poma metuunt furem. Mittimus ergo hæc flaventia poma mei Autumni, quæ mihi creverunt media Subura.

Non mea Maſſylus.] De aureis Heſperidum hortis in Maſſylia cuſtoditis a ſerpente egimus epig. 104. lib. 9. & epig. 64. lib. 4. ubi & de hortis Alcinoi; & epig. 41. lib. 7.

Sed Nomentana.] Jam de Nomentano ſuo prædio egit Poëta epig. 43. lib. 6. in quo poma plumbea, hoc eſt vilia & immitia, tuta erant a furibus.

Mihi nata Subura.] hoc eſt empta Romæ: Subura quippe vicus erat ubi poma & herbæ vendebantur, epig. 61. lib. 9. *Autumni.*] id eſt horti, vel matura Autumni tempore. *Mihi nata.*] Alii *modo nata.*

XCV.

Ad Avitum,

Hiſpanos agros Romanis anteponendos eſſe. XCVI.

SÆPE loquar nimium gentes quod, Avite, remotas
Miraris, Latia factus in urbe ſenex;
Auriferumque Tagum ſitiam, patriumque Salonem,
Et repetam ſaturæ ſordida rura caſæ.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Paſcitur hîc, ibi paſcit ager, tepet igne maligno
Hîc focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hîc pretioſa fames, conturbatorque macellus,
Menſa ibi divitiis ruris operta ſui.
Quatuor hîc æſtate togæ, pluresve teruntur:
Autumnis ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges, quidquid non præſtat amicus,
Cum præſtare tibi poſſit, Avite, locus.

O Avite, miraris quod ego factus ſenex Roma in urbe ſæpe nimis prædicem remotas nationes, & ſitiam auriferum Tagum, & Salonem patrium, & redeam in ſordidos agros caſæ fertilis. Amo illam terram, in qua res exigua beat me, in qua tenues opes ſufficiunt luxui. Hîc paſcitur ager, illic paſcit, hîc caminus calet maligna flamma, illic ſplendet ingenti luce. Hîc fames cara eſt, & macellus decoctor, illic menſa extruitur opibus meæ villæ. Hîc æſtate quatuor togæ aut plures teruntur: illic una tegit me quatuor autumnis. Age nunc, cole patronos, ô Avite, cum locus poſſit tibi præbere quicquid non præbet amicus.

Remotas.] Hiſpanas intellige.

Tagum ſitiam.] Gratas Tagi undas, quas ſitiebat Poëta, intellige: Domitius male videtur intelligere *Sitiam* Hiſpaniæ urbem.

Salonem.] de quo fluvio dictum epig. 50. lib. 1.

Paſcitur hic.] Ita epig. 58. ſupra, cultura nimirum & ſtercoratione paſcuntur agri: hoc eſt, Romana rura ſterilia ſunt platanis tantum & lauris conſita.

Igne maligno.] quia Romæ emebantur ligna.

Conturbatorque macellus.] ubi venduntur omnia ciborum genera quæ ad victum neceſſaria ſunt. *Conturbator* eo ſenſu dicitur, quo aper lib. 7. epig. 20. hoc eſt: tanto pretio res ad victum neceſſariæ Romæ venduntur, ut facile decoquatur patrimonium. Legunt alii,

——— *conturbatrixque macelli*
Menſa. ———

Alii, *conturbaturque macellus.*

Autumnis quatuor.] hoc eſt quatuor annis.

Locus.] id eſt patria.

De

De Numa,
qui ſcripto herede Martiali convaluit. XCVII.

DUM levis arſura ſtruitur Libitina papyro,
Dum myrrham & caſiam flebilis uxor emit:
Jam ſcrobe, jam lecto, jam pollinctore parato
Heredem ſcripſit me Numa: convaluit.

Dum levis Libitina ſtruitur papyro arenda, dum flebilis uxor mercatur myrrham & caſiam, jam tumulo, jam lecto, jam pollinctore inſtructo, Numa inſtituit me heredem: evaſit ex morbo.

Libitina.] Dea funerum præſes, epig. 43. lib. 8. hic ſumitur pro iis quæ ad curandum funus pertinent: hoc eſt, dum rogus paratur, in quo præter arida ligna papyrus quoque ponebatur, ut facilius cremaretur corpus, epig. 44. lib. 8.

Fartus papyro dum tibi torus creſcit.

Levis dicitur: ſtructus enim papyro rogus videtur eſſe levis; vel forte melius inconſtantem Libitinam hic intelligas, quæ pepercerit Numæ.

Dum myrrham.] Aromata quippe in rogum injiciebantur.

Pollinctore.] qui corpus mortui lavat atque ungit, pollinctor dicitur, quaſi pellis unctor, Turnebus lib. 28. cap. 31.

Convaluit.] In hac voce jocus eſt, quaſi dicat ideo convaluiſſe Numam, ut ipſe infelix ejus hereditatem non conſequeretur.

In Publium ægre ferentem a Martiali inſpici formoſos miniſtros. XCVIII.

ADDAT cum mihi Cæcubum miniſter
Idæo reſolutior cinædo,
Quo nec filia cultior, nec uxor,
Nec mater tua, nec ſoror recumbit:
Vis ſpectem potius tuas lacernas,
Et citrum vetus, Indicoſque dentes?
Suſpectus tibi ne tamen recumbam,
Præſta de grege, ſordidaque villa
Tonſos, horridulos, rudes, puſillos
Hircoſi mihi filios ſubulci.
Perdet te pudor hic. habere, Publi,
Mores non potes hos, & hos miniſtros.

Cum mihi fundat Cæcubum ſervus mollior Idæo cinædo, quo nec ornatior filia, nec uxor, nec genitrix tua, nec ſoror recumbit. Viſne ut aſpiciam potius tuas lacernas, & citrum antiquum, & dentes Indicos? Nihilominus ne recumbam ſuſpectus tibi, præbe mihi de grege, & ſordida villa filios male olentis ſubulci tonſos, horridulos, rudes, puſillos. Hic pudor perdet te. O Publi, nequis habere hos mores & hos ſervos.

Idæo cinædo.] hoc eſt Ganymede.

Et citrum vetus.] menſam citream operis antiqui, & dentes eburneos quibus fulcitur, epig. 43. lib. 2.

Suſpectus tibi.] epig. 26. lib. 9.

Subulci.] Gallice *porcher*.

Perdet te pudor.] quo afficeris dum ſpectantur tui miniſtri: hoc eſt, ille pudor nocebit tuæ famæ: pudor enim dicitur ob aliquam rem ſordidam timor.

Mores.] Caſtos mores habere nequis, & tam formoſos pueros.

De

De figura Socratis. XCIX.

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuiſſent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

Si hic vultus Socratis Romanus foret, talis *fuiſſet qualis eſt Julio Rufo in* ſuis *Satyris.*

Si Romana.] hoc eſt: Si hic Socratis vultus Romano more eſſet formatus, ſimilis foret ſeveræ fronti Julii Rufi, qui gravitate Socratica in ſuis Satyris vitia carpit. De Rufo Plinius lib. 5. epiſt. 21. & lib. 7. epiſt. 25. Scriverius aliter explicat: hoc eſt, inquit: Si hæc Socratis imago Romano cultu effingeretur, certe ad vivum exprimeret gravitatem Julii Rufi, qualis deridetur a Satyricis, *vel* qui refert Satyrum. Namque & Socrates fuit naſo ſimo, & oculis emiſſitiis, Sileno haud abſimilis, uti deſcribitur a Platone & Xenophonte. *Vel*: Si hæc Socratis imago cultu Romano expreſſa eſſet, poſſet quidem haberi pro effigie Julii Rufi, quæ poſita eſt in Satyris, loco quodam in octava regione urbis, ubi ſpectantur quatuor Satyrorum imagines. Judicet lector.

In commiſcentem verſus operi ſuo. C.

QUID, ſtulte, noſtris verſibus tuos miſces?
Cum litigante quid tibi miſer libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquiliſque ſimiles facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte fruſtra crure ligneo curres.

O Demens, quid confundis tua carmina cum noſtris? O infelix, quid tibi rei eſt *cum libro litigante? Quid quæris conjungere vulpes cum leonibus, & facere bubones ſimiles aquilis? Quamvis habueris alterum pedem Ladæ, ô inepte, fruſtra curres crure ligneo.*

Quid ſtulte.] Vide epig. 54. & 73. lib. 1.
Cum litigante.] qui tibi litem intendit, & tibi dicit, Fur es, epig. 54. lib. 1.

Stat contra, dicitque tibi tua pagina, Fur es.

Quid congregare.] Senſus eſt: Quid nobilibus atque egregiis verſibus conjungis tuos ineptos & viles?
Habeas licebit.] hoc eſt, commiſcens tua carmina cum meis, non magis eris bonus Poëta, quam curſor egregius eſſes ſi haberes alterum pedem Ladæ curſoris velociſſimi, epig. 86. lib. 2. cum aliunde alterum habeas ligneum.

De Capitolino quem laudat ab urbana dicacitate, & Galbæ anteponit. CI.

ELYSIO redeat ſi forte remiſſus ab agro
Ille ſuo felix Cæſare Galba vetus,
Qui Capitolinum pariter, Galbamque jocantes
Audierit: dicet, ruſtice Galba, tace.

Si forte antiquus ille Galba felix ſuo Cæſare revertatur remiſſus a campis Elyſiis, qui audierit Capitolinum ſimul & Galbam cavillantes: dicet, O inurbane Galba, ſile.

Galba vetus.] ſcurra Cæſaris Auguſti, epig. 42. lib. 1.

Qui Galbam ſalibus tuis, &c.

Si comparetur cum Capitolino, de quo nihil invenio, ruſticus atque inſulſus videbitur.

CII.

CII.

Ad municipes Bilbilitanos. CIII.

MUNICIPES auguſta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis:
Ecquid læta juvat veſtri vos gloria vatis?
Nam decus & nomen, famaque veſtra ſumus.
Nec ſua plus debet tenui Verona Catullo,
Meque velit dici non minus illa ſuum.
Quatuor acceſſit trigeſima meſſibus æſtas,
Ut ſine me Cereri ruſtica liba datis.
Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutavere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placida ſi mente, venimus:
Aſpera ſi geritis corda, redire licet.

O Municipes, quos mihi producit anguſta Bilbilis monte aſpero, quos circundat Salo velocibus undis: nunquid vobis placet læta gloria veſtri Poëtæ? Nam ornamentum & nomen, & fama veſtra ſumus. Nec elegans Catullus plus meritus eſt de ſua Verona, nec illa minus cupiat me dici ſuum. Dum me abſente offertis Cereri liba ruſtica, quatuor & triginta anni elapſi ſunt. Dum colimus pulcherrimos muros Romæ dominæ. Itala regna mutaverunt meos capillos. Accedimus, ſi lubenti animo excipitis reducem: ſi geritis corda aſpera, fas erit reverti.

Ad Bilbilitanos.] Alii addunt *agros*.
Municipes.] hoc eſt, O cives Bilbilitani mei populares.
Bilbilis acri.] Alii *Bilbilis agri*, alii *Bilbilis alto*, epig. 50. lib. 1.
Videbis altam, Liciane, Bilbilim.
Ubi egimus etiam de Salone fluvio.
Ecquid læta.] Vide epig. 62. lib. 1. A claris Poetis multum illuſtrantur civitates.
Tenuem Catullum vocat, hoc eſt elegantem vel levem. quod verſus leviores, teneros & delicatiſſimos ſcripſerit, epig. 62. lib. 1.
Ruſtica liba.] quæ fiebant ex lacte, ſeſamo, & melle; Cererem vero ut frugum inventricem colebant ruſtici.
Mutavere meas.] hoc eſt, canæ factæ ſunt meæ comæ.

Ad librum
Flacco comitem iturum in Hiſpaniam. CIV.

I Noſtro comes, i libelle Flacco,
Longum per mare ſed faventis undæ,
Et curſu facili, tuiſque ventis
Hiſpanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus,
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quincto forſitan eſſedo videbis.
Quid mandem tibi quæris? ut ſodales
Paucos, & veteres, & ante brumas
Triginta mihi quatuorque viſos
Ipſa protinus a via ſalutes,
Et noſtrum admoneas ſubinde Flaccum,

O Liber, comitare noſtrum Flaccum per longum mare, ſed unda placida, & curſu facili, & ſecundis ventis adi arces Tarraconis Hiſpanæ. Illinc currus vehet te, & celer quinto forte vehiculo ſpectabis altam Bilbilim, & tuum Salonem. Rogas quid committam tibi? Ut ſtatim ab ipſa via ſalutes paucos ſodales, & antiquos, nec viſos a triginta quatuor annis, atque identidem admoneas noſtrum Flaccum,

Jucun-

Jucundos mihi nec laborioſos
Seceſſus ſpatio paret ſalubri,
Qui pigrum faciant tuum parentem.
Hæc ſunt. jam tumidus vocat magiſter,
Caſtigatque moras, & aura portum
Laxavit melior: vale libelle:
Navem, ſcis puto, non moratur unus.

ut loco ſalubri inſtruat mihi ſeceſſus gratos, nec moleſtos ipſi, qui afferant inertiam tuo patri. Hæc ſunt mea mandata. *Jam magiſter arrogans vocat atque increpat moras, & aura melior aperuit portum. Vale libelle, opinor, non ignoras, unus non moratur navem.*

Flacco.] Alii *Flavo.*

Tarraconis.] urbis celebris in Hiſpania, hodie *Tarragona*, a qua denominatur provincia Tarraconenſis, in qua erat Bilbilis. Vide epigramma præcedens. Senſus eſt: Tarraconem uſque navigabis, unde Bilbilim eſſedo veheris.

Quincto eſſedo.] Eſſedum genus vehiculi, quo vectus quinto itineris die pervenies Bilbilim.

Ipſa protinus a via.] hoc eſt, ſtatim a tuo adventu.

Spatio ſalubri.] Legunt alii *pretio ſalubri*, hoc eſt modico pretio.

Qui pigrum.] Carmina ſunt ingenii partus, quorum auctores parentes dicuntur: hoc eſt: Flaccus, ſive Flavus, ut ſcribunt alii, mihi paret hoſpitium, ubi in otio conſeneſcam.

Tumidus.] hoc eſt imperioſus navarchus. Similis eſt locus apud Juvenalem ſat. 3.

> *Nam mihi commota jamdudum mulio virga*
> *Innuit*, &c.

Laxavit.] Solventibus nempe e portu navibus.

M. VAL.

X *Lib.* 44 *epigr.* 1 *verſ.*
Britannos] Britanniam, inter undas globo inſidentem, vel & rupibus innitentem cernimus, in Antonini *Num.*

XI *Lib.* 70 *epigr.* 8 *verſ.*
Dulychio cani] Argo, qui, poſt 20 annos herum agnoſcens, occurrit in *Denario* gentis Mamiliæ, apud *Patini Fulv. Urſinum* & *Choulium.*

X *Lib.* 58 *epigr.* 10 *verſ.*
Sancte Quirine] Romule; quem regem oſtendunt Denarii Calpurniorum, apud *Patini Fulv. Urſinum.*

XI *Lib.* 6 *epigr.* 2 *verſ.*
Numa] Cujus diadematum caput obvium in *Denariis* Calpurniorum, apud *Patini Fulv. Urſinum.*

XI *Lib.* 5 *epigr.* 1 *verſ.*
Troiæ heres] Æneas, qui parentem gerens & Palladium cæteraque Phrygum ſacra, frequens in *Num.* Juliæ gentis, ut & impp.

XI *Lib.* 6 *epigr.* 1 *verſ.*
Cæſar] Trajane; quem præferunt Latinorum Græcorumque *Num.* plurimi, laureatum radiatumve.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER XI.

Ad librum quem exiturum, atque affectantem palatia coërcet. I.

QUo tu, quo, liber otioſe, tendis,
Cultus ſindone non quotidiana?
Numquid Parthenium videre tentas?
Vadas, & redeas inevolutus:
Libros non legit ille, ſed libellos:
Nec Muſis vacat, aut ſuis vacaret.
Ecquid te ſatis æſtimas beatum,
Contingunt tibi ſi manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otioſiorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus levis carinæ.
Sunt illic duo, treſve, qui revolvant
Noſtrarum tineas ineptiarum:
Sed cum ſponſio, fabulæque laſſæ
De Scorpo fuerint, & Incitato.

INTERPRETATIO.

O liber otioſe, quo tu vadis ornatus ſindone non vulgari? Nonne conaris videre Parthenium? Eas, & revertaris non explicatus. Ille non evolvit libros, ſed libellos ſupplices: *nec dat operam Muſis, aut dis et ſuis. Nunquid te putas ſatis felicem, ſi manus minores terant te? Adi porticum vicini Quirini: Pompeius, vel filia Agenoris, vel inconſtans dominus primæ navis non habet turbam otioſiorem. Ibi ſunt duo, aut tres, qui excutiant tineas mearum ineptiarum: at cum ſponſio & fabula abſoluta fuerint de Scorpo, vel Incitato.*

N O T Æ.

Liber otioſe.] quia abſolutus erat, atque ita domi otioſus.

Cultus ſindone.] hoc eſt purpura involutus. Vide epig. 42. lib. 3. & epig. 6. lib. 5. & epig. 45. lib. 4. ubi egimus de Parthenio qui Domitiano erat a cubiculo. Cum autem, teſte Aurelio Victore, Parthenius interfectus fuerit initio imperii Nervæ, hic vero liber in lucem prodierit, Imperante Trajano; dicendum mihi videtur, hunc librum vivo Parthenio inchoatum, & mortuo abſolutum atque editum; niſi dicas rationem temporum in epigrammatum libris a Poëta fuiſſe neglectam.

Videre tentas.] Alii *videre? certe.*

Inevolutus.] hoc eſt, non lectus. Alii *irrevo-*

irrevolutus contra legem carminis.

Nec Muſis vacat.] Poetam fuiſſe Parthenium jam dixit Poëta.

Manus minores.] vulgi nimirum, non aulicorum.

Vicini pete.] De templo Quirini dictum epig. 58. lib. 10. ubi nempe erat porticus, ad quam multi conveniebant confabulaturi.

Pompeius.] hoc eſt porticus Pompeiana, de qua epig. 14. lib. 2. ubi & de porticu Europes, quæ filia fuit Agenoris.

Vel prima dominus.] Jaſonem intelligit, quem ſumit pro porticu Argonautarum, epig. 14. lib. 2. & epig. 20. lib. 3. Jaſon vero omnium primus navigaſſe fertur a Poëtis.

Levis.] ad navem Argo referunt aliqui, quæ levis dicta eſt a celeritate: Ἀργὼς enim Latine velox dicitur: ſed ad Jaſonem melius referas, qui ſuis in amoribus inconſtans fuit.

Tineas.] hoc eſt mea carmina: quæ tineis eſcæ relinqui deberent.

Sed cum ſponſio.] Turnebus lib. 8. cap. 4. Sponſiones populi depoſitis pignoribus aut pecunia de alicujus agitatoris victoria factas intelligit.

De Scorpo.] nobili agitatore actum epig. 50. lib. 10. *Incitatus* fuit etiam auriga, epig. 76. lib. 10. *Incitatus* tamen apud Suetonium cap. 55. in Caligula, equus fuit, cui Conſulatum deſtinaſſe traditur Caligula.

Ad lectores graves ut recedant. II.

TRISTE ſupercilium, durique ſevera Catonis Frons, & aratoris filia Fabricii, Et perſonati faſtus, & regula morum, Quidquid & in tenebris non ſumus, ite foras. Clamant ecce mei, io Saturnalia, verſus, Et libet, & ſub te præſide Nerva licet.	*O grave ſupercilium, & frons auſtera triſtis Catonis, & filia Fabricii aratoris, & perſonati faſtus, & regula morum, & quicquid non ſumus noctu: faceſſite hinc. En mea carmina clamant, io Saturnalia; & placet, & licet, ô Nerva, ſub te principe.*

Aratoris filia.] Patris nempe graviſſimi mores referens.

Et regula morum.] hoc eſt cenſura.

Quicquid.] hoc eſt, caſtitas & pudicitia, hinc etiam recedite; in tenebris enim nullus pudor.

Clamant ecce mei.] Saturnaliorum tempore magna erat licentia. Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 10.

Et libet.] Alii *licet*, minus bene.

Sub te præſide.] Tunc enim magna libertate fruebantur Romani.

Ad lectores tetricos. III.

LECTORES tetrici ſalebroſam ediſcite Sanctram: Nil mihi vobiſcum eſt: iſte liber meus eſt.	*O Lectores ſeveri, mandate memoriæ durum Sanctram: nihil habeo agendum vobiſcum: hic liber meus eſt.*

Sanctram.] qui Poëta nec lepidus nec numeroſus fuit, epig. 19. lib. 7. Sanctræ cujuſdam guloſi meminit Poëta.

Iſte liber meus.] Nec vobis convenit propter jocos & facetias.

Pe

De ſuis libellis, quos ubique legi, ſed nullum inde fructum percipere ſe dicit. IV.

NON urbana mea tantum Pimpleide gaudent
Otia, nec vacuis auribus iſta damus:
Sed meus in Geticis ad Martia ſigna pruinis
A rigido teritur centurione liber.
Dicitur & noſtros cantare Britannia verſus.
Quid prodeſt? neſcit ſacculus iſta meus.
At quam victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieria prælia flare tuba!
Cum pia reddiderint Auguſtum numina terris,
Et Mæcenatem ſi mihi Roma daret.

Non ſola quies urbis delectatur mea Pimpleide, nec damus iſta otioſis auribus: ſed meus liber attrectatur a duro centurione in pruinis Geticis prope ſigna Martis. Britannia quoque fertur canere mea carmina, quid proficit? Mea crumena ignorat iſta. At quam poteramus ſcribere verſus non perituros, & quanta certamina canere tuba Pieria! cum dii pii reſtituerin: Auguſtum terris, ſi Mæcenatem quoque mihi daret Roma!

Non urbana.] hoc eſt, Non ſoli cives otioſi delectantur meis verſibus. Muſæ dictæ ſunt Pimpleides a Pimplæo Macedoniæ fonte ipſis ſacro.

In Geticis.] De Getis dictum epig. 11. lib. 8. & epig. 104. lib. 9. In Getas vero expeditionem ſuſcepit Trajanus, in cujus caſtris legebantur verſus Martialis.

Neſcit ſacculus.] hoc eſt, inde non colligo pecuniam.

Auguſtum.] Nervam alii. Melius intelligunt alii Trajanum alterum Auguſtum Romæ reſtitutum a diis: At mihi, inquit Poëta, nullus Mæcenas datur, cujus munificentia in Horatium nota eſt.

Precatur deos pro Nerva Trajano. V.

SACRA, Lareſque Phrygum, quos Trojæ maluit heres,
Quam rapere arſuras Laomedontis opes:
Scriptus es æterno nunc primum Juppiter auro,
Et ſoror, & ſummi filia tota patris:
Et qui purpureis jam tertia nomina faſtis
Jane, refers Nervæ, vos precor ore pio.
Hunc omnes ſervate ducem, ſervate ſenatum:
Moribus hic vivat principis, ille ſuis.

O Sacra, & Lares Phrygum, quos auferre maluit heres Trojæ, quam urendas opes Laomedontis: O Jupiter, nunc primum factus es ex auro æterno, & ſoror & filia tota genitoris ſupremi: & tu, ô Jane, qui jam ter refers nomen Nervæ in faſtos purpureos, vos oro ore pio. O vos omnes, ſervate hunc Imperatorem, ſervate Senatum, hic vivat moribus Principis, ille vero ſuis.

Precatur.] Alii, *Votum pro Nerva Trajano, & Senatu.*

Trojæ heres.] hoc eſt Æneas. Virgilius 2. Æneid.

Tu genitor cape ſacra manu, patrioſque Penates, &c.

Legunt alii, *Trojæ heros*, & forte melius: Æneas enim non fuit filius Priami, atque ita nec ſucceſſor, ſuperſtitibus nempe aliis Priami filiis aut nepotibus.

Laomedontis opes.] Laomedon pater fuit Priami: a pietate Poëta laudat Æneam, qui neglectis opibus deos flammis eripuit.

Æterno auro.] hoc eſt, aurea imagine aun-

nunquam peritura effictus es a Trajano.

Et ſoror.] Juno, & Minerva quæ tota eſt patris Jovis, e cujus cerebro producta ſine matre.

Jam tertia.] De Jano epig. 2. lib. 8. cui ſacer menſis Januarius, quo conſulum nomina referebantur in Faſtos.

Nervæ.] Trajani ſcilicet adoptati a Nerva, cujus nomen retinuit.

Ille ſuis.] ſanctiſſimis nempe.

In laudem Nervæ Trajani. VI.

TANTA tibi eſt recti reverentia Cæſar, & æqui,
Quanta Numæ fuerat: ſed Numa pauper erat.
Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores,
Et cum tot Crœſos viceris, eſſe Numam.
Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
Elyſium liceat ſi vacuare nemus.
Te volet invictus pro libertate Camillus,
Aurum Fabricius te tribuente volet.
Te duce gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cum poſiturus erit.
Et te privato cum Cæſare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Craſſus opes.
Ipſe quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
Si Cato reddatur, Cæſarianus erit.

O Cæſar, tam colis juſtitiam & æquitatem, quam Numa coluerat: ſed Numa egenus erat. Hæc eſt res difficilis, non corrumpi mores a divitiis, atque eſſe Numam, cum ſuperaveris tot Crœſos. Si priſci patres, ingentia nomina, revertantur, & fas ſit evacuare Elyſium nemus: Camillus invictus pro libertate te expetet principem, *Fabricius expetet aurum te donante: Brutus lætabitur te Imperatore: Sylla cruentus tibi cedet imperium, cum erit depoſiturus, & Magnus* Pompeius *diliget te cum Cæſare privato: & Craſſus dabit tibi omnes* ſuas *divitias. Si ipſe etiam Cato reſtituatur revocatus ab umbris infernis Plutonis, Cæſarianus erit.*

Tot Crœſos.] hoc eſt tot divites, Crœſus quippe rex fuit ditiſſimus, cujus hiſtoria nota ex Herodoto.

Ingentia nomina.] per appoſitionem, hoc eſt, quorum veterum nomina ſumma in admiratione ſunt.

Elyſium.] Vide epig. 58. lib. 6.

Pro libertate.] Alii *præ libertate.* Videat lector. Camillus exul Dictator creatus ab obſidio Gallorum ingratam patriam liberavit. Livius lib. 5. Decadis 1.

Fabricius.] de cujus abſtinentia Gellius lib. 1. cap. 14.

Brutus.] qui exactis Tarquiniis Romam in libertatem aſſeruit, Livius lib. 1. Decad. 1. aut alterum Brutum Cæſaris percuſſorem intellige.

Sylla.] Cujus crudelitas in cives Romanos nota ex Plutarcho, Saluſtio, & aliis.

Magnus.] Pompeius nempe, qui cum Julio Cæſare bellum civile geſſit fuſe deſcriptum a Lucano.

Craſſus.] Romanus civis ditiſſimus, Valerius Maximus lib. 6. cap. 11. Plinius lib. 21. cap. 3.

Cato.] Uticenſis, qui ſe ipſum interfecit, ne in Julii Cæſaris manus incideret vivus: attamen licet Cæſaris imperium occupantis inimiciſſimus ſe tibi mitiſſimo principi ultro ſubmitteret.

Ad Romam, & Dindymum de Saturnalibus hilariter celebrandis. VII.

UNCTIS falciferi ſenis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Verſu ludere non laborioſo

Lautis diebus falciferi ſenis, quibus dominatur regnator fritillus, ô pileata Roma, ſinas,

Per-

Permittis, puto, pileata Roma.
Riſiſti: licet ergo, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:
Quidquid venerit obvium loquamur,
Moroſa ſine cogitatione.
Miſce dimidios puer trientes,
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Miſce, Dindyme, ſed frequentiores.
Poſſum nil ego ſobrius, bibenti
Succurrent mihi quindecim Poëtæ.
Da nunc baſia, ſed Catulliana,
Quæ ſi tot fuerint, quot ille dixit,
Donabo tibi paſſerem Catulli.

opinor, jocari carmine non moleſto. Riſiſti: igitur fas eſt, nec prohibemur. Anxietates pallidæ, recedite hinc longe: loquamur quicquid venerit in buccam ſine tetrica cogitatione. O ſerve, funde dimidios trientes, quales fundebat Pythagoras Neroni: O Dindyme, funde ſed frequentiores. Ego ſiccus nihil poſſum ſcribere: *quindecim Poetæ ſubvenient mihi potanti. Nunc liba oſcula, ſed Catulliana, quæ ſi tot fuerint quot dixit ille, dabo tibi paſſerem Catulli.*

Falcifer.] Saturni falcem gerentis.

Imperat fritillus,] Tunc alea impune ludebant omnes: fritilli ſunt turriculæ ex quibus ejiciuntur aleæ. Vide epig. 14. lib. 4. & 85. lib. 5.

Pileata Roma.] Saturnalium tempore ſervi velut domini pileati incedebant. Turnebus lib. 8. cap. 4. Romani Saturnalibus pileum gerebant, aliis diebus nudo capite erant, aut caput veſte velabant. Itaque veteres nullæ Romanorum ſtatuæ cum pileo viſuntur, &c. Lipſius etiam videndus de Amphitheatro cap. 19.

Riſiſti.] Riſu conſentire viſa es. De trientibus alibi.

Pythagoras.] cui in modum ſolennium conjugiorum nupſit Nero, Tacitus lib. 15. Annalium.

Bibenti.] hoc eſt, inquit Farnabius, calens mero fundam carmina, & exprimam ingenia quindecim ſimul Poëtarum.

Dabo tibi.] Componam verſus non minus gratos iis quos de paſſere Lesbiæ ſcripſit Catullus.

In Paullam mœcham. VIII.

JAM certe ſtupido non dices, Paulla, marito,
Ad mœchum quoties longius ire voles,
Cæſar in Albanum juſſit me mane venire,
Cæſar Circeïos. jam ſtropha talis abit.
Penelope licet eſſe tibi ſub principe Nerva:
Sed prohibet ſcabies ingeniumque vetus.
Infelix, quid ages? ægram ſimulabis amicam?
Hærebit dominæ vir comes ipſe ſuæ:
Ibit & ad fratrem tecum, matremque, patremque.
Quas igitur fraudes ingenioſa paras?
Dicet & iſtericam ſe forſitan altera mœcha
In Sinueſſano velle ſedere lacu.
Quanto tu melius, quoties placet ire fututum,
Quæ verum mavis dicere, Paulla, viro.

O Paulla, quoties voles longius ire ad adulterum, jam ſane non dices hebeti viro, Cæſar imperavit mane me adire Albanum, aut *Circeios. Jam talis dolus ſublatus eſt. Potes eſſe Penelope ſub principe Nerva: ſed impedit ſcabies, & natura inveterata. Miſera, quid facies? Finges-ne ægrotare amicam? Maritus ipſe comitabitur ſuam dominam: atque adibit tecum fratrem, & patrem, & matrem. Quos igitur dolos artificioſa moliris? Forte altera adultera dicet, ſe iſtericam velle ſedere in lacu Sinueſſano. Quanto tu melius . . . . ô Paulla, quæ mavis proferre veritatem marito.*

Paulla] de qua jam epig. 75. lib. 1.

Cæſar.] Domitianus, cujus juſſu in Albanum, ubi quinquatria celebrabantur. epig. 1. lib. 4. ire ſe dicebat Paulla: mor-

tuo autem Domitiano hoc prætexere nequibat.

Circeios.] promontorium Latii.

Stropha.] fallacia eſt, epig. 7. lib. 3.

Penelope.] cujus pudicitia a Poëtis celebrata eſt.

Scabies.] pruritus, & vetus tua libido.

Ictericam.] Gallice *qui a la jaunisse.* Turnebus lib. 8. cap. 4. legit *hyſtericam*, ut morbus vulvæ intelligatur, qui libidine plerumque levatur. ὑστέρα vulva. Vide epig. 72. infra.

In Sinueſſano.] cujus aquæ erant ſaluberrimæ. Plinius lib. 31. cap. 2.

Quæ verum mavis.] quæ mavis fateri libidinem, quam doloſa excuſatione uti.

IX.

De ſtatua Memoris Poëtæ tragici. X.

CLARUS fronde Jovis Romani fama cothurni,
Spirat Apellea redditus arte Memor.

Memor inſignis fronde Jovis, & decus Romani cothurni expreſſus arte Apellea ſpirat.

De ſtatua.] melius *de pictura*, cum Apelles pictor fuit nobiliſſimus, non vero ſtatuarius, epig. 83. lib. 7.

Clarus fronde Jovis.] hoc eſt ornatus querna corona. Vide epig. 54. lib. 4.

Cothurni.] qui tragicorum proprius fuit, epig. 20. lib. 3.

Spirat Apellea.] Alii *Apollinea*, ut ſtatuam Memoris, inquit Raderus, in Apollinis templo inter aliorum Poëtarum imagines collocatam intelligas. Videat lector.

De Turno Poëta ſatyrico. XI.

CONTULIT ad ſatyras ingentia pectora Turnus.
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

Turnus applicuit ingentia pectora ad ſatyras, cur non ad verſus Memoris? Frater erat.

Turnus.] cujus meminit epig. 96. lib. 7. non ſcripſit tragœdias, ne fratris Memoris æmulus videretur.

Ad puerum ſuum, veterum pocula eſſe revocanda. XII.

TOLLE puer calices tepidique toreumata Nili,
Et mihi ſecura pocula trade manu,
Trita patrum labris, & tonſo pura miniſtro,
Antiquus menſis reſtituatur honor.
Te potare decet gemma, qui Mentora frangis
In ſcaphium mœchæ, Sardanapale, tuæ.

Serve, aufer calices, & toreumata tepidi Nili, & manu tuta mihi porrige pocula trita labris patrum, & pura tonſo miniſtro, priſcum decus reddatur menſis. O Sardanapale, mereris bibere in poculo *gemmato, qui frangis Mentora ad* conficiendum *ſcaphium tuæ adulteræ.*

Toreumata.] Vide epig. 39. lib. 4. Poëta intelligit vaſa cryſtallina, quæ ex Ægypto Romam afferebantur.

Secura manu.] hoc eſt, pocula quæ è manibus lapſa non franguntur; vel quorum fractorum parva ſit jactura.

Trita patrum.] quibus uſi ſunt majores.

Et tonſo pura.] miniſtrata non a comato

& de-

& delicato, ſed a rudi atque ſimplici puero.

Qui Mentora.] hoc eſt: Tu, ô Sardanapale (forte alludit ad Sardanapalum illum regem effœminatum, de quo Diodorus Siculus lib. 8.) qui frangis

Pocula Mentorea nobilitata manu,

ut dixit epig. 60. lib. 9. ut nempe matula conficiatur tuæ mœchæ, dignus es, qui bibas impuro illo poculo gemmis ornato. Alii ſic legunt,

Te potare decet gemma, qui Mentora frangis?

In ſcaphio mœcha, Sardanapale, tua.

hoc eſt: Magis tibi convenit matula tuæ mœchæ, in qua bibas, quam pocula gemmata quæ frangis.

In Zoilum ignobilem. XIII.

JUs tibi natorum vel ſeptem, Zoile, detur,
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

O Zoile, obtineas jus vel ſeptem liberorum, modo nullus tibi det genitorem, nullus genitricem.

Jus tibi.] Non petebatur jus niſi trium liberorum, epig. 91. lib. 2. At, inquit Poëta, vel ſeptem, vel plurium liberorum jus obtineat Zoilus, ſemper tamen obſcurus erit, & terræ filius.

Epitaphium Paridis hiſtrionis. XIV.

QUisquis Flaminiam teris, viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis deliciæ, ſaleſque Nili,
Ars & gratia, luſus & voluptas,
Romani decus, & dolor theatri,
Atque omnes Veneres, Cupidineſque,
Hoc ſunt condita, quo Paris, ſepulcro.

O Viator, quiſquis ambulas per Flaminiam, ne prætereas illuſtre marmor. Deliciæ urbis, & ſales Nili, ars & gratia, jocus & voluptas, honor & mœror Romani theatri, atque omnes Veneres & Cupidines, ſepulta ſunt hoc tumulo, quo Paris.

Quiſquis Flaminiam.] Vide epig. 28. lib. 6. huic ſimile, & epig. 29. lib. 9.

Marmor.] id eſt ſepulcrum marmoreum.

Saleſque Nili.] Ægyptii nempe lepido atque acuto ingenio valent.

Romani decus.] Plauti epitaphium apud Gellium lib. 1. cap. 24. huic ſimile eſt.

Paris.] Suetonius in Domitiano cap. 3. *Deinde uxorem ſuam Domitiam, ex qua in ſecundo ſuo conſulatu filium tulerat, Paridis hiſtrionis amore deperditam repudiavit.* Paridem vero interfici juſſit Domitianus, ut conſtat ex Dione in Domitiano. Hujus Paridis meminit Juvenalis.

De colono brevi. XV.

HEredes nolite brevem ſepelire colonum.
Nam terra eſt illi quantulacumque gravis.

O Heredes, nolite humare brevem colonum. Nam quantulacunque terra eſt gravis illi.

Sepelire colonum.] qui cum ſit brevis ſtaturæ, vel leviſſimæ terræ ferendæ non erit par: Poëta autem ludit in hac formula, *ſit tibi terra levis*, de qua epig. 89. lib. 1.

De libro ſuo quem aliis nequiorem eſſe dicit. XVI.

SUNT chartæ mihi, quas Catonis uxor,
Et quas horribiles legant Sabinæ.
Hic totus volo rideat libellus,
Et ſit nequior omnibus libellis:
Qui vino madeat, nec erubeſcat
Pingui ſordidus eſſe Coſmiano.
Ludat cum pueris, amet puellas:
Nec per circuitus loquatur illam
Ex qua naſcimur omnium parentem,
Quam ſanctus Numa mentulam vocabat.
Verſus hos tamen eſſe tu memento
Saturnalicios Apollinaris.
Mores non habet hic meus libellus.

Habeo libros, quos uxor Catonis, & quos evolvant inculta Sabinæ. Placet ut hic integer libellus rideat, & ſit laſcivior omnibus libellis: qui madeat vino, nec erubeſcat ſordere pingui Coſmiano. Jocetur cum pueris, diligat puellas: nec per circuitus dicat illam parentem omnium, ex qua gignimur, quam ſanctus Numa appellabat. . . . . . Nihilominus, ô Apollinaris, recordare hæc carmina eſſe Saturnalicia: meus hic liber caret moribus.

Sunt mihi.] Alii mei libri poſſunt legi vel a graviſſimis & caſtiſſimis Sabinis.
Coſmiano.] hoc eſt unguento Coſmi, de quo epig. 88. lib. 1.
Saturnalicios.] uſos licentia Saturnalibus permiſſa, epig. 2. ſupra.

Ad lectores graves ut recedant. XVII.

QUI gravis es nimium, potes hinc jam lector abire
Quo libet, urbanæ ſcripſimus iſta togæ.
Nam mea Lampſacio laſcivit pagina verſu,
Et Tarteſſiaca concrepat æra manu.
O quoties rigida pulſabis pallia vena,
Sis gravior Curio, Fabricioque licet!
Tu quoque nequitias noſtri, luſuſque libelli,
Uda puella leges: ſis Patavina licet.
Erubuit, poſuitque meum Lucretia librum,
Sed coram Bruto: Brute recede, leget.

O Lector qui nimis ſeverus es, potes jam hinc abire quo places, ſcripſimus iſta toga urbana: mea enim pagina laſcivit carmine Lampſacio, & pulſat æra manu Hiſpana . . . . . . Lucretia erubuit, atque abjecit meum librum, at coram Bruto: ô Brute, recede, evolvet.

Urbana toga.] Plebi, & levioribus perſonis.
Lampſacio.] Priapeio: Lampſacus urbs eſt Myſiæ, ubi Priapus colebatur. Ortelius ab aliquibus fuiſſe collocatam dicit inter Parium & Priapum ad Helleſpontum. Ovidius:

Et te ruricola, Lampſace, tuta tuo.

Tarteſſiaca.] Vide epig. 27. lib. 7.
Concrepat æra manu.] epig. 71. lib. 6.

Edere laſcivos ad Bætica cruſmata geſtus,
&c.

Sed coram Bruto.] Ipſa Lucretia, abſente Bruto viro graviſſimo, leget meos libros.

Ad Sabinum, non omnes ſuos verſus eſſe laſcivos. XVIII.

NON omnis noſtri nocturna eſt pagina libri:
Invenies & quod mane, Sabine, legas.

Laſciva non eſt omnis pagina noſtri libri: O Sabine, reperies, & quod legas mane.

Nocturna.] Petulans atque impudica.
Invenies.] verſus ſcilicet, quos etiam ſobrius poſſis legere ſalva verecundia.

In Lupum de prædiolo ſibi dato. XIX.

DONASTI, Lupe, rus ſub urbe nobis:
Sed rus eſt mihi majus in feneſtra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare!
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit uno,
Clauſæ cui folium roſæ corona eſt:
In quo non magis invenitur herba,
Quam coſti folium, piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
Nec ſerpens habitare tuta poſſit.
Erucam male paſcit hortus unam,
Conſumto moritur culex ſalicto,
Et talpa eſt mihi foſſor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariſcæ
Ridere, aut violæ patere poſſunt.
Fines mus populatur, & colono
Tamquam ſus Calydonius timetur,
Et ſublata volantis ungue Procnes
In nido ſeges eſt hirundinino,
Et cum ſtet ſine falce, mentulaque,
Non eſt dimidio locus Priapo.
Vix implet cochleam peracta meſſis,
Et muſtum nuce condimus picata.
Erraſti, Lupe, litera ſed una.
Nam quo tempore prædium dediſti,
Mallem tu mihi prandium dediſſes.

O Lupe, mihi dediſti prædium ſuburbanum, ſed habeo majus prædium in feneſtra. Poteſne hoc dicere prædium, poteſne appellare prædium? In quo ruta efficit nemus Dianæ, quod tegitur ala canoræ cicadæ, quod comeditur a formica uno die, cui corona eſt folium roſæ clauſæ: in quo non magis herba reperitur quam folium coſti, aut piper crudum; in quo nec cucumis poſſit jacere rectus, nec ſerpens ſecura habitare. Hortus male paſcit unam erucam, culex perit conſumpto ſalicto, atque habeo talpam foſſorem, atque aratorem. Nec boletus hiare, nec mariſca ridere, nec violæ poſſunt explicari. Mus vaſtat fines, & colonis metuit illum veluti aprum Calydonium, & ſeges ſublata ungue volantis Procnes ponitur in nido hirundinis. Et locus deeſt dimidio Priapo, quamvis ſtet ſine falce . . . . .

. . . . .

Meſſis abſoluta vix implet cochleam, & condimus muſtum nuce picata. O Lupe, erraſti ſed una litera. Quo enim tempore donaſti prædium, mallem tu mihi donaſſes prandium.

Majus in feneſtra.] Sic prædium ſibi a Lupo datum per varias comparationes valde extenuat Poëta.

Ruta.] herbæ genus, Gallice *de la rue*, nemora vero Dianæ ſacra fuiſſe ſæpius dictum.

Quam coſti folium.] Radix eſt peregrina eximio odore, Plinius lib. 12. cap. 12. Piper *crudum* dixit, hoc eſt acre, vel nondum maturum.

Mariſca.] Ficus ſunt inſipidæ: alias mariſca ulceris genus eſt.

Sus Calydonius.] de quo epig. 15. lib. Spect.

Procnes.] quæ fuit in hirundinem mutata, cujus hiſtoria ſatis nota: hoc eſt, tota ſeges mei prædii vix ſufficit conficiendo uni hirundinis nido.

Nuce picata.] Reſina nempe & pice oblinebantur vaſa, quibus vinum condebatur, ne ſpiritus vini ſubtiliores evaneſcerent.

Mallem tu.] hoc eſt, litera una mutata mallem prandium quam prædium.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIV.

Ad Labullum, a quo deprecatur officium clientis, propter ſtudium epigrammatum XXV.

DUm te proſequor, & domum reduco,
Aurem dum tibi præſto garrienti,
Et quidquid loqueris, facisque, laudo,
Quot verſus poterant, Labulle, naſci?
Hoc damnum tibi non videtur eſſe,
Si quod Roma legit, requirit hoſpes,
Non deridet eques, tenet ſenator,
Laudat cauſſidicus, Poëta carpit,
Propter te perit. hoc, Labulle, verum eſt?
Hoc quiſquam ferat, ut tibi tuorum
Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi ſit minor meorum?
Triginta prope jam diebus una eſt
Nobis pagina vix peracta: ſic eſt,
Cum cœnare domi non vult Poëta.

O Labulle, dum te comitor & reduco domum, dum accommodo aurem tibi garrienti, & laudo omnia tua dicta & facta, quot carmina poterant componi? Tu non exiſtimas hoc eſſe damnum, ſi propter te perit, quod legit Roma, requirit hoſpes, non deridet eques, tenet ſenator, probat cauſſidicus, arguit Poëta. O Labulle, hocne æquum eſt? Quiſquamne patiatur hoc, ut habeas majorem numerum tuorum togatulorum, ego vero habeam minorem meorum librorum? Jam certe triginta diebus vix abſolvi unam paginam: ſic fit, cum Poeta non vult cœnare domi.

Poëta carpit.] Poëtæ enim invidet Poëta.

Hoc verum eſt.] an æquum eſt. Sic Horatius:

An quodcunque facit Mæcenas, te quoque verum eſt
Tanto diſſimilem, &c.

Sic eſt.] ut negligantur ſtudia, dum tecum cœnare cupio.

XXVI.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

In Cæcilium, qui convivis apponebat cibos confectos ex unis cucurbitis. XXXII.

ATREUS Cæcilius cucurbitarum
Sic illas quaſi filios Thyeſtæ
In partes lacerat, ſecatque mille.
Guſtu protinus has edes in ipſo,
Has prima feret, alterave cœna,
Has cœna tibi tertia reponet.
Hinc ſeras epidipnidas parabit,
Hinc piſtor fatuas facit placentas,
Hinc & multiplices ſtruit tabellas,
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal,
Ut lentem poſitam, fabamque credas,
Boletos imitatur, & botellos,
Et caudam cybii breveſque mænas:
Hinc cellarius experitur artes,
Ut condat vario vafer ſapore
In rutæ folium capellianæ.
Sic implet gabatas, paropſidaſque,
Et leves ſcutulas, cavaſque lances.
Hoc lautum vocat, hoc putat venuſtum,
Unum ponere ferculis tot aſſem.

Cæcilius Atreus cucurbitarum ſic dilaniat, & ſecat illas in mille partes, quaſi filios Thyeſtæ: ſtatim comedes has in ipſo guſtu, prima aut ſecunda cœna feres has, tertia cœna tibi reponet illas. Ex his inſtruet ſeras epidipnidas, ex his piſtor conficit inſulſas placentas, ex his parat multiplices tabellas, & caryotidas notas theatris; ex his cocus conficit minutal varium, ut putes lentem poſitam, & fabam, imitatur boletos & botellos, & caudam cybii, & breves mænas: ex his promus experitur artes, ut callidus vario ſapore condat in folium rutæ capellianæ. Sic implet gabatas, & paropſidas, & leves ſcutulas, & cavas lances. Hoc appellat lautum, hoc credis venuſtum, impendere unum aſſem in tot fercula.

Atreus.] hoc eſt, qui diſſecat cucurbitas, veluti Atreus filios fratris ſui Thyeſtæ. Seneca in Thyeſt.

Guſtu protinus in ipſo.] hoc eſt, in cœnæ exordio, epig. 31. lib. 10. in ſecunda pariter & tertia menſa apponebantur cucurbitæ.

Epidipnidas.] Bellaria intellige, quæ in ſecundis menſis apponebantur, a verbo ἐπιδειπνέω, id eſt, ſecundam cœnam perago.

Tabellas.] hoc eſt quadras de placenta, ut dixit epig. 76. lib. 3.

Nec te liba juvant, nec ſecta quadra placentæ.

Caryotidas.] quæ ſunt baccæ palmarum, epig. 33. lib. 8.

Minutal.] Cibus erat ex variis rebus minutim conciſis factus.

Ut lentem.] hoc eſt, ut pultem exiſtimes confectam ex lente & faba.

Botellos.] genus nempe farciminis, de quo epig. 79. lib. 5. ubi & de cybio piſce dictum.

Mænas.] piſciculos de quibus Plinius lib. 32. cap. 7.

In rutæ folium.] id eſt inſtar folii rutæ capellianæ ſic denominatæ vel a capillorum multitudine, vel a capris ſylveſtribus quæ illam depaſcunt. Legunt alii,

In ruta folium capelliana,

male.

Gabatas paropſidaſque.] Lances ſunt varii generis.

In Neſtorem egenum. XXXIII.

NEc toga, nec focus eſt, nec tritus cimice lectus,
Nec tibi de bibula ſarta palude teges:

Nec habes togam, nec focum, nec cubile tritum cimice, nec tegetem confectam ex herba udæ paludis.

Nec

Nec puer, aut ſenior, nulla eſt ancilla, nec infans,
Nec ſera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Neſtor, dici, atque videri
Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris vanoque tibi blandiris honore.
Non eſt paupertas, Neſtor, habere nihil.

Nec habes puerum aut ſeniorem, nec ancillam, nec infantem, nec ſeram, nec clavem, nec canem, nec poculum. Nihilominus, ô Neſtor, tu affectas dici & videri pauper, & quæris habere locum in populo. Mentiris, & tibi blandiris vano honore: O Neſtor, non eſt paupertas habere nihil.

Teges.] Galli e natte.
Nec ſera.] Senſus eſt: Nec habes ſervum atrienſem, nec canem, qui januam cuſtodiat.
Tu tamen.] epig. 19. lib. 8.
Pauper videri vult Cinna, & eſt pauper.
Non eſt paupertas.] ſed mera mendicitas: pauperes enim non ſunt qui nihil omnino habent, ſed mendici appellandi.

De Praſino victore cui Nero faverat. XXXIV.

SÆPIUS ad palmam Praſinus poſt fata Neronis
Pervenit, & victor præmia plura refert.
I nunc livor edax: dic te ceſſiſſe Neroni:
Vicit nimirum, non Nero, ſed Praſinus.

Poſt mortem Neronis Praſinus ſæpe refert palmam, & victor reportat plura præmia: I nunc, invidia edax, dic te ceſſiſſe Neroni: vicit nimirum, non Nero, ſed Praſinus.

Praſinus.] De aurigarum factionibus dictum epig. 46. lib. 6. Nero favebat Praſinæ, cujus victoriam ſæpius reportatam favori tribuebant invidi: at cum vinceret etiam mortuo Nerone, Praſinum, ſeu factionem Praſinam merito viciſſe concludit Poëta.

De Apro, cujus tenebricoſam domum irridet. XXXV.

ÆDES emit Aper, ſed quas nec noctua vellet
Eſſe ſuas, adeo nigra, vetuſque caſa eſt.
Vicinos illi nitidus Maro poſſidet hortos.
Cœnabit belle, non habitabit Aper.

Aper emit domum, ſed quam nec eſſe ſuam vellet bubo, adeo atrum, & vetus tugurium eſt. Maro nitidus poſſidet hortos vicinos illi. Aper cœnabit belle, non habitabit: belle.

Ædes emit.] Optimo quidem conſilio, ut nempe ſæpius ad cœnam invitaretur a nitido & lauto Marone ſuo vicino.

Ad Fabullum,
ſolum eſſe ſe, dum cœnaret cum ignotis. XXXVI.

IGNOTOS mihi cum voces trecentos,
Quare non veniam vocatus a te,
Miraris, quererisque, litigaſque.
Solus cœno, Fabulle, non libenter.

Cum invites trecentos ignotos mihi, miraris, & quereris, & litigas, cur non eam invitatus a te. O Fabulle, non libenter cœno ſolus.

Solus cœno.] Cum ignotis enim ſibi videbatur cœnare ſolus.

De

De Caio Proculo præter ſpem vitæ reſtituto. XXXVII.

CAïus hanc lucem gemma mihi Julius alba
Signat, io votis redditus ecce meis.
Deſperaſſe juvat, veluti jam rupta ſororum
Fila; minus gaudent, qui timuere nihil.
Hypne, quid exſpectas piger? immortale Falernum,
Funde, ſenem poſcunt talia vota cadum.
Quincunces & ſex cyathos, beſſemque bibamus,
Caïus ut fiat Julius, & Proculus.

Io en Caïus Julius reſtitutus meis votis notat mihi hunc diem gemma candida. Jucundum eſt deſperaſſe, tanquam jam rupta fuiſſent fila Parcarum, minus lætantur, qui nihil metuerunt. O ſegnis Hypne, quid moraris? funde immortale Falernum, cadus vetus debetur hujuſmodi votis. Potemus quincunces, & ſex cyathos, & beſſem, ut fiat Caïus Julius, & Proculus.

Gemma alba.] De hac formula dictum epig. 45. lib. 8. Hujus vero Proculi mentionem fecit Poëta, epig. 71. lib. 1.
Deſperaſſe.] Vitam Proculi.

Quincunces.] De hoc bibendi more dictum epig. 72. lib. 1.
Nævia ſex cyathis, ſeptem Juſtina bibatur.

In Zoilum ſuperbum. XXXVIII.

ZOILE quid tota gemmam præcingere libra,
Te juvat & miſerum perdere ſardonycha?
Annulus iſte tuis fuerat modo cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conveniunt.

O Zoile, quid te juvat circumdare gemmam integra libra auri, & perdere miſerum ſardonycha? paulo ante iſte annulus convenerat tuis cruribus: non eadem pondera apta ſunt digitis.

Quid tota gemmam.] Juvenalis ſat. 1. ſic invehitur in Criſpinum:
Ventilet æſtivum digitis ſudantibus aurum,
Nec ſufferre queat majoris pondera gemmæ.
Et miſerum.] hoc eſt, occultare nimio auro.

Annulus iſte.] Vide epig. 29. lib. 3.
Has cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.
Nam ex ſervo factus erat eques Zoilus, cujus cruribus magis quam digitis conveniebant annuli; ſive *anuli*, ut ſcribebant veteres.

De mulione ſurdo. XXXIX.

MULIO viginti venit modo millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? ſurdus erat.

Paulo ante mulio venditus eſt viginti millibus, Aule: an miraris mercedem tam ingentem? erat ſurdus.

Surdus erat.] Atque ita delator eſſe nequibat, ſi forte ejus dominus liberius quid dixiſſet; nec de criminibus ſui domini a quoquam interrogandus erat.

In Charidemum libertum a quo adhuc objurgabatur jam adultus. XL.

CUNARUM fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri cuſtos, aſſiduuſque comes.
Jam mihi nigreſcunt tonſa ſudaria barba,
Et queritur labris puncta puella meis.
Sed tibi non crevi: te noſter villicus horret:
Te diſpenſator, te domus ipſa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, obſervas, quereris, ſuſpiria ducis,
Et vix a ferulis abſtinet ira manum.
Si Tyrios ſumſi cultus, unxive capillos:
Exclamas, Nunquam fecerat iſta pater.
Et numeras noſtros adſtricta fronte trientes,
Tamquam de cella ſit cadus ille tua.
Deſine: non poſſum libertum ferre Catonem.
Eſſe virum jam me dicet amica tibi.

O Charideme, fueras motor mearum cunarum, & cuſtos pueri, atque aſſiduus comes. Jam ſudaria nigreſcunt tonſa mea barba, & puella puncta meis labris queritur: at non adolevi tuo judicio: noſter villicus horret te, diſpenſator, domus ipſa timet te. Nec tu permittis nobis jocari, nec amare: nihil vis mihi, & vis omnia licere tibi. Reprehendis, obſervas, quereris, ſuſpiras, & iracundia tua vix cohibet manum a ferulis. Si ſumpſi Tyrios cultus, aut unxi comas; exclamas, Nunquam genitor fecerat iſta, & contracta fronte numeras noſtros trientes, veluti ille cadus ſit de tua cella. Ceſſa: nequeo pati libertum Catonem. . . .

Motor.] hoc eſt, mihi infanti cunas moviſti. Alii *monitor*, minus bene.

Sudaria.] Lintea quæ barbam tonſam excipiunt.

Sed tibi non crevi.] Sed nondum adoleviſſe me exiſtimas, & me ut impuberem redarguis.

Si Tyrios.] Veſtes purpureas intellige.

Et numeras.] Senſus eſt: Numeras quot hauriam cyathos.

Catonem.] hoc eſt, libertum tolerare nequeo, qui Catonem, ſeu cenſorem ſe gerat.

XLI.

De Amynta, cujus caſu monet Lygdum ne arbores conſcendat. XLII.

INDULGET pecori nimium dum paſtor Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaque gregis:
Cedentes oneri ramos, ſylvamque fluentem
Vicit, concuſſas ipſe ſecutus opes.
Triſte nemus diræ vetuit ſupereſſe rapinæ,
Damnavitque rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, ſues habeat vicinus Iolas:
Te ſatis eſt nobis annumerare pecus.

Dum paſtor Amyntas nimis curat pecus, & lætatur fama, & pinguedine gregis; ſuperavit ramos impares oneri, atque arborem fatiſcentem ipſe ſecutus opes excuſſas. Pater prohibuit nemus triſte ſupereſſe crudeli caſui, & damnavit noxia ligna rogis Amyntæ. *O Lygde, vicinus Iolas habeat pingues ſues: nobis ſufficit a te numerari pecus.*

Et gaudet fama] hoc eſt, inquit Farnabius, dum laudem quærit ex pinguibus factis ſuibus. *Luxuria* hic ſignificat pinguedinem.

Cedentes.] Senſus eſt: Amyntas conſcendit quercum glandibus onuſtam, & incurvatam, cujus ramis fatiſcentibus, & cedentibus oneri, nec tamen fractis cecidit Amyntas; atque excuſſas opes, hoc eſt glandes, ſecutus periit.

Dira rapina.] Amyntæ ſcilicet ſui filii, in cujus rogo arborem patulam nempe exciſam comburi juſſit.

Pingues.] Senſus eſt: O Lygde, ne invideas alieno pecori, nec noſtrum nimis cures, ſed cave tibi a ſimili caſu; ſufficit enim te nullum ex ſuibus noſtris amittere.

In Cæcilianum, carmen egregium ſine egregio argumento fieri non poſſe. XLIII.

VIVIDA cum poſcas epigrammata, mortua ponis
Lemmata, quid fieri, Cæciliane, poteſt?
Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia naſci,
Et thyma Cecropiæ Corſica ponis api?

O Caciliane, cum requiras vegeta epigrammata, prabes mortua argumenta, quid poteſt fieri? Viſne tibi naſci mella Hyblaa, aut Hymettia, cum apponis thyma Corſica api Attica?

Vivida.] hoc eſt nobilia & præclara.

Mortua.] vilia atque abjecta.

Hyblaa.] Vide epig. 46. lib. 2. & epig. 87. lib. 7.

Et thyma Corſica.] amara ſcilicet, ex quibus vel apes Atticæ mel dulce conficere nequeant. Sic ſe api, argumentum vero flori comparat Poëta.

XLIV.

Ad ſenem orbum, ne credat captatorem verum eſſe ſibi amicum. XLV.

ORBUS es, & locuples, & Bruto conſule natus,
Eſſe tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: ſed quas juvenis, quas pauper habebas,
Qui novus eſt, mortem diligit ille tuam.

Orbus es, & dives, & natus Bruto conſule, an putas te habere veros amicos? Sunt veri, ſed quos habebas juvenis atque inops: qui recens eſt amicus, *ille amat tuum interitum.*

Bruto conſule.] hoc eſt, decrepitus es: Brutus exactis regibus primus conſul fuit.

Mortem.] atque ita inſidiatur tuæ hereditati.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

In Silium Italicum. XLIX.

SILIUS hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet.

Silius qui poſſidet villam eloquentis Ciceronis, colit hac monumenta magni Maronis.

Here-

Heredem, dominumque, ſui tumulique, Lariſque
Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

Nec Maro, nec Cicero optaret alium heredem, & dominum ſui ſepulcri & domus.

Silius.] De quo epig. 62. lib. 7. Virgilii ſepulcrum in agro Neapolitano aſſidue coluit Silius, & Ciceronis villam emit, teſte Plinio lib. 31. cap. 2.
Non alium.] fuit enim orator, & Poëta.

In Phyllida ſemper aliquid petentem. L.

NULLA eſt hora tibi qua non me, Phylli, furentem
Deſpolies: tanta calliditate rapis.
Nunc plorat ſpeculo fallax ancilla relicto:
Gemma vel a digito, vel cadit aure lapis.
Nnnc furtiva lucri fieri bombycina poſſunt:
Profertur Coſmi nunc mihi ſiccus onyx.
Amphora nunc petitur nigri carioſa Falerni,
Expiet ut ſomnos garrula ſaga tuos.
Nunc ut emam grandemve lupum, mullumve bilibrem,
Indixit cœnam dives amica tibi.
Sit pudor, & tandem veri reſpectus & æqui.
Nil tibi, Phylli, nego: nil mihi, Phylli, nega.

O Phylli, nullam præteris horam, qua non ſpolies me perditum amore tui; tam callide rapis. Nunc fraudulenta ancilla flet ſpeculo attrito, vel gemma decidit a digito, vel lapis ab aure. Nunc bombycina furtiva poſſunt lucro cedere. Nunc ſiccus onyx Coſmi oſtenditur mihi. Nunc poſcitur amphora mucida nigri Falerni, ut ſaga loquax procuret tuos ſomnos. Nunc ut emam aut grandem lupum, aut mullum bilibrem, dives amica invitavit ſe ad tuam cœnam. Tandem habeas verecundiam, & rationem veri, & æqui: à Phylli, nihil tibi recuſo. . . .

Speculo relicto.] hoc eſt, amiſſo, vel attrito; res enim relictæ, ut ait Domitius, conſumptæ dicuntur.
Vel lapis.] Pretioſus nempe.
Nunc furtiva.] Sericæ veſtes furtivæ, ait ancilla, tam vili pretio emi poſſunt, ut lucrifieri videantur.
Siccus onyx.] Pyxidem intellige, quam Coſmi unguentis impleri poſtulat Phyllis. De Coſmo egimus, epig. 88. lib. 1. & epig. 81. lib. 3.
Carioſa.] Vinum vetus petitur.
Expiet.] Vide epig. 5?. lib. 7.
Jam prior ad faciem ſed & hac vindemia venit;
Exorat noctes, dum mihi ſaga tuas.

De Silio cultore Virgilii. LI.

JAM prope deſertos cineres, & ſancta Maronis
Nomina qui coleret pauper, & unus erat.
Silius Arpino tandem ſuccurrit agello,
Silius & vatem non minus ipſe tulit.

Jam pauper, & ſolus erat, qui veneraretur cineres fere derelictos, & ſancta nomina Maronis. Tandem Silius ſubvenit agello Arpino, atque ager ille non minus fervit Poetæ.

Jam prope deſertos.] Idem argumentum ac epig. 49. ſupra. De Virgiliano prædio apud Arpinates a Silio empto: non fuit tumulus Virgilii Arpini, ſed duobus millibus paſſuum ab urbe Neapoli, ut Servius, & ex Servio Leander docet in Campania, ubi fatetur neſciri hodie certum tumuli Virgiliani locum. Cineres ergo hic memoriam Virgilii interpretare, ut mens eſt Martialis, cum ſubjungit *nomina Maronis*. Ita Raderus.
Silius Arpino.] Prope Arpinum poſſederat hunc agellum Virgilius, quem emerat Silius, ut ejus memoriam illic cele-

celebraret. Legunt alii,

Silius optata ſuccurrere cenſuit umbra.

Alii,

Silius Andino tandem ſuccurrit agello.

Andes vero Maronis patria, Lombardiæ tranſpadanæ vicus, Mantuani territorii. Judicet lector.

Non minus.] Ille non minus ſerviit domino vati, nempe Silio, quam antea Virgilio. Lipſius lib. 1. epiſt. 5. legit,

Et vatem non minor ipſe colit.

Quæ lectio videtur melior.

LII.

Ad Julium Cerealem quem invitat ad cœnam. LIII.

COENABIS belle, Juli Cerealis, apud me:
Conditio eſt melior ſi tibi nulla, veni.
Octavum poteris ſervare, lavabimur una:
Scis quam ſint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
Utilis & porris fila reſecta ſuis.
Mox vetus, & tenui major cordyla lacerto:
Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.
Altera non deerunt tenui verſata favilla,
Et Velabrenſi maſſa recocta foco.
Et quæ Picenum ſenſerunt frigus olivæ,
Hæc ſatis in guſtu: cætera noſſe cupis?
Mentiar ut venias, piſces, conchylia, ſumen,
Et cortis ſaturas, atque paludis aves:
Quæ nec Stella ſolet rara niſi ponere cœna.
Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.
Ipſe tuos nobis relegas licet uſque Gigantas,
Rura vel æterno proxima Virgilio.

O Juli Cerealis, bene cœnabis apud me: ſi nullam habes conditionem meliorem, accede. Poteris obſervare horam *octavam; lavabimur ſimul: noviſti, quam vicina ſint mihi balnea Stephani. Prima tibi apponetur lactuca idonea ſolvendo ventri, & fila reſecta ex ſuis porris: mox vetus cordyla, & major tenui lacerto; ſed quam operiunt ova cum foliis rutæ. Altera* ova *non deficient verſata tenui favilla;* & maſſa *recocta foco Velabrenſi. Et oliva quæ expertæ ſunt frigus Picenum. Hæc ſufficiunt in guſtu. Viſ*ne *ſcire cætera? ut venias mentiar piſces, conchylia, ſumen, & pingues aves cortis, & paludis: quæ nec apponere ſolet Stella niſi rara cœna. Plus ego promitto, nihil recitabo tibi. Licet* vero ut *ipſe ſemper relegas tuos Gigantas, & rura proxima vel immortali Virgilio.*

Juli Cerealis.] Qui fuit Poëta illuſtris, de quo Plinius junior lib. 2. epiſt. 19. Vide epig. 8. lib. 4.

Stephani.] Cujus mentionem fecit Suetonius in Domit. neſcio an ſit idem.

Lactuca.] De lactucis & porris epig. 47. lib 3.

Cordyla.] De hoc genere piſcis epig. 2. lib. 3. & epig. 1. lib. 13.

Sed quam] epig. 8. lib. 10.

Secta coronabunt rutatos ova lacertos.

Tenui verſata.] Sorbilia ova intellige. Sic Ovid. 8. Metam.

Ovaque non acri leviter verſata favilla.

Et Velabrenſi.] Caſeum Velabrenſem interpretare foco & fumo induratum epig. 32. lib. 13. Velabrum vero regio erat urbis Romæ. *Maſſa recocta.*] Gruterus ex Palatino codice legit *Maſſa coacta.*

Et quæ Picenum.] epig. 44. lib. 1.

Hæc ſatis in guſtu.] hoc eſt, in exordio cœnæ, epig 32. ſupra. Senſus eſt, inquit Raderus, caput cœnæ lautius apponam verbis. In lautioribus conviviis locum præcipuum habebant piſces, ut fuſe explicat Heraldus. *Conchylia* ſunt oſtrea, *Sumen* autem papilla ſuis efferæ, epig. 44. lib. 13.

Quæ nec Stella.] De quo epig. 8. lib. 1.

Nil recitabo.] Vide epig. 79. lib. 5. Horat.

Indoctum, doctumque fugat recitator acerbus.

Gigantas.] hoc eſt, poëma de Gigantibus, & de agricultura non inferius Georgicis Virgilii.

De Claudia Rufina nata in Britannia. LIV.

CLAUDIA cæruleis cum ſit Rufina Britannis
Edita, cur Latiæ pectora plebis habet!
Quale decus formæ! Romanam credere matres
Italides poſſunt, Atthides eſſe ſuam.
Di bene, quod ſancto peperit fecunda marito,
Quot ſperat generos, quotque puella nurus!
Sic placeat ſuperis, ut conjuge gaudeat uno,
Et ſemper natis gaudeat illa tribus.

Cum Claudia Rufina ſit nata a cæruleis Britannis, qua ratione habet mores gentis Romanæ! quale ornamentum formæ! matres Romanæ & Atticæ poſſunt ſibi vendicare illam. O factum bene, quod fœcunda peperit ſancto marito. Quot generos expectat, & quot nurus illa mater! Sic placeat diis, ut lætetur uno marito, & illa ſemper habeat jus *trium liberorum.*

Claudia.] Eadem forte de qua epig. 13. lib. 4.
Cæruleis Britannis.] Quod ſe glaſto colorabant, vel quod cærulei dicuntur inſulares, ut ait Domitius. Vide epig. 99. lib. 14.
Cur.] Alii *quam.*
Italides.] vel propter linguam Latinam & Græcam, quam callebat, ut Domitius, vel propter formæ elegantiam, ut cenſet Raderus. Atthis vero, a qua Atthides dicuntur, fuit una Cranai regis Athenienſium filia, a qua regio Attica denominata eſt.
Quot.] Illa ſcilicet juvenis uxor ſperatura eſt plures generos ſuis filiabus, & plures nurus ſuis filiis. Alii *quod.*
Gaudeat illa tribus.] De jure trium liberorum dictum epig. 92. lib. 2.

In Zoilum furem. LV.

UNGUENTA, & caſias, & olentem funera myrrham,
Thuraque de medio ſemicremata rogo,
Et quæ de Stygio rapuiſti cinnama lecto,
Improbe de turpi, Zoile, redde ſinu.
A pedibus didicere manus peccare protervæ.
Non miror furem, qui fugitivus erat.

O Zoile nequam, reſtitue de turpi ſinu unguenta, & caſias, & myrrham olentem funera, & thura ſemicremata ex media pyra, & cinnama quæ abſtuliſti ex lecto Stygio. Manus petulantes peccare didicerunt a pedibus: non miror Zoilum *furem, qui erat fugitivus.*

Ungnenta & caſias.] Munera nempe, quæ rogis imponi ſolebant, epig. 97. lib. 10. Stygius vero lectus feretrum eſt, quod violaſſe, ſummum ſcelus habitum eſt.
A pedibus.] Servus enim fugitivus fuerat Zoilus, atque ita fugiens a domino, jam ſe ipſum illi ſurripuerat: pedum ergo exemplum ſecutæ ſunt manus. De Zoilo ſæpius dictum.

Ad Urbicum,
ut improbum captatorem Lupum fallat. LVI.

HORTATUR fieri quod te Lupus, Urbice, patrem:
Ne credas, nihil eſt quod minus ille velit.
Ars eſt captandi, quod nolis velle videri:
Ne facias optat, quod rogat, ut facias.

O Urbice, ne credas quod Lupus impellit te fieri genitorem, nihil eſt quod ille minus cupiat. Ars eſt captandi velle videri quod nolis: cupit ne agas, quod orat ut agas.

Dicat

Dicat prægnantem tua ſe Coſconia tantum:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu conſilio videaris ut uſus amici,
Sic morere, ut factum te putet eſſe patrem.

Coſconia tua duntaxat prædicet ſe prægnantem: Lupus fiet pallidior jam pariente. At ut tu videaris ſecutus conſilium amici, ſic occumbe, ut ille credat te factum genitorem.

Fieri patrem.] nempe adoptando filium, vel potius generando, cui relinquas tua bona.

Tua Coſconia.] uxor tua.

Ut factum.] hoc eſt morere facto teſtamento, in quo captatori nihil relinquas.

In Cheræmonem, qui non ex animi conſtantia, ſed ex inopia laudabat mortem. LVII.

Quod nimium laudas, Cheræmon Stoïce, mortem,
Vis animum mirer, ſuſpiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fracta facit urceus anſa,
Et triſtis nullo qui tepet igne focus.
Et teges & cimex, & nudi ſponda grabati,
Et brevis, atque eadem nocte dieque toga.
O quam magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,
Et ſtipula, & nigro pane carere potes!
Lingonicis agedum tumeat tibi culcita lanis,
Conſtringatque tuos purpura texta toros:
Dormiat & tecum, qui cum modo Cæcuba miſcet,
Convivas roſeo torſerat ore puer:
O quam tu cupias ter vivere Neſtoris annos,
Et nihil ex ulla perdere luce voles!
Rebus in anguſtis facile eſt contemnere vitam.
Fortiter ille facit qui miſer eſſe poteſt.

O Cheræmon Stoice, quod nimium commendas mortem, vis ut mirer animum tuum, & venerer. Urceus fracta anſa tibi conciliat hanc virtutem, & focus mæſtus qui nullo igne tepet, & teges, & cimex, & ſponda nudi grabati, & brevis toga, atque eadem die ac nocte. O quam magnus es homo, qui vales privare te fæce rubentis aceti, & ſtipula, & nigro pane! Agedum habeas culcitram tumentem lanis Lingonicis, & purpura texta arctet tuos lectos. . . .

. . . .

. . . .

O quam tu optes ter agere annos Neſtoris, & nihil amittere voles ex ullo die! Facile eſt ſpernere vitam in rebus anguſtis. Ille agit fortiter, qui poteſt pati miſeriam.

Et teges &c.] Epig. 33. ſupra.
Nec toga, nec focus eſt, nec tritus cimice lectus.
Et nudi ſponda.] epig. 93. lib. 1.
O quam.] per ironiam.
Lingonicis.] Vide epig. 159. lib. 14. cujus lemma eſt *tomentum Lingonicum.* Turnebus lib. 8. cap. 4. legit *Leuconicis*: tomenta enim Leuconica ſic exiſtimat dicta a Leuconico loco. Alii exiſtimant lanas ſic dictas à candoris præſtantia. Vide etiam epig. 54. lib. 1.
Purpura texta.] Alii *pexa.* De Neſtore ſæpius jam diximus.
Qui miſer eſſe poteſt.] hoc eſt, qui non ægre fert paupertatem.

Ad Severum virum eruditum. LVIII.

Miraris docto quod carmina mitto Severo,
Ad cœnam quod te, docte Severe, vocem.

O erudite Severe, miraris quod mittam verſus erudito Severo, & quod te invitem ad cœnam.

Jup-

Juppiter ambroſia ſatur eſt, & nectare vivit:
Nos tamen exta Jovi, thura, merumque damus.
Omnia cum tibi ſint dono conceſſa deorum,
Si quod habes non vis, ergo quid accipies?

Jupiter ſatur eſt ambroſia, & vivit nectare. Nihilominus nos offerimus Jovi exta, thura, & vinum. Cum dii tibi conceſſerint omnia, ſi recuſas quod habes, ergo quid accipies?

Miraris docto.] Vide epig. 27. lib. 9.
Jupiter ambroſia.] dona tamen noſtra non reſpuit.

Si quod habes.] Si ea daremus tantum quibus indiges, tibi omnium rerum copia abundanti nihil quicquam dare poſſemus.

LIX.

De Charino paupere quidem, ſed opes oſtentante. LX.

SENOS Charinus omnibus digitis gerit,
Nec nocte ponit annulos.
Nec cum lavatur, cauſſa quæ ſit, quæritis?
Dactylothecam non habet.

Omnibus digitis Charinus geſtat ſenos annulos. An rogatis cauſſam? Non habet dactylothecam.

Dactylothecam.] Repoſitorium nempe in quo reponuntur & ſervantur annuli, quos ad certos tantum dies conducebat Charinus. Alii *dactyliothecam.*

LXI.

LXII.

LXIII.

LXIV.

LXV.

In Juſtinum de convivio ejus natalicio. LXVI.

SEXCENTI cœnant a te, Juſtine, vocati
Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non ultimus eſſe ſolebam:
Nec locus hic nobis invidioſus erat.
Poſtera ſed feſtæ reddis ſollemnia menſæ:
Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

O Juſtine, ſexcenti cœnant a te invitati ad ſolemnitatem diei, quo natus es: inter quos, memini, ſolebam non eſſe ultimus: nec locus hic nobis pariebat invidiam. Sed reddis ſolennes reliquias menſæ feſtæ: hodie natus eris ſexcentis, cras vero mihi.

Lucis ad officium.] hoc eſt ad natalicium tuum convivium. *Officium* verbum eſt hic omnino proprium, quod tamen interpretatus ſum intelligentiæ cauſſa. Juvenalis ſat. 2. v. 134.

Quæ cauſſa officii? &c.
Nec locus hic.] quia non primarius quidem, ſed nec erat ultimus.
Poſtera ſollemnia.] hoc eſt convivii reliquias, ad quas ſcilicet me invitas.

Sexcen-

Sexcentis h die.] Sic explicant interpretes, A te invitati hodie ad te mittant munera natalicia, ego vero cras mittam: hoc eſt, nunquam mittam. Sed lubentius ego cum Grutero ſimpliciter interpreter, quod Poëta malit ſe poſtero die ad reliquias convivii invitari, quam ipſo natali die, propter nimiam convivarum turbam.

In Vacerram, quem malis ſuis artibus non locupletatum miratur. LXVII.

ET delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator:
Et fellator es, & laniſta. miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

Et delator es, & calumniator: & fraudator, & mercator: . . . & laniſta: miror, ô Vacerra, quare non habeas nummos.

Laniſta.] De quo epig. 82. lib. 6.

In Maronem cujus hereditatem expectabat. LXVIII.

NIL mihi das vivus: dicis poſt fata daturum.
Si non es ſtultus, ſcis, Maro, quid cupiam.

Vivus nihil mihi donas, dicis te donaturum poſt mortem; ſi non es demens, ô Maro, tenes quid expetam.

Quid cupiam.] nempe tuam mortem, ut conſequar quod mihi vivus promittis.

Ad Mathonem ne parva quidem munera impetrantem a divitibus. LXIX.

PARVA rogas magnos: ſed non dant hæc quoque magni.
Ut pudeat levius te, Matho, magna roga.

Petis res exiguas a magnis; ſed nec has etiam impetras a magnis. O Matho, ut minus pudeat te, pete magnas.

Ut pudeat levius.] Minor quippe ignominia erit, ſi magnæ rei, quam ſi parvæ repulſam patiaris. De Mathone cauſſidico ſæpius dictum.

Epitaphium canis Lydiæ. LXX.

AMPHITHEATRALES inter nutrita magiſtros
Venatrix, ſylvis aſpera, blanda domi,
Lydia dicebar domino fidiſſima dextra,
Qui non Erigones mallet habere canem:
Nec qui Dictæa Cephalum de gente ſecutus
Luciferæ pariter venit ad aſtra deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abſtulit ætas,
Qualis Dulichio fata fuere cani:

Nutrita inter amphitheatrales magiſtros venatrix, acerba ſylvis, mitis domi, Lydia appellabar dextra fidiſſima hero, qui non magis optaret habere canem Erigones: nec eum qui de gente Cretenſi ſecutus Cephalum, ſimiliter translatus eſt ad ſidera dea lucifera. Longa dies, nec ætas decrepita me rapuit, qualis mors contigit cani Dulichio:

Ful-

Fulmineo ſpumantis apri ſum dente peremta,
Quantus erat Calydon, aut, Erymanthe, tuus.
Nec queror, infernas quamvis cito rapta ſub umbras:
Non potui fato nobiliore mori.

ſum interfecta fulmineo dente ſpumantis apri, quantus erat tuus, ô Calydon, aut tuus, ô Erymanthe. Nec conqueror, licet immature rapta ſub infernas umbras, non potui perire morte præſtantiore.

Amphitheatrales.] In amphitheatro venationes ſæpe exhibitæ. Vide lib. Spect. *Magiſtros*, qui venationibus præerant.

Lydia dicebar.] Canis ipſa loquens inducitur.

Fidiſſima dextra.] Tam fida hero meo, quam dextra propria. Alii legunt *Dextro*, ut ſit nomen proprium heri ſui.

Erigones.] fuit filia Icarii, qui canem Meram ſecum duxerat cum Atticam peragrans interfectus eſt a paſtoribus. Erigone autem, cane Mera duce, reperit cadaver Icarii mortui, quo viſo ſe ſuſpendit puella, & Mera canis, ſeu Neæra, ut volunt alii, deſiderio dominorum contabuit, & in cœlum tranſlata canis cœleſtis dicitur: *Erigone* vero Virgo, & Aſtræa. Raderus ex Hygino.

Nec qui Dictæa.] In Creta canes egregii: hoc eſt, nec canis Lælaps, quem marito ſuo Cephalo dederat Procris, quorum hiſtoria ſatis nota, domino carior fuit; nunc in cœlum tranſlatus, Sirius ardor, & Canicula dicitur ſtellarum fulgentiſſima, atque infeſta humanis corporibus. Sic idem Raderus ex eodem Hygino.

Lucifera.] Dianam ſeu Lunam intellige, quæ venationi dedita gaudet canibus.

Dulichio.] Argus canis Ulyſſis celebratur carmine Homeri Odyſſ. lib. 17. Dulichium inſula Ulyſſi quondam ſubjecta cum Itacho monte. Sic Raderus ex Mela, & aliis. Dulichii inſulæ meminit Strabo lib. 10. quam eandem cum Cephallenia quidam affirmarunt, ſed male, ut refert idem Strabo ex Homero, cujus teſtimonio oſtendit neque Dulichium eſſe Cephalleniam, neque ad Cephalleniam pertinere, quod Andro ſcripſit: cum Dulichium Epei obtinuerint, totam Cephalleniam Cephallenes: hique Ulyſſi paruerint, illi Megeti. Judicet lector.

Calydon.] De apro Calydonio epig. 15. lib. Spect.

Erymanthe] mons eſt Arcadiæ, ubi erat Aper dictus Erymanthius, quem interfecit Hercules.

Fato nobiliore.] nempe interfecta a fera tam præſtanti.

LXXI.

LXXII.

LXXIII.

LXXIV.

LXXV.

LXXVI.

Ad Pætum creditorem ſuum. LXXVII.

SOLVERE, Pæte, decem tibi me ſeſtertia cogis:
Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu qui
Bis centena potes perdere, perde decem.

O Pæte, cogis me ſolvere tibi decem ſeſtertia: quoniam Bucco te fraudaverat ducentis. Quæſo, ne aliena delicta obſint mihi: tu qui potes amittere ducenta, amitte decem.

Pæte.] qui nempe iratus quod a Buccone fraudatus fuiſſet, reliquos ſuos debitores ſpare invaſit, inter quos fuit Martialis, qui feſtive a Pæto petit, ut ducentis amiſſis, perdat adhuc decem quæ ipſe debebat.

In Vacerram guloſum. LXXVIII.

IN omnibus Vacerra quod conclavibus
Conſumit horas, & die tota ſedet:
Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

Quod Vacerra conſumit horas in omnibus conclavibus, & ſedet tota die; Vacerra cupit cœnare, non cacare.

In omnibus.] De Vacerra jam ſupra epig. 67. Compeſcendæ autem alvi gratia ſedere, & remanere ſe fingebat, ut invitaretur cum cœna eſſet inſtructa.

LXXIX.

Ad Pætum, cujus mulas tardiſſimas irridet. LXXX.

AD primum decima lapidem quod venimus hora,
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non eſt iſta quidem, non eſt mea, ſed tua culpa,
Miſiſti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

Me accuſas de crimine tardæ inertiæ, quod hora decima veni ad primum lapidem. O Pæte, iſta quidem non eſt mea, ſed tua culpa, qui miſiſti ad me tuas mulas.

Ad primum lapidem.] hoc eſt, ad tuam villam mille paſſibus diſtantem ab urbe veni hora decima, id eſt duabus horis ante noctem.

Mulas tuas.] tardiſſimas nempe.

De Baiis amœnis quibus gloriam & valetudinem ſuam anteponit. LXXXI.

LITUS beatæ Veneris aureum Baïas,
Baïas ſuperbæ blanda dona naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, verſibus Baïas,
Laudabo digne non ſatis tamen Baïas:
Sed Martialem malo, Flacce, quam Baïas.
Optare utrumque pariter, improbi votum eſt.
Quod ſi deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum eſt Martialis & Baïæ!

O Flacce, quamvis mille carminibus celebrem Baias litus aureum beatæ Veneris, Baias delicata munera naturæ magnifica: nihilominus non ſatis pro dignitate celebrabo Baias: O Flacce, ſed Martialis mihi carior eſt Baiis. Votum eſt improbi expetere utrumque ſimul: quod ſi hoc tibi concedatur dono deorum, quanta eſt lætitia Martialis, & Baiæ ſimul!

Baias.] amœniſſimas, epig. 63. lib. 1.

Sed Martialem.] hoc eſt, Malo meæ gloriæ & valetudini ſervire, quam in ſinu Baiano deliciis & voluptatibus indulgere.

Optare utrumque.] delicias nempe, & gloriam aut valetudinem.

Improbi votum.] Alii *improbum.*

Hoc tibi detur.] Ut ſimul & ſapientiæ & voluptatibus operam des, vel ut ſimul deliciis indulgeas, & valetudini conſulas.

Quid gaudiorum.] hoc eſt, inquit Raderus. Quid nobis erit beatius, quibus contingat & Martialis ſimul & Baiæ: hoc eſt ut ſim Martialis auctor, & clarus ſcriptis meis, & ſimul otio Baiano beatus; vel ut ſimul bene valeam, & Baianis voluptatibus fruar; ut tu, ô Flacce, & bene vales, & Baianis voluptatibus una frueris.

LXXXII.

LXXXII.

De Philoſtrato temulento. LXXXIII.

A Sinueſſanis conviva Philoſtratus undis!
Conductum repetens nocte jubente larem,
Pæne imitatus obit ſævis Elpenora fatis,
Præceps per longos dum ruit uſque gradus.
Non eſſet, Nymphæ, tam magna pericula paſſus,
Si potius veſtras ille bibiſſet aquas.

Philoſtratus nocte cogente conviva rediens ab aquis Sinueſſanis domum conductam, crudeli morte prope extinctus eſt, imitatus Elpenora, dum præceps ruit per longos gradus ad imum. O Nymphæ, non ſubiiſſet tanta pericula, ſi potius ille potaſſet veſtras undas.

Sinueſſanis.] De Sinueſſa dictum epig. 42. lib. 6. ubi erant balnea ſaluberrima, unde ebrius iste redibat domum conductam & altam, quibus verbis Poëta ſignificat illum fuiſſe pauperem.

Elpenora.] Ulyſſis ſocium qui ebrius per ſ alarum gradus lapſus periit, Homer, Odyſſ. κ.

Ad Soſibianum captatorem hereditatum. LXXXIV.

Nemo habitat gratis, niſi dives & orbus apud te,
Nemo domum pluris, Soſibiane, locat.

Nullus niſi locuples & orbus habet domicilium gratis apud te. O Soſibiane, nullus pluris locat ædes.

Nemo.] Hac enim nova arte divitum atque orborum hereditates captabat.

Ad Antiochum tonſorem imperitum. LXXXV.

Qui nondum Stygias deſcendere quærit ad undas,
Tonſorem fugiat, ſi ſapit, Antiochum.
Alba minus ſævis lacerantur brachia cultris,
Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon ſecat enterocelas,
Fractaque fabrili dedolat oſſa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoïca menta,
Collaque pulverea nudet equina juba.
Hic miſerum Scythica ſub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore paſcat avem.

Qui nondum cupit adire undas infernas, evitet tonſorem Antiochum, ſi ſapit. Candida brachia dilaniantur cultris minus crudelibus, cum turba furioſa ſævit ad modos Phrygios. Alcon blandior ſecat enterocelas intricatas, & fabrili manu excindit rupta oſſa. Hic radat egenos Cynicos, & menta Stoicorum, & tondeat pulveream jubam equinorum collorum. Hic radat infelicem Prometheum ſub rupe Scythica: unde pectore alat avem carnificem.

Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus,
Antiochi tantum barbara tela ſonent.
Hæc quæcumque meo numeraſti ſtigmata mento,
In veteli picta qualia fronte ſedent,
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
Antiochi ferrum eſt, & ſcelerata manus.
Unus de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

Barbara tela Antiochi crepitent duntaxat, Pentheus fugiet ad genitricem, Orpheus ad Mænadas. Hæc quæcumque ſtigmata numeraſti in meo mento, qualia hærent in picta fronte ſenis, non impreſſa ſunt ab iracundis unguibus moleſtæ uxoris; ſed a ferro & ſcelerata manu Antiochi: ex omnibus animalibus unus hircus ſapit: barbatus vivit ne experiatur Antiochum.

Enthea.] hoc eſt, deo plena turba ſacerdotum nempe Iſidis, ut & Cybeles, qui illarum ſacra celebrabant, & divino furore perciti humeros ſibi, & brachia vulnerabant.

Ad Phrygios.] hoc eſt, ad ſtrepitum tympanorum; primum vero in Phrygia Cybeles ſacra a Corybantibus celebrata ſunt.

Alcon.] Chirurgus quidam. ἐντεροκήλη herniæ genus eſt, lib. 10. epig. 56. *Enterocelarum fertur Podalirius Hermes.*

Et Stoica.] Stoici, & Cynici barbati erant.

Juba.] Crines ſunt ex equorum, atque aliarum beſtiarum collo pendentes.

Promethea.] Ab aquila dilaniatum, lib. 9. epig. 46.

Pentheus.] Echionis regis Thebarum, atque Agaves filius, qui Bacchi ſacra contemnens, a matre, cæteriſque Mænadibus diſcerptus eſt.

Ad Mænadas Orpheus.] A quibus dilaniatus eſt.

Stigmata.] Notas impreſſas, atque inciſiones intellige, quales habent ſervi ſtigmatiæ, de quibus epig. 29. lib. 2.

In veteli picta.] Alii ſcribunt *in vetuli Pycta*, & nomen eſſe volunt pugilis cicatricibus deformis.

LXXXVI.

In Parthenopæum tuſſi guloſa laborantem. LXXXVII.

LENIAT ut fauces medicus, quas aſpera vexat
Aſſidue tuſſis, Parthenopæe, tibi:
Mella dari, nucleoſque jubet, dulceſque placentas,
Et quidquid pueros non ſinit eſſe truces.
At tu non ceſſas totis tuſſire diebus.
Non eſt hæc tuſſis, Parthenopæe: gula eſt.

O Parthenopæe, ut medicus mitiget tuas fauces, quæ perpetuo cruciantur acerba tuſſi; jubet tibi dari mella, & nucleos, & dulces placentas, & quicquid facit pueros blandos. Sed tu non deſinis tuſſire totis diebus. O Parthenopæe, non eſt hæc tuſſis, helluatio eſt.

Et quicquid pueros.] hoc eſt, ea omnia bellaria, quibus pueri lugentes placantur, aut truces miteſcunt.

Gula eſt.] Tuſſis enim ut tibi dentur bellaria.

LXXXVIII.

LXXXIX.

Ad Pollam ſuam amicam. XC.

INTACTAS quare mittis mihi, Polla, coronas?
A te vexatas malo tenere roſas.

O Polla, cur mittis ad me intactas coronas? Malo tenere roſas attrectatas a te.

A te vexatas.] Et tuas manus redolentes roſæ recentibus atque intactis mihi gratiores erunt.

In Chreſtillum probantem antiquos Poëtas. XCI.

CARMINA nulla probas, molli quæ limite currunt,
Sed quæ per ſalebras, altaque ſaxa cadunt.
Et tibi Mæonio quod carmine majus habetur,
Lucili columella hic ſitus Metrophanes:
Attonituſque legis terraï, frugiferaï,
Accius & quidquid Pacuviuſque vomunt.
Vis imiter veteres, Chreſtille, tuoſque Poëtas?
Diſpeream ſi ſcis, mentula quid ſapiat.

Nulli verſus placent tibi, qui fluunt via blanda, ſed qui cadunt per ſalebras, & rupes excelſas. Et tu exiſtimas quid majus verſu Homerico, Hic jacet Metrophanes columella Lucilii; atque ſtupens legis terraï, frugiferaï, & quicquid vomunt Pacuvius atque Accius. O Chreſtille, viſne ut imiter antiquos tuos Poëtas? . . . .

Sed quæ per ſalebras.] hoc eſt, non amas verſus teneros & molles, ſed duros atque aſperos.
Quod majus.] Alii *res major.*
Lucili.] Legunt alii,
Lucilei columella heic ſitu' Metrophan' eſt.
De Lucilio Horatius ſat. 4. lib. 1.
——— *durus componere verſus:*
Nam fuit hoc vitioſus, &c.
Domitius exiſtimat Columellam Metrophanem ſervum Lucilii fuiſſe: ſed Georgius cenſet Columellam non eſſe nomen proprium, ut apud veteres majoris domus ſervos dictos fuiſſe columellas, quaſi columina. Judicet lector.
Terraï.] pro *terræ*, diphthongo in duas vocales reſoluta.
Accius & Pacuvius.] antiqui fuerunt Poëtæ lutulenti, & duri.
Si ſcis.] Alii *ni ſcis*, hoc ſenſu: Tu qui laudas durum carmen, nihilominus molliter vivis. Vel ſic interpretare vulgatam lectionem: Tam bardus es, ut acumen verſus teneri non ſentias.

Epitaphium Canaces puellæ ſeptennis. XCII.

ÆOLIDON Canace jacet hoc tumulata ſepulcro,
Ultima cui parvæ ſeptima venit hiems.
Ah ſcelus, ah facinus! properas quid flere viator?
Non licet hic vitæ de brevitate queri.
Triſtius eſt leto leti genus: horrida vultus
Abſtulit, & tenero ſedit in ore lues:
Ipſaque crudeles ederunt oſcula morbi,

Canace ex Æolidis, cui parvæ ſeptima hiems fuit ultima, jacet humata hoc tumulo. Ah ſcelus, ah facinus, ô viator, quid feſtinas lacrymari? Non fas eſt hic conqueri de brevitate vitæ? Genus mortis gravius eſt morte: horrida lues corripuit faciem, atque hæſit tenero ori: ſævi morbi corroſerunt ipſa baſia, nec labra

Nec

Nec data ſunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ,
Ne poſſet duras flectere lingua deas.

integra data ſunt atra pyra. Si fata ventura erant tam præcipiti volatu, debuerant venire alia via. Sed mors feſtinavit obſtruere iter teneræ vocis, ne lingua poſſet exorare immites deas.

Æoliaon.] Alludit Poëta, ut aiunt interpretes, ad Canacen regis Æoli filiam, cujus meminit Ovidius in ſuis epiſtolis. Dicitur *Æolidon Canace* pro *Æolidarum*: alii *Æolidos Canace*: alii *Æolis hen Canace*: Æolis vero dicitur, quod forte in Æolia nata eſſet.

De brevitate.] Sed licet conqueri de mortis genere; miſere enim periit Canace cancro corroſa.

Deas.] Parcas ſcilicet, quæ voce tam blanda flecti potuiſſent.

In Zoilum hominem prorſus perditum. XCIII.

MENTITUR, qui te vitioſum, Zoile, dixit.
Non vitioſus homo es, Zoile, ſed vitium.

O Zoile, qui nominavit te vitioſum, mentitur: non es homo vitioſus, ſed vitium ipſum.

Mentitur qui.] Excuſans Zoilum magis accuſat.

De Theodoro malo Poëta. XCIV.

PIERIOS vatis Theodori flamma Penates
Abſtulit: hoc Muſis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O ſcelus, ô magnum facinus, crimenque deorum,
Non arſit pariter quod domus, & dominus.

Igne abſumptæ ſunt ædes Pieriæ Theodori Poëtæ: O Phœbe, an *hoc arridet tibi, & Muſis? O ſcelus, ô magnum facinus, & crimen deorum, quod ædes, & dominus ſimul non ſunt incenſi.*

Pierios.] Quia Theodorus erat Poëta. Vide epig. 77. lib. 1.
Et dominus.] Utpote Poëta peſſimus.

XCV.

XCVI.

Ad Germanum arcentem puerum ab aqua haurienda. XCVII.

MARTIA non Rhenus ſalit hîc, Germane, quid obſtas,
Et puerum prohibes divitis imbre lacus?

Martia ſalit hîc non Rhenus, ô Germane, quid impedis, & arces puerum ab aqua largi lacus?

Bar-

Barbare, non debet ſubmoto cive miniſtro
Captivam victrix unda levare ſitim.

O barbare, repulſo cive miniſtro non debet unda victrix lenire ſitim captivi.

Martia.] De aqua Martia dictum epig. 42. lib. 6. Senſus totius epigrammatis eſt, Romanos victores a Germanis devictis non eſſe arcendos ab aqua Martia.

Cive miniſtro.] Legit Gronovius *ſubmoto cive, miniſtri*, hoc eſt, captivi, & famuli, qualis tu es, ô Germane.

XCVIII.

Ad Baſſum

de baſiatoribus quos effugere nemo poſſet. XCIX.

Effugere non eſt, Baſſe, baſiatores.
Inſtant, morantur, perſequuntur, occurrunt,
Et hinc & illinc, uſquequaque, quacumque.
Non ulcus acre, puſtulæve lucentes,
Nec triſte mentum, ſordidique lichenes,
Nec labra pingui delibuta ceroto,
Nec congelati gutta proderit naſi.
Et æſtuantem baſiant, & algentem,
Et nuptiale baſium reſervantem.
Non te cucullis aſſeret caput tectum,
Lectica nec te tuta pelle, veloque,
Nec vendicabit ſella ſæpius clauſa.
Rimas per omneis baſiator intrabit.
Non conſulatus ipſe, non tribunatus,
Sævique faſces, nec ſuperba clamoſi
Lictoris abiget virga baſiatorem.
Sedeas in alto tu licet tribunali,
Et e curuli jura gentibus reddas:
Adſcendet illa baſiator, atque illa:
Febricitantem baſiabit & flentem.
Dabit oſcitanti baſium, natantique:
Dabit & cacanti. remedium mali ſolum eſt,
Facias amicum, baſiare quem nolis.

O Baſſe, baſiatores vitari nequeunt. Urgent, morantur, perſequuntur, obviam fiunt, & hinc & illinc, uſquequaque, quacumque. Non ulcus acre, aut puſtula ignea, nec ſqualidum mentum, & ſordidi lichenes, nec labra oblita pingui ceroto, nec gutta naſi congelati proficiet. Oſculantur & ſudantem, & frigentem, & reſervantem oſculum nuptiale. Caput tectum cucullis non tuebitur te, nec lectica tuta velo, & pelle, nec ſæpius clauſa ſella liberabit te. Baſiator ingredietur per omnes rimas. Baſiator non amovebitur nec ab ipſo conſulatu, nec tribunatu, nec ſævis faſcibus, nec ſuperba virga clamoſi lictoris. Quamvis tu ſedeas in excelſo tribunali, atque e curuli ſella dicas jus populis: baſiator aſcendet illa, atque illa: oſculabitur febricitantem, & flentem. Libabit oſculum oſcitanti, & natanti: libabit & cacanti. Unicum eſt remedium mali, ineas amicitiam cum eo quem oſculari nolis.

Baſiatores.] De quibus jam dictum epig. 94. lib. 7.

Non ulcus.] hoc eſt, nullum morbi genus deterrebit eos.

Sordidique lichenes.] Gallice, *dartres, gratelle.*

Nec labra] Delibuta unguento e cera, aut ceruſſa ad fiſſuras, & ulcera. Farnabius.

Et nuptiale.] hoc eſt, atque eum baſiant, qui pura ſua oſcula ſervat uxori, vel ſponſæ.

Curuli.] Sella nempe eburnea, in qua ſedentes magiſtratus jus dicebant.

Facias amicum.] Ut baſiis nihil ſit opus, quibus tuam ſibi amicitiam conciliet baſiator.

C.

C.

CI.

Ad Flaccum de Thaïde valde exili. CII.

THAIDA tam tenuem potuiſti, Flacce, videre?
Tu puto, quod non eſt, Flacce, videre potes.

O Flacce, potuiſtine intueri Thaida tam exilem? O Flacce, opinor, tu potes intueri quod non eſt.

Tu puto.] Senſus eſt: Oculi tui, ô Flacce, perſpicaciſſimi ſunt, qui Thaida tam exilem deprehendere potuerint.

In Lydiam inſulſam. CIII.

NON eſt mentitus qui te mihi dixit habere
Formoſam carnem, Lydia, non faciem.
Eſt ita, ſi taceas, & ſi tam muta recumbas,
Quam ſilet in cera vultus, & in tabula.
Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis,
Et ſua plus nulli, quam tibi lingua nocet.
Audiat ædilis ne te, videatque, caveto.
Portentum eſt, quoties cœpit imago loqui.

O Lydia, non eſt mentitus, qui dixit mihi te habere pulchram carnem, non faciem. Ita eſt, ſi ſileas, & ſi recumbas tam muta, quam tacet vultus in cera atque in tabula. At quoties loqueris, ô Lydia, amittis etiam carnem. nec ulli magis obeſt ſua lingua, quam tibi. Caveto, ne ædilis audiat te, aut videat. Prodigium eſt, quoties imago cœpit loqui.

Carnem quoque.] Nam injucundis, atque inſulſis tuis ſermonibus corporis pulchritudinem deturpas, aut ſimpliciter intellige deformitatem oris Lydiæ, dum loqueretur.

Ædilis.] Expiabat portenta: imaginem vero luqui portentum erat: idcirco autem Lydiam vocat imaginem, quod formoſa quidem eſſet, ſed immobilis, atque illecebris careret. De Ædilis muneribus epig. 85. lib. 5.

Ad Sophronium, quem factum eſſe patrem miratur. CIV.

TANTA tibi eſt animi probitas, oriſque, Sophroni,
Ut mirer fieri te potuiſſe patrem.

O Sophroni, habes tantam animi & vultus probitatem, ut mirer te potuiſſe fieri genitorem.

Ut mirer.] Te duxiſſe uxorem, atque ex ea ſuſcepiſſe liberos.

CV.

CV.

Ad Garricum, a quo ſolita dona non accipiebat. CVI.

MITTEBAS libram: quadrantem, Garrice, mittis.
Saltem ſemiſſem, Garrice, ſolve mihi.

Mittebas libram, ô Garrice, mittis quadrantem. O Garrice, ſaltem ſolve mihi ſemiſſem.

Saltem ſemiſſem.] Nam per ſemiſſem ſeu ſelibram deſcendere debebas ad quadrantem. Vide epig. 71. lib. 8.

Ad Albium Maximum inertem. CVII.

ALBI Maxime, ſi vacabit hora,
Hoc tantum lege: namque & occupatus,
Et non es nimium laborioſus.
Tranſis hos quoque quatuor. Sapiſti.

Albi Maxime, ſi per tempus licebit, hoc tantum lege: namque & es occupatus, nec nimis laborioſus. Omittis hos etiam quatuor verſus. *Sapiſti.*

Sapiſti.] Hos enim ſi legeres, notatam tuam inertiam animadverteres.

Ad Septicianum qui librum evolverat quidem, ſed non legerat. CVIII.

EXPLICITUM nobis uſque ad ſua cornua librum,
Et quaſi perfectum, Septiciane, refers.
Omnia legiſti: credo, ſcio, gaudeo, verum eſt.
Perlegi libros ſic ego quinque tuos.

O Septiciane, ad me reportas librum explicitum uſque ad cornua, & quaſi abſolutum. An *legiſti omnia? puto, ſcio, lætor, verum eſt. Ego etiam ſic legi tuos libros.*

Explicitum.] Apertum *ad cornua*, hoc eſt, ad extrema uſque verba: de cornibus quibus libri ornarentur, vide epig. 67. lib. 1.

Perfectum.] Alii *perlectum*. Minus bene.

Sic ego.] Explicui nempe tuos libros, & rurſus involvi.

Ad

Ad lectorem,
hunc librum datis muneribus augeri potuiſſe. CIX.

QUAMVIS tam longo poſſis ſatur eſſe libello,
Lector, adhuc a me diſticha pauca petis.
Sed Lupus uſuram, puerique diaria poſcunt.
Lector, ſolve. taces, diſſimulaſque. vale.

O Lector, licet poſſis ſatur eſſe tam longo libro, adhuc me rogas pauca diſticha. Sed Lupus petit fœnus, & ſervi petunt diaria. O lector, ſolve. ſiles, & diſſimulas. vale.

Diaria.] hoc eſt, quotidianum victum petunt ſervi.

Vale.] Cum fingas te non intelligere quid rogem.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER XII.

Val. Martialis Priſco ſuo ſalutem.

SCIO me patrocinium debere contumaciſſimæ triennii deſidiæ: quæ abſolvenda non eſſet inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius conſequimur, ut moleſti potius quam officioſi eſſe videamur: ne dum in hac provinciali ſolitudine, ubi niſi etiam intemperanter ſtudeamus, & ſine ſolatio & ſine excuſatione receſſimus. Accipe ergo rationem, in qua hoc maximum & primum eſt, quod civitatis aures quibus aſſueveram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid eſt enim in libellis meis quod placeat, dictavit auditor. Illam judiciorum ſubtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus ſtudere ſe voluptatibus non ſentiunt: ad ſummam omnium ea quæ delicate reliquimus, quaſi deſtituti deſideramus. Accedit his municipalium rubigo dentium, & judicii loco livor, & unus, aut alter mali, in puſillo loco multi, adverſus quos difficile eſt habere quotidie bonum ſtomachum. Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ a geſtiente fieri ſolebant. Ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem,

INTERPRETATIO.

Nóvi me debere defendere valde obſirmatam inertiam trienniti: quæ nec excuſanda eſſet inter illa etiam officia urbana, quibus facilius aſſequimur, ut potius importuni eſſe appareamus, quam obſequioſi: non modo in hoc provinciali receſſu, ubi niſi etiam immoderate ſtudeamus, & ſine conſolatione, & ſine cauſſa ſemigravimus. Dijce igitur cauſſam, in qua hoc maximum, & præcipuum eſt, quod requiro aures urbis, quibus aſſueveram, & videor mihi litigare in alieno foro. Requirimus *illam ſubtilitatem judiciorum, illud ingenium materiarum, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus,* qui adſunt, *non intelligunt ſe favere delectationibus* poëtarum: *poſtremum veluti derelicti requirimus ea, quæ molliter reliquimus. Additur his malevolentia municipum* meorum, *atque invidia loco judicii, & unus aut duo mali, multi* quidem *in exiguo loco, quos patienter ferre quotidie difficile eſt. Ergo ne tibi mirum ſit* eſſe *abjecta cum indignatione, quæ*

cui

XI *Lib.* 58 *epigr.* 4 *verſ.*
Merumque damus] Togatum ad tripodem cernimus in *Num.* Hadriani, & plurimorum augg.

XII *Lib.* 6. *epigr.* 2. *verſ.*
Nerva] Qui modo laureatus, modo & radiatus, apud *Patinum* reliquoſque.

XI *Lib.* 6 *epigr.* 9 *verſ.*
Brutus] Qui reges ejecit; in *Denario* Juniæ gentis conſpiciendus, apud *Patin Fulv. Urſinum.*

XII *Lib.* 63 *epigr.* 12 *verſ.*
Saturne] Conſpicitur falcem tenens, in Elagabali *Num.*

XII *Lib.* 8 *epigr.* 1 *verſ.*
Roma] Undique victrix, in Auguſtorum *Numis* millies obvia, amazonis ritu galeata loricataque.

XII *Lib.* 96 *epigr.* 4 *verſ.*
Syrma] Citharœdi, in ſcena palliati, trahentes ſyrma. Teſtis perelegans Neronis *Num.*

Retia dum.] Dum non eſt venandi tempus.

Moloſſi.] Canes acerrimi ſic dicti a Moloſſis Epiri populis, ubi erant optimi.

Nec æſtiva eſt.] hoc eſt, non opus eſt hora longiſſima ad legendum meum librum; diem æſtivum, ut & hibernum in duodecim partes dividebant veteres, unde neceſſario horæ æſtivæ hibernis multo longiores erant. Vide epig. 8. lib. 4. Hinc conſtat hunc librum Priſco oblatum fuiſſe vel extremo autumno, aut brumæ tempore, quod aptiſſimum ſit venationi aprorum. Alii aliter explicant, nempe non eſt hora æſtiva, quia ſcilicet æſtatis tempore præ nimio calore facile defatigatur lector.

Nec tibi tota peris.] Etenim liber non eſt tam malus, quin ex eo fructum aliquem percipias.

Ad ſua carmina, quæ mittit Romam. II.

QUÆ modo litoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite ſacra, jam non pulverulenta via eſt.

O verſus, qui modo petebatis Pyrgos maritimos, ite via ſacra, jam iter non eſt pulverulentum.

Quæ modo.] Ex urbe quondam libros meos mittebam Pyrgos, ut inde in alias orbis partes mitterentur: jam vero ex Hiſpania illos mitto in urbem. Pyrgi oppidum fuit Hetruriæ maritimum.

Ite ſacra.] Hinc colligere eſt hunc librum miſſum eſſe vel vere, vel autumno, quia tunc humidum eſt cœlum. Vide epigramma præcedens.

Ad librum ſuum, quem mittit Romam. III.

AD populos mitti qui nuper ab urbe ſolebas,
Ibis tu Romam nunc, peregrine liber.
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis
Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hoſpes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus alta Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
Reddita Pierio ſunt ubi templa choro.
Vel ſi malueris, prima gradiere Sabura:
Atria ſunt illic conſulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Hianteæ Stella petitor aquæ.
Fons ibi Caſtalius vitreo torrente ſuperbit,
Unde novem dominas ſæpe bibiſſe ferunt.
Ille dabit populo, patribuſque, equitique legendum,
Nec nimium ſiccis perleget ipſe genis.
Quid titulum poſcis? verſus duo treſve legantur,
Clamabunt omnes te, liber, eſſe meum.

O liber, peregrine, qui nuper ſolebas ab urbe mitti ad populos, tu nunc petes Romam ex provincia auriferi Tagi, & Salonis ruſtici, quæ terra potens mihi præbet Manes patrios. Nihilominus non eris externus, nec jam dici potes advena, cujus tot ſunt fratres in ſuperbis ædibus Remi. Jure tuo adi colenda limina novi templi, ubi templa ſunt reſtituta choro Pierio. Vel ſi libuerit, ibis prima Sabura: ibi eſt ſuperba domus mei conſulis. Stella diſertus habitat ædes laurigeras, inſignis Stella ſititor aquæ Hianteæ, ubi Caſtalius fons ſuperbit vitreis aquis, unde ſæpe bibiſſe dicuntur novem dominæ. Ille dabit te legendum populo, & patribus, & equitibus, & ipſe perleget genis non nimium ſiccis. Quid petis titulum? Legantur duo aut tres verſus: ô liber, clamabunt omnes te eſſe meum.

Ad popul.] Hoc epigramma ejuſdem argumenti eſt cum ſuperiore.

Salonis.] de quo epig. 50. lib. 1. quem tetricum vocat propter agreſtes, ſeu tetricos ejus accolas.

Dat patrios Manes.] in qua ſcilicet terra con-

Digitized by Google

conditi ſunt cineres meorum parentum, & quæ patris mea eſt.

Cujus habet fratres.] Romæ quippe, quam Remi domum vocat, præcedentes libros ſcripſerat: Romæ autem triginta & quatuor annis manſerat, epig. 104. lib. 10.

Reddita Pierio.] In palatio Muſarum atque Apollinis templum excitaverat Auguſtus, ubi, probata Poëtarum ſcripta reponebantur, quod Nerva deinde reſtituit in gratiam chori Pierii ſeu Muſarum, & ipſorum etiam Poëtarum.

Prima Sabura.] in cujus aditu habitabat Stella de quo epig. 8. lib. 1. De fonte Ianthidos vide epig. 49. & 13. lib. 7. & epig. 47. lib. 6. Gronovius contendit ſcribendum eſſe *Hyantea*. ut ſcribitur etiam in antiquis codicibus: Hyantes aqua, inquit, eſt unda Caſtalis. Auſonius, *Hyantea Aganippe*. Statio, *Hyantea ſorores*, &c.

Petitor.] Alii *ſititor*.

Novem dominas.] Muſas intellige.

Nec nimium ſiccis.] præ deſiderio mei flebit.

Quid titulum.] hoc eſt nomen auctoris.

Ad Priſcum Terentium ſuum Mæcenatem. IV.

QUOD Flacco, Varioque fuit, ſummoque Maroni,
Mæcenas, atavis regibus ortus eques,
Gentibus & populis hoc te mihi, Priſce Terenti,
Fama fuiſſe loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium, tu, ſi quid poſſe videmur,
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

Qualis Mæcenas eques natus ab atavis regibus fuit Horatio, & Vario, & ſummo Maroni, ô Priſce Terenti, talem te mihi fuiſſe fama loquax, & charta vetus narrabit gentibus & populis. Ingenium meum *pendet a te, & ſi quid poſſe videmur, tu muneribus donas ingenuam inertiam.*

Vario.] cujus meminit epig. 18. lib. 8.

Mæcenas.] Alludit ad illum Horatii verſum ode 1. lib. 1.

Mæcenas atavis edite regibus, &c.

Chartaque.] hoc eſt, te meis in verſibus donabo immortalitate.

Ingenuæ pigritiæ.] Otium literarum intellige, homine ingenuo dignum. Sex ultimos verſus epigrammatis ſexti huic conjungendos cenſet Turnebus lib. 30. cap. 26. Sed tam Nervæ quam Priſco convenire poſſe videntur.

Tu das ingenuæ.] Legunt alii,

Tu das ingenuæ jus mihi pigritiæ.

Eligat lector.

Ad Cæſarem, de libris ſuis contractis. V.

LONGIOR undecimi nobis, decimique libelli
Arctatus labor eſt, & breve raſit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dediſti:
Hæc lege tu, Cæſar: forſan & illa leges.

Contraxi longiorem laborem undecimi & decimi libelli, & opus breve factum eſt. Otioſi legant plura quibus conceſſiſti ſecuram quietem. O Cæſar, tu lege hæc, forſan & leges illa.

Longior.] Editum jam decimum atque undecimum librum revocavit & contraxit; ad nos tamen integros perveniſſe merito exiſtimat Raderus; ſunt enim æque longi ac priores.

Breve raſit.] hoc eſt, caſtigando & emendando multa eraſit. Alii *vaſit*, hoc eſt evaſit.

Hæc lege.] hoc eſt, hos libros contractos: alios vero longiores legendos iis relinque, quibus tu, ô Cæſar, otium tutum conceſſiſti, quo carebant regnante Domitiano.

In commendationem Nervæ. VI.

CONTIGIT Auſoniæ procerum mitiſſimus aulæ
Nerva: licet toto nunc Helicone frui.
Recta fides, hilaris clementia, cauta poteſtas
Jam redeunt: longi terga dedere metus.
Hoc populi, genteſque tuæ, pia Roma, precantur:
Dux tibi ſit ſemper talis, & iſte diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
Quos Numa, quos hilaris poſſet habere Cato.
Largiri, præſtare, breves extendere cenſus,
Et dare quæ faciles vix tribuêre dei.
Nunc licet, & fas eſt. ſed tu ſub principe duro,
Temporibuſque malis, auſus es eſſe bonus.

Nerva leniſſimus procerum datus eſt Imperio Romano: nunc fas eſt frui toto Helicone. Recta fides, hilaris clementia, provida poteſtas jam revertuntur: longi terrores evanuerunt. O pia Roma, populi, & gentes tuæ rogant hoc, ut ſemper habeas talem Imperatorem, & iſtum diu. O Nerva *macte animi, qui contigit paucis, &* macte *tuorum morum, quos habere poſſet Numa, & Cato hilariter. Nunc fas eſt donare, præſtare, augere breves cenſus, & dare, quæ vix conceſſere dii faciles. At tu ſub Imperatore inhumano, & auſus es eſſe bonus temporibus malis.*

Nerva.] de Trajano hoc epigramma & præcedens intelligi poteſt; Trajanus enim à Nerva adoptatus dictus eſt Nerva Trajanus.

Helicone frui.] hoc eſt, libere Muſis vacare.

Longi metus.] quibus percellebantur Romani regnante Domitiano.

Talis.] qualis eſt Nerva.

Macte animi.] Senſus eſt: Beatus & felix ſis illo animo, atque illis moribus quibus ornari ſe crederet Numa, & lætaretur Cato, quantumvis moroſus, & Stoicæ frontis.

Largiri.] id eſt, Nunc liberalitatem exercere potes, tu qui etiam ſub principe crudeli bonus eſſe auſus es.

De Ligia calva. VII.

TOTO vertice quot gerit capillos,
Annos ſi tot habet, Ligia, trima eſt.

Si Ligia habet tot annos, quot crines geſtat toto vertice, triennis eſt.

In commendationem Trajani. VIII.

TERRARUM dea, gentiumque Roma,
Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum,
Trajani modo læta cum futuros
Tôt per ſecula computaret annos,
Et fortem, juvenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret:
Dixit præſide glorioſa tali,
Parthorum proceres, duceſque Serum,

Roma dea terrarum & nationum, cui nihil eſt par & nihil ſecundum, cum modo hilaris computaret annos futuros Trajani per tot ſecula, & ſpectaret militem & fortem, & juvenem, & Martium in tanto Imperatore; dixit ſuperba tali duce; O proceres Parthorum, duces Serum,

Thra-

Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Poſſum oſtendere Cæſarem, venite.

Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni, accedite, poſſum vobis monſtrare Cæſarem.

Parthorum.] quos bello ſuperaverat Trajanus. *Duceſque Strum.*] Cluverius lib. 5. ſuæ Introductionis cap. 2. Sericam Scythiam hodie Cataiæ regnum eſſe dicit. De ſequentibus populis ſæpius actum ſupra.

Venite.] Pacem ſcilicet oraturi: nadeo enim Trajanum, qui vos a me deficientes caſtigare poterit. De virtutibus Trajani fuſe Plinius junior in ſuo Panegyrico.

Ad Cæſarem, de tranquillitate Hiſpaniæ. IX.

PALMA regit noſtros, mitiſſime Cæſar, Iberos,
Et placido fruitur pax peregrina jugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Miſiſti mores in loca noſtra tuos.

O clementiſſime Cæſar, Palma gubernat noſtros Hiſpanos, & pax peregrina fruitur jugo tranquillo. Ergo hilares agimus gratias pro tanto dono: miſiſti mores tuos in noſtras regiones.

Palma.] Cujus Præfecti Syriæ, & Trajano gratiſſimi, mentionem facit Dio in Trajano. iterum meminit in Adriano a quo interfectus eſt Palma. Alii hoc loco Palmam ſumunt pro ſymbolo victoriæ.
Pax peregrina.] nempe in Hiſpania.
Miſiſti.] Palmam præfectum, & tuorum morum æmulum.

De Africano avaro. X.

HABET Africanus millies, & tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, ſatis nulli.

Africanus habet millies, & nihilominus aucupatur. Fortuna nimium largitur multis, ſatis vero nemini.

Millies.] Centena ſcilicet ſeſtertiûm millia.
Et tamen captat.] hoc eſt, ſervilibus officiis rem facere quærit.
Satis nulli.] Argute Ariſtophanes in Pluto:

Ὡς' οὐδὲ μεστὸς (ου γέγον' οὐδεὶς πώποτε
Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐστὶ πάντων πλησμονή.

Hoc eſt, Neque quenquam hominem, tui unquam (ſupple ô Plure) cepit ſatietas; nam aliarum rerum ſatietas eſt omnium.

Mittit librum ad Parthenium. XI.

PARTHENIO dic, Muſa, tuo, noſtroque ſalutem.
Nam quis ab Aonio largius amne bibit?
Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro,
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?
Et ſi forte, ſed hoc vix eſt ſperare, vacabit:
Tradat ut ipſe duci carmina noſtra, roga,
Quatuor & tantum, timidumque brevemque libellum
Commendet verbis: hunc tua Roma legit.

O Muſa, ſaluta noſtrum Parthenium, & tuum: quis enim largius potat ab amne Aonio? cujus lyra nobilior exit ab antro Pimplæo, quis de grege Pierio magis diligitur a Phœbo? Et ſi forte feriabitur, ſed vix hoc ſperandum eſt: ora ut ipſe offerat verſus noſtros Imperatori, & commendet meticuloſum & brevem librum quatuor tantum verbis: tua Roma legit hunc.

Parthenio.] Vide epig. 6. lib. 5. Suetonius in Domit. cap. 16.

Nam quis.] hoc eſt, quis eſt Poëta nobilior? De antro Pimplæo epig. 4. lib. 11.

Pierio de grege.] hoc eſt, e Poëtis, epig. 77. lib. 1.

Tradat ut.] Idem rogavit Parthenium epig. 6. lib. 5.

Duci.] Nervæ, aut potius Trajano, ut opinor. Vide epig. 1. lib. 11.

In Poſtumum ebrium promittentem quidlibet. XII.

OMNIA promittis, cum tota nocte bibiſti:
Mane nihil præſtas: Poſtume, mane bibe.

Polliceris cuncta, cum potaſti tota nocte: mane nihil præſtas: ô Poſtume, pota mane.

Mane bibe.] Ut promittas, atque eodem die memor præſtes; dormienti enim tibi promiſſa excidunt ex memoria.

Ad Auctum de divitibus iracundis. XIII.

GENUS, Aucte, lucri divites habent iram.
Odiſſe quam donare vilius conſtat.

O Aucte, locupletes percipiunt genus lucri ex ira. Vilius conſtat odiſſe, quam donare.

Genus lucri.] Nimirum divites fingebant iram, ne aliquid donarent, lib. 3. epig. 37.

Ad Priſcum, ne in venatione leporum præcipiti equo imprudentius feratur. XIV.

PARCIUS utaris moneo rapiente veredo,
Priſce, nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe ſatisfecit prædæ venator, & acri
Decidit excuſſus, nec rediturus equo.
Inſidias & campus habet, nec foſſa, nec agger,
Nec ſint ſaxa licet, fallere plana ſolent.
Non deerunt qui tanta tibi ſpectacula præſtent:
Invidia fati ſed leviore cadunt.
Si te delectant animoſa pericula: Tuſcis,
Tutior eſt virtus, inſidiemur apris.
Quid te frena juvant temeraria? ſæpius illis,
Priſce, datum eſt equitem rumpere, quam leporem.

O Priſce, hortor moderatius utaris celeri veredo, nec tanto impetu inſequaris lepores. Sæpe venator dedit pœnas prædæ, atque acri equo excuſſus cecidit, nec reverſurus. Et agri habent inſidias, & quamvis non ſint ſaxa, nec foſſa, nec agger, plana ſolent circumvenire. Non deerunt qui exhibeant tibi tanta ſpectacula, ſed cadunt minore invidia fati. Si pericula animoſa tibi placent, inſidiemur apris Tuſcis, virtus eſt cautior. Quid te delectant curſus præcipites? O Priſce, contigit ſæpius illis frangere equitem, quam leporem.

Rapiente veredo.] Turneb. lib. 18. cap. 1. Opinio eſt, inquit, veredum equum eſſe, qui vehat rhedam: ſed ego veredum equum puto, qui neque rhedam, neque ciſium trahat, &c. Gallice poſſis interpretari *un coureur.*

Non deerunt.] Alii ſcilicet, qui te comitabuntur.

Animoſa.] In quibus opus eſt magna fortitudine.

Sed leviore.] Sed minor eſt aliorum jactura, & levior inde invidia in deos. Vide epig. 13. lib. 1.

Tuſcis.] Ingentibus & ferocibus, quales habet Tuſcia lib. 7. epig. 26.

Tuſca glandis aper populator.

Lib.

Legunt alii *tu ſcis*, hoc eſt, tu noviſti rem ita ſe habere. Eligat lector.

Tutior eſt virtus.] Nam ab inſidiis magis ſibi cavent venatores.

Equitem rumpere.] In hac leporum venatione ſæpius venator incautus periit, quam lepus.

Adulatorium de Trajani liberalitate. XV.

QUIDQUID Parrhaſia nitebat aula,
Donatum eſt oculis, deiſque noſtris.
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Juppiter, & ſtupet ſuperbus
Regis delicias, graveſque luſus.
Hæc ſunt pocula, quæ decent Tonantem:
Hæc ſunt, quæ Phrygium decent miniſtrum.
Omnes cum Jove nunc ſumus beati:
At nuper, pudet, ah pudet fateri,
Omnes cum Jove pauperes eramus.

Quicquid fulgebat in aula Palatina, datum eſt oculis, & Numinibus noſtris. Jupiter miratur Scythicas flammas auri virentis, & ſuperbus ſtupet delectamenta regis, & graves luſus. Hæc ſunt pocula, quæ conveniunt Tonanti: hæc ſunt quæ conveniunt miniſtro Phrygio. Omnes nunc ſumus felices cum Jove. Sed nuper, pudet, ah pudet fateri, omnes eramus inopes cum Jove.

Parrhaſia.] Id eſt Palatina, epig. 55. lib. 7.

Donatum eſt.] Templis conſecratum eſt ab omni populo ſpectandum.

Miratur Scythicas.] Vide epig. 28. lib. 4. hoc eſt, ſmaragdos virides: nam cum poculis aureis inſeruntur, communicant ſuum colorem.

Regis.] Domitiani, quem vivum ſummis laudibus extulit, jam mortuum vituperat Poëta. *Superbus*, alii *ſuperbi*.

Graveſque luſus.] Ut ornaret templa, ſpectacula ederet, & ſuis voluptatibus indulgeret, Romanos ſpoliabat Domitianus, unde ejus luſus graves erant populo. Legunt alii *graveſque luxus*.

Phrygium miniſtrum.] Ganymedem nempe; pocula Domitiani Jovi conſecravit Trajanus.

Pudet, ah pudet.] Alii *pudet at piget*.

Cum Jove.] Quem donis ingentibus exornavit Trajanus.

Omnes cum Jove pauperes.] Attamen epig. 4. lib. 9. dixit Poëta Jovem non fore ſolvendo ſi ab eo Domitianus repetiiſſet impenſas, quas in templis Capitolinis fecerat. Melius autem, ut opinor, aliter explicabis, cum Jove, hoc eſt, cum Domitiano, qui alterum Jovem haberi ſe volebat. Vide epig. 37. lib. 9.

XVI.

In Lentinum cujus febricitantis luxum irridet. XVII.

QUARE tam multis a te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & uſque gemis.
Geſtatur tecum ſella, pariterque lavatur:
Cœnat boletos, oſtrea, ſumen, aprum.
Ebria Setino fit ſæpe, & ſæpe Falerno:
Nec niſi poſt niveam Cæcuba potat aquam.
Circumfuſa roſis, & nigra recumbit amomo,
Dormit & in pluma, purpureoque toro.

O Lentine, ſemper conquereris, & rogas, cur tam multis diebus febris non diſcedat a te. Tecum geſtatur in ſella, & ſimul lavatur, cœnat boletos, oſtrea, ſumen, aprum; ſæpe fit temulenta Setino, & ſæpe Falerno: nec bibit Cæcuba niſi poſt aquam niveam; circumdata roſis, & nigra amomo recumbit, & dormit in pluma & cubili purpureo,

 Cum

Cum ſic tam pulchre, tam belle vivat apud te,
Ad Dammam potius vis tua febris eat?

cum febris tua tam eleganter & tam belle vivat apud te, viſne ut potius corripiat Dammam?

Quare tam.] A vino generoſo & delicatis dapibus ſe non abſtinebat Lentinus, unde merito illum Poëta irridet conquerentem, quod ſemper febri laboraret.

Ad Dammam.] Nomen ſervi, a quo ſcilicet peſſime exciperetur.

Ad Juvenalem, de otio quo fruebatur Bilbili. XVIII.

Dum tu forſitan inquietus erras
Clamoſa Juvenalis in Subura,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Major Cælius, & minor fatigant:
Me multos repetita poſt Decembres
Accepit mea, ruſticumque fecit
Auro Bilbilis, & ſuperba ferro.
Hic pigri colimus labore dulci
Bothrodum, Plateamque: Celtiberis
Hæc ſunt nomina craſſiora terris.
Ingenti fruor, improboque ſomno,
Quem nec tertia ſæpe rumpit hora,
Et totum mihi nunc repono, quidquid
Terdenos vigilaveram per annos.
Ignota eſt toga, ſed datur petenti
Rupta proxima veſtis e cathedra.
Surgentem focus excipit ſuperba
Vicini ſtrue cultus iliceti,
Multa villica quem coronat olla.
Venator ſequitur: ſed ille, quem tu
Secreta cupias habere ſilva.
Diſpenſat pueris, rogatque longos
Levis ponere villicus capillos.
Sic me vivere, ſic juvat perire.

O Juvenalis, dum tu forte ſolicitus vagaris in clamoſa Subura, aut teris collem dominæ Dianæ: dum ſudatrix toga ventilat te per limina potentiorum, & major Cælius, & minor delaſſant te errantem: mea Bilbilis ſuperba auro & ferro repetita poſt multos annos excepit me, & fecit ruſticum. Hic otioſi ſuavi labore colimus Bothrodum, & Plateam: terra Celtibera habent hæc nomina rudiora. Fruor alto atque ingenti ſomno, qui ſæpe nec rumpitur hora tertia, & nunc mihi rependo totum, quicquid vigilaveram per triginta annos. Toga ignota eſt: ſed mihi poſcenti traditur proxima veſtis ſuſpenſa ex cathedra rupta. Me ſurgentem excipit focus inſtructus alta ſtrue vicini iliceti, quem multis ollis cingit villica. Venator ſequitur. . . . . . Villicus tonſus mandat officia ſervis, atque orat ut deponantur longa eorum coma. Placet mihi ſic vivere, & ſic mori.

Juvenalis.] Poëta ſatyricus ſatis notus.

Clamoſa Subura.] Ubi nempe frequens clamor, quod illic eſſet totum rerum venalium, lib. 7. epig. 30.

Collem Dianæ.] Montem Aventinum intellige, in quo erat templum Dianæ ſacrum, epig. 64. lib. 6.

Sudatrix toga.] Clientes toga induti adibant ſuos patronos.

Major & minor Cælius.] Montes. Majorem olim Querquetulanum dictum ſcribit Tacitus. Cælium poſtea a Cæle Vibenna Hetruſcæ gentis duce: minor Cæliolus, aut Cælicolus dictus. Vide Marlianum lib. 4. cap. 18.

Multos poſt Decembres.] Poſt annos nempe 34. epig. 104. lib. 10. De Bothrodo aut Botrodo epig. 50. lib. 1. De Platea vero egimus lib. 4. epig. 55.

Tertia hora.] Nimirum ab ortu ſolis. Vide epig. 8. lib. 4.

Ignota eſt toga.] Senſus eſt: Officia togatorum

torum hîc nulla ſunt.

Rupta proxima.] Morem oſtendit hominis ruſticantis, qui ſolutus curis dum it dormitum, veſtem conjicit in cathedram. Sic Domitius.

Surgentem focus.]

Vicina in ipſum ſilva deſcendet focum.

epig. 50. lib. 1.

Diſtenſat.] An officia, aut cibaria?

Rogatque.] Villicus ſcilicet ad curam raſus rogat herum, ut ſibi liceat tondere ſervos, quo aptiores fiant operi ruſtico.

De Æmilio guloſo. XIX.

IN thermis ſumit lactucas, ova, lacertum,
Et cœnare foris ſe negat Æmilius.

Æmilius in thermis comedit lactucas, ova, lacertum, & negat cœnare ſe foris.

In thermis.] Divites iis quibuſcum lavabant, cibos in ipſis thermis diſtribuebant, hos Æmilius vorabat, ita ut non indigeret cœnare foris: interim prædicabat ſe non captare alienam cœnam, quaſi perinde non eſſet in alienis thermis, aut in alienis ædibus cœnare, epig. 71. infra, de Apro.

Sobrius a thermis neſcit abire domum.

Ad Fabullum de Themiſonte libidinoſo. XX.

QUARE non habeat, Fabulle, quæris,
Uxorem Themiſon? habet ſororem.

O Fabulle, rogas cur Themiſon non habeat uxorem? habet ſororem.

Habet ſororem.] hoc eſt amicam. Vide epig. 4. lib. 2.

Ad Marcellam ſuam uxorem, quam laudat a morum ſuavitate. XXI.

MUNICIPEM rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam noſtris quis putet eſſe locis?
Tam rarum, tam dulce ſapis: Pallatia dicent,
Audierint ſi te vel ſemel, eſſe ſuam.
Nulla nec in media certabit nata Subura,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec cito ridebit peregrini gloria partus
Romanam deceat quam magis eſſe nurum.
Tu deſiderium dominæ mihi mitius urbis
Eſſe jubes: Romam tu mihi ſola facis.

O Marcella, quis credat te eſſe popularem rigidi Salonis, & genitam eſſe in noſtra regione? tam rarum, tam ſuave eſt tuum ingenium: Palatia vendicabunt te ſibi, ſi audierint te vel ſemel. Nulla nec genita vel in media Subura, nec alumna collis Capitolini contendet tecum. Nec gloria peregrini partus cito ridebit, cui magis conveniat eſſe nurui Romana. Tu in cauſſa es cur minus ægre feram deſiderium urbis dominæ: tu una mihi efficis Romam.

Marcella.] Poëtæ uxor, de qua epig. 31. infra.

Rigidi Salonis.] epig. 55. lib. 4.

Armorum Salo temperator.

Certabit.] Alii *certarit*, hoc eſt, nec ulla mulier vel media in urbe nata tecum contendet de elegantia & comitate morum, &c.

Nec cito.] Hunc verſum ſic explicat Raderus,

Nec gloria peregrini partus.

id eſt, nec ulla puella extra urbem naſcetur, & nata arridebit patri, aut matri, quam magis deceat exiſtimari Romanam vel ab ipſis Romanis, ac te, ô Marcella. Virgilius Eclog. 4.

Incipe, parve puer, riſu cognoſcere matrem,

Deceat.] Alii *ducat.*

De Philænide deformi. XXII.

QUAM ſit luſca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Eſſet cæca decentior Philænis.

O Fabulle, placet definiam paucis verbis, quam indecore luſca ſit Philænis? Philænis cæca eſſet venuſtior.

Decentior.] Capta enim utroque oculo minus deformis videretur, epig. 33. lib. 2.

In Læliam edentulam & calvam. XXIII.

DENTIBUS atque comis, nec te pudet, uteris emtis.
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

O Lælia, uteris dentibus & capillis emptis, nec erubeſcis, quid facies oculo? non emitur.

Quid facies oculo?] Qua arte oculi deformitatem teges? oculi, ut capilli & dentes, non emuntur.

Ad Juvencum de covino curru, quem acceperat ab Heliano. XXIV.

O Jucunda, covine, ſolitudo,
Carruca magis, eſſedoque gratum,
Facundi mihi munus Heliani:
Hic mecum licet, hic Juvence, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non vector Libyci niger caballi,
Succinctus neque curſor antecedit.
Nuſquam eſt mulio: mannuli tacebunt.
O ſi conſcius eſſet hic Avitus,
Aurem non ego tertiam timerem,
Totus quam bene ſic dies abiret!

O covine, amœna ſolitudo, donum diſerti Heliani mihi jucundius carruca, atque eſſedo, ô Juvence, hîc mecum, hîc fas eſt dicas quicquid tibi venerit in buccam. Non vector niger equi Libyci, nec curſor expeditus anteit. Nuſquam eſt mulio: mannuli ſilebunt. O ſi Avitus ſocius hîc adeſſet, ego non metuerem tertiam aurem. Quam feſtive ſic laberetur totus dies!

Covine.] Vehiculi falcati genus eſt, quo Galli in Prœliis utebantur.

Jucunda ſolitudo.] nempe propter umbram covini tecti & velati, ut ait Raderus: ſed melius, meo judicio, Farnabius covinum ſolitudinem dici a Poëta cenſet, quod regeretur ſine mulione.

Carruca, eſſedoque.] ſunt etiam curruum genera.

Heliani.] Alii *Æliani*: alii vero *Hadriani.*

Non vector.] Alii *rector*. Maurum intellige inſidentem equo Maſſylco, epig. 23. lib. 9.

Mannuli.] parvi equi qui ſermones noſtros non deferent, a quibus ſcilicet trahebatur covinus.

Avitus.] de quo epiſtola libri 9. & epig. 1.

Aurem non.] Aviti ſcilicet qui verba noſtra inſidioſe non exciperet.

In Theleſinum avarum. XXV.

CUm rogo te nummos ſine pignore, Non habeo, inquis:
Idem, ſi pro me ſpondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Theleſine, ſodali,
Credis colliculis, arboribuſque meis.
Ecce reum Carus te detulit: adſit agellus.
Exilii comitem quæris? agellus eat.

Cum peto a te nummos ſine pignore, Non habeo, ais. Tu idem habes, ſi agellus ſpondet pro me. O Theleſine, quod non credis mihi antiquo ſocio, credis colliculis atque arboribus meis. En Carus accuſavit te reum, agellus ferat opem. Quæriſne comitem exilii? Agellus eat.

Carus.] delator nequiſſimus.
Agellus eat.] cui nempe, non mihi, credis pecuniam.

In avarum amicum. XXVI.

SExaginta teras, cum limina mane ſenator,
Eſſe tibi videor deſidioſus eques,
Quod non a prima diſcurram luce per urbem,
Et referam laſſus baſia mille domum.
Sed tu purpureis ut des nova nomina faſtis,
Aut Numidûm gentes, Cappadocumve petas:
At mihi, quem cogis medios abrumpere ſomnos,
Et matutinum ferre, patique lutum,
Quid petitur? rupta cum pes vagus exit aluta,
Et ſubitus craſſæ decidit imber aquæ:
Nec venit ablatis clamator verna lacernis,
Accedit gelidam ſervus ad auriculam,
Et, rogat, ut cœnes ſecum Lætorius, inquit:
Viginti nummis non ego malo famem?
Quod ſit cœna mihi, tibi ſit provincia merces,
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

Cum tu ſenator mane teras ſexaginta limina, ego *videor tibi eſſe eques otioſus; quod a primo diluculo non diſcurram per urbem, & defatigatus reportem mille oſcula in ædes meas. Sed tu* diſcurris *ut inſcribas nova nomina purpureis faſtis, aut adeas nationes Numidarum, aut Cappadocum: ſed ego, quem cogis abrumpere medios ſomnos, & aſpergi atque infici luto matutino, quid peto? cum pes ſolutus exit, pelle rupta, & repentinus imber craſſæ aquæ decidit: Nec verna nomenclator accedit ablatis lacernis;* ſed *ſervus accedit ad frigidam auriculam, & dicit, Lætorius orat ut cœnes ſecum:* an *non gratior eſt cœnacula* empta *viginti nummis? cum habeam cœnam pro mercede, tu* vero *provinciam, & faciamus idem, nec mereamur idem.*

Sexaginta.] hoc eſt, cur tu ſenator diſcurras, ego vero dignitate inferior, eques ſcilicet. & quidem ſine cenſu tibi videor deſidioſus, quia ſummo mane potentioribus non nunciem ſalutem.

Et referam.] De his ſalutantium baſiis diximus, epig. 94. lib. 7.

Sed tu purpureis.] hoc eſt, ut conſul fias; conſulum enim nomina in faſtos purpura illitos referebantur.

Aut Numidûm.] Numides vocantur auctore Stephano populi circa Nilum fluvium; Cappadoces vero Aſiæ minoris ſunt populi, de quibus jam ſupra. *Senſus eſt*: Tu colis

Menſarumque pedes non timet Hermogenes.
Quamvis non modico caleant ſpectacula Sole:
Vela reducuntur, cum venit Hermogenes.
Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, ſiſtrataque turba,
Inter adorantes cum ſtetit Hermogenes.
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam:
A cœna ſemper rettulit Hermogenes.

& pedes menſarum. Licet ſpectacula caleant vehementi ſole, vela colliguntur cum Hermogenes accedit. Nautæ meticuloſi feſtinanter contrahunt carbaſa, quoties Hermogenes viſus eſt ad portum. Calvi linigeri fugiunt, & ſiſtrata turba fugit, cum Hermogenes ſtetit inter adorantes. Nunquam Hermogenes apportavit mappam ad cœnam; Hermogenes ſemper a cœna reportavit.

Hermogenes.] hoc eſt ab Herme ſeu Mercurio genitus, qui nempe eſt furum deus: Poëta ergo aptiſſimum furi hoc nomen finxit.

Maſſa.] Plinius junior epiſt. ult. lib. 7. *Dederat me ſenatus cum Herennio Senecione advocatum provinciæ Bœticæ contra Bæbium Maſſam: damnatoque Maſſa cenſuerat ut bona ejus publice cuſtodirentur.*

Cervinum gelidum.] Cervus abſorpto angue vitam producit.

Iris.] Arcus ſcilicet cœleſtis. Ariſtoteles lib. 3. Meteor. ὅτι μὲν οὖν ἀνάκλασις ἡ ἶρις τῆς ὄψεως πρὸς τὸν ἥλιον φανερόν. Quod ergo Iris ſit refractio aſpectus ad ſolem, manifeſtum eſt. &c. Plinius lib. 2. cap. 59.

Cum Myrino.] De quo epig. 20. lib. Spect. hoc eſt, cum Myrino gladiatori miſſio peteretur a populo, vel ab ipſo Myrino læſo peteretur: læſi enim gladiatores arma ſubmittebant, & vitam aliquando impetrabant ab Imperatore, aut a populo, dum ſtaret reſpublica.

Cretatam.] ſignum nempe quod mittendis quadrigis dabatur in ludis Circenſibus. Raderus ex Cedreno refert, hanc fuiſſe occaſionem mappæ in circum mittendæ, quod magiſtratus ante miſſionem ſuper fornices carcerum eo loco unde ſpectabant, convivium curarent, mappamque in tempore mappario mittendam traderent.

Attulerat mappam.] Ad convivia ſinguli afferebant ſuas mappas: mantile vero, inquit Raderus, linteum ſcilicet tergendis manibus aptum a convivatore parabatur.

Diſtringere.] hoc eſt, ſtragula lectorum, quibus accumbebant, ſubripere: vel forte melius, laminas aureas vel argenteas lectis deradere.

Menſarumque pedes.] eburneos nimirum, aut potius intellige ab Hermogene argenteas bracteas menſarum pedibus deraſas fuiſſe, epig. 33. lib. 8.

Vela reducuntur.] epig. 39. lib. 9. Vela autem colligebantur ne ab Hermogene ſurriperentur.

Linigeri.] Iſidis ſacerdotes interpretare, quorum veſtes ex lino confectæ candidiſſimæ erant: illos ſiſtratam turbam vocat, quod ſiſtra, ſeu crepitacula quaterent ſacra ſua celebrantes.

In Aprum, ſe nolle amicum ſobrium. XXX.

SIccus, ſobrius eſt Aper: quid ad me?
Servum ſic ego laudo, non amicum.

Aper ſiccus & ſobrius eſt: quid ad me pertinet? Talis mihi placet ſervus, non amicus.

Non amicum.] quem genio ſuo indulgere volo.

De hortis Marcellæ uxoris. XXXI.

HOc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra ſupini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ:

Hoc nemus, hi fontes, textilis hæc umbra proni palmitis, & hic ductilis fluvius aquæ riguæ:

Pra-

Prataque, nec bifero ceſſura roſaria Pæſto:
Quodque viret Jani menſe, nec alget olus:
Quæque natat cluſis anguilla domeſtica lymphis,
Quæque gerit ſimiles candida turris aves;
Munera ſunt domino: poſt ſeptima luſtra reverſo
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
Si mihi Nauſicaë patrios concederet hortos,
Alcinoo poſſem dicere, malo meos.

& prata, & roſaria non inferiora Pæſto bifero: atque olus quod vireſcit menſe Januario, nec friget: & familiaris anguilla qua natat aquis clauſis, atque alba turris in qua ſunt volucres: ſunt dona domino: Marcella donavit mihi reverſo poſt ſeptem luſtra has ædes, atque exigua regna. Si Nauſicae mihi daret paternos hortos, liceret dicere Alcinoo, Plus placent mei.

Textilis umbra.] propter palmites cum foliis atque arborum ramis contextos.
Ductile flumen.] rivulum intellige ab aliquo vicino fonte ductum in hortos Marcellæ, vel forte aquæductum.
Bifer. Pæſto.] hoc eſt bis in anno florenti. Vide epig. 38. lib. 5.
Nec alget.] nec frigidum eſt.
Cluſis lymphis.] hoc eſt in piſcina.
Turris candida.] candidas columbas continebat.
Poſt ſeptima.] Triginta & quatuor annis Poëta manſerat Romæ, & anno trigeſimo-quarto rediit in Hiſpaniam. Vide epig. 103. lib. 10.
Munera ſunt domino.] Alii *dominæ*, nempe meæ uxoris.
Nauſicae.] filia ſcilicet Alcinoi, de cujus amœniſſimis hortis epig. 64. lib. 4.

In Vacerram, cujus paupertatem irridet. XXXII.

O Juliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, ſarcinas tuas, vidi;
Quas non retentas penſione pro bima
Portabat uxor rufa crinibus ſeptem,
Et cum ſorore cana mater ingenti.
Furias putavi nocte ditis emerſas.
Has tu priores frigore, & fame ſiccus,
Et non recenti pallidus magis buxo
Irus tuorum temporum ſequebaris.
Migrare clivum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bipes menſa,
Et cum lucerna. corneoque cratere
Matella curto rupta latere meiebat.
Focum ferentis ſuberat amphoræ cervix.
Fuiſſe gerres, aut inutiles mænas
Odor impudicus urcei fatebatur,
Qualem marinæ miſit aura piſcinæ.
Nec quadra deerat caſei Toloſatis.
Quadrima nigri nec corona pulei,
Calvæque reſtes allioque, cepiſque,
Nec plena turpi matris olla reſina,
Summœnianæ qua pilantur uxores.

O infamia Juliarum Calendarum, ô Vacerra, vidi tuam ſupellectilem, ſpectavi: quam non retentam pro mercede biennii ferebat uxor rufa ſeptem capillis, & cana genitrix cum ingenti ſorore. Exiſtimavi furias emerſas ex tenebris inferorum. Tu aridus frigore & eſurie, & pallidior buxo veteri, Irus tui ſeculi ſequebaris has praeuntes. Putares mendicos omnes *clivi Aricini ire alio. Lectulus tripes incedebat, & menſa bipes, & cum lucerna, & corneo cratere matella fracta brevi latere meiebat. Cervix portantis focum ſubjecta erat amphora. Fœtidus odor urcei, qualis emiſſa eſt ab aura piſcinâ marina, teſtificabatur* in eo *fuiſſe gerres, aut mænas inutiles. Nec quadra caſei Toloſatis deficiebat, nec corona quadrima nigri pulei, & calvæ reſtes & allio, & cepis, nec olla matris* tuæ *plena fœtida reſina, qua Summœnianæ uxores glabrantur.*

Quid

Quid quæris ædes, villicoſque derides,
Habitare gratis, ô Vacerra, cum poſſis?
Hæc ſarcinarum pompa convenit ponti.

O Vacerra, quid quæris domum, & illudis villicos, cum poſſis habere domicilium gratis? Hæc pompa ſarcinarum apta eſt ponti.

O Juliarum.] quo nempe tempore novas ædes conducere ſolebant Romani. Suetonius in Tiberio cap. 35. *Senatori latum clavum ademit, cum cognoviſſet ſub Calendas Julii demigraſſe in hortos, quo vilius poſt diem ædes in urbe conduceret.*

Quas non retentas.] hoc eſt, quas conductarum a te ædium dominus pro penſione biennii, utpote viliores pignoris loco retinere noluit.

Crinibus ſeptem.] hoc eſt uxor tua calva.

Sorore ingenti.] ætate ſcilicet, ſecundum Raderum: adulta autem & carente viro, ſecundum Domitium. *Ingenti* forte melius referas tantum ad immanem corporis proceritatem.

Non recenti.] hoc eſt arido buxo pallidior.

Irus.] omnium mortalium pauperrimus, de quo epig. 40. lib. 5.

Clivum Aricinum.] ubi erant multi mendici. Vide epig. 19. lib. 2.

Tripes grabatus.] vilis nimirum lectus, cui ut & menſæ deerat unus pes: menſæ enim utplurimum tribus pedibus fulciebantur.

Meiebat.] hoc eſt, ex qua rupta effluebat urina.

Focum ferentis.] an impoſitam Vacerræ, an ſervi capiti amphoram cui focus inerat. Videat lector. Legendus Juvenalis ſat. 3. v. 251. Legunt alii,

Foco virenti ſuberat amphoræ cervix.

Quam lectionem non intelligo.

Gerres.] genus nempe locuſtarum, epig. 77. lib. 3. *Mænas.*] piſciculos de quibus lib. 11. epig. 32.

Caſei Toloſatis.] mali ſcilicet ſaporis. Toloſa urbs Galliæ ſatis nota.

Quadrima.] hoc eſt pulegium a quatuor annis ſervatum, eoque deterius, nempe cibariis ruſticorum condiendis inſerviebat.

Calvæ reſtes.] Senſus eſt: allia & cepæ ex funibus ſeu reſtibus pendentes, quas calvas vocat, quod cepæ ſint glabræ.

Summaniana.] hoc eſt meretrices. Vide epig. 81. lib. 3.

Quid quæris.] hoc eſt, inquit Farnabius, quid quæris villam ruri, quaſi lautiorum more per æſtatem ruſticaturus ſis!

Villicoſque derides.] cum ſolvendo non ſis.

Ponti.] ubi nempe habitant mendici.

XXXIII.

Ad Julium, vitæ tranquillitatem perturbari nimia erga ſodales amicitia. XXXIV.

TRIGINTA mihi quatuorque meſſes
Tecum, ſi memini, fuere Juli:
Quarum dulcia mixta ſunt amaris,
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et ſi calculus omnis huc & illuc
Diverſus, bicolorque digeratur:
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et triſtes animi cavere morſus,
Nulli te facias nimis ſodalem.
Gaudebis minus, & minus dolebis.

O Juli, ſi memini, vixi tecum triginta & quatuor annis; quorum ſuavitas non fuit ſine amaritie, at nihilominus plures fuere dulces. Et ſi calculus omnis diverſus, & bicolor diſtribuatur huc & illuc, albus numerus ſuperabit nigriorem. Si cupias declinare quaſdam moleſtias, & vitare acerbos morſus animi, cum nullo ineas nimiam amicitiam. Lætaberis minus, & mærebis minus.

Ad Julium.] Addunt alii *Martialem*. Vide epig. 99. lib. 9.

Triginta.] quibus manſerat Romæ, epig. 104. lib. 10.

Et ſi calculus.] Lapididibus albis fauſti dies, nigris vero infauſti notabantur, epig. 45. lib. 8.

Vincet candida.] plures numerabuntur dies felices, quam mœſti.

Animi

Animi morſus.] hoc eſt mœrorem a quo conteritur animus.

Gaudebis minus.] amicorum enim proſpera atque adverſa fortuna nimis nos afficit.

XXXV.

In Labullum, qui exiguis muneribus liberalis haberi volebat. XXXVI.

LIBRAS quatuor aut duas amico,
Algentemque togam, brevemque læ-
nam:
Interdum aureolos manu crepanteis:
Poſſint ducere qui duas Kalendas,
Quod nemo, niſi tu, Labulle, donas,
Non es, crede mihi, bonus. quid ergo?
Ut verum loquar, optimus malorum.
Piſones, Senecaſque Memmioſque,
Et Criſpos mihi redde, ſed priores:
Fies protinus ultimus bonorum.
Vis curſu pedibuſque gloriari?
Tigrim vince, levemque Paſſerinum.
Nulla eſt gloria præterire aſellos.

O Labulle, quod tu ſolus largiris amico libras quatuor, aut duas argenti, *frigidam togam, & lanam curtam, aliquando aureolos ſonantes tu manu; quibus ſuſtentari poſſit* amicus *duobus menſibus; crede mihi, non es bonus. Quid igitur? optimus malorum, ut dicam veritatem. Mihi reſtitue Piſones, & Senecas, & Memmios, & Criſpos, ſed antiquos: repente evades ultimus bonorum. Placetne gloriari curſu, & pedibus? Supera Tigrim, & levem Paſſerinum. Nullus eſt honor præcurrere aſinos.*

Libras.] Vide epig. 44. lib. 2.

Algentem.] hoc eſt ita tritam, ut frigus facile admittat: Læna vero erat veſtis quæ hyeme pallio ſuperinduebatur, teſte Bayfio.

Aureolos.] Epig. 20. lib. 5.

Qui crepet aureolos forſitan unus erit.

Optimus malorum.] hoc eſt, tu es inter avaros munificentiſſimus.

Piſones.] quibus de arte Poëtica librum dedicavit Horatius. De Criſpo & Seneca ſupra dictum: Memmio vero ſuum Poëma dedicavit Lucretius.

Ultimus bonorum.] hoc eſt, munificis his viris longe inferior eris.

Tigrim, & Paſſerinum.] Alii equos velociſſimos fuiſſe, alii curſores affirmant, epig. 6. lib. 7.

In naſutum ſcurram ineptum. XXXVII.

NASUTUS nimium cupis videri.
Naſutum volo, nolo polypoſum.

Vis haberi nimis naſutus, placet naſutus, diſplicet polypoſus.

Naſutus.] Irriſores dicuntur naſuti, epig. 4. lib. 1.

Et pueri naſum rhinocerotis habent.

Senſus eſt: Volo urbanum & acutum, non putidum & ineptum deriſorem. Polypus vero eſt naſi morbus, de quo Celſus lib. 6. cap. 8. qui eo morbo laborant polypoſi dicuntur, quos hoc loco ſumit Poëta pro putidis & rancidulis ſcurris.

Ad Candidum, de effœminato quodam homine. XXXVIII.

HUNC qui fœmineis noctesque dieſque cathedris
Incedit tota notus in urbe nimis,

O Candide, non eſt quod metuas hunc, qui nimium notus in tota urbe, adit nocte & die cathedras fœminarum

Crine

Crine 'nitens, niger unguento, perlucidus oſtro,
Ore tener, latus pectore, crûre glaber,
Uxori qui ſæpe tuæ comes improbus hæret:
Non eſt quod timeas, Candide: non futuit.

nitens coma, niger unguento, micans oſtro, ore delicatus, latus pectore, levis crure, qui crebro improbus comes hæret tuæ conjugi . . . .

Cathedris.] De quibus dictum epig. 62. lib. 3. *Incedit*, forte melius legendum eſſet *inſedit*. Nempe mollem & cinædum intelligit.

In Sabellum ineptum. XXXIX.

ODi te, quia bellus es, Sabelle.
Res eſt putida bellus, & Sabellus,
Bellum denique malo, quam Sabellum.
Tabeſcas utinam, Sabelle, belle!

O Sabelle, odi te, quoniam bellus es. Res eſt fœtida bellus & Sabellus, tandem malo bellum, quam Sabellum. O Sabelle, utinam marceſcas belle!

Odi te.] Hunc Sabellum jam carpſit Poëta epig. 84. lib. 7. *Bellus*, hoc eſt ineptus. Vide epig. 7. lib. 2.

Bellum denique.] Bellus enim homo vitioſus eſt tantum, Sabellus vero eſt ipſum vitium, inquit Raderus. Sed magis placet bellum hoc loco ſumi pro ipſa belli contentione.

Tabeſcas.] ut res putida. *Belle* poteſt eſſe quintus caſus, vel adverbium.

In Pontilianum, quem aſſidue colebat, a quo tamen nihil accipiebat. XL.

MEntiris, credo: recitas mala carmina, laudo:
Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo.
Pedis, diſſimulo: gemma vis ludere, vincor.
Res una eſt ſine me, quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præſtas mihi. mortuus, inquis,
Accipiam bene te. nil volo: ſed morere.

O Pontiliane, mentiris, adhibeo tamen fidem: recitas verſus ineptos, probo: cantas, canto: potas, poto: pedis, diſſimulo: placet ludere gemma, ſuperor. Unica res eſt, quam agis ſine me, & ſileo. Nihilominus nihil prorſus donas mihi; Defunctus, ais, bene excipiam te, Nihil peto; at pereas.

Credo.] Officii cauſſa fingo me credere, licet ſciam te mentiri.

Cantas.] Similis eſt adulatoris effigies apud Juvenalem ſat. 3.

Gemma ludere.] hoc eſt latronibus ludere, ut aiunt interpretes. Vide epig. 71. lib. 7. & epig. 20. lib. 14.

Inſidioſorum ſi ludis bella latronum,
Gemmeus iſte tibi miles, & hoſtis erit.

Sed morere.] ut nempe promiſſam mihi tuam hereditatem accipiam.

In Tuccam guloſum. XLI.

NOn eſt, Tucca, ſatis, quod es guloſus:
Et dici cupis, & cupis videri.

O Tucca, non ſufficit quod es helluo, & vis haberi, & vis videri.

XLII.

XLIII.

Ad M. Unicum Poëtam elegiacum. XLIV.

UNICE, cognato junctum mihi ſangui-
ne nomen,
Quique geris ſtudiis corda propinqua meis:
Carmina cum facias ſoli cedentia fratri,
Pectore non minor es, ſed pietate prior.
Lesbia cum tenero te poſſet amare Catullo,
Te poſt Naſonem blanda Corinna ſequi.
Nec deerant Zephyri, ſi te dare vela ju-
varet:
Sed tu litus amas. hoc quoque fratris ha-
bes.

O Unice, qui habes nomen mihi junctum cognato ſanguine, & cor accedens ad mea ſtudia; cum componas verſus cedentes ſoli fratri, non inferior es pectore, ſed ſuperior pietate. Lesbia poſſet diligere te cum tenero Catullo, & blanda Corinna hærere tibi poſt Naſonem. Nec Zephyri deficiebant, ſi tibi placeret dare vela: at litus tibi gratum eſt: & hoc etiam te probat fratrem.

Corda propinqua.] hoc eſt, qui iiſdem ſtudiis deditus es.

Carmina.] Unicus habebat fratrem qui verſus heroïcos componebat, a quibus ſe abſtinebat, ne famæ fratris noceret. Idem dixit Poëta de Turno & Memore epig. 11. lib. 11.

Sed pietate prior.] quia das ipſi primas.

Lesbia, & Corinna.] amicæ ſcilicet Catulli, & Ovidii, teneris horum poëtarum elegiis aſſuetæ, tuas tamen amare poſſent.

Nec deerant Zephyri.] hoc eſt, non deerat tibi grande ingenium, ſi carmina heroïca condere voluiſſes.

Hoc fratris.] Cum fratris cauſſa grande tuum ingenium coërceas.

Ad Phœbum calvum. XLV.

HOEDINA tibi pelle contegenti
Nudæ tempora, verticemque calvæ,
Feſtive tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput eſſe calciatum.

O Phœbe, ille lepide dixit hœdina pelle tegenti tempora, & verticem nuda calvæ, qui dixit caput eſſe calciatum.

Hœdina pelle.] hoc eſt galericulo ex hœdi pelle facto, quo utebatur Phœbus ad tegendum calvitium. Vide epig. 50. lib. 14.

Calciatum.] Alii *calceatum*: fiunt vero calcei ex pellibus, quibus cum Phœbus tegeret caput, merito calceatum dici poterat.

Aa Claſſicum, de Gallo & Luperco Poëtis. XLVI.

VENDUNT carmina Gallus, & Luper-
cus.
Sanos, Claſſice, nunc nega Poëtas.

Gallus & Lupercus vendunt verſus. O Claſſice, nunc nega Poetas ſapere.

Gallus & Lupercus.] Mali ſcilicet Poëtæ, qui tamen cum inepta ſua carmina venderent, non ipſi, ſed emptores inſaniebant.

In

In habentem varios mores. XLVII.

DIFFICILIS, facilis, jucundus, acerbus es idem,
Nec tecum poſſum vivere, nec ſine te.

Tu idem es aſper, comis, ſuavis, acerbus: nec licet vivere tecum, nec ſine te.

Nec tecum.] propter acerbos tuos mores.
Nec ſine te.] propter comitatem.

In lautum invitatorem. XLVIII.

BOLETOS & aprum ſi tamquam vilia ponis,
Et non eſſe putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis, & heres
Vis ſcribi, propter quinque Lucrina: vale.
Lauta tamen cœna eſt: fateor lautiſſima: ſed cras
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil;
Quod ſciat infelix damnatæ ſpongia virgæ,
Vel quicumque canis, junctaque teſta viæ:
Mullorum, leporumque, & ſuminis exitus hic eſt,
Sulfureuſque color, carnificeſque pedes.
Non Albana mihi ſit comiſſatio tanti,
Nec Capitolinæ, pontificumque dapes:
Imputet ipſe deus nectar mihi, fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios cœnarum quære magiſter,
Quos capiant menſæ regna ſuperba tuæ:
Me meus ad ſubitas invitet amicus ofellas:
Hæc mihi, quam poſſum reddere, cœna placet.

Si apponis boletos, & aprum tanquam abjecta, & credis hæc non appeti a me: volo. Si exiſtimas me fieri felicem, & cupis heres inſtitui propter quinque oſtrea ex Lucrino; vale. Nihilominus ſumptuoſa eſt cœna, fateor, ſumptuoſiſſima: at nihil ſupererit cras, imo hodie, imo repente nihil, quod ſciat infelix ſpongia virga damnata, aut quicunque canis, aut amphora propinqua via. Hic eſt finis mullorum, & leporum, & ſuminis, color nempe pallidus, & pedes podagroſi. Nolim tanti facere comiſſationem Albanam, nec epulas Capitolii, & pontificum: ipſe deus ratiocinetur mecum de nectare dato, fiet acetum, & perfida vappa cadi Vaticani. O Moderator cœnarum, quære alios convivas, qui delectentur lautiſſimis cibis tua menſa: meus amicus me vocet ad ofellas repentinas: amo cœnam, quam poſſum reddere.

Boletos.] Quos ſi mihi appoſueris tanquam cibos delicatiſſimos, ut ſc. captes meam hereditatem, nolo, ſin minus lubens cœnabo apud te. *Vilia*, hoc eſt, tanquam res viles.

Quinque Lucrina.] Vide epig. 11. lib. 6.

Immo hodie.] Nam ſtatim a cœna nulla ſupereſt gulæ voluptas.

Quod ſciat infelix.] Spongia, inquit Farnabius, ligno adhærens damnata in vile miniſterium, ad emundanda ſcilicet obſcœna, ut de beſtiario quodam refert Seneca epiſt. 70. *Nuper in ludo beſtiariorum unus e Germanis, cum ad matutina ſpectacula pararetur, ſeceſſit ad exonerandum corpus. Nullum aliud illi dabatur ſine cuſtode ſecretum. Ibi lignum illud, quod ad emundanda obſcœna adhærente ſpongia poſitum eſt, totum in gulam farſit, & vi præcluſis faucibus ſpiritum eliſit.*

Vel quicunque canis.] Qui nimirum ad vomitum accurrat.

Junctaque teſta viæ.] Urnæ ſcilicet in triviis erant collocatæ, in quas meierent prætereuntes.

Albana.] Lautiſſimum ſcilicet epulum quale exhibuit in Albano monte in Quinquatriis Minervæ ſuæ Domitianus, Farnabius. De comeſſatione dictum epig. 5. lib. 4.

Nec

Nec Capitolinæ.] hoc eſt, epulum Jovis in Capitolio inſtructum, cujus meminit Valer. Maximus lib. 2. cap. 1.

Pontificumque dapes.] Lautiſſimæ ſcil. quas deſcribit Macrobius cap. 13. lib. 3.

Et Vaticani.] Vini viliſſimi fæx, epig. 19. lib. 1. *Ofellæ*, genus farciminis. *Subitas*, hoc eſt, ſine apparatu conditas.

Ad pædagogum cuſtodem unionum. XLIX.

CRINITÆ Line pædagoge turbæ,
Rerum quem dominum vocat ſuarum,
Et credit cui Poſtumilla dives
Gemmas, aurea, vina, concubinos:
Sic te, perpetua fide probatum,
Nulli non tua præferat patrona:
Succurras miſero precor furori,
Et ſerves aliquando negligenter
Illos qui male cor meum perurunt:
Quos & noctibus & diebus opto.
In noſtro cupidus ſinu videre,
Formoſos, niveos, pares, gemellos,
Grandes non pueros, ſed uniones.

O Line pædagoge turbæ capillatæ, quem Poſtumilla locuples nominat moderatorem rerum ſuarum, & cui committit gemmas, aurea, vina, concubinos: patrona tua ſic te comprobatum perpetua fide anteponat omnibus: oro ſubvenias miſero furori, atque aliquando cuſtodias indiligenter illos, qui male perurunt pectus meum: quos ſpectare in noſtro ſinu avidus expeto die & nocte: pulchros, niveos, pares, gemellos, non adultos pueros ſentio, *ſed uniones.*

Crinitæ.] Pueri nempe comas alebant, ut formoſiores viderentur.

Concubinos.] Alii *concubinas*, nempe gemmas quibuſcum cubabat. In eo eſt acumen epigrammatis, quod ſuſpenſum habeat lectorem, quaſi eſſet petiturus pueros, cum appetat ſolos uniones.

In habentem amœnas ædes. L.

DAPHNONAS, platanos, ac aërias cypariſſos,
Et non unius balnea ſolus habes,
Et tua centenis ſtat porticus alta columnis,
Calcatuſque tuo ſub pede lucet onyx,
Pulvereumque fugax hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis aquæ fluctus ubique ſonat.
Atria longa patent: ſed nec cœnantibus uſquam,
Nec ſomno locus eſt. quam bene non habitas!

Solus poſſides laureta, platanos, atque excelſas cypariſſos, & balnea non unius, atque excelſa tua porticus erecta eſt centum columnis, atque onyx preſſus ſub tuo pede ſplendet, & celeres equi dant plauſum hippodromo pulverulento, & fluctus aquæ pereuntis reſonat ubique. Atria ſunt ampla: ſed nuſquam locus eſt cœnantibus, nec ſomno. Quam incommoda eſt tua habitatio!

Et non unius.] Tam enim ampla ſunt, ut vel publica dici poſſint: platani & lauri umbræ gratia ſerebantur.

Onyx.] Lapis nobilis, quo ſtrata erat domus.

Hippodromon.] Vox eſt græca, quæ ſignificat ſpatium in quo de equorum celeritate certabatur.

Et pereuntis aquæ.] Fontium artificia in illa domo fuiſſe amœniſſima intellige.

Quam bene.] Imperitus quippe omiſerat, quod maxime neceſſarium nempe triclinium.

De Fabullo probo viro. LI.

TAM ſæpe noſtrum decipi Fabullum, quid
Miraris, Aule? ſemper bonus homo tiro eſt.

O Aule, quid miraris tam frequenter circumveniri noſtrum Fabullum? vir probus ſemper tiro eſt.

Tiro eſt.] hoc eſt, vir probus & ſimplex ſemper decipitur, utpote qui aliis non diffidat.

Ad Semproniam epitaphium Rufi LII.

TEMPORA Pieria ſolitus redimire corona,
Nec minus attonitis vox celebrata reis,
Hîc ſitus eſt, hic ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cujus & ipſe tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elyſio narraris fabula campo,
Et ſtupet ad raptus Tyndaris ipſa tuos.
Tu melior, quæ deſerto raptore rediſti:
Illa virum voluit nec repetita ſequi.
Ridet, & Iliacos audit Menelaus amores:
Abſolvit Phrygium veſtra rapina Parim.
Accipient olim cum te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.
Non aliena videt, ſed amat Proſerpina raptas:
Iſte tibi dominam conciliavit amor.

O Sempronia, hic ille tuus Rufus ſolitus tingere tapus corona Pieria, & vox non minus commendata reis ſtupentibus, hic jacet, cujus & ipſi cineres ardent amore erga te. Grata fabula narratur de te in campo Elyſio, atque ipſa Helena ſtupet ad raptus tuos. Tu probior, quæ reverſa es derelicto raptore: Illa nec repetita ſuſtinuit ſequi maritum. Menelaus ridet, atque audit Trojanos amores; veſtra rapina excuſat Phrygium Parim. Cum aliquando amœna loca piorum excipient te, non erit umbra notior in ædibus Stygiis. Proſerpina non averſa, ſed amica videt raptas: iſte amor devinxit tibi dominam.

Tempora Pieria.] Rufus Poëta fuit, atque orator celebris, qui nempe reos defenderet.

In Elyſio campo.] Vide epig. 94. lib. 1.

Et ſtupet ad raptus.] id eſt Helena Tyndari filia ſtupet te raptam ſponte rediiſſe ad maritum tuum Rufum. Alii intelligunt Rufum non fuiſſe ejus maritum, ſed raptorem: propter hæc verba *veſtra rapina.*

Illa virum.] Legunt alii,

Noluit illa virum vel repetita ſequi.

Menelaum intellige, qui lætus audit idem marito Semproniæ contigiſſe, quod & ipſe paſſus erat. Amores vero Rufi erga Semproniam, *Iliacos* vocat, quia Semproniam rapuit Rufus, ut Helena rapta eſt a Paride, qui tamen hoc exemplo èxcuſatur.

Accipient olim.] hoc eſt, cum mortua migrabis in campos Elyſios, eris nota & celebris.

Proſerpina.] Propitia raptis, cum & ipſa a Plutone rapta fuerit.

Conciliavit.] Nimirum amor raptoris erga te jam tibi conciliavit Proſerpinam. Alii *conciliabit.*

In Paternum avarum. LIII.

NUMMI cum tibi ſint, opeſque tantæ,
Quantas civis habet, Paterne, rarus:
Largiris nihil, incubaſque gazæ,

O Paterne, cum habeas nummos & tantas divitias quanta poſſidentur vix a nullo cive; nihil donas atque incubas theſauro,

Ut magnus draco, quem canunt Poëtæ
Cuſtodem Scythici fuiſſe luci.
Sed cauſſa, ut memoras, & ipſe jactas,
Diræ filius eſt rapacitatis.
Et quid tu fatuos, rudeſque quæris,
Illudas quibus, auferaſque mentem?
Huic ſemper vitio pater fuiſti.

ut ingens draco, a quo cuſtoditum fuiſſe lucum Scythicum narrant Poëtæ. Sed filius diræ rapacitatis cauſſa eſt, ut narras atque ipſe prædicas. Et quid tu quæris dementes atque imperitos, quibus imponas atque auferas mentem? Semper pater fuiſti huic vitio.

Ut magnus draco.] a quo vellus aureum cuſtodiebatur in luco Colchidis in Scythis.

Et quid.] Alii *ut quid*: hoc eſt, An putas nos eſſe dementes, quos facile hac excuſatione uſus decipias, prætexens nempe tui filii rapacitatem. Forte legendum *ecquid*, ut epig. 1. lib. 11.

Huic ſemper.] Huic tuo filio omnia neceſſaria avare recuſans cauſſa fuiſti rapacitatis. Alii ſic interpretantur: Tu ſemper fuiſti pater hujus vitii, avaritiæ nimirum & rapacitatis. Judicet lector.

In Zoilum quem a deformitate improbum judicat. LIV.

CRINE ruber, niger ore, brevis pede, lumine læſus,
Rem magnam præſtas, Zoile, ſi bonus es.

Ruber capillis, niger ore, brevis pede, captus oculo, ô Zoile, facis rem magnam, ſi probus es.

Zoile.] de quo ſæpius dictum ſupra. Lineamenta vero corporis ſunt animi argumenta.

LV.

Ad Polycarmum ſæpius fingentem morbum. LVI.

ÆGROTAS uno decies, aut ſæpius anno,
Nec tibi, ſed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties ſurgis, ſoteria poſcis amicos.
Sit pudor: ægrota jam, Polycarme, ſemel.

O Polycarme, ægrotas uno anno decies, aut frequentius, nec hoc officit tibi, ſed nobis. Nam quoties convaleſcis, petis ſoteria ab amicis: ſit verecundia: O Polycarme, jam ægrota ſemel.

Soteria poſcis.] hoc eſt, munera quæ dabantur amicis a morbo recreatis, unde morbus fictus Polycarmo non nocebat, ſed ejus amicis a quibus petebat ſoteria.

Ægrota jam ſemel.] hoc eſt morere, atque uno morbo abſolve tuam vitam: & argute quidem hoc intelligit Poëta, cum videatur ſentire, ut ſemel tantum in anno ægrotet Polycarmus, epig. 40. lib. 5. verſ. 5.

Ad Sparſum, ſtrepitus urbis in cauſſa eſſe, cur ſecedat in villam Nomentanam. LVII.

CUR ſæpe ſicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ ſordidum petam, quæris?

Rogas, cur ſæpe inviſam exiguum fundum aridi Nomenti, & tenuem larem villæ?

Nec

Nec cogitandi, Sparſe, nec quieſcendi
In urbe locus eſt pauperi. negant vitam
Ludimagiſtri mane, nocte piſtores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc otioſus ſordidam quatit menſam
Neroniana nummularius maſſa:
Illinc paludis malleator Hiſpanæ
Tritum nitenti fuſte verberat ſaxum.
Nec turba ceſſat enthèata Bellonæ,
Nec faſciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec ſulfuratæ lippus inſtitor mercis.
Numerare pigri damna qui poteſt ſomni,
Dicet quot æra verberent manus urbis,
Cum ſecta Colcho Luna vapulat rhombo.
Tu, Sparſe, neſcis iſta, nec potes ſcire,
Petilianis delicatus in regnis,
Cui plana ſummos deſpicit domus montes,
Et rus in urbe eſt, vinitorque Romanus.
Nec in Falerno monte major autumnus,
Intraque limen clauſus eſſedo curſus,
Et in profundo ſomnus, & quies nullis
Offenſa linguis, nec dies niſi admiſſus.
Nos tranſeuntis riſus excitat turbæ,
Et ad cubile eſt Roma: tædio feſſis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

O Sparſe, nec eſt inopi locus cogitandi, nec quieſcendi in urbe. Ludimagiſtri mane, piſtores nocte, mallei ærariorum die toto non ſinunt vivere. Hinc otioſus nummularius agitat menſam ſordidam maſſa Neroniana: illinc malleator fuſte nitenti percutit tritum ſaxum paludis Hiſpanæ: nec turba Bellonæ correpta furore quieſcit, nec garrulus naufragus tabula ſuſpenſa de faſcia, nec Judæus eruditus a matre mendicare, nec lippus negotiator mercis ſulfuratæ. Qui valet enumerare impedimenta ſomni inertis, dicet quot æra pulſentur manibus civitatis, cum Luna cæſa verberatur rhombo Colcho. O Sparſe, tu delicatus in regnis Petilianis ignoras iſta, nec potes diſcere, cui plana domus contemnit montes excelſos, & rus in urbe eſt, & vinitor Romanus. Nec major autumnus in Falerno monte, & curſus eſſedo limitatus intra limen, & ſomnus arctiſſimus, & quies non turbata ullis linguis, nec lux niſi admiſſa. Nos vero *excitamur riſu tranſeuntis multitudinis, & Roma ſtat ante cubile: quoties placuit* nobis *tædio defatigatis dormire, petimus villam.*

Nomenti.] de quo epig. 106. lib. 1. Similis eſt huic epigrammati Juven. ſat. 3. Vide epig. 74. lib. 10.

Nec cogitandi, Sparſe.] Legunt alii, *nec cogitandi ſpatium.* At prior lectio videtur melior.

Ludimagiſtri.] de quibus epig. 70. lib. 9.

Ærariorum.] fabrorum ſcilicet.

Neroniana maſſa.] Suetonius in Nerone cap. 44. *Exegitque ingenti faſtidio & acerbitate nummum aſperum, argentum puſtulatum, aurum ad obruſam.* Hoc eſt: Nummularii, Gallice *les Banquiers*, aurum & argentum Neronis verſant in ſuis menſis, & ſtrepitum edunt.

Illinc paludis.] Turnebus lib. 30. cap. 26. legit *balucis.* Sic enim, inquit, maſſas quaſdam auri vocari in Hiſpania ſolere. Plinius lib. 33. cap. 4. Alii legunt *paludis*, quod vocabulum, inquit ibidem, a vocis propinquitate facile deflecti potuit. Mihi quidem non ſatis accommodatum hic eſſe videtur *paludis* nomen, licet Tagi ramenta aurea interpretentur. Sic Turnebus. Illud ergo aurum rude ex Hiſpania Romam afferebatur, ubi in bracteas tenuiſſimas extendebatur. Saxum vero tritum dicit, propter frequentem malleatoris percuſſionem. Farnabius retinet *paludis*. & ſic explicat, hoc eſt lini & ſerabi, quod in paludoſis Hiſpaniæ locis ſeritur. Quod enim, inquit, Turnebus legit *balucis*, nullatenus convenit aureæ operæ cum fuſte. Videat lector.

Nec turba.] Sacerdotes intellige, qui ſanguine ſuo Bellonæ numen placabant, & furentes vaticinabantur. Lucanus,

———— quos ſectis Bellona lacertis
Sæva movet, &c.

Bellona autem eſt belli dea, & ſoror Martis nuncupatur.

Nec faſciato.] Juvenalis ſat. 14.

———— naufragus aſſem
Dum rogat, & picta ſe tempeſtate tuetur.

Nec ſulfuratæ.] hoc eſt, non ceſſat proclamare. Vide epig. 42. lib. 1. & epig. 3. lib. 10. Lippus vero dicitur, nempe a ſulfure, quod ſemper manibus terit.

Quot æra.] Cum Luna a cœlo deducitur magi-

Ut magnus draco, quem canunt Poëtæ
Cuſtodem Scythici fuiſſe luci.
Sed cauſſa, ut memoras, & ipſe jactas,
Diræ filius eſt rapacitatis.
Et quid tu fatuos, rudeſque quæris,
Illudas quibus, auferaſque mentem?
Huic ſemper vitio pater fuiſti.

ut ingens draco, a quo cuſtoditum fuiſſe lucum Scythicum narrant Poëtæ. Sed filius diræ rapacitatis cauſſa eſt, ut narras atque ipſe prædicas. Et quid tu quæris dementes atque imperitos, quibus imponas atque auferas mentem? Semper pater fuiſti huic vitio.

Ut magnus draco.] a quo vellus aureum cuſtodiebatur in luco Colchidis in Scythia.

Et quid.] Alii *ut quid*: hoc eſt, An putas nos eſſe dementes, quos facile hac excuſatione uſus decipias, prætexens nempe tui filii rapacitatem. Forte legendum *ecquid*, ut epig. 1. lib. 11.

Huic ſemper.] Huic tuo filio omnia neceſſaria avare recuſans cauſſa fuiſti rapacitatis. Alii ſic interpretantur: Tu ſemper fuiſti pater hujus vitii, avaritiæ nimirum & rapacitatis. Judicet lector.

In Zoilum
quem a deformitate improbum judicat. LIV.

CRINE ruber, niger ore, brevis pede, lumine læſus,
Rem magnam præſtas, Zoile, ſi bonus es.

Ruber capillis, niger ore, brevis pede, captus oculo, ô Zoile, facis rem magnam, ſi probus es.

Zoile.] de quo ſæpius dictum ſupra. Lineamenta vero corporis ſunt animi argumenta.

LV.

Ad Polycarmum ſæpius fingentem morbum. LVI.

ÆGROTAS uno decies, aut ſæpius anno,
Nec tibi, ſed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties ſurgis, ſoteria poſcis amicos.
Sit pudor: ægrota jam, Polycarme, ſemel.

O Polycarme, ægrotas uno anno decies, aut frequentius, nec hoc efficit tibi, ſed nobis. Nam quoties convaleſcis, petis ſoteria ab amicis: ſit verecundia: O Polycarme, jam ægrota ſemel.

Soteria poſcis.] hoc eſt, munera quæ dabantur amicis a morbo recreatis, unde morbus fictus Polycarmo non nocebat, ſed eius amicis a quibus petebat ſoteria.

Ægrota jam ſemel.] hoc eſt morere, atque uno morbo abſolve tuam vitam: & argute quidem hoc intelligit Poëta, cum videatur ſentire, ut ſemel tantum in anno ægrotet Polycarmus, epig. 40. lib. 5. verſ. 5.

Ad Sparſum, ſtrepitus urbis in cauſſa eſſe, cur ſecedat in villam Nomentanam. LVII.

CUR ſæpe ſicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ ſordidum petam, quæris?

Rogas, cur ſæpe inviſam exiguum fundum aridi Nomenti, & tenuem larem villæ?

Nec

Nec cogitandi, Sparſe, nec quieſcendi
In urbe locus eſt pauperi. negant vitam
Ludimagiſtri mane, nocte piſtores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc otioſus ſordidam quatit menſam
Neroniana nummularius maſſa:
Illinc paludis malleator Hiſpanæ
Tritum nitenti fuſte verberat ſaxum.
Nec turba ceſſat enthèata Bellonæ,
Nec faſciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec ſulfuratæ lippus inſtitor mercis.
Numerare pigri damna qui poteſt ſomni,
Dicet quot æra verberent manus urbis,
Cum ſecta Colcho Luna vapulat rhombo.
Tu, Sparſe, neſcis iſta, nec potes ſcire,
Petilianis delicatus in regnis,
Cui plana ſummos deſpicit domus montes,
Et rus in urbe eſt, vinitorque Romanus.
Nec in Falerno monte major autumnus,
Intraque limen clauſus eſſedo curſus,
Et in profundo ſomnus, & quies nullis
Offenſa linguis, nec dies niſi admiſſus.
Nos tranſeuntis riſus excitat turbæ,
Et ad cubile eſt Roma: tædio feſſis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

O Sparſe, nec eſt inopi locus cogitandi, nec quieſcendi in urbe. Ludimagiſtri mane, piſtores nocte, mallei ærariorum die toto non ſinunt vivere. Hinc otioſus nummularius agitat menſam ſordidam maſſa Neroniana: illinc malleator fuſte nitenti percutit tritum ſaxum paludis Hiſpanæ: nec turba Bellonæ correpta furore quieſcit, nec garrulus naufragus tabula ſuſtenſa de faſcia, nec Judæus eruditus a matre mendicare, nec lippus negotiator mercis ſulfuratæ. Qui valet enumerare impedimenta ſomni inertis, dicet quot æra pulſentur manibus civitatis, cum Luna cæſa verberatur rhombo Colcho. O Sparſe, tu delicatus in regnis Petilianis ignoras iſta, nec potes diſcere, cui plana domus contemnit montes excelſos, & rus in urbe eſt, & vinitor Romanus. Nec major autumnus in Falerno monte, & curſus eſſedo limitatus intra limen, & ſomnus arctiſſimus, & quies non turbata ullis linguis, nec lux niſi admiſſa. Nos vero *excitamur riſu tranſeuntis multitudinis, & Roma ſtat ante cubile: quoties placuit* nobis *tædio defatigatis dormire, petimus villam.*

Nomenti.] de quo epig. 106. lib. 1. Similis eſt huic epigrammati Juven. ſat. 3. Vide epig. 74. lib. 10.

Nec cogitandi, Sparſe.] Legunt alii, *nec cogitandi ſpatium.* At prior lectio videtur melior.

Ludimagiſtri.] de quibus epig. 70. lib. 9.

Ærariorum.] fabrorum ſcilicet.

Neroniana maſſa.] Suetonius in Nerone cap. 44. *Exegitque ingenti faſtidio & acerbitate nummum aſperum, argentum puſtulatum, aurum ad obruſam.* Hoc eſt: Nummularii, Gallice *les Banquiers*, aurum & argentum Neronis verſant in ſuis menſis, & ſtrepitum edunt.

Illinc paludis.] Turnebus lib. 30. cap. 26. legit *balucis.* Sic enim, inquit, maſſas quaſdam auri vocari in Hiſpania ſolere. Plinius lib. 33. cap. 4. Alii legunt *paludis*, quod vocabulum, inquit ibidem, a vocis propinquitate facile deflecti potuit. Mihi quidem non ſatis accommodatum hîc eſſe videtur *paludis* nomen, licet Tagi ramenta aurea interpretentur. Sic Turnebus. Illud ergo aurum rude ex Hiſpania Romam afferebatur, ubi in bracteas tenuiſſimas extendebatur. Saxum vero tritum dicit, propter frequentem malleatoris percuſſionem. Farnabius retinet *paludis.* & ſic explicat, hoc eſt lini & ſeabi, quod in paludoſis Hiſpaniæ locis ſeritur. Quod enim, inquit, Turnebus legit *balucis*, nullatenus convenit aureæ operæ cum fuſte. Videat lector.

Nec turba.] Sacerdotes intellige, qui ſanguine ſuo Bellonæ numen placabant, & furentes vaticinabantur. Lucanus,

——— *quos ſectis Bellona lacertis*
Sæva movet, &c.

Bellona autem eſt belli dea, & ſoror Martis nuncupatur.

Nec faſciato.] Juvenalis ſat. 14.

——— *naufragus aſſem*
Dum rogat, & picta ſe tempeſtate tuetur.

Nec ſulfurata.] hoc eſt, non ceſſat proclamare. Vide epig. 42. lib. 1. & epig. 3. lib. 10. Lippus vero dicitur, nempe a ſulfure, quod ſemper manibus terit.

Quot æra.] Cum Luna a cœlo deducitur

magicis incantationibus, epig. 30. lib. 9.

Quæ nunc Theſſalico Lunam deducere rhombo.

Colcho dicitur, id eſt magico, propter Medeam quæ erat Colcha. Senſus eſt: Tot ſunt manus quæ pulſant æra quibus deducitur Luna, ut numerari nequeant: ita nec ſomni impedimenta numerari poſſunt.

Petilianis.] Petiliana regna vocat domum, & agrum L. Petilii ſcribæ ſub Janiculo, ubi rex Numa, teſte Livio, fuit ſepultus. Ita Raderus. Vide epig. 64. lib. 4.

Vinitorque Romanus.] quia ſcilicet vinea eſt in ipſa urbe.

Falerno monte.] Campaniæ nempe, ubi vites ſunt amœniſſimæ. *Autumnum* dixit pro ipſa vindemia.

Intraque limen.] hoc eſt, intra ædium tuarum ſepta ſpatium eſt geſtationi & curſui ſufficiens. Legunt alii, *latus eſſedo curſus*: eſſedum vero genus eſt vehiculi.

Niſi admiſſus.] cum aperis tuas feneſtras.

Et ad cubile.] Tantus ſcilicet eſt ad meas fores ſtrepitus, ut tota Roma illic ſtare mihi videatur.

Ad Alaudam libidinoſum. LVIII.

ANCILLARIOLUM tua te vocat uxor, & ipſa
Lecticariola eſt: eſtis, Alauda, pares.

Conjux tua te appellat ancillariolum, & ipſa lecticariola eſt: ô Alauda, eſtis æquales.

Ancillariolum.] qui amore ancillarum captus eſt, & in eis libidinatur: & *lecticariola*, quæ ſe proſtituit ſervis lecticam ſuccollantibus: quæ ſordidiſſima libido eſt. Turnebus lib. 30. cap. 20.

De importunis baſiatoribus. LIX.

TANTUM dat tibi Roma baſiorum
Poſt annos modo quindecim reverſo,
Quantum Lesbia non dedit Catullo.
Te vicinia tota, te piloſus
Hircoſo premit oſculo colonus.
Hinc inſtat tibi textor, inde fullo,
Hinc ſutor modo pelle baſiata,
Hinc menti dominus pediculoſi,
Hinc defioculus, & inde lippus,
Fellatorque, recenſque cunnilingus,
Jam tanti tibi non fuit redire.

Roma modo tibi reverſo poſt quindecim annos libat tot oſcula, quot Lesbia non libavit Catullo. Vicinia tota, piloſus colonus te conſtringit fætido oſculo. Hinc textor te urget, illinc fullo, hinc ſutor pelle baſiata paulo ante, hinc dominus menti pediculoſi, ex hac parte luſcus, ex illa lippus . . . . . Jam non debuiſſi tanti facere reditum tuum.

Quantum Lesbia.] amica ſcilicet Catulli.

Defioculus.] cui deeſt, ſeu deeſt oculus.

Jam tanti.] ſiquidem reverſus hæc eras paſſurus. Vide epig. 99. lib. 11.

Ad ſuum natalem. LX.

MARTIS alumne dies, roſeam quo lampada primum,
Magnaque ſiderei vidimus ora dei:
Si te rure coli, virideſque pigebit ad aras,
Qui fueras Latia cultus in urbe mihi:

O dies alumne Martis, quo primum aſpeximus roſeum lumen, atque ora ingentia dei ſideres: ſi te tædebit coli rure, & ad altaria viridantia, quem colueram Romæ in urbe;

Da veniam, ſervire tuis quod nolo Kalendis,
Et qua ſum genitus, vivere luce volo.

ignoſce quod nolo ſervire tuis calendis, & placet vivere genialiter die, quo natus ſum.

Martis alumne.] hoc eſt, ô calendæ Martiæ, quibus natus erat Poëta, epig. 53. lib. 9. & epig. 24. lib. 10.
Lampada ſiderei dei.] hoc eſt ſolem.
Virides ad aras.] factas nempe ex ceſpite.
Tuis calendis.] in ſexto caſu: hoc eſt, quod tuis calendis nolo in urbe occupari officiis præſtandis; ſed malo rure genialiter vivere; quod in urbe fieri nequibat, ut docent ſequentes verſus, quos novum epigramma conſtituere negant multi: ſed ne ordo indicis confundatur, nihil mutavi.

De Sabello, de ſtulta natalis celebrandi cura. LXI.

NATALI pallere ſuo ne calda Sabello
Deſit, & ut liquidum potet Alauda merum,
Turbida ſolicito tranſmittere Cæcuba ſacco,
Atque inter menſas ire, redire ſuas.
Excipere hos, illos, & tota ſurgere cœna
Marmora calcantem frigidiora gelu.
Quæ ratio eſt, hæc ſponte tua perferre, patique,
Quæ te ſi jubeat rex, dominuſque, neges?

Anxium eſſe ſuo natali, ne aqua calida deficiat Sabellum, atque ut Alauda bibat merum liquidum, & ſacco ſolicito defæcare Cæcuba turbida, atque ire & redire inter ſuas menſas. Excipere hos, illos, & tota cœna ſurgere calcantem marmora frigidiora gelu. Quæ cauſſa eſt cur hæc perferas, & patiaris ſponte tua, quæ nolis facere, ſi rex & dominus imperet tibi?

Natali pallere.] In veteri codice ſic diſtinguitur hoc epigramma a præcedenti, & lemma ſcribitur *de Sabello*. Sed melior videtur inſcriptio quam ſubjecimus ex Radero. Alaudam pro quovis obvio conviva nominavit Poëta. Hic ergo agitur tantum de nimia natalis celebrandi cura, quo die uni genio indulgendum docet Martialis, atque ita eſt præcedentis epigrammatis continuatio.
Ne calda.] de qua epig. 12. lib. 1.
Cæcuba] de quibus epig. 40. lib. 2. hoc eſt, magna præcipitatione colare. Vide epig. 104. lib. 14.
Marmora.] Nudis pedibus menſæ accumbebant veteres; advenientem vero convivam excepturi præ nimia feſtinatione ſoleas petere nequibant, atque ita nudis pedibus calcabant marmora, quibus ſtrata erant cœnacula.

De Ligurra homine inepto. LXII.

VERSUS, & breve, vividumque carmen
In te ne faciam times, Ligurra,
Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed fruſtra metuis, cupiſque fruſtra.
In tauros Libyci ruunt leones,
Non ſunt papilionibus moleſti.
Quæras cenſeo, ſi legi laboras,
Nigri fornicis ebrium Poëtam,
Qui carbone rudi, putrique creta
Scribit carmina, quæ legunt cacantes.
Frons hæc ſtigmate non meo notanda eſt.

O Ligurra, metuis ne ſcribam in te verſus, & vividum & breve carmen, atque optas videri dignus hoc timore: at nequicquam times, & optas nequicquam. Libyci leones ruunt in tauros, non vexant papiliones. Si curas legi, moneo ut quæras ebrium Poëtam nigri fornicis, qui rudi carbone & creta putrida ſcribit verſus quos evolvunt cacantes: hæc tua frons non eſt ſignanda meo ſtigmate.

Vividumque carmen.] Vide epig. 64. lib. 6. Sic & epig. 43. lib. 11.

Vivida sum poſtas epigrammata, mortua ponis, &c.

In tauros Libyci.] hoc eſt, in feras minores non ſæviunt leones, & quidem generoſiores. Sic Poëta ſe leoni, Ligurram papilioni comparat.

Si legi laboras.] ſi cupis eſſe cognitus.

Nigri fornicis.] hoc eſt, obſcuri loci & vilis notæ Poëtam quæras.

Quos carbone rudi.] Carbonis aut cretæ nota cito evaneſcit: ſic obſcuri Poëtæ carmina cito pereunt.

Frons hæc.] id eſt, Servilis tua frons non eſt digna cui ego imprimam victuri carminis notas. Vide epig. 64. lib. 6.

Ad Saturnum,

quem invitat ad Saturnale epulum Priſco Terentio in Hiſpaniam reduci extructum. LXIII.

ANTIQUI rex magne poli, mundique prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat,
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
Sciſſa nec ad Manes, ſed ſita dives humus:
Lætus ad hæc, facilisque veni, ſollennia Priſci
Gaudia, cum ſacris te decet eſſe tuis.
Tu reducem patriæ ſexta, pater optime, bruma
Pacifici Latia reddis ab urbe Numæ.
Cernis ut Auſonio ſimilis tibi pompa macello
Pendeat, & quantus luxurietur honos?
Quam non parca manus, largæque nomiſmata menſæ,
Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
Ut ſit bis pretium meritis, & gratia major,
Et pater, & frugi ſic tua ſacra colit.
At tu, ſancte, tuo ſic ſemper amere Decembri:
Hos illi jubeas ſæpe redire dies.

O ſumme dominator priſci cæli, & prioris ſeculi, ſub quo otium iners, nec ullus labor erat, nec fulmen nimis imperioſum, nec terra digna fulmine, nec effoſſa ad inferos uſque, ſed locuples jacebat: hilaris & facilis, accede ad hanc ſolennem lætitiam Priſci, cum par eſt te adeſſe tuis ſacris. Tu, ô pater optime, reſtituit patriæ reverſum ſexto anno ab urbe Latia pacati Numæ. Vides ut pompa tibi pendeat ſimilis macello Romano, & quanta ornamenta affluant? quam liberalis manus, & nummi menſæ munificæ, quæ divitiæ tibi pernumerentur, ô Saturne? Ut pretium bis, & gratia major referatur meritis, & pater Priſci & quidem *frugalis ſic celebrat tua ſacra. At tu, ô ſancte, ſis ſemper diligaris tuo Decembri: imperes ſæpe illum frui his diebus.*

Pigra quies.] Aureum quippe Saturni ſeculum fuiſſe canunt Poëtæ.

Nec fulmine digna.] Scelera enim tunc non perpetrabantur digna fulmine, necdum erant opes repertæ, ſed in viſceribus terræ aurum atque argentum erant recondita.

Tu reducem patriæ.] nempe poſt ſexennium menſe Decembri ab urbe Roma in Hiſpaniam reverſus eſt Priſcus.

Pompa.] Hoc eſt, apparatus carnis tantus eſt in Hiſpania ad celebranda Saturnalia, quantus Romæ.

Largæque nomiſmata.] hoc eſt, quam multa pecunia impendatur in tuum honorem.

Ut ſit bis.] Legunt alii, *atque ſit bis pretium.* Senſus eſt: O Saturne, ut tibi gratior ſit hæc celebritas, ipſe pater Priſci, vir tamen parcus, laute colit tua Saturnalia.

Hos illi.] nempe Priſco, aut ejus patri concede vitam longævam.

Ad

Ad Cordubam, in Cordubenſem Poëtam ineptum & plagiarium. LXIV.

UNcto Corduba lætior Venafro,
Hiſtra nec minus abſoluta teſta,
Albi quæ ſuperas oves Galeſi,
Nullo murice, nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore vivo:
Dic veſtro, rogo, ſit pudor Poëtæ,
Ne gratis recitet meos libellos.
Ferrem, ſi faceret bonus Poëta,
Cui poſſem dare mutuos honores.
Corrumpit ſine talione cælebs.
Cæcus perdere non poteſt quod aufert.
Nil eſt deterius latrone nudo:
Nil ſecurius eſt malo Poëta.

O Corduba amœnior uncto Venafro, nec cedens teſta olei Hiſtri, quæ vincis opes candidi Galeſi, nullo murice nec ſanguine fallax, ſed gregibus tinctis colore nativo; dic, quæſo, veſtro Poëtæ, ipſum pudeat, ne impune recitet meos libros. Paterer, ſi bonus Poëta recitaret, cui tribuere poſſem par decus. Cælebs corrumpit ſine talione. Cæcus nequit amittere quod adimit, nihil eſt pejus latrone nudo, nihil tutius eſt inepto Poëta.

Corduba.] urbs Hiſpaniæ ad Bætim, ferax olearum, quam laudat, civem ejus vituperaturus: unctum autem appellat Venafrum ab oleis quæ in Venafrano Campaniæ agro naſcuntur optimæ.

Hiſtra.] Hiſtris eſt Italiæ terminus Illyrico ad ortum confinis, oleis abundans. Vide Plinium lib. 15. cap. 2.

Galeſi.] Italiæ fluvius eſt ad Tarentum, ubi oves lanam habebant candidiſſimam, epig. 43. lib. 2.

Nullo murice.] Bæticarum enim ovium lana nullo fuco imbuta, ſed nativo colore erat tincta, epig. 100. infra.

Cui poſſem.] Ejus quippe verſus pro meis recitans, parem ipſi gratiam referrem.

Cælebs.] qui ſi alienam uxorem corrumpat, cum uxore ipſe careat, talionis pœnam, qua par pari refertur, ſubire nequit.

Quod aufert.] ſi nempe alteri effodiat oculum.

Latrone nudo.] cui nihil eripi poteſt.

Nihil ſecurius eſt.] nam inepti Poëtæ carmina quis furetur?

De Cinna guloſo. LXV.

VINCENTEM roſeos, facieque, comaque miniſtros
Cinna cocum fecit. Cinna guloſus homo eſt.

Cinna conſtituit cocum ſuperantem ſervos roſeos, & vultu & capillis. Cinna homo eſt helluo.

Cinna guloſus.] qui ut gulæ ſuæ ſatisfaceret, ſuſtinuit tantam pueri pulcritudinem violare nigra culina, ut jam dixit de Theopompo epig. 66. lib. 10.

LXVI.

Ad Amœnum fraudulentum venditorem. LXVII.

BIs quinquagenis domus eſt tibi millibus empta,
Vendere quam ſumma vel breviore cupis.

Centum millibus emiſti domum, quam cupis vendere pretio vel minore.

Arte

Arte ſed emptorem vafra corrumpis, Amœne,
Et caſa divitiis ambitioſa latet.
Gemmantes prima fulgent teſtudine lecti,
Et Mauruſiaci pondera rara citri.
Argentum atque aurum non ſimplex Delphica portat:
Stant pueri, dominos quos precer eſſe meos.
Deinde ducenta ſonas, & ais, non eſſe minoris.
Inſtructam vili vendis, Amœne, domum.

Sed, ô Amœne, arte callida circumvenis emptorem, & tua ſa delitescit fucata divitiis. Tori gemmei ſplendent prima teſtudine, & pondera rara citri Mauruſiaci. Delphica menſa *tegitur auro atque argento non ſimplici: ſtant pueri, quibus ſervire cupiam. Poſtea petis ducenta, & dicis non eſſe minoris. O Amœne, vili vendis ædes ornatas.*

Vel breviore.] Centum millibus ſeſtertiûm male materiatas ædes emerat Amœnus, quas vel minori pretio libens vendidiſſet: attamen eas multis divitiis ornatas ducentis millibus æſtimabat.

Gemmantes prima.] primam teſtudinem intelligit Raderus, atrium, & veſtibulum ædium, ubi ponebantur lecti geniales. Horatius:

Lectus genialis in aula eſt.

Forte melius intelliges lectos ornatos teſtudine prima, hoc eſt omnium pretioſiſſima: gemmantes vero dixit, quod gemmis eſſent locupletati illi tori, vel quod eſſent pavonini. Vide epig. 85. lib. 14. & epig. 58. lib. 3.

Gemmeique pavones.

Et Mauruſiaci.] Et menſæ citreæ pretioſiſſimæ ex Mauritania, de quibus epig. 43. lib. 2.

Non ſimplex Delphica.] hoc eſt, ornata laminis auri vel argenti. Delphicæ menſæ, inquit Heraldus, marmoreæ erant, ut colligere eſt ex Cicerone lib. 6. in Verrem. Cujacius lib. 10. Obſervationum cap. 13. de Delphicis agens probat fuiſſe abacos ex quibus vina miniſtrarentur.

Inſtructam vili.] Senſus eſt: Equidem, ô Amœne, domum ſic inſtructam vili pretio vendere videris; ſed cum omnem ſupellectilem atque ornatum ſublaturus ſis, nimis cara eſt tua domus.

De Idibus Maronis. LXVIII.

MAIÆ Mercurium creaſtis Idus.
Auguſtis redit Idibus Diana.
Octobres Maro conſecravit Idus.
Idus ſæpe colas & has & illas,
Qui magni celebras Maronis Idus.

O Maiæ Idus, genuiſtis Mercurium. Diana colitur Idibus Auguſtis. Maro conſecravit Idus Octobres. Sæpe celebres has & illas Idus, qui colis Idus magni Maronis.

Maiæ.] Auſonius Idyllio de feriis Romanis:

Et medias Idus Maii, Auguſtique recurſu
Quas ſibi Mercurius, quaſque Diana dicat.

Idus ſæpe colas.] hoc eſt diu vivas, & ſic poſſis colere Idus Mercurii & Dianæ, qui Virgilii natalem colis.

Ad clientes ut recedant. LXIX.

MATUTINE cliens urbis mihi cauſſa relictæ,
Atria, ſi ſapias, ambitioſa colas.
Non ſum ego cauſſidicus, nec amaris litibus aptus:

O cliens matutine cauſſa cur ſeceſſerim ab urbe, ſi ſapias, colas limina potentiorum. Ego non ſum cauſſidicus, nec idoneus amaris litibus, ſed

Sed

Sed piger, & ſenior, Pieridumque comes.
Otia me, ſomnuſque juvant, quæ magna negavit
Roma mihi: redeo, ſi vigilatur & hîc.

iners, & ſenior, & comes Muſarum. Quies & ſomnus mihi placent, quæ mihi recuſavit magna Roma: revertor, ſi hîc quoque vigilatur.

Si vigilatur & hîc.] Romam, inquit, ſum rediturus, ſi nec Bilbili per clientes importunos mihi liceat dormire.

Ad Paullum avarum. LXX.

SIc tamquam tabulas, ſcyphoſque, Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

O Paulle, omnes amici tibi ſunt archetypi, veluti tabulæ, & ſcyphi.

Sic tanquam.] Senſus eſt: Nihil das veteribus amicis, quos habes veluti pocula archetypa. Vide epig. 33. lib. 8. Paullus quidem avarus ornabatur ab amicis, a quo illi nihil accipiebant, ſed quibus veluti archetypis poculis uteretur, quæ nullas domino impenſas, multum vero laudis afferunt.

De Apro
ſobrio paupere, ebrioſo autem facto divite. LXXI.

LINTEA ferret Apro vacuus cum vernula nuper,
Et ſupra togulam luſca ſederet anus,
Atque olei ſtillam donaret Opelicus unctor:
Nudorum tetricus cenſor & aſper erat.
Frangendos calices, effundendumque Falernum
Clamabat, biberet qui modo lotus eques.
A ſene ſed poſtquam nummi venere trecenti:
Sobrius a thermis neſcit abire domum.
O quantum diatheca valent, & quinque comati!
Tunc, cum pauper erat, non ſitiebat Aper.

Cum nuper jejunus vernula portaret lintea ad Aprum, & luſca anus ſederet ſuper togulam; & Opelicus unctor daret ſtillam olei; acerbus, & ſeverus erat cenſor nudorum. Vociferabatur frangenda pocula, atque effundendum Falernum, illius qui modo lotus eques potaret. Sed poſtquam accepit trecentos nummos a ſene: a thermis ſiccus nequit redire domum. O quantum poſſunt diatheca & quinque pueri comati! tunc Aper non ſitiebat, cum erat egenus.

Lintea.] Quibus Aper lotus abſtergeretur.

Et ſupra togulam.] Ne ſubduceretur, nec enim habebat ſervos qui illam cuſtodirent.

Atque olei.] In balneis ungebantur veteres, ſed tam pauper erat Aper, ut nec ſatis olei ad bena ungendum corpus emere poſſet. *Opelicus*, legunt alii *enterocelicus*, hoc eſt, herinoſus.

Nudorum.] Toto quippe corpore nudi lavabant antiqui. Legunt alii *udorum* vino ſcilicet madidorum.

Frangendos.] Clamabat Aper tollendas potationes, & frangendos calices illius equitis, qui modo lotus biberet. Legunt alii *biberes*, hoc eſt, ſi tu eques, qui modo exibas e balneis, biberes.

A ſene.] Cum trecentos nummos ſibi relictos cujuſdam ſenis teſtamento accepiſſet. Legunt alii melius, ut opinor:

A ſene ſed poſtquam patruo venere trecenta.

Millia nempe ſeſtertiûm, quæ ſumma longe major.

O quantum diatheca.] Διαθήκη teſtamentum

tum eſt : intellige bona relicta teſtamento. Turnebus lib. 27. cap. 31. legit *diatreta*, & diatretos calices interpretatur clavatos, quibus nimirum inſertæ ſint gemmæ : alii intelligunt calices cœlatos & tornatiles. Videat lector.

Tunc, cum pauper.] Seneca lib. 1. de beneficiis cap. 9. *Deteſtantur hæc in felicibus, eadem ſi potuerint facturi.*

LXXII.

Ad Pannicum, qui derelicto foro ſibi fructuoſo agros ſteriles emerat. LXXIII.

JUGERA mercatus prope buſta latentis agelli,
Et male compactæ culmina fulta caſæ,
Deſeris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque ſed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, milium, ptiſanamque, fabamque ſolebas
Vendere pragmaticus : nunc emis agricola.

O Pannice, emptis jugeribus juxta buſta latentis agelli, & fultis culminibus caſa male materiata, derelinquis urbanas lites, tuos fundos, & exiguam, ſed certam mercedem trita togæ. Pragmaticus ſolebas vendere triticum, milium, & ptiſanam, & fabam: nunc agricultor mercaris hæc.

Prope buſta.] Gallica intelligunt interpretes : ubi nempe Galli in depreſſo, ſeu latente loco fuerant ſepulti a Camillo deleti, vel peſtilentia interempti in obſidione Romæ. Livius lib. 5. primæ decadis.

Deſeris.] Forum ſcilicet, ex quo majores & certiores fructus, quam ex fundo empto, percipiebas.

Frumentum.] Munera intellige, quibus donabitur Pannicus : ptiſanam interpretare hordeum ex quo ſæpius fit.

Pragmaticus.] Eſt is qui recte juris formulas novit, atque oratoribus leges & conſuetudines ſuggerit. Juven. ſat. 7. verſ. 123.

Ad Catullum, a quo inſtitutus heres dicebatur. LXXIV.

HEREDEM tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, niſi legero, Catulle.

O Catulle, prædicas me eſſe tuum heredem. Non credam, niſi legero.

Niſi legero.] hoc eſt, niſi mortuus fueris : tabulæ enim teſtamentariæ non aperiebantur niſi mortuo teſtatore. Vel intellige, *niſi legero* tua ſcil. oſſa : ſic tacite Catullo mortem optat, quo citius ejus bona poſſideat.

Ad Flaccum cui mittit calices vitreos cognomento audaces. LXXV.

CUM tibi Niliacus portet cryſtalla cataſtus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an ſunt qui talia mittunt

Cum puer Ægyptius tibi afferat cryſtalla, ſume calices de circo Flaminio. An hi ſunt audaciores, an qui mittunt ejuſmodi dona? ſed

Mu-

Munera? ſed geminus vilibus uſus ineſt.
Nullum ſolicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid, quod ſecuro potat conviva miniſtro,
Et caſum tremulæ non timuere manus?
Hoc quoque non nihil eſt, quod propinabis in iſtis,
Frangendus fuerit ſi tibi, Flacce, calix.

licet viles inſerviunt duplici uſui. O Flacce, nullum furem invitant hæc toreumata, nec franguntur aquis nimis calidis. Quid, quod conviva bibit tuto ſervo, nec tremula manus metuerunt caſum? at hoc etiam eſt alicujus momenti, quod tu, ô Flacce, propinabis in iſtis, cum fracturus fueris poculum.

Cataſtus.] Turneb. lib. 30. cap. 26. *cataplus* ſic legendum eſt ut ſit navigatio Ægyptiorum: nam ex Ægypto, & annona, & merces plurimæ Romam advehebantur. Sed Vitruvius lib. 8. cap. 4. ſic ait, *Ideoque tranſmarinos cataſtos emere formoſos*, &c. Itaque cataſti ſunt pueri formoſi, ut conſtat etiam ex Plinio lib. 35. cap. 18. De his noſter Poëta videtur agere lib. 4. epig. 42.

Niliacis primum puer hic naſcatur in oris.

Flaminio.] Ubi vendebantur ſictilia, aut vitrea vaſa.

Hi magis.] Videtur Poëta alluſiſſe ad *calices audaces*, de quibus epig. 94. lib. 14. audaces vero vocabantur, quod ſpecie quadam cryſtallina pocula imitari auderent.

Sed geminus vilibus.] Hæc nempe duo commoda vilibus poculis inſunt, quod nec furem alliciant, nec aqua calida rumpantur. *Toreumata* vocat, quod torno formarentur. Legunt alii,

—— *Sed gemmis utilis uſus ineſt.*

Objectio eſt Flacci: at gemmæ magno uſui ſunt in pellendis morbis & venenis. Plinius lib. 37. cap. 2. Judicet lector.

Securo miniſtro.] At vero cum cryſtallina pocula porrigerent ſervi, ne manibus exciderent valde metuebant.

Frangendus fuerit.] Cum nempe in vitreo hujuſmodi poculo aliquis ore impuro & male olenti biberet: at vero cryſtallinum non ſine magna jactura frangitur.

LXXVI.

De caritate vini. LXXVII.

AMPHORA vigeſſis, modius datur ære quaterno.
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

Amphora venditur viginti aſſibus, modius quatuor: agricola ebrius & ſatur nihil habet.

Datur ære quaterno.] Hoc eſt, inquit Farnabius, tam vili pretio venditur annona, ut malit agricola ingurgitare ſe ad crapulam uſque & ebrietatem, quam tantulo pretio vinum & frumentum vendere. Gronovius vero intelligit beatos quidem eſſe agricolas, cum abundent vino & frumento; at infelices, quia ex frumento & vino vendito nihil nummorum reficere poſſint in tanta annonæ vilitate. Quare inſcribunt, *de vilitate vini & frumenti.* Alii *de agricola.* Eligat lector.

Ebrius, & crudus.] hoc eſt, Agricola cœnam potentiorum captat; atque ita in magna vini & frumenti caritate, licet pauper ſit, tamen ſemper ebrius & ſatur eſt. *Crudus* dicitur, qui nimios, quos comedit, cibos coquere nequit. Vel intellige, inquit Raderus, agricolam ſeu agricultorem, ſi vel ſemel potet, vel cœnet lautius ad egeſtatem redigi.

De Æthonte, qui crepuerat in templo Capitolino. LXXVIII.

MULTIS dum precibus Jovem ſalutat,
Stans ſummos reſupinus uſque in ungueis,
Æthon in Capitolio pepedit.
Riſerunt comites: ſed ipſe divûm
Offenſus genitor trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Poſt hoc flagitium miſellus Æthon,
Cum vult in Capitolium venire,
Sellas ante petit Patroclianas,
Et pedit deciesque, viciesque:
Sed quamvis ſibi caverit crepando,
Compreſſis natibus Jovem ſalutat.

Dum Æthon adhibet Jovi multas preces, ſtans reſupinus uſque in ſummos ungues, crepuit in Capitolio. Socii riſerunt: ſed ipſe pater deorum læſus mulctavit clientem trinoctiali domicœnio. Poſt hoc flagitium cum miſellus Æthon vult petere Capitolium, prius adit ſellas Patroclianas, & crepat decies & vicies: ſed licet pedendo ſibi providerit, compreſſis natibus ſalutat Jovem.

Stans ſummos.] Mos erat precantium, ut cœlum reſpicientes reſupini ſummis pedum digitis inſiſterent. Domitius.

Comites.] Legunt alii *homines*.

Patroclianas.] Publicas quaſdam latrinas interpretare.

Compreſſis.] Æthon paraſitus pedendi vitio ſic laborabat, ut licet ſibi caviſſet, crepitum ſemper comprimere cogeretur.

De eodem. LXXIX.

ANTE Jovis ſtatuam crepuit ſatur hiſtrio: pœnam
Juppiter indixit vivere de proprio.

Hiſtrio ſatiatus pepedit ante ſimulachrum Jovis: Jupiter mulctavit hac pœna vivere de proprio.

Vivere de proprio.] Cum vero pauper eſſet iſte Æthon, domi jejunare cogebatur.

Ad Bithynicum incredulum. LXXX.

NIL in te ſcripſi, Bithynice: credere non vis,
Et jurare jubes, malo ſatisfacere.

O Bithynice, nihil ſcripſi in te: non vis credere, & imperas jurare: malo ſatisfacere.

Malo ſatisfacere.] Hoc dicit Poëta ex more fori: cui enim jurjurandum defertur, niſi juret, tenetur ſolvere. Senſus eſt: Malo ſcribere in te, quam jurare me nihil ſcripſiſſe,

LXXXI.

De

De Calliſtrato laudatore omnium. LXXXII.

NE laudet dignos, laudat Calliſtratus omnes.
Cui malus eſt nemo, quis bonus eſſe poteſt?

Calliſtratus commendat omnes, ne commendet dignos. Qui neminem exiſtimat malum, quem exiſtimat bonum?

Ne laudet dignos.] Invidia, aut judicii infirmitate omnes laudabat Calliſtratus: boni vero tantum laudandi, atque a malis diſtinguendi ſunt.

De Umbro avaro. LXXXIII.

BRUMÆ diebus, feriiſque Saturni
Mittebat Umber aliculam mihi pauper:
Nunc mittit alicam: factus eſt enim dives.

Umber pauper mittebat mihi aliculam diebus brumæ, & feriis Saturni: nunc mittit alicam: nam evaſit dives.

Brumæ diebus.] Epig. 14. lib. 10.
Quando brevis gelidæ miſſa eſt toga tempore brumæ.
Aliculam.] Invenio, inquit Turnebus lib. 18. cap. 23. & in antiquo vocabulario *aliculam* genus veſtis eſſe. Lex 23. §. 2. ff. de auro, argento, mundo. *Puerilia*, veſtimenta nempe, *ſunt, quæ ad nullum alium uſum pertinent, niſi puerilem, veluti togæ, prætexta, aliculæ, chlamydes, pallia, quæ filiis noſtris comparamus.* Aliculæ, inquit Gothofredus, ſunt togæ breves. De alica lib. 13. epig. 6. quæ potus eſt: in eo jocus eſt, quod *alicula* videatur diminutivum ab *alica*.

De Menogene captatore cœnæ. LXXXIV.

EFFUGERE in thermis, & circa balnea non eſt
Menogenen, omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextra, lævaque trigonem,
Imputet exceptas ut tibi ſæpe pilas.
Colliget, & referet lapſum de pulvere follem,
Et ſi jam lotus, jam ſoleatus erit.
Lintea ſi ſumas, nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis ſordidiora ſinu.
Exiguos ſecto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas diſpoſuiſſe comas.
Fumoſæ feret ipſe tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget uſque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpeſſus dicas tædia mille, veni.

Impoſſibile eſt evitare Menogenem in thermis & circa balnea, quamvis tu cupias omni induſtria. Dextra & læva prehendet tepidum trigonem, ut tibi imputet pilas ſæpe exceptas. Colliget de pulvere lapſum follem, & referet, etſi jam lotus erit, jam ſoleatus. Si accipias lintea, dicet eſſe candidiora nive, quamvis ſint ſordidiora ſinu infantis. Prædicabit comas Achilleas diſpoſitas eſſe a te comente capillos raros ſecto dente. Ipſe ſubminiſtrabit tropin de fæce fumoſæ lagenæ, atque aſſidue colliget ſudorem tui vultus. Commendabit cuncta, obſtupeſcet cuncta, donec tu perpeſſus mille faſtidia, dicas, Veni.

Effugere in thermis.] Alii *e thermis.*
Captabit tepidum.] De trigonali pila, & de folle dictum epig. 71. lib. 7.
Imputet.] hoc eſt, ut excepta pila, & tibi oblata aliquam apud te ineat gratiam.
Lapſum.] Alii *laxum.*
Jam ſoleatus.] Poſt lotionem ſoleas ponebant, quas cœnaturi deponebant. Senſus

eſt:

eſt: Menogenes e balneis exiturus remanebit ſua tibi officia præſtiturus.

Lintea.] ad corpus abſtergendum.

Secto dente.] hoc eſt pectine.

Achilleas comas.] Hoc eſt, tuas eſſe flavas, & pulchras, quales Achillis comas laudat Homerus.

Tropin.] Quæ eſt infima navis pars; & hîc ſumitur pro vino vapido quod eſt in lagenæ fundo. Hujuſmodi vino utebantur veteres, vel ad corpora abluenda in balneis, vel ad vomitum ante cœnam ciendum, inquit Raderus.

Veni.] Ad cœnam.

De Fabiano facto hernioſo. LXXXV.

DERISOR Fabianus herniarum,
Omnes quem modo colei timebant
Dicentem tumidas in hydroçelas,
Quantum nec duo dicerent Catulli.
In thermis ſubito Neronianis
Vidit ſe miſer, & tacere cœpit.

Fabianus deriſor ſcrotorum, quem paulo ante carpentem turgidas hydrocelas metuebant omnes teſticuli, quantum nec carperent duo Catulli, infelix derepente ſpectavit ſe in thermis Neronianis, & cœpit ſilere.

Hydrocelas.] morbus erat ex genere enterocelarum, nempe cum inteſtina dilabuntur in ſcrotum; Gallice *deſcente de boyaux.*

Quantum nec duo.] Catullus in haſce res venereas hyperbolikôs dicit.

Tacere cœpit.] factus & ipſe hernioſus.

Ad Polytimum cujus comas incidi permiſit. LXXXVI.

NOLUERAM, Polytime, tuos violare capillos:
Sed juvat hoc precibus me tribuiſſe tuis.
Talis eras modo tonſe Pelops, poſitiſque nitebas
Crinibus, ut totum ſponſa videret ebur.

O Polytime, nolueram violare tuas comas: ſed placet hoc a me conceſſum tuis precibus. O Pelops tonſe modo talis eras, & fulgebas capillis tonſis, ut ſponſa ſpectaret totum ebur.

Sed juvat.] Tonſis enim capillis lactea tua colla videntur, quæ comis tegebantur.

Pelops.] Cui humerus a Cerere decerptus, alter eburneus a diis reſtitutus eſt, quem totum videre poterat Hippodamia ejus uxor. Quæ hiſtoria ſatis nota.

LXXXVII.

LXXXVIII.

De Cotta egeno. LXXXIX.

BIS Cotta ſoleas perdidiſſe queſtus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui ſolus inopi præſtat, & facit turbam:
Excogitavit homo ſagax, & aſtutus,

Cotta queſtus ſe bis amiſiſſe ſoleas, dum ducit ad pedes vernam ſocordem, quem unum habet ſibi aſtantem in toto ſuo comitatu: homo ſolers, & verſutus commentus eſt,

Ne

Ne facere poſſet tale ſæpius damnum,
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

ne ſæpius faceret talem jacturam: cœpit ire ad cœnam ſine calceis.

Ducis ad pedes.] Servus a pedibus is dicebatur, qui ad pedes domini accumbentis ſtabat, & ſoleas quas dominus exuerat, cuſtodiebat.

Excalceatus.] Summam Cottæ inopiam facete ſic deridet Poeta.

De Tongiliano naſuto. XC.

TONGILIANUS habet naſum: ſcio, non nego: ſed jam
Nil præter naſum Tongilianus habet.

Tongilianus habet naſum: novi, non nego: at Tongilianus nihil jam habet, excepto naſo.

Habet naſum.] Hoc primo verſu naſus ſumitur pro acumine judicii; ſed in ſecundo ſumitur proprie: hoc eſt, Tongilianus eſt tam pauper, ut nihil habeat præter naſum. Vide epig. 4. lib. 1.

Non nego.] Alii *non ego*.

Ad Charinum calvum. XCI.

QUOD lana caput alligas, Charine,
Non aures tibi, ſed dolent capilli.

O Charine, quod lana tegis caput, non aures, ſed coma tibi dolent.

Sed dolent capilli.] quibus cares: hoc eſt, te calvitii pudet, quod ideo tegis lanas

De Marone captatore. XCII.

PRo ſene, ſed caro, votum Maro fecit amico,
Cui gravis, & fervens hemitritæos erat:
Si Stygias æger non eſſet miſſus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici ſpondere ſalutem.
Ne votum ſolvat, nunc Maro vota facit.

Maro ſuſcepit votum pro ſene, ſed amico caro, qui laborabat gravi & ferventi hemitritæo: ſi ægrotus non eſſet miſſus ad undas Stygias, ut victima immolaretur grata Jovi magno. Medici cœperunt promittere certam ſalutem. Nunc Maro ſuſcipit vota, ne ſolvat votum.

Sed caro.] Alii *clare*, ut nempe ſenex æger audiret, cujus hereditatem captabat iſte Maro.

Hemitritæos.] febris eſt ſemitertiana, lib. 2. epig. 40.

Ne votum ſolvat.] propter quod heres inſtitutus fuerat a ſene.

Vota facit.] ut moriatur ſenex, ne hereditatem ejus amittat.

XCIII.

Ad Priſcum de moribus futuri divitis XCIV.

SÆPE rogare ſoles qualis ſim, Priſce, futurus,
Si fiam locuples, ſimque repente potens.

O Priſce, tui moris eſt crebro percontari, qualis ſim futurus ſi dives evadam, & ſubito ſim potens.

Quem-

Quemquam poſſe putas mores narrare futu-
ros?
Dic mihi, ſi fias tu leo, qualis eris?

Credisne quemquam poſſe dicere mores futuros? Dic mihi, ſi tu evadas leo, qualis eris?

Si fias tu leo.] Senſus eſt: leo futurus leonis naturam habiturus eſt, atque ita dives futurus divitis moribus uſurus eſt, nempe ſuperbis, ſeu tenues & debiliores eſt oppreſſurus, & tanquam leo devoraturus.

De Fabulla adultera. XCV.

QUA mœchum ratione baſiaret
Coram conjuge repperit Fabulla.
Parvum baſiat uſque morionem:
Hunc multis rapit oſculis madentem
Mœchus protinus, & ſuis repletum
Ridenti dominæ ſtatim remittit.
Quanto morio major eſt maritus!

Fabulla excogitavit qua ratione oſcularetur adulterum coram marito, ſemper oſculatur parvum ſannionem: repente adulter hunc rapit udum multis baſiis, & ſuis repletum remittit ſtatim domina ridenti: quanto major eſt ſannio maritus!

Quanto morio.] Hoc eſt, quanto ſtolidior eſt maritus, qui hoc artificium non animadvertat, vel animadvertens patiatur!

In Tuccam æmulum omnium ſuorum ſtudiorum. XCVI.

SCRIBEBAMUS epos: cœpiſti ſcribere: ceſſi,
Æmula ne ſtarent carmina noſtra tuis.
Tranſtulit ad tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos:
Aptaſti longum tu quoque ſyrma tibi.
Fila lyræ movi doctis exculta Camenis:
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus ſatyras: Lucilius eſſe laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus eſſe poteſt? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige quid nolis. Quis enim pudor omnia velle?
Et ſi quid non vis, Tucca, relinque mihi.

Faciebamus carmen heroicum: cœpiſti facere, deſtiti, ne mei verſus eſſent æmuli tuorum. Noſtra Thalia traduxit ſe ad tragicos cothurnos: en etiam accommodaſti tibi longum ſyrma. Movi fila lyræ exculta doctis Camenis: nobis eripis plectra ambitione nova. Aggredimur ſatyras: conaris eſſe Lucilius. Scribo leves elegos: tu etiam ſcribis idem. Quid poteſt eſſe minus? Cœpi facere epigrammata: hinc etiam tibi comparas meam famam. Elige quid recuſes? nam quæ verecundia eſt aggredi omnia? Et ſi quid faſtidis, ô Tucca, relinque mihi.

Cothurnos.] Hoc eſt, ſcripſi tragœdias. Vide epig. 20. lib. 3. *Syrma* tragicorum veſtis eſt, epig. 49. lib. 4.

Fila lyræ.] Hoc eſt, verſus lyricos compoſui, quorum princeps Horatius.

Lucilius] Qui primus inter Latinos Poëtas ſatyras ſcripſit.

Elegos.] Quales Tibullus, Propertius, Ovidius. Ludere dicuntur Poëtæ cum verſus leviores ſcribunt.

Quid minus.] quam ſcribere epigrammata.

XCVII.

Google

XCVII.

XCVIII.

XCIX.

Ad Bætim fluvium de adventu Inſtantii. C.

BÆTIS olivifera crinem redimite corona,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis:
Quem Bromius, quem Pallas amat, cui rector aquarum
Albula navigerum per freta pandit iter:
Omnibus lætis noſtras Inſtantius oras
Intret, & hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, onus quod ſit ſuccedere Macro.
Qui ſua metitur pondera, ferre poteſt.

O Bætis redimitè comas corona olivifera, qui tingis aurea vellera undis pellucidis: quem Bacchus, quem Pallas diligit, cui dominator aquarum aperit iter navigerum per cana freta: Inſtantius ingrediatur noſtras regiones auſpiciis fauſtis, & hi populi habeant hunc annum ſimilem priori. Inſtantius *non ignorat quod onus ſit ſuccedere Macro. Qui metitur ſua pondera, portare valet.*

Bætis olivifera.] Vide epig. 28. lib. 8. Ad Bætim fluvium Hiſpaniæ ſunt multæ oleæ.
Quem Bromius.] Illic nempe magna eſt & vini atque olei copia.
Rector aquarum.] Neptunus. Albula freta dicit: canum quippe, ſeu ſpumoſum eſt mare, maxime ubi ſe in illud exonerant fluvii.
Inſtantius.] De quo epig. 73. lib. 8. qui in adminiſtratione Hiſpaniæ ſucceſſurus erat Macro viro integerrimo, de quo epig. 78. lib. 10.

In effrontem. CI.

OS atavi, patris naſum, duo lumina patris,
Et matris geſtus dicis habere tuæ.
Cum referas priſcos, nullamque in corpore partem
Mentiris; frontem dic mihi cujus habes?

Prædicas te habere os atavi, naſum patris, duos oculos genitoris, & geſtus matris tuæ. Cum exprimas majores, nec ullam partem mentiris in corpore, dic mihi cujus habes frontem?

Os atavi.] Tria hæc ultima epigrammata per ſe loquuntur, quæ Martialis eſſe negant multi.

Ad Mattum importunum. CII.

QUI negat eſſe domi ſe, tunc cum limina pulſas,
Quid dicat, neſcis? Dormio, Matte, tibi.

Qui dicit ſe non eſſe domi, tunc cum pulſas fores, an ignoras quid dicat? O Matte, inquit, *dormio tibi.*

Ad Milonem, lenonem ſuæ uxoris. CIII.

THURA, piper, veſtes, argentum, pallia, gemmas,
Vendere, Milo, ſoles cum quibus emptor abit.
Conjugis utilior merx eſt: quæ vendita ſæpe,
Vendentem nunquam deſerit, aut minuit.

O Milo, tui moris eſt vendere thura, piper, veſtes, argentum, pallia, gemmas, quæ ſecum aufert emptor. At merx uxoris fructuoſior eſt, quæ ſæpe vendita nunquam dereliquit venditorem, nec minuit.

XII *Lib.* 70 *epigr.* 10 *verſ.*
Erymanthe, tuus aper] Herculis labor; qui in Maximiani aug. *Numo.*

XIII *Lib.* 93 *epigr.* 2 *verſ.*
Talis] Nempe qualis in Samiorum *Num.* Meleagro Ætolo occurrens.

XII *Lib.* 100 *epigr.* 1 *verſ.*
Olivifera] Oleis abundans Hiſpania, etiam in Hadriani *Num.* dextrâ oleæ ramum tenet.

XIII *Lib.* 37 *epigr.* 1 *verſ.*
Corcyræus hortus] Qui in Corcyræenſium & Dyrrachienſium *Nummis*, apud *Goltzium*, a *Tab. Begerum*, *Thes. Brand.*

[illegible] *Lib.* 25 *epigr.* 1 *verſ.*
Po[illegible]ybele] Pinea. Pini ramos tenens ſæpius [illegible] Cybele, in Auguſtarum *Nummis.*

XIII *Lib.* 12 *epigr.* 1 *verſ.*
Lybici coloni.] Lybia & Ægyptus, i. e. Africa fere tota, frumenti feraciſſima, ita hîc Alexandria in Hadriani *Numo* ſpicifera.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XIII.

CUI XENIA INDITUM NOMEN.

Ad lectorem, piſcibus involvendis aptos eſſe ſuos libros. I.

NE toga cordylis & pænula deſit olivis,
Aut inopem metuat ſordida blatta famem:
Perdite Niliacas, Muſæ, mea damna papyros:
Poſtulat ecce novos ebria bruma ſales.
Non mea magnanimo depugnat teſſera talo,
Senio nec noſtrum cum cane quaſſat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc eſt mihi charta fritillus:
Alea nec damnum, nec facit iſta lucrum.

INTERPRETATIO.

O Muſæ, conſumite Niliacas papyros meas jacturas, ne cordylæ careant toga, & olivæ pænula, aut fœda blatta timeat egenam eſuriem: en Saturnalia temulenta petunt novos jocos. Mea teſſera non decertat cum generoſo talo, nec ſenio cum cane quatit noſtrum ebur. Hæc charta mihi eſt loco nucium & fritilli: nec accipio detrimentum nec quæſtum ex iſta alea.

NOTÆ.

Xenia.] Quæ ſic explicat Vitruvius lib. 6. cap. 10. *Nam cum fuerunt Græci delicatiores, & ab fortuna opulentiores hoſpitibus advenientibus extruebant triclinia, cubicula cum penu, cellas; primoque die ad cœnam invitabant, poſtremo mittebant pullos, ova, olera, poma, reliquaſque res agreſtes. Ideo pictores ea quæ mittebantur hoſpitibus, picturis imitantes xenia appellaverunt.* Xenia dicta ſunt, quod τοῖς ξένοις, hoc eſt hoſpitibus maxime, necnon & amicis mitterentur. Cum autem pauper eſſet Poëta, xeniorum loco mittebat diſticha.

Ne toga cordylis.] Deeſt lemma in editione Junii. Vide epig. 2. lib. 3. huic ſimile. Blatta, quæ rodit chartas, genus eſt vermis.

Niliacas papyros.] Quia in Ægypto naſcuntur papyri, quas per appoſitionem vocat ſua damna: mali enim verſus perdunt bonas chartas. Juvenalis ſat. 1. verſu 15.

Stulta eſt clementia, cum tot ubique
Vatibus occurras, perituræ parcere chartæ.

Ebria bruma.] Saturnalia intellige, quibus

bus genio indulgebant Romani. De his ſupra.

Non mea magnanimo.] Vide quæ jam de talis & teſſeris dicta ſunt, epig. 14. lib. 4. Calcagninus de teſſeris ſic ait: Duabus, tribuſve teſſeris, quatuor autem ad minimum talis contendebatur in acie luſoria. Unde talis pares non ſunt teſſeræ, ſed inferiores, epig. 15. lib. 14.

Non ſim talorum numero par teſſera, dum ſit
Major, quam talis alea ſæpe mihi.

Hæc ratio ad explicandum & *magnanimo* mihi quidem levior videtur, ſed meliorem non reperi. Judicet lector.

Senio.] Dicitur cum in jactis talis ſenarius apparet; canis autem cum unicum ſenario oppoſitum punctum apparet. *Ebur noſtrum*, ex quo ſcilicet fiebant teſſeræ, ut & tali; quos hoc loco intelligi cenſet idem Calcagninus *de teſſeris*.

Hæc mihi.] Senſus eſt: Ego, inquit Poëta, Saturnalium tempore, nec teſſeris, nec nucibus, nec talis ludo, ſed Muſis vaco. De fritillo copioſe dictum eſt epig. 14. lib. 4.

In detractorem. II.

NASUTUS ſis uſque licet, ſis denique naſus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et poſſis ipſum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipſe ego quam dixi: quid dentem dente juvabit
Rodere? carne opus eſt, ſi ſatur eſſe velis.
Ne perdas operam: qui ſe mirantur, in illos
Virus habe, nos hæc novimus eſſe nihil.
Non tamen hoc nimium nihil eſt, ſi candidus aure,
Nec matutina ſi mihi fronte venis.

Quantumvis ſis naſutus, & tandem ſis naſus, quantum portare recuſaverit juſſus Atlas; & tu poſſis illudere ipſum Latinum, nequis proferre plura in meas ineptias, quam ego ipſe protuli: quid proderit rodere dentem dente? Opus eſt carne, ſi cupias expleri. Ne profundas laborem: evome virus in illos qui ſibi placent: nos ſcimus hæc eſſe nihil. Nihilominus hoc non eſt omnino nihil, ſi ſincerus auditor, nec matutina fronte accedis ad me.

Naſutus.] Licet ſis maximus deriſor; naſus enim irriſionis ſedes eſt. Vide epig. 4. lib. 1.

Atlas.] Qui tamen cœlum humeris geſtat.

Latinum.] Mimum nempe, epig. 5. lib. 1.
——— *deriſoremque Latinum.*

Ipſe ego quam.] Paſſim pro nihili habendos eſſe ſuos verſus dicit Martialis.

Quid dentem.] Senſus eſt: quid carpis me, qui lædi nequeam?

Carne opus eſt.] Hoc eſt: Si velis explere invidiam, carpe illos Poëtas qui grandia promittunt, & ſe in monte Parnaſſo ſomniaſſe dicunt.

Non tamen.] Hoc eſt: tamen hi verſus non ſunt plane abjiciendi, ſed placebunt lectoribus candidis, atque iis qui genio indulgent. *Matutina fronte.*] Hoc eſt triſti ſupercilio: mane enim non pranſi homines, ſunt ſeveri.

Ad lectorem de pretio hujus libri. III.

OMNIS in hoc gracili xeniorum turba libello
Conſtabit nummis quatuor emta tibi.
Quatuor eſt nimium, poterit conſtare duobus,
Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.

Tu emes omnem turbam xeniorum in hoc tenui libro quatuor nummis, quatuor nimium eſt: poteris emere duobus, & bibliopola Tryphon conſequetur adhuc *quæſtum.*

Hæc

Hæc licet hoſpitibus pro munere diſticha mittas,
Si tibi tam rarus, quam mihi, nummus erit.
Addita per titulos ſua nomina rebus habebis:
Prætereas, ſi quid non facit ad ſtomachum.

Fas eſt mittere hoſpitibus hæc diſticha pro dono, ſi habueris tam paucos nummos, quam ego. Tibi erunt nomina ſua adjuncta rebus per titulos: omittas, ſi quid non placet ſtomacho.

Eſt nimium.] Addunt alii punctum interrogationis.

Tryphon.] De quo jam dictum epig. 72. lib. 4.

Diſticha mittas.] Vide quæ diximus initio hujus libri: xenia quippe hoſpitibus mitti ſolebant.

Si tibi tam.] Malum ſcilicet omnibus fere Poëtis familiare.

Per titulos.] Lemmata, ſeu argumenta intellige.

Non facit ad.] Hoc de ſuis verſibus dicit Poëta; ſed alludit ad eſculenta xeniorum, quæ hoc libro deſcribuntur.

Thus. IV.

SERUS ut ætheria Germanicus imperet aula,
Utque diu terris, da pia thuri Jovi.

Offer pia thura Jovi, ut Germanicus regnet diu in terris, tarde in cælo.

Germanicus.] Domitianum intelligunt interpretes, unde colligunt, non extremis Martialis annis. ſed vivo adhuc Domitiano, ſcripta eſſe hæc diſticha. Vide epig. 39. lib. 8.

Pia thura.] Religioni nempe & ſuperis deſtinata ſunt. Plinius lib. 12. cap. 4. agit de thure.

Piper. V.

CEREA quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cum tibi forte datur, ſi ſapis, adde piper.

Cum forte tibi donatur pinguis ficedula, quæ ſplendet lato lumbo, ſi ſapis, adjunge piper.

Cerea.] Hoc eſt pinguis, epig. 57. lib. 3. *inde cereus turtur.* De ficedula infra epig. 49.

Lucet.] Præ pinguedine.

Adde piper.] Inſipida quippe eſt ficedula.

Alica. VI.

NOs alicam, mulſum poterit tibi mittere dives.
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

Nos mittimus alicam, locuples poterit mittere mulſum. Si locuples recuſaverit mittere, mercare.

Alicam.] Videndum epig. 37. lib. 2. *Alica dicitur*, inquit Feſtus, *quod alit corpus.* Genus eſt præſtantiſſimi tritici, unde fiebat potio quæ dicebatur alica. Ita Raderus. Videtur non multum differre ab ea potione, quam Gallice vocamus *de la biere.*

Conchis faba. VII.

SI ſpumet rubra conchis tibi pallida teſta,
Lautorum cœnis ſæpe negare potes.

Si habeat pallidam conchem ſpumantem teſta rubra, potes ſæpe carere cœnis potentum.

Si ſpumet.] Scilicet dum coquitur: conchis vero faba eſt viridis, quæ oleo uncta optimi eſt ſaporis, & elixa palleſcit. Vide epig. 77. lib. 7. Juven. ſat. 14. verſ. 31. & ſat. 3. verſ. 293. *cujus conche tumes.* *Rubra teſta*, hoc eſt vaſe fictili rubro.

Lautorum cœnis.] Nam fabam bene conditam comedens domi laute cœnabis.

Far. VIII.

IMBUE plebeias Cluſinis pultibus ollas,
Ut ſatur in vacuis dulcia muſta bibas.

Imple ollas plebeias Cluſinis pultibus, ut expletus potes ſuavia muſta in ollis *exhauſtis.*

Imbue plebeias.] Hoc diſticho præcipit Martialis, ut in ollas quæ Cluſini farris pulte imbutæ fuerint, muſtum mittatur, quod eo tanquam condiatur, & ad bonitatem proficiat, commendeturque. Turnebus lib. 25. cap. 28. Cluſium vero maritimum Tuſciæ oppidum eſt, hodie *Chiuſi*. De farre vide Plinium lib. 18. cap. 8.

Lens. IX.

ACCIPE Niliacam Peluſia munera, lentem:
Vilior eſt alica, carior illa faba.

Accipe lentem Niliacam, dona Peluſia: illa inferior eſt alica, pretioſior autem *faba.*

Niliacam.] In Ægypto nempe circa oppidum Peluſium naſcitur lens optima. Virgilius 1. Georgic.

Nec Peluſiacæ curam aſpernabere lentis.

& Plinius lib. 18. cap. 12. De alica & faba ſupra dictum.

Simila ex tritico. X.

NEC poteris ſimilæ dotes numerare, nec uſus,
Piſtori toties cum ſit & apta coco.

Nec valebis referre dotes ſimilæ, nec uſus, cum tot modis piſtor & coqui utantur illa.

Simila.] Quæ eſt flos farinæ.

Dotes.] Hoc eſt, varios uſus.

Piſtori toties.] Cum variis & placentarum & cibariorum generibus condiendis inſerviat.

Hordeum. XI.

MULIO quod non det tacituris accipe mulis.
Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

Sume quod non donet mulio mulis tacituris, ego largitus ſum hæc munera cauponi, non tibi.

Mulio.] Hoc diſtichum ſic explicat Turnebus lib. 25. cap. 28. Hordeum accipe, quo quadrupedes ſæpe defraudat mulio: quanquam cum hordeum pecudum pabulo potius ſerviat quam hominum: dedi quod tu potius cauponi vendes, quam comedes: nam cauponibus eo eſt opus ad jumentorum paſtus.

Tui-

Tacituris.] Hoc eſt non dicturis, quod defraudati ſint hordeo.

Quod non det.] Alii *quod non des.* De hordeo fuſe Plinius lib. 18. cap. 7. & alibi paſſim.

Frumentum triticeum. XII.

TERCENTUM Libyci modios de meſſe coloni
Sume, ſuburbanus ne moriatur ager.

Accipe trecentos modios ex meſſe coloni Libyci, ne ager ſuburbanus ſterileſcat.

Tercentum Libyci.] Cuidam amico mittit frumentum Libycum, ne frequenti ſatione, ſeu continua cultura ager ejus ſterilis fiat. De generibus tritici lege Plinium lib. 18. cap. 7.

Betæ. XIII.

UT ſapiant fatuæ fabrorum prandia betæ,
O quam ſepe petet vina, piperque cocus!

O quam ſepe cocus poſcet vina, & piper, ut betæ inſipida prandia fabrorum ſapiant.

Ut ſapiant.] Inſipidæ quippe ſunt betæ, niſi bene condiantur.

Fabrorum prandia.] Hoc eſt, cibus hominum plebeiorum.

Lactuca. XIV.

CLAUDERE quæ cœnas lactuca ſolebat avorum,
Dic mihi, cur noſtras inchoat illa dapes?

Dic mihi, cur lactuca ſit initium noſtrarum epularum, quæ ſolebat eſſe finis cœnæ avorum.

Dic mihi.] Cauſſam attulit ipſe epig. 53. lib. 11.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo.
In fine vero cœnæ lactucam apponebant veteres, quoniam inſita frigiditate ebrietatem retundit.

Ligna acapna. XV.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam moneo, ruſtice, ligna feras.

O ruſtice, ſi colas agros juxta Nomentum, moneo ut portes ligna ad villam.

Ligna acapna.] Hoc eſt, quæ incenſa non fumant. Nomentum autem oppidum erat Latinorum, ad decimum ab urbe lapidem ſitum, ubi multæ paludes, unde illic ligna non erant ſicca, proindeque non igni, ſed fumo excitando idonea, atque ita ferenda illuc ligna acapna monet Poëta, quæ ſcilicet fumum non exhalent.

Rapa. XVI.

HÆc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cœlo Romulus eſſe ſolet.

Romulus in cælo ſolet comedere hæc rapa, quæ tibi donamus gaudentia hiemali frigore.

Gaudentia frigore.] quo nempe dulciora fiunt, & majora Plinius lib. 18. c. 13.
In cælo R mulus.] Turnebus lib. 18. cap. 13. Credidiſſe videntur priſci non tantum nectare & ambroſia deos paſci: verum etiam vilibus quibuſdam cibis, ut Romulum rapis. Credo de paupertate illius ſeculi, quo Romulus vixerat, proinde quaſi in cœlo iiſdem cibis victitet, quibus in terra alebatur.

Coliculi. XVII.

NE tibi pallentes moveant faſtidia caules,
Nitrata viridis braſſica fiat aqua.

Ne caules pallidi tibi afferant nauſeam, braſſica viridis efficiatur aqua nitrata.

Nitrata.] De nitro fuſe tractat Plinius lib. 31. cap. 10.

Porri ſectivi. XVIII.

FILA Tarentini graviter redolentia porri
Ediſti quoties, oſcula clauſa dato.

Quoties manducaſti fila porri Tarentini graviter redolentia, oſculare ore clauſo.

Fila.] Porrum ſectivum intellige, qui optimus Tarenti naſcitur, & creſcit in multa ſtamina veluti fila; eo autem comeſo male olet os; unde dicit Poëta, non eſſe aperiendum ad danda oſcula. Vide Plinium lib. 19. cap. 6.

Porri capitati. XIX.

MITTIT præcipuos nemoralis Aricia porros:
In niveo virides ſtipite cerne comas.

Nemoralis Aricia producit porros præſtantes: vide comas virides in candido ſtipite.

Aricia.] Latii civitas, in qua porrus capitatus optimus, ut Tarenti ſectivus naſcebatur. Dicitur *nemoralis* a nemore vicino.
Virides comas.] Caput porri viride intellige, cujus ſtipes albus eſt ubi maturuit. Vide Columellam lib. 11. de re ruſtica cap. 3.

Napi.

Napi. XX.

HOs Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nurſinas poteris parcius eſſe pilas.

Ager Amiternus alit hos fœcundis hortis, licebit parcius comedere pilas Nurſinas.

Napi] Qui parum differunt a rapis. Colum. lib. 2. cap. 10. Amiternum eſt Italiæ civitas. *Hos*, alii *nos*.

Nurſinas pilas.] Rapa rotunda interpretare: Nurſia vero civitas eſt Sabinorum hodie *Norza*.

Parcius eſſe.] Vel quod Nurſinæ illæ pilæ napis Amiternis cariores ſint, vel injucundiores.

Aſparagi. XXI.

MOllis in æquorea quæ crevit ſpina Ravenna,
Non erit incultis gratior aſparagis.

Mollis ſpina quæ nata eſt in maritima Ravenna, non erit jucundior aſparagis ſilveſtribus.

Ravenna.] De qua epig. 55. lib. 3.

Mollis ſpina.] Plinius lib. 21. cap. 15. *in totum ſpina eſt aſparagus.* Senſus eſt epigrammatis: Aſparagi ſilveſtres & inculti non cedunt Ravennatibus aſparagis cultis & ſatis, de quibus Plinius lib. 19. cap. 4. & cap. 8. *Nullum gratius his ſolum, quam Ravennatium hortorum. Trium librarum aſparagum Ravenna aliquando produxit.*

Uva duracina. XXII.

NOn habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

Sum uva non idonea poculis, & inutilis Baccho: ſed nectar ero tibi non bibenti me.

Uva duracina.] Plinius lib. 14. cap. 1. *Uva non alubi gratior callo, ut inde poſſit inveniſſe nomen duracini.* Legunt alii *duracinæ.* Columella lib. 3. de re ruſtica cap. 1. appellat uvas duri acini: acinus autem vel acinum eſt granum.

Non habilis.] quia ex ea vinum exprimi nequit.

Non potanti.] Sed comedenti nectar ero.

Chia ficus. XXIII.

CHia ſeni ſimilis Baccho, quam Setia miſit:
Ipſa merum ſecum portat, & ipſa ſalem.

Chia ſimilis vino veteri, quam produxit Setia, ipſa ſecum fert merum, & ſalem.

Chia.] Chios eſt inſula Ægei maris, unde tranſlata ficus produxit fructus Setiæ in oppido Campaniæ hodie *Sezza*. Fuit alia Setia urbs Cretæ, ex qua allatam hanc ficum vix crediderim.

Ipſa merum.] Hoc eſt, ſapit merum & ſalem. Vide epig. 24. lib. 7.

Cydonia. XXIV.

SI tibi Cecropio ſaturata cydonia melle
Ponentur: dicas hæc melimela licet.

Si cotonea imbuta melle Attico apponentur tibi, potes hæc appellare melimela.

Saturata.] Hoc eſt, melle incocta, ut docet Plinius lib. 15. cap. 17. Dicta ſunt cydonia a Cydone urbe Cretæ.

Melimela.] Quaſi μέλι καὶ μῆλον, hoc eſt mel & pomum, ut ſi dicas mellitum pomum.

Nuces pineæ. XXV.

POMA ſumus Cybeles: procul hinc diſcede viator,
Ne cadat in miſerum noſtra ruina caput.

Poma ſumus ſacra Cybele: o viator, longe hinc abi, ne noſtra ruina labatur in caput infelix.

Cybeles.] Cui nempe ſacra erant propter Atyn ab ea adamatum, & in pinum converſum. De nucibus pineis Plinius lib. 15. cap. 10.

Ne cadat.] Hoc eſt, ne cadamus in tuum caput. Alii *nec*.

Sorba. XXVI.

SORBA ſumus molles nimium durantia ventres:
Aptius hæc puero, quam tibi poma dabis.

Sumus ſorba aſtringentia alvum nimis lubricam: donabis hæc poma convenientius puero, quam tibi.

Sorba.] Gallice *des cormes*.
Aptius hæc puero.] Sæpe enim alvi profluvio laborant pueri.

Spathalion caryotarum. XXVII.

AUREA porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

Aurea caryota donatur calendis Januariis: nihilominus hoc ſolet eſſe donum inopis.

Spathalion.] σπάθη præter alias ſuas ſignificationes ſignificat palmam, & ramum palmæ. Spathalion diminutivum eſt ex quo pendent caryotæ ſeu fructus palmarum, Gallice *des dattes*, quales aurea cruſta illitas divitibus mittebant pauperes calendis Januariis. Lege Plin. lib. 13. cap. 4. & epig. 33. lib. 8.

Coctana. XXVIII.

HÆC tibi quæ torta venerunt condita meta,
Si majora forent coctana, ficus erat.

Hæc coctana, quæ ad te miſſa ſunt poſita in meta torta, ſi grandiora eſſent, ficus erat.

Hæc tibi.] Plinius lib. 13. cap. 3. In ficorum genere autem carycas, & minores ejus generis, quæ cottana vocant. Scribunt alii *cottana*, epig. 89. lib. 4.

Torta meta.] Hoc eſt, e tortis juncis texta ſporta, vel teſta turbinata in metæ for-

formam, ut epig. 44. lib. 1. quam lib. 5. epig. 18. dixit acutam teſtam. Ita Farnabius. Legunt alii *torta mentha*, hoc eſt, inquit Domitius, coctana coronata mentha torta ut recentia ſervarentur. Videat lector. Aliud lemma ponit Scriverius, nempe *vas coctanorum*.

Pruna Damaſcena. XXIX.

PRUNA peregrinæ carie rugoſa ſenectæ
Sume: ſolent duri ſolvere ventris onus.

Accipe pruna rugoſa carie peregrinæ ſenectæ, ſolent laxare onus alvi aſtricti.

Peregrinæ.] Nempe pruna allata ex Syria, cujus Damaſcus eſt civitas. Vide epig. 18. lib. 5. Inſcribunt alii *vas Damaſcenorum*, alii *Damaſcenarum*.

Caſeus Luneńſis. XXX.

CASEUS Etruſcæ ſignatus imagine Lunæ,
Præſtabit pueris prandia mille tuis.

Caſeus notatus imagine Lunæ Etruſcæ ſuppeditabit mille prandia tuis pueris.

Imagine.] Etruriam inter & Liguriam *Lunæ portus*, hodie *Porto Venere*, Oppidum maritimum erat, unde Romam mittebantur caſei tanti ponderis, ut unus multis prandiis ſufficeret. Vide Plinium lib. 11 cap. 42.

Caſeus Veſtinus. XXXI.

SI ſine carne voles jentacula ſumere frugi:
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

Si cupies jentare frugaliter ſine carne, hæc maſſa ad te mittitur de grege Veſtino.

Hæc maſſa.] Hoc eſt, hic caſeus, nempe lacte in maſſam coagulato, de quo Plinius lib. 11. cap. 42. Veſtini vero Italiæ ſunt populi ad mare ſuperum, circa Mapetrinum fluvium. Alii ſunt in Campania ad inferum mare.

Caſeus Velabrenſis. XXXII.

NON quemcumque focum, nec fumum caſeus omnem,
Sed Velabrenſem qui bibit, ipſe ſapit.

Ille caſeus ſapit non qui hauſit quemcumque focum, nec omnem fumum, ſed Velabrenſem.

Caſeus Velabrenſis.] Alii *fumoſus*.
Sed Velabrenſem.] Velabrum locus erat Romæ ubi caſeos infumabant Romani cunctis præferendos, ut ait Plinius lib. 11. cap. 42.

Caſei Trebulani. XXXIII.

TREBULA nos genuit, commendat gratia duplex,
Sive levi flamma, ſive domamur aqua.

Preſſi ſumus Trebulis, laudamur ob duplicem uſum, ſive paramur levi flamma, ſive aqua.

Trebula.] De qua epig. 72. lib. 5. unde caſei Romam afferebantur qui grati erant ſaporis ſive cocti, ſive aqua macerati.

Bulbi.

Bulbi. XXXIV.

CUM ſit anus conjux, & ſint tibi mortua membra,
Nil aliud bulbis quam ſatur eſſe potes.

Cum habeas uxorem vetulam, & membra languida, non debes ſaturari niſi bulbis.

Bulbis.] Romani bulbum vocant allium agreſte, alii marinum. Genus eſt cepæ non abſimile aſcaloniæ. Venerem maxime excitat.

Lucanica. XXXV.

FILIA Picenæ venio Lucanica porcæ;
Pultibus hinc niveis grata corona datur.

Lucanica mittor nata porca Picena, hinc datur grata corona pultibus niveis.

Lucanica.] Facta ſcilicet ex carnibus conciſis porcæ natæ in agro Picentino, epig. 46. lib. 4.

Pultibus.] Hoc eſt, ora patinæ coronatur pultibus niveis de quibus epig. 79. lib. 5.

Olivæ. XXXVI.

HÆC quæ Picenis venit ſubducta trapetis,
Inchoat, atque eadem finit oliva dapes.

Hæc oliva quæ affertur ſubtracta prelis Picenis, incipit, atque eadem terminat epulas.

Olivæ.] Alii *ciſtellis olivarum.*
Subducta.] hoc eſt, oliva integra ex qua ſcilicet oleum non eſt expreſſum. Epig. 44. lib. 1.

Nec de Picenis venit oliva cadis.
Inchoat.] ut cibi appetentiam incitet.
Finit.] Ut faſtidium arceat.

Mala citrea. XXXVII.

AUT Corcyræi ſunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Maſſyli poma draconis erant.

Aut hæc poma ſunt ex frondibus horti Corcyræi, aut hæc erant Maſſyli draconis.

Aut Corcyrai.] Hæc poma, inquit, ſunt decerpta aut ex Alcinoi aut ex Heſperidum horto. Vide epig. 94. lib. 10. & epig. 64. lib. 4.

Coloſtrum. XXXVIII.

SURRIPUIT paſtor quæ nondum ſtantibus hœdis,
De primo matrum lacte coloſtra damus.

Donamus coloſtra, quæ ſubduxit paſtor ex primo lacte matrum, nondum lactentibus hœdis.

Coloſtrum.] Vocatur prima a partu ſpongioſa denſitas lactis, quæ maxime prodeſt ſtomacho.

Nondum ſtantibus.] Hoc eſt, antequam capræ uberibus ora admoviſſent hœdi.

Hœdi.

Hœdi. XXXIX.

LASCIVUM pecus, & viridi non utile Baccho,
Dat pœnas: nocuit jam tener ille deo.

Laſcivum pecus, & non utile vitis virenti pendit pœnas: ille tener jam læſit Bacchum.

Laſcivum pecus.] Hœdus qui victima eſt Baccho ſacra, quod ſoleat corrodere vites. *Dat pœnas.*] Alii *det*, hoc eſt mactetur.

Ova. XL.

CANDIDA ſi croceos circumfluit unda vitellos,
Heſperius ſcombri temperet ova liquor.

Si aqua alba circumfluit vitellos flavos, Heſperius liquor ſcombri temperet ova.

Candida.] Ova recentia undam albam, ſeu liquorem lacteum habent, quem cum ſcombrorum garo commiſcendum eſſe docet Poëta. Dicitur *Heſperius liquor*, hoc eſt Hiſpanus, quia ex Hiſpania Romæ mittebantur ſcombri de quibus ſupra. De garo intra epig. 102.

Porcellus lactens. XLI.

LACTE mero paſtum pigræ mihi matris alumnum
Ponat, & Ætolo de ſue dives edat.

Dives apponat mihi alumnum pigræ matris nutritum ſolo lacte, & ipſe manducet de ſue Ætolo.

Lacte.] Hoc eſt, porcellus lactens plus mihi ſapit quam aper. De apro Ætolo epig. 15. lib. Spect.

Apyrina & tuberes. XLII.

NON tibi de Libycis tuberes, & apyrina ramis,
De Nomentanis ſed damus arboribus.

Tibi donamus Tuberes & Apyrina non de ramis Libyæ, ſed ex arboribus Nomenti.

Tuberes.] Poma quæ in Africa naſcuntur optima, Plinius lib. 15. cap. 14. Tubera vero ſunt genus fungorum. De Apyrinis, quæ ſic dicuntur ab α privativo, & πυρὴν nucleus, id eſt ſine nucleo. Plinius lib. 13. cap. 19. Punica mala intellige. De villa ſua Nomentana egit Poëta epig. 106. lib. 1.

Idem. XLIII.

LECTA ſuburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes. quid tibi cum Libycis?

Apyrina decerpta ex ramis ſuburbanis, & vernæ tuberes mittuntur: quid quæris Libycos?

Vernæ

Vernæ tuberes.] Hoc eſt nati domi, qui cum ſint optimi, quid petis peregrinos tuberes? Quorum meminit Suetonius in Domitiano cap. 16.

Sumen. XLIV.

ESse putes nondum ſumen: ſic ubere largo
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

Credas nondum eſſe ſumen: ſic papilla effluit ubere copioſo, & turget vivo lacte.

Sumen.] Farcimen nempe quod fiebat ex mammis ſuillis poſt primum partum reſectis, antequam illis os admoviſſet fœtus: tanta autem lactis copia redundabant papillæ in iſto ſumine, ut ſui adhærere adhuc viderentur.

Pulli gallinacei. XLV.

SI Libycæ nobis volucres, & Phaſides eſſent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

Si haberem Numidicas gallinas, & phaſianos, mitterem: at nunc accipe aves domeſticas.

Si Libycæ.] Vide epig. 57. lib. 3.

Perſica, Nuciperſica. XLVI.

VIlia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptivis Perſica cara ſumus.

Vilia præcocia fueramus in ramis maternis, nunc ſumus cara Perſica in adoptivis.

Perſica.] nempe ex Perſide allata, Gallice *peſches*, *nuciperſica* vero dicuntur, quod a nucleo difficulter ſolvantur.
Vilia.] An quia in nativa ſtirpe vilis, pruno inſita ſunt nobilia? an quia in ſua Perſide noxia & venenoſa? Sed tranſlata ſiunt dulcia, ex Columellæ opinione. Ita Farnabius.

Panes Picentini. XLVII.

PIcentina Ceres niveo ſic nectare creſcit,
Ut levis accepta ſpongia turget aqua.

Picentina Ceres ſic turget nectare, ut levis ſpongia tumeſcit aqua accepta.

Ceres.] Hoc eſt, panem Picentinum aridum ex alicæ materia factum intellige, quem non niſi lacte madefactum comedi poſſe dicit Plinius lib. 18. cap. 11.

Boleti.

Boleti. XLVIII.

ARGENTUM, atque aurum facile eſt, læñamque togamque
Mittere: boletos mittere difficile eſt.

Facile eſt mittere argentum atque aurum, & lanam, & togam: difficile eſt mittere boletos.

Lanamque togamque.] Epig. 36. lib. 12.

Boletos.] Genus fungi delicatiſſimi intellige.

Ficedula. XLIX.

CUM me ficus alat, cum paſcar dulcibus uvis,
Cur potius nomen non dedit uva mihi?

Cum ficus nutriat me, cum paſcar dulcibus uvis; cur non potius deſumo nomen ab uva

Cur potius.] Non dicor uvedula quam ficedula?

Tubera. L.

RUMPIMUS altricem tenero de vertice terram
Tubera: boletis poma ſecunda ſumus.

Nos tubera frangimus terram nutricem tenero vertice: ſumus poma ſecunda a boletis.

Rumpimus altricem.] Teſte Dioſcoride, *Tubera rotunda radices ſunt ſine caule, ſine foliis flaveſcentes, vere effodiuntur, cruda & cocta eduntur.* Et Plin. cap. 2. lib. 19. *Nec utique intuberante loco, in quo gignuntur, aut rimas urgente, nec ipſa terræ cohærent.*

Tenero de vertice.] Fotis quippe prodeunt tubera, ubi terra mollior eſt. Vocat poma improprie. Juven. ſat. 5. verſ. 116. ait tubera fieri tonitribus.

Turdorum corona. LI.

TEXTA roſis fortaſſe tibi, vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

Texta ex roſis, & pretioſo nardo forte tibi, at mihi grata eſt corona compoſita ex turdis.

Turdorum corona.] *Decuria* legitur in veteribus codicibus, ut ait Turnebus lib. 25. cap. 28. Intellige coronam textam turdis, nempe e vimine undique pendentibus.

Texta roſis.] Qua coronabantur veteres in lautis conviviis. Plin. lib. 21. cap. 3.

Corona.] De qua epig. 47. lib. 3.

Anas. LII.

TÒTA quidem ponatur anas: ſed pectore tantum,
Et cervice ſapit: cætera redde coco.

Tota quidem anas apponatur: ſed ſapit tantum pectore, & cervice: reſtitue coco reliqua.

Sed pectore.] Pectus enim & cervix gratioris ſunt saporis.

Turtur. LIII.

DUM pinguis mihi turtur erit: lactuca valebis,
Et cochleas tibi habe. perdere nolo famem.

Dum habebo pinguem turturem, ô lactuca valebis, & tu ſerva cochleas: nolo amittere eſuriem.

Et cochleas.] Hoc eſt, nolo cochleas, quæ ſunt ſpecies conchyliorum: hoc eſt, dum habebo cibos delicatiores, a vilioribus me abſtinebo.

Perdere nolo famem.] Hoc eſt, nolo conſumere famem in comedendis lactucis & cochleis, quæ ad irritandam gulam dabantur, cum turturem habeam.

Perna. LIV.

CERRETANA mihi fies, vel maſſa licebit
De Menapis: lauti de petaſone vorent.

Faciam maſſam ex Cerretanis, vel etiam ex Menapis: delicatiores edant de petaſone.

Cerretana maſſa.] Dicitur a Poëta perna allata ex Cerretanis Hiſpaniæ populis ad montes Pyrenæos. Athenæus lib. 14. *Convalles montium*, inquit, *tenent Cerretani maxima Hiſpanorum natio, apud quos excellentes pernæ conficiuntur, quæ vel cum Cantabricis de principatu contendunt.* Turnebus lib. 26. cap. 18. de hoc epigrammate & ſequenti: Ego putem, inquit, petaſonis partem pernam vocari. Vel Athenæo auctore, cujus hæc verba ſunt lib. 14. ἐπεὶ δὴ πεπεισμένος μέρος ἑκάστῳ κεῖται ἐν πέρναι χαλῶσι. Scribunt alii Cæretana a Cære oppido Hetruriæ: quod minus placet. *Maſſa*, alii *miſſa*.

De Menapis.] qui Moſam fluvium incolebant. Hodie vocantur Geldrenſes, Juliacenſes, ubi pernæ multum etiam nunc laudantur.

Petaſo. LV.

MUSTEUS eſt: propera, caros nec differ amicos.
Nam mihi cum vetulo ſit petaſone nihil.

Recens eſt: feſtina, ne moreris caros amicos: nam ſiccus petaſo mihi non apponatur.

Muſteus.] Recens eſt & plenus ſucci: nam, inquit Poëta, non amo vetulum & durum petaſonem.

Vulva. LVI.

TE fortaſſe magis capiet de virgine porca:
Me materna gravi de ſue vulva capit.

Forte tu magis delectaris vulva virginis porca, ego delector materna ſuis gravida.

Vulva.] Vide Plinium lib. 11. cap. 37. & ſupra epig. 44.

Colocaſia. LVII.

NILIACUM ridebis olus, lanaſque ſequaces,
Improba cum morſu fila, manuque trahes.

Deridebis caulem Ægyptium, & lanas ſequaces, cum morſu, & manu duces fila mala.

Niliacum.] Plinius lib. 21. cap. 15. *In Ægypto nobiliſſima eſt colocaſia, quam cyamon vocant aliqui. Hanc a Nilo metunt, caule, cum coctus eſt, araneoſo in mandendo, &c.*

Fila trahes.] Epig. 33. lib. 8.
Lenta minus gracili creſcunt colocaſia filo.
Hinc conſtat *colocaſia* eſſe fœminini generis & neutrius.

Jecur anſeris. LVIII.

ADSPICE quam tumeat magno jecur anſere majus,
Miratus dices, hoc rogo crevit ubi?

Vide quam turgeat jecur majus magno anſere: attonitus dices, Hoc, ubi crevit, quaſo?

Jecur majus.] Fartum ſcilicet mulſo, lacte, ficu & carica. Sic Farnabius. Horatius ſerm. 2. ſat. 8.
Pinguibus & ficis paſtum jecur anſeris albi.
Juven. ſat. 5.
Anſeris ante ipſum magni, jecur anſeribus par.

Glires. LIX.

TOTA mihi dormitur hiems, & pinguior illo
Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit.

Dormio tota hieme, & pinguior ſum illo tempore, quo nutrior ſolo ſomno.

Glires.] De quibus fuſe Plinius lib. 8. cap. 52. & lib. 29. cap. ultimo.

Cuniculus. LX.

GAUDET in effoſſis habitare cuniculus antris:
Monſtravit tacitas hoſtibus ille vias.

Cuniculus amat habitare in ſpeluncis effoſſis: ille oſtendit hoſtibus tacitum iter.

Monſtravit.] *Aliud genus oppugnationis eſt ſubterraneum, atque ſecretum, quod cuniculum vocant: a leporibus, qui tavernas ſub terris fodiunt, ibique conduntur.* Vegetius lib. 4. cap. 24.

Atagenæ. LXI.

INTER ſapores fertur alitum primus
Ionicarum guſtus atagenarum.

Guſtus Ionicarum Atagenarum dicitur primus tenere inter ſapores avium.

Atagenæ.] Aves nempe ſunt guſtui gratiſſimæ, Ionicæ dicuntur, quod maxime in Ionia naſcantur. Vide Plinium lib. 10. cap. 49.

Gallina altilis. LXII.

PAſcitur & dulci facilis gallina farina,
Paſcitur & tenebris. ingenioſa gula eſt.

Gallina facilis alitur & dulci farina, alitur & obſcuritate: gula eſt ingenioſa.

Gallina altilis.] Ea dicitur quæ domi ſaginatur farina quidem & tenebris, *quod motus earum & lux pinguedini inimica.* Varro lib. 3. cap. 9.

Ingenioſa gula eſt.] Plinius lib. 10. cap. 50. *Invenit mille artes viaſque deliciarum luxus, & gula.*

Capo. LXIII.

NE nimis exhauſto macreſceret inguine gallus,
Amiſit teſtes: nunc mihi Gallus erit.

Ne gallus macer fieret enervatus coitu, caſtratus fuit: nunc illum exiſtimabo Gallum.

Ne nimis.] Gallus gallinaceus facilius ſaginatur, poſtquam caſtratus eſt.
Gallus erit.] Hoc eſt, caſtratus erit, inſtar ſacerdotum Cybeles, qui Galli dicebantur exſectis virilibus.

Idem. LXIV.

SUccumbit ſterili fruſtra gallina marito:
Hanc matris Cybeles eſſe decebat avem.

Incaſſum gallina ſubjacet marito ſterili: conveniebat illam eſſe volucrem matris Cybeles.

Avem.] Cum maritum haberet Gallum ſeu caſtratum.

Perdix. LXV.

POnitur Auſoniis ȧvis hæc rariſſima menſis:
Hanc in lautorum mandere ſæpe ſoles.

Hæc avis rariſſima apponitur menſis Italis: frequenter conſuevisti hanc comedere in menſis *divitum.*

Rariſſima.] Hoc eſt pretioſiſſima.
Hanc in lautorum.] Perdix enim magni eſt pretii.

Columbini. LXVI.

NE violes teneras præduro dente columbas,
Tradita ſi Cnidiæ ſunt tibi ſacra deæ.

Ne violes columbas teneras præduro dente, ſi es doctus es ſacra dea Cnidia.

a. *Columbas*] Quæ nempe ſacræ ſunt Veneri Cnidiæ deæ: Cnidos enim inſula non longe a Caria maxime coluit Venerem.

Pa-

Palumbus torquatus. LXVII.

INGUINA torquati tardant, hebetantque palumbi:
Non edat hanc volucrem, qui cupit eſſe ſalax.

Palumbi torquati morantur, & retundunt Venerem: qui vult eſſe libidinoſus, non manducet hanc avem.

Torquati.] Sic dicti a ſigno torquis, quod collo geſtant.

Galbula. LXVIII.

GALBULA decipitur calamis, & retibus ales,
Turget adhuc viridi cum rudis uva mero.

Galbula avis circumvenitur calamis, & laqueis, cum uva rudis adhuc tumet viridi mero.

Galbula.] Quam alio nomine vocat Plinius lib. 30. cap. 11. *Avis icterus vocatur a colore*, flavo ſcilicet, *qua ſi ſpectetur, ſanari id malum tradunt, & avem mori. Hanc puto Latine vocari Galgulum.* Alii tamen affirmant ſanari eos qui comedunt hanc avem, non qui vident.
Calamis.] Viſcatis nimirum.
Viridi mero.] Hoc eſt, cum uvæ ſunt adhuc immaturæ.

Cattæ. LXIX.

PANNONICAS nobis nunquam dedit Umbria cattas:
Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

Numquam Umbria nobis donavit Pannonicas cattas: Pudens mavult mittere domino hæc munera.

Cattæ.] Avis quoddam genus eſt, ut putant interpretes. Alii muſtelas ſylveſtres eſſe opinantur. Cattas e Pannonia miſſas Pudenti habitanti in Umbria, ut diximus epig. 96. lib. 7. Romam miſit domino, quem alii Domitianum, alii divitem quemdam patronum intelligunt.

Pavo. LXX.

MIRARIS quoties gemmantes explicat alas,
Et potes hunc ſævo tradere dure coco?

Stupes quoties aperit gemmantes alas, & potes, ô inhumane, tradere hunc coco crudeli?

Et potes.] Senſus eſt: Cum tam pulchra ſpectacula edat pavo explicatis alis, coco ſævo tradi non deberet laniandus: ſed gula nec elegantiæ nec venuſtati parcit.

Phœnicopterus. LXXI.

DAT mihi penna rubens nomen, ſed lingua guloſis
Noſtra ſapit. quid ſi garrula lingua foret?

Nomen mihi imponitur a penna rubra: ſed noſtra lingua ſapit helluonibus: quid ſi lingua eſſet loquax?

Dat mihi.] De Phœnicoptero egimus epig. 57. lib. 3. cujus lingua optimi eſt ſaporis.

Quid ſi garrula.] Cum tacita tam grata fit. Forte alludit Poëta ad patinam Clodii Æſopi tragici hiſtrionis refertam linguis avium canorarum. Plinius lib. 10. cap. 51.

Phaſianus. LXXII.

ARGIVA primum ſum tranſportata carina,
Ante mihi notum nil, niſi Phaſis, erat.

Primum ſum tranſlata nave Argiva: antea nihil cognoſcebam niſi Phaſim.

Argiva carina.] Qua nempe vecti ſunt Argonautæ, de quibus jam dictum.

Phaſis.] Colchorum fluvius, unde dicti & allati ſunt phaſiani. Vide epig. 57. l. 3.

Numidicæ. LXXIII.

ANSERE Romano quamvis ſatur Hannibal eſſet,
Ipſe ſuas nunquam barbarus edit aves.

Licet Hannibal eſſet expletus anſere Romano, nunquam ipſe barbarus comedit ſuas aves.

Satur Hannibal.] Dum bellum geſſit in Italia paſtus eſt anſeribus, & abſtinuit ſe gallinis Numidicis, licet delicatioribus, quia tunc illæ nondum menſis apponebantur, ut aiunt interpretes. De Numidicis dictum epig. 57. lib. 3. Vel potius intellige Numidicas diſplicuiſſe Hannibali.

Anſer. LXXIV.

HÆC ſervavit avis Tarpeii templa tonantis,
Miraris? nondum fecerat illa deus.

Hæc avis cuſtodivit ades Jovis Tarpeii: miraris ne? nondum extructa fuerant a Numine.

Templa.] Quæ a Gallis obſidentibus expugnata fuiſſent, niſi anſeris clangoribus excitati fuiſſent vigiles. Livius lib. 5.

Nondum fecerat illa.] Domitianus qui incenſum Capitolium reſtituit, quod jam alio cuſtode quam Domitiani numine non indiget.

Grues. LXXV.

TURBABIS verſus, nec litera tota volabit,
Unam perdideris ſi Palamedis avem.

Turbabis ordines, nec litera integra volabit, ſi amiſeris unam avem Palamedis.

Nec litera tota.] Alii intelligunt Y, alii vero Δ: quæ ſententia videtur melior. Cicero 2. de natura deorum ſic ait: *Illud vero ab Ariſtotele animadverſum, a quo pleraque quis poteſt non mirari? Grues, cum loca calidiora petentes, maria tranſmittant, trianguli formam efficere. Ejus a ſummo angulo aer ab iis adverſus pellitur: deinde ſenſim ab utroque latere, tanquam remis, ita pennis curſus avium levatur. Baſis autem trianguli, quam grues efficiunt, ea tanquam a puppi ventis adjuvatur,* &c. His verbis Δ Græcum plane exprimitur. Grues vero Palamedis aves eſſe dicuntur: ex earum enim volatu quaſdam literas didicerat, atque illas hominea docuerat Palamedes. Lege Plinium lib. 7. cap. 56. Vide etiam epig. 14. lib. 9.

Ruſti-

Digitized by Google

Ruſticula. LXXVI.

RUSTICA ſum perdix. quid refert, ſi ſapor idem eſt?
Carior eſt perdix: ſic ſapit illa magis.

Sum perdix ruſtica: quid intereſt, ſi eſt idem ſapor? Perdix carior eſt: idcircò illa magis ſapit.

Ruſtica ſum.] Ruſticam autem dictam putem ad contentionem alterius perdicis, quæ elegantior eſt. Raderus. Legunt alii, *Ruſtica ſim, an perdix.*

Sic ſapit illa magis.] Hoc eſt, nimis ſapiunt quæ pluris emuntur. Sic Petronius, *Quicquid quæritis optimum videtur*, & Horatius ſat. 2. lib. ſer. 2. *Sic*, alii *nec.*

Cycnus. LXXVII.

DULCIA defecta modulatur carmina lingua
Cantator cycnus funeris ipſe ſui.

Cycnus ipſe cantator ſuæ mortis canit ſuaves verſus lingua moriente.

Defecta lingua.] Hoc eſt, fere deſtituta vitali motu.
Cantator.] Affirmant multi cycnum morti vicinum canere: quod negat Plinius lib. 10. cap. 22. *Olorum morte narratur flebilis cantus falſo, ut arbitror, aliquot experimentis.*

Porphyriones. LXXVIII.

NOMEN habet magni volucris tam parva gigantis,
Et nomen Praſini Porphyrionis habet.

Tam exigua avis habet nomen magni gigantis, & habet nomen Praſini Porphyrionis.

Porphyriones.] Aves ſcilicet quibus roſtra & prælonga crura rubent, Plinius cap. 46. lib. 10.
Magni gigantis.] Qui dictus eſt Porphyrion. Horatius lib. 3. ode 4.
Sed quid Typhœus & validus Mimas
Aut quid minaci Porphyrion ſtatu? &c.

Praſini Porphyrionis.] Alii *purpureonis*, quod idem eſt, qui nempe fuit auriga Neronis factionis Praſinæ ſeu viridis. Vide epig. 48. lib. 10. Senſus eſt: hanc avem licet exiguam habere nomen commune cum magno gigante, & licet rubram habere nomen aurigæ factionis viridis.

Mullus. LXXIX.

SPIRAT in advecto, ſed jam piger æquore mullus
Langueſcit: vivum da mare, fortis erit.

Mullus ſpirat in unda importata, ſed jam iners flacceſcit: da mare vivum, erit fortis.

Spirat in advecto.] De mullo ſæpius jam dictum, qui captus langueſcit, licet in aqua marina feratur.

Muræna. LXXX.

QUÆ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exuſtam mergere Sole cutem.

Muræna grandis quæ natat in mari Siculo, nequit mergere cutem exuſtam Sole.

Non valet.] Summa enim aqua innatans Sole exuritur, nec amplius poteſt curvare ſe nec immergere.

Rhombus. LXXXI.

QUAMVIS lata gerat patella rhombum,
Rhombus latior eſt tamen patella.

Licet patella lata geſtet rhombum, nihilominus rhombus latior eſt patella.

Rhombus.] Piſcis ſcilicet de quo fuſe agit Juven. ſat. 4. Ravennæ optimum inveniri dicit Plinius cap. 54. lib. 9.

Oſtrea. LXXXII.

EBRIA Baiano veni modo concha Lucrino:
Nobile nunc ſitio luxurioſa garum.

Paulo ante concha ebria veni ex Lucrino Baiano: nunc luxurioſa ſitio garum nobile.

Ebria.] Hoc eſt, ſaturata & paſta in lacu Lucrino prope Baias. Macrobius lib. 3. cap. 15. *Sergius Orata primus optimum ſaporem oſtreis Lucrinis adjudicavit.*

Nobile garum.] Quo nempe liquamine capta conditur oſtrea. De garo infra epig. 102.

Squillæ. LXXXIII.

CÆRULEUS nos Liris amat, quem ſilva Maricæ
Protegit: hinc ſquillæ maxima turba ſumus.

Diligimur a Liri cæruleo qui defenditur ſilva Maricæ: hinc ſquillæ ſumus maxima turba.

Cæruleus Liris.] Fluvius ſcilicet Campaniæ qui Minturnas alluit. Horatius lib. 1. ode 31.

Non rura quæ Liris quieta
Mordet aqua, taciturnus amnis.

Ad illum fluvium eſt ſilva ſacra Maricæ nymphæ, illius fluvii accolæ, quæ regi Fauno nupſit. Vide Horatium lib. 3. ode 17.

Hinc ſquillæ.] Ex Liri fluvio piſciculi nimirum qui gregatim natant, unde *maxima turba* dicitur. Vide Plinium lib. 9. cap. 42. Alias *ſcilla*, ſive *ſquilla*, herba bulbo inſigni prædita.

Scarus. LXXXIV.

HIC Scarus, æquoreis qui venit obeſus ab undis,
Viſceribus bonus eſt: cetera vile ſapit.

Hic ſcarus qui pinguis allatus eſt ab aquis maritimis habet inteſtina ſapida, cetera vero inſipida.

Æquo-

Æquoreis.] In piſcinis ſervatus ingrati eſt ſaporis. Plinius cap. 17. lib. 9. *Nunc ſcaro datur principatus, qui ſolus piſcium dicitur ruminare.*

Cetera.] Subaudi κατὰ Græcorum more.

Coracinus. LXXXV.

PRINCEPS Niliacis raperis, Coracine, macellis:
Pellææ prior eſt gloria nulla gulæ.

O Coracine princeps Niliaci macelli raperis, nullus honos potior eſt gulæ Pellææ.

Niliaci macelli.] Alii *Niliacis macellis*: Hoc eſt, nullus piſcis delicatior habetur Alexandriæ, quæ eſt urbs Ægypti Pellæa dicta ab Alexandro conditore, qui ipſe Pellæus nominatur a Pella urbe Macedoniæ ubi natus eſt. Plinius lib. 32. *Coracini piſces Nilo quidem peculiares ſunt: ſed nos hac omnibus terris demonſtramus.*

Nulla gloria.] Hoc eſt, nullius piſcis laus tanta eſt ut gratior ſit Alexandrinis.

Echinus. LXXXVI.

ISTE licet digitos teſtudine pungat acuta,
Cortice depoſito mollis echinus erit.

Quamvis iſte Echinus pungat digitos acuta teſta, mollis erit depoſito cortice.

Cortice depoſito.] Hoc eſt, teſta ſpinoſa depoſita.
Mollis.] Hoc eſt, cibus erit gratus.

Murices. LXXXVII.

SANGUINE de noſtro tinctas, ingrate, lacernas
Induis, &, non eſt hoc ſatis, eſca ſumus.

O immemor, induis lacernas imbutas noſtro ſanguine, & hoc non ſufficit: nos comedis.

Sanguine de noſtro.] De murice dictum epig. 24. lib. 5.
Non niſi vel cocco madida vel murice tincta Veſte nitet.

Eſca ſumus.] Hoc eſt, inter alia conchylia menſæ apponimur.

Gobius. LXXXVIII.

IN Venetis ſint lauta licet convivia terris,
Principium cœnæ gobius eſſe ſolet.

Quamvis ſint convivia opipara in terris Venetis, mos eſt incipere cœnam a gobio.

In Venetis.] Veneti ſunt populi ad mare Adriaticum: In Britannia minore alii ſunt populi dicti Veneti, hodie *Vennes.*

Gobius.] Piſciculus, qui in Venetorum lacunis frequens eſt ori gratiſſimus, de quo Galenus lib. 3. de alimentorum facultatibus.

Lupus. LXXXIX.

LANEUS Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cum ſale paſtus aquas.

Laneus lupus excipit ora Timavi Euganei nutritus aquis dulcibus cum æquoreo ſale.

Lupus.] Piſcis ſcilicet de quo ſic Plinius lib. 9. cap. 17. *Luporum laudatiſſimi, qui appellantur lanati a candore mollitiaque carnis.*

Euganei Timavi.] Fontis nempe de quo dictum epig. 25. lib. 4. qui in mare Adriaticum illabitur, ad cujus oſtia ſunt lupi piſces. De quibus Macrobius lib. 3. cap. 16.

Æquoreo.] Salſa enim & dulci aqua nutriti lupi erant gratiſſimi ſaporis.

Aurata. XC.

NON omnis laudem, pretiumque aurata meretur:
Sed cui ſolus erit concha Lucrina cibus.

Non qualibet aurata digna eſt laude, & pretio, ſed quæ paſcetur ſola concha Lucrina.

Aurata.] Macrobius lib. 3. cap. 15. *Sergius Orata cognominatus eſt, quod ei piſces, qui aurata vocantur, cariſſimi fuerint.* Plinius cap. 5. lib. 32. *Venenatum mel diximus ubi naſceretur: auxilio eſt piſcis aurata in cibo.* Conchas Lucrinas optimi eſſe ſaporis diximus epig. 82. ſupra, quibus paſtas auratas ſuaviſſimas affirmat Poëta. Dicitur aurata Græce χρύσοφρυς quod auri colorem referat ejus caput.

Acipenſis. XCI.

AD Pallatinas acipenſem mittite menſas:
Ambroſias ornent munera rara dapes.

Mittite acipenſem ad menſas Palatii, dona infrequentia inſtruant epulas divinas.

Ad Pallatinas.] Hoc eſt, ad Cæſarum menſas.

Acipenſem.] De quo Macrobius lib. 3. cap. 16. *Nec acipenſer, quem maria prodigioſum nutriunt, illius ſeculi delicias evaſit*, &c. Dicitur acipenſer, & acipenſis, quem aliqui eundem eſſe cum helope, quod his verbis negat Plinius lib. 32. cap. 11. *Helopem quoque dicit eſſe noſtris incognitum undis: ex quo apparet falli eos qui eundem acipenſerem exiſtimaverunt*, &c.

Ambroſias.] Hoc eſt, divinas dapes Cæſarum quaſi deorum.

Munera rara.] Plinius lib. 9. cap. 17. *Apud antiquos piſcium nobiliſſimus habitus acipenſer, unus omnium ſquamis ad os verſis, contra aquam nando meat: nullo nunc in honore eſt: quod quidem miror, cum ſit rarus inventu.*

Lepus. XCII.

INTER aves turdus, ſi quis me judice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Turdus inter volucres tenet principatum, lepus vero inter quadrupedes, ſi quis contendat me arbitro.

Si quis.] Alii,

—— *Si quid me judice certum eſt.*

Gloria.] Alii *mattya*, quæ vox ſignificat cupedia, epig. 59. lib. 10,

—————— *ſed te mattya ſola juvat.*

De turdis jam ſæpius dictum: de lepore vero lib. 5. epig. 30.

Aper.

Aper. XCIII.

QUI Diomedæis metuendis ſetiger agris
Ætola cecidit cuſpide, talis erat.

Similis erat, qui ſetiger timendus agris Diomedæis interfectus eſt telo Meleagri *Ætoli.*

Diomedæis.] Hoc eſt, Ætoliæ arvis quorum incola fuit Diomedes, de quo Homerus Iliad. ξ.

Ætola cuſpide.] Meleagri de quo epig. 15. lib. Spect.

Damæ. XCIV.

DENTE timetur aper; defendunt cornua cervum:
Imbelles damæ quid niſi præda ſumus?

Aper metuitur propter dentem, cornua tuentur cervum: ignavæ damæ, quid ſumus præter prædam?

Cornua cervum.] Alii *taurum.*
Imbelles damæ.] Quæ ſola pedum velocitate ſe a canibus defendere poſſunt.

Oryx. XCV.

MATUTINARUM non ultima præda ferarum
Sævus oryx, conſtat qui mihi morte canum.

Canum morte emo ferum orygem, non ultimam prædam ferarum matutinarum.

Matutinarum.] Seneca epiſt. 7. lib. 1. *Mane leonibus & urſis homines, meridie ſpectatoribus ſuis objiciebantur.* Diximus jam epig. 25. lib. 10. homines mane pugnaviſſe cum feris.

Sævus oryx.] Plinius lib. 2. cap. 40. *Orygem appellat Ægyptus feram, quam in exortu ejus* (caniculæ) *contra ſtare, & contueri tradit, ac velut adorare cum ſternuerit.* Cap. 46. lib. 11. *Unicorne biſulcum oryx.* Vide Ælian. lib. 7. cap. 8.

Conſtat qui.] Alii *conſtat quot &c.* Hæc lectio non diſplicet. Senſus eſt: In venatione matutina quæ nempe dabatur in amphitheatro, oryx captus vel interfectus multos canes prius interfecit.

Cervus. XCVI.

HIc erat ille tuo domitus, Cypariſſe, capiſtro.
An magis iſte tuus, Silvia, cervus erat?

O Cypariſſe, hic erat ille domitus tuo fræno: An potius, ô Silvia, iſte cervus erat tuus?

Cervus.] Similis illi quem domuerat Cypariſſus de quo Ovidius lib. 10. Met.
Sed tamen ante alios Cea pulcherrime gentis
Gratus erat, Cypariſſe, tibi: tu pabula cervum
Ad nova, tu liquidi ducebas fontis ad undas, &c.
Vel ſimilior illi quem cauſſam belli fuiſſe dicit Virgilius 7. Æneid.

Laliſio. XCVII.

CUM tener eſt onager, ſolaque laliſio matre
Paſcitur: hoc infans. ſed breve nomen habet.

Cum onager tener eſt, & laliſio nutritur ſolo lacte *matris, ſic infans vocatur ſed brevi* tempore.

Onager.] Silveſtris aſinus de quo Plinius lib. 8. cap. 44. *Onagro & aſinagenitus omnes antecellit. Onagri in Phrygia & Lycaonia præcipui. Pullis eorum ceu præſtantibus ſapore Africa gloriatur, quos laliſiones appellant.*

Sed breve nomen.] Statim atque Laliſio a lacte depellitur, vocatur onager.

Oleum Venafranum. XCVIII.

HOc tibi Campani ſudavit bacca Venafri:
Unguentum, quoties ſumis, & iſtud olet.

Hoc tibi expreſſum eſt ex bacca Venafri Campani: quoties accipis, & iſtud fragrat unguentum.

Hoc tibi.] De Venafro Campaniæ agro, ubi præſtantiſſimæ ſunt olivæ, egimus jam epig. 64. lib. 11. *Bacca*, h. e. oliva.

Sumis.] ad ungendum corpus.

Dorcas. XCIX.

DELICIUM parvo donabis dorcada nato:
Jactatis ſolet hanc mittere turba togis.

Dabis dorcada delectamentum parvo filio, populus conſuevit hanc mittere jactatis togis.

Delicium.] A pueris enim tractari ſe patiuntur dorcades.

Jactatis.] Turnebus lib. 25. cap. 28. ſic explicat: Suſpicor hujus diſtichi ſententiam eſſe, dorcada in arenam mitti, dato a Quiritibus ſigno veſtis jactatæ ſinu, ut & ab Ovidio lib. 3. Amorum elegia 2. ſcribitur:

Favimus ignavo: ſed eum revocate Quirites:
Et date jactatù undique ſigna togis.

Caprea. C.

PENDENTEM ſumma capream de rupe videbis,
Caſuram ſperes: decipit illa canes.

Spectabis capream ſuſpenſam ex cacumine ſaxi: ſperes caſuram, illa fallit canes.

Decipit illa canes.] Qui illam caſuram ſperant. Alii *deſpicit*.

Onager. CI.

PULCHER adeſt onager: mitti venatio debet
Dentis Erythræi: jam removete ſinus.

Formoſus onager adeſt: relinquenda eſt venatio elephanti Erythræi; jam auferte vetiaſ

Onager.] De quo ſupra epig. 97.

Sinus.] Quia ſcilicet pulchrius eſt onagrorum pugnantium quam elephantorum ſpectaculum. Alii ſic intelligunt immittendos

dos in arenam elephantos cum onagris pugnaturos. Videat lector.

Dentis Erythræi.] Hoc eſt elephantorum, qui ſunt ad mare Erythræum ſeu rubrum. Legunt alii *gentis Erythrææ*: quod in eundem ſenſum recidit.

Removete ſinus.] Hoc eſt retia quibus non erat opus ad venationem onagrorum.

Garum ſcombrorum. CII.

EXSPIRANTIS adhuc ſcombri de ſanguine primo,
Accipe fæcoſum munera cara garum.

Accipe fæcoſum garum dona pretioſa ex primo ſanguine ſcombri palpitantis adhuc.

Garum ſcombrorum,] Plinius lib. 31. cap. 7. & 8. Aliud etiamnum liquoris exquiſiti genus, quod garon vocavere, inteſtinis piſcium, cæteriſque quæ abjicienda eſſent ſale maceratis, ut ſit illa putreſcentium ſanies. Hoc olim conficiebatur ex piſce, quem Græci garon vocabant. Nunc e ſcombro piſce laudatiſſimum in Carthaginis ſpartariæ cetariis: ſociorum id appellatur. Singulis millibus nummûm permutantibus congios pene binos, &c. Alii legunt *garum ſociorum*, & forte melius ſecundum Plinii verba, Hiſpanorum ſcilicet: nova enim Carthago eſt in Hiſpania Tarraconenſi: & ſupra epig. 40.

Heſperius ſcombri temperet ova liquor.

Fæcoſum.] Legunt alii *faſtoſum*, quia ſcilicet munus erat, & quidem divitibus dignum. Videat lector.

Muria. CIII.

ANTIPOLITANI, fateor, ſum filia thynni:
Eſſem ſi ſcombri non tibi miſſa forem.

Fateor, ſum filia thynni Antipolitani: ſi eſſem ſcombri, ad te non mitterer.

Muria.] Liquaminis genus quod ex thynnis piſcibus conficiebatur. Antipolis hodie *Antibe* urbs eſt Galliæ Narbonenſis unde thynni offerebantur.

Eſſem ſi.] Hoc eſt, ſi eſſem garum, de quo ſupra, non ad te pauperem, ſed ad divitem mitterer.

Mel Atticum. CIV.

HOc tibi Theſei populatrix miſit Hymetti
Pallados a ſilvis nobile nectar apis.

Apis populatrix Hymetti Theſei ad te mittit hoc præſtans nectar ex ſilvis Pallad.s.

Theſei Hymetti.] Montis in Attica ſic dicti a Theſeo Athenienſi.

Pallados a ſilvis.] Atticæ enim præſidet Pallas.

Nobile nectar.] Hoc eſt, mel Atticum omnium præſtantiſſimum.

Favi Siculi. CV.

CUM dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet eſſe favos.

Cum donaveris favos Siculos e mediis collibus Hyblæ, licet cognominare Atticos.

Hybla.] Montis in Sicilia, cujus melli dat ſecundas, imo & æque nobile ac mel Atticum, dicit Poëta.

Cecropios.] Atticos: Cecrops enim Athenis regnavit.

Paſſum

Paſſum. CVI.

CNOSSIA Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulſum pauperis eſſe ſolet.

Cnoſſia vindemia Creta Minoa produxit hoc tibi, quod ſolet eſſe mulſum inopis.

Paſſum.] Plinius lib. 14. cap. 9. *Paſſum a Cretico Cilicium probatur & Africum, & in Italia provinciiſque finitimis. Fieri certum eſt ex uva, quam Græci Sticam vocant, nos Apianam. Item ſcirpula, diutius in vite ſole uvis adustis, aut fervente oleo*, &c.

Cnoſſia.] hoc eſt Cretenſis: Gnoſſus vel Cnoſſus urbs eſt Cretæ. De mulſo infra epig. 108.

Picatum vinum. CVII.

HÆC de vitifera veniſſe picata Vienna
Ne dubites: miſit Romulus ipſe mihi.

Ne ambigas hæc picata allata eſſe Vienna vitifera: Romulus ipſe miſit mihi.

Picatum vinum.] Plinius lib. 14. cap. 1. *Jam inventa vitis per ſe in vino picem reſipiens, Viennenſem agrum nobilitans, Arverno, Sequanoque & Helvetico generibus non pridem illuſtrata. Atque hæc Virgilii vatis ætate incognita, a cujus obitu nonaginta aguntur anni.*

Vienna.] urbs eſt in Delphinatu ad Rhodanum, hodie *Vienne.*

Miſit Romulus.] Si Vienna Allobrogum ex Narbonenſi provincia ſunt allata hæc picata, ut ex Plinio doctum, quomodo Romulus ipſe miſit? An idem in Italia poſtea natum, ſatum vel illatum? Nam Romulus pro Italico ponitur haud dubie. Raderus. Picatum hoc vinum in ipſa urbe Roma factum arte ex picis fluxu ita picia gratiam olet, ut dubites an nativum ſit picatum a Vienna Allobrogum. Farnabius. Forte melius intelliges mercatorem Viennenſem dictum Romulum & quidem celebrem.

Mulſum. CVIII.

ATTICA nectareum turbatis mella Falernum:
Miſceri decet hoc a Ganymede merum.

O Mella Attica, turbatis Falernum nectareum: par eſt hoc merum porrigi a Ganymede.

Falernum.] Vinum generoſiſſimum. Plinius lib. 22. cap. 24. *Semper mulſum ex vetere vino utiliſſimum, facillimeque, cum melle concorporatur, quod in dulci nunquam evenit.*

Miſceri.] Hoc eſt ſubminiſtrari, Jovi nempe, Epig. 78. lib. 6.
Miſceri ſibi protinus deunces,
Sed crebros jubet, &c.
Vide etiam epig. 6. lib. 8.

Albanum. CIX.

HOC de Cæſareis mittis vindemia cellis
Miſit, Iuleo quæ ſibi monte placet.

Dulcis vindemia miſit hoc ex Cæſareis cellis, quæ gloriatur monte Iuleo.

Albanum.] Plinius cap. 6. lib. 14. *Albana*, vina, *urbi vicina prædulcia ac rara in auſtero.* Juven. ſat. 13. v. 210.
——*Albani veteris pretioſa ſenectus*
Diſplicet, &c.

De Cæſareis cellis.] Hoc eſt, de monte Albano, in quem ſecedere ſolebat Cæſar Domitianus, ut jam ſæpius dictum. Dicitur *Iuleus* ab Iulo Æneæ filio, Albæ conditore.

Sur-

Surrentinum. CX.

SURRENTINA bibis, nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina ſuos.

Potas Surrentina, nec accipe murrhina picta, nec aurum: hæc vina ſuppeditabunt tibi ſua pocula.

Surrentina.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Item Surrentina in vineis tantum naſcentia, convaleſcentibus maxime probata, propter tenuitatem ſalubritatemque. Tiberius Cæſar dicebat conſenſiſſe medicos, ut nobilitatem Surrentino darent: alioquin eſſe generoſum acetum. C. Cæſar, qui ſucceſſit illi, nobilem vappam.*

Nec murrhina.] Hoc eſt, pocula Surrentina, fictilia nempe, idonea ſunt ad bibendum vinum Surrentinum, nec opus eſt murrhinis nec aureis calicibus, de quibus epig. 113. lib. 14. Surrentum vero urbs eſt Picentinorum, non longe ab urbe Neapoli.

Falernum. CXI.

DE Sinueſſanis venerunt maſſica prælis.
Condita quo quæris conſule? nullus erat.

Maſſica allata ſunt ex prælis Sinueſſanis. Rogas quo conſule fuerint condita? Nullus erat.

De Sinneſſanis.] Plinius lib. 3. cap. 5. *Oppidum Sinneſſa extremum in adjecto Latio, quam quidam Sinopen dixere vocitatam.* Idem Plinius lib. 14. cap. 6. *Falernus ager a ponte Campano læva petentibus urbanam coloniam Syllanam nuper Capua contributam incipit.* Idem Plinius lib. 3. cap. 5. Maſſicos montes a Falernis diſtinguit: *His junguntur Falerni, Caleni. Dein conſurgunt Maſſici, Gaurani, Surrentinique montes.* Poëta tamen vinum Falernum a Maſſico non diſtinguit, quod ſane eſſet æque generoſum.

Nullus erat.] Sic hyperbolικῶς innuit Poëta vetuſtiſſima eſſe hæc vina Maſſica.

Setinum. CXII.

PENDULA Pontinos quæ ſpectat Setia campos,
Exigua vetulos miſit ab urbe cados.

Pendula Setia, quæ aſpicit agros Pontinos, miſit ab urbe parva cados ſeniores.

Pendula Setia.] Epig. 74. lib. 10.
Nec quæ paludes delicata Pontinas
Ex arce clivi ſpectat uva Setini.

Alii *Pomptinos.* Plinius lib. 14. cap. 6. *Divus Auguſtus Setinum prætulit cunctis: naſcitur ſupra forum Appii.*

Fundanum. CXIII.

HÆC Fundana tulit felix autumnus Opimi:
Expreſſit mulſum conſul, & ipſe bibit.

Beatus autumnus Opimii produxit hæc Fundana, Conſul expreſſit mulſum, & ipſe hauſit.

Fundana.] Vina ſcilicet a Fundis oppido Campaniæ ſic dicta. Plinius lib. 14. cap. 6. *In vineis arbuſtiſque naſcuntur Fundana.*

Felix autumnus.] Plinius cap. 14. lib. 14. *Apothecas fuiſſe & diffundi ſolita vina anno 633. urbis apparet, indubitato Opimiani vini argumento, jam intelligente ſuum bonum Italia.* Vide epig. 27. lib. 1.

Teſta ſed antiqui felix ſiccatur Opimi.

Expreſſit mulſum.] Hoc eſt, vinum tam dulce, ut mulſo non eſſet inferius. Legunt alii *muſtum*, hoc eſt vinum decoctum & diffuſum, vel vinum recens intellige.

Ipſe bibit.] Laus vini eſt, quod eo anno quo expreſſum, eſſet jam mulſum: hoc eſt, mulſum videretur. Domitius.

Tri-

Trifolinum. CXIV.

NON ſum de primo fateor trifolina Lyæo,
Inter vina tamen ſeptima vitis ero.

Ego trifolina non exprimo vinum præſtantius: Nihilominus ero vitis ſeptima inter vina.

Trifolina.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Campania nuper excitavit novis nominibus auctoritatem, ſive cura, ſive caſu ad quartum a Neapoli lapidem Trebellicis, juxta Capuam Caulinis, & in ſuo agro Trebulanis alioqui ſemper plebeia, & Trifolinis gloriata.*

Lyæus.] Eſt Bacchus qui pro vino ſumitur.

Septima.] Supra ſex vini ſpecies enumeravit Poëta: jam Trifolino dat ſeptimum locum.

Cæcubum. CXV.

CÆCUBA Fundanis generoſa coquuntur Amyclis:
Vitis & in media nata palude viret:

Cæcuba præſtantia coquuntur Fundanis Amyclis, & vitis natâ in media palude vireſcit.

Cæcuba.] Quorum mentionem facit Horatius lib. 1. ode 37. lib. 2. ode 14. & pluribus aliis locis. Plinius lib. 14. cap. 6. *Antea Cæcubo erat generoſitas celeberrima in paluſtribus populetis, ſinu Amyclano*, &c. Terracinam inter & Cajetam. Aliæ ſunt Amyclæ in Laconia, de quibus epig. 74. lib. 9. De Amyclis Italiæ Plinius lib. 8. cap. 29. In Italia Amyclæ a ſerpentibus deletæ.

Signinum. CXVI.

POTABIS liquidum Signina morantia ventrem:
Ne nimium ſiſtant, ſit tibi parca ſitis.

Bibes Signina ſiſtentia alvum ſolutam: ne nimium morentur, habeas ſitim moderatam.

Signina.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Nam quod Signia naſcitur, auſteritate nimia continenda utile alvo, inter medicamina numeratur.* Signia autem urbs Latii hodie *Segna*, ſeu *Segni*.

Mamertinum. CXVII.

AMPHORA Neſtorea tibi Mamertina ſenecta
Si detur, quodvis nomen habere poteſt.

Si amphora Mamertina Neſtorea ſenectute tibi donetur, poteſt habere nomen quodlibet.

Mamertinum.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Quartum curriculum publicis epulis obtinuere a divo Julio (is enim primus auctoritatem his tribuit, ut in epiſtolis ejus apparet) Mamertina, circa Meſſanam in Sicilia genita.*

Neſtorea ſenecta.] Hoc eſt, Mamertina vetuſtiſſima.

Quodvis nomen.] Hoc eſt, vel Falernum, vel Setinum, vel Cæcubum, &c. nominari poteſt; bis enim vini ſpeciebus æquiparari poteſt. Vide epig. 106. lib. 1.

Tar-

Tarraconenſe. CXVIII.

TARRACO, Campano tantum ceſſura Lyæo,
Hæc genuit Tuſcis æmula vina cadis.

Tarraco produxit hæc vina æmula vino Tuſco, primas datura duntaxat vino Campano.

Tarraco.] Civitas Hiſpaniæ nobilis, hodie *Tarragona*, ubi vinum erat tam egregium, ut præter Campaniæ vina, de quibus ſupra, cum aliis Italiæ vinis comparari poſſet. Vide Plinium lib. 14. cap. 6.

Nomentanum. CXIX.

NOMENTANA meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quinctus amat, commodiora bibes.

Nomentana vindemia offert tibi meum vinum: Si es amicus Quincti, potabis meliora.

Nomentana.] De vitibus Nomentanis agit Plinius lib. 14. cap. 2. De agro ſuo Nomentano egit Poeta epig. 106. lib. 1. epig. 92. lib. 7. Ex quo conſtat, juxta Nomentanum Martialis agrum, Quinctum villam habuiſſe, ubi vinum præſtantius erat, quod diligentius agrum coleret Quinctus.

Spoletinum. CXX.

DE Spoletinis quæ ſunt carioſa lagenis
Malueris, quam ſi muſta Falerna bibas.

Rugoſa lagena vini Spoletini plus tibi placuerint, quam ſi potes muſta Falerna.

Spoletinum.] In Umbria populi ſunt Spoletini, hodie *Spoleto*, unde vinum allatum a vetuſtate commendat Poeta: nec minus eſſe dulce, ait, quam Falernum recens expreſſum vel decoctum. Plinius lib. 14. cap. 19. *Decoquitur* (muſtum) *ut dulceſcat portione virium, nec durare ultra annum ſpatium tale proditur. Aliquibus in locis decoquunt ad ſapas muſta, infuſiſque his feructam frangunt.*

Pelignum. CXXI.

MARSICA Peligni mittunt turbata coloni:
Non tu, libertus ſed bibat illa tuus.

Peligni coloni mittunt Marſica turbata. Non tu, ſed libertus tuus potet illa.

Marſica.] Marſi Pelignis ſunt vicini, partem faciunt regionis illius quæ dicitur *Abruzze ulteriore*. Legunt alii *Maſſica*, male; longe enim a Pelignis diſtant Maſſici montes. Vide epig. 111. ſupra.

Non tu.] Nimis enim auſtera ſunt vina Marſica.

Acetum. CXXII.

AMPHORA Niliaci non ſit tibi vilis aceti.
Eſſet cum vinum, vilior illa fuit.

Ne contemnas amphoram aceti Niliaci: illa fuit magis contemnenda, cum eſſet vinum.

Amphora Niliaci.] Acetum ex vino Ægyptio confectum carius eſt quam vinum ex quo fit. Juvenalis ſat. 13.
Pharioque madentis aceti.

Maſſilianum. CXXIII.

CUM tua centenos expugnet ſportula cives,
Fumea Maſſiliæ ponere vina potes.

Cum tua ſportula tibi conciliet centum cives, potes apponere vina infumata Maſſiliæ.

Cum tua.] Hoc eſt, cum ſis tam dives ut centum clientes alere poſſis, cur convivis apponis vinum Maſſilianum vile & infumatum? Vide epig. 36. lib. 10. Sic interpretantur qui legunt cum interrogatione. Sed potes ita explicare: Cum habeas centum clientes, quos alis, appone ipſis vinum ingratum vilis pretii.

Cæretanum. CXXIV.

CÆRETANA Nepos ponat, Setina putabis.
Non ponit turbæ, cum tribus illa bibit.

Nepos apponat Cæretana, exiſtimabis Setina: non apponit illa turbæ, potat cum tribus amicis.

Cæretanum.] Cære urbs eſt Tuſciæ de qua epig. 54. ſupra, cujus vinum laudat, & cum Setino comparat, de quo epig. 112. ſupra. Nepotis ſui amici jam mentionem fecit Poëta epig. 48. lib. 10. *Cære*, hodie *Cervetere*, in regione patrimonii D. Petri. Vide epig. 54. ſupra.
Non ponit turbæ.] Sed nobile illud vinum bibit cum intimis ſuis amicis.

Tarentinum vinum. CXXV.

NOBILIS & lanis, & felix vitibus Aulon
Det pretioſa tibi vellera, vina mihi.

Aulon & celebris lanis, & beatus vitibus, donet tibi pretioſa vellera, mihi vina.

Tarentinum.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Verum & longinquiora Italiæ ab Auſonio mari non carent gloria, Tarentina, & Servitiana,* &c. Et eodem lib. cap. 3. *Necnon Tarentinum genus aliqui fecere, prædulci uva.* Lib. vero 8. cap. 48. agit de lanis Tarentinis.
Aulon.] Urbs eſt in ora occidentali Macedoniæ, teſte Ferrario referente hunc verſum Martialis. *Aulon* tamen ſeu *Caulon* ab eodem dicitur oppidum magnæ Græciæ, hodie *Caſtelvetere*, in ora Calabriæ ulterioris, juxta promontorium Cocynthum. De hoc oppido loqui videtur Poëta.

Un-

Unguentum. CXXVI.

UNGUENTUM heredi numquam, nec vina relinquas,
Ille habeat nummos: hæc tibi tota dato.

Nunquam relinquas heredi unguentum, nec vina. Ille conſequatur nummos, tu conſume hæc tota.

Nec vina relinquas.] Idem dixit epig. 27. lib. 6. Vide etiam epig. 77. lib. 8.

Corona roſea. CXXVII.

DAT feſtinatas Cæſar tibi bruma coronas.
Quondam veris erant, nunc tua facta roſa eſt.

Cæſar bruma tibi producit coronas præmaturas. Olim roſa naſcebatur vere, nunc naſcitur tuo juſſu.

Bruma.] Solſtitium hibernum intellige. Vide epig. 80. lib. 6. ubi de roſis hibernis quas in gratiam Domitiani hieme naſci aſſentatorie dicit Poëta.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XIV.

CUI APOPHORETA INDITUM NOMEN.

Ad lectorem de celebratione Saturnaliorum. I.

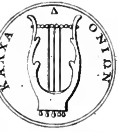
Synthesibus dum gaudet eques, dominuſque ſenatus,
Dumque decent noſtrum pilea ſumpta Jovem:
Nec timet ædilem moto ſpectare fritillo,
Cum videat gelidos jam prope verna lacus:
Divitis alternas, & pauperis accipe ſortes:
Præmia convivæ det ſua quiſque ſuo.
Sunt apinæ, tricæque, & ſi quid vilius iſtis.
Quis neſcit? vel quis tam manifeſta negat?
Sed quid agam potius madidis, Saturne, diebus,
Quos tibi pro cœlo filius ipſe dedit?
Vis ſcribam Thebas, Trojamque, malaſque Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces:
Quovi ſcumque loco potes hunc finire libellum,
Verſibus explicitum eſt omne duobus opus.

INTERPRETATIO.

Dum ſyntheſes placent equiti, & domino ſenatui, & dum noſter Jupiter decore geſtat pi-[illegible] aſpicere ædi[illegible] fritillo, cum jam prope ſp[illegible] frigidos lacus: diſce ſortes alternas locupletis, atque egeni: quiſque largiatur ſuo convivæ ſua munera. Sunt nugæ, & ineptiæ, & ſi quid vilius iſtis. Quis ignorat, vel quis inficiatur rem tam evidentem? At, ô Saturne, quid melius faciam temulentis diebus, quos tibi conceſſit filius ipſe pro cœlo? Placetne ſcribam caſus Thebarum, & Trojæ, & improbarum Mycenarum? Lude nucibus, ais: nolo amittere nuces. Quocumque loco potes abſolvere hunc librum, omne hoc opus abſolutum eſt duobus carminibus.

N O T Æ.

Apophoreta.] Quæ ſic explicat Turnebus cap. 23. lib. 9. Ego, inquit, eo nomine exiſtimo ſignificari munera, quæ convivis dantur, ut ea domum referant, unde

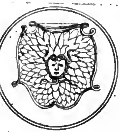
XIV *Lib.* 167 *epigr.* 2 *verſ.*

Lyram] Vel citharam, multiformem; ut teſtantur *Numi* Græci Latinique.

XIV *Lib.* 177 *epigr.* 1 *verſ.*

Infans] Angues utraque manu ſuffocans Hercules exhibetur in *Num.* apud *Goltzium*, *Sicil. Tab. Num.*

XIV *Lib.* 17? *epigr.* 2 *verſ.*

Æ.ida] Pectoris munimentum, in thorace Palladis; occurrens in 7 & 8 *Num.* Amiſenorum, apud *Goltzium*, *Aſiat.* 3 *Tab.*

XIV *Lib.* 107 *epigr.* 1 *verſ.*

Tigris.] Vino dedita; ſic Baccho dicata fera, eique etiam in *Numis* ſæpe juncta.

XIV *Lib.* 54 *epigr* 2 *verſ.*

Siſtra] Ex ære, inter quatiendum ſtridula, apud Ægyptios in uſu. Siſtrum manu tenens Helena Juliani aug. ſpectatur in *Num.* Iſidem mentita.

XIV *Lib.* 32 *epigr.* 2 *verſ.*

Militiæ decus] Brevis pugio, qui non ſolum tribunorum, verum etiam imperatorum; quin & ipſius Romæ, in *N. Num.*

XIV *Lib.* 212 *epigr.* 1 *verſ.*
Hectora] Qui, quadrigæ inſiſtens, ſpectatur apud *Sambucum*, in ſelecto *Num.* Commodi, ab Ilienſibus percuſſo.

XIV *Lib.* 57 *epigr.* 1 *verſ.*
Homerus] Qui in *Num.* Amaſtrianorum, capite diademato.

BE

unde & nomen adepta ſunt, ſcilicet ab ἀποφόρω. Epig. 1. Poëta videtur ſic accipere apophoreta:

Præmia convivæ det ſua quiſque ſuo.

Suetonius in Veſpaſiano cap. 19. *Sicut Saturnalibus dabat viris apophoreta, ita & Kal. Mart. &c.*

Syntheſibus.] Bayfius de re veſtiaria cap. 10. Saturnalibus, inquit, per quinque dies S. P. Q. R. togas reponebant, & ſyntheſibus utebantur, & erant viliores veſtes. Infra epig. 14.

Dum toga per quinas gaudet requieſcere luces,

Hos poteris cultus ſumere jure tuo.

Erat ſyntheſis veſtis cœnatoria, epig. 46. lib. 2. & epig. 80. lib. 5.

Undecies una ſurrexti, Zoile, cœna;

Et mutata tibi eſt ſyntheſis undecies.

Si fuiſſet vilior veſtis, ut ait Bayfius, quid illam oſtentaſſet Zoilus? Verum Saturnaliorum tempore ſyntheſi utebantur Equites & Senatores, quod tunc continua convivia agerent. Alii, *deminiſque Senatus*, ſervis ſcilicet quibus tunc ſerviebant Senatores, & alii domini.

Dominique decent noſtrum.] Hoc eſt Domitianum, quem ſæpius Jovem appellavit. Vide epig. 4. lib. 13. Saturnalibus vero pileati incedebant Romani, epig. 7. lib. 11.

Permultis puto pileata Roma.

Nec timet ædilem.] Vide epig. 85. lib. 5. Præteritis enim Saturnalibus ab ædilibus caſtigabantur aleatores. De fritillo dictum epig. 14. lib. 4.

Cum videat gelidos.] Hoc eſt, cum ſentiat adeſſe frigus, quo lacus gelu conſtringuntur.

Divitis alternat.] Hunc verſum ſic explicat Turnebus lib. 9. cap. 23. quod nempe in hoc libro miſſa pauperum & divitum munera viciſſim contineantur, quod ſi interdum, inquit, plura lemmata unius ſortis continuentur: ſubjiciuntur tamen diverſa, alternanturque divitum & pauperum ſortes.

Sunt apina.] Sic reſpondet lector. De apinis vero epig. 114. lib. 1.

Quis neſcit.] Hoc lectori ſubjicit Poëta. Jove filio ejectus fuit. Hæc fabula ſatis nota.

Vis ſcribam Thebas.] Bellum Thebanum, Trojanum, aut raptam Helenam, expeditionemque Agamemnonis qui rex Mycenarum fuit, quas vocat malas propter ſcelera illic a Pelopidis commiſſa.

Apophoreta. II.

LEMMATA ſi quæris cur ſint adſcripta, docebo:
Ut, ſi malueris, lemmata ſola legas.

Si rogas cur tituli ſint adſcripti, dicam: ut legas ſolos titulos, ſi libuerit.

Apophoreta.] Vide ſupra. Hinc conſtat 13. & 14. ſaltem libri lemmata ſeu argumenta eſſe ipſius Martialis. Hoc diſſiclium aliqui non ſeparant a primo epig.

Pugillares citrei. III.

SECTA niſi in tenues eſſemus ligna tabellas,
Eſſemus Libyci nobile dentis onus.

Niſi eſſemus ligna diviſa in tenues laminas, eſſemus onus præſtans dentis eburnei.

Pugillares.] Gallice *tablettes à écrire.* Vide epig. 52. lib. 7.

Eſſemus.] Hoc eſt, menſæ citreæ eſſemus fultæ eburneis pedibus, epig. 43. lib. 2.

Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes.

Quincuplices. IV.

CÆDE juvencorum domini calet area felix,
Quincuplici cera cum datur altus honor.

Beata altaria domini calent tauris immolatis, cum ſummus honor defertur quincuplici cera.

 Ne-

Domini.] Domitiani ſcilicet, ut epig. 8. lib. 5.
Edictum domini, deique noſtri,
in cujus honorem immolabantur hoſtiæ, cum aut conſulatus aut triumphus illi eſſet decretus. Vide epig. 15. lib. 8. & epig. 4.
Quincuplici cera.] Id eſt, denunciatur honor hoc genere pugillarium: quincuplices vero dicuntur a quinque foliis.

Pugillares eburnei. V.

LANGUIDA ne triſtes obſcurent lumina ceræ,
Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

Ne ceræ maſtæ efficiant oculis debilitatis, ebur candidum pingatur litera atra.

Nigra tibi.] Literæ quippe nigræ in albo inſcriptæ facilius leguntur.

Triplices. VI.

TUNC triplices noſtros non vilia dona putabis,
Cum ſe venturam ſcribet amica tibi.

Cum amica ad te ſcribet ſe adfuturam, tunc non exiſtimabis triplices noſtros munera contemnenda.

Triplices.] Qui a tribus foliis ſic dicti rebus amatoriis & levioribus ſcribendis inſerviebant; dona vero pauperum erant.

Pugillares membranei. VII.

ESSE puta ceras, licet hæc membrana vocetur:
Delebis, quoties ſcripta novare voles.

Crede eſſe ceras, quamvis hæc membrana appelletur: oblitterabis quoties placebit ſcribere res novas.

Eſſe puta.] Alii *putes*. Membranas vero Pergami repertas fuiſſe ex Varrone refert Plinius cap. 11. lib. 13. Literæ autem in pugillaribus membraneis ſcriptæ ut in ceris facile delebantur.

Vitelliani. VIII.

NONDUM legerit hos licet puella,
Novit quid cupiant Vitelliani.

Quamvis puella nondum legerit hos, ſcit quid velint Vitelliani.

Vitelliani.] De quibus epig. 6. lib. 2. Pugillares nempe in quibus res amatoriæ ſcribebantur, atque ad puellam mittebantur.

Iidem Vitelliani. IX.

QUOD nummos cernis, mitti nos credis amicæ:
Falleris, & nummos iſta tabella rogat.

Quod nummos vides, putas nos mitti ad amicam: allucinaris, & hæc tabella petit nummos.

Quod

Quod nummos.] Alii *quod minimos.* Sic loquuntur Vitelliani, nempe non mitti ſe ad amicam ad noctem petendam, vel rogandum aliquid ejuſmodi: ſed mitti ſe ad aliquem fœneratorem aut divitem ad petendam pecuniam. Videat lector. Vulgatam lectionem retinet Domitius, & dicit Vitellianos fuiſſe loculos ex corio confectos, quos ſic explico: Cum in illis Vitellianis eſſent nummi, ad amicam illos mitti credere potuiſſet aliquis; at mutuo erant accepti & forte ab ipſa amica. Alii ſic interpretantur: Nummos, quorum mentio in his pugillaribus, non mitto amicæ, ſed poſco ab illa.

Chartæ majores. X.

NON ſunt munera quæ putas puella,
Cum donat vacuas Poëta chartas.

Non ſunt dóna quæ credis, ô puella, cum vates donat inanes chartas.

Non ſunt.] Legunt alii,
Non eſt munera quod putes puſilla.
Quæ putas.] Alii *petis*: cum in iis nec ſunt nummi nec carmina.

Cum donat vacuas.] Chartæ majores ſunt loculi chartei, grandiores, quæ puellæ mittuntur inanes, ut ſupra ſunt Vitelliani. Domitius.

Chartæ epiſtolares. XI.

SEU leviter noto, ſeu caro miſſa ſodali,
Omnes iſta ſolet charta vocare ſuos.

Iſta charta ſeu miſſa ad hominem *mediocriter cognitum, ſeu ad ſocium dilectum, conſuevit omnes appellare ſuos.*

Seu leviter noto.] Nam ſeu ad hominem parum notum, ſeu ad amicum ſcriberent antiqui, epiſtolæ ſemper hæc præfigebatur inſcriptio, *ſuo*, vel *ſuis*: v. g. M. T. Cicero Attico ſuo, &c.

Loculi eburnei. XII.

HOs niſi de fulva loculos implere moneta
Non decet, argentum vilia ligna ferant.

Non convenit implere hos loculos niſi moneta flava. Ligna contemnenda geſtent argentum.

Loculos.] Capſulam ex ebore intellige, quam auro tantum implendam dicit Poëta.
Ligna vilia.] Hoc eſt, loculi lignei viles.

Loculi lignei. XIII.

SI quid adhuc ſupereſt in noſtri fæce locelli,
Munus erit: nihil eſt, ipſe locellus erit.

Si quid adhuc reliqui eſt in fæce noſtri locelli, donabo: nihil eſt, donabo ipſam crumenam.

Si quid,] Hoc eſt, ſi quid æris ſupererit in fundo meæ capſulæ, donabo: ſin minus; dabo ipſam crumenam.

Tali eborei. XIV.

CUM ſteterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dediſſe tibi.

Cum nullus talus tibi ſteterit eadem figura, inquiet te a me affectum fuiſſe magnis donis.

Cum ſteterit.] De talis jam diximus epig. 14. lib. 4. & epig. 2. lib. 13. Calcagninus de talis: Sex ſunt, inquit, tali latera, etſi quatuor tantum in uſu ludentium ſint; nam duo ſunt ita incurva, ut illis talus vix poſſit conſiſtere. Has *κεραίας*, id eſt antennas, videtur Ariſtoteles appellaſſe. Proinde ſcitum eſt in talo Binarium & Quinarium, qui duo numeri ſunt in teſſeris oppoſiti, deſiderari. Ex reliquis quatuor tali partibus una ſupina, altera prona dicitur: quæ duæ ternarii & quaternarii vices obeunt. Unitas autem & ſenio duabus reliquis partibus tribuuntur: ſenionem vero Coum, unitatem Chium vocabant. *Et paulo infra*: Sed omnes caſus talorum ex conſuetudine ludentium annumerati erant quinque & triginta, quorum quidam a diis, alii ab heroibus, alii a claris hominibus aut meretricibus nomen accipiebant: nonnulli vero ab eventibus, qui cum laude aut probro acciderant, denominabantur. Senio autem a Venere nuncupatim ſeparatur apud Suetonium cap. 71. in Epiſtola Auguſti ad Tiberium: Luſimus, mi Tiberi, *γεροντικῶς* heri & hodie. Talis jactatis ut quiſque canem aut ſenionem miſerat, in ſingulos talos ſingulos denarios conferebat, quos tollebat univerſos qui Venerem jecerat. *Idem Calcagninus*: Sed quoties tali ita excidebant, ut diverſa eſſet omnibus facies; qui jactus inter eos, quos quinque & triginta Euſtathius dixit, ultimus numerabatur: tum felix ille caſus, qui Veneris nomine cenſebatur, affulgebat; cum nempe unus talus canem, alter ternarium, tertius quaternarium, quartus ſenionem. Hinc clara eſt hujus diſtichi ſententia.

Munera.] Vincebat enim qui Venerem jecerat.

Teſſera. XV.

NON ſim talorum numero par teſſera, dum ſit
Major, quam talis, alea ſæpe mihi.

Ego *teſſera vincar numero talorum, dum ſæpe mihi ſit major fortuna, quam talis.*

Teſſera.] Vitruvius lib. 5. *Cubus eſt corpus ex ſex lateribus æquali latitudine planitierum quadratum. Is cum eſt jactus, quam in partem incubuit, dum eſt intactus, immotam habet ſtationem: uti ſunt etiam teſſeræ, quas in alveo ludentes jaciunt.* Macrobius lib. 2. cap. 2. *Teſſera Græco nomine κύβος appellatur.*

Non ſim numero par.] Duabus enim tribuſve teſſeris, quatuor autem ad minimum talis, contendebatur in acie luſoria. Calcagninus de teſſeris. Vide epig. 1. lib. 13.

Major alea.] Hoc eſt, dum major pecunis meo ludo, quam talis committatur.

Turricula. XVI.

QUÆRIT compoſitos manus improba mittere talos:
Si per me miſit, nil niſi vota facit.

Manus doloſa quærit jacere talos compoſitos: ſi per me jecit, nihil facit niſi vota.

Turricula.] Quæ nempe inventa eſt ad vitandas in ludo talorum fraudes veteratorum. Vide epig. 14. lib. 4.

Compoſitos] Aleatores enim ita in manu talos componunt, ut optata puncta appareant.

Si per me.] Si per me turriculam nempe ex qua ſeu pyrgo cum emittuntur tali, nullus dolo ſed fortunæ tantum locus eſt.

Ta-

Digitized by Google

Tabula luſoria. XVII.

HIc mihi bis ſeno numeratur teſſera puncto:
Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit.

Hic numero teſſeram duodecim punctis: hic diſcolor calculus vincitur a gemino hoſte.

Hic mihi.] In tabula ſcilicet luſoria, quæ teſſerarum & calculorum ludo ſerviebat.
Bis ſeno.] Duabus teſſeris ſæpe ludebatur; & cum in altera atque altera forent ſex puncta, punctorum duodecim ſumma reddebatur. Sic Calcagninus de teſſeris.
Calculus.] Qui a duobus aliis diſcoloribus circundatus peribat. Vide epig. 71. lib. 7. & epig. 20. infra.

Nuces. XVIII.

ALEA parva nuces, & non damnoſa videtur:
Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates.

Alea levis nec damnoſa videtur in nucibus: nihilominus ſæpe illa nudavit nates puerorum.

Nuces.] De quibus jam epig. 85. lib. 5. Hic ludus ultra Saturnalia non permittebatur pueris; unde ſi præteritis Saturnalibus luderent nucibus, cædebantur virgis. licet ille ludus parum quæſtuoſus aut damnoſus eſſet.

Theca calamaria. XIX.

SORTITUS thecam calamis armare memento:
Cætera nos dedimus, tu leviora para.

Nactus thecam recordare ornare illam calamis: nos donavimus reliqua, tu inſtrue leviora.

Cætera nos dedimus.] Thecam nempe calamis reponendis idoneam.
Tu leviora para.] Calamos, ſcilicet ſtilum, &c.

Calculi. XX.

INSIDIOSORUM ſi ludis bella latronum,
Gemmeus iſte tibi miles, & hoſtis erit.

Si ludis pugnam latronum fraudulentorum, tu habebis iſtum gemmeum militem, & hoſtem.

Inſidioſorum.] De calculis fuſe egimus epig. 71. lib. 7. Hinc in alveo erant graſſatores, illinc inſidiatores diverſicolores. Gemmeum vocat Poëta utriuſque partis calculum, quod vitreus uterque eſſet, inquit Raderus.

Graphiarium. XXI.

HÆc tibi erunt armata ſuo graphiaria ferro:
Si puero dones, non leve munus erit.

Tu habebis graphiaria munita ſuo ferro: ſi des puero, non erit parvum donum.

Graphiarium.] Theca eſt graphiorum: graphium autem ſtilus eſt ſcriptorius, ſeu librarius ſtilus.
Armata ſuo ferro.] Hoc eſt, ſuo ſtilo ferreo.

Den-

Dentiſcalpium. XXII.

LENTISCUM melius: ſed ſi tibi frondea cuſpis
Defuerit, dentes penna levare poteſt.

Lentiſcum melius expurgat: at ſi careas frondea cuſpide, penna poteſt expurgare dentes.

Dentiſcalpium.] Vile quidem munus quo nempe circumpurgabantur dentes. Vide epig. 74. lib. 6.

Foditque tonſis ora laxa lentiſcis.

Plinius lib. 14. *Optimam tenuiſſimamque picem fundunt lentiſci, quam & maſticen vocant.* Lentiſcus arbor eſt ex qua fiebat lentiſcum inſtrumentum, ut ait Domitius.

Frondea cuſpis.] Lentiſci ſcilicet.

Penna.] Alii *pinna.* Vide epig. 82. lib. 3.

——— *ſuggeritque ructanti*
Pinnas rubentes, cuſpideſque lentiſci.

Auriſcalpium. XXIII.

SI tibi moroſa prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

Si auris tua vexatur moleſto pruritu, porrigimus arma convenientia tantis titillationibus.

Verminat.] Hoc eſt, torquetur vermibus: quo ſenſu non ſumitur hic, ſed pro *titillatur*: alio quippe remedio quam auriſcalpio opus eſſet ad curandum hunc morbum.

Acus aurea. XXIV.

TÆNIA ne madidos violet bombycina crines,
Figat acus tortas, ſuſtineatque comas.

Ne tænia ſerica conturbet capillos madidos, acus figat, & fulciat capillos tortos.

Violet.] Sic Turnebus legendum docet lib. 9. cap. 23. dicitur enim *tænia, tænia.* Virgilius 7. Æneid.

——— *fit longa tænia vitta.*

Male ergo legunt alii *violent.* Alii,

Splendida ne madidos ———

Alii *tennia* cum ſynalephe, & τὸ *bombycina* nomen eſſet ſubſtantivum pluralis numeri. Turnebi lectio mihi videtur melior. Hoc eſt, ne velum ſeu tænia confundat capillos compoſitos, & unguento delibutos, acu ſuſtinere illos oportet. Juvenalis ſat. 6. de capillis mulieris compoſitis:

Tot premit ordinibus, tot adhuc compagibus altum
Ædificat caput.

Forte a contrario hunc verſum intelligit Martialis, ut ſit ſenſus: Acu figendi ſunt capilli, ne madidi bombycinam ſeu ſericam tæniam inquinent.

Pecten ad calvum. XXV.

QUID faciet nullos hic inventura capillos,
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

Quid aget buxus multifido dente, quæ tibi donatur nullos hic repertura crines?

Quid faciet.] Pectine buxeo calvum quendam donat, quo non ipſi opus erat, atque ita illum irridet Poeta.

Crines ſapo. XXVI.

CAUSTICA Teutonicos accendit ſpuma capillos:
Captivis poteris cultior eſſe comis.

Capilli Germanorum rufantur ignea ſpuma: poteris eſſe elegantior comis captivorum Germanorum.

Sapo.] Plinius lib. 28. cap. 12. *Prodeſt & ſapo: Gallorum hoc inventum rutilandis capillis, ex ſevo & cinere. Optimus fagino & caprino, duobus modis, ſpiſſus ac liquidus: uterque apud Germanos majore in uſu viris quam faminis.*

Captivis comis.] Germanorum ſcilicet quos ſubegerat Domitianus: hoc eſt, ſi ſapone utaris, Germanorum elegantiam in rufandis comis ſuperare poteris.

Mattiacæ pilæ. XXVII.

SI mutare paras longævos cana capillos,
Accipe Mattiacas, quo tibi calva? pilas.

Si tu vetula intendis tingere comas feniles, accipe Mattiacas pilas, cui bono, ſi calva?

Accipe Mattiacas.] Turnebus lib. 9. cap. 23. Mattiacas pilas interpretatur ſaponis quoddam vile genus, quo tincti capilli cani nigreſcunt. Mattiacæ a Mattiaco oppido Germaniæ, *Baden.* Sic Farnabius. Ortelius vero congruere ait cum *Marpurg.*

Umbella. XXVIII.

ACCIPE quæ nimios vincant umbracula Soles,
Sit licet & ventus, te tua vela tegent.

Accipe umbracula quæ retundant ſoles vehementiores: quamvis & ventus ſiet, tua vela tegent te.

Umbella.] Gallice *paraſol.*
Sit licet.] Alii *ſi licet.*
Te tua vela tegent.] Vela quibus circumdabatur theatrum, dum exhiberentur ſpectacula, aliquando vento vehementiori agitata Solem admittebant, ad quod arcendum incommodum umbella erat utiliſſima. *Te tua vela*, hoc eſt tua umbella.

Gauſapa. XXIX.

IN Pompeiano tectus ſpectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare ſolet.

Tectus ſpectabo in theatro Pompeiano: nam ventus ſolet removere vela a populo.

Gauſapa.] Alii *Cauſia.* Lipſius cap. 18. de amphitheatro ſic explicat. Duplex iis etiam tegmen, ſive pillei, ſive umbellæ. Pillei quidem Theſſalici, ut ſupra ex Dione retuli; quem eumdem cum Petaſo aliquis fecerit. Uſi & *Gauſapis*, an *Cauſiis* loco illius pillei? Nam varia hæc in Martiale lectio: (& citat hoc diſtichum) ſignificat diſerte, uſurum ſe tegmine cauſiæ contra Solem, ſi ventus invidiſſet vela.

Venabula. XXX.

EXCIPIENT apros exſpectabuntque leones:
Intrabunt urſos, ſit modo firma manus.

Hæc ſuſtinebunt apros, & exſpectabunt leones: vulnerabunt urſos, dummodo manus ſit vegeta.

Exc-

Excipient.] Venabula ſcilicet quæ ſunt venaticæ haſtæ, tela vel ſpicula.

Sit modo firma.] Secus enim ictum declinarent urſi & leones, & venatorem ipſum invaderent.

Culter venatorius. XXXI.

SI dejecta gemes longo venabula roſtro,
Hic brevis in grandem cominus ibit aprum.

Si dolebis depulſa eſſe venabula longo roſtro apri, hic brevis culter *propius petet ingentem aprum.*

Si dejecta gemes.] Alii *geres.*

Hic brevis.] Cum venabuli ictum eluſerat aper, opus erat cultro ad illum conficiendum: aliter vitæ periculum ſubiiſſet venator.

Parazonium. XXXII.

MILITIÆ decus hoc, & grati nomen honoris:
Arma tribunicium cingere digna latus.

Hoc ornamentum militiæ, & nomen decoris jucundi, arma ſunt *quæ merentur cingere latus Tribuni.*

Parazonium.] παραζώνιον cingulum cum enſe. Alii dicunt gladii genus eſſe quod ad zonam accingebatur. Honoris cauſa ab Imperatoribus tribuni donabantur hoc gladio. Sic Trajanus Suræ gladium quo accingendus erat, porrexit: τὸ ξίφος ᾧ παραζώννυσθαι αὐτὸν ἐχρῆν ὤρεξεν, Dio in vita Trajani. Parazonii quoque mentionem fecit Athenæus lib. 4.

Pugio. XXXIII.

PUGIO, quem curvis ſignat brevis orbita venis,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Pugio, in quo venæ curvæ imprimuntur brevi orbita, crepitans tinctus eſt aquis frigidis Salonis.

Brevis orbita.] Circulos venarum curvarum appellat orbitam: venæ autem apparent in ferro polito, & temperato. Sic Raderus.

Stridentem.] Dum enim ferrum candens aqua temperatur, ſtrepitum edit.

Salo.] De quo epig. 50. lib. 1.

Quibus remiſſum corpus adſtringas brevi
Salone, qui ferrum gelat.

Falx ex enſe. XXXIV.

PAX me certa ducis placidos curvavit in uſus:
Agricolæ nunc ſum, militis ante fui.

Rata pax Imperatoris curvavit me in uſus tranquillos: nunc ſum agricultoris, antea fui militis.

Certa ducis.] Domitiani ſcilicet. Vide epig. 2.

Nulla ducum feritas, nulla eſt inſania ferri:
Pace frui certa, lætitiaque licet.

Ducis placidos. Alii *domus dociles.*

Militis.] Nempe cum eſſem telum militare. Virgilius 1. Georg.

Et curvæ rigidum falces conflantur in enſem.

Securicula. XXXV.

CUM fieret triſtis ſolvendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus empta fuit.

Cum auctio mæſta fieret ad ſolvendos nummos, hæc fuit comparata quadringentis millibus.

Securicula.] Eſt parva ſecuris.
Cum fieret.] Cum bellorum civilium tempore civium proſcriptorum bona ſub haſta venderentur, hæc ſecuricula ſummo pretio vendita fuit, quod tunc ferrum rebus aliis omnibus carius eſſet, cum omnes ad arma concurrerent. An forte pretioſa fuit ab artificis opere? Videat lector.

Ferramenta tonſoria. XXXVI.

TONDENDIS hæc arma tibi ſunt apta capillis:
Unguibus hæc longis, utilis illa genis.

Hæc arma tibi inſervient tondendis comis: hæc idonea unguibus longis reſecandis, *illa genis* radendis.

Unguibus hæc.] Forfex, cujus etiam aliud genus capillis tondendis inſerviebat.
Utilis illa.] Novacula ſcilicet.

Scrinium. XXXVII.

CONSTRICTOS niſi des mihi libellos,
Admittam tineas, truceſque blattas,

Niſi præbeas colligatos libros, locus erit tineis, atque atrocibus blattis.

Conſtrictos.] Alii *conſtructos.* Prior lectio videtur melior: in arcula quippe coarctandi ſunt libri, ne ſoluti corrumpantur vermibus. *Tinea* & *blatta* parum differunt.

Faſces calamorum. XXXVIII.

DAT chartis habiles calamos Memphitica tellus:
Texantur reliqua tecta palude tibi.

Terra Memphitica producit calamos accommodatos chartis. Tu operias tecta calamis *aliarum paludum.*

Dat chartis habiles.] Memphis Ægypti urbs nobiliſſima. Vide epig. 1. lib. Spect. Plinius lib. 16. cap. 36. *Chartiſque serviunt calami Ægyptii maxime cognatione quadam papyri. Probatiores tamen Gnidii, & qui in Aſia circa Anaiticum lacum naſcuntur.* Ægyptios tamen calamos præ aliis omnibus laudat Poëta, & alios tectis muniendis inſervire debere cenſet.

Lucerna cubicularia. XXXIX.

DULCIS conſcia lectuli lucerna,
Quidquid vis facias licet, tacebo.

Ego *lucerna teſtis jucundi lectuli, fas eſt agas quidquid placet: ſilebo.*

Can-

Candela. XL.

ANCILLAM tibi ſors dedit lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

Caſus tibi donavit candelam ancillam lucerna, qua ardens expellit tenebras innoxias.

Ancillam.] Lucerna utebantur divites, candela vero pauperes, quam ancillam lucernæ vocat inſtar pauperiorum fœminarum quæ ditioribus ancillantur.

Tutas.] Hoc eſt, licet lucernæ ancilla ſit candela, tamen idem tibi officium præſtat: lucente enim candela nihil offendes. *Totas*, alii *totas*.

Lucerna polymyxos. XLI.

ILLUSTREM cum tota meis convivia flammis,
Totque geram myxos, una lucerna vocor.

Cum meis flammis illuminent totas epulas, & habeam tot ellychnia, appellor una lucerna.

Tota convivia.] Triclinium intellige, ubi celebrantur convivia.

Totque geram myxos.] μύξα humor eſt ex naribus profluens: item μύξαι nares: unde lucerna δίμυξος, & πολύμυξος ab ellychniorum numero dicta eſt.

Cereus. XLII.

HIC tibi nocturnos præſtabit cereus ignes:
Subducta eſt puero namque lucerna tuo.

Hic cereus tibi exhibebit nocturnas flammas: etenim lucerna ſubrepta eſt tuo ſervo.

Cereus.] Saturnalibus cereos donari ſolitos jam diximus epig. 13. lib. 5.
Subducta.] Vide epig. 59. lib. 8.

Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.

Candelabrum Corinthium. XLIII.

NOMINA candelæ nobis antiqua dederunt.
Non norat parcos uncta lucerna patres.

Candelæ nobis impoſuerunt nomina vetera, uncta lucerna non erat nota frugalibus majoribus.

Nomina candela.] Candelabra Corinthia ex ære ſummo erant in pretio, de quibus Plinius cap. 3. lib. 34. & cap. 2. ejuſdem libri: *Ex illa autem antiqua gloria Corinthium maxime laudatur: hoc caſus miſcuit. Corintho, cum caperetur, incenſa, miroque circa id multorum affectatio fuit*, &c. A candelis vero quæ imponebantur candelabris, & quibus utebantur veteres nondum inventa lucerna, dicta ſunt candelabra. Candelabrum Corinthium divitis erat munus, ligneum autem pauperis.

Can-

Google

Candelabrum ligneum. XLIV.

ESSE vides lignum: ſerves niſi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Cernis eſſe lignum: niſi cuſtodias lumina, magna lucerna tibi efficietur ex candelabro.

Serves niſi lumina.] Incendent nempe candelabrum ligneum.

Pila paganica. XLV.

HÆc quæ difficilis turget paganica pluma,
Folle minus laxa eſt, & minus arcta pila.

Hæc operoſa paganica qua farta eſt pluma, laxior eſt folle, remiſſior vero *pila.*

Pila paganica.] Sic dicta a pagis, ubi primum inventa ad voluptatem ruſticorum. Difficilem vocat, quod forte hoc genus pilæ aliis pilarum generibus difficilius eſſet. Vide epig. 19. lib. 4. & epig. 31. lib. 7.

Pila trigonalis. XLVI.

SI me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris,
Sum tua: ſi neſcis, ruſtice, redde pilam.

Si manibus induſtriis noviſti expellere me, ſum tua: ſi non noviſti, ô ruſtice, reſtitue pilam.

Si me nobilibus.] Induſtria quippe opus erat ad hunc ludum. Vide epig. 19. lib. 4. & epig. 31. & 71. lib. 7.
Sic palmam tibi de trigone nudo
Uncta det favor arbiter corona,
Nec laudet Polybi magis ſiniſtras.
Unde Scriverius hîc legit aliter:
Si me ſcis Polybi levis expulſare ſiniſtris.
Judicet lector. Vel forte legendum:
Si me nobilibus, &c.

Follis. XLVII.

ITE procul juvenes: mitis mihi convenit ætas,
Folle decet pueros ludere, folle ſenes.

O adoleſcentes, longe recedite: imbellis ætas mihi convenit: decet pueros & ſenes ludere folle.

Mitis.] Etenim non opus eſt magna vi, unde robuſtiores adoleſcentes alio ludi genere exercere ſe debent.

Follis.] Pila ſcilicet vento inflata, qua pueri & ſenes ſe exercebant. Vide epig. 19. lib. 4.

Harpaſta. XLVIII.

HÆc rapit Antæi velox in pulvere draucus,
Grandia qui vano colla labore facit.

Draucus celer Antæi qui inutili labore extendit collum, rapit hæc harpaſta *in pulvere.*

Harpaſta.] Pilæ nempe erant ex corio factæ, epig. 19. lib. 4.
Sive harpaſta manu pulverulenta rapis.
Antæi draucus.] Id eſt palæſtræ ſtudioſus,

dioſus, & quaſi Antæi *diſcipulus*, inquit Raderus. De Antæo diximus epig. 104. lib. 9.

Grandia qui.] Palæſtritæ enim ut fortiores eſſent, collum producere ſolebant. Juven. ſat. 3.

Et longum invalidi collum cervicibus æquat
Herculis Antæum procul a tellure tenentis.

Vano labore.] Quo nempe otioſi homines exercentur. Hoc diſtichum aliter explicat Turnebus lib. 9. cap. 23.

Halteres. XLIX.

QUID percunt ſtulto fortes haltere lacerti?
Exercet melius vinea foſſa viros.

Quid robuſta brachia defatigantur vano haltere? Viri melius exercentur vite effoſſa.

Halteres.] Dicti ſunt ab ἅλλομαι *ſalio.* Erant autem maſſæ lapideæ, vel metallicæ, anſa vel manubrio addito, quo commode levari poſſent ab athletis. De halteribus agit Galenus lib. 1. de ſanitate tuenda. Juven. ſat. 6.

Et laſſata manu ceciderunt brachia maſſa.

quod de halteribus accipiendum.

Galericulum. L.

NE lutet immundam nitidos ceroma capillos,
Hac poteris madidas condere pelle comas.

Ne turpe ceroma contaminet comas nitidas, poteris hac pelle tegere crines unctos.

Ceroma.] De quo vide epig. 4. lib. 4. Galericulum inſerviebat & ad tegendam calvitiem, ut ſupra epig. 45. lib. 12. & defendendos capillos a ceromate quo ungebantur palæſtritæ.

Hac pelle.] Ex qua ſcilicet factus erat parvus galerus.

Strigiles. LI.

PERGAMUS has miſit, curvo diſtringere ferro.
Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

Hæ allatæ ſunt Pergamo, rade corpus ferro curvo, fullo non tam crebro atteret tua lintea.

Pergamus.] Urbs Aſiæ minoris, in qua fabricabantur ſtrigiles, inſtrumenta ſcilicet quibus antequam balnea ingrederentur antiqui, cutem radebant. Perſius ſat. 5.

I puer, & ſtrigiles Criſpini ad balnea defer.

Diſtringere.] Imperativus eſt vocis paſſivæ.

Non tam.] Hoc eſt, ſi corpus ſtrigilibus bene diſtrinxeris, in balneo minus inquinabis lintea quibus te abſterges, atque ita non tam ſæpe fullonis opera indigebis, qui purget veſtes contaminatas.

Guttus corneus. LII.

GESTAVIT modo fronte me juvencus.
Verum rhinocerota me putabis.

Paulo ante taurus me portavit fronte: exiſtimabis me verum rhinocerota.

Gut-

Guttus.] Vas ſcilicet ex cornu tauri factum, in quo oleum præſertim ſervabatur. Vide Gellium lib. 17. cap. 8. Eo etiam antiqui utebantur in ſacrificiis, Plinius lib. 16. cap. 38. *Marcus Curius juravit ſe ex præda nihil attigiſſe præter guttum faginum quo ſacrificaret.*

Verum.] Alii adverbialiter ſumunt. Hoc eſt, tantus eſt guttus, ut ex rhinocerotis cornu factus videatur. De rhinocerote agit Plinius lib. 8. cap. 20.

Rhinoceros. LIII.

NUPER in Auſonia domini ſpectatus arena
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

Tu habebis hunc nuper viſum in arena Romana domini, qui in altum jactabat taurum ut pilam.

Rhinoceros.] Hoc eſt, guttus ex cornu rhinocerotis: quo ſenſu rhinoceros ſumitur apud Juven. ſat. 7.

——— *exitus hic eſt*
Tongilli magno cum rhinocerote lavari.

Domini.] Imperatoris Domitiani.

Cui pila.] Idem dixit de rhinocerote epig. 9. & 19. lib. Spect.

Crepitaculum. LIV.

SI quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenera garrula ſiſtra manu.

Si quis vernula flens ſuſpenſus eſt ex tuo collo, manu tenera pulſet canora hæc ſiſtra.

Vernula.] Infans nempe ſervulus domi natus.

Siſtra.] Inſtrumenta canora ex metallo, quæ quatiebantur in ſacris Iſidis, epig. 29. lib. 12. Percuſſo autem crepitaculo, lacrymas tenent pueri.

Flagellum. LV.

PROFICIES nihil hoc, cædas licet uſque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Nihil tibi proderit, quamvis ſemper verberes his virgis, ſi habes currentem equum ex purpureo grege.

Si tibi purpureo.] Hoc eſt, equi factionis purpureæ tam ſegnes ſunt, ut illos licet aſſidue verberes, velocius tamen non current. Hoc dixit de factione Veneta epig. 46. lib. 6.

Vapulat aſſiduo Veneti quadriga flagello,
Nec currit, magnam rem, Catiane, facit.

De factionibus aurigarum egimus ſupra.

Dentifricium. LVI.

QUID mecum eſt tibi? me puella ſumat,
Emtos non ſoleo polire dentes.

Quid habes agendum mecum? Puella accipiat me, non ſoleo polire dentes emptos.

Quid mecum.] Dentifricium alloquitur anum aliquam, quæ habebat dentes emptitios, quibus poliendis non inſervire ſe, ſed puellarum dentibus uſui eſſe dicit: ex caninorum vero dentium cinere cum melle fit dentifricium, Plinius lib. 30. cap. 3. Capite autem 20. lib. 36. *Arabus lapis ebori ſimilis, dentifriciis accommodatur crematus.*

Myrobalanum. LVII.

QUOD nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento conſtat, & ex balano.

Quod nec Virgilius, nec Homerus expreſſit verſu, hoc componitur ex unguento & balano.

Myrobalanum.] Hujus vocis plures ſyllabæ breves carmini non conveniunt, unde nec ab Homero nec a Virgilio fuit uſurpata. Myrobalanum, teſte Plinio lib. 12. cap. 21. *Troglodytis & Thebaidi & Arabiæ quæ Judæam ab Ægypto diſterminat, commune eſt, naſcens unguento, ut ipſo nomine apparet. Quo item indicatur & glandem eſſe arboris heliotropio, quam dicemus inter herbas, ſimili folio: Fructus magnitudine avellanæ nucis.*

Aphronitrum. LVIII.

RUSTICUS es, neſcis quid Græco nomine dicar.
Spuma vocor nitri, dicor & aphronitrum.

Indoctus es, ignoras quid vocer Græco nomine, ſpuma nitri nominor, & aphronitrum appellor.

Aphronitrum.] ἀφρὸς ſpuma, νίτρον nitrum. Plinius lib. 31. cap. 10. *Proxima ætas medicorum aphronitrum tradit in Aſia colligi in ſpeluncis molibus diſtillans.*

Opobalſama. LIX.

BALSAMA me capiunt, hæc ſunt unguenta virorum,
Delicias Hini vos redolete nurus.

Balſama continent me, hæc unguen a convenient viris: ô nurus, vos ſpirate voluptates Hini.

Balſama me capiunt.] Balſamum eſt arbor; opobalſamum vero ſuccus eſt defluens ex balſamo, cujus ſuavitatem commendat Plinius lib. 12. cap. 25.

Hæc ſunt unguenta.] Juvenalis tamen ſat. 2. affirmat mollibus tantum hominibus hæc convenire:

——————*ſed tamen unde*
Hæc emis, hirſuto ſpirans opobalſama collo
Quæ tibi? ——————

Delicias Hini.] Raderus legit *Nini*: hoc eſt, inquit, Vos, fœminæ, Aſſyrios quærite liquores, amomum, nardum, aliaque id genus pigmenta, ut unguenta delicata. Ninus rex fuit Aſſyriorum. De Aſſyrio unguento vide epig. 77. lib. 8.

Si ſapis, Aſſyrio ſemper tibi crinis amomo
Splendeat.

Alii *Coſmi* unguentarii ſcilicet, de quo jam ſæpius ſupra.

Lomentum. LX.

GRATUM munus erit, ſciſſo nec inutile ventri,
Si clara Stephani balnea luce petes.

Donum erit jucundum, nec inutile alvo rugoſæ, ſi clara luce adibis balnea Stephani.

Lomentum.] Quod nempe rugis uteri condendis inſerviebat. Vide epig. 42. lib. 3.

Lomento rugas uteri quod condere tentas
Polla, &c.

De balneis Stephani jam dictum eſt epig. 53. lib. 11.

Peses.] Alii *petas.*

La-

Laterna cornea. LXI.

DUx laterna viæ clauſis feror aurea flammis,
Et tuta eſt gremio parva lucerna meo.

Aurea laterna dux viæ portor flammis clauſis, & exigua lucerna ſecura eſt meo gremio.

Clauſis flammis.] In laterna quippe lumen occultatur, quæ cum eſſet cornea, dum pellucebat, aurea videbatur.

Lucerna.] Sumitur pro candela & ipſo lumine.

Laterna ex veſica. LXII.

CORNEA ſi non ſum, numquid ſum fuſcior? aut me
Veſicam contra qui venit eſſe putat?

Si non ſum cornea, an ſum minus lucida? aut me credit veſicam, qui mihi obviam fit?

Cornea ſi non ſum.] Tamen, inquit, æque pellucida videor, nec quiſquam occurrens me diſcernat a cornea.

Fiſtula. LXIII.

QUID me compactam ceris, & arundine rides?
Quæ primum exſtructa eſt fiſtula, talis erat.

Cur ego compacta ceris & arundine tibi ſum ludibrio? Prima fiſtula quæ facta eſt, erat talis.

Quid me compactam.] Pan primus compegit fiſtulam. Ovidius 1. Met.

Atque ita diſparibus calamis compagine cera
Inter ſe junctis nomen tenuiſſe puella.

& Virgilius eclog. 2.

Pan primus calamos cera conjungere plures
Inſtituit.

& paulo infra:

Eſt mihi diſparibus ſeptem compacta cicutis
Fiſtula. Vide Theocr. Idyl. 8.

Tibiæ. LXIV.

EBRIA nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet.

Temulenta tibicina buccis ebriis inflat nos: ſæpe habet duas pares, ſæpe monaulon.

Tibiæ.] De variis tibiarum generibus ſcribit Solinus cap. 11. Forma, non materia, differunt a fiſtulis. De his etiam fuſe agit Beroaldus ad hæc Apulei verba Aſini aurei lib. 10. *Jam tibiæ multiforabiles cantus Lydios dulciter conſonant.*

Ebria tibicina.] Mulier nempe quæ tibia canens convivio aderat. *Rumpit*, id eſt inflat, ut mihi videtur.

Sæpe duas.] hoc eſt, ſæpe habet tibiam geminam, & ſæpe monaulon, hoc eſt ſimplicem.

Soleæ lanatæ. LXV.

DEFUERIT ſi forte puer, ſoleaſque libebit
Sumere: pro puero proderis ipſe tibi.

Si forte carueris ſervo, & placebit accipere ſoleas; ipſe tibi puer eris.

Soleas.] Gellius lib. 13. cap. 20. *Omnia enim ferme id genus quibus plantarum calces tantum infime teguntur, cætera prope nuda, & teretibus habenis juncta ſunt, ſoleas dixerunt: nonnunquam voce Græca crepidulas.*

Proderis ipſe tibi.] Alii, *——pro puero pes erit ipſe tibi.* Hoc eſt, tu eris tibi ſervus a pedibus. Veteres codices habent, *pro puero proderit ipſe tibi.* Salmaſius legit, *pes erit ipſe ſibi*: hoc eſt, pes in ſoleis lanatis vicem pueri ſuppleſcit.

Mamillare. LXVI.

TAURINO poteras pectus conſtringere tergo:
Nam pellis mammas non capit iſta tuas.

Poteras devincire pectus tergo taurino; iſta enim pellis non continet tuas mammas.

Mamillare.] Scilicet quod mammis tegendis inſerviebat.

Non capit.] Sic notat & deridet ingentes mammas cujuſdam mulieris.

Muſcaria pavonina. LXVII.

LAMBERE quæ turpes prohibet tua prandia muſcas,
Alitis eximiæ cauda ſuperba fuit.

Summus cauda ſuperba egregiæ avis, quæ vetat muſcas lingere tua prandia.

Lambere.] Muſcarium flabellum erat muſcis abigendis idoneum.
Alitis eximiæ.] Pavonis ſcilicet.

Copta Rhodia. LXVIII.

PECCANTIS famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam, quam tibi miſit, edat.

Ne pugno cade dentes ſervi errantis: ille manducet coptam, quæ tibi allata eſt Rhodo nobili.

Clara Rhodos.] Turnebus lib. 10. cap. 10. ſic explicat coptam: Hoc, inquit, genus panificii fuiſſe videtur, cui quædam quæ tonderentur, ut ipſum vocabulum confitetur, miſcerentur, ut nuclei pinei, amygdalæ: ſed omnino duriſſima adferebatur Rhodo, ut e Martialis joco intellexımus: copta vero fit a κόπτω *incido, pulſo*, quam manducans ſervus effringet ſuos dentes.

Pric

Priapus ſiligineus. LXIX.

SI vis eſſe ſatur, noſtrum potes eſſe Priapum:
Ipſe licet rodas inguina, purus eris.

Si cupis ſaturari, licet comedere noſtrum Priapum: quamvis tu corrodas inguina, caſtus eris.

Purus.] Os non fœdabis, cum Priapus ſit ſiligineus.

Porcus. LXX.

ISTE tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter ſpumantes ilice paſtus apros.

Celebrabis bona Saturnalia iſto porco ſaginato glandibus inter apros ſpumantes.

Bona Saturnalia.] Vide epig. 2. lib. 11.
Ilice.] Arborem dicit pro fructibus.

Muſcarium bubulum. LXXI.

SORDIDA ſi flavo fuerit tibi pulvere veſtis,
Colligat hunc tenui verbere cauda levis.

Si habueris veſtem inquinatam flavo pulvere, cauda levis excutiat hunc levi pulſatione.

Colligat.] Hoc eſt, cauda bovis excute hunc pulverem. *Cauda levis.* Alii, *cauda bovis.*

Botulus. LXXII.

QUI venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni ſeptem venerat ante dies.

Botulus qui mittitur ad te medio tempore brumæ, ad me *miſſus fuerat ante ſeptem dies Saturni.*

Botulus.] Genus farciminis de quo epig. 79. lib. 5.
Medio tibi.] Hoc eſt, mediis Saturnalibus.
Saturni ſeptem.] Hoc eſt, ante Saturnalia ad me miſſus erat. Quinque tantum erant legitimi dies Saturni, ut diximus epig. 89. lib. 4. quibus duo lætitiæ non feſti adjungebantur. Macrobius lib. 1. cap. 11. *Apud veteres opinio fuit, ſeptem diebus peragi Saturnalia.*

Pſittacus. LXXIII.

PSITTACUS a vobis aliorum nomina diſcam:
Hoc didici per me dicere, Cæſar, ave.

Pſittacus docebor a vobis nomina aliorum: a me doctus fui hoc dicere, Cæſar, ave.

Pſittacus.] Avis ſatis nota.
Per me.] Hoc eſt, ſine magiſtro.

Corvus. LXXIV.

CORVE ſalutator, quare fellator haberis?
In caput intravit mentula nulla tuum.

O Corve ſalutator, cur exiſtimaris fellator? Caput tuum nulla mentula fuit præciſum.

Fellator.] *Corvos ore coire, & concipere credit vulgus, fœmina roſtro maris inſerto*, Plinius lib. 10. cap. 12. Sed Ariſtoteles negat, & deridet hoc ab Anaxagora proditum lib. de Animal. Quod ore coirent corvi, pervulgatum hoc probat hic verſiculus. Nec enim ſimplicem merumque oſculi coitum καὶ μῖξιν τῶν ῥυγχῶν in corvis, ut in columbis fieri exiſtimabant: ſed ſemen etiam ex coitu per os immitti in fœminam, quo gravidaretur. Inde fellator corvus vulgo habitus. Salmaſius.

Luſcinia. LXXV.

FLET Philomela nefas inceſti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

Philomela deplorat ſcelus inceſti Tereos, & puella quæ fuit muta, volucris loquax dicitur.

Inceſti Tereos.] Cujus mentionem jam fecimus epig. 49. lib. 4. Satis nota eſt Philomelæ fabula, quæ compreſſa a Tereo marito ſororis ſuæ Prognes, in luſciniam mutata fuit.

Muta puella.] Cui ſcilicet linguam abſciderat Tereus, ne inceſtum palam taceret. Vide Ovid. 6. Met.

Pica. LXXVI.

PICA loquax certa dominum te voce ſaluto:
Si me non videas, eſſe negabis avem.

Pica garrula te dominum ſaluto voce non dubia: ſi non aſpicias me, dices me non eſſe volucrem.

Pica loquax.] V... epig. 55. lib. 9.
Inde ſalutatus picæ reſpondet arator.
Eſſe negabis.] Pica enim tam articulatim loquitur, ut vox ejus pro humana voce ſumi poſſit.

Cavea. LXXVII.

SI tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hîc habitare poteſt.

Si habebis talem paſſerem qualem deflebat Lesbia amata a Catullo, hic poteſt habere domicilium.

Cavea.] Elegans ſane in qua potuerit habitare paſſer tam formoſus. De Lesbia epig. 73. lib. 9. De ejus paſſere dictum epig. 8. lib. 1.

Narthecium. LXXVIII.

ARTIS ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Pactius eſſe ſua.

Vides te habere narthecia eburnea dona artis medicæ, quibus affici vellet Pactius.

Narthecia.] Erant capſulæ in quibus medicamenta recondebant medici, unde dicit Poëta illa eſſe artis medicæ propria.

Pactini.] Dives forte medicus: cujuſdam Paccii orbi meminit Juvenalis ſatyra 12.

Flagra. LXXIX.

LUDITE laſcivi ſed tantum ludite ſervi:
Hæc ſignata mihi quinque diebus erunt.

O ſervi petulantes ludite, ſed tantum ludite: ego includam hæc flagra quinque diebus.

Sed tantum ludite.] Monet ſervos ut tantum ludant nec aliud tentent, alioquin præteritis quinque Saturnaliorum diebus, quibus domini ipſis ſerviebant, flagris illos excipiendos intelligit.

Ferula. LXXX.

INVISÆ nimium pueris, gratæque magiſtris,
Clara Prometheo munere ligna ſumus.

Nimis odioſæ pueris, & jucunda præceptoribus, ſumus ligna nobilita Promethei gratia.

Invisa pueris.] Quibus nempe illi cæduntur & coërcentur a magiſtris.

Clara Prometheo.] Prometheus enim ferula ad currum Solis admota ignem ſuperis ſubduxit, & in terras detulit: ex hoc vero Promethei furto nobilitatem acceperunt ferulæ. Vide epig. 46. lib. 9.

Ecce Promethea rupes, &c.

Pera. LXXXI.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane pera rogat.

Pera erat, ne portet rogata prandia barbati nudi, nec dormiat cum fœdo cane.

Ne mendica.] Ad opſonia recondenda pera utebantur philoſophi cynici, quos barbatos nudos, & tetricos canes vocat Poëta. Vide epig. 53. lib. 4.

Scopæ. LXXXII.

IN pretio ſcopas teſtatur palma fuiſſe.
Sed pretium ſcopis nunc analecta dabunt.

Palma manifeſtat ſcopas fuiſſe æſtimatas: at nunc ſcopæ æſtimabuntur propter analecta.

In pretio.] E palma enim factæ ſcopæ quibus pavimentum verrebatur, caræ erant. Horatius:

Ten' lapides varios lutulenta radere palma?

Nunc analecta.] Hoc eſt, reliquiæ cœnæ, epig. 19. lib. 7.

Colligere longa turpe nec putat dextra
Analecta, quicquid & canes reliquerunt.

Hoc eſt, ſcoparum pretium augebitur, utpote quibus colligentur analecta. Petronius in convivio Trimalcionis; *Inſecutus eſt lecticarius, argentumque inter reliqua purgamenta ſcopis cœpit verrere.* Legunt alii: *Otia ſed ſcopis nunc analecta dabunt.* Hoc ſenſu analecta dabunt ſcopis otia, cum ea in pavimento e parvis teſtulis effecta, talia forent, ut ſcopis everri nullo modo valeant, & ideo otia ſcopis dare neceſſe ſit. Ita Alexander ab Alexandro lib. 4. Genialium dierum cap. 21. hoc pavimenti genus a Græcis dicitur ἀσάρωτον, quod ſcopis verri non debeat

Corvus. LXXIV.

CORVE ſalutator, quare fellator haberis?
In caput intravit mentula nulla tuum.

O Corve ſalutator, cur exiſtimaris fellator? Caput tuum nulla mentula fuit prrciſum.

Fellator.] *Corvos ore coire, & concipere credit vulgus, fœmina roſtro maris inſerto*, Plinius lib. 10. cap. 12. Sed Ariſtoteles negat, & deridet hoc ab Anaxagora proditum lib. de Animal. Quod ore coirent corvi, pervulgatum hoc probat hic verſiculus. Nec enim ſimplicem merumque oſculi coitum καὶ μίξιν τῶν ῥυγχῶν in corvis, ut in columbis fieri exiſtimabant: ſed ſemen etiam ex coitu per os immitti in fœminam, quo gravideretur. Inde fellator corvus vulgo habitus. Salmaſius.

Luſcinia. LXXV.

FLET Philomela nefas inceſti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

Philomela deplorat ſcelus inceſti Tereos, & puella quæ fuit muta, volucris loquax dicitur.

Inceſti Tereos.] Cujus mentionem jam fecimus epig. 49. lib. 4. Satis nota eſt Philomelæ fabula, quæ compreſſa a Tereo marito ſororis ſuæ Prognes, in luſciniam mutata fuit.

Muta puella.] Cui ſcilicet linguam abſciderat Tereus, ne inceſtum palam taceret. Vide Ovid. 6. Met.

Pica. LXXVI.

PICA loquax certa dominum te voce ſaluto:
Si me non videas, eſſe negabis avem.

Pica garrula te dominum ſaluto voce non dubia: ſi non aſpicias me, dices me non eſſe volucrem.

Pica loquax.] V... epig. 55. lib. 9.
Inde ſalutatus picæ reſpondet arator.
Eſſe negabis.] Pica enim tam articulatim loquitur, ut vox ejus pro humana voce ſumi poſſit.

Cavea. LXXVII.

SI tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hic habitare poteſt.

Si habebis talem paſſerem qualem deflebat Lesbia amata a Catullo, hic poteſt habere domicilium.

Cavea.] Elegans ſane in qua potuerit habitare paſſer tam formoſus. De Lesbia epig. 73. lib. 9. De ejus paſſere dictum epig. 8. lib. 1.

Narthecium. LXXVIII.

ARTIS ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Pactius eſſe ſua.

Vides te habere narthecia eburnea dona artis medicæ, quibus affici vellet Pactius.

Nart-

Narthecia.] Erant capſulæ in quibus medicamenta recondebant medici, unde dicit Poëta illa eſſe artis medicæ propria.

Paccius.] Dives forte medicus: cujuſdam Paccii orbi meminit Juvenalis ſatyra 12.

Flagra. LXXIX.

LUDITE laſcivi ſed tantum ludite ſervi:
Hæc ſignata mihi quinque diebus erunt.

O ſervi petulantes ludite, ſed tantum ludite: ego includam hæc flagra quinque diebus.

Sed tantum ludite.] Monet ſervos ut tantum ludant nec aliud tentent, alioquin præteritis quinque Saturnaliorum diebus, quibus domini ipſis ſerviebant, flagris illos excipiendos intelligit.

Ferula. LXXX.

INVISÆ nimium pueris, gratæque magiſtris,
Clara Prometheo munere ligna ſumus.

Nimis odioſæ pueris, & jucunda præceptoribus, ſumus ligna nobilia Promethei gratia.

Inviſa pueris.] Quibus nempe illi cæduntur & coërcentur a magiſtris.

Clara Prometheo.] Prometheus enim ferula ad currum Solis admota ignem ſuperis ſubduxit, & in terras detulit: ex hoc vero Promethei furto nobilitatem acceperunt ferulæ. Vide epig 46. lib. 9.

Ecce Promethea rupes, &c.

Pera. LXXXI.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane pera rogat.

Pera erat, ne portet rogata prandia barbati nudi, nec dormiat cum fœdo cane.

Ne mendica.] Ad opſonia recondenda pera utebantur philoſophi cynici, quos barbatos nudos, & tetricos canes vocat Poëta. Vide epig. 53. lib. 4.

Scopæ. LXXXII.

IN pretio ſcopas teſtatur palma fuiſſe.
Sed pretium ſcopis nunc analecta dabunt.

Palma manifeſtat ſcopas fuiſſe æſtimatas: at nunc ſcopæ æſtimabuntur propter analecta.

In pretio.] E palma enim factæ ſcopæ quibus pavimentum verrebatur, caræ erant. Horatius:

Ten' lapides varios lutulenta radere palma?

Nunc analecta.] Hoc eſt, reliquiæ cœnæ, epig. 19. lib. 7.

Colligere longa turpe nec putat dextra
Analecta, quicquid & canes reliquerunt.

Hoc eſt, ſcoparum pretium augebitur, utpote quibus colligentur analecta. Petronius in convivio Trimalcionis; *Ingreſſus eſt lecticarius, argentumque inter reliqua purgamenta ſcopis cœpit verrere.* Legunt alii: *Otia ſed ſcopis nunc analecta dabunt.* Hoc ſenſu analecta dabunt ſcopis otia, cum ea in pavimento e parvis teſtulis effecta, talia forent, ut ſcopis everri nullo modo valeant, & ideo otia ſcopis dare neceſſe ſit. Ita Alexander ab Alexandro lib. 4. Genialium dierum cap. 21. hoc pavimenti genus a Græcis dicitur ἀσάρωτον, quod ſcopis verri non debeat

beat ab α privativo, & *σαίρω verro*. Plinius lib. 36. cap. 25. *Soſus pargamenta cœnæ in pavimento, quæque everri ſolent veluti relicta fecerat parvis e teſſulis tinctiſque in varios colores.* Hunc ſenſum & hanc lectionem ſic refutat Calderinus: Si ſcopæ jam ceſſant, nec ullum præſtant uſum, cur mittuntur ab amico? Prior itaque lectio melior videtur. Legit Scriverius

Oſſa ſed ſcopis nunc analecta dabit.

Servi quidam analectæ dicti ſunt qui reliquias e menſa cadentes colligebant, & pavimenta ſpongiis mundabant. Judicet lector.

Scalptorium. LXXXIII.

DEFENDET manus hæc ſcapulas mordente moleſto
Pulice, vel ſi quid pulice ſordidius.

Hæc manus tuebitur ſcapulas mordente importuno pulice, vel ſi quid eſt turpius pulice.

Scalptorium.] Ut hinc colligitur, erat inſtrumentum manus inſtar quo prurientes ſcapulæ ſcalpebantur, & arcebantur pulices & pediculi.

Manuale. LXXXIV.

NE toga barbatos faciat vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Ne toga aut pænula efficiat libros villoſos, hæc abies diu ſervabit chartas.

Manuale.] Hoc eſt, ex abietis tabulis quibus tegebatur liber, ne manibus aut ſinu geſtatus trituſque inhorreret duro mento, ut dixit Poëta epig. 67. lib. 1.

Lectus pavoninus. LXXXV.

NOMINA dat ſpondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis: ſed prius Argus erat.

Sponda denominantur a formoſiſſima nunc ave Junonis: ſed antea Argus erat.

Nomina dat ſponda.] Lecti quippe pavonini dicuntur, non quod, ut inquit Raderus, tegerentur pennis aut oculis pavonum, ſed citreis tabulis quæ plumas gemmaſque pavonum æmularentur. Plinius lib 13. cap. 15. de menſis citreis: *Sunt & undatim criſpa, majore gratia, ſi pavonum caudæ oculos imitentur.*

Sed prius Argus.] Qui nempe in pavonem Junoni ſacrum fuit converſus. Hujus fabula vel pueris nota.

Ephippium. LXXXVI.

STRAGULA ſuccincti venator ſume veredi:
Nam ſolet a nudo ſurgere ficus equo.

O venator, accipe ſtragula veredi ſuccincti: nam ficus ſolet effici ab equo nudo.

Stragula.] Intellige ephippium, quo niſi ſternatur equus lædit equitem, cui naſcitur ficus ulceris genus, de quo epig. 66. lib. 1. De veredo ſeu equo velociſſimo dictum epig. 14. lib. 12.

Parcius utaris moneo rapiente veredo.

Forte intelligit equo ſuccincto ſeu ephippiato imponendum eſſe ſtragulum, Gallice *une houſſe*. Sed cum dicat *a nudo equo*, ſtragula ſimpliciter interpretor ephippium.

Stra-

Stibadia. LXXXVII.

ACcipe lunata ſcriptum teſtudine ſigma;
Octo capit: veniat quiſquis amicus erit.

Accipe ſigma pictum teſtudine lunata: octo continet: accedat quiſquis erit amicus.

Sigma.] Lecturæ intellige Lunæ, & ſigma literæ majuſculæ inſtar factum, cui octo convivæ accumbere poterant. Septem dixit epig. 48. lib. 10.

Septem ſigma capit, ſex ſumus, adde lupum.

laxe nempe & commode. Alii legunt.

——— *ſcriptum teſtudine ſignum.*

Guſtatorium. LXXXVIII.

FOEMINEAM nobis cherſon ſi credis ineſſe,
Deciperis: pelagi maſcula præda ſumus.

Si putas nobis ineſſe cherſon fœmineam, falleris: ſumus præda maſcula maris.

Guſtatorium.] Genus eſt menſæ quæ teſtudinum putaminibus exornabatur. Plinius lib. 9. cap. 11. *Teſtudinum putamina ſecare in laminas, lectoſque & repoſitoria his veſtire Corbilius Pollio inſtituit, prodigi, & ſagacis ad luxuria inſtrumenta ingenii.* Alii cenſent guſtatorium eſſe idem quod repoſitorium, de quo Petronius ait: *Cum ſubito ſignum ſymphonia datur, & guſtatoria pariter a choro rapiuntur.*

Fœmineam cherſon.] Hoc eſt, teſtudinem fœmineam terreſtrem quæ maſculis & marinis inferior habebatur. Sic loquuntur guſtatoria: ſic intelligunt omnes interpretes.

Menſa citrea. LXXXIX.

ACcipe felices Atlantica munera ſilvas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

Accipe pretioſa ligna dona Atlantica: qui affecerit muneribus aureis, afficiet minoribus.

Accipe felices.] Menſam citream interpretare ex Atlante Mauritaniæ monte. Vide epig. 43. lib. 2. Petronius ſat.

——— *ecce Afris eruta terris*
Citrea menſa.

Menſa acerna. XC.

NON ſum criſpa quidem, nec ſilvæ filia Mauræ:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes.

Equidem non ſum criſpata, nec nata in ſilva Maura: ſed & epulæ præſtantes cognitæ ſunt meis lignis.

Non ſum criſpa.] Hoc eſt, licet non ſim citrea nec criſpis venis pretioſa, attamen ex acere arbore confecta proxime accedo ad citream.

Dentes eborei. XCI.

GRANDIA taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas poſſint ſuſtinuiſſe trabes?

Rogas an valeant fulcire trabes Libycas, qui ferunt ingentia corpora taurorum?

Grandia

Grandia taurorum.] Elephas enim in arena exhibitus tauros dentibus jactabat, atque ita elephantum dentes eburnei facile menſam citream fulcient. Vide epig. 43. lib. 2. & epig. 19. lib. Spect.

Quincupedal. XCII.

PUNCTA notis ilex,& acuta cuſpide clauſa,
Sæpe redemptoris prodere furta ſolet.

Ilex diſtincta ſignis, & munita cuſpide acuta, ſæpe conſuevit manifeſtare latrocinia conductoris.

Quincupedal.] ceu quincupeda pertica ſcilicet quinque pedum qua moris erat metiri ædificia quæ extruenda conducebant redemptores, ne ſcil. doloſe agerent.

Ilex.] Hoc eſt, pertica ex ilice diſtincta pedibus & digitis.

Pocula archetypa. XCIII.

NON eſt iſta recens, nec noſtri gloria cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

Iſtud decus non eſt novum, nec noſtri cœli. Mentor primus potavit, dum elaboravit illa.

Cœli.] Quod eſt inſtrumentum cœlatorum: hoc eſt, hæc pocula non ſunt noſtræ ætatis. De Mentore nobiliſſimo cœlatore diximus epig. 41. lib. 3.

Calices. XCIV.

NOs ſumus audacis plebeia toreumata vitri:
Noſtra nec ardenti gemma feritur aqua.

Nos plebeia toreumata conficimur ex vitro audaci: nec noſtra gemma frangitur aqua fervent.

Calices.] Addunt alii *audaces.*

Nos ſumus.] Calices ex quodam vitri genere *audaces* appellantur, quod ſe cum cryſtallinis conferre audeant, Plinius lib. 36. cap. 26. vel quod facile nón frangerentur. Junius legit,

Non ſumus audacis plebeia toreumata vini.

Alii *vitri.* Hoc eſt, non ſumus ex eo vitro unde audaces calices fiunt. Vide notam Salmaſii hic. Raderus exiſtimat non agi de audacibus calicibus, ſed fictilibus ex argilla, & ligno, quales erant fraxinei, buxeive.

Noſtra nec ardenti.] Epig. 75. lib. 12.

Nullum ſollicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium caldis non vitiantur aquis.

Phiala aurea cælata. XCV.

QUAMVIS Callaico rubeam generoſa metallo,
Glorior arte magis: nam Myos iſte labor.

Licet nobilis rubeam metallo Callaico, plus ſplendeo me ab arte: iſtud enim eſt opus Myos.

Quamvis.] Licet enim, inquit phiala, ſim confecta ex auro Callaico, de quo epig. 16. lib. 10. tamen præſtantior ſum propter artificium Myos nobiliſſimi artificis, de quo epig. 51. lib. 8.

Nam Myos.] Alii *nam mens.*

Ca-

Calices Vatinii. XCVI.

VILIA ſutoris calicem monumenta Vatinî
Accipe: ſed naſus longior ille fuit.

Accipe calicem opera futilia Vatinii ſutoris: ſed ille naſus longior fuit.

Calicem.] Alii *calices* qui habebant quatuor anſas ſeu naſos. Juven. ſat. 5.
Tu Beneventani ſutoris nomen habentem
Siccabis calicem naſorum quatuor, &c.
De his dictum epig. 3. lib. 12.
Vatiniorum proxineta fractorum.
Tacitus lib. 15. *Vatinius inter fœdiſſima ejus aula*, ſupple Neronis, *fuit ſutrina taberna alumnus, corpore detorto, facetiis ſcurrilibus, &c.* Calices Vatinii dicti ſunt, quod naſuti eſſent ut ille Vatinius.
Sed naſus.] Vatinii ſcilicet, quem ut acrem & ſagacem calumniatorem forte notat, vel deridet tantum.

Lances chryſendetæ. XCVII.

GRANDIA ne viola parvo chryſendeta mullo:
Ut minimum, libras debet habere duas.

Ne exiguo mullo contamines ingentia chryſendeta, ſaltem ſit bilibris.

Chryſendeta.] Lances erant aureis cruſtis exornatæ, de quibus lib. 2. epig. 43.
Immodici tibi flava tegunt chryſendeta mulli.
In pretioſis lancibus non niſi ingentes piſces reponendi ſunt.

Vaſa Aretina. XCVIII.

ARETINA nimis ne ſpernas vaſa monemus:
Lautus erat Tuſcis Porſena fictilibus.

Hortamur ne nimium contemnas vaſa Aretina: Porſena ſplendidus erat fictilibus Tuſcis.

Aretina.] Fictilia ſcilicet. Vide epig. 54. lib. 1.
Sic Aretinæ violant cryſtallina teſta.
Aretium, alii Arrhetium, hodie *Arezzo* urbs Tuſciæ ubi conficiebantur hæc vaſa quibus utebatur Porſena, qui in illa regione regnavit.

Baſcauda. XCIX.

BARBARA de pictis veni baſcauda Britannis:
Sed me jam mavult dicere Roma ſuam.

Baſcauda peregrina veni ex Britannis pictis: ſed jam placet Romæ nominare me ſuam.

Baſcauda.] Vas quoddam eſcarium quod in Britannia conficiebatur. Juvenalis ſat. 12.
Adde & baſcaudas, & mille eſcaria.
De Britannis pictis jam diximus epig. 54. lib. 11.
Sed me jam.] Romæ enim tunc fiebant baſcaudæ.

Panaca. C.

SI non ignota eſt docti tibi terra Catuili,
Potaſti teſta Rhætica vina mea.

Si non ignoras terram eruditi Catulli, bibiſti Rhatica vina mea teſta.

Panaca.] Panacos populos Rhœtiæ affirmat Raderus, de quibus nihil reperi, unde Panaca teſta

Terra Catulli.] Veronam uſque patriam Catulli pertinebat Rhætia, hodie *les Griſons*, ubi vinum generoſum. Suetonius in Auguſto cap. 77. *& maxime delectatus eſt Rhatico*, ſupple vino. Et Virgilius 2. Georg.

—— & quo te carmine dicam
Rhatica? nec cellis ideo contende Falernis.

Boletaria. CI.

CUM mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis, pudet heu, ſervio coliculis.

Cum boleti mihi impoſuerint nomen tam præſtans, eheu erubeſco, ſervio coliculis primo ſucciſis.

Cum mihi.] Nempe a boletis dicitur boletarium, patina ſcilicet in qua boleti ponebantur. De boletis vide epig. 48. lib. 13.

Prototomis.] Hoc eſt caulibus teneris, & qui primi ſucciduntur, epig. 48. lib. 10. Porro conqueritur boletarium, quod etiam inſerviat ad ferendos coliculos boletis longe inferiores.

Calices Surrentini. CII.

ACCIPE non vili calices de pulvere natos:
Sed Surrentinæ leve toreuma rotæ.

Accipe pocula non facta ex vili pulvere, ſed politum toreuma rota Surrentina.

Sed Surrentina.] *Surrentum*, alii *Surentum*, Picentinorum urbs juxta Thyrrenum mare, hodie *Surrento*, ubi terra eſt poculis conficiendis optima. De toreumate dictum epig. 39. lib. 4.

Colum nivarium. CIII.

SETINOS monco noſtra nive frange trientes:
Pauperiore mero tingere lina potes.

Moneo debilites trientes Setinos noſtra nive: licet tranſmittere vinum vilius per lina.

Colum nivarium.] Vas erat in quod injiciebantur nives, deinde vinum infundebatur, cujus vis ſic frangebatur.

Setinos trientes.] Hoc eſt, vinum Setinum de quo lib. 13. ſuo lemmate diximus.

Pauperiore mero.] Id eſt lino, ſeu ſaccis linteis, non colo, refrigerandum. Eſt vinum vilius Setino. Vide epigramma ſequens.

Saccus

Saccus nivarius. CIV.

ATTENUARE nives norunt & lintea noſtra,
Frigidior colo non ſalit unda tuo.

Poſſunt & noſtra lintea eliquare nives, aqua non exit frigidior ex tuo colo.

Attenuare.] Saccus linteus inferior erat colo nivario, quod vas erat vino refrigerando idoneum: attamen aqua ſacco tranſmiſſa non minus quam colo refrigerabatur. Vide epig. 61. lib. 12. & epig. 40. lib. 2.

Urceoli miniſtratorii. CV.

FRIGIDA non deſit, non deerit calda petenti:
Sed tu moroſa ludere parce ſiti.

Frigida non deficiat, calida non deficiet roganti: at tu ceſſa jocari ſiti difficili.

Urceoli.] Bayfius de vaſculis ſic ait: Urceus cujus diminutivum urceoli vas aquarium, ut tamen urceus eſſet vas ad frigidam, urceoli ad caldam: inde urceoli miniſtratorii apud Martialem. Vide epig. 116. 117. & 118.

Sed tu moroſa.] Hoc eſt, Tu ne nimis delicatus & difficilis ſis in commixtione aquæ frigidæ & calidæ cum vino.

Urceus fictilis. CVI.

HIc tibi donatur panda ruber urceus anſa:
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Hic urceus ruber tibi datur anſa incurva: Stoicus Fronto hoc urceo *poſcebat aquam frigidam.*

Ruber.] A terra ſcilicet vel igne.

Stoicus Fronto.] Forte ille eſt cujus meminit Poëta lib. 1. epig. 56. Plures enim Frontones fuere.

Petebat.] Alii *bibebat.*

Calathi. CVII.

NOs Satyrus, nos Bacchus amat, nos ebria tigris,
Perfuſos domini lambere docta pedes.

Nos Satyrus, nos Bacchus, nos temulenta tigris diligit inſtituta lambere madidos pedes domini.

Nos Satyrus.] Calathorum uſus fuit in ſacris Bacchi & Satyrorum. Vide eclog. 5. Virgilii.

Perfuſos domini.] Vino enim cicurata tigris magiſtri pedes lambit, epig. 18. Spect.

Lambere ſecuri dextram conſueta magiſtri
Tigris ab Hircano gloria rara jugo.

Calices Saguntini. CVIII.

QUÆ non ſolicitus teneat, ſervetque miniſter,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

Accipe calices fictos ex terra Saguntina, quos non geſtet & cuſtodiat ſervus anxius.

Qua

Quæ non.] Saguntum urbs eſt in Hiſpania Tarraconenſi, hodie *Morvedre*. De poculis fictilibus quæ illic fierent, jam diximus lib. 4. epig. 46. Erant vilioris pretii atque ita ſervus illa frangere non metuit.

Calices gemmati. CIX.

GEMMATUM Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adſpice quot digitos exuit iſte calix.

Ut aurum gemmatum ſplendeat Scythicis flammis, vide quot digitos ſpoliavit hoc poculum.

Scythicis ignibus.] Hoc eſt ſmaragdis. Sic locutus eſt Poëta epig. 15. lib. 12. Vide epig. 28. lib. 4.
Indos Sardonychas, Scythas ſmaragdos.
Quot exuit.] Digitis enim gemmæ detrahebantur, ut poculis inſererentur. Juven. ſat. 5.
Nam vitro, ut multi, gemmas ad pocula transfert.
A digitis.

Ampulla potoria. CX.

HAc licet in gemma, quæ ſervat nomina Coſmi,
Luxurioſe bibas, ſi foliata ſitis.

O intemperans, ſi ſitis foliata, potes potare in hac gemma, quæ habet nomen Coſmi.

Quæ ſervat.] Nimirum Coſmiana dicta a Coſmo unguentario.
Et Coſmianis ipſe fuſus ampullis.
& lib. 11. epig. 50.
Profertur Coſmi nunc mihi ſiccus onyx.
Ampulla vas erat unguentarium; ſed luxus eo devenerat, ut ad bibendum illa uterentur Romani. Plinius lib. 3. cap. 3. *At hercule jam quidem etiam in potu addunt.* Supple *unguenta exotica.*
Si foliata.] Quæ ſic explicat Plinius lib. 13. cap. 1. *Nardinum ſive foliatum conſtat omphacio, balanino, junco, coſto, nardo, amomo, myrrha, balſamo.*

Cryſtallina. CXI.

FRANGERE dum metuis, frangis cryſtallina: peccant
Securæ nimium, ſolicitæque manus.

Dum times frangere cryſtallina, frangis: manus nimis ſecura, & nimis anxia peccant.

Cryſtallina.] Cryſtallus eſt glacies gelata longo tempore & denſo frigore, de qua fuſe Plinius lib. 37. cap. 2.
Peccant ſecura.] E manibus ſervi nimium ſoliciti, ſic & negligentia excidunt cryſtallina, quæ valde fragilia ſunt.

Nimbus vitreus. CXII.

AB Jove qui veniet miſcenda ad pocula largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina dabit.

Nimbus qui mittetur a Jove fundet aquas copioſas ad temperandos calices, hic porriget tibi vina.

Fundet nimbus.] Hoc eſt, imber e cœlo decidens.
Hic.] Nimbus qui erat poculum vitreum ſic dictum vino ſervando idoneum.

Myr-

Myrrhina. CXIII.

SI calidum potas, ardenti myrrha Falerno
Convenit, & melior fit ſapor inde mero.

Si bibis calidum, myrrha congruit Falerno ardenti, atque illinc merum trahit ſaporem gratiorem.

Si calidum potas.] Vide epig. 75. lib. 9. epig. 10. lib. 13. & Plinius lib. 37. cap. 2. *Oriens murrhina mittit: inveniuntur enim ibi in pluribus locis, nec inſignibus maxime Parthici regni: præcipue tamen in Carmania. Humorem putant ſub terra calore denſari.* Fuſe explicat Raderus quid ſint murrhina. Græce μοῤῥινα & μυῤῥινα: Græci enim ſæpe u Latinum diphthongo ȣ, vel vocali ο, vel υ efferunt, ut λȣκȣλλος, πόπλιος, τύλλος. Alii legunt *myrrhina* propter ȣ.

Patella Cumana. CXIV.

HANC tibi Cumano rubicundam pulvere teſtam,
Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.

Pudica Sibylla ad te miſit hanc teſtam ſuam municipem rubram Cumano pulvere.

Hanc tibi Cumano.] Plinius lib. 35. cap. 12. *Nobilitantur iis*, fictilibus nempe, *oppida quoque ut Rhegium & Cumæ.*

Municipem.] Hoc eſt factam Cumis, hodie *Cuma*. ubi erat Sibylla de qua diximus epig. 30. lib. 9.

Calices vitrei. CXV.

ADSPICIS ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus.

Vides ſolertiam Ægyptiorum, quibus adjungere plura dum vult artifex, ah, quoties fregit opus.

Adſpicis ingenium Nili.] In Ægypto enim calices vitrei fiebant miro artificio. Vide Turnebum lib. 10. cap. 23.

Lagena nivaria. CXVI.

SPOLETINA bibis, vel Marſis condita cellis:
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

Potas Spoletina vina vel repoſita in cellis Marſis, quorſum pretioſum frigus aquæ decoctæ?

Spoletina.] De Spoletino & Marſico vino dictum epig. 120. & 121. lib. 13.

Quo tibi.] In quem uſum erit tibi aqua decocta, & quæ deinde refrigerata pretioſa habebatur, & præſtantiſſimo tantum vino conveniebat? Viliora autem erant Spoletina & Marſica.

Ni-

Nives. CXVII.

NON potare nivem, ſed aquam potare rigentem
De nive, commenta eſt ingenioſa ſitis.

Sitis induſtria excogitavit non bibere nivem, ſed rigentem aquam ex nive.

Non potare nivem.] Sed aquam decoctam ex nivibus, & refrigeratam. Plinius lib. 31. cap. 3. *Neronis principis inventum eſt, decoquere aquam, vitreoque demiſſam in nives refrigerare.*

Idem. CXVIII.

MASSILIÆ fumos miſcere nivalibus undis
Parce puer, conſtet ne tibi pluris aqua.

O Serve, noli infundere aquas nivales vino *fumoſo Maſſiliæ, ne pluris emas aquam.*

Maſſiliæ fumos.] De vino Maſſiliæ fumoſo diximus lib. 10. epig. 36. & lib. 13. epig. 123.

Conſtet ne.] Aqua enim decocta erat carior hujuſmodi vino.

Matella fictilis. CXIX.

DUM poſcor crepitu digitorum, & verna moratur,
O quoties pellex culcita facta mea eſt!

Dum petor crepitu digitorum; & ſervus cunctatur, ô quoties culcitra perfuſa eſt.

Poſcor crepitu.] Epig. 81. lib. 3.
Digiti crepantis ſigna novit eunuchus.

Pellex culcita.] Quia loco matellæ urina perfundebatur ipſa culcita.

Ligula argentea. CXX.

QUAMVIS me ligulam dicant equiteſque, patreſque:
Dicor ab indoctis lingula grammaticis.

Licet ligula denominer ab equitibus & patribus, appellor lingula ab imperitis grammaticis.

Lingula.] A lingua deducitur: tamen uſus invaluerat ut *ligula*, non *lingula*, diceretur, quam Gellius lib. 10. cap. 25. definit *gladiolum in ſpeciem linguæ factum.* Sic Poeta carpit grammaticos, qui uſu neglecto, nominis etymologiæ pertinaciter adhærent. Ligula eſt etiam menſuræ genus. Vide epig. 20. lib. 5.

Cochleæ

Cochlearia. CXXI.

SUM cochleis habilis, ſed nec minus utilis ovis:
Numquid ſcis potius cur cochleare vocer?

Sum idonea cochleis, ſed nec minus utilis ovis: noviſtine cur potius dicar cochleare?

Cochlearia.] Supple *ligula*, inquit Farnabius. Ad quid enim referretur *habilis* & *utilis*? Mihi vero videtur Poëta σολοικίζειν: aut mendum eſt in lemmate.

Cur cochleare.] Galuce *cullière* ſorbendis ovis non minus quam cochleis inſervit. Sed quia, inquit Raderus, ad uſum cochlearum primulum inventum reor, nomen inde retinuit potius, quam ab ovis accepit. Aut, ut ait Domitius, cochlearia *appellata ſunt a ſpecie* cochlearum, non ab alicujus cibi uſu.

Anuli. CXXII.

ANTE frequens, ſed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes eſt non alienus eques.

Antea multi, at nunc pauci amici nos dant: beatus qui habet comitem equitem non alienum.

Ante frequens.] Hoc diſtichum ſic explicat Turnebus lib. 9. cap. 24. Ante dicit ſolitos eſſe divites multis cenſum equeſtrem ſupplere, annuloſque aureos dare, qui equitum erant geſtamina, quod ætate ſua rarum queritur: verumtamen felicem dicit qui comitem habet *equitem non alienum*, ſed ſuum quem ipſe ſua liberalitate equeſtri cenſu donato equitem fecerit. Vide epig. 19. lib. 5.
Aut quem proſequitur non alienus eques?

Dactyliotheca. CXXIII.

SÆPE gravis digitis elabitur anulus unctis:
Tuta mea fiet ſed tua gemma fide.

Sæpe anulus ponderoſus excidit digitis unctis: at tua gemma committetur mea cuſtodiæ.

Sæpe gravis.] Juv. ſat. in Criſpinum:
——————*cum verna Canopi*
Ventilet æſtivum digitis ſudantibus aurum,
Nec ſufferre queat majoris pondera gemmæ.

De *dactylotheca* ſeu *dactyliotheca* diximus epig. 60. lib. 11. Antiqui, teſte Feſto, ſcribebant *anulus*: recentiores geminant *n*.

Toga. CXXIV.

ROMANOS rerum dominos, gentemque togatam
Ille facit, magno qui dedit aſtra patri.

Ille conſtituit Romanos dominos rerum, & gentem togatam: qui cælo donavit magnum genitorem.

Romanos.] Verſus eſt Virgilii 1. Æneid.
——————*gentemque togatam.*
Populum Romanum intellige, qui toga utebatur, de qua ſæpius ſupra.

Qui dedit.] Domitianum intellige, qui Veſpaſiano ſuo patri mortuo divinos honores tribuit, & Flaviæ genti templum condidit, de quo epig. 2. lib. 9. Alii intelligunt Auguſtum, qui Julium Cæſarem patrem ſuum adoptivum publice in numerum deorum retulit. Sed malim Domitianum interpretari.

Idem. CXXV.

SI matutinos facile eſt tibi rumpere ſomnos;
Attrita veniet ſportula ſæpe toga.

Si potes libenter vigilare mane, ſæpe accipies ſportulam toga attrita.

Si matutinos.] Hoc eſt, ſi ſalutationes matutinas obire potueris, accipies quidem ſportulam, ſed togam atteres. Vide epig. 26. lib. 14.

Endromis. CXXVI.

PAUPERIS eſt munus, ſed non eſt pauperis uſus:
Hanc tibi pro togula mittimus endromida.

Eſt donum egeni, ſed non eſt uſus egens: ad te mittimus hanc endromida pro togula.

Sed non eſt.] Endromide enim in gymnaſiis utebantur divites. Vide epig. 19. lib. 4. Erat veſtis villoſa.

Pro togula,] Alii pro *lana.*

Canuſinæ fuſcæ. CXXVII.

HÆc tibi turbato Canuſina ſimillima mulſo
Munus erit. gaude: non cito fiet anus.

Hæc Canuſina ſimillima mulſo turbido donum tibi dabitur: lætare, diu durabit.

Canuſina.] Lanæ mulſi turbidi colorem referebant. Canuſium vero Apulorum Dauniorum oppidum, hodie *Canola* unde lanæ Canuſinæ.

Non cit fiet anus.] Hoc eſt, veſtis ex hac lana confecta non cito deteretur.

Bardocucullus. CXXVIII.

GALLIA Santonico veſtit te bardocucullo,
Cercopithecorum pænula nuper erat.

Gallia te induit bardocucullo Santonico, nuper erat pænula Cercopithecorum.

Gallia Santonico.] Bardocucullus veſtis erat vilior, de qua epig. 54. lib. 1. Fiebat apud Santones Galliæ Aquitanicæ populos, hodie *Saintonge.*

Cercopithecorum.] Qui ſimiæ ſunt caudatæ, epig. 202. infra. *Pænula* utebantur Romani cum plueret. Erat autem bardocucullus veſtis brevior, epig. 93. lib. 1.

Dimidiaſque nates Gallica palla tegit.

Unde confert illum tunicæ, qua amiciuntur ſimiæ.

Ca-

Digitized by Google

Canuſinæ ruſæ. *CXXIX.

ROMA magis fuſcis veſtitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris, militibuſque color.

Roma magis induitur fuſtis veſtibus, *Gallia rufis: & pueri & milites amant hunc colorem.*

Canuſina.] Viri Romani utuntur veſtibus fuſci coloris; Galli rufis e lana Canuſina; & tamen pueri noſtri gaudent rufo hoc colore, ut & milites ex inſtituto Laconum, quibus hic color in bello placebat; ne per vulnera effluens ſanguis in veſtibus alterius coloris incuteret ſuis terrorem, hoſtibus adderet animum, &c. Farnabius.

Pænula ſcortea. CXXX.

INGREDIARE viam cœlo licet uſque ſereno,
Ad ſubitas nuſquam ſcortea deſit aquas.

Quamvis ſemper ſuſcipias iter cælo ſereno, nullo in loco ſcortea deſit ad imbres repentinos.

Pænula.] Veſtis ſcilicet ad arcendam pluviam ſcortea dicitur: hoc eſt, facta ex pelle. *Omnia namque ex pellibus facta ſcortea appellantur.* Feſtus.

Nuſquam.] Alii *nunquam.*

Lacernæ coccineæ. CXXXI.

SI Veneto, Praſinove faves, qui coccina ſumis?
Ne fias iſta transfuga ſorte, vide.

Si faves factionibus *Veneti, aut Praſini, cur induis coccina? Cave ne transfuga fias iſta optione.*

Si Veneto.] De his factionibus dictum epig. 48. lib. 10. Color Praſinus eſt viridis, Venetus vero cæruleus: qui ergo veſtem coccineam induebat, neutri factioni favere videbatur: ſic una vincente, alteri acclamare atque adeo transfuga fieri poterat.

Iſta ſorte.] Hoc eſt, electa hac lacerna coccinea, qua utebantur veteres ad arcendum frigus & pluviam.

Pileus. CXXXII.

SI poſſem, totas cuperem miſiſſe lacernas:
Nunc tantum capiti munera mitto tuo.

Si poſſem, optarem mittere totas lacernas: nunc mitto duntaxat dona tuo capiti.

Si poſſem.] Paupertatem excuſat egenus quod non mittat lacernas, quibus totum corpus tegi poſſet.

Capiti munera.] Pileum nempe de quo diximus lib. 11. epig. 7.

Lacernæ Bæticæ. CXXXIII.

NON eſt lana mihi mendax, nec mutor aëno:
Sic placeant Tyriæ, me mea tinxit ovis.

Non habeo lanam fucoſam, nec tingor aëno: hoc modo grata ſint Tyria, colorata ſum a mea ove.

Non eſt lana.] De lana Bætica epig. 97. lib. 1. & epig. 28. lib. 8. quæ nativo ſuo colore erat nobilis.

Sic placeant.] Hoc eſt, eſto placeat lana Tyria infecta purpura. Alii *ſi.*

Faſcia pectoralis. CXXXIV.

FASCIA creſcentes dominæ compeſce papillas,
Ut ſit quod capiat noſtra, tegatque manus.

O Faſcia cohibe mammas exuberantes, ut ſit quod contineat noſtra manus, atque abſcondat.

Ut ſit quod.] Intra modum extumeſcentes papillæ gratiores ſunt: nec enim mammoſæ puellæ placent.

Cœnatoria. CXXXV.

NEC fora ſunt nobis, nec ſunt vadimonia nota:
Hic opus eſt pictis accubuiſſe toris.

Nec cognoſcimus fora, nec vadimonia: munus eſt hic accumbere lectis pictis.

Cœnatoria.] Neutro genere ponuntur, ut epig. 87. lib. 10.

Cœnatoria mittat advocato.

Nec fora ſunt.] Veſte enim cœnatoria domi tantum utebantur Romani. Vadimonium eſt ſponſio quædam ſiſtendi ſe judicio ad diem præſtitutam.

Hic opus eſt.] Hoc eſt, Inſervimus tantum conviviis, qui lectis pictis accumbunt. Legunt alii, *Hoc opus eſt.*

Læna. CXXXVI.

TEMPORE brumali non multum levia proſunt:
Calfaciunt villi pallia veſtra mei.

Glabra non valde utilia ſunt hiberno tempore: pallia veſtra calefiunt meis pilis.

Læna.] Veſtis nempe, quæ palliis ſuperinduebatur hieme, de qua lib. 12. epig. 36.

Algentemque togam, brevemque lænam.

Levia.] qualia ſunt ſerica, bombycina, linea. Farnabius. Legunt alii *linea.*

Calfaciunt villi.] Hoc eſt, calorem fovent. Bayfius: Nec hoc loco omiſerim Gallos olim ſolitos ſagis villoſis uti; quas lænas appellabant.

Lacernæ albæ. CXXXVII.

AMPHITHEATHRALES nos commendamur ad uſus,
Cum tegit algentes noſtra lacerna togas.

Nos laudamur ad uſus ſpectaculorum, cum togæ frigidæ operiuntur noſtra lacerna.

Amphitheatrales.] Vide epig. 2. lib. 4. *Spectabat modo ſolus inter omnes. Nigris munus Horatius lacernis*, &c. Togis vero ſuperinduebantur lacernæ ad arcenda frigora.

Gauſapa villoſa vel mantile. CXXXVIII.

NOBILIUS villoſa tegant tibi lintea citrum:
Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

Lintea villoſa tibi operiant citrum præſtantius: poteſt eſſe circulus in menſis noſtris.

Nobilius.] Hoc diſtichum ſic explicat Turnebus lib. 9. cap. 24. Mantilibus, inquit, tibi villoſis & gauſapa opus eſt, ut nobilis tua citrea menſa vindicetur ab inquinamento maculæ: mea vilis menſa, quæ maculam non reformidat, & in qua poteſt eſſe circulus,rotundaque labes, quam repoſitoria, & paropſides ſæpe faciunt, nihil indiget vindice mantili. Alii dicunt *gauſape gauſapis*, neutrius; alii *gauſapum gauſapi*: alii *gauſapa gauſapa*. Videat lector. *Gauſape* magis placet. Vide lemma epig. 152. infra.

Cuculli Liburnici. CXXXIX.

JUNGERE neſciſti nobis, ô ſtulte, lacernas,
Indueras albas, exue callaïcas.

O Demens, non noviſti nobis jungere lacernas convenientes, indueras candidas, exue callaicas.

Cuculli Liburnici.] Liburnia. Illyridis regio Lazius *Crabaten* & *Krayn*, Pinetus *Contado di Zara* indigitat. Huic ſuffragatur Vegetius qui dicit Liburniam Dalmatiæ partem eſſe. Ortelius. Porro ex lana Liburniæ pallia cucullata fiebant rufa, unde Poëta dicit lacernas albas male jungi cucullis Liburnicis, utpote quæ eorum colore rufo inficiantur.

Exue callaicas.] Hoc eſt rufas. Similes nempe auro callaïco, de quo dictum epig. 95. ſupra. Alii legendum putant *callainas* ex veteri codice, id eſt cæruleas, qui color Venetus dicebatur, a Calai gemma quæ ſapphirum imitatur.

Udones Cilicii. CXL.

NON hos lana dedit, ſed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere ſinu.

Hi non facti ſunt ex lana, ſed ex barba olidi mariti: pes poterit abſcondi Cinyphio ſinu.

Udones.] Genus eſt calceamenti quo nempe utebantur Cilices.
Olentis mariti.] Hoc eſt hirci. Virgilius:
——— *vir gregis ipſe caper.*
Cinyphio ſinu.] Hoc eſt pilis hircinis. Nam hirci Cinyphii ſunt dicti a Cinypho Africæ fluvio, ad quem ſunt magna copia. Domitius. Vide epig. 74. lib. 7.
Tonſor cinyphio tilix marito.
Ubi egimus de illo fluvio.

Syntheſis. CXLI.

DUM toga per quinas gaudet requieſcere luces,
Hos poteris cultus ſumere jure tuo.

Dum toga gaudet requieſcere per quinque dies, poteris jure tuo accipere hac ornamenta.

Syntheſis.] Veſtis qua licebat uti per quinque legitimos Saturnaliorum dies. Vide epig. 1. ſupra.

Focale. CXLII.

SI recitaturus dedero tibi forte libellum,
Hoc focale tuas afferat auriculas.

Si ego recitaturus tibi forte donavero libellum, hoc focale vendicet tuas auriculas.

Hoc focale tuas.] Faſcia nempe ex lana qua obſtruere aures, ne mala carmina audiret. Vide epig. 41. lib. 4.

Tunicæ Patavinæ. CXLIII.

VELLERA cum ſumant Patavinæ multa trilices,
Et pingues tunicas ſerra ſecare potes.

Cum trilices Patavinæ ſint contextæ ex multa lana, & craſſæ tunicæ poſſunt ſecari ſerra.

Patavinæ.] Ex triplici nempe licio contextæ tunicæ tam denſæ, ut non forfice, ſed ſerra veluti afferes ſecarentur.

Spongia. CXLIV.

HÆc tibi ſorte datur tergendis ſpongia menſis,
Utilis, expreſſo cum levis imbre tumet.

Hæc ſpongia ſorte tibi donatur idonea emaculandis menſis, cum levis turget aqua expreſſa.

Sorte datur.] Per ſortem datum fuiſſe hoc munus videtur. Vide epig. 170. infra.
Hæc illi ſine ſorte datur ——

Cum levis.] Vide epig. 47. lib. 13.
Ut levis accepta ſpongia turget aqua.

Pænula gauſapina. CXLV.

IS mihi candor ineſt, villorum gratia tanta eſt,
Ut me vel media ſumere meſſe velis.

Habeo eum nitorem, & tantam pulchritudinem villorum, ut cupias me induere vel media æſtate.

Ut me vel media.] Hieme Romani utebantur gauſapinis, epig. 59. lib. 6.
Et dolet, & queritur, ſibi non contingere frigus

Propter ſexcentas Baccara gauſapinas.
At hæc pænula gauſapina tam nitida erat, ut vel æſtate potuerit eſſe uſui.

Cer-

Cervical. CXLVI.

TINGE caput nardi folio, cervical olebit,
Perdidit unguentum cum coma, pluma tenet.

Imbue caput folio nardi, pulvinus fragrabit: cum capilli amiſerunt unguentum, pluma ſervat.

Nardi folio.] De hoc unguento dictum epig. 110. ſupra. Legunt alii *Coſmi folio*: Unguentarii cujus mentionem ſæpius fecimus: Unguento autem madidi capilli imbuunt quoque pulvinum.

Cubicularia gauſapina. CXLVII.

STRAGULA purpureis lucent villoſa tapetis,
Quid prodeſt, ſi te congelat uxor anus?

Stragula villoſa ſplendent tapetis purpureis: quid proficit, ſi conjux vetula glacie adſtringit te?

Cubicularia gauſapina.] Villoſa nempe cubiculi ſtragula vel calidiſſima non poſſunt vincere frigus vetulæ uxoris.

Lodices. CXLVIII.

NUDO ſtragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus ſorores.

Ne ſtragula viderentur lecto non operto, nos ſorores junctæ ad te accedimus.

Nudo.] Lodicibus totus lecti apparatus contegebatur. Erant autem gemmæ in opertorium coeuntes. Hunc uſum ex ſe docent. Domitius.

Amictorium. CXLIX.

MAMMOSAS metuo: teneræ me trade puellæ,
Ut poſſint niveo pectore lina frui.

Reformido mammoſas, dona me puellæ blandæ, ut lina queant potiri pectoris nivei.

Lina.] Ex quibus confectum erat amictorium pectoris indumentum.

Cubicularia polymita. CL.

HÆC tibi Memphitis tellus dat munera: victa eſt
Pectine Niliaco jam Babylonis opus.

Terra Memphitica tibi largitur hæc dona: acus Babylonis ſuperata eſt pectine Ægyptio.

Cubicularia polymita.] Veſtem intellige multis filis contextam: μίτος enim filum ſignificat. De urbe Memphi dictum epig. 1. lib. Spect.

Victa. eſt.] Hoc eſt, veſtes ab Ægyptiis tanto artificio contextæ ſunt, ut veſtes Babylonias acu pictas ſuperent.

Zona. CLI.

LONGA ſatis nunc ſum: dulci ſed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

Nunc ſum ſatis longa: at ſi uterus turgeat ſuavi pondere, tunc ero tibi zona brevis.

Longa ſatis.] Cingulum puellæ datum ſic loquitur.
Dulci ſed.] Si gravida fiat puella, zona brevior fiet. *Dulci pondere*, hoc eſt fœtu. Si vero zonam virilem intelligas, dulce pondus erit referendum ad gulæ & ventris ſarcinas. Placet prior interpretatio.

Gauſape quadratum. CLII.

LODICES mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Helicaonia de regione ſumus.

Patria eruditi Catulli mittet ad te ſtragulas: nos ſumus de regione Helicaonia.

Terra Catulli.] Verona.
Nos Helicaonia.] Hoc eſt Patavina. Vide epig. 93. lib. 10. Gauſape vero ſtragulum erat militare craſſioris fili.

Semicinctium. CLIII.

DET tunicam dives: ego te præcingere poſſum.
Eſſem ſi locuples, munus utrumque darem.

Pecunioſus donet tunicam: ego poſſum præcingere te. Si eſſem opulentus, largirer utrumque donum.

Semicinctium.] Gallice *tablier.*
Eſſem ſi locuples.] Inquit Poëta, darem tunicam & ſemicinctium. Tunicam accipe pro ea quæ carni proximior, quam ut mihi videtur, tunicam lineam, vel imam dicere poſſumus. Bayfius.

Lanæ amethyſtinæ. CLIV.

EBRIA Sidoniæ cum ſim de ſanguine conchæ,
Non video quare ſobria lana vocer.

Cum ſim temulenta de ſanguine concha Sidonia, non mihi liquet cur appeller lana ſobria.

Ebria Sidonia.] Ludit in etymologia amethyſtinæ lanæ: ἀμέθυστος ſobrius dicitur: eſt etiam gemma quæ purpureum colorem refert: lanæ autem purpura tinctæ dicuntur ebriæ murice: hoc eſt, cum bibant ſanguinem muricis, cur vocor ſobria? Sidon autem Palæſtinæ urbs maritima hodie *Said*, ubi magna concharum copia, quarum ſanguine color purpureus efficiebatur.

Lanæ

Lanæ albæ. CLV.

VELLERIBUS primis Apulia, Parma ſecundis
Nobilis: Altinum tertia laudat ovis.

Apulia habet primas lanas, Parma ſecundas: tertia ovis commendat Altinum.

Velleribus.] Lanæ albæ primas tenet Apulia; ſecundas Parma, urbs nota ad Padum; tertias Altinum, quod eſt Venetiæ mediterranea urbs, quam Villanovanus *Torcello* dici ait, nomen *Altino* retinere putarim. Ortelius.

Lanæ Tyriæ. CLVI.

NOs Lacedæmoniæ paſtor donavit amicæ:
Deterior Ledæ purpura matris erat.

Paſtor nos dedit amicæ Lacedæmoniæ, purpura Ledæ genitricis erat inferior.

Nos Lacedæmoniæ.] Hoc eſt, Paſtor Paris Helenæ dedit purpuram Tyriam, quæ Lacedæmonia pretioſior erat.

Deterior Ledæ.] Quæ nempe purpura Laconica erat induta, qua nobilior eſt Tyria. Leda autem fuit mater Helenæ, &c.

Lanæ Polentinæ. CLVII.

NOn tantum pullo lugentes vellere lanas,
Sed ſolet & calices hæc dare terra ſuos.

Hæc terra non ſolet tantum donare lanas triſtes nigro vellere, ſed & ſua pocula.

Lanæ Polentinæ.] Alii *Pollentinæ.* Liguriæ urbs Polentia apud Tanarum fluvium, *Polenzo.* Et Silius:
Vercellæ, fuſcique ferax Polentia villi.

Idem. CLVIII.

LANA quidem triſtis, ſed tonſis apta miniſtris,
Quales non primo de grege menſa vocat.

Lana quidem mœſta: ſed conveniens tonſis ſervis, quales requiruntur ad officium menſa non de primo grege.

Triſtis.] Hoc eſt fuſca. Vide epigramma præcedens.
Sed tonſis.] Hoc eſt ſervis vilioribus, non vero pueris venuſtis & comam alentibus, qualis erat Ceſtus de quo epig. 51. lib. 8.
Ceſte deæus menſæ. ———

Tomentum Lingonicum. CLIX.

OPRESSÆ nimium vicina eſt faſcia plumæ?
Vellera Lingonicis accipe raſa ſagis.

An pluma oppreſſa nimis accedit ad faſciam? Accipe lanam detonſam ex ſagis Lingonicis.

Oppreſſa.] De faſcia lecti diximus epig. 63. lib. 5. ad quam lana nimium oppreſſa facile cedit, ita ut jacenti incommodum ſerat.

Vellera Lingonicis.] Alii *Leuconicis*, epig. 22. lib. 11.
Leuconicis agedum tumeat tibi culcita lanis.

Leu-

Leuconium vero Æolidis oppidum videtur apud Thucydidem. Senſus eſt: Accipe tomentum quod lana pannis veſtibuſque abraſa dicitur. Sed malim retinere Lingonicum, quam Leuconicum, quod Gallicanæ veſtes, ut ſupra vidimus, in urbem ſunt importatæ. Raderus, epig. 54. lib. 11.

Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus.

Tomentum Circenſe. CLX.

TOMENTUM conciſa palus Circenſe vocatur:
Hæc pro Lingonico ſtramina pauper emit.

Tomentum Circenſe appellatur ex conciſis arundinibus *paludis: inops emit hac ſtramina pro Lingonico.*

Conciſa palus.] Intelligit arundinis paniculas, quas pauperes pro tomento culcitrarum emebant. Circenſe autem tomentum hoc vocabatur, quod fortaſſe initio circenſibus ſpectaculis ſibi ſubſternere ſolerent. De quo Strabo lib. 5. Turnebus lib. 9. cap. 24.

Pro Lingonico.] Alii *Leuconico.* Vide epigramma præcedens.

Pluma. CLXI.

LASSUS Amyclæa poteris requieſcere pluma,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

Defatigatus poteris requieſcere pluma Amyclea, quam tibi ſuppeditavit interior lana cycni.

Laſſus Amyclea] Hoc eſt cygnea. Amyclæi enim cygni dicti ſunt, ſeu Lacones ob Ledam Lacænam quam ſub cygni forma compreſſit Jupiter, Amyclæ Laconiæ urbs. Vide epig. 28. lib. 8.

Interior lana.] Teneram plumam intellige.

Fenum. CLXII.

FRAUDATA tumeat facilis tibi culcita pluma.
Non venit ad duros pallida cura toros.

Impleas feno culcitam facilem pluma excluſa, pallida anxietas non accedit ad lectos duros.

Facilis culcita dicitur quæ levi ſumptu & nullo negotio impleri poteſt feno. Alii,

Fraudata tumeat fragilis tibi culcita mula.

Non venit ad duros.] Nam ſine cura ſecure dormiunt pauperes.

Tintinnabulum. CLXIII.

REDDE pilam: ſonat æs thermarum: ludere pergis?
Virgine vis ſola lotus abire domum.

Redde pilam: campana balneorum pulſatur: an *continuas ludere? Cupis redire domum lotus ſola* aqua *virgine.*

Redde pilam.] Poſt ludum lavare ſolebant Romani.

Ludere pergis.] Sic thermæ erunt clauſæ, atque ita aqua frigida ſeu aqua virgine lavare cogeris. Vide epig. 42. lib. 6.

Cruda virgine Martiaque mergi.

Diſcus,

Diſcus. CLXIV.

SPLENDIDA cum volitent Spartani pondera diſci,
Eſte procul pueri: ſit ſemel ille nocens.

Cum fulgentia pondera diſci Spartani volitent, ô pueri, longe recedite: ille noceat ſemel.

Splendida.] Diſcus enim ex ære vel ferro fiebat, quo maxime ſe exercebant Lacedæmonii.

Sit ſemel ille.] Diſcus nempe quo a Phœbo occiſus eſt puer Hyacinthus. Vide infra epig. 173.

Cithara. CLXV.

REDDIDIT Eurydicen vati: ſed perdidit ipſe,
Dum ſibi non credit, nec patienter amat.

Hæc *reſtituit Poëtæ Eurydicen: ſed ipſe amiſit, dum ſibi diffidit, nec placide amat.*

Vati.] Orpheo nempe qui cithara ludens exoraverat Plutonem, & Eurydicen ſuam uxorem ab inferis reducebat, ſed ea lege, ne illam reſpiceret niſi cum in apertas lucis auras evaſiſſet.

Nec patienter.] Dum enim illam perdite amat.

Flexit amans oculos, & protinus illa relapſa eſt.

Ovidius.

Idem. CLXVI.

DE Pompeiano ſæpe eſt ejecta theatro,
Quæ duxit ſilvas, detinuitque feras.

Crebro expulſa eſt ex theatro Pompeiano, quæ traxit ſilvas, & cohibuit feras.

Ejecta.] Quæ lectio melior videtur: nam citharœdi ſubinde lapidibus excipiebantur, ſi non placuiſſent. Alii *electa.* Porro in theatro Pompeii exhibitus eſt Orpheus, qui cithara ludens feras & ſilvas trahebat. Vide epig. 21. lib. Spect.

Plectra. CLXVII.

FERVIDA ne trito tibi pollice puſula ſurgat:
Exornent docilem garrula plectra lyram.

Ne ardens puſtula tibi eveniat attrito pollice, canora plectra adornent lyram docilem.

Fervida ne trito.] Qui enim nudis digitis, & abſque plectro citharam pulſat, ſæpe numero digitum oblædit, qui & puſtula ſurgente, quæ & puſula dicitur, intumeſcit & dolet. Turnebus lib. 9. cap. 24.

Exornent.] Alii *exorent.*

Trochus. CLXVIII.

INDUCENDA rota eſt: das nobis utile munus.
Iſte trochus pueris, at mihi cantus erit.

Impellenda eſt rota: nobis largiris donum utile. Pueri delectabuntur eo trocho, ego vero cantu.

Tra-

Trochus.] Sic a Turnebo explicatur lib. 27. cap. 33. Erat autem genus ludi Græcanici, ut nomine ipſo indicatur: rota enim erat anſam habens, ut faciliùs mitteretur, axiculis compacta tranſverſis jaciebatur: quorum claviculæ & commiſſuræ aduncæ, dum verſabatur miſſa rota, vel miſſus orbis, tinniebant & crepabant. Mittere autem ſcienter, artis erat non vulgaris.

At mihi cantus.] Nempe tinnitus ille trochi miſſi. Alii *canthus*, ferrum nempe quo circum rota munitur.

Idem. CLXIX.

GARRULUS in laxo cur anulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba trochis?

Quare anulus tinniens vagatur in orbe laxo, ut turba obvia recedat a trochis canoris.

Cedat ut argutis.] Tinnitu enim, de quo locuti ſumus in ſuperiore epigrammate, monebantur tranſeuntes, ut ſibi caverent.

Signum victoriæ. CLXX.

HÆc illi ſine ſorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit: decies adde Falerna puer.

Hæc illi donatur ſine ſorte, cui verum nomen impoſitum eſt a Rheno devicto: ſerve, decies infunde Falernum.

Hæc.] Victoria ſcilicet. Alii *hoc*, ſignum nempe victoriæ, ut ex antiquis nummis intelligo, erat alatæ fœminæ ſtatua dextra laurum tenentis, ſiniſtra palmam. Raderus.

Sine ſorte.] Etenim caſu & ſorte non datur ſignum victoriæ Domitiano, qui toties viciſſet hoſtem. Vide epig. 1. ubi de alternis munerum ſortibus.

Decies adde.] Tot enim cyathi ſunt hauriendi, quot *Germanicus* habet literas, nimirum decem. De illo more bibendi diximus epig. 72. lib. 1.

Βρȣ́τȣ παιδίον. Bruti Puſio. CLXXI.

GLORIA tam parvi non eſt obſcura ſigilli:
Iſtius pueri Brutus amator erat.

Non eſt ignobile decus tam exigui ſigilli: Brutus amabat hunc puerum.

Iſtius pueri.] De quo jam diximus epig. 51. lib. 9. Plinius lib. 34. cap. 8. Item fecit Apollodorus puerum: quem amando Brutus Philippenſis cognomine ſuo illuſtravit.

Saurottonos Corinthius. CLXXII.

AD te reptanti puer inſidioſe lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

O Puer inſidioſe, ignoſce lacertæ repenti ad te: illa optat occidi tuis digitis.

Saurottonos.] A κτείνω occido, & ζαῦρος lacerta: hoc eſt, lacertam occidens. Nimirum intellige ſigillum ex ære Corinthio factum. Plinius lib. 34. cap. 8. *Fecit* (Praxiteles) *& puberem ſubrepenti lacertæ cominus ſagitta inſidiantem, quem Saurottonon vocant.*

Cupit.] Ut nobili fato pereat.

Hyacin-

Hyacinthus in tabula pictus. CLXXIII.

FLECTIT ab inviſo morientia lumina diſco
OEbalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

Puer OEbalius crimen Phœbi & mœror avertit oculos morientes a diſco odioſo.

Flectit ab.] Hyacinthi meminit Plinius lib. 35. cap. 11. *Hyacinthus* (opus Niceæ Athenienſis) *quem Cæſar Auguſtus, delectatus eo ſecum deportavit Alexandria capta, & ob id Tiberius Cæſar in templo ejus dicavit hanc tabulam.* Ovidius 10. Met.

Laberis OEbalide prima fraudate juventa
Phœbus ait, videoque tuum mea crimina vulnus.

OEbalius.] Amyclas fuit pater Hyacinthi, conditor Amyclarum, quæ urbs fuit Laconiæ; ubi pueri tumulus ſub Apollinis ſigno. Ex Cynorta fratre Hyacinthi natus OEbalius, qui regnavit Amyclis; a quo forte regio, aut urbs OEbalia dicta, unde & Hyacinthus OEbalius. Vide Pauſan. in Laconicis initio lib. 3.

Hermaphroditus marmoreus. CLXXIV.

MASCULUS intravit fontes: emerſit utrumque,
Pars eſt una patris: cetera matris habet.

Mas ingreſſus eſt fontes: exiit utriuſque ſexus: *habet unam partem genitoris: reliquas* vero *genitricis.*

Fontes.] Salmacidis nempe. Ovidius 4. Met. fuſe hanc fabulam deſcribit.

Patris.] Mercurii nempe. *Matris*, ſcilicet Veneris.

Danaë picta. CLXXV.

CUR a te pretium Danaë regnator Olympi
Accepit, gratis ſi tibi Leda dedit?

O rex deorum, quare Danaë ſumpſit a te mercedem, ſi Leda tibi obſecuta eſt gratis.

Cur a te.] Jupiter in aurum converſus corrupit Danaën, &c. Ledam vero factus cycnus, &c.

Perſona Germanica. CLXXVI.

SUM figuli luſus Ruſi perſona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

Sum jocus figuli perſona Ruſi Batavi: puer metuit hæc ora quæ tu derides.

Ruſi.] Batavi ut alii Germani capillos rufabant, ut ſupra epig. 26. unde alii *Ruſi.*

Hæc timet ora puer.] Larvati Batavi terrori ſunt pueris. Alii *ora pater.*

Hercules Corinthius. CLXXVII.

ELIDIT geminos infans, nec reſpicit angues.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

Infans conficit duos angues, nec reſpicit. Jam hydra poterat reformidare teneras manus.

Hyri

Hercules Corinthius.] Hoc eſt, Herculis ſtatua ex ære Corinthio facta. De Hercule picto Plinius lib. 35. cap. 9. *Magnificus eſt Jupiter ejus in throno aſtantibus diis: & Hercules infans dracones ſtrangulans, Alcmena matre coram pavente & Amphitryone.* Vide Theocritum Idyll. 25.

Hercules fictilis. CLXXVIII.

SUM fragilis: ſed tu moneo ne ſperne ſigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

Sum fragilis: at moneo, tu ne contemne ſignum: Alcides non erubeſcit habere meum nomen.

Hercules fictilis.] Plinius lib. 35. cap. 12. *Ab hoc eodem*, Turiano nempe, *factum Herculem*, fictilem ſupple, *qui hodieque materia nomen in urbe retinet.* Dicebatur enim Hercules fictilis.

Minerva argentea. CLXXIX.

DIc mihi virgo ferox, cum ſit tibi caſſis & haſta,
Quare non habeas ægida? Cæſar habet.

O Virgo ſæva, dic mihi, cum habeas galeam & haſtam, cur non habeas ægida? Cæſar habet.

Cæſar habet.] Domitianus nempe. Reſponſio eſt Minervæ. Vide epig. 1. lib. 7.

Pectore cum ſacro ſederit, ægis erit.

Europa picta. CLXXX.

MUTARI melius tauro pater optime divum
Tunc poteras, Io cum tibi vacca fuit.

O genitor optime deorum, poteras melius transfigurari in taurum, cum Io tibi fuit vacca.

Tauro.] Sub cujus forma Jupiter rapuit Europam, cujus hiſtoria ſatis nota.
Io cum tibi.] De qua in vaccam transmutata, Ovidius 1. Met. Sic enim Argo non advertente illam comprimere potuiſſet Jupiter.

Leander marmoreus. CLXXXI.

CLAMABAT tumidis audax Leander in undis,
Mergite me fluctus, cum rediturus ero.

Audax Leander exclamabat in undis commotis: O fluctus, immergite me cum reverſurus ero.

Audax Leander.] Quippe ſe mari commoto commiſerat, aditurus puellam quam deperibat. Vide epiſt. Ovid.

Mittit Abydenus, quam mallet ferre ſalutem,
Si cadat ira maris, Seſta Puella, tibi.

Si-

Sigillum Giberii fictile. CLXXXII.

EBRIUS hæc fecit terris puto monſtra Prometheus:
Saturnalicio luſit & ipſe luto.

Opinor, temulentus Prometheus finxit hæc portenta terris: & ipſe luſit luto Saturnalicio.

Prometheus.] Qui hominem ex luto primus finxiſſe dicitur. Horatius lib. 1. ode 16.
Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Deſectam.
Ebrius autem hoc portentum ſeu hominem globoſum fecit, cujus ſigillum erat in Saturnaliciis muneribus. Alii aliter. Ex Plinio lib. 34. cap. 3. Cleſippus fullo fuit Gibbere & alio fœdus aſpectu, cui nupſit Gegania mulier prædives: ille vero Cleſippus naturæ portentum eſt effigiatus, inquit Raderus, in quam effigiem eſt hoc epigramma.

Homeri Batrachomyomachia. CLXXXIII.

PERLEGE Mæonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis ſolvere diſce meis.

Evolve ranas cantatas verſibus Homeri, & diſce exhilarare frontem meis ineptiis.

Batrachomyomachia.] Hæc vox ſignificat pugnam ranarum & murium. Alii hoc opuſculum ab Homero compoſitum affirmant, alii negant.
Mæonio.] Hoc eſt Homerico. Mæonia autem Aſiæ regio, in qua natus eſſe Homerus dicitur. Vide epig. 10. lib. 5.
Et frontem.] Sic exemplo Homeri ſuas ineptias excuſat Poëta.

Homerus in membranis. CLXXXIV.

ILIAS & Priami regnis inimicus Ulyſſes
Multiplici pariter condita pelle latent.

Ilias, & Ulyſſes adverſarius regnis Priami condita multiplici pelle ſimul occultantur.

Inimicus Ulyſſes.] Hoc eſt, Odyſſea.
Multiplici pelle.] Hoc eſt, multis membranis involvuntur. *Condita.*] Refer ad Iliadem & Odyſſeam.

Virgilii culex. CLXXXV.

ACCIPE facundi culicem, ſtudioſe, Maronis;
Ne nugis poſitis arma, virumque canas.

O ſtudioſe, accipe culicem Maronis diſerti, ne derelictis jocis legas arma virumque.

Culicem.] Hoc eſt Virgilii poëma, quo culicis fatum deflet.
Canas.] Alii *legas.* Hoc eſt, ne Saturnaliorum tempore gravioribus ſtudiis operam des. *Arma virumque*, hoc eſt Æneida.

Virgilius in membrana. CLXXXVI.

QUAM brevis immenſum cepit membrana Maronem!
Ipſius vultus prima tabella gerit.

Quam brevis membrana inclu dit immenſum Maronem! Illius effigies expreſſa eſt in prima tabella.

Immen-

* *Immenſum Maronem.*] Virgilii opera intellige immenſa quidem tum propter verſuum numerum, tum propter argumenti dignitatem. Membrana erat inſtar pepli larga & extenſa, ſed ſane hoc loco Poëta intelligit pugillares membraneos plurium foliorum, in quorum primo expreſſa erat imago Virgilii. Vide epig. 7. ſupra.

Menandri Thaïs. CLXXXVII.

HÆc primum juvenum laſcivos luſit amores,
Nec Glycere, vere Thaïs amica fuit.

Hæc primum decepit laſcivos amores adoleſcentum, nec Glycere, ſed Thaïs fuit vere amica.

Nec Glycere.] Turnebus lib. 9. cap. 24. Glycere, inquit, erat Menandri Poëtæ amica, quod ex Glyceræ Græcis ad eum epiſtolis, quæ hodieque extant, cognoſcimus. Thaïs tamen ab eo ſic in comœdiis introducta frequenter, & celebris reddita eſt, ut ipſa videatur, non Glycere, Menandri amica fuiſſe. Alii aliter.

Cicero in membranis. CLXXXVIII.

SI comes iſta tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

Si comitem habueris hanc membranam, crede te ſuſcipere longum iter cum Cicerone.

Si comes.] Vide epig. 2. lib. 1.
Qui tecum cupis eſſe meos ubicumque libellos
Et comites longa quæris habere via.

Propertius. CLXXXIX.

CYNTHIA facundi carmen juvenile Properti
Accepit famam, nec minus ipſa dedit.

Cynthia carmen juvenile diſerti Propertii accepit famam, nec minus ipſa dedit.

Propertius.] Alii *Cynthia Propertii.* Alii, *Propertii monobiblos.*
Cynthia.] Puella amica Propertii, quam multis ille verſibus celebrat.
Nec minus ipſa dedit.] His enim carminibus claruit Propertius, quorum argumentum præbuerat Cynthia pulcherrima puella.

Livius in membranis. CXC.

PELLIBUS exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Pellibus exiguis continetur immenſus Livius, quem non includit totum mea bibliotheca.

Ingens Livius.] Et a ſtili majeſtate, & centum quadraginta librorum multitudine, quorum centum & amplius perierunt.

Salluſtius. CXCI.

HIc erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Criſpus in hiſtoria.

Hic Criſpus erit primus in hiſtoria Romana, ſecundum judicium virorum eruditiorum.

Corda virorum.] Quintiliani 2. lib. cap. 6. & 4. lib. cap. 2. Senecæ lib. 3. Declam. & Controverſ. 25. lib. 5. Cornelii Taciti lib. 3. Hiſt.

Criſpus.] Salluſtius.

Ovidii Metamorphoſis in membranis. CXCII.

HÆc tibi multiplici quæ ſtructa eſt maſſa tabella,
Carmina Naſonis quinque, decemque gerit.

Hoc volumen quod tibi compactum eſt multis paginis, includit quindecim libros Naſonis.

Maſſa.] Plurium foliorum pugillares intellige, in quibus erant incluſi quindecim Metamorphoſeon libri: hoc enim loco carmina ſignificant libros.

Tibullus. CXCIII.

USsit amatorem Nemeſis laſciva Tibullum:
In tota juvit quem nihil eſſe domo.

Nemeſin laſcivam arſit amator Tibullus, cui gratum fuit nihil eſſe in tota domo.

Nemeſis.] Deliam tamen vocat ipſe Tibullus, cui idem tribuit eleg. 5. lib. 1. quod Nemeſi tribuit Martialis hoc loco:

Illa regat cunctos, illi ſint omnia curæ,
Et juvet in tota me nihil eſſe domo.

Juvit quem.] Totum quippe domus imperium penes Deliam erat.

Lucanus. CXCIV.

SUnt quidam, qui me dicunt non eſſe Poëtam:
Sed qui me vendit bibliopola putat.

Sunt quidam qui negant me eſſe Poetam: ſed exiſtimat bibliopola qui me vendit.

Sunt quidam.] De Lucano dictum lib. 7. epig. 20. 21. & 22. quem commendavit Poëta. Alii tamen hiſtoricum magis eum quam Poëtam exiſtimarunt.

Putat.] Me eſſe Poëtam: cum ex meis verſibus rem faciat.

Catullus. CXCV.

TAntum magna ſuo debet Verona Catullo,
Quantum parva ſuo Mantua Virgilio.

Ampla Verona tantum obſtringitur ſuo Catullo, quantum exigua Mantua ſuo Virgilio.

Tantum.] Hoc eſt, claram ſuam patriam non minus Catullus, quam ſuam obſcuram illuſtravit Virgilius. Vide lib. 1. epig. 62.

Palæſtrita. CCI.

NON amo, qui vincit, ſed qui ſuccumbere non vult,
Et dicit melius τὴν ἀνακλινοπάλην.

Non mihi placet, qui ſuperat, ſed qui ſcit ſuccumbere, & convenientius dicit reflexionem palæſtra.

Non amo.] Non probo luctatorem qui viribus vincit, ſed qui ſe reclinat, atque ex reflexione palæſtræ adverſarium dejicit. Farnabius. Legit vero & diſtinguit Salmaſius:

Hunc amo qui vincit, ſed qui ſuccumbere novit,
Et melius didicit τὴν ἀνακλινοπάλην.

Contrario, inquit, ſenſu, & quem Poëtæ mens non recipit, hodie legitur: *Non amo qui vincit.* Cur enim palæſtritam amare ſe diceret non vincentem? Dicit amare ſe quidem hunc palæſtritam qui vincit, ſed qui etiam novit ſuccumbere: hoc eſt qui ſuccumbendo vincit, qui ἀεὶ γίνεται ἀναπιτνάμενος, ut inqnit Pindarus, καὶ οἷον πίπτων. Magis commendari innuit palæſtritam qui arte vincit, quam qui viribus: qui τοὺς ὑπτιασμοὺς novit, καὶ τοὺς χαμαὶ πτώσεις, quæ Theocritus Συμφορὰ παλαίσματα τέχνα. nimirum τῶν εἰς γαῖαν προπιπτόντων. Tum ἀνακλινοπάλη Martialis, *pancratium* dicebatur, quod ἐν τῷ ἀνακλίνεσθαι καὶ ὑπτιάζεσθαι plerumque exerceretur; ad diſtinctionem τῆς ὀρθίας πάλης. quæ a ſtantibus & erectis pugnatur, in qua viciſſe erat adverſarium ſolo dejeciſſe. Secus omnia in pancratio, in quo & ſuccubuiſſe erat artis: nam & humi volutantes nexus ſuos expediebant impediebantque, viribuſque ſuperiores adverſarios ſæpenumero ſic vincebant. Non aliter quippe victus quiſpiam putabatur in pancratii lucta, niſi animum deſponderet ac victum ſe fateretur. *Novit.*] Alii *non vult.*

ἀνακλινοπάλη.] Vox eſt ficta quæ alibi non reperitur. *Clinopale* legitur apud Suetonium in Domitiano cap. 22. Unde aliqui turpem ſenſum eliciunt ex hoc diſticho. ἀνακλίνω *reclino*, πάλη *palæſtra.*

Simius. CCII.

CALLIDUS emiſſas eludere ſimius haſtas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

Simius doctus declinare haſtas vibratas, ſi haberem caudam eram cercopithecus.

Cercopithecus.] Simiarum vel ſimiorum varia ſunt genera. & cauda inter ſe diſtinguuntur. Simiæ ſine cauda dicuntur a Græcis πίθηκοι: quæ caudam habent, κερκοπίθηκοι. κέρκος enim ſignificat caudam. Vide epig. 128. ſupra.

CCIII.

Cymbala. CCIV.

ÆRA Celænæos lugentia matris amores,
Eſuriens Gallus vendere ſæpe ſolet.

Gallus famelicus ſæpe ſolet vendere æra deflentia amores Celanæos matris.

Æra.] Hoc eſt, cymbala ſeu inſtrumenta ſonora ex ære, quæ pulſabant Galli Cybeles ſacerdotes deflentes Atyn puerum ab ea redamatum, cujus patria fuit Celænæ urbs Phrygiæ: unde vocat Atyn Celænæos amores.

CCV.

Ceſtqs. CCVI.

COLLO necte puer meros amores,
Ceſton de Veneris ſinu calentem.

O puer, collo injice meros amores, Ceſton calentem de ſinu Veneris.

Ceſton.] De quo fuſe diximus epig. 13. lib. 6. Veneris nempe fuit balteus, quo qui percutiebatur, percuſſoris amore incendebatur: idcirco Poëta vocat ceſton meros amores.

Idem. CCVII.

SUME Cytheriaco medicatum nectare ceſton:
Uſſit amatorem balteus iſte jovem,

Accipe ceſton imbutum nectare venereo: balteus iſte incendit Jovem amatorem.

Uſſit amatorem.] Juno nempe hoc balteo Jovem percutiens ad ſui amorem allicit, & ab aliis amoribus cohibet, teſte Homero. Vide epig. 13. lib. 6.

Notarius. CCVIII.

CURRANT verba licet, manus eſt velocior illis;
Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus.

Quamvis verba velociter proferantur, manus eſt celerior illis: lingua nondum perfecit ſuum opus, dextra perfecit.

Notarius.] Qui nempe dictantis verba excipiebat, & per notas ita expedite ſcribebat, ut linguam dicentis anteverteret. Vide Auſon. epig. 138. *ad notarum velociſſime excipientem*:

Tu ſenſa noſtri pectoris
Vix dicta jam ceris tenes, &c.

Concha. CCIX.

LEVIS ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat: inoffenſa curret arundo via.

Concha maritima leviget corticem Mareoticam: calamus curret via expedita.

Cortex Mareotica.] Hoc eſt, chartæ papyraceæ, in quibus ſcribebant antiqui, leves fiant, ut ſcribendo calamus non hæreat. Plinius lib. 13. cap. 12. *de generibus chartarum* ſic ait: *Scabritia levigatur dente, conchave*, &c. Mareotis vero Ægypti pars eſt, ubi frequentes ſunt papyri.

Mo-

Morio. CCX.

NON mendax ſtupor eſt, nec fingitur arte doloſa:
Quiſquis plus juſto non ſapit, ille ſapit.

Non eſt mendax ſtupiditas, nec fingitur artificio callido: quiſquis non ſapit nimium, ille ſapit.

Non mendax.] Id eſt, morio non fictus ſed a natura fatuus eſt. De morione dictum epig. 39. lib. 6. 13. lib. 8. 95. lib. 12.

Caput arietinum. CCXI.

MOLLIA Phryxei ſecuiſti colla mariti:
Hoc meruit, tunicam qui tibi ſæpe dedit!

Sciſſiſti colla tenera mariti Phryxei. An hic meritus eſt, qui ſæpe tibi donavit tunicam?

Phryxei colla.] Hoc eſt caput arietis, qualis ille quo vectus Phryxus mare trajecit. Vide epig. 51. lib. 10.

Tunicam qui.] Nimirum ex vellere tonſo.

Pumilio. CCXII.

SI ſolum ſpectes hominis caput, Hectora credes:
Si ſtantem videas, Aſtyanacta putes.

Si tantum aſpicias caput hominis, exiſtimes Hectora: ſi intuearis ſtantem, credas Aſtyanacta.

Si ſolum.] Sedens nempe & capite tenus extans prope gigas; ſtans vero puer videbatur. Hectoris &Aſtyanactis ejus filii hiſtoria ſatis nota.

Parma. CCXIII.

HÆC quæ ſæpe ſolet vinci, quæ vincere raro,
Parma tibi, ſcutum pumilionis erat.

Hæc, quæ ſolet ſæpe ſuperari, quæ raro ſuperare, parma tibi erit, ſcutum vero pumilionis.

Hæc.] Parma nempe quæ breve erat ſcutum, quo qui armati erant in arena, quod ejus brevitate non ſatis eſſent tecti, ſæpe vincebantur. Sic Turnebus lib. 5. cap. 10. citans hoc epigramma. Thraces autem parmam gerebant, quorum factionem oderat Domitianus: unde ipſi adulatur Poëta, cum dicat parmam ſæpe vinci.

Scutum.] Quod totum corpus contegebat. Senſus eſt, homo procerus non bene parma munitur, ſed nanus optime munitur. *Tibi*, procero, nempe.

Pueri

Pueri comœdi. CCXIV.

NON erit in turba, quiſquam μισούμενος iſta:
Sed poterit quivis eſſe δὶς ἐξαπατῶν.

Non erit quiſquam odio dignus in hac turba: ſed quilibet poterit eſſe jucundiſſimus.

Non erit in.] Hoc eſt, inquit Turnebus lib. 9. cap. 24. tam formoſi & amabiles ſunt pueri iſti comœdi, ut ſi μισούμενος, id eſt perſona ejus qui inviſus ſit, agenda ſit, ut uſu evenire ſolet in comœdiis; non ſit in turba quiſquam qui eam agere poſſit: ſed qui eam perſonam δὶς ἐξαπατῶν poſſit: hoc eſt, maxime optandi ſeu cariſſimi.

CCXV.

Accipiter. CCXVI.

PRÆDO fuit volucrum, famulus nunc aucupis, idem
Decipit, & captas non ſibi mœret aves.

Prædo fuit avium, nunc ſervus aucupis: idem fallit, & dolet volucres non ſibi captas.

Prædo fuit.] Hoc eſt, priuſquam manſueſieret accipiter, ſibi capiebat aves, nunc aucupi capit.
Non ſibi.] Sed aucupi ſuo domino.

Opſonator. CCXVII.

DIc quotus es, quanti cupias cœnare, nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi eſt.

Profer quotus es, quo pretio cœnare velis, nec ſubjeceris unum verbum: cœna inſtructa eſt tibi.

Opſonator.] Is nempe eſt qui cibis & opſoniis comparandis præeſt.
Dic quotus es.] Nam pro numero convivarum, & pro ratione impenſæ ſplendidum aut frugale convivium apparabatur. Legunt alii,
Dic quotus, & quanti, &c.

Calami aucupatorii. CCXVIII.

NON tantum calamis, ſed cantu fallitur ales,
Callida dum tacita creſcit arundo manu.

Avis non tantum circumvenitur calamis, ſed cantu etiam, dum arundo doloſa ſubjicitur manu tacita.

Callida dum tacita.] Auceps ſub arbore latitans invitabat cantu aves, quibus jam arbori inſidentibus, infra paulatim aſſurgens viſcatas virgas ſubjiciebat, capiebatque: & hoc eſt quod Poeta dicit creſcere arundinem ſeu virgam, dum paulatim ab aucupe in digitos pedum ſurgente tollitur, aviumque pedibus ſubjicitur, ut creſcere ſenſim videatur. Raderus. Alii *pallida*, viſco forte. Videat lector. Vide epig. 55. lib. 9.

Corculum. CCXIX.

PAUPER cauſidicus nullos referentia nummos
Carmina cum ſcribas: accipe cor, quod habes.

Tu cauſſidicus inops cum facias verſus ex quibus nullam accipis pecuniam, ſume cor quod habes.

Accipe cor.] Hoc eſt, bovis cor ſtupidum & ſtolidum, quale tu ipſe habes cum verſus ſcribas, ex quibus nullam prorſus utilitatem percipis. Vide epig. 77. lib. 1. Retinet pro lemmate Lipſius *Corculum*; & in ultimo verſu, — *accipe cor quod abeſt.* Demens enim ſeu non cordatus videbatur ille cauſſidicus, qui relicto foro carmina ſcriberet nullos nummos referentia. Videat lector. Pro lemmate cum Turnebo & aliis melius forte legas *cor bubulum.*

Cocus. CCXX.

NON ſatis eſt ars ſola coco, ſervire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.

Sola ars coquinaria non ſufficit coco: cocus debet ſtudere palato heri, & ſcire ejus gulam.

Non ſatis.]
Non ſatis eſt ars ſola coco: ſervire palato
Atque cocus domini debet habere gulam.

Sic interpunxit Turnebus lib. 9. cap. 24. Hoc eſt, non ſufficit ut cocus ſit artis ſuæ peritus; ſed debet ſcire quibus opſoniis oblectetur dominus, cujus palato ſervire oportet.

Craticula cum veru. CCXXI.

PARVA tibi curva craticula ſudet ofella:
Spumeus in longa cuſpide fumet aper.

Exigua ofella tibi ſudet in curva craticula: ſpumeus vero aper fumet in longo veru.

Ofella] Ofellas intellige carnes conditas, & globi forma conciſas, epig. 48. lib. 10. quas ſuper craticulam torreri jubet: at grandiores feras veluti apros veru aſſandos docet.

Piſtor dulciarius. CCXXII.

MILLE tibi dulces operum manus iſta figuras
Extruit: huic uni parca laborat apis.

Iſta manus tibi format mille dulces figuras operum: parca apis laborat huic uni.

Mille tibi.] Quales figuræ nunc fiunt ex melle, ſaccaro, & farina. Legunt alii *mella tibi.*

Huic uni.] Ars piſtoris dulciarii adeo laudatur a Poëta, ut propter hunc unum ab apibus mel confici dicat.

Jen-

Jentacula. CCXXIII.

SURGITE, jam vendit pueris jentacula piſtor,
Criſtatæque ſonant undique lucis aves.

Surgite, jam piſtor vendit jentacula pueris, & criſtatæ aves dies cantant undique.

Jentacula.] Turnebus lib. 9. cap. 24. ſic ait: Reperio in veteribus libris adipata, quibus forraſſe ut unctis & ganeatis cibis utebantur olim in jentaculo. Plutarchus lib. 8. Sympoſ. dicit in jentaculo panem & nihil aliud datum fuiſſe: Apuleius lib. 1. Met. panem cum caſeo.

Criſtataque.] Hoc eſt, galli auroræ prænuncii. Quaſi igitur noctem Saturnalitiam egiſſet Poëta, evagatus per munera ſingulis diſtichis monet diem adventare impoſiturus ultimam manum. Sic Domitius.

F I N I S.

M. VAL.

AD LECTOREM.

QUæ ſuis locis deſunt epigrammata numero tantum notato, hîc omnia reperies. Turpitudinum tam multarum plena ſunt, ut non ſolum Auguſto Principi, cui opus noſtrum conſecratum eſt, ſed cuilibet etiam verecundo lectori inviſa videantur. Attamen quo partibus omnibus abſolutus eſſet Martialis, nec quicquam deſideraretur a moroſis quibuſdam hominibus; obſcœna epigrammata notis utplurimum alienis declarata ſeparatim edita ſunt, ut rejicerentur ad lectoris arbitrium, vel aſſumerentur.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATA OBSCOENA.

EX LIBRO PRIMO.

Ad Cottam mollem. XXIV.

INVITAS nullum, niſi cum quo Cotta lavaris,
Et dant convivam balnea ſola tibi.
Mirabar quare nunquam me Cotta vocaſſes,
Jam ſcio me nudum diſplicuiſſe tibi.

Invitas nullum.] Sub perſona Cottæ carpit effœminatos, & molles homines, qui in balneis bene mutoniatos ſubnotabant, quos inde ad convivia, a conviviis vero ad lectum deducerent.

Jam ſcio.] Quippe mutonis menſura tibi non placuit. Epig. 51. lib. 3. & 73. & lib. 7. epig. 54.

Ad Ædilum cinædum. XLVII.

CUM dicis propero, fac, ſi facis, Ædile: languet
Protinus, & ceſſat debilitata Venus.
Exſpectare jube: velocius ibo retentus.
Ædile, ſi properas, dic mihi, ne properem.

Cum dicis propero, &c.] Omnino autem Hedyle, Hedylam fecerunt haud dubie, qui flagitium imminuere voluerunt. Sic (quod in aurem tibi dictum ſit) in Cod. Thuan. ubicumque Martialis ſcripſerat *cunnus*, pudicus librarius fecerat *monſtrum*. Nec explicatione opus: hoc enim tantum dicit, iſta non imperari, nec venire ad interdictum. Mei ſi arbitrii res ſit, in talibus epigrammatis, quorum res vel materia non poteſt tangi, niſi violetur pudor, tantum notari velim quæ ad Latinitatem & eruditionem pertinent. Veluti hic. *Fac ſi facis.*] Formula elegans,

elegans, & vox impatientiæ adverſus lentos in opere quocumque. Seneca lib. 2. de beneficiis cap. 5. *Inde illa voces, quas ingenuus dolor exprimit. Fac ſi quid facis:* &, *Nihil eſt tanti: Male mihi jam neges: ubi in tadium adductus animus incipit beneficium odiſſe, dum expectat.* Gron. *Hedyle.*] Ita ſcribendum bene docuerunt Gruterus & Scriverius. Eſt enim ἡδυλος, quo nomine Poëta epigrammata ſcriptor bis laudatur ab Athenæo. Apud Martialem eſt mollis ac Pathici nomen fictum, ut hic & lib. 9. epig. 57. *Idem. Hedyle languet Protinus, &c. Hedyle*, vel *Ædile*, legendum vult P. S. non eſſe ſe ſtupidum, qui ad Veneris metam blandis verbis inſtigetur; verum equum ſatis ſua ſponte currentem, niſi intempeſtive interpelletur. Gruterus, hic Metamorphoſin quandam ſe gloriatur effeciſſe, non conſulto Mercurio aut Venere, & ex fœmina virum exhibuiſſe nobis, ſed cinædum: nam *Ædilius* pro cinædo taxatur lib. 4. epig. 52.

Velocius ibo retentus.] Ovidius 3. Met.

Sic ego torrentem, qua nil obſtabat eunti,
Lenius & modico ſtrepitu decurrere vidi:
At quacumque trabes obſtructaque ſaxa tenebant,
Spumeus & fervens & ab obice ſævior ibat.

Gronov.

De pueri pretio. LIX.

MILLIA pro puero centum me mango popoſcit:
Riſi ego: ſed Phœbus Protinus illa dedit.
Hoc dolet, & queritur de me mea mentula mecum,
Laudaturque meam Phœbus in invidiam,
Sed ſeſtertiolûm donavit mentula Phœbo
Bis decies; hoc da tu mihi, pluris emam.

Mango.] Puerorum ſcilicet negotiator, quos in Venerem frangebat.

Sed ſeſtertiolûm.] Quippe Phœbus draucus rem fecerat mentula, juxta ſententiam Juven. ſat. 1. v. 40.

Unciolam Proculeius habet, ſed Gillo deuncem:
Partes quiſque ſuas ad menſuram inguinis hæres
Accipiat.

Ad Baſſam tribadem. XCI.

QUOD nunquam maribus junctam te, Baſſa, videbam,
Quodque tibi mœchum fabula nulla dabat:
Omne ſed officium circa te ſemper obibat
Turba tui ſexus, non adeunte viro:
Eſſe videbaris, fateor, Lucretia nobis:
At tu, prô facinus, Baſſa, fututor eras.
Inter ſe geminos audet committere cunnos,
Mentiturque virum prodigioſa Venus.
Commenta es dignum Thebano ænigmate monſtrum:
Hîc, ubi vir non eſt, ut ſit adulterium.

Quod nunquam, &c.] Baſſam tribadem facete carpit confeſſione erroris ſui, quod exiſtimaſſet caſtiſſimam eſſe fœminam, quia nunquam ad eam vir adiret; ſed ſemper cum fœminis eſſet: poſtea vero compertum eſt, tribadem eſſe.

Junctam.] Alii *cinctam.*

Fabula.] Proprie fabula. Seneca controv. VII. lib. II. *Duxi uxorem mature; ſemper dilexi; ad omnem me tutum fabulam præſtiti.*

Omne ſed officium.] Quod Gruterus ait in pleriſque remanere exemplaribus, *omnis & officium*, conſtabat & in Arondelliano. Et

forte

forte ſpernendum non eſt, *Turba omnis tui ſexus* eſt mera muliebris. Gronovius.

Lucretia nobis.] Caſta, ut Lucretia abſente viro.

Fututor eras.] Τελεῶς, ὀλίσβῳ opera uſa. *Fututor.*] Eſt auxeſis in nomine *fututor* adjuncto fœminæ, quam fututricem par erat appellare, ſed data hoc opera factum, ut turpitudinem ejus magis notaret. Eſtque hoc tribadibus peculiariter tributum a Martiale, ut de iis *futuere* dici poſſit.

Dignum, &c.] Ænigma dignum bano monſtro, id eſt Sphinge. *Vel* nigma, cui ſolvendo opus eſt OEdipo ... bano.

Ad Mamurianum pauperem & libidinoſum. XCIII.

SÆPE mihi queritur non ſiccis Ceſtus ocellis,
  Tangi ſe digito, Mamuriane, tuo.
Non opus eſt digito: totum tibi Ceſton habeto,
  Si deeſt nil aliud, Mamuriane, tibi.
Sed ſi nec focus eſt, nudi nec ſponda grabati,
  Nec curtus Chiones, Antiopeſve calix:
Cerea ſi pendet lumbis, & trita lacerna,
  Dimidiaſque nates Gallica palla tegit;
Paſceris & nigræ ſolo nidore culinæ,
  Et bibis immundam cum cane pronus aquam:
Non culum digito; neque enim eſt, qui non cacat olim,
  Culus; ſed fodiam, qui ſupereſt, oculum.
Nec me zelotypum, nec dixeris eſſe malignum.
  Denique pædica, Mamuriane, ſatur.

Ceſtus ocellis.] Acerbe invehitur in Mamurianum pauperem, qui puerum Ceſtum de ſtupro appellabat ſubinde. *Ceſtus.*] Puer Poëtæ.

Digito tuo.] Digito obſcœno per obſcœna ipſum ad ſtuprum pelliciente, & ſe paratum pædiconem oſtentante.

Totum ceſton.] Id eſt, non ſolum concedo, quod digito ſollicitas; ſed totum & integrum puerum.

Sed ſi nec focus eſt.] Eſt paraſceve ad epiphonema contentum ultimo verſu epigrammatis, & deſcribit ſummam Mamuriani egeſtatem. Tum *focus* ſignum erat locupletis domus, ut epig. 47. lib. 10. inter beatæ vitæ adjuncta focum perennem enumerat.

Nec curtus, &c.] Si nec ad bibendum tibi ſit ruptus calix, vel quali utuntur Chione, Antiope, cæteræque meretrices etiam ad obſcœnas lotiones, lib. 2. epig. 50.

Cerea, &c.] Decolor, non candida, a ... tura flaveſcens: *vel*, ſebo & ſudore quaſi incerata. *Trita lacerna.*] Gruter. *ſcripta lacerna.* J. Rutgerſ. *ſcruta lacerna.* Propius MS. Bodlejan *ſtricta lacerna.* Sed retineamus quæ edita eſt, probam & noſtro familiarem.

Dimidiaſque, &c.] Οἱ γὰρ Κέλται ἀντὶ χιτώνων σχιστοὺς χειριδωτοὺς φέρουσι μέχρι αἰδοίων καὶ γλουτῶν Strabo.

Neque, &c.] Supra verſ. 2. huic lectioni conſentiunt MS. Bodlejanus, & P. Scriverii editio.

Sed, &c.] Conſueta res olim, in ira, in rixa digito oculum eruere. *Qui ſupereſt &c.*] Luſcum innuit Mamurianum σκεροπονομαίζει. Vide lib. 3. epig. 92. quæ minandi formula, *Oculos tibi effodiam*, Plauto ſolennis.

Denique, &c.] Non ægre ferrem, *Atqui ſi id faceres ſatur tantum*, Catull. epig. 21. unde deſumptum videtur hoc epigramma.

Ad Æglen fellatricem, XCV.

CANTASTI male, dum fututa es, Ægle.
Jam cantas bene, baſianda non es.

Cantaſti male.] Quæ olim male cantaſti, dum, &c. jam dicens bene cantare ab iis qui te ſub vocis ſpecie ad fellandum vocant. Quia impuri oris μυζεῖς.

EX LIBRO II.

In Sextillum effœminatum. XXVIII.

RIDETO multum, qui te, Sextille, cinædum
 Dixerit, & digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu Sextille fututor.
 Calda vetuſtinæ nec tibi bucca placet.
Ex iſtis nihil es, fateor, Sextille. quid ergo es?
 Neſcio: ſed tu ſcis, res ſupereſſe duas.

Et digitum.] Erat contumeliæ indicium digitus medius porrectus, quod Priapum repræſentaret, atque in molles extenderetur.
Calda vetuſtinæ.] Id eſt vulva, quia non es cunnilingus. Sic Domitius. Alii de fellatione hunc verſum intelligunt.
Duas res.] Fellandi, & lingendi turpitudinem interpretatur Ramireſius. Alii maſturbatorem, vel irrumatorem argui Sextillum ſentiunt.

Ad Marianum. XXXI.

SÆPE ego Chriſtinam futui. det quam bene, quæris?
 Supra quod fieri nil, mariane, poteſt.

Supra quod.] Intellige tam libidinoſe & nequiter dare Chriſtinam, ut qui eam faciat. a coitu nequeat abſtinere, quin defatigatus ſit effœto prorſus, & enervato corpore. Ramireſius aliter explicat his verbis: Significavit, nempe Poëta, ex ambiguo ita male dare Chriſtinam, ut ſupra, id eſt, iterum facere non poſſis. Ita ut ſi ſemel eam facias, non poſſis iterum. Verbum *ſæpe* repugnat huic ſententiæ.

In Gallum cinædum. XLVII.

SUBDOLA famoſæ, moneo, fuge retia mœchæ,
 Levior ô conchis Galle Cytheriacis.
Confidis natibus? non eſt pædico maritus.
 Quæ faciat duo ſunt: irrumat, aut futuit.

Moneo.] Nam ſi te deprehenderit maritus, non pædicabit; nec enim gaudet natibus, quibus confidis ei te ſoluturum, te enim irrumabit.
Conchis Cytheriacis.] Id eſt marinis, vel venereis, quod concha vecta eſt ad litus venus orta mari.

De

De Theleſina mœcha. XLIX.

UXOREM nolo Theleſinam ducere. quare?
Mœcha eſt. ſed pueris dat Theleſina volo.

Dat Theleſina.] Sui copiam.
Volo.] Ut mihi pueri deprehenſi pœnas talionis dent, epig. 47. ſupra, & epig. 40. lib. 10.

In Lesbiam fellatricem. L.

QUOD fellas, & aquam potas, nil, Lesbia, peccas.
Qua tibi parte opus eſt, Lesbia, ſumis aquam.

Nil peccas.] Hoc eſt, non erras; cum enim fellatione ora pollueris: ideo recte facis, ſi aquam potas, & ex more aliarum fœminarum, quæ a coitu lavant τὰ αἰδοῖα.

In Hylum cinædum pauperem. LI.

UNUS ſæpe tibi tota denarius arca,
Cum ſit, & hic culo tritior, Hyle, tuo:
Non tamen hunc piſtor, non auferet hunc tibi caupo;
Sed ſi quis nimio pene ſuperbus erit.
Infelix venter ſpectat convivia culi,
Et ſemper miſer hic eſurit, ille vorat.

Unus ſæpe.] Hylum pathicum inſectatur, quod pauperrimus cum eſſet, bene vaſatos quærebat, & iis ſi quam pecuniolam habebat, largiebatur, & ipſe fame peribat. Ramireſius.
Tritior.] Trita moneta vilior erat, ideo laudata aſpera, quod nova, nec manum tritura levior. Idem.

In Linum pathicum. LIV.

QUID de te, Line, ſuſpicetur uxor,
Et qua parte velit pudiciorem,
Certis indiciis ſatis probavit;
Cuſtodem tibi quæ dedit ſpadonem.
Nil naſutius hac, maligniuſque eſt.

Quid de te.] Lepide carpit cinædum, cui cuſtodem ſpadonem dedit uxor, ne ab eo pædicaretur. Epig. 69. lib. 10.

Ad Æglen fellatricem, XCV.

CANTASTI male, dum fututa es, Ægle.
Jam cantas bene, baſianda non es.

Cantaſti male.] Quæ olim male cantaſti, dum, &c. jam dicens bene cantare ab iis qui te ſub vocis ſpecie ad fellandum vocant. Quia impuri oris μυζεῖς.

EX LIBRO II.

In Sextillum effœminatum. XXVIII.

RIDETO multum, qui te, Sextille, cinædum
Dixerit, & digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu Sextille fututor.
Calda vetuſtinæ nec tibi bucca placet.
Ex iſtis nihil es, fateor, Sextille. quid ergo es?
Neſcio: ſed tu ſcis, res ſupereſſe duas.

Et digitum.] Erat contumeliæ indicium digitus medius porrectus, quod Priapum repræſentaret, atque in molles extenderetur.

Calda vetuſtina.] Id eſt vulva, quia non es cunnilingus. Sic Domitius. Alii de fellatione hunc verſum intelligunt.

Duas res.] Fellandi, & lingendi turpitudinem interpretatur Ramireſius. Alii maſturbatorem, vel irrumatorem argui Sextillum ſentiunt.

Ad Marianum. XXXI.

SÆPE ego Chriſtinam futui. det quam bene, quæris?
Supra quod fieri nil, mariane, poteſt.

Supra quod.] Intellige tam libidinoſe & nequiter dare Chriſtinam, ut qui eam faciat, a coitu nequeat abſtinere, quin defatigatus ſit effœto prorſus, & enervato corpore. Ramireſius aliter explicat his verbis: Significavit, nempe Poëta, ex ambiguo ita male dare Chriſtinam, ut ſupra, id eſt, iterum facere non poſſis. Ita ut ſi ſemel eam facias, non poſſis iterum. Verbum *ſæpe* repugnat huic ſententiæ.

In Gallum cinædum. XLVII.

SUBDOLA famoſæ, moneo, fuge retia mœchæ,
Levior ô conchis Galle Cytheriacis.
Confidis natibus? non eſt pædiço maritus.
Quæ faciat duo ſunt: irrumat, aut futuit.

Moneo.] Nam ſi te deprehenderit maritus, non pædicabit; nec enim gaudet natibus, quibus confidis ei te ſoluturum, te enim irrumabit.

Conchis Cytheriacis.] Id eſt marinis, vel venereis, quod concha vecta eſt ad litus venus orta mari.

De

De Theleſina mœcha. XLIX.

UXOREM nolo Theleſinam ducere. quare?
Mœcha eſt. ſed pueris dat Theleſina volo.

Dat Theleſina.] Sui copiam.
Volo.] Ut mihi pueri deprehenſi pœnas talionis dent, epig. 47. ſupra, & epig. 40. lib. 10.

In Lesbiam fellatricem. L.

QUOD fellas, & aquam potas, nil, Lesbia, peccas;
Qua tibi parte opus eſt, Lesbia, ſumis aquam.

Nil peccas.] Hoc eſt, non erras; cum enim fellatione ora pollueris: ideo recte facis, ſi aquam potas, & ex more aliarum fœminarum, quæ a coitu lavant *τὰ αἰδοῖα*.

In Hylum cinædum pauperem. LI.

UNUS ſæpe tibi tota denarius arca,
Cum ſit, & hic culo tritior, Hyle, tuo:
Non tamen hunc piſtor, non auferet hunc tibi caupo;
Sed ſi quis nimio pene ſuperbus erit.
Infelix venter ſpectat convivia culi,
Et ſemper miſer hic eſurit, ille vorat.

Unus ſæpe.] Hylum pathicum inſectatur, quod pauperrimus cum eſſet, bene vaſatos quærebat, & iis ſi quam pecuniolam habebat, largiebatur, & ipſe fame peribat. Ramireſius.
Tritior.] Trita moneta vilior erat, ideo laudata aſpera, quod nova, nec manuum tritura levior. Idem.

In Linum pathicum. LIV.

QUID de te, Line, ſuſpicetur uxor,
Et qua parte velit pudiciorem,
Certis indiciis ſatis probavit;
Cuſtodem tibi quæ dedit ſpadonem.
Nil naſutius hac, maligniuſque eſt.

Quid de te.] Lepide carpit cinædum, cui cuſtodem ſpadonem dedit uxor, ne ab eo pædicaretur. Epig. 69. lib. 10.

In Hylum adulterum. LX.

UXOREM armati futuis, puer Hyle, tribuni,
Supplicium tantum dum puerile times.
Væ tibi, dum ludis: caſtrabere. jam mihi dices,
Non licet hoc. quid, tu quod facis, Hyle, licet?

Uxorem armati.] Monet Hylum ut diſcedat ab uxore tribuni militaris, a quo deprehenſus non pædicaretur, ſed caſtraretur. Nam quamvis caſtrari mares vetuiſſet Domitianus, adulteria quoque prohibuerat. Suet. cap. 7. in Domit.

Supplicium.] Dum confidis natibus, epig. 47. ſupra.

In maledicum. LXI.

CUM tibi vernarent dubiâ lanugine malæ,
Lambebat medios improba lingua viros.
Poſtquam triſte caput faſtidia veſpillonum,
Et miſeri meruit tædia carnificis;
Uteris ore aliter, nimiaque ærugine captus,
Adlatras nomen, quod tibi cumque datur,
Hæreat inguinibus potius tam noxia lingua.
Nam cum fellaret, purior illa fuit.

Cum tibi.] Acerbe invehitur in maledicum quemdam, qui antea fellator erat.

Dubia lanugine.] Id eſt, antequam ex ephebis exceſſiſſes.

Lambebat.] Fellabat. Lib. 3. epig. 81.

Poſtquam.] Tædio fuiſti vel viliſſimis hominibus, quos medios lambebas.

Purior illa fuit.] Nam lingua eius cum fellaret, non tam impura & mala erat, quamvis impuriſſima. Impura lingua dicitur maledici, & fellatoris quoque. Ex hac ambiguitate lepidus eſt jocus. Lib. 3. epig. 80.

In Labienum levem. LXII.

QUOD pectus, quod crura tibi, quod brachia villis,
Quod cincta eſt brevibus mentula tonſa pilis:
Hoc præſtas, labiene, tuæ, quis neſcit, amicæ.
Cui præſtas culum, quem, Labiene, pilas?

Quod pectus.] Labienum pathicum urbane perſtringit, ea occaſione, quod crura, pectus, brachia, & pondus velleret. Videri hoc poterat amicæ cauſſa facere: ſed interrogat cujus cauſſa culum depilet, quod facere non poterat, niſi pædiconum cauſſa. Ramireſius.

In Cotilum impurum. LXX.

NON vis in ſolio prius lavari
Quemquam, Cotile. cauſſa quæ, niſi hæc, eſt?
Undis ne fovearis irrumatis.
Te primus licet abluas, neceſſe eſt,
Ante hîc mentula, quam caput, lavetur.

Non vis.] Cotilum fellatorem alios faſtidientem, & qui nolebat quemquam prius in ſolio lavari notat, & docet ſpurciorem eum eſſe, quam quemvis alium. Rameſius. Vide epig. 42. ſupra.

Te primus.] Cotilus formidabat aquas irrumatas: (in quibus ſcilicet alii laviſſent mentulas) ne igitur irrumatæ ſint, lavet ipſe primus: ſed hac lege, ut potius obſcœnas partes, quam caput in ſolio abluat: quod fellantes os habent ſpurcum. Epig. 96. lib. 11.

In Poſtumum impurum. LXXII.

HESTERNA factum narratur, Poſtume, cœna,
Quod nollem: quis enim talia facta probet?
Os tibi præciſum, quanto non ipſe Latinus
Vilia Panniculi percuſſit ora ſono.
Quod magis mirum eſt, auctorem criminis hujus
Cæcilium tota rumor in orbe ſonat.
Eſſe negas factum. vis hoc me credere, credo.
Quid? quod habet teſtes, Poſtume, Cæcilius.

Heſterna, &c.] Præ ſe fert dolorem, audito quam indigne exceptus ſit Poſtumus a Cæciliano, qui colaphum illi in os impegerit, cum interim verbis alienis exprobret illi turpe crimen fellationis, & deflectat ad improbum ſenſum hæc verba *perciſum.* Vide epig. 48. lib. 4. & epig. 35. lib. 12. *Rumor* pro irrum. Ut lib. 3. epig. 72. 79. & 86. *Factum*, ſupra epig. 31. & *teſtes* ſenſu etiam obſcœniori.

Os tibi perciſum.] Percidere enim eſt batuere, tundere. Turnebus lib. 7. cap. 12. Sunt tamen qui legant *præciſum.* *Quanto, &c.*] Majore ſono quam ubi Latinus ille mimus alapis cædit miniſtrum ſuum,

—— *qua ſorbeat aera ſanna.*

Juven. 6. *Latinus Vilia Panniculi.*] De Latino diximus epig. 5. lib. 1. cui Panniculus miniſter erat ad riſum conciliandum, finebatque ſe alapis percuti a Latino, lib. 5. epig. 61.

O quam dignus eras alapis, Mariae Latini:
Te ſucceſſurum credo ego Panniculo.

In Lyrim ebriam & fellatricem. LXXIII.

QUID faciat vult ſcire Lyris? quod ſobria fellat.

Quid faciat, &c.] Alii, *Quid faciat, vis ſcire Lyris? quid?* &c. Sic hunc verſum legit Muſambertius:

Quid faciat vis ſcire Lyris quoque ſobria? fellat.

Ut ſi diceret, illa ſe videri vult ebriam tantum hoc facinus facere, ut Ariſtoph. veſpis: ſed idem opus etiam ſobriæ. Vis ſcire quid faciat Lyris nunc ebria? Non aliud certe quam ſolet ſobria, ſcilicet. MS. Bodlejanus ſubjicit, *Gaudeo: quid facies ebria facta Lyris?* dignum ſane patella operculum.

In

In Sertorium cunnilingum. LXXXIV.

MOLLIS erat, facilisque viris Pæantius heros:
Vulnera ſic Paridis dicitur ulta Venus.
Cur lingat cunnum Siculus Sertorius. hoc eſt,
Ex hoc occiſus, Rufe, videtur Eryx.

Mollis.] Pathicus. *Mollis*, *&c.* Fingunt Poëtæ Venerem ſolere turpibus amoribus vindicare injurias ſibi ac ſuis illatas. Quare, ſi (ut refert interpres Thucydidis ad librum 1.) Philoctetem, quod interfecerit Paridem, ulta fuit Venus hac pœna, ut pathicus eſſet; credo ego (*jocatur Poëta*) Sertorium Siculum interfeciſſe conterraneum ſuum Erycem, Veneris filium: namque illum non leviori turpitudinis pœna male mulctavit Venus, &c. *Pæantius heros.*] Philoctetes, filius Pæantis.

Ex hoc.] Ab hoc. *Eryx.*] Filius Veneris & Butæ.

EX LIBRO III.

In Nævolum pathicum. LXXI.

MENTULA cum doleat puero, tibi, Nævole, culus:
Non ſum divinus, ſed ſcio quid facias.

Cum doleat.] Nævolum pathicum inſectatur, qui pædicabatur a ſervo. Ramir.
Quid facias.] Imo quid patiaris.

Ad Lauſellam fatuam. LXXII.

VIs futui, nec vis mecum, Lauſella, lavari.
Neſcio quod magnum ſuſpicor eſſe nefas.
Aut tibi pannoſæ pendent a pectore mammæ:
Aut ſulcos uteri prodere nuda times:
Aut infinito lacerum patet inguen hiatu:
Aut aliquid cunni prominet ore tui.
Sed nihil eſt horum. credo, pulcherrima nuda es,
Si verum eſt, vitium pejus habes, fatua es.

Nec vis mecum.] Communia fuiſſe viris cum fœminis balnea conſtat etiam ex epig. 51. ſupra.

Neſcio quod magnum.] Alii *majus*, ut epig. 42. ſupra.

Fatua es.] Inſulſa nullo lepore meretricio inſtructa, epig. 61. lib. 11.

In Phœbum impurum. LXXIII.

DORMIS cum pueris mutoniatis,
Et non ſtat, tibi, Phœbe, quod ſtat illis.
Quid vis me rogo, Phœbe, ſuſpicari?
Mollem credere te virum volebam:
Sed rumor negat eſſe te cinædum.

Mollem.] Id eſt cinædum.
Sed rumor.] Fellatorem carpit, qui cum fœminis nequiret, pueris mutoniatis morem gerebat, ſpurciſſimo ore Pathicum forte intelligit.

In Lupercum enervem. LXXV.

STARE, Luperce, tibi jampridem mentula deſit:
  Luctaris demens tu tamen arrigere.
Sed nihil erucæ faciunt, bulbique ſalaces,
  Improba nec proſunt jam ſatureia tibi.
Cœpiſti puras opibus corrumpere buccas:
  Sic quoque non vivit ſolicitata Venus,
Mirari ſatis hoc quiſquam, vel credere poſſit,
  Quæ non ſtat, magno ſtare, Luperce, tibi?

Stare.] Irriſio eſt in Lupercum quendam jam inervem, qui *ἀσυσίᾳ* laborabat: ipſe tamen omnem movebat lapidem ut poſſet. Ramireſius.

Deſit.] Deſiit.

Erucæ, &c.] Erucam, bulbos & Satureiam, Venerem excitare notiſſimum eſt ex Medicis: *Erucam* enim alibi appellat ſalacem herbam, lib. 10. epig. 8.

Improba nec, &c.] Salax, Venerem improbam irritans. Βολβὸς ϗ κοχλίας ϗ ᾠὸν ϗ τὰ ὅμοια δοκεῖ σπέρματος εἶναι ποιητικά, οὐ διὰ τὸ ὁμοειδὲς ἔχειν τὰς πρώτας φύσεις, ϗ τὰς αὐτὰς δυνάμεις, &c. Athenæus lib. 2. cap. 23.

Puras buccas.] Magno dicit conſtare Luperco, quod opibus corruperat buccaa puras puerorum, qui niſi oblato ſummo pretio, non poſſent ad tantam allici turpitudinem. *Opibus corrumpere.*] τὸ *Opibus* hujua ævi ſcriptoribus idem eſſe quod pecunia, jactura, largitione, monuimus in pecunia vetere. Gronovius. *Opibus, &c.*] Lipſiua epiſt. 6. lib. 5. quæſt. epiſt. legit *Opicus*, quaſi ſit fellator. Præplacet vulgata lectio, quam aſtruit in ultimo verſu, *magno ſtare.*

Sic quoque non vivit.] Bene *vivit*, quod mortua membra communiter dicat jacentia. Rameſ.

Quæ, &c.] Jocum quærit ab ambiguo τοῦ *ſtare*: priua obſcœnum ſignificat, poſterius *conſtare.* Pro *quæ*, Palat. *quod.*

In

In Baſſum amatorem vetularum. LXXVI.

ARRIGIS ad vetulas, faſtidis, Baſſe, puellas:
Nec formoſa tibi, ſed moritura placet.
Hic, rogo, non furor eſt, non eſt hæc mentula demens?
Cum poſſis Hecubam, non potes Andromachen.

Notat Baſſi in vetulas furorem, qui puellas faſtidiebat, nec in vetulis forma, ſed ſenectus hominem delectabat. Ramireſius.

Moritura placet.] Capularis anicula & morti vicina.

Poſſis.] Supra epiſt. 31. *Hecubam.*] Vetulam. *Andromachen.*] Juniorem.

Ad Sertorium præcipitem. LXXIX.

REM peragit nullam Sertorius, inchoat omnes,
Hunc ego cum futuit, non puto perficere.

Perficere.] Feſtive Sertorium irridet, qui cum omnia inchoaret, nihil tamen perficiebat, &c. Epig. 47. lib. 1.

Ad Apicium impurum. LXXX.

DE nullo quereris, nulli maledicis Apici:
Rumor ait, linguæ te tamen eſſe malæ.

Maledicis.] Epig. 61. lib. 2.

Rumor ait &c.] Epig. 72. lib. 2. v. 1.

Linguæ malæ.] Ad quod alluſit Minutius Felix in Oct. *Apud quos tota impudicitia vocatur urbanitas: qui medios viros lambunt, &c. homines malæ linguæ, etiamſi tacerent.* Sic κακὴ γλῶσσα Græcis, maledica. Heraldus.

In Bæticum cunnilingum. LXXXI.

QUID cum femineo tibi, Bætice Galle, barathro?
Hæc debet medios lambere lingua viros.
Abſciſſa eſt quare Samia tibi mentula teſta,
Si tibi tam gratus, Bætice, cunnus erat?
Caſtrandum caput eſt: nam ſis licet inguine Gallus,
Sacra tamen Cybeles decipis ore, vir es.

Quid.] Inſectatur Bæticum, de quo epig. 67. ſupra.

Galle.] Qui ſacerdos es Cybeles eviratus.

Barathro.] Αἰδοίῳ

Medios, &c.] Epigram. 61. lib. 2. verſ. 2.

Abſciſſa, &c.] Epig. 45. lib. 2. Plinius lib. 35. cap. 12.

Caſtrandum, &c.] Es enim impuri oris & malæ linguæ.

Cybeles decipis, &c.] Sic lib. 11. epig. 72. *mœchus ore Manneius.*

In

In Coclitem impurum. LXXXIII.

UT faciam breviora mones epigrammata, Cocles,
Fac mihi quod Chione. non potui brevius.

Fac mihi, &c.] Vide quam te utar brevitatis magiſtro? nec potui paucioribus verbis notare te vitii fellandi; non melius non tectius, quam conferendo te cum Chione, infra epig. 87. & 97.

In Tongilionem impurum. LXXXIV.

QUID narrat tua mœcha? non puellam
Dixi, Tongilion. quid ergo? linguam.

Linguam.] Quæ λείχουσα καὶ μύζουσα, patitur quod mœcha. *Sic* epig. 62. lib. 11. *mœchus ore Manneius* verbum etiam *narrat*, linguæ impuritatem innuit. Vel per *linguam* innuit puellam iſtam adeo fuiſſe loquacem, ut *lingua* dici mereatur: aut linguam inſtar canis Appulæ, & quidem ſitientis ubique & ſemper linguam exerentis.

In Chionen fellatricem. LXXXVII.

NARRAT te rumor, Chione, numquam eſſe fututam,
Atque nihil cunno purius eſſe tuo.
Tecta tamen non hac, qua debes, parte lavaris.
Si pudor eſt, transfer ſubligat in faciem.

Narrat te.] Fellatricem Chionem reprehendit, quod tecta pudenda parte corporis lavaretur, cum tamen illa non peccaſſet, monetque ut velamen transferat ad os, quo peccaverat, Ramireſius. Modo epig. 83. *Rumor, &c.*] Epig. 72. lib. 2..

Tecta tamen non hac, &c.] Si ſubligari tegas inferiora præ pudore, cur non potius os tegis? namque hac parte *rumor* eſt te peccare μύζειν *In voce* rumor *latet ulcus Paroïnomaſticon.*

Transfer in faciem.] Ut contegat os impurum.

In fratres fellatores. LXXXVIII.

SUNT gemini fratres, diverſa ſed inguina lingunt.
Dicite, diſſimiles ſint magis, an ſimiles?

Diverſa ſed, &c.] Ὁ μὲν τὸ τῆς γυναικὸς λείχει, ὁ δὲ τὸ τοῦ ἀνδρὸς μύζει.

Ad Gallum. XCII.

UT patiar mœchum, rogat uxor, Galle: ſed unum:
Huic ego, non oculos eruo, Galle, duos.

Ut patiar, &c.] De more ſeculi. Seneca lib. 3. de Beneficiis cap. 15. *Infrunita & antiqua eſt, quæ neſciat matrimonium vocari unius adulterium.* Heraldus. *Mœchum, unum.*] Epig. 90. lib. 6.
Oculos duos.] Epig. 93. lib. 1. Ludit autem in auxeſi ab *uno* ad *duos.*

In Gargilium cunnilingum. XCVI.

LINGIS, non futuis meam puellam.
Et garris quaſi mœchus, & fututor.
Si te prendero, Gargili, tacebis.

Lingis.] Gargilius quidam cunnilingus jactabat ſe tanquam mœchus, & corruptor puellæ Martialis. Interminatur ei, ſi prehenſus fuerit, ore ut irrumetur, quod vocem perdet, & tacebit. Similis jocus apud Catullum in quemdam Gellium, epig. 75. Ramireſius. Vel ſic interpretare verbum *tacebis*, quod nempe linguam ſit abſciſſurus illi Poëta.

Ad Rufum. XCVII.

NE legat hunc Chione, mando tibi, Rufe, libellum:
Carmine læſa meo eſt, lædere & illa poteſt.

Carmine.] Supra epig. 34. 83. 87. *Lædere.*] Epig. 81. ſupra verſu ultimo.

In Sabellum macrum. XCVIII.

SIT culus tibi quam macer, requiris?
Pædicare potes, Sabelle, culo.

Pædicare potes.] Præ macie in tantum prominet ὀρθοπύγιον. Modo epig. 93. verſ. 12.

EX

EX LIBRO IV.

Ad Hylum inconſtantem. VII.

CUR, here, quod dederas, hodie, puer Hyle, negaſti?
  Durus tam ſubito, qui modo mitis eras?
Sed jam cauſſaris barbamque, annoſque, piloſque:
  O nox, quam longa es, quæ facis una ſenem!
Quid nos deride? here qui puer Hyle fuiſti,
  Dic nobis, hodie qua ratione vir es?

Accuſat Hylum puerum inconſtantiæ, qui quod uno die dederat, ſequenti negavit; cauſſabatur annos barbamque quæ emeritum jam tacere debebant eum. Hoc factum eſſe una nocte ridet Poeta. Ramireſius.

Here.] Heri epig. 44. lib. 1. verſ. 1.
Quod dederas, &c.] Tui copiam.
Barbamque, annoſque, piloſque.] Quæ te emeritum reddiderant.
Puer, &c.] Patiendo.
Vir es?] Faciendo, ut epig. 42. infra.

Ad Flaccum, quem velit puerum. XLII.

SI quis forte mihi poſſet præſtare locanti,
  Audi, quem puerum, Flacce, locare velim.
Niliacis primum puer his naſcatur in oris:
  Nequitias tellus, ſcit dare nulla magis.
Sit nive candidior: namque in Mareotide fuſca
  Pulchrior eſt, quanto rarior iſte color.
Lumina ſideribus certent, molleſque flagellent
  Colla comæ: tortas non amo, Flacce, comas.
Fons brevis, atque modus breviter ſit naribus uncis;
  Pæſtanis rubeant æmula labra roſis.
Sæpeque nolentem cogat, nolitque volentem.
  Liberior domino ſæpe ſit ille ſuo.
Et timeat pueros, excludat ſæpe puellas.
  Vir reliquis, uni ſit puer ille mihi.
Jam ſcio: nec fallis: nam me quoque judice verum eſt.
  Talis erat, dices, noſter Amazonicus.

Laudat Flacci puerum Amazonicum artificioſe: deſcribit enim quem puerum optaret, & poſt longam deſcriptionem talem fuiſſe Amazonicum affirmat. Ramireſius.

Roganti.] Pretio proſtitutum, epig. 7. & 9. lib. 9. Alii legunt *locanti*: utraque lectio probari poteſt. Commodato enim petere, per verbum *rogandi* exprimitur. Sequenti quam verſu leg. *locare*.

Niliacis primum, &c.] In Ægypto, Mareotis autem eſt lacus Ægypti.

Nequitias tellus, &c.] Laſciviam & improbitatem Veneream Juvenal. ſat. 15. verſ. 45. Vide epig. 62. lib. 3. verſ. 4.

Namque, &c.] Namque inter Ægyptios, qui omnes fere fuſci ſunt, majori in pretio eſt, quo quis ſit candidior.

Flagellent.] Dimiſſæ & diffuſæ fluant per colla, non crobylis, annulis aut cirris calamiſtratæ.

Frons

Frons brevis, &c.] Frons tenuis veteribus in laude. Sic Horatius lib. 1. carm. ode 33. ad Tibullum:

Inſignem tenui fronte Lycorida Cyri
Torret amor.

Modus breviter, &c.] Sit modus naribus breviter, id eſt modice uncis. Sic Petronius loquitur, *nares paululum inflexæ.* Et Sidonius epiſt. 2. lib. 1. de Theodorico rege: *naſus*, inquit, *venuſtiſſime incurvus.*

Pæſtanis rubeant, &c.] In Pæſto Lucaniæ oppido bis in anno proveniebant roſæ.

Sæpeque nolentem, &c.] Grata petulantia & protervitate. Ut ſæpe excitentur & quaſi cogantur nolentes; ſæpeque volentes, quo magis incendantur, ad tempus fruſtrentur: ut videre eſt lib. 5. epig 47. & 84. & ſupra 38. Alii vero ex Palatina & vet. editionibus legunt: *Sæpe & nolentem.* Recte.

Et timeat, &c.] Zelotypia teſtetur amorem.

Vir reliquit, &c.] Aliis neget, mihi ſoli det.

Jam ſcio, &c.] Reſpondet voto ſuo Poëta ex perſona Flacci, cujus puerum Amazonicum talem fuiſſe dicit..

In Coracinum impurum. XLIII.

NON dixi, Coracine, te cinædum:
Non ſum tam temerarius, nec audax:
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te cinædum,
Iratam mihi Pontiæ lagenam,
Iratum calicem mihi Metelli.
Juro per Syrios tibi tumores,
Juro per Berecynthios furores,
Quod dixi tamen hoc leve, & puſillum eſt:
Quod notum eſt, quod & ipſe non negabis.
Dixi te, Coracine, cunnilingum.

Eſt faceta quædam in Coracinum illuſio expreſſa per ſuſpenſionem, quæ deſinit in paradoxon. Negat enim quod minus eſt probrum, & fatetur quod eſt majus. Rameſius.

Temerarium.] Vides diſtingui temerarium ab audaci. Diſtinxerunt & alii. Titus Livius lib. 25. *Martius ad conſilium prima ſpecie temerarium magis quam audax, animum adjecit, ut ultro caſtra hoſtium oppugnaret.*

Iratam mihi.] Supple *precor*, *habeam* aut *experiar.* Imprecationis formula. *Pontiæ.*] Veneficæ, epig. 34. lib. 2.

Lagenam, calicem mihi.] Vas quo miſceretur venenum, epig. 69. infra verſ. 4. & lib. 12. epig. 93.

Metelli.] Venefici: vel etiam putidi, cui fœtebat anima.

Syrios tumores, Berecynthios, &c.] Cl. J. Seldenus cap. 3. Syntagm. 2. de Diis Syris. Beroaldus annot. cap. 25. intelligit tumores & vibices a cultris & flagris quibus ſacerdotes Cybeles (quam Deam Syriam eſſe volunt) ſe ſauciabant. Ego autem cenſeo magis dici tumores illos, ulcera & morbos quibus credebatur irata Iſis inflare pejerantes, ex mente Perſii ſat. 5. verſ. 187. ut & Furores quibus incitati Berecynthiæ matris Cybeles ſacerdotes, cultris ſibi lacertos, pectus & humeros ſecant.

Quod dixi, &c.] Alii, *Quid dixi tamen? hoc leve, &c.*

Dixi te, &c.] Negabat levius, fatetur Sarcaſtice quod gravius eſt. Sic Junius Baſſus, referente Quintiliano, lib. 6. cap. 4. non dixi (inquit) te calceos veteres vendere; ſed emere ſolere dixi.

In Papilum pathicum. XLVIII.

PRæcidi gaudes, præciſus, Papile, ploras,
Cur quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet obſcœnæ pruriginis? an magis illud
Fles: quod præcidi, Papile, deſieris.

Præcidi, &c.] Alii *percidi*. Vide epig. 72. lib. 2.

Cur, &c.] Si enim pœniteat facti, cur ultra pateris? immo a deſiderio lacrymæ tuæ.

In Thaidem fellatricem. L.

QUid me, Thai, ſenem ſubinde dicis?
Nemo eſt, Thai, ſenex ad irrumandum.

Nemo eſt, &c.] Namque hic non tanta vi opus eſt, & ad hoc genus libidinis pronior eſt ſenectus, ut de Tiberio Suetonius cap. 44. & Juvenalis ſat. 10. verſ. 208. & ipſam Thaidem arguit magis gaudere vitio fellationis.

In Thaidem fellatricem. LXXXV.

NOn eſt in populo, nec urbe tota,
A ſe Thaida qui probet futuram,
Cum multi cupiant, rogentque multi,
Tam caſta eſt, rogo, Thais? immo fellat.

Fellat.] Supra epig. 50.

EX LIBRO VI.

Ad Priapum. XVI.

TU qui pene viros terres, & falce cinædos,
Jugera ſepoſiti pauca tuere loci:
Sed tua non intrent veteli pomaria fures,
Sed puer, aut longis pulchra puella comis.

Viros terres, &c.] Forte, nec falcem quam manu geris, timentes; ſed te cuſtodem ἀνδρογονίδη averſatos. Epig. 36. lib. 1. verſ. 15. *Cinædos.*] Molles, ſed falcem tuam veritos. Gronovius hîc legendum cenſet:

Tu qui falce viros terres, & pene cinædos.

Jugera ſepoſiti, &c.] Hortum. Epig. 58. lib. 3. verſ. 47.

Sed tua.] Gruterus legendum cenſet e MSS. *Sic tua, &c.*

Puer, puella comis.] Qui talione luant pœnas, ſi intrarint hortum.

In Lesbiam deformem & libidinoſam. XXIII.

STARE jubes noſtrum ſemper tibi, Lesbia, penem:
Crede mihi, non eſt mentula, quod digitus.
Tu licet & manibus blandis, & vocibus inſtes:
Contra te facies imperioſa tua eſt?

Contra te facies.] Tanta erat Lesbiæ deformitas, ut vocibus blandis excitare Poëtam nequiret. Vide Juven. ſat. 6. verſ. 195. ubi eadem eſt ſententia.

De Sotade impuro. XXVI.

PERICLITATUR capite Sotades noſter,
Reum putatis eſſe Sotaden, non eſt,
Arrigere deſiit poſſe Sotades: lingit.

Sotades.] Qui crimen admiſerunt rei capitis dicuntur: cum ore impuro morigeraretur Sotades, feſtive ait Poëta, eum capite periclitari. De Sotade Poëta quodam dictum epig. 86. lib. 2.

In Charidemum lenonem ſuæ uxoris. XXXI.

UXOREM, Charideme, tuam ſcis ipſe, ſinisque
A medico futui, vis ſine febre mori.

Vis ſine.] Id eſt expilari: nam omnia dabuntur medico: pauperes enim mortuos Martialis ſæpe appellat. Vel, *vis mori ſine febre*: id eſt, nunquam vis ægrotare, propterea conduxiſti medicum hoc munere. Domitius. Vel intellige Charidemum metuiſſe, ne uxor amore medici capta ægrotaret, atque idcirco permiſiſſe ut ab eo ſubagitaretur.

In Sabellum pædiconem. XXXIII.

NIL miſerabilius, Matho, pædicone Sabello
Vidiſti, quo nil lætius ante fuit:
Furta, fugæ, mortes ſervorum, incendia, luctus
Affligunt hominem, tam miſer, & futuit.

Sabello.] De quo epig. 98. lib. 3. Vide & epig. 51. lib. 2. Miſere deperibat pueros Sabellus, ſed dilapidato patrimonio coactus eſt amare mulieres: qua de cauſa nil Sabello miſerabilius eſſe dicit Poëta: cum τὸ verbum miſerabilius videatur referri ad bonorum jacturam, quam paſſus erat miſer Sabellus.

Ad

Ad Papilum. XXXVI.

MENTULA tam magna eſt, tantus tibi, Papile, naſus,
Ut poſſis, quoties arrigis, olfacere.

Tantus tibi.] Irridet naſum, atque ingentem Papili mutonem.

In Charinum cinædum. XXXVII.

SECTI podicis uſque ad umbilicum,
Nullas relliquias habet Charinus,
Et prurit tamen uſque ad umbilicum:
O quanta ſcabie miſer laborat!
Culum non habet, eſt tamen cinædus.

Et prurit.] Catamito tamen diffiſſo, & inutili ſævit circa jecur ulceroſum prurigo turpitudinis. De Charino jam dictum epig. 78. lib. 1.

In Lectoriam mœcham. XLV.

LUSISTIS, ſatis eſt: laſcivi nubite cunni.
Permiſſa eſt vobis non niſi caſta Venus.
Hæc eſt caſta Venus? nubit Lectoria Lygdo:
Turpior uxor erit, quam modo mœcha fuit.

Luſiſtis.] Legem Juliam, qua adulteria prohibebantur, revocaverat Domitianus, epig. 7. ſupra. Juven. ſat. 2. verſ. 32.

——— *qui tunc leges revocarat amaras*
Omnibus, atque ipſis Veneri, Martique timendas.

Ergo mœcha Lectoria coacta eſt nubere concubino Lygdo. Epig. 39. ſupra:

Ex concubino natus eſt tibi Lygdo.

Turpior.] Nupta enim concubino adulterium fateri videbatur. Epig. 22. ſupra.

De Priapo. XLIX.

NON ſum de fragili dolatus ulmo:
Nec quæ ſtat rigida ſupina vena,
De ligno mihi quolibet columna eſt.
Sed viva generata de cupreſſo,
Quæ nec ſecula centies peracta,
Nec longæ cariem timet ſenectæ.
Hanc, tu quiſquis es ô malus, timeto:
Nam ſi vel minimos manu rapaci
Hoc de palmite læſeris racemos:
Naſcetur, licet hoc velis negare,
Inſerta tibi ficus a cupreſſo.

Non ſum.] De Priapo hortorum cuſtode actum epig. 36. lib. 1. lib. 3. epig. 58. epig. 16. ſupra.
Sed viva.] Vitalitatis cupreſſi rationem addit duobus verſibus ſequentibus. Vide epig. 73. infra.
Naſcetur.] Tibi ficoſo inſeretur vena mea cupreſſea. Epig. 16. ſupra.

De Sextiliano impuro. LIV.

TANTOS, & tantas ſi dicere Sextilianum,
Aule, vetes; junget vix tria verba miſer.
Quid ſibi vult? inquis. dicam, quid ſuſpicer eſſe:
Tantos, & tantas Sextilianus amat.

Tantos, &c.] Prægrandes draucos, eorumque caudas.

In Charidemum mollem. LVI.

QUOD tibi crura rigent ſetis, & pectora villis,
Verba putas famæ te, Charideme, dare,
Exſtirpa, mihi crede, pilos de corpore toto;
Teque pilare tuas teſtificare nates,
Quæ ratio eſt? inquit. ſcis multos dicere multa,
Fac, pædicari te, Charideme, putent.

Quod tibi crura, &c.] Crura & pectus hiſpida ſetoſaque præ ſe ferendo, putas te contra iturum & decepturum famam quæ de tua mollitie increbuit.
Exſtirpa, &c.] Epig. 29. lib. 2. verſ. 6.
Dicere multa.] Loqui varia de tua turpitudine. Πολλὰ καὶ παντοῖα dicunt Græci eleganter.
Fac, &c.] Hanc quaſi levioris criminis ſuſpicionem oppone illi graviori, quod te ſuſpicantur φοινικίζειν.

In Charidemum mollem. LXXXI.

IRATUS tanquam populo, Charideme, lavaris:
Inguina ſic toto ſubluis in ſolio:
Nec caput hic vellem, ſic te, Charideme, lavare:
Et caput ecce lavas: inguina malo laves.

Iratus tanquam populo.] Tanquam volens eos polluere & conſpurcare, qui poſt te in eodem ſolio loturi ſunt.
Nec caput hic, &c.] Vide epig. 42. lib. 2. argumenti æque puri, & epig. 56. ſupra.

In Zoilum impurum. XCI.

SANCTA ducis ſummi prohibet cenſura, vetatque
Mœchari: gaude, Zoile, non futuis.

Sancta ducis.] Vide epig. 2. 4. & 7. ſupra. Zoilum non debere graviter ferrè a Domitiano promulgatam legem adverſus adulteros dicit, quoniam ipſe non ſectabatur mulieres, ſed fellabat. Epig. 81. lib. 3. *Non futuis.*] Alii *non futues.*

EX LIBRO VII.

In Gallam formoſam, ſed fatuam. XVII.

CUM tibi ſit facies, de qua nec fœmina poſſit
  Dicere, cum corpus nulla litura notet:
Cum te tam rarus cupiat, repetatque fututor,
  Miraris: vitium eſt non leve, Galla, tibi.
Acceſſi quoties ad opus, miſtiſque movemur
  Inguinibus: cunnus non tacet, ipſa taces.
Dî facerent ut tu loquereris, & ipſe taceret:
  Offendor cunni garrulitate tui.
Pedere te mallem: namque hoc nec inutile dicit
  Symmachus, & riſum res movet iſta ſimul.
Quis ridere poteſt fatui popyſmata cunni:
  Cum ſonat hic, cui non mentula, menſque cadit?
Dic aliquid ſaltem, clamoſoque obſtrepe cunno:
  Et ſi adeo muta es, diſce vel inde loqui.

De qua nec.] Id eſt, nec ulla fœmina poteſt deformitatem notare in tuo corpore.

Nulla litura.] Nec opus eſt ut lomento rugas uteri condas, quæ nullæ ſunt. Vide epig. 42. lib. 3.

Popyſmata.] .Vox fictitia a ſono quo equis necdum domitis blandimur. Politianus Miſcell. cap. 32. demulſio attrectatio blanda, ut quæ fit ad cicurandum equum. Vide epig. 72. lib. 3.

In Cæliam ſcortum. XXIX.

DAs Cattis, das Germanis, das, Cælia, Dacis:
  Nec Cilicum ſpernis, Cappadocumque toros:
Et tibi de Pharia Memphiticus urbe fututor,
  Navigat a rubris & niger Indus aquis:
Nec recutitorum fugis inguina Judæorum,
  Nec te Sarmatico tranſit Alanus equo.
Qua ratione facis, cum ſis Romana puella,
  Quod Romana tibi mentula nulla placet?

Das Cattis.] Tui copiam. Alii, *Parthis.*

Pharia urbe fututor.] Memphi. Epig. 1. lib. Spect. verſ. 1.

Rubris & niger, &c.] A mari Erythræo, quod cum ἐρυθραῖον diceretur Græcis, ab Erythra filio Perſei & Andromedæ, qui ibi regnavit, Latini *Rubrum* verterunt, cujus coloris vel arenas vel undas eſſe credebant. סב, Hebr. id eſt papyroſum.

Recutitorum, &c.] Quibus circumciſis ſuccreſcit cutis.

Sarmatico, &c.] Namque Alanos Scythiæ populos in Sarmatia Europæa ponunt Plinius & Ptolomæus.

In Matronam caute impudicam. XXXIV.

INGUINA ſuccinctus nigra tibi ſervus aluta
Stat, quoties calidis tota foveris aquis.
Sed meus, ut de me taceam, Lecania, ſervus
Judæum nulla ſub cute pondus habet.
Sed nudi tecum juveneſque ſeneſque lavamur.
An ſola eſt ſervi mentula vera tui?
Ecquid fœmineos ſequeris matrona receſſus?
Secretuſque tua cunne lavaris aqua?

In Matronam.] Alii *in Lecaniam.*

Succinctus.] Cum in balnea veniret Lecania, jubebat ſibi aſtare ſervum obligatis pudendis, hac forte de cauſſa, ut ſuſpicatur Poëta, ne in aliis mulieribus latus defatigaret. Siquidem ubi promiſcue cum fœminis omnes nudi lavabant: ergo non præ pudore ita agebat Lecania. Vide epig. 76. lib. 11. & epig. 54. infra, ubi de tributo quod pendebant Judæi circumſecti: qui tegebant inguina, ne verpi viderentur.

Secretuſque tua.] Nempe in ſecreto receſſu rem habebat cum ſervo.

In Chreſtum impurum. LIV.

NULLI munera, Chreſte, ſi remittis,
Nec nobis dederis, remiſeriſque,
Credam te ſatis eſſe liberalem.
Sed ſi reddis Apicio, Lupoque,
Et Gallo, Titioque, Gellioque,
Lingas non mihi (nam proba & puſilla eſt)
Sed quæ de Solymis venit peruſtis
Damnatam modo mentulam tributis.

Apicio, Lupoque. &c.] Turpitudinis tuæ miniſtris.

Gellioque.] Palat. & membranæ Anglicanæ *Caſiique.* Sunt & qui legunt *Celioque.*

Lingas.] Scriptus codex Turnebi, ut & Palat. *Linges.* *Non mihi, &c.*] Non meam, quæ caſtior eſt. ſed ſervi mei Judæi damnati ad tributum; vel nomine tributi in ſervitutem damnati. Turnebus legit *tributi*, lib. 24. cap. 28. Grave autem tributum pendebant, cum Judæi, tum qui Judaicæ ſectæ initiabantur circumſecti. Suetonius in Domit. cap. 12. *Et puſilla eſt.*] Palat. aperte *puella eſt.* Et cur non admittam, cum eandem alibi nominet *anum*. mentionemque faciat *chartæ virginis*? Gruterus.

Ad Gallam volentem nubere viro vero. LVII.

JAM ſex aut ſeptem nupſiſti, Galla, cinædis:
Dum coma te nimium, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque ſimillima loro
Inguina, nec laſſa ſtare coacta manu,

Deſe-

Deſeris imbelles thalamos, mollemque maritum:
  Rurſus & in ſimiles decidis uſque toros.
Quære aliquem Curios ſemper Fabioſque loquentem,
  Hirſutum, & dura ruſticitate trucem.
Invenies: ſed habet triſtis quoque turba cinædos:
  Difficile eſt, vero nubere, Galla, viro

Cinædis.] Dum ex cultu & elegantia eos judicabas ſtrenuos ad κλινοπάλην.

Similes toros.] Mollium & imbellium cinædorum.

Quære aliquem, &c.] Ne ulterius te decipiant pexi iſti & comati; quære aliquem ex iis qui ſermone & cultus neglectu gravitatem & virilitatem profitentur, epig. 25. lib. 1.

Sed habet, &c.] Sed & hi ſunt Socratici cinædi.

Difficile eſt, &c.] Juven. ſat. 2.
  Fronti nulla fides: quis enim non vicus abundat
  Triſtibus obſcœnis?

In Amillum impurum. LXI.

RECLUSIS foribus grandes præcidis, Amille:
  Et te deprendi, cum facis iſta, cupis,
Ne quid liberti narrent, ſervique paterni,
  Et notet obliqua garrulitate cliens,
Non pædicari ſe qui teſtatur, Amille,
  Illud ſæpe facit, quod ſine teſte facit.

Præcidis.] Alii *percidis.* Epig. 72. lib. 2.

Narrent, &c.] Te gravius aliquid pati.

Et notet.] Gruterus ex Palat. & Anglic. legit: *Et niger*: ut *niger* ille, deſignet garrulum quem, Horatianæ picturæ non diſſimilem.

Teſtatur, teſte facit.] Ludit in *teſtatur* & *teſte*, necnon in ambiguitate τοῦ *teſte*. Hic autem ὄρχεις intelligit, id eſt λείχει ἢ φοινικίζει.

In Philænim tribadem. LXVI.

PÆDICAT pueros tribas Philænis,
Et tentigine ſævior mariti,
Undenas vorat in die puellas,
Harpaſto quoque ſubligata ludit,
Et flaveſcit haphe, graveſque draucos,
Alterno facili rotat lacerto,
Et putri lutulenta de palæſtra
Uncti verbere vapulat magiſtri.
Nec cœnat prius, aut recumbit ante,
Quam ſeptem vomuit meros deunces:
Ad quos fas ſibi tunc putat reverti,
Cum coliphia ſexdecim comedit.
Poſt hæc omnia cum libidinatur,
Non fellat: putat hoc parum virile:

Sed plane medias vorat puellas:
Dî mentem tibi dent tuam Philæni,
Cunnum lingere, quæ putas virile.

Pedicat pueros.] τῷ ὀλίσβῳ. *Tribas Philænis.*] Lacerata carmine Polycratis, cum mulierum omnium eſſet caſtiſſima, ſi verum quod de ea ſcribit Æſchrion apud Athenæum lib. 8. Sed Æſchrionis apologia nihil eam juvit apud poſteros. *Her. Tribas.*] Fricatrix.

Tentigine, &c.] Libidinis prurigine magis inflammata quam maritus.

Vorat in die puellas,] Λεσβιάζουσι, φοινικίζουσι καὶ τέλουσι. Gruter. legit *dolat.*

Harpaſto quoque.] Epig. 19. lib. 4. *Subligata ludit.*] Veſte ſubducta, *Vel, ſubligari uſa.*

Flaveſcit haphe.] In palæſtra flaveſcit aſpergine arenæ: ita Achelous cum Hercule luctans *fulva tactus flaveſcit arena.* Ovid. Metam. 9. ἁφὴ autem *tactus* eſt. Epictet. cap. 26. Enchirid. ἔστι δὲ ὅτι χεῖρας βαλεῖν, σφυρὸν στρέψαι, πολλὴν ἀφὴν καταπιεῖν. *Graveſque, &c.*] Et pondera illa plumbea ſeu ferrea corpori exercendo in Gymnaſiis & Balneis adhibita, vel ipſis grandibus draucis gravia, agili verſat manu. Vide epig. 48. & 49. lib. 14. & Juven. ſat. 6. verſ. 22. quæ huic epigrammati conſonat.

Putri.] Male olenti ab oleo. *Lutulenta, &c.*] Ceromate e luto uncta.

Uncti magiſtri.] Aliptæ manus crepitu interungendum. Vide Juvenalem ſat. 6. verſ. 423. *Verbere vapulat.*] Nam & hi Magiſtri, quos ἐπιστάτας Græci dicunt, ſua virgæ habebant.

Nec cenat, &c.]

> ——————*ſextarius alter*
> *Ducitur ante cibum rabidam facturus orexim, &c.*

Juven. ſat. 6. verſ. 429. Vide epig. 71. lib. 5. Alii *vedire.*

Cum coliphia.] Luctatorum panes, qui vires palæſtritarum membris addunt, a κῶλον & ἶφι, ut vult Dom. Calderinus; quam etymologiam aſſerere laborat Cornel. Vitellius contra Merulam Annotat. cap. 12. Certo enim ciborum genere ad palæſtras, & cæteras ejuſmodi exercitationum formas præparabantur. Juvenal. ſat. 2.

> *Luctantur pauca, comedunt coliphia pauca.*

Medias, &c.] Supra verſ. 3.

Mentem tuam Philæni, &c.] Mentem ſanam, vel quæ fœmineam appetat libidinem. Locum iſtum nonnulli exagitant: at Grutero elegans videtur; ut videlicet uſurus voto aut imprecatione, id præter omnem omnium expectationem optet, quod jam habebat. Eodem fere modo hoc lib. epig. 23.

> *Hoc faciat, quod puto lingua facis.*

Nec admodum diſſimiliter Turnus apud Virgilium lib. 11. Æneid. verſ. 408.

> *Nunquam animam talem dextra hac (abſiſte moveri)*
> *Amittes: habitet tecum: & ſit pectore in iſto.*

Sic apud Senecam in ſui nominis Medea, verſ. 968 *Mihi me relinque*: Et Symmachus lib. 4. epiſt. 48. *Dii illos mentibus ſuis puniant.*

In Philænim. LXIX.

IPSARUM tribadum tribas Philæni
Recte quam futuis, vocas amicam.

Male ſonat dicta viro *amica*; mulieri, bene quam vero Philænis amicam vocat, male audire, cum ipſa Philænis ſit tribas. Καλοῦσι γοῦν καὶ αἱ ἐλεύθεραι γυναῖκες καὶ αἱ παρθένοι τὰς συνήθεις καὶ φίλας, ἑταίρας, &c. καλοῦσι γὰρ τὰς μισθαρνούσας, ἑταίρας. Athenæus lib. 14. cap. 4.

In anum deformem. LXXIV.

VIs futui gratis, cum ſis deformis, anuſque.
Res perridicula eſt: vis dare, nec dare vis.

Vis gratis.] Vide epig. 90. lib. 5.
Vis dare.] Tui copiam. *Nec dare.*] Pecuniam.

De Menophilo verpo. LXXXI.

MENOPHILI penem tam grandis fibula veſtit,
Ut ſit comœdis omnibus una ſatis.
Hunc ego credideram (nam ſæpe lavamur in uno)
Solicitum voci parcere, Flacce, ſuæ:
Dum ludit media populo ſpectante palæſtra,
Delapſa eſt miſero fibula, verpus erat.

Menophili penem tam grandis, &c.] Quo loco notant Interpretes duo fibularum genera fuiſſe: Indumentum quo comprimebantur ſimul & tegebantur verenda, tum filum æneum argenteumque præputio trajectum. Utrumque falſum. Nam neque filum fuiſſe Celſus indicat, qui a filo fibulam diſtinguit, & filo exempto fibulam inditam docet: neque veſtimentum fuit. Annulus enim fuit promiſcuus ex ære, in pædagogiis ad luxum argenteus; iſque ne facile ſolvi poſſet a fabro, igne glutinabatur, & ab eodem quum opus eſſet refibulabatur, ſive ſolvebatur. Quid ergo theca illa & aluta, fibulaque penem veſtiens apud Martialem fuit? Nempe ſubligaculum & vagina quædam, cujus uſus non ad cuſtodiendam vocem: quî enim fieri poterat, ſi tam facile removebatur, & ſponte cadebat? Sed honeſtatis cauſſa adhibebatur, præcipue a Judæis ad celandam præciſionem, qui tamen non infibulati, nec enim poterant, cum pellicula carerent, quæ trajiciebatur; quod Joſepho Scaligero negotium faceſſebat: ſed quia ferme, qui infibulati erant, etiam thecam hujuſmodi, & alutam geſtabant; ſive ut laterent; ſive ne nimio motu atque incuſſu annulus cutem læderet: ſive aliam ob cauſſam, propterea improprie eam Martialis fibulam appellavit, quæ fibula non erat, ſed potius fibulæ ipſius tutamen. Cum præterea Celſus fibulam meliorem dixerit quo levior: at hæc quæ ad celandum inventa, adeo gravis, ut *Judæum pondus* Martialis appellaverit, quo recutitorum inguina trahebantur. Ferrarius. *Menophili, &c.*] Comœdi, citharœdi, adoleſcentulique alii, virilia fibula coërcere ſolebant, quo a Venere abſtinerent, vocis ſeu valetudinis conſervandæ cauſa. Celſus lib. 7. cap. 25. & Juven. ſat. 6. verſ. 73. & 380. Duo autem harum fibularum erant genera. Vel indumentum quo comprimebantur, ſimul & tegebantur inguina: vel filum æneum argenteumve præputio trajectum.

Verpus erat.] Judæus, vel recutitus, utebatur autem fibula (illa priore modo dicta) ad velandam περιτομὴν.

Ad Juvenalem. XC.

DE noſtro facunde tibi Juvenalis agello
Saturnalicias mittimus ecce nuces.
Cætera laſcivis donavit poma puellis
Mentula cuſtodis luxurioſa dei.

Saturnalicias, &c.] Quibus luditur in Saturnalibus, epig. 31. lib. 5.

Mentula, &c.] Ipſe Priapus, epig. 36. lib. 1. & epig. 49. & 73. lib. 6.

EX LIBRO VIII.

Ad Ceſtum puerum. XLVI.

QUANTA tua eſt probitas, quanta eſt præſtantia formæ,
  Ceſte puer, puero caſtior Hippolyto!
Te ſecum Diana velit, doceatque natare:
  Te Cybele ſecum vellet habere Phryga.
Tu Ganymedeo poteras ſuccedere lecto,
  Securus domino baſia ſola dares.
Felix quæ te verum vexabit ſponſa maritum,
  Et quæ te faciet prima puella virum.

Quanta tua eſt, &c.] Legerim, *Tanta tua eſt probitas, quanta eſt*, ut epig. 6. lib. 11. *Præſtantia formæ.*] J. Gruterus, *infantia formæ*.

Caſtior Hippolyto.] Vide argumentum Hippolyti Senec. trag.

Diana velit.] Ipſa caſtitatis dea. *Doceatque.*] P. Scriverius, *Doceatque natare. Natare.*] Inter nymphas ſuas, neque oculos tuos ulciſcetur, ut quondam Actæonis.

Te Cybele.] Brodeus legendum cenſet, *Te Cybele ſecum mallet habere Phryge.* Hoc eſt, Te ſecum habere mallet, quam Atyn Phrygium. Sed Gruteri lectio præfertur, legentis *totum*, & *Phryga. Totum, &c.*] Non caſtratum ut Atyn quondam puerum ſuum Phrygium.

Ganymedeo, &c.] Epig. 56. lib. 5.

Securus, &c.] Non ſuſpectus Junoni, nec zelotypam deam urens. Gruterus, *Sed durus domino*: vix baſia a te impetraret Jupiter, nedum quid ulterius.

De Aulo puerorum amatore. LXIII.

THESTYLON Aulus amat, ſed nec minus ardet Alexin:
  Forſitan & noſtrum ſic Hyacinthon amat.
I nunc, & dubita, vates an diligat ipſos,
  Delicias vatum cum meus Aulus amet.

Delicias.] Hoc eſt puetos delicatos, qui ſunt deliciæ Poëtarum.

EX LIBRO IX.

In Lupum mœchum. III.

PAUPER amicitiæ cum ſis, Lupe, non es amicæ,
  Et queritur de te mentula læſa nihil.
Illa ſiligineis pingueſcit adultera cunnis:
  Convivam paſcit nigra farina tuum.
Incenſura nives dominæ Setina liquantur;

Nos

Nos bibimus torti pulla venena cadi.
Emta tibi nox eſt fundis non tota paternis:
Haud ſua deſertus rura ſodalis arat.
Splendet Erythræis perlucida mœcha lapillis:
Ducitur addictus te futuente cliens.
Octo Syris ſuffulta datur lectica puellæ:
Nondum ſandapilæ pondus amicus erit.
I nunc, & miſeros Cybele præcide cinædos.
Hæc erit, hæc cultris mentula digna tuis.

Pauper, &c.] Vide Juvenalem ſat. 7. verſ. 73 ab eadem mente & ingenio.
Illa ſiligineis.] Lupus amicas paſcebat pane ſiligineo. Vide epig. 69. lib. 14.
Incenſura, &c.] Amicæ tuæ colantur vina optima e Setia, quæ calore ſuo nives, quibus diluuntur, incendant. Epig. 69. lib. 4. verſ. 1.
Corſi pulla.] Vilioris notæ vini e Corſica, cujus mella, thyma & cœlum gravia. Legitur & *torti*; quod exponunt, *Supremum torculari expreſſi. Venena cadi.*] Vina non meliora Vaticanis, quæ dixerat *toxica.* Epig. 19. lib. 1. & epig. 92. lib. 6.
Nox non tota.] Pars noctis.
Haud ſua.] Conducta,
Erythræis.] Epig. 58. lib. 5.
Addictus, &c.] In carcerem vel ædes creditoris, cui a Prætore addicitur ære obrutus.
Syris.] Servis e Syria octophorum geſtantibus.
Nondum.] Alii *nudum.*
Sandapilæ, &c.] Epig. 81. lib. 2.
Nunc, &c.] Caſtra miſeros cinædos, ut tibi ſint ſacerdotes. Ironice. Imo Lupum potius lautum cinædum, qui amicos inguini poſthabet.

In Æſchylum irrumatorem. V.

AUREOLIS futui cum poſſit Galla duobus,
Et plus quam futui, ſi totidem addideris:
Aureolos a te cur accipit, Æſchyle, denos?
Non fellat tanti Galla. quid ergo? tacet.

Aureolis.] id eſt nummis aureis. Alii *areolis.*
Et plus.] Epig. 52. lib. 2. & epig. 33. inf.
Tacet.] Ore morigeratur.

In Chreſtum impurum. XXVIII.

CUM depilatos, Chreſte, coleos portes,
Et vulturino mentulam parem collo,
Et proſtitutis levius caput culis,
Nec vivat ullus in tuo pilus crure,
Purgentque ſævæ cana labra volſellæ,
Curios, Camillos, Quinctios, Numas, Ancos,
Et quidquid uſquam legimus piloſorum,
Loqueris, ſonaſque grandibus minax verbis,
Et cum theatro, ſeculoque rixaris.
Occurrit aliquis inter iſta draucus, &
Jam pædagogo liberatus, & cujus
Refibulavit turgidum faber penem:

Nutu

Nutu vocatum ducis, & pudet fari
Catoniana, Chreſte, quod facis lingua.

Chreſte.] De quo jam epig. 54. lib. 7.

Proſtitutis, &c.] Cinædorum.

Pungentque.] Epig. 29. lib. 2. Alii, *pingantque*.

Curios, &c.] Et habes uſque in ore veterum incultam gravitatem & continentiam. Sic epig. 25. lib. 1.

Et cum theatris, &c.] Et exclamas: *O tempora! O mores!* indignatus theatra & ſecula hæc quaſi ludicra & laſciva nimis.

Jam pædagogo, &c.] Qui ex ephebis exceſſerit.

Refibulavit turgidum.] Fibulam ſolvit & ſuſtulit, epig. 81. lib. 7. *Faber penem.*] Erat enim fibula ex ære, dicto epig. 81. lib. 7.

Pudet fari.] Jubet me pudor tacere quid agat lingua tua, qua te profiteris tertium moribus Catonem.

Facis lingua.] Epig. 72. lib. 2.

Qualem velit amicam. XXXIII.

Hanc volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur:
Hanc volo, quæ puero jam dedit ante meo:
Hanc volo, quam redimit totam denarius alter:
Hanc volo, quæ pariter ſufficit una tribus,
Poſcentem nummos, & grandia verba ſonantem,
Poſſideat craſſi mentula Burdigali.

Quæ palliolata vagatur.] Nam *palliolum* & *pallium* veteres non tantum quo humeros tegerent, ſed etiam quo capita velarent, appellarunt. Cinædi porro & molles capita ſemper pileolis aut palliolis tecta gerebant. Palliola quoque mulierum, & præcipue meretricum, quibus caput etiam tegebant. Sic Ovidius lib. 1. artis amatoriæ:

> *Ægrum te facito ut ſimules, nec turpe putaris,*
> *Palliolum nitidis impoſuiſſe comis.*

Ita enim vetuſtiſſimæ membranæ ſcriptum exhibent, cum vulgatæ omnes editiones habeant *pileolum, &c.* Salmaſius. *Palliolata.* Non togata, non ſtolata, ſed ancillari habitu veſtita.

Dedit ante meo.] Epig. 49. lib. 2.

Totam denarius.] *Omnibus modis largam*, ut epig. 6?. lib. 12. quæ

> *Deglubit, fellat, molitur per utramque cavernam.*

Auſon. epig. 70. Vide lib. 2. epig. 52. *Alter.*] Duo denarii. Viliores iſtæ meretrices *Diobolares* a Plauto eleganter appellantur.

Poſſideat craſſi mentula Burdigali.] Gruterus notat MSS. omnes & olim cuſos habere *Burdigala*: & eam ſcripturam eſſe revocandam. Sed in MS. qui quondam Pircheimeri, poſtea Comitis Arondeliæ fuit, inveni *Burdigalem*. Hoc igitur nomen meretricis eſt, quam dicit

> *Poſcentem nummos, & grandia verba ſonantem.*

At præterea *Craſſi* ſcribendum, id eſt hominis divitis & opulenti, propter Licinium Craſſum ditiſſimum Romanorum, Gronovius. *Craſſi Burdigali.*] Divitis, fatui, inſulſi, an ſimpliciter, *craſſi*. MSS. omnes *Bridegala*.

Ad

Ad Flaccum. XXXIV.

AUDIERIS in quo, Flacce, balneo plauſum,
Morionis illic eſſe mentulam ſcito.

Morionis, &c.] Bene vaſati. Alii legunt *Mutonis*, id eſt mutoniati. Alii *Mathonis*. *Maronis*. Palatin.

In Gallam vetulam libidinoſam. XXXVIII.

CUM ſis ipſa domi, mediaque ornere Subura,
  Fiant abſentes & tibi, Galla, comæ:
Nec dentes aliter, quam Serica nocte reponas,
  Et lateas centum condita pyxidibus:
Nec tecum facies tua dormiat, innuis illo,
  Quod tibi prolatum eſt mane, ſupercilio.
Et te nulla movet cani reverentia cunni,
  Quem potes inter avos jam numerare tuos.
Promittis ſexcenta tamen: ſed mentula ſurda eſt,
  Et ſit luſca licet, te tamen illa videt.

Mediaque ornere Subura.] Medicaminibus & fucis quæ petuntur empta ex media Subura, vico Rom. celebri.

Abſentes & tibi, &c.] Fictitiæ, acceſſitæ, caliendra.

Nec dentes aliter, &c.] Et ex oſſe vel ebore factitios dentes reponas noctu, ut veſtes ſericas reponere ſolent. *Quam ſerica.*] Sericæ veſtes matronis placuere, & præcipue matronis e Veneris grege. Clare Seneca de Beneficiis cap. 9. *Video ſericas veſtes, ſi veſtes vocandæ ſunt; in quibus nihil eſt, quo defendi aut corpus, aut denique pudor poſſit, &c.* Veſtibus perlucidis uſas fuiſſe Venereas illas matronas, teſtatur etiam Lucianus in Amoribus.

Et jaceas, &c.] Et mundus tuus, fuci medicamina, &c. recondantur innumeris pyxidibus. *Jaceas.*] Antea legebatur *lateas*.

Nec tecum, &c.] Adſcititium faciei nitorem ſingulis noctibus reponas, craſtino die novum ſumptura.

Quod tibi prolatum.] Prolatum, aut ex pyxidibus depromptum aut productum. Nam ſupercilia fuligine ſibi producebant: jacturam enim ſuperciliorum ſic arte reparabant. Heraldus. Juven. ſat. 2. verſ. 93.

Promittis, &c.] Epig. 23. lib. 6.

Luſca licet, &c.] Quid miri, ſi videat; quæ luſca eſt? Gruterus ex Palat. *cæca* legit: ſed & alteri ſcripturæ ſua venuſtas. Lib. 2. epig. 33. Scriverius ſurda.

De voto Philænis. XLI.

TARPEÏAS Diodorus ad coronas
Romam cum peteret Pharo relicta,
Vovit pro reditu viri Philænis,
Illam lingeret ut puella ſimplex,
Quam caſtæ quoque diligunt Sabinæ:
Diſperſa rate triſtibus procellis

Merſus fluctibus, obrutuſque Ponto
Ad votum Diodorus enatavit.
O tardus nimis, & piger maritus!
Hoc a litore ſi puella notum
Feciſſet mea, protinus rediſſem.

Tarpeias.] Vide epig. 54 lib. 4.
Pharo.] Pharos hodie *Farion*, colon a & oppidum Ægypti apud Alexandriam in inſula continenti pene juncta, &c. Ferrarius.
Si puella.] Oſtendit puellam ſuam immunda femora habere, & indigere purgante lingua. Domitius.

In Ponticum maſturbatorem. XLII.

PONTICE, quod nunquam futuis, ſed pellice leva
Uteris, & Veneri ſervit amica manus:
Hoc nihil eſſe putas? Scelus eſt, mihi crede, ſed ingens,
Quantum vix animo concipis ipſe tuo.
Nempe ſemel futuit, generaret Horatius ut tres:
Mars ſemel, ut geminos Ilia caſta daret.
Omnia perdiderat, ſi maſturbatus uterque
Mandaſſet manibus gaudia fœda ſuis.
Ipſam crede tibi naturam dicere rerum.
Iſtud quod digitis, Pontice, perdis, homo eſt.

Pellice leva.] Diogeniana uteris Venere, qui τὸν δ' ὑμέναιον Ἤειδεν παλάμῃ Λαΐδος χατέων. Agathius lib. 7. Anthologiæ. Quod idem refert Galenus lib 6. περὶ τῶν πεπονθότων τόπων. Innuitque ipſe Diogenes Luciani, ἐν βίων πράσει.
Nempe ſemel fuit, &c.] Ex uno congreſſu geniti ſunt trigemini illi Horatii, qui tres Curiatios ſingulari de re Rom. certamine commiſſos devicerunt: ex uno geniti Romulus & Remus, Romæ conditores.
Maſturbatus uterque.] Ut tu.
Fœda.] Alii *ſæva.*
Quod digitis, &c.] Nimirum illi *Fratres* dicebantur, qui netario concubitu turpe perdendi hominis præſtabant officium. Rigaltius.

In Phœbum draucum. LXIV.

AD cœnam invitant omnes te, Phœbe, cinædi:
Mentula quem paſcit, non puto purus homo eſt.

Phœbe.] Ludit forte in nomine; φοῖβος enim *purum* ſonat, quaſi dicat, nomine purus, re impurus.

In

In Æſchylum impurum. LXIX.

LASCIVAM tota poſſedi nocte puellam,
  Cujus nequitias vincere nemo poteſt.
Feſſus mille modis illud puerile popoſci:
  Ante preces totas, primaque verba dedit.
Improbius quiddam ridenſque rubenſque rogavi;
  Pollicita eſt nulla luxurioſa mora.
Sed mihi pura fuit, tibi non erit, Æſchyle: ſi vis,
  Accipe & hoc munus conditione mala.

Illud puerile popoſci.] Δύφημον ἐκεῖνο, ὅτι πάσχουσιν οἱ παῖδες. Sic ſæpe hoc pronomen ponitur relato ſubintellecto. Catullus:

Et quærendum unde, unde forte nervoſius illud.

Sic *Res illas* dixit Arnobius τὸ ἀνδρεῖον. Dicebant aliquando *Multa illa*, id eſt, laſcivas illas & obſcœnas voluptates. Catullus:

Ubi illa multa tam jocoſa fiebant.

Græci ταῦτα vel ἐκεῖνα eodem modo. Heraldus.

Improbius, &c.] Ore morigerari.

Sed mihi, &c.] Nec tamen feci: pretio deterritus, ſeu rei turpitudine.

Conditione mala.] Magno pretio, care emptum.

In Polycarmum. LXXI.

CUM futuis, Polycarme, ſoles in fine cacare.
  Cum pædicaris, quid, Polycarme, facis?

De Gellio. LXXXII.

DUXERAT eſuriens locupletem pauper, anumque,
  Uxorem: paſcit Gellius, & futuit.

Paſcit Gellius, &c.] Παθητικῶς, ut *lavare, tondere, &c.* *Futuit.*] Uxoremne, an alias? Vide Auſonium epig. 134.

De Athenagora cunnilingo. XCVII.

ALPHICUS ante fuit, cœpit nunc Olficus eſſe
  Uxorem poſtquam duxit Athenagoras.
Nomen Athenagoræ credis, Calliſtrate, verum?
  Si ſcio, diſpeream, quis ſit Athenagoras.
Sed puto me verum, Calliſtrate, dicere nomen:
  Non ego, ſed veſter peccat Athenagoras.

Alphicus.] De Athenagora jam dictum epig. 41. lib. 8. *Alphicus*, id eſt medicus curans vitiliginem, quæ Græcis ἄλφος dicitur. Porro ducta uxore cœpit lingere cun-

cunnum, inquit Domitius; unde factus eſt *olficus*, hoc eſt, olfacit cunnum.

Non ego.] Pecco, quia aperte eum nomino, quem alphicum & olficum novis nominibus dixi: ſed ipſe peccat Athenagoras, qui argumentum ſuppeditavit.

EX LIBRO X.

Ad Flaccum, de Polla. XL.

SEMPER cum mihi diceretur eſſe
Secreto mea Polla cum cinædo,
Irrupi, Lupe. non erat cinædus.

Non erat cinædus.] Scelus videtur innuere, de quo epig. 47. lib. 2.

In Marullam impudicam. LV.

ARRECTUM quoties Marulla penem
Penſavit digitis, diuque menſa eſt:
Libras, ſcrupula, ſextulaſque dicit.
Idem poſt opus, & ſuas palæſtras,
Loro cum ſimilis jacet remiſſus:
Quanto ſit levior Marulla dicit.
Non ergo eſt manus iſta, ſed ſtatera.

Sextulas.] Sextula eſt ſexta pars unciæ. Facete Poëta ſtateram dicit libidinoſæ Marullæ manum, quæ tam accurate penſaret, & metiretur, &c.

In Læliam laſcivam. LXVIII.

CUM tibi non Epheſos, nec ſit Rhodos, aut Mitylene,
Sed domus in vico Lælia patricio,
Deque coloratis numquam lita mater Etruſcis,
Durus Aricina de regione pater,
Ζωὴ καὶ ψυχὴ laſcivum congeris uſque,
Prô pudor Herſiliæ civis, & Egeriæ:
Lectulus has voces, nec lectulus audiat omnis:
Sed quem laſcivo ſtravit amica viro.
Scire cupis quo caſta modo matrona loquaris:
Numquid cum criſſas, blandior eſſe potes?
Tu licet ediſcas totam, referaſque Corinthon,
Non tamen omnino Lælia Thaïs eris.

---

1 *Cum tibi, &c.*] Cum non ſis ex aliqua inſula vel parte Græciæ oriunda, ſed media nata Romæ. Vide ſat. 6. Juvenalis a verſu 186. unde huic lux & fortaſſis ingenium.

3. *Deque coloratis, &c.*] Et mater tua ex Etruria, nunquam fucata, imo ſole offuſcata. *Nunquam lita.*] Lini autem moris erat iſtos delicatos, vel ad candorem nitoremque cutis conciliandum, vel ne cito barbati eſſent. *Coloratos* vero *Etruſcos* vo-

cat

cat ἡλιοκαύϛως, & mulierem nunquam litam, quæ faciem medicamentis nunquam induxerit, ad candorem ſervandum & ſolem cuti defendendum, ne coloraretur. Hujuſmodi autem medicamina, quæ præſtabant, ne ſole facies læderetur, ϑερινὰ περιφυλακτικὰ προσώπων vocabant, eaque omnia erant ἐπιχρίσματα Salmaſius.

Aricina, &c.] Aricia oppidum Latii, ad cujus clivum ſedebant mendici.

Ζωὴ καὶ ψυχή. &c.] Vide verſ. 195. ſat. 6. Juven. & quæ nos ad illum. Gronovius valde extollit Thuanæi codicis præſtantiam, & ſcriptorem ejus fidelem aſſerit, ut quæ non aſſequutus fuerit, imitatione tamen characterum expreſſerit; & cum cætera minutis literis exarata ſint, hunc unum verſum majuſculis expreſſerit:

KURIE MU MELI MU PSICI MU
CONGERIS USQUE.

Hinc colligit Martialem ſcripſiſſe,

Κύριέ μου, μέλι μοῦ, ψυχὴ μου,

congeris usque.

Agnoſcis enim amatoria vocabula Græcis & Latinis ſatis familiaria.

Herſilia civis, &c.] Tu Romana. Herſilia autem Romulo ceſſit conjux e Sabinis raptis una. De Ægeria ſupra epig. 35. verſ. 13.

Criſſas, &c.] Κιγκλίζῃ, quod in maribus *cevere* dicitur.

Corinthon.] Linguam græcam: vel magis proprie blanditias & ſermones nequam Corinthi, unde Lais.

Non tamen omnino, &c.] Nunquam tamen ex deformi & blanda Lælia fies pulchra & elegans Lais. Hinc pro *Thaïs.* Gruterus legendum cenſet, *Thaïs*, recte.

De Galla deformi facta. LXXV.

MILLIA viginti quondam me Galla popoſcit,
  Et, fateor, magni non erat illa nimis.
Annus abit: bis quina dabis ſeſtertia, dixit.
  Poſcere plus viſa eſt, quam prius, illa mihi.
Jam duo poſcenti poſt ſextum millia menſem,
  Mille dabam nummos: noluit accipere.
Tranſierant binæ forſan, trinæve Kalendæ,
  Aureolos ultro quatuor ipſa petit.
Non dedimus, centum juſſit me mittere nummos:
  Sed viſa eſt nobis hæc quoque ſumma gravis.
Sportula nos junxit quadrantibus arida centum:
  Hanc voluit: puero diximus eſſe datam.
Inferius nunquid potuit deſcendere? fecit.
  Dat gratis, ultro dat mihi Galla: nego.

Millia viginti, &c.] Quingenti Philippei: *dena ſeſtertia*, dimidium, 250. *duo millia*, quinquaginta: *mille nummi*, 25. Philippei: *aurei quatuor*, quadringenti nummi, decem Philippei: *Centum nummi*, Philippei duo & dimidiatus. Gronov.

Magni non, &c.] Nitebat enim tum flore juventæ.

Bis quina.] Dena ſeſtertiorum millia.

Poſcere, &c.] Minus quippe formoſa eſt facta, atque hinc gravius viſum eſt pretium.

Aureolos ultro. &c.] Deflorente jam in dies forma & ipſa vileſcit, contempta invicem.

Nos junxit, &c.] Habuit nos in officio, id eſt, officio meritus fueram ſportulam tenuem. Hanc voluit.

Dat gratis, &c.] Epig. 56. lib. 2.

De Phyllide meretrice. LXXXIX.

CUM duo veniſſent ad Phyllida mane fututum,
Et nudam cuperet ſumere uterque prior,
Promiſit pariter ſe Phyllis utrique daturam,
Et dedit. ille pedem ſuſtulit, hic tunicam.

Daturam.] Epig. 56. lib. 2.

Et dedit, &c.] Et utrique ſe præſtitit *Domna* Phyllis ſeu Jana gemina, ἄμφω ἀρέσασα ϰ. ἐπίεσα λούσασθαι. Ego potius intelligo, inquit Domitius, jocum eſſe in verbo *ſuſtulit*, quod ſignificat *in altum tulit*: ſuſtulit item ſurripuit. Alter igitur ſurripuit tunicam, alter potitus eſt coitu, & ita utrique dedit, alteri coitum, & alteri tunicam.

In Ligellam vetulam. XC.

QUID vellis vetulum, Ligella, cunnum:
Quid buſti cineres tui laceſſis?
Tales munditiæ decent puellas.
Nam tu jam nec anus potes videri.
Iſtud, crede mihi, Ligella, belle
Non mater facit Hectoris, ſed uxor.
Erras, ſi tibi cunnus hic videtur;
Ad quem mentula pertinere deſit.
Quare ſi pudor eſt, Ligella, noli
Barbam vellere mortuo leoni.

Ligellam.] Palat. legit *Ligeia*, ut forſan eadem ſit cum illa, cujus meminit lib. 12. epig. 7.

Vellis vetulum, &c.] Expilas, ut tenerior juniorque videare.

Quid buſti, &c.] Quid ſuſcitas cineres & ſopitos ignes demortuæ & ſepultæ libidinis tuæ?

Non mater, &c.] Non anus ut Hecuba, ſed firmæ ætatis mulier. ut Andromache.

Barbam vellere, &c.] Exſtimulare ad libidinem fœtidum os mortuum. Alludit ad proverbium, *tondere leonem*, & *vellere barbam leoni.* Hoc eſt, irritare ad iras. Quod periculoſæ plenum opus eſt aleæ. Vide epig. lib. 6. & Annot. prior. Jo. Bapt. Pii cap. 15. ubi ad explicationem hujus epigrammatis nimis multa. *Mortuo leoni.*] Fruſtra ſcil. vetulam vulvam ad libidinem ſtimulas, eſt enim mortua.

De Almone imbelli. XCI.

OMNES eunuchos habet Almo, nec arrigit ipſe,
Et queritur, pariat quod ſua Polla nihil.

Omnes eunuchos.] Vide epig. 67. lib. 6. Iuven. ſat. 6. verſ. 367.

Sunt quas eunuchi imbelles, ac mollia ſemper
Oſcula delectent, & deſperatio barbæ
Et quod abortivo non eſt opus.

Ad

Ad Gallam fellatricem. XCV.

INFANTEM tibi vir, tibi, Galla, remiſit adulter,
  Hi puto non dubie ſe futuiſſe negant.

Neuter agnoſcit ſuam eſſe prolem, ut qui tecum rem habuerint. Quid ergo? Vide epig. 5. lib. 9. tacet ſcil. Galla, epig. 96. lib. 3.

De Phileno elumbi. CII.

QUA factus ratione ſit requiris,
Qui numquam futuit, pater Philenus.
Gaditanus Avite dicat iſtud:
Qui ſcribit nihil, & tamen poëta eſt.

Qua.] Jocus eſt in Philænum & Gaditanum, quorum alter, adulterio uxoris habebat filios, alter alieno carmine ſibi vendicato volebat videri Poeta.

EX LIBRO XI.

De baſiis ſui pueri. IX.

LASSA quod externi ſpirant opobalſama drauci,
  Ultima Corycio quæ cadit aura croco,
Poma quod hiberna matureſcentia capſa,
  Arbore quod verna luxurioſus ager,
De Pallatinis dominæ quod ſerica prælis,
  Succina virginea quod relegata manu,
Amphora quod nigri: ſed longe fracta, Falerni,
  Quod qui Sicanias detinet hortus apes,
Quod Coſini redolent alabaſtra, focique deorum,
  Quod modo divitibus lapſa corona comis:
Singula quid dicam? non ſunt ſatis: omnia miſce:
  Hoc fragrant pueri baſia mane mei.
Scire cupis nomen: nil præter baſia dicam.
  Juro tibi, nimium ſcire, Sabine, cupis.

Laſſa quod, &c.] Nihil poteſt magis fatuum hac ſcriptura dari. *Draucus* non eſt puer delicatus, ſed bene & nimium vir. Quid autem ſuavius habent odores in aliquo Aſiatico, Græco, Ægyptio, quam Italico? Ergo ſufficiunt *heſterni.* Nihilo melius: aut enim evanuit ille odor aut ſudore & ſpurco opere corruptus eſt. Præclare vero codex ſcriptus Pircheimeri vel Arondellianus:

Lapſa quod externis ſpirant opobalſama truncis.

Quod nihil eſt quam, illa peregrina & exotica opobalſama quod ſpirant. Sic Seneca: *Dives Sabæis colligit truncis Arabs.* Vide Diatriben. Gronov. *Laſſa quod.*] Quod olent

trita

trita opobalſama delicati pueri ex Aſia, Græcia, vel Ægypto. *Externi.*] Alii *heſterni*, id eſt, ejus qui nocte præterita ἐκοίμασεν. Recte.

Corycio.] Recte Gruterus, *quod curvo*: & ſic etiam Pircheimerianus. Sed male explicant de referente neſcio quos curvos arcus dum cadit in theatro. Immo *curvo* eſt marceſcente & ultimas emittente vires. Ovidius:

> *Marcida demittant ſubito caput illa gravatum.*

Gronov. *Corycio, &c.*] Epig. 69. lib. 3. & epig. 39. lib. 9. Gruterus ex optimo codice, *quod curvo*. Recte. Videtur enim loqui de croco theatrali fiſtulatim expreſſo, & referente utcunque arcus curvos dum cadit.

Poma quod, &c.] Epig. 65. lib. 3.

Caſſa.] Qua poma hyeme ſervantur.

Dominæ.] Auguſtæ nempe veſtimenta ſerica ſeu ſyntheſes. Palatinis recondita prælis, epig. 46. lib. 2.

Relegata.] Alii *regelata manu*, ut epig. 93. lib. 3. hoc eſt, attritu calefacta, epig. 38. lib. 5.

Sed longe, &c.] Odora enim per aërem diffuſa gratiora ſunt: propius autem admota obſtruunt ſenſorium.

Sicanias, &c.] Siculas apes, mellifiais Hyblæa.

Coſmi redolent, &c.] Myropolæ, epig. 88. lib. 1. *Alabaſtra.*] Pyxides unguentariæ ex alabaſtro. *Focique deorum.*] Thure ardentes.

Divitibus, &c.] Proinde nardo & unguento delibutis.

Nil præter baſia dicam.] Alii, *Si propter baſia dicam. Juraſti nimium ſcilicet.* Senſus eſt, Si nomen ſolummodo ſcire cupis baſiorum cauſſa, dicam: id ipſum confirmas juramento; O Sabine, altius aliquid, juramentum iſtud premit: ſcilicet, hoc eſt, amore ejus deperis; itaque abſit dicam nomen.

Nimium ſcire, &c.] Aliquid ultra baſia cupis, qui de pueri nomine quæris.

In Gallam eruditam. XX.

QUÆRIS cur nolim te ducere, Galla? diſerta es.
Sæpe ſolœciſmum mentula noſtra facit.

Pete hujus epigrammatis ingenium & expoſitionem a Juven. ſat. 6. verſ. 448. & 457. Ad Lucilii item epig. cap. 46. lib. 2.° Anthologiæ, τῇ χειρὶ Σολοικίζει. Martialis, inquit Brodæus, Lanuvii ad portas non arrigens dicit, *Sæpe ſolœciſmum, &c.*

Ad lectorem gravem. XXI.

CÆSARIS Auguſti laſcivos livide verſus
Sex lege, qui triſtis verba Latina legis.
Quod futuit Glaphyran Antonius, hanc mihi pœnam
Fulvia conſtituit, ſe quoque uti futuam.
Fulviam ego ut futuam: quid ſi me Manius oret?
Pædicem, faciam? non puto ſi ſapiam.
Aut futue, aut pugnemus, ait: quid quod mihi vita
Carior eſt ipſa mentula? ſigna canant.
Abſolvis lepidos nimirum, Auguſte, libellos,
Qui ſcis Romana ſimplicitate loqui.

Cæſaris, &c.] Duo primi verſus ſunt Martialis, ut & duo ultimi: hexaſtichon intermedium Auguſti erat: quod citat Poeta ad excuſandam carminis ſui laſciviam.

Quod futuit, &c.] Fulvia uxor Marci Antonii (inquit Octavius) incitante Manio, quo ulciſcatur mariti ſui petulantiam in Glaphyra, ſeſe offert mihi corrumpendam, imo petit. nego, horreoque non minus quam ſi me Manius oret ut, &c.

Inter-

Interminata deinde mihi bellum civile ni faciam, poſthabeo ipſam vitam pudicitiæ.

Abſolvis, *&c.*] Apoſtrophe Poëtæ ad Auguſtum, ſupra.

In Lydiam laxam. XXII.

LYDIA tam laxa eſt, equitis quam culus aëni,
  Quam celer arguto qui ſonat ære trochus,
Quam rota tranſmiſſo toties impacta petauro,
  Quam vetus a craſſa calceus udus aqua,
Quam quæ rara vagos exſpectant retia turdos,
  Quam Pompeiano vela negata Noto,
Quam quæ Delphitico lapſa eſt armilla cinædo,
  Culcita Leuconico quam viduata ſuo,
Quam veteres brachæ Britonis pauperis, & quam
  Turpe Ravennatis guttur onocrotali.
Hanc in piſcina dicor futuiſſe marina.
  Neſcio: piſcinam me futuiſſe puto.

Equitis, *&c.*] *Equitis* pro *equi* poſitum cenſet cum aliis Brodæus Miſcell. lib. 10. cap. 33.

Trochus.] Epig. 168. lib. 14.

Rota petauro.] Turnebus *petaurum* putat eſſe lignum per rotam a petauriſta trajectum, lib. 8. cap. 4. Cornelius Vitellius contra Georgium Merulam cap. 13. contendit petaurum, ipſum eſſe petauriſtam qui ſe tranſmittit per rotam quaſi in aëre volantem, unde nomen. Vide Mercur. lib. 3. de arte gymnaſtica cap. 8.

Craſſa.] Cœnoſa.

Quam Pompeiano, *&c.*] Quam vela theatri Pompeiani (vide epig. 39. lib. 9.) quæ jacent laxa, ubi non tument ſublata venis.

Delphitico.] Quas Delphi mittunt, inquit Domitius. P. Scriverius reponit *de phthiſico*, &c. tabe diutina ac phthiſi conſumptis armillæ laxæ excidunt.

Leuconico, *&c.*] Lanæ genere, quo culcitræ farciebantur. Bulmannus legit, *Culcita*, *quam pluma qua viduata ſua eſt.* Vide epig. 159. lib. 14.

Brachæ, *&c.*] Femoralia quæ Britannis Gallis in uſu. De quibus vide quæ Joſ. Scalig. ad lib. 4. Propertii, & Iſ. Caſaub. ad Sueton. Auguſt.

Ravennatis guttur.] In Ravennæ paludibus degentis. *Onocrotali.*] Avis quæ Æliano lib. 16. hiſt. Animalium cap. 4. Cela eſſe videtur. Gillius ibidem onocrotalum eſſe autumat, dictum a ruditu aſini, ex ὄνῳ & *κρόταλον*. & Plinius lib 10. cap. 47.

In pædiconem maſturbantem. XXIII.

MOLLIA quod nivei duro teris ore Galeſi
  Baſia, quod nudo cum Ganymede jaces,
Quis negat hoc nimium? ſed ſit ſatis: inguina ſaltem
  Parce fututrici ſolicitare manu.
Levibus in pueris plus hæc, quam mentula, peccat;
  Et faciunt digiti, præcipitantque virum.
Inde tragus, celereſque pili, mirandaque matri
  Barba, nec in clara balnea luce placent.
Diviſit natura mares; pars una puellis,
  Una viris genita eſt. utere parte tua.

Dari

Duro teris ore.] Barbato. *Galeſi.*] Pueri.
Præcipitantque virum.] Ante tempus accelerant ætatem, faciem, & opus virile.
Tragus, &c] Hircus, fœtor alarum. Virus autem hirci redolent illi qui rem agunt veneream, quique ea ætate ſunt quæ Veneri ſufficit, ſpiritu non coquente humorem, ut in pueris. Ariſt. Problem. & ab eadem cauſa, pili, maxime in locis humidis. Lud. Cælius lib. 10. cap. 54.
Nec in, &c.] Nec appareant piloſi.

In Silam deformem. XXIV.

NUBERE Sila mihi nulla non lege parata eſt:
Sed Silam nulla ducere lege volo.
Cum tamen inſtaret, decies mihi dotis in auro.
Sponſa dabis dixi: quid minus eſſe poteſt?
Nec futuam quamvis prima te nocte maritus:
Communis tecum nec mihi lectus erit.
Complectarque meam, nec tu prohibebis, amicam:
Ancillam mittes, ſed mihi juſſa tuam.
Te ſpectante dabit nobis laſciva miniſter
Baſia, ſive meus, ſive erit ille tuus.
Ad cœnam venies: ſed ſic diviſa recumbes,
Ut non tangantur pallia noſtra tuis.
Oſcula rara dabis nobis, & non dabis ultro:
Nec quaſi nupta dabis, ſed quaſi mater anus.
Si potes iſta pati, ſi nil perferre recuſas:
Invenies qui te ducere, Sila, velit.

Nulla non.] Hoc eſt, qualibet conditione.
Decies.] Centena millia ſeſtertiûm, epig. 105. Infra deſcribit mores, quibus uxorem præditam velit.

In Linum impurum. XXVI.

ILLA ſalax nimium, nec paucis nota puellis
Stare Lino deſit mentula: lingua cave.

Lingua cave.] Epig. 78. lib. 1. & 62. infra.

Ad Teleſphorum puerum mollem. XXVII.

O Mihi grata quies! ô blanda, Teleſphore, cura,
Qualis in amplexu non fuit ante meo!
Baſia da nobis vetulo puer uda Falerno,
Pocula da labris facta minora tuis.
Addideris ſuper hæc Veneris ſi gaudia vera,
Eſſe negem melius cum Ganymede Jovi.

Blanda

Blanda cura.] amor, deliciæ.
Facta minora.] Trita, deguſtata labris nis.

Et qua tu biberis, hac ego parte bibam. Ovid. eleg. 4. lib. 1.

Ad Flaccum de amica. XXVIII.

FERREUS es, ſi ſtare poteſt tibi mentula, Flacce,
Cum te ſex cyathos orat amica dare.
Vel duo fruſta rogat cybii, tenuemve lacertum,
Nec dignam toto ſe botryone putat:
Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra
Alecem, ſed quam protinus illa voret:
Aut cum perfricuit frontem, poſuitque pudorem,
Succida palliolo vellera quinque petit.
At mea me libram foliati poſcat amica,
Aut virides gemmas, ſardonychaſve pares:
Nec niſi prima velit de Tuſco ſerica vico,
Aut centum aureolos, ſic velut æra roget.
Nunc tu velle putas hæc me dare dona puellæ?
Nolo: ſed his ut ſit digna puella volo.

Stare poteſt, &c.] In amicæ, quæ parvo pretio licet, ut quæ poſcat ſex vini cyathos, &c.

Orat amica dare.] Gruterus ex Palat. legit *amica gari*, quod & commentaria Calderini agnoſcunt: *Garum* eſt liquamen ex piſce.

Cybii.] Piſcis e palamidum genere. Vide epig. 79. lib. 5.

Botryone putat.] Ovis ſepiarum, non racemo, ut vult Domitius.

Paropſide rubra.] Lance fictili. Gruterus legit *parapſide*.

Aut cum, &c.] Quod ſi majore cum fiducia velit magnum quiddam rogare, poſcit illotam lanam in pallium.

Foliati poſcat amica.] Unguenti ex foliis nardi aliiſque foliis odoratis. Vide Plinium & Pancirolum.

Pares.] Geminas.

Prima.] Optima. *Tuſco ſerica vico.*] Textura ſericarum & bombycinarum veſtium exercebatur in Tuſco vico Romæ.

Nunc tu, &c.] MS. Bodlejan. *Num tu*, & pro *dare dona* legit Pala, *donare*.

De phrenetico medico. XXIX.

INVASIT medicus ſica phreneticus Eucli,
Et præcidit Hylan. hic, puto, ſanus erat.

Sica.] Interpretare mentulam. Jocatur in verbo *præcidit*, quod ſignificat *vulnerare*, & *pædicare*.

Ad Phyllidem vetulam. XXX.

LANGUIDA cum vetula tractare virilia dextra
Cœpiſti, jugulor pollice, Phylli, tuo.
Nam cum me vitam, cum me tua lumina dicis:
Horis me refici vix puto poſſe decem.
Blanditias neſcis: dabo dic tibi millia centum,
Et dabo Setini jugera culta ſoli.
Accipe vina, domum, pueros, chryſendeta, menſas:
Nil opus eſt digitis: ſic mihi, Phylli, frica.

Jugulor pollice, &c.] *Mentula menſque cadit*, epig. 17. lib. 7.
Vitam, &c.] Epig. 68. lib. 10. *Murem* legit Angelus Politianus cap 96. Miſcel. quaſi dicat ſalaciſſimum: ita enim eſſe mures ſcribit probatque Ælianus lib. 12. de Animalibus.
Blanditias neſcis, &c.] Quæ mihi placeant: neque enim excitor palpantis vetulæ blanditiis; ſed pretio, ſed muneribus.
Chryſendeta, menſas.] Epig. 43. lib. 2.

In Zoilum fellatorem. XXXI.

OS male cauſſidicis, & dicis olêre poëtis:
Sed fellatori, Zoile, pejus olet.

Os male.] Propter maledicta hæc? An ſtudio diutino impedita concoctione, epig. 4. lib. 4.
Fellatori.] Tibi nempe. De Zoilo vide epig. 82. lib. 3.

De Luperco irrumatore. XLI.

FORMOSAM Glyceren amat Lupercus,
Et ſolus tenet, imperatque ſolus:
Quam toto ſibi menſe non fututam
Cum triſtis quereretur, & roganti
Cauſſam reddere vellet Æliano:
Reſpondit, Glyceræ dolere dentes.

Cum triſtis.] Cum cauſſatus eſt dolorem dentium in cauſſa fuiſſe, cur non poriretur amica, aperte fatebatur ſe capiti Glyceræ illudere.

In uxorem zelotypam. XLIV.

DEPRENSUM in puero tetricis me vocibus uxor
  Corripis, & culum te quoque habere refers.
Dixit idem quoties laſcivo Juno tonanti?
  Ille tamen gracili cum Ganymede jacet.
Incurvabat Hylam poſito Tirynthius arcu.
  Tu Megaram credis non habuiſſe nates?
Torquebat Phœbum Daphne fugitiva: ſed illas
  OEbalius flammas juſſit abire puer.
Bryſeis multum quamvis averſa jaceret,
  Æacidæ propior levis amicus erat.
Parce tuis igitur dare maſcula nomina rebus,
  Teque puta cunnos uxor habere duos.

Gracili.] Alii legunt *grandi.*

Incurvabat, &c.] Ad turpe miniſterium, quod Juven. *inclinabat*, ſat. 9. verſ. 26. & ſat. 10. verſ. 224. *Tyrinthius arcu.*] Hercules, a Tyrinthio oppido, ubi nutritus eſt cultuſque.

Megaram, &c.] Uxorem Herculis.

OEbalius, &c.] Hyacinthus, ex Amyclis Laconiæ civitate. Vide epig. 173. lib. 14.

Bryſeis multum, &c.] Bryſei filia Hippodamia, Achillis amica.

Levis amicus erat.] Patroclus imberbis.

Parce tuis igitur, &c.] Ne putes illam partem in fœminis æque gratam eſſe atque in maribus, epig. 98. lib. 12.

In Cantharum Impurum. XLVI.

INTRASTI quoties inſcriptæ limina cellæ,
  Seu puer arriſit, ſive puella tibi:
Contentus non es foribus, veloque, ſeraque,
  Secretumque jubes grandius eſſe tibi.
Oblinitur minimæ ſi qua eſt ſuſpicio rimæ,
  Punctaque laſciva quæ terebrantur acu.
Nemo eſt tam teneri, tam ſolicitique pudoris,
  Qui vel pædicat, Canthare, vel futuit.

Inſcriptæ limina.] Titulum profeſſæ & habentis nomen inſcriptum lupæ, quæ ibi merebatur. Juven. ſat. 6. verſ. 124. *Cellæ.*] Gloſſ. *Cella*, οἴκημα. Servulorum propriæ receptacula, & partes ædium abſtruſiores, ubi ſervi habitant, *Cellæ* dicuntur. Sed *cellæ* ſæpe cubilia meretricum, φαλκοὶ ἑταίρων. Erant vero *cellæ* non ipſa lupanaria, ſed receptacula in lupanaribus, in quibus erant plures cellæ, tanquam cubicula, ubi ſcorta proſtabant. Quæ & præfixos habebant titulos, ubi nomina meretricum: quæ ibi merebantur, inſcripta erant; ita ut qua quæque cella ſtaret, ex inſcriptione noſſe poſſes. Juven. ſat. 6. de Meſſalina:

Et nigrum flavo crimen, &c.

Cæterum nudæ ſtabant meretrices, ut eas inſpicere poſſent amatores, ne qua occulta labe fallerentur.

Veloque, ſeraque.] Epig. 35. lib. 1. verſ. 5. & Juven. ſat. 8. verſ. 168.

Secretumque, &c.] Grandius ſcelus cogitas, grandius ſecretum poſtulas.

Laſciva acu.] Calamiſtro. *Acu laſciviore comam ſibi inſerunt.* Tertullianus de virgine velanda cap. 12.

In

In Mævium effœtum. XLVII.

JAm, niſi per ſomnum, non arrigis, & tibi, Mævi,
Incipit & medios meiere verpa pedes:
Truditur & digitis pannucea mentula laſſis,
Nec levat exſtinctum ſolicitata caput.
Quid miſeros fruſtra cunnos, culoſque laceſſis?
Summa petas: illic mentula vivit anus.

Et medios meiere.] Alii *in medios.* Melius. *Verpa.*] Penis. *Pannucea, &c.*] Debilis, laxa, rugoſa: quod & de pomis dicitur. Plinius lib. 15. cap. 15. & Macrobius lib. 3. cap. 19. *Summa petas.*] Os. *Illic mentula vivit.*] Epig. 50. lib. 4. *Anus.*] Vide epig. 40. & epig. 106. lib. 1.

In Blataram cunnilingum. XLVIII.

OMNIA femineis quare dilecta catervis
Balnea devitat Blatara? ne futuat.
Cur nec Pompeia lentus ſpatiatur in umbra,
Nec petit Inachidos limina? ne futuat.
Cur Lacedæmonio luteum ceromate corpus
Perfundit gelida virgine? ne futuat.
Cum ſic fœminei generis contagia vitet,
Cur lingit cunnum Blatara? ne futuat.

Pompeia, &c.] Porticu Pompeii, epig. 14. lib. 2. *Inachidos limina, &c.*] Iſidis porticum ſeu templum, ubi conventus & colloquia de adulteriis.

Multos illa facit, quod fuit ipſa Jovi.
Ovidius 2. de Arte.

——— *Iſiacæ ſacraria lenæ.*
Juven. ſat. 6. verſ. 490.

Lacedæmonio luteum.] Palæſtram inveniebant exercebantque Lacedæmonii. *Ceromate corpus.*] Epig. 58. lib. 3. *Virgine, &c.*] Aqua, epig. 21. lib. 5.

De Titio bene mutoniato. LII.

TANTA eſt quæ Titio columna pendet,
Quantum Lampſaciæ colunt puellæ.
Hîc nullo comitante, nec moleſto,
Thermis grandibus, & ſuis lavatur:
Anguſte Titius tamen lavatur.

Columna pendet.] Priapus, αἰδοῖον. *Lampſacia, &c.*] Epig. 17. lib. 11. & lib. 3. epig. 68. *Anguſte Titius, &c.*] Ipſe ingens & ἀνδρογονίδης, an quia ſub aquis maſturb.

In

In Teleſphorum mollem. LIX.

CUM me velle vides tecumque, Teleſphore, ſentis:
Magna rogas, puto me velle negare licet?
Et niſi juratus dixi, dabo, ſubtrahis illas,
Permittunt in me quæ tibi multa, nates.
Quid ſi me tonſor, cum ſtricta novacula ſupra eſt,
Tunc libertatem, divitiaſque roget?
Promittam: nec enim rogat illo tempore tonſor,
Latro rogat: res eſt imperioſa timor.
Sed fuerit curva cum tuta novacula theca,
Frangam tonſori crura, manuſque ſimul.
At tibi nil faciam: ſed lota mentula lana
Λαικάζειν cupidæ dicet avaritiæ.

Tecumque.] Alii *tentumque*, epig. 74. infra.

Licet.] Alii *nihil.* Sic leguot quidam:

Magna rogas: puta me velle negare nihil.

Permittunt.] Nam ſunt in cauſſa, cur a me multa imperioſus petas.

Sed lota mentula lana.] Id eſt, cum peracto opere abſterſa fuerit mentula. Domitius:

——— *ſed lota mentula lava*
Αἰκάζειν cupida dicet avaritia.

Hoc eſt, ſed lota ſiniſtra maſturbabor, & jubebo te avarum plorare. Sic Douza ſecutus conjecturam Scaligeri. Vide epig. 42. lib 9. & 74. infra.

De Chione & Phlogide. LXI.

SIT Phlogis, an Chione Veneri magis apta requiris?
Pulchrior eſt Chione, ſed Phlogis ulcus habet.
Ulcus habet, Priami quod tendere poſſit alutam,
Quodque ſenem Pylium non ſinat eſſe ſenem.
Ulcus habet, quod habere ſuam vult quiſque puellam,
Quod ſanare Criton, non quod Hygea poteſt.
At Chione non ſentit opus, nec vocibus ullis
Adjuvat: abſentem, marmoreamque putes.
Exorare dei ſi vos tam magna liceret,
Et bona velletis tam pretioſa dare:
Hoc quod habet Chione corpus, faceretis haberet
Ut Phlogis, & Chione quod Phlogis ulcus habet.

Ulcus habet.] Veneris ſenſum, urticas, pruriginem, laſciviam. *Priami quod, &c.*

——— *quo incendi jam frigidus ævo*
Laomedontiades & Neſtoris hernia poſſit.

Juven. ſat. 6. verſ. 326. *Alutam.*] Nervum languentem & laxum inſtar alutæ.

Quodque ſenem.]

——— *quo Pylius juveneſcere poſſet,*
Tithonuſque annis fortior eſſe ſuis.

Ovid. eleg. 6. lib. 3. Amor. *Pylium.*] Alii *Peliam.*

Quod ſanare, &c.] Nam *fœmina ſimplex.* Juven. ſat. 6. verſ. 328. cui medicus non medica opem ferre poteſt. Sic infra epig. 72. Hygeia autem filia Æſculapii. Pauſanias in

in Atticis, & Plinius lib. 35. cap. 2. hoc eſt *ſanitas*.

Non ſentit opus.] *Fatua eſt*, ut de Lauſella dixit epig. 72. lib. 3.

Infelix cui torpet hebes locus ille, &c. Ovidius 3. de Arte. *Nec vocibus ullis*.] καὶ οὐ μορφῆς ἁπλῶς, οὐδὲν ἐρῶντος ἔχεις. Antholog. lib. 7. epig. Philodemi, & infra epig. 105.

Velletis.] Palat. *poſſetis*, recte.

De Manneio impuro. LXII.

LINGUA maritus, mœchus ore Manneius
Summœnianis inquinatior buccis:
Quem cum feneſtra vidit a Suburana.
Obſcœna nudum lena, fornicem clauſit,
Mediumque mavult baſiare, quam ſummum:
Modo qui per omnes viſcerum tubos ibat,
Et voce certa, conſciaque dicebat,
Puer, an puella matris eſſet in ventre,
(Gaudete cunni, veſtra namque res acta eſt.)
Arrigere linguam non poteſt fututricem.
Nam, dum tumenti merſus hæret in vulva,
Et vagientes intus audit infantes,
Partem guloſam ſolvit indecens morbus,
Nec purus eſſe nunc poteſt, nec impurus.

Mœchus, &c.] Λείχων, φοινικίζων, θύων.

Summœnianis, &c.] Ipſis proſtibulis Suburanis, epig. 35. lib. 1.

Quorum artificis valet halitus oris, &c. Juven. ſat. 238. verſ. 10.

Nudum.] In lupanaribus nudæ proſtabant meretrices. Petronius, Juvenalis 6. Xiph. in Heliogab. *Lena, &c.*] Alii, *Leda*, recte, ut epig. 4. lib. 4.

Mediumque, &c.] Τὴν ἴξυν μᾶλλον τοῦ ςόματος.

Partem guloſam, &c.] Linguam reddidit paralyticam, ſideravit, ut infra epig. 86. *Morbus*] Paralyſiſne ἀπὸ τῆς ἀφίδος καὶ τῶν ἐμπυλωνῶν, quorum malefico humore marceſcunt ſegetes, apes immoriuntur, &c. Plinius cap. 15. lib. 7. an ſideratio? ut epig. 86. infra.

Nec purus, &c.] Morbo illo contaminatus. *Nec impurus.*] Lingua ut prius mœchus.

De Lesbia meretrice. LXIII.

LESBIA ſe jurat, gratis numquam eſſe fututam.
Verum eſt: cum futui vult, numerare ſolet.

Gratis numquam, &c.] Sine pretio. Voluit illa ſignificare *accepto*, intelligit Poëta *dato*.

In Philomuſum cinædum. LXIV.

SPECTAS nos, Philomuſe, cum lavamur,
Et quare mihi tam mutoniati
Sint leves pueri ſubinde quæris,

Dicam

Dicam ſimpliciter tibi roganti:
Pædicant, Philomuſe, curioſos.

Curioſos, &c.] Similes tui cinædos, qui curioſis oculis & devorantibus, ſpectas quæriſque per balnea mutoniatos. Vide epig. 97. lib. 1. & lib. 9. epig. 60.

In Fauſtum impurum. LXV.

NEſcio tam multis quid ſcribas, Fauſte, puellis:
Hoc ſcio, quod ſcribit nulla puella tibi.

Hoc ſcio quod ſcribit.] Interpretantur, quaſi velit Martialis: Scio nullam puellam tibi ſcribere: & ejus ſenſus cauſas divinant. At ego credo Fr. Sanctio, *Scio quod*, bene Latine non dici, quicquid contra moliatur Scioppius, cui alio tempore reſpondebimus. Nec tamen optimus Sanctius hic feliciter, quum explicat: Tu multa ſcribis puellis, quum ſis pædico, ut videlicet te oſtendas puellarum amatorem; ſed ego ſcio quid ſis, propter quod nulla tibi reſcribit, quia pueros amas. Non hæc mens Martialis, ſed iſta: Haud ſcio rem quam tu ſcribis tam multis puellis: unam rem ſcio quam præ pudore nulla tibi audet ſcribere puella: nempe te eſſe aut fellatorem, aut irrumatorem, aut lingonem. Gronovius. *Nulla puella tibi.*] An itaque pueri? An hinc voluit ſe videri in gratia eſſe apud puellas? epig. 63. lib. 3. quarum tamen nulla illi reſcripſit.

In Tuccam mangonem. LXXI.

VEndere, Tucca, potes centenis millibus emtos?
Plorantes dominos vendere, Tucca, potes:
Nec te blanditiæ, nec verba, rudeſque querelæ,
Nec te dente tuo ſaucia colla movent?
Ah facinus, tunica patet inguen utrimque levata,
Inſpiciturque tua mentula facta manu.
Si te delectat numerata pecunia, vende
Argentum, menſas, myrrhina, rura, domum.
Vende ſenes ſervos, agros & vende paternos:
Ne pueros vendas, omnia vende miſer.
Luxuria eſt emere hos; (quis enim dubitatve, negatve?)
Sed multo major vendere luxuria eſt.

Potes.] Suſtines.
Plorantes dominos, &c.] Pueros amaſios, ut amicæ dictæ ſunt *dominæ*. Vel pueros plorantes orantesque te ne veneant dominis aliis.
Rudeſque querelæ.] pueriles, non ſictæ.
Dente tuo ſaucia, &c.] Dum amore furens impreſſiſti eorum cervicibus memorem dente notam.
Myrrhina, &c.] Epig. 113. lib. 14.
Sed multo, &c.] Sic epig. 62. lib. 2.
——— *hac mage luxuria eſt.*

De Leda libidinoſa. LXXII.

HIctericam vetulo ſe dixerat eſſe marito,
Et queritur futui Leda neceſſe ſibi.

Sed flens, atque gemens tanti negat eſſe ſalutem,
Seque refert potius propoſuiſſe mori.
Vir rogat ut vivat, virides nec deſerat annos,
Et fieri, quod jam non facit ipſe, finit.
Protinus accedunt medici, medicæque recedunt,
Tolluntur que pedes: ô medicina gravis.

Hiſtericam.] Vide epig. 8. ſupra, ubi ſcripſimus *iſtericam* ſine aſpiratione. Alii *hyſtericam, &c.* uteri ſtrangulatione laborantem. cui morbo præſcribunt remedium medici validam congreſſus ſuccuſſationem.

Sed flens, &c.] Sed tamen lacrymans diſſimulat mori ſe malle quam hujuſmodi convaleſcere remedio.

Virides, &c.] Nec ætatis flore velit mori.

Medici, &c.] Supra epig. 61.

Tolluntur que, &c.] In Venerem, epig. 81. lib. 10. *Gravis.*] Scoptice.

De Nata cinædo. LXXIII.

DRAUCI Nata ſui vocat pipinnam,
Collatus cui gallus eſt Priapus.

Pipinnam.] Turnebus lib. 8. cap. 4. legit *bipennam.* Janus Parrhaſius in var. Annot. & Cælius Rhod. lib. 4. cap. 6. legunt *vepenem*, exponuntque: Nata vaſtum ſubactoris ſui virile, diminutivo nomine appellat vepenem, id eſt, parvulum penem, cui tamen ſi conferas Priapum ipſum (epig. 36. lib. 1. verſ. 8.) videatur præ hoc Gallus eviratus. *Piſinnam* legit Janus Rutgerſius, ut Labeo apud veterem Scholiaſten Perſii, *Crudum manduces Priamum, Priamique piſinnos*, id eſt pueros, filios. Vide Gaſp. Barthii adverſ. lib. 1. cap. 6.

In Lygdum mollem. LXXIV.

VENTURUM juras ſemper mihi, Lygde, roganti,
Conſtituiſque horam, conſtituiſque locum.
Cum fruſtra jacui longa prurigine tentus,
Succurrit pro te ſæpe ſiniſtra mihi.
Quid, precor, ô fallax, meritis, & moribus iſtis,
Umbellam luſcæ, Lygde, feras dominæ.

Siniſtra.] Epig. 42. lib. 9. & epig. 59. ſupra.

Umbellam.] De qua lib. 14. epig. 28.

Luſcæ dominæ.] Inſervias deformi dominæ, quoniam non vis amari a domino. Aliter explicat Domitius.

De Bacchara inepto. LXXV.

CURANDUM penem commiſit Bacchara Græcus
Rivali medico: Bacchara Gallus erit.

Curandum medico.] Qui ejuſdem puellæ vel pueri amore captus erat.

Gallus.] Jocus eſt in Gallo, qui ſignificat caſtratum Cybeles ſacerdotem, & Græco.

In

In Cæliam affectantem pudicitiam. LXXVI.

THECA tectus aënea lavatur
Tecum, Cælia, ſervus. ut quid, oro,
Non ſit cum citharœdus, aut choraules?
Non vis, ut puto, mentulam videre.
Quare cum populo lavaris ergo?
Omnes an tibi nos ſumus ſpadones?
Ergo ne videaris invidere,
Servo, Cælia, fibulam remitte.

Theca tectus.] Fibula ære circumligata. Vide epig. 34. & 81. lib. 7.
Omnes an tibi.] Sic epig. 34. lib. 7. *An ſola eſt*, &c.

Ne videaris invidere.] Ne videaris ejus conſpectum nobis invidere, tibi reſervare, reſibula ſervum tuum.

Ad Victorem ſponſum. LXXIX.

UTERE fœmineis complexibus, utere Victor,
Ignotumque ſibi mentula diſcat opus.
Flammea texuntur ſponſæ, jam virgo parata eſt:
Tondebit pueros jam nova nupta tuos.
Pædicare ſemel cupido dabit illa marito,
Dum metuit teli vulnera prima novi.
Sæpius hoc fieri nutrix, materque vetabunt,
Et dicent, uxor, non puer, iſta tibi eſt.
Heu quantos æſtus, quantos patiere labores,
Si fuerit cunnus res peregrina tibi!
Ergo Suburanæ tironem trade magiſtræ.
Illa virum faciet: non bene virgo docet.

Flammea texuntur, &c.] Flammeum erat velamentum luteum ſeu rubeum quo nova nupta tegebatur pudoris gratia, vel in ſubjectionis ſymbolum. *Parata eſt.*] Gruterus e MSS. *paratur.*
Tondebit pueros, &c.] Tondebit catamitos tuos tanquam emeritos & exoletos, poſtquam uxorem duxeris, epig. 18. lib. 12.
Ergo Suburanæ, &c.] Trade te inſtituendum meretrici cuipiam Suburanæ, quæ melius docebit te officium viri, quam nova nupta & rudis.

De ſpadone, & ſene. LXXXII.

CUM ſene communem vexat ſpado Dindymus Æglen,
Et jacet in medio ſicca puella toro:
Viribus hic operi non eſt, hic utilis annis.
Ergo ſine effectu prurit uterque prior.
Supplex illa rogat pro ſe, miſeriſque duobus,
Hunc juvenem facias, hunc, Cytherea, virum.

Sicca puella.] Unde illud apud Ovidium:
Dedecus hoc ſumpta diſſimulavit aqua.
Hic operi non eſt.] Eunuchus, epig. 39. lib. 6. Juven. ſat. 6. verſ. 367.
Hic utilis.] Alii, *hic inutilis.*
Cytherea.] Venus, thalami præſes.

In Zoilum impurum. LXXXVI.

SIDERE percuſſa eſt ſubito tibi, Zoile, lingua,
Dum lingis cunnum, Zoile, nunc futues.

Sidere percuſſa.] Epig. 91. lib. 7. & ſupra epig. 26. & 31.

Ad Charidemum jam mœchum. LXXXVIII.

DIVES eras quondam: ſed tunc pædico fuiſti,
Et tibi nulla diu fœmina nota fuit.
Nunc ſectaris anus. ô quantum cogit egeſtas!
Illa fututorem te, Charideme, facit.

Sectaris anus.] Ut inde rem facias. Vide Juven. ſat. 1. verſ. 38.

De Chariſiano cinædo. LXXXIX.

MULTIS jam, Lupe, poſſe ſe diebus
Pædicare negat Chariſianus.
Cauſſam cum modo quærerent ſodales,
Ventrem dixit habere ſe ſolutum.

Ventrem dixit.] Qua imprudenti excuſatione uſus fatebatur ſe pati ſolutum, non agere.

In verpum æmulum. XCV.

QUOD nimium lives, noſtris & ubique libellis
Detrahis, ignoſco: verpe poëta, ſapis.
Hoc quoque non curo, quod tu mea carmina carpas,
Corripias, & ſic, verpe poëta, ſapis.
Illud me cruciat Solymis quod natus in ipſis,
Pædicas puerum, verpe poëta, meum.
Ecce negas, juraſque mihi per templa tonantis.
Non credo: jura, verpe, per Anchialum.

Verpe poëta.] Judæum intellige, nempe circumciſum.
Per Anchialum.] Senſus eſt, Non tibi gredam, niſi juraveris per Deum viventem quem colis, &c. Hic locus mirum in modum vexatus eſt à viris doctis Seldeno, Voſſio, Petito, & aliis, quos vide ſi lubet.

Ad Flaccum, de baſiis impuris. XCVI.

INCIDERIS quoties in baſia fellatorum,
 In ſolio puto te mergere, Flacce, caput.

Solio.] Epig. 42. lib. 2. Alii *in ſolium.*

In Thelesillam deformem. XCVIII.

UNA nocte quater poſſum: ſed quatuor annis,
 Si poſſum, peream: te, Theleſilla, ſemel.

Quatuor annis.] Oppoſitis dictionibus acumen eſt ſemel, & quater; quatuor annis, & una nocte, Domitius.

In Lesbiam ficoſam. C.

DE cathedra quoties ſurgis, jam ſæpe notavi,
 Pædicant miſeram, Lesbia, te tunicæ.
Quas cum conata es dextra, conata ſiniſtra
 Vellere, cum lacrymis eximis, & gemitu.
Si conſtringantur gemina ſymplegade culi,
 Et Minyas intrant, Cyaneaſque nates.
Emendare cupis vitium deforme? docebo,
 Lesbia, nec ſurgas cenſeo, nec ſedeas.

Pædicant.] Adhærent tuis natibus.
Si conſtringantur.] Alii *ſic conſtringuntur.*
Gemina ſymplegade.] Symplegades ſcopuli ſunt, de quibus epig. 58. lib. 7. Dicuntur Cyaneæ, & Minyæ ob curſum quem illac Minyæ, id eſt Argonautæ, tenuerunt. Domitius. Valerius Flaccus lib. 5. Argon.
Æquore, Cyaneas Minyæ timuere relictas.
Nec ſedeas.] Sed jaceas natibus ſupinis.

Ad Flaccum, qualem amicam velit. CI.

HABERE amicam nolo, Flacce, ſubtilem,
 Cujus lacertos anuli mei cingant,
Quæ clune nudo radat, & genu pungat.
Cui ſerra lumbis, cuſpis eminet culo.
Sed idem amicam nolo mille librarum.
Carnarius ſum, pinguiarius non ſum.

Subtilem.] Gracilem, exilem, junceam.
Quæ clune.] Quæ depygis, macilenta, & quaſi nudis oſſibus.
Cui ſerra lumbis.] Cujus dorſi ſpina ſerram præ ſe ferat. *Cuſpis eminet culo.*] Uropygium epig. 93. lib. 3.
Carnarius ſum, pinguiarius non ſum.] Puellam volo corporis ſolidi & carnoſam, non pinguedine tumidam gravemque.

In uxorem nimis pudicam. CV.

UXor vade foras, aut moribus utere noſtris:
Non ſum ego nec Curius, nec Numa, nec Tatius.
Me jucunda juvant tractæ per pocula noctes:
Tu properas pota ſurgere triſtis aqua.
Tu tenebris gaudes: me ludere teſte lucerna,
Et juvat admiſſa rumpere luce latus.
Faſcia te, tunicæque tegunt, obſcuraque palla:
At mihi nuda ſatis nulla puella patet.
Baſia me capiunt blandas imitata columbas:
Tu mihi das, aviæ qualia mane ſoles.
Nec motu dignaris opus, nec voce juvare,
Nec digitis: tanquam thura, merumque pares.
Maſturbabantur Phrygii poſt oſtia ſervi,
Hectoreo quoties ſederat uxor equo.
Et quamvis Ithaco ſtertente, pudica ſolebat
Illic Penelope ſemper habere manum.
Pædicare negas: dabat Cornelia Gracco,
Julia Pompeio, Portia, Brute, tibi.
Dulcia Dardanio nondum miſcente miniſtro
Pocula, Juno fuit pro Ganymede Jovi.
Si te delectat gravitas, Lucretia toto
Sis licet uſque die: Thaida nocte volo.

Aut moribus, &c.] Quaſi divortii cauſa ſit inæqualitas morum, vel in uxore magis probatorum quam in viro.

Non ego, &c.] Non ſum continens, caſtus, pudicus, quales Curius, Numa & Tatius. Alii,

Non ego ſum Curius, non Numa, non Tatius.

Rumpere latus.] Ἐν τῷ τ̃ πολυχρύσου Ἀφροδίτης ἔργῳ.

Obſcuraque.] Alii,

——— *obſcuraque pallia celant.*

Patet.] Alii *jacet*. Sed *patet* antitheton celandi probatur magis. Quaſi dicat, nunquam tam nuda eſt, quin magis nudam eſſe optem.

Imitata columbas.] Laſciva, qualia ſibi ingeminant columbæ & paſſerculi ſalaces.

Aviæ qualia mane ſoles.] Caſta, qualia ſibi invicem libant οἱ συγγενεῖς ἀσπάζοντες καὶ φιλοῦντες.

Nec motu, &c.] Supra epig. 61.

Tanquam thura, &c.] Tanquam pura, & rem divinam thure meroque factura.

——— *ſic ſurgit mane puella,*
Protinus ut ſanctos poſſit adire deos.'

Ovid.

Hectoreo, &c.] Quoties Andromache & ipſa pudica per laſcivum ludum Hectori inſedit *Hisp. cavalgava a Hect.* vel alluſum ad verſum Ovid. 3. de Arte:

Thebais Hectoreo nupta reſedit equo.

Et quamvis, &c.] Et Ulyſſe dormiente, illa caſtæ famæ Penelope erat λαιοῖς τρίβουσα.

Dabat, &c.] Verecundiſſimæ matronæ Romanæ non negabant illud maritis ſuis viris graviſſimis, epig. 69. lib. 9.

Dardanio miniſtro.] Ganymede.

Juno Lucretia, &c.] Et ipſa caſtiſſima conjugii præſes: tamen gravis & caſta, ut Lucretia.

Thaida nocte volo.] Alii *Laida*. Facilem, & laſcivam ut Laida.

EX LIBRO XII.

In Labienum pædiconem. XVI.

ADDIXTI, Labiene, tres agellos:
Emiſti, Labiene, tres cinædos.
Pædicas, Labiene, treis agellos.

Addixti.] Eodem fere ſenſu, epig. 31. lib. 10. invehitur in eum qui ſervum vendiderat, ut laute cœnaret.

In Seniam fellatricem. XXVII.

A Latronibus eſſe te fututam
Dicis, Senia: ſed negant latrones.

Te futatam.] Negant te impulſam ab iis. *Vel* negant hoc, aiuntque te inhoneſtius quippiam paſſam eſſe, ut Callist. epig. 35. *infra.*

De Labieno pædicone. XXXIII.

UT pueros emeret Labienus, vendidit hortos:
Nil niſi ficetum nunc Labienus habet.

Nil niſi ficetum &c.] Vide epig. 16. ſupra. Jocus eſt in ambiguitate τῆ *ficus*: cum dicat, Labieno ex hortis ſupereſſe ficis conſitum agrum. Intelligit pueros ex nequitia ficoſos, ut epig 52. lib. 4. & epig. 70. lib. 7. & epig. 66. lib. 1.

Ad Calliſtratum fellatorem. XXXV.

TANQUAM ſimpliciter mecum, Calliſtrate, vivas:
Dicere præciſum te mihi ſæpe ſoles.
Non es tam ſimplex quam vis, Calliſtrate, credi.
Nam quiſquis narrat talia, plura tacet.

Tanquam.] Vis videri ingenue mecum communicare ſecreta tua, proinde fateri etiam vitia; ſed hoc non facis ingenue: namque minus de te fateris, ut majus taceas.

Præciſum.] Palat. legit *perciſum.* Vide epig. 72. lib. 2.

Narrat, tacet.] In vocibus *narrat* & *tacet*, latet majus illud quod Calliſtratus non fatetur vitium. Vide epig. 83. & epig. 95. lib. 3.

De Calliſtrato & Afro mollibus. XLII.

BARBATUS rigido nupſit Calliſtratus Afro,
Hac qua lege viro nubere virgo ſolet.

Præluxere faces, velarunt flammea vultus:
 Nec tua defuerunt verba, Thalaſſe, tibi.
Dos etiam dicta eſt. nondum tibi Roma videtur
 Hoc ſatis? exſpectas numquid & ut pariat?

Barbatus.] Huic epigrammati ingenium & lux a lat. 2. Juvenal. verſ. 134. Vide & Tacitum 15. Annal. quo modo Nero Pythagoræ nupſit. *Rigido Afro.*] Mutoniato.

Faces.] Nuptiales, quæ quinque pro numero partus naturali: vel in honorem quinque deorum; Jovis adulti, Junonis adultæ, Veneris, Suadelæ, Lucinæ præferebantur a pueris patrimis & matrimis apud Romanos: a ſponſæ matre apud Græcos. Vide quæ Farnabius ad Senecæ Thebaida verſ. 263. & 507. *Flammea.*] Flammeum erat velamentum luteum ceu rubeum, quo nova nupta tegebatur pudoris gratia: vel in ſubjectionis ſymbolum, epig. 79. lib. 11.

Thalaſſe, tibi.] Nuptiarum Deus, epig. 36. lib. 1.

In Sabellum de verſibus libidinoſis. XLIII.

FACUNDOS mihi de libidinoſis
 Legiſti nimium, Sabelle, verſus:
Quales nec Didymi ſciunt puellæ,
Nec molles Elephantidos libelli.
Sunt illic Veneris novæ figuræ;
Quales perditus audiat fututor.
Præſtent, & taceant quid exoleti,
Quo ſymplegmate quinque copulentur,
Qua plures teneantur a catena.
Exſtinctam liceat quid ad lucernam.
Tanti non erat eſſe te diſertum.

Didymi ſciunt puellæ.] Spintriæ neſcio cujus, monſtroſi. Pro *Dindymi* legi *Dydimi* vult Joſ. Scaliger ad Catullum.

Elephantidos libelli.] Poëtriæ, quæ libris ſuis expreſſit ποικίλα τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἀκολασίας σχήματα, cujuſmodi figuris & ſchematis cubicula ſua inſtruxit Tiberius Cæſar. Taceo Aretini nefarias tabellas. Vide ſi placet quæ Caſaubonus ad cap. 43. Sueton. Tiberii, ex Propertio, Clemente Alexandr. &c.

Novæ.] Scriverius legit *noveme*

Taceant quid exoleti.] An tacent pudore inhibiti ipſi exoleti? Emphatice. An tacent, uti epig. 96. lib. 3.

Symplegmate, Qua plures, &c.] Sellarias iſtas ac ſeries turpiter connexorum, nimis aperte refert Suet. cap. 43. Tiberii: Ἀφροδίτην παίζειν ἐπὶ τῇ συμπλοκῇ διδυμίλω execratur Clemens Alexandrinus. Προτρεπτικῷ ad Græcos. Scriverii editio, *Symplegade.* Haud ſcio, quo auctore.

Tanti non erat. &c.] Non erant hæc digna tanto ingenio.

Ad puellas de baſiationibus. LV.

GRATIS qui dare vos jubet, puellæ,
 Inſulſiſſimus improbiſſimuſque eſt:
Gratis ne date, baſiate gratis.
Hoc Ægle negat, hoc avara vendit.
Sed vendat bene, baſiare quantum eſt,
Hoc vendit quoque nec levi rapina:
Aut libram petit illa Coſmiani.

Aut

Aut binos quater a nova moneta:
Ne ſint baſia multa, nec maligna,
Nec cluſis aditum neget labellis.
Humane facit hoc tamen, ſed unum eſt:
Gratis quæ dare baſium recuſat,
Gratis lingere nec recuſat Ægle.

Dare vos, &c.] Veſtri copiam facere. *Hoc Ægle. &c.*] Etiam baſiare. *Sed vendat bene.*] Quid hic verſus ſibi velit, neſcire ait Gruterus. At ſcivit Martialis, qui poſuit. Ægle negat ſe baſiare gratis: vendit hoc quoque. Mirum; nam utcunque vendat hoc bene vel parvo pretio, an cuiquam eſt baſiare tanti, ut id vel bene emere velit? At illa tantillum quidem bene vendit, &c. Gronov. *Sed vendat bene.*] Phaleucium iſtum cum ſequenti non eſt videre in Palat. & neſcio ſane quid ſibi velit: quartus ſervat:

Sed vendat quoque nec levi rapina,
omiſſis intermediis.

Libram petit, &c.] Unguenti a Coſmo confecti, epig. 88. lib. 1. libram petit Ægle, quo oris impuri fœtorem emendet. *Binos quater, &c.*] Octo Flavios monetæ novæ & aſperæ. *Multa.*] Alii *muta*. Alii legunt, *Nec cluſis*. *Humane facit, &c.*] An quia oſſe & ebore dentata? epig. 73. lib. 1. An quia ore impura, utpote μύζουσα? epig. 95. lib. 1. & epig. 15. lib. 2.

De Phyllide impura, & vinoſa. LXVI.

FORMOSA Phyllis nocte cum mihi tota
Se præſtitiſſet omnibus modis largam,
Et cogitarem mane quod darem minus,
Utrumne Coſmi, Nicerotis an libram,
An Bæticarum pondus ære lanarum,
An de moneta Cæſaris decem flavos:
Amplexa collum, baſioque tam longo
Blandita, quam ſunt nuptiæ columbarum,
Rogare cœpit Phyllis amphoram vini.

Omnibus, &c.] Nil negantem, epig. 12. lib. 4. *Coſmi, &c.*] Libram unguenti a Coſmo ſeu Nicerote myropolis confecti. *Bæticarum pondus.*] Epig. 133. lib. 14. *Octo lanarum.*] Sic Scriverius. Alii *acre* Alii *ære*. *Pondus octo lanarum.*] Si toleramus lanam, accipiendum eſt pro certi ponderis glomere lanæ: ut cum Seneca dicit *multa millia frumenti*, ubi intelligimus, modiorum. Sed Pircheimeri codex, ut Anglic. & Palat. Gruteri *acre*: aliudunque eodem, in quibus eſt *ære*. Et videtur eleganter dici poſſe pro exacto, cui nihil deſit. ut & *acerbum* accipere ſolent. Itaque huc inclino. Sequenti verſu *Flavos* dici pro Flaviis contra morem Romanum eſt. *Flavi* ſine dubio dicuntur aurei ob colorem. Gronovius. *Flavos, &c.*] Flavios ex moneta Domitiani. Scriverius legit *flavos*. *Baſioque tam longo.*] Sic epig. 105. lib. 11. *Baſia blandas imitata columbas*. *Rogare cœpit, &c.*] Vinoſa mulier.

Digna eſt concubitus quoſlibet illa pati,
inquit Ovidius.

Ad Lygdum impurum. LXXII.

NIL non, Lygde, mihi negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

Negas roganti.] Epig. 74. lib. 11. *Nil negabas.*] Epig. 12. lib. 4.

De pueris mollibus. LXXVI.

FESTINAT Polytimus ad puellas:
Invitus puerum fatetur Hymnus,
Paſtas glande nate habet Secundus.
Mollis Dindymus eſt, ſed eſſe non vult.
Amphion potuit puella naſci.
Horum delicias, ſuperbiamque,
Et faſtus querulos amice malo,
Quam dotis mihi quinquies ducena.

Feſtinat, &c.] Polytimus grandior eſt & exoletus.

Invitus puerum, &c.] Recuſat, negans ſibi eſſe voluptati.

Paſtas glande, &c.] Βαλανάγρας quod dixit Diogenes de cinædo quodam. Hic autem *glans* ſeu *βάλανοι* eſt τὸ τῆς καυλῆς ἄκρον. Ubi non pinguitudo pueri ſignificatur; ſed pathici effœminatique impudicitia. Acumen enim ſenſus eſt in dictione *glande*, qua ſignificatur pars obſcœna genitalium virorum. Salſe ergo dicit, eum habere nates glande paſtas: tanquam ſubactione illa præpoſtera concubini, veluti cibo nates paſcerentur. Beroaldus.

Mollis Dindymus, &c.] Laſcivus eſt & nequam: ſed diſſimulat & rogari vult.

Potuit puella naſci.] Formæ eſt adeo ambiguæ, & ipſe facilis.

Quam dotis, &c.] Quam uxorem cum maximæ dotis modo, decies ſcilicet centenis millibus ſeſtertiûm.

Ad Atticillam importunam. LXXXI.

DONAVI tibi multa quæ rogaſti:
Donavi tibi plura quam rogaſti:
Non ceſſas tamen uſque me rogare.
Quiſquis nil negat, Atticilla, fellat.

Quiſquis nil.] Lepide jocatur in Atticillam ſemper aliquid petentem; adeo turpe eſt, inquit, nihil negare, ut idem etiam fellare ſignificet, Vide epig. 12. lib. 4.

In Fabullum cunnilingum. LXXXVII.

PÆDICONIBUS os olere dicis.
Hoc ſi ſic ut ais, Fabulle, verum eſt,
Quid tu credis olere cunnilingis?

Quid tu.] Notat Fabullum turpi vitio. Vide epig. 31. lib. 11.

In non arrigentem. LXXXVIII.

TRIGINTA tibi ſunt pueri, totidemque puellæ:
Una eſt, nec ſurgit mentula. quid facies?

Quid facies.] Quaſi dicat, linges. Epig. 26. lib. 11.

In Magullam de marito venefico. XCIII.

COMMUNIS tibi cum viro, Magulla,
Cum ſit lectulus, & ſit exoletus,
Quare, dic mihi, non ſit & miniſter?
Suſpiras: ratio eſt, times lagenam.

Quare.] Cur non & communi uteris pocillatore.
Times lagenam.] Times nempe venenatum poculum. Vide epig. 43. lib. 4. & epig. 69. lib. 4.

Ad Rufum de libellis libidinoſis. XCVII.

MUSÆI pathiciſſimos libellos,
Qui certant Sybariticis libellis,
Et tinctas ſale pruriente chartas
Inſtanti lege, Rufe: ſed puella
Sit tecum tua, ne Thalaſſionem
Indicas manibus libidinoſis,
Et fias ſine fœmina maritus.

Pathiciſſimos libellos.] Molliſſimos & nefandi argumenti, cujuſmodi fuere Elephantidos, epig. 43. ſupra verſ. 4.
Sybariticis Libellis.] Libris abominandæ nequitiæ, quos ſcripſit Hemitheon Sybarita, ut teſtatur Lucianus, πρὸς ἀπαίδευτον. Horum meminit & Ovidius lib. 2. Triſt. epiſt. ad Auguſtum:
Nec qui compoſuit nuper Sybaritida fugit.
Inſtanti lege Rufe.] Ad hunc eundem epig. 67. lib. 7. & lib. 8 epig. 51.
Thalaſſionem.] Conjugale illud. De Thalaſſione vide epig. 36. lib. 1.
Indicas manibus libidinoſis.] Alii *Inducas*. Recte.
Et fias, &c.] Ut epig. 42. lib. 9.

In Zelotypam. XCVIII.

CUM tibi nota tui ſit vita, fideſque mariti,
Nec premat ulla tuos, ſolicitetque toros:
Quid quaſi pellicibus torqueris inepta miniſtris,
In quibus & brevis eſt, & fugitiva Venus?
Plus tibi quam domino pueros præſtare probabo:
Hi faciunt, ut ſis femina ſola viro.
Hi dant, quod non vis uxor dare. do tamen, inquis,
Ne vagus a thalamis conjugis erret amor.
Non eadem res eſt: Chiam volo, nolo mariſcam.
Ne dubites quæ ſit Chia, mariſca tua eſt.
Scire ſuos fines matrona, & fœmina debet.
Cede ſua pueris: utere parte tua.

Miniſtris.] Pueris.
Sola viro.] Ut non utatur alia fœmina quam te.
Do tamen, inquis.] Vide epig. 44. lib. 11.
Non eadem eſt.] Dicto epig. 44. lib. 11. De Chia & mariſca dictum epig. 24. lib. 7. Hic autem *Chiam* quæ novit pungere, de pueris dicit: *mariſcam* vero fatuam de fœminis.
Utere parte tua.] Qua fœmina es.

In

In Baſſum pædiconem. XCIX.

UXOR cum tibi ſit puella, qualem
Votis vix petat improbus maritus,
Dives, nobilis, erudita, caſta:
Rumpis, Baſſe, latus, ſed in comatis,
Uxoris tibi dote quos paraſti.
Et ſic ad dominam reverſa languet
Multis mentula millibus redempta:
Sed nec vocibus excitata blandis,
Molli pollice nec rogata ſurgit.
Sit tandem pudor, aut eamus in jus.
Non eſt hæc tua, Baſſe: vendidiſti.

Improbus.] Alii *improbis*. Hoc eſt maritus qui ſuis votis non ponat modum.
Rumpis latus.] Venereo ſcilicet opere.
Comatis.] Pueris, epig. 57. lib. 2. & epig. 58. lib. 3.
Vendidiſti.] Uxori nomine dotis.

EX LIBRO XIV.

Puella Gaditana. CCIII.

TAM tremulum criſſat, tam blandum prurit, ut ipſum
Maſturbatorem fecerit Hippolytum.

Epig. 42. lib. 1. Vide & Juven. ſat. 11. verſ. 162. & ſat. 6. verſ. 326.
Maſturbatorem, &c.] Ut incenderet vel caſtiſſimi propoſiti virum, incitaretque ad libidinem nefandam, epig. 42. lib. 9. & epig. 97. lib. 12. Alii leg. *maſtupratorem.*

Puer cinædus. CCV.

SIT nobis ætate puer, non pumice levis:
Propter quem placeat nulla puella mihi.

Non pumice.] Impubes non pumice aut dropace levigatus. epig. 29. lib. 2.

Fibula. CCXV.

DIc mihi ſimpliciter, comœdis & citharœdis
Fibula quid præſtat? carius ut futuant.

Comœdis.] Epig. 81. lib. 7.
Fibula quid præſtat.] Juven. ſat. 6. verſ. 73.
Solvitur his magno comœdi fibula.

FINIS EPIGRAMMATUM OBSCOENORUM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

INDEX

INDEX VOCABULORUM omnium, quæ in M. VALERII MARTIALIS libris leguntur.

NUMERUS PRIOR HOC caraƈtere j. ij. v. x. *librum: poſterior iſto* 1. 2. 3. 4. &c. *libri Epigramma denotat.* NUMERO *etiam, cum ſigno* † *præpoſito, libri Speƈtaculorum Epigramma deſignatur.*

A a

A, j. 27. 32. 35. 44. 49. 52. 71. 77. 88. ij. 16. 75. iij. 14. 46. 69. 71. 95. iiij. 30. 46. 49. 63. 73. 85. 89. v. 3. 36. 61. 71. 85. vj. 8. 13. 31. 42. 90. vij. 29. 50. 55. 85. viij. 16. 17. 32. 55. 59. 75. ix. 5. 29. 41. x. 3. 6. 7. 29. xj. 4. 22. 36. 40. xij. 17. 26. 29.

Ab

Ab † 3. 4. 8. 18. 21. 24. j. 4. 13. 49. 67. 72. iij. 1. 58. iv. 3. 16. 57. vj. 47. 93. vij. 7. 11. 36. 79. iix. 31. 45. 51. 55. ix. 9. 13. 18. 52. x. 20. 36. 37. 48. 101. xj. 6. xii. 3. 11. 63. xiij. 48. 112. xiv. 112. 120. 173.

Abderitanæ plebis peƈtora, x. 25.

abdices, v. 57.

abducere, v.j. 92. iix. 21.

abduƈtas, iix. 56.

abeat, v. 85. xij. 17.

abeſſe, vj. 19. vij. 6. iix. 5.

abeſt, vij. 5. 24.

abies, xiv. 84.

abigas, x. 33.

abigatque, x. 5.

abiget, xj. 99.

abigit, j. 35.

abire, j. 22 v. 21. iix. 32. 56. xj. 17. 44. xii. 71. xiv. 163.

abires, iv. 61.

abiret, iij. 24.

abiſti, j. 100.

abit, † 16. j. 63. iix. 59. x. 75. xj. 8. xij. 103.

abite, xj. 7.

ablatis lacernis, xij. 26.

ablu..s, ij. 70.

abnegat, ij. 32.

abnuit, † 28.

abolla, iix. 48. Cerea, iv. 53.

abollam Tyriam, iix. 48.

abortivo ovo, vj. 93.

abrumpere, xii. 26.

abrupta reſte, v. 63.

abſcidit, iij. 66.

abſcindere, iij. 85.

abſciſſa, iij. 81.

abſciſſa lingua, ij. 82.

abſcondunt, j. 35.

abſens, iix. 78. Sacerdos, x. 92.

abſentem, xj. 61. rogum, ix. 78.

abſentes comæ, ix. 38.

abſentis, vj. 85. vij. 50.

amicitiæ, ix. 102.

abſim, iij. 4.

abſit, x. 87.

abſolvi, iv. 16.

abſolvis, xi. 21.

abſolvit, xij. 52.

abſoluta, j. 83. xij. 64.

abſtinet, ix. 87. xj. 40.

abſtulerat, † 2. vij. 60.

abſtulit, iij. 52. vj. 88. ix. 104. x. 51. xj. 70. 92. 94. xiv. 18.

abutere, vij. 92.

Ac

Ac, iv. 90. ix. 25. xij. 50.

acapna ligna, xiij. 15.

accedas, vij. 25.

accedent, x. 48.

accedit, xij. 26.

accedunt, xj. 72.

accendit, xiv. 26.

accepit, † 5. j. 106. v. 38. xij. 18. xiv. 175. 189.

accepta aqua, xiij. 47.

acceſſi, vij. 17.

acceſſit, vij. 52. x. 103.

accidat, vj. 82.

accidiſſet, ij. 65.

accidit, vij. 13.

accipe, j. 89. ii. 27. vj. 25. 80. 85. vij. 1. iix. 9. 56. ix. 69. x. 16. xj. 30. xij. 75. xiii. 9. 11. 45.

102. xiv. 1. 27. 28. 87. 89. 96. 102. 159. 185. 219.
accipere, ij. 56. ix. 70. x. 75.
acciperes, xiij. 45.
accipiam, xij. 40.
accipiat, ix. 96.
accipienda, ix. 50.
accipient, xij. 52.
accipies, v. 1. xj. 58.
accipis, ix. 70. x. 69. 88.
accipit, iix. 75. ix. 5. x. 36.
accipiter, xiv. 216.
Accius, xj. 91.
accola, v. 3. proximus, v. 23
accubamus, iii. 82.
accubare, v. 71.
accubat, x. 27.
accubuiſſe, xiv. 135.
accubuit, iix. 50.
accumbat, x. 84.
accumbimus, ij. 37.
accuſas, iii. 13.
acer vertagus, xiv. 200.
acerba, xij. 34.
acerbum, ii. 26.
acerbus, xij. 47.
acerna menſa, xiv. 90.
acerra, j. 29. plena, iv. 45.
acerram, j. 29. ſeptimam, x. 24.
acervos, vii. 53.
acervum ingentem, vii. 26.
aceti, vii. 24. xiii. 122. rubentis, xi. 57. Niliaci, xiii. 122.
aceto, x. 45.
acetum, xij. 48. xiij. 122.
Achillam, vii. 56.
Achillas, iij. 91.
Achilleas comas, xij. 84.
Achilleos pedes, ij. 14.
Achilles, v. 49.
acida creta, vj. 93.
Acidalia arundine, ix. 14.
Acidalio nodo, vi. 13.
acipenſem, xiij. 91.
acipenſis, xiij. 91.
Acoride, iij. 93.
acos tenues, x. 37.
acre ulcus, xj. 99.
acri equo, xii. 14.
acribus curis, iij. 20.
acrior chius, v. 62.
acris equi, vi. 38.
acrius, iix. 81.
acrius cor, vj. 64.
acta, † 6. iij. 20. vj. 70. xi. 62.
actas quindecies Olympiadas, x. 23.
Actiaci freti, iv. 11.
actis tantis, ix. 104.
actitare, j. 18.
aculeolos, iix. 71.
acus, xiv. 150. aurea, xiv. 24.
acuta teſta, v. 18.
acuta arundine, x. 15. teſtudine, xiij. 86. cuſpide, xiv. 92.
acuto capite, vj. 39.
acu, iix. 28. ix. 14. incertâ ii. 66. Semiramia, iix. 28. laſcivâ, xj. 46.

Ad

Ad, † 16. j. 37. 49. 52. 102. 118. ij. 6. 14. 57. 69. 74. iij. 20. 24. 44. 50. iv. 5. 8. 25. 30. 50. 60. v. 5. 9. 68. vj. 37. 45. 58. vij. 5. 9. 19. 26. 66. iix. 3. 4. 15. 22. 38. ix. 14. 24. 30. 32. 41. 93. x. 13. 18. 19. 20. xi. 4. 8. 11. 24. 34. xij. 3. 17. 26. 29. 30. xiij. 3. 15. 91. xiv. 112. 130. 137. 162. 172. 199.
adamanta, vij. 99.
adamantas, v. 11.
addas, iix. 2. ix. 46.
addat, x. 98.
adde, iij. 35. x. 48. xiij. 5. xiv. 170.
addere, iix. 3. ix. 95. x. 26. xiv. 115.
addetur, x. 48.
addictus cliens, ix. 3.
addideris, ix. 5. xi. 27. xiv. 217.
addidit, ix. 18. 104.
addimus, x. 24.
addiſti, x. 31.
addita, 1. 102. ix. 4. xiij. 3.
addite, x. 24.
addixti, xij. 16.
adeas, iij. 5
adeo, iv. 11. vij. 17. iix. 10. xi. 35.
adeone, j. 11. 90.
adeoque, vij. 6.
adeo, † 24.
adeſſe, iv. 54. x. 30.
adeſt, j. 7. 34. iix. 30. x. 37. xiij. 101.
adeunda, vij. 92. ix. 46.
atria, j. 71.
adeunte, j. 91.
adhæret, v. 62.
adhibere, vi. 57.
adhibes, vij. 99.
adhibetur, x. 27.
adhuc, † 15. 23. j. 55. ij. 10. iij. 22. 50. iv. 10. 22. 91. v. 23. 38. 71. vj. 32. 38. vij. 43. 62. 79. iix. 3. 28. 64. 67. ix. 49. xj. 109. xiij. 68. 102. xiv. 13.
adicit, iv. 54. x. 82.
adire, j. 79. v. 26.
adiſſes, ix. 67.
aditus, iix. 65.
adjuvante aura, x. 30.
adjuvat, xi. 61.
adlatras, ij. 61.
admiror, iij. 69. v. 64. vij. 84.
admiſiſſet, v. 70.
admiſit, iij. 66.
admiſſi luce, xi. 105.
admiſſus, xij. 57.
admittam, xiv. 37.
admittas, v. 6.
admittat, iij. 93.
admitte, iv. 8.
admittere, j. 26. iij. 17.
admittit, vij. 67.
admittunt, iix. 14.
admoneas, x. 104.
admoventur, iv. 64.
adoptes, iv. 31.
adoptivis ramis, xiij. 46.
adorant, iv. 49.
adorantes, xij. 29.
adorat, † 17.
Adriaticus culex, iij. 93.
adſcripta, xiv. 2.
adſit, xij. 25.
adſpeximus, ix. 26.
adſpice, v. 32. ix. 88. xiij. 58. xiv. 109.
adſpicimus, ix. 26.
adſpicis, iij. 35. iix. 30. 59. ix. 24. xiv. 115.
adſtabat, iix. 56.
adſtricta fronte, xj. 40.
advecto æquore, xiij. 79.
advena, xij. 3.
adventum, iv. 15.
adverſis frontibus, iv. 35.
advertere, vj. 64
adulter, j. 35. x. 95.
adultera, vi. 7. ix. 3.
adulterium, j. 91.
advocato, x. 87.
advolans, v. 25.

Ao

Ae

Æaci ſeveri, x. 5.
Æacidæ, xj. 44.
Æacides, iix. 6.
æde prima, vij. 50.
ædemque, iix. 44.
ædes, vij. 96. xi. 35. xij. 32.
ædibus mediis, ix. 62.
ædificat, ix. 47.
ædificem, ix. 23.
ædificet, ix. 47.
ædifico, ix. 47.
Ædile, j. 47. iv. 52.
ædilem, v. 85. xiv. 1.
ædilis, xi. 103.
Ægæi maris, vj. 34.
Æger, iv. 81. vj. 47. xij. 92. Tityrus, viij. 56.
ægida, xiv. 179.
Ægis, vij. 1. ix. 21.
Ægle, j. 95. xij. 55. dentata, j. 73.
Æglen communem, xj. 82.
ægram amicam, xj. 8.
ægro, j. 102 ix. 98.
ægrotas, xij. 56.
ægrotat, ij. 16.
ægrum, v. 25. dentem, x. 56.
Ælia, j. 20.
Æliane, xj. 41.
Ælius, v. 25.
Æmilia, vj. 85.
Æmiliæ viæ, iij. 4.
Æmiliæ gentes, x. 12.
Æmiliane. j. 51. v. 82.
Æmilius, xij. 9.
æmula, carmina, xij. 96. dona, iix. 28. labra, iv. 42. littora, iv. 25. vina Tuſcis cadis, xiij. 118.
æmulatur, iij. 20.
Aënea theca, xj. 76.
Aeneæ, v. 1.
Aeni equitis, xj. 22.
ænigmate, j. 91.
Aëno, xiv. 133. Agenoreo, x. 16.
Æoli, x. 30.
Æoliamque. ij. 14.
Æolio Noto, v. 72. vellere, viij. 51.
Æolium decus, viij. 28.
æqua Venus, iv. 13.
æquales libros, vij. 89.
æqualis, vij. 89.
æquandis, viij. 52.
æquare, viij. 60.
æquarum legum ſanctiſſime cultor, x. 37.
æqui, xj. 6. 50.
æquitate, v. 29.
æquor, x. 30.
æquora, † 24. viij. 43. fraterna, † 16.
æquore advecto, xiij. 79. toto, † 26.
æquorea concha, xiv. 209. Ravenna, xiij. 21.
æquorei Anxuris, x. 58.
æquoreis aquis, x. 51. undis, xiij. 84.
æquoreo pulvere, † 28. Sale, xiij. 89. tridente, v. 25.
æquorum, x. 87.
æquum, j. 115. x. 76.
æra, j. 27. 77. vij. 15. ix. 60. 70. xj. 17. 28. xij. 57. lugentia, xiij. 204. ſordida, ix. 9.
æratiorum, xij. 57.
ære, vj. 27. xij. 66. arguto, xj. 22. exiguo, ix. 44. quaterno, xij. 77. vario, v. 16.
æripedem cervum, ix. 104.
ærugine nimia, ij. 61. viridi tinctos verſus, x. 33.
aëra tacitum, viij. 32.
aëre vacuo, † 1. 11.
aërias cypariſſos, xij. 50.
æs, j. 77. iij. 72. thermarum, xiij. 163.
Æſchyle, ix. 5. 69.
Æſonides, ij. 14.
æſtas trigeſima, x. 103.
æſtate, x. 62. 96.
æſtatem, x. 30.
æſtates, ix. 2. decem, iv. 66.
æſtatis, ij. 85.
æſtimarit, x. 35.
æſtimas, xi. 1.
æſtimare, iv. 64.
æſtiva hora, xii. 1.
æſtivas nives, v. 65. umbras, j. 13.
æſtivo imbre, iij. 65. menſe, ix. 13. tempore, ij. 78.
æſtivum rus, viij. 61.
æſtuantem, xj. 99.
æſtuantes Bajas, iij. 20.
æſtuanti, iij. 82.
æſtuet, ix. 23.
æſtus, xi. 79. Serenos, j. 50. ſiccos, vi. 42.
ætas, ij. 64. vi. 85. vij. 95. viij. 56. ix. 86. brevis, vj. 29. 85. inutilis, xi. 70. mitis, xiiij. 47. tota, x. 38.
ætate, xiiij. 205.
ætatem, x. 36. longam, vj. 70.
ætatis, x. 23.
æterna in roſa vivere, ix. 77.
æternas habenas, vj. 3.
æterno auro, xj. 5. carmine, x. 26. honore, j. 117. Virgilio, xj. 53.
æternum, v. 67.
æthera, † 16. iix. 36.
æthere, iv. 3.
ætheria aula, xiij. 4.
ætherias auras, j. 4. 7.
ætherio nectare, iv. 8. Olympo, ix. 4.
ætherios ortus, iij. 6.
ætherius pater, ix. 36. 37.
æthiope triſti, vij. 86.
æthiopes, † 3.
Æthon, iij. 67. iix. 21. miſellus, xj. 78.
ætnæaque regna, vij. 63.
ætnæis oris, iix. 45.
Ætola Calydone, ix. 49. cuſpide, xiij. 93.
ætolæ cuſpidis, vij. 1. feræ, vij. 26.
Ætolo ſue, xiij. 41.
ævo medio, iix. 77. placido, x. 23. Pylio, iv. 1.

Af

Afer, iv. 37. 79. ix. 8. 26. x. 84.
afflatus, † 25. v. 3.
affecit, xij. 78.
affectas, xj. 33.
afferat, x. 74.
affers, ix. 89.
affertur, iij. 50.
affirmas, vj. 14.
affirmat, iv. 21.
affligunt, vj. 33.
affuit, † 21.
Afra, j. 101. Nomas, ix. 77.
Africa, ij. 2.
Africanis magnis, iv. 14.
Africanus, xij. 10.
Afro rigido, xij. 42.

Ag

Agam, iij. 38. iv. 90. xiv. 1.

102. xiv. 1. 27. 28. 87. 89. 96. 102. 159. 185. 219.
accipere, ij. 56. ix. 70. x. 75.
acciperes, xiij. 45.
accipiam, xij. 40.
accipiat, ix. 96.
accipienda, ix. 50.
accipient, xij. 52.
accipies, v. 1. xj. 58.
accipis, ix. 70. x. 69. 88.
accipit, iix. 75. ix. 5. x. 36.
accipiter, xiv. 216.
Accius, xj. 91.
accola, v. 3. proximus, v. 23
accubamus, iii. 82.
accubare, v. 71.
accubat, x. 27.
accubuiſſe, xiv. 135.
accubuit, iix. 50.
accumbat, x. 84.
accumbimus, ij. 37.
accuſas, iii. 13.
acer vertagus, xiv. 200.
acerba, xij. 34.
acerbum, ii. 26.
acerbus, xij. 47.
acerna menſa, xiv. 90.
acerra, j. 29. plena, iv. 45.
acerram, j. 29. ſeptimam, x. 24.
acervos, vii. 53.
acervum ingentem, vii. 26.
aceti, vii. 24. xiii. 122. rubentis, xi. 57. Niliaci, xiii. 122.
aceto, x. 45.
acetum, xij. 48. xiii. 122.
Achillam, vii. 56.
Achillas, iij. 91.
Achilleas comas, xij. 84.
Achilleos pedes, ij. 14.
Achilles, v. 49.
acida creta, vj. 93.
Acidalia arundine, ix. 14.
Acidalio nodo, vi. 13.
acipenſem, xiij. 91.
acipenſis, xiij. 91.
Aconide, iij. 93.
acos tenues, x. 37.
acre ulcus, xj. 99.
acri equo, xii, 14.
acribus curis, iij. 20.
acrior chius, v. 62.
acris equi, vi 38.
acrius, iix. 81.
acrius cor, vj. 64.
acta, † 6. iij. 20. vj. 70. xi. 62.
actas quindecies Olympiadas, x. 23.
Actiaci treti, iv. 11.
adſiſtantis, ix. 104.
actitare, j. 18.
aculeolos, iix. 71.
acus, xiv. 150. aurea, xiv. 24.
acuta teſta, v. 18.
acuta arundine, x. 15. teſtudine, xiij. 86. cuſpide, xiv. 92.
acuto capite, vj. 39.
acu, iix. 28. ix. 14. incerta ii. 66. Semiramia, iix. 28. laſciva, xj. 46.
Ad
Ad, † 16. j. 37. 49. 52. 102. 118. ij. 6. 14. 57. 69. 74. iij. 20. 24. 44. 50. iv. 5. 8. 25. 30. 50. 60. v. 5. 9. 68. vj. 37. 45. 58. vij. 5. 9. 19. 26. 66. iix. 3. 4. 15. 22. 38. ix. 14. 24. 30. 32. 41. 93. x. 13. 18. 19. 20. xi. 4. 8. 11. 24. 34. xij. 3. 17. 26. 29. 30. xiij. 3. 15. 91. xiv. 112. 130. 137. 162. 172. 199.
adamanta, vij. 99.
adamantas, v. 11.
addas, iix. 2. ix. 46.
addat, x. 98.
adde, iij. 35. x. 48. xiij. 5. xiv. 170.
addere, iix. 3. ix. 95. x. 26. xiv. 115.
addetur, x. 48.
addictus ciliens, ix. 3.
addideris, ix. 5. xi. 27. xiv. 217.
addidit, ix. 18. 104.
addimus, x. 24.
addiſti, x. 31.
addita, 1. 102. ix. 4. xiij. 3.
addite, x. 24.
addixti, xij. 16.
adeas, iij. 5
adeo, iv. 11. vij. 17. iix. 10. xi. 35.
adeone, j. 11. 90.
adeoque, vij. 6.
adies, † 24.
adeſſe, iv. 54. x. 30.
adeſt, j. 7. 34. iix. 30. x. 37. xiij. 101.
adeunda, vij. 92. ix. 46.
atria, j. 71.
adeunte, j. 91.
adhæret, v. 62.
adhibere, vi. 57.
adhibes, vij. 99.
adhibetur, x. 27.
adhuc, † 15. 23. j. 55. ij. 10. iij. 22. 50. iv. 10. 22. 91. v. 23. 38. 71. vj. 32. 38. vij. 43. 62. 79. iix. 3. 28. 64. 67. ix. 49. xj. 109. xiij. 68. 102. xiv. 13.
adicit, iv. 54. x. 82.
adire, j. 79. v. 26.
adiſſes, ix. 67.
aditus, iix. 65.
adjuvante aura, x. 30.
adjuvat, xi. 61.
adlatras, ij. 61.
admiror, iij. 69. v. 64. vij. 84.
admiſiſſet, v. 70.
admiſit, iij. 66.
admiſſi luce, xi. 105.
admiſſus, xij. 57.
admittam, xiv. 37.
admittas, v. 6.
admittat, iij. 93.
admitte, iv. 8.
admittere, j. 26. iij. 17.
admittit, vij. 67.
admittunt, iix. 14.
admoneas, x. 104.
admoventur, iv. 64.
adoptes, iv. 31.
adoptivis ramis, xiij. 46.
adorant, iv. 49.
adorantes, xij. 29.
adorat, † 17.
Adriaticus culex, iij. 93.
adſcripta, xiv. 2.
adſit, xij. 25.
adſpeximus, ix. 26.
adſpice, v. 32. ix. 88. xiij. 58. xiv. 109.
adſpicimus, ix. 26.
adſpicis, iij. 35. iix. 30. 59. ix. 24. xiv. 115.
adſtabat, iix. 56.
adſtricta fronte, xj. 40.
advecto æquore, xiij. 79.
advena, xij. 3.
adventum, iv. 15.
adverſis frontibus, iv. 35.
advertere, vj, 64
adulter, j. 35. x. 95.
adultera, vi. 7. ix. 3.
adulterium, j. 91.
advocato, x. 87.
advolans, v. 25.

Ae

Æaci ſeveri, x. 5.
Æacidæ, xj. 44.
Æacides, iix. 6.
æde prima, vij. 50.
ædemque, iix. 44.
ædes, vij. 96. xi. 35. xij. 32.
ædibus mediis, ix. 62.
ædificat, ix. 47.
ædificem, ix. 23.
ædificet, ix. 47.
ædifico, ix. 47.
Ædile, j. 47. iv. 52.
ædilem, v. 85. xiv. 1.
ædilis, xi. 103.
Ægæi maris, vj. 34.
Æger, iv. 81. vj. 47. xij. 92. Tityrus, viij. 56.
ægida, xiv. 179.
Ægis, vij. 1. ix. 21.
Ægle, j. 95. xij. 55. dentata, j. 73.
Æglen communem, xj. 82.
ægram amicam, xj. 8.
ægro, j. 102 ix. 98.
ægrotas, xij. 56.
ægrotat, ij. 16.
ægrum, v. 25. dentem, x. 56.
Ælis, j. 20.
Æliane, xj. 41.
Ælius, v. 25.
Æmilia, vj. 85.
Æmiliæ viæ, iij. 4.
Æmiliæ gentes, x. 12.
Æmiliane. j. 51. v. 82.
Æmilius, xij. 9.
æmula, carmina, xij. 96. dona, iix. 28. labra, iv. 42. littora, iv. 25. vina Tuſcis cadis, xiij. 118.
æmulatur, iij. 20.
Aënea theca, xj. 76.
Aeneæ, v. 1.
Aëni equitis, xj. 22.
ænigmate, j. 91.
Aëno, xiv. 133. Ageneo, x. 16.
Æoli, x. 30.
Æoliamque, ij. 14.
Æolio Noto, v. 72. vellere, viij. 51.
Æolium decus, viij. 28.
æqua Venus, iv. 13.
æquales libros, vij. 89.
æqualis, vij. 89.
æquandis, viij. 52.
æquare, viij. 60.
æquarum legum ſanctiſſime cultor, x. 37.
æqui, xj. 6. 50.
æquitate, v. 29.
æquor, x. 30.
æquora, † 24. viij. 43. fraterna, † 16.
æquore advecto, xiij. 79. toto, † 26.
æquorea concha, xiv. 209. Ravenna, xiij. 21.
æquorei Anxuris, x. 58.
æquoreis aquis, x. 51. undis, xiij. 84.
æquoreo pulvere, † 28. Sale, xiij. 89. tridente, v. 25.
æquorum, x. 87.
æquum, j. 115. x. 76.
æra, j. 27. 77. vij. 15. ix. 60. 70. xj. 17. 28. xij. 57. lugentia, xiij. 204. ſordida, ix. 9.
ærariorum, xij. 57.
ære, vj. 27. xij. 66. arguto, xj. 22. exiguo, ix. 44. quaterno, xij. 77. vario, v. 16.
æripedem cervum, ix. 104.
ærugine nimia, ij. 61. viridi tinctos verſus, x. 33.
aëra tacitum, viij. 32.
aëre vacuo, † 1. 11.
aërias cypariſſos, xij. 50.
æs, j. 77. iiij. 72. thermarum, xiiij. 163.
Æſchyle, ix. 5. 69.
Æſonides, ij. 14.
æſtas trigeſima, x. 103.
æſtate, x. 62. 96.
æſtatem, x. 30.
æſtates, ix. 2. decem, iv. 66.
æſtatis, ij. 85.
æſtimarit, x. 35.
æſtimas, xi. 1.
æſtimare, iv. 64.
æſtiva hora, xii. 1.
æſtivas nives, v. 65. umbras, j. 13.
æſtivo imbre, iij. 65. menſe, ix. 13. tempore, ij. 78.
æſtivum rus, vlij. 61.
æſtuantem, xj. 99.
æſtuantes Bajas, iij. 20.
æſtuanti, iij. 82.
æſtuet, ix. 23.
æſtus, xi. 79. Serenos, j. 50. ſiccos, vi. 42.
ætas, ij. 64. vi. 85. vij. 95. viij. 56. ix. 86. brevis, vj. 29. 85. inutilis, xi. 70. mitis, xiiij. 47. tota, x. 38.
ætate, xiiij. 205.
ætatem, x. 36. longam, vj. 70.
ætatis, x. 23.
æterna in roſa vivere, ix. 77.
æternas habenas, vj. 3.
æterno auro, xj. 5. carmine, x. 26. honore, j. 117. Virgilio, xj. 53.
æternum, v. 67.
æthera, † 16. iix. 36.
æthere, iv. 3.
ætheria aula, xiij. 4.
ætherias auras, j. 4. 7.
æetherio nectare, iv. 8. Olympo, ix. 4.
ætherios ortus, iij. 6.
ætherius pater, ix. 36. 37.
æthiope triſti, vij. 86.
æthiopes, † 3.
Æthon, iij. 67. iix. 21. miſellus, xij. 78.
æthnæaque regna, vij. 63.
ætnæis oris, iix. 45.
Ætola Calydone, ix. 49. cuſpide, xiij. 93.
ætolæ cuſpidis, vij. 1. feræ, vij. 26.
Ætolo ſue, xiij. 41.
ævo medio, iix. 77. placido, x. 23. Pylio, iv. 1.

Af

Afer, iv. 37. 79. ix. 8. 26. x. 84.
affatus, † 25. v. 3.
affecit, xij. 78.
affectas, xj. 33.
afferat, x. 74.
affers, ix. 89.
affertur, iij. 50.
affirmas, vj. 14.
affirmat, iv. 21.
affligunt, vj. 33.
affuit, † 21.
Afra, j. 101. Nomas, ix. 77.
Africa, ij. 2.
Africanis magnis, iv. 14.
Africanus, xij. 10.
Afro rigido, xij. 42.

Ag

Agam, iij. 38. iv. 90. xiv. 1.

agas, j. 80. ij. 27. 67. vij. 9. agaſque, v. 6.
agat, j. 20. iij. 20.
Agathine velox, ix. 39.
agedum, xj. 57.
age, ij. 64. iix. 67. x. 87.
agelli, vij. 30. 92. latentis, xij. 73. parvuli, x. 92.
agello, vij. 90. Arpino, xj. 51.
agellos tres, xij. 16.
agellum, j. 117. meum, ij. 32.
agellus, xij. 25.
Agenorio aëno, x. 16.
Agenoridæ Cadmi, ij. 43.
Agenoris, xj. 1.
agentibus, j. 96.
ager, † 2. j. 86. iv. 60. v. 72. vij. 70. 101. ix. 55. x. 43. 51. 96. Amiternus, xiij. 20. ingratus, x. 47. luxurioſus, xj. 9. Nomentanus, ij. 38. Regius, x. 94. ſuburbanus, xiij. 12. ſuperbus, † 2. Tuſcus, ix. 23.
agere, iix. 7.
ageres, iij. 66.
ageret, iix. 26.
ages, iix. 3. x. 37. xj. 8.
agger, xij. 14.
aggeſta humo, iix. 57.
agi, iix. 33.
agili arte, iij. 82.
agimus, xii. 9.
agis, j. 80. ij. 7. 67. iix. 16. 76.
agit, j. 69. v. 62. ix. 4.
agitur, j. 27.
agna frequens, vij. 53. mollior, v. 38. rudis, ix. 73.
agni, x. 92. Phryxæi, x. 51.
agnoſcat, iix. 3.
agnoſcende, ix. 67.
agnus mollis, iij. 58.
agreſti rudique viro, iij. 24.
agricola, xij. 73. crudus & ebrius, xij. 77.
agricolæ, xiv. 34.
agricolam, vij. 35.
agri Cæretani, vj. 73. municipes, x. 103. ſuburbani, x. 58.
Agrippæ, iij. 20. 36. x. 87.
agris, iv. 66. Diomedæis, xiij. 93. Nomentanis, j. 106.
agro, vj. 94. x. 43. 79. Elyſio, x. 101.
agros, j. 85. ix. 62. paternos, xj. 71.
agrum, ix. 22.
agunt, ix. 7.

Ah.

Ah, xiv. 115. facinus, xj. 71. 92. miſer & demens. vij. 64. pudet, iv. 67. ſcelus, xj. 92.

Ai

Ais, j. 118. ij. 69. xij. 67. 87.
ait, j. 43. 86. iij. 80. iv. 67. vj. 82. vij. 65. ix. 37. 45. 88. x. 2. xj. 21.
αἶτια, x. 4.

Al.

Ala, xj. 89.
alabaſtra. xj. 9.
alanus, vij. 29.
alapis, v. 62.
alas gemmantes, xij. 70. liquidas, iv. 49.
alat, xiij. 49.
alauda, xij. 58. 61.
alba brachia, xj. 85. facies, iv. 79.
alba ceruſa, x. 22. gemma, xj. 37. penna, x. 3.
albæ lacernæ, xiv. 137. lanæ, xiv. 155. luces, x. 62. Palladiæ, v. 1.
Albana comiſſatio, xij. 48.
Albana arce, ix. 104.
Albanæ olivæ, ix. 24.
Albano auro, iv. 1.
Albanos Tuſculoſque colles, iv. 64.
Albanum, xj. 8.
albas, xiv. 139.
albeſcere, vij. 12.
albet, iix. 28.
albi Galeſi, xij. 64.
Albi Maxime, xj. 107.
Albinus, iv. 37.
albis amicis, x. 12. lacernis, iv. 2.
albo otio, iij. 58.
Albula, xij. 100. Cana, j. 13.
albularum crudarum, iv. 4.
albus, j. 56. iix. 26.
Alceſtim, iv. 75.
Alcidæ, v. 66. vj. 68. prioris, ix. 104.
Alcide, ix. 65.
Alcidem, † 16. ix. 4. 45. xiv. 178. majorem, ix. 66.
Alcides, vij. 49. ix. 26. 35. minor, ix. 104. ſacratus, vij. 49.
Alcime, j. 89.
Alcine, v. 65.
Alcinoi, iv. 64. x. 94.
Alcinoo, vij. 41. xij. 31.
Alcon mitior, xj. 85.
Alconti, vj. 70.
alea, xiij. 1. xiv. 15. parva, xiv. 18. ſola, iv. 66.
alea blanda, iv. 14.
aleator udus, v. 85.
alecem, xj. 28.
ales, xiij. 68. xiv. 218. plurima, ix. 56.
Alexis, v. 16. vj. 68. iix. 73.
Alexim, vij. 28.
Alexin, iix. 56. 63.
alga Erythræa, x. 16.
algentem, xj. 99. hortum, v. 79.
algentemque togam, xii. 36.
algentes, iv. 5. togas, xiv. 137. vetulas, iv. 5.
alget, v. 72. iix. 67. x. 76. xij. 31.
algidoſve ſeceſſus, x. 30.
alia, † 21. cauſſa, iij. 50.
alia via, xj. 92.
alias, ij. 18.
alica, ij. 37. xiij. 6. 9.
alicam, xij. 83. xiij. 6.
alicui, v. 53.
aliculam, xij. 83.
aliena, j. 67. iij. 70. xij. 52.
alienus, xiv. 122. eques, x. 19. odor, ij. 12.
aliis, ij. 21.
alio, vj. 93. ix. 106. mittente, x. 73.
alioque, xij. 32.
alios, iij. 5. 27. iv. 89. vij. 31. 99. xij. 48.
aliorum, xiv. 73.
aliqua pars, vij. 25.
aliqua in charta, v. 27.
aliqua aure, iij. 63. parte, v. 5.
aliquando, iv. 61. v. 51. x. 46. xij. 49.
aliquem, vij. 57.
aliquid, j. 98. 108. ij. 24. iij. 11. 72. 75. iv. 37. vij. 17.
aliquod, iv. 31.
aliquis, j. 117. v. 61. vj. 11. ix. 28. 96. x. 66.

alis geminis, iix. 51.
alit, xiij. 59.
alitar, † 3. j. 17. 30. 89. ij. 41. 61. iij. 100. iv. 81. vj. 77. iix. 12. ix. 38.
alitis, ix. 32. eximiæ, xiv. 67. ſuperbæ, vj. 55. ix. 12,
alitum, xiij. 61.
aliud, j. 93. vj. 94. x. 11. 14. xiij. 34.
alium, iv. 40. ix. 105. xi. 49.
alius, j. 50. iij. 58. iv. 27.
allatras, v. 61.
alligas, xij. 91.
alligat, iix. 51.
alligati lactis, iix. 64.
alludens, iij. 19.
alma dies, iv. 1.
alma parens Memnonis, iix. 21.
almo, iij. 47. x. 91.
alpha, ij. 57. v. 27.
Alphæi, vj. 85.
Alphicus, ix. 97.
alta, 1. 61. ij. 74. v. 23. vij. 41.
altaque, iix. 3.
alta atria, xij. 3. domus, xii. 3. marmora, iix. 3. porticus, xi. 50. quies, vij. 41. ſemita, v. 23. templa, ij. 74. vulnera, j. 61.
altaque ſaxa, xj. 91.
alta ripa, x. 85. turre, iij. 58. valla, iij. 58.
altam Bilbilim, j. 50. x. 104.
altæ, iix. 75. ix. 60. x. 30. xii. 29.
alter, iij. 50. iix. 73. ix. 33. 37. 66. x. 20. 92.
altera, iv. 8. 20. 83. vij. 82. iix. 65. xi. 8. 53.
alterave, xi. 32.
altera barba, vij. 82.
altera charta, iv. 83.
altera cœna, xi. 32.
altera ſtulto, xiv. 49.
alteres, xiv. 49.
alterius, ij. 18. vij. 37. Jovis, ix. 37.
altarnas, xiv. 1.
alternis, v. 39
alterno lacarto, vij. 66
alternum caſtora, x. 51.
alternus, ix. 52.
altaro, v. 14. oculo, iv. 65.
alteroque, vi. 78.
alterove, j. 118.
alterum pedem, x. 100.
alterumqua, iv. 37.
alti Tiburis, vii. 12.
altilis gallina, xiij. 62.
altini, iv. 25.
altinum, xiv. 155.
altis, j. 118. Sylvis, † 18.
altius, † 16. vj. 42. 64. xiv. 197.
alto, x. 58. Tribunali, xj. 99.
altos ramos, iix. 61.
altricem terram, xiij. 50.
altum dacus, ix. 2. ſomnum, j. 50. tramitem, x. 19.
altus, vij. 68. honor, xiv. 4.
aluit, iij. 38.
alumna, xij. 21.
alumnam pinguem, iv. 19.
alumne, j. 77. xij. 60.
alumnum paſtum mero lacta, xiij. 41.
aluta coccina, ij. 29.
aluta nigra, vij. 34. rupta, xij. 26.
alutam, xj. 61.

Am.

Ama, vj. 11. x. 71.
amabit, xj. 6.
amabo, ij. 55. iix. 76.
amamur, ix. 99.
amant, ix. 9.
amantem, iix. 51.
amantis, iij. 11. iv. 82. x. 38.
amantque, j. 105.
amare, ij. 55. iij. 58. vj. 63. vij. 25. ix. 40. x. 20. 73. 89. xij. 44.
amares, ij. 63.
amaret, x. 35. 89.
amari, j. 55.
amari fellis, vij. 24.
amaris, vij. 75. xii. 34.
amaris litibus, xij. 69.
amaro munere, ix. 96.
amas, iv. 9. vj. 29. ix. 1. xij. 44.
amaſqua, vii. 10.
amat, j. 50. 56. 62. 71. 86. iij. 8. 15. 39. iv. 13. 83. v. 10. 56. vj. 6. 54. 60. 61. vij. 7. 31. 67. 86. iix. 30. 49. 54. 63. 81. ix. 15. 22. 30. 62. 101. x. 58. xj. 41. xij. 11. 52. 100. xiij. 83. 119. xiv. 107. 165.
amatque, ix. 50.
amator, j. 97. xiv. 171. frequens, vij. 96.
amatorem Jovem, xiv. 207. Tibullum, xiv. 193.
amatrices aquas, vij. 14. x. 4.
amatrix, vij. 68.
amavit, iv. 44. viij. 11.
amazona peltatam, ix. 104.
amazonicus, iv. 42.
amazonide, iv. 29.
ambit, iv. 55.
ambitione nova, xij. 96.
ambitioſa, ix. 63. atria, xij. 69. caſi, xij. 67. tellus, vj. 80.
ambitioſe lepus, j. 52.
ambroſia, xj. 58.
ambroſias dapes, iv. 8. viij. 39. 50. xiij. 91.
ambulanta cœna, vij. 47.
ambulat, iv. 55. vj. 24.
ambulator ſerus, ij. 11. tranſtibarinus, j. 42.
ambulatve, iij. 20.
ambulas, iij. 2.
amem, vj. 11. viij. 73.
amenıqua, ix. 43.
amera, vij. 28. xij. 63.
ameris, vj. 11.
ames, v. 47. viij. 56.
amat, j. 56. iij. 11. 63. v. 7. 32. vij. 88. 98. viij. 63. xj. 16.
amethyſtinæ lanæ, xiv. 154.
amethyſtinas veſtes, j. 97.
amethyſtinatus, ij. 57.
amathyſtinos trientes, x. 49.
Amiana, ij. 4. 17. vj. 92.
Amiano, iv. 70.
Amianus, iv. 70.
amica, iij. 69. v. 72. vij. 13. ix. 42. x. 68. xj. 28. 40. xiv. 6. 187. dives xj. 50. fallax, v. 43. omnia, j. 72.
amica nova inflammatus, x. 86.
amica quias, ix. 101.
amicæ, ij. 82. viiij. 3. xiv. 9. Lacedæmoniæ, xiv. 156.
amicam, vij. 69. xj. 24. xij. 30. ægram, xj. 8. mille librarum, xj. 101. perpetuam, ij. 34. ſpoliatricem, iv. 29. ſubtilem, xj. 101.

micas, viij. 79.
amice, iv. 25. 81. v. 54. vj. 85. xij. 76. diſſimulator, v. 26. lector, v. 16.
amici, j. 55. 100. ij. 11. iv. 15. vj. 39. vij. 79. xj. 56. cari, iv. 5. facundi, viij. 28. x. 73. felices, iij. 37. mœſti vi. 85. pares, x. 47. ſuccincti, ij. 46. veteris, viij. 18.
amicis, v. 43. viij. 6. ix. 99. x. 14. albis, x. 12. caris, iv. 73. miſeris, x. 36.
amicitia cara, iv. 67.
amicitia prætextata, x. 20.
amicitiæ, iij. 36. ix. 3. 86. abſentis, ix. 102. fidæ pectus. ix. 15.
amicitias, x. 44. ingratas, v. 19.
amico, x. 11. xij. 36. caro, iv. 10. x. 44. xij. 92. diviti, v. 18. oranti nummos, ix. 47. ſervo, ij. 32.
amicorum, iij. 7. iix. 77.
amicis, ij. 74.
amicos, vij. 85. xij. 56. 70. caros, xiij. 55. flentes, j. 79. inhumanos, v. 23. pueros, vj. 50. raros, j. 40. reſalutantes, x. 70.
amictorium, xiv. 149.
amictu, vij. 32.
amicum, iv. 61. ix. 15. 53. x. 14. xj. 99. ſterilem, x 18. veterem, viij. 14. ix. 86.
amicus, j. 79. 95. ij. 14. v. 26. vij. 85. iix. 72. ix. 3. 15. x. 96. xij. 48. xiv. 87. Cæſar, v. 20. certus, iv. 5. frequens, viij. 18. jucundus, probus, innocens, x. 76. levis, xj. 44. magnus, iij. 40. novus, iij. 36. potens, vij. 44. 71. rarus, xiv. 121. vetus patriuſque, vj. 25.
Amille, vij. 61.
amiſit, vj. 62. vij. 13, xiij. 63.
amiſſum maritum, iv. 58. patrem, j. 34.
amiternus ager, xiij. 20.
amne Aonio, xij. 11. gelido, vij. 79. Tuſco, ix. 104.
amnis candidus, vij. 92.
amniumque, x. 7.
Amœne, xij. 67.
amœni nemoris, ix. 52.
amomo, v. 65. xij. 17. Aſſyrio, viij. 77.
amo, j. 33. ij. 63. iv. 42. ix. 53. xiv. 201.
amor, j. 32. iv. 38. 75. v. 16. 49. vj. 13. 68. vij. 23. aureus, viij. 51. xij. 52. tantus, ix. 81. vagus, xij. 98.
amorque recti, x. 78.
amore, ij. 87. vj. 93. vij. 25. 86. ix. 57. x. 86. xij. 52. blando, viij. 77. ſancto. vj. 29. ſidonio, vij. 31. vero, x 20.
amores, v. 38. caſtos & pios, x. 35. Celænæos, xiv. 204. dulces, † 25. Iliacos, xij. 52. laſcivos, xiv. 187. metos, xiv. 206. notos, vij. 49.
amoribus, vij. 13.
Amphion, xij. 76.
amphitheatrales magiſtros, xj. 70. uſus, xiv. 137.
amphitheatri conſpicui, † 2.
amphitheatro, † 28. Cæſareo, † 1. magno, ix. 70.
amphora, xij. 77. xiij. 122. c. noſi, xij. 50. longe fracta, xj. 9. Mamertina, xiij. 117. nova, vj. 27. pretioſa, j. 19. vitiata, vj. 93. turbida, viij. 45.
amphoræ ferentis focum, xj. 32.
amphoram, xij. 66.
amphoras centum aquæ fecit, ix. 100.
ampla, j. 61. ora, j. 61.
amplectitur, viij. 81.
amplexa, ix. 62. xij. 66.
amplexu, vj. 68. xj. 27.
amplexus, iv. 22.
ampliat, x. 23.
ampliavit, iix. 66.
ampulli potoria, xiv. 110.
ampullis Coſmianis, iij. 82. vitreis, vj. 35.
amyclea corona, ix. 74. pluma, xiv. 161.
Amyclæo veneno, viij. 28.
Amyclis fundanis, xiij. 115. Therapnæis, ix. 106.
Amyntas, xi. 42.

An.

An, j. 3. 55. ij. 65. iij. 5. 20. 58. 88. iv. 11. 15. 48. [illegible] v. 42. 83. vj. 68. vij. 6. 34. viij. 3. 28. 33. 38. 41. 52. 55. 65. ix. 60. 102. x. 37. 65. xj. 61. 62. 76. xij. 66. 75. xiij. 96. xiv. 91.
anaglypta, iv. 39.
ἀνακλινοπάλης, xiv. 201.
Analecta, vij. 19. xiv. 82.
anas tota, xiij. 52.
anatis macræ, iij. 93.
Anchialum, xj. 95.
anchora, † 26.
ancilla, iij. 33. xj. 33. fallax, xj. 50. gaudens, xj. 28.
ancillam, vj. 71. xj. 24. xiv. 40.
ancillariolum, xij. 58.
ancillas, j. 85.
ancipiti jugo, vij. 92.
Ancos, ix. 28.
Andragoras, vj. 53.
Andremone Caballo notior, x. 9.
Andromachen, iij. 76.
Andromache, v. 54.
Andromeden, † 27.
anguem gelidum, xij. 29.
angues geminos, xiv. 177.
anguilla domeſtica, xij. 31.
angulo omni, iij. 58.
anguſta, iij. 93.
anguſta avena, iix. 3. Sandapila, viij. 75.
anguſte, xj. 52.
anguſtis rebus, vj. 57.
anhelat, vj. 42.
anhelitus, iv. 4.
anima deteriore, iij. 19.
animæ, j. 88.
animalibus cunctis, xj. 85.
animam, j. 79. j. 80.
animi, ij. 64. xj. 104. xij. 6. triſtes morſus, xij. 34.
animi leves, iv. 35.
animis, vij. 6.
animo, iv. 75. 90. magno, iij. 62. tuo, ix. 42.
animos truces, ix. 11.
animoſa pericula, xij. 14.
animoſque, iv. 46. viij. 73.
ani-

animum, vij. 53. xj. 57?
animumque, x. 32.
animus puſillus, iij. 62.
Annæ pomiferum nemus Perennæ, iv. 64.
Annæi Sereni, viij. 81.
anne, viij. 51.
anni, vj. 70. ix. 12. 50. teneri, ix. 14.
Annibalis, iv. 14.
annis, j. 126. ij. 90. vij. 18. 64. 83. ix. 2. xj. 82. 98 bis denis, ix. 78. creſcentibus, j. 89. decem, iv. 46. feſtinatis, vj. 39. mediis, x. 32. primis, x. 71. puerilibus, vj. 52. ſimplicibus, x. 20. velocibus, viij. 8.
Annius, vij. 47.
anno, j. 100. ij. 64. v. 40. viij. 64. ſexto, viij. 71. toto, iv. 26. ix. 84. x. 70. uno, xij. 56.
annorum, x. 28.
annos, iij. 109. v. 59. vij. 8. 13. 85. iix. 71. xj. 57. xij. 7. emeritos, vij. 62. futuros, xij. 8. graves, vij. 63. jugales quindecim, x. 38. quindecim, xij. 59. ſupremos, j. 89. terdenos, xij. 18. ter novenos, x. 24. totos, x. 23. virides, j. 102. xj. 72.
annoſa ſenecta, j. 106.
annoſa Falerno, vj. 27.
annoſque, iv. 7.
annua juſta, x. 61. millia ſena; ix. 10.
annuatque, ix. 43.
annuerit, ij. 24.
annum, x. 10. ingentem, vij. 62. unum, vj. 28.
annumerare, ij. 8. xj. 42.
annumeres, † 4.
annuos faſces, viij. 72.
annuoſque, viij. 72.
annus, ij. 40. x. 30. 75. decimus, iix. 71. prior. xij. 100.
anſa fracta, xj. 57. panda, xiv. 106.
anſæ veterum Corinthiorum, ix. 58.
anſer, xiij. 74. argutus, iij. 58. lætus, ix. 32.
anſere magno, xiij. 58. Romano, xiij. 73.
anſeris jecur, xiij. 58.
anſerum, iij. 82.
Antæi, xiv. 48.
ante, † 22. j. 26. 56. ij. 1. 18. 22. iij. 47. 59. 60. v. 22. 24. vj. 17. 21. 33. vij. 50. 62. 66. iix. 61. 74. ix. 7. 81. 97. x. 28. 104. xj. 27. xij. 78. 79. xiij. 72. xiv. 34. 72. 122.
anteambulo, ij. 18.
anteambulonis laſſi, iij. 7.
anteambulones, x. 74.
antecedit, xij. 24.
antenorei laris, j. 77.
antenoreo Fauno, iv. 25.
antequam, ij. 44.
Antiochi, xj. 85.
Antiochum, xj. 85.
Antiopes, j. 93.
Antipolitani thynni, iv. 89. xiij. 103.
antiqua nomina, xiv. 43. theatra, iv. 55.
antiquæ cœnæ, v. 45. famæ, † 7.
antiquas pelles, ix. 75.
antiqui, j. 27. dentis, vij. 12. poli, xij. 63.
antiquis Sabinis, j. 63.
antiquos, v. 10. ritus, iij. 24.
antiquum Jovem, v. 23.
antiquus honor, xj. 12.
antiſtes, vij. 73.
Antiſtius, ix. 31.
Antiumve, x. 30.
antlia, ix. 19.
Antoni, ij. 89. iij. 66. v. 70.
Antonius iij. 66. iv. 11. ix. 101. xj. 21. felix. x. 23. Marcus, x. 32.
antra, iv. 57. v. 66. vicina, vij. 49.
antris effoſſis, xiij. 60.
antro, vj. 47. Pimplæo, xii. 11. ſub udo, x. 35.
Antulla, j. 117.
Antullæ, j. 115. 117.
anuli, xi. 101. xiv. 122.
anulos, iij. 29. iix. 5. priores, iij. 29. ſenos, xj. 60.
anulum, i. 57.
anulus, ix. 89. xj. 38. fixus, ij. 66. garrulus, xiv. 169. gravis, xiv. 123. levis, v. 62.
anumque, ix. 82.
anus, ij. 32. iv. 13. 20. vi. 27. ix. 50. x. 8. 90. xi. 24. 88. xiv. 127. charta, xij. 4. luſca, xij. 71. menſula, xj. 47. teſta, j. 106. uxor, xiv. 147.
anuſque, vij. 74.
anxius, vj. 1. vij. 19. iix. 38.
anxur, vi. 12. candidus, v. 1. ſplendidus, x. 51. ſuperbus, vj. 42.
anxuris æquorei, x. 58.

A O

Aoniæ Comæ, vij. 62.
Aonidum, vij. 21.
Aonio amne, xij. 11.

A P

Α'παμιεόμενος, j. 46.
Apelleum opus, vij. 83.
Apellea arte, xj. 10.
aper, j. 105. v. 66. vij. 26. x. 15. xj. 35. xij. 30. 71. xiij. 93. 94. fuſus, † 15. gratus, iij. 77. male paſſus, ix. 90. nudus, i. 44. paſtus, ix. 92. ſpumeus, xiv. 221.
aperi, iij. 3.
aperta janua, iv. 29. ora, j. 15.
aperte, iij. 68.
apertis, j. 35.
aperto ore, v. 56.
apes, vj. 34. vij. 87. ix. 14. Sicaniæ, ij. 46.
apes Sicanias, xj. 9.
apex ſerenus, iix. 36.
aphronitrum, xiv. 58.
api cecropiæ, xj. 43.
Apiane, vj. 62.
apibus hyblæis, ix. 27.
Apici, ij. 89. iij. 22. 80.
Apicio, vij. 54.
Apicius, ij. 69. x. 73.
Apinæ, xiv. 1.
Apinaſque, j. 114.
apis clauſa, iv. 32. parca, xiv. 212. populatrix Hymetti, xiij. 104.
Apollinarem, vij. 25.
Apollinari docto, iv. 87.
Apollinaris, vij. 88. x. 30. xi. 16.
Apolline, x. 21. nullo, ij. 89.
Apollineas, x. 12.
Apollinei vatis, vij. 21.
Apollineo ore, vj. 29.
Apollinis, x. 35.
Apollo, iix. 6. dives, ix. 43. 88.
Apollodoro, j. 62.
Apollonius, v. 22.
Apona tellus, j. 62.

Aponi, vj. 42.
apparas, j. 100.
appellat, vij. 91.
appetitur, ix. 27.
Appia, ix. 104. x. 17.
applicabat, vj. 28.
appone, iv. 78.
apponunt, iv. 78.
appoſitis lucernis, ij. 46.
approbare, vj. 66. vij. 38.
Appula terra, ij. 46.
apri, vij. 19. ferocis, ix. 88. innumeri, vij. 1. Laurentis, x. 45. ſpumantis, xj. 70.
apricalittora, j. 50.
aprilem, vij. 94.
apriles, ix. 53.
apris, xij. 14.
apro, j. 44. vij. 58. ix. 49. xij. 71. Arcadio, ix. 104. non invento, xij. 1. patri, iij. 13.
apros, j. 50. xiv. 30. ſpumantes, xiv. 70. vernos, j. 50.
aprum, i. 44. iij. 50. iv. 66. vij. 77. iix. 22. ix. 15. xij. 17. 48. grandem, xiv. 31. Laurentem, ix. 49. Mœnalium, † 27.
apta, xj. 61. xiij. 10. xiv. 58. arma, xiv. 23. 36.
aprantem Dædalon, iv. 47.
aptaſti, xij. 96.
aptat, ix. 47. 70.
aptetur, ix. 95.
aptiſſima, v. 54.
aptius, xiij. 26.
aptus, xj. 38. xij. 69.
apud, v. 59. ix. 36. xj. 53. 84. xij. 17.
Apula herba, iix. 28.
Apulia, xiv. 155.
Apulos campos, x. 74.
Apyrina, xiij. 42. lecta, xiij. 43.

Aq

Aqua, ij. 87. v. 4. vii. 34. xiv. 118. calda & frigida, xiv. 196.
aqua, j. 27. xiij. 33. accepta, xiij. 47. ardenti, xiv. 94. craſſa, xj. 22. guſtata, vij. 46. Heſperia, viij. 28. nitida, viij. 68. nitrata, xiij. 17. pota, xj. 105. ſtygis, ix. 104. ſubita, ix. 19.
aquæ, iv. 18. 22. ix. 100. Caſtalıæ, vij. 21. craſſæ, xj. 26. decoctæ, xiv. 116. Hiantes, xij. 3. juſſæ, iv. 63. offenſæ, viij. 33. pereuntis, xij. 50. riguæ, xij. 31.
aquam, j. 107. ij. 50. iij. 35. 56. vj. 69. caldam, iix. 67. calidam, vj. 86. furtivam, vj. 47. gelidam, xiv. 106. immundam, j. 93. niveam, xij. 17. rigentem, xiv. 117. tepentem, vj. 35.
aquarum, xij. 100. tacitarum, iv. 3.
aquas, j. 77. iij. 3. iv. 13. ix. 59. xj. 83. xiv. 196. lethes, x. 23. amatrices, vij. 14. x. 4. Bajanas, ix. 59. caſuras, 17. 29. concretas, iv. 3. dulces, xiij. 89. faciles, † 26. infernas, j. 102. ix. 30. laboratas, ix. 19. largas, xiv. 112. laudatas, iv. 60. nimias, x. 85. ſeptenas, ix. 25. ſtygias, iv. 73. ſubitas, xiv. 130.
aquila, j. 7.
aquilæ, x. 19. 65.
Aquileja-felix, iv. 25.
aquiliſque, x. 100.
Aquilone, v. 9. rauco, j. 50.
Aquilonis iniqui ſtridentes flatus, x. 82.
aquinus junctus fido Fabricio, j. 94.
aquis, v. 3. iix. 28. æquoreis, x. 51. arctois, iv. 11. Bajanis, j. 63. Calabris, iix. 28. calidis, vij. 34. xij. 75. dilectis, x. 85. gelidis, xiv. 33. hibernis, vij. 35. liquidis, † 28. rapidis, x. 103. rubris, vij. 29. ſaluiferis, v. 1. ſiccis, iv. 3. ſulphureis, j. 13. vj. 43. totis, iv. 22. tumidis, † 25.
aquoſa Peloris, vj. 11.

Ar

Ara, j. 94. duplex, ibid. frequens, † 1.
Arabs, † 3. meſſor, iij. 65.
arande, iv. 87.
aranea vaga, viij. 33.
aranearum, iij. 93.
aranti, vj. 64.
aras, iij. 24. ix. 32. x. 92. candidas, ix. 92. Latias, iix. 4. Libycas, ix. 44. ruſticas, ix. 43. virides, iij. 24.
arat, ix. 3. 22.
arator, j. 56. vij. 70. xj. 19. Salutatus, ix. 55.
aratoris Fabricii, xij. 2.
arbiter favor, vij. 71. invitus, vj. 35.
arbor, ix. 62. x. 6. nigra, i. 77.
arbore, j. 66. ix. 62. Nomentana, x. 94. Verna, xj. 9.
arboribus Nomentanis, xiij. 42.
arboribus, xij. 25.
arboris, iix. 14.
arborum, j. 50.
arbos, x. 51.
arca, j. 77. ij. 30. 44. 51. v. 13. ix. 4. gravia, iij. 40. x. 14. ſuperba, iix. 44.
arca effracta, v. 43. munifica, iix. 38.
Arcadio apro, ix. 104.
Arcæ dominæ, iij. 31. ingratæ, iv. 67.
arcana popina, v. 85.
arcanæ cataſtæ, ix. 60.
arcano, vj. 21. iix. 36. auro, † 7. garo, vij. 26. loro, vj. 21. lumine, iix. 36. ore, j. 90.
Arcas, † 27. v. 66. ix. 35.
arce, † 15. Albana, ix. 104. clivi Setini, x. 70.
arces Cecropiæ, j. 26.
arces gelidas, j. 13. Hiſpanæ Tarraconis, x. 104.
archetypa pocula, xiv. 93.
archetypas nugas, vij. 10.
archetypis, iix. 6.
archetypos, xij. 70.
archetypum argentum, iix. 34.
architectum, v. 57.
arcta, xiv. 45.
arctat, j. 2. ij. 90.
arctatur, xiv. 190.
arctatus labor, xij. 5.
Arctoa gente, v. 69.
Arctoi belli, iix. 65.
Arctoi poli, † 15.
Arctois aquis, iv. 11.
armis, ix. 32. ſolibus ſiderıbuſque, x. 6.

Arctos

Arctos hiberna, vij. 6. neſcia noſtri nominis, ix. 86.
arcu, xj. 44.
arcula, ij. 46.
arcus ſacer, iix. 65.
ardea, iv. 60.
ardeat, iix. 59.
ardebat, iij. 17.
ardelio magnus, ij. 7.
ardelione ſene, iv. 79.
ardentes favillas, j. 43.
ardenti aqua, xiv. 94. Falerno, ix. 75. xiv. 13.
ardere, ij. 87.
ardet, iix. 63.
ardor, vj. 64.
ardor temerarius, vj. 25.
ardore cornuto, † 19.
ardua res, vij. 27. xj. 16.
area, v. 50. vij. 31. ix. 92. felix, iix. 65. xiv 4.
arena, † 4. 5. 21. j. 13. 44. v. 32. iix. 26. 67. Marcia, ij. 75.
arena, j. 49. Auſonia, iix. 55. xiv. 53. media, † 16. molli, ix. 30. matutina, x. 25. ſanguinea, † 11. tota, † 9.
arenæ, v. 66. ix. 85. Cæſareæ, iix. 20. latiæ, iix. 80. madentis ſolidum litus, x. 51.
arenam, † 19.
ἄρσις, ix. 12.
aret, x. 14.
Aretina vaſa, xiv. 98. teſta, j. 54.
Aretullæ, iix. 32.
argentea ligula, xiv. 120.
argenti, ij. 76. iij. 62. iv. 39. 89. vij. 52. iix. 6. 71. x. 57. poſtulati, vij. 85. ſelibra miſſa, x. 14.
argento, j. 116. ix. 32.
argentum, iij. 41. v. 60. vj. 50. xj. 71. xij. 67. 103. xiij. 48. xiv. 12. archetypum, iix. 34. omne, iv. 39.
Argi, j. 118.
Argiletanas tabernas, j. 4.
Argique, ij. 17.
Argiva catina, xiij. 72.
Argivas urbes, iv. 55.
Argivi coloni, iv. 57.
Argolica gente, iv. 66.
Argolico Tyranno, ix. 67.
Argonautarum, iij. 20.
Argonautas, iij. 67.
arguimur, xj. 80.
Argus, xiv. 85.
arguta manu, vij. 83.
argutæ cicadæ, xj. 19.
arguti Tibulli, iix. 73.
argutis libellis, j. 1. trochis, xiv. 169.
arguto ære, xj. 22. Catullo, vj. 34. paſſere, ix. 55. pollice, vj. 89.
argutus anſer, iij. 58.
arguis, j. 96.
Aricia nemoralis, xiij. 19.
Aricina, x. 68.
Aricino clivo, ij. 19.
Aricinum clivum, xij. 32.
arida, x. 75.
aridam veſtem, iv. 70.
aridi, iix. 64. clientis, x. 87. pumicis, iix. 72.
arido vapore, vj. 42.
aries, ix. 73.
Arione Methymnæo, iix. 51.
arma, j. 23. iv. 11. v. 32. iix. 56. xiv. 185. apta, xiv. 23. 36. devota, vj. 73. digna cingere tribunicium latus, xiv. 32. ſubtracta, j. 43.
armare, xiv. 19.
armata manus, † 27.
armata graphiaria, xiv. 21.
armati tribuni, ij. 60.
armato pumilione, j. 44.
Armenioſque, v. 59.
armiger Splendophorus, ix. 57.
armilla lapſa, ix. 22.
armis, j. 50. iv. 11. v. 25. arctois, ix. 32. crepitantibus, ix. 21. diris, ix. 72. invictis, † 6.
armis Phariis, iij. 66.
armorum, iv. 55.
armos, j. 61. v. 32. vij. 19.
Arpino agello, xj. 51.
Arpinis chartis, x. 19.
Arpis diſertis, iv. 55.
arrectum penem, x. 55.
Arria caſta, j. 14.
arrides, vj. 44.
arrigere, iij. 70. 75. iv. 5. vj. 26. ix. 68. xj. 62.
arrigis, iij. 76. vj. 36. xj. 47.
arrigit, x. 91.
arriſit, xj. 46.
arrogantes lacernas, v. 8.
Arſacia aula, ix. 36.
arſerit, iv. 75.
arſerunt, x. 71.
arſit, xj. 94.
ars, iij. 99. vij. 38. x. 32. xj. 14. 56. ſola, xiv. 220.
arſura papyro, x. 79.
arſuras opes, xj. 5.
Artanum, iix. 72.
arte, † 11. j. 105. ij. 7. 64. vj. 92. vij. 63. iix. 52. ix. 7. 39. x. 47. xiv. 95. agili, iij. 82. Apellea, xj. 10. doloſa, iix. 59. xiv. 210. mira, vij. 55. omni, xij. 84. ſola, ix. 29.
Arteis, v. 18. varias, vij. 31.
Artemidore, v. 41. iix. 58.
Artemidorus, vj. 77. ix. 22.
artes, † 26. ix. 36. xj. 32. malas, v. 18. pecunioſas, v. 75. veteres, iv. 39.
artibus, j. 40. ix. 36.
articulo, v. 11.
artifici, ix. 39.
artificis, vj. 52.
artis, † 16. medicæ, xiv. 78. Palladiæ, vj. 13. Phidiacæ, iij. 35.
artus, iv. 19. laceri, † 7.
artus madidos, iv. 19. ſecuros, ix. 39.
arva, iij. 91. iv. 55. 90. vij. 101. x. 12. 85. picta, x. 93.
arvis Callaicis, x. 16. Eois, iix. 26. Pæſtanis, ix. 61.
arundine, xiv. 63. Acidalia, ix. 14. acuta, x. 14. creſcente, ix. 55.
arundo, xiv. 209. pallida, xiv. 218. triſtis, j. 4.

A ſ

Aſcaules, x. 3.
aſcendet, xj. 99.
aſellorum, vj. 39.
aſellos, xij. 36.
Aſia, v. 75.
Aſillo, ix. 106.
ἀσώτως, iv. 9.
aſparagis incultis, xiij. 21.
aſper, iix. 49. xiij. 71. homo, v. 62.
aſpera, xj. 70. bella, iix. 3. corda, x. 103. manus, vj. 13. tuſſis, xj. 87.

aſpernanda, iv. 19. v. 31.
aſpernantur, vj. 40.
aſperoque morſu, iix. 72.
aſpexit, vij. 39.
aſpice, iv. 3. vj. 73.
aſpicis, j. 25. iv. 74. vj. 38.
aſpicit, j. 79.
aſſe, j. 104. iij. 10. vij. 65. ix. 60. gemino, ij. 53. parvo, iix. 33.
aſſem, vij. 9. unum; xj. 32.
aſſerat, xiv. 142.
aſſere, j. 16. ix. 23.
aſſerer, ix. 2. xj. 99.
aſſerit, x. 55.
aſſerto orbe, vij. 62.
aſſertor, j. 53.
aſſertoreſque Camillos, j. 25.
aſſeruit, ix. 104.
aſſidere, ij. 41.
aſſidet, ij. 14.
aſſiduam avem, † 7.
aſſidue, xj. 87.
aſſiduo flagello, vj. 46.
aſſiduo imbre, iv. 18.
aſſiduum nomen, iij. 5.
aſſiduus labor, † 1.
aſſiduuſque comes, xj. 40.
aſſuetus, x. 60.
aſſurgam, x. 10.
aſſurgere, iix. 36.
Aſſyrio amomo, iix. 77.
Aſſyrios nidos, v. 7.
aſtra, † 1. 2. 16. 19. 22. j. 4. iv. 75. v. 66. vij. 50. iix. 21. ix. 55. 67. 104. xj. 70. xiv. 124. diverſa, ix. 93.
aſtringas, j. 50.
aſtris, iix. 36. ix. 2. 73. nitidis, iix. 36. puris, iv. 64.
aſtrifero ore, iix. 28. polo, ix. 2.
aſtro, iix. 21. Herculeo, iix. 55. Ledæo, iix. 21.
aſtrologus, ix. 84. bellus, ij. 7.
aſtruit, iij. 20.
Aſtur, x. 16. equus, xiv. 199.
Aſturco, xiv. 199.
aſtuti min ſtri, iix. 33.
aſtutus, xij. 89.
Aſty nacta, iix. 6. xiv. 212.

At

At, † 16. j. 35. 50. 77. 91. 100. 109. ij. 1. 41. 43. iij. 46. 58. 60. 69. 82. 91. iv. 30. v. 16. 32. vj. 2. 10. 30. 35. 39. 44. 64. 70. vij. 16. 31. 79. iix. 3. 14. 39. 44. ix. 9. 21. 37. 49. 75. 81. 52. 94. x. 2. 26. 28. 70. xj. 4. 28. 56. 59. 61. 87. 90. 105. xij. 15. 26. 63. 72. xiij. 45. 51. xiv. 168. pudet fateri. xij. 15.
Atagenæ, iij. 61.
Atagenarum Ionicarum, xiij. 61.
Atavi, xij. 101.
Atavis, Regibus ortus eques, xij. 4.
Atavoſque, v. 17.
Ateſtinæ Sabinæ, x. 93.
Ateſtinus iij. 28.
Atham levem, iv. 19.
Athamanteo auro, iix. 28.
Athenæ tenues, vj. 64.
Athenagoræ, ix. 97.
Athenagoras, ix. 97. triſtis, iix. 41.
Atili, ix. 87.
Atina priſca, x. 92.
Atlantica munera, xiv. 89.
Atlas, vj. 77. ix. 4. xiij. 2.
atque, † 5. 13. 16. 23. j. 1. 58. 67. 86. 88. 97. 100. 104. ij. 40. 46. 68. iij. 20. 24. 38. 63. 87. iv. 8. 42. 55. 67. 75. 90. v. 21. 51. 75. vj. 7. 11. 58. 85. vij. 70. 78. 94. iix. 20. 59. ix. 26. 35. 62. 72. 106. x. 41. 44. xj. 14. 19. 33. 53. 57. 72. 99. xij. 23. 61. 67. 71. xiij. 36. 48.
atqui, ix. 74.
atra lues, j. 79.
atrectum, j. 118.
Atreus, xj. 32.
atria, iv. 40. v. 21. ix. 103. adeunda, j. 71. alta. xij. 3. ambitioſa, xij. 69. invidioſa, † 2. longa, xij. 50. magna, iij. 38.
atriaque, j. 71. ij. 90.
Atridas, vij. 23.
atro veneno, vij. 71.
Atropos, x. 38. 44.
atrox Bubalus, † 23. December, vij. 36.
attagenam communem, ij. 37.
Attale, j. 80. ij. 7. iv. 34.
attamen, ij. 7. x. 47.
attendis, vij. 42.
attenuare, xiv. 104.
Atthide multiſona, j. 54.
Atthides, v. 68. xj. 54.
Atthis luculentus, ij. 86.
Attica mella, xiij. 108.
Attica pellex, x. 51.
Atticarum cerarum, v. 38.
Attice, vij. 31. ix. 101.
Atticilla, xij. 81.
Atticis auribus, iv. 87.
Attico lepore. iij. 20.
Atticoſque flores, ix. 12.
Atticum mel, xiij. 104.
attigit, vij. 62.
attonitis reis, xij. 52.
attonito igne, iix. 30.
attonito poëtæ, iix. 56.
attonitos Tauros, iix. 55.
attonitus, v. 3.
attonituſque, xj. 91.
attraxit, vj. 66.
attrita fronte, iix. 59. toga, xiv. 125.
attritis labellis, x. 72.
attulerat, xij. 29.
attulerit, iij. 13.
attulit, x. 48. xij. 29.
Atys, x. 4.

A u

Avara, v. 38. xij. 55. lex, v. 39. mater, iv. 66. menſa, iij. 58.
avaræ cataſtæ, vj. 29.
avare fur, j. 67.
avari fullonis, vj. 93.
avari mangonis, ix. 7.
avaritiæ cupidæ, xj. 59. immodicæ, ij. 56.
avarum, vj. 63.
avarus, v. 18.
aucte, vij. 51. ix. 22. xij. 13.
auctio grandis, ix. 4. triſtis ſolvendis nummis, xiv. 35.
auctor, iix. 51. ix. 86. ix. 102. xiv. 115. certus, vij. 5. ſummus, j. 7.
auctorem, ij. 72. ix. 62.
auctoris, v. 53. vij. 16. ix. 50.
auctum, vij. 50.
aucupatorii calami, xiv. 218.
aucupis, † 2. xiv. 216.
audaces, xij. 75.

audaci, v. 49.
audacis vini, xiv. 94.
audax, iv. 43. x. 2.
audax, Leandrus, † 25. Leander, xiv. 181.
audebis, vij. 23.
audebit, vj. 1.
audemus, xij. 96.
audent, vij. 41.
audes, j. 91. vj. 64. vij. 94.
audet, vij. 98. ix. 27.
audi, iv. 42. iix. 76. ix. 104.
audiain, ij. 44. iix. 76.
audiant, x. 62.
audiat, j. 97. vj. 38. x. 68. xj. 103. xij. 43.
audiente, j. 8.
audierint, xij. 21
audieris, j. 4. iij. 38. ix. 34.
audierit, x. 101.
audiefve, v. 79.
audiet, vij. 43.
audio, iij. 63.
audire, j. 64. 87. iv. 37. vij. 7. xiv. 198.
audis, vi. 42. vij. 91. iix. 76.
audiſſet, j. 43.
audit, j. 100. v. 24. vij. 12. iix. 11. ix. 55. xj. 62. xii. 52.
audita, vij. 100.
auditas, iij. 64.
auditor, ix. 83.
auditoris, vij. 51.
auditum patrem, vj. 38.
auditur, iix. 55. x. 70.
ave, j. 69. iij. 95. iv. 67. v. 52. vij. 38. ix. 8. xiv. 73.
ave dicere, ix. 8.
ave matutinum, j. 56.
avem, ix. 32. xiij. 64. 75. xiv. 75. aſſiduam, † 7. carnificem, xj. 85.
avemque, x. 19.
aveni anguſta, viij. 3.
Aventinæ Dianæ, vj. 64.
Aventinum, x. 56.
avere, j. 109. iij. 5. ix. 8,
averni taciti, vij. 46.
averno, j. 63.
averſa, xj. 44.
averſa charta, iix. 62.
averſo Deo, iix. 62. fonte, iv. 31.
avertam, ix. 26.
avertit, x. 85.
aves, iij. 97. vij. 30. 53, xj. 53. xiij. 45. 73. 92.
aves criſtatæ, xiv, 223.
aves captas, xiv. 216. implicitas, ix. 55. noxias, x. 5. ſimiles, xii. 31.
aufer, iv. 78. iix. 44.
auferaſque, xij. 53
auferet, ij. 51. v. 43.
aufert, xij. 64.
Aufidiæ, iij. 70.
Aufidius, v. 62.
auguſta Bilbilis, x. 103.
auguſta aula, vij. 39.
Auguſte, iv. 27. v. 15. 66. iix. 36. 80. 82. ix. 4. 19. 81. xj. 21.
Auguſti, † 28. iix. 44. xj. 21.
Auguſti poli, ix. 35.
Auguſtis idibus, xij. 68.
Auguſto, vj. 59. iix. 66.
Auguſtum, iij. 93.
Auguſtus, ix. 2.
avia Maſſyla, iix. 55.
aviæ, xj. 105.
aviam, iij. 93, x. 67.
avida cute, x. 12.
avidam ſitim, j. 50.
avidi porci, iij. 58.
avidis piſcibus, iv. 56. turdis, iij. 58.
avido ore, j. 43.
avidum ſcarum, v. 18.
avidus leo, j. 15.
avis, v. 7. 68. iix. 78. xiij. 74. xiv. 85. garrula, xiv. 75. multa, † 21. nuntia, iix. 32. rariſſima, xiij. 65. unica, x. 16.
Avite, j. 17. vj. 84. ix. 1. x. 96. 102.
Avitus, xij. 24.
aula, ix. 17. 37. Parrhaſia, xij. 15.
aula ætheria, xiij. 4. Arſacia, ix. 36. auguſta, vij. 39. Parrhaſia, vij. 98. ix. 12.
aulæ, vij. 59. Auſoniæ, xij. 6. deficientis, † 2. Parrhaſiæ, iix. 36. potentis, ix. 81. ſanctioris, v. 6. Tarpeiæ, vij. 59. variæ, ix. 44.
Aule, v. 29. vj. 54. 58. 78. vij. 13. ix. 83. xj. 39. xij. 51.
Auli, vij. 96.
Aulon felix lanis & vitibus, xiij. 125.
Aulus, iix. 63.
avorum, vij. 71.
avorum, iix. 56. xiij. 14. ſanctorum, iix. 80. veterum, x. 87.
avos, j. 40. ix. 38. graves, vij. 46. veteres, iij. 62.
aura, iij. 65. vij. 12. xij. 32. fortior, iix. 14. levis, vj. 59. x. 42. melior, x. 104. tenuis, v. 80. aura vetus, iv. 4. ultima, xj. 9. adjuvante, x. 30.
auras ætherias, j. 4. 7. tenues, ix. 39. Tiburtinas, iv. 60.
aurata, xiij. 90.
aure, vij. 11. xj. 50. xiij. 2. aliqua, iij. 63. certa, vij. 27. diligenti, vj. 1. fracta, vij. 31. nivea, ix. 60. ſacra, vij. 98. ſupina, vj. 42. tetrica, iv. 83.
aurea, iij. 26. xij. 49. xiv. 61. 89. Carruca, iij. 61. Caryota, xiij. 27. fila, vj. 3. lamna, ix. 23. lupata, j. 105. menſa, iij. 31. poma, ix. 104. Roma, ix. 60. vellera, xij. 100. virga, vij. 73. unda, iix. 55. x. 16.
aureamque nitellam, v. 38.
aureis cornibus juvencum, ix. 43.
aureis tribus vitæ peractis, x. 24.
aurem, j. 90. 97. iij. 44. v. 62. vj. 21. xj. 25. ſeveram, vj. 82. teneram, v. 62. tertiam, xij. 24. totam, vj. 64.
aureo murice, iij. 82. Tago, j. 50.
aureolas, v. 20.
aureolis duobus, ix. 5.
aureolos centum, xj. 28. denos, ix. 5. manu crepantes, xij. 36. quatuor, x. 75.
aures, vij. 11. 25. 51. 68. ix. 27. 85. xij. 91.
aureum litus, xj. 81.
aureus, iix. 51. 65. x. 7. amor, iix. 51. naſus, v. 26. turtur, iij. 60.
auri ferventis ſaccos graves quindecim, x. 74. virentis, xij. 15.
auribus, x. 19. Atticis, iv. 87. longis, vj. 39. noſtris, iv. 41. raris, ij. 86. vacuis, xj. 4.

auribuſque, ij. 83.
auriculam, iij. 28. v. 78. gelidam, xij. 26.
auriculas, xiv. 142.
auriferæ terræ, x. 78.
auriferas oras, x. 20.
auriferi Tagi, xij. 3.
auriferis gentibus, xiv. 199.
auriferumque Tagum, x. 96.
auris, xiv. 23.
auriſcalpium, xiv. 23.
aurita lagopode, vij. 86.
auro, iv. 61. 78. iix. 24. ix. 21. x. 49. xj. 24. xij. 18. æterno, xj. 5. Albano, iv. j. arcano, † 7. Athamantheo, iix. 28. Gallaico, iv. 39. Hiſpano, vij. 87. infando, v. 70. miſero, j. 38. picto, ix. 60. turbato, iix. 78. Virgineo, ix. 24.
aurum, iix. 18. xj. 6. xij. 67. xiij. 48. 110. gemmatum, xiv. 109.
auſa, † 18. j. 13. iij. 19. ix. 88.
auſis talibus, vij. 23.
Auſonia arena, iix. 55. xiv. 53.
Auſonia manu, ix. 74. urbe, † 4.
Auſoniæ aulæ, xij. 6. Togæ, x. 73. viæ, ix. 104.
Auſonias vias, vij. 5.
Auſoniis menſis, xiij. 65.
Auſonio Macello, xij. 63.
Auſonio ore potens, ix. 88.
Auſonio Quirino, x. 26.
Auſonium Imperium, vi. 60. ducem, iix. 21. miniſtrum, ix. 37.
Auſonius pater, ix. 9.
auſus, † 10. iv. 14. v. 45. vij. 43. xij. 6.
aut, † 26. j. 19. 44. 67. 79. 104. 110. ij. 6. 47. 71. iij. 3. 38. 58. 72. iv. 15. 18. 49. 55. 61. 64. 78. v. 12. 18. 19. 24. 31. 39. 40. 57. 59. 63. vj. 7. 16. 29. 42. 70. 82. 93. vij. 30. 31. 44. 53. 57. 60. 66. 71. iix. 38. 53. 64. 67. 71. 79. ix. 8. 19. 55. x. 4. 11. 36. 56. 66. 68. 80. xj. 1. 19. 21. 28. 33. 70. 76. 105. xij. 18. 26. 32. 36. 55. 56. 99. 103. xiij. 1. 37. xiv. 62.
autem, vij. 32.
Autolyci, iix. 59.
autumni, x. 94.
autumnis, x. 96. ſenibus, iij. 57.
autumnos, ix. 2.
autumnum, iix. 68.
autumnus, ix. 13. felix, xiij. 113. major, xij. 57.
avus, ix. 55. ſenior, vij. 73.
auxilium, x. 85.
axibus ungendis, ij. 77.

B

Ba

BAbylona, † 1. longam, ix. 77.
Babylonica texta, iix. 28.
Babylonis, xiv. 150.
bacca, xiij. 98.
Baccara, vj. 59.
Bacchara, vij. 91. xj. 75.
Bacche, iij. 24.
Bacchi, v. 73. iix. 68. x. 35.
Bacchica ſerta, vij. 62.
Baccho ſeni, xiij. 23. viridi, xiij. 39.
Bacchum, xiij. 119. Satum, † 12.
Bacchus, iv. 44. v. 79. iix. 26. xiv. 107. medius, iv. 83.
baculo, iv. 53.
Bætica cruſmata, vj. 71.
Bæticarum lanarum, xii. 66.
Bæticatus, j. 97.
Bætice, iij. 77. 81.
Bætici, v. 38.
Bætin placidum, ix. 62.
Bætis, vij. 21. iix. 28. xij. 100.
Bajana ſportula, j. 60. villa, iij. 57.
Bajanas aquas, ix. 59. undas, vj. 68.
Bajani ſoles, vj. 43.
Bajanis aquis, j. 63. teſtis, x. 37. villis, iv. 25.
Bajano lacu, iv. 30. Lucrino, xiij. 82.
Bajanos lacus, iv. 30.
Bajas, iv. 57. 63. x. 13. 58. xj. 81. æſtuantes, iij. 20.
Bajæ, vj. 42. xj. 81. felices, vj. 43.
balano, xiv. 57.
Balbo, ij. 32.
Balbum, ij. 32.
balnea, j. 24. 60. ij. 14. v. 71. vj. 93. ix. 20. x. 70. xj. 23. 53. xij. 50. 84. xiv. 60. communia, iij. 51. dilecta fœmineis catervis, xj. 48. tenebroſa, j. 60.
balneator, iij. 93. elixus, iij. 7.
balneis, vij. 33.
balneo, iij. 20. ix. 34. 77.
balneum, ix. 77. fervens, iij. 25.
balneumque, ij. 48.
balſama, iij. 63. xiv. 59.
balteus, xiv. 207.
barathro extremo, j. 88. fœmineo, iij. 81.
baradonis, iv. 55.
barba, ij. 36. vij. 94. ix. 78. xiv. 104. altera, vij. 82. cana, iv. 36. minor, ix. 48. miranda matri, xj. 23. pexa, vij. 57. ſordida, iv. 53. tarda, v. 49.
barba tonſa, xj. 40.
barbæ, iix. 52.
barbam, iv. 36. x. 90.
barbamque, iv. 7.
barbara, iv. 19. baſcauda, xiv. 99. gens, † 3. Memphis, † 1. iix. 36. rota, x. 7. tela, xj. 85. verba, j. 69.
barbare, xj. 97.
barbari furoris, iv. 14. luci, x. 92.
barbariſmus, vj. 17.
barbaroque, iij. 57.
barbarus, vij. 4. xiij. 73.
barbati, xiv. 81.
barbatos libros, xiv. 84.
barbatus, x. 42. xj. 85. Calliſtratus, xij. 42. tonſor, iix. 52.
bardocucullo Santonico, xiv. 128.
bardocucullus, xiv. 128. Lingonicus, j. 54.
Baſcauda Barbara, xiv. 99.
baſia, j. 44. 77. ij. 10. 12. 21. 22. iij. 65. iv. 22. v. 47. xj. 9. 96. 105. bis quina, ix. 95.

Catulliana, xj. 7. imitata blandas columbas, xj. 105. laſciva, xj. 24. maligna, xij. 55. mille, xij. 26. mollia, xj. 23. multa, xij. 55. preſſa, vj. 34. pura, vj. 150. quinque impreſſi, x. 42. ſola, j. 77. iix. 46. uda vetulo Falerno, xj. 27.
baſiabit, iix. 44. xj. 99.
baſianda, j. 95.
baſiant, xj. 99.
baſiare, vij. 94. x. 22. xj. 62. 99. xij. 55.
baſiaret, xij. 95.
baſiat, ij. 33. xij. 95.
baſiata pelle, xij. 59.
baſiate, x. 72. xij. 55.
baſiationes, ij. 23. hybernas, vij. 94.
baſiator, x. 99.
baſiatorem, xj. 99.
baſiatores, xj. 99.
baſiavit, vj. 66
baſiet, vij. 94.
baſio, ij. 33.
baſioque longo, xij. 66.
baſiorum, xij. 59.
baſis inſcripta, ix. 45.
baſium, xij. 55. nuptiale, xj. 99.
Baſſa, j. 38. 91. iv. 4. 88. v. 46. vj. 69.
Baſſam, iv. 61.
Baſſe, iij. 58. 76. v. 24. 54. ix. 103. xj. 99. xij. 99.
Baſſi, vj. 69. vij. 95.
Baſſus, iij. 47. iix. 10.
Batava ſpuma, iix. 33.
Batavi, xiv. 176.
batrachomyomachia, xiv. 183.
baulis, iv. 63.

B e

Beata, v. 6.
beatæ Veneris, xj. 81.
beatam noctem, j. 107.
beatas thermas, ix. 77.
beate, j. 104. ij. 27.
beati, xij. 15. palmitis, iix. 40. ruris, j. 56. iij. 47.
beatior uno quadrante, x. 82.
beatiora jugera, iv. 64.
beatiorem, iv. 46. vitam, x. 47.
beatiores, x. 87.
beato nectare, ix. 12.
beatos, iix. 42. x. 5.
beatum, j. 87. iv. 21. x. 96. xj. 1.
bella, j. 65. vj. 25. vij 22. iix. 56. xiv. 20. aſpera, iix. 3. impia, iv. 11. prima, ix. 104.
bella carmina, ij. 7. fera, x. 64.
bellas hiſtorias, ij. 7. puellas, ij. 87.
belle, ij. 7. v. 16. 53. 78. vj. 44. vij. 84. 96. iix. 31. x. 46. 90. xj. 35. 53. xij. 17.
belle Sabelle, xij. 39.
belli Arctoi, iix. 65. Capitolini, v. 5. civilis, vj. 32. Pannonici, iix. 15.
belliger Mars, † 6.
belligera haſta, v. 25.
belligeræ Minervæ, vij. 1.
Bellonæ, xij. 57.
bellua, j. 105. v. 66. nigra, vj. 77.
bellum, xij. 39. Mithridaticum, vj. 19.
bellum convivam, vij. 58.
bellus, iij. 63. xij. 39. es arte lyræ, bellus es arte pilæ, ij. 7. Aſtrologus, ij. 7. grammaticus, ij. 7. homo, j. 10. iij. 63.
bene, j. 16. 60. 78. 95. 113. 116. ij. 3. 7. 12. 23. 32. 66. iij. 12. 39. 55. 63. 68. iv. 13. 68. v. 29. 64. vj. 55. 70. 93. vij. 33. 68. 77. iix. 10. 35. 81. ix. 15. 20. x. 13. 31. 35. 46. xj. 79. xij. 24. 40. 50. 55.
benign.uſque, iv. 87.
benigno vultu, iv. 89.
berecyntios furores, iv. 43.
beſſalem ſcutulam, iix. 71.
beſſemque, xj. 37.
beta, v. 27.
betæ fatuæ, xiij. 13.
betas inutiles, iij. 47.
beticæ lacernæ, xiv. 133.
betici gregis, v. 38.

B i

Bibam, vj. 86. iix. 51.
bibamus, xj. 37. xij. 28.
bibas, j. 107. vj. 78. x. 36. 45. xiij. 8. 120. xiv. 110.
bibat, iij. 81. xiij. 121.
bibatur, j. 72. ix. 102.
bibe, vij. 50. xij. 12.
bibebat, vj. 11.
bibendo, v. 79.
bibenti, xj. 7.
bibentis domini, iij. 82.
biberat, vj. 89.
bibere, iij. 48.
biberet, xij. 71.
biberis, vj. 78.
bibes, iix. 6. xiij. 119.
bibimus, iv. 86. ix. 3.
bibis, j. 12. 27. 38. 93. 107. iij. 62. 77. vj. 92. ix. 98. xij. 40. xiij. 100. xiv. 116.
bibiſſe, xij. 3.
bibiſſet, xj. 83.
bibiſti, xij. 12.
bibit, † 3. j. 29. 43. 78. v. 4. vj. 47. 78. iix. 6. 28. xij. 11. xiij. 52. 113. 124. xiv. 93.
bibitur, j. 104.
bibliopola, xiij. 3. xiv. 194. Tryphon, iv. 72.
bibliotheca, vij. 16. xiv. 190.
bibo, xij. 40.
bibula palude, xj. 33.
bibunt, vij. 87. x. 7.
bicolorque, xij. 34.
bifero Pæſto ceſſura, roſaria, xij. 31.
bijugis equis, j. 13.
Bilbilin altam, x. 104. optimam, iv. 55.
Bilbilim altam, j. 50. nobilem, j. 50.
Bilbilis, j. 62. auguſta, x. 103. auro & ferro ſuperba, xij. 18.
bilem, v. 27.
bilis, vj. 64.
bilibrem, iij. 45. nullum, xj. 50.
bima penſione, xij. 32.
bina millia menſtrua, iij. 10.
bina funera, x. 71.
binæ trinæve Kalendæ, x. 75.
binos, xij. 55. orbes, ix. 32.
bipes menſa, xij. 32.
bis, † 27. j. 12. 16. 44. 45. 59. iij. 6. iv. 4. 26. 37. 45. 51. 57. 76. 82. v. 14. 28. vj. 27. 64. 66. 73. vij. 13. 62. 64. 91. ix. 40. 43. x. 23. 48. 63. xij. 63. 89. centena, xj. 77.

bis denis annis, ix. 78. libris ix. 51.
bis juncta trieteride, ix. 86.
bis millia dena, x. 41.
bis quina baſia, ix. 95. ſeſtertia, x. 75.
bis quinquagenis millibus, xij. 67.
bis rapto viro, ix. 31.
bis ſenis, vj. 28.
bis ſeno puncto, xiv. 17.
bis ſenos faſces, iix. 66. ix. 43.
bis ſeptenis jugeribus, vj. 73.
bis ſex luſtra, x. 71.
bis terque reverſo, ix. 8.
bis tricenties, iij. 22.
biſon, † 3.
biſontes turpes, j. 105.
biſontis, ix. 58.
bis ſenis faſcibus, vij. 62.
Bithynice, ij. 26. vj. 50. ix. 10. xij. 80.
Bitontis, ij. 48.

Bl

Blæſi ſepulti, iix. 38.
blæſianum, iix. 38.
blæſo ore, v. 36.
blæſum os, x. 65.
blæſus, ix. 89.
blanda, xj. 70. Circe, x. 30. columba, iix. 32. Corinna, xij. 44. cura, xj. 27. dona, xj. 81. mater, ij. 4. ora, vij. 86. pagina, x. 45. ſtagna, iv. 57.
blanda alea, iv. 14.
blandæ linguæ, vij. 87. vocis, xj. 92.
blandas columbas, xj. 105. mortes, iij. 64.
blandeque, j. 82.
blandientur, vj. 42.
blandior, vj. 29. x. 68. Iſſa, j. 110.
blanditis, xj. 33.
blandis, vj. 23. labellis, vij. 94. manibus, vj. 23. vocibus, vj. 23. xij. 99.
blandita, xii. 66.
blanditiæ, x. 72. xj. 71.
blanditias, xj. 30.
blanditur, ij. 26.
blanditus, j. 103.
blandius, x. 10.
blando amore, iix. 77. dente, j. 15. fritillo, v. 85. pede, j. 110. ſomno, iv. 64. talo, iv. 66.
blandum, xiv. 203. levamen, vj. 68.
blandus, ij. 4. 75.
Blatara, xj. 48.
blatta ſordida, xiij. 1.
blattaſque, vj. 60.
blattas truces, xiv. 37.

Bo

Boletaria, xiv. 101.
boleti, iij. 59. xiij. 48. xiv. 101.
boletis, xiij. 50.
boletos, j. 21. iij. 45. vij. 77. xj. 32. xij. 17. 48. xiij. 48.
boletum, j. 21.
boletus, xj. 19. debilis, vij. 19.
bombycina furtiva, xj. 50. tænia, xiv. 24.
bombyx pendulus, iix. 33.
bona, j. 17. ij. 1. iv. 69. vii. 27. 40. 80. iix. 38. cauſa, iix. 45. fata, ix. 57. muſta, vij. 27. Saturnalia, xiv. 70.
bona, mala Coſmica, vij. 40.
bona pretioſa, xj. 61.
bonæ famæ, vj. 66.
bonas horas, j. 114. lacernas, vj. 82. menſas, x. 54.
boni, j. 19. parentis, vj. 25.
bonitate, x. 33.
Bononia culta, iij. 59. orbata, vj. 85.
bonorum, xij. 36.
bonoſque ſoles, v. 21.
bonum, v. 79. unguentum, iij. 12.
bonus, j. 40. iij. 38. iix. 38. xij. 6. 36. 54. 82. xiij. 84. Cæſar, iv. 8. ix. 43. genitor, iix. 50. homo, xij. 51. liber, vij. 80. poeta, xii. 64. puer iix. 3. vir, iv. 5. x. 23.
bonuſque, iix. 3.
Bootæ Hyperborei, iv. 3. placidi, iix. 21.
Boreæ, vij. 35.
Boreas, iix. 14.
bos grandis, x. 79.
botellos, xj. 32.
botellus, v. 79.
Bothrodi delicati, j. 50.
Bothrodum, xij. 18.
Botryone toto, xj. 28.
botulus, xiv. 72.
bove toto, v. 32.
bovem, iix. 81.
boves Heſperias, ix. 104. rectas, v. 66.
bovillas currere, ij. 6.

Br

Brachæ veteres, xj. 22.
brachia, ij. 62. alba, xj. 85. trita, ij. 29. vara, vij. 31. volſa, iij. 63.
bractea, iix. 33. viva, ix. 62.
braſſica viridis, xiij. 17.
breve, ix. 14. Carmen, vj. 85. ix. 1. nomen, xiij. 97. opus, iv. 83. xij. 5. rus, j. 115. x. 79. ver, ij. 46. Vimen, iv. 89. vividumque carmen, xij. 62.
brevem, x. 1. Colonum, xj. 15. puerum, ij. 77. titulum, x. 71.
brevemque, v. 6. xij. 11. lænam, xij. 36.
breves, x. 53. cenſus, xij. 6.
breves deliciæ, vj. 28. mappæ, vij. 71. x. 87.
breveſque ſcolos, ix. 18. mœnas, xj. 32. Rubras, iv. 64.
breves roſas, j. 44. tenebras, x. 47.
brevi, j. 50. libello, xii. 1. valle, ix. 19. vitro, ix. 60.
brevibus capillis, v. 49. libellis, j. 46. pilis, ij. 62. tabellis, j. 2.
brevior, ij. 1. viij. 60. charta, ij. 1. oſſa, viij. 36.
breviora, j. 111. vj. 65. x. 59. Epigrammata, iij. 83.
breviore coma, ix. 18. ſumma, xij. 67. titulo, j. 94.
brevis, xij. 98. xiv. 31. 199. ætas, vj. 29. 85. concha, x. 37. frons, iv. 42. labor, x. 19. membrana, xiv. 186. occaſio, viij. 9. orbita, xiv. 33. pagina, xiv. 198. toga, x. 14. xj. 57. Zona, xiv. 151.
brevis pede, xij. 54.
breviſque, x. 50.

brevitas, viij. 29.
brevitate, viij. 29. ix. 51. xj. 92. tanta, ij. 1.
breviter, j. 56. iij. 4. iv. 42. vj. 10. xii. 22.
brevius, iij. 83.
Britanni, xij. 8.
Britannia, xj. 4.
Britannis cæruleis, xj. 54. pictis, xiv. 99.
Britannos, iv. 55. Caledonios, x. 44.
Britonis pauperis, xj. 22.
Bromio, iv. 45.
Bromius, xij. 100.
Bruma, iij. 93. vij. 94. x. 5. xiij. 117. ebria, xiij. 1. impotens, j. 50. invida, viij. 68.
bruma gelida, iv. 57. imminente, iij. 58. ſexta, xij. 63.
brumæ, v. 35. viij. 41. 71. xiv. 72. decimæ, vii. 64. gelidæ, x. 14. horrida ſidera, ix. 13. Romanæ, vj. 80.
brumæ diebus, xij. 83.
brumali frigore, xiij. 16. tempore, xiv. 136.
brumam, viij. 14.
brumas ante triginta quatuorque, x. 104.
brumas denas, iv. 40.
Brute, xj. 17. 105.
Bruti, j. 43. ij. 77. viij. 30. ix. 51.
Brutiano, iv. 23.
Bruto, x. 39. xj. 17. 45.
Brutoque, v. 52.
Βρούτου παιδίον, xiv. 171.
Brutus, xj. 6. xiv. 171.
Bryſeis, xj. 44.

B u

Bubalus atrox, † 23.
bubulci contumelioſi, x. 7.
bubulum muſcarium, xiv. 71.
bucca calda, ij. 28. loquax, j. 42.
buccam, xij. 24.
buccas caninas, x. 5. puras, iij. 75.
buccellas, vj. 75.
buccis, iij. 17. madidis, xiv. 64. Summænianis, xj. 62.
bucco, xj. 77.
bulbi, xiij. 34.
bulbique ſalaces, iij. 75.
bulbis, iv. 46. xiij. 34.
bulla craſſior, iix. 33.
Burdigali craſſi, ix. 33.
burrus, iv. 45. v. 6.
buſta, xij. 73.
buſti, x. 90. Idæi, ix. 35.
buſto recenti, v. 38.
buſtuarias mœchas, iij. 93.
buxeique, ij. 41.
buxeta, ij. 14.
buxeto tonſili, iij. 58.
buxo recenti, xij. 32.
buxos fragiles, j. 89. tepentes, iij. 20.
buxus, xiv. 25.

B y

Byblida, x. 35.
Bytiæ, viij. 6.

C

Ca

CAballi Libyci, xij. 24.
caballo, v. 26. Andremone notior, x. 9.
caballum, j. 42.
caballus, j. 42.
cacantes, xij. 62.
cacanti, iij. 44. xj. 99.
cacantis, iij. 89.
cacare, ix. 71.
cacas, j. 38.
cacat, j. 93.
cacaturit, xj. 78.
Cacus, v. 66.
cadat, ix. 39. xiij. 25.
cadaver, iij. 93. vj. 62. vile, viij. 75.
cadente matre, † 14.
cadente moro, j. 73.
caderet, xij. 92.
cadi torti, ix. 3. Vaticani, xij. 48.
Cadis Picenis, j. 44. Tuſcis, xiij. 118. Vaticanis, j. 19.
cadit, iv. 53. v. 25. vij. 17. 53. viij. 78. xi. 9. 50.
Cadmea Tyros, vj. 11.
Cadmi, x. 87. Agenoridæ, ij. 43.
cado rubro, j. 56. ſeniore, ix. 95.
cados nigros, j. 27. plenos, vj. 27. vetulos, xiij. 112.
caduco moro, viij. 64.
cadunt, v. 66. viij. 33. xj. 91. xii. 14.
cadus, x. 36. xj. 40. rubens, iv. 66.
cæca Dea, iv. 51. novacula, vij. 60. Philænis, xij. 22.
Cæcili, j. 42.
Cæciliane, j. 21. 66. 74. 119. ij. 37. 71. 78. iv. 15. 51. vj. 5. 35. 88. viij. 67. ix. 72. x. 32. 84. xj. 43.
Cæcilianus, vij. 58. 68.
Cæcilio, vij. 83.
Cæcilium, ij. 72.
Cæcilius, ij. 72. xj. 32.
cæco ore, iij. 19.
cæcuba, ij. 40. iij. 26. vj. 27. xj. 57. xij. 17. generoſa, xiij. 115. turbida, xij. 61.
cæcubum, x. 98. xiij. 115.
cæcus, iij. 15. iv. 30. viij. 9. 49. xij. 64.
cædas, xiv. 55.
cæde, vj. 19. 21. xiv. 4. civili, ix. 72.
cædo, viij. 23.
cælata, x. 19.
cælatus ſerpens, vj. 92.
cælebs, iv. 69. xij. 64.
cæleſtia carmina, v. 5.
cæli, ix. 44. xiv. 93. Phidiaci, iv. 39. x. 87.
cælique, vij. 73.
Cælia, vij. 29. xj. 76.
Cæliamque, iv. 61.
Cælius, vij. 38. major, xij. 18.
cælo, viij. 36. ix. 104. x. 51. xiij. 16. xiv. 1. craſſo, iv. 46. Phidiaco, vj. 13. Sereniore, iv. 64. ſereno, xiv. 130. toto, iv. 2.
cæloque, ix. 4.
cælum, iij. 100. v. 66. ix. 2. inane, iv. 21.
cæmento ſtructili, ix. 77.
Cærelia, iv. 20. 63.
Cæretana, xiii. 54. 124.
Cæretani agri, vi. 73.
Cæretanum, xiij. 124.
cærulæis Britannis, xj. 54.
cæruleus Liris, xiij. 83.
cæſa victima, ix. 32. quacumque manu, x. 73.
Cæſar, † 2. 3. 5. 6. 9. 17. 20. 21. 27. j. 5. 15. 79. ij. 2. 91. iij. 95. iv. 8. 11. 27. 74. v. 1. 64. 66. vi. 2. 64. 80. 83. 87. vii. 1. 4. 6. 7. viij. 11. 21. 24. 26. 50. 54. 66. 78.

78. 80. ix. 4. 9. 19. 21. 37. 43. 85. 95. xi. 6. 8. xii. 5. xiii. 127. xiv. 73. 179. amicus, v. 20. bonus iv. 8. ix. 43. dignatus deſcendere in vultus magni Herculis, ix. 65. formoſus pulvere belli Arctoi, viij. 65. invictus, vij. 5. venerandus, ix. 104. uterque, ix. 99.
Cæſar maxime, v. 19. mitiſſime, xii. 9. perfide, iv. 11.
Cæſare, v. 6. vj. 32. vij. 59. viij. 21. x. 6. 60. 101. domino, ix. 86. privato, xj. 6. ſalvo, v. 6.
Cæſarea unda, † 28.
Cæſareæ arenæ, viij. 30. Dianæ, † 12.
Cæſareis cellis, xiij. 109. donis, x. 28.
Cæſarem, j. 90. vij. 59. xij. 8.
Cæſareo amphitheatro, † 1. munere, iij. 95.
Cæſareos leones, j. 7.
Cæſareum tholum, ij. 59.
Cæſariana Pallas, viij. 1. platanus, ix. 62.
Cæſarianus, ix. 81. xj. 6. eques, x. 73.
Cæſaribus, j. 102.
Cæſaris, † 16. 25. 28. j. 7. 23. 118. ij. 32. iv. 1. 3. vj. 1. ix. 14. 32. 35. 93. vij. 98. xj. 21. xij. 66. Dei, ix. 67. magni, ix. 62. ſubiti, vj. 34.
Cæſium, vij. 96.
Cæſonia, ix. 40.
Cæſonius maximus, vij. 43.
cæſum nemus, vij. 27.
cæſus Lacon, vij. 79.
Cai, ij. 30. ix. 94. x. 16.
Cajeta Dardanis, x. 30.
Cajetano, viij. 37.
Cajus, ix. 94. xj. 37.
Cajumque, v. 14.
Caystri, j. 54.
Calabra lyra, v. 31.
Calabri Flacci, viij. 18.
Calabris aquis, viij. 28.
calami aucupatorii, xiv. 218.
calamis, xiij. 68. xiv. 19. 218.
calamo, vij. 10. 16. x. 78. tremente, iv. 30.
calamos habiles, xiv. 38. leves, ix. 75.
Calathi, xiv. 107.
Calathos veteres, ix. 60.
Calatiſſe, ix. 95.
calcantem, xij. 61.
calcatum, x. 7.
calcatuſque onyx, xij. 50.
calceus, j. 104. ix. 95. candidior, vij. 32. udus, xj. 22.
calciatum capiti, xij. 45.
calculator, x. 62.
calculi, xiv. 20.
calculoſque, ij. 48.
calculus, viij. 68. ix. 92. diſcolor, xiv. 17. diverſus bicolor, xij. 34. omnis, xij. 34.
calda, j. 12. xij. 61. xiv. 105. bucca, ij. 28.
caldam aquam, viij. 67.
caldarum, xiv. 196.
caleat, viij. 77.
caleant, xij. 29.
Caledonio urſo, † 7.
Caledonios Britannos, x. 44.
Calene, j. 100. x. 38.
Caleno erepto, x. 35.
calens Iter, vij. 6.
calent, iv. 57. vj. 42. x. 62.
calentem Ceſton, xiv. 206.
calentis lectuli, vj. 70.
calere, iv. 57. vii. 1. viij. 45.
calet, vij. 73.
calet, v. 56. vij. 31. ix. 44. x. 48. xiv. 4.
calefaciunt, xiv. 136.
calicem, ij. 15. xiv. 96. iratum, iv. 43.
calices, ix. 89. xj. 12. xij. 71. xiij. 110. xiv. 94. 102. 157. duos, ix. 60.
calices gemmati, xiv. 109. Saguntini, xiv. 108. Surrentini, xiv. 102. vitrei, xiv. 115.
calida & frigida aqua, xiv. 196.
calidam aquam, vj. 86.
calidis aquis, vij. 34. xij. 75.
calido vulnere, iv. 18.
calidum, xiv. 113.
caligantemque Thyeſten, x. 4.
caligine, viij. 51.
Caliſte, viij. 67.
calix, j. 93. vij. 52. xi. 33. xij. 75. xiv. 109. curtus, j. 93. perſpicuus, iv. 86. poſitus, ij. 1.
Callaicas, xiv. 137.
Callaicis, arvis, x. 16.
Callaico metallo, xiv. 95.
Callaicum Oceanum, x. 37.
callida eſca, iv. 56. Roma, ix. 49.
calliditate tanta, xj. 50.
callidum leporem, j. 50.
callidus, fur, v. 43. caupo, iij. 57. ſimius, xiv. 202.
Callimachi, x. 4.
Callimachus, iv. 23.
Calliodore, v. 39. vj. 44. x. 11. 31.
Calliodorus, v. 39. ix. 22.
Calliope pia, iv. 31.
Calliopen, ix. 88.
Calliſte, v. 65.
Calliſtrate, v. 13. ix. 97. xij. 35.
Calliſtratus, xij. 82. barbatus, xij. 42.
calore, iij. 17. nimio, ix. 92.
Calpetiano, vj. 94.
Calpurnium, v. 55.
calva, ij. 33. vj. 57. ſordida, vj. 57. xiv. 27.
calvæ, v. 50. nitidæ campum, x. 83. nudæ, xij. 45.
calvæque reſtes, xij. 32.
calvam miſeram, iij. 74. Triphilem, vj. 74.
caluere, iv. 35.
calvi laniger, xij. 29.
Calvinus, vij. 89.
caluiſſe, v. 51.
caluit, x. 86.
calumniator, xj. 67.
calvo comato, x. 83. Melanthione, x. 67.
calvus, j. 73.
Calydon, j. 105. xj. 70
Calydone Ætola, ix. 49.
Calydonius ſus, xj 19.
Camenæ, viij. 66.
Camenarum, vj. 47.
Camenas, ij. 6. vij. 67.
Camenis, iv. 14. vj. 85. doctis, xij. 95. nocturnis, iv. 90.
Camillos, ix. 28. Aſſertores, j. 25.
Camillus invictus, xj. 6.
cammare, ij. 43.
Camoni, ix. 76. 78.
Campani ruris, ix. 6. Venatri, xiij. 98.
Campano Lyæo, xiij. 118. mero, j. 19.
campi diffuſi, iij. 31. lati, iij. 58.
campis marinis, ix. 43.
campo Elyſio, xij. 52.
campos Apulos, x. 74.
campos Pontinos, xiij. 112. ſteriles, j. 108.

campum latum calvæ., x. 83.
campus, iv. 66. v. 21. x. 6. xij. 14. ſacer, iij. 47.
cana, ix. 27. xiv. 27. barba, iv. 36. labra, ix. 28. liguſtra, ix. 27. mater, xij. 32. mella, iij. 58. Nympha, vj. 43. pelle, iij. 77. putriſque coma, iv. 53. ſecula, viij. 80. vinea, iij. 65.
Canace tumulata, xj. 92.
canæ Veſtæ, j. 71.
canam, x. 67.
canant, xj. 21.
canaque, j. 13. 16. vi. 43. albula, j. 13. jura, j. 16.
canas, xiv. 185.
cancri viridis, v. 72.
cancro fervente, x. 58.
candela, xiv. 40.
candelabro, xiv. 44.
candelabrum Corinthium, xiv. 43. ligneum, xiv. 44.
candelæ, xiv. 43.
candida, iv. 62. vj. 42. concordia, iv. 13. Cryſtalla, viij. 77. x. 13. Lygdos, vj. 13. nox, viij. 45. Roma, viij. 65. turba, xij. 34. turris, xij. 31. unda, xiij. 40.
candidas aras, ix. 92. comas, vij. 88.
candide, ij. 24. 38. 43. iij. 26. 46.
candid or, iv. 42. calceus, vij. 32. puella, j. 116.
candidiora, vij. 24. viij. 28. nive lintea, xij. 84.
candidiore ſorte, x. 71.
candid.us, iv. 87.
candido vultu, vj. 39.
candidus, ij. 71. iv. 2. xiij. 2. amnis, vij. 92. Anxur, v. 1. lector, vij. 98.
candor, xiv. 145.
cane, j. 81. 93. xij. 1. tetrico, xiv. 81.
canebat, † 6.
canem, iij. 55. v. 45. xj. 70. tartateum, ix. 67.
canenti, vij. 22.
caneret, x. 64.
canes, iv. 35. 74. vij. 19. ix. 30. xiij. 100. tuos, x. 37.
cani, vj. 93. vij. 68
cani cunni, ix. 38.
cani Dulichio, xj. 70.
caninam pellem, v. 61.
caninas buccas, x. 5.
caninis naribus, vij. 94.
canio, j. 62.
canis, iv. 53. xj. 33. xij. 48. Gallici, iij 47. tartarei, v. 36.
canis vertagus, xiv. 200.
canis prunis, vij. 52.
canit, † 5.
canium, j. 70. fabulantem, iij. 64.
canius, iij. 20. vij. 86.
cannas, vj. 19.
cano, iv 5. 90.
cano cunno, ij. 34.
cantaberis, vij. 16.
cantante Pollione, iv. 61.
cantare, viij. 3. xj. 4.
cantaret vij. 28.
cantas, j. 90. 95. ij. 7. v. 16. xii. 40.
cantaſti, j. 95.
cantat, vj. 61.
cantata, vij. 13. ix. 50.
cantatas ranas, xiv. 183.
cantator Cygnus, xiij. 77.
cantatque, vij. 50.
cantent, vij. 87.
cantet, iij. 93. iv. 55.
Canthare, ix. 11. xj. 46.
cantica, iij. 63.
canto, xij. 40.
cantor, viij. 61.
cantu, xiv. 218.
cantus, xiv. 168.
cantuſque choroſque Pieribs, j. 77.
canum, j. 23. 49. 50. iij. 43. x. 5. xiij. 95.
canum olus, vij. 30.
canunt, x. 28. xij. 53.
canus, x. 3. December, j. 50.
canuſina ſimillima turbato mulſo, xiv. 127.
canuſinæ fuſcæ, xiv. 127. tufæ, xiv. 129.
canuſinatus Syrus, ix. 23.
capax ciſtula, iv. 46.
cape, ij. 59.
capella, iv. 4.
capellæ querulæ, vij. 30.
capellarum, iij. 93.
capelliana, xj. 32.
capellis, vj. 19.
capena porta, iij 47.
caper, iij. 24. cultus Æolio, vellere Thebani Phryxi, viij. 51.
caperet, viij. 39. x. 14.
capiant, xij. 48.
capiat, xiv. 134.
capiet, vij. 50. xiij. 56.
capillare, iij. 82.
capillati, x. 62. laſcivi, iij. 58.
capillatus, ij. 57.
capilli, iij. 93. v. 50. x. 19. xij. 91.
capillis, vij. 28. brevibus, v. 49. detonſis, viij. 52. Hiſpanis contumax, x. 65. incomptis, j. 25. longis, ix. 37. ſiccis ruſtica veritas, x. 72. tinctis, iij. 43. tondendis, xiv. 36.
capillos, ij. 36. v. 49. vj. 12. xj. 40. xii. 7. 86. dulces, ix. 17. exiguos, xij. 84. fictos, vj. 57. intortos, viij. 33. laudatos, ix. 18. longævos, xiv. 27. longos, xij. 18. nitidos, xiv. 50. nullos, xiv. 25. raros, x. 83. reliquos, x. 83. Teutonicos, xiv. 26. triſtes, ij. 66. vagos, vj. 52.
capiſtris purpureis, j. 105.
capiſtro, xiij. 96.
capit, j. 2. vij. 26. viij. 48. ix. 37. x. 48. 74. xiij. 56. xiv. 66. 87. 190.
capitati porri, xiij. 19.
capite, vj. 26. acuto, vj. 39. indevotato, vij. 19.
capiti, iij. 43. vj. 57. ix. 36. xiv. 132.
capitibus, vj. 39.
Capitolinas vias, vj. 10.
Capitolinæ Pontificumque dapes, xij. 48.
Capitolini belli, v. 5. collis, xii. 21.
Capitolini Tonantis, x. 51.
Capitolinis templis, ix. 4.
Capitolinum, x. 101.
Capitolinus Juppiter, v 64.
Capitolio ſummo, xii. 78.
Capitolium, xli. 78.
capitque, j. 110. vij. 71.
capitur, vij. 13.
capiunt, xj. 105. xiv. 59.
capo, xiij 63.
capones coactos, iij. 58.
capparin, iij. 77.
Cappadocæ viles, v. 79.
Cappadocis cataſtis, x. 76.
Cappadocum, vj. 77. 85. ſævis oris, ix. 31.
Cappadocumque, vij. 29.
Cappadocumve, xii. 26.
caprea, xiij. 100.
capream pendentem, xiii. 100.
caprificus, iv. 52. x. 2.
captis junctis, iv. 52.

capſa hiberna, xj. 9.
capra, ix. 106.
capta matre ſuperbus venator, x. 37.
captabit, xij. 84.
captæ prædæ, j. 15.
captandi, xj. 56.
captare, † 11.
captares, ix. 90.
captari, vj. 63.
captas, j. 4. ij. 18.
captas aves, xiv. 216.
captat, vj. 63. xii. 10.
captavit, vij. 19.
captet, viij. 38.
captivam ſitim, xj. 97.
captivis comis, xiv. 26.
captivo Iſtro, vij. 79.
captivos Indos, viij. 26.
captivum nullum, x. 37.
capto, ij. 18. ix. 90.
captos, j. 105.
captum, ix. 90. piſcem, iij. 57. iv. 30.
captus, ij. 61. v. 45.
caput, ij. 42. 70. iij. 8. 66. v. 14. 50. vj. 81. viij. 47. 59. 77. ix. 28. 49. xj. 96. xij. 91. xiv. 74. 146. 212. arietinum, xiv. 211. calciatum, xij. 45. extinctum, xj. 47. inſanum, ij. 66. invictum, ix. 24. inviſum, ix. 70. miſerum, xiii. 25. nudum, v. 50. tectum, xj. 99. triſte, ij. 61.
caputque, x. 31.
caputque nudum, x. 83.
cara, xiii. 46. amicitia, iv. 67. cognatio, ix. 55. munera, xiii. 102. Setia, x. 36.
caram puellam, ij. 48.
caras umbras, x. 71.
carbaſa, xij. 29.
carbone rudi, xij. 62.
Carcheſia libata, viij. 56.
carduarum, iv. 55.
care, iv. 29. vj. 1. ix. 24. 25. Martialis, v. 21. Pudens, iv. 29. puer, j. 89.
careat, viij. 81.
carere, iij. 52. xj. 57.
cares, † 1.
caret, iv. 79.
cari amici, iv. 5. mariti, ix. 31. patroni, vj. 28.
carie, xiij. 29.
cariem, vj. 49.
carina merſa, x. 85. prima, vij. 18.
carina, iij. 66. argiva, xiii. 72.
currente, iij. 78.
carinæ lapſæ, iv. 64. primæ, xj. 1. Tiberinæ nauta, x. 85. tutæ, iij. 67.
Carinus, viij. 61.
carior, xiij. 9. fama, viij. 18. Iſſa, j. 110. perdix, xiij. 76. vita, xj. 21.
carioſa, xiii. 120. amphora, xj. 50.
caris amicis, iv. 73. lapillis, x. 38.
Cariſiano, vj. 24.
cariſſime Juli, ix. 99.
carius, j. 38. xiv. 215.
carmen, ix. 1. breve, vi. 85. ix. 1. vividumque, xii. 62. facetum, vii. 25. juvenile, xiv. 189.
Carmenion, x. 65.
carmina, j. 5. 30. 54. 92. ij. 20. 86. 89. 91. iii. 9. 38. 100. iv. 33. 72. v. 16. 31. 34. vi. 61. vii. 68. 71. 79. 87. 89. 98. viii. 3. 18. 82. ix. 27. 51. 59. x. 10. 21. 33. 35. xi. 11. 58. 95. xii. 2. 11. 44. 46. æmula, xii. 96. bella, ij. 7. cœleſtia, v. 5. digna latia toga, vii. 62. docta, vi. 60. dulcia, xiii. 77. laſciva, vii. 50. leviera, vii. 7. mala, vii. 41. xii. 40. nondum vulgata, purpurea ſed modo ſuta toga, x. 93. nota habere, vii. 70. nulla, xj. 91. parva, viii. 82. pauca, vii. 28. referentia nullos nummos, xiv. 219. ſanctiora, vii. 16. ſecreta, j. 67. triſtia, x. 17. victura, viij. 73.
carmine, iij. 97. 99. iv. 55. v. 11. 15. vii. 45. 83. xiv. 57. æterno, x. 26. Mæonio, xiv. 183. parvo, x. 1. ſupino, ij. 86.
carminibus, j. 36. iij. 69. vij. 41. 96. jocoſis, j. 36.
carnarius, xj. 101.
carne, xiij. 2. 31.
carnem, vj. 64. formoſam, xj. 103.
carnificem avem, xj. 85.
carnificeſque pedes, xii. 48.
carnificis miſeri, ij. 61.
carnis immundæ, iij. 24.
caro, vij. 44. 73. x. 77.
caro amico, iv. 10. x. 44. xij. 92. conjuge, vij. 73. ſodali, vij. 83. xiv. 11.
caros amicos, xiij. 55.
carpas, xj. 95.
carpat, ij. 14.
carpe, vij. 46.
carpere, j. 92. iij. 13. v. 34. vj. 64. xiv. 188.
carpi, vj. 39.
carpis, j. 92.
carpit, iij. 20. ix. 73. xj. 25.
Carpophori, † 15. teneri, † 23.
Carpophorum, † 27.
carpſi, iv. 22. v. 47.
carpſit, iij. 65.
carruca, xij. 24. aurea, iij. 62.
carrucam, iij. 47.
carus, xij. 25.
Caryota, iix. 33. aurea, xiij. 27.
Caryotarum Spathalion, xiij. 27.
Caryotidas notas theatris, xj. 32.
Caryſtos, ix. 77.
caſa, viij. 80. ambitioſa, xii. 67. nigra vetuſque, xj. 35. oneroſa, vj. 43.
caſæ compactæ, xij. 73. primæ, ix. 60. ſaturæ, x. 96.
caſas Scythicas, x. 20.
caſei Trebulani, xiij. 33. Toloſatis, xij. 32.
caſellius, x. 56.
caſeoque, iv. 46.
caſeus Lunenſis, xiij. 30. ſignatus, imagine lunæ, xiij. 30. Velabrenſis, xiij. 32.
caſeum, iij. 58.
caſiam, x. 97.
caſiaque, vj. 55.
caſias, xi. 55.
caſibus, vij. 83. ſubitis, † 14.
Caſſelius, vij. 8.
Caſſiane, iij. 64.
caſſibus, iij. 58. 93.
caſſide, ix. 57. languida, v. 25.
caſſis, xiv. 179.
caſta, j. 14. iij. 86. iv. 71. xii. 99. Arria, j. 14. Ilia, ix. 42. Lævina, j. 63. matrona, x. 68. puella, vij. 87. Sibylla, xiv. 114. Thais, iv. 85. Venus, ij. 34. vj. 45. x. 33.
caſtæ, iv. 71. catellæ, j. 110. Sabinæ, ix. 41. ſororis, x. 92.
Caſtaliæ aquæ, vii. 21. Caſtaliam domum, viij. 66.
Caſtalidum ſororum, iv. 14. gregem, vij. 11.

Caſtalis

Caſtalis imber, ix. 19.
Caſtalius fons, xii. 3.
caſtaneæ, toſtæ lento vapore, v. 79.
caſtaneas centum ſevit, x. 79.
caſtigat, x. 104.
caſtigatum ceroma, v. 66.
caſtior, iv. 6. vii. 68. viij. 46.
caſtis verbis, iij. 69.
caſtiſſima puella, ix. 92.
Caſtor, v. 39. vii. 97. viij. 21. ix. 106.
Caſtora, j. 71. vii. 56. ix. 52. alternum, x. 51.
caſtos & pios amores, x. 35.
caſtra, v. 14. vj. 76.
caſtrabere, ij. 60.
caſtrandum, iij. 81.
caſtrare, j. 36.
Caſtrice, vj. 43. 68. vii. 3. 36. 41.
caſtus, vj. 28.
caſum, xij. 75. gravem, ij. 65.
caſuram, xiij. 100.
caſuras aquas, xii. 29.
caſurum, ix. 43.
caſus, viij. 32. 75. frequens, iij. 52.
caſu, j. 83. iij. 38. vj. 88. viij. 81.
cataſtæ, ix. 30. arcanæ, ix. 60. avaræ, vj. 29.
cataſtis Cappadocis, x. 76.
cataſtus Niliacus, xij. 75.
catella, j. 110. gallicana, xiv. 198.
catellæ caſtæ, j. 110. exiguæ, vij. 86. parvæ, xiv. 198.
catellas lambentes, iij. 82.
catellus, j. 84.
catena, xij. 43.
catenas, iij. 29.
catenatique labores, j. 16.
catenatis lagenis, vij. 60.
catenis lemniacis, v. 7.
caterva cirrata, ix. 30.
catervis fœmineis, xj. 48.
Catiane, vi. 46.
Catilina, v. 70. ix. 72.
cathedra, iv. 79. xj. 100.
cathedra rupta, xij. 18.
cathedralicios miniſtros, x. 13.
cathedras fœmineas, iij. 63. ſteriles, j. 77.
cathedris, ij. 14. fœmineis, xij. 38.
Cato, vj. 32. xj. 6. hilaris, xij. 6.
Cato ſevere, j. 3.
Catonem, ix. 29. xi. 40.
Catones rigidi, x. 19.
Catoni, v. 52.
Catoniana lingua, ix. 28.
Catonis, ij. 89. xj. 16. conſummati, j. 9. duri, xj. 2. magni, j. 79.
Cattæ, xiij. 69.
Cattas Pannonicas, xiij. 69.
Cattis, vij. 29. ix. 36.
catuli, v. 10.
catulis raptis, iij. 44.
Catulla, viij. 53.
Catulle, vj. 69. xij. 74. docte, viij. 73.
Catulliana baſia, xj. 7.
Catulli, j. 8. 110. ij. 71. v. 31. xj. 7. docti, xiv. 100. 152. facundi, v. 31. teneri, vij. 13. duo, xi. 85.
Catullo, j. 8. x. 103. xij. 59. xiv. 77. 195. arguto, vj. 34. docto, vij. 98. tenero, xij. 44. uno minor, x. 78.
Catullus, iv. 14. v. 5. xiv. 195.
cavaſque lances, xj. 32.
cauda, vij. 77. xiv. 202. levis, xiv. 71. ſuperba, xiv. 67.
caudam, xj. 32.
caudave, ix. 49.
cave, xj. 26.
cavea, iij. 60. xiv. 77.
cavea, ix. 58. 73. 90.
caveæ, j. 49.
cavere, xii. 34.
caverit, xij. 78.
caveto, vj. 78. 79. x. 72. xj. 103.
cavetque, ij. 44.
cavimus, j. 102.
caviſti, v. 75.
caules pallentes, xiij. 17.
caupo, j. 57. iij. 59. vij. 60. ſegnis, iij. 58.
caupone, j. 27.
cauponi, xiij. 11.
cauſſa, ij. 11. 70. iij. 38. 65. iv. 36. 77. 88. v. 16. 74. 76. vj. 68. x. 36. 41. xj. 60. xij. 53. 69. alia, iij. 50. bona, viij. 45. levis, ij. 65. viij. 23. magna, v. 74. prodita, viij. 17.
cauſſa, v. 60.
cauſſæ, j. 80.
cauſſam, vj. 53. vii. 85. 92. iix. 17. 76. xj. 41. 89.
cauſſaris, iv. 7.
cauſſas, j. 18. 80. ij. 7. 30. iij. 38. viij. 7. 16. ix. 48.
cauſſatus, iv. 15.
cauſſidice, v. 34.
cauſſidici, vj. 8.
cauſſidicis, xj. 31.
cauſſidico, x. 70.
cauſſidicos, iv. 46. raucos, iv. 8.
cauſſidicum, ij. 64. v. 16. ix. 70.
cauſſidicumque, j. 93.
cauſſidicus, ij. 64. v. 34. xj. 25. xij. 69. pauper, xiv. 219.
cauſſis, ij. 5. iij. 46.
cauſtica ſpuma, xiv. 26.
cauta poteſtas, xij. 6.
cauta virtus, vj. 25.
cauta fronte, v. 4.
cautus, ij. 1. viij. 59. homo, vii. 99.

C e

Cecidere, iv. 35.
cecîdi, vj. 21.
cecîdit, vj. 42.
cecidit, ij. 66. iv. 2. v. 36. vj. 28. ix. 32. xiij. 93.
Cecropia puella, v. 2. voce, vij. 68.
Cecropiæ apes, ix. 14. api, xj. 43.
Cecropiæ arces, j. 26.
Cecropiæ Latiæque Minervæ, j. 40. Minervæ, vij. 31.
Cecropias querelas, j. 54.
Cecropio lepore, iv. 23. melle, xiij. 24. monte, vj. 34.
Cecropios favos, xiij. 105.
Cecropium ſenem, x. 33.
cedat, † 1. vij. 27. viij. 56. xiv. 169.
cede, xii. 98.
cedens, j. 63.
cedentes oneri ramos, xj. 42.
cedentia, xij. 44.
cedere, vj. 80. viij. 18. x. 14.
cedet, viij. 21. 28.
cedit, v. 64. viij. 51.
cedite, iv. 57.
Ceditiane, viij. 51.
cedo, v. 47.
cedro, iij. 2. viij. 61. decorata pagina, v. 6.
cedunt, viij. 21.
celabis, ix. 1.
Celæneo concubino, v. 42.
Celæneos amores, xiv. 204.
Celæneus Marſyas, x. 62.
celantur, x. 42.
celas, iij. 3.
celeberrime Licini, vij. 46.
celebranda, iij. 6.
celebrant, viij. 50.
celebrare, x. 58.
celebras, xij. 68.
celebrat, vij. 62. xj. 49.
celebrata, ix. 16. vox, xiij. 52.

celebrate, vi. 73.
celebrator, viij. 78.
celebrem, vij. 99.
celer, j. 64.
celer trochus, xj. 22.
celerem, vij. 51.
celeres Noti, ix. 39. pili, xj. 25.
celereſque, xj. 23.
celeri, vii. 51. fuga, viij. 56.
celeuma, iij. 68. nanticum, iv. 64.
cella, j. 27. clauſa, viij. 14. maſſica, j. 27.
cella. xi. 40. obſerata, vij. 29.
cellæ fuſcæ, iij. 50. inſcriptæ, xj. 46.
cellam, iij. 48.
cellarius, xj. 32.
cellis, x. 36. Cæſareis, xiij. 109. Marſis, xiv. 116.
celſa pegmata, † 2. ſidera, ix. 62.
celſæ villæ, iv. 64.
celſi poli, ix. 73.
Celtas, vii. 51. x. 78.
Celtiber Salo. x. 20.
Celtiberis gentibus, j. 50. terris, xij. 18.
Celtis, iv. 55. x. 65.
cena, j. 48. ij. 19. 27. iij. 60. v. 45. 80. vj. 81. viij. 6. ix. 15. x. 37. xij. 26. 29. diſerta, vi. 48. dives & ex omni macello inſtructa, x. 59. lauta, xij. 48. parata, xiv. 217. parvula, iv. 78.
cena ambulante, vij. 47. heſterna, ij. 72. prima alterave, xj. 32. rara, xj. 53. tertia, xj. 32. tota, xij. 61. unctiore, v. 45.
cenabis, iij. 50. ix 36. xj. 53.
cenabit belle, xj. 35.
cenacula, j. 109.
cenæ, ij. 27. v. 45. ix. 53. x. 31. xiij. 88.
cenam, ij. 14. 18. 37. iij. 44. 49. 50. 59. iv. 49. 78. v. 45. viij. 23. ix. 36. 64. 93. x. 18. xj. 24. 50. 58. xii. 29. 89. rectam, ij. 69. vij. 19.
cenamque, iij. 45.
cenando, v. 77.
cenandum, ij. 14.
cenant, xj. 66.
cenantibus, xii. 50.
cenantis bene Pontici, ix. 20.
cenare, ij. 53. 69. ix. 20. x. 37. xj. 25. xij. 19. xiv. 217.
cenares, j. 28. x. 31.
cenaret, ij. 57. 69.
cenarum, xij. 48.
cenas, j. 104. iv. 68. vij. 77. xiij. 14.
cenaſſe, v. 48.
cenaſti, x. 31.
cenat, j. 69. iij. 12. v. 48. vi. 94. vij. 9. 58. 66. x. 80. xii 17.
cenatio parva, ij 59.
cenatoria, x. 87. xiv. 135.
cenaturit, xj. 78.
cenavit, vj. 53.
cenem, j. 60. iij. 60. ix. 15.
cenes, ix. 11. xij. 26.
cenet, iij. 82.
cenis, xiij. 7.
ceniſque, x. 48.
ceno, ij. 79. iij. 60. iv. 90. v. 51. 80. xj. 36.
cenula, v. 79. x. 48. parva, v. 79. vij. 50.
cenſeo, ij. 13. v. 50. xj. 100. xii. 62.
cenſentur, viij. 6.
cenſetur, j. 61. ix. 17.
cenſor maxime, vj. 4.
cenſor tetricus, xij. 71.
cenſoria lima, v. 81.
cenſoris placidi, v. 24.
cenſum equeſtrem, v. 39.
cenſura, j. 5. dura, j. 35. ſancta, vj. 91.
cenſura, viij. 52.
cenſus breves, xij. 6. patrios, ij. 90.
cenſuſque, v. 42.
Centauros, x. 4.
centena, ij. 65. xj. 77.
centenis, iij. 19. 61. vii. 9. columnis, iij. 19. v. 13. xii. 50. millibus emptos, xj. 71.
centeno conſule, viii. 45. ligone, iv. 64.
centenos cives, xiii. 123.
centies, j. 100. iij. 32. v. 71. viij. 42. peracta ſecula, vj. 49.
centum, j. 59. 60. 104. ij. 14. 63. iij. 7. iv. 28. 37. 61. v. 9. vj. 5. 20. 88. vij. 62. 94. viij. 37. 44. ix. 23. 105. x. 19. 26. 41. 74. 75. xj. 30. amphoras aquæ fecit, ix. 100. aureolos, xi. 28. caſtaneas ſevit, x. 79. columnis, ij. 14. epigrammata, j. 119. numeros, iv. 28. nummos, x. 75. ſeſtertia, ij. 63. iv. 67. vj. 20.
centumque petuntur quadrantes, x. 70.
centumque viri, vj. 38.
centurionis, j. 32.
centurione rigido, xj. 4.
cepas natantes, iij. 77.
Cephalum, xi. 70.
cepiſque, xij. 32.
cepiſti, vij. 55. ix. 90.
cepit, † 4. xiv. 186.
cera vivida, vii. 43.
cera, xi. 103. quincuplici, xiv. 4.
ceræ triſtes, xiv. 5.
cerarum Atticarum, v. 38.
ceras, x. 88. xiv. 7.
cercopithecon ſimilem, vij. 86.
cercopithecorum, xiv. 128.
cercopithecus, xiv. 202.
cerdo, iij. 16. 59. 99.
cerea, j. 93. abolla, iv. 53. ficedula, xiii. 5. poma, x. 94.
cerealis, x. 48. xj. 53.
cereique, v. 18.
Cereri, x. 103.
Ceres tarta, iij. 58. Picentina, xiii. 47.
cereus, x. 87. xiv. 42. turtur, iij. 58.
ceris, iij. 58. iv. 70. xiv. 63. ultimis, iv. 70.
cerne, xiij. 19.
cernere, v. 3. vj. 58.
cernimus, ij. 65.
cernis, ij. 59. 74. vj. 73. viij. 6. xij. 63. xiv. 9. 78.
cernite, ix. 35.
cernitis, ix. 78.
cernunt, j. 52.
ceroma caſtigatum, v. 66. immundum, xiv. 50. lentum, iv. 19.
ceromata, iv. 4.
ceromate, vij. 31. Lacedæmonio, xi. 48.
ceroto pingui, xj. 99.
certa, iv. 45. dextera, † 13. pax. xiv. 34. præmia, xij. 73. ſalus, ij. 91. vota, vij. 7.
certa aure, vij. 27. conſciaque voce, xj. 62. figura, j. 54. manu, vj. 32. pace frui, ix. 72.
certa virginitate, iv. 45. voce, xiv. 76.
certabit, xij. 21.
certæ fututionis, j. 107.
certam ſalutem, xij. 92.
certamina, vi. 64.

certant, j. 44. vj. 42. xij. 97.
certare, ij. 43.
certe, iij. 74. iv. 75. v. 85. vj. 7. viij. 41. xi. 8.
certent, iv. 42. x. 87.
certet, xiii. 92.
certior eques, v. 24. fides, vij. 51. vultus, vij. 83.
certiora, v. 8.
certis indiciis, ij. 54.
certo ictu, † 23. ore, vj. 73.
certos Silaos, iv. 55.
certum eſt, iij. 38. v. 61.
certus, v. 62. amicus, iv. 5. auctor, vij. 5.
cervam, iij. 91.
cervi, j. 105.
cervical, xiv. 146.
cervice, xiii. 52. domita, vi. 76. facili, † 23.
cervicibus magnis, j. 23.
cervine, iij. 70.
cervinus halitus, xij. 20.
cervix, j. 52. xij. 32.
cervo, iij. 91.
ceruſſa alba, x. 22.
ceruſſata Lycoris, j. 73. Sabella, ij. 41.
ceruſſata cute, vij. 24.
cervum, xiij. 94. ærlpedem, ix. 104.
cervus, xiij. 96.
ceſpes rigidus, v. 35.
ceſpite levi, j. 89.
ceſſant, x. 13. xij. 1.
ceſſas, vj. 6a. ix. 95. xj. 87. xij. 81.
ceſſat, j. 47. viij. 78. xij. 57.
ceſſatis, iij. 67.
ceſſavit, ix. 100.
ceſſent, † 11. x. 62.
ceſſerit, vij. 18.
ceſſerunt, ix. 67.
ceſſi, xii. 96.
ceſſiſſe, xj. 34.
ceſſit, † 23. v. 49. viij. 18.
ceſſura, x. 63. xiij. 118. roſaria bifero Pæſto, xij. 31.
Ceſte, viij. 46. 51.
Ceſton, j. 93. vj. 13. calentem de Veneris ſinu, xiv. 206. medicatum, xiv. 207.
Ceſtos, xiv. 206.
Ceſtus, j. 93.
cetera, v. 28. vij. 90. 98. xj. 53. xiij. 52. 84. xiv. 19. xiv. 174. poma, vij. 90. turba, iij. 38.
ceves, iij. 95.

Ch

Χαῖρε, v. 52.
Chæreſtrate, v. 26.
chalcea, ix. 96.
chalybaſque, iv. 55.
Charideme, vj. 31. 56. xj. 40. 88.
Charidemus, j. 44.
Charinae, iv. 39. v. 40. xij. 91.
Charinus, j. 78. vj. 37. vij. 33. xj. 60.
Chariſianus, xj. 89.
Charopine, v. 51.
charta, j. 45. xiij. 1. xiv. 11. 196. altera, iv. 83. anus, xij. 4. brevior, ij. 1. edita, j. 46. improba, viij. 24. ſalutatrix, ix. 101. ſordida, x. 93.
charta, v. 27. averſa, viij. 62. inverſa, xiv. 87.
chartam timidam, v. 6.
chartas miſeras, vj. 64. tinctas, xij. 97. vacuas, xiv. 10. victuras, xj. 4.
chartæ, j. 26. vij. 5. xj. 16. epiſtolares, xiv. 11. majores, xiv. 10. miſeræ, x. 4. raucæ, viij. 67. victrices, vij. 5.
chartæ virginis, j. 67.
chartæque, v. 18.
chartis, ij. 8. iv. 31. v. 26. 54. vj. 60. vii. 43. 50. 79. ix. 78. x. 2. xiv. 38. 84. arpinis, x. 19. victuris, iij. 20.
Χαιρέδημος, ix. 13.
Cheræmon Stoice, xj. 57.
cheragra, j. 99.
cheragraque, ix. 94.
Cherſou, xiv. 88.
Chia, vij. 24. xij. 98. ficus, xiij. 23. ſimilis, xiij. 23.
Chiam, xij. 98.
Chias flavas, vij. 30.
Chimæra tota, † 27.
Chione, j. 35. iij. 34. 83. 86. 96. xj. 61.
Chiones. j. 93. iij. 30.
chirurgus, j. 31.
chius acrior, v. 62.
Chloë, iij. 53. iv. 28. ix. 16.
Chœrile, j. 68.
choraulæ, vj. 39.
choraules, v. 57. ix. 79. xi. 76.
choreæ, x. 70.
choreas molles, j. 105.
choro Ganymedæo, vij. 49. Pierio, vij. 68. xii. 3.
choros, iv. 44. Pierios, j. 77. choroſque, iv. 55.
chorus, x. 62. docilis, † 26. levis, v. 52.
Chreſte, vij. 54. ix. 28.
Chreſtille, xi. 91.
Chriſtilla, viij. 43.
Chriſtinam, ij. 31.
chryſea, ix. 96.
chryſendeta, ij. 53. vj. 94. xj. 30. flava, ij. 43. grandia, xiv. 97.

Ci

Cibis ſimplicibus, iv. 30.
cibos, iv. 53.
cibus fraudatus, vij. 24. ſolus, xiij. 90.
cicada, j. 116.
cicadæ, iij. 93. argutæ, xj. 19. inhumanæ, x. 58.
cicer fervens, v. 79. madidum, j. 42. tepidum, j. 104.
Cicero, xj. 49. in membranis, xiv. 188.
Cicerone, iij. 38. v. 70. xiv. 188.
Ciceronis, ij. 89. v. 57. facundi, xj. 49. magni, vij. 62.
Cida, x. 83.
cilices, † 3. v. 13. xij. 52.
Cilicii udones, xiv. 140.
Cilicum, vij. 29. viij. 14.
Cilix, vj. 72. vij. 94.
cimex, xj. 57.
cimice, xj. 33.
cinæda fronte, vj. 39.
cinædi, vij. 33. ix. 64. veteli, j. 42.
cinædis, vij. 57.
cinædo Delphico, xj. 22. Idæo, x. 98. Iliaco, ij 43. cum ſecreto, x. 40.
cinædos, vj. 16. vij. 57. miſeros, ix. 3. obſcœnos, vj. 50. tres, xij. 16.
cinædum, ij. 28, 86. iij. 73. iv. 43.
cinædus, vj. 37. x. 40. puer, xiv. 205.
cincta, ij. 62.
cinctum, j. 50. ij. 74. iv. 61.
cineres, j. 1. 89. 115. vj. 85. viij. 38. x. 90. deſertos, xj. 51.
cineri, j. 26. 89. vij. 43.
cineribus, iij. 93.
cinerum, j. 117.
cingant, viij. 77. x. 13. xj. 102.
cinge, viij. 88.
cingere, iv. 54. xiv. 32.
cingit, ij. 29. x. 103.
cingunt, iij. 58. x. 83.
cinguntur, x. 28.
cinxerit, ix. 24.

cinxit, ix. 77.
cinis, v. 13. xii. 52. emtus, j. 56. ſerus, ix. 1.
Cinyphio, vij. 94. ſinu, xiv. 140.
Cinyphius, viij. 51.
Cinna, j. 90. iij. 9. 61. v. 58. 77. vi. 17. 39. vij. 32. 42. viij. 7. ix. 84. x. 21. xii. 28. 65. improbe, iij. 61. pauper, viij. 19.
Cinnæ miſeri, ij. 53.
cinnama, iij. 63. xj. 55. fuſa, iij. 55 rara, iv. 13.
Cinname, vj. 17. vij. 63.
cinnamoque, vj. 55.
cinnamus, vj. 64. ix. 94.
cio, iv. 90.
Cipere, viij. 16.
circa, j. 91. iij. 44. iv. 5, v. 71. xii. 84.
Circe, viij. 36. blanda, x. 30.
circeios, xj. 8.
Circenſe tomentum, xiv. 160.
Circi clamoſi, x. 53. magni, vj. 64. vii. 6.
circo, † 28. Flaminio, xij. 75. ſacro, viij. 11.
circuit, vij. 82. 92. viij. 59.
circuitus, xj. 16.
circulatricis linguæ fœda probra, x. 3.
circulis, ij. 86.
circulo majore, x. 62.
circulus, xiv. 138.
circum, j. 77.
circumdas, iv. 41.
circumfert, j. 42.
circumfluit, xiij. 40.
circumfuſa, xij. 17.
circumlata ſcriblita, iij. 17.
Cirini, viij. 28.
cirrata caterva, ix. 30.
Cirrha, j. 77.
cirris grandibus, x. 83.
cirros lividos, vij. 19.
ciſternâ, iij. 56.
ciſtifero, v. 17.
ciſtula capax, iv. 46.
citare, iv. 5.
citat, x. 30.
citata Tigris, iij. 44.
citatus, iv. 30. x. 104.
cithara, xiv. 165.
citharœdis, xiv. 215.
citharœdus, v. 57. xj. 76.
cito, j. 32. 117. 118. ij. 6. 27. iij. 2. iv. 24. v. 6. 45. 66. vij. 1. 33. 42. ix. 30. 43. 44. 84. x. 12. 50. xj. 70. xij. 21. xiv. 127.
citrea mala, xiij. 37. menſa, xiv. 89.
citri Mauruſiaci, xij. 67.
citro, ix. 60.
citrum, x. 98. nobilius, x. 80. xiv. 138.
cive, x. 92. miniſtro, ſubmoto, xj. 97.
cives, iij. 95. centenos, xiij. 123.
civica, viij. 82.
civili cæde, ix. 72.
civilis belli, vi. 32.
civis, iij. 38. x. 65. 68. 76. rarus, xij. 53.

C l

clamabar, xij. 71. xiv. 181.
clamabunt, xij. 3.
clamant, j. 98. xi. 2.
clamas, j. 90. 96. ij. 67. ix. 11.
clamat, v. 36. vi. 48. vii. 5.
clamator verna, xii. 26.
clamatus conviva, j. 50.
clames, vii. 71. ix. 70.
clamet, x. 5.
clamitaris, j. 53.
clamiterque, x. 5.
clamor, iv. 64. vj. 38. viii. 11. mitior, ix. 70.
clamoſa ſubura, xii. 18.
clamoſi circi, x. 53. lictoris, xj. 99.
clamoſo cunno, vii. 17. magiſtro, v. 85.
clamoſus, x. 37.
clancularius poëta, x. 3.
clara munera, ix. 85. ligna, xiv. 80.
clara Rhodos, xiv. 68.
clara luce, xj. 23. xiv. 60.
claram Rhodon, iv. 55.
claranus, x. 21.
clareque, vii. 91.
clari penates, j. 71.
clarior Lyra, xij. 11.
clariſſime Juli, j. 108.
claros penates, x. 33.
clarum, j. 56. toreuma, iij. 35.
clarus, xij. 3. eques, vj. 58. fronde Jovis, xj. 10. locus, lv, 44.
claſſes, † 28.
Claſſice, ij. 69. xii. 46.
claudere, xiii. 14.
Claudia peregrina, iv. 13. porticus, † 2.
Claudia Rufina, xj. 54.
Claudiam, v. 79.
Claudianorum temporum, iij, 20.
Claudii, ij. 57.
Claudius, j. 21.
clavis, v. 36. xj. 33. magna, v. 36. nequior, v. 36.
clavo lato, iv. 46. v. 17.
clauſa, xiv. 92. apis, iv. 32. cella, viij. 14. culina, viij. 67. cuſtodia, ij. 85. oſcula, xiii. 18. prandia texto vimine, ix. 74. ſella, xi. 99.
clauſæ roſæ, xj. 19.
clauſerunt, x. 63.
clauſi flammis, xiv. 61.
clauſit, vij. 19. xj. 62.
clauſos, vij. 71.
clauſtra ferrea, x. 28.
clauſus curſus, xii. 57.
clauſuſque fornix, x. 5.
Clemens, x. 93.
clementia, j. 105. hilaris, xij. 6.
Cleonæo leone, v. 72. ſidere, iv. 60.
Cleopatra, iv. 22. 59.
clepſydra, vi. 35.
clepſydras, vi. 35. viij. 7.
cliens, vii. 61. 62. addictus, ix. 3. querulus, j. 50. ſordidus, viij. 33.
cliens matutine, xij. 69.
cliente, iv. 46. 89. culto, ix. 23. querulo, iv. 89.
clientem, xij. 78. totum, x. 34.
clienti, x. 10. laſſo, x. 74.
clientis, viij. 76. aridi, x. 87.
Clinici, iv. 9.
Clinicus, j. 31. Herodes, ix. 98.
Clitum, iv. 9.
clivi Setini arce, x. 74. ſuburbani, v. 23.
clivo, j. 71 Aricino, ij. 19.
clivo Sacro, j. 71. iv. 79.
clivos, x. 5.
clivum Aricinum, xij. 32.
cludere, xj. 92.
clune, ix. 39. molli, ix. 48. nudo, xj. 101.
clunibus immodicis, iij. 60.
clunibuſque, iij. 53.
Cluſinis pultibus, xiii. 8.
cluſis labellis, xii. 55. lymphis, xii. 31.
cluſit, x. 71.
clypeumque, ix. 57.
Clyte, viii. 64.

Cn & Co

Cnidiæ Deæ, xiij. 66.
Cnoſſia monumenta, ix. 35. vindemia, xiij. 106.
coacta, j. 110. vij. 57.
coactos capones, iij. 58.
coccina, ij. 16. 39. 43. xiv. 131. aluta, ij. 29.
coccinaſque, iv. 28.
coccinatos viros, j. 97.
coccineæ lacernæ, xiv. 131.
cocco, iij. 2. x. 76. madida veſte, v. 24.
cochinatus Euclides, v. 36.
cochleam, viii. 33. xj. 19.
cochleare, viii. 33. 71. xiv. 121.
cochlearia, xiv. 121.
cochleas, xiij. 53.
cochleis, xiv. 121.
cochleiſque, iv. 46.
coci [illegible] 60.
cocis, ix. 83.
cocles, iij. 83.
coco, x. 66. xj. 32. xiij. 10. 52. xiv. 220. ſævo, xiij. 70.
cocta muſta, iij. 82.
coctæ, ij. 85.
coctana, xiij. 28. parva, iv. 89. vii. 52.
cocto latere, ix. 77.
coctum leporem, iij. 94.
cocum, viii. 23. x. 66. xij. 65.
cocus, j. 51. viij. 23. xiii. 13. xiv. 220. raucus, j. 42.
codicillis, v. 52.
Codre, v. 27.
Codrus, ij. 57.
coëgerit, vi. 64.
cœno ſordidior toga, vii. 32.
cœpere, x. 29.
cœperis, viii. 44.
cœperunt, xii. 92.
cœpi, xii. 96.
cœpiſti, iij. 74. xj. 30. xii. 96.
cœpiſſe, vi. 89.
cœpit, j. 31. ij. 22. vi. 50. vii. 3. 38. ix. 62. 97. xi. 103. xii. 66. 85. 89.
cogant, v. 52.
coganturque, ix. 4.
cogar, ij. 69.
cogat. iv. 42.
cogeris, j. 107.
cogis, iv. 14. vii. 10. ix. 91. xi. 77. xii. 26.
Cog:ſantræ, vi. 39.
cogit, j. 18. v. 49. x. 16. xi. 88.
cogitabis, j. 116.
cogitandi, xii. 57.
cogitarem, xii. 66.
cogitatione ſine moroſa, xi. 7.
cogitatis, iij. 7.
cogitur, ij. 69. vii. 60.
cognatio cara, ix. 55.
cognato ſanguine junctum nomen, xii. 44.
cognita. † 18.
cognitum, v. 45.
cognitus furor, † 22.
cognoſcendus, x. 12.
cognoſcere, j. 56. v. 5. ix. 104. x. 4.
cogunt, x. 36.
cohibet, viij. 70.
cohors, x. 48.
coiere, vii. 73.
colam, iij. 38.
colant, ix. 43.
colas, vii. 22. xii. 68. 69.
colat, j. 115. iv. 1. vii. 73. viii. 8. ix. 59.
Colchidas, v. 54. x. 4.
Colchide, † 27.
Colchidos, x. 35.
Colcho rhombo, xii. 57.
Colchorum impiorum, iij. 58.
cole, x. 96.
colebatis, ix. 66.
colei omnes, xii. 85.
colendum, viii. 38.
coleos depilatos, ix. 28.
colere, x. 5.
coleret, vi. 50. xi. 51.
coleris, ij. 55.
coli, ij. 55. iij. 24. vii. 22. xii. 60.
coliculi, xiii. 17.
coliculis prototomis, xiv. 101.
coliculus virens, v. 79.
colimus, ix. 12. x. 87. 103. xii. 18.
Coline, iv. 20. 54.
Coliphia, vii. 66.
colis, iv. 57. v. 41. ix. 25. 52.
colit, j. 56. v. 19. vii. 31. ix. 66. 104. xii. 63.
colitur, x. 32.
colla, iv. 42. vi. 41. viii. 55. equina, xi. 85. grandia, xiv. 48. lactea, j. 32. luctantia, iij. 24. mollia, xiv. 211. peruſta urbano jugo, x. 12. recutita, ix. 58. ſaucia, xi. 71.
collapſa, j. 13.
collata, ij. 71.
collatum, iij. 52.
collatus, iv. 11. xi. 73.
colle, vii. 72.
collegæ, vii. 36.
collem, xii. 18.
colles, j. 86. iv. 44. vi. 73. x. 44. Albanos Tuſculoſque, iv. 64. excultos, j. 86. Herculeos, iv. 57. vii. 12.
collibus, iv. 64. v. 1. 72. mediis, xiii. 105. Tyburtinis, vii. 12.
colliculis, xii. 25.
colligat, xiv. 71.
collige, vii. 32.
colligere, vii. 19.
colliget, xii. 84.
colligis, x. 83.
colligit, † 22. xiv. 199.
collis Capitolini, xii. 21.
collo, j. 110. iij. 53. iv. 41. vi. 13. vii. 86. ix. 28. xiv. 54. 206. picto, j. 105.
collocantur, vii. 19.
collocare, j. 114.
collocat, iv. 88. v. 66.
collum, xii. 66.
colo, ij. 55. xiv. 104.
Colocaſia, xiii. 57. lenta, viii. 33.
colone, x. 78.
coloni Argivi, iv. 57. duri, iv. 66. Libyci, xiii. 12. Peligni, xiii. 121.
colono, ix. 27. xi. 19. uni, iv. 64.
colonorum proborum, iij. 58.
colonum brevem, xi. 15.
colonus, j. 18. ij. 11. vii. 30. x. 87. Niliacus, x. 14. piloſus, xii. 59.
color, viij. 48. xiv. 129. rarior, iv. 42. ſulfureus, xii. 48.
coloratis Etruſcis, x. 68.
colore, ix. 63. vivo, xi. 64.
colorem, x. 12.
colores, j. 97. v. 24. fuſcos, j. 97. varios, ij. 46.
coloris, viii. 10. mali, vii. 3. optimi, viii. 10.
colos, vii. 46. breves, ix. 18.
Coloſſi miri, j. 71. palatini, viii 60.
Coloſſon, viij. 44.

Coloſſum longum, ij. 77.
Coloſſus ſidereus, † 2.
coloſtra, xiij. 38.
coloſtrum, xiij. 38.
colui, x. 58.
colum nivatium, xiv. 103.
columba, j. 8. x. 65. blanda, viij. 32. nigra, vij. 13. trita, viij. 6.
columbæ, j. 110. Piphiæ, viij. 28
columbarum, iij. 57. xij. 66.
columbas blandas, xj. 105. teneras, xiij. 66.
Columbini, xiij. 66.
Columella. xj. 91.
columna, vj. 49. xj. 52.
columni centenis, iij. 19. v. 13. vij. 50. centum, ij. 14. vipſanis, iv. 18.
colunt, xj. 52.
coluntur, xiij. 15.
coma, iv. 36. vij. 57. viij. 3. xiv. 146. cana putriſque, iv. 53. nigra, iv. 36. nigrior caduco moro, viij. 64. pinguis, ii. 29. tonſa, ix. 37.
comaque, xij. 65.
coma breviore, ix. 18. flexa nitidus, x. 65.
comæ Aoniæ, vij. 62. abſentes, ix. 38. longæ, iv. 45. molles, iv. 42.
comam, ij. 11. iv. 36. v. 69. vj. 38.
comarum, ii. 66.
comas, v. 49. viij. 65. ix. 24. x. 66. 103. Achilleas, xij. 84. candidas, vij. 88. coronatas, x. 50. Ganymedeas, ix. 17. Latias, viij. 33. longas, j. 32. madidas, iij. 65. xiv. 50. meritas, iv. 54. tortas, iv. 42. xiv. 24. varias, j. 77. virides, xiij. 19.
comari quinque, xij. 71.
comatis temporibus, x. 83.
comato calvo, x. 83.
comatus, j. 73.
combibe, x. 12.
comedit, vij. 66. xj. 19. oculis, ix. 60.
comentem, xii. 84.
comes, ij. 18. 24. iij. 91. vii. 1. 7. 41. 52. x. 92. 104. xj. 8. xii. 69. xiv. 122. 188. aſſiduus, xj. 40. improbus, xii. 50. invalidus, viii. 75. magnua, vii. 43. Vebius, ix. 32.
comeſſatos, iv. 5.
comeſſe, v. 71.
comeſſes, v. 40.
comi hoſpitalitate, iv. 64.
cominus, vj. 58. xiv. 31.
comis atque dentibus emptis, xii. 23. capnivis, xiv. 26. cultis, v. 31. denſis, ix. 62. divitibus, xj. 9. longis, vj. 16. madidis, iv. 3. pictis, vj. 57. ſectis, ij. 66.
comiſſatio Albana, xii. 48.
comiſſatore Lyæo, ix. 62.
comiſſatorque, v. 16.
comitante, xj. 52.
comitata dapes, lagena, ix. 74.
comitate, v. 29.
comitatur, vii. 31.
comitatus, ij. 74. v. 9.
comitem, x. 78. xii. 25.
comites, j. 2. v. 3. viii. 79. xii. 78.
comitetur, iv. 10.
comiti, vj. 83.
commenda. iv. 83.
commendamur, xiv. 137.
commendandum, iij. 5.
commendare, vij. 45. 67. 79.
commendari, iij. 5.
commendat, iij. 5. iv. 29. 69. xiii. 33.
commendet, xii. 11.
commendo, j. 53 v. 35. x. 92.
commenta, j. 91. xiv. 117.
commiſit, viii. 6. xj. 75.
committe, viii. 43.
committere, † 28. j. 91. vii. 23.
commoda, ix. 94. otia, iv. 14.
commodabit, ix. 2.
commodat, v. 52.
commodavi, viii. 52.
commodes, vii. 71.
commodet, ix. 104.
commodiora, xiii. 119.
commodius, v. 8. 31. vij. 52.
commanehoſpitium, v. 63.
communem Æglen, xj. 82. Atragenam, ij. 37.
communemque, ij. 37.
communia balnea, iij. 51.
communis, iv. 40. lectulus, xii. 93. lectus, iv. 40. xj. 24.
comœdi, vj. 6 pueri, xiv. 214.
comœdis, vii. 81. xiv. 215.
compactæ caſæ, xii. 73.
compactum, xiv. 63.
compage pinea, ix. 77.
comparabit, iv. 23.
comparare, x. 19.
comparaſti, iv. 39.
comparata, iij. 93.
comparatus, v. 38.
compare, vj. 77.
comparet, vij. 44.
compede decenni crus lubricum, ix. 58. gemina, iij. 29. innumera, ix. 23.
compeſce, xiv. 134.
compilare, vj. 72.
compita, vj. 64. vij. 96.
complectitque, xj. 24.
complexibus fœmineis, xj. 79.
complexuque, j. 16.
componis, ij. 7.
compoſitos libellos, iv. 6. talos, xiv. 16.
compreſſa, iv. 66.
compreſſis naribus, xij. 78.
computatur, x. 38.
computaret, xij. 8.
computentur, vj. 70.
computet, ix. 7.
conata, xj. 100.
concederet, xij. 31.
concepit, viij. 56.
concepti, vj. 39.
conceſſa, xj. 58.
conceſſorum, j. 27.
concha, v. 38. brevis, x. 37. ebria, xiii. 82. Lucrina, xiii. 90.
concha æquorea, xiv. 207.
conchæ Sidoniæ, xiv. 154.
concham, v. 40.
conchas ſparſas, vj. 31.
conchis Cytheriacis, ij. 47.
conchis faba, xiii. 7.
conchis iuncta, vij. 77. pallida, xiii. 7.
conchylia, xj. 53.
conciliavit, xii. 52.
concipis, ix. 42.
conciſa, xiv. 160.
conclamata, ix. 46.
conclavibus, v. 45. omnibus, xj. 78.
concolor, ij. 43.
concoquit, j. 78.
concordem feram, ix. 73.
concordia candida, iv. 13.

concretas,

concretas aquas, iv. 3.
concreto gelu, iv 59.
concrepat, xj. 17.
concubina ſupina, iij. 82.
concubinas, xij. 49.
concubino, iij. 82. vj. 22. 39. viij. 44. Celæneo, v. 42.
concupiſcam, x. 74.
concupiſcat, x. 3.
concupiſcit, ij. 68.
concupiſcunt, ij. 68.
concurrere, iv. 35. 74.
concurreret, ix. 72.
concuſſas opes, xj. 42.
condantur, ij. 40.
condat, xj. 32.
condere, j. 108. iij. 42. xiv. 50.
condidit, † 15. j. 115. ix. 2. x. 71.
condimus, xj. 19.
condis, viij. 80.
condiſcipula, x. 35.
condit, vij. 19.
condita, ij. 37. iv. 79. ix. 32. 38. xj. 14. xiij. 28. 111. xiv. 116. 184. gutta, iv. 32. lilia, iv. 22. muſta, j. 19. vina, iij. 62. vindemia, viij. 68.
conditio melior, xj. 53. proxima, iij. 33. ſordida, v. 17.
conditione mala, ix. 69.
conditum, vij. 78. Sabinum, v. 49.
conditur, j. 49. x. 43.
conditus, vij. 95. viij. 36.
conductis mulis, viij. 61.
conductos penates, viij. 75.
conductum larem, xj. 83.
Condyle, ix. 94.
Condyli parvi, v. 79.
confer, † 16.
confides, ij. 47.
confinis Patrobas, ij. 32.
confirmant, vj. 43.
confiteor, iij. 31. ix. 51.
confoſſaque vulnere mater, † 13.
confugias, j. 49.
confugit, x. 92.
Congedi tepidi, j. 50.
congelat, xiv. 147.
congelati naſi, xj. 99.
congere, viij. 44.
congeris, x. 68.
congiarium, iij. 7.
congregare, x. 100.
conjuge, j. 63. iv. 75. xij. 95. caro, vij. 73. uno, xj 54.
conjuge ducta, viij. 31.
conjugem, iij. 93. v. 38.
conjugibus, j. 36.
conjngis, j. 43. vij. 39. xij. 98. 103. Phaſiæ, iv. 11.
conjunx, ij. 41. iij. 5. iv. 16. vj. 47. xiij. 34. ij. 90. laſciva, v. 7. rubicunda, vi. 64.
connubia, vj. 2.
conſcia, vij. 20. ix. 27. lucerna dulcis lectuli, xiv. 39. Ida, iv. 1. ſilva, iv. 25. terra, ix. 21. virgo, vj. 10.
conſciaque, xj. 62.
conſcientia, x. 5.
conſcius, xij. 24.
conſecrat, ix. 104.
conſecravit, xij. 68.
conſedit, v. 14.
conſequor, v. 47.
conſilio, xj. 56.
conſilium, ij. 30. ix. 47. utile, v. 20.
conſpiciendus eques, ix. 50.
conſpicuæ domus, vij. 48.
conſpicui Amphitheatri, † 2.
conſtabit, xiij. 3.
conſtantior, iv. 54.
conſtare, x. 29. xiij. 3.
conſtat, j. 104. iij. 62. xij. 13. xiij. 95. xiv. 57.
conſtemus, j. 100.
conſtet, j. 67. vj. 88. xiv. 118.
conſtituiſque, xj. 74.
conſtituit, iij. 10. xj. 21.
conſtrictos libellos, xiv. 37.
conſtringantur, xj. 100.
conſtringatque, xj. 57.
conſtringere, xiv. 66.
conſueta, † 18.
conſuevere, j. 5.
Conſul, j. 16. iv. 40. vij. 78. viij. 78. x. 70. 79. xiij. 113. tertius, viij. 66. uterque, iv. 79.
conſulare vinum, vij. 78.
conſulatus, viij. 66. xj. 99.
conſule, vij. 78. viij. 45. 66. x. 39. 48. xj. 45. xiij. 111. Centeno, viij. 45.
conſules trecenti, iij. 93.
conſulis, xij. 3.
conſuluit, ix. 60.
conſumat, iv. 90. ix. 23.
conſumet, vij. 26.
conſumis, viij. 15.
conſumit, xj. 78.
conſumitis, ix. 50.
conſummatique Catonis, j. 9.
conſumpſi, vij. 53.
conſumpta pagina, x. 59.
conſumpto ſalicto, xi. 19.
contagia, xj. 48.
contaminat, j. 54.
contegenti, xij. 45.
contemerare, † 10.
contemne, viij. 59.
contemnere, xj. 57.
contemta, vj. 15.
contemto igne, j. 22.
contemtor, x. 5.
contendas, x. 33.
contendere, vij. 41.
contendo, iij. 82.
contenta, vj. 47. x. 36.
contenti, v. 16.
contentum, viij. 59.
contentus, ij. 53. iv. 77. vj. 42. viij. 26. 70. xj. 46.
conterat, x. 7.
contens, viij. 44.
conterit, vij. 64.
conticuere, vij. 79.
conticuiſſe, vij. 31.
contigere, viij. 52.
contigeris, j. 5. x. 64.
contigerit, j. 100.
contigit, iv. 54. vj. 83. viij. 8. ix. 24. 40. 52. x. 63. xij. 6.
continet, iv. 8.
contingere, iv. 54. vj. 59.
continget, viij. 45. 72.
contingunt, xj. 1.
continuis diebus quinque, ix. 8. nimbis, j. 57.
continuo, iij. 91. ix. 49.
contorſit, iv. 27.
contra, j. 54. 118. ij. 32. v. 4. vj. 23. vij. 25. ix. 86. xiv. 62.
contudit, ix. 104.
contulerant, vij. 52.
contulit, xj. 11.
contumacem, iij. 68.
contumax Hiſpanis capillis, x. 65.
contumax ſyllaba, ix. 12.
contumelioſi bubulci, x. 7.
contumulavit, viij. 57.
conturbabit, ix. 4.
conturbator, vij. 26.
conturbaturque, x. 96.
convaluiſſe, j. 102.
convaluit, x. 97.
conveneris, ij. 67.

conveni, vij. 25.
conveniam, vij. 72.
conveniat, vj. 65.
convenire, viij. 35.
convenit, iv. 10. vij. 9. viij. 48. xij. 32. xiv. 47. 113.
conveniunt, iv. 41. xj. 38.
conventus, viij. 4.
converſus, vij. 5.
convicia, iij. 46. feſta, vij. 7.
convictas Deas, x. 89.
convictus facilis, x. 47.
conviva, ij. 1. 19. iij. 30. 81. v. 16. viij. 67. ix. 26. 44. 49. 93. x. 27. 48. xj. 83. xij. 75. clamatus, j. 50. frequens, ix. 99. madidus, ix. 23. ſerus, viij. 39.
convivæ, j. 19. xiv. 1. ebrio, iij. 58.
convivam, j. 24. vj. 44. viij. 59. ix. 3. 91. bellum, vij. 58.
convivaris, vj. 51.
convivas, iij. 82. xj. 57. xij. 48.
convivere, j. 87.
convivia, ij. 51. iij. 63. vij. 75. 96. viij. 39. 50. 79. cuncta, ij. 6. feſta, iv. 55. lauta, xiij. 88. nequiora, ij. 41. ſumptuoſiora, j. 100. tota, xiv. 41.
convivis, iij. 12. ix. 83. 87.
convivium optimum, ix. 79.
copia, vij. 73.
copias omneis, iij. 47.
Copo, ij. 51. callidus, iij. 57. non ſegnis, iij. 58.
copulentur, xij. 43.
Copta Rhodia, xiv. 68.
Coptam, xiv. 68.
coquit, x. 62.
coquum, iij. 13.
coquuntur, xiij. 115.
coquus, v. 51. vij. 26. 60.
cor, iij. 26. 27. vj. 64. vij. 77. x. 15. xj. 85. xij. 49. xiv. 219. acrius, vj. 64.
Coracine, iv. 43. vj. 55. xiij. 85.
Coracinus, iv. 37. xiij. 85.
coram, v. 2. vj. 21. vij. 87. 91. x. 14. xj. 17. xij. 95.
Coranus, ix. 100.
corculum, xiv, 219.
corculus, vi. 39.
Corcyræi horti, xiij. 37. Regis, viij. 68.
corda, xiv. 191. aſpera, x. 103. propinqua, xij. 44.
cordis, ij. 8.
Corduba dives, ix. 62, facunda, j. 62. lætior, xij. 64.
Cordus, v. 24.
Cordyla major, xj. 53.
Cordylas, iij. 2.
Cordylis, xiij. 1.
Corinna, v. 10. blanda, xij. 44.
Corinthio ſuburbano, v. 36.
Corinthiorum, x. 65. veterum anſæ, ix. 58.
Corinthius Hercules, xiv. 177. Sauroctonos, xiv. 172.
Corinthon, x. 68.
corio, iij. 16.
cornea, xiv. 62. laterna, xiv. 61.
Corneli, j. 36. foro, iij. 4.
Cornelia, xj. 105.
corneoque cratere, xij. 32.
corneus guttus, xiv. 52.
cornibus, † 1. x. 7. aureis juvencus, ix. 43. ſummis, v. 32.
cornicibus, x. 67.
cornu gemino, † 22.
cornu improbo, vij. 6. indico, j. 73.
cornua, ij. 35. 43. xi. 108. xiij. 94. perfida, ix. 104.
cornuto ardore, † 19.
corona, ix. 24. xj. 9. facta de turdis, xiij. 51. grata, xiij. 35. lapſa, xj. 9. olivifera, xii. 100. pulchrior, ix. 61. quadrima, xii. 32. roſea, xiii. 127. ſparſa, iij. 64. turdorum, xiii. 51.
corona amyclæa, ix. 74. Pieria, xii. 52. prætoritia, viij. 33. tenui, viij. 70.
coronabunt, x. 48.
coronæ, vj. 38. unctæ, vij. 71. otioſæ, j. 42.
coronam gravem, iij. 47. ſolam, ix. 25.
coronas feſtinatas, xiij. 127. intactas, xj. 90. tarpeias, ix. 41.
coronat, xij. 18.
coronatas comas, x. 50.
coronato Menandro, v. 10.
coronatus miles, vij. 7.
coronetur, x. 62.
coronide fera, x. 1.
coronis heſternis, ix. 62.
coronis futilibus, ix. 92.
corpora grandia, xiv. 91. immatura, ix. 9. puerilia, ij. 75.
corpore, † 7. vj. 56. xii. 101. formoſo, iij. 3. toto jacuit fuſus humi, viij. 75.
corpus, † 7. j. 50. iij. 82. vij. 17. xj. 61. fœmineum, viij. 68. inane, viij. 75. luteum, xj. 48. remiſſum, j. 50. ſalubre, x. 47.
corpuſque, iv. 90.
corripe, † 23.
corripias, xj. 95.
corripis, xj. 40. 44.
corrumpere, iij. 75. iv. 5.
corrumpis, xij. 67.
corrumpit, xij. 64.
corrumpitur, v. 70.
corruperit, viij. 42.
corrupto garo, vj. 93.
Corſica mella, ix. 27. thyma, xj. 43.
cortex levis, xiv. 209. Mareotica, xiv. 209.
cortice depoſito, xiij. 86. levi, x. 37.
cortis, vij. 53. xj. 53. xiij. 45. parvæ, ix. 55. raucæ, vij. 30. ſordidæ, iij. 58.
corve, xiv. 74.
coruſcum ducem, x. 6.
corvus, iij. 43. xiv. 74. niger, j. 54.
Corybante picto, j. 71.
Corycio croco, iij. 65. xj. 9. nimbo, ix. 39.
Corynna, viii. 73. ſola, v. 10.
Coſconi, ij. 77. iij. 69.
Coſconia, xj. 56.
Coſme, iv. 53. ix. 27.
Coſmi, j. 88. xj. 9. 50. xij. 66. xiv. 110.
Coſmiani, xij. 55.
Coſmianis ampullis, iij. 82.
Coſmiano pingui, xj. 16.
Coſmica bona mala, vij. 40.
Coſmicos, vij. 40.
Coſmum, iij. 55.
coſta, ix. 49.

coſtam, x. 48.
coſti, xj. 19.
cothurnati Maronis, v. 5. vij. 62.
cothurni Romani, viij. 18. xj. 10.
cothurnis, iij. 20.
cothurno Sophocleo, v. 31.
cothurnos Tragicos, vaij. 3. xij. 96.
Cotile, ij. 70. iij. 63.
Cotta, j. 10. 24. x. 49. 64. 88. xij. 89.
Cottæ, vj. 70.
cotula', viij. 71.
coturnicis, x. 3.
covine, xij. 24.
coxam, vij. 19.
coxit, ij. 40.
Cr
Cras, ij. 37. 45. v. 59. ix. 89. xj. 66. xij. 48.
craſſi fex, j. 104.
craſſaque turba, ix. 23.
craſſa aqua, xj. 22.
craſſæ aquæ, xij. 26. lacernæ, viij. 58.
craſſi Burdigali, ix. 33.
craſſior libellus, ij. 6. bulla, viij. 33. cre'a, vaij. 33.
craſſiora nomina, xij. 18.
craſſis turdis, ij. 40.
craſſo, v. 22. cœlo, iv. 46.
craſſum volumen, v. 79.
Craſſus, xj. 6.
craſtina egeſtas, iij. 10. vita, j. 16.
craſtinas dapes, iij. 58.
cratere, viii. 6. corneo, xii. 32.
craticula cum veru, xiv. 221. parva, xiv. 221.
creaſtis, xii. 68.
creat, x. 103.
creatus, vj. 64.
creavit, v. 79. vii. 99.
crebros deunces, vi. 78 trientes, j. 107.
credam, ij. 8. vii. 54. 87. xii. 74.
credamus, x. 14.
credar, ij. 91.
credas, iij. 36. iv. 64. v. 29. vi. 42. viii. 36. xj. 32. 96.
credat, v. 45. viii. 64. ix. 49.
crede, j. 4. 16. 42. 76. ij. 32. iij. 3. 5. 16. iv. 49. v. 49. 53. 54. vi. 23. 27. 56. 60. viii. 37. ix. 42. 102, x. 90. xii. 36.
credere, j. 25. ij. 72. iij. 73. 75. x. 18. 85. xi. 54. xii. 80.
crederes, xii. 32.
crederet, viii. 55.
credes, xiv. 212.
credet, vii. 9.
credi, j. 73, xii. 35.
credibile, iv. 32.
credideram, j. 43. vii. 81.
crediderim, x. 35.
credideris, ij. 77.
crediderisve, vii. 9.
credidimus, ix. 49.
credidimuſque, † 26.
credidit, iv. 73. vii. 39. x. 53.
credimus, ij. 71. 91. v. 1. vii. 59.
credis, † 24. ij. 19. 26. 48. 83. iij. 62. iv. 25. v. 39. vj. 44. 84. vii. 30. 62. viii. 15. ix. 23. 53. 97. x. 3. 37. 87. xj. 44. 45. xii. 25. 48. 87. xiv. 9. 88.
credit, j. 29. iij. 15. iv. 62. x. 35. xij. 49. xiv. 165.
credita, vj. 76.
credite, † 5. 12.
creditis, ij. 4. 40.
creditor, ix. 4.
creditori, ij. 23.
creditur, † 21. iij. 42. iv. 31.
credo, † 13. ij. 72. iij. 72. iv. 69. v. 29. 50. 62. vi. 5. vii. 5. x. 51. xi. 95. 108. xii. 40.
credulitate, v. 1.
credunt, iij. 91.
Cremonæ miſeræ, viii. 56.
crepando, xii. 78.
crepant, j. 77.
crepantes manu aureolos, xii. 36. meſſes, ix. 92.
crepantis digiti, iij. 82.
crepet, v. 20. ix. 23.
crepitaculum, xiv. 54.
crepitantibus armis, ix. 21.
crepitu, xiv. 119.
crepuit, xii. 79.
creſcat, vii. 27.
creſcatque, j. 109.
creſcente arundine, ix. 55.
creſcentes papillas, xiv. 134.
creſcentibus annis, j. 89.
creſcere, vij. 60. viij. 71. ix. 62.
creſcit, viij. 44. xiij. 47, xiv. 218.
creſcunt, † 2. viij. 33.
Creta, ij. 2. craſſior, viij. 33.
Creta pia, ix. 21.
creta acida, vj. 93. putri, xij. 62.
Cretæ Minoæ, xiii. 106.
cretata Fabulla, ij. 41.
Cretenſes, ix. 21.
creverat, ix. 78.
creverit, viij. 56.
crevi, xj. 40.
crevit, v. 6. ix. 62. xiii. 58.
crimen grande, ij. 65.
crimenque, xj. 94.
crimina, † 7. xj. 77.
crimine, † 10. iv. 63. vj. 47. x. 61. xj. 80. fœdo, ij. 56. triſti nocens terra, ix. 31.
criminis, ij. 72.
crine, v. 38. ix. 37. nitens, xij. 38. poſito, ix. 37. retorto, vj. 39. ruber, xii. 54.
crinem, xii. 100.
crines, iij. 63. madidos, xiv. 24. totos, j. 32.
crines ſapo, xiv. 26.
crinibus, ix. 95. poſitis, xii. 86. ſacratis, ix. 18. ſeptem, xii. 32. tortis, † 3.
crinis, viii. 77. madidus, v. 65.
crinitæ turbæ, xii. 49.
criſpa, xiv. 90.
Criſpe, x. 14.
Criſpi, x. 2.
Criſpine, vii. 98.
Criſpinus, viii. 48.
Criſpo, iv. 54.
Criſpos, xii. 36.
Criſpulus, v. 62.
Criſpus, v. 33. xiv. 191.
criſſas, x. 68.
criſſat, xiv. 203.
criſtatæ aves, xiv. 223.
criſtati galli, ix. 70.
Critice, vii. 89.
Criton, xj. 61.
croceos vitellos, xiii. 40.
croci rubri, viii. 33.
croco conycio, iij. 65. xj. 9. effuſo, v. 26.
Crocodilus Niliacus, iij. 93.
Crœſo, v. 40.
Crœſos, xj. 6.
Cronus, vij. 86.
Croti, vj. 39.
cruce, non falſa, † 7.
cruces ingenuas, x. 82.
cruciat, vj. 20.
cruda, iij. 13. puella, viij. 64.

cruda

cruda virgine Martiaque, vj. 42.
crudarum albularum, iv. 4.
crude Thyeſta, iv. 49.
crudele gaudium, iij. 64.
crudele nefas, vj. 62.
crudelia fata, iv. 18.
crudelis, ij. 75. iv. 61. viii. 14. lanius, vj. 64. Nero, vii. 20.
crudeles morbi, xi. 92.
crudum piper, xj. 19. Thoraca, vij. 1.
crudus, iij. 13.
crudus & ebrius agricola, xii. 77.
cruenta flagella, ij. 17.
cruentus Sylla, xj. 6.
cruore, x. 92. xii. 64. virgineo, iv. 64.
crura, ij. 35. 36. 62. iij 51. vj. 56. xj. 59. violata, v. 62.
crure, ix. 28. glaber, xij. 38. ligneo, x. 100.
cruribus, xj. 38. geniſque hirſutis, x. 65.
cruribuſque, iij. 53.
crus lubricum decenni compede, ix. 58.
cruſculumque, iij. 93.
cruſmata Bætica, vj. 71.
cryſtalla, ix. 75. x. 66. xii. 75. candida, viii. 77. x. 13. magna, ix. 23.
cryſtallina, j. 54. ix. 60. xiv. 111. turbata, ix. 60.
cryſtalliniſque, iij. 82.

Cu

Cubaret, iij. 91.
cubat, j. 110. v. 1.
cubicularia gauſapina, xiv. 147.
cubiculo, x. 30.
cubicularia lucerna, xiv. 39.
cubicularia polymita, xiv. 150.
cubile, iv. 4. xii. 57.
cubili, ix. 7.
cubiti vicini, iij. 63.
cubitis, iij. 82.
cubito, viii. 59.
cubito dexteriore, v. 62.
cuculli Liburnici, xiv. 139.
cucullis, xj. 99.
cucullo, v. 14. pullo, x. 76.
cucullos, iij. 2.
cucumam, x. 79.
cucumis rectus, xj. 19.
cucurbitarum, xj. 32.
cucurrit, † 14. 21. 23.
cui, † 9. 24. j. 1. 44. ij. 62. 76. iij. 5. 68. iv. 53. 54. 79. v. 3. 15. vj. 3. vii. 1. 13. 17. viii. 3. 48. 52. ix. 1. 10. 13. 24. x. 10. xj. 19. 28. 73. xii. 8. 49. 57. xiii. 90. xiv. 53. 122. 170.
cuique, iv. 53. ix. 81.
cuicunque, j. 42.
cujus, j. 25. ij. 29. 30. 89. iij. 2. 9. v. 62. vj. 82. vii. 13. 25. viii. 28. 55. ix. 28. 36. 44. x. 23. 35. xj. 108. xii. 3. 11.
cujuſuam, vj. 8.
culcita, xj. 57. xiv. 119. facilis, xiv. 162. inanis, v. 63. viduata, xj. 22.
culex, xj. 19. Adriaticus, iii. 93. Virgilii, xiv. 185.
culi, ij. 51. xj. 100.
culicem, viii. 56. xiv. 185. volantem, viii. 33.
culina clauſa, viii. 67. feſta, vii. 26. major, v. 45.
culina nigra, x. 66.
culinæ nigræ, j. 93.
culinam, v. 51. nigram, iij. 2.
culis, ix. 28.
culmina, vij. 72. delicata, iv. 64. fulta, xij. 73.
culminibus geminis, ix. 4.
culo, ij. 51. xj. 101.
culoſque, xj. 47.
culpa, xj. 80. xiv. 173.
culpavit, ix. 60.
culta Bononia, iij. 59.
culta feneſtra Latia nuru, x. 6.
culta Galeſus, viij. 28. manus, v. 81.
culta jugera, xj. 30.
culter, vii. 26. venatorius, xiv. 31.
culti ſoli, j. 117.
cultior, x. 98. xiv. 26.
cultis comis, v. 38.
culto cliente, ix. 23. Jove, viij. 80.
cultor, v. 5. x. 92. notiſſimus, vj. 73. notus amicitiæ, ix. 80. Rhodopeius, † 3.
cultor ſanctiſſime juris & legum, x. 37.
cultris, ix. 3. ſævis, xj. 85.
cultro, iij. 24. iv. 35.
cultum, j. 118. opus, j. 26.
cultus, j. 67. viij. 48. 51. 72. ix. 67. x. 20. 50. xi. 11. xii. 60. xiv. 141. focus, xii. 18.
cultus Tyrios, xj. 40. ſummos, ix. 78.
culum, j. 93. ij. 62. vj. 37. xj. 44.
culus, j. 93. iij. 71. xj. 22. macer, iij. 98. tritior, ix. 58.
cum, † 3. 8. 12. 15. 23. 25. j. 54. 82. 98. ij. 6. 14. iij. 54. 66. 76. iv. 2. 6. 33. v. 50. 57. 68. vj. 29. 30. 77. vij. 13. 21. 61. viij. 3. 20. 55. ix. 3. 12. 19. 88. x. 14. 33. 40. xj. 6. 44. 62. xij. 15. 29. 52. 98. xiii. 1. 5. 10. xiv. 1. 4. 6. 10. &c.
cumque, ix. 2. 31.
Cumano pulvere, xiv. 114.
cunæ, ix. 9.
cunarum, xj. 40.
cuncta, iv. 44. v. 29. ix. 79. xj. 40. convivia, ij. 6.
cunctaris, vi. 20.
cunctis, † 1. vj. 66. ix. 81. animalibus, xj. 85. thermis, ij. 14.
cunctos, iij. 46.
cuneis, j. 27.
cuniculus, xiii. 60.
cunne, vij. 34.
cunni, iij. 72. xj. 62. cani, ix. 38. fatui, vii. 17. laſcivi, vj. 5.
cunnilingis, vij. 94. xij. 87.
cunnilingum, iv. 43.
cunnilingus, xij. 59.
cunnis ſiligineis, ix. 3.
cunno, i.j. 74. 87. cano, ij. 34. clamoſo, vij. 17.
cunnos, xj. 44. geminos, j. 91. miſeros, xj. 47.
cunnum, j. 78. ij. 84. iij. 93. vij. 66. ix. 94. xj. 48. 86. vetulum, x. 90.
cunnus, vij. 17. x. 90. xj. 79. gratus, iij. 81. oſſeus, iij. 93.
cuperem, vj. 83. xiv. 132.
cuperent, x. 89.
cuperes, † 8.
cuperet, viij. 78. x. 81. xiv. 78.
cupiam, xj. 68.
cupiant, iv. 85. vii. 11. xiv. 8.

cu-

cupias, j. 57. vj. 29. xj. 57. xii. 18. xiv. 217.
cupiat, vij. 17. 41.
cupidæ avaritiæ, xj. 59.
cupidinei Labycæ, vii. 86.
cupidineſque, ix. 12. xj. 14.
Cupido, ix. 57. parve, vj. 13.
cupido marito, xj. 79.
cupidum T. tana, viij. 21.
cupidus, xij. 49.
cupis, j. 2. 4. 64. 73. iij. 25. 44. iv. 6. 31. v. 79. vj. 63. vij. 25. 45. 61. 73. ix. 52. 104. x. 1. 17. 68. xj. 9. 53. 100. xij. 37. 41. 62. 67.
cupiſque, xii. 62.
cupit, j. 11. 116. 117. ij. 4. vi. 34. 38. 66. viij. 21. x. 8. xiii. 67. xiv. 115. 172.
cupiunt, x. 35.
cupreſſo perpetua, vj. 73. viva, vj. 49.
cur, j. 3. 60. ij. 4. 33. 65. 69. 84. iij. 4. 81. 34. 60. 70. 95. 99. iv. 7. 48. v. 53. 56. 61. 74. vi. 67. 82. vii. 2. 41. 49. 86. 101. viii. 67. ix. 5. 72. 74. x. 3. 13. 22. 50. 65. xi. 81. 20. 48. 54. xii. 57. xiii. 14. 49. xiv. 2. 121. 169. 875.
cura, j. 112. iv. 8. v. 22. 24. 25. vi. 52. vii. 38. 90. viii. 82. ix. 19. blanda, xi. 27. dulciſſima, viii. 77. feſtinata, x. 2. mutua noſtri, x. 20. ſecunda, ix. 81.
curæ, j. 26. vii. 9. mille, vii. 96. pallentes, xj. 7.
curæque, j. 16.
curam, j. 83.
curandum, xi. 75.
curare, vi. 50.
curarum, j. 77. iv. 83. vj. 68.
curas, viii. 51. inquietas, x. 30. naſcentes, v. 5. rudes, j. 67. victuras, j. 108.
curet, x. 18.
Curiatius, iv. 60.
Curio, vj. 64. vii. 67. gravior, xi. 17.
Curios, j. 25. v. 29. vii. 57. ix. 28. graves, ix. 29.
curioſos, xj. 64.
curis acribus, iij. 20.
curis ſoluta nox, x. 47.
Curius, xj. 105. ix. 83.
curo, xj. 95.
currant, xiv. 208.
curras, iv. 87.
currat, vii. 6.
curre, iv. 10. v. 26. viij. 67.
currente carina, iij. 78.
currenti, iij. 44.
currere, ij. 6. vj. 43. vij. 31. viij. 11.
curres, x. 100.
curreret, j. 15.
curret, xiv. 209.
curribus, viij. 26. x. 50.
curris, vij. 31. viij. 44.
currit, j. 49. ij. 84. iij. 20. 63. v. 32. 62. vj. 46. xiv. 55.
currunt, xj. 91.
currus ferventes, † 28. gemini, viij. 65.
curſor, iij. 47. ſuccinctus, xij. 24.
curſorem, iij. 100.
curſu, iv. 19. xij. 36. facili, x. 104.
curſurus, iij. 5.
curſus clauſus, xij. 57.
curſus laſcivos, j. 45.
curtaque teſta, iij. 82.
curto latere, xij. 32.
curtus calix, j. 93.
curva ofella, xiv. 221.
curva theca, xj. 59.
curva unda, ix. 92.
curvæ Matineſſæ, iv. 55.
curvas valles, iv. 64.
curvavit, xiv. 34.
curvis venis, xiv. 33.
curuli, xj. 99.
curvo ferro, xiv. 51. nexu, † 26.
cuſpide acuta, xiv. 92. Ætola, xiij. 93. laurigera, vij. 5. longa, xiv. 221. ſplendenti, vij. 26.
cuſpideſque, iij. 82.
cuſpidis Ætolæ, vij. 1.
cuſpis, xj. 101. frondea, xiv. 22.
cuſtodem, iij. 68. xij. 53. ſpadonem, ij. 54.
cuſtodes, x. 69.
cuſtodia clauſa, ij. 85.
cuſtodis Dei, vij. 90.
cuſtodit, j. 67.
cuſtos, j. 40. 42. viij. 40. xj. 40.
cute, vij. 9. 34. viij. 33. avida, x. 12. ceruſſata, vij. 24. farta, j. 104.
cutem, j. 78. viij. 52. exuſtam, xiij. 80. laxam, v. 80.
cutis, ij. 36. vj. 93.

Cy

Cyaneæ ruinæ, vii. 18.
Cyaneaſque, xj. 100.
cyathis, j. 72. viij. 6. 51. xiij. 22.
cyathos, ix. 95. x. 66. ſex, xj. 28. 37.
Cybele, viij. 46. ix. 3. 40.
Cybeles, j. 71. iij. 91. vij. 72. viii. 55. ix. 12. xiii. 25. 64.
Cybeles ſacra, iij. 81.
cybii, xj. 28. 32.
cybium, v. 79.
cyclops, vij. 37.
cycni, xiv. 161.
cycnis ſenibus, v. 38. ix. 43.
cycno, j. 126. ix. 106.
cycnus, iij. 43. cantator, xiij. 77.
Cydonia ventura, x. 42.
Cydonia ſaturata, melle, xiij. 24.
Cyllaron, viij. 21.
Cyllarus, iv. 25. viij. 28.
Cyllenes, vij. 73.
cymbala, xiv. 204.
cymbia ficta ſaguntino luto, viij. 6.
cynicos inopes, xi. 85.
cynicum, iv. 53. ſenem, iij. 93.
cynicus, iv. 53. vij. 63.
Cyniphio marito, vij. 94.
Cynthia, viij. 73. xiv. 189.
Cypariſſe, xiij. 96.
cypariſſos aërias, xij. 50.
Cypron infamem, ix. 92.
Cypros Cythereïa, viij. 45.
Cytherea, xj. 82.
Cytherea acu, ix. 14.
Cythereïa Cypros, viij. 45.
Cytheriacis conchis, ij. 47.
Cytheriaco nectare, xiv. 207.

D.

Da

DA, j. 2. 59. 108. ij. 30. 90. iv. 27. vj. 34. 47. vii. 95. viij. 73. ix. 95. 105. xj. 7. 27. xij. 60. xiij. 4. 79.
dabam, x. 75.

dabant, ix. 9.
dabas, ij. 76. ix. 10.
dabat, † 4. j. 91. vj. 66. vij. 7. viij. 56. ix. 86. xj. 7. 105.
dabatur, vj. 11.
dabis, iv. 77. 87. vij. 25. 83. ix. 68. x. 75. xj. 24. xiij. 26.
dabito, j. 77. 118. ij. 9. vi. 10. ix. 27. 86. xj. 24. 79. 99. xij. 3. xiv. 84. 89. 112.
dabitur, viij. 45. xj. 53.
dabo, iv. 15. 72. x. 48. xj. 30. 59.
dabunt, v. 66. vj. 50. viii. 56. xiii. 110. xiv. 82.
Daci ducis, ix. 36.
Dacis, ij. 2. vii. 19. ſupplicibus, vj. 10.
dactyliotheca, xiv. 123.
dactyliothecam, xj. 60.
Dacus, vj. 76.
Dacus puer, j. 23.
Dædale, † 8.
Dædalon aptantem puero liquidas alas, iv. 49.
Dalmata, x. 78.
damæ imbelles, iv. 74.
damam impeditam, iij. 58.
damas illigatas, j. 50. molles, iv. 35.
Damaſcena pruna, xiij. 29.
Damaſcenis ſenibus, v. 18.
damis, iv. 74.
Dammam, xii. 17.
damna, j. 13. vij. 13. ix. 7. x. 58. xij. 57. xiii. 1.
damnare, vij. 43.
damnatæ virgæ, xii. 48.
damnatam mentulam, vij. 54. mœcham, x. 52.
damnatum, ij. 24.
damnatur, ij. 64.
damnaverit, iv. 87.
damnavit, vj. 32. vij. 43.
damnavitque, xj. 42.
damnent, j. 26.
damnet, iv. 60. ix. 49.
damno ſecuro, j. 83.
damnoſa, xiv. 18.
damnum, xj. 25. xiij. 1. tale, xij. 89.
damus, v. 26. viij. 82. xj. 4. 58. xiii. 16. 38. 42. xiv. 23.
Danae picta, xiv. 5.
danda, iij. 10.
dandum, iij. 7.
dani, j. 24. ix. 53. xj. 69. xii. 98.
dante, viij. 82.
dantem, ix. 26.
dantur, v. 82.
dapes, iij. 31. iv. 78. xiii. 14. 36. ambroſias, iv. 8. viij. 39. 50. xiii. 91. Capitolinæ pontificumque, xii. 48.
dapes craſtinas, iij. 58. lautas, xiv. 90. natalitias, vij. 85. ſocias, ix. 73.
Daphne fugitiva, xj. 44.
Daphnis, iij. 5.
Daphnons, x. 79.
Daphnonas, xij. 50.
dapibus, iv. 78.
dapibuſque ſuperbis, iij. 45.
Dardanio Iulo, vj. 3. miniſtro, xj. 105.
Dardaniſve Cajeta, x. 30.
Dardanius Paris, ix. 106.
dare, j. 19. 77. 105. 112. ij. 10. 22. 39. 56. iij. 54. 90. iv. 27. 42. 67. v. 24. 26. 83. vj. 10. 21. 56. vij. 55. 59. 74. viij. 9. 38. 70. 73. 78. ix. 54. 75. x. 16. xj. 28. 44. 61. xij. 6. 44. 55. 64. 98. xiv. 157.
darem, iv. 67. ix. 93. xii. 66. xiv. 153.
darentur, j. 37.
dares, iij. 65. vij. 7. 22. viij. 46. x. 41.
daret, viii. 55. ix. 13. 31. 42. 55. xj. 4.
dari, j. 112. ix. 74. xj. 87.
das, j. 6. ij. 10. 21. 24. 25. 43. 71. iij. 16. 40. iv. 67. vij. 29. viii. 22. ix. 90. x. 16. 69. xj. 68. 105. xii. 4. xiv. 37. 168.
Daſioque, vj. 70.
Daſius, ij. 52.
dat, j. 60. 89. ij. 24. 49. iij. 95. iv. 45. 46. 53. 71. 90. v. 66. viii. 15. 27. 78. ix. 7. 65. 94. 106. x. 19. 75. xij. 3. 10. 59. xiii. 39. 71. 119. 127. xiv. 38. 85. 150.
data, j. 12. 36. vj. 10. 89. viii. 6. 50. 71. 77. ix. 49. xj. 92.
datam, x. 75.
date, xii. 55.
datis, x. 103. cibis, iv. 53. muneribus, ix. 49.
dato, vij. 24. 45. viii. 24. ix. 54. x. 61. xiii. 18. xiv. 126.
datum, j. 42. 44. vj. 29. xii. 14.
datur, ij. 2. 61. iij. 30. v. 15. 23. 59. viii 14. ix. 3. x. 26. xii. 18. 77. xiii. 5. 35. xiv. 4. 25. 144. 170.
daturam, x. 81.
daturum, iv. 67. xj. 68.
daturus, viii. 54.

De

De, † 12. j. 14. 19. 42. ij. 54. 66. 93. iij. 58. 65. 77. iv. 29. 54. 61. v. 36. 56. 79. vj. 19. 35. 49. vij. 9. 11. 30 45. viii. 31. 33. ix. 19. 30. 78. x. 33. 72. 76. xj. 9. 28. 55. xii. 66. 84. xiii. 38. 54. xiv. 55. 166. 195.
deque, x. 68.
Dea, vj. 21. xii. 8. cæca, iv. 51. ſollicitata, vj. 68.
Deæ luciferæ, xj. 70. Meduſææ, vii. 1. tetricæ, vii. 95.
Deæque Cnidiæ, xiij. 66.
Deam, iij. 3. x. 92.
Deas convictas, x. 89. duas, ix. 106. duras, xj. 92. tetricas, iv. 73.
Deaſque, viii. 81
debeas, ij. 6.
debeat, v. 37. vi. 4. ix. 59.
debent, iij. 69. viii. 71.
debentur, viij. 80.
debeo, ij. 44. vij. 59.
debere, ix. 85.
deberem, vj. 30.
debes, ij. 3. 41. 80. iij. 87. 99. vi. 77. vii. 9. viii. 17. ix. 94.
debet, j. 67. 86. ij. 3. 19. 68. 92. iij. 58. 80. 81. iv. 37. v. 81. vi. 4. 60. 83. vii. 9. ix. 40. x. 5. 103. xi. 97. xii. 98. xiii. 101. xiv. 97. 195. 220.
debile opus, viii. 6.
debilis boletus, vii. 19. lingua, x. 65.
debiliſque, vii. 19.
debilitata Venus, j. 47.
debilitate, ij. 86.
debita, iv. 1. vota, ix. 32.
debitor, v. 43. numeroſus, iij. 31.
debitorque, ix. 43.
debuimus, v. 81.

debuerat, v. 68.
debuerant, xi. 92.
debuerint, ix. 74.
debuit, ij. 75. iii. 100. vij. 20. viii. 37. x. 77.
decebat, xiii. 64.
decem, j. 67. 104. iv. 61. v. 7. 12. 20. 83. vi. 8. 20. viij. 7. 10. 71. ix. 60. xij. 66. æſtates, iv. 66. annis, iv. 46. horis, xj. 30. plus minus, ix. 103. ſeſtertia, xj. 77. vetulas, ix. 103.
decemque, xiv. 192.
december, v. 85. vii. 7. atrox, vij. 36. canus, j. 50. gratus, vij. 71. horridus, vij. 35. 94. longus & bruma madens, x. 5. medius, vij. 27. vagus, iv. 14.
decembres multos, xii. 18. triginta, iij. 36.
decembri, ij. 85. v. 18. 50. xii. 63. fumoſo, v. 31. gelido, iv. 19.
decembris gelidi, x. 87.
decenni compede crus lubricum, ix. 58.
decens, iij. 2.
decent, j. 32. x. 58. 90. xii. 15. xiv. 1.
decentior, xii. 22.
decepta dextra, j. 22.
deceptæ dextræ, j. 22.
deceptus, ij. 14.
decere, v. 50.
decernis, ij. 64.
decet, † 10. ij. 41. viii. 65. 82. ix. 12. 14. xi. 12. xii. 63. xiii. 108. xiv. 12. 47.
Deciane, j. 9. 25. ij. 5.
Deciano, j. 62.
Decianus, j. 40.
decidat, ix. 4.
decidis, vij. 57.
decidit, iv. 18. xij. 14. 26.
decies, j. 12, 27. 59. 104. ij. 65. 67. iij. 52. 62. iv. 37. 51. 66. 79. ix. 84. 95. xi. 24. xii. 56. xiv. 170.
deciesque, xii. 78.
decima hora, iij. 36. iv. 8.
decima, iij. 36. vii. 50. hora, j. 109. xj. 80.
decimæ brumæ, vii. 64.
decimam, x. 70.
decimi libelli, x. 2.
decimique libelli, xii. 5.
decimo, v. 22. viro, vj. 7.
decimus annus, viij. 71. largis, iv. 57.
deciperis, xiv. 88.
decipi, v. 18. xii. 51.
decipiat, † 24.
decipies, iv. 89.
decipimur, vij. 87.
decipis, iij. 87.
decipit, iv. 56. vii. 99. xiij. 100. xiv. 216.
decipitur, xiii. 68.
decipiturque, vi. 70.
declamas, ij. 7. iv. 81.
decoctæ aquæ, xiv. 116.
decor vivus, vi. 13.
decorata cedro pagina, v. 6.
decore, vj. 28. vario, vj. 42.
decorus, viij. 61.
dècoxit, ij. 11.
decuiſſe, † 15. ij. 34.
decuit, viij. 28. 55.
decrevere, vii. 53.
decrevit, j. 79.
decus, j. 1. 56. iv. 14. vj. 25. vii. 73. 96. viij. 30. 51. 55. x. 92. 103. xj. 14. 54. xiv. 32. Æolium, viij. 28. altum, ix. 2. dulce, ix. 29. juvenile, ix. 18. Palladium, ix. 24.
decuſque, viij. 28.
dedecus, xij. 32.
dederas, iij. 22. iv. 7. ix. 96.
dederat, † 7.
dedere, iv. 44. ix. 13. xii. 6.
dederim, vii. 41.
dederint, j. 104. xiv. 101.
dederis, v. 43. vj. 30. vij. 9. 54. viij. 24. ix. 19. xiij. 105.
dederit, iij. 6. vi. i. 48. 66. ix. 37. x. 12. xiv. 89.
dedero, xiv. 142.
dederunt, j. 100. v. 66. xiv. 43.
dedi, xiij. 11.
dedicat, iij. 29.
dedicata, vij. 16.
dedicatos piſces, iv. 30.
dedicatur, v. 2.
dedidicit, ij. 75.
dedignatur, vj. 64.
dedimus, x. 75. xiv. 19.
dediſſe, iv. 61. vii. 41. xiv. 14.
dediſſes, vj. 30. xj. 19.
dediſſet, x. 2.
dediſti, j. 1. iij. 12. 40. iv. 27. v. 85. viij. 50. ix. 4. x. 14. xj. 19. xii. 5.
dediſtis, ix. 35.
dedit, † 13. j. 59. ij. 2. 43. 52. 54. 66. 76. 92. iij. 59. 95. iv. 11. 23. 31. 66. v. 13. 33. 60. 66. 68. vj. 8. 10. 34. 35. vii. 20. 86. 95. ix. 10. 25. 37. 59. 67. 69. 96. 104. x. 6. 63. 81. xii. 31. 59. xiij. 49. 69. xiv. 1. 40. 124. 140. 161. 170. 175. 189. 211.
dedite, iv. 64.
dedolat, xj. 85.
deducere, ix. 30.
deerant, vii. 95. xii. 44.
deerat, xii. 32.
deerit, viij. 21. xii. 29.
deerunt, v. 61. 79. viij. 56. xj. 53. xij. 14.
deeſſe, iv. 67.
deeſt, j. 93. vii. 33. x. 18. 48.
defecerit, viij. 4.
defeci, v. 40.
defeciſſet, j. 12.
defecta lingua, xiij. 77.
defendat, iv. 16.
defendere, v. 16.
defendet, xiv. 83.
defendunt, xiii. 94.
deficiens, j. 102.
deficientis aulæ, † 2.
deficis, ij. 6.
deficitque, iv. 91.
defioculus, xii. 59.
deflere, v. 38.
defluat, iv. 3. viii. 45.
deforme vitium, xj. 100.
deformis, vij. 74.
deformius, ix. 79.
defruti nigri, iv. 46.
defuerit, xiv. 22. 95.
defuerunt, xij. 42.
defuncti, viij. 57. patroni, ix. 75.
defunctus, iv. 73.
Degis, v. 3.
Dei, v. 5. vij. 1. 59. viij. 4. 26. ix. 4. xj. 61. Cæſaris, ix. 67. cuſtodis, vij. 90. Palatini, v. 19. ſiderei, xij. 60.
Dei faciles, j. 104. xij. 6.
Deique, v. 8. vii. 33.
dejecta venabula, xiv. 31.
dejecto, vij. 32.
dejectus, v. 14.
deinde, ij. 1. 19. vij. 42. 57. ix. 103. xij. 67.
deiphobi, iij. 85.
Deis, j. 104. ix. 62. 104.
Deiſque, xij. 15.
delapſa, vij. 81. viij. 32. liguſtra, viij. 28.

de-

delaſſet, x. 5.
delator, xj. 67. profugus, † 4.
delebilis, vij. 83.
delebis, xiv. 7.
delebit, vj. 64.
delecta, ix. 62.
delecta fera, j. 61.
delectant, v. 2.
delectantia, v. 16.
delectaris, x. 45.
delectas, vij. 75.
delectat, j. 35. iij. 77. vij. 86. x. 93. xj. 71. 105.
delectatur, ix. 63.
delet, x. 56.
deliberet, ix. 36.
delibuta labra, xj. 99.
delicata culmina, iv. 64. juga, j. 105.
delicata murena, x. 30. purpura, iij. 2. uva, x. 74.
delicatæ Europæ, iij. 20. Fioræ, x. 92. menſæ, x. 62. urinæ, iij. 82.
delicate lector, iv. 55.
delicati Botrodi, j. 50. ruris, vij. 16.
delicatior, v. 38.
delicatum nomen, ix. 12.
delicatus, xii. 57. Eunuchus, iij. 58.
deliciæ, † 2. j. 110. xj. 14. breves, vj. 28. x. 53. ſupiniores, ij. 6.
deliciæque, viij. 82. ix. 29. delicias, j. 15. 60. vij. 87. viij. 26. 63. x. 35. xij. 15. 76. xiv. 59. 198.
deliciaſque, iv. 88. v. 35. vij. 13.
delicits, viii. 48.
delicium, j. 8. xiii. 99.
deliciumque, vii. 49.
Delphica, xii. 67.
Delphin, viii. 51.
Delphis, ix. 43.
Delphitico cinœdo, xj. 22.
demas, ij. 10.
demens, † 7. ij. 45. iij. 75. 76. 93. v. 70. vij. 24. 64.
demere, ij. 77.
demeruiſſe, ix. 56.
Demetrius, j. 102.
demiſſo vultu, j. 69.
Democritos, ix. 48.
demus, x. 2. 45.
dena, x. 41.
denarius, j. 118. tribus, ix. 103.
denarius, ij. 51. ix. 33.
denas, † 27 brumas, iv. 40.
denique, † 7. j. 93. 110. iij. 50. iv. 45. vj. 65. vii. 50. viii. 33. 81. xij. 39. xiii. 2.
denis, ix. 51.
denos, vij. 13. aureolos, ix. 5.
dens ſenior, ix. 58.
denſa turba, vii. 60.
denſaque turba, x. 10.
denſique trientes, vj. 86.
denſis, viij. 44. comis, ix. 62.
denſo triente, ix. 89.
denſum vellus, iv. 3.
denſumque vulgus, vj. 38.
dent, vj. 87. vij. 27. 66. x. 34.
dentata Ægle, j. 73.
dente, † 26. iij. 19. 47. xj. 71. xiii. 2. 94. xiv. 200. blando, i. 15. fulmineo, xj. 70. furiali, ij. 75. multifido, xiv. 25. præduro, xiii. 66. rabido, † 18. ſecto, xij. 84. vacuo, j. 61.
dentem, xiii. 2. ægrum, x. 56. politum, v. 38. ſordidum, x. 3.
dentes, j. 20. 52. 88. iij. 93. v. 44. vj. 64. 74. viij. 57. ix. 38. xi. 41. xiv. 22. 68. eborei, xiv. 91. piceique buxeique, ij. 41.
dentes emtos, xiv. 56. Indicos, x. 98. nigros, v. 44. niveos, ibidem, timidos, j. 105.
dentibus, ix. 75. atque comiſentis, xii. 23. Indis, ij. 42. Libycis, ix. 23. rubiginoſis, v. 29.
dentitricium, xiv. 56.
dentis antiqui, vii. 12. Erythræi, xiii. 101. Libyci, xiv. 3.
dentiſcalpia, vii. 52.
dentiſcalpium, xiv. 22.
Dento, v. 45. viii. 31.
Deo, ij. 14. iij. 24. iv. 1. vii. 98. xiij. 39. averſo, viii. 62. Pergameo, ix. 17.
Deoque, viii. 2. ix. 68.
Deorum, j. 77. 83. 105. 112. viii. 50. ix. 95. xj. 9. 58. 81. 94.
Deos, j. 13. 40. 77. iv. 21. 77. 90. v. 65. vi. 4. viii. 24. 50. 81. ix. 26. 88. x. 58. magnos, ij. 91. ſurdos, vj. 58.
deoſculatur, viii. 81.
dependet, vii. 94.
depilatos coleos, ix. 28.
deponas, ix. 11.
deponi, j. 110.
depoſita, j. 36. iv. 14. veſte, vj. 93.
depoſito cortice, xiij. 86. pudore, iij. 68.
depoſui, iij. 50.
depoſuit, v. 49.
deprendas, † 18.
deprendere, v. 68.
deprendi, j. 35. vij. 81.
deprenſaque, furta, j. 88.
deprenſi Nili, † 3.
deprenſum, xi. 44.
deprenſus, v. 49. ix. 98.
depugnat, xiii. 1.
dequé, j. 104.
deraſa, viii. 33.
deridere, xiii. 2.
derides, iv. 7. v. 30. xii. 32. xiv. 176.
deridet, xi. 25.
deriſit, vi. 80.
deriſor Fabianus, xii. 85.
deriſoremque, j. 5.
des, vi. 5. 63. viii. 8. 56. xii. 26.
deſcendere, j. 52. x. 75. ix 65. xj. 85.
deſcenderet, j. 102.
deſcendet, j. 50.
deſerat, xi. 72.
deſerebat, iij. 64.
deſeris, vii. 57. x. 41. xii. 73.
deſerit, xii. 103.
deſerta uxore, viij. 31.
deſerto marito, iv. 9. raptóre, xii. 52.
deſertos cineres, xj. 51.
deſertus ſodalis, ix. 3.
deſiderantur, x. 30.
deſiderio, j. 110. x. 78.
deſiderium, vii. 4. x. 12. mitius, xii. 21.
deſidet, iij. 63.
deſidiæ, x. 70.
deſidioſus, viii. 3. eques, xii. 26. homo, j. 108.
deſieris, iv. 48.
deſine, † 25. j. 42. ij. 66. iij. 74. v. 51. vi. 89. viii. 31. x. 65. xi. 40.
deſinere, ij. 64.

de-

definis, iv. 52.
definit, iv. 16.
deſiſti, viii. 5.
deſit, j. 80. iij. 75. vi. 26. vii. 38. 73. x. 86. 90. xi. 26. xii. 61. xiii. 1. xiv. 105. 130.
deſperabantur, † 22.
deſperaſſe, xj. 37.
deſpicis, iv. 84.
deſpicit, xii. 57.
deſpolies, xj. 50.
deſtinet, ix. 36.
deſtituiſſet, vii. 23.
deſtituit, j. 102.
deſunt, j. 80. iv. 39. 77.
det, ij. 24. 31. v. 59. vii. 71. viii. 51. ix. 19. 43. x. 33. xj. 33. xiii. 11. 125. xiv. 1. 153.
deterior, ij. 34. purpura, xiv. 156.
deteriora, ij. 71.
deteriore anima, iij. 14.
deterius, xii. 64.
detineat, j. 71. v. 31.
detinet, iij. 98. xi. 9.
detinuere, ij. 91.
detinuiſſe, vii. 92.
detinuitque, xiv. 165.
detonſis capillis, viii. 52.
detracta, vi. 93.
detrahet, iij. 43.
detrahis, xi. 55.
detulit, xii. 25.
detur, xj. 13. 81. xiii. 117.
Deucalionis, v. 54.
devitat, xi. 48.
devites, v. 57.
deunces, xii. 28. crebros, vi. 78. meros, vii. 66.
devorantibus oculis, j. 57.
devorat, v. 4.
devota arma, vi. 73.
Deum, † 1. v. 3. vii. 4. 39. viii. 82. ix. 4. reducem, viij. 8.
Deumque, x. 72.
Deûm, vi. 3.
Deus, j. 100. ij. 24. 59. v. 56. viii. 49. ix. 25. 29. 32. 44. 95. 104. x. 38. xii. 48. magnus, ix. 44. victor, v.i. 7.
dextera, † 13. 23. x. 92. certa, † 13. felix, ix. 62. fortis, † 23.
dexteriore cubito, v. 62.
dextra, ij. 11. ix. 44. xi. 70. 100. xiv. 208. decepta, j. 22. fidiſſima, xi. 70.
dextra, vi. 83. xii. 84. longa, vii. 19. vetula, xi. 30.
dextræ, viii. 30. deceptæ, j. 22.
dextram, † 18, ij. 21. xii. 29.

Di

Di, vii. 17. 66. x. 34.
Di bene, xi. 54.
diadema, viii. 55.
diademata, vi. 10.
Diadumene, iij. 65. v. 47. vi. 34.
Diana, viii. 46. xii. 68.
Dianæ, † 13. vii. 72. xi. 19. Aventinæ, vi. 64. Cæſareæ, † 12. Dominæ, xii. 18. Tiburtinæ, vii. 27.
Dianam Luciferam, x. 70.
diapaſmate, j. 88.
diaria, xi. 109.
diatheca, xii. 71.
Diaulus, j. 31. 48.
dic, j. 21. 47. 98. ij. 89. iij. 11. 20. 30. 63. iv. 7. 86. v. 59. vi. 10. 19. vii. 17. 72. viii. 3. 28. 29. 76. ix. 22. 24. 48. 84. 95. x. 46. 56. xi. 30. 34. xii. 11. 64. 101. xiii. 14. xiv. 179. 215. 217.
dicam, j. 8. 71. ij. 7. 12. 23. iij. 34. iv. 26. v. 10. vi. 30. 54. vii. 33. 99. x. 13. 41. xi. 9. 64. xii. 22.
dicant, xiv. 120.
dicar, xiv. 58.
dicas, j. 53. 97. iij. 30. 95. v. 4. 27. x.i. 84. xiii. 24. 105.
dicat, j. 109. iij. 68. x. 102. xi. 56. xii. 102.
dicatur, j. 46. x. 25.
dicebas, xj. 70.
dicebat, xj. 61.
dicebatque, iv. 67.
dicemus, j. 66.
dicent, xi. 79. xii. 21.
dicentem, xij. 5.
dicere, j. 16. 33. 36. 53. ij. 20. iij. 3. 51. 90. 95. iv. 37. 89. v. 46. 73. 76. vj. 5. 54. 56. 65. vii. 5. 7. 9. 17. 27. 91. 98. viii. 7. ix. 8. 12. 42. 47. 50. 62. 97. x. 25. 33. 46. 51. 64. xi. 8. 19. xii. 31. 35. xiii. 2. xiv. 73.
dicerent, xii. 85.
diceremus, vj. 27.
diceretur, x. 40.
diceris, † 3. ij. 18. iv. 69. v. 39.
dices, † 24. ij. 60. 63. iij. 4. 38. iv. 42. vii. 85. ix. 46. x. 92. xj. 8. xiii. 58. xiv. 14.
dicet, j. 71. iij. 4. 93. vj. 79. x. 101. xj. 8. 40. 59. xii. 4. 57. 84.
dicetur, j. 51.
dici, j. 30. 66. 101. ij. 43. vij. 27. viii. 75. x. 103. xj. 33. xii. 3. 41.
dicique, iv. 31.
dicis, j. 47. 68. 82. 108. 118. ij. 21. 43. 67. 69. 87. iij. 51. 61. 99. v. 30. 46. 59. vj. 35. 44. 75. vii. 91. viii. 34. ix. 89. x. 14. 49. xj. 30. 31. 68. xii. 27. 74. 87. 101.
dicit, j. 18. 68. iv. 20. 34. 91. v. 39. vi. 78. vii. 17. ix. 94. x. 55. xiv. 201.
dicitque, j. 54.
dicite, iij. 88. ix. 29.
dicitur, † 21. 25. j. 15. ij. 40. 84. iij. 64. iv. 31. v. 3. 13. ix. 27. xj. 4.
dicor, x. 65. xj. 22. xiv. 120.
dicta, x. 3. xii. 42.
dicta Gallia, iij. 1.
Dictæa gente, xj. 70.
Dictæo tauro, † 5.
Dictæum Jovem, iv. 1.
dictat, ij. 86.
dictavit, viij. 73.
dicteria, vj. 44.
dictis, j. 5. à Marte Kalendis, x. 29.
dictum, ix. 7.
dicturus, x. 72.
dictus, vj. 17. viii. 13. ix. 13.
dicunt, iij. 63. ix. 12. x. 45. xiv. 194. 196.
didicere, j. 23. xj. 55.
didici, xiv. 73.
dedicit, † 26.
Dido pulcherrima, viii. 6.
Didyme, v, 42,
Didymi, xii. 43.
Didymus, iij. 31.
die, vi. 70. vii. 19. 66. 91. ix. 63. xii. 57. nona, xj. 78. toto, x. 70. 74. xi. 105. uno, xj. 19.
dieque, ij. 5. 43. x. 58. xi. 57.

diebus, j. 20. v. 30. vi. 20. vii. 19. 45. 49. 83. continuis quinque, ix. 8. madidis, xiv. 1. multis, xj. 89. xii. 17. quinque, xiv. 79. ſecuris, v, 21. totis, ij. 5. iv. 37. 54. xi. 87. trigints, xj. 25. unctis, xi. 7.
diem, iv. 54. vii. 46. 73. viii. 14. 21. ix. 40. x. 24. natalitium, viii. 38. ſummum, x. 47.
diemque, vii. 11.
dies, ij. 90. iij. 6. 10. 67. iv. 1. 15. 89. v. 36. vii. 52. viii. 21. 36. x. 6. 12. 51. 58. xij. 57. 60. 63. xiv. 72.
dies longa, ix. 50. xi. 70. novus, v. 66. omnis, viii. 78. quartus, iv. 61. totus, xii. 24.
dies ſignandi melioribus lapillis, ix. 53. toti, x. 70.
dies Formianos, x. 30. hibernos, vi. 59. paucos, j. 16. præteritos, x. 23. ſolos, x. 38. totos, x. 19.
dieſque, vi. 42. ix. 53. xii. 38. tardus, x. 5.
differ, v. 31. xiii 55.
differas, vij. 94.
differat, ij. 90.
differs, x. 44.
differt, j. 77. x. 44.
difficile, vii. 57. 84. xiii. 48.
difficilem rem, iv. 66.
difficilemque, j. 58.
difficiles nugas, ij. 86.
difficilis, xii. 47. xiv. 45. res, v. 12.
diffuſas umbras, † 2.
diffuſi campi, iij. 31.
digeratur, xii. 34.
digerit, iij. 63.
digiti, xj. 23. crepantis, iij. 82.
digitis, v. 11. ix. 42. x. 55. xj. 30. 38. 105. xiv. 172. laſſis, xj. 47. omnibus, xj. 60. unctis, v. 79. xiv. 123.
digito, j. 93. v. 12. ix. 99. xj. 50.
digitoque, vj. 82.
digitorum, xiv. 119.
digitos, v. 62. xiii. 86. xiv. 109.
digitoſque, iij. 17. vj. 64.
digitum, v. 63. impudicum, vj. 70. medium, ij. 28.
digitus, vj. 23.
digna, iij. 34. vii. 62. viii. 28. ix. 50. xii. 63. arma cingere latus tribunitium, xiv. 32.
digna imago, ij. 66.
digna mentula, vj. 73. cultris Cybeles, ix. 3.
digna munera tuo nomine, ix. 74.
digna porta triumphis, viii. 65.
digna puella, xj. 28.
digna præmia, ix. 1. templa, vii. 55.
dignam, xj. 28.
dignantur, vi. 64.
dignaris, xj. 105.
dignas pœnas, † 10.
dignatus Cæſar, ix. 65.
digne, viii. 73. xj. 81.
dignior, j. 115.
dignitas equeſtris, v. 8.
digno nectare, viii. 51.
dignos, viii. 82. triumphos, v. 19.
dignum, j. 21. vj. 8. monſtrum, j. 91. pretium, iv. 32. virum, j. 110.
dignus, j. 102. v. 62. vj. 86. vii. 99. ix. 73. x. 11. 20. 34. xii. 62. amore puer, vi. 29. puer, ij. 2.
Dî, ij. 34. iv. 51. v. 66. vj. 38. 87. x. 34.
dilecta, ix. 62. Catullo Lesbia, xiv. 77. fœmineis catervis balnea, xj. 48. jugera, j. 13.
dilectaque, j. 13.
dilectis aquis, x. 85.
dilectus, x. 20.
dilexere, ix. 9.
diligat, iv. 13. 45. viii. 63. x. 62.
diligenter, vj. 82. vii. 30.
diligenti aure, vj. 1.
diligeris, viii. 54.
diligit, vii. 96. viij. 49. ix. 67. xj. 45.
diligo, vij. 42.
diligunt, ix. 41.
diluit, viii. 33.
diluti Falerni, j. 107.
dimidiaſque nates, j. 93.
dimidio labro, ij. 10. 22. Priapo, xj. 19.
dimidios equos, x. 2. trientes, xj. 7.
dimidium, j. 76. viii. 9. mullum, ij. 37. totum, ij. 10.
dimiſitque, j. 79.
dimitte, ij. 16. ix. 70.
dimittunt, j. 105.
Dindyme, v. 42. 84. x. 42. xj. 7.
Dindymenes myſtica ſacra, viii. 81.
Diodymus, xj. 82. mollis, xii. 75.
Dindymuſque, vj. 39.
Diodore, x. 27.
Diodorus, j. 99. ix. 41.
Diomedæis agris, xiii. 93.
dipſas peruſta, iij. 44.
dipyron, iv. 47.
diræ rapacitatis, xii. 53. rapinæ, xj. 42.
Dircenna rigeos, j. 50.
diri Thyeſtæ, x. 35.
dirigit, † 23.
diripiunt, vij. 75.
diripuere, v. 68.
diris armis, ix. 72.
diſcam, xiv. 73.
diſcat, v. 57. xj. 79.
diſce, j. 35. ij. 1. 75. 77. vii. 17. viii. 1. ix. 104. xiv. 183.
diſcede, xiii. 25.
diſcedentemque, v. 26.
diſcederet, ix. 60.
diſcere, v. 57. vii. 36.
diſcerpi, v. 68.
diſci Spartani, xiv. 164.
diſcindit, ix. 104.
diſcipulis, v. 9.
diſcipulorum trium, x. 60.
diſcipulos, ix. 70.
diſco noviſo, xiv. 173.
diſcolor calculus, xiv. 17.
diſcrimina, vij. 44. ſæva, † 12.
diſcrimine, v. 32.
diſcunt, v. 1. x. 62.
diſcurram, xii. 26.
diſcurris, iv. 79. vii. 99.
diſcurſat, viii. 33.
diſcurſus varios, vii. 38.
diſcus, xiv. 164.
diſerta, xj. 20. cœna, vj. 48.
diſertam januam, x. 19.
diſerte, viii. 7. Stella, v. 60.
diſert., vi. 60.
diſertis, ix, 12. Arpis, iv. 55.
diſertius, iij. 38.
diſerto, v. 81.
diſertos verſus, vi. 14.
diſertum, xii. 43.

di-

diſertus, j. 98. vii. 8.
Διςεξάπατος, xiv. 214.
diſpar, x. 65.
diſpendia longa, ix. 102.
diſpenſat, xij. 18.
diſpenſator, vij. 70. xi. 40.
diſpenſatorem, v. 43.
diſpenſatoris, vi. 73.
diſpeream, j. 40. ij. 69. ix. 97. x. 11. xi. 91.
diſpereas, v. 83.
diſperſa rate, ix. 41,
diſplicui, ij. 91.
diſplicuiſſe, † 31. j. 24. v. 41.
diſponere, v. 21.
diſpoſuiſſe, xii. 84.
diſpoſuit, x. 79.
diſputat, ix. 79.
diſſidium, x. 41.
diſſimulator notus, iv. 89.
diſſimulare, iv. 3.
diſſimulas, v. 16. vii. 9.
diſſimulaſque, xi. 109.
diſſimulat, v. 37.
diſſimulator, iv. 89. amice, v. 26.
diſſimiles, iij. 88.
diſſimulet, † 1.
diſſimulo, xii. 40.
diſſipata, j. 83.
diſſociare, vii. 23.
diſticha, vi. 65. viii. 29. xiii. 3. longa, ij. 77. pauca, ij. 71. vii. 84. xi. 109.
diſtichon, iij. 11.
diſtinguunt, ij. 5.
diſtringere, xii. 29. xiv. 51.
diſtulerint, viij. 67.
diſtuleris, j. 16.
ditant, viij. 15.
ditataque nomina, viij. 56.
ditis, ix. 30. xi. 6. xii. 32.
diu, † 22. iij. 17. iv. 38. 71. v. 57. vj. 30. 35. 66. viij. 16. ix. 60. 94. xii. 88.
diu rogatam lucem, x. 38.
diuque, ij. 43. iv. 23. viii. 31. x. 55.
diva Paphi, ix. 92.
diverſa aſtra, ix. 93. inguina, iij. 88. vox, † 3.
diverſus bicolorque calculus, xii. 34.
dives, j. 65. ij. 30. 32. 63. 65. vi. 50. ix. 2. xj. 84. 88. xij. 83. 99. xiij. 6. 41. xiv. 153. amica, xj. 50. Apollo, ix. 43. Corduba, ix. 62, & ex omni macello inſtructa cœna, x. 59. humus, xij. 63. linea, viij. 75. ornatus, iv. 78. popina, v. 45. Poſtumilla, x.i. 49. unda, † 28.
dividebat, iij. 7.
dividere, iij. 82.
divinus, iij. 71.
diviſa, xj. 24.
diviſis ovis, v. 79.
diviſit, x. 10. xj. 23.
diviſum, iv. 83.
divite nardo, xiii. 51.
divitem Sabellum, iv. 46.
divites, xij. 13.
diviti amico, v. 18.
divitiæ, v. 25. vi. 43.
divitias, ij. 24. iv. 77. viij. 56.
divitiaſque, viij. 26. xi. 59.
divitibus, v. 82. vij. 45. comis, xi. 9.
divitiis, x. 96. xij. 67.
divitior, iv 54. v. 40.
divitis, xiv. 1. arcæ, iv. 67. Lacus, xi 97. Midæ, vi. 86. Molorchi, iv. 64. Tagi, x. 16.
divitiuſque, j. 77.
diurna, iij. 10.
Divûm, xii. 78. xiv. 180.
dixeramus, j. 28.
dixerat, ij. 41. iij. 24. v. 53. vi. 82. ix. 72. 84. xj. 72.
dixeris, j. 95. ij. 68. 77. vii. 50.
dixerit, ij. 28. 41. vij. 71. x. 33. 35.
dixero, vj. 44.
dixi, j. 66. iij. 11. 84. iv. 15. 43. v. 27. vj. 88. xj. 24. 59. xiii. 2.
diximus, x. 75.
dixiſſe, v. 73. 78.
dixiſſes, vi. 20.
dixiſti, ix. 86.
dixit, j. 43. 102. v. 78. vj. 10. 21. viij. 56. 77. ix. 37. 88. 98. x. 52. 75. xj. 7. 44. 89. 93. 103. xij. 8. 45.
dixti, iv. 61. v. 16. vj. 30.

Do

Do, j. 6. iv. 64. v. 20. xij. 98.
doceant, v. 65.
doceatque, viij. 46.
docebo, iv. 56. xj. 100. xiv. 2.
docente, † 17.
docere, x. 60.
docet, ix. 32. x. 35. xi. 79.
docilem lyram, xiv. 167.
docili tremore, v. 79.
docilis chorus, † 16.
docta, vj. 71. xiv. 107.
docta carmina, vj. 60.
docta Neapolis, v. 79.
doctæ ſorores, j. 71. ix. 43.
doctæque, j. 71.
doctam manum, iij. 82.
doctas Pieridas, x. 58.
docte Catulle, vij. 73. potite, x. 70. ſevere, xj. 58.
docti Catulli, xiv. 100. 152. Lucenſis, j. 2. Myos, viii. 51. Neronis, v.i. 70. Pedonis, ij. 77. Secundi, v. 81. Senecæ, ix. 40. vatis, j. 62. vindicis, ix. 44. viri, x. 73. Votieni, viij. 72.
doctique, ij. 77.
doctior, vij. 68. x. 35.
doctis Camœnis, xij. 96.
doctiſſima conjux, ij. 90.
doctius, vij. 45.
docto Apollinari, iv. 87.
docto Catullo, vii. 98. Severo, xj. 58.
docto pectore, j. 26. ix. 79.
doctoque, vii. 98.
doctorum, vij. 46. virorum, xiv. 191.
doctos libellos, vij. 28.
doctus, vj. 52. xii. 57. Hermes, v. 25. utraque lingua, x. 76.
docuere, ix. 75.
docuiſſe, j. 43.
docuit, † 26.
dodrantem, viij. 9.
dogma, ix. 48.
dogmata, j. 9.
dolatus, vj. 49.
doleat, iij. 71. iv. 27.
dolebis, xii. 34.
dolent, xii. 91.
dolente, vj. 28 matre, v. 49.
dolere, xi. 41.
doles, iv. 48.
dolet, j. 14. 34. 59. vj. 59. viii. 62.
dolor, j. 43. vj. 64. vii. 95. xj. 14.
dolorque, vi. 52. xiv 173.
dolore vero, vj. 63.
dolores mali, vj. 70.

doloris, j. 89. vii. 38. x. 41.
dolos tacitos, iij. 91.
doloſa arte, viij. 59. xiv. 210.
doloſas, v. 18.
domamur, xiii. 33.
domantem, vii. 6.
domantur, j. 105.
domat, ij. 53.
domate, iv. 64.
domeſtica anguilla, xii. 31.
domeſtica Nympha, vi 47.
domi, j. 4. 109. ij. 5. 11. 14. 69. 79. iij. 50. iv. 16. 26. v. 23. 48. 51. vi. 94. vii. 15. 101. ix. 38. xi. 25. 70. xii. 102.
domicœnio trinoctiali, xij. 78. triſti, v. 79.
domina, vi. 21. 27. urbe, iij. 1. ix. 65.
dominæ, v. 62. vii. 13. 49. 63. viij. 51. ix. 3. x. 29. xj. 8. 9. xiv. 134. arcæ, iij. 31. Dianæ, xii. 18. Luſcæ, xi. 74. nives, vi. 86. ridenti, xii. 05. Romæ, j. 4. x. 103. ſuperbæ, ix. 67. urbis, xii. 21.
dominæque, vi. 86.
dominam, vj. 71. xii. 52. 99.
dominamque, x. 92.
dominas novem, xii. 3.
domini, † 2. 7. 28. j. 4. 32. 54. 102. ij. 92. iii. 21. 91. v. 5. 8. vj. 29. 47. 52. vii. 1. 28. 33. viii. 1. 40. 51. 56. ix. 24. 25. 57. 75. 81. 94. xiv. 4. 53. 107. 220. b.bentis, iij. 82. furentis, vii. 44. infantis, ix. 21.
dominique, ij. 68.
dominis, j. 117. vii. 86. x. 30.
domino, j. 83. 89. 102 iij. 66. iv. 42. 67. v. 2. 49. 81. viii. 2. 30. 46. 82. ix. 29. x. 37. 85. xj. 70. xii. 98. xiii. 69. xiv. 200. Cæſare, ix. 86. ingenti, viii. 75. reverſo, xii. 31. rauto, ix. 17.
dominoque, ix. 63.
dominorum, ix. 18.
dominos, ij. 68. iv. 28. 64. viii. 78. ix. 94. xii. 67. xiv. 124. plorantes, xi. 71.
dominum, j. 5. 61. 67. 82. 113. ij. 68. iv. 30. 84. v. 58. vi. 88. vij. 4. 26. viii. 31. 32. ix. 94. x. 10. 72. xii. 49. xiv. 76. priorem, vi. 71.
dominumque, ix. 62. xj. 49.
dominus, j. 118. ij. 32. iv. 64. v. 79. vj. 64. vij. 11. x 72. xj. 94. xii. 59. levis, xj. 1. Tybris, x. 7.
dominuſque, j. 32. 42. xii. 61. ſenatus, xiv. 1.
domita cervice, vj. 76.
Domiti, x. 12.
Domitianus, ix. 2.
domito Rheno, ij. 2.
domitor ſummi Rheni, ix. 7.
domitus, xiii. 96.
domo, iv. 6. ix 14. Stygia, x. 72. xii. 52. tota, xiv. 193.
domos, v. 21. vj. 7. xii. 31. Elyſias, j. 94. Stygias, vi. 18.
domuit, ix. 104.
domum, ij. 37. iij. 52. vii. 19. 31. x. 80. xj. 25. 30. 71. 84. xii. 26. 71. xiv. 163. Caſtaliam, viii. 66. ingentem, vii. 31. inſtructam, xii, 67. littoream, x. 58. Parrhaſiam, vii. 55. tacitam, ix. 62. virgineam, j. 71.
domumque, j. 85.
domus, † 2. iij. 52. 58. iv. 57. 64. v. 72. vj. 29. vii. 72. viii. 68. ix. 81. x. 68. xi. 40. 94. alta, xii. 3. emta, iij. 62. xii. 67. noviſſima, ix. 62. numeranda, iv. 40. par cœlo, viii. 36. parva, ix. 99. x. 19. plana, xii. 57. ſicca, ix. 19. Tranſtiberina, j. 109. veneranda, ix. 21.
domus conſpicuæ, vii. 49. excelſæ, j. 71.
doni, ij. 14. 85. iij. 58. iv. 19. 27. 56. v. 18. 53. vj. 80. vii. 73. viii. 65. 78. ix. 56. 59. 74. xj. 28. xiii. 11. 69. æmula, viii. 28. blanda, xi. 81, dulcia, vii. 83. majora, viii. 54. minora, ix. 106, xiv. 89. nova, vj. 80. nulla, iv. 89. parva, vij. 83. perfida, ix. 67. ſacrata, ix. 17. ſevera, x. 73. tertia, viii. 15. vilia, xiv. 6.
donabat, x. 29.
donabis, xiij. 99.
donabit, viii. 18. xj. 6.
donabo, xj. 7.
donanti, ij 30. ix. 96.
donare, j. 76. iv. 40. 56. x. 16. xij. 1. 13.
donaret, xij. 71.
donas, ij. 39. iv. 9. 28. 84. viii. 5. 38. xij. 36.
donaſſe, iv. 61.
donaſti, iv. 28. xi. 19.
donat, † 5. j. 11. iij. 82. v. 18. vi. 60. ix. 59. x. 11. xiv. 10. 122.
donatum, xii. 15.
donatur, v. 43. xiv. 106.
donavi, x. 11. xij. 81.
donavit, j. 59. vij. 90. ix. 27. x. 11. xiv. 156.
donec, xii. 84.
donem, iv. 72. v. 74. vii. 76. ix. 23.
dones, iij. 50. v. 53. 74. 81. viii. 28. ix. 57. xiv. 21.
donet, x. 87.
donis, x. 16. Cæſareis, x. 28.
dono, vj. 30. xj. 58.
Dorcada, xiii. 99.
Dorcas, xiii. 99. fugax, x. 65.
Dorica venabula, † 23.
dormi, vii. 53.
dormiant, x. 62.
dormiat, ix. 38. x. 13. xi. 57. xiv. 81.
dormiendum, j. 107.
dormieris, v. 23.
dormies, j. 50.
dormiet, viii. 44.
dormio, iij. 44. xii. 102.
dormire, x. 74. xii. 57.
dormis, iij. 73. vj. 9.
dormit, ix. 8. xii. 17.
dormitantem, viii. 59.
dormitor, x. 4.
dormitum, x. 84.
dormitur, xiii. 59.
dos, x. 42.
dotatæ uxori, x. 15.
dote, xij. 99. tota, ij. 34.
dotem, vij. 9.
dotes, xiii. 10.
dotis, ij. 65. xj. 24. xii. 76.

Draco

Digitized by Google

Dr

Draco magnus, xii. 53.
dracone torto, vii.73.
draconem gelidum, vij. 86.
draconis Maſſyli, xiii, 37.
Drauci, xj. 73. externi, xj. 9.
Draucos, j. 97. graves, vii. 66.
Draucus, ix. 28. velox, xiv. 48.
dropace, iij. 74. quotidiano, x. 65.
Druſorum, viii. 52.
Dryadum, iv. 25.
Dryas ruſtica, ix. 62.

Du

Duabus, ij. 6. lenis, viii. 59.
duæ, vj. 39. viii. 71.
duas, j. 104. ij. 28. xiv. 64. Deas, ix. 106. Kalendas, xii. 36. libras, xiv. 97.
duaſque, iv. 61.
dubia, viii. 51. x. 42.
dubia lanugine, ij. 61.
dubie, x. 95.
dubio petaſone, iij. 77. ſchemate, iij. 68.
dubita, viii. 63.
dubitante, x. 89.
dubitaret, vj. 32.
dubitas, j. 26. ij. 64. vj. 20.
dubitatve, xj. 71.
dubites, xii. 98. xiii. 107.
ducam, ix. 43.
ducas, j. 16.
ducat, xii. 21.
duce, j. 2. v. 19. viii. 4. 50. 56. ix. 32. xj. 6. ſalvo, vii. 59. ſancto, iv. 2. tanto, xii. 8.
ducem, j. 5. vij. 1. viij. 11. 65. xj. 5. Auſonium. viij. 21. Coruſcum, x. 6.
ducena, iv. 37. quinquies, xij. 76.
ducenta, iv. 37. 61. v. 36. 83. viij. 16. xj. 77. xii. 67.
ducentas menſas, vii. 47. mortes, iij. 93. ſcalas, vij. 19.
ducenties, v. 38.
ducentis, iij. 52. 62. vj. 30. x. 31.
ducentos verſus, viij. 20.
ducere, j. 56. ij. 49. v. 66. viij. 12. ix. 6. x. 8. 37. 69. xj. 20. 24. xij. 36.
duceret, iv. 73.
duceſque, xij. 8.
duci, xij. 11.
ducis (verbum) ducis comites, viij. 79. ſuſpiria, xj. 40. vocatum nutu, ix. 28. vultus, j. 41.
ducis, (nomen) v. 5. 20. xiv. 34. Daci, ix. 36. ſummi, j. 71. vj. 76. 91.
ducit, iv. 30. 57. x. 20. xii. 89.
ducitur, ix. 3.
ducta, iij. 41.
ducta conjuge, viij. 31.
ductile flumen, xij. 31.
ducum, vj. 83. viii. 54. ix. 72. 81. veterum, ix. 85.
ducunt, vj. 58.
dulce, iij. 20. vij. 99. x. 45. xii. 21. decus, ix. 29. ingenium, † 20. latus, vj. 68. litus, x. 30. munus, ix. 96. nemus, j. 50. numen, ix. 2. rus, ix. 99. ſacrum, j. 3. Tibur, x. 30. tormentum, vij. 28.
dulces moræ, x. 6.
dulces, viij. 3. amores, † 25. aquas, xiij. 89. capillos, ix. 17. figuras, xiv. 222. placentas, xj. 87.
dulceſque, ix. 17.
dulci, vij. 19. farina, xiii. 62. labore, xij. 18. pectore, ix. 79. pondere, xiv. 151.
dulcia carmina, xiii. 77. dona, vij. 83. epigrammata, vij. 24. mixta amaris, xij. 34. muſta, xiij. 8. pocula, xj. 105.
dulciarius piſtor, xiv. 222.
dulcibus favis, j. 44. uvis, xiij. 49.
dulcior, vij. 94. x. 20. puella, v. 38. virtus, v. 20.
dulcis fabula, xij. 52. gloria, viij. 82. homo, vij. 99.
dulcis lectuli, xiv. 39.
dulciſſima cura, viij. 77.
dulciſſime puer, ix. 37.
dulcius, iij. 93. iv. 66. nomen nectare, ix. 12.
Dulichio cani, xi. 70.
dum, † 11. 18. 19. 20. 22. 24. 25. j. 4. 22. 32. 50. 63. 74. 95. 105. ij. 60. 64. 88. iij. 13. 19. 24. 56. 50. iv. 10. 11. 14. 16. v. 3. 17. 24. 47. 81. vi. 15. 21. 32. 43. vii. 1. 12. 13. 27. 28. 38. viij. 3. 5. 11. 15. 31. 38. 44. ix. 2. 29. 32. 35. 36. 47. 50. x. 12. 15. 19. 37. 5 3. 13. 25. 42. 62. xij. 1. 18. 29. 78. 89. xiij. 53. xiv. 15. 93. 111. 115. 119.
dumque, † 28. j. 32. ix. 2. 62.
duo, ij. 5. 47. 75. iv. 86. v. 39. 53. 61. vj. 8. viij. 6. 17. 37. x. 75. 81. xj. 1. 28. Catulli, xij. 85. lumina, xij. 101. treſve verſus, xij. 3. vina, iv. 86.
duobus, ij. 37. 46. v. 63. vj. 11. viij. 81. x. 20. 92. xj. 82. xiij. 3. aureolis, ix. 5. verſibus, xiv. 1.
duodena, iv. 76.
duorum, vj. 90. vij. 37. 44.
duos, j. 20. iij. 8. 92. iv. 83. v. 39. 65. vj. 21. 38. vij. 19. 50. viij. 43. x. 60. xj. 44. calices, ix. 60.
duoſque, j. 62.
duplex ara, j. 94. gratia, xiij. 33. nemus, ij. 14. odor, j. 88. pagina, ij. 27.
duplica, ix. 95.
dura cenſura, j. 35. jugera, x. 58. mater, iv. 31.
dura nimis lege, ix. 91. ruſticitate, vij. 57.
dura ſaxa, ix. 44.
Duracina uva, xiij. 22.
durantia, xiii. 26.
duras Deas, xj. 92.
dure, xiij. 70.
duri coloni, iv. 66. ingenii, v. 57. ventris, xiij. 29.
durique Catonis, xj. 2.
durior, ix. 46.
duriora nomina, iv. 55.
duris fatis, ix. 88.
durius, ij. 44.
duro mento, j. 67. ore, xj. 23. principe, vij. 6. ſilice, ix. 77.
duros toros, xiv. 162.
durum, ij. 44. iij. 89. v. 81. viij. 76. pudorem, j. 107.
durus, iv. 7. x. 25. 66. pater, x. 68. Phaon, x. 35.
dux, x. 26. xij. 6. xiv. 61.
duxerat, ix. 82.
duxiſſe, ix. 104.
duxiſti, iij. 22.
duxis, iv. 66. ix. 97. xiv. 166.

E.

E, j. 82. xj. 99. xij. 18. 29. 84.
ea. x. 35.
eadem, iij. 60. vj. 11. x. 20. xi. 38. 57. xiij. 36. res, xij. 98.
eam, ij. 5. iij. 67.
eamus, j. 104. xij. 99.
Earinon, ix. 12.
eas, iij. 5. x. 7. xij. 14.
eat, iv. 1. vij. 95. ix. 36. 57. x. 84. xij. 17. 25. 100.

Eb

Eborei dentes, xiv. 91. tali, xiv. 14.
ebria, j. 88. x. 19. 47. xii. 17. xiv. 154. bruma, xiii. 1. concha, xiii. 82. lucerna nimbis Nicerotianis, x. 38. tibicina, xiv. 64. tigris, xiv. 107.
ebriæque noctis, x. 87.
ebrio convivæ, iij. 58.
ebrioque, iij. 58.
ebrium penem, iij. 82. poëtam, xij. 62.
ebrius, j. 27. iij. 16. & crudus agricola, xij. 77. Prometheus, xiv. 182.
ebur, vij. 12. viii. 28. 51. xiii. 1. xiv. 78. niveum, xiv. 5. Phidiacum, ix. 25. pingue, ix. 60, totum, xi. 86.
eburnei pugillares, xiv. 5.

Ec

Ecce, j. 75. 98. ij. 22. 59. iij. 86. iv. 27. 51. v. 26. vj. 61. 81. vii. 32. 33. 35. 90. 93. ix. 37. 46. 93. 94. x. 37. 92. xi. 2. 37. 95. xii. 25. xiii. x.
ἔχεις, iv. 9.
Echo græcula, ij. 86.
Echinus mollis, xiii. 86.
ecquid, ij. 24. vii. 5. 34. x. 103. xj. 1.
ecquis, v. 26.

Ed

Edam, vj. 75. vii. 101.
edamus, iij. 60.
edis, j. 21. 92.
edat, viii. 68. xiii. 41. 67. xiv. 68.
edax livor, xi. 34.
ede, j. 26. 92.
edent, iv. 33.
ederæ, viii. 82.
ederæ, j. 77.
edere, ij. 6. vi. 71.
ederunt, xi. 92.
edes, xi. 32.
edicta, v. 42.
edictum, v. 8.
edidicit, v. 22. ix. 50.
ediſcas, x. 68.
ediſcite, xj. 3.
ediſti, v. 30. xiii. 18.
edit, j. 21. xiii. 73.
edita, xj. 54. charta, j. 46.
editus, vi. 85.
edomitis gentibus, viii. 65.
educat, xiii. 20.
educta, x. 37.

Ef

Effectu, xi. 82.
effert, viii. 43.
effete, ij. 27.
efficere, v. 29.
efficies, ix. 39.
effigiem, ix. 25. 76.
effingere, x. 32.
effluit, xiii. 44.
effoſſis antris, xiii. 60.
effracta arca, v. 43.
effractis montibus, j. 50.
effugere, v. 21. xi. 99. xii. 84.
effultus, iij. 82.
effundendumque, xii. 71.
effundere, vii. 35.
effundit, j. 54.
effuſo croco, v. 26. mero, ix. 62.

Eg

Egeant, x. 48.
egentes, vi. 25.
Egeriæ, x. 68.
egeris, ij. 30.
egerit, j. 27.
egeſtas, xj. 88. craſtina, iij. 10.
eget, vij. 70.
egi, viii. 17.
egiſti, iij. 85. iv. 66.
egit, iij. 38.
ego, † 13. j. 59. ij. 8. 31. iij. 13. 40. iv. 72. v. 1. vj. 10. 21. vii. 67. 81. viii. 28. ix. 1. 29. x. 3. 8. xi. 21. 53. xii. 24. 26. xiii. 2. 11. xiv. 153.
egregium munus, viii. 51.
eheu, viii. 81.
eia, ij. 64.

El

Elabitur, xiv. 123.
elapſum opus manibus, x. 2.
electra, xiv. 166. vera, viii. 51.
elegantiorque, vii. 94.
elegia, v. 31.
elegis, iij. 20.
elegos leves, xii. 96.
elegoſque tonantes, vij. 45.
elephanta, † 19. viij. 65.
elephantidos, xii. 43.
elephas pius & ſupplex, † 17.
elidit, xiv. 177.
eligam, ij. 48.
elige, ij. 21. xii. 96.
elixus balneator, iij. 7.
elleboro, ix. 96.
Elpenora, xj. 83.
eludere, xiv. 202.
Elyſiæ plagæ, vi. 58. puellæ, x. 24.
Elyſias domos, j. 94.
Elyſio, vii. 13. ab agro, x. 101. campo, xij. 52.
Elyſios, ix. 52.
Elyſium nemus, vij. 39. xj. 6.

Em

Emam, i. 59. iv. 72. xi. 50.
emas, ij. 20.
eme, j. 2. 30. xiii. 6.
emendare, iv. 10. vi. 64. vii. 10. xi. 100.
emere, j. 67. ix. 30. xi. 71.
emeret, xii. 33.
emerita, j. 62.
emeritam puppim, x. 85.
emeritos annos, vii. 62.
emerſas Furias nocte ditis, xii. 32.
emerſit, xiv. 174.
emi, ij. 44. v. 59. 63. viii. 13.
eminet, xi. 101.
emis, iij. 62. iv. 80. vii. 15. 97. xii 73.
emiſit, † 14.
emiſſas haſtas, xiv. 202.
emiſti, xii. 16.
emit, ij. 20. iij. 62. vj. 12. 50. viii. 10. ix. 60. x. 79. 97. xi. 35. xiv. 160.
emitque, ix. 47.
emitus, iv. 53.
emitur, xii. 23.
emo, iv. 26. ix. 103. x. 57.
empta, iij. 52. x. 3. 29. xiii. 3. xiv. 35. domus, iij. 62. xii. 67. nox., ix. 3.
emptis lacernas, iv. 61.
emptis comis atque dentibus, xii. 23.
emptor, vj. 82. xii. 103.
emptorem, xii. 67.

emptos,

eriptos, v. 44. xi. 71. dentes, xiv. 56.
ereptus cinis, j. 56, mullus, x. 31.
emungi, vii. 36.

E n

En, j. 83. ij. 69. viii. 66. ix. 24.
enatavit, ix. 41.
Encauſtus Phaëton, iv. 47,
Encolpus, j. 32. v. 49.
Endromida, xiv. 126.
Endromida peregrinam, iv. 19.
Endromis, xiv. 126.
Endymion, x. 4.
enim, j. 65. 93. ij. 3. 23. iij. 1. 16. 76. vii. 50. viii. 64. ix. 4. 49. x. 74. xi. 59. 71. xii. 83. 96.
Ennius, v. 10.
enſe, † 7. ix. 57.
enſes medios, vj. 25. ſtrictos, j. 9.
enſis uterque, iij. 66.
Entelle, viii. 68.
enterocelarum, x. 56.
enterocelas impiicitas, xi. 85.
Enthea turba, xj. 85.
Entheata turba, xij. 57.
Entheæ matris, v. 42.
Enyo, vj. 32. navalis, † 24.

E o

Eo, j. 67. iij. 46.
eodem, iv. 84. vultu, xiv. 14.
Eois arvis, viii. 26.
Eoo thure, iij. 65.
eoſdem, viii. 52.
Eoum opus, viii. 36.

E p

Epaphæteſim longam, viii. 52.
ephebis teneris, ix. 9.
ephebo, ix. 37.
ephebus roſeus, vii. 79.
Epheſos, x. 98.
ephippium, xiv. 86.
epidipnidas feras, xj. 32.
epigramma, iv. 23. 82. vj. 65.
epigrammata, j. 6. 64. ij. 7. iij. 69. iv. 49. vii. 84. viii. 18. 62. xii. 96. breviora, iij. 83. centum, j. 119. dulcia, vii. 24. longa, j. 111. ij. 77. vi. 65. trecentena, ij. 1. triginta, vii. 80, vivida, xi. 43.
epigrammaton, j. 1. 118.
epiſtola, iij. 5.
epiſtoliſque, v. 52.
epos, xii. 96.
epotavere, ij. 29.
epoto equo, † 3.
epulas, vii. 47.

E q

Eques, j. 104. iv. 40. v. 8. 17. vii. 63. viii. 50. x. 6. 76. xi. 25. xiv. 1. 122. alienus, v. 19. Cæſarianus, x. 73. certior, v. 24. clarus, vj. 58. conſpiciendus, ix. 50. deſidioſus, xii. 26. gratus, viii. 15. juſſus, iv. 67. Libys, x. 13. lotus, xii. 71. non male notus, v. 13. ortus atavis regibus, xii. 4. rarus, x. 26. Tuſcus, viii. 56.
equeſtrem cenſum, v. 39.
equeſtris dignitas, v. 8.
equi acris, vi. 38.
equina colla, xj. 85.
equis, j. 50. bijugis, j. 13.
equitem, xii. 14.
equiteſque, xiv. 120.
equiti, j. 12. iv. 67. v. 14. 36.
equiti ſuperbo, nobili, locupleti, v. 36.
equitique, xii. 3.
equitibus vernis, j. 85.
equitis, v. 28. aëni, xi.
equitum, v. 42.
equo, iv. 67. v. 39. viij. 21. acri, xij. 14. epoto, † 3. forti, j. 50. Hectoreo, xj. 105. Hyrcano, viij. 26. medio, ix. 70. nudo, xiv. 86. Sarmatico, vij. 29.
equos, † 28. viij. 44. dimidios, x. 2. laſſos, iij. 67. laurigeros, vij. 7. nigros, x. 50. quater miſſos, viij. 11.
equum, v. 24. Maſſyleum, ix. 23. ſudantem, ix. 104
equus, xiv. 55. Aſtur, xiv. 199.

E r

Eram, xiv. 202.
eramus, xij. 15.
erant, † 2. ij. 20. ix. 9. 32, xiij. 37. 127.
eras, j. 91. 100. ij. 21. iij. 43. iv. 7. 80. v. 39. 62. vij. 22, 46. ix. 61. 102. x. j. 86.
erat, † 2. 7. 9. j. 13. 48. ij. 69. 84. iij. 81. iv. 33. 44. v. 38. vj. 68. vij. 28. viij. 26. ix. 50. x. 75. xj. 29. xij. 43. xiij. 53. 72. xiv. 98.
ereptæ virilitatis, ix. 7.
erepto caleno, x. 35.
ergo, j. 15. 88. ij. 9. 17. iij. 84. iv. 88. 89. v. 33. 51. vj. 10. 14. vij. 87. viij. 23. 76. ix. 55. x. 44. xj. 7. xij. 36.
erigitur, † 2.
Erigones, xj. 70.
eripuere, j. 49.
eripuiſſe, j. 108.
eris, j. 2. 73. ij. 24. 30. 53. iij. 78. iv. 19. v. 60. vij. 63. ix. 5. x. 2. xj. 66. xiv. 69.
erit, j. 40. iij. 4. iv. 8. v. 5. vj. 2. vij. 1. viii. 18. ix. 3. 15. x. 2. 6. xj. 24. xij. 52. 84. xiij. 21. xiv. 53.
eritis, iv. 25.
ero, iij. 13. viij. 14. x. 1. xiij. 114. xiv. 181.
Eros, x. 80.
Erotion, v. 35. 38. x. 61.
errabat, vj. 50.
errans febris, iv. 81.
erras, j. 67. ij. 26. 83. vij. 30. x. 90. xij. 18
erraſſet, j. 22.
erraſti, xj. 19.
errat, j. 54. 86.
erres, j. 2.
erret, x. 5. xii. 98.
error, ij. 8. v. 50. vii. 99.
erubeſcat, xi. 16.
erubeſcit, iij. 82. vij. 19.
erubui, viij. 17.
erubuit, viii. 59. x. 64. xj. 17.
erucæ, iij. 75.
erucam unam, xj. 19.
erudita, xii. 99.
eruditus, v. 25.
eruditu ſque, iv. 87.
erunt, viii. 3. xiv. 21. 79.
eruo, iij. 92.
eruta gemma, viij. 28.
Erymanthe, xj. 70.
Erythræa alga, x. 16.
Erythræi dentis, xiii. 101.
Erythræis lapillis, ix. 3. facta litera, ix. 14.
Erythræis vadis, viij. 28.
Erythræos lapillos, v. 38. triumphos, viii. 26.

Eryx, ij. 84. gravis, v. 66.

Es

Es, j. 42. ij 4. iij. 30. iv. 7. v. 13. vj. 39. vii. 37. viii. 40. ix. 3. x. 34. xi. 17. xii. 35. xiv. 58.
eſca, xiii. 87. callida. iv. 56.
ἐσχατοκάλλιχὸν, ij. 6.
Eſculane, vj 74.
eſculenta præda, vij. 19.
eſquiliis, vij. 72.
eſſe, † 3. 10. 12. j. 5. ij. 4. iij. 73. iv. 31. v. 3. vj. 12. vii. 68. viii. 39. ix. 14. x. 33. xj. 46. xij. 82. xiij. 44. 62. xiv. 7. 69.
eſſeda, j. 105.
eſſedo, xii. 57. quincto, x. 104. tacente, iv. 64.
eſſedoque, xii. 24.
eſſem, vij. 85. ix. 13. xiij. 103. xiv. 153.
eſſemus, xiv. 3.
eſſent. iv. 51. v. 21. ix. 93. xiii. 45.
eſſes, vj. 17. x. 35.
eſſet, j. 13. 36. iij. 10. iv. 73. v. 32. vi. 21. vij. 3. ix. 55. x. 8. xj. 62. xii. 22. xiii. 73.
eſt. † 2. 3. j. 10. ij. 32. iij. 30. iv. 36. v. 54. vj. 15. vii. 34. viij. 6. ix. 4. x. 14. xj. 92. xii. 99. xiii. 76. xiv. 174.
eſuriens gallus, xiv. 204.
eſurit, ij. 51.
eſuritionem, j. 100.
eſuritor, iij. 14.

Et

Et, † 2. 3. 4. 6. j. 2. ij. 13. iij. 34. iv. 19. v. 21. vj. 38. vij. 28. viij. 64. ix. 88. x. 97. xj. 29. xii. 100. xiij. 52. xiv. 1. 182.
etiam, vj. 64. 94. vij. 28. viii. 11. 82. ix. 27. xij. 42. 96.
Etruſce, vij. 39.
Etruſci, vj. 42.
Etruſcis coloratis, x. 68.
Etruſco, vj. 83.
Etruſcus, vj. 85.

Eu

Evadne, iv. 75.
Euboicæ Sibyllæ, ix. 30.
Eucli, xj. 29.
Euclides coccinatus, v. 36.
Eucti vetuli, viii. 6.
Euganæi Timavi, xiii. 89.
Euganeos lacus, iv. 25.
Euganeas oras, x. 93.
euge, ij. 27.
eurator, v. 42.
Eulogo, vj. 8.
eum, v. 48.
euntem, iij. 44.
eunuchos, vj. 67. x. 91. ſlentes, viii. 44.
eunuchus, iij. 82. dedicatus, iij. 58.
evocati, iv. 4.
evolvere, vj. 85.
Eupheme, iv. 8.
Europa, v. 75. picta, xiv. 180.
Europæ delicatæ, iij. 20.
Europe, ij. 14.
Europen, † 16. ij. 14.
Europes tepidæ, ij. 14.
Eurotas, ix. 77.
Eurydicen, xiv. 165.
Euryſthea, ix. 67.
Eutychus, vj. 68.

Ex

Ex, † 3. j. 77. ij. 2. 28. iij. 14. iv. 37. vj. 7. vii. 87. viii. 23. ix. 22. x. 38. xi. 16. xiv. 57.
exactius, iv. 87.
exactus, ix. 83.
exagitata, iv. 66.
exarſit, † 9.
exarſitque, iij. 67.
excalceatus, xij. 89.
excavatæ vulvæ, vij. 19.
excedere, ij. 24.
excelſæ domus, j 71.
exceptas pilas, xii. 84.
exciderat ne, iv. 11.
excidit, j. 97. vii. 56.
exciduntque, iij. 91.
excipe, vii. 27. ix. 59. x. 64.
excipere, xii. 61.
excipiam, x. 82.
excipiatque, vij. 11.
excipient, xiv. 30.
excipiet, iij. 5.
excipis, j. 38.
excipit, xii. 18. xiii. 89.
excipitis, x. 103.
exciſo jugo, vii 26.
excitat, xij. 87
excitata, xii. 99.
excitatus, viii. 14.
excitatur, ix. 92.
excitet, viii. 64.
exclamare, ij. 75. x. 31.
exclamas, xi 40.
exclamat, v. 53.
excludat, iv. 42.
excludere, iv. 60.
excluſis omnibus moleſtis, ix. 92.
excogitavit, xii. 89.
excolat, vii. 27.
excolit, iv. 55.
excoluiſſe, vj. 52.
excrucias, vii. 45.
excruciat, vj. 71.
exculta fila, xii. 96.
excultos colles, j. 86.
excuſaris, iij. 19.
excuſatum, ij. 79.
excuſes, j 71.
excuſſa togula, iv. 66.
excuſſa manu, † 11.
excuſſi, v. 40.
excuſſo ſago, j. 4. vitro, iij. 55.
excuſſus, xii. 14.
exeat, x. 70.
execuiſſe, vi. 2.
exemplo periculoſo, j. 28.
exercet, iij. 58. iv. 8. xiv. 49.
exeuntem, x. 78.
exheredavit, iij. 10.
exhauſto inguine, xiii. 63.
exhibitus, † 9.
exhibuit, † 21.
exhilarant, viii. 50.
exhorror, iv. 87.
exierat, iij. 4.
exigaſque, viii. 64.
exigat, iv. 83.
exige, v. 72.
exigenti, v. 74.
exigis, iij. 46. 93. iv. 72. vj. 20. vii. 76.
exigiſque, v. 81.
exigit, xiv. 40.
exigua urbe, xiii, 112.
exiguæ catellæ, vii. 85. lucernæ, viii. 33.
exiguam ranam, x. 79.
exigui nemoris, j. 56.
exiguis manibus, x. 61. pellibus, xiv. 190.
exiguo ære, ix. 44.
exiguos capillos, xii. 84.
exiguos penates, x. 28.
exilit, † 12.
exilium. † 4.
eximiæ alitis, xiv. 67.
eximis, xi. 100.
eximit, x. 56.
exiles, j. 3.
exit, j. 49. 88. xi. 32. xii. 11. 26.
exitiole, vj. 21.
exitum, vi. 78.
exitus, v. 23. viij. 43. x. 66. xii. 45.

expleti, xij. 43.
exoletus, iij. 82. xii. 93.
exelu it, vj. 47.
exonerare, ix. 83.
xoneraturas ventrem malvas, x. 48.
exoneratus, v. 60.
exorare, iv. 54. xi. 61.
exoras, ix. 18.
exorat, j. 7. vij. 53.
exorata Lesbia, vj. 34.
exornant, iij. 19.
exornent, xiv. 167.
expectant, j. 16.
expectare, j. 47.
expectas, iij. 95. xi. 37. xii. 42.
expectato rogo, iij. 95.
expecto, iv. 40.
expedit, x. 24.
expendit, ix. 60.
experitur, xj. 32.
experta, † 13. vii. 57.
expertum, vj. 70.
expiet, xj. 50.
explicat, † 2. j. 83. 104. iv, 54. xiii. 70.
explicentur, viii, 44.
explices, j. 100.
explicitum, xiv, 1. librum uſque ad ſua cornua. xi. 108.
explicuiſſe, j. 56.
exploratores focos, viii. 51.
expoſitumque, ix. 60.
expreſſit, xiii. 113.
expreſſo imbre, xiv. 144.
exprimere, v. 52.
exprimeret, vii. 36.
exprimit, j. 110.
expugnet, xiii. 123.
expuit, j. 20.
expulit, viii. 75.
expulſare, xiv. 46.
expungitque, vii. 82. viii. 52.
exquiliæ, v. 23.
exſilii, xii. 25.
exſpectabuntque, xi. 30.
exſpectant, xi. 22.
exſpectat, iij. 58.
exſpectent, x. 87.
exſpectes, ix. 4.
exſpirantis ſcombri, xiii. 102.
exſpuit, viii. 57.
exſta, iij. 82. xi. 58.
exſtinctam lucernam, xii. 43.
exſtinctum caput, xi. 47.
exſtis, ix. 32.
exſtructa, xiv. 63.
exſtructas, v. 43.
exſtructos toros, iv. 8.
exſtruit, ix. 77. xiv. 222.
exſtruxit, iij. 48. x. 79.
exſul, x. 5. 34.
exſulat, † 4.
exſuli, vii. 44.
exſulis, ij. 24. vii. 43. viii. 32.
extemporalis, v. 55.
extendar, x. 5.
extendere, xii. 6.
extendit, iv. 8.
externi drauci, xi. 9.
extincta, iij. 93.
extirpa, vi. 56.
extra, v. 43.
extrema lingula, ij. 29.
extremas horas, iv. 73.
extremo barathro, j. 88. loco, iij. 33. ſubſellio, v. 14.
extremos rogos, x. 63.
extremumque, iv. 54.
extructas rates, v. 43.
extuli, ij. 65. v. 38.
extulit, † 22.
exue, xiv. 139.
exuimur, iij. 68.
exuit, j. 106. ix. 60. x. 30. xiv. 109.
exurit, iv. 81.
exuſtam cutem, xiii. 80.
exuta, v. 7.
exutuſve puer pennis labentibus, x. 4.

F

Fa

FAba, x. 48. xiii. 9. pallens, v. 79.
faba pingui, vi. 93. victa, iij. 47.
fabæ, vii. 52. x. 14.
fabæque freſæ, iv. 46.
fabamque, xi. 32. xii. 73.
faber, ix. 28. 70.
Fabiane, iij. 36. iv. 5.
Fabianus denſor, xii. 85.
Fabiorum, vi. 64.
Fabioſque, vii. 57.
Fabius, viii. 43. ix. 10.
Fabricii aratoris, xi. 2.
Fabricio fido, j. 94.
Fabricioque, vii. 67. gravior, xi. 17.
Fabricios graves, ix. 29.
Fabricioſque, ix. 29.
Fabricius, x. 73. xi. 6.
fabrili manu, xi. 85.
fabrorum, x. 48. xiii. 13.
fabula, j. 91. iij. 14. ix. 46. dulcis, xii. 52. priſca, † 5.
fabulæ, v. 21.
fabulæque laſſæ, xi. 1.
fabulamur, iv. 61.
fabulantem Canium, iij. 64.
fabulas, x. 5.
Fabulla, j. 65. ij. 41. iv. 9. 82. vi. 12. viii. 79. xii. 95. cretata, ij. 41.
Fabullæ vetulæ, viii. 33.
Fabulle, iij. 12. iv. 88. v 36. vi. 72. ix. 68. xi. 36. xii. 20. 22. 87.
Fabullum, xii. 51.
fac, j. 32. 47. iij. 83. iv. 45. v. 3. 40. 57. vj. 56.
face perpetua, x. 33.
facem funeream, viij. 43.
facere, iv. 17. vii. 94. x. 100. xij. 89.
faceres, iij. 16.
facerent, vii. 17.
faceret, j. 86. viii. 75. 81. ix. 9. xii. 64.
faceretis, xi. 61.
faces, xii. 42. ſævas, † 7.
facetum, vii. 26. carmen, vii. 25
facetus præco, j. 86.
facetias, x. 35.
faciam, ij. 93. iij. 38. 83. iv. 72. vi. 61. vii. 76. ix. 51. x. 10. xi. 21. 50. xii. 62.
faciamus, xii. 26.
faciant, ij. 34. iv. 79. ix. 23. x. 104.
facias, ij. 7. iij. 44. 70. iv. 23. 40. v. 57. vii. 28. viii. 20. xi. 56. 82. 99. xii. 34. 44. xiv. 39.
faciat, ij. 47. 73. v. 64. vii. 9. ix. 57. x. 47. xiv. 84.
facie, viii. 33. ingenua, iij. 33.
facieque, xii. 65.
faciem, ij. 87. iij. 51. 87. 88. ix. 106. x. 66. xi. 103. formoſam, iij. 3.
faciemque calvam, iij. 74.
facient, ij. 16. x. 48.
facies, j. 14. v. 16. 47. 79. vi. 51. vii. 17. ix. 18. 25. 38. 78. x. 17. xii. 23. 88. alba, iv. 79. grata, vii. 24. imperioſa, vi. 23.
facies, iij. 46. viii. 46. x. 10. xj. 79. xiii. 3. xiv. 25. 70.
facile, j. 19. vii. 84. xi. 57. xiii. 48.
facilem, † 19. difficilemque puellam, j. 58.

faciles

faciles aquas, † 26. Dei, j. 104. xij. 6.
facileſque, vj. 43. puellæ, iij. 69.
facili, vii. 66. cervice, † 23. curſu, x. 104. pretio, x. 36. ſanguine, j. 9.
facilis, ix. 3. xii. 47. convictus, x. 47. culcita, xiv. 162. gallina, xiii. 62. hortus, iij. 58. taurus, v. 32.
faciliſque, ij. 84. xii. 63.
facimus, j. 45. v. 60. i.. 51.
facinus; j. 91. ij. 66. iij. 19. 66. x. 50. xj. 71. 92. magnum, xi. 94.
facis, j. 9 47. 96. 111. ij. 7. 8. 15. 60. 77. iij. 28. 30. iv. 7. 40. 47. v. 39. vj. 22. 65. vij. 7. 29. 61. 84. 99. viij. 16. 38. 74. 1:. 51. 71. x. 10. 14. 20. 25. 35. 64. xj. 88. xij. 4. 21. 40.
faciſque, xj. 25.
facit, † 17. j. 18. 49. 52. 6n. ij. 17. 19. iii. 37. iv. 71. v. 57. 66. 80. vi. 46. vij. 16. 23. viij. 24. 62. ix. 47. 66. x. 45. 90. xi. 19. 20. 32. xij. 55. 89. viij. 1. 3. xiv. 16. 48. 93. 124.
facitque, viij. 52.
faciunt; ij. 16. iij. 75. v. 53. vj. 40. viij. 4. ix. 72. x. 47. 80. xj. 23. xij. 98.
facta, † 14. 21. j. 44. ij. 26. 27. 72. iv. 48. vj. 15. vij. 60. viij. 45. 77. ix. 104. x. 1. 57. xj. 27. 71. xiij. 127. xiv. 119.
facta corona de turdis, xiij. 51.
facta litera Erythræis lapillis, ix. 14.
factam, j. 28. vi. 60.
facti, iij. 95. iv. 64.
facto opere, iij. 58.
factum, ij. 72. iij. 11. 22. iv. 21. v. 45. vij. 85. viij. 34. x. 77. xj. 56.
factus, j. 104. 109. iij. 24. 36. iv. 51. 69. v. 55. vj. 39. vij. 63. x. 96. 102. xij. 83.
facunda Corduba, j. 62. pagina, ix. 79.
facundæ gentis, vij. 31.
facunde Juvenalis, vii. 90. miniſter, vij. 73. Sexte, v. 5.
facundi, vij. 44. amici, viij. 28. x. 73. Catulli, v. 31. Ciceronis, xj. 49. Heliani, xij. 24. Maronis, xiv. 185. Propertii, xiv. 189. Reſtituti, x. 87. Senecæ, vij. 44.
facundia, viij. 70.
facundo, iv. 23. ix. 27. ore, vj. 64. Plinio, x. 19.
facundos verſus, xij. 43.
facundus Stella, xij. 3.
fæce, iv. 4. viij. 14. x. 48. xj. 57. xij. 84
fæcoſum garum, xiij. 102.
Fænius, j. 115. 117.
fæx, j. 27. 104.
fagina menſa, ij. 43.
falce, vj. 16. xj. 19. indocta, vj. 73. peracuta, iij 24.
falciferi ſenis, xj. 7. tonantis, v. 16.
Falerna, iij. 77. viij. 56. ix. 23. xiv. 170. fuſca, ij. 40. miſta, vij. 26. mixta, x. 66. muſta, xiij. 120. nigra, viij. 56.
Falerni, v. 65. x. 36. diluti, j. 107. nigri, xj. 9. 50.
Falerno, xij. 17. annoſo, vj. 27 ardenti, ix. 75. xiv. 113. infuſo, ij. 72. monte, xij. 57. vetulo, j. 19. viij. 77. xj. 27.
Falernum, j. 19. xij. 71. xiij. 111. immortale, ix. 95. xj. 37. nectareum, xiij. 108.
faliſco ventre, iv. 46.
fallat, v. 4.
fallax, j. 104. viij. 59. xj. 74. amica, v. 43. ancilla, xj. 50. hamus, iv. 56. Lichas, ix. 67. virus, vj. 93. Ulyſſes, iij. 64.
fallax Nile, x. 26.
fallere, v. 32. vj. 2. viij. 48. xij. 14.
falleris, iij. 62. xiv. 9.
falli, ix. 39.
fallis, ij. 25. iij. 43. iv. 42.
fallit, viij. 51.
fallitur, j. 29. xiv. 218.
fallitūrque, vj. 70.
falſa mors, vij. 46. urſa, iij. 19.
falſa cruce, † 7. imagine, iv. 53.
falſus ſcriptor, iij. 20.
falx ex enſe, xiv. 34.
fama, † 1. 5. 6. j. 22. 30. 50. 79. iij. 91. 95. v. 10. 26. vj. 64. vii. 5. 11. viij. 3. 28. 73. ix. 29. 44. 73. xj. 10. xij. 96. carior, viij. 18. loquax, xij. 4. maxima, ix. 104. minor, iv. 75. nigra, x. 3. par, j. 112. ſecunda, vij. 26. vera, vij. 87. victura, v. 15.
famaque, j. 40. 94. x. 103.
fama, xj. 42. ſcientæ, viij. 38.
famæ, v. 57. vj. 56. 60. 66. vii. 11. 50. viii. 70. antiquæ, † 7. bonæ, vj. 66. potentis, vii. 11.
famæque, v. 26.
famam, j. 9. 26. 67. v. 61. xiv. 189.
fame, j. 100. ij. 34. iij. 38. v. 77. xii. 32. lenta, j. 79.
famem, iij. 22. xii. 26. xiij. 53. inopem, xiii. 1. mundam, iij. 58.
fames, j. 60. iij. 7. pretioſa, x. 96.
familiæ, j. 85.
famoſæ mœchæ, ij. 39. 47.
famuli Rheni, ix. 2. peccantis, xiv. 68.
famulis, v. 3.
famulos, iij. 95. iv. 90. ix. 81.
famulum, ix. 29. 67. nemus, vj. 76.
famulus, j. 102. vii. 79. xiv. 216. notatus, iij. 21.
Fannius, ij. 80. x. 56.
fanum, iij. 47.
far, xiii. 8.
fari, ix. 28.
farina nigra, ix. 3.
farina dulci, xiii. 62.
farinam, viii. 16.
farre, iij. 58.
farris, iv. 46.
farriſque, x. 14.
farta Ceres, iij. 58.
fartus torus, viii. 44.
fas, iv. 71. 79. vj. 65. vii. 1. 7. 43. 66. viii. 32. xii. 6.
faſces annuos, viii. 72. bis ſenos, viii. 66. ix. 43.
faſces calamorum, xiv. 38. ſævi, xi. 99.
faſcia, xi. 105. xiv. 159. pectoralis, xiv. 134. putris, v. 63.
faſciato trunco, xii. 57.
faſcibus bis ſenis, vii. 62. laurigeris, x. 10.
faſtidia, j. 4. ij. 61. xiii. 17.
faſtidierit, v. 45.
faſtidire, iij. 31.
faſtidis, iij. 76.

faſti:

faſtis purpureis, xi. 5. xii. 26.
faſtorum, viii. 2.
faſtoſæ mœchæ, x. 13.
faſtus, j. 71. iij. 82. iv. 29. 46. vii. 38. perſonati, xi. 2.
faſtus perfidos, iv. 14. querulos, xii. 75.
fata, j. 37. ij. 11. iv. 60. v. 10. vj. 63. vii. 43. ix. 84. xi. 34. 68. 92. bona, ix. 87. crudelia, iv. 18. feſtinata, ix. 88. læta & ſera, x. 71. qualia, xi. 70. triſtia, j. 79.
fatebatur, xii. 32.
fatemur, ij. 3.
fatentur, ix. 85.
fateor, j. 91. ij. 28. iij. 12. v. 13. 28. ix. 102. x. 75. xii. 48. xiii. 103. 114.
fatere, iij. 4.
fateri, vj. 76. x. 5. 83. xii 15.
fateris, j. 82. vi. 22. viii. 31.
fatetur, vj. 39. xij. 76.
fati, ij. 65. iv. 35. x. 61. xii. 14. ingentis, j. 52.
fatigant, xii. 18.
fatigas, j. 61.
fatigat, j. 105.
fatiges, vi. 84.
fatiget, vii. 59.
fatis, j. 79. vii. 46. duris, ix. 88. ſævis, xi. 83.
fato nobiliore mori, xi. 70.
fatorum, vii. 46. peſſimorum, v. 38.
fatua, iij. 72.
fatuæ betæ, xiii. 13.
fatuas placentas, xi. 32.
fatuaſque mariſcas, vii. 24.
fatue, iv. 72.
fatui cunni, vii. 17.
fatuo, vi. 8.
fatuos, xii. 53.
fatum, j. 43. iv. 11.
fatuam Pelorida, x. 37.
fauce madida, vii. 36.
fauces, iij. 18. vi. 41. xi. 87. indignas, j. 79.
faucibus, vii. 48. primis, ij. 17.
fave, x. 2.
favente invidia, v. 6.
Faventinus, ij. 74.
faventis undæ, x. 104.
favere, vii. 50.
faves, xiv. 131.
favet, ix. 67. 70.
favete, vii. 2. linguis & votis, x. 87.
favi Siculi, xiii. 105.
favilla tenui, xi. 53. triſti, iv. 44.
favillas ardentes, j. 43.
favis, iv. 13. dulcibus, j. 44.
Fauni madidi, ix. 62.
Faunis, viii. 50.
Fauno Antenoreo, iv. 25.
Faunorum, x. 92.
favor, x. 50. arbiter, vii. 71.
favore noto, vij. 25.
favos Cecropios, xiii. 105. Siculos, xiii. 105.
Fauſte, xj. 65.
Fauſti, ij. 14.
Fauſtine, j. 26. 115. iij. 25. 39. 47. iv. 10. 57. v. 33. 37. 72. vi. 7. 53. 60. vii. 11. 79. viii. 41. x. 51.
Fauſtini, iij. 2. noſtri, iij. 58.
fax, iij. 93.

F e

Febre, iv. 81. vi. 31. x. 77.
febrem, ij. 16. 40. v. 9.
febres tetricæ, vi. 70.
febricitantem, xi. 99.
febris, xii. 17. errans, iv. 81. quartana, x. 77.
fecerat, j. 22. 48. 108. xi. 40. xiii. 74.
fecere, j. 19. vi. 59.
feceris, ix. 39.
fecerit, vii. 33. viii. 30. xiv. 203.
fecerunt, j. 19. iv. 46.
feci, j. 14.
fecimus, iv. 61.
feciſſe, j. 9. v. 51. vii. 89. ix. 16. 29.
feciſſet, ix. 41.
feciſti, iv. 66. viii. 74.
fecit, ij. 14. vi. 8. 73. 93. vij. 56. viii. 41. 73. 78. ix. 60. 77. 100. x. 75. 77. 79. xj. 85. xij. 18. 65. 92. xiv. 182. centum amphoras aquæ, ix. 99.
fecerit, xiv. 203.
fecunda, xi. 54.
fecundam hydram, ix. 104.
fefellit, j. 110. v. 50.
felicem, ij. 19.
felices, x. 5. 6. 30. amici, iij. 37. Baiæ, vi. 43.
felices nugas, vi. 64. ſilvas, xiv. 89.
felicibus hortis, xiii. 20.
felicium, j. 50.
felix, j. 27. 62. 102. iv. 75. v. 6. vi. 28. 79. vii. 1. 7. viii. 46. ix. 18. 21. 43. 57. x. 78. 101. xiii. 25. xiv. 122. Antonius, x. 23. Aquileia, iv. 25. area, viii. 65. autumnus, xiii. 113. dextera, ix. 62. gloria, viii. 55. x. 89. lectulus, x. 38. litera, vii. 44. lux, ix. 53. opus laborque, ix. 45. Pomona, j. 50. purpura, viii. 8. 69. puſtula, viii. 51. Roſa, vii. 88. tellus, ix. 17. tutela, v. 1. vetuſque ſodalis, ij. 30.
fellaret, ij. 61.
fellas, ij. 50. 89.
fellat, ij. 33. 73. iij. 82. iv. 85. vii. 9. 66. ix. 5. xii. 81.
fellator, xi. 67. xiv. 74.
fellatorque, xii. 59.
fellatori, xi. 31.
fellatorum, xi. 96.
felle, x. 48.
fellis amari, vii. 24.
femina, vi. 40. vii. 17. viii. 12. xi. 88. ſola, xii. 98.
femina, xii. 97.
feminas Rhodias, iij. 53.
feminea manu, † 6.
femineam cherſon, xiv. 88.
femineas cathedras, iij. 63.
feminei generis, xi. 48.
femineis cathedris, xii. 38. catervis, xi. 48. complexibus, xi. 79.
femineo barathro, iij. 81.
femineos receſſus, vii. 34.
femineum, vii. 68. corpus, viii. 68. Hermaphroditum, vi. 68.
femur, vi. 75. femurque pulli, ij. 37.
fenerat, j. 86.
feneſtra culta Latia nuru, x. 6. ſuburana, xi. 62.
feneſtra, viii. 14. xi. 19.
feneſtras, ix. 47.
feneſtris, j. 87.
feno, iij. 47.
fenum, xiv. 162.
fer, viii. 82.
fera, † 12. 13. iij. 19.
fera bella, x. 64. monſtra, vii. 37. ix. 67. prælia, † 28. ſus, † 14.
fera delecta, j. 61.
feræ Ætolæ, vii. 26. fictæ, iij. 19. magnæ, † 22.
feræque, ix. 73.

feram,

ferum, à fero, iv. 76. x. 82.
feram, viii. 55. concordem, ix. 73. obſtantem, iv. 59. tenuem, vi. 15.
ferant, † 1. viii. 75. xiv. 12.
ferarum matutinarum, xiii. 95. pe udum, † 21.
feras, † 11. 23. 28. j. 23. 50. x. 19. xiv. 166. floralitias, viii. 67 ſpectatas viii. 78. ſtultas, iv. 56.
feraſque, v. 81.
feras, à fero, iv. 79. xi. 74. xiii. 15.
ferat, iij. 44. iv. 75. vi. 25. xii. 71. 79. viii. 43. x. 87. xi. 25. 85. xiv. 81.
feratque, x. 80.
fercula, ix. 83. prima, iij. 50.
ferculis, xi. 32.
fere, vii. 47.
ferebas, ij. 6.
ferebat, vi. 80.
ferenda, ij. 37.
ferentis locum amphoræ, xii. 32.
feret, iij. 46. viii. 3. xj. 32. xii. 84. xiv. 100.
feretur, x. 78.
feri regis, † 2.
ferias, v. 81.
feriatus, iij. 47.
feriiſque Saturni, xii. 83.
ferire, v. 25.
feriis, † 10. Niliacis, v. 66. timidis, iv. 74.
ferit, † 3.
feritas, ix. 72. immota, v. 32.
feritate reverſa, ij. 75.
feritatis, † 18.
feritur, xiv. 94.
ferocis apri, ix. 58.
feror, ix. 29. xiv. 61.
ferox Lucina, † 12. Rhætus, viii. 6. virgo, xiv. 179.
ferramenta tonſoria, xiv. 36.
ferre, j. 5. 26. 108. ij. 1. 75. iii. 4. iv. 20. v. 78. vi. 58. vii. 11. 52. viii. 68. 75. ix. 21. 46. 102. x. 10. xi. 40. xii. 26. 100. xiii. 2.
ferrea clauſtra, x. 28.
ferrem, xii. 64.
ferres, iij. 22. ix. 74.
ferret, † 15. ij. 1. viii. 6. xii. 71.
ferreus, xi. 28.
ferri, vi. 77. ix. 72.
ferro, ij. 45. iij. 24. iv. 55. vi. 52. ix. 32. 104. x. 84. xii. 18. xiv. 21. curvo, xiv. 511 librato, † 13. ſtricto, v. 51. tecto, † 11.
ferrum, j. 43. 50. 47. iij. 90. ix. 62. xj. 85.
fert, iij. 58. viii. 33. x. 30.
fertur, j. 105. x. 34. vii. 87. x. 56. xiii. 61. xiv. 75.
fervens, xii. 92. balneum, iij. 25. cicer, v. 79. Julius, x. 62.
fervent, ij. 64. iv. 57.
fervente cancro, x. 58.
ferventes currus, † 28.
ferventis auri ſaccos graves quindecim, x. 74.
fervet, j. 54. iij. 47. iv. 60.
fervida puſula, xiv. 167.
fervidique fluctus, vi. 42.
ferulæ, xiv. 80.
ferulæque triſtes, x. 62.
ferulis, xi. 40.
ferum leonem, † 18. Martem vi. 25.
ferunt, iij. 58. v. 79. vii. 30. xii. 3.
feruntur, vi. 60. x. 5.
Feſcenia gravis, j. 88.
feſſis, xij. 57.
feſſus, † 25. ix. 69. x. 30.
feſta, iv. 47. convicia, vij. 7. convivia, iv. 55. culina, vij. 26.
feſtæ menſæ, xi. 66.
feſtina, iij. 2.
feſtinant, xij. 29.
feſtinat, xii 76.
feſtinata cura, x. 2. fata, ix. 88. umbra, x. 61.
feſtinatas coronas, xiij. 127.
feſtinate, v. 10.
feſtinatis annis, vij. 39. libellis, ij. 91. penſis, ix. 78.
feſtinavere, † 3.
feſtinavit, † 3.
feſtive, v. 44. xii. 45.
feſtos lares, iij. 58.
feſtoſque luſus, j. 3.
feſtus, j. 79.
fetum, vij. 30. vagientem, iij. 58.
fex craſſa, j. 104. Laletana, j. 27.

FI

Fiam, xij. 94. x. v. 151.
fiant, ix. 38.
fias, vij. 91. x. 82. xij. 94. 97. xiv. 131.
fiat, ij. 42. 66. iv. 65. vj. 27. viij. 82. ix. 4. 54. 95. x. 59. xj. 37. xii. 48. xiii. 17.
fibris, iij. 24.
fibula, xiv. 215. grandis, vij. 81.
fibulam, xj. 76.
fibulaſque, v. 42.
ficedula, xiij. 49. cerea, xiij. 5.
ficellas veteres, vi. 27.
ficetum, xij. 33.
fici Libycæ, vij. 52.
ficos, j. 66. vij. 70.
ficoſa filia, vij. 70. uxor, vij. 70.
ficoſi juveneſque, ſeneſque, vii. 70.
ficoſus maritus, vij. 70.
ficta, viij. 6. luto Prometheo, x. 39.
ficta pocula, xiv. 108.
fictæ feræ, iij. 19.
fictilibus, v. 60. Tuſcis, xiv. 98.
fictilis Hercules, xiv. 178. matella, xiv. 119.
fictos capillos, vi. 57.
fictum, v. 79.
ficus, j. 66. iv. 52. xiij. 28. 49. xiv. 86. Chia, xiij. 23. gelata, iv. 46. inſerta, vj. 49. lippa, vij. 19.
fida, vij. 1. maritus, j. 102.
fidæ amicitiæ pectus, ix. 15.
fide, j. 49. 73. xiv. 123. perpetua, xij. 49. ſumma, vj. 89.
fidem, † 5.
Fidenas veteres, iv. 64.
Fidentine, j. 30. 39. 54. 73.
fides, j. 14. v. 19. certior, vij. 51. longa, j. 16. priſca, † 6. j. 40. rara, x. 78. recta, xij. 6. ſancta, ix. 86. x. 44.
fideſque, xij. 98.
fidiculæ, v. 52.
fidiſſima dextera, xi. 70.
fido Fabricio, j. 94.
fidoque, ij. 43. v. 19.
fiducia, iij. 38. major, vij. 5.
fidus, vij. 73. homo, iv. 5.
fieret, viij. 60.
fieret, xiv. 35.
fieri, j. 55. 67. ij. 16. 19. 31. 53. iij. 2. 74. iv. 62. 70. vj. 50. 65. vij. 33. viij. 53. 72. ix. 59. x. 66. xj. 43. 50. 56. xij. 48.
fies, xij. 36.
fiet, iv. 83. v. 16. vij. 37. 97. viij. 45. ix. 89. x. 70. xj. 6. xiij. 54. xiv. 44. 123. 127.

figat,

Digitized by Google

figat, xiv. 24.
figendas, j. 50.
figet, ij. 61.
figis, ix. 57.
figitis, iij. 67.
figuli, xiv. 176. Sagunti, iv. 46.
figura certa, j. 54. prima infantis, ix. 76.
figuræ, xij. 43.
figuras dulces, xiv. 222.
fila, vj. 3. xiij. 18.
fila aurea, vj. 3. exculta, xii. 96. improba, xiii. 57. reſecta, xi. 53. rupta, xi. 37.
filia, iv. 9. v. 1. vi. 69. x. 65. 67. 98. xi. 2. xiii. 103. xiv. 90. ficoſa, vij. 70. grandis, vii. 9. rudis, vii. 94. tota, xi. 5.
filia Picenæ venio Lucanica porcæ, xiii. 35.
filios, j. 85. xi. 32. horridulos, rudes, puſillos, x. 98.
filium, v. 57. vi. 39.
filius, vi. 39. 64. xij. 52. xiv. 1. triſtis, viii. 44.
filo gracili, viii. 33.
findit, x. 2.
fine, ij. 14. iij. 46. v. 79. ix. 71.
fines, xi. 19. xii. 98.
fingente, vii. 23.
fingentem, vii. 68.
fingere, v. 52. vii. 38. xii. 96.
finges, v. 79.
fingis, ij. 64. 82. ix. 36.
fingit, viii. 24.
fingitur, xiv. 210.
finiantur, x. 5.
finiat, v. 6.
finieram, viii. 3.
finire, † 20. xiv. 1.
finis, iv. 8. viii. 3.
finit, xiii. 36.
finitur, x. 1.
finitus, viii. 77.
finxerat, ix. 46.
fio, x. 42.
firma manus, xiv. 30.
fiſcina ruſtica, j. 44.
fiſtula, xiv. 63. Sera, ix. 62.
fit, j. 17. vi. 11. xii. 17.
fiunt, ij. 5. v. 8.
fixerunt, vj. 64.
fixiſſet, † 12.
fixit, x. 15.
fixus, ix. 57. anulus, ij. 66.

Fl

Flabello praſino, iij. 81.
Flacce, j. 58. 60. 77. 99. iv. 42. 49. vii. 81. viii. 45. 56. ix. 34. 56. 92. x. 48. xi. 28. 81. 96. 101. 102. xii. 75.
Flacci Calabri, viii. 18.
Flacilla, v. 35.
Flacco, j. 62. 108. xii. 4.
Flaccus, vii. 86.
flagella, iij. 94. cruenta, ij. 17.
flagellat, ij. 30. v. 13.
flagellent, iv. 42.
flagello, j. 105. xiv. 55. aſſiduo, vi. 46.
flagellum, xiv. 55.
flagitium, xii. 78.
flagras, xiv. 79.
flagrat, vii. 86. xii. 52.
flagravit, x. 86.
flagret, vii. 25. 26.
flagrorum, viii. 23.
Flaminia via, x. 6.
Flaminiaque, viij. 75.
Flaminiæ, iv. 64. vj. 28.
Flaminiam, ix. 58. xj. 14.
flamma, xj. 94. impia, v. 43.
flamma levi, xiij. 33. tenui, vj. 42.
flammas, viij. 30. xj. 44. Scythicas, xij. 15.
flammatæ togæ, v. 20.
flammea, xj. 79. xij. 42.
flammeo leone, x. 62.
flammis, † 19. j. 22. 108. iv. 44. 75. xiv. 41. clauſis, xiv. 61, iniquis, x. 50.
flare, xj. 4.
flatus ſtridentes iniqui Aquilonis, x. 82.
flava, v. 69. chryſendeta, ij. 43. mella, j. 56. vellera, ix. 62.
flavaque, j. 56.
flavas Chias, vij. 30.
flaveſcere, ix. 24.
flaveſcet, vij. 66.
Flavia templa, ix. 4. 35.
Flaviæ gentis, ix. 2.
flavo, x. 104. metallo, viij. 51. pulvere, xiv. 71.
flavorum Uſipiorum, vj. 60.
flavos, xij. 66.
flavum, x. 104.
fleas, vj. 28.
flebat, vij. 46. viij. 56.
flebilis, x. 61. uxor, x. 97.
flecte, j. 71.
flectere, viij. 92. xi. 92.
flectit, xiv. 173.
flens, xj. 72.
flentem, ij. 99.
flentes amicos, j. 79. Eunuchos, viij. 44.
flentibus ramis, iij. 61.
flere, xj. 92.
fleret, vij. 36.
fles, iv. 48. vj. 28.
flet, j. 34. 69. xiv. 75.
flete, vj. 68.
fletibus, x. 26. 71.
fletu, vj. 85.
fleverat, viij. 56.
flevi, ix. 88.
flevit, vij. 13.
flevitque, v. 49.
flexa coma nitidus, x. 65.
flexo ordine, iij. 63.
Flora ruſtica, v. 23.
Floralia, j. 36.
Floralicias feras, viij. 67.
Floræ, vj. 27. delicatæ, x. 92. jocoſæ, j. 3. odoræ, vj. 8.
flore, ix. 61. perpetuo, iv. 45.
florea ſerta, viij. 77.
florentes genas, iij. 6. vultus, ix. 76.
floreo gramine, ix. 92.
flores atticos, ix. 12.
floret, iij. 65.
florida Hybla, ij. 46.
floruit, viij. 28. x. 86.
fluctibus, iv. 61. ix. 41.
fluctus, vj. 34. xij. 50. xiv. 181. fervidi, vj. 42.
fluctu tenui, iv. 55.
fluent, j. 16.
fluentem ſylvam, xj. 42.
fluere, iij. 55.
fluit, iv. 66. ix. 102.
flumen ductile, xii. 31.
flumina pigra Lethes, x. 72. prima, † 3.
flumineo gurgite, iv. 66.
flumineoſque lacus, x. 58.
fluminis, x. 51.
fluxit, iv. 58. viij. 32.
fluxo ſpadone, v. 42.

Fo

Focale, xiv. 142.
foci inculti, iv. 66.
focique, xj. 9.
focis, vj. 73. vij. 26. viii. 40. x. 24. 25. ſacris, j. 22. ſanctis, ix. 32.
foco nudo, viij. 67. Velabrenſi, xj. 53.
focos exploratores, viij. 51. laxos, viij. 30. ſacrilegus, ix. 62.

focum, j. 50. 56. v. 51. xij. 32. xiij. 32. ſerenum, iij. 58.
focus, j. 93. ij. 9. x. 96. xij. 33. cultus, xij. 18. perennis, x. 47. triſtis, xj. 57.
focuſque, x. 44.
foderat, † 7.
fodiam, j. 93.
fodiatur, vij. 101.
fodit, vj. 32. x. 16.
foditque, vj. 74.
fœda gaudia, ix. 42. proba, x. 3.
fœdandos mares, ix. 9.
fœdaſti, ij. 83.
fœdere ſacro, j. 94.
fœdiores, viij. 79.
fœdique lucri, viij. 48.
fœdius j. 11.
fœdo crimine, ij. 56.
fœnerat, j. 77.
fœnerator, ij. 44.
fœnore, iv. 90.
fœtere, j. 29. v. 4.
fœtum, † 14. iudem, vij 30.
folia, v. 4.
foliata, xiv. 110.
foliati, xi. 28.
folio. xiv. 146.
folium, viii. 33. xi. 19. 32.
folle, xiv. 45. 47.
follem lapſum, xii. 48.
follis, iv. 19. vii. 31. xiv. 47. laxi, iv. 19.
fons Caſtalius, xii. 3. vivus, ij. 90.
fonte, vi. 47. ix. 102. averſo, iv. 31. puro, vi. 47. vicino, ix. 19.
fontes, ix. 59. x. 51. xii. 31. xiv. 174. rudes, vi. 42. ſacri, iv. 57.
fontibus pumiceis, iv. 57.
fontis, vi. 47.
fora, ij. 64. vij. 27. x. 28. xiv. 135. quater juncta, x. 51.
foras, xi. 2. 105.
forcipibus ſupinis, vii. 94.
forem, v. 40. xiii. 103.
forent, x. 99. xiii. 28.
fores, j. 26. geminas, vii. 27.
foret, † 27. j. 100. 109. vi. 39. viii. 30. ix. 9. xi. 32. xiii. 71. xiv. 202.
fori, vii. 63.
forique, vi. 64.
foribus, vii. 61. ix. 47. xj. 46.
foris, ij. 53. 69. vi. 94. vij. 49. 64. ix. 11. xi. 19.
forma, ix. 106. prima, ix. 78.
forma, iij. 91. vii. 99.
formæ, viij. 46. ix. 17. xj. 54.
formæque, vj. 29.
formatam, vi. 13.
formatur, vij. 83.
Formiæ temperatæ, x. 30.
Formianos dies, x. 30.
formica, j. 116. vj. 15. xj. 19.
formicæ, iij. 93.
formoſa, iij. 76. viij. 78. Nemeſis, viij. 73. Phyllis, xij. 66. uxor, ix. 68.
formoſam, v. 46. viij. 49. 53. carnem, xi. 103. faciem, iij. 3. Glyceren, xi. 41.
formoſior lux, x. 24.
formoſiſſima, viij. 53.
formoſo corpore, ij. 3.
formoſos, xij. 49.
formoſus, v. 30. vij. 28. x. 12. Cæſar pulvere Arctoi belli, viij. 65.
fornice, j. 35.
fornicem, xj. 62.
fornicis nigri, xij. 62.
fornix clauſus, x. 5.
foro, vj. 77. vij. 62. Corneli, iij. 4. medio, vj. 77. triplici, iij. 38. viij. 44.
foroque, viij. 44.
forſan, iv. 14. v. 29. 61. vij. 67. x. 75. xij. 5.
forſitan, v. 20. vj. 32. vij. 50. viij. 32. 38. 63. x. 104. xj. 8. xij. 18.
fortaſſe, j. 19. iij. 1. 42. v. 18. ix. 23. xiii. 51. 56.
forte, j. 5. 54. ij. 1. 30. 44. iij. 24. 100. iv. 42. 78. v. 27. 31. 50. 79. vj. 10. vij. 7. viij. 24. x. 33. 101. xij. 11. xiij. 5. xiv. 65. 142.
fortem. xij. 8.
fortes lacerti, xiv. 49.
forti equo, j. 50.
fortia prælia, iv. 74. verba, iij. 46.
fortibus juvencis, iv. 55.
fortior aura, viij. 14. veſica, viij. 33. vultus, ix. 78.
fortis, vj. 77. viij. 30. xiij. 79. dextera, † 23.
fortiter, xi. 57.
fortius, v. 38. viij. 18. x. 42. 65.
fortuna, j. 13. ij. 91. iv. 40. vi. 76. 79. 83. x. 76. xij. 10. iniqua, ij. 24. ſæva, iv. 18.
fortunæ reducis, viij. 65.
fortunam, v. 43.
fortunati, ij. 14.
fortunatum, xii. 48.
forum, j. 2. 118. vij. 96. Latium, x. 37. Romanum, j. 77. triſte, v. 21.
forumque, v. 21.
foſſa, xij. 14.
foſſa vinea, xiv. 49.
foſſor, xj. 19. rigidus, vij. 70.
fovearis, ij. 70.
foveri, ix. 19.
foveris, vij. 34.
fovetur, j. 63.
fovimus, ix. 49.

F r

Fracta, vi. 59. amphora, xi. 9.
fractaque oſſa, xi. 85.
fracta anſa, xi. 57. aure, vij. 31.
fracti, viij. 57.
fracti oris, viij. 57.
fractis vitreis, j. 42.
fractorum vatiniorum, x. 3.
fractos, v. 63.
fractuſque Rhenus, vij. 6.
fragiles buxos, j. 89.
fragili ulmo, vj. 49.
fragilis, xiv. 178.
fragmenta noviſſima, viij. 57.
fragmentum vile, vij. 18.
fragrant, iij. 65. xj. 9.
fragras, vj. 55.
fragrat, iij. 58.
fragravit, v. 38.
fragres, j. 88.
frangam, xi. 59.
frangant, x. 50.
frange, ij. 59 ix. 75. xiv. 103.
frangendos, xij. 71.
frangendus, xij. 75.
frangere, j. 23. 52. iv. 8. vij. 18. xiv. 3.
franges, j. 50.
frangis, xj. 12. xiv. 3.
frater, j. 37. ij. 2. viij. 55. ix. 55. x. 65. 89. xj. 11.
fraterna æquora. † 16.
fratre, j. 36. v. 39. viij. 32. invito, ix. 52.
fratrem, ij. 4. v. 39. x. 65. xi. 8. pium, ij. 41.
fratres, gemini, iij. 88. v. 29. viij. 81. xii. 3. Siculos, vij. 23.
fratri, ix. 88. ſoli, xij. 44.
fratris. ij. 11. v. 3. xii. 44.
fraudare, ij. 46. viij. 59. x. 17.

fraudata

fraudata viridi juventa, vij. 39.
fraudata pluma xiv. 162.
fraudator, xj. 67.
fraudatus, x. 50. cibus, vij. 24.
fraude, vj. 2. tacita, v. 66.
fraudes, vj. 93. xj. 8. notas, j. 88.
fremuit, viij. 55.
frena, viij. 21. temeraria, xij. 14.
frenis, j. 105.
frequens, v. 13. ix. 23. xiv. 122. agna, vij. 53. amator, vii. 96. amicus, viij. 18. ara, † 1. caſus, iij. 52. conviva, ix. 99. opus, iv. 29. phœnix, v. 38.
frequentat, ij. 14. x. 58.
frequenter, viij. 65.
frequentes, x. 62. conſulatus, viij. 66.
frequenti pagina, vij. 44.
frequentiores, xi. 7.
freſſæ fabæ, iv. 46.
freta, † 28. ij. 24. x. 36. xij. 100. languida, viij. 51.
freti, v. 1. Actiaci, iv. 11. inſani, iv. 63. Scythici, vij. 18. ſuburbani, v. 1.
fretis, † 24.
frica, xj. 30.
frico, iv. 90.
frigentia ora, x. 26.
frigida, iij. 34. viij. 67. xiv. 105. & calda aqua, xiv. 196.
frigidior unda, xiv. 104.
frigidiora gelu marmora, xij. 61.
frigora, vij. 64. impletura, v. 36. picta, j. 56. tuta, ij. 46.
frigore, vij. 36. 94. xii. 32. brumali, xiii. 16. pigro, iv. 3.
frigoribus, vij. 30. Tiburtinis, iv. 57.
frigus, iv. 64. vj. 59. gelidum, viii. 68. magnum, v. 80. nobile, xiv. 116. penetrabile, iv. 19. Picenum, xj. 53. ſalubre, x. 30. tenue, iij. 81. triſte, x. 5.
fringuillarum, ix. 55.
fritillis incertis, iv. 14.
fritillo blando, v. 85. moto, xiv. 1.
fritillus, xj. 7. xiii. 1.
fronde, v. 4. ix. 62. Jovis clarus, xi. 10. prima, iv. 54.
frondea cuſpis, xiv. 22.
frondibus, xi. 53. xiii. 37. ſacris, vii. 73.
frondis, ix. 4. 62. Tarpeiæ, honos, ix. 4.
frondoſa Nemee, † 27.
frons, xii. 62. brevis, iv. 42. ſevera, xi. 2.
fronte, j. 5. 71. iij. 21. vij. 11. xiv. 52. adſtricta, xi. 40. attrita, viij. 59. cauta, v. 4. cinæda, vi. 39. inermi, iij. 37. lunata, viii. 33. matutina, xiii. 2. molli, vi. 38. nubila, ij. 11. pertinaci, v. 12. picta, xi. 85. pumicata, j. 67. raſa, iv. 10. ſerena, vij. 11. tetrica, x. 64. torva, iv. 14. tota, vii. 25. virenti, ix. 77.
frontem, ix. 74. 92. xi. 28. xii. 101. pieriam, viii. 70. rugoſiorem, iij. 93. ſolvere, xiv. 183. ſtellantem, ij. 29.
fronti, j. 25.
frontibus adverſis, iv. 35. parvis, iv. 74.
Frontine, x. 58.
Frontino, x. 48.
frontis, iij. 2. xii. 84. teneræ, iv. 6.
Fronto, j. 56. v. 35. Stoicus, xiv. 106.
fruar, v. 1.
fruare, ix. 43.
fruatur, j. 32. viii. 30.
fructuoſiora Saturnalia, iv. 46.
fructus, j. 86.
fruere, j. 50.
frueris, v. 5. vij. 46. x. 7.
frugi jentacula, xiii. 31. Jovem, vi. 21. ſacra, xii. 63.
frugiferæ, xi. 91.
frui, j. 87. v. 21. vii. 92. 98. ix. 72. x. 23. 30. xii. 6. xiv. 149.
fruitur, iij. 20. 58. vii. 4. 86. xiv. 9.
frumentum, xii. 73. triticeum, xiii. 12.
fruor, xij. 18.
fruſta, xi. 28.
fruſtra, j. 61. v. 26. x. 17. 26. 35. 72. 100. xi. 47. 74. xii. 62. xiii. 64.
frutice, iij. 47.

F u

Fucinus, † 28.
fudit, iv. 66.
fueramus, xiii. 46.
fuerant, † 2. j. 20. ij. 63. 83. viij. 3. 6. xi. 92.
fueras, iij. 24. v. 24. vii. 63. viii. 16. 74. xi. 40. xii. 60.
fuerat, † 7. j. 31. 83. 115. ij. 64. iij. 52. 70. vi. 15. vii. 56. viii. 33. ix. 7. xi. 6.
fuere, iv. 66. 89. vi. 76. viii. 53. 80. xi. 7. xii. 34.
fuerint, ij. 91. iv. 25. vii. 21. xj. 17. xiv. 196.
fueris, j. 73. v. 36. viii. 6. ix. 59.
fuerit, vii. 16. 91. viii. 9. 24. ix. 18. 57.
fuerunt, j. 55. v. 16. ix. 60.
fuga, iij. 44.
fuga celeri, viij. 56. permiſſa abire, viij. 32.
fugæ, vi. 33.
fugam, † 11.
fugas, iij. 44.
fugax dorcas, x. 65.
fugatque, iij. 82.
fugax lepus, j. 49. ungula, xij. 50.
fuge, j. 4. ij. 47. iv. 30. v. 26.
fugeres, vii. 63.
fugeret, † 23. ij. 80.
fugerit, iij. 45.
fugiat, ix. 90. xj. 85.
fugies, x. 2.
fugiet, xj. 85.
fugimus, iij. 45.
fugio, iij. 44. v. 84.
fugis, j. 23. 52. iij. 2. 77. iv. 61. v. 45. 84. vii. 29.
fugit, iv. 22. vij. 28. viij. 26. ix. 62. x. 30. 51.
fugitiva Daphne, xi. 44. gaudia, j. 16. vij. 46. quies, vij. 63. Venus, xij. 98.
fugitivus, iij. 91. xj. 55.
fugiunt, xij. 29.
fui, v. 13. xiv. 34.
fuimus, j. 44.
fuiſſe, † 13. 21. x. 50. 61. vj. 85. vij. 43. 52. viij. 51. 64. x. 35. xij. 4.
fuiſſem, v. 40.
fuiſſent, ix. 67. x. 99.
fuiſſet, † 27. ix. 106. x. 73. 77.
fuiſti, iij. 70. iv. 7. ix. 96. xj. 88. xij. 53.
fuit, † 12. 13. 15. 26. j. 16. 74. 81. 83. ij. 61. iij. 17. iv. 16. 78. 89. v. 19. 25. vj. 25. 32. vij. 51. 60. viij. 30. 50. ix. 18. 21. x. 23. 31. xj. 66. xij. 29. 59. xiij. 122. xiv. 35. 67.

fuitque,

fuitque, x. 63.
fulcitur, ij. 43.
fulcro, viij. 33.
fulgebat, ix. 50.
fulgent, xii. 67.
fulgentes vultus marmore, ix. 24.
fulgentia templa, viii. 65.
fulgere, † 26.
fulget, j. 71. v. 6. vj. 13. x. 76.
fullo, ij. 59. xii. 59. xiv. 51.
fullonis avari, vj. 93.
fulmen, ix. 21. regale, xii. 63.
fulmina, v. 56. maſſa, vj. 83.
fulmine, vi. 83. xii. 63.
fulmineo dente, xi. 70.
fulta culmina, xij. 73.
fulva moneta, xiv. 12.
fulvi leonis, ix. 92.
Fulvia, xi. 21.
Fulviani, xi. 21.
fumantem naſum, vi. 64.
fumantia tomacla, j. 42.
fumaria improba, x. 36.
fumat, j. 13.
fumea vina, xiii. 123.
fumet, xiv. 221.
fumis Maſſilianis, iij. 82.
fumos, xiv. 118. nigros, ij. 90. vanos, iv. 5.
fumoſæ lagenæ, xii. 84.
fumoſo decembri, v. 31.
fumum omnem, xiij. 32.
functus, j. 95.
Fundana, xiij. 113.
Fundanis amyclis xiij. 115.
Fundanum, xiij. 113.
funde, v. 65. vi. 85. xi. 37.
fundens, viii. 56. 65.
fundere, ix. 95.
fundet, xiv. 112.
fundi, iij. 62. viii. 6.
fundis, v. 36. paternis, ix. 3. patruelibus, v. 36.
fundiſque, iv. 37.
fune multo, v. 23.
funera, ix. 80. xi. 55. bina, x. 71.
funere materno, † 12.
funereamque facem, viij. 43.
funeribus, vj. 15.
funeris, xiii. 77.
fungos fullos, iij. 60.
funus nobile, viii. 30.
fur, j. 54. vi. 17. 72. callidus, v. 43. tantus, xii. 29.
fur avare, j. 67.
furaces manus, viij. 40.
furacius, viij. 59.
furem, x. 94. xi. 55. nullum, xii. 75.
furemque, iij. 58.
furentem, xi. 50.
furentis domini, vij. 44.
fures veteli, vi. 16.
Furia, x. 5.
Furiali dente, ij. 75.
Furias & cornua tauri, ij. 43.
Furias emerſas nocte ditis, xii. 32.
furibunda, vi. 21.
furioſa ſtemmata, viij. 6.
furioſe, vi. 63.
furis, j. 69. vi. 84.
furis, viij. 55 59. 61. ix. 70. xi. 19. xi. 85.
Furius, vi. 17.
furor, j. 21. ij. 80. iij. 76. cognitus, † 22.
furore tanto, iv. 35.
furorem, x. 35.
furores Berecynthios, ix. 43. ſacrilegos, ix. 86.
furori miſero, xii. 49.
furoris, vi. 19. barbari, iv. 14.
furta, j. 35. vi. 33. x. 2. xij. 29. xiv. 92. deprenſa, i. 88. materna, vi. 39.
furti laſcivi, vij. 73.
furtis, vij. 19.
furtiva bombycina, xi. 50.
furtivam aquam, vi. 47.
furto, vi. 19. manifeſto, j. 54.
furtum, v. 51.
fuſa cinnama, iij. 55.
fuſæ jubæ, j. 32.
fuſca, vii. 28. viij. 51. Lycoris, vij. 12. nubila, vi. 58. Falerna, ij. 40.
fuſca Syene, ix. 36. Mareotide, iv. 42.
fuſcæ Canuſinæ, xiv. 127. cellæ, iij. 30.
Fuſce, i. 55. vii. 27.
Fuſciculentus, ij. 74.
fuſcin dente minax, † 26.
fuſcis, xiv. 129.
fuſcior, xiv. 62.
fuſcos colores, j. 97.
fuſcus, vj. 76.
fuſo mero, viii. 83.
fuſoſque, iv. 54.
fuſte nitentis, xii. 57.
fuſus, iij. 82. v. 66. viii. 75. aper, † 85. largo nectare, ix. 35.
futuam, xi. 21. 24.
futuat, xi. 48.
futue, xi. 21.
futuente, ix. 3.
futues, vi. 91. xi. 86.
futui, j. 35 ij. 31. iij. 72. vii. 31. 67. vii. 74. ix. 5. xi. 63. 72.
futuis, ij. 60. iij. 96. vii. 96. ix. 42. 71. x. 29.
futuiſſe, x. 95. xi. 22.
futuit, j. 85. ij. 47. iij. 79. vi. 33. vii. 9. ix. 42. 82. x. 102. xi. 46. 21. xii. 38.
futuris populis, vi. 2.
futuros annos, xii. 8. mores, xii. 92.
futurus, xii. 94.
fututa, j. 95.
fututam, iij. 87. iv. 85. xi. 41. xii. 27.
fututionis certæ, j. 107.
fututor, j. 91. ij. 28. iij. 96. Memphiticus, vii. 29. perditus, xii. 43. tatus, vii. 17.
fututorem, xi. 88.
fututorum, j. 74.
fututricem linguam, xi. 92.
fututrici manu, xi. 23.
fututum, x. 81. xi. 8.

G

Ga

Gabatæ, vii. 47.
Gabatas, xi. 32.
Gabinia, vii. 56.
Gades jocoſæ, j. 62.
Gadibus, j. 42. improbis, v. 79.
Gaditana, iij. 63.
Gaditanus, x. 102.
Gaditanis modis, vi. 71.
Gætula mapalia, x. 20.
Gætulis, † 4.
Galbanatus, iij. 82.
Galba ruſtice, x. 101.
Galbam, j. 42.
Galbamque, x. 101.
Galbanos mores, j. 97.
Galbula, xiii. 68.
galeamque, ix. 57.
galericulum, xiv. 50.
Galeſi albi, xii. 64. nivei, xi. 23. phalanini, v. 38.
Galeſo Lacedæmonio, ij. 43. tepido, iv. 28.
Galeſus culta, viii. 28.
Galla, ij. 25. 34. iij. 51. 90. iv. 38. 58. v. 85. vii. 17. 57. ix. 5. 38. 80. x. 75. 95. xi. 20.
Galla, v. 1.

Gallaice

Gallaico auro, iv. 39.
Gallatea, † 28. pinguis, viij. 56.
Galle, j. 109. ij. 56. iij. 27. 81. 92. iv. 16. viii. 75. x. 33. 56. 82. levior, ij. 47.
Galli, viii. 73. criſtati, ix. 70. ſuperbi, iij. 57.
Gallia, xiv. 128. dicta, iij. 1. pinguis, vi. 11.
Galliambon, ij. 85.
Gallica palla, j. 93.
Gallicana catella, xiv. 198.
Gallice, viii. 22. 76. ix. 94.
Gallici canes, iij. 47.
gallina, xiii. 64. ſtilis, xiii. 62. facilis, xiii. 62.
gallo, j. 36. xii 54.
gallum, iij. 1. recentem, vii. 84.
gallus, ij. 45. iij. 24. 81. viii. 75. xi. 73. 75. xii. 46. xiii. 63. eſuriens, xiv. 204.
Gangeticus raptor, viii. 26.
Ganymede, v. 56. vii. 73. ix. 23. 26. 75. x. 66. xi. 23. 27. xiii. 108. gemino, ix. 105. gracili, xi. 44.
Ganymedæa manu, viij. 39.
Ganymedæas comas, ix. 17.
Ganymedæo choro, vij. 49. lecto, viii. 46.
Gargili, iij. 96.
Gargiliane, iij. 30. 74. iv. 56. vii. 64. viii. 13.
Garo arcano, vij. 26. corrupto, vi. 93.
garriant, iij. 93.
garriat, v. 36.
Garrice, xi. 106.
garrienti, xi. 25.
garris, j. 90. iij. 28. 96.
garrit, v. 62.
garrula avis, xiv. 75. lingua, xiii. 71. plectra, xiv. 167. ſaga, xi. 50. ſiſtra, xiv. 54.
garrule, ix. 70.
garruli ſenis, (περίφρονος Tantali) x. 5.
garrulitate, v. 53. vii. 17. obliqua, vii. 61.
garrulus, viii. 6. anulus, xiv. 169.
garum, vii. 93. fœcoſum, xiii. 102. nobile, xiii. 82. ſcombrorum, xiii. 102.
gaude, vi. 91. xiv. 127.
gaudeat, iv. 45. xi. 54.
gaudebat, ij. 69.
gaudebatque, ix. 78.
gaudebis, xii. 34.
gaudebit, xi. 6.
gaudens, iv. 90. v. 49. ancilla, xi. 28.
gaudent, j. 62. 105. ix. 73. xi. 4. 37.
gaudentem, iv. 75.
gaudenti, viii. 66.
gaudentia frigore rapa, xiii. 16.
gaudeo, xi. 108.
gaudes, ij. 89. iij. 93. iv. 11. 48. xi. 105.
gaudet, j. 23. 69. 71. 94. iv. 64. v. 15. vj. 38. vij. 49. 86. ix. 14. 44. xj. 42. xiij. 60. xiv. 1. 141.
gaudete, xj. 62.
gaudia, iv. 38. vii. 7. viij. 4. 21. 50. 51. 55. x. 44. fœda, ix. 42. fugitiva, j. 16. vii. 46. grata, j. 35. longa, viij. 11. nota, ix. 37. publica, vij. 5. ſecura, vj. 47. ſolemnia, xij. 63. vera, vij. 4. xj. 27.
gaudio udo, x. 78. vero, j. 50.
gaudiorum, xj. 81.
gaudiumque, j. 110. v. 38. crudele, iij. 64.
gaviſus, viij. 51.
Gaure, ij. 89. v. 83. viij. 27. ix. 51.
Gaurus pauper, iv. 67.
gauſapa, xiv. 29. villoſa vel mantile, xiv. 138.
gauſape quadratum, xiv. 152.
gauſapina cubicularia, xiv. 147. pænula, xiv. 145.
gauſapinas ſexcentas, vj. 59.
gazæ, xii. 53.

Ge

Gelat, j. 50.
gelata ficus, iv. 46. manus, v. 9.
gelata ficus, iv. 46. manus, v. 9.
Gelaſinus, vij. 24.
gelida bruma, iv. 57. togula, vi. 50. virgine, xj. 48.
gelidæ brumæ, x. 14.
gelidam aquam, xiv. 106. auriculam, xii. 26.
gelidas arces, j. 13. lacernas, vii. 91. valles, v. 72.
gelidi Decembris, x. 87.
gelidis aquis, xiv. 33. pruinis, vij. 30. lacernis, iij. 38.
gelido amne, vij. 79. ore, vj. 58. Decembri, iv. 19.
gelidos lacus, xiv. 1.
gelidum anguem, xij. 29. draconem, vii. 86. frigus, viii. 68. Tibur, iv. 64.
Gellia, j. 34. iij. 55. iv. 20. v. 17. 30. vi. 11. 67. 90. viii. 81.
Gellianus, vi. 66.
Gellius, ix. 47. 82.
Gellioque, vi. 54.
gelu, xiv. 61. concreto, iv. 59. hiberno, iv. 18.
gemellas, x. 92.
gemellos, xii. 49.
gemellus, j. 11.
gemens, xi. 72.
gemeret, ix. 88.
gemes, xiv. 31.
gemina compede, iij. 29. forte, ix. 40. ſympiegade, xi. 100. tigride, viij. 26.
geminas fores, vij. 27. manus, x. 10.
gemini, iij. 88. currus, viij. 65.
geminis alis, viii. 51. culminibus, ix. 4.
gemino aſſe, ij. 53. cornu, † 22. Ganymede, ix. 105. honore, iij. 2. hoſte, xiv. 17.
geminos, ix. 42. angues, xiv. 177. cunnos, j. 91. juvencos, † 23.
gemis, j. 94. 107. xii. 17.
gemit, iij. 58.
gemitu, xi. 100.
gemitus, x. 80. 82.
gemma, iv. 22. x. 20. xj. 50. xiv. 94. 123. eruta, viii. 28. lactea, viii. 45. ſuccina, iv. 59. trita pollice Heliadum, ix. 14.
gemmâ, xii. 40. xiv. 110. alba, xi. 33. perſpicua, viij. 08. potare, xi. 12.
gemmam, xi. 38.
gemmantes alas, xiii. 70. lecti, xii. 67.
gemmantibus rivis, ix. 92.
gemmas, xii. 49. 103. plures, v. 11. ſimiles, iv. 61. virides, ix. 60. xj. 28.
gemmati calices, xiv. 109.

gemmatum aurum, xiv. 109.
gemmea tecta, vj. 47.
gemmeique pavones, iij. 58.
gemmeus miles, xiv. 20. rumor, x. 3.
gemmis, xii. 75.
genæ antiquæ, v. 45.
genas, vij. 82. ix. 78. x. 12. florentes, iij. 6. hirſutas, vi. 52. rubras, viii. 56.
gener, vii. 70. ix. 72.
generaret, ix. 42.
generata, vi. 49.
generatus, iv. 55.
generis fœminei, xi. 48.
genero, viii. 66.
generos, xj. 54.
generoſa, xiv. 95. Cæcuba, xiii. 115.
geneſta lenta, j. 44.
genis cruribuſque hirſutis, x. 65. ſiccis, j. 79. xii. 3.
genita, ix. 40. 61. xi. 23.
genitam, xii. 21.
genitor, viii. 2. 11. 91. bonus, viii. 50. divûm, xii. 78.
genitore viſo, vi. 38. vivo, iv. 16.
genitos, iv. 55.
genitrix, v. 35.
genitum, † 12. j. 82.
genitus, x. 65. xii. 60.
genium, vi. 60. vii. 11. 77.
gens barbara, † 3.
gente, xii. 3. Arctoa, v. 69. Argolica, iv. 66. Dictæa, xi. 70. rigida, vj. 64.
gentem togatam, xiv. 124.
gentes, vii. 51. viii. 61. x. 12. 96. xii. 26. Sarmaticas, viij. 11.
genteſque, xij. 6.
gentibus, ij. 56. x. 9. xi. 99. xii. 4. auriferis, xiv. 199. Celtiberis, j. 50. edomitis, viii. 65. Libycis, ix. 8. perdomitis, vii. 83.
gentis facundæ, vii. 31. Flaviæ, xi. 2. perfidæ, vii. 6. ſacræ, ix. 95.
gentiumque, xii. 8.
genu, v. 14. xi. 101.
genuit, ix. 101. 106. xiii. 33. 106. 118.
genus, v. 39. vii. 23. 95. xij. 13. humanum, ix. 46.
immiſtum, † 21. leti triſtius, xi. 92. leve, vj. 60. omne, iv. 39.
genuſque, v. 28.
geram, v. 73. xiv. 41.
geras, iij. 93.
gerat, xiii. 81.
gerebat, vii. 93.
geres, xiv. 31.
geris, ix. 67. x. 28. xii. 44.
gerit, j. 45. 118. iv. 89. v. 52. 62. xi. 60. xii. 7. 31. xiv. 186. 192.
geritis, x. 105.
Germane, xi. 97.
Germania, ij. 2.
Germanicarum Kalendarum, ix. 2.
Germanice, v. 20. vii. 60. viii. 4. 26. 39. 55. 56. accola, v. 3.
Germanicus, v. 2. ſerus, xiii. 4.
Germanis, vii. 29.
germinat, x. 94.
gerres, iij. 77. xii. 32.
Geryonem, v. 50. 66.
geſſerit, ix. 22. 104.
geſſit, ix. 104.
geſtari, iv. 52. vii. 75.
geſtat, v. 12. 56.
geſtatio, v. 21.
geſtator, iv. 64.
geſtatur, xii. 17.
geſtatus, j. 83.
geſtavit, xiv. 52.
geſtus, xii. 101. laſcivos, vi. 71.
Getæ, xii. 8.
Getaſque, viii. 11.
Getica nive, ix. 104.
Geticæ juvencæ, vii. 79.
Geticam Peucen, vii. 83.
Getici poli, ix. 46.
Geticis pruinis, xi. 4.
Getico tergore, vii. 1.
Gi
Giberif ſigillum fictile, xiv. 182.
giganta luteum, ix. 51.
gigantas, xi. 53.
gigantei triumphi, viij. 50.
gigantis magni, xiii. 78.
Gl
Glaber crure, xii. 38.
glabraria, iv. 28.
glaciem, ix. 92.
glacies livida, vii. 94.
Glacilla, vii. 86.
gladiator, v. 25.
gladiatores, iij. 16.
gladium, j. 14.
glande, xii. 76.
glandis Tuſcæ, vij. 26.
glandulas, iij. 82. vii. 19.
Glaniana vera, iv. 39.
Glaphyran, xi. 21.
Glaphyro, iv. 5.
Glauce, ix. 96.
Glaucia, vj. 29.
Glaucias humatus, vi. 28.
Glaucina, ix. 27.
gleba, iij. 65. ix. 23. magna, v. 13. 38. Setina, ix. 23.
glires ſomniculoſos, iij. 58.
gloria, † 27. j. 22. 52. ij. 90. 91. iv. 55. v. 10. 25. vi. 80. vii. 49. 96. ix. 44. 61. x. 53. 64. xii. 21. xiv. 93. dulcis, viii. 82. fœlix, viii. 55. ix. 89. inficianda, ix. 101. lata, x. 103. mœſta, x. 50. nova, viij. 15. nulla, xij. 36. xiij. 85. obſcura, xiv. 171. prima, iv. 75. xiii. 92. quanta, iv. 63. rara, † 18. x. 63. ſera, j. 26. ſumma, † 15. viii. 30.
gloriabitur, j. 62.
gloriari, xii. 36.
gloriatur, x. 92.
glorior, ij. 86. xiv. 95.
glorioſa, xij. 8.
Glyceræ, vj. 40. xi. 41.
Glycere, xiv. 187.
Glyceren formoſam, xi. 41.
Glypte, ij. 45.
Go
Gobius, xiij. 88.
Gorgon, ix. 26.
Gorgonas, x. 4.
Gorgone poſita, vi. 10.
Gr
Grabati, iv. 53. nudi, j. 93. ſponda, xj. 57.
grabatis, vj. 39.
grabatus tripes, xij. 32.
Graeco, xi. 103.
graciles ligulæ, v. 18.
graciles vias, ij. 86.
gracili filo, viij. 33. Ganymede, xj. 44. libello, xiij. 3.
gracilique, viij. 84.
Graculo, j. 116.
gradiere, xij. 3.
gradu laborioſo, vij. 38. primo, v. 14. ſicco, v. 23.
gradus, v. 42.
gradus longos, xj. 85.
græca, ix. 45.

græci poëtæ, ix. 12.
græco nomine, xiv. 58.
græcula Echo, ij. 86.
græcum, v. 52.
græcus Bacchara, vj. 75.
Graia verbera, ix. 74.
Graiæ Lernæ, v. 66.
Graium, iv. 55.
gramina, iij. 65.
gramine floreo, ix. 92.
grammaticis, ix. 75. indoctis, xiv. 120.
grammaticoſque, v. 57. 60.
grammaticus, vii. 63. bellus, ij. 7.
grammaticuſve, x. 70.
grana, vij. 19.
grande crimen, ij. 65. ingenium, ij. 44. jugum, vi. 76. meritum, viij. 65. nomen, ix. 2. opus, v. 5. pretium, ix. 102. ſophos, j. 4. vi. 48. & inſanum ſophos, j. 50.
grandem, ij. 48. aprum, xiv. 31.
grandemve lupum, xi. 50.
grandes, vii. 61. xii. 49. virgines, iij. 57. Syri, vii. 52.
grandi gutta, iij. 47. pede, vi. 64.
grandia, v. 6. viii. 50. ix. 51. chryſendeta, xiv. 97. colla, xiv. 48. corpora, xiv. 91. venabula, viij. 55. verba, ij. 69. ix. 33.
grandibus cirris, x. 83. thermis, xj. 52. verbis minax, ix. 28.
grandis auctio, ix. 4. bos, x. 79. fibula, vii. 81. filia, vii. 9. ſinus, v. 12. muræna, xiii. 80. pluvia, ix. 100. reus, vii. 71. ſarcina, viij. 75. virgo, viij. 3.
grandius, ix. 60. ſecretum, xj. 46.
graphiaria armata, xiv. 21.
graphiarium, xiv. 21.
grata, ix. 59. x. 12. corona, xiii. 35. facies, vii. 24. gaudia, j. 35. præmia, j. 32. quies, xi. 27. victima, iij. 24. xii. 92.
grataeque, xiv. 80.
grates, xii. 9.
grati honoris, xiv. 32.
gratior, iv. 44. xiii. 21.
gratis, j. 30. 74. 96. iij. 30. iv. 37. v. 16. vij. 74. x. 3. 29. 75. xi. 48. xii. 32. 55. 64. xiv. 1. 75.
gratiſſima res, iv. 31.
gratiſſimus, ix. 17.
gratius, vi. 73.
gratia, vi. 80. ix. 27. xi. 14. duplex, xiii. 33. major, iv. 29. xii. 63. tanta, xiv. 145.
gratias, ix. 7.
grato ore, vii. 62. verſu, iv. 55.
gratulor, x. 70.
gratulatori laſſo, x. 74.
gratum, iv. 23. vii. 51. Jovem, v. 1. munus, viii. 28. xii. 24. xiv. 60. nomen, iv. 31. pignus, x. 73. ſidus, † 26.
gratus, ix. 29. x. 25. aper, iij. 77. cunnus, iij. 81. December, vii. 71. eques, viii. 15. homo, iv. 84.
gravatus, iij. 22.
grave, v. 6. 79. ix. 56. 70. munus, ij. 30. pretium, xi. 39.
gravem caſum, ij. 65. coronam, iij. 47. urſum, † 22. vultum, v. 52.
graves, vii. 46. viii. 3. ix. 29. annos, vii. 63. avos, vii. 46. Curios, ix. 29. luſus, xii. 15. ſaccos quindecim, x. 74.
graveſque, viij. 79.
graveſque draucos, vij. 66.
gravi, j. 53. ſervitio, j. 52. ſue, xiii. 56. telo, † 13.
gravidam ſuem, † 12.
gravior, † 14. Curio Fabricioque, xi. 17.
graviora pondera, v. 66.
gravis, iv. 11. v. 66. xi. 17. anulus, xiv. 123. arca, iij. 40. x. 14. Feſcenia, j. 88. haſta, vii. 62. hemitritæos, xii. 92. ira, iv. 12. iris, iv. 19. languor, vi. 70. medicina, xi. 72. ſilva, iv. 66. ſumma, x. 75. terra, v. 36. xi. 15. teſta, vii. 52. turba, † 4. Veſtinus, iv. 73. uxor, xi. 85.
graviſque, x. 23.
gravitas, xi. 105.
graviter, ij. 27. iij. 28. xiii. 18.
gravius, j. 88. v. 23.
graviuſque, vii. 94.
grege, ij. 43. iij. 91. vi. 57. viij. 51. x. 98. Pierio, ix. 88. xii. 11. primo, xiv. 158. purpureo, xiv. 55. Strymonio, ix. 30. Veſtino, xiii. 31. uno, ij. 46.
gregem, viij. 55. Caſtalidum, vii. 11.
greges, ij. 74. vii. 53. innumeros, v. 13.
gregis, viii. 28. Bætici, v. 38.
gregibus tinctis, xii. 64.
gremio, xiv. 61.
greſſibus vagis, ij. 57.
greſſu licenti, iv. 8.
greſſumque, vi. 80.
greſſus, v. 32.
grex, ij. 43. plenus, vi. 39. togatus & capillatus, ij. 57.
grues, ix. 14.
grylli, j. 66. ij. 14.

Gu

Gubernet, ix. 23.
gula, ij. 40. iij. 17. v. 71. xi. 87. ingenioſa, xiij. 62. ingenua, vi. 11.
gula, v. 51.
gulaque, j. 21.
gulæ, iv. 78. vii. 19. 48. Pellææ, xiii. 85.
gulam, xiv. 220.
guloſam partem, xi. 62.
guloſis, xiii. 71.
guloſo nimium lectore, xi. 59.
guloſius, iij. 22. vii. 19.
guloſus, vii. 19. viii. 23. ix. 11. xii. 41. homo, xii. 65.
gurgite flumineo, iv. 66. ſulfureo, vii. 92.
guſtata aqua, vij. 46.
guſtatorium, xiv. 88.
guſtu, xi. 32. 53.
guſtus primus, xiii. 61.
gutta, j. 110. vii. 24. xi. 99. condita, iv. 32.
gutta grandi, iij. 47.
guttatæ Numidicæ, iij. 58.
guttur turpe, xi. 22.
guttus corneus, xiv. 52.

Gy

Gymnaſium, iij. 98.
Gyrthæ, vi. 39.

H.

Ha

HAbe, ij. 10.48.viij. 37. x. 51. xiii. 29.53.
habeas, ij. 79. iij. 93. iv. 33. 39. x. 100. xj. 67. xiv. 179.
habeat, j. 79. ij. 18. iij. 93. vi. 67. viii. 61. xi. 42. xii. 20. xiii. 126.
habebas, j. 106. xi. 45.
habebis, v. 43. xiii. 3.
habebunt, ix. 7.
habemus, viii. 61. x. 2.
habenas æternas, vi. 3. Iuleas, ix. 104.
habendam, j. 85.
habenis, v. 49.
habent, j. 2. 4. 37. ix. 4. x. 16. xii. 13.
habeo, iv. 15. 72. v. 9. xii. 25.
habere, j. 2. 42. ij. 8. 26. 68. 86. iv. 10. 34. vi. 21. 60. vii. 10. 47. viii. 2. 5. 33. 34. 36. 65. ix. 17. x. 41. 54. 98. xi. 33. 44. 61. 70. 89. 103. xii. 6. 18. 101. xiii. 117. xiv. 78. 178. 220.
haberet, v. 24. xi. 61.
haberi, iv. 5.
haberis, xiv. 74.
habes, ij. 87. iij. 72. iv. 31. v. 28. vii. 77. viii. 78. ix. 88. x. 25. xi. 58. xii. 25. xiv. 219.
habet, † 4. 18. j. 49. 101. ij. 93. iij. 8. iv. 19. 72. v. 23. 39. vi. 61. 74. vii. 101. viii. 78. ix. 4. x. 18. xi. 16. 60. xij. 10. 14. xiii. 78. xiv. 174. 179.
habeto, j. 93.
habetur, viii. 73. xi. 91.
habiles calamos, xiv. 58.
habilis, xiii. 22. xiv. 171.
habitabas, x. 28.
habitabit, xi. 35.
habitare, j. 4. viii. 14. x. 44. xi. 19. xii 32. xiii. 60. xiv. 77.
habitas, xii. 50.
habitat, vii. 52. xi. 84. xii. 3.
habitator, ix. 52.
habito, j. 118.
habituſque, ix. 67.
habui, v. 9.
habuiſſe, † 8. xi. 44.
habuit, iij. 31. iv. 46. viii. 57. ix. 44.
hac, j. 71. 73. 98. 109. ij. 53. 77. iij. 85. iv. 47. 69. v. 16. 51. 61. vi. 47. 64. viii. 6. 33. ix. 24. 30. 36. 50. 62. x. 35. 71. 72. xii. 42. xiv. 50. 110.
hæ, iv. 30.
hæc, † 6. 27. 28. j. 27. 99. ij. 54. 70. iij. 33. 76.
hædi, x. 92. xiii. 33.
hædina pelle, xi. 45.
hædis ſtantibus, xiii. 38.
hædum, x. 87.
hædus raptus ab ore lupi, x. 48.
Hæmo Orpheo, † 3.
hæreat, ij. 61.
hærebat, iij. 91.
hærebit, vi. 64. xi. 8.
hærebo, ij. 24.
hærenti, x. 30.
hærete, ix. 103.
hæret, j. 86. xi. 62. xii. 38.
hæſi, ix. 49.
hæſiſti, vii. 44.
hæſit, j. 7. vii. 44.
halat, x. 48.
halece putri, iij. 77.
halitus, x. 42. cervinus, xii. 29.
Halmyroten, x. 83.
hamo, vi 63.
hamos, v. 18. ſacrilegos, iv. 30.
hamus, ij. 40. fallax, iv. 56.
hanc, † 13. 28. j. 56. 110. ij. 16. iij. 5. 24. iv. 19. v. 4. vi. 40. 41. vii. 68. viii. 45. ix. 32. x. 24. xi. 21. xiii. 67. xiv. 114. 126.
Hannibal, ix. 44. xiii. 73.
Haphe, vii. 66.
Harpaſta, xiv. 48. pulverulenta, iv. 19. vii. 31.
harpaſto, vii. 66.
Harpyiaſque, x. 4.
haruſpex, iij. 24.
has, ij. 23. iij. 29. iv. 3. vi. 19. 75. vii. 47. viii. 79. ix. 47.
haſta, † 12. v. 66. xiv. 179. belligera, v. 25. gravis, vii. 62. levis, † 12. ix. 57.
haſta, v. 25.
haſtas emiſſas, xiv. 202.
haud, ix. 3.
haurire, viii. 39.
haurit, iv. 25.
hauſiſti, ix. 84.

He

Hebe, ix. 67.
Hebes ictus, vii. 31.
hebetantque, xiii. 67.
Hectora, xiv. 212.
Hectoreo equo, xi. 105.
Hectoreos logos, vi. 71.
Hectoris, x. 90.
Hecubæque, vi. 71.
Hecubam, iij. 32. 76.
Hedyli, ix. 58.
hei, ij. 1.
Helciariorum, iv. 64.
Helena, vii. 99.
Helene, j. 63. ix. 106.
Heli, j. 96.
Heliadum, iv. 59. pollice gemma trita, ix. 14.
Heliani facundi, xii. 24.
Helicen, iv. 3.
Helicon, j. 77.
Helicone toto, xii. 6.
Heliconis, x. 64. 93.
Helide, j. 35.
Helles, ix. 73.
Helycaoniâ regione, xiv. 152.
Hemitritæo, ij. 40.
Hemitritæos gravis & fervens, xij. 92.
Hemitritæus, iv. 81.
herba, xi. 19. Apula, viij. 28. rubens, ix. 62. rudis, ij. 90. ſalax, x. 48.
herbarium, v. 24.
herbis mitibus, ix. 18. 73.
Hercule ſimili, x. 104.
Herculeæ laudis, † 27.
Herculeas manus, † 15.
Herculei Tiburis, j. 13.
Herculeo aſtro, viii. 55. nomine, iv. 44.
Herculeos colles iv. 57. vii. 12.
Herculeum, † 6. numen, ix. 104. Tibur, iv. 62.
Hercules, v. 5. Corinthius, xiv. 177. ſictilis, xiv. 178.
Herculis magni, ix. 65. puſilli, iij. 47.
Here, j. 44. iij. 12. iv. 7. 61. x. 31.
heredem, iij. 10. vi. 63. vii. 65. ix. 49. x. 97. xi. 49. xiii. 74.
heredes, iv. 33. xj. 15.

here-

heredi, xiii. 126.
hereditatis, vi. 61.
heres, vj. 86. viij. 44. 75. ix. 48. xi. 5. xii. 48.
heri, j. 25.
Hermaphroditum fœmineum, vi. 68.
Hermaphroditus, x. 4. marmoreus, xiv. 174.
Herme, ij. 15.
Hermes doctus, v. 25. minax, v. 25. ſuperbus, v. 25. timendus, v. 25.
Hermione, iij. 11.
Hermocratem, vi. 53.
Hermogenes, xij. 29.
Hermumque, vi. 86.
Hermus ſordidus turbato auro, viii. 78.
hernia ingens, iij. 24.
herniarum, xii. 85.
Herodes clinicus, ix. 98.
herois, iij. 20.
heros, x. 56. Pæantius, ij. 84.
Herſiliæ, x. 68.
Heſionen, † 27.
Heſperia aqua, viij. 28.
Heſperias boves, ix. 104.
Heſperidum, iv. 64. nemus, † 21.
Heſperio orbe, viij. 78.
Heſperium pecus, ix. 62.
Heſperius liquor, xiii. 40.
heſterna cœna, ij. 72. luce, j. 69. nocte, j. 28. iv. 15.
heſternis coronis, ix. 62.
heſterno mero, j. 29. vino, j. 88.
Hetruſco ſollicito, vi. 83.
heu, j. 4. 13. ij. 18. v. 21. vi. 62. 85. vii. 20. 46. ix. 30. x. 13. 18. 50. xi. 79. xiv. 101.
hexaclinon teſtudineum, ix. 60.
hexametris, vi. 65.
hexaphoris, ij. 81.
hexaphoro, vi. 67. ingenti, iv. 51.

Hi

Hi, j. 36. v. 10. 20. 21. viii. 6. x. 95. xii. 31. 75. 98.
Hianteæ aquæ, xii. 3.
Hiantida perpetuam, vi. 21.
hiantis, vii. 13. 49.
hiare, xi. 19.
hiatu infinito, iij. 72.
hiatus patulos, iij. 19. vaſtos, j. 23.
hiberna Arctos, vii. 6.
hiberna capſa, xi. 9.
hibernæ roſæ, iv. 29.
hibernas baſiationes, vii. 94. roſas, vi. 80.
hibernis, viii. 14. aquis, vii. 35.
hiberno, iv. 18. lacu, x. 85.
hibernos, vi. 59. receſſus, v. 68.
hibernum Tibur, v. 72.
hic, † 2. 24. j. 34. 44. 115. ij. 33. iij. 76. iv. 1. v. 32. vi. 1. vii. 17. viii. 65. ix. 53. x. 96. xi. 85. xii. 48. xiii. 84. xiv. 42.
hic, j. 115. iij. 85. vi. 81. viii. 65. xi. 97. xii. 69. xiv. 77.
hiccine, vj. 63.
hictericam, xi. 8. 72.
hieme. v. 38.
hiemem, ij. 46.
hiemes, ix. 2.
hiems, viii. 68. tota, xiii. 59.
Hiero, ix. 106.
Higine, x. 56.
hilarem pœnam, iij. 64.
hilares Muſæ, vii. 7. umbellas, iij. 58.
hilaris, vi. 53. Cato, xii. 6.
Hilarus, vi. 73.
hunc, j. 55. 118. ij. 10. 14. iij. 58. iv. 64. v. 52. vii. 94. ix. 55. x. 83. xi. 32. xii. 57. xiii. 25.
Hini, xiv. 59.
Hippocrates, ix. 96.
Hippodamus, iv. 31. vii. 56.
Hippodromon pulvereum, xii. 50.
Hippolyto, viii. 48.
Hippolytum, xiv. 203.
hircoſi ſubulci, x. 98.
hircoſis, ix. 48.
hircoſo oſculo, xii. 59.
hircum, iij. 24.
hircus moriturus, iij. 24. piger, iv. 4. recens, vi. 93. unus, xi. 85.
Hirpini, iij. 63.
hirſuta ilice, vi. 64.
hirſutas genas, vi. 52.
hirſutis cruribus geniſque, x. 65. imaginibus, ix. 48.
hirſutum, vii. 57.
hirundinino nido, xi. 19.
his, j. 49 iv. 42. v. 52. vj. 75. ix. 36. x. 24. 71. xi. 28. xiv. 197.
Hiſpanæ paludis, xii. 57. rotæ, iv. 46. Tarraconis arces, x. 104.
Hiſpanas, iv. 28. metretas v. 16.
Hiſpania, iij. 14.
Hiſpaniæ, j. 50.
Hiſpanis capillis contumax, x. 65.
Hiſpano auro, vij. 87.
Hiſpidæ matris, iij. 58.
hiſtoria Romana, xiv. 191.
hiſtorias bellis, ij. 7.
hiſtra teſta, xii. 64.
hiſtrio ſatur. xii. 78.

Ho

Hoc, † 12. 10. j. 53. ij. 66. iij. 63. iv. 44. v. 62. vj. 40. vij. 20. viij. 44. ix. 18. x. 26. xj. 14. xiii. 98. xiv. 55. 141.
hodie, j. 16. 28. iv. 7. v. 59. ix. 36. xj. 66. xii. 48.
Homeri batrachomyomachia, xiv. 183.
Homerus, xiv. 57. in membranis, xiv. 184.
hominem, v. 29. vj. 33. x. 4. 31. malignum, v. 29.
hominis, ij. 40. ix. 96. xiv. 212.
hominum, † 10. vij. 46. viij. 4.
homo, iv. 84. v. 83. vij. 8. ix. 42. x. 31. aſper, v. 62. bellus, j. 10. iij. 63. bonus, xij. 51. cautus, vij. 99. deſidioſus, j. 108. dulcis, vij. 99. fidus, iv. 5. gratus, iv. 84. guloſus, xij. 65. imperioſus, ix. 54. ingenioſus, j. 74. liber, j. 68. magnus, ij. 32. vij. 99. ix. 51. xi. 57. nullus, vii. 99. officioſus, x. 88. pulcher, vij. 99. purus, ix. 64. puſillus, j. 10. v. 81. ſagax & aſtutus, xi. 89. vitioſus, xj. 93.
honeſti, j. 40.
honor, j. 89. x. 50. altus xiv. 4. antiquus, xj. 12.
honorato, iv. 27. v. 15.
honore, viij. 78. ix. 4. æterno, j. 117. gemino, iij. 2. tanto, x. 79. vano, xi. 33.
honorem, viij. 55.
honores, ix. 66. molles, † 1. mutuos, xij. 64. perpetuos, ix. 62. ſacros, viij. 69.

honorificum, x. 45.
honoris grati, xiv. 32.
honorum, iv. 40.
honos, viij. 80. nullus, iv. 31. omnis, viij. 8. quantus, xii. 63. tantus, vi. 80.
Hoplomachus, viij. 74.
hora, x. 19. 38. xi. 50. 107. æſtiva, xij. 1. decima, iv. 8. meridiana, iij. 67. omnis, x. 44. prima, iv. 8. prior, x. 48. tertia, xij. 18. una, x. 74.
hora, ij. 67. decima, j. 109. iij. 36. xi. 80. ſexta, iij. 100. una, ij. 1. undecima, ix. 60.
horæ ſupremæ, x. 5.
horam, v. 81. viii. 81. xi. 74.
horas, viij. 67. xj. 78. bonas, j. 114. extremas, iv. 73.
Horatiorum, iij. 47.
Horatius, ix. 42. ſolus, iv. 2.
horis, viij. 7. decem, xj. 30. omnibus, j. 87.
horreſcat, v. 36.
horret, xj. 40.
horribiles Sabinæ, xi. 16.
horrida, vj. 25. xj. 92. pectora, ij. 36. iv. 57. ſidera brumæ, id eſt, hyemis, ix. 13.
horridique ſilvani, x. 92.
horridis Joris, x. 62.
horridulos filios, x. 98.
horridus, iij. 20. 36. 58. December, vij. 35. 94. Liburnus, j. 50.
hortatur, xj. 56.
hortatus, j. 79.
horti, viii. 40. Corcyræi, xiij. 37. ſuburbani, vij. 48.
hortis, iv. 64. v. 63. vij. 68. felicibus, xiij. 20. ſitientibus, ix. 19.
horto ingenti, vi. 72. medio, iij. 68. Preneſtino, ix. 61.
hortos, v. 63. xij. 32. patrios. xij. 31. Pharios, vj. 80. vicinos, j. 115. xi. 35.
hortum, vj. 72. algentem, v. 79.
hortus, x. 48. xj. 9. 19. facilis. iij. 58. ſecurus, x. 94.
horum. iij. 72. xij. 76.
hos, † 26. j. 2. ij. 74. iij. 5. iv. 83. vj. 73. vij. 16. viij. 15. x. 71. xj. 74. xij. 63. xiij. 20. xiv. 8. 12.
hoſpes, iij. 5. iv. 80. v. 63. x. 20. xj. 25. xij. 3. pluſimus, viij. 3. tutior, viij. 14.
hoſpita umbra, x. 26.
hoſpitalitati comi, iv. 64.
hoſpitem, x. 92.
hoſpitibus, v. 63. xiij. 3.
hoſpitis invicti, ix. 62.
hoſpitium commune, v. 63.
hoſte, j. 49. 52. gemino, xiv. 17.
hoſtem, ij. 80.
hoſti, vij. 4.
hoſtia, ix. 43. parva, ix. 32.
hoſtibus, xiii. 60.
hoſtiles minas, vj. 76.
hoſtis gemmeus, xiv. 20. pius, j. 22.

Hu

Huc, iij. 68. xij. 34.
huic, † 27. iij. 91. v. 53. vj. 78. vij. 72. viij. 77. xij. 53. xiv. 222.
hujus, j. 79. ij. 72. iij. 19. iv. 11. x. 71.
humane, ij. 15. xij. 55.
humanius, vi. 59.
humanum genus, ix. 46.
humatus Glaucias, vi. 28.
humeris, viij. 48.
humi, viij. 75.
humida lina, x. 37. prata, j. 89. Trebula, v. 72.
humiles, j 105.
humileſque, x. 72.
humili pectore, vii. 39.
humo aggeſta, viii. 57.
humorem, xii. 84.
humum ſanguineam, ij. 75.
humus, x. 51. dives, xij. 63. Labicana, j. 89. mœſta, ix. 72.
hunc, † 23. j. 9. 109. ij. 51. 93. iij. 1. 5. iv. 53. vj. 39.

Hy

Hyacinthon, viii. 63.
hyacinthus in tabula pictus, xiv. 173.
hyberno gelu, iv. 18.
hybernis Notis, viii. 14.
hybernos dies, vj. 59.
Hybla, vij. 87. x. 74. floridi, ij. 46.
Hyblæ, xiii. 105.
Hyblæa mella, xj. 43.
Hyblæis apibus, ix. 27. thymis, v. 40.
Hyblam, ix. 12.
Hybrida, viij. 22.
Hybridarum, vi. 39.
hydra, xiv. 177. improba, v. 66.
hydræ, † 27.
hydram fecundam, ix. 104.
hydrocelas tumidas, xii. 85.
hyems, x. 51. ſeptima, xi. 92. ſexta, x. 61. ſterilis, viii. 68.
Hygea, xi. 61.
Hylæ, vi. 49.
Hylam, vi. 68. ix. 26. 67. xi. 44.
Hylan, xi. 29.
Hylas, v. 49. viii. 9. pulcher, iij. 19. raptus, x. 4.
Hyle, ij. 51. 60. iv. 7.
Hylum, ix. 26.
Hymenæe, iv. 13.
Hymetti Theſei, xiii. 104.
Hymettia mella, xi. 43.
Hymettos, vii. 87.
hymnus, xij. 76.
hyperborei Bootæ, iv. 3. triumphi, viij. 78.
hyperboreis oris, vij. 5.
hyperboreo orbe, ix. 104.
hyperboreos triones, ix. 46.
Hypne piger, xi. 37.
Hyrcano equo, viii. 26. jugo. † 18.
hyſtericam, xj. 7. 42.

I.

I, † 23. j. 4. 43. ij. 6. iv. 10. v. 83. vij. 1. 83. 88. viij. 63. ix. 3 102. x. 19. 89. 96. 104.

Ja

Jaceam, ix. 89.
jacebat, iij. 91.
jacebunt, viii. 3.
jacent, iv. 44. x. 71.
jacente, viii. 44.
jacentem, iij. 44.
jacere, j. 69. iv. 35. v. 75. xi. 19.
jaceret, xi. 44.
jaces, vii. 26. x. 13. 26. xi. 23.
jacet, j. 83. iij. 82. iv. 59. 64. v. 63. vi. 28. 52. vii. 39. ix. 44. 94. x. 55. xi. 44. 82. 92.
jacis, vij. 99.
jacta, v. 43.
jactamur, x. 58.
jactas, xii. 53.
jactat, † 22. v. 8. 14. vii. 89.
jactatam, x. 30.
jactatus togis, xiii. 99.

jactes, ix. 105. x. 65.
jactet, † 1.
jactis, iv. 30.
jacturam, v. 81.
jacui, xi. 74.
jacuit, † 14. 21. viii. 75.
jaculo, ix. 21. 57. levi, iv. 55.
jam, † 27. j. 24. ij. 64. iij. 50. 60. iv. 33. v. 28. vi. 76. vii. 19. viii. 62. ix. 50. x. 23. xj. 47. xii. 6. xiii. 79. xiv. 177.
jamdudum, v. 20. vi. 42.
jamque, vi. 39. vii. 46. x. 48.
Jane, viii. 2. 8. x. 28. xi. 5.
Jani, viii. 33. x. 41. Kalendis, xiii. 27. menſe, xii. 31.
Janiculi, iv. 64.
janitor, v. 23.
Jano, vii. 7.
Ianthina, ij. 39.
janua aperta, iv. 29. nulla, j. 71. ſurda, x. 83.
januam diſertam, x. 19.
Janus, viii. 2. ix. 2. pacificus, viii. 66.
jaſpidibus magnis, ix. 60.
jaſpidas, v. 81.

Ib

Ibam, ix. 50.
ibat, iij. 47. xi. 62. xii. 32.
ibatis, xii. 2.
Iberi, v. 66. ſtabuli, viii. 28.
Iberis, iv. 55. x. 20. 65. terris, vi. 18.
Iberos, vii. 51. xii. 9. truces, x. 78.
ibi, j. 50. ij. 14. iv. 62. vi. 2. vii. 87 96. xii. 3.
ibis, iij. 4. ij. 3. x. 19. 78.
ibit, vii. 7. x. 78. xi. 8. xiv. 31.
ibo, j. 47. ij. 24.

Ic

Ichneumon perincioſus, vii. 86.
icta, † 13. viii. 33. Plecuſa, ij. 66.
ictu certo, † 23.
icturas, ij. 52.
ictus, vii. 1. hebes, vii. 31.

Id

Id, iij. 1. 86. vi. 68. vii. 30.
Ida, j. 72. x. 89. conſcia, iv. 1.
Idæi buſti, ix. 35.
Idæo cinædo, x. 98.
idem, j. 10. 45. iij. 10. 46. 60. vi. 11. 51. ix. 9. 77. x. 55. xi. 44. 101. xij. 25. 26. 28. 47. 96. xiii. 76. xiv. 116.
ideo, j. 3. vi. 5.
idibus, iv. 66. Auguſtis, xii. 68.
Idumæas palmas, x. 50.
Idumæos triumphos. ij. 2.
idus, v. 42. Maias, iij. 6. maternæ, vii. 73. Octobres, xii. 68. Octobris, x. 62.

Je

Jecur anſeris, majus, xiii. 58.
jejunia, iv. 4.
jentacula, j. 88. xiv. 223. frugi, xiii. 31.

Ig

Igitur, j. 86. ij. 11. iij. 69. iv. 71. v. 53. vii. 41. 46. x. 94. xi. 8. 44.
igne, iv. 57. v. 56. x. 36. attonito, viii. 30. contempto, j. 22. lento, viii. 21. maligno, x. 96. nullo, xi. 57.
ignes nocturnos, xiv. 42.
ignibus, vi. 83. Scythicis, xiv. 109.
ignipedes tauros, † 27.
ignis, iv. 66. vii. 26. pallidus, iij. 65.
ignoras, ij. 29. 77.
ignorat, j. 110. 112. vi. 39. xij. 100.
ignores, j. 2.
ignoro, iij. 45.
ignoſcas, viii. 69.
ignoſcat, v. 7.
ignoſces, iv. 26.
ignoſco, ij. 89. iij. 27. xi. 95.
ignota, xiv. 200. toga, xii. 18.
ignota mole, † 15.
ignotas, † 28.
ignoti maris, vii. 88.
ignotos, xi. 36.
ignotumque opus, xi. 79.
ignotus, v. 61.

Il

Ilex, xiv. 92.
Ilia, x. 45. caſta, ix. 42.
Iliaco cinædo, ij. 43. magiſtro, iij. 39.
Iliacos amores, xii. 52.
Ilias, xiv. 164.
ilice, xiv. 70. hirſuta, vi. 64. multa, vii. 26.
iliceſque, x. 92.
iliceti vicini, xii. 18.
ilicetum ſanctum, iv. 55.
illa, † 12. 20. j. 59. ij. 16. iij. 10. iv. 10. v. 36. vi. 3. vii. 24. viii. 33. ix. 50. x. 50. xi. 54. xii. 5. xiii. 9. xiv. 36. 172.
illâ. j. 5. 13. ix. 62.
illæſa, vii. 1.
illæſum, i. 7. juvenem, ix. 92. leporem. xiv. 200.
illam. iij. 67. iv. 20. 30. ix. 30. 41. x. 42. xi. 16.
illas, v. 8. 47. xi. 32. 44. 59. xii. 68.
ille, † 7. 23. j. 42. 61. ij. 44. 82. iij. 57. 58. iv. 11. 42. v. 3. 73. vi. 10. 28. vii. 44. 79. viii. 11. 24. ix. 46. 86. x. 6. 17. xi. 5. 40. xii. 18. 25. xiii. 60. 96. xiv. 53. 210.
illi, † 23. j. 87. 119. ij. 74. iij. 5. 14. iv. 23. 44. v. 36. 57. vii. 68. 96. viii. 78. ix. 40. 66. xi. 15. 35. xii. 63. xiv. 170.
illic, j. 50. 77. iij. 47. iv. 64. vi. 42. vii. 6. 19. ix. 34. x. 19. 37. 51. 78. xi. 1. 47. 105. xii. 3. 43. 57.
illigatas damas, j. 50.
illinc, j. 118. ij. 14. iij. 63. v. 14. 50. vii. 72. ix. 94. x. 104. xi. 99.
illis, j. 83. ij. 8. iii. 73. v. 64. vii. 16. 24. x. 5. 38. xii. 14. xiv. 208.
illo, iij. 2. v. 12. vi. 29. viii. 59. ix. 38. xi. 59. xiii. 59.
illos, iij. 74. ix. 30. xii. 49. 68. xiii. 2.
illotos miniſtros, viii. 67.
illotus, vi. 42.
illuc, xii. 34.
illud, j. 58. 90. ij. 71. iij. 64. 93. iv. 48. v. 23. 40. vi. 21. 59. vii. 8. 61. ix. 47. 95. xi. 95. xii. 53.
illum, j. 25. ij. 8. 29.
illumve, iij. 5.
illuſtrem, xiv. 41.

Im

Imagine, vi. 27. ix. 1. 25. 76. xiii. 30. falſa, iv. 53. tacita, vi. 13.
imagines ſuperbas, v. 21.
imaginibus hirſutis, ix. 48. immodicis, ij. 90.
imago, vi. 39. vii. 83. xi. 103. digna, ij. 66. major, ix. 78. plurima, j. 71.
imbelles damæ, iv. 74. xiii. 94. thelamos, vii. 57.

imber Caſtalis, ix. 19. ſubitus, xii. 26.
imbre, xi. 97. æſtivo, iij. 65. aſſiduo, iv. 18. expreſſo, xiv. 144.
imbres, v. 19.
imbribus immodicis, iij. 100.
imbricemque, ij. 37.
imbrifer Nilus, j. 62.
imbuant, vii. 25.
imbue, xiii. 8.
imbuat, viii. 51.
imitantur, v. 18.
imitare, v. 39.
imitata, j. 44. baſia blandas columbas, xi. 105.
imitator, j. 46.
imitatur, xi. 32.
imitatus, ix. 25. xi. 83.
imiter, xi. 91.
immatura corpora, ix. 9.
immemor, iv. 83.
immenſis jugis, viij. 65. querelis, ix. 46.
immenſum Maronem, xiv. 186.
immeritas opes, vii. 31.
immeritos mares, vj. 2.
imminent, iv. 64.
imminente bruma, iij. 58.
immiſtum genus, † 21.
immo, j. 11. 86. iij. 40. 47. iv. 85. v. 64. vi. 94. viii. 10. xii. 48.
immodicæ avaritiæ, ij. 56.
immodici lacus, vii. 27. mulli, ij. 43.
immodicis, vi. 29. clunibus, iij. 60. imaginibus, ij. 90. imbribus, iij. 100. laudibus, † 1.
immodico Nerone, x. 48.
immortale Falernum, ix. 95. xi. 37.
immota feritas, v. 32.
immundæ carnis, iij. 24.
immundam aquam, j. 93.
immundum ceroma, xiv. 50.
imo de pectore, x. 80.
imo nido, vii. 16. ſinu, j. 16.
impedient, x, 37.
impeditam damam, iij. 58.
impenſis, † 4.
imperat, iv. 8. xi. 7.
imperatque, xi. 41.
imperator, v. [illegible]. x. 7[illegible].
imperet, xiij. 4.
imperia, j. 50.
impotioſa facies, vi. 23. res eſt timor, xi. 59.
imperioſus homo, ix. 54.
imperium, xi. 6. Auſonium, vi. 60.
impacta rota tranſmiſſo petauro, xi. 22.
impia bella, iv. 11. flamma, v. 43. tellus, vi. 85.
impio verſu, x. 5.
impiorum Colchorum, iij. 58.
impius, v. 70. Libys, iv. 30.
impleat, iv. 45. viii. 78.
implere, xiv. 12.
implet, j. 23. 85. iij. 60. iv. 29. xi. 19. 32.
impletura frigora, v. 36.
implevit, vii. 62. x. 85.
implicuit, vi. 15.
implicitam, † 11.
implicitas aves, ix. 55. enterocelas, xi. 85.
implicitum, j. 102.
impones, j. 53.
impoſitas pilas, † 22.
impoſitum nomen, iv. 31.
impoſui, iv. 80.
impoſuit, iij. 57. iv. 40. v. 37. x. 25.
impotens bruma, j. 50.
imprecabor, vii. 23.
impreſſi, x. 42.
improba charta, viij. 24. fila, xiij. 57. fumaria, x. 36. hydra, v. 68. lingua, ij. 61. manus, xiv. 16. pica, j. 54. ſatureia, iij. 75. Tyros, x. 16. vota, iv. 1.
improbæque tigres, j. 105.
improbe, x. 31. Cinna, iij. 61. lepus, j. 49. Zoile, xi. 55.
improbi, iii. 20. v. 81. xi. 81. Malchionis, iij. 82. panis caninas buccas, x. 5. Phædri, iij. 20.
improbior, iv. 6.
improbiora, iij. 86.
improbis Gadibus, v. 79. gannitibus, v. 61.
improbiſſimuſque, xii. 55.
improbius, v. 51. ix 69. x. 71.
improbo cornu, vii. 6. ſomno, xii. 18.
improbus comes, xii. 38. magiſter, j. 42. maritus, xii. 99. ſcorpius, iij. 44.
impudenter. j. 50.
impudici Tigillini, iij. 80.
impudicum digitum, vi. 70.
impudicus odor, xii. 32.
impune, x. 70.
impurus, xi. 62.
imputantur, v. 21.
imputat, iij. 6. x. 30.
imputes, v. 81.
imputet, iv. 83. xii. 48. 84.
imus, vi. 74. xij. 57.

In

In, † 1. 28. j. 90. 94. ij. 40. 44. 72. iij. 2. 15. iv. 18. 59. v. 40. 50. vi. 64. 92. vii. 13. 39. 79. viii. 51. 71. ix. 28. 104. x. 32. 68. xi. 78. 96. xii. 9. 60. xiii. 3. 65. xiv. 34. 169.
in roſa æterna vivere, viii. 77.
inque, † 7. j. 79. ij. 26. iij. 6. 69. iv. 3. vii. 60. ix. 104.
Inachidos, xi. 48.
inæqualem libellum, vii. 89.
inæquales menſas, j. 56.
inamabilis ſciurus, v. 38.
inane, j. 77. cælum, iv. 21. corpus, viii. 75.
inani ſporta, x. 37.
inanis culcita, v. 63. ſalutator, iij. 58.
inauſum, ij. 14.
incaluit, iv. 66.
incedit, vi. 39. xii. 38.
inceditque, vii. 38.
incendia, v. 7. vi. 33.
incendiſſe, iij. 52.
incenſura, ix. 3.
incerta acu, ij. 66.
incertis fritillis, iv. 14.
inceſti Tereos, xiv. 75.
inchoat, iij. 79. xiii. 14. 36.
incideris, iij. 46. xj. 96.
incidiſti, vij. 75.
incidit, ix. 78.
incipe, ij. 64.
incipiant, j. 26.
incipiat, ij. 1.
incipient, v. 70.
incipio, v. 73.
incipit, j. 39. xi. 47.
inciſo ore, iij. 60.
Incitato, xi. 1.
Incitatus, x. 76.
inclinat, j. 77.
incolis, vj. 27.
incomatis, xij. 99.
incomptis capillis, j. 25.
incubaſque, xij. 53.
incudibus percuſſis, ix. 70.
inculti foci, iv. 66.

Inculris aſparagis, xiii. 21.
incumbunt, v. 13.
incurris, j. 9.
incurvabat, xi. 4.
incuſtoditis & apertis liminibus, j. 35.
inde, j. 44. 71. 86. 118. ij. 14. 37. iij. 38. 58. 82. iv. 90. v. 1. 11. 52. vi. 52. vii. 17. 41. 72. 101. ix. 55. 60. 92. 93. x. 51. 83. xi. 23. xii. 59. xiv. 113.
indecens, v. 14. morbus, xj. 62. naſus, ij. 11. pavo, v. 38. pellis vii. 19.
indecenter, xii. 22.
indevorato capite, vii. 19.
index ſuperbus, iij. 2.
Indica pompa, viij. 78.
Indicæ pecudis, v. 38.
indicas, xii. 97.
indicatque, ix. 45.
indice, j. 51.
Indici litoris, x. 38.
indiciis certis, ij. 54.
indicis lapillis, j. 110.
indico labores, iv. 90.
Indico cornu, j. 73.
Indicoſque dentes, x. 98.
indignantia tecta, ij. 90.
indignaque, iij. 34.
indignas fauces, j. 79.
indignor, ix. 75.
Indis dentibus, ij. 43.
indixit, xi. 50. xij. 79.
indocta falce, vj. 73.
indoctis grammaticis, xiv. 120.
Indos ſardonychas, iv. 28.
inducenda, xiv. 168.
indue, ij 41.
indueras, xiv. 139.
induis, xiij. 87.
induiturque, viij. 48.
indulgent, j. 105. vj. 43.
indulgentia tanta, ij. 34.
indulget, iv. 3. 56. xj. 42.
indulſit, x. 38.
Indus niger, vii. 29. x. 16.
indutus, v. 24.
inemptum leporem, iv. 66.
inenarrabile munus, ij. 10.
inepta, xij. 98.
inepte, vij. 32. x. 100. vir, j. 69.
ineptiarum, xi. 1.
ineptus, j. 86.
inermi fronte, iij. 58.
ineſt, j. 110. viij. 18. xij. 75. xiv. 145.
inexplicitoſque Platonas, ix. 48.
infacetum, v. 79.
infamata puella, x. 87.
infamem Cypron, ix. 92.
infandas pœnas, ix. 9.
infando auro, v. 70.
infandum ſcelus, vij. 13.
infans, v. 177. vij. 95. xj. 33. xiij. 97.
infantaria, iv. 88.
infante ſordido, j. 50.
infantem, iv. 88. x. 95.
infantes, vj. 70. ix. 9. vagientes, xj. 62.
infanti, vj. 38. vij. 24. proſtituto, ix. 7.
infantis, xij. 84. domini, ix. 21. prima figura, ix. 76.
infelix, ij. 46. 75. vij. 63. xj. 8. rogus, viij. 75. ſpongia, xij. 48. venter, ij. 51.
inferiora, viij. 71.
inferiore nube, viij. 36.
inferius deſcendere, x. 75.
infernas aquas, j. 102. ix. 30. umbras, j. 37. xj. 70.
infernis umbris, iv. 16. xj. 6.
infeſtos oculis pilos, x. 56.
infinito hiatu, iij. 72.
inficianda gloria, ix. 101.
inficiande Varro, v. 31.
inficiator, j. 104.
inficiatus, ix. 86.
inflammas, j. 63.
inflammatus, x. 86.
infunde, v. 65.
infuſo Falerno, j. 72.
infuſum, v. 71.
ingemuit, ix. 60.
ingenij duri, v. 57.
ingenio, j. 112. v. 64. vi. 28. viij. 18. propiore, v. 5.
ingenioſa, xj. 8. gula, xiij. 62. ſcripta. vj. 60. ſitis, xiv. 117.
ingenioſius, j. 74.
ingenioſus, vij. 8. homo, j. 74.
ingenium, † 14. iij. 26. v. 28. viii. 56. 73. xij. 4. xiv. 115. dulce, † 20. grande, ij. 44. mitius, † 10. vetus, xj. 8.
ingeniumque, viij. 70.
ingens, iij. 50. ix. 42. hernia, iij. 24. Livius, xiv. 190. oneroſaque turba, ix. 56. ſolitudo, iij. 44. turba, j. 74.
ingenti, viij. 7. domino, viij. 75. hexaphoro, iv. 51. horto, vj. 72. improboque ſomno, xij. 18. luſtro, iv. 1. manu, iv. 8. ore, j. 7. iv. 14. ſorore, xij. 32. voce, iij. 46. vij. 7. viij. 7.
ingentia, v. 53. munera, iv. 56. nomina, xj. 6. pectora, xj. 11.
ingentis fati, j. 52.
ingenua gula, vi. 11.
ingenua facie, iij. 33.
ingenuæ pigritiæ, xii. 4. vires, xj. 47.
ingenuam, iij. 33.
ingenuaſque cruces, x. 82.
ingenuumque, iij. 46.
ingrata lux graviſque, x. 23.
ingrata ſpatia, iij. 58.
ingratæ arcæ, iv. 67. Lethes flumina, x. 2.
ingratas amicitias, v. 19.
ingrate, viii. 3. xiii. 87.
ingrati Pompei, v. 10.
ingrato, † 10. urſo, † 21.
ingratum, vi. 79.
ingratus, vi. 86. ager, x. 47.
ingrediare, xiv. 103.
inguen, xi. 71. lacerum, iij. 72.
inguina, vi. 81. vii. 29. 34. xi. 23. xiii. 67. xiv. 69. diverſa, iij. 88. ſimillima loro madido, vii. 57.
inguine, iij. 81. exhauſto, xiii. 63.
inguinibus, ij. 61. vii. 17.
inhæreret, v. 80.
inhorruit, j. 67.
inhumana invidia, vii. 11.
inhumanæ cicadæ, x. 58.
inhumani lupi, x. 48.
inhumanos amicos, v. 23.
inhumanus, v. 18.
injecit, j. 22.
injecta, iv. 75.
injecto, vii. 31.
inimica, † 4.
inimicus, xiv. 184.
inimicitiæ ingentes, v. 51.
iniqua fortuna, ij. 24.
iniquas preces, v. 6.
iniqui Aquilonis ſtridentes flatus, x. 82.
iniquis flammis, x. 50.
injuria parva, ix. 9.
innocens, iij. 44. iv. 30. x. 76. ruina, j. 83.
innocuos ſales, iij. 99. luſus, j. 5.

innocuis verbis, vii. 11.
innuis, ix. 38.
innuit, j. 69.
innumera compede, ix. 23.
innumeras olympiadas, iv. 45.
innumeris ſynthesibus, ii. 46.
innumeri apri, vii. 1.
innumero leone, viii. 55.
innumeros greges, v. 13.
inobſervata, viii. 32.
inoffenſâ viâ, xiv. 209.
inopem famem, xiii. 1.
inopes Cynicos, xi. 85. ſturnos, ix. 55.
inopi, xii. 89.
implicitas, ix. 55.
inquam, ij. 17. vi. 64.
inquieta marmora, v. 81.
inquietas curas, x. 30.
inquieti Siſyphi, x. 5.
inquieto, iv. 55.
inquietus, xii. 18.
inquilinus, j. 87.
inquinamus, v. 8.
inquinatior Mannejus, xi. 62.
inquinatum vellus, iv. 4.
inquiris, vi. 20.
inquis, ij. 65. 93. iij. 27. 38. 46. iv. 33. 72. v. 16. 62. 64. vi. 34. 51. 54. 56. viii. 10. 17. 37. x. 11. xii. 25. 40. 98. xiv. 1.
inquit, j. 14. 69. ij. 30. v. 38. vi. 78. 82. ix. 35. 94. xii. 26.
inſani freti, iv. 93.
inſania, viii. 48. ix. 72.
inſanis, iij. 38.
inſano Syrmate, iv. 49.
inſanum, j. 50. caput, ij. 66.
inſcripſit, ix. 16.
inſcripta baſis, ix. 45.
inſcriptæ cellæ, xi. 46.
inſcripti, viii. 75.
inſequeris, v. 84.
inſequor, v. 84.
inſeras, vii. 16.
inſerta ficus, vi. 49.
inſertam manum, ij. 75.
inſeruiſſe, iv. 31.
inſidias, iv. 56. xii. 14.
inſidiemur, xii. 14.
inſidioſe puer, xiv. 172.
inſidioſorum latronum, xiv. 20.
inſignis puer, iij. 91.
inſilui, iv. 22.
inſpectum, vi. 82.
inſpexit, ix. 60.
inſpice, j. 55.
inſpicit, x. 80.
inſpiciturque, xi. 71.
inſtant, xi. 99.
inſtantes undas, † 25.
Inſtanti, viii. 73.
Inſtanti ſocero, vii. 67.
Inſtantis Rufi, viii. 51.
Inſtantius, xii. 100.
inſtar, vii. 11.
inſtaret, xi. 24.
inſtat, j. 16. xii. 59.
inſtent, vij. 96.
inſtes, vi. 23.
inſtitor lippus, xii. 57. temerarius, vii. 60.
inſtructa, iij. 45. x. 59.
inſtructam domum, xii. 67.
inſtructus, iv. 10.
inſtrue, v. 63.
inſulis, iv. 37.
inſulſe, vii. 84.
inſulſiſſimus, xii. 55.
inſultet, v. 32.
intactas coronas, xi. 90.
integer, vi. 28.
intelligat, x. 21.
intentatum, ij. 14.
inter, † 12. 18. j. 60. 91. iij. 63. 93. iv. 46. 75. v. 14. 36. vi. 68. vii. 16. 87. ix. 35. 38. x. 5. 83. xi. 66. 70. xii. 29. 61. xiii. 61. 92. xiv. 70.
interdum, xii. 36.
interior lana cycni, xiv. 161.
interiora, xij. 68.
interire, viij. 38.
interjungit, iij. 67.
interius, ix. 29.
interponis, j. 107.
interpoſitus, j. 54.
intortos capillos, viij. 33.
intra, j. 100. v. 6. xii. 57.
intrabit, xi. 99.
intrabunt, xiv. 30.
intrant, xi. 100.
intrare, iij. 93. vi. 7.
intras, x. 10.
intraſti, xi. 46.
intrat, viii. 36.
intratnre, viii. 1.
intravit, vi. 80. vii. 26. xiv. 74. 174.
intrent, vi. 16.
intres, i. 61.
intret, iv. 19. xii. 100.
intus, x. 80. xi. 62.
invadat, ix. 57.
invalidum ingenuumque latus, iij. 46.
invalidus comes, viii. 75.
invaſit, viii. 59.
inveni, vi. 51.
invenias, v. 11.
invenies, vii. 57. viii. 31. xi. 18. 24. x. 4.
inveniet, xii. 29.
invenimus, j. 110.
invenis, ix. 27
invenit, † 26. j. 85. ix. 77. x. 16.
invenitur, xi. 19.
inventa, vii. 39.
invento apro, xii. 1.
inventura, xiv. 25.
inventus, vi. 53.
inverſa charta, iv. 87.
invia lorica, vii. 1.
invicta, ix. 2.
invicti hoſpitis, ix. 62. principis, † 20.
invictis armis, † 6.
invictum caput, ix. 24.
invictus Cæſar, vii. 5. Camillus, xi. 6.
invida bruma, viii. 68. Lacheſis, x. 53.
invide Procille, j. 116.
invideam, iv. 68.
invideas, j. 41.
invideat, j. 87.
invidebit, j. 114.
invidere, ij. 74. iij. 58. xi. 76.
invidet, vii. 4. ix. 52.
invidetis, ix. 10.
invidia, iij. 21. vii. 12. inhumana, vii. 11.
invidia, iij. 65. ix. 88. favente, v. 6. leviore fati cadunt, xii. 14. rumpitur, ix. 99.
invidiæ, j. 13. v. 10.
invidiam, j. 59. vii. 46.
invidioſa atria, † 2. lectica, vi. 77. præda, vii. 26.
invidioſus locus, xi. 66.
invidit, ix. 78.
invidus, iv. 27.
inviſæ, xiv. 80.
inviſior, vii. 20.
inviſo diſco, xiv. 173. naſo, vii. 36.
inviſum caput, ix. 70.
inviteant, ix. 64.
invitas, j. 34. ij. 79. iij. 27. iv. 68. 84. viii. 28.
invitator, ix. 93.
invites, ix. 26.
invitet, xii. 48.
invito fratre, ix. 52.

invitor, iv. 68.
invitum, ij. 69. 86.
invitus, ij. 69. ix. 103. xii. 76. arbiter, vj. 35.
inuncta conchis, vij. 77.
inuſſerit, vi. 64.
inutile, vii. 17. xiv. 60. lignum, vii. 18.
inutiles betas, iij. 47. mænas, xii. 32.
inutilis, ij. 90. ætas, xi. 70. uva Lyæo, xiii. 22.

I o

Io, v. 26. vii. 5. viii. 4. xi. 2. 37. xiv. 180.
jocantes. x. 104.
jocare v. 27.
jocari, v. 44.
jocetur, v. 2.
joci ſine felle, x. 48.
jocis, v. 29. vii. 79. laſcivis, iv. 14.
jocorum, v. 15.
jocos, iij. 20. iv. 8. 10. vi. 85. vii. 7. x. 35. 64. 87. ſolenneis, x. 17.
jocoſque, j. 15. iv. 49. vi. 82.
jocoſa Muſa, ij. 22.
jocoſæ Floræ, j. 3. Gades, j. 62.
jocoſam litem, † 20.
jocoſis carminibus, j. 36.
jocumque, ij. 4.
Iolas vicinus, xi. 42.
Ionicarum atagenarum, xiii. 61.
Ἰῶτα, ij. 93.
Jove, ix. 104. xii. 15. xiv. 112. culto, viii. 80. Phario, ix. 36.
Jovem, v. 56. vi. 10. viii. 24. 50. 56. ix. 21. 40. xii. 78. xiv. 1. amatorem, xiv. 207. antiquum, v. 23. Dictæum, iv. 1, frugi, vi. 21. gratum, v. 1. madidum, vii. 35. matutinum, iv. 8. novum, vii. 72. reducem, viii. 15. veterem, vii. 72. utrumque, ix. 88.
Jovi, iv. 3. vi. 10. vii. 73. ix. 104. xi. 27. 58. 105. xiii. 4. magno, xii. 92. Phidiaco, vii. 55.
Jovis, j. 7. v. 6. vi. 83. ix. 4. 19. 29. 39. xii. 79. alterius, ix. 37. fronde clarus, xi. 10. ſereni ora, ix. 25.

I p

ipſa, † 6. 24. j. 63. 110. iij. 97. iv. 13. v. 7. 81. vi. 3. 68. vii. 1. 17. viii. 11. ix. 37. 38. x. 69. 75. xii. 52. 58. xiii. 23. xiv. 196.
ipſa, x. 104. xi. 21.
ipſam, iij. 3. iv. 32. ix. 42.
ipſarum, vii. 69.
ipſas, v. 14.
ipſe, j. 71. 109. 115. ij. 59. iij. 24. iv. 16. v. 67. vi. 64. vii. 73. viij. 6. ix. 32. x. 91. xj. 42. xij. 84. xiij. 73. xiv. 69.
ipſi, vij. 98. viij. 4. 55.
ipſis, xj. 95.
ipſius, xiv. 186.
ipſo, iij. 38. iv. 54. v. 62. vij. 78. x. 73. xj. 32.
ipſos, j. 79. v. 65. viij. 32. 63.
ipſum, j. 42. 50. v. 75. vj. 72. viij. 56. xiij. 12. xiv. 203.

I r

Ira, † 22. iv. 74. v. 47. vj. 64. vij. 1. vj. 10. xj. 40. gravis, iv. 11. juſta, vj. 64.
iracundis unguibus, xi. 85.
iram, xij. 13.
iras, vij. 44. terribiles, † 9.
iraſcar. vj. 51.
iraſci, iij. 37. 99.
irata, iv. 17.
iratam lagenam, iv. 43.
iratis ſacris, iij. 24.
iratum calicem, iv. 43.
iratus, vj. 81.
ire, † 28. j. 71. ij. 5. 32. 69. iv. 8. 91. vij. 5. 43. 60. viij. 30. ix. 52. 103. x. 10. 56. xj. 8. 12. 61. 89.
Iris, xij. 29. gravis, iv. 19.
Iro, v. 40.
irrequietus, iv. 79.
irrevolutus, xj. 1.
irrumandum, iv. 50.
irrumare, ij. 83. iv. 19.
irrumat, ij. 47.
irrumatis undis, ij. 70.
irrupi, x. 40.
Irus, xij. 42. miſerabilis, vj. 77.

I s

Is, † 22. ij. 30. 76. iij. 25. xiv. 145.
Iſmarium Ityn, x. 51.
Lìſa blandior, carior, nequior, purior, j. 110.
Iſſam ſimilem, j 110.
iſſe, j. 115. ij. 118.
iſſet, j. 37.
iſta, j. 27. 60. ij. 17. 24. iij. 38. iv. 37. v. 6. vj. 17. vij. 17. viij. 3. ix. 75. x. 17. xj. 17. xij. 57. xiv. 93.
iſta, vij. 49. xiv. 214.
iſtas, vij. 68.
iſte, † 16. j. 117. ij. 1. 93. iij. 100. iv. 42. v. 62. vj. 76. vij. 98. viij. 1. ix. 66. x. 66. xj. 3. xij. 6. xiij. 96. xiv. 168.
Iſter calens, vij. 6.
iſti, j. 23. ix. 67.
iſti (verbum) xij. 43.
iſtic, j. 20.
iſtis, j. 77. 100. ij. 8. 28. iv. 64. vij. 13. ix. 22. 23. x. 30. xj. 74. xij. 75. xiv. 1.
iſtius, xiv. 171.
Iſtri, v. 3. viij. 2. Sarmatici, ix. 104.
Iſtro captivo, vij. 79.
Iſtrumque, vij. 11. tacentem, vij. 83.
iſtud, j. 85. iv. 12. 65. v. 52. vj. 61. ix. 42. x. 90. 102. xiij. 98.
iſtum, iij. 93.

I t

Ita, † 21. vij. 75. xj. 103.
itque, j. 49. vj. 10.
Ithaco, xj. 105.
Itala regna, x. 103.
Italiam, viij. 56.
Italides matres, xj. 54.
ite, x. 72. xj. 2. xij. 2. xiv. 47.
iter, j. 21. ij. 6. iij. 91. xj. 92. xij. 100. medium, x. 28. omne, vj. 80. ſerum, ij. 14. triſte, † 12.
iterum, iij. 78. iv. 27. vij. 63.
iterumque, ij. 14.
itur, j. 13.
iturus, j. 102. iv. 73.
Item, v. 68.
Ityn Iſmarium. x. 51.

Ju

Juba, ix. 92.
juba pulverea, xj. 85.
jubæ fuſæ, j. 32. lunatæ, viij. 55.
jubar purpureum, viij. 65.
jube, j. 47 ij. 6.
jubeas, j. 36. iij. 87. xij. 63.
jubeat, ij. 24. xij. 61.
jubemus, ix. 54.
jubent, v. 65.
jubente, iij. 76. vij. 79. nocte, xj. 83. vento, x. 83.
jubeo, ix. 95.
juberis, j. 71
jubes, j. 66. ij. 55. iij. 36. iv. 17.

17. vj. 2. 17. 23. 34. viij. 14. 33. ix. 103. x. 41. 56. xj. 43. 46. xij. 21. 80.
jubet, † 10. ij. 59. iij. 5. vj. 78. viij. 66. 72. xj. 87. xij. 55.
jubetur, viij. 68.
jucunda plura, xii. 34. pocula, xj. 105. ſolitudo, xij. 24
jucundæ vitæ, iij. 6.
jucundiſſime Martialis, x. 47.
jucundos mihi nec laborioſos ſeceſſus, x. 104.
jucundus, ix. 99. x. 76. xij. 47.
Judæorum recutitorum, vij. 29.
Judæum pondus, vij. 34.
Judæus, xij. 57.
judex, ij. 13. vj. 19.
judicas, j. 90.
judice, iv. 42. 64. ix. 18. x. 21. 89. xiij. 92.
judicis, vij. 51.
judicium, ij. 41. ix. 27.
judiciumque, x. 73.
juga, j. 108. iv. 44 delicata, j. 105. læta, vj. 73.
jugales annos quindecim, x. 38.
jugera, iij. 31. vj. 16. xj. 49. beatiora, iv. 64. buſta, xij. 73. culta, xj. 30. dilecta, j. 13. dura, x. 58. pauca, j. 117. iv. 64. vi. 15. pulchra, j. 86. vicina, viij. 56.
jugeribus, vj. 43. bis ſeptenis, vj. 73.
jugi Maſſyli, ix. 73.
jugis, viij. 55. immenſis, viij. 65. Libycis, ij. 75. pampineis, x 93. Tuſcis, j. 27.
jugo ancipiti, vij. 92. exciſo, vij. 26. Hyrcano, † 18 longo, iv. 64. pari, iv. 13. parrhaſio, vi. 25. placido, xij. 9. urbano peruſta colla, x. 12.
jugulare, j. 19. iij. 98.
jugulas, iij. 24.
jugulatis, iv. 18.
jugulem, viij. 51.
jugules, j. 102.
juguli, vij. 36.
jugulor, ix. 30.
jugulum, † 7. iv. 18.
jugum grande, vj. 76.
Iuleæ olivæ, ix. 36.
Iuleas habenas, ix. 104.
Iuleo monte, xiij. 109.
Juli, j. 16. vij. 16. xj. 53. xii. 34. cariſſime, ix. 99. clariſſime, j. 108.
Julia, vj. 3. 13. xj. 105. lex, vj. 7. 22. tecta, vj. 38. templa, v. 10.
Julianus, iij. 25.
Juliarum Kalendarum, xii. 32.
Julium dulce numen, ix. 2.
Julius, iij. 5. x. 99. xj. 37. fervens, x. 62.
Iulo Dardanio, vj. 3.
juncta, xj. 53. teſta viæ, xij. 48.
juncta bis trieteride, ix. 86.
junctaque, xij. 48.
junctæ ſorores, xiv. 148.
junctam, † 5. j. 91.
junctis capris, iv. 52.
juncto ſepulchro, vi. 28. ſodale, j. 87.
junctum nomen cognito ſanguine, xii. 44.
junctus, j. 94.
jungere, ij. 6. xiv. 139.
junget, vi. 54.
jungis, ix. 1. x. 50.
jungit, vi. 21.
junguntur, iv. 13.
Juno, vi. 13. 21. ix. 37. 67. x. 63. 89. xi. 44. 105.
Junonem, x. 89.
Junonis, xiv. 85.
junxeris, vii. 37.
junxit, iij. 90. x. 75.
Juppiter, vii. 59 viii. 39. ix. 35. 93. x. 66. xi. 5. 58. xii. 15. 79. Capitolinus, v. 64.
jura, v. 24. vii. 63. viii. 55. ix. 68. x. 34. xi. 95. 99. cana, j. 16. paterna, iij. 95. viii. 31. trium diſcipulorum, x. 60.
jurabit, viij. 44.
jurare, xii. 80.
jurares, ix. 49.
juras, x. 39. xi. 74.
juraſque, xi. 95.
juraſti, iv. 61.
jurat, v. 48. vi. 12. viii. 81. 93.
juratus, xi. 59.
juraverat, ix. 44.
jure, ij. 20. v. 63 vii. 50. 68. viii. 58. ix. 50. x. 4. xii. 3. xiv. 141.
juris, iv. 25. & legum ſanctiſſime cultor, x. 37.
juro, iv. 43. vii. 11. x. 58. xj. 9.
jus, j. 104. ij. 92. xii. 99. natorum, ix 99. omne, j. 102.
ſeptem natorum, xi. 13.
juſſa, j. 105. vi. 7. xi. 24. toga, ij. 29.
juſſæ lacrymæ, j. 34. aquæ, iv. 63.
juſſerat, vii. 36. ix. 44.
juſſere, ij. 40.
juſſerit, x. 5.
juſſi, iij. 82. iv. 82. ix. 89. x. 30.
juſſiſſe, vii. 60.
juſſiſſes, ix. 97.
juſſit, j. 22. v. 24. viij. 6. 56. x. 66. 75. xi. 8. 44.
juſſus, † 17. vi. 80. viij. 52. eques, iv. 67.
juſta annua, x. 61. ira, vi. 64.
juſte, vii. 11.
Juſtina, j. 72.
Juſtine, xi. 66.
juſtiſſimus omnium ſenator, x. 72.
juſtius, x. 70.
juſto, xiv. 210. mero, viii. 45.
juſtos labores, iv. 90.
juſtus, probus, innocens vir, iij. 44.
juvabit, xiii. 2.
juvant, j. 13. ij. 90. iij. 77. iv. 29. v. 15. vi. 43. x. 4. 59. xi. 105. xii. 14. 69.
juvare, j. 36. xi. 105.
juvaret, xii. 44.
juvat, j. 19. 108 ij. 4. 86. iij. 37. iv. 75. vi. 21. 58. 77. vii. 24. 51. 57. 71. viii. 3. 48. ix. 54. x. 21. 93. 103. xi. 37. 38. 105. xii. 18. 86.
Juvenale, vii. 23.
Juvenalis, xii. 18. facunde, vii 90.
juvenca mœſta, ij. 14.
juvencæ Geticæ, vii. 79. Niliacæ, viii. 81. Phariæ, x. 48.
juvencum aureis cornibus, ix. 43.
juvence, xii. 24.
juvenci, j. 108.
juvencis fortibus, iv. 55. placidis, v. 32. ſtratis, j. 105.
juvencorum, j. 61. xiv. 4.
juvencos geminos, † 23.
juvencus, xiv. 52.
juvenem, iij. 43. iv. 29. x. 32. xi. 82. illæſum, ix. 92.
juvenemque, j. 63. xii. 8.
juvenes, iv. 79. v. 75. vii. 31. ix. 57. xiv. 47. nequam, iij. 69.

juvenesque,

juvenſque, j. 4. ix. 9. nudi, vii. 34. ſeneſque ficoſi, vii. 70.
juvenile carmen, xiv. 189. decus, ix. 18.
juvenis, j. 114. vi. 77. xi. 45.
juventa prima, x. 50. viridi, vii. 39.
juventæ, ij. 90.
juventus, † 16.
juvenum, xiv. 187.
juvit, xiv. 193.

K

Ka

KAῚ, x. 68.
Kalendæ, ix. 53. 92. Martiæ, x. 23. binæ trinæve, x. 75.
Kalendarum, viii. 44. x. 92. Germanicarum, ix. 2. Juliarum, xii. 32.
Kalendas, j. 100. vi. 30. duas, xii. 36. Martias, v. 85. ix. 53. natalitias, viii. 64. Octobres, x. 87.
Kalendis, viii. 33. x. 24. xii. 60. Jani, xiii. 27. à Marte dictis, x. 29. ratis, iv. 66.

Ko

Κοινά, ij. 43.
Κωφὸν πρόσωπον, vi. 6.

L

La

LAbantur, x. 70.
labella, ij. 41. iota, xi. 92.
labellis attritis, x. 72. blandis, vii. 94. clusis, xii. 55.
labentibus pennis exutus, puer, x. 4.
Laberi, vi. 14.
laberia, vi. 47.
Labicana humus, j. 89.
Labiene, ij. 62. v. 50. xii. 16.
Labienum, vii. 65.
Labienus, vii. 65. xii. 33.
labor, j. 108. viii. 51. x. 89. xiv. 95. arctatus, xii. 5. aſſiduus, † 1. brevis, x. 19. magnus, viii. 56. Mareoticus, viii, 36. omnis, † 1. multus, ij. 86. vanus, j. 89.
ullua, xii. 63. uterque, xi. 82.
laborque, v. 22. 25. ix. 45.
laboras, v. 79. ix. 87. xii. 62. 96.
laborat, j. 99. vi. 37. xiv. 222.
laboratas aquas, ix. 19.
laboratis libris, iv. 33.
labore, vii. 52. x. 47. dulci, xii. 18. ſterili, x. 58. vano, xiv. 48.
laborem, iij 53. iv. 32. x. 3.
labores, v. 21. xi. 79. catenati, j. 16. juſtos, iv. 90. Mentorea, iv. 39. mille, v. 23. tantos, iij. 44. vanos, x. 82. varios, iv. 8.
laborioſo gradu, vii. 38. verſu, xi. 7.
laborioſus, x. 104.
laborioſus, xi. 107.
laboro, ij. 22.
laborum tantorum, iv. 32.
labra, j. 84. iij. 42. æmula. iv. 42. cana, ix. 28. delibuta, xi. 99. ſana, x. 22.
labris, vi. 39. x. 42. xj. 12. 27. 40. otioſis, j. 97. roſeis, viii. 56. turgidis, vi. 39.
labro dimidio, ij. 10. 22. utroque, ij. 22.
Labulle, xi. 25. xii. 36.
Labycæ cupidinei, vii. 86.
Lacæna nupta, ix. 106.
Lacedæmone, iv. 44.
Lacedæmoniæ amicæ, xiv. 156.
Lacedæmonio ceromate, xi. 48. Galeſo, ij. 43.
Lacedæmonis libidino æ, iv. 55.
Lacedæmonium nomen, iv. 19.
lacerantur, xi. 85.
lacerat, xi. 32.
lacerator, viii. 78.
laceratus, † 21.
laceravit, v. 68. † 18.
lacereris, † 8.
laceri artus, † 7.
lacerum inguen, iij. 72.
lacerna trita, j. 93. viii. 28.
lacernæ, ij. 29. v. 24. vi. 59. albæ, xiv. 137. beticæ, xiv. 133. coccineæ, xiv. 131. craſſæ, viii. 58. rudes, vii. 85.
lacernam minimam, viii. 75.
lacernarum triſtium, j. 97.
lacernas, ij. 43. x. 87. 98. xiv. 139. arrogantes, v. 8. bonas, vi. 82. emptas, iv. 61. gelidas, vii. 91. malas, vi. 82. tinctas, xiii. 86. totas, xiv. 132. tritas, vii. 91. Tyrias, viii. 10. ix. 23.
lacernis, ij. 57. ix. 58. ablatis, xii. 26. albis, nigris. iv. 2. gelidis, iij. 38. ſuppoſitis, ij. 46.
lacerta, iij. 41.
lacertæ reptanti, xiv. 172.
lacerti fortes, xiv. 49. Saxetani, vii. 77.
lacertis, v. 12.
lacerto alterno, vii. 66. tenui, xi. 53.
lacertos, xi. 101. rutatos, x. 48.
lacertum, xii. 19. tepnem, xi. 28.
laceſſas, v. 61.
laceſſis, x. 9. xi. 47.
laceſſo, iv. 90.
Lacheſis, j. 89. iv. 54. ix. 88. invicta, x. 53.
Lacon cæſus, vii. 79.
Laconas pios, ix. 4.
Lacones Ledæi, j. 37.
Laconom, † 26. vi. 42.
lacrymæ juſſæ, j. 34.
lacrymas, vi. 85. vii. 39. 95. x. 80.
lacrymis, j. 89. vii. 46. x. 13. xi. 100.
lactantes metas, j. 44.
lacte, vii. 79. mero, xiii. 41. primo, xiii. 38. vivo, xiii. 44.
lactea colla, j. 32. gemma, viii. 45.
lactei vernæ, iii. 58.
lactens porcellus, xiii. 41.
lacteum porcum, iii. 47.
lactis, iii. 58. alligati, viii. 64.
lactitet, vii. 101.
lactuca, xiii. 14. 53. ſedens, x. 48. utilis ventri movendo, xi. 53.
lactucas, iii. 50. xii. 19. ſeſſiles, iii. 47.
lactucis, iii. 89.
lacu Baiano, iv. 30. hiberno, x. 85. pigro, ix. 92. Sinueſſano, xi. 8.
lacuna lippa, iix. 59.
lacunæ ſiccæ, iv. 4.
lacos, iv. 55. ix. 59. madidos, iv. 44.
lacus divitis, xi. 97. immodici, vii. 27. ſacri, ix. 59. turgentis, iv. 55.
lacus Baianos, iv. 30. Euganeos, iv. 25. flumineos, x. 58. gelidos, xiv. 1 molles, j. 50. nitidos, iv. 22. Stygios, j. 79. v. 26.

Ladæ

Ladæ, x. 100.
Ladam, ii. 86.
Ladon ſenior, x. 85.
lædere, iii. 97.
læderet, v. 80.
lædis, iii. 3.
lædit, vii. 11.
Læli, j. 92.
Lælia, v. 76. x. 68. xii. 23.
Læna, xiv. 126.
Lænam brevem, xii. 36.
Laërtes ſenex, x. 67.
læſa, iii. 97. 99. mentula, ix. 3.
læserat, † 10.
læſeris vj. 49.
læſit, vj. 21. ix. 88. x. 5.
læſo Myrino, xii. 29.
læſum leporem, iij. 47. pedem, ij. 29.
læſus, v. 15. lumine, xii. 54.
læſuſve, ix. 57.
læta, iij. 66. fata, x. 71. gloria, x. 103. juga, vi. 73. loca, xii. 52. Norbona, vii. 73. vela, † 26. Venus, vi. 21.
lætatur, iij. 58. ix. 40.
læti, xii. 9.
lætior Corduba, xii. 64. umbra, ix. 62.
lætis ominibus; xii. 100.
lætitiâque, ix. 72.
lætitiæ novæ, iix. 11. Sarmaticæ, vij. 5.
lætius, vi. 33.
læto nidore, vii. 26.
Lætorius, xii. 26.
lætus, iv. 45. 61. 77. v. 3. xii. 63. anſer, ix. 32. vicinus, iii. 58.
læva, ix. 42. 44.
lævâ, i. 7.
lævâque, xii. 84.
lævam pergravem, v. 52.
Lævina caſta, i. 63.
lævo numine, vi. 85.
Lagæi litoris, x. 26.
lagena, vi. 89. x. 45. comitata dapes, ix. 74. nigra, vii. 52. nivaria, xiv. 116. Syra, iv. 46.
lagenâ, iv. 69. Nomentana, x. 48.
lagenæ fumoſæ, xii. 84.
lagenam, vi. 89. vii. 19. ix. 89. xii. 93. iratam, iv. 43.
lagenis catenatis, vii. 60. Spoletinis, xiii. 120.
Lagona vivum, ix. 51.
Lagopode auritâ, vii. 86.
Laide, iii. 11.
Lalage, ii. 66.
Laletana fæx, i. 27.
Laletanæ ſapæ, vii. 52.
Laletaniam, i. 50.
Laliſio, xiii. 57.
lambat, vi. 64.
lambebat, ii. 61.
lambentes catellas, iii. 82.
lambere, † 18. iii. 81. xiv. 67. 107.
lambunt, iv. 30.
lamna aurea, ix. 23.
lampada roſeam, xii. 60.
lampade totâ, iix. 51.
Lampſaciæ puellæ, xi. 52.
Lampſacio verſu, xi. 17.
lana, iix. 28. xiv. 140. interior, xiv. 161. lota, xi. 59. mendax, xiv. 133. ſobria, xiv. 154. triſtis, xiv. 158.
lanâ, vi. 41. ix. 18. xii. 91. nitida, ix. 50. ſimili, x. 42.
lanæ albæ, xiv. 155. amethyſtinæ, xiv. 154. Polentinæ, xiv. 157. Tyriæ, xiv. 156.
lanarum Bæticarum, xii. 66.
lanas lugentes, xiv. 157.
lanaſque ſequaces, xiii. 57.
lanatæ ſoleæ, xiv. 65.
lance, ii. 43.
lancea torta, † 11.
lancem, iv. 15. x. 29.
lances, vii. 47. 71. xi. 32. Chryſendetæ, xiv. 97.
laneus lupus, xiij. 89.
languebam, v. 9.
langueſcit, xiii. 79.
languet, j. 47. x. 30. xii. 99.
languida freta, viii. 51. lumina, xiv. 5. virilia, xi. 30.
languida caſſide, v. 25.
languidior Paullus, ix. 87.
languor gravis, vi. 70.
languore ſubito fictoque, ix. 87.
lanificæ ſorores, vi. 58.
lanificas puellas, iv. 54.
lanigeri pecoris maritus, ix. 73.
lanis, xiii. 125. Lingonicis, xi. 57.
laniſta, vi. 82. xi. 67.
laniumque; ij. 48.
lanius, vii. 60. crudelis, vi. 64.
lanugine, j. 32. dubia, ij. 61.
lanugo dubia, mollis, x. 42. prima, ix. 37.
Laomedonteæ menſæ, viii. 6.
Laomedonteis, xii. 5.
lapidem primum, xi. 80. quartum, x. 79.
lapilli, ix. 58.
lapillis caris, x. 38. Erythræis, ix. 3. Erythræis facta litera, ix. 14. Indicis, j. 101. melioribus dies ſignandi, ix. 53. tritis, viii. 64.
lapillos Erythræos, v. 38.
lapis, j. 13. iij. 32. vi. 76. x. 61. xi. 50. decimus, iv. 57. lubricus, iv. 18. ſextus, ix. 104.
Lapithis, viij. 6.
lapſa, viii. 59. armilla, xi. 22. corona, xi. 9.
lapſæ carinæ, iv. 64.
lapſum follem, xii. 84.
lardo rubente, v. 79.
lare perpetuo, x. 61.
larem conductum, xi. 83.
laremque ſordidum, xii. 57.
lares, iij. 5. ix. 62. x. 58. teſtos, iij. 58. nitidos, j. 71. parvi, ix. 19. patrios, v. 43. privatos, ix. 44. urbani, iij. 31.
lareſque, xi. 5.
larga ſylva, iij. 58. teſſera, viii. 78.
largæque menſæ, xii. 63.
largam, xii. 66.
largas aquas, xiv. 112. opes, iv. 73.
large, j. 104.
largiri, iv. 56. xii. 6.
largiris, xii. 53.
largitur, v. 19. x. 27.
largius, viii. 6. xii. 11.
largo nectare fuſus, ix. 35. ore, viii. 70. ſanguine, ix. 66. ubere, xiii. 44.
largus, iv. 44.
laris Antenorei, j. 77.
lariſque, xi. 49.
Laronia, ij. 32.
laſciva, v. 36. baſia, xi. 24. carmina, vii. 50. numiſmata, viij. 78.
laſciva conjux, v. 7. Nemeſis, xiv. 193. Nympha, vi. 68. pagina, j. 5.
laſciva acu, xi. 46.
laſcivæ Thaliæ, vii. 16.
laſcivam puellam, ix. 69.
laſcive Properti, viii. 73. vector, ij. 14.
laſcivi capillati, iij. 58. cunni. vi. 45. libelli, iij. 86. Lucani, iv. 57. ſervi, xiv. 79.

laſcivi furti, vii. 73.
laſcivis jocis, iv. 14.
laſcivis puellis, vii. 90.
laſcivit, iv. 3. xi. 17.
laſcivius, vi. 24.
laſcivo tonanti, xi. 44. verſu, x. 64. viro, x. 68.
laſcivos, v. 79. amores, xiv. 187. curſus, j. 45. geſtus, vi. 71. libellos, v. 2. vii. 67. lumbos, v. 79. verſus, xi. 21,
laſcivum, xi. 68. Martem, vi. 21.
laſcivum opus, ix. 27. pecus, xiii. 39.
laſcivus, iij. 20.
laſſa, iij. 68. lumina, vi. 58. opobalſama, xi. 9.
laſſa manu, vii. 57.
laſſæ fabulæ, xi. 1.
laſſare, iv. 3. viii. 31.
laſſat, j. 108. iv. 29. viii. 67.
laſſenturque, v. 65.
laſſi anteambulonis, iij. 7.
laſſi, iv. 4. Siſyphi, v. 81.
laſſis, iv. 8. digitis, xi. 47.
laſſo, v. 23. x. 70. 82. gratulatori, x. 74.
laſſos, iij. 67.
laſſum, x. 51.
laſſus, iij. 36. 44. ix. 60. xii. 26. xiv. 161. viator, ij. 6.
lata patella, xiii. 81.
lataque, † 26.
lateas, ix. 38.
latebat, iij. 19.
latebit, v. 79.
late, iv. 51. v. 26. viii. 65.
latent, j. 35. xiv. 184.
latentem, iv. 22.
latentis agelli, xii. 73.
latere, iv. 22. xiv. 104.
latere cocto, ix. 77. curto, xij. 32.
lateri, ix. 103.
lateris, ij. 46. ſacri, vi. 76.
laterna cornea, xiv. 61. ex veſica, xiv. 62.
latet, iv. 32. v. 59. vi. 93. viii. 59. 68. ix. 37. xii. 67.
lati campi, iij. 58. receſſus, iv. 64.
Latia nuru, x. 6. toga, vii. 62. urbe, ix. 18. x. 96. xii. 60. 63.
Latiæ arenæ, viii. 80. lyræ, vii. 22. plebis, xi. 54. togæ, vii. 4. viæ, ix. 65. urbi, viii. 8.
Latiæque, j. 40.
Latias, x. 26. aras, viii. 4. comas, viii. 33. nurus, iv. 75. tribus, viii. 15. urbes, vi. 58.
Latina, ij. 8. verba, xi. 21.
Latini, v. 62.
Latinum, j. 5. iij. 86. v. 52. xiii. 2.
Latinus, ij. 72. ix. 29.
Latio marmore, ix. 25. polo, ix. 4.
Latio tonanti, ix. 67.
latior rhombus, xiij. 81.
Latium forum, x. 57.
lato, v. 15. clavo, iv. 46. v. 17.
Latonæ, ix. 18.
latrat, iv. 53.
latratores moloſſi, xii. 1.
latratos, iv. 53.
latro, xi. 59.
latrone nudo, xij. 64. vitreo, vii. 71.
latrones, xii. 27.
latronibus, xii. 27.
latronum inſidioſorum, xiv. 20.
latuit, ix. 62.
latum campum calvæ, x. 83. pectus, viii. 55.
latus, ij. 37. vii. 57. xi. 105. xii. 99. dulce, vi. 68. invalidum ingenuumque, iii. 46. raſum caveâ, ix. 58. tribunitium, xiv. 32.
latus pectore, xii. 38.
lava, iij. 3.
lavabimur, xi. 53.
lavamur, j. 79. vii. 34. 81. xi. 64.
lavare, vi. 81.
lavari, ij. 40. 70. iij. 72. vii. 75. ix. 20.
lavaris, j. 24. iij. 87. vi. 42. 81. vii. 34. xi. 76.
lavas, iij. 74. vi. 81.
lavat, iij. 47.
lavatur, ij. 14. iij. 20. xi. 52. 60. 76. xii. 17.
laudabimur, v. 16.
laudabit, xii. 84.
laudabo, xi. 81.
laudant, iv. 49. v. 10.
laudantem, ij. 27.
laudare, iv. 27.
laudari, j. 9. 34. ij. 89.
laudas, j. 65. iij. 1. v. 26. viii. 69. ix. 20. xi. 57.
laudat, ij. 14. v. 8. vj. 61. 86. 64. vii. 89. xi. 25. xii. 82. xiv. 155.
laudatæ vitæ, j. 94.
laudatas aquas, iv. 60. undas, vi. 43.
laudato, iij. 95.
laudatos capillos, ix. 18.
laudatur, j. 50.
laudaturque, j. 59.
laudatus, v. 37.
laudavit, vii. 68.
laude, v. 16. vii. 18. ix. 1.
laudem, xi. 81. xiii. 90.
laudent, vii. 27.
laudentur, † 1. x. 21.
laudes, † 28. j. 90. patrias, vi. 38.
laudet, j. 79. vi. 38. vii. 71. xii. 82.
laudibus immodicis, † 1. cantis, iv. 51.
laudis, † 15. Herculeæ, † 27.
laudo, ij. 10. iij. 51. 69. vii. 84. xi. 25. xii. 30. 40.
laver, iij. 36.
lavere, ij. 35.
laveris, viii. 42.
laves, vi. 81.
lavet, iij. 25.
Lauſella, iij. 72.
lavit, viii. 28. ix. 77. 104.
lavo, iv. 90.
lavor, j. 60.
laurea, viij. 82. minor, viij. 15. multa, vii. 4. tota, ij. 2.
Laurentem aprum, ix. 49.
Laurentis apri, x. 45.
Laurentino in litore, x. 37.
Laureolus, † 7.
laureum nemus, x. 92.
lauri, v. 4.
laurigera cuſpide, vii. 5.
laurigeri Phœbi, ix. 29.
laurigeris faſcibus, x. 10.
laurigeros, iij. 66. equos, vii. 7. penates, viii. 1. xii. 3.
lauro, viii. 65.
laurum, v. 4. victricem, ix. 36.
laurus, viii. 50. 78. x. 86. moras, iij. 58.
laurus Vipſanas, j. 109.
laurus nuntius, vij. 5.
laus, j. 50.
Lauſe, vii. 80. 87.
lauta, iij. 45. cœna, xii. 48.
lauta convivia, xiij. 88.
lautas dapes, xiv. 90.
lauti, vii. 47. xiii. 54.
lautior, iv. 54.
lautiſſima, xii. 48.
lautorum, xiii. 7. 65.
lautum, xi. 32.
lautus, ix. 77. Porſena, xiv. 98.

lax

laxa, xiv. 45. Lydia, xi. 22. ora, vi. 74.
laxam cutem, v. 80.
laxas opes, ij. 30.
laxat, ij. 41.
laxatur, iv. 8.
laxavit, x. 104.
laxant, † 24.
laxi follis, iv. 19.
laxior lectica, ij. 81.
laxis panticibus, vi. 64.
laxo orbe, xiv. 169.
laxos, j. 105. focos, viii. 30.
laxum, iij. 22.

Le

Leander audax, marmoreus, xiv. 181.
Leandre, † 25.
Leandrus audax, † 25.
Lecania, v. 44. vij. 34.
lecta, ij. 91. apyrina, xiii. 43.
lecti, viij. 67. gemmantes, xii. 67.
lectica invidioſa, vi. 77. laxior, ij. 81. ſuffulta octo Syris, ix. 3. tuta, xi. 99.
lecticam, iij. 46. x. 10.
lecticariola, xii. 58.
lecticula vilis, xi. 94.
Lectio, v. 36.
Lectioque, v. 14.
lectis, iv. 16. paginis, ij. 6.
Lectius, v. 26.
lecto, x. 97. Ganymedæo, viij. 46. medio, vj. 64. occupato, iij. 82. perpetuo, iv. 13. Stygio, xj. 55.
lector, j. 114. iv. 91. vij. 2. 16. 50. ix. 1. 50. 83. 86. x. 2. xj. 17. 109. amice, v. 16. candidus, vij. 98. delicate, iv. 55. multus, v. 15. rarus, v. 10. ſtudioſe, j. 1.
lectore, x. 21. nimium guloſo, x. 59.
lectorem, vj. 85.
lectoremque, iv. 29.
lectores tetrici, xj. 3.
Lectoria, vj. 45.
lectos, v. 63 medios, xij. 29.
lectuli calentis, vj. 70. dulcis, xiv. 30.
lectuloque, x. 30.
lectulus, x. 68. communis, xij. 93. felix, x. 38. ſpectator non unius undæ, x. 51.
lectum, j. 118.
lectus, iij. 93. v. 10. communis, iv. 40. xj. 24. pavoninus, xiv. 85. tritus cimice, xi. 33.
Leda, xi. 72. xiv. 175. nova, ix. 106. redempta, ij. 63.
Ledâ, v. 36.
Ledæ, v. 39. vii. 23. xiv. 156. ſpurcæ, iv. 4.
Ledæas palæſtras, iv. 55.
Ledæi Lacones, j. 37. Phalanti, viij. 28.
Ledæo aſtro, viij. 21. ovo, viij. 33. Timavo, iv. 25.
Ledæos olores, j. 54.
legam, vij. 67.
legant, x. 19. 35. xj. 16. xij. 5.
legantur, xii. 3.
legar, x. 78.
legaris, v. 61.
legas, j. 5. ij. 27. 71. vj. 65. x. 4. xj. 18. xiv. 2.
legat, iij. 69. 97. iv. 83. v. 2. vij. 11.
legatque, viij. 3.
legatur, ij. 6.
legavit, ix. 10.
lege, iij. 86. v. 2. 31. vj. 7. ix. 36. 67. x. 4. xj. 21. 107. xij. 5. 42. 97.
lege nimis dura, ix. 91.
legenda, iij. 20.
legendum, xij. 3.
legent, viij. 3.
legentur, vij. 98.
legerat, ij. 9. vj. 10.
legere, vij. 76.
legeres, iij. 86.
legeris, ij. 1. v. 81. vij. 96.
legerit, xiv. 8.
legero, xij. 74.
leges, ij. 29. iij. 68. x. 2. 63. xj. 17. xij. 3.
leges (nomen) viij. 72.
leget, v. 79. vij. 50. 96. viij. 57. x. 17. xj. 17.
legetur, vj. 60. 64.
legi, j. 115. iv. 33. vii. 24. viij. 18. xj. 62.
legique, iv. 31.
legimus, ix. 28.
legis, j. 1. 17. 41. 94. 115. ij. 71. iij. 1. 44. v. 16. 26. 76. 81. vij. 27. 51. 95. x. 4. xj. 21. 91.
legiſſe, j. 119. iv. 83. v. 1.
legiſſet, iv. 82.
legiſti, xj. 108. xij. 43.
legit, j. 69. iij. 93. vij. 87. ix. 61. 65. 99. xj. 1. 25. xij. 11.
legitimam uxorem, v. 76.
legitimos toros, vj. 21.
legitur, x. 33.
lego, ij. 86. v. 90. vij. 11. ix. 54.
legor, v. 13. viij. 61.
legum æquarum ſanctiſſime cultor, x. 37.
legunt, iv. 49. xij. 62.
leguntur, j. 71.
λειχάζειν, xj. 59.
lemmata mortua, xj. 43. ſola, xiv. 2.
lemmate uno, x. 59.
Lemniacis catenis, v. 7.
lena, ix. 30. obſcœna, xj. 62.
lenamque, xiij. 48.
lene, j. 50. vij. 17. x. 45.
leniat, xj. 87.
leni, x. 30.
lenis, ix. 93. duabus, viij. 59.
leniter, iv. 64.
leno, iv. 5. ix. 7.
lenonis, ix. 9.
lens, xiij. 9.
lenta, iv. 23. colocaſia, viij. 33.
lenta fame, j. 79. geneſta, j. 44. mora, vij. 92.
lentæ pigritiæ, xj. 80.
lentas moras, † 23.
lentem Niliacam, xiij. 9. poſitam, xj. 32.
lentinæ, iij. 43.
Lentine, xij. 17.
lentiſci, iij. 82.
lentiſcis tonſis, vj. 74.
lentiſcum, xiv. 22.
lento igne, viij. 21. limo, viij. 45. vapore, v. 79.
lentos remos, iij. 67.
lentum, ij. 57. ceroma, iv. 19.
lentus, ij. 46. iij. 20. xi. 48.
leo, † 23. j. 61. ij. 75. ix. 73. xij. 94. avidus, j. 15. perfidus, † 10.
leone Cleonæo, v. 72. flammeo, x. 62. innumero, viij. 55. porrecto, ix. 44.
leonem, † 27. ferum, † 18. proſtratum, † 6. ſpectandum, † 15.
leones, j. 105. viij. 55. xiv. 30. Cæſareos, j. 7. Libyci, xij. 62. ſævos, j. 52.
leoni mortuo, x. 90. rigido, x. 65.
leonibus, x. 100.
leonis, j. 49. vj. 93. ix. 104. fulvi, ix. 92. placidi, j. 23. torvi, j. 61.
leonum, j. 13. 45. 105.
lepida procacitate, ij. 41.
lepidos libellos, viij. 3. xi. 21.

lepore, iv. 23. Attico, iij. 20.
leporem, j. 45. iij. 13. v. 30. vij. 77. x. 87. xij. 14. calidum, j. 50. coctum, iij. 94. illæſum, xiv. 200. inemptum, iv. 66. læſum, iij. 47.
leporis, vj. 75. vij. 19.
lepores, x. 37. xij. 14.
leporum, j. 45. 105.
leporumque, xij. 48.
lepus, j. 15. 23. 61. iij. 77. xiij. 92. ambitioſe, j. 52, fugax, j. 49. improbe, j. 49. tutus, j. 7.
Lernæ graiæ, v. 66.
Lesbia, j. 35. ij. 50. v. 69. vj. 23. vij. 73. x. 39. xj. 63. 100. xij. 44. 59. dilecta Catullo, xiv. 77. exorata, vj. 34. orba, vij. 13.
Lethæis undas, vij. 95.
Lethalem notam, vij. 36.
Lethes, vij. 49. ingratæ flumina, x. 2. propioris, x. 23.
leti genus triſtius, xj. 92.
leto, xj. 92.
letum, j. 118. ij. 17.
levamen, vi. 68.
levare, xj. 97. xiv. 22.
levari, j. 110.
levas, iij. 74.
levat, v. 12. xj. 47.
levata utrinque tunica, vj. 71.
Leucano urſo, † 8.
Leuconico, xj. 22.
Leucophæatus, j. 97.
leve, iv. 43. v. 19. ix. 70. genus, vj. 60. munus, iv. 10. xiv. 1. opus, viij. 33. toreuma, xiv. 102. vitium, vij. 17.
levem, ij. 48. pro glabro politoque ſcribe per e ſimplex a λεῖος, ubi ſcriptum per æ mendum eſt.
levem Atham, iv. 19.
levemque Paſſerinum, xij. 36.
leves animi, iv. 35. calamos, ix. 75. elegos, xij. 96. pueri, xj. 64. ſcutulas, xj. 32. ſelibræ, vij. 71.
leveſque Pœnos, i4. 14.
levi ceſpite, j. 89. cortice, x. 37. flamma, xiij. 33. jaculo, iv. 55. rapina, xij. 55. vimine, ij. 85.
levique nutu, vj. 82. ix. 45.
levis, xiv. 136.
levibus pueris, xj. 23.
Levina, j. 63.
Levine, vj. 9.
levior, vj. 52. viij. 64. x. 55.
levior Galle, ii. 47. vultus, iix. 64.
leviora, xiv. 19.
levioraque carmina, vij. 7.
leviore invidia fati cadunt, xij. 14.
levis, v. 52.
levis, x. 65. xiv. 144. 205. amicus, xj. 44. anulus, v. 62. sura, vj. 59. x. 42. cauſa, ij. 65. viij. 23. chorus, v. 52. cortex, xiv. 209. dominus, xj. 1. haſta, † 12. ix. 57. Libitina, x. 97. Marſus, iv. 29. ſpongia, xiij. 47. terra, ix. 30. toga, vij. 85. villicus, xij. 18.
leviſque, vj. 52.
leviter, iij. 65. viij. 33. noto foſſil, xiv. 11.
levius, v. 70. ix. 28. xj. 69.
lex, j. 36. v. 38. avara, v. 39. Julia, vj. 7. 22.

Li

Liba, iij. 77. quinquageſima, x. 24. ruſtica, x. 103.
libabit, x. 12.
libat, iij. 6.
libata carcheſia, viij. 56. purpura, ix. 78.
libebat, vj. 43.
libebit, xiv. 65.
libelle, iij. 2. iv. 87. 91. vii. 96. viij. 72. x. 104.
libelli, j. 36. v. 10. 21. viij. 3. x. 33. 45. xj. 17. decimi, x. 2. xij. 5. laſcivi, iij. 86. molles, xij. 43. ſuccincti, ij. 1.
libellis, j. 54. iv. 31. v. 5. 52. 61. 64. ix. 50. x. 3. xi. 95. argutis, j. 1. brevibus, i. 46. feſtinatis, ij. 51. longis, x. 17. nobilibus, vij. 96. noſtris, iv. 29. 49. omnibus nequior, xi. 16. ſupplicibus, viij. 31. Sybariticis, xij. 97.
libello, ij. 23. iij. 99. v. 37. brevi, xij. 1. gracili, xiij. 3. longo, xj. 109. timido, gracilique, viij. 24.
libellorum, iv. 8. x. 74.
libellos, j. 2. 5. 26. 30. 36. ij. 6. 28. iv. 72. 83. v. 74. vj. 61. 64. vii. 2. 10. 16. 50. 51. 76. 87. viij. 75. ix. 75. 83. x. 64. xj. 1. xii. 64. compoſitos, iv. 6. conſtrictos, xiv. 37. doctos, vii. 28. laſcivos, v. 2. vij. 67. lepidos, viij. 3. xi. 21. madidos, iv. 14. manumiſſos, j. 53. pauciſſimos, xii. 97. querulos, viij. 82. ſollicitos, ix. 59. vernulas, v. 18.
libellum, j. 118. iij. 97. vj. 19. vii. 79. xiv. 1. 142. nec doctum ſatis, & parum ſeverum, x. 19. non nimis ruſticulum, x. 19. inæqualem, vii. 89. longum, iij. 68. purpureum, v. 6. timidumque brevemque, xij. 11.
libellus, j. 39. iij. 68. v. 16. 81. vi. 1. viii. 1. 72. x. 1. craſſior, ij. 6. macer, ij. 6. novus, iv. 10. totus, xi. 16.
libens, iv. 90.
libenter, j. 41. iij. 44. iv. 43. viii. 76. ix. 11. 48. 49. x. 12. xi. 36.
liber homo, j. 68.
liber, j. 17. 68. 102. 109. ij. 1. 32. 53. 93. iij. 1. 4. 20. 50. 100. iv. 84. 90. v. 2. 15. vii. 85. vii. 11. 50. 83. viij. 1. 3. 29. 77. ix. 11. 57. 74. 102. x. 1. xi. 3. 4. æqualis, vii. 89. bonus, vii. 80. notus, j. 67. otioſe, xi. 1. parve, j. 4. iij. 5. peregrine, xii. 3. victurus, v. 60. unus, x. 70.
liberale, vii. 78.
liberalem, vii. 54.
liberalis, j. 100. iv. 64. v. 18.
liberalitas, viii. 38.
liberatus, viii. 28.
liberior, ij. 53. iv. 42.
libertas, v. 19. vi. 88. mane timenda, x. 48.
libertate, xi. 6.
libertatem, xi. 59.
liberti, vii. 61.

libertina, iij. 33.
libertinas opes, v. 13.
libertis, x. 34.
libertum, j. 2. ij. 32. iij. 46. xi. 40.
libertus, iij. 46. vi. 28. 29. xiii. 121.
liberum, ix. 89.
libet, j. 84. ij. 75. vii. 50. x. 20. 31. xi. 17.
libetur, ix. 92.
libidinatur, vii. 66.
libidinibus tantis, xiv. 23.
libidinoſæ Lacedæmonis, iv. 55.
libidinoſis, xii. 43. manibus, xii. 97.
libido ſæva, ix. 9.
Libitina, viii. 43. levis, x. 97.
libri, iij. 62. vii. 85. ſepticiani, viii. 71.
librâ totâ, xi. 38.
libram, x. 57. xi. 28. 106. xii. 55. 66.
librarius, ij. 1. 8. iv. 91.
librarum mille amicam, xi. 101. quatuor mullus, x. 31.
libras, ij. 44. 76. viii. 71. x. 55. duas, xiv. 97. quatuor, xii. 36.
librato ferro, † 13.
libri, xi. 18.
libris, j. 54. v. 57. ix. 59. x. 21. laboratis, iv. 33. bis denis, ix. 51. tribus minor, x. 57.
libro, j. 6. vii. 8. litigante, x. 100. uno, iv. 29.
librorum, j. 67. xi. 25.
libros, xi. 1. 108. æquales, vii. 89. barbaros, xiv. 84.
librum, j. 67. 112. iv. 10. vii. 84. xi. 17. explicitum uſque ad ſua cornua, xi. 108. priorem, iij. 1. quinctum, iij. 50.
libuit, xii. 57.
Liburnici cuculli, xiv. 139.
Liburnus, j. 50.
Libyæ palæſtræ, v. 66.
Libycâ teſtâ, iv. 46.
Libycæ fici, vii. 52. volucres, xiii. 45.
Libycas aras, ix. 44. meſſes, vi. 86. trabes, xiv. 91. urbes, ix. 57.
Libyci caballi, xii. 24. coloni. xiii. 12. dentis, xiv. 3. leones, xii. 62. urſi, j. 105.
Libycis, ij. 56. xiii. 43. dentibus, ix. 23. gentibus, ix. 8. jugis, j. 75. ramis, xiii. 42.
Libyco litore, ix. 36.
Libycos orbes, ij. 43.
Libye, iij. 46. viii. 55. ix. 57.
Libyes, v. 75.
Libyn, ix. 104. ſimilem, vi. 77.
Libys, vi. 42. eques, x. 13. impius, iv. 30.
licear, j. 87. iij. 99. iv. 71. v. 21. 42. vii. 9. 31. 92. x. 34. xi. 6. xii. 43.
licebit, j. 118. ij. 81. iv. 55. v. 4. 27. 51. viii. 28. 42. 64. x. 100. xiii. 54.
licenti greſſu, iv. 8
licentiam, j. 3.
licere, iv. 18. vi. 65. viii. 65. xi. 40.
liceret, vi. 66. xi. 61.
licet, j. 61. 90. ij. 1. 70. iij. 6. 44. iv. 16. 54. 64. v. 5. 42. vi. 5. 43. 51. vii. 7. 27. viii. 8. 66. ix. 4. 46. x. 10. 17. xi. 17. 53. xii. 6. 29. xiii. 3. 105. xiv. 130. 208.
Lichas fallax, ix. 67.
Lichenes ſordidi, xi. 99.
Liciane, j. 62.
Licini, viii. 3. celeberrime, vii. 46.
Liciniane, j. 50.
Licino, ij. 32.
lictoris clamoſi, xi. 99.
licuiſſe, iv. 44. vii. 20.
licuiſſet, iv. 11.
licuit, j. 74. 115. iij. 99. iv. 54. v. 19. vii. 36. viii. 50. x. 26.
Lygdon, vi. 42.
ligellâ, x. 90.
ligia, xii. 7.
ligna, ix. 77. xiv. 90. acapna, xiii. 15. clara xiv. 80. noxia, xi. 42. ſecta, xiv. 3. vilia, xiv. 12.
ligneo crure, x. 100.
ligneus, vi. 73.
ligno, vi. 49.
lignum, viii. 40. xiv. 44. inutile, vii. 18.
ligo politus Tuſcâ vinea, ix. 58.
ligone centeno, iv. 64.
ligones, ix. 23.
ligula argentea, xiv. 120. extrema, ij. 29.
ligulæ graciles, v. 18.
ligulam, v. 20. viii. 33. 71.
Ligulaſque, vii. 59.
Ligurine, iij. 44. 45. 49.
ligurra, xii. 62.
ligurumque, vii. 81.
liguſtra cana, ix. 27. delapſa, viii. 28.
liguſtro, j. 116.
lilia, viii. 28. condita, iv. 22. plena, viii. 33.
lilio, j. 116.
liliumque, v. 38.
lima cenſoria, v. 81.
lima recenti raſa, x. 2.
limante Minerva, vi. 64.
limatis, vii. 58.
limen, vii. 60. xii. 57. omne, viii. 44.
limenque ſuperbum, j. 71.
limo lento, viii. 45.
limina, j. 2. iv. 53. v. 6. vii. 60. ix. 47. x. 10. 28. 58. xj. 46. 48. xiii. 18. 102. nocturna, x. 13. prima, vi. 80. ſexaginta, xii. 26. veneranda, xii. 3.
limine, iij. 5. vi. 60.
liminibus incuſtoditis, & apertis, j. 35.
limite molli, xi. 91.
lina, xiv. 103. 149. humida, x. 37.
linat, ix. 23.
line, ij. 38. 54. iv. 66. vii. 44. pædagoge, xii. 49.
linea dives, viii. 78.
lineâ tremulâ, iij. 58.
lineam, x. 30.
lineiſque, iv. 61.
lingam, iij. 84.
lingat, ij. 84.
lingere, vii. 66. xii. 55.
lingeret, ix. 41.
lingis, iij. 95. 96. xi. 86.
lingit, j. 78. 84. vi. 26. xi. 48.
Lingonicis lanis, xi. 57. ſagis, xiv. 159.
Lingonico, xiv. 160.
Lingonicum tomentum, xiv. 159.
Lingonicus bardocucullus, j. 54.
Lingonus, viii. 75.
lingua, iij. 81. iv. 61. ix. 30. xi. 26. 62. 103. xiv. 20. debilis, x. 65. garrula, xiii. 71. improba, noxia, ij. 61. percuſſa ſidere, xi. 86.

Digitized by Google

perfids, vii. 23. priſca, vii. 46.
lingua, ij. 82. viii. 2. abſciſſa, ij. 82. Catoniana, ix. 28. defecta, xiii. 77. utraque doctus, x. 76.
linguaque, iv. 5.
linguæ blandæ, vii. 87. circulatricis, fœda probra, x. 3. malæ, iij. 80. ſacræ, v. 70.
linguam fututricem, x. 62.
linguas, vii. 54. xi. 92.
linguis, vil. 44. x. 87. xii. 57.
lingula, ij. 29. xiv. 102.
lingunt, iij. 88.
linigeri calvi, xii. 29.
linis, iij. 42.
linit, vii. 19. 38. ix. 62.
linitur, ij. 33.
lino, j. 76. xi. 26.
Linon, ix. 88.
liount, j. 88. ij. 29.
linuntur, iv. 39.
Linus, vii. 9. grandis, v. 12.
linquit, ij. 14.
lintea, xii. 71. xiv. 51. 104. nive candidiora, xii. 84. villoſa, xiv. 138.
linteiſque, ij. 57.
lippa ficus, vii. 19. lacuna, viij. 59.
lippum, vi. 39.
lippus, vi. 78. viii. 9. xii. 59. inſtitor, xii. 57.
linquantur, ix. 3.
liquidas alas, iv. 49.
liquidis aquis, † 28. undis, x. 7.
liquidum merum, xij. 61. ventrem, xiij. 116.
liquor, vi. 1. Heſperius, x. ij. 40.
Liris cæruleus, xiij. 83.
lis, ij. 32. iij. 46. vj. 19. vij. 64. x. 47. 68.
litat, viij. 15. 32. x. 33. 92.
lite, ij. 90.
litem, x. 5. jocoſam, † 20.
lites, x. 87. tetricas, v. 21. urbanas, xij. 73.
litibus, ij. 64. amaris, xij. 69.
litigante libro, x. 100.
litigaſque, xj. 36.
litigat, j. 99. vij. 64.
litora, iv. 13. 57. vi. 34. æmula, iv. 25. aprica, j. 50. ſacra, iv. 57.
litore, ix. 41. Laurentino, x. 37. Libyco, ix. 36.
litoreis Salonas, x. 78.
litoreos Pyrgos, xii. 2.
litoreamque domum, x. 58.
litoribus, ix. 58.
litoris aridi, viij. 64. Indici, x. 38. Lagæi, x. 26.
litera, vij. 50. viij. 51. x. 73. facta Erythræis lapillis, ix. 14. felix, vij. 44. nigra, xiv. 5. tota, xiij. 75.
litera, xj. 19.
literulis, ix. 75.
litura, iv. 10. vi. j. 16. 17.
lituræ multæ, iv. 10.
lituras, j. 14.
litus, xij. 44. aureum, xi. 81. dulce, x. 30. ſolidum madentis arenæ, x. 51.
liventi, viij. 61.
liventia, x. 37.
livere, ix. 24.
lives, xi. 95.
liveſcit, viij. 51.
livet, viij. 61.
livida glacies, vij. 94.
lividæ, j. 41. xj. 21.
lividos cirros, vij. 10.
lividus, iv. 27.
Livio, j. 62.
livor edax, xj. 34. malus, x. 33.
Livius in membranis, xiv. 190.

Lo

Loca, v. 21. vij. 83. xij. 9. læta, xij. 52.
locanti, iv. 42.
locatiorum, v. 25.
locat, xj. 84.
locelli, xiv. 13.
locellos, x. 88.
locellus, xiv 13.
loci, vj. 16. vij. 49. viij. 65. ſepoſiti, vj. 15. theatralis, v. 24.
locis, j. 36. x. 30. xii. 21.
loco, ij. 67. v. 75. vi. 42. 63. x. 20. extremo, iij. 35. nullo, iv. 60. quoviſcumque, xiv. 1.
loculi eburnei, xiv. 13.
loculos, xiv. 12.
loculoſque, v. 40.
locum, j. 46. 55. xj. 33. 74.
locuples, v. 26. vj. 27. xj. 45. xij. 94. xiv. 153.
locupletem, v. 38. uxorem, viij. 12. ix. 82.
locupleti, v. 36. viii. 27.
locus, v. 5. vii. 16. viij. 39. 72. x. 72. xj. 19. xij. 50. 57.
locus clarus, iv. 44. invidioſus, xj. 66.
locuto, ix. 1.
locutus, viij. 2.
lodices, xiv 148. 152.
lomento uteri, iij. 42.
lomentum, xiv. 60.
longa, iv. 1. viij. 8. xiv. 151. atria, xij. 50. dies, ix. 50. xi. 70 diſpendia, ix. 102. diſticha, ij. 77. epigrammata, j. 111 ij. 77. vi. 65. fides, j. 16. gaudia, viij. 11. nox, iv. 7. ſecula, viij. 8. tempora, j. 106 ix. 30. xiv. 84.
longa, ix. 18. arca, v. 50. cuſpide, xiv. 221. dextra, vii. 19. prurigine, xj. 74.
longæ comæ, iv. 45. ſenectæ, vi. 49. viæ, j. 2.
longæva vetuſtas, † 5.
longævo Neſtore, viij. 6.
longævos capillos, xiv. 27.
longam ætatem, vi. 70. Babylona, ix. 77. epaphæreſim, iij. 52.
longas, ix. 31. comas, j. 32. mandras, v. 23. meſſes, v. 72. oſcitationes, ij. 6. ruinas, j. 83. vi s, vj. 43. ix. 31. x. 36. xiv. 188.
longe, j. 87. iij. 58. v. 3. 59. viij. 31. 33. fracta amphora, xj. 9.
longi metus, xij. 6.
longinquis oris, iij. 1.
longior, xij 5. lux, vi 42. naſus, xiv. 96. vita, viij. 77.
longis auribus, vj. 30. capillis, ix. 37. comis, vj. 16. libellis, x. 17. oris, † 24. unguibus, xiv. 36.
longius, j. 87. 88. 109. v. 23. ix. 93. xj. 8.
longo baſio, xij. 65. jugo, iv. 64. libello, xj. 109. mari, x. 30. pulvere, x. 13. roſtro, xiv. 31. tempore, x. 36. vulnere, † 15.
longos capillos, xii. 18. gradus, xj. 87.
longum, j. 82. 118. vi. 65. viij. 38. ix. 19. coloſſum, ij. 77. libellum, iij. 68. mare, x. 104. ſyrma, xij. 96.

libertina, iij. 33.
libertinas opes, v. 13.
libertis, x 34.
libertum, j. 2. ij. 32. iij. 46. xi. 40.
libertus, iij. 46. vi. 28. 29. xiii. 121.
liberum, ix. 89.
libet, j. 84. ij. 75. vii. 50. x. 20. 31. xi. 17.
libetur, ix. 92.
libidinatur, vii. 66.
libidinibus tantis, xiv. 23.
libidinoſæ Lacedæmonis, iv. 55.
libidinoſis, xii. 43. manibus, xii. 97.
libido ſæva, ix. 9.
Libitina, viii. 43. levis, x. 97.
libri, iij. 62. vii. 85. ſepticiani, viii. 71.
librâ totâ, xi. 38.
libram, x. 57. xi. 28. 106. xii. 55. 66.
librarius, ij. 1. 8. iv. 91.
librarum mille amicam, xi. 101. quatuor mullus, x. 31.
libras, ij. 44. 76. viii. 71. x. 55. duas, xiv. 97. quatuor, xii. 36.
librato ferro, † 13.
libri, xi. 18.
libris, j. 54. v. 57. ix. 59. x. 21. laboratis, iv. 33. bis denis, ix. 51. tribus minor, x. 57.
libro, j. 6. vii. 8. litigante, x. 100. uno, iv. 29.
librorum, j. 67. xi. 25.
libros, xi. 1. 108. æquales, vii. 89. barbaros, xiv. 84.
librum, j. 67. 112. iv. 10. vii. 84. xi. 17. explicitum uſque ad ſua cornua, xi. 108. priorem, iij. 1. quintum, iij. 50.
libuit, xii. 57.
Liburnici cuculli, xiv. 139.
Liburnus, j. 50.
Libyæ paleſtræ, v. 66.
Libycâ teſtâ, iv. 46.
Libycæ fici, vii. 52. volucres, xiii. 45.
Libycas aras, ix. 44. meſſes, vi. 86. urbes, xiv. 91. urbes, ix. 57.
Libyci caballi, xii. 24. coloni, xiii. 12. dentis, xiv. 3. leones, xii. 62. urſi, j. 105.
Libycis, ij. 56. xiii. 43. dentibus, ix. 23. gentibus, ix. 8. jugis, j. 75. ramis, xiii. 42.
Libyco litore, ix. 36.
Libycos orbes, ij. 43.
Libye, iij. 46. viii. 55. ix. 57.
Libyes, v. 75.
Libyn, ix. 104. ſimilem, vi. 77.
Libys, vi. 42. eques, x. 13. impius, iv. 30.
liceat, j. 87. iij. 99. iv. 71. v. 21. 42. vii. 9. 31. 92. x. 34. xi. 6. xii. 43.
licebit, j. 118. ij. 81. iv. 55. v. 4. 27. 51. viii. 21. 42. 64. x. 100. xiii. 54.
licenti greſſu, iv. 8
licentiam, j. 3.
licere, iv. 18. vi. 65. viii. 65. xi. 40.
liceret, vi. 66. xi. 61.
licet, j. 61. 90. ij. 1. 70. iij. 6. 44. iv. 16. 54. 64. v. 5. 42. vi. 5. 43. 51. vii. 7. 27. viii. 8. 66. ix. 4. 46. x. 10. 17. xi. 17. 53. xii. 6. 29. xiii. 3. 105. xiv. 130. 208.
Lichas fallax, ix. 67.
Licheues ſordidi, xi. 99.
Licinue, j. 62.
Licini, viii. 3. celeberrime, vii. 46.
Liciniane, j. 50.
Licino, ij. 32.
lictoris clamoſi, xi. 99.
licuiſſe, iv. 44. vii. 20.
licuiſſet, iv. 11.
licuit, j. 74. 115. iij. 99. iv. 54. v. 19. vii. 36. viii. 50. x. 26.
Lygdon, vi. 42.
ligellâ, x. 90.
ligia, xii. 7.
ligna, ix. 77. xiv. 90. acapna, xiii. 15. clara xiv. 80. noxia, xi. 42. ſecta, xiv. 3. vilia, xiv. 12.
ligneo crure, x. 100.
ligneus, vi. 73.
ligno, vi. 49.
lignum, viii. 40. xiv. 44. inutile, vii. 18.
ligo politus Tuſcâ vinea, ix. 58.
ligone centeno, iv. 64.
ligones, ix. 23.
ligula argentea, xiv. 120. extrema, ij. 29.
ligulæ graciles, v. 18.
ligulam, v. 20. viii. 33. 71.
Ligulaſque, vii. 59.
Ligurine, iij. 44. 45. 49.
ligurra, xii. 62.
ligurumque, vii. 81.
liguſtra cana, ix. 27. delapſa, viii. 28.
liguſtro, j. 116.
lilia, viii. 28. condita, iv. 22. plena, viii. 33.
lilio, j. 116.
liliumque, v. 38.
lima cenſoria, v. 81.
lima recenti raſa, x. 2.
limante Minerva, vi. 64.
limatis, vii. 58.
limen, vi. 60. xii. 57. omne, viii. 44.
limenque ſuperbum, j. 71.
limo lento, viii. 45.
limina, j. 2. iv. 53. v. 6. vii. 60. ix. 47. x. 10. 28. 58. xj. 46. 48. xiii. 18. 102. nocturna, x. 13. prima, vi. 80. ſexaginta, xii. 26. veneranda, xii. 3.
limine, iij. 5. vi. 60.
liminibus incuſtoditis, & apertis, j. 35.
limite molli, xi. 91.
lina, xiv. 103. 149. humida, x. 37.
linat, ix. 23.
line, ij. 38. 54. iv. 66. vii. 44. pædagoge, xii. 49.
linea dives, viii. 78.
lineâ tremulâ, iij. 58.
lineam, x. 30.
lineiſque, iv. 61.
lingam, iij. 84.
lingat, ij. 84.
lingere, vii. 66. xii. 55.
lingeret, ix. 41.
lingis, iij. 95. 96. xi. 86.
lingit, j. 78. 84. vi. 26. xi. 48.
Lingonicis lanis, xi. 57. ſagis, xiv. 159.
Lingonico, xiv. 160.
Lingonicum tomentum, xiv. 159.
Lingonicus bardocucullus, j. 54.
Lingonus, viii. 75.
lingua, iij. 81. iv. 61. ix. 30. xi. 26. 62. 103. xiv. 20. debilis, x. 65. garrula, xiii. 71. improba, noxia, ij. 61. percuſſa ſidere, xi. 86.
per-

perfidi, vii. 23. priſca, vii. 46.
lingua, ij. 82. viii. 2. abſciſſa, ij. 82. Catuniana, ix. 28. defecta, xiii. 77. utraque doctus, x. 76.
linguaque, iv. 5.
linguæ blandæ, vii. 87. circulatricis, fœda probra, x. 3. malæ, iij. 80. ſaciæ, v. 70.
linguam fututricem, x. 62.
linguas, vii, 54. xi. 92.
linguis, vii. 44. x. 87. xii. 57.
linguls, ij. 29. xiv. 102.
linguni, iij. 88.
linigeri calvi, xii. 29.
linis, iij, 42.
linit, vii. 19. 38. ix. 62.
linitur, ij. 33.
lino, j. 76. xi. 26.
Linon, ix. 88.
linunt, j, 88. ij, 29.
linuntur, iv. 39.
Linus, vii. 9. grandis, v. 12.
linquit, ij. 14.
lintea, xii. 71. xiv. 51. 104. nive candidiora, xii. 84. villoſa, xiv, 138.
linteilque, ij. 57.
lippa ficus, vii. 19. lacuna, viij. 59.
lippum, vi. 39.
lippus, vi. 78. viii. 9. xii. 59. inſtitor, xii. 57.
linquantur, ix. 3.
liquidas alas, iv. 49.
liquidis aquis, † 28. undis, x, 7.
liquidum merum, xij. 61. ventrem, xiij. 116.
liquor, vi. 1. Heſperius, x.ij. 40.
Liris cæruleus, xiij. 83.
lis, ij. 32. iij. 46. vj. 19. vij. 64. x. 47. 68.
litat, viij. 15. 32. x. 33. 52.
lite, ij. 90.
litem, x. 5. jocoſam, † 20.
lites, x. 87. tetricas, v. 21. urbanas, xij. 73.
litibus, ij. 64. amaris, xij. 69.
litigante libro, x. 100.
litigaſque, xj. 36.
litigat, j. 99. vij. 64.
litora, iv, 13. 57. vi. 34. æmula, iv. 25. aprica, j. 50. ſacra, iv. 57.
litore, ix. 41. Laurentino, x, 37. Libyco, ix. 36.
litoreas Salonas, x. 78.
litoreos Pyrgos, xii. 2.
litoreamque domum, x. 58.
litoribus, ix. 58.
litoris aridi, viij. 64. Indici, x. 38. Lagæi, x. 26.
litera, vij. 50. viij. 51. x. 73. facta Eryrhiæis lapillis, ix. 14. felix, vij. 44. nigra, xiv. 5. iota, xiij. 75.
litera, xj. 19.
literulas, ix. 75.
litura, iv. 10. vi.j. 16. 17.
lituræ multæ, iv. 10.
lituras, j. 14.
litus, xij. 44. aureum, xi. 81. dulce, x. 30. ſolidum madentis arenæ, x. 51.
liventi, viij. 61.
liventia, x. 37.
livere, ix. 24.
lives, xi. 95.
liveſcit, viij. 51.
livet, viij. 61.
livida glacies, vij. 94.
lividæ, j. 41. xj. 21.
lividos cirros, vij. 10.
lividus, iv. 27.
Livio, j, 62.
livor edax, xj. 34. malus, x. 33.
Livius in membranis, xiv. 190.

Lo

Loca, v. 21. vij. 83. xij. 9. læta, xij. 52.
locanti, iv. 42.
locatiorum, v. 25.
locat, xj. 84.
locelli, xiv. 13.
locellos, x. 88.
locellus, xiv 13.
loci, vj. 16. vij. 49. viij. 65. ſepoſiti, vj. 15. theatralis, v. 24.
locis, j. 36. x. 30. xii. 21.
loco, ij. 67. v. 75. vi. 42. 63. x. 20. extremo, iij. 33. nullo, iv. 60. quoviſcumque, xiv. 1.
loculi eburnei, xiv. 13.
loculos, xiv. 12.
loculoſque, v. 40.
locum, j. 46. 55. xj. 33. 74.
locuples, v. 26. vj. 27. xj. 45. xij. 94. xiv. 153.
locupletem, v. 38. uxorem, viij. 12. ix. 82.
locupleti, v. 36. viii. 27.
locus, v. 5. vii. 16. viij. 39. 72. x. 72. xj. 19. xij. 50. 57.
locus clarus, iv. 44. invidioſus, xj. 66.
locuto, ix. 1.
locutus, viij. 2.
lodices, xiv 148. 152.
lomento uteri, iij. 42.
lomentum, xiv. 60.
longa, iv. 1. viij. 8. xiv. 151. atria, xij. 50. dies, ix. 50. xi. 70 diſpendia, ix. 102. diſticha, ij, 77. epigrammata, j. 111 ij. 77. vi. 65. fides, j. 16. gaudia, viij. 11. nox, iv. 7. ſecula, viij. 8. tempora, j. 106 ix. 30. xiv. 84.
longa, ix. 18. arca, v. 50. cuſpide, xiv. 221. dextra, vii. 19. prurigine, xj. 74.
longæ comæ, iv. 45. ſenectæ, vi. 49. viæ, j. 2.
longæva vetuſtas, † 5.
longævo Neſtore, viij. 6.
longævos capillos, xiv. 27.
longam ætatem, vi. 70. Babylona, ix. 77. epaphæreſim, iij. 52.
longas, ix. 31. comas, j. 32. mandras, v. 23. meſſes, v. 72. oſcitationes, ij. 6. ruinas, j. 83. vias, vj. 43. ix. 31. x. 36. xiv, 188.
longe, j. 87. iij. 58. v. 3. 59. viij. 31. 33. fracta amphora, xj. 9.
longi metus, xij. 6.
longinquis oris, iij. 1.
longior, xij 5. lux, vi 42. naſus, xiv. 96. vita, viij. 77.
longis auribus, vj. 39. capillis, ix. 37. comis, vj. 16. libellis, x. 17. oris, † 24. unguibus, xiv. 36.
longius, j. 87. 88. 109. v. 23. ix. 93. xj. 8.
longo baſio, xij. 66. jugo, iv. 64. libello, xj. 109. mari, x. 30. pulvere, x. 13. roſtro, xiv. 31. tempore, x. 36. vulnere, † 15.
longos capillos, xii. 18. gradus, xj. 83.
longum, j. 88. 118. vi. 65. viij. 38. ix. 19. coloſſum, ij. 77. libellum, iij. 68. mare, x. 104. ſyrma, xij. 96.

longumque, v. 36.
longus, ij. 1. x. 1. & bruma madens December, x. 5.
longuſque à Cæſare pulvis, x. 6.
loquamur, xi. 7.
loquar, iv. 43. v. 53. viij. 50. ix. 4. x. 96. xij. 36.
loquaris, x. 68. 72. xj. 24.
loquatur, † 1. v. 29. vj. 33. ix. 78. x. 3. 48. xj. 16.
loquax bucca, j. 42. fama, xij. 4. naufragus, xij. 57. pica, xiv. 76.
loquebaris, iv. 61.
loquendum, v. 26.
loquentem, vij. 57.
loqueris, j. 98. v. 42. 53. ix. 28. 48. x. 11. xj. 25. 103.
loquereris, iij. 66. vij. 17.
loquetur, x. 65. xij. 84.
loqui, j. 110. ij. 82. v. 70. vj. 41. vij. 17. 23. 45. viij. 1. 18. xj. 21. 103.
loquimur. viij. 33.
loquitur, j. 25. 62. 69. vij. 62.
loquor, v. 56. x. 37.
lorica in via, vij. 1.
loricam, ix. 57.
loris, x. 5. horridis, x. 62.
loriſque, ij. 57.
loro, x. 55. vj. 21. madido, vij. 57.
lota, x. 30. toga, ij 43.
lota lana, xj. 59.
lotam, iv. 28. x. 11. togam, iv. 28.
lotos Palladius, viij. 51.
loturus, ij. 52.
lotus, ij. 14. vi. 53. xij. 84. xiv. 163. eques, xij. 71.

Lu

Lubrica pulpita, ix. 39.
lubricum, ix. 58. x. 79. crus decenni compede, ix. 58.
lubricus, iv. 18. palæſtrita, iij. 58. unguis, vij. 1. vultus, ix. 57.
Lucane, j. 37. vij. 21. viij. 75. ix. 52.
Lucani, ij. 20.
Lucanica, iv. 46. filia xiij. 35.
Lucanicæ, xiij. 35.
Lucano, † 8.
Lucanum, j. 62. vii. 20.
Lucanus, xiv. 194.
luce, iv. 1. 65. 73. 90. viii. 22. ix. 50. xi. 57. xii. 63. admiſſa, ij. 105. clara, xi. 23. xiv. 60. heſterna, j. 69. prima, ix. 94. xii. 26. Romana, ix. 2. tanta, vii. 22. tota, iij. 63.
lucebat, iv. 22.
lucebit, x. 6.
luceat, vii. 49. xiv. 109.
lucem, j. 29. vii. 59. viii. 45. xi. 37. xiv. 147. diu rogatam, x. 38.
Lucenſis docti, j. 2.
lucentes puſtulæ, xi. 99.
lucerna, iij. 93. viii. 3. xiv. 42. conſcia dulcis lectuli, xiv. 39. cubicularia, xiv. 39. ebria nimbis Nicerotianis, x. 38. magna, xiv. 44. moriens, iv. 4. parva, xiv. 61. polymyxos, xiv. 41. una, xiv. 41. uncta, xiv. 43.
lucerna, viii. 59. xii. 32. teſte, xi. 105.
lucernæ, xiv. 40. exiguæ, viii. 33.
lucernam extinctam, xii. 43.
luces, j. 102. albæ, x. 62. obſcuras, vi. 59. quinas, xiv. 141. feras, x. 19.
lucet, ij. 26. iij. 58. iv. 32. v. 42. viii. 68. x. 96. xii. 50. xiii. 5.
Luci, iv. 55. clariſſime Juli, j. 108.
luci nitidæ, viij. 21.
luci barbari, x. 92. Scythici, xii. 53.
lucida ſigna, ix. 73.
luciferæ Deæ, xi. 70.
luciferam Dianam, x. 70.
Lucili, xi. 91.
Lucilius, xii. 96.
Lucina ferox, † 12.
Lucinæ, † 13.
lucis, xi. 66. xiv. 223.
Luciumque, v. 14.
lucos, x. 24.
Lucreti, j. 91. xi. 105.
lucrifecit, viii. 10.
lucri, viii. 9. 48. xi. 50. xii. 13. fœdi, vi. 48.
Lucrina, vi. 11. concha, xiii. 90. quinque, xii. 48.
Lucrina vena, x. 30.
Lucrini laſcivi, iv. 57. ſtagni, v. 3.
Lucrino, j. 63. vi. 68. Bajano, xiii. 82. ſtagno, iij. 20. 60.
Lucrinus mollis, vi. 43.
lucrum, x. 41. xiii. 1. 3.
luctantia, iv. 22. v. 47. colla, iij. 24.
luctaris, iij. 75.
luctus, vi. 33. 68.
lucubrata nox, iv. 90.
luculentus Athis, ij. 86.
lucus ſacer, j. 54.
ludas, ix. 39.
ludat, v. 36. xi. 16.
lude, xiv. 1.
ludebam, ix. 86.
ludere, iij. 16. 99. vi. 71. vii. 31. viii. 3. ix. 26. x. 15. 86. xi. 7. 40. 105. xii. 40. xiv 47. 105. 163.
ludet, vii. 7.
ludi, v. 28.
ludiarum, v. 25.
ludibria vana, x. 4.
ludimagiſter, x. 62.
ludimagiſtri, xii. 57.
ludimus, vii. 11.
ludis, ij. 60. viii. 64. xii. 96. xiv. 20.
ludit, j. 7. 42. iv. 3. 14. 49. vi. 13. vii. 66. 79. 81. x. 15.
ludite, vii. 7. xiv. 79.
luditis, iij. 67.
ludive, vii. 63.
ludo, iv. 90. xii. 96.
ludorum, ix. 29.
ludos, v. 14. viii. 78.
lues, xi. 92. atra, j. 79. ſcelerata, j. 102.
lugentes lanas, xiv. 157.
lugentique, ij. 41.
lugentia æra, xiv. 204.
lugere, vi. 18.
luges, iv. 58.
luget, ij. 11.
lumbis, j. 93. xi. 101.
lumbo paulo, xiii. 5.
lumbos laſcivos, v. 79.
lumbum, vii. 19.
lumina, iv. 42. vi. 58. x. 63. xi. 30. xiv. 44. duo. xii. 101. languida, xiv. 5. laſſa, vi. 58. morientia, xiv. 173.
lumine, viii. 59. arcano, viij. 36. ingenti, x. 96. læſus, xii. 54. ſicco, x. 80. turbidiore, ix. 26. uno, vi. 78.
luminibus raptis, iv. 30.
luna, viii. 21. ix. 32. nitet tota lampade, viii. 51. plurima, viii. 51. ſecta, xii. 57.
lunæ, ij. 35. Etruſcæ, xiii. 30.

lunam, ix. 30.
lunata pellia, j. 50.
lunata fronte, viii. 33. planta, ij. 29. teſtudine, xiv. 87.
lunatæ jubæ, viii. 55.
lunenſis caſeus, xiii. 30.
lupa, ij. 75.
lupanari, ix. 7.
lupaa ſpurcas, j. 35.
lupata aurea, j. 105.
lupe, v. 57. vi. 79. ix. 3. x. 40. xi. 19. 89.
Luperce, j. 118. iij. 75. vi. 6. 51. ix. 81.
Luperci, vii. 82.
Luperco tenero, iv. 28.
Lupercus, iv. 28. xi. 41. xii. 46.
lupi, j. 60. ij. 14. inhumani, x. 48.
lupinus tepens, v. 79.
lupo, vii. 9. poſito, ix. 27.
lupoque, vii. 54.
lupos, x. 30.
lupum, ii. 40. x. 48. grandem xi. 50. totum, ii. 37.
lupus, j. 49. vii. 9. xi. 109. laneus, xiii. 89. pallidior fiet, xi 56.
luſca, ii. 33. iii. 11. iv. 65. ix. 38. anus, xii. 71. Lycoris, iii. 39. Philænis, xii. 22.
luſcæ dominæ, xi. 74.
luſcam Thaida, iii. 8.
luſciniæ, vii. 86.
luſcinia, xiv. 75.
luſcus, vi. 78. viii. 9. 59.
luſerat, viii. 3[illegible]
luſerit, iv. 23.
luſeruut, ix 62.
luſi, j. 114.
luſibus, j. 36.
luſiſti, iii. 16.
luſiſtis, vi. 45.
luſit, † 26. ix. 27. 182.
luſor primus, x. 86.
luſtrabis ſex, x. 71. ſeptima, xii. 31.
luſtras, vii. 99.
luſtris, j. 102. tribua, x. 38.
luſtro ingenti, iv. 1. novo, iv. 45.
luſum, ii. 4.
luſus, † 26. j. 4. iv. 49. 88. v. 38. vi. 2. 85. vii. 7. 13. viii. 30. x. 35. xi. 14. 17. xiv. 176 feſtos, j. 3. graves, xii. 15. innocuos, j. 5.
luſuſque, j. 15. 45.
luteę, xiv. 50.
luteum corpus, xi. 48. giganta, ix. 51. toreuma, iv. 46.
luto medio, vii. 60. Prometheo ficta, x. 39. putre vetuſque ſolum, ix. 75. Saguntino, viii. 6. xiv. 108. Saturnalitio, xiv. 182. Veneto, iii. 74.
lutulenta mula, ix. 23. palæſtra, vii. 66.
lutum matutinum, xii. 26. medium, iii. 36. x. 10.
lux, j. 69. v. 30. vii. 13. felix, ix. 53. formoſior, x. 24. ingrata graviſque, x. 23. longior, vi. 42. magna, ix. 2. memorabilia, vii. 21. prima, † 24. ix. 40. ſuprema, j. 110. tertia, iii. 6. triceſima, vi. 7.
luxuria, ii. 63. v. 20. major, xi. 71.
luxuriâ, iii. 68.
luxuriaque, xi. 42.
luxuriæ, viii. 45.
luxuriam, iii. 10.
luxuriantur, x. 96.
luxuriaris, ii. 89.
luxurierjs, iii. 2.
luxurietur, xii. 63.
luxurioſa, j. 88. ix. 69. xiii. 82. mentula, vii. 90.
luxurioſe, x.v. 110.
luxurioſus, ix. 84. ager, xi. 91.

Ly

Lyæe, iix. 51. 78.
Lyæi madidi, j. 71.
Lyæus, v. 19.
Lyæo, xiii. 22. Campano, xiii. 118. commiſſatore, ix. 62. primo, xiii. 114.
Lycambeo ſanguine, vii. 11.
Lycas, j. 72.
Lychnua parvus, iv. 90.
Lyciſcam, iv. 17.
Lycori, j. 103. vi. 40.
Lycoris ceruſſata, j. 73. fuſca, vij. 12. luſca, iii. 39. nigra, iv. 62. pulchra, viii. 73.
Lyde, j. 72.
Lydia, xi. 70. 103. laxa, xi. 22.
Lydia penſa, ix. 67.
Lygde, xi. 42. 74. xii. 72.
Lygdo, vi. 39. 45.
Lygdon vacuam, vi. 42.
Lygdos candida, vi. 13.
lymphis cluſis, xii. 31.
lyra Calabra, v. 31. clarior, xii. 11.
lirâ, viii. 6.
lyræ, ii. 7. xii. 96. Latiæ, vii. 22.
lyram docilem, xiv. 167.
lyraſque, j. 77.
lyris, ii. 73. x. 30.
Lyſippi, ix. 44.
Λυσίππου, ix. 45.

M.

Ma

MAcellis Niliacis, xiii. 85.
macello, x 59. Auſonio, xii. 63. urbano, x. 37.
macellua, x. 96.
macer, iij. 68. viii. 5. x. 17. 78. culus, iii. 97. libellus, ii. 6. ſervulua, viii. 75.
Machaonas omnes, ii. 16.
macris anatis, iii. 93.
macreſceret, xiij. 63.
macro, xii. 100.
macrum, x. 17. 78.
mactabis, j. 50.
mactare, iii. 24.
macte eſto, iv. 13. animi, xii. 6.
maculoſæ myrrhæ, x. 80.
madeas, x. 49.
madeat, ix. 36. xi. 16.
madens, vii. 50. x. 5.
madent, vii. 11. 68. x. 19.
madente mappa, ii. 37.
madentem, xii. 95.
madentis arenæ ſolidum litus, x. 51. togulæ, v. 23.
maderet, ix. 72.
madet, j. 57. iv. 18. x. 13.
madida cocco, v. 24.
madida fauce, vii. 36. papyro, iii. 2. veſte, v. 80.
madidas comas, iii. 65. xiv. 50. placentaa, v. 40.
madidi, i. 71. Fauni, ix. 62. Lyæi, j. 71. penates, vii. 26.
madidis buccis, xiv. 64. comis, iv. 3. diebus, xiv. 1.
madido loro, vii. 57.
madidos artua, iv. 19. crines, xiv. 24. lacus, iv. 44. libellos, iv. 14.
madidum, iii. 99. cicer, j. 42. lumen, x. 48.
madidumque Jovem, vii. 35.

maḷidus, j. 40. ix. 75. conviva, ix. 23. crinis, v. 65. Panaretus, vi. 89.
maduere, † 3.
Mæcenas, 108. xii. 4. Cæſarianus eques, x. 73.
Mæcenatem, xi. 4.
Mæcenates, viii. 56.
Mæcenati, vii. 28.
Mæcenatis, viii. 56.
Mænadas, xi. 85.
Mænalios ſues, v. 66.
Mænalium aprum, † 27.
Mænas, xii. 32.
Mæoniden, v. 10.
Mæonio carmine, xiv. 183.
Mæonioque, vii. 45.
mæret, xiv. 216.
mæſta gloria, x. 50.
mæſtæ matri, ii. 41.
mæſtorum, iv. 4.
Mævi, xi. 47.
Mævius, x. 76.
magis, j. 42. 71. 86. ii. 41. 71. 72. iii. 17. 61. 88. iv 27. 41. 42. 48. 49. 88. v. 19. 31. 69. vi. 18. 77. 90. vii. 1. 9. 71. viii. 33. 34. 53. 55. x. 8. 20. xi. 19. 61. xij. 21. 24. 32. 75. xiii. 56. 76. xiv. 95. 129.
magiſter, j. 36. v. 25. vii. 63. xii. 48. improbus, j. 42. ludi ſcelerate, ix. 70. tumidus, viii. 3. x. 104. vici, x. 79.
magiſtrâ, x. 25.
magiſtræ ſuburanæ, xi. 79.
magiſtri, † 18. 22. j. 49. iv. 30. matutini, ix. 30. pavidi, † 22. ſecuri, † 18, ii. 75. uncti, vii. 66.
magiſtris, xiv. 8.
magiſtro, † 17. v. 57. clamoſo, v. 85. iliaco, iii. 39. nigro, j. 105.
magiſtros amphitheatrales, xi. 70.
magiſtrum, † 10. x. 30.
magna, iv. 1. v. 3. 60. vi. 36. vii. 9. viii. 33. 54. xi. 59. 61. 69. atria, iii. 38. cauſa, v. 74. clavis, v. 36. cryſtalla, ix. 23. gleba, v. 13. lucerna, xiv. 44. lux, ix. 2. munera, iii. 6. vi. 63. xiv. 14. nomina, v. 17. ora, xii. 60. pericula, xi. 83. res, j. 18. iv. 81. Roma, xii. 69. ſupellex, v. 63. taberna, vii. 60. Verona, xiv. 195.
magnâ morte, viii. 55. voce, vi. 19. 35.
magnæ, j. 13. feræ, † 22. mentis, j. 40.
magnanimo talo, xiii. 1.
magnam, vi. 46. rem, xii. 54.
magnas manus, vi. 1. opes, ix. 60.
magne, ii. 63. puer, vi. 3. rex, xii. 63.
magni, j. 56. vi. 64. x. 75. xi. 69. Catonis, j. 79. Cæſaris, ix. 62. Ciceronis, vii. 62. Circi, vi. 7. 64. Gigantis. xiii. 78. Herculis, ix. 65. Maronis, xi. 49. xii. 68. numinis, vii. 11. partus, vii. 20. ſenis, vii. 68. Thraſeæ, j. 9.
magniloquus, ii. 43.
magnis, j. 2. Africanis, iv. 14. ervicibus, j. 23. jaſpidibus, ix. 60. tauris, j. 52.
magno, iii 7. 5. amphitheatro ix. 70. animo, iii. 62. anſere, xiii. 58. Jovi, xii. 92. Maroni, iv. 14. ortu, vii. 21. patri, xiv. 124. pulvere, vi. 38.
magnos, xi. 61. Deos, ii. 91. triumphos, vii. 1. 5.
magnum, j. 108. facinus, xi. 94. frigus, v. 80. & inane ſophos, j. 77. nefas, nomen, ii. 2. iii. 72. vitium, x. 76.
Magnus (Pompeius) xi. 6.
magnus, j. 10. ix. 51. amicus, iii. 40. ardelio, ii. 7. comes, vii. 43. Deus, ix. 44. draco, xii. 53. homo, ii. 32. vii. 99. ix. 51. xi. 57. labor, viii. 56. Tullius, iv. 16.
Magulla, xii. 93.
Maiæ, xii. 68.
Maias Idus, iii. 6.
major, j. 8. 22. ii. 41. v. 19. 45. 71. vi. 32. ix. 30. 104. x. 2. 21. xi. 95. xiv. 15. autumnus, xii 57. Cælius, xii. 18. Cordyla, xi. 53. culina, v. 45. fiducia, vii. 5. gratia, iv. 29. xii. 63. imago, ix. 78. luxuria, xi. 71. numerus, xi. 25. nurus, ij. 41. pars, x. 85. reverentiâ, vii. 51. Roma, viii. 56. ſportula, viii. 42.
majora, viii. 50. ix. 1. xii. 28. dona, viii. 54. prælia, v. 66.
majore circulo, x. 62.
majorem Alciden, ix. 66.
majores, j. 4. ix. 1.
majus, ii. 2. 10. 93. iv. 30. viii. 23. x. 2. xj. 91. jecur, xiii. 58. malum, iii. 42. nefas, ii. 75. nomen, vii. 23. rus. xi. 19.
mala, j. 17. ii. 8. vii. 40. 80. 95. ix. 94. carmina, vii. 41. xii. 40. citrea, xiii. 37. penſa, vii. 95. plumbea, x. 94. punica, j. 44.
mala conditione, ix. 69.
malæ, ii. 61. linguæ, iij. 80. Parcæ, vi. 62.
malæque, vi. 62.
malas artes, v. 18. lacernas, vi. 82.
malaque Mycenas, xiv. 1.
Malchionis improbi, i j. 82.
male, j. 39. 95. 114. ij 40. iv. 67. v. 13. 14. 77. 85. vj. 93. viii. 25. x. 13. 46. xi. 19. xij. 49. 73 olere, xi. 31. paſtus aper, ix. 90.
maledicis, iij. 80. ix. 11.
mali, j. 19. 119. iij. 44. iv. 61. vi. 59. xi. 99. coloris, vii. 3. dolores, vi. 70.
maligna baſia, xii. 55.
malignam paupertatem, viii. 56.
malignioru̅m, iv. 87.
malignis, vii. 33.
malignioſque, ij. 54.
maligno igne, x. 96.
malignos, vij. 25.
malignum, j. 93. hominem, v. 29.
malignus, vii. 71.
malim, vi. 16. ix. 93.
malis regnis, ix. 104. temporibus, xii. 6.
malit, ix. 59. 93.
malleator, xii. 57.
mallem, vij. 17. xi. 19.
malles, iv. 4. x. 38.
mallet, viii. 51. ix. 12. 17. 94 xj. 49. 70.
malo, ij. 21. 71. iij. 33. 56. iv. 55. vi. 55. 81. vii. 94. xi. 81. 90. viii. 6. xii. 26. 31. 39. 76. 80.
malo poëta, xij. 64.
malorum, xii. 36. punicorum, vii. 19.

malos, ix. 91.
malvas exoneraturas ventrem, x. 48.
maluerim, vii. 87.
malueris, xii. 3. xiii. 120. xiv. 2.
malvis mollibus, iij. 89.
maiuit. viii. 70. xi. 5.
malum, iij. 65. majus, iij. 42.
malus, ij. 1. iv. 17. vi. 49. vii. 89. xii. 82. livor, x. 33. poëta, ij. 86. vi. 82.
Mamerce, ij. 88.
Mamercus, v 29.
Mamertina amphora, xiii. 117.
Mamertinum, xiii. 117.
mamillare, xiv. 66.
mamma maxima, j. 101.
mammæ pannoſæ, iij. 72.
mammarum, j. 101.
mammas, j. 101. ij. 37. xiv. 66. pares, iij. 93.
mammis, iij. 53.
mammoſam ſpatalen, ij. 52.
mammoſas, xiv. 149.
Mammuriane, j 93.
Mamurra, ix. 60. x. 4.
Mancine, j. 44. iv. 61.
Mancinus, iv. 37.
mandantur, vij. 43.
mandas, x. 37.
mandaſſet, ix. 42.
mandata verba, ix. 36.
mandem, x. 104.
mandere, xiii. 65.
mando, j. 89. iij. 97. vii. 98.
mandras longas, v. 23.
mandris, vii. 71.
mane, j. 50. 109. ij. 18. iij. 36. 93. iv. 26. 61. 79. v. 23. 66. vi. 53. 88. vii. 53. 79. viii. 44. 67. ix. 94. 103. x. 10. 48. 81. 82. xi. 8. 9. 18. 105. xii. 12. 26. 57. 66. vagum, vii. 38.
maneas, v. 63.
manebit, viij. 38. 43. ix. 2.
manent, ix. 57.
manente vita, vi. 15.
manere, viii. 14.
maneret, viii. 32.
manes, viii. 38. xii. 63. patrios, xii. 3.
manet, ix. 76. x. 66.
Mango, j. 59.
Mangonis avari, ix. 7. Mitylenæi, vii. 79.
Mani, x. 20.
manibus, ix. 42. 67. blandis, vi. 23. elapſum opus, x. 2. exiguis, x. 61. libidinoſis, xii. 97.
manibuſque, iij. 5. 53.
manifeſta, ij. 8. xiv. 1.
manifeſto furto, j. 54.
Manlius, iv. 55.
Manneia, j. 84.
Manneius, v. 14. inquinatior, xi. 62.
Mannuli, xii. 24.
manſiſſes, xi. 106.
manſura templa, ix. 59.
manſure, x. 44.
mantile, xii. 29. xiv. 138.
Mantua, j. 62. viii. 75. parva, xiv. 195.
manu, † 6. 11. 20. j. 16. iij. 24. 41. iv. 19. v. 38. 56. vi. 52. 66. ix. 62. x. 66. 73. xi. 71. xii. 36. arguta, vi. 83 Auſonia, ix. 74. certa, vi. 32. excuſſa, † 11. fabrili, xi. 85. feminea, † 6. fututrici, xi. 23. Ganymedæa, viii. 9. ingenti, iv. 8. laſſa, vii. 57. marmorea, viii. 56. mentorea nobilitata pocula, ix. 60. miſſos libellos, j. 53. oppoſita, iij. 68. phidiaca, vi. 73. pumicata, v. 42. rapaci, vi. 49. ſæva, x. 50. ſecura, xi. 12. ſemidocta, x. 92. ſimpliciore, viii. 80. tacita, xiv. 218. Tarteſſiaca, xi. 17. tenera, ix. 57. vacua, vi. 72. virginea, xi. 9. utraque, † 20,
manuque, vi. 19. vii. 10. viii. 65. xiii. 57.
manuale, xiv. 84.
manum, † 13. j. 22. ij. 21. viii. 30. 52. x. 25. xi. 40. 105. inſertam, ij. 75. Rhenanam Sarmaticamque, ix. 36. teneram, iij. 19.
manumque, ij. 41. doctam, iij. 82.
manus, † 10. 15. 27. j. 2. ij. 43. iv. 1. 9. vi. 61. vii. 36. 55. viii. 30. 51. 81. ix. 1. 21. x. 55. 63. xii. 57. xiv. 83. 134. 208. 222. amica, ix. 42. armata, † 27. aſpera, vi. 13. culta, v. 11. felix domino, j. 102. fida, j. 102. firma, xiv. 30. furaces, viii. 40. gelata, v. 9. geminas, x. 10. Herculeas, † 15. improba, xiv. 16. magnas, vi. 1. minores, xi. 1. nota Cæſaribus, j. 102. notas, † 10. parca, xii. 63. Phidiacæ, x. 89. piceata, viii. 59. Pompeianæ, ix. 62. protervæ, xi. 55. rara, vi. 83. reptantes, ix. 21. Romana invicta, ix. 2. ſæva, iij. 17 ſardonichata, ii. 29. ſcelerata, xi. 85. ſolicitæ, xiv. 111. teneras, xiv. 177. tremulæ, xii. 75. velocior, xiv. 208.
manuſque, iij. 51. vi. 34. 64. xi. 59.
mapalia Gætula, x. 20. plena, viii. 55.
mappa, iv. 89. vii. 19. 52. madente, j. 37. plurima, viij. 59. variata, iv. 46.
mappæ, v, 18. breves, vii. 71. x. 87.
mappam, xii. 29. ſordidam, vii. 19.
mapparum, xii. 29.
mappas quatuor, xii. 29.
Marathon, † 27.
Marce, j. 6. v. 30. 64. vi. 11. viii. 76. x. 73.
Marceliano toto, ij. 29.
Marcella, xii. 21. 31.
Marcelli, x. 51.
Marcelline, iij. 6. vj. 25. ix. 46.
Marcellino, vii. 79.
marcentes uvæ, v. 79.
Marci, j. 56.
Marcia, v. 25. atena, ij. 75.
Marcos, v. 26.
Marculi, xii. 57.
Marcum, v. 22.
Marcus, iij. 5. vi. 47. ix 101. Antonius, x. 32.
mare, v. 37. longum, x. 104. vivum, xiii. 79.
Mareotica cortex, xiv. 209.
Mareoticus labor, viii. 36.
Mareotide fuſca, iv. 42.
mares, xi. 23. fœdandos, ix. 9. immeritos, vi. 2. ſidereos, ix. 37.
mari longo, x. 30.
maribus, j. 91.

Mariane, ij. 31. v. 62. vi. 63.
Marica, x. 30.
Maricæ, xiij. 83.
marina piſcina, xi. 22.
marinæ piſcinæ, iv. 4. xii. 32.
Marinæ, x. 83.
Mario, j. 86. iij. 28.
Marioſque, vj. 19.
maris, iv. 61. x. 51. Ægæi, vi. 34. ignoti, vii. 18.
Mariſca, xii. 98.
Mariſcæ, xi. 19.
Mariſcam, xii. 98.
Mariſcas fatuas, vii. 24.
marite, ij. 83. iij. 85.
mariti, j. 36. iv. 75. vij. 66. x. 35. 38. xii. 98. cari, ix. 31. olentis, xiv. 140. phryxei, xiv. 211.
marito, iv. 13. 22. 75. viii. 12. cupido, xi. 79. Cyniphio, vii. 94. deſerto, iv. 9. ſancto, xj. 54. ſterili, xiij. 64. ſtupido, xi. 7. vetulo, xi. 72.
maritorum, v. 42.
maritos, viii. 43.
maritum, vi. 71. 22. vii. 22. 86. amiſſum, iv. 58. mollem, vij. 57. tenerum, viii. 46. veterem, x. 41.
maritus, ij. 47. vii. 70. ix. 40. xi. 24. 62. xii. 97. 95. improbus, xii. 99. ficoſus, vii. 70. lanigeri pecoris, ix. 73. peſſimus, viii, 35. tardus nimis & piger, ix. 41.
Marium, vii. 86.
Marius, ij. 79. x. 18. xi. 21.
marmor nobile, xi. 14. octavum, ix. 65.
marmora, v. 23. x. 2. alta, viii. 3. frigidiora gelu, xii. 61. inquieta, v. 81. parva, x. 63.
marmore, vi. 28. viii. 24. 55. ix. 21. 77. de vario, x. 79. fulgentes vultus, ix. 24. Latio, ix. 25. tertio, vii. 30.
marmorea manu, viii. 65.
marmoreamque, xi. 61.
marmoreumque Priapum, vi. 72.
marmoreus Hermaphroditus, xiv. 174. Leander, xiv. 181.
marmoris, x. 71.
Maro, vii. 28. viii. 18. xi. 49. 68. xii. 68. 92. hirundus, xi. 35.
Marone, j. 62. x. 21. ſalvo, v. 10.
Maronem immenſum, xiv. 186.
Marones, viii. 56.
Maroni magno, iv. 14. ſummo, xii. 4.
Maronillæ, j. 11. iv. 70.
Maronis, v. 57. xi. 51. cothurnati, v. 5. vii. 62. facundi, xiv. 185. magni, xi. 49. xii. 68. ſacri, viii. 56.
Mars, ix. 42. belliger, † 6.
Marſi, ij. 71. 77. vii. 28.
Marſia, ij. 64.
Marſis cellis, xiv. 116.
Marſo, vii. 98.
Marſoſque, viii. 56.
Marſus, v. 5. viii. 56. levis, iv. 29.
Marſyas Celænæus, x. 62.
Marte, x. 29.
Marte capta ſuperbus venator, x. 37.
Martem, † 24. laſcivum, vj. 21. ſaturum, vj. 32.
Martemque ferum, vj. 25.
Marti, ix. 32. 35.
Martia, ij. 75. ix. 19. xj. 97. pila, vii. 5. Roma, v. 19. ſigna, xi. 4. turba, j. 4. voluptas, v. 25.
Martiaque, vj. 42.
Martiæ kalendæ, x. 23.
Martialem, j. 118. xj. 81.
Martialis, j. 1. iv. 64. vi. 1. 82. vii. 16. 71. x. 47. 92. xi. 81. care, v. 21. jucundiſſime, x. 47. notus gentibus, x. 9.
Martiane, vi. 70.
Martias kalendas, v. 85. ix. 53.
Martis, v. 7. 25. vi. 13. vii. 1. viij. 44. 65. ix. 92. xii. 60. promiſſi, † 22. ſeveri, x. 30. togati, vi. 76. ultoris, vii. 50. univerſi, v. 25.
Martiſque, vi. 76.
Martiumque, xii. 8.
Marulla, v. 39. x. 55.
Marulle, v. 78.
Maſclion ſuperbus, v. 12.
maſcula nomina, xi. 44. præda, xiv. 88.
maſculus, xiv. 174.
Maſſiliane, iv. 6.
maſſa, xii. 29. xiii. 31. 54. xiv. 192. nubila, viii. 51. recocta, xi. 53.
maſſa Neroniana, xii. 57.
maſſam, viii. 64.
Maſſica, iij. 26. 49. iv. 69. xiii. 111. cella, j. 27. turbata, xiij. 121. vina, iv. 13.
Maſſiliæ, x. 36. xiij. 123. xiv. 118.
Maſſilianis fumis, iij. 81.
Maſſilianum, xiij. 123.
Maſſyla avia, viij. 55.
Maſſyleum equum, ix. 23.
Maſſyli draconis, xiij. 37. jugi, ix. 73.
Maſſylus ſerpens, x. 94.
maſturbabantur, xi. 105.
maſturbatorem, xiv. 103.
maſturbatus, ix. 42.
matella fictilis, xiv. 119. rupta, xij. 32.
matellam, x. 11. ſeram, vj. 89.
mater, † 13. ij. 34. iv. 63. x. 68. 90. xj. 24. avara, iv. 66. blanda. ij. 4. cana, xij. 32. confoſſa, † 13. dura, iv. 31. miſera, ix. 7. noxia, v. 68.
materque, xi. 79.
materia, v. 54.
materiæ, viij. 51.
materiam, j. 5.
materna furta, vj. 39. vulva, xiij. 56.
maternæ pudicitiæ, vi. 27.
maternæque idus, vii. 73.
Materne, ij. 74. x. 37.
materno, j. 97.
materno funere, † 12.
maternoſque ſinus, vi. 38.
Matho, iv. 80. vi. 33. vii. 9. 89. viij. 42. x. 46. xi. 69.
Mathon, iv. 81.
Matineſſæ curvæ, iv. 55.
matre, † 14. xii. 57. dolente, v. 49. ſola, xiij. 97.
matrem, ij. 4. v. 73. x. 92. xi. 13. 85.
matremque, xi. 8. plenam, iij. 58.
matres Italides, xj. 54.
matri, ij. 4. vi. 38. ix. 40. xi. 23. mœſtæ, ij. 41.
Matrinia, iij. 32.
matris, † 12. xi. 62. xii. 32. 101. xiii. 64. xiv. 156. 174. 204. Entheæ, v. 42. hiſpidæ, iij. 58. miſeræ, † 12. Phrygiæ, iij. 47. pigræ, xiii. 41.
matriſque togatæ, vj. 64.

ma-

matronæ, iij. 68. vij. 34. vij. 12. ix. 2. 4. xij. 98. caſta, x. 68.
matronæ, v. 2.
matrum, i. j. 58. v. j. 30. xiij. 38.
Mattæ, xij. 102.
Mattiacæ pilæ, xiv. 27.
Mattiacas pilas, xiv. 27.
Mattya. x. 59.
matureſcentia poma, xj. 9.
maturi ventris, † 14.
matutina arena, x. 25. fronte, xiij. 2.
matutinarum ferarum, xiij. 9.
matutine clients, xij. 69.
matutini magiſtri, ix. 30
matutinos ſomnos, xiv. 125.
matutinum ave. j. 56. Jovem, iv. 8. lutum, x. j. 26.
mavis, j. 4. 107. ij. 21. iij. 94. viij. 8. ix. 94. x. 45. xj. 8.
Mauri, ix. 23. picti Nilotide, tunica, x. 6.
Mauricos, v. 29.
Mauræ ſilvæ, xiv. 90.
Maurus, vj. 39.
Mauruſiaci citri, xij. 67.
Mauſolea, v. 65. pendentia, † 1.
Mauſoli, v. 65.
mavult, j. 76. vj. 86. vij. 50. viij. 66. xj. 62. xiij. 69. xiv. 99.
maxillarum, viij. 42. maxima mamma, ix. 104. mamma, j. 101. Roma, vij. 95. x. 58. turba, xiij. 83. virtus, viij. 15.
maxime, j. 8. 70. ij. 18. x. 77. Cæſar, v. 19. cenſor, vj. 4. rector, ix. 37.
maximus, vij. 44. viij. 56. Cæſonius, vij. 43.
maximuſque, iv. 2.
Maximina, ij. 41.

Me

Me, j. 2. 118. ij. 6. 23. iij. 73. 95. iv. 23. 64. v. 27. 38. vj. 11. 34. vij. 53. 94. viij. 3. 25. ix. 43. 57. 90. x. 14. 19. xj. 30. 59. xij. 18. 74. xiij. 22. 49. xiv. 14. 52.
meque, j. 101. v. 51. vj. 20. 61. x. 103.
mea, j. 30. 109. ij. 58. 71. iij. 69. iv. 33. v. 34. 63. vi. 6. 63. vij. 13. 87. viij. 18. 24. ix. 2. 59. x. 51. 70. xj. 17. 95. xij. 18. 48. xiij. 1. xiv. 190.
mea, xiv. 123.
meaque, iij. 36.
meæ, v. 62. vij. 50. viij. 12. 45. x. 63.
meam, j. 59. iij. 96. v. 40. xj. 24.
mearum, j. 77. vij. 57. x. 92. xj. 40. muſarum, ij. 92.
meas, iv. 10. 83. v. 35. vij. 51. 67. 87. x. 17. 103. xiij. 12.
mecum j. 28. 59. ij. 24. iij. 72. v. 79. viij. 18. x. 92. xij. 24. 25. xiv. 56.
media, † 2 ſepta, ij. 57.
media arena, † 16. meſſe, xiv. 145. nocte, vj. 89. v. ij. 3. x. 82. palæſtra, vij. 81. palude, xiij. 115. Subura, vi. 66. ix. 38. x. 94. xij. 21. via, † 2. vj. 93.
medias puellas, vij. 66.
medicæ artis, xiv. 78.
medicæque, xj. 72.
medicata pocula, ix. 96.
medicatum Ceſton, xiv. 207.
medici, ij. 40. xj. 72.
medicina gravis, xj. 72.
medicis, ij. 16.
medico, vj. 31. 86. x. 77. xi. 75.
medicum, vj. 53.
medicus, j. 48. Phreneticus, vj. 29.
mediis ædibus, ix. 62. annis, x. 32. collibus, xiij. 105.
medio, v. 50. vii. 30. viij. 41. ævo, viij. 77. equo, ix. 70. foro, vj. 77. horto, iij. 68. luto, vij. 60. menſe, viij. 41. rogo, xj. 55. ſole, iij. 44. tempore brumæ, xiv. 72. Tibure, iv. 60. toro, xj. 82.
mediocria, xj. 12.
medios enſes, vj. 25. lectos, xij. 29. pedes, xj. 47. ſomnos, xij. 26. viros, ij. 61. iij. 81.
medium, j. 58. vj. 51. digitum, ij. 28. iter, x. 28. lutum, iij. 36.
mediumque, xj. 62.
medius Bacchus, iv. 83. December, vij. 27.
Meduſææ Deæ, vij. 1.
Megalenſis purpura, x. 41.
Megaram, xj. 44.
mei, j. 8. ij. 44. iv. 89. vj. 47. vij. 16. 95. ix. 78. x 45. 94. xj. 2 9. 101. xij. 3. xiv. 136.
mejebat, xij. 32.
mejere, iij. 78. xj. 47.
meis, j. 89. 114. ij. 1. iv. 10. 31. 90. v. 61. viij. 45. ix. 23. 50. 59. 78. x. 3. 16. 29 xj. 40. xij. 25. 44. xiv. 41. 183.
mel Atticum, xiij. 104.
Melænis, v j. 28.
Melandria, iij. 77.
Melanthione calvo, x. 67.
Meleagre, † 15.
melimela, j. 44. vij. 24. xiij. 24.
Melior, viij. 38.
melior, ij. 69. iij. 95. v. 3. vj. 11. 18. viij. 38. xij. 52. conditio, xj. 53. cura, x. 104. panis, vj. 11. ſapor, xiv. 113. umbra, vj. 18.
meliora, ij. 6. 8. iij. 1. vij. 32. x. 59.
meliore, x. 2. 13. vita, vj. 70. vultu, iv. 1.
melioribus lapillis dies ſignandi, ix. 53.
Melioris, vj. 28. 29.
melius, † 20. iv. 13. 37. 75. 84. v. 26. vj. 57. viij. 3. 48. vij. 33. ix. 22. 89. x. 66. xj. 8. 27. xiv. 22. 49. 180. 201.
meliuſque, iij. 92.
mella, v. 38. xj. 87. Attica, xiij. 108. cana, iij 58. Corſica, ix. 27. flava, j. 56. Hyblæa, xj. 43.
melle Cecropio, xiij. 24.
Melpomene, iv. 31.
membra, v. 63. x. 25. mortua, xiij. 34.
membrana, j 2. 67. xiv. 7. 188. brevis, xiv. 186.
membranei pugillares, xiv. 7.
membris omnibus, iij. 81. ſtillantibus, † 7.
memento, iij. 16. vij. 88. viij. 59. ix. 16. x. v. 94.
memini, j. 20. 35. ix. 10. xj. 66. xij. 34.
meminiſſe, ij. 59. iv. 89. x. 23.
meminit, vj. 70.
Memmioſque, xij. 36.
Memnonis, viij. 21.
Memor (prop.) xj. 10.
memorabile munus, ix. 50.
memorabilis lux, vij. 21.
memorabis, viij. 15.
memorande, j. 16. x. 26.
memoras, xij. 53.
memoratur, iv. 29. viij. 50.

memori, vi. 25. viij. 38. pectore, vi, 25. 85.
MEMORIS, xi. 11.
Memphis, vij. 98. barbara, † 1. viii. 36.
Memphitica tellus, xiv. 38. templa, ii. 14.
Memphiticus fututor, vii. 29. navita, vi. 80,
Memphitis tellus, xiv. 150.
Menandri Thais, xiv. 87.
Menandro coronato, v. 10.
Menapis, xiii. 54.
mendacia, iv. 43. ix. 35. mera, ii. 56.
mendax, xii. 64. lana, xiv. 133. ſtupor, xiv. 210.
mendica prandia, xiv. 81.
Menelaus, xii. 62.
Menogenen, xii. 84.
Menophili, vii. 81.
mens, v. 84. viii. 63. x. 20. quieta, x. 47. vulſa, ii. 36
menſque, vii. 17.
menſa, j. 104. ii. 43. iii. 23. iv. 78. iix. 50. ix. 15. 44. x. 30. 96. xiv. 158. xii. 29. acerna, xiv. 90. avara, iii. 58. aurea, iii. bipes, xii. 32. citrea, xiv. 89. fagina, ii. 43. ſecunda, iii. 50.
menſa, xi. 60. ſine arte, x. 47. ſummâ, x. 37. una, x. 48.
menſa (eſt particip. à metior,) x. 55.
menſæ, viii. 51. xii. 48. delicatæ, x. 62. feſtæ, xi. 66. Laomedonteæ, viii. 6. largæ, xii. 63. pallatinæ, viii. 39. ſecundæ, v. 79.
menſam, ii. 57. ſordidam, xii. 57.
menſarumque, xii. 29.
menſas, j. 56. iij. 4. 5. vi. 50. vii. 4. 7. ix. 35. 60. xj. 30. 71. xii. 61. bonas, x. 54. ducentas, vij. 47. inæquales, j. 56. opertas, x. 54. pallatinas, xiii. 91.
menſe, ij. 85. v. 18. vj. 59. viii. 8. æſtivo, ix. 13. Jani, xii. 31. medio, viii. 41. novo, x. 41. ſexto, iij. 68. toto, xj. 41.
menſem, iij. 93. vii. 94. ſextum, x. 75.
menſes, vii. 95.
menſibus, v. 72. ix. 30.
menſis, vij. 47. viii. 45. 56. xj. 12. Auſoniis, xiii. 67. paternis iv. 39. ſecundis, iii. 17. tergendis, xiv. 144.
menſorum, x. 17.
menſtrua millia, iij. 10.
menſis, ix. 6.
menta Stoica, xj. 85.
mente, vij. 1. 55. viii. 55. placidâ, x. 103.
mentem, vij. 66. xii. 53.
mentes, vii. 6. iv. 29.
mentes placidæ, ix. 81.
mentha ructatrix, x, 48.
mentha torta, xiii. 28.
menti pediculoſi, xii. 59.
mentiar, xi. 53.
mentiamur, ix. 43.
mentiris, ii. 53. 69. iii. 34. vi. 57. x. 39. xi. 33. xii. 40. 101.
mentis, ii. 53. vi. 64. magnæ, j. 40.
mentitur, iii. 91. v. 40. vi. 74. ix. 84. xi. 93.
mentiturque, j. 91.
mentitus, xi. 103.
mento, ix. 48. x. 93. xi. 85. duro, j. 67. ſplenîato, x. 22.
Mentor, xiv. 93.
Mentora, xi. 12.
Mentoreâ manu nobilitata pocula, ix. 60.
Mentoreos labores, iv. 39.
Mentoris, iii. 41. viii. 51.
mentum triſte, xi. 99.
mentula, j. 59. ii. 45. 62. 70. iii. 69. 71. 75. 76. 81. 91. vi. 23. 36. vii. 17. ix. 33. 64. x. 63. 90. xi, 20. 21. 23. 26. 28. 59. 71. 79. 91. xii. 88. 99. xiv. 74. anus, xi. 47. digna cultris Cybeles, ix. 3. luxurioſa, vii. 90. pannucea, xi. 47. Romana, vii. 29. ſalva, iii. 85. ſeſquipedalis, vii. 13. ſurda, ix. 38. tonſa, ii. 62. vera, vii. 34.
mentulâ, j. 36. dignâ, vi. 73.
mentulâque, xi. 19.
mentulam, ix. 28. 34. xi. 16. 76. damnatam, vii. 54.
mentulas, j. 97.
meo, j. 37. 62. 102. ij. 23. 48. iij. 5. 97. 98. iv. 13. v. 15. 81. vii. 13. 23. 43. 95. viii. 58. ix. 33. 61. xi. 27. 85. xii. 62. xiv. 61.
meoque, iv. 77.
meorum, j. 67. 102. iv. 8. x. 74. xi. 25.
meos, j. 2. 53. iv. 27. v. 74. vi. 64. vii. 11. 87. ix. 23. x. 33. 37. xii. 31. 67.
mera mendacia, ij. 56. ſomnia, vii. 53.
meras laurus, iij. 58.
mercare, j. 67.
mercari, vii. 50.
mercatus, vi. 5. xii. 73.
merces, xii. 26.
mercetur, j. 50.
mercibus, v. 43.
merces futuræ, xij. 57.
Mercurio, ix. 2[illegible].
Mercurium, xii. [illegible]8.
merda, iii. 17.
merdas, i. 84.
mereamur, xii. 26.
merebor, ix. 56. x. 74.
merentur, x. 74.
merere, vii. 1.
mereri, ix. 73.
mereris, vi. 87. ix. 36. 53. 54.
meretricibus, j. 36.
meretrix, j. 35.
meretur, xiii. 9.
merge, ij. 42.
mergere, xi. 96. xiii. 8.
mergi, vi. 42.
mergite, † 25. xiv. 181.
meridiana hora, iii. 67.
meridiem, iii. 20. iv. 61.
meritas comas, iv. 54.
meriti pili, j. 32.
meritis, j. 100. 112. iv. 51. v. 66. vii. 23. x. 74. xii. 63.
meritò, iv. 46. iix. 75. ix. 46.
meritum grande, viii. 65.
μέριζε, v. 39.
mero, j. 107. iv. 66. viii. 33. ix. 44. Campano, j. 19. effuſo, ix. 62. fuſo, viii. 33. heſterno, j. 29. juſto, viii. 45. lacte, xi. 41. pauperiore, xiv. 103. viridi, xiii. 68.
meroque, ix. 92.
meros, iv. 79.
meros amores, xiv. 206. deunces, vii. 66.
merſa, iv. 44. 63. 66. carina, x. 85.
merſerat, iv. 22.
merſit, iii. 19.
merſus, ix. 41. xi. 62.
merſuſque, iv. 22.
meruère, j. 19. iv. 29. v. 19.
merui, iii. 36. v. 23. vi. 87.
meruiſſe, iii. 36. vii. 55. x. 89.

meruiſti,

Google

meruiſti, iv. 75.
meruit, j. 19. ii. 61. iv. 10. vii. 21. ix. 14. 73. xiv. 211.
merum, j. 12. 57. 106. iii. 57. vi. 89. viii. 6. xiii. 23. 108. liquidum, xii. 61.
merumque, v. 4. xi. 58. 105.
merx utilior, xii. 103.
Meſſalæ, viii. 3. x. 2.
meſſe, x. 12. xiii. 12. xiv. 88. mediâ, xiv. 145.
meſſem toſtam, x. 62.
meſſes, vi. 8. crepantes, ix. 92. Libycas, vi. 86. longas, v. 72. triginta quatuorque, xii. 34.
meſſibus, vi. 28. viii. 56. quatuor, x. 103.
meſſis peracta, xi. 19. quarta, j. 102. ſexageſima, iv. 79. vi. 70.
meſſor Arabs, iii. 65.
meta, x. 50.
metalle, vi. 42.
metallo Callaico, xiv. 95. flavo, viii. 51. nativo, ix. 62. ſævo, iv. 55.
metamque, iii. 57.
metas lactantes, j. 44.
metat, x. 83.
Metelli, iv. 43.
Metellus, ij. 2.
Methymnæo Arione, viii. 51.
metit, vij. 94.
metit, x. 93. xii. 100.
metretas Hiſpanas, v. 16.
metro, iv. 6.
Metrophanes, xi. 91.
metu, xii. 62.
metuas, j. 71. v. 6. ix. 62. x. 42.
metuat, ix. 27. xiii. 1.
metuenda ruina, xiv. 197.
metuendus, † 17. ſetiger, xiii. 93.
metues, ii. 46. iv. 87.
metuis, ix. 84. 94. xii. 62. xiv. 111.
metuit, x. 23. xi. 78.
metum, i. 83. vii. 46.
metuo, xiv. 149.
metus longi, xii. 6.
meum, i. 108. ij. 32. 44. iii. 46. 55. v. 36. 58. vi. 88. vii. 53. 92. ix. 49. 88. x. 4. 73. xi. 17. 95. xii. 3. 49. xiii. 119. xiv. 178. agellum, ii. 32.
meumque, ix. 56.
meus, i. 39. 87. ij. 8. 32. iii. 20. iv. 95. v. 24. 51. vi. 21. vii. 71. 86. viii. 72. ix. 50. 89. x. 48. 58. xi. 4. 16. xii. 48.

Mi

Mica, ij. 59. nulla, vii. 24.
micat, ij. 46. vj. 12.
mices, iv. 45.
micet, v. 26.
Midæ divitis, vi. 86.
migrandum, j. 87. 109.
migrare, iij. 55. xij. 32.
migravit, iv. 62.
mihi. † 17. j. 79. 87. ii. 22. 41. 85. iii. 33. 38. iv. 40. 89. v. 16. 59. vi. 47. 68. vij. 71. 96. viii. 14. 45. ix. 55. 89. x. 20. 58. xi. 4 95. xij. 21. 76. xiij. 14. 15. xiv. 47.
miles, v. 7. vi. 25. vii. 7. ix. 46. coronatus, vij. 7. gemmeus, xiv. 20.
Miletus, viii. 28.
Millche, ij. 63.
militem, xij. 8.
militiæ, j. 56. xiv. 32.
militibuſque, xiv. 129.
militis, xiv. 34.
milium, xij. 73.
mille, iv. 15. 71. v. 23. vj. 93. vij. 19. 96. viii. 17. 75. ix. 30. 37. 69. x. 10. 31. xiv. 222. baſia, xii. 26. curæ, vii. 96. ducentis nummis, x. 31. librarum amicam, xi. 101. nummos, x. 75. partas, xi. 32. prandia, xiii. 30. tædia, xii. 84. verbera, ix. 94. verſibus, xi. 81.
millia, j. 59. 104. ij. 5. 44. iv. 15. 51. 67. v. 83. vi. 10. viii. 17. 37. ix. 10. x. 11. 41. 75. xi. 30. quinque libra, iii. 62. menſtrua, iii. 10. pauca, vi. 10. ſena, ix. 10.
millibus, iv. 61. vij. 9. viii. 10. 13. x. 41. xj. 71. bis quinquagenis, xii. 67. multis, xij. 99. quadringentis, xiv. 35. viginti, xj. 39.
millies, j. 100. xij. 10.
Milo, vij. 101. xii. 103.
Milone, vii. 101.
milvus rapax, ix. 55.
mimis, iii. 86.
mimos, ij. 7. 41.
minaris, ix. 11.
minas hoſtiles, vi. 76.
minax, † 26. fuſcina, † 26. grandibus verbis, ix. 28.
Hermes, v. 25.
Minerva argentea, xiv. 179.
Minervâ limante, vj. 64.
Minervæ, j. 77. 103. iv. 23. v. 5. vij. 1. belligeræ. vij. 1. Cecropiæ Latiæque, i. 40. Cecropiæ, vij. 31. Cretæ, xiii. 106. tetrice, x. 19.
Minervam, v. 41.
minimæ rimæ, xi. 46.
minimam lacernam, viii. 75.
minimi papilionis, viii. 33.
minimos racemos, vi. 49.
minimum, vi. 50. ix. 19. xiv. 97. munus, v. 16. rus, ix. 19.
minimus, j. 44.
miniſter, x. 98. xi. 24. xii. 93. facunde, vii. 73. fatur, iii. 58. ſolicitus, xiv. 108. tener, iv. 66.
miniſtrat, vij. 73.
miniſtratorii urceoli, xiv. 105.
miniſtrentur, iij. 82.
miniſtri, iv. 78. aſtuti, viii. 83. ſoliciti, viii. 59.
miniſtris niveis, vii. 49. pellicibus, xii. 98. tonſis, xiv. 158.
miniſtro, ix. 23. cive ſubmoto, xi. 97. Dardanio, xj. 105. ſecuro, xij. 75. tonſo, xi. 12.
miniſtros, j. 12. vij. 47. viij. 67. ix. 26. 37. x. 98. cathedralicios, x. 13. illotos, viii. 67. roſeos, xij. 65. ſidereos, x. 66. ſimiles, ix. 37. 106. teneros, ix. 26.
miniſtrum Auſonium, ix. 37.
miniſtrum mollem, ix. 26. Phrygium xii. 15.
minor, vij. 98. viij. 36. 45. ix. 52. 66. x. 79. xi. 18. 44. barba, ix. 48. fama, iv. 75. laurea, viij. 15. ordo, iv. 2. pietas, j. 112. tribus libris. x. 37 uno Catullo, x. 78.
minorque, j. 45.
minora, j. 105. v. 85. dona, ix. 106. xiv. 89. pocula, xi. 27. vota, ix. 66.
minore pennâ, x. 19.
minorem, viij. 71. turbam, ix. 81.
minores, iij. 31. manus, xj. 1.
minoris, xij. 67.
minus, j. 62. iv. 7. v. 31. 36. 63. vi, 1. 7. 11. vij. 37. 68. 94. 98.

94. 98. viij. 33. 51. 53. 63. x. 103. xj. 24. 37. 51. 50. 85. xij. 34. 52. 64. 96. xiv. 45. 121. 189.
minuſve, viij. 71.
minutal varium, xj. 32.
minxiſti, iij. 8.
Minyas, xj. 100.
mira, vij. 70.
mirâ arte, vij. 55.
mirabar, j. 24.
mirabitur, xij. 84.
miracula, † 1. 7. viij. 80. ix. 85. regia, viij. 36. ſæva, j. 22.
miramur, † 2.
miranda matri barba, xj. 23. ſilva, † 21.
miranteiſque, x. 19.
mirantur, iv. 49. xiij. 2.
mirater, iij. 64.
mirari, † 25. iij. 57 vj. 89. viij. 37.
miraris, iij. 28. v. 41. 74. vj. 11. 89. vij. 17. viij. 56. 69. ix. 1. x, 84. 96. xj, 36. 39. 58. xij. 51. xiij. 70. 74.
mirator ſenex, x. 87.
miratur, j. 112. iv. 59. vij. 62. x. 30. xij. 15.
miratus, viij. 6. viij. 58.
mirentur. vij. 27.
mirer, viij. 28. xj. 57. 104.
mirere, x. 70.
miretis, iv. 88.
miretur, † 5. vij. 44.
miri Coloſſi, j. 71.
mirur, j. 84. iij. 51. 64. iv. 39. vj. 69. viij. 35. ix. 6. xj. 55. 67.
mirum, j. 40. ij. 72. ix. 27. 73.
miſce, viij. 51. xj. 7. 9.
miſceat, ix. 37.
miſcella, iv. 29.
miſcenda, xiv. 112.
miſcente, xj. 105.
miſcentur, iv. 13.
miſcere, j 19. iv. 75. xiv. 118.
miſceri, vj. 78. viij. 6. xiij. 108.
miſces, iij. 49. x. 100.
miſcet, v. 4. xj. 57.
miſcuit, vij. 39.
miſella, viij. 81.
miſelli quadrantes, iij. 7.
miſellus æthon, xij. 78.
miſer, † 25. j. 100. ij. 24. 51. iv. 5. 11. v. 14. 61. vj. 33. 37. 53. vij. 64. viij. 44. x. 80. 100. xj. 57. 71. xij. 85.
miſera mater, ix. 7.
miſerabiles, x. 72.
miſerabilis, vj. 77.
miſerabilius, vj. 33.
miſeræ chartæ. x. 4. Cremonæ, viij. 56. matris, † 12.
miſeram, xj. 100. calvam, iij. 74.
miſeras chartas, vj. 164. opes, † 4.
miſerat, vj. 80.
miſerere, j. 50. iv. 61. v. 40. vj. 64.
miſeri, ij. 61. iv. 18. carnificis, ij. 62. Cinnæ, ij. 53.
miſeris, † 2. vij. 68. amicis, x. 6.
miſeriſque, xj. 82.
miſerius, vij. 19.
miſero, vij. 36. 81. xiij. 75. auro, j. 38. furori, xij. 49.
miſeros, viij. 3. cinædos, ix. 3. cunnos, xj. 47.
miſerum, ij. 83. v. 29. x. 38. caput, xiij. 25. mœchum, ij. 83. pectus, x. 13. Promethea, xj. 85. Sardonicha, xj. 38.
miſi, ij. 85. v. 69.
miſimus, vij. 16. ix. 49.
miſiſſe, v. 20. vj. 75. xiv. 132.
miſiſti, iv. 76. v. 85. vij. 52. viij. 17. 71. x. 29. xj. 80. xiij. 9.
miſit, j. 44. ij. 43. 74. iv. 66. v. 50. vj. 47. 93. viij. 41. 55. 71. ix. 18. xij. 32. xiij. 23. 104. 107. 109. 112. xiv. 16. 51. 68. 114.
Miſitius, iij. 91.
μισῶ, j. 21.
μισῶ σ' ὤνερος, xiv. 214.
miſſa, iv. 89. vij. 30. ix. 49. x. 73. xiij. 103. xiv. 11. argenti ſelibra, x. 14. brevis toga, x. 14. fulmina, vj. 83. regula, vij. 35.
miſſas, iij. 63.
miſſio, xij. 29.
miſſos, j. 53. viij. 11.
miſſurum, x. 87.
miſſus, j. 4. iv. 60. 66. xij. 92.
miſta Falerna, vij. 26.
miſtiſque, vij. 17.
miſto quincunce, ij. 1. vino, vij. 19.
miſtum virus, j. 88.
miſtus, j. 117.
Miſtyllus, j. 51.
mite, x. 92.
Mithridates, v. 77.
Mithridaticum bellum, vj. 19.
mitia poma, x. 48.
mitibus herbis, ix. 18. 73.
mitigat, ix. 44.
mitior Alcon, xj. 85. clamor, ix. 70.
mitis, iv. 7. ætas, xiv. 47. & ultima nox, x. 71. tellus, vj. 68. vindemia, xiij. 109. unda, vj. 68.
mitiſſime Cæſar, xij. 9.
mitiſſimus, xij. 6.
mitius deſiderium, xij. 21. ingenium, † 10.
mitrarum, ij. 36.
mittam, j. 30. 118. vj. 75.
mittas, vj. 82. vij. 2. ix. 74. xiij. 3.
mittaſque, vj. 51.
mittat, viij. 71. x. 87.
mitte, ij. 39. 85. iv. 74. vj. 80. ix. 90. x. 50.
mittebas, ix. 90. x. 26. 57. xi. 106.
mittebat, xij. 83.
mittenrealio, x. 73.
mittere, iv. 14. vj. 62.
mitteris, vij. 96.
mittes, ij. 24.
mittet, v. 16. xiv. 152.
mittetur, vij. 79.
mitti, iij. 100. xij. 3.
mittimus, iv. 19. v. 1. vij. 9. 48. ix. 55. x. 94. xiv. 126.
mittis, iv. 56. v. 30. 56.
mittit, ij. 26. iij. 1. 77. ix. 77. x. 18. 87. xij. 83. xiij. 19. 91.
mittitur, ij. 40. vj. 1. ix. 56.
mitto, iij. 46. vij. 2. 58. xiv. 132.
mittunt, vij. 30. x. 24. xij. 75. xiij. 121.
mittuntur, v. 31. xiij. 43.
Mitylenæi mangonis, vij. 79.
Mitylene, x. 68.
mixta, xij. 34. Falerna, x. 66. pocula, viij. 39.
mixtum, iij. 57.
mixtus, vij. 21.

Mn

μνήμονα, j. 28.

Mo

Mobilitate, j. 49.
modo, † 17. 24. j. 31. 105. ij. 57. 64. iij. 24. iv. 7. 52. v. 36. 85. vj. 82. 85. vij. 33. 54. v…

Digitized by Google

54. viij. 56. 64. ix. 37. 47. x. 5. 68. xj. 39. 57. xij. 8. 59. xiij. 82. xiv. 30. 52.
moderator ſumme, ij. 90.
modeſtus, x. 21.
modice, vj. 82
modici vatis, ix. 27.
modicis, iv. 77.
modico ſole, xij. 29. tumore, iv. 64.
modicum, iv. 90.
modios tercentum, xiij. 12.
modis Gaditanis, vj. 71. omnibus, xij. 66. paribus, viij. 3.
modium, x. 14.
modius, xij. 77.
modos Phrygios, xj. 85. Pindaricos, viij. 18. Sigerios, iv. 79. varios, iij. 63.
modulatur, xiij. 77.
modum, x. 33.
modus, iv. 42. viij. 64.
Mœcenas, x. 73.
mœcha, ij. 49. iij. 84. vi. 45. vij. 9. xj. 8. perlucida, ix. 3. ſimplic ore, vj. 7.
mœchæ, ij. 47. xj. 12. famoſæ, ij. 39. 47. fattoſæ, x. 13. pauperis, iij. 81.
mœcham damnatam, x. 52.
mœchari, vj. 91.
mœchas buſtuarias, iij. 93.
mœcho, iij. 85.
mœchum, j. 91. ij. 83. iij. 92. vj. 22. 90. xi. 8. xij. 95. miſerum, ij. 83.
mœchus, j. 75. iij. 70. 96. vj. 2. xj. 62. xij. 95.
mœnia pulcherrima, x. 103.
Mœonio carmine, xj. 91. xiv, 183.
mœret, ix. 7.
mœroris, ij. 11.
mœſta humus, ix. 72. juvenca, ij. 14.
mœſtæ matri, ij. 41.
mœſti amici, vj. 85.
mœſtorum reorum, iv. 4.
mœſtis rogis, x. 26.
mœſtus, ix. 88.
molas ſalſas, vij. 53.
mole, j. 13. ignota, † 15. parca, vij. 73.
moles, † 2. j. 71. venerabilis, † 2.
moleſta, v. 6. x. 25. rota, iv. 64. turba, j. 43.
moleſtas tunicas, iv. 87.
moleſti, xij. 62.
moleſtis omnibus ex lufis, ix. 92.
moleſto, xj. 52. Polluce, v. 39. pulice, xiv. 83.
moleſtum, j. 97. v. 6.
moleſtus, xij. 25.
molle nomen, ix. 12.
mollem, j. 79. Galliambon, ij. 86. miniſtrum, ix. 26. rapinam, j. 105. virum, j. 97. iij. 73.
mollemque maritum, vij. 57.
molles, † 1. x. 38. choreas, j. 105. comæ, iv. 42. damas, iv. 35. honores, † 1. lacus, j. 50. libelli, xij. 43. pueros, ix. 60. ventres, xiij. 26.
molleſque, j. 50. iv. 42. puellas, ix. 57.
molli, vj. 38. clune, ix. 48. fronte, vj. 38. limite, xj. 91. pollice, xij. 99.
mollique arena, ix. 30. palæſtra, iv. 90.
mollia baſia, xj. 23. colla, xiv. 211. oſſa, v 35.
mollibus malvis, iij. 89. plagis, j. 50. ſertis, vij. 88.
mollior, v. 42. agna, v. 38.
mollis agnus, iij. 58. Dindymus, xj. 75. echinus, xiij. 86. Otho, vj. 32. Sinueſſa, vj. 42. torus, viij. 77.
molliſque Lucrinus, vj. 43.
mollitie tremente, viij. 64.
Molorchi divitis, iv. 64. placidi, ix. 44.
Moloſſi latratores, xij. 1.
momorderit, v. 81.
Monaulon, xiv. 64.
monemus, iv. 30. ix. 11. xiv. 98.
moneo, j. 117. ij. 47. v. 57. vj. 73. viij. 40. 44. xij. 14. xiij. 15. xiv. 103. 178.
moneoque, iv. 87.
mones, iij. 83. ix. 52.
mones, j. 110. ix. 59.
moneta, xij. 66.
monetâ fulvâ, xiv. 12. novâ, xij. 55.
monetæ nigræ, j. 100. novæ, iv. 28.
Monici, iij. 85.
monimenta, j. 35.
monitus, ix. 54.
monſtra, iv. 63. vij. 86. x. 4. xiv. 182. fera, vij. 37. ix. 67, talia, ix. 9.
monſtras, v. 42.
monſtramur, ix. 99.
monſtratur, vj. 77.
monſtravit, xiij. 60.
monſtri Nemeæi, iv. 57.
monſtro Nemeæo, v. 66.
monſtrum dignum, j. 91.
montana Umbria, ix. 59.
montanæ Umbriæ, vij. 56.
monte, iv. 44. vj. 34. viij. 36. x. 5. 103. Cecropio, vj. 34. Falerno, xij. 57. Iuleo, xiij. 109. Tiburtino, viij. 28.
montes ſeptem, iv. 64. ſeptenos, viij. 36. ſummos, xij. 57.
montibus effractis, j. 50.
montis, ix. 46.
monumenta, j. 89. xj. 49. Cnoſſia, ix. 35. ſola, x. 2.
mora nulla, ix. 69. parva, † 24.
mora, iv. 73. vij. 92. lentâ, vij. 92. parvâ, iv. 73.
moræ dulces, x. 6.
moras, † 23. ij. 64. x. 78. 104. lentas, † 23.
morans, iv. 90.
morantia liquidum ventrem Signina, xiij. 116.
morantur, iij. 50. xj. 99.
moraris, viij. 81. ix. 43.
moratur, v. 21. x. 104. xiv. 119.
moratus, vj. 8. 30.
morbi crudeles, xj. 92.
morbus, j 96. indecens, xj. 62.
mordeat, viij. 14.
mordebit, x. 37.
mordent, j. 105.
mordente, iij. 65. xiv. 83.
mordere, ix. 75.
more, j. 85. ſolito, v. 68.
morere, viij. 27. xj. 56. xij. 40.
mores, † 10. j. 79. 106. ij. 40. v. 10. vj. 2. 83. viij. 3. ix. 72. 81. 104. x. 4. 32. 98. xj. 6 16. xij. 9. futuros, xij. 92. Galbanos, j. 97.
moreſque, v. 28.
moretur, viij. 67.
mori, † 12. j. 19. 36. 52. ij. 8. iv. 32. 73. vj. 31. viij. 80. ix. 52. x. 2. xj. 70. 72.
moriare, ij. 80.
moriatur, xiij. 12.
moribus, v. 29. vj. 28. 29. ix. 29. xj. 5. 74. 105.

moriens,

moriens, † 13. iij. 30. iv. 70. lucerna, iv. 4.
morientia lumina, xiv. 173.
morieris, vi. 42.
morietur, vii. 83. ix. 57.
moriferum ſignum, vii. 36.
morio, viii. 13. xii. 95. xiv, 210.
morionem parvum, xii. 95.
morionibus, iij. 82.
morionis, vi. 39. ix. 34.
moritur, iij. 26. vi. 32. xi. 19.
moritura, iij. 76. vi. 73. volumina, vii. 62.
moriturus hircus, iij. 24.
moro cadente, j. 73. caduco, viii. 64.
moroſa ſine cogitatione, xi. 7. prurigine, xiv. 23. ſitu, xiv. 105.
mors, † 27. iv. 18. xi. 92. fallax, vii. 46.
morſu, vii. 24. xiii. 57. aſpero, viii. 72.
morſus, j. 49. triſtes animi, xiii. 34.
morte, j. 9. 79. iv. 75. x. 5. xiii. 95. magna, viii. 55. Romana, j. 79.
mortem, j. 43. 79. ij. 46. iv. 74. v. 38. xi. 45. 57.
mortes, j. 100. iij. 93. vi. 33. blandas, iij. 64. ducentas, iij. 93.
mortibus, ix. 104.
mortis, ij. 59. ſubitæ, vi. 53.
mortua, iij. 35. lemmata, xi. 43. membra, xii. 34. pica, iij. 60. Secundilla, ij. 65.
mortue, viii. 75.
mortui tribulis, ix. 58.
mortuo leoni, x. 90.
mortuos, viii. 69.
mortuum patrem, iv. 70.
mortuos, iij. 12. vi. 53. 77. xii. 40.
morum, xi. 2.
morumque, xii. 6.
moſtis, iij. 67.
mora, xi. 105.
moti, x. 83.
moto fritillo, xiv. 1. panno, x. 5. vertice, iv. 3.
motor, xi. 40.
moveant, vii. 53. xiii. 17.
movebit, v. 79. viii. 28.
movemur, vii. 17.
movendo, xi. 53.
movent, vii. 13. xi. 71.
moventur, vi. 39.
moveo, ix. 92.
movere, vii. 99.
moveret, viii. 75.
moverit, vii. 46.
moverunt, iv. 73.
movet, iij. 63. vii. 17. ix. 38.
movi, ij 96.
movimus, j. 95.
moviſti, iv. 11.
movit, v. 27.
mox, xi. 53.

M u

Macida vina, viii. 6.
Mucius, x. 25.
mucro tener, iv. 18.
mugiet, j. 50. iij. 46.
mugilem notum, x. 30.
mugiunt, iij. 58.
muſa, j. 16. iij. 62.
mula lutulenta, ix. 23.
mulæ pomiliæ, xiv. 197. ruptæ, ix. 58.
mulis, j. 80. viii. 61. xi. 80.
mulierum, j. 97.
mulio, x. 2. 76. xi. 39. xii. 24. xiii. 11.
mulionis, ix. 58. pigri, ix. 58.
mulis, xiv. 197. conductis, viii. 61. taciturnis, xiii. 11.
mulli immodici, ij. 43.
mulli ſenes, x. 30.
mullorum, xii. 48.
mullos, vii. 77.
mullum, ij. 40. iij. 13. bilibrem, xi. 50. captivum, x. 37. dimidium, ij. 37.
mullumve, iij. 45.
mullus, iij. 36. emptus, x. 31. piger, xiii. 79. quatuor librarum, x. 31.
mulo, vi. 77.
mulorum, v. 25.
mulos, ix. 15.
mulſo parvo, xiv. 97. turbato, xiv. 127.
mulſum, ix. 96. xiii. 6. 106. 108. 113.
multa, iij. 4. vi. 35. 56. ix. 79. xi. 59. xii. 81. avis, † 21. bana, xii. 55. laurea, vii. 4. prædia, iij. 31. rapina, viii. 78. teſta, iij. 58. vellera, xiv. 143.
multâ ilice, vii. 26. ollâ, xii. 18. purpurâ, x. 30.
multæ lituræ, iv. 10.
multas, v. 11.
multi, iv. 85. vi. 60. vii. 49. x. 80.
multifido dente, xiv. 25.
multifidum Timavum, viii. 28.
multiplices tabellas, xi. 32.
multiplici pelle, xiv. 184. tabella, xiv. 192.
multis, ij. 1. iij. 5. vii. 45. viii. 75. ix. 56. x. 70. xii. 10. diebus, xi. 89. xii. 17. millibus, xii. 99. nummis, vi. 5. oſculis, xii. 95. precibus, xii. 78. puellis, xi. 65.
multiſona Atthide, j. 54.
multo, j. 104. iij. 46. 54. 56. 95. v. 31. vi. 64. viii. 71. x. 9.
multo major, xi. 71.
multo fune, v. 23. ore, iij. 94. pilo, iv. 79. pulvere, j. 83. ſale, vi. 44. ſanguine, vi. 32. ſeptunce, iij. 82. vino, v. 4.
multoque, vi. 77.
multos, v. 15. j. 109. vi. 56. vii. 99. viii. 3. 64. x. 78. Decembres, xii. 18.
multum, j. 109. ij. 24. 28. vi. 70. viii. 6. ix. 50. 85. 102. ix. 60. x. 11. xi. 44. xiv. 136.
multus, ij. 17. v. 15. ſutor, ij. 17.
mulvius, iv. 64.
mundam famem, iij. 59.
mundi, v. 3. vii. 6. vij. 4. 32. ix. 25. mundi, x 28.
mundique prioris, xii. 63.
munditiæ, x. 90.
munera, † 6. j. 94 112. ij. 39. iv. 45. v 20. 79. vi. 29. 62. vii. 15. 54. 85. viii. 27. 41. 48. 56. 68. 71. ix. 90. xi. 18. 50. xii. 4. 31. xiv. 10. 78. . . . 150. Atlantica. xiv. 89. clara, ix. 85. digna tuo nomine, ix. 74. ingentia, iv. 56. magna, iij. 6. vi. 63. xiv. 14. parca, x. 41. parva, ix. 54. Peluſia, xiii. 9. pexa, vij. 45. rara, xiii. 91. talia, xi. 75. triginta, vii. 52. velocia, † 2.
munere, j. 102. iv. 19. v. 15. 49. vi. 86. vii. 46. 63. x. 28. 73. xi. 81. xiii. 3. amaro, ix. 69. Cæſareo, iij. 95. parvo, iv. 89. vii. 16. pio, ix. 59. Prometheo, xiv. 80. tali, ix. 17. tanto, xij. 9. vano, ix. 105.

muneribus, j. 32. iv. 10. vii. 33. 35. 41. x. 29. 87. datis, ix. 49.
muneribuſque, x. 16.
muneris, vi. 83. viii. 51. ix. 102. ſacri, † 24.
munerum, v. 18.
municipem, vii. 96. x. 65. xij. 21. xiv. 184.
municipalem vitam, iv. 66.
municipes, x. 87. agri, x. 103.
municipi, x. 37.
munifica arca, viii. 38.
munificum, iv. 56.
Munna, x. 36.
munus, ij. 85. 92. iij. 2. 59. iv. 2. 61. vi. 7. vij. 45. viij. 64. x. 73. xij. 60. xiii. 27. xiv. 13. 126. 127. 153. dulce, ix. 96. egregium, viij. 51. gratum, viij. 28. xii. 24. xiv. 60. grave, ij. 30. inenarrabile, ij. 10. leve, iv. 10. xiv. 21. memorabile, ix. 50. minimum, v. 16. nobile, ix. 44. ſolenne, ix. 55. utile, xiv. 168.
munuſcula, ix. 55. parva, v. 85. vij. 48. 79.
Muræna delicata, x. 30. grandis, xiij. 80.
Murænæque, ij. 37.
muria, xiii. 103.
murice, j. 50. iv. 4. v. 24. viij. 48. 72. ix. 63. xij. 94. aureo, iij. 82.
murices, xiij. 87.
murmur, viij. 55.
murmure, vii. 87. ſævo, ix. 70.
muros, viij. 6.
murrhina picta, xiij. 110.
murum, v. 75.
mus, xi. 19.
Muſa, iij. 20. viij. 3. x. 17. xij. 11. jocoſa, ij. 22. noſtra, iv. 49.
Muſæ, v. 6. xiij. 1. hilares, vij. 7. parvæ, ix. 27.
Muſæi, xij. 97.
Muſamque, iv. 90.
Muſarum, x. 58. mearum, ij. 92.
Muſas, vij. 45. ix. 101. ſeveriores, ix. 12.
muſca vorata, v. 18.
muſcaria pavonina, xiv. 67.
muſcarium bubulum, xiv. 71.
muſcas, iij. 82. turpes, xiv. 67.
Muſis, j. 13. ij. 89. iv. 31. vij. 62. ix. 59. xi. 1. 94. tragicis, ij. 41.
Muſiſque, viij. 82.
muſta, xiij. 8. bona, vii. 27. cocta, iij. 82. condita, j. 19. dulcia, xiij. 8. Falerna, xiij. 124.
muſteus, xiij. 55.
muſtum, iij. 58. vj. 27. xi. 19.
muta, vij. 17. xj. 103. ora, ix. 76. puella, xiv. 75.
mutare, xiv. 27.
mutari, xiv. 180.
mutat, viij. 33. 49. ix. 47.
mutata, v. 8.
mutavere, x. 103.
mutemus, iij. 11.
mutet, x. 50.
Mutinæ, iij. 59.
Mutioſque, vi. 19.
Mutius, j. 22.
mutoniati, xi. 64.
mutoniatis pueris, iij. 73.
mutor, xiv. 133.
mutua, ij. 30. iij. 40. vi. 5. 20. ix. 105. x. 14. cura mihi, x. 20. ſeſtertia, ij. 30.
mutuaris, viij. 16.
mutuos honores, xij. 64.
mutus, j. 69. vij. 9.

My

Myconis, vi. 92.
Mycenas, iv. 55. malas, xiv. 1.
Myos, viij. 43. docti, viij. 51.
Myrinis campis, ix. 43.
Myrinolæſo, xij. 29.
Myrinum, † 20.
myrobalanum, xiv. 57.
Myronis, iv. 39. viij. 51.
myrrha, iv. 86. xiv. 113.
myrrhæ maculoſæ, x. 80.
myrrham, ij. 12. x. 97. olentem funera, xi. 55.
myrrhina, iij. 26. ix. 60. xj. 71. xiv. 113.
myrrhiniſque, iij. 82.
Myrtale, v. 4.
myrtea, iij. 82.
myrtetis otioſis, iij. 58.
myrtylus, iij. 60.
myrtus, iii. 64. iv. 13.
myſtica ſacra Dindymenes, viij. 81.
myxos, xiv. 41.

N

Na

NÆvia, j. 69. 72. 107. ij. 9. 26. iij. 13.
Nævole, j. 98. ij. 46. iij. 71. 95. iv. 84.
Naiades, vj. 68.
nam, † 6. j. 13. 55. ij. 75. 161. iij. 74. iv. 16. 89. v. 16. vj. 83. vij. 76. 81. viij. 67. ix. 4. 84. x. 25. 90. xi. 15. 17. xij. 11. 56. xiij. 55. xiv. 29. 66.
namque, iij. 91. iv. 42. v. 18. vi. 39. vij. 17. x. 39. xi. 62. xiv. 120.
Napi, xij. ..
Narbo pulcherrima, viij. 72.
Nardi, xiv. 146.
Nardo, ij. 59. iij. 65. iv. 13. divite, xiij. 51.
nare ſima, vj. 39.
nares, iij. 85. ix. 60.
naribus, ij. 83. caninis, vii. 94. uncis, iv. 42.
Narnia, vij. 92.
narra, iv. 61.
narrabat, ix. 86.
narrant, x. 39.
narranti, xiv. 198.
narrantur, ij. 36.
narrare, xij. 94.
narraris, xij. 52.
narras, iij. 63. iv. 37. v. 30. vij. 53.
narraſti, viii. 17.
narrat, iij. 20. 84. 87. viij. 6. xij. 35.
narratur, ij. 72. iij. 9. v. 78. viij. 15.
narraveris, iij. 46.
narrent, vij. 61.
narres, ix. 36.
Narthecia, xiv. 78.
Narthecium, xiv. 78.
naſcantur, ix. 36.
naſcatur, iv. 42.
naſcentes curas, v. 5.
naſcentia templa, vj. 4.
naſcentis patris, viij. 36.
naſcere, vj. 3.
naſceris, vii. 64.
naſcetur, vj. 49.
naſci, j. 66. vj. 2. viij. 64. xi. 25. 43. xij. 76.

naſcitur, xj. 16.
naſcitur, j.27. 106. vij. 30.
naſi congelati, xj. 99.
Naſica, ij. 79.
Naſidiane, vij. 53.
naſiſque, vj. 64.
naſo inviſo, vij. 36. tacito, v. 20.
Naſone, j. 62.
Naſonem, v. 10. xij. 44.
Naſones, ij. 38.
Naſonis, x.v. 192.
naſum, j. 4. 42. xij. 90. 101. fumantem, vj. 64. rorantem, vij. 36.
naſus, xiij. 2. aureus, v. 26. indecens, ij. 11. longior, xiv. 96. tantus, v. 36.
naſutius, ij. 54.
naſutus, xij. 37. xiij. 2.
natantique, xj. 99.
nate, † 12. vj. 27. ix. 43. x. 39. 94. xj. 73. xij. 21. vitis in media palude, xiij. 115.
natabis, j. 50.
natabit, xiv. 96.
natabunt, iij. 35.
natæ, j. 115. x. 33.
natalem, x. 87.
natalea, viij. 64. ix. 53. x. 24.
natali, ix. 54. x. 27. xij 61.
natalitias dapes, vij. 85. kalendas, viij. 64.
natalitium diem, viij. 38.
natam, x. 39.
natantes cæpas, iij. 76.
natantis, j. 87.
natantur, iv. 30.
natare, j. 6. iij. 44. viij. 46.
nataret, vij. 35.
natat, x. 50. xij. 31. xiij. 80.
natatur, vj. 43.
nates, iij. 82. vj. 56. xj. 44. 95. 100. xiv. 18. dimidias, j. 93. paſtas, xij. 75.
natibus, ij. 47. compreſſis, xij. 78.
natis, † 12. viij. 81. tribus, xj. 54.
nativa, j. 97.
nativo metallo, ix. 62.
nato, iv. 45. viij. 66. parvo, xiij. 99.
natorum, ij. 92. vij. 39. jus, ix. 99. ſeptem jus, xj. 13. trium, ij. 91. 92. iij. 95. iv. 68.
natorumque, iij. 94.
natos, v.ij. 31. xiv. 102. tres, ij. 34.
natum, vj. 38. viij. 64. x. 27. nomen cum roſis violiſque, ix. 12.
natura, vj. 83. vij. 99. viij. 68. ix. 91. xj. 23.
naturæ ſuperbæ, xj. 81.
naturam, ix. 42.
natus, ij. 11. iij. 1. vj. 93. viij. 40. xj. 45. 66. 95. uterque, ij. 11.
navali tuba, † 28.
navalis Enyo, † 24.
navem, x. 104.
naufragus loquax, xij. 57.
naviculatur, iij. 20.
navigantes, iij. 67.
navigantium, iij. 64.
navigare, ix. 77.
navigat, vij. 29.
navigerum iter, xij. 100.
Naumachiam, † 28.
nauſeam quotidianam, iv. 37.
Nauſicaë, xj. 31.
navita Memphiticus, vj. 80.
nauta, x. 85. plurimua, v. 16.
nautæ trepidi, xij. 29.
nautas, iij. 67.
nautis, † 26.
nauticum celeuma, iv. 62.

N e

Ne. † 24. j. 30. 88. ij. 5. 70. iii. 53. 97. iv. 31. 59. v. 74. 80. vi. 22. 82. vii. 59. 91. viii. 51. 68. ix. 62. 90. x. 19. 36. xi. 77. 103. xii. 82. 92. xiii. 17. 63. xiv. 131. 178.
Neapolis docta, v. 79.
nebit, vi. 3.
nebula, viii. 33. tegente, iv. 64.
nebulæ, iv. 4.
nec, † 1. 1. 58. ii. 28. iii. 45. 72. iv. 5. 31. 39. v. 25. 49. 50. vi. 46. 64. vii. 19. 74. viii. 11. 69. ix. 30. 58. x. 51. xi. 71. 99. xii. 17. 57. xiii. 1. 75. xiv. 165. 177.
necari, i. 44.
necet, iv. 54.
neceſſe, ii. 23. 70. v. 61. ix. 4. xi. 72.
neceſſum, vi. 57.
necis paternæ. † 7.
nectar, ix. 37. xii. 48. xiii. 22. 104. opimianum, iij. 82. ſacrum, vii. 39.
nectare, iv. 32. viii. 51. xi. 58 ætherio, iv. 8. beato, ix. 12. Cytheriaco, xiv. 207. diguo, viii. 51. largo fuſus, ix. 35. niveo, xiii. 47.
nectareum Falernum, xiii. 108.
necte, xiv. 206.
nectere, vii. 88.
nefas, v. 68. 70. vi. 18. 39. 68 vii. 23. ix. 88. x. 77. xiv. 75. crudele, vi. 62. magnum, iii. 72. majus, ii. 75. novum, i. 13. ſacrilegum, ix. 72.
nega, i. 43. ii. 25. 69. iv. 38. vi. 20. xii. 46. 72.
negabis, iv. 43. xiv. 76.
negabit, i. 107. v. 43. ix. 58.
negamus, ii. 8.
negant, x. 95. xii. 27. 57.
negante, x. 65.
negantem, vi. 66. viii. 42.
negare, i. 65. 75. ii. 44. iii. 26. 54. iv. 12. 38. 71. 82. v. 6. 45. 79. vi. 49. viii. 76. x. 26. 70. xi. 59. xiii. 7. xiv. 29.
negaret, vii. 35. 38.
negari, i. 16. 43.
negaris, ii. 5.
negas, ii. 72. iii. 94. iv. 12. v. 17. vi. 42. xi. 105. xii. 72.
negaſti, iv. 7. x. 14.
negat, † 12. i. 09. 105. iii. 73. iv. 21. 27. 69. 71. v. 23. vi 10. 41. ix. 37. 83. x. 1. xi. 23. 72. 89. xii. 19. 55. 81. 102. xiv. 1.
negatve, xi. 71.
negata, vi. 10. vela, ix. 39. xi. 22.
negatum, ix. 12.
negatur, v. 10.
negavi, iv. 15. vi. 92.
negavit, vi. 66.
negem, x. 27.
neges, vii. 42. xii. 61.
neget, i. 83. iv. 71. vi. 39. xii. 55.
negetur, iii. 33.
neglecta, ix. 59.
neglexit, iv. 82
negligente, vi. 42. xii. 49.
negligentem vernam, xii. 89.
negligit, vi. 68.
nego, i. 109. 111. 61. xi. 50.
negotiator. xi. 67. tumidus, x 87.
negotiatur, vii. 85.
negotioſis rebus, x. 30.
Nemea, i. 50.
Nemeæ, v. 66.
Nemeæi monſtri, iv. 57.

Nemeæo monſtro, v. 66.
Nemee frondoſa, † 27.
Nemees, † 6. ix. 73.
Nemeſis, viii. 73. formoſa, viii. 73. laſciva, xiv. 193.
nemo, j. 41. 98. ij. 90. iij. 15. 38. 44. 64. iv. 50. v. 15. 29. 48. vi. 44. vij. 9. 28. viii. 11. ix. 62. 69. 81. 94. x. 27. 70. 86. xi. 13. 46. 84. xii. 29. 36. 82.
nemoralis Ariciæ, xiij. 19.
nemoris amœni, ix. 52. exigui, j. 56. rari, viii. 40.
nemorum, j. 61. ix. 73. 77.
nemoroſa regna Triviæ, ix. 65.
nempe, j. 118. ix. 42.
nemus, x. 51. 58. xi. 19. xii. 31. cæſum, vii. 27. dulce, j. 50. duplex, ij. 14. Elyſium, vij. 39. xi. 6. famulum, vi. 76. Heſperidum, † 21. laureum, x. 92. pomiferum, iv. 64. ſacrum, j. 13. tenerum, viii. 14. triſte, xi. 42.
nemuſque, j. 13. iij. 14.
Nepos, vi. 27. x. 48. xiii. 124. venerande, ix. 18.
nequam juvenes, iij. 69.
neque, j. 65. 93. iv. 31. vi. 19. viii. 40. xii. 24.
nequid, ij. 44. vi. 21.
nequior, v. 36. xi. 16. clavis, v. 36. Iſſa, j. 110.
nequiora convivia, ij. 41. nomina, ij. 4.
nequiore talo, iv. 14
nequiter, ij. 27.
nequitiaque, iij. 91.
nequitiæ procacitores, vi. 2.
nequitias, iv 42. vi. 82. ix. 69. x. 17. ſobrias, j. 107.
nequitiis, vii. 13.
nequius, vi. 21. x. 77.
Nereidum, † 26.
Nereidumque, iv. 57.
Nereus, † 28. x. 30.
Nero, vii. 43. ix. 27. xi. 34. crudelis, vii. 20.
Nerone, vii. 33. immodico, x. 48.
Neronem, vii. 43.
Neroni, iij. 20. iv. 63. xj. 7. 34.
Neroniana maſſi, xii. 57.
Neronianas, ij. 48. vii. 33. thermas, ij. 48. iij. 25.
Neronianis thermis, vii. 33. xii. 85.
Neronis, † 2. vii. 44. viii. 52. xi. 34. ducti, viii. 70. pigri, † 28.
Nerva, xi. 2. xii. 6.
Nerva principe, xi. 8.
Nervæ, viii. 70. ix. 27. xi. 5.
Nervas, v. 29.
neſcia arctos noſtri nominis, ix. 80.
neſciat, vii. 6.
neſcio, ij. 28. iij. 72. 77. v. 34. 63. vj. 60. viii. 31. ix. 89. xi. 22. 65.
neſcis, j. 14. ij. 6. 82. iv. 49. 56. 81. v. 16. vii. 91. ix. 45. 94. xi. 30. xii. 57. 102. xiv. 46. 58.
neſciſti, xiv. 139.
neſcit, ij. 62. iij. 68. v. 18. 39. viii. 48. 59. xi. 4. xii. 71. xiv. 1.
Neſſi, ix. 67.
Neſtor, iij. 28. xi. 33.
Neſtore, vii. 95. longævo, viii. 6.
Neſtorei ſenecta, xiii. 117.
Neſtoreæ ſenectæ, ix. 30.
Neſtoris, ij. 64. v. 59. vi. 70. xi. 57.
Neſtoriſve, viii. 64.
neve, j. 4. iv. 19.
neuter, v. 21.
neutri, iij. 38.
neutro, vii. 100.
neutrum, x. 46.
nexu curvo, † 26.

Ni

Ni, v. 36. vi. 28. 64.
Niceroniana plumbea, vi. 55.
Nicerotianis nimbis ebria lucerna, x. 38.
Niceroris, xii. 66.
nidis, v. 68. x. 16.
nido, j. 118. vi. 55. hirundinino, xi. 19. imo, vii. 16.
nidore læto, vii. 26. ſulo, j. 93.
nidos, ix. 12. Aſſyrius. v. 7.
niger, j. 54. vi. 55. corvus, j. 54. Indus, vii. 29. x. 16. Niliaco ore, x. 12. ore, xii. 54. vector, xii. 24. unguento, xii. 38.
nigra, iij. 34. vi. 39. vii. 12. xii. 17. arbor, j. 77. bellua, vi. 77. columba, vii. 13. coma, iv. 36. Falerna, viii. 56. fama, x. 3. farina, ix. 3. lagena, vii. 52. litera, xiv. 5. Lycoris, iv. 62. popina, vii. 60. vetuſque caſa, xi. 35.
nigra aluta, vii. 34. culina, x. 66. patella, v. 79.
nigræ culinæ, j. 93. monetæ, j. 100.
nigram culinam, iij. 2.
nigras nives, ix. 23.
nigras umbras, v. 36.
nigreſcant, viii. 77.
nigreſcunt, xi. 40.
nigri defruti, ix. 49. Falerni, xi. 9. 50. fornicis, xii. 62. pulei, xii. 32.
Nigrina, iv. 75. ix. 31.
nigrior, j. 73. coma caduco moro, viii. 64.
nigriorem, j. 116. xii. 34.
nigris lacernis, iv. 2. rogis, xi. 92. umbilicis, v. 6.
nigro magiſtro, j. 105. Opimiano, x. 49. pane, xi. 57. triente, ix. 92. velamine, iij. 3.
nigros, ij. 90. cados, j. 25. dentes, v. 44. equos, x. 50. fumos, ij. 90. ungues, iv. 27.
nihil, † 18. j. 40. 44. ij. 28. 77. iij. 75. 87. iv. 56. 84. v. 51. 57. vi. 72. 63. vii. 9. 19. viii. 3. 59. ix. 3. 39. x. 83. xi. 33. 57. xii. 8. 75. xiij. 2. xiv. 193.
nihilque, iij. 66. x. 47.
nil, j. 20. 79. 119. ij. 9. 54. iij. 22. 61. iv. 40. 54. v. 6. 70. vj. 28. 50. vii. 30. 59. viii. 9. 76. ix. 10. 35. x. 11. 14. xi. 24. 53. xii. 72. 87. xiii. 59. 72. xiv. 16.
Nile fallax, x. 26.
Nili, iij. 63. xj. 14. xiv. 115. deprenſi, † 3. tepidi, xj. 12.
Niliacæ juvencæ, viii. 81. Syenes, v. 13.
Niliacam [illegible]em, xiii. 9. Syenen, j. 87.
Niliaci aceti, xiii. 122.
Niliacis feris, v. 66. macellis, xiii. 85. oris, iv. 42.
Niliaco ore niger, x. 12. pectine, xiv. 150.
Niliacum olus, xiij. 57.
Niliſcus c
colonus
lus, iij.

Nilo, xi. 16.
Nilotica tellus, vi. 80.
Nilotide tunica picti Mauri, x. 6.
Nilum. vij. 87.
Nilus, iv. 11. imbrifer, j. 62. ſpicifer, x. 74.
Niobe, v. 54. x. 67.
Nioben, iij. 32.
nimbis, † 3. continuis, j. 57. Nicerotianis lucerna ebria, x. 38 ſubitis, viij. 78.
nimbo corycio, ix. 39. rubro, v. 26.
nimbos, x. 82. ſubitos, vij. 35.
nimbum, ij. 41.
nimbus vitreus, xiv. 112.
nimia æragine, ij. 61. piger ſenecta, x. 24.
nimias aquas, x. 85.
nimio, ij. 51. v. 65. calore, ix. 92. dolore, iij. 17. pectore, † 7. ſole, viii. 33.
nimios ſoles, xiv. 28. vapores, x. 48.
nimirum, i. 13. v. 19. x. 21. 34.
nimis, j. 16. 58. 88. ij. 44. iv. 23. 83. v. 6. vi. 29. vii. 38. viii. 21. 33. ix. 41. x. 19. 75. xii. 34, 10. 38. xiij. 63. xiv. 98. durâ lege, ix. 91.
nimium, j. 4. 28. 35. 45. ij. 36. 48. iij. 52. iv. 38. v. 2. 16. vj. 27. 72. vij. 68. 75. 98. viij. 3. 51. ix. 83. x. 59. 96. xj. 23. 42. 57. 107. xij. 3. 37. 43. xiij. 2. 3. 20. 116. xiv. 11. 111. 159. virum, ij. 36.
nimiumque, viij. 3. 23.
nimius, x. 1.
niſi, j. 24. 36. 52. 69. 86. ij. 16. 70. iij. 19. iv. 38. 52. v. 23. 31. 82. vj. 42. 90. vij. 30. 95. viij. 30 32. 38. 48. 69. ix. 23. x. 4. 12. 73. 89 xj. 28. 47. 59. 84. xij. 17. 33. 36. 74. xiij. 72. 94. xiv. 12. 16.
nite, iv. 1.
niteant, ix. 73.
nitebas, xii. 68.
nitebat, xij. 15.
nitellam auream, v. 38.
nitens crine, xij. 38.
nitenti fuiſſe, xij. 57.
nitent, x. 42. 51. viij. 57. ix. 58.
nite, vj. 42.
nites, v. 24.
nitet, iv. 64. vi. 93. viij. 6. 51. ix. 106. x. 89.
nitidâ, viij. 68. lanâ, ix. 50.
nitidæ, viij. 21. calvæ campum, x. 83. luci, viij. 21.
nitidas thermas vario de marmore, x. 79.
nitidique mundi, x. 28.
nitidis, iv. 8. ix. 52 aquis, xij. 100. aſtris, viij. 36. ix. 52. palæſtris, iv. 8. undis, vij. 14.
nitido Meliore, iv. 54.
nitidos capillos, xiv. 50. lacus, iv. 22. lares, j. 71.
nitidum orbem, ix. 18. ſerenum, vj. 42.
nitidus flexâ comâ, x. 65. Maro, xj. 35.
nitratâ aquâ, xiij. 17.
nitri, xiv. 58.
nivali oſculo, vij. 94.
nivalibus undis, xiv. 118.
nivaria lagena, xiv. 116.
nivarium colum, xiv. 103.
nivarius ſaccus, xiv. 104.
nive, j. 116. iv. 42. vij. 32. xiv. 103. 117. Getica, ix. 104. prima, vij. 32.
nivea, viij. 73. aure, ix. 60. ſimplicitate, viij. 73.
niveæ coctæ, ij. 85.
niveam, v. 79. ix. 50. aquam, xij. 17. pultem, v. 79. togam, iv. 34.
niveas undas, vij. 31.
nivei Galeſi, xj. 23.
niveis miniſtris, vij. 49. pultibus, xiij. 35.
nivem, xiv. 117.
niveo nectare, xiij. 47. pectore, xiv. 149. pollice, vj. 3. ſtipite, xiij. 19.
niveos, xij. 49. dentes, v. 44.
nives, ij. 29. iv. 3. v. 38. 65. vj. 86. ix. 3. x. 82. xiv. 104. 117. æſtivas, v. 65. dominæ, vj. 86. nigras, ix. 23. tactas, ij. 29.
niveſque, vj. 59.
niveum ebur, xiv. 5.
nivibus effractis, j. 50. primis, viij. 28.
nix, iv. 2.
nixa, j. 110.

No

Nobile, vj. 73. xiiij. 104. frigus, xiv. 116. funus, viij. 30. garum, xiij. 82. & Herculeum opus, † 6.
marmor, xj. 14. munus, ix. 44. nomen, ix. 12. xiv. 101. onus, xiv. 3. opus, vj. 73. ix. 95.
nobilem, v. 38. Bilbilim, j. 50.
nobiles olivæ, v. 79.
nobili, v. 36. frutice, iij. 47. virgâ, viij. 66.
nobilique, viij. 66.
nobilibus libellis, vij. 96. ſiniſtris, xiv. 46.
nobiliore fato mori, xj. 70. rogo, i. 79. tumulo, iv. 59.
nobilis, j. 36. x. 26. xij. 99. xiij. 125. parma, xiv. 155. potor, vj. 78. rixa, j. 37. uva, iv. 44.
nobilius citrum, xiv. 138. nomen, ij. 2.
nobiliuſve citrum, x. 80.
nobilitata pocula Mentorea manu, ix. 60.
nobis, j. 44. 60. ij. 2. 91. iij. 33. 38 82. iv. 7. 31. 83. v. 21. 63. 79. vj. 10. 34. 61. vij. 7. 92. 98. viij. 3. 41. 51. ix. 19. 35. 103. x. 14. 33. 65. 73. xj. 19. 40. xij. 5. 56. 96. xiij. 45. 69. xiv. 43. 139. 205.
nobiſcum, vj. 53. ix. 70.
noceam, vj. 51.
noceant, xj. 77.
nocens, † 7. iij. 24. iv. 30. v. 70. ix. 31. x. 77. xiv. 164. terra triſti crimine, ix. 31.
nocent, x. 2. 82.
nocentes, † 4.
nocere, v. 77.
nocet, ij. 22. ix. 39. xj. 103. xij. 56.
nocte, i. 116. ij. 43. vij. 9. viij. 21. ix. 38. x. 58. xj. 57. 60. 105. xij. 32. 57. heſternâ, j. 28. iv. 15. jubente, xj. 83. mediâ, vj. 89. viij. 3. x. 82. omni, ix. 63. primâ, viij. 44. xj. 24. ſerâ, viii. 75. ſupremâ, j. 81. totâ, ix. 69. 70. xij. 12. 66. unâ, xj. 98.
noctem, ij. 89. beatam, j. 107.
noctes, vij. 53. tractæ per jucunda pocula, xj. 105.
nocteſque, xij. 38.
noctibus, xij. 49. totis, ij. 5.
noctibuſque, vij. 19.

noctis ebriæ, x. 87.
noctua, xj. 35.
noctuæ, iij. 93.
noctuas, x. 100.
nocturna limina, x. 13. pagina, xj. 18. unda, † 25.
nocturnis Camenis, iv. 90.
nocturnos ignes, xiv. 42.
nocturnum Pana, ix. 62.
nocturnus, x. 70.
nocuit, ij. 8. iv. 66. xij. 39.
nodo Acidalio, vj. 13. Scythico, ix. 104.
nodos, v. 38.
nodum, † 3.
nolente, v. 49.
nolentem, iv. 42.
nolenti, viij. 30.
noli, j. 92. iij. 31. iv. 38. v. 58. ix. 10. x. 90. xj. 14.
nolim, i. 58. ij. 36. viij. 12. xj. 20.
nolis, ij. 53. vij. 50. viii. 44. xj. 99. xij. 96.
nolit, x. 3.
nolitque, iv. 42.
nolite, xj. 55.
nolito, j. 25. ij. 74. vij. 75.
nolle, v. 84.
nollem, ij. 65. 72.
nollet, iv. 70. viii. 32.
nolo, j. 9. 58. ij. 28. 36. 49. iij. 45. 55. v. 47. 84. vj. 42. viij. 12. x. 8. 22. xj. 28. 101. xij. 37. 60. 98. xiij. 53. xiv. 1.
nolueram, xij. 86.
nolueras, vij. 43.
noluerit, ij. 43. xiij. 2. 6.
noluit, x. 75.
nolunt, j. 108.
Nomas Afra, ix. 77. picta, viij. 55.
nomen, j. 97. 108. 118. ij. 61. iij. 11. 58. iv. 32. 37. v. 36. 79. vj. 60. vi. 95. viij. 33. 38. 51. ix. 11. 14. 45. 95. 104. x. 73. 103. xj. 9 xiij. 49. 71. 78. 117. xiv. 32. 178. aſſiduum, iij. 5. breve, xiij. 97. delicatum, ix. 12. dulcius nectare, ix. 12. grande, ix. 2. gratum, iv. 31. impoſitum, iv. 31. junctum cognato ſanguine, xii. 44. Lacedæmonium, iv. 19. magnum, ij. 2. majus, vij. 23. molle, ix. 12. natum cum roſis & violis, ix. 12. nobile, ix. 12. xiv. 101.
nobilius, ij. 2. notum, iij. 95. promiſſum, vj. 3. verum, ix. 97. victurum, x. 26.
nomenculator, x. 30.
nomenque, j. 106. 115.
Nomentana arbore, x. 94. lagena, x. 48.
Nomentana otia, x. 44. vij. vindemia, xiij. 119.
Nomentani, vi. 63. vij. 92. ruris, vj. 43.
Nomentanis agris, i. 106. arboribus, xiij. 42.
Nomentano, ix. 61.
Nomentanum vinum, xiij. 119.
Nomentanus ager, ij. 38.
Nomenti ſicci, xij. 57.
Nomento, xiij. 15.
nomina, vij. 33. 43. viij. 66. xiij. 3. xiv. 73. 110. 196. antiqua, xiv. 43. craſſiora, xij. 18. dictata, viij. 56. duriora, iv. 55. ingentia, xj. 6. magna, v. 17. maſcula, xj. 44. nequiora, ij. 4. nova, xij. 26. pulcherrima, xiv. 85. ruſtica, iv. 55. tetrica, xj. 5. vera, xiv. 170. victura, vii. 43.
nominabit, x. 78.
nominat, iij. 68.
nomine, ij. 2. 68. iij. 1. 34. v. 15. 22. vij. 11. ix. 17. 50. x. 73. Græco, xiv. 58. Herculeo, iv. 44. tuo digna munera, ix. 74. vano, iv. 11. vero, vj. 88.
nomini relicto, viii. 8.
nominis, iv. 11. vij. 96. ix. 86.
nomiſmata, xij. 63.
non, † 3. 17. j. 53. 69. ij. 26. 75. iij. 8. 44. iv. 71 v. 26. 49. 75. vj. 23. 44. vij. 63. viij. 24. 26. ix. 1. 84. 86. x. 14. 70. xj. 64. 84. 97. 102. xij. 17. xiij. 36. 121. xiv. 18. 43. 140. male notus eques, v. 13. nimis ruſticulum libellum, x. 19.
nona, iv. 8. viij. 3.
nona trieteride, x. 53.
nonam, iv. 8.
nondum, j. 4. 67. 104. iij. 32. vi. 10. 29. ix. 3. 30. x. 24. 93. xj. 85. xij. 42. xiij. 38. 44. 74. xiv. 8.
nondumque, iij. 47.
non nihil eſt, xij. 75.
non niſi, vj. 45.
nonnulla, ix. 27.
non vult, iij. 38. 90.
norat, v. 10. xiv. 43.
Norbane, ix 86.
Norbana læta, vij. 73.
Noricoſque, iv. 55.
norint, † 28.
norunt, j. 105. iv. 30. x. 2. xiv. 90. 104.
nos, † 18. iij. 45. 82. iv. 55. 57. v. 21. 61. vj. 55. vij. 41. viij. 82. ix. 26. 51. x. 75. xj. 58. 64. xij. 57. xiij. 6. 33. xiv. 122. 152.
noſſe, v. 5. vij. 50. viij. 15. 30. xj. 53.
noſſem, i. 113.
noſſemus, v. 21.
noſſes, j. 3.
noſter, iv. 42. v. 17. vj. 26. vij. 26. 58. viij. 3. ix. 15. 37. 87. x. 92. xj. 40.
noſti, v. 6. vij. 36. 50. 96. ix. 48.
noſtis, ij. 44. iij. 37.
noſtra, j. 5. 62. ij. 43. 77. iij. 100. v. 2. 16. vij. 11. 85. viii. 50. 82. ix. 23. 26. x. 78. 82. xi. 20. 24. xii. 9. 96. xiii. 25. 71. xiv. 94. 103. 104. Muſa, iv. 49. otia, iv. 25. Thalia, ix. 27.
noſtrâ, ij. 43. 53. 75.
noſtræ, iv. 25. v. 3. vi. 43. 64. viii. 73. ix. 83. x. 2. Pallados, iv. 53. terræ, iv. 55.
noſtræque, j. 50.
noſtram, v. 51.
noſtras, j. 13. 100. v. 81. vi. 10. vii. 50. ix. 53. 55. 101. x. 10. xiii. 14. oras, xii. 100.
noſtri, † 28. j. 26. 89. iv. 60. v. 8. 10. vi. 10. 68. 70. vii. 70. 1. 30. 33. 37. 88. viii. 70. ix. 9. 44. 72. 81. 86. x. 20. 33. 61. 64. xi. 17. 18. xiv. 13. 93. Fauſtini, iij. 58.
noſtris, j. 54. 73. 87. ij. 71. iij. 3. 67. iv. 11. 14. 31. v. 5. 60. 63. 64. vii. 6. 26. 96. viii. 55. ix. 19. 23. x. 14. xi. 95. 105. xii. 15. xiv. 138 auribus, iv. 41. libellis, iv. 29. 49.
noſtro, j. 97. iij. 99. v. 37. 38. vii. 11. 30. 45. 51. 55. 83. 90. viii. 42. 66. ix.

23.29.49. 61. 68. x. 104. xii.49. xiij.87.
noſtroque, xii. 11.
noſtrorum, v. 15.
noſtros, j. 5. 30.53. iv. 10. 72. v. 38. vi. 61. 85. vii. 50.51. 76. ix. 83. x. 64. 82. xi. 4.40. xii. 9. xiv. 6.
noſtrum, ij. 41. iv. 82. v. 57. vi. 23. viii. 56. ix. 86. x. 104. xii. 51. xiii. 1. xiv. 1.69. ſervum, ij. 32. Tagum, iv. 55.
nota, vij. 16. 28. 68. x. 2. xi. 26. 88. xii. 98. xiv. 135. carmina, vii. 70. gaudia, ix. 37.
notaque, j. 102.
notæ rapacitatis, vi. 72.
notanda, xii. 62.
notam, v. 38. lethalem, vii. 36.
notare, vi. 22.
Notariorum, v. 52.
Notarius, xiv. 208. velox, x. 62.
notas, ix. 26. caryotidas theatris, xi. 32. fraudes, j. 88. minus, † 10.
notata, x. 38. 78.
notatos, vii. 16.
notatam rus, vii. 30.
notatur, ij. 56. v. 50.
notatus famulus, iij. 21.
notavi, ij. 71. xi. 100.
notet, j. 4. ij. 66. vii. 17. 61. viii. 45. ix. 14.
noti celeres, ix. 39.
notior, vij. 28. Andremone caballo, x. 9. umbra, xii. 52.
notis, xiv. 92. hibernis, viii. 14.
notiſſima domus, ix. 62.
notiſſimus, v. 63. cultor, vi. 73.
noto, xiv. 11. Æolio, v. 52. favore, vii. 25. Pompejano, xi. 22.
notos amores, vii. 49.
notum, iv. 43. xiii. 72. mugilem, x. 30.
notumque nomen, iij. 95.
notus, j. 1. iv. 67. v. 13. vi. 28. vii. 39. xii. 38. cultor amicitiæ, ix. 86. diſſimulator, iv. 89. liber, j. 67.
nova, vi. 8. viii. 80. ix. 50. x. 93. amphora, vi. 27. dona, vi. 79. gloria, viii. 15. Leda, ix. 106. nomina, xii. 26. nupta, xi. 79. pars, x. 2. res, † 18. Roma, v. 7. templa, ix. 65.
nova ambitione, xii. 96. amica inflammatus, x. 86. moneta, xii. 55.
novacula cæca, vii. 60. ſæva, ij. 66. ſtricta, xi. 59. tuta, xi. 59.
novæ, xii. 43. lætitiæ, viii. 11. monetæ, iv. 28, nuptæ, iij. 93.
novare, xiv. 7.
novas tigres, viii. 26.
novem, v. 6. vi. 30. viii. 7. dominas, xii. 3.
novemque ſorores, ij. 22.
novembres, iij. 58.
novenos, x. 24.
noverca, iv. 16. v. 66. x. 67.
novercæ, iv. 16.
novere, x. 33. 58.
novetit, vi. 64.
novi, j. 113. 114. 116. ij. 40. iij. 68. iv. 77. v. 6. ix. 36. templi, iv. 53. xii. 3.
novimus, xiii. 2.
Novio, j. 87.
novis, v. 10.
noviſſima fragmenta, viii. 57.
novit, j. 40. 67. 94. ij. 52. iij. 63. 81. vi. 39. 64. 82. vii. 24. x. 15. xiv. 8. 201.
Novium, j. 87.
Noviumque, vii. 71.
Novius, j. 87.
novo luſtro, iv. 45. menſe x. 41.
novos ſales, xiii. 1.
novum Jovem, vii. 72. nefas, j. 13. theta, vii. 36.
novus, j. 55. iij. 36. iv. 10. v. 66. viii. 71. xi. 45. amicus, iij. 36. dies, v. 66. libellus, iv. 10. ſodalis, j. 55.
nox, ij. 90. vi. 58. viii. 50. x. 38. non ebria, x. 47. emta, ix. 3. longa, iv. 7. lucubrata, iv. 90. mitis & ultima, x. 71. ſoluta curis, x. 47.
noxia lingua, ij. 61. mater, v. 68. turba, iij. 91.
noxias aves, x. 5.
noxius, j. 86.

Nu

Nube, ix. 25. inferiore, viii. 36.
nubere, v. 17. vii. 57. viii. 12. ix. 6. x. 8. xi. 24. xii. 42.
nubilâ fronte, ij. 11.
nubila maſſa, viii. 51.
nubilus, vi. 10.
nubis, vi. 22.
nubit, iv. 13. vi. 7. 47.
nuce picatâ, xi. 19.
nuces, xiii. 1. xiv. 18 parcæ, iv. 66. pineæ, xiij. 25. ſaturnalitias, v. 31. vii. 90.
nucibus, xiv. 1. relictis, v. 85.
nuciperſica, xiii. 46.
nucleoſque, xj. 87.
nuda, † 7. iij. 51. 71. vi. 32. pectora, vi. 32. x. 50. puella, xi. 105. Venus, viii. 1.
nudæ calvæ, xii. 45.
nudam, iv. 28. x. 81.
nudet, ij. 66. xi. 85.
nudi, vii. 31. 34. xiv. 81. grabati, j. 93. grabati ſpunda, xi. 57. juvenes, vii. 34. ſales, v. 2. ſtupitis, vii. 31.
nudo clune, xi. 101. equo, xiv. 86. foco, viii. 67. Ganymede. xi. 23. latrone, xii. 64. pectore, j. 9. xi. 85. ſolo, v. 63. toro, xiv. 148. trigone, vii. 71.
nudorum, xii. 71.
nudos viros, iij. 68.
nudum, j. 24. iv. 53. v. 5. vi. 68. xi. 61. caput, v. 50. x. 83.
nudus, vi. 77. ix. 57. aper, j. 44.
nugarum, vii. 25. ix. 1.
nugas, iv. 10. 83. v. 81. vi. 64. vii. 10. 50. viii. 3. x. 17. xi. 95. xiii. 2. archetypas, vii. 10. difficiles, ij. 86. dulces, viii. 3. felices, vi. 64.
nugis, j. 114. ij. 4. iv. 72. vii. 13. xiv. 183. peregrinis, iij. 55. politis, xiv. 185.
nulla, j. 72. 91. 110. ij. 66. iij. 69. iv. 71. 89. v. 19. 20. 56. 63. vi. 10. 40. vii. 17. 29. viii. 20. 51. ix. 72. 74. x. 23. 32. xj. 65. 105. xii. 21. xiv. 74. carmina, xi. 91. gloria, xii. 36. xiii. 85. janua, j. 71. mora, ix. 69. puella, xiv.

xiv. 205. ſportula, iij. 30. tellus, iv. 42.
nullaque, vii. 20. mica, vii. 24.
nulla, j. 32. vi. 21. ix. 76. non lege, xi. 24. ratione, iij. 30.
nullæ, v. 24. vi. 42.
nullam, iij. 79. iv. 82. x. 35.
nullamque partem, xij. 101.
nullas, v. 62. vi. 37 42.
nulli, ij. 15. 80. iv. 12. 54. 75. v. 82. vii. 54. x. 14. 43. 71. xi. 103. xii. 10. 34. 49.
nullis, v. 29. vii. 44. 83. xii. 57.
nullo, iij. 80. v. 62. vi. 42. vii. 11. 52. x. 65. xi. 52. xii. 64. Apolline, ij. 89. igne, xi. 57. loco, iv. 60. rore foveri, ix. 19. umbilico, ij. 6.
nulloque, † 17.
nullos, j. 15. iv. 84. viii. 81. capillos, xiv. 25. nummos, xiv. 219.
nullum, † 27. j. 24. iij. 27. vii. 41, 46. 60. viii. 11. furem, xii. 75.
nullus, j. 44. 74. ij. 44. iv. 24. vi. 64. xiii. 11. xiv. 14. homo, vii. 99. honos, iv. 31.
num, ij. 80. iv. 58.
Numa, x. 52. 97. xi. 105. xii. 6. pauper. xi. 6. Sanctus, xi. 16.
Numa, iij. 62. x. 39.
Numæ, vi. 47. x. 10. 35. 44. xi. 6. pacifici, xii. 63.
Numæque, x. 76.
Numam, xi. 6.
Numas, ix. 28.
Numiti Galle, x. 33.
numen, † 12. 13. 17. j. 69. viii. 80. ix. 44. x. 92. dulce, ix. 2. Herculeum, ix. 104.
numerabas, ix. 30.
numeranda domus, iv. 40.
numerandus, j. 40.
numerant, viii. 65.
numerantem, vii. 13. 64.
numerantur, iv. 22.
numerare, ij. 52. vi. 34. viii, 26. 56. 66. ix. 38. xi. 63. xii. 57. xiii. 10.
numeras, ix. 36. x. 28. 38. xi. 40.
numeraſti, xi, 85.
numerat, j, 16. x, 23. 53.
numerata pecunia, xi. 71.
numeratur, iij. 6. viii. 68. xiv. 17.
numeravi, iv. 40.
numeravit, viii. 28. ix. 60.
numerem, viii. 78.
numeres, iv. 37.
numeret, vii. 8.
numeretur, † 27. v. 66.
numero, xiv. 15.
numeros, x. 44.
numeroſa ſplenia, ij. 29.
numeroſior, iv. 1.
numeroſus debitor, iij. 31.
numerum, viii. 51. xiv. 199.
numerus, v. 50. major, xj. 25.
Numidicæ, xiii. 73. guttatæ, iij. 58.
Numidum gentes, xii. 26.
numina obnoxia, ix. 88. pia, xi. 4. priſca, iij. 24.
numine lævo, vi. 85.
numinis magni, vii. 11.
numiſmata, j. 12. laſciva, viij. 78. octo, ix. 32.
nummi, iv. 51. xii. 53. trecenti, xii. 71.
nummis, j. 67. ij. 43. 57. iv. 37. denſis, viii. 44. mille ducentis, x. 31. multis, vi. 5. quatuor, xiii. 3. ſolvendis, xiv. 35. tribus, ij. 43. viginti, xii. 26.
nummorum, vii. 52. xii. 29.
nummos, j. 77. iij. 26. iv. 15. v. 43. viii. 13. 17. ix. 33. 47. x. 14. xi. 67. xij. 25. xiij. 126. xiv. 9. centum, x. 75. mille, x. 75. nullos, xiv. 219. tricenos, x. 27. vicenos, iv. 26.
nummularius otioſus, xij. 57.
nummus, xiij. 3.
nunc, † 10, 16. j. 13. 48. ij. 1. 6. iij. 59. 91. iv. 30. 64. v. 8. 16. vi. 6. 15. vij. 60. 63. viij. 21. 63. 78. ix. 44. 67. x. 2. 70. xj. 7. 62. xij. 15. 73. 83 xiij. 45. 46. xiv. 85. 151.
nuncupat, ix. 14.
nuncupatur, ix. 12.
nuncia avis, viij. 32.
nunciat, viij. 67. x. 48.
nuncius, vij. 5.
nunquam, j. 24. 91. ij. 6. 12. 25. 74. iij. 6. 13. 16. 27. iv. 5, 16. v. 6. 23. vij. 73. vij. 62. viij. 24. ix. 42. 96. x. 47. xj. 63. xiij. 69. 73. 126.
nunquid, j. 35. 75. 107. iij. 51. v. 59. 81. vj. 12. 32. 68. vij. 15. 49. viij. 21. 55. ix. 45. x. 26. 68. 75. xj. 1. xij. 42. xiv. 62. 221.
nuper, j. 48. iij. 36. 57. 93. iv. 44. 61. 78. v. 27. 71. vj. 10. vij. 60. viij. 9. 33. 65. ix. 32. x. 25. xij. 3. 15. 29. 71. xiv. 53. 128.
nupſiſti, v. 17. vij. 57.
nupſit, j. 25. iv. 25. v. 76. xij. 42.
nupta, xj. 24. Lacæna, ix. 105. nova, xj. 79. villica, iv. 66.
nuptæ novæ, iii. 93. uni placere, x. 35.
nuptiæ, xij. 66.
nuptiale baſium, xj. 99.
nuptias, i. 11. vi. 8.
nupturire, iij. 93.
Nurſinas pilas, xiii. 20.
nuru Latia, x. 6.
nurum Romanam, xii. 21.
nurus, xi. 54. xiv. 59. Latias, iv. 75.
nuruſque, ii. 41.
nuſquam. † 7. i. 4. 50. 56. iv. 16. 66. vi. 42. vii. 72. xii. 24. xiv. 138.
nutantia pondera, i. 89. v. 12.
nutibus, iii. 82.
nutriat, vi. 27.
nutricem, x. 67.
nutrita, xi. 70
nutritor Tarteſſiacus, viii, 28.
nutrix, v. 1. xi. 79.
nutu, ix. 28. levi, vi. 82. ix. 45.
Nympha, ix. 59. 67. cana, vi. 43. domeſtica, vi. 47. laſciva, vi. 68.
Nymphæ, xj. 83.
Nympharum, j. 50. iv. 57. ix. 59. x. 7.
Nyſæ, iv. 44.

O.

O Bene quod, vij. 14. conſcia virgo, vi. 10. cui Tarpeias licuit contingere quercus, iv. 54. cui virgineo flaveſcere contigit auro, ix. 24. demens, vij. 24. dilecta Deis, ô

magni Cæſaris arbor, ix. 62. dulce ingenium, † 20. dulce litus, x. 30. facinus, iij. 19. fallax atque inficiator, j. 104. fallax, xj. 74. fames amicorum, iij. 7. felix animo, felix Nigrina mariro, iv. 75. felix, ix. 57. Fidentine, j. 39. fruſtra locuples, ô diſſimulator, v. 26. Galle conchis levior, ij. 47. grande ingenium, ii. 44. grande fati crimen, ii. 65. Hymenæe, iv. 13. jucunda ſolitudo, xij. 24. Juliarum dedecus Kalendarum, iij. 32. Lucina ferox, † 12. magnum facinus, xi. 94. malus tu quiſquis es, vj. 49. mater, ij. 34. medicina gravis, xj. 72. mihi poſt nullos Juli memorande ſodales, j. 16. mihi curarum pretium, j. 77. mihi grata quies, ô blanda Theleſphore cura, xj. 27. molles annos quindecim, x. 38. mores, vj. 2. mores, ô tempora, ix. 72. nemus, ô fontes, x. 51. noſtri ne feſtinate libelli, v. 10. nox quam longa es, iv. 7. nox omnis & hora, x. 38. nullis Ovidi tacende linguis, vii. 44. Paulle, malus es, iv. 17. Phœbe novemque ſorores, ij. 22. pudor, ô pietas, viii. 78. puella tide, ij. 41. puer dulciſſime, ix. 37. quoniam prælia, quas uttinque pugnas, x. 8. quàm blandus es, ij. 4. quam certa fuit, † 13. quam dignus eras alapis, v. 62. quam magnus homo es, quam tu cupias, xj. 57. quam me nimium probas, vij. 10. quam pene, vj. 58. quam, Regule, diligenter erras, vij. 30. quam ſæpe petet vina, xiij. 13. quam te fieri Catulla vellem, viij. 52. quam terribiles exarſit in iras, † 9. quanta eſt gula, v. 71. quantâ ſcabie miſer laborat, vj. 37. quantos riſus movebit, viij. 28. quantum Cinna tacere potes, viij. 7. quantum cogi r egeſtas, xj. 88. quantum eſt ingenium, † 14. quantum mihi nominis paratur, ô quæ gloria, vij. 96. quantum per colla decus, viij. 55. Quinctiane, v. 18. quoties pulſabis, xj. 17. quoties, ix. 86. rerum felix tutela, v. 1. ſcelus, xj. 94. ſevere, viij. 61. ſoles, x. 51. ſtulte, xiv. 139. ſtulti, ij. 40. tardus nimis & piger maritus, ix. 41. triſti crimine terra nocens, ix. 31. tunicata quies, x. 51. vacerra, xij. 32. vinitores, villicique felices, x. 30.

Ob

Oh, x. 23.
obeſus ſcatus, xiij. 84.
obibat, j 91.
objecta ſpecularia, viij. 14.
objecture, v. 70.
obit, xj. 83.
obligatque, vij. 38.
oblinitur, xj. 46.
obliquâ garrulitate, vij. 61.
oblita, vj. 93.
oblitus, v. 7.
obnoxia numina, ix. 88.
obruet, v. 43.
obruit, iv. 11.
obrutuſque, ix. 41.
obſcæna lena, xj. 62.
obſcænæ pruriginis, iv. 48.
obſcænos cinædos, vj. 50.
obſcura, ij. 8. gloria, xiv. 171.
obſcuraque palla, xj. 105.
obſcuras luces, vj. 59.
obſcurent, xiv. 5.
obſcuro veneno, j. 79.
obſcurus, j. 50. v. 13.
obſerata, vij. 19.
obſervant, iv. 54.
obſervare, v. 51. ix. 103.
obſervas, xj. 40.
obſervat, vij. 49.
obſerves, ix. 92. xij. 29.
obſidet, ii. 17.
obſonator, xiv. 217.
obſonia, iii. 23.
obſtante, v. 66.
obſtantem feram, iv. 54.
obſtas, xi. 97.
obſtat, j. 88. iv. 29.
obſtrepe, vii. 17.
obſtrepis, j. 96.
obticuiſſe, x. 17.
obvia turba, iv. 53. xiv. 169.
obvios, vii. 94.
obvium, xi. 7.

Oc

Occaſio brevis, viij. 9.
occidis, x. 50.
occidit, i. 81. iv. 11. 63. vi. 68. 85. vii. 39 ix. 31.
occiſus, ii. 84.
occubuit, † 19.
occupare, v. 14.
occupat, iii. 24. vii. 60.
occupato, vii. 96. lecto, iii. 82.
occupatus, xi. 107.
occurrere, vii. 94.
occurris, i. 118 ii. 67.
occurrit, iii. 14. 44. ix. 18.
occurrunt, xi. 99.
Oceani, vi. 64.
Oceano viſo, v. 28.
Oceanum, v. 24. Callaicum, x. 37.
Oceanumque, x. 44.
Oceanus, iii. 95. vi. 9.
ocellis ſiccis, i. 93.
ocia, iv. 25.
ocioſa, ii. 37.
ocioſis, i. 97.
ocioſum tempus, v. 21.
ocium, iii. 36.
octaphoro, vj. 84.
octava, iv. 8.
octavam, x. 48. xi. 53.
octavum marmor, ix. 65.
octavus, viij. 71.
octies, viij. 64.
octo, ij. 57. v. 12. vij. 52. ix. 3. xiv. 87. numiſmata, ix. 32.
octobres Idus, xij. 68. Kalendas, x. 87.
octobris Idus, x. 62.
oculi, ix. 85.
oculis, iv. 78. vij. 6. ix. 46. x. 59. xij. 15. devorantibus, j. 97.
oculiſque comedit, ix. 60.
oculo, vj. 78. viij. 59. xij. 23. altero, iv. 65. utroque, viij. 59.
oculoque, v. 14.
oculos, ij. 91. iij. 92. iv. 78. viij. 2. ix. 16.
oculoſque, vj. 80.
oculum, j. 93. iij. 8.
oculus, vj. 78.

Od

Oderat, ix. 81.
oderit, viij. 3.
odi, v. 18. vij. 42. xij. 39.
odit, vi. 59. 61. vij. 11. viii. 51. x. 4.
odioſus, ii. 1. viij. 6.

odiſſe,

odiſſe, xij. 13.
odiſſet, vij. 23.
odor, j. 88. ii. 12. iij. 24. alienus, ij. 12. duplex, j. 88. impudicus, xii. 32. teter, iii. 24.
odoræ Floræ, vi. 80.
odore, vi. 93. ix. 63.
Odryſio orbe, vii. 7.
Odryſios triones, vii. 79.

Oe

Oebilius puer, xi. 44. xiv. 173.
Oedipodas, ix. 26.
Oedipoden, x. 4.
œnophori, vi. 89.
Oetæi rogi, ix. 67.

Of

Ofella curva, xiv. 221.
ofellæ, x. 48.
ofellas ſubitas, xii. 48.
offendere, ij. 23. 32. ix. 56.
offendimur, vii. 47.
offendor, vi. 7. vii. 17.
offendunt, viij. 24.
offenſa, xii. 57.
offenſæ aquæ, viij. 33.
offenſo pollice, viii. 75.
offenſus, ix. 44. xii. 78.
offeras, v. 6.
officiis, j. 56.
officio, iv. 79.
officioſe, j. 71.
officioſus, v. 23. homo, x. 88.
officium, j. 91. viii. 57. x. 73. xj. 66.

Oh

Ohe, iv. 91.

Ol

Ole, ii. 68. iv. 36. x. 54.
oleas, iii. 93.
olebit, xiv. 146.
olei, xii. 71.
oleat, ij. 12.
olentem, funera myrrham, xi. 55.
olentes, vj. 85.
olenti ſindone, ii. 16.
olentis mariti, xiv. 140.
oleo, iv. 90.
olere, iii. 12. 28. 55. iv. 4. vi. 55. xi. 31. xii. 87.
olerent, ix. 60.
oles, ii. 12. iv. 4.
olet, i. 88. ij. 12. 29. iij. 63. 65. vi. 93. ix. 12. xj. 31. xiii. 98.
oleum, iii. 58. v. 78. Venafranum, xiij. 98.
olfacere, iij. 49. vi. 36.
olfecit, vii. 93.
olidæque veſtes, j. 50.
olidam vulpem, x. 37.
olim, j. 93. 108. v. 61. vii. 88. ix. 72. x. 79. xii. 52.
oliva, j. 44. xiij. 36. vilis, ix. 27.
oliva p cena, ix. 55.
olivæ, j. 104. xj. 53. xiii. 36. Albanæ, ix. 24. Iuleæ, ix. 36. nobiles, v. 79. parcæ, iv. 46.
olivas pares, vij. 30.
olivi, iv. 90.
olivifera corona, xij. 100.
olivis, xiii. 1.
Ollus, iij. 48.
olla plena, xii. 32.
olla multa, xii. 18.
ollares uvæ, vii. 19.
ollas plebeias, xiij. 8.
olor Spartanus, viii. 28.
olores Ledæos, j. 54.
Olphicus, ix. 97.
oluere, ix. 62.
olus, iii. 58. xii. 31. canum, vii. 30. Niliacum, xiii. 57.
Olympi, xiv. 175.
Olympiadas, vii. 39. innumeras, iv. 45. quindecies actas, x. 23.
Olympo ætherio, ix. 4.

Om

Omnibus lætis, xii. 100.
omne, † 21. j. 91. ix. 86. x. 92. argentum, iv. 39. genus, iv. 39. iter, vi. 80. ius, j. 102. limen, viii. 44. opus, xiv.
omneis, ii. 16. iii. 43. iv. 2. copias, iii. 47.
omnem fumum, xiii. 32.
omnes, j. 44. 55. 86. 98. 100 118, ii. 40. iii. 10. 38. 58. 79. iv. 49. 84. v. 24. 57. 62. vi. 44. vii. 94. viij. 44. 57. 61. 79. ix. 64. x. 5. 16. 35. 58. 63. 88. 91. xi. 5. 14. 76. xii. 3. 15. 70. 82. xiv. 11. colei, xii. 85. Machaonas, ii. 16. rimas, xi. 99. tubos, xi. 62.
omni, † 7. viii. 2. ix. 60. 77. x. 59. angulo, iij. 58. arte, xii. 84. in turba. ix. 99. nocte, ix. 63.
omnia, j. 86. ii. 4. 7. 14. 64. iij. 13. 26. 69. iv. 62. 64. v. 25. 79. vi. 93. vii. 52. 66. 99. viij. 78. ix. 39. 42. x 46. xj. 9. 58. 71. 108. xii. 12. 84. 96. obſonia, iii. 23.
omnibus, † 12. j. 41. 92. 110. ii. 41. iii. 82. v. 12. 25. 45. vj. 44. vij. 81. 96. viij. 50. x. 24. 30. 67. 87. conclavibus, xi. 78. digitis, xi. 60. horis, j. 87. lætis, xij. 100. libellis nequior, xj. 16. modis, xij. 66. moleſtis excluſis, ix. 92.
omnino, ij. 56. iij. 45. iv. 29. 66. x. 68. xii. 40.
omnis, vj. 6. vij. 31. viij. 15. 50. x. 6. 37. 38. 68. xi. 18. xiij. 90. amica, j. 72. calculus, xii. 34. dies, viij. 78. honos, viij. 8. hora, x. 44. labor, † 1. ſenior, vij. turba, iij. 58. xiij. 3. veſica, iv. 49. vox, vii. 5.
omnium, vii. 6. 33. x. 72. xi. 16.

On

Onager pulcher, xiij. 101. tener, xiij. 97.
onera, j. 56.
oneratur, iv. 78.
oneri, xi. 42.
oneroſa caſa, vi 43. ingenſque turba, ix. 56.
onocrotali Ravennatis, xj. 22.
onus, j. 7. 38. vi. 77. viii. 75. xij. 100. xiij. 29. nobile, xiv. 3. par, † 16. tacitum, viii. 51.
onyx calcatus, xii. 50. parva, vii. 93. parvus, x. 48. pinguis, vi. 42. ſiccus, xi. 50.

Op

Opacas umbras, j. 89.
Opelicus unctor, xii. 71.
opemque, viij. 75.
operæ, vij. 36.
operam, xiij. 2. rogatam, iij. 46.
opere facto, iii. 58.
operi, v. 53. xj. 82.
operta, x. 96.
opertas menſas, x. 54.
opertos orbes, ix. 60.
operum, xiv. 222.
operumque, iv. 83.
opes, iv. 78. v. 19. 43. 82. viii. 18. 26. ix. 23. 60. x. 2. xj. 6. xij. 63. arſuras, xi.

5. concuſſas, xj. 42. immeritas, vii. 31. largas, iv. 73. v. 26. laxas, ii. 30. Libertinas, v. 13. magnas, ix. 66. miſeras, † 4. patrias, ix. 84. ſtultas, ij. 16. tantæ, xii. 53. tenues, x. 96. varias, x. 48.
Ophitæ, vj. 42.
ophthalmicus, v.ij. 74.
opibus, i.j. 75. v. 70. xi. 6. tantis, ij. 43. i:j. 40.
opimi, j. 27. ij. 40. iij. 26. xiii. 113.
Opimiani, ix. 89.
Opimiano nigro, x. 49.
Opimianum nectar, iij. 82.
opobalſama, x.v. 59. laſſi, xi. 9.
ὀπωρινὸν, x. 13.
oportet, iv. 39.
Oppiane, vi. 42. viii. 25.
Oppianus, vii. 3.
oppida, iii. 95.
oppidum, x. 30.
oppigneravit, ij. 57.
oppoſita manu, iii. 68.
oppoſuitque, x. 85.
oppreſſæ plumæ, xiv. 159.
opſonia omnia, iii. 23.
optabat, ix. 52.
optabis, vii. 95.
optabiſque, x. 78.
optare, xi. 81.
optarent, j. 100.
optarit, x. 92.
optas, x. 71.
optaſſet, ix. 40.
optat, ii. 90. vj. 59. xi. 56.
optavitque, viii. 2.
optem, iv. 91.
optemus, j. 100.
optes, x. 47.
optet, vj. 25. viii. 86.
optima, j. 19. iv. 55. pars anni, id eſt, ver, ix. 12. vina, j. 19.
optimum Bilbilin, iv. 55.
optime pater, xij. 63. pater Divûm, xiv. 180.
optimi coloris, viii. 10.
optimum convivium, ix. 79.
optimus, j. 42.
opto, j. 56. viij. 61. xij. 49.
opum, iv. 40.
opus, † 1. 16. 27. j. 54. 93. ii. 50. 77. iii. 38. v. 31. 41. vi. 13. vii. 62. 68. 91. viij. 51. ix. 32. 39. 86. x. 21. 55. 59. xi. 32. 61. 105. xij. 2. xiv. 115. 135. 208.
Apellæum, vii. 83. breve, iv. 83. xii. 5. cultum, j. 26. debile, viij. 6. elapſum manibus, x. 2. Eoum, viij. 36. frequens, iv. 29. grande, v. 5. ignotum, xj. 79. laborque felix, ix. 45. laſcivum, ix. 27. leve, viij. 33. nobile & Herculeum, † 6. nobile, vi. 73. ix. 95. omne, xiv. 1. Rhodium, j. 71.
opuſque, ix. 44.

Or

Ora, j. 49. 61. ii. 75. iii. 19. 93. vj. 34. 93. vij. 82. viij. 3. 36. ix. 73. 104. x. 10. 28. xiij. 89. xiv. 126. ampla, j. 60. aperta, j. 15. blanda, vij. 86. frigentia, x. 26. Jovis ſereni, ix. 25. laxa, vi. 74. magna, xii. 60. muti, ix. 76. pia, j. 79. prodigioſa, v. 36. pulchra, ix. 67. Romana, v. 70. x. 99. ſæva, j. 23. vilia, ii. 72.
oraque, v. 36. ix. 26.
orabat, iv. 67. 73.
orant, v. 74. nummoſa amico, ix. 47.
oras, viij. 76. auriferas, x. 20. Euganeas, x. 93. noſtras, xii. 100.
orat, xi. 28.
oratione, v. 29.
orba, ij. 32. vj. 60. Leſbia, vij. 13.
orbata Bononia, vj. 85.
orbe, † 27. iv. 30. vj. 64. vij. 16. 28. 51. viij. 36. aſſerto, vij. 62. Heſperio, viij. 78. Hyperboreo, ix. 104. laxo, xiv. 169. odryſio, vii. 7. othryſio, ix. 95. perdomito, ix. 44. toto, j. 1. ii. 66. v. 13. 75. viij. 61.
orbem, v. 61. vi. 3. viij. 51. nitidum, ix. 18.
orbes, ix. 23. 60. binos, ix. 32. Libycos, ij. 43. opertos, ix. 60.
orbi, ix. 21.
orbis, vii. 6. ix. 7.
orbita brevis, xiv. 33.
orbos ſolos, vi. 27.
orbus, xj. 45. 84.
Orciniana ſponda. x. 5.
ordeum, xiij. 11.
ordinata, iij. 58.
ordine flexo, iij. 63.
ordine vario, † 26.
ordines puſos, v. 8.
ordo minor, iv. 2.
ore, j. 105. ij. 61. iij. 5. 72. 81. iv. 87. v. 36. 38. vii. 87. viij. 65. ix. 81. x. 32. 48. xj. 62. aperto, v. 56. Apollineo, vj. 29. arcano, j. 40. aſtrifero, viij. 28. avido, j. 43. Auſonio potens, ix. 88. blæſo, v. 36. cæco, iii. 19. certo, vi. 73. duro, xi. 23. facundo, vj. 64. gelido, vj. 58. grato, vij. 62. inciſo, iij. 60. ingenti, j. 7. iv. 14. ingrato, † 10. largo, viij. 70. Mæonio, vii. 25. multo, iii. 94. niger, xij. 54. Niliaco niger, x. 12. pio, xj. 5. placido, vj. 10. 13. 64. ranciduło, vij. 33. roſeo, xj. 57. rubenti, v, 2. rudi, viij. 56. ſereno, ij. 24. ſuperbo, iv. 61. tanto, x. 89. tener, xii. 38. tenero, viij. 51. xj. 92. tragico, viij. 18. tumido, v. 8. verecundo, viij. 1. veridico, x. 37. utroque, ix. 106.
Oreſtem, vi. 11.
Oreſtes, vj. 11. vij. 23. x. 11.
Oreſti, vi. 11.
orei, x. 5. xi. 21.
oris fracti, viij. 57.
oris Æthnæis, viij. 45. Hyperboreis, vij. 5. longinquis, i:j. 1. longis, † 24. Niliacis, iv. 42. ſævis Cappadocum, ix. 31. Sardois, viij. 32. Vindelicis, ix. 86.
oriſque, xi. 104.
ornare, ii. 66.
ornatus dives, iv. 78.
orment, xiij. 91.
ornentur, vii. 73.
ornere, ix. 38.
ornetur, vii. 94.
oro, iv. 90. viij. 39. xj. 70. 77.
Oros, vii. 9.
Orphea, x. 19.
Orpheo, † 3. 22. Hæmo, † 3.
Orpheus, xi. 85.
orta, ix. 40.
ortu magno, vij. 21.
ortus æthereos, iij. 6. eques Regibus atavis, xij. 4.

Oryx

Oryx ſævus, xiij. 95.

Os

Os, j. 84. ix. 96. xi. 31. xij. 87. 101. blæſum, x. 65. præciſum, ij. 72.
oſcitanti, xi. 99.
oſcitat, vi. 61.
oſcitationes longas, ij. 6.
oſcula, v. 35. xi. 92. clauſa, xiij. 18 rara, xi. 24.
oſculis, viii. 44. multis, xii. 95.
oſculo, j. 110. vi. 66. hircoſo, xii. 59. nivali, vii. 94.
oſſa, j. 115. v. 45. vi. 85. viii. 57. ix. 30. 31. tracta, xi. 85. mollia, v. 36.
Oſſa brevior, viii. 36.
oſſeus cunnus, iij. 93.
oſſibus, j. 73.
oſtendere, j. 70. xii. 8.
oſtendit, ij. 16. vi. 70.
oſtenditur, iij. 19.
oſtia, xi. 105.
oſtrea, iij. 45. vij. 77. ix. 15. xii. 17. xiii. 82. non liventia Bajanis teſtis, x. 37. ſaturata iij. 59.
oſtreorum, vij. 19.
oſtro, iii. 82. perlucidus, xii. 38.

Ot

Octacilium, x. 79.
Otacilius, x. 79.
Otho mollis, vi. 32.
Othone, vi. 32.
Othryſias pruinas, x. 7.
Othryſio orbe, ix. 95.
otia, j. 108. vi. 43. ix. 104. xij. 1. 69. commoda, iv. 14. Nomentana, x. 44. noſtra, iv. 25. parva, iv. 83. vii. 27. ſordida, j. 56. tuta, xij. 5. urbana, xi. 4.
otio, j. 114. albo, iij. 58.
otioſa turba, ij. 37.
otioſæ coronæ, j. 42.
otioſe liber, xi. 1.
otioſiorem turbam, xi. 1.
otioſis labris, j. 97. myrtetis, iij. 58.
otioſus, iij. 20. 58. nummularius, xij. 57.

Ou

Ova, vij. 30. 48. 53. xi. 53. xii. 19. xiij. 40. lecta, x. 48 tuta, iij. 47.
ovans, viij. 65.
ovem totam, vi. 3.
oves, viij. 56. xii. 64. Siculas, iv. 49. Tiburtinas, vij. 79.
Ovidii, j. 106. vii. 43. 44. ix. 53. 100.
Ovidii Metamorphoſis in membranis, xiv. 192.
ovis, iij. 65. xiv. 121. 133. 155. utilis xiv. 121.
ovis diviſis, v. 79.
ovo abortivo, vi. 93. Ledæo, viij. 33.
oxygarumque, iij. 50.

P

Pa

PAcata quies, ix. 81. pace certâ frui, x. 72.
pacem, ij. 75.
paci, † 4.
pacifici Numæ, xij. 63.
pacificus Janus, viij. 66.
pacis, j. 2. viij. 15.
Pacorus, ix. 36.
Pactus, xiv. 78.
pactus, viij. 17.
Pacuviuſque, xi. 91.
Padi Phaëthontei, x. 12.
pæantius Heros. ij. 84.
pædagoge, xij. 49.
pædagogo, iij. 58. viii. 44. ix. 28.
pædagogorum, x. 62.
pædica, j. 93.
pædicant, xi. 64. 100.
pædicare, iij. 68. xi. 79. 89. 105.
pædicari, vi. 56. vii. 61.
pædicaris, iij. 95. ix. 71.
pædicas, xi. 95. xij. 16.
pædicat, vii. 66. xi. 46.
pædicem, xj. 21.
pædico, ij. 47. xi. 88.
pædicone, vi. 33.
pædiconibus, xii. 87.
pænam, iij. 64.
pæne, j. 14. 16. ij. 11. 51. v. 14. vi. 58. vij. 46. xi. 83. xiv. 197.
pænula, xiij. 1. xiv. 84. 128. gauſapina, xiv. 145. pejor, j. 104. ſcortea, xiv. 130.
Pæſtanaque rura, iv. 60.
Pæſtani ruris, vi. 80.
Pæſtanis arvis, ix. 61. roſis, iv. 42.
Pæſtano, ix. 27.
Pæſti roſarium, v. 38.
ſto bi fero ceſſura roſaria, xii. 31.
Pæte, j. 14. vi. 30. xi. 77. 80.
Pæto, j. 14. v. 38.
Pætus, vii. 38.
Paganica, vij. 31. pila, xiv. 45.
pagina, j. 54. iij. 69. v. 2. 16. vij. 11. x. 1. 4. 78. xj. 17. blanda. x. 45. brevis, xiv. 198. conſumpta, x. 59. duplex, ij. 77. facunda, ix. 79. laſciva. j. 5. nocturna, xj. 18. ſicca, iv. 10. una, xi. 25.
paginâ frequenti, vij. 44. primâ, iv. 91.
paginæ, viij. 44.
paginis lectis, ij. 6.
παιδίον Βρυτε, xiv. 171.
Palæmon, ij. 86.
palæſtra, vij. 66.
palæſtrâ mediâ, vij. 81. molli, iv. 90.
palæſtræ, v. 66. Libyæ, v. 66.
palæſtras, x. 55. Ledæas, iv. 25.
palæſtris nitidis, iv. 8.
palæſtrita, xiv. 201. lubricus, iij. 58.
palæſtritæ, vi. 63.
palæſtritis apri, iij. 82.
Palamedis, xiij. 75.
palamque, vii. 91.
Palatinâ togâ, viij. 28.
Palatinæ, v. 5.
Palatini coloſſi, viij. 60. Dei, v. 19.
Palatino tonanti, ix. 40.
Palatinus Parthenius, iv. 45.
palato, xiv. 220.
Palinurus, iij. 77.
palla Gallica, j. 93. obſcura, xj. 105.
Pallada, ix. 4.
Palladiæ albæ, v. 1. artis, vi. 13. Tholoſæ, ix. 101.
Palladis, j. 77.
Palladium decus, ix. 24.
Palladiumque, j. 2.
Palladius lotos, viij. 51.
Pallados, xiij. 104. noſtræ, iv. 53.
Pallas, vi. 10. vii. 27. ix. 25. xij. 100. Cæſariana, viij. 1.
pallatia, iv. 5. 79. vij. 27. ix. 43. 93. xii. 21. poſſeſſa, ix. 104. veneranda, j. 71.
Pallatinæ menſæ, viij. 39.
Pallatinas menſas, xiij. 91.

Pallatinis,

Pallatinis prælis, xj. 9.
Pallatinos vultus, ix. 25.
Pallatinum ſupercilium, ix. 81.
Pallatinumque Tarpejum tonantem, xi. 88.
palleat, viij. 44. x. 13.
pallens, ix. 58. faba, v. 79. toga, ix. 58.
pallent, ix. 62.
pallentes caules, xiij. 17. curæ, xi. 7.
pallentia ſulſurata, j. 42.
pallere, xij. 61.
palleret, ix. 55.
pallet, j. 78. iij. 38. 58. vj. 61.
pallia, j. 110. iij. 63. viij. 59. ix. 27. xi. 17, 24. xij. 113. xiv. 136.
pallida arundo, xiv. 218. cura, xiv. 162. Erotion, v. 36. pomaria, viij. 14. turba, x. 12. unda viij. 33.
pallidior fiet lupus, xj. 56.
pallidiorque, ij. 24.
pallidus, v. 28. xj. 32. ignis, iij. 65. paſtor, viij. 55. reus, j. 50.
palliolata, ix. 33.
palliolo, xi. 28.
palma, xij. 9. xiv. 82. plurima, vii. 27.
palmæ, v. 32. viij. 78.
palmam, vij. 71. xi. 34.
palmas, x. 53. Idumæas, x. 50.
palmatæque togæ, vij. 1.
palmite, vj. 49.
palmitis, iv. 89. beati, viij. 40. ſupini, xij. 31,
palude bibulâ, xj. 33. mediâ, xiij. 115. reliquâ, xiv. 38.
paludes Pontinas, x. 74.
paludis, xi. 53. Hiſpanæ, xij. 57.
palumbi torquati, xiij. 67.
palumbum ſtilantem, ij. 37.
palumbus, iij. 58. torquatus, xiij. 67.
palus, iv. 4. xiv. 160.
Pamphile, iv, 69.
pampineis jugis, x. 93. umbris, iv. 44.
pana, j. 70. nocturnum, ix. 62.
Panaca, xiv. 100.
Panaretus madidus, vi. 89.
panariolis, v. 50.
pandâ anſâ, xiv. 106.
Pandionis, j. 26.
pandit, v. 26, xij. 100.
pane, x. 59. nigro, xj. 57.
panem, viij. 16.
panes Picentini, xiii. 47.
pangentur, iij. 38.
pangere, xi. 4.
panis improbi caninas buccas, x. 5. melior vj. 11.
Pannice, ij. 36. vj. 67. ix. 48, xij. 73.
Pannici, vj. 39.
panniculi, ij. 72.
panniculo, v. 62.
panniculum, iij. 86.
pannis, ij. 46.
panno moto, x. 5.
Pannonicas, xiij. 69.
Pannunici belli, viij. 15.
pannuſæ mammæ, iij. 72.
pannucea mentula, xj. 47.
πάντα, j. 43.
Pantagathus, vj. 52.
panticibus laxis, vj. 64.
Paphiæ columbæ, viij. 28.
Paphien, vii. 73.
Papiae, iv. 48. vj. 36. viij. 77.
papilionis minimi, viij. 33.
papilionibus, xij. 62.
papilla, xiij. 44.
papillas, viij. 64. creſcentes, xiv. 13.
Papilus, vij. 93.
Papirianæ, viij. 81.
papyro, viij. 44. arſurâ, x. 97. madida, iij. 2.
par, † 16. 24. j. 13. iij. 38. 66, vj. 11. viij. 36. xij. 8. xiv. 15. cœlo domus, viij. 36. fama, j. 112. onus, † 16.
para, ix. 57. xiv. 19.
parabat, viij. 30.
parabit, xj. 32.
parantur, x. 30.
paraphſidaſque, xj. 32.
parare, iij. 2. 62.
paras, xj. 8. xiv. 27.
paraſitum, ix. 29.
paraſti, xij. 99.
parat, † 28. vij. 5. xj. 79.
parata, xj. 24. cœna, xiv. 217.
parati, vij. 41.
parato pollinctore, x. 97.
paratur, j. 55. 67. 105. iij. 62. vij. 96.
paravit, vij. 55. ix. 15. x. 85.
parazonium, xiv. 32.
parca, iv. 8. apis, xiv. 222. manus, xij. 63. munera, x. 41. pocula, iv. 8. ſitis, xiij. 116.
parcâ molâ, vij. 73.
parcæ malæ, vj. 62. nuces, iv. 66. olivæ, iv. 46.
parcum, ix. 18.
parcas, j. 36.
parce, j. 78. iij. 68. v. 7. vj. 27. vij. 67. 92. x. 62. 74. 82. xj. 23. 44. xiv. 105. 118. 172.
parcere, j. 15. ij. 75. iv. 74. vij. 81. x. 33.
parcis, j. 107. iij. 13.
parcite, † 25. v. 73.
parcius, viij. 38. xij. 14. xiij. 20.
parco vitro, ij. 40.
parcos patres, xiv. 43.
pardum volucrem. † 15.
pardus, j. 105.
parem, ix. 28, x. 11.
parendum, ij. 55. ix. 54.
parens, † 13. j. 117. vij. 6. ix. 7 alma, viij. 21.
parenſque, viij. 2.
parentem, v. 6. x. 104. xj. 16.
parentes ſtulti, ix. 75.
parenti, iij. 6.
parentibus, x. 71.
parentis, vi. 83, vij. 44. boni, vj. 25.
parere, iij. 58. vj. 67, ix. 7.
pares, ij. 18. viij. 12. xj. 105, xij. 49. amici, x. 47. mammas, iij. 93. olivas, vij. 30. ſardonychas, xj. 28.
paret, j. 105.
Parethonias urbes, x. 26.
pari, iv. 13. 35. jugo, iv. 13. ſorte, iv. 35.
pariat, x. 91. xii. 42.
paribus modis, viij. 3. votis, viij. 72.
Paridis, ij. 84.
pariente, xj. 56.
Parium Phrygium, xij. 52.
Paris, xi. 14. Dardanius, ix. 106.
parit, vij. 101.
pariter, † 13. 17. 20. iij. 5. iv. 57. v. 38. 43. vii. 45. 49. 70. viij. 2. 28. 36. 57. 82. ix. 33. 35. 73. x. 10. 35. 81. 101. xj. 70. 81. 94 xiv. 64. 148.
pariterque, xij. 17.
parma, ij. 43. ix. 9. xiv. 213. Gallica, v. 13. nobilis, xiv. 155.
parma, ix. 21.
parmæ, ix. 70.
parmenſi, iv, 37.

Parmeſſidâ

Parmeſſida ſacrum, viij. 70.
paro, ix. 56.
paropſide rubrâ, xi. 28.
Parrhaſiâ, iv. 11. aula, vii. 98. ix. 12. xij. 15. urſa, iv. 11.
Parrhaſiæ aulæ, viij. 36.
Parrhaſiam domum, vij. 55.
Parrhaſio jugo, vi. 25.
Parrhaſios Triones, vi. 58.
pars. † 21. 28. v. 66. vii. 25. viij. 47. major, x. 80. nova, x. 2. optima anni ver, ix. 12. ultima, † 2. una, xi. 23. xiv. 174.
parta, j. 115. x. 47.
parte, ij. 50. 54. iij. 68. 85. 87. 91. v. 5. vi. 18. vii. 72. x. 2. xi. 23. xij. 98.
partem, ij. 24. iij. 86. guloſam, xi. 62. nullam, xij. 101.
partes mille, xi. 32.
Partheniana toga, ix. 50.
Parthenio, viij. 28. xii. 11.
Partheniofque, iv. 79.
Parthenium, v. 6. xi. 1.
Parthenius Palatinus, iv. 45.
Parthenopœe, xi. 87.
Parthenopœus, vi. 77. x. 4. liber caſſide, ix. 57.
Parthiæve, x. 76.
Partho, ij. 53.
Parthorum, xij. 8.
Parthos, v. 59. pileatos, x. 72. triumphos, xi. 104.
partibus, iv. 90.
participi viro, iv. 75.
partiris, iv. 19.
partis quartæ, ix. 49.
partitur, iij. 82.
partitus, iv. 3.
partus, † 12. 14. magni, vii. 20. peregrini, xii. 21.
parva, † 24. iv. 64. ix. 1. xi. 69. alea, xiv. 18. carmini, viij. 82. coctana, iv 89. vii. 52. cœnatio, ij. 59. cœnula, v. 79. vii. 50. domus, ix. 99. x. 19. dona, vii. 83. hoſtia, ix. 32. injuria, ix. 9. lucerna, xiv. 61. Mantua, xiv. 195. marmora, x. 63. mora, † 24. munera, ix. 54. munuſcula, v. 85. vii. 48. 79. onix, vii. 93. otia, iv. 83. regna, xii. 31. res, x. 96. rura, xii. 57. tabella, vii. 18. volucris, xiij. 78.
parvâ morâ, iv. 73.
parvæ, iv. 55. ix. 27. 55. xi. 92. catellæ, xiv. 198. cortis, ix. 55. muſæ, ix. 27. Vetoniſſæ, iv. 55.
parvas, j. 23.
parve, j. 4. iij. 5. vj. 13. cupido, vi. 13. liber, j. 4 iij. 5.
parvi, v. 79. ix. 19. condyli, v. 79. lares, ix. ſigilli, xiv. 171.
parvis frontibus, iv. 74. rebus, j. 56.
paruit, xii. 29.
parvo, iv. 89. vi. 66. vii. 12. 16. 33. aſſe, viij. 33. carmine, x. 1. mullo, xiv. 97. munere, iv. 89. vii. 16. nato, xiii. 99. pretio, vi. 66. tempore, vii. 12.
parum, j. 36. ij. 8. 36. vii. 66. viij. 78. x. 19.
parvula cœna, iv. 78.
parvuli agelli, x. 92.
parvum morionem, xii. 95.
parvus lychnus, iv. 90. onyx, x. 48. Regulus, vi. 38.
paſcar, xiij. 49.
paſcat, vij. 87. xi. 28. 85.
paſcentem, iv. 49.
paſcere, v. 78. xiij. 79. x. 11.
paſci, viij. 51.
paſcimus, x. 58.
paſcis, iij. 58.
paſcit, vi. 11. ix 3. 64. 82. x. 30. 96. xi. 19.
paſcitur, j. 61. viij. 30. x. 96. xiii. 62. 97.
paſcunt, vi. 90.
Paſiphaën, † 5.
paſſa, ij. 43. primos toros Cleopatra, iv. 22.
paſſere, j. 8. 110. arguto, ix. 55.
paſſerum, j. 8. iv. 14. xi. 7.
paſſerinum levem, xii. 36.
paſſerinus, vii. 6.
paſſeris, j. 93. vi. 42. vii. 15.
paſſum, ij. 5. xiii. 106.
paſſus, vii. 39. xj. 83.
paſtas, nates, xii. 75.
paſtillos, j. 88.
paſtor, ix. 23. xi. 42. xiii. 38. xiv. 156. pallidus, viii. 55.
paſtoris. v. 66.
paſtum mero lacte alumnum, xiii. 41.
paſtus, ix. 90. xiii. 89. xiv. 70. aper Sarmata, † 3.
Patavina, xi 17.
Patavinæ tunicæ, xiv. 143.
pateat, iij. 42.
patella cumana, xiv. 114. lata. xiii. 81.
patellâ, xiij. 81. nigrâ, v. 79.
pater, † 3. j. 67. iij. 10. iv. 16. 70. v. 7. 35. 49. vi. 3. 39. 62. viii. 2. 55. ix. 4. 31. x. 7. 102. xi. 40. 42. xii. 53. xiv. 176. ætherius, ix. 36. 37. Auſonius ix. 9. durus, x. 68. familiæ verus, j. 85. optime, xii. 63. optime Divûm, xiv. 180. pius, ix. 76. ſancte, x. 28. verus † 3.
paterâ, vi. 92. viij. 6.
paterent, xiv. 148.
paterer, † 12.
pateris, ij. 34. viij. 80.
paterna jura, iii. 95. viij. 31.
paternæ necis, † 7.
Paterne (proprium,) xii. 53.
paterni ſervi, vii. 61.
paternis fundis, ix. 3. menſis, iv. 39.
paternos agros, xj. 71.
paternus ſervulus, ix. 89.
patet, j. 35. 71. iij. 72. iv. 64. viii. 59. ix. 21. xi. 71. 105.
pati, iv. 37. ix. 94. xi. 24. ſæva regna, ix. 67.
patique, vij. 38. xii. 26. 61.
patiar, iij. 92. x. 82.
patiare, j. 4.
patiaris, v. 81.
paticiſſimos libellos, xii. 97.
patiens, x. 25.
patienter, xiv. 165.
patientiam, j. 105.
patientur, v. 7.
patiere, xi. 79.
patimur, iij. 82.
patre, ij. 2.
patrem, ix. 43. 82. 115. iv. 16. v. 73. ix. 35. x. 44. xi. 56. 104. amiſſum, j. 34. auditum, vi. 38. mortuum, iv. 70.
patremque, xi. 8.
patres, vi. 27. xi. 6. parcos, xiv. 43. veteres, xi. 6.
patreſque, viij. 50. ix. 49. xiv. 120.
patri, j. 69. iij. 6. vi. 85. ix. 78. apro, iij. 13. magno. xiv. 124. Tarpeio, ix. 104.
patrique, vi. 38.
patria, viij. 72.
patriâ terrâ, ij. 24.
patriæ, † 3. vi. 25. x. 20. xii. 63. Ravennæ, iij. 91.

patriam,

patriam, viii. 31.
patrias laudes, vi. 38. opes, ix. 84. ſedes, viii. 3.
patribuſque, xij. 3.
patricio vico, x. 68.
patricius vicus, vii. 72.
patriciuſque, vi. 25.
patrii vultus, vi. 27.
patrios cenſus, ij. 90. hortos, xij. 31. lares, v. 43. manes, xij. 3. ſenſus, iv. 75.
patris, iv. 16. 45. xii. 101. xiv. 174. naſcentis, viii. 36. ſummi, ix. 2. 67. xi. 5. tonſi, vi. 64.
patriumque Salonem, x. 96.
Patrobas confinis, ij. 32.
Patroclianas ſellas, xii. 78.
patrona, xii 49.
patronam vocem, vii. 71.
patroni, vi. 29. cari, vi. 28. defuncti, ix. 75.
patrono, j. 99. v. 71. ſpoliato, x. 33.
patronos veteres, v. 36.
patronum, j. 98. 102.
patronus, ij. 13. 27.
patruelibus, v. 36. fundis, v. 37.
patrum, iv. 55. xi. 12.
patrumque, vij. 4.
patulo lumbo, xiii. 5. roſtro, ix. 32.
patulos hiatus, iij. 19.
pauca, iv. 78. 90. vi. 16. 34. vii. 19. x. 1. carmina, vij. 28. diſticha, ij. 71. vii. 84. xi. 109. jugera, j. 117. iv. 64. vi. 15. millia, vi. 10. vaſa, iv. 15. verba, j. 97.
paucaque, iv. 15
paucis, v. 13. puellis, xi. 26.
paucos, ij. 48. dies, j. 16.
pavet, xi. 40.
pavidi magiſtri, † 22.
pavit, † 7.
Pauline, ij. 14. iij. 78.
pauliſper, vii. 28.
Paulla, j. 75. vi. 6. ix. 6. x. 8. xi. 8.
Paullam, x. 8.
Paulle, iv. 17. v. 4. 23. vi. 12. vii. 71. viii. 33. ix. 87. x. 10. xii. 70.
Paullos, v. 29.
paulum, iv. 14. 83. v. 23.
Paullus, ij. 20. languidior, ix. 87.
pavo, v. 38. xiii. 70.
pavones gemmei, iii. 58.
Pavonia muſcarica, xiv. 67.
pavonius lectus, xiv. 85.
pauper, ii. 90. iii. 15. iv. 40. v. 13. 18. 19. 82. vi. 77. vii. 9. ix. 3. 82. x. 10. xi. 33. 45. 45. 51. xii. 71. xiv. 160. cauſidicus. xiv. 219. Cinna, viii. 19. Gaurus, iv. 67. Numa, xi. 6. Theleſinus, vi. 50. vir, iv. 5. umber, xii. 83.
pauperes, v. 42. xii. 15.
pauperi, xii. 57.
pauperibus, vii. 45.
pauperior. v. 40. x. 78.
pauperiore mero, xiv. 103.
pauperis, iii. 48. xiii. 27. 106. xiv. 1. 126. Britonis, xi. 22 moechæ, iii. 81.
paupertas, iv. 77. xi. 33.
paupertatemque malignam, viii. 56.
pax certa, xiv. 34. peregrina, xii. 9. Romana, vii. 79.

Pe

Peccant, xiv. 3.
peccantis famuli, xiv. 68.
peccare, ix. 39. xi. 55.
peccas, i. 35. ii. 50.
peccaſſe, ii. 80.
peccat, iii. 5. ix. 97. xi. 23.
peccatum, iii. 85.
peccaverat, ii. 66.
pecces, vi. 21.
pecore, iv. 37.
pecori, xi. 42.
pecoris, viii. 51. lanigeri, maritus, ix. 73.
pecten ad calamum, xiv. 25.
pectere, ii. 36.
pectine Niliaco. xiii. 150.
pectora, † 7. vi. 21. 56. vii 68. xi. 54. horrida, ii. 36 iv. 57. ingentia, xi. 11. nuda, vi. 32. x. 50. plebis Abderitanæ, x. 25. ſecreta, v. 5.
pectoralis faſcia, xiv. 134.
pectore, † 7. iii. 72. iv. 5. 87. viii. 73. xii. 44. xiii. 52. de imo, x. docto, i. 26. dulci; ſublimi, docto, ix. 79. humili, vii. 39. latus, xii. 38. memori, vi. 25. 85. nimio, † 7. niveo, xiv. 149. nudo, i. 9. xi. 85. ſacro, vii. 1. ſublimi, ix. 1.
pectoris, vii. 16.
pectus, ii. 11. 62. iii. 93. iv. 53. v. 38. vi. 64. vii. 13. xiv. 66. fidæ amicitiæ, ix. 15. latum, viij. 55. miſerum, x. 13. ſacrum, vii. 1.
pecudeſque, ix. 73.
pecudis Indicæ, v. 38.
pecudum ferarum, † 21.
peculiari luce, iv. 64.
pecunia numeratæ, xi. 71.
pecunioſas artes, v. 57.
pecus, i. 86. xi. 42. Heſperium, ix. 62. laſcivum, xiii. 39. ſine mente, viii. 55. ſollicitum, v. 32.
pede, ix. 39. xii. 50. blando, i. 110. brevis, xii. 54. grandi, vi. 64.
pedem, x. 81. alterum, x. 100. læſum, ii. 29.
pedere, iv. 88. vii. 17. x. 14.
pedes, ii. 35. iv. 51. vii. 19. 32. ix. 87. xi. 72. xii. 29. 89. Achilleos, ii. 14. carnifices. xii. 48. medios, xi. 47. peruſos, xiv. 107.
pedeſter, † 28.
Pedibus, iii. 23. x. 9. xi. 55. xii. 36. 40. 78.
pedico, ii. 28.
pediculoſi menti, xii. 59.
pedo, v. 5.
pedonis, x. 19. docti, ii. 77.
pedum, iii. 82.
Pegaſis unda, ix. 59.
pegma, viii 13.
pegmata celſa, † 2.
pejerare, vii. 19.
pejerat, vi. 12.
pejor, iii. 66.
pejus, iv. 84. vii. 33. olet, xi. 31. vitium, iii. 72.
pelagi, xiv. 88.
pelago, iv. 66.
Peleos, ii. 64.
Pelian tremulum, vi. 71.
Peligni, i. 62. coloni, xiii. 121.
Peliginis prælis, i. 27.
Pelignum, xiii. 121.
Pelignus. ii. 41. viii. 73.
Pelion Theſſalicum, viii. 36.
Pellææ gulæ, xiii. 85.
Pellæi Tyranni, ix. 44.
pelle, xi. 99. xiv. 50. baſiatâ, xiii. 59. canâ, iii. 77. hœdina, xii. 45. multiplici, xiv. 184. vacua, v. 64.
pellem caninam, v. 61.
pelles antiquas, ix. 75.
pellex, xiv. 119. Attica, x 51.
pellibus exiguis, xiv. 190.
pellice, ix. 42.

pellicibus miniſtris, xii. 98.
pelliculâ, iii. 16.
pellis, xiv. 66. indecens, vii. 19. lunata, i. 50. Scythæ, x. 62.
Pelops tonſe, xii. 86.
Pelorida ſtuam, x. 37.
Peloris aquoſa, vi. 11.
peltatam Amazona, ix. 104.
Peluſia muner., xiii. 9.
penates clari, i. 71. madidi, vii. 26.
penates claros, x. 33. conductos, viii. 75. exiguos, x. 28. laurigeros, viii. 1. xii. 3. pierios, xi. 94. pios, iv. 64. totos, ix. 62.
penatibus, ix. 19.
pendeat, viii. 61. xii. 63.
pendebat, vii. 36.
pendens, † 7.
pendent, i. 44. ii. 17. iii. 71.
pendentem capream, xiii. 100. Zoilum, iv. 77.
pendentia Mauſolea, † 1. tecta, ii. 14.
pendere, ix. 32.
pendet, j. 93. v. 32. xj. 52. xiv. 54.
pendula Setia, xiij. 112. tecta, x. 20.
pendulamque Sætiam, iv. 64.
pendulus bombyx, viii. 33.
Penelope, i. 63. xi. 8. pudica, xi. 105.
penem, vi. 23. vii. 81. xi. 75. arrectum, x. 55. ebrium, iii. 82. turgidum, ix. 28.
penetrabile frigus, iv. 19.
penetrale ſummum, x. 51.
penetralia, iv. 53.
penitus, v. 96.
penna, xiv. 22. rubens, xiii. 71.
penna, viij. 33. alba, x. 3. minore, x. 15. ſcribente, ix. 14.
pennas, † 8.
penne, vi. 16.
pennis labentibus exutus puer, x. 4. pictis, xiv. 85.
penſa, ix. 18. Lyda, ix. 67. mala, vii. 95. ultima, iv. 73.
penſavit, x. 55.
penſio, iii. 30. vii. 91. tota, iii. 38.
penſione bimâ, xii. 32.
penſis feſtinatis, ix. 78.
penſo, iv. 54.
Pentheus, xi. 85.
penula, i. 104.
penulatorum, v. 27.
pepedit, xij. 78.
pependit, † 21.
pepercerit, † 25.
peperiſſe, † 12. ix. 40.
peperit, vi. 64. xi. 54.
per, † 16. 19. i. 4. 15. ij. 6. 24. iii. 36. 63. iv. 43. 73. v. 61. 62. vii. 19. 43. viii. 32. 61. ix. 49. 62. x. 72. 104. xi. 95. 105. xii 18. 26. xiii. 3. 73. xiv. 73. 141.
perque, ij. 14. iv. 1.
pera, xiv. 81.
peraque, iv. 53.
peracta, vi. 49. xi. 25. meſſis, xi. 19. res, iv. 91.
peractæ, x. 19.
peractis, vi. 28. tribus aureis vitæ, x. 24.
peractos, i. 28.
peractus, vii. 46.
peracuta falce, iii. 24.
peragit, ii. 1. iii. 79.
perambulat, ix. 39.
Perannæ Annæ, iv. 64.
percoqua vil.a, xiii. 46.
percurrit, iii. 82.
percuſſa, † 27. ſidere lingua, xi. 86.
percuſſis incudibus, ix. 70.
percuſſit, vi. 21.
percuſſius, vij. 94.
percute, xiv. 68.
percutit, iii. 72.
perdas, xiii. 2.
perde, xi. 77.
perdere, i. 76. 86. iv. 40. v. 31. 64. 81. x. 38. 57. 77. xii. 64. xiii. 53. xiv. 1.
perdet, x. 98.
perdiderat, viii. 56. ix. 42. xi. 77.
perdiderim, iv. 26.
perdideris, xiii. 75.
perdiderit, vii. 46.
perdidiſſe, xii. 89.
perdidiſti, vi. 30.
perdidit, † 11. 13. i. 86. iii. 85. vii. 13. x. 63. xiv. 146. 165.
perdis, ii. 42. vii. 92. ix. 42. xi. 103.
perdit, iii. 58.
perdite, xiii. 1.
perditus, iii. 82. v. 85. xi. 64. fututor, xii. 43.
perdix, xiii. 65. carior. xiii. 76. picta, iii. 58. ruſtica, xiii. 76.
perdomitis gentibus, vij. 83.
perdomito orbe, ix. 44.
perdomuiſſe, † 27.
perdunt, viii. 59.
peream, xi. 98.
pereas, v. 61.
pereat, i. 46. vii. 50.
peregerat, ix. 32.
peregiſſet, iv. 18.
peregit, i. 79. v. 38. 71. x. 38. xiv. 208.
peregre, vii 101.
peregrina, iv. 66. Claudia, iv. 13. pax, xii. 9. res, xi. 79. vina, iv. 66.
peregrinæ ſenectæ, xiii. 29.
peregrinam Andromida, iv. 19.
peregrine liber, xii. 3.
peregrini partus, xii. 21.
peregrinis nugis, iii. 55.
peregrinus, x. 12.
peremit, ii. 75. x. 61.
perempta, † 13. xi. 70.
perennis focus, x. 47.
pereunt, v. 21. 53. xiv. 49.
pereuntis aquæ, xii. 50.
perfatuæ togæ, x. 18. 96.
perfectius, v. 64.
perfectum, xi. 108.
perfer, iv. 10. x. 19. 93.
perferre, vii. 35. 38. xi. 24. xii. 61
perficere, iij. 79.
perfida cornua, ix. 104. dona, ix. 67. lingua, vii. 23. vappa, xij. 48.
perfidæ gentis, vii. 6.
perfide, ii. 75. Cæſar, iv. 11.
perfidoſque faſtus, † 10.
perfidus leo, † 10.
perfricuit frontem, xi. 28.
perfrixiſſe, iii. 18.
perfruitur, iv. 64.
perfundas, ix. 93.
perfundis, vii. 32.
perfundit, xi. 48.
perfuſos pedes, xiv. 107.
pergameo deo, ix. 17.
pergamus, xiv. 51.
pergis, xiv. 163.
pergravem lævam, v. 52.
perhibent, xiv. 191.
peribis, j. 100.
periclitatur, vii. 26.
pericula, i. 13. animoſa, xii. 14. magna, xi. 83. ſumma, ix. 39.
periculoſo exemplo, i. 28.
periculoſum vitium, iii. 44.
perierunt, ii. 64.
perire, i. 19. 114. ii. 34. 92. v. 56. 77. viii. 69. ix. 84. xii. 18. xiv. 172.
periſti, x. 50.

perit, ij. 1. iij. 19. iv. 63. v. 26. vii. 32. x. 58. 77. xi. 25. xij. 178. xiv. 87.
Perithoi, x. 11.
Perithoumque, x. 11.
peritura, j. 22.
periturum, ix. 84.
perjuria, iv. 14. vi. 19.
perlegas, j. 118.
perlegat, j. 36 viij. 3.
perlege, xiv. 183.
perlegeretque, ij. 1.
perleget, xij. 3.
perlegi, xi. 108.
perlegitur, iij. 50.
perlucent, ij. 46.
perlucida mœcha. ix. 3.
perlucidus oſtro, xii. 38.
permaduiſſe, v. 26. vj. 44.
permenſa ſecula, ix. 30.
Permeſſidos, j. 77.
permiſit, v. 49. ix. 37.
permiſſa, vi. 45.
permiſſaque fuga, viij. 32.
permitte, ij. 91. iij. 99. viij. 24. ix. 3.
permittere, j. 5.
permittis, vj. 64. x. 30. xj. 7. 40.
permittit, j. 36. 63.
permitto, x. 12.
permittunt, xj. 59.
permutat, j. 42.
permutatum, ix. 23.
permutatur, viij. 75.
permutet, vj. 93.
perna, xiij. 54. ſuperſtes tribus cenis, x. 48.
pernegare, iv. 82. v. 61.
perneverit, j. 89.
perniciosſus ichneumon, vii. 86.
pernumerentur, xij. 63.
peroſus, iv. 30.
perpeſſus, xij. 84.
perpetua cupreſſo, vj. 73. face, x. 33. fide, xij. 49. ſera, x. 28.
perpetuam amicam, ij. 34. Hiantida, vj. 21.
perpetui Sili, vj. 64. vij. 62.
perpetuo, j. 117. x. 34. flore, iv. 45. Lare, x. 61. lecto, iv. 13. ponte, vij. 92. tempore, j. 89.
perpetuos honores, ix. 62.
perridiculares, vij. 74.
perſequente, x. 92.
perſequeris, x. 88.
perſequi, iij. 53.
perſequuntur, xi. 19.
perſeveret, viij. 58.
perſica cara, xiij. 46.
Perſius, iv. 29.
perſolvit, † 10.
Perſona Germanica, xiv. 176.
perſonam, iij. 43.
Perſonati ſaſſus, xj. 2.
perſonis, x. 33.
perſpicua gemma, viij. 68.
perſpicuæ, iv. 22.
perſpicuo ſinu, † 26. riſu, iij. 41.
perſpicuus calix, iv. 86.
perſuaſit, iij. 85.
pertimuiſſe, vj. 43.
pertinaci fronte, v. 12. pietate, viij. 38.
pertinere, x. 90.
pertinet, vij. 9.
pertulit, x. 19. 73.
pervenimus, iv. 91.
perveniſſe, viij. 11.
pervenit, xi. 34.
pervigil, ix. 94.
pervigilare, ix. 70.
pervioſque rictus, j. 105.
pervius, x. 28.
perunctum, viij. 33.
perunctus, iij. 2.
perurunt, xij. 49.
peruſta colla urbano jugo, x. 12. dipſas, iij. 44.
peruſtis Solymis, vij. 54.
pes vagus, xij. 26.
peſſima vina, j. 19. uxor, viij. 35.
peſſimorum fatorum, v. 38.
peſſimus maritus, viij. 35.
peſſimus vir, vij. 33.
peſtilentia, iij. 93.
peſtis tabida, j. 79.
petam, ij. 44. iv. 76. viij. 24. x. 24. xij. 57.
petantur, iv. 60.
petas, j. 118. xj. 47. xij. 26.
petaſo, xiij. 55.
petaſone, xiij. 5. 4. dubio, iii. 77. vetulo, xiij. 55.
petat, vj. 13. vij. 55. 68. xii. 99.
petatur, j. 27.
petauri, ij. 86.
petauro tranſmiſſo, xj. 22.
pete, j. 71. 118. ij. 59. x. 104. xi. 1. xij. 3.
petebant, vi. 8.
petebat, iij. 14. 47. xiv. 106.
petemus, x. 78.
petendum, v. 59. viij. 71.
petenti, iv. 76. vj. 35. vij. 59. xii. 18. xiv. 105.
petentem, x. 14.
petere paribus votis, viij. 72.
peterent, v. 68.
peteret, † 20. 25. j. 22. iij. 90. vj. 89. ix. 41.
peteretur, xij. 29.
Peteron rubentem roſis, iv. 55.
petes, j. 71. 114. xiv. 60.
petet, v. 6. xiij. 13.
petiit, x. 60.
petilianis regnis, xij. 57.
petimus, iv. 1. viij. 69.
petis, j. 27. 77. iij. 38. 61. iv. 5. v. 51. 61. viij. 31. 73. 76. ix. 68. x. 12. xj. 109.
petiſti, vij. 63. viij. 7.
petit, j. 11. 50. 56. ij. 13. 14. iv. 28. 63. vj. 93. ix. 57. 62. 65. x. 17. 75. xj. 48. xij. 55.
petita j. 81.
petitor, xij. 3.
petitur, j. 11. vij. 91. xij. 26. 96.
petitus, † 19.
pero, ij. 30. iij. 44.
petricoſa, iij. 63.
petuntur, ij. 14. iij. 91. x. 70.
petuſiæque, iv. 55.
Peuce rudis, vij. 6.
Peucen Geticam, vij. 83.
pexa barba, vij. 57. munera, vij. 45.
pexaque, vij. 57.
pexatus, ij. 58.

Ph

Phædri improbi, iij. 20.
Phaëton, v. 54. Eucauſtus, iv. 43.
Phaëthonta, iv. 47.
Phaëthontæa umbra, vj. 15.
Phaëthonte, v. 49. prono, iij. 67.
Phaëthontei Padi, x. 12. rogi, iv. 25.
Phaëthontide, iv. 32.
Phalanini Galeſi, v. 38.
Phalanti Ledæi, viij. 28.
Phaon durus, x. 35.
Pharia urbe, vij. 29.
Phariæ conjugis, iv. 11.
Phariæ juvencæ, x. 48.
Phariis armis, iij. 66.
Phario, j. 89. Jove, ix. 36. Photino, v. 70. ſaxo, j. 89.
Pharios hortos, vi. 80.
Pharo, ix. 41.
Phaſelon pictam, x. 30.

Phaſiana, iij. 58.
Phaſianus, xiij. 72.
Phaſides, xiij. 45.
Phaſis, v. 8. xiij. 72. ruber, v. 8.
phiala aurea cælata, xiv. 95.
phiala, viij. 33. 51.
phialæ, iij. 41. viij. 33.
Phidiaca manu, vi. 73.
Phidiacæ artis, iij. 35. manus, x. 89.
Phidiaci cæli, iv. 39. x. 87.
Phidiaco cælo, vi. 13. Jovi, vij. 55.
Phidiacum ebur, ix. 25.
Phidiæ, ix. 45.
Philæni, ij. 33. vj. 1. 66. 69. ix. 30. x. 22.
Philænis, iv. 65. vij. 66. ix. 41. 63. cæca, xij. 22. luſca, xij. 22.
Philenus, x. 102.
Phileros, ij. 34. x. 43.
Philetotis, ij. 34.
Philero, ij. 44.
Philippi, v. 50.
Philippus lanus, vj. 84.
Philiſtionis ridiculi, ij. 41.
Philo, v. 48.
Philomela, xiv. 75.
Philomuſe, iij. 10. vij. 75. ix. 36. xj. 64.
φίλων, ij. 43.
Philoſtratus, x. 83.
Phineas, ix. 26.
Phlegræa victoria, viij. 78.
Phlogis, xj. 61.
Phœbe, j. 32. ij. 22. 35. 87. iij. 73. 89. iv. 45. vj. 20. 57. vij. 22. viij. 50. ix. 43. 64. 105. xj. 94. xij. 45.
Phœbi, vj. 42. vij. 11. viij. 36. 82. xiv. 173. laurigeri, ix. 29.
Phœbique, ix. 35.
Phœbo, j. 59. 77. ij. 44. iv. 31. vij. 62.
Phœboque, ix. 88.
Phœbum, ix. 35. xj. 44.
Phœbumque, iv. 90. ix. 4.
Phœbus. i. 59. 71. iij. 45. ix. 94. xij. 11.
Phœnicopterus, xiij. 71.
Phœnix frequens, v. 38.
Phoſphore, viij. 21.
Photini, iij. 66.
Photino phario, v. 70.
phreneſim, iv. 81.
phreneticus medicus, xj. 29.
Phryga, viij. 46. raptum, x. 19.
Phryges, ix. 21.
Phrygia, ix. 77.
Phrygiæ matris, iij. 47.
Phrygiam urbem, ix. 106.
Phrygii ſervi, xj. 105.
Phrygio viro, viij. 6.
Phrygios modos, xj. 85.
Phrygium miniſtrum, xij. 15. Parim, xij. 52.
Phrygum, xi. 5.
Phryx, vj. 42. 78 puer, ix. 37.
Phryxe, viij. 28.
Phryxei agni, x. 51.
Phryxei marití, xiv. 211.
Phryxi, vi. 3. Thebani, viij. 51.
Phylli, xj. 30. 50.
Phyllis, x. 81. formoſa, xii. 66.
Phyllida, x. 81.
Phyllyrides, ij. 14.

P i

Pia, vj. 27. Calliope, vi. 31. creata, ix. 21. numina, xj. 4. ora, j. 79. quercus, ix. 24. Roma, x. 87. xij. 6. thura, viij. 8. 66. xiij. 4. turba, vij. 31. vota, iv. 73.
piæ, ſorori, viij. 32. turbæ, viij. 38.
pica improba, j. 54. loquax, xiv. 76. mortua, iij. 60. ſalutatrix, vij. 86.
picata, xiij. 107.
picata nuce, xj. 19.
picatum vinum, xiij. 107.
picæ, ix. 55.
pice, j. 116.
piceata manus, viij. 59.
piceique buxeique dentes, ij. 41.
Picena oliva, ix. 55.
Picenæ porcæ, xiij. 35.
Picenarum, vij. 52. rugoſarum, iv. 89.
Piceni, v. 79. rami, v. 79.
Picenis cadis, j. 44. trapetis, xij. 36.
Piceno, iv. 46.
Picens, viij. 57. 62.
Picentina ceres, xiij. 47.
Picentine, ix. 80.
Picentini panes, xiij. 47.
Picenum frigus, xiij. 47.
picta, iij. 58. viij. 28. 55. arva, x. 93. frigora, j. 56. murrhini, xiij. 110. Nomas, viij. 55. perdix, iij. tabella, vij. 83.
picta fronte, xj. 85. tabella, j. 110.
pictam, j. 110. x. 30.
pictamque villam, iij. 58.
picti mauri Nilotide tunica, x. 6.
pictis Britannis, xiv. 99. comis, vi. 57. pennis, xiv. 85. toris, xiv. 135. umbilicis, iij. 2.
picto, j. 71. auro, ix. 60. collo, j. 105. corybante, j. 71.
pictor, j. 103.
pictorum regum, x. 72.
pictura, x. 32. ſola, ix. 78.
pictus, iv. 47. x. 22.
Pieriam frontem, viij. 70.
Pieria, corona, xii. 52. tuba, x. 64. xii. 4. umbra, ix. 86.
Pieridas doctas, x. 58.
Pieridumque, xij. 69.
Pierio choro, xij. 3. grege, ix. 88. xij. 11.
Pierios cantus choroſque, j. 77. penates, xi. 94. receſſus, vij. 62.
pietas, vi. 85. vij. 39. viij. 78. minor, j. 112.
pietate, v. 29. xi. 44. pertinaci, viij. 38. ſancta, viij. 15
pietatis, † 16. j. 36.
pigebit, xij. 60.
piger, iij. 20. iv. 4. vii. 26. xij. 69. hircus, iv. 4. Hypne, xi. 37. mullus, xiij. 79. nimia ſenecta, x. 24. nimis & tardus maritus, ix. 41. viator, iv. 55. vultus, ij. 11.
piget, j. 26. 97. ij. 5. vij. 50. viij. 30.
pignora, † 14. vij. 85
pignore, iv. 75. xij. 25.
pignus, vij. 16. ix. 102. gratum, x. 73.
pigra flumina Lethes, x. 2. pauſtra, viij. 21. quies, xij. 63. ſidera, ix. 46
pigræ matris, xiij. 41.
pigri, xij. 18. mulionis, ix. 58. Neronis, † 28. ſomni, xij. 57.
pigriores, iij. 67.
pigritia, vij. 31.
pigritiæ ingenuæ, xij. 4. lentæ, xj. 80.
pigro, vi. 43. frigore. iv. 3. luto, ix. 102. ventri, iij. 47.
pigrum, x. 104.
pila, † 9. ij. 43. vij. 31. x. 86. xiv. 53. Martia, vij. 5. Paganica, xiv. 45. præcincta, vij. 60.

vii. 60. trigonalis, xiv. 46.
pilæ, ii. 7. x. 86. Mattiacæ, xiv. 27. Tiburtinæ, v. 23.
pilam, xiv. 46. 163.
pilantur, xii. 32.
pilare, vi. 56.
pilas, † .9. 22. ij. 62. exceptas, xii. 84. impoſitas, † 22. Mattiacas, xiv. 27. Narſinas, xiii. 20. raptas, † 19.
pilata, x. 48.
pilea, ij. 68. ſumpta, xiv. 1.
pileata Roma xi. 7.
pileatos Parthos, x. 72.
pileus. xiv. 132.
pili, j. 32. vi. 58. celeres, xi. 23. meriti, j. 32. primi, j 94.
pilis, ij. 36. brevibus, ij. 62.
pilo, v. 62. multo, iv. 79. vulſo, ij. 29.
pilos, v. 56. viii. 52. infeſtos oculis, x. 56.
piloſque, iv. 7.
piloſis, ix. 48.
piloſorum, ix. 28.
piloſus colonus, xii. 59.
pilus, v. 50. ix. 28.
Pimplæo antro, xii. 11.
Pimpleide, xi. 4.
Pindaricos modos, viii. 18.
pineâ compage, ix. 77.
pineæ nuces, xiii. 25.
pingat, xiv. 5.
pingere, ix. 78.
pingi, ix. 14.
pingitur, ij. 46.
pingue, x. 45. ebur, ix. 60. ſolum, j. 108.
pinguem alumnam, iv. 19.
pingues ſues, xi. 42. tunicas, xiv. 143.
pingueſcat, v. 65.
pingueſcant, vij. 26.
pingueſcit, ix. 3.
pingui, iv. 59. ceroto, xi. 99. Coſmiano, xi. 16. faba, vi. 93. rore, iv. 59.
pinguia tura, x. 26.
pinguiarius, xi. 101.
pinguibus turdis, iij. 47.
pinguior, xiii. 59.
pinguis, ix. 55. coma, ij. 29. Galatea, viii. 56. Gallia, vi. 11. onyx, vi. 42. turtur, xiii. 53. villica, j. 56. virga, ix. 55.
pinnas rubentes, iij. 82.
pinus, x. 92.
pinxiſti, v. 41.
pinxit, † 26. j. 103.
pio munere, ix. 59. ore, xi. 5.
piorum, xii. 52.
pios & caſtos amores, x. 35. laconas, ix. 4. penates, iv. 64.
piper, x. 57. xii. 103. xiii. 5.
piperque, xiii. 13.
piperve crudum, xi. 19.
piperis, vii. 26. x. 57.
piperiſque, iii. 2. iv. 46.
pipinnam, xi. 73.
Pirithoi, vii. 23.
Piſa, vii. 55.
piſcator, x. 37. 87.
piſcatorem, vi. 63.
piſcem, ij. 78. captum, iii. 58. iv. 30. ſalientem, j. 56.
piſces, iij. 35. xi. 53. delicatos, iv. 30.
piſcibus avidis, iv. 56. ſacris, iv. 30.
piſcina, x. 30.
piſcina marina, xi. 22.
piſcinæ marinæ, iv. 4. xii. 32.
piſcinam, iij. 44. xi. 22.
piſcis, vi. 63. x. 30. 31. raptus, iv. 66.
piſcoſi Tagi, x. 78.
piſcoſo profundo, x. 37.
Piſones, xii. 36.
Piſonum, iv. 40.
piſtor, ij. 51. viii. 16. xi. 32. dulciarius, xiv. 222.
piſtore, viii. 16.
piſtores, xii. 57.
piſtori, xiij. 10.
piſtoris, vi, 39.
pium fratrem, ij. 41.
piumque, ij. 41.
pius & ſupplex elephas, † 17. ix. 35. hoſtis, j. 22. pater, ix. 76.

PI

Placabis, x. 92.
placabit, j. 50. ix. 2.
placanda, iv. 22.
placata tellus, vi. 52.
placeam, iij. 51. viii. 59.
placeant, ij. 71. vi. 42. x. 21. xiv. 153.
placeas, iij. 55. iv. 59. 87.
placeat, ij. 34. iij. 1. vii. 28. ix. 72. xi. 54. xiv. 205.
placebo, iij. 51.
placent, vi. 38. 61. ix. 51. x. 59. xi. 23.
placenti, vii. 19.
placenta, ix. 92.
placentæ, vi. 75. ſectæ, iij. 77.
placentis dulces, xi. 87. fatuas, xi. 32. madidas, v. 40.
placere, j. 36. ij. 86. v. 58. vi. 44. vii. 75. 86. viij. 29. 82. x. 35.
places, vii. 100.
placet, † 11. j. 11. 73. ij. 28. iij. 45. 70. 76. iv. 40. v. 1. 16. 29. 47. 54. vii. 11. 29. 41. 45. 86. x. 96. xi. 8. xii. 48. xiii. 51. 109. xiv. 129.
placidâ mente, x. 103.
placidæ mentes, ix. 81.
placidæque quieti, † 4.
placidas undas, iij. 67.
placide, ix. 59.
placidi, viij. 70.
placidi Bootæ, viij. 21. leonis, j. 23. Molorchi, ix. 44.
placidis juvencis, v. 32.
placido ævo, x. 23. jugo, xii. 9. ore, vi. 10. 13.
placidos receſſus, x. 58. uſus, xiv. 34.
placidum, vii. 98. Bœtim, ix. 62. tonantem, vii. 98.
placidus, v. 26. 79. vi. 64.
placui, ij. 91.
placuiſſe, vi. 29. vii. 62. ix. 83.
plaga, vi. 21.
plagæ Elyſiæ, vi. 58.
plagas, j. 56. ix. 55. plenas, j. 56.
plagiario, j. 53.
plagis mollibus, j. 50.
plana, v. 32. xii. 14. domus, xii. 57. unda, v. 1.
planctus, vi. 85.
plane, ij. 41. vij. 65. viij. 49.
plange, x. 50.
planta, xiv. 140. lunata, ij. 29.
plantas ſanas, vi. 38.
planus vertex, iv. 64.
platano viduâ, iij. 58.
Platanona, iij. 19.
platanos, xii. 50.
platanus Cæſariana, ix. 62.
plateam ſonantem, iv. 55.
plateamque, xij. 18.
Platonas inexplicitos, ix. 48.
plaudere, iv. 5. 67.
plaudi cenſoris, v. 24.
plaudit, j. 62. xii. 50.
plauſere, v. 10.
plauſibus, iij. 58.
plauſtra pigra, vij. 21.
plauſum, ix. 34.
plauſumque. vii. 63.
plauſus, ix. 29. x. 53.

plebe,

plebe, vi. 29. x. 10.
plebeia toreumata, xiv. 94. Venus, ij. 53.
plebeias ollas, xiii. 8.
plebis, v. 28. Abderitanæ pectora, x. 25. Latiæ, xi. 54.
plebs, iv. 2.
plectra, xii. 96. xiv. 167. garrula, xiv. 167. ſecunda, vii. 22.
plecuſſa icta, ij. 66.
plena, iv. 33. lilia, viii. 33. mapalia, viii. 55. olla, xij. 32. pondera, vi. 89. rheda, iij. 47. ſcrinis, iv. 33.
plenâ, iij. 47. acerra, iv. 45. trieteride, vi. 38.
plenam matrem, iij. 58.
plenas plagas, j. 56.
pleno theatro, vi. 34.
plenos cados, vi. 27.
plenum, j. 100. v. 51.
plenus, iv. 40. grex, vi. 39.
plicetur, iv. 83.
Plinio facundo, x. 19.
plora, ij. 41.
plorabat, xiv. 77.
plorantes dominos, xi. 71.
plorare, iv. 58.
plorare, iv. 58.
ploras, j. 90. iv. 48.
plorat, iv. 65. viii. 61. x. 51. 80. xi. 50.
plorator, xiv. 54.
ploravit, vii. 13.
ploret, vi. 63.
Plotia, x. 67.
pluit, iij. 47. iv. 18.
pluma, xii. 17. xiv. 45. 146.
pluma, ix. 94. Amyclæa, xiv. 161. fraudata, xiv. 161. nec meliore, x. 13.
plumæ oppreſſæ, xiv. 159.
plumas, viii. 64.
plumbea mala, x. 94. Nicerotiana, vi. 55. vina, x. 49.
plumbea ſelibra, j. 100.
plumbeos, x. 74.
plumea pondera, iv. 19.
plura, j. 17. v. 36. vii. 36. x. 11. xii. 5. 75. 81. xiii. 2. xiv. 115. jucunda, xii. 34. præmiis, xi. 34.
plures, j. 104. v. 11. viii. 11. 71. ix. 56. xii. 43. gemmas, v. 11.
pluresve, x. 96.
pluribus, † 12.
plurima, j. 71. iv. 78. vii. 35. ix. 36. x. 11. ales, ix. 56. Imago, j. 71. Luna, viii. 51. mappa, viii. 59. palma, vii. 27. quadra deſecta placenta, ix. 92. quercus, iv. 1. Roma, x. 28.
plurimus, v. 16. vi. 58. cliens, vii. 62. hoſpes, viii. 3. nauta, v. 16.
pluris, j. 59. iij. 56. 62. iv. 26. 29. xi. 84. xiv. 118.
plus, † 18. 27. j. 27. 35. 94. ij. 93. iij. 1. 6. 13. 15. 31. 46. iv. 11. 13. 22. 44. v. 19. 47. 64. 81. vi. 4. 7. 21. 60. 64. vii. 25. 65. viii. 3. 11. 17. 49. 71. ix. 5. 10. 35. 53. 85. x. 25. 43. 73. 75. 103. xii. 11. 98. xiv. 210. minus decens, ix. 104.
pluteo vindice, iij. 91.
pluteum, viii. 44
pluvia grandis, ix. 100.
pluvias, vij. 35.

Po

Pocula, iij. 49. viii. 6. 59. ix 12. 26. 35. x. 48. 80. xi. 12. xii. 15. 75. xiv. 112. archetypa, xiv. 93. dulcis, xi. 105. ficta, xiv. 108. jucunda, xi. 105. medicata, ix. 96. minora, xj. 27. mixta, viij. 39. nobilitata Mentorea manu, ix. 60. parca, iv. 8.
podagra, j. 99.
podagra chiragraque ſecatur Caius, ix. 94.
podagram, vij. 38.
Podalirius Hermes, x. 56.
podice, ij. 42.
podicis ſecti, vj. 37.
poëmata ſcelerata, iij. 50.
pœna, 7. ix. 67. rapta, viij. 30.
pœnæ, x. 5.
pœnam, xi. 21. xij. 79. hilarem, iij. 64.
pœnas, v. 68. xiij. 39. dignas, † 10. infandas, ix. 9. leves, iv. 14.
Pœni ſicci, x. 20.
pœnitet, iv. 48.
Pœnos, iv. 14.
poëta, j. 53. 73. ij. 41. 88. iij. 4. 44. ix. 45. 83. 86. x. 70. 76. 102. xi. 25. 95. xiv. 10. bonus, xij. 64. clancularius, x. 3. malus, ij. 86. vi. 82. urbicus, j. 42.
poëta malo, xij. 64.
poëtæ, vi. 8. 82. xiij. 53. 64. attonito, viij. 56. Græci, ix. 12. quindecim, xi. 7. rari, j. 1.
poëtam, j. 67. 73. v. 57. x. 87. xiv. 194. erium, xii. 62.
poëtarum, iij. 20. iv. 61 x. 5.
poëtis, j. 118. viij. 69. xi. 91. ſanos, xii. 46. veteres, x. 78.
poëtis, xi. 31.
polentinæ lanæ, xiv. 157.
poli antiqui, xii. 63. arctoi, † 15. Auguſti, ix. 35. celſi, ix. 73. Getici, ix. 46. Scythici, vi. 58.
polita ſeptenaria, iv. 46.
polite, xiv. 56.
politum dentem, v. 38.
politus, viii. 72. ligo, ix. 58.
Polla, iij. 42. vii. 20. 22. x. 40. 64. 69. xi. 90.
pollice, ix. 42. xi. 30. arguto, vi. 89. molli, xij. 99. niveo, vi. 3. offenſo, viii. 75. primo, x. 93. pylio, viii. 6. trito, xiv. 167. virgineo, x. 42.
polliceor, xi. 83.
pollicita, j. 107. ix. 69.
pollicitis, viii. 50.
pollinctore patato, x. 97.
Pollio, j. 114.
Pollione cantante, iv. 60.
Pollionis, iij. 20.
Polluce, vii. 56. ix. 52. moleſto, v. 39.
polluit, j. 79. x 66.
Pollux, v. 39. ix. 106.
polo aſtrifero, ix. 21. latio, ix. 4.
polumque, v. 66. vii. 65.
Polybi, vij. 71.
Polycarme, viij. 37. ix. 71. xii. 56.
Polyclete, viii. 51. ix. 6. x. 89.
Polyhymnia, iv. 31.
Polymita cubicularia, xiv. 150.
polymyxos lucerna, xiv. 41.
Polypheme, vii. 37.
Polyphemon, iv. 49.
polymoſum, xii. 37.
Polytime, xii. 86.
Polytimus, xij. 76.
poma, iij. 58. vii. 41. 48. x. 48. xiii. 25. 26. 37. aurea, ix. 104. cætera,

ra, viii. 90. cerea, x. 94. matureſcentia, xi. 9. mitia, x. 48. ſecunda, xiii. 50.
pomaria, vi. 16. viii. 68. x. 94. pallida, viii. 14.
pomiferum nemus, iv. 64.
pomiliæ mulæ, xiv. 197.
pomis primis, iv. 29.
pompa, x. 31. xij. 32. felix, j. 50. Indica, viii. 78. ſimilis, xii. 63.
Pompei, ij. 14 grati, v. 10.
Pompeiâ umbra, xi. 48.
Pompeianæ manus, ix. 62.
Pompeiano Noto, xi. 22. theatro, vi. 9. xiv. 29. 166.
Pompeianumque, x. 2.
Pompeii, v. 10.
Pompeio, viii. 66. xi. 105.
Pompeios, v. 75.
Pompeium, vii. 50.
Pompeius, xi. 1.
Pompillæ, iv. 61.
Pompilli, vi. 60.
Pomponi, vi. 48.
ponaris, j. 44.
ponas, iij. 45.
ponat, xiii. 41. 124.
ponatur, j. 24. vii. 77. xiij. 52.
pondera, iv. 19. v. 12. 32. 66. vi. 69. vii. 52. ix. 48. xi. 38. xii. 100. graviora, v. 66. nutantia, j. 89. v. 12. plena, vi. 89. rara, xii. 67. ſplendida, xiv. 164.
pondere, j. 77. 83. vi. 64. vii. 52. dulci, xiv. 151.
ponderis rari, ix. 49.
pondero, iv. 90.
pondos, ix. 3. xii. 66. Judæum, vii. 34.
pone, j. 5. 45. 110. v. 5.
ponebat, iij. 68. vii. 78.
ponere, j. 44. v. 63. ix. 44. xi. 32. 53. xii. 18. xiii. 123.
ponetur, v. 79. x. 48. xiii. 24.
ponis, iij. 50. iv. 69. viii. 22. x. 54. xi. 43. xii. 48.
ponit, ix. 45. xi. 60. xiii. 124.
ponitur, ij. 37. iij. 23. 60. xiii. 65.
ponte, iij. 14. vii. 92. mulvio, iij. 14. perpetuo, vii. 92.
pontes, x. 5.
ponti, x. 30. xii. 32.
Pontia, ij. 34. vi. 75.
Pontiæ, iv. 43.
Ponticæ, ij. 32. 82. iij. 60. iv. 86. v. 64. vii. 99. ix. 42. xii. 29.
Pontici bene cenantis, ix. 20.
pontificumque, xii. 48.
Ponticiliane, v. 67. vii. 2. xii. 40.
Pontinas paludes, x. 74.
Pontinos campos, xiii. 112.
ponto, ix. 41.
pontus, † 24.
ponuntur, vi. 94.
popina dives, v. 45. nigra, vii. 60.
popina arcana, v. 85.
popinis, v. 71. tepidis, j. 42.
popoſci, ix. 69.
popoſcit, j. 59. ij. 52. ix. 60. x. 75.
populantur, ij. 46. ix. 14.
populare, vii. 68. ſacrum, x. 41.
populator, vii. 26.
populatrix, xiii. 104.
populatur, xi. 19.
populi, † 2. vii. 7. viii. 11. x. 6. xii. 6.
populique, vii. 4.
populis, v. 7. vii. 20. x. 104. x. 7. 9. xii. 4. 100.
populiſque, v. 26. vi. 2. futuris, vi. 2.
populo, j. 26. 30. iij. 26. iv. 85. v. 13. vi. 81. viii. 21. 54. ix. 9. xi. 33. 76. xii. 3. xiv. 29.
populorum, † 3.
populos, ix. 7. xii. 3.
populum, ij. 82. viii. 78. ix. 49.
populus, vi. 64. viii. 15. 50. 54. ix. 60.
popyſmata, vii. 17.
porca, vi. 47.
porca virgine, xiii. 56.
porcæ piceneæ, xiii. 35.
porcellus lactens, xiii. 41.
porci avidi, iij. 58.
porcos, xi. 11.
porcum, viii. 22. lacteum, iij. 47.
porcus. vii. 53. xiv. 70.
Porphyrionis praſini, xiii. 78.
porrecto leone, ix. 44.
porrexeris, viii. 6.
porrexit, † 15. ix. 87.
porri, v. 79. capitali, xiii. 19. ſectivi, xiij. 18. Tarentini, xiii. 18.
porrigat, ix. 28.
porrigentur, v. 79.
porrigit, j. 58. 99.
porrigito, iij. 28.
porrigitur, xiii. 27.
porris, xi. 53.
porros præcipuos, xiii. 19.
porrum ſectile, x. 48. utrumque, iij. 47.
Porſena, j. 22. lautus, xiv. 98.
porta, iij. 47. Capena, iij. 47. digna triumphis, viii. 65. vicina, iv. 18.
portabant, viii. 75.
portabat, iij. 47. xii. 32.
portant, xiv. 91.
portante, j. 7.
portantes, j. 12.
portas, iij. 76. v. 56.
portaſſet, ix. 67.
portat, j. 56. v. 11. vi. 64. viii. 51. xi. 28. xii. 67. xiij. 23.
portatur, v. 63. vi. 84.
portentum, xi. 103.
portes, ix. 28.
portet, v. 12. x. 13. xii. 75.
Portia, j. 43. xi. 105.
porticum, ij. 11. iij. 20. v. 50. vicini Quirini, xj. 1.
porticus, j. 13. 83. v. 21. vij. 75. 96. viij. 79. alta, xij. 50. Claudia. † 2. rudis, j. 13.
portio, † 15.
portitor, ix. 73.
portum, x. 104. xij. 29.
portus, iv. 25.
poſcas, v. ij. 64. xj. 43.
poſcat, vij. 59.
poſcebat, ix. 32.
poſcentem, ix. 33.
poſcenti, x. 75.
poſcentibus votis, vii. 4.
poſcere, ij. 24. viij. 50. x. 75.
poſceret, ix. 9.
poſcis, iij. 54. 94. vij. 85. viii. 67. ix. 37. xij. 3. 56.
poſcit, j. 69. v. 6. vij. 9. 19. ix. 96. x. 17.
poſcor, xiv. 119.
poſcunt, xj. 37. 109.
poſita, x. 59.
poſita Gorgone, vj. 10.
poſitam lentem, xj. 32.
poſitis, j. 74. vij. 28. crinibus, xii. 86. nugis, xiv. 185.
poſito, ix. 27. 37. xj. 44. crine, ix. 37. lupo, ix. 27.

po-

poſitum, j. 44.
poſiturus, xj. 6.
poſitus calix, ij. 1.
poſſe, i. 16. 43. 67. iij. 55. v. 17. 39. 1. 65. vj. 4. 26. 41. 44. viij. 82. x. 23. xj. 30. 89. xij. 4. 94.
poſſedi, ix. 69.
poſſem, x. 73. xij. 31. 64. xiv. 132.
poſſent, j. 77. v. 32. 77. ix. 73.
poſſes, j. 42. iv. 89. v. 77. vij. 99. viij. 33.
poſſeſſa palatia, ix. 104.
poſſet, † 27. iv. 42. 67. vj. 29. 32. 71. vij. 35. viii. 18. 70. 75. x. 85. xj. 92. xij. 44. 89.
poſſide, viij. 44.
poſſideat, vj. 86. ix. 33.
poſſides, iij. 58.
poſſidet, vj. 76. vij. 39. xj. 35.
poſſim, iij. 54. 56. iv. 37. v. 16. viii. 58. x. 3.
poſſint, v. 50. ix. 30. x. 19. xij. 36. xiv. 91. 149.
poſſis, ii. 20. 77. iii. 76. iv. 20. 60. v. 29. vj. 36. 64. vij. 91. 94. viij. 18. 48. 83. ix. 50. 88. x. 4. 34. 70. xi. 109. xii. 32. xiij. 2.
poſſit, j. 55. 85. iii. 75. 93. iv. 31. v. 59. 66. vi. 22. 64. vii. 17. 33. 37. 79. ix. 5. 47. 77. x. 32. 96. xj. 19. 61. xii. 6.
poſſum, i. 33. 53. iii. 32. 90. iv. 37. vii. 25. ix. 56. 105. x. 54. xi. 7. 40. 98. xii. 8. 47. 48. xiv. 153.
poſſumus, iij. 82.
poſſunt, i. 36. ii. 23. 46. v. 10. v. 19. vj. 27. x. 50. 54.
poſt, † 6. i. 2. 104. ii. 74. iij. 20. 93. iv. 61. 90. v. 23. 78. vi. 3. 30. vij. 85. viij. 38. 71. ix. 84. 89. x. 24. 55. xj. 68. 105. xii. 44. 78.
poſte toto, i. 71.
poſtera ſolennia, xj. 66.
poſteri, x. 19.
poſteritate, vii. 46.
poſtero, vii. 19.
poſthac, iv. 73.
poſthæc, vij. 63.
poſtibus ſcriptis, i. 118.
poſtquam, † 18. i. 83. ii. 61. iii. 24. iv. 51. vi. 21. 50. vij. 62. 93. ix. 67. 90. 97. x. 86. xii. 71.
poſtulat, vi. 19. xiii. 1.
poſtulati argenti, vij. 85.
Poſtume, ii. 10. 12. 67. 72. iv. 26. 40. v. 53. 59. vi. 19. xii. 12.
Poſtumiane, xiij. 71.
Poſtumilla dives, xii. 49.
Poſtumus, ii. 22. 23.
poſuere, ix. 62. 73.
poſuit, ix. 17. 62. 95. xj. 17. 28.
pota aqua triſtis, xj. 105.
potabis, xiij. 116.
potanti, xij. 22.
potare, xiv. 117. xi. 12.
potares, i. 12.
potas, ii. 50. iii. 49. vi. 35. xii. 28. xiv. 113.
potaſti, xiv. 100.
potat, vj. 69. ix. 96, xii. 17. 75.
potavi, vii. 78.
pote, ix. 16.
potens, xii. 94. amicus, vij. 44. 71. Auſonio ore, ix. 86. terra, xii. 3.
potentiores, vii. 75.
potentiorum, xii. 18.
potentis aulæ, ix. 81. famæ, vii. 11.
potentum, v. 21.
poteram, iii. 53. vii. 9. ix. 29. x. 20. 73.
poteramus, xj. 4.
poterant, i. 13. viii. 56. ix. 21. 25.
poteras, i. 4. 75. ii. 35. v. 83. vii. 7. 23. viii. 21. 46. 80. xiv. 66. 180.
poterat, † 15. j. 31. ij. 43. 92. iij. 4. iv. 16. 27. v. 75. vij. 50. x. 89. xiv. 177.
poteris, vij. 45. 71. 79. xj. 53. xij. 1. xiij. 10. 20. xiv. 20. 50. 141. 161.
poterit, iij. 46. vij. 1. xiij. 3. 6. xiv. 140. 214.
potes, i. 20. 27. ij. 53. 93. iij. 54. 70. iv. 5. 26. v. 13. 39. 79. vj. 25. 40. vii. 6. 27. 63. viij. 7. 40. ix. 38. 102. x. 49. 90. xj. 19. 71. xij. 3. xiij. 7. 34. xiv. 1. 103.
poteſt, i. 5. 9. 15. ii. 3. 31. 34. v. iii. 82. 93. 96. iv. 10. 66. v. 20. 22. 75. vj. 14. 40. 57. vii. 17. 38. viij. 3. 33. ix. 24. 75. x. 71. xi. 24. 43. xii. 57. 94. xiij. 117. xiv. 22. 143.
poteſtas, ii. 53. vii. 59. x. 78.
cauta, xij. 6.
potet, vj. 27. 86. xii. 61.
potione ſumma, iij. 22.
pôtior, x. 44.
potire docte, x. 70.
potius, i. 46. ij. 61. iv. 64. vi. 27. vii. 71. viij. 28. 67. ix. 105. x. 66. 98. xi. 72. 83. xii. 17. xiii. 49. xiv. 1. 121.
potiuſque, v. 31.
poto, iv. 90. xii. 28. veneno, v. 77.
potor nobilis, vi. 78.
potoria ampulla, xiv. 110.
potuere, vii. 18.
potui, iii. 83. vj. 21. ix. 29. xj. 70.
potuiſſe, iv. 70. xi. 102. 104.
potuit, † 15. 20. i. 22. 71. iii. 17. iv. 30. v. 73. vj. 40. vii. 52. viii. 26. ix. 46. 62. x. 75. xii. 76.

Pr

Præbuit, † 7.
præda, viii. 48.
præcedere, ix. 103.
præceps, † 11. 23. xj. 83.
præcide, vi. 39. ix. 3.
præcidi, iv. 48. ix. 48.
præcidis, vii. 61.
præcidit, xi. 29.
præcincta pila, vii. 60.
præcingere, xi. 38. xiv. 153.
præcipitantque, xii. 23.
præcipiti volatu, xi. 92. urſo, † 15.
præcipuos porros, xiii. 19.
præciſa, vii. 45.
præciſum, xii. 35. os, ij. 72.
præciſus, iv. 48.
præco, vj. 66. facetus, i. 86.
præconem, v. 57.
præconi, vj. 8.
præcoqua, xiii. 46.
præda, j. 7. 23. 49. ix. 55. xiii. 94. Eſculenta, vii. 19. invidioſa, vii. 26. maſcula, xiv. 88. ſecurior, i. 105. ſordida, x. 37. tenuis, i. 52. ultima, xiij. 95.
prædæ, xii. 14. captæ, i. 15.
prædam, † 11. iv. 30. 35. x. 30.
prædia, iii. 26. 48. vi. 50. xii. 73. multa, iij. 31. ruſtica, vi. 5.
prædicatque, iv. 46.
prædicatur, vii. 9.
prædicor, x. 64.
prædium, xi. 5.

prædixi, iij. 86.
prædo, ij. 75. xiv. 216.
prædnro dente, xiij. 66.
præfatio, iii. 18.
præferantur, iv. 64.
præferas. v. 38. x. 78.
præferat, iii. 93. v. 10. 62. vii. 68. viii. 68. xij. 49.
præfero, vii. 33.
præferre, i. 79.
præferri, v. 19. vi. 40.
præfers, vii. 33.
præfert, x. 30.
prægnantem, xi. 56.
prægravis unda, iv. 18.
prælia, † 9. 22. 28. ii. 46. iv. 83. v. 66. vj. 35. viij. 6. ix. 51. 57. x 38. fera, † 28. fortia, iv. 74. flare tuba piena, xi. 4. majora, v. 66.
prælis pallatinis, xi. 9. Pelignis, i. 27. Sinueſſanis, xiij. 111.
præluxere, xii. 42.
præmia, † 15. i. 26. 102. iii. 95. vj. 85. viii. 54. xiv. 1. certa, xii. 73. digna, ix. 1. grata, j. 32. plura, x. 34. terdena, viii. 78.
præmium, x. 74.
Præneſte, iv. 64.
præparat, i. 56. vii. 31.
præpendet, ix. 48.
præſens, vij. 43.
præſente, x. 25.
præſentem, x. 92.
præſide, † 2. v 3. vi. 2. viii. 80. ix. 19. xj. 2. tali, xij. 8.
præſidis, v. 7.
præſta, ii. 48. x. 98.
præſtabat, i. 13.
præſtabis, iij. 46.
præſtabit, i. 50. xiii. 30. xiv. 42.
præſtantem, vii. 42.
præſtantia, viij. 48.
præſtare, iij. 82. 87. iv. 42. x. 11. 96. xii. 6. 98.
præſtas, ii. 62. vii. 42. viii. 38. xii. 12. 40. 54. xiv. 215.
præſtat, i. 15. ii. 74. iij. 36. vij. 27. 98. viij. 38. x. 96. xiv. 89.
præſtatur, ii. 34.
præſtem, vj. 11.
præſtent, xii. 14. 43.
præſtes, i. 53. vii. 42.
præſtet, ij. 14. vj. 11.
præſtiteratis, iv. 63.
præſtiteris, v. 53. x. 44.
præſtitiſſet, viii. 66.
præſtitit, † 9. 28. iij. 6. 10. 66. viii. 57. ix. 21.
præſto, i. 109. xj. 25.
præſunt, x. 2.
præter, i. 44. 77. iv. 70. v. 18. vi. 72. xi. 9. xii. 90.
præterea, vi. 64.
prætereantque, i. 26.
prætereas, xiii. 3.
prætereo, ix. 4.
præterite, xj. 14. xij. 36.
præteritoſque dies, x. 23.
præteritus, vii. 85.
prætextata amicitia, x. 20.
prætor, iv. 67. vii. 60. x. 43. 70. xii. 29.
prætorem, iv. 67.
prætores, vi. 8.
prætori, xii. 29.
prætoria, x. 79.
prætoritia corona, viii. 33.
prætorum, x. 88.
prætulerim, viij. 28.
prætulimus, iv. 40.
pragmaticus, xii. 73.
prandia, iv. 49 v. 50. vi. 64. x. 35. xiij. 13. xiv. 67. clauſa texto vimine, ix. 74. mendica, xiv. 81. mille, xiii. 30.
prandium, xj. 19.
Praſina, x. 29.
Praſini Porphyrionis, xiii. 78.
Praſino, x. 48. flabello, iii. 81.
Praſinove, xiv. 131.
Praſinus, xi. 34.
prati humida, i, 89. uda, i. 115.
prataque, xii. 31.
prave, x. 3.
Praxitelis, iv. 39.
precabor, i. 21.
precamur, viij. 48.
precantur, xij. 6.
precatur, i. 11. viij. 75.
precemur, j. 102.
precer, vii. 22. xj. 67.
preces, iv. 82. vj. 10. iniquis, v. 6. totas, ix. 69.
preceſque, i. 100. viij. 24. x. 28.
precibus, xij. 86. multis, xii. 78.
precor, j. 5. 109. ii. 11. 74. iv. 1. 23. v. 7. 51. vj. 10. 38. 68. vij. 67. ix. 19. x. 12. 24. 82. xj. 5. 74. xii. 49.
precorque, ix. 92.
premantque, vij. 96.
premat, iv. 19. xii. 89.
prematur, vij. 73.
premens, v. 79.
premeret, iij. 10.
premeretur, † 25.
premimur, v. 8.
premis, iv. 14.
premit, ii. 80. iii. 24. 40. v. 52. viii. 51. xii. 59.
premitur, iii. 58.
premunt, iii. 58.
prendenti, i. 50.
prendero, iii. 96.
Preneſte, xj. 30.
Preneſtina rura, ix. 75.
Preneſtino horto, ix. 61.
prenſus, i. 15.
preſſa baſia, vj. 34.
preſſi capella, iv. 4.
preſſerat, iv. 44.
preſſus, x. 5.
pretio, iii. 62. xiv. 82. facili, v. 36. parvo, vj. 66.
pretioſa, v. 70. vi. 15. Amphora, i. 19. bona, xi. 61. fames, x. 96. res, iii. 63. ſilentia, v. 70. vellera, xiij. 125.
pretioſus, v. 92.
pretium, i. 86. ii. 92. iv. 29. 32. vii. 16. 36. ix. 60. xii. 63. xiii. 90. xiv. 82. 175. dignum, iv. 32. grande, ix. 102. grave, xi. 39. vile, i. 77.
Priami, ii. 41. 64. v. 59. viii. 6. ix. 51. xi. 61. xiv. 184.
Priamique, vi. 70.
Priamive, viii. 64.
Priamus, x. 67.
Priape, viij. 40.
Priapo, i. 36. iii. 58. x. 92. dimidio, xi. 19. timente, iii. 58.
Priapum, xiv. 69. marmoreum, vi. 72. ſanctum, vi. 73.
Priapus, xj. 73. ſiligineus, xiv. 69.
pridem, iii. 75.
prima, † 3. 24. i. 52. ii. 43. iii. 6. v. 38. viii. 46. x. 48. 70. 86. xi. 53. 66. bella, ix. 104. carina, vii. 18. fercula, iii. 50. figura infantis, ix. 76. flumina, † 3. forma, ix. 78. fronde, iv. 54. gloria, iv. 75. xiii. 92. hora, iv. 8. lanugo, ix, 37. limina, vi. 80. lux, † 24. ix. 40.

puella, viij. 46. quinquennia, iv. 45. ſalus, viij. 66. ſerica, xj. 28. ſubſellia, ij. 29. tabella, xiv. 186. verba, ix. 69. vox, ij. 67.
prima, iv. 54. 91. vij. 95. alterave cœna, xj 32. æde. v. 50. gloria, iv. 75. xiij. 92. juventa, x. 50. luce, ix. 94. xij. 26. nive, vij. 32. nocte, viij. 44. xi. 24. pagina, iv. 91. ſabura, xij. 3. teſtudine, xij. 67. trieteride, vij. 95.
primæ carinæ, xj. 1. caſæ, ix. 63.
primas, v. 38.
primi pili, j. 94. tecti, iij. 5.
primique, iij. 5.
primis, ij. 70. vj. 1. annis, x. 71. faucibus, ij. 17. nivibus, viij. 28. pomis, iv. 29. racemis, iij. 65. toris, vij. 73. velleribus, xiv. 155.
primo, j. 118. 56. gradu, v. 14. grege, xiv. 158. lacte, xiij. 38. Lyæo, xiij. 114. pollice, x. 93. ſanguine, xiij. 102.
primos, j. 102. toros, iv. 22.
primum, ij. 1. 93. iv. 42. 83. vij. 42. viij. 8. ix. 52. 56. x. 28. xj. 5. xij. 90. xiij. 72. xiv. 63. 187. Iaſpidem, xj. 20.
primus, † 15. ij. 93. iij. 65. iv. 10. 23. vij. 7. x. 23. 32. xiv. 93. 191. guſtus, xiij. 61. luſor, x. 86.
princeps, vj. 4. x. 34. xiij. 85. pudice, ix. 7. Trojane, x. 33.
principe, † 10. v. 19. x. 72. duro, xij. 6. Nervâ, xi. 8.
principem, x. 92.
principeſque, vj. 42.
principis, viij. 15. xj. 5. invicti, † 20.
principum, viij. 8. xiij. 88.
principumque, vj. 4.
prior, 36. 94. iij. 95. v. 67. vij. 39. 44. 53. viij. 18. 73. 82. ix. 24. 52. 55. x. 2. 10. 81. 93. xij. 44. xiij. 85. annus, xij. 100. hora, x. 48.
priora, viij. 80.
priore vita frui, x. 23.
priorem, iij. 5. dominum, 5. 79. vj. 71. librum, iij. 1.
priores, x. 78. xij. 32. 36. anulos, iij. 29.
prioribus verbis, x. 72.
prioris Alcidæ, ix. 104. mundi, xij. 63.
priſca, † 6. 27. Atins, x. 92. fabula, † 5. fides, † 6. j. 40. lingua, vij. 46. numina, iij. 24. ſecula, 27. toreumata, viij. 6.
priſce, vj. 18. vij. 45. viij. 12. x. 3. xi. 1. 14. 94. Terenti, xij. 4.
priſci, ix. 6. xii. 63.
priſcis Sabinis, x. 33. templis, viij. 80.
priſco, ix. 6.
priſcos, xij. 101.
Priſcus, j. 113. ij. 41. ix. 6. Terentius, xij. 45.
privato cum Cæſare, xj. 6.
privatos lares, ix. 44.
privignum, iv. 16.
prius, ij. 68. 70. 83. vj. 2. vij. 66. 73. viij. 28. 36. ix. 9. x. 75. xiv. 85.
pro, † 1. j. 59. 71. 109. ij. 43. 52. iij. 11. 91. iv. 1. 72. 89. v. 22. 66. vj. 30. 36. vij. 59. 62. viij. 4. 66. ix. 86. 104. x. 28. 68. xj. 6. 82. xij. 9. 32. 92. xiij. 3. xiv. 65. 160.
proavos, v. 17.
proba, v. 54. virgo, iij. 67. vita, j. 5.
probabo. iij. 46. xij. 98.
probamur, ix. 99.
probamus, j. 58.
probandus, iv. 75.
probare, j. 13.
probari, iv. 16. 87. vj. 19.
probas, vj. 95. ix. 51. xj. 91.
probat, ix. 83.
probatque, iv. 21.
probatum, xij. 49.
probavit, ij. 54.
probet, ij. 72. iv. 85.
probitas, viij. 46. xj. 104.
probitate, v. 29.
proborum colonorum, iij. 58.
probra fœda, x. 3.
probum, iij. 7.
probus, iij. 44. x. 76.
procaciores nequitiæ, v. 2.
procacitate lepida, ij. 41. ſtolida, j. 42.
procedere, iv. 91.
procellas, x. 30.
procellis triſtibus, ix. 42.
proceres, vj. 64. xij. 8.
procerum, xij. 6.
Procille, j. 28. 116. invide, j. 116.
procul, j. 56. 80. iv. 30. 49. ix. 92. x. 3. 72. xj. 7. xiij. 25. xiv. 47. 164.
proculque, j. 87.
Proculeja, x. 41.
Proculi, j. 71.
Proculina, vj. 22.
Proculus, xj. 37.
procumbet, j. 61.
procuratorem, v. 62.
prodigi, iv. 86.
prodeam, x. 22.
prodente, x. 5.
prodere, iij. 72. xiv. 92.
proderit, x. 4. xj. 99. xiv. 65.
prodeſt, ij. 6. vij. 11. viij. 29. xj. 4. xiv. 147.
prodeunt, x. 30.
prodidit, iv. 42.
prodigioſa ora, v. 36. Venus, j. 91.
prodigus, j. 100.
prodire, iv. 79.
prodita cauſa, viij. 17.
producere, ij. 89. ix. 75.
produnt, vj. 39.
profecerit, vj. 66.
profecit, v. 77.
profecto, vij. 101.
profectus, iij. 14. 20.
profer, j. 26.
profertur, xj. 50.
proficies, xiv. 55.
profluit, ix. 100.
profugam, v. 68.
profugi, vi. 43.
profugus delator, † 4.
profuit, v. 50. vij. 95.
profundo, iv. 30. xij. 57. piſcoſo, x. 37. Siculo, xiiij. 80.
profuſus, viij. 38.
Prognes volantis, xj. 19.
proh, ij. 46.
prohibebis, xj. 24.
prohibente, v. 49. vj. 86. x. 37.
prohibes, vj. 2. ix. 54. xj. 97.
prohibet, iv. 22. vj. 91. xj. 8. xiv. 67.
prolatis, v. 52.
prolatum, ix. 38.
promas, viij. 18.
promere, j. 56.
Prometheï miſerum, xj. 85.

Prometheæ rupes, ix. 45.
Prometheo luto ficta, x. 39.
Prometheo munere, xiv. 80.
Prometheus ebrius, xiv. 182.
 relegatus, † 7.
prominentibus venis, v. 4.
prominet, iii. 72.
promiſit, † 9. 20. iv. 11. viii. 2. x. 81.
promiſſi, viii. 50. 51. ix. 26.
 Theophila, vii. 68.
promiſſi Martis, † 22.
promiſſis, † 22.
promiſſum nomen, vi. 3.
promit, x. 80.
promittam, xii. 59.
promitte, iv. 82.
promittebas, v. 83.
promittere, x. 16.
promittis, ij. 25. ix. 38. xij. 12.
prono Phaëtonte, iij. 67.
pronus, † 9. j. 93. iij. 24.
prope, j. 57. 87. iv. 64. v. 3. vj. 66. vii. 31. 39. ix. 46. 55. x. 50. xj. 25. 51. xij. 73. xiv. 1.
propera, v. 49. xiii. 55.
properas, j. 47. viij. 39. 72. xj. 92. 105.
properat, ij. 8. 90.
properata, x. 50.
properavit, ix 32. xj. 92.
properem, j. 47.
propere:, vij. 27.
propero, † 25. j. 47. ij. 90. iij. 44. v. 10.
Propertii facundi, xiv. 189.
 laſcive, viij. 73.
Propertius, xiv. 189.
propinabis, xij. 75.
propinabit, vj. 44.
propinamus, iij. 82.
propinas, ij. 15. v. 49.
propinat, j. 69. ii. 82.
propinavit, viij. 6.
προπίνειν, v. 79.
propinqua corda, xij. 44.
propinquorum, ix. 56.
propinquus, ix. 55.
propior, i. 71. xi. 44.
propiore ingenio, v. 5.
propioris Lethes, x. 23.
propius, † 2. i. 77. i. 118. vi. 64. vii. 4. ix. 93. x. 58.
propoſuiſſe, xi. 72.
proprio, xii. 79.
propter, j. 83. iii. 59. vij. 92. viii. 23. 54. ix. 23. xj. 25. xii. 48. xiv. 205.
propterea, vij. 9.
proſcriptum, iij. 21.
proſequitur, v. 19.
proſequor, xj. 25.
Proſerpina, iij. 43. xij. 52.
proſiliunt, j. 34.
proſit, iij. 60.
πρόσωπον, v. 6.
proſpicis, ij. 59. iij. 58. v. 1. vij 72.
proſpicit, v. 14.
proſterniet, v. 43.
proſtituere, ix. 60.
proſtituiſſe, ix. 9.
proſtitutis, ix. 28.
proſtituto infanti, ix. 7.
proſtratum leonem, † 6.
proſunt, iij. 75. v. 15. 70. x. 82. xiv. 136.
protegit, xiij. 83.
protervæ manus, xj. 55.
protervo ſale, x. 9.
protexit, ix. 21.
protinus, j. 51. 71. 118. ij. 44. 67. iij. 5. 17. 50. iv. 87. v. 9. 51. 53. vj. 78. vij. 33. 87. viij. 56. ix. 41. x. 19. 104. xj. 28. 32. 72. xij. 36. 48. 95.
prototomi rudes, x. 48.
prototomis colliculis, xiv. 101.
proventus, ix. 100.
provincia, xij. 26.
proxima, vj. 27. ix. 88. x. 85. conditio, iij. 33. rura, xj. 53. templa ſuo cœlo, x. 51. veſtis, xij. 18. urſa, iij. 19.
proximum, vij. 96.
proximus, vij. 44. accola, v. 23.
proxineti, x. 3.
prudens ſimplicitas, x. 47.
prunas Otaryſias, x. 7.
pruinis gelidis, xij. 30. Geticis, xi. 4.
pruna Damaſcena, xiij. 29. rugoſa, xiij. 29.
prunis canis, vii. 52.
pruriat, ix. 92.
pruriant, j. 36.
prurience ſale, xij. 97.
prurientes puellæ, v. 79.
prurigine longa, xj. 74. moroſa, xiv. 23.
pruriginis obſcœnæ, iv. 48.
prurire, iij. 93.
pruris, ix. 75.
prurit, iij. 58. vi. 35. x. 67. xj. 82. xiv. 203.

Pſ

Pſilothro, iij. 74. vj. 93.
pſittacus, x. 3. xiv. 73.
ψυχή, x. 68.

Pt

Ptiſanamque, xij. 73.

Pu

Publi, j. 110. x. 98.
publica gaudia, vij. 5. vota, x. 28.
publicumque, vij. 71.
Publius, j. 110. ij. 57. vii. 86.
pudeat, iv. 12. 55. vj. 10. xi. 69.
pudens, j. 32. v. 49. vj. 58. xij. 10. xiij. 69. care, iv. 29.
pudenti, iv. 13.
pudentis, vij. 96.
pudet, j. 5. 38. 105. ij. 18. iv. 11. 12. 58. 67. v. 38. vij. 19. ix. 28. xij. 15. 23. xiv. 101. 178.
pudica, ix. 68. x. 35. xj. 105. Penelope, xj. 105. Roma, vj. 4.
pudica virgine, iv. 6.
pudicam, viij. 52.
pudice princeps, ix. 7.
pudiciorem, ij. 54.
pudicitia, vj. 7.
pudicitiæ, x. 63. maternæ, vj. 27.
pudicus torus, x. 47.
pudor, ij. 37. iij. 27. 46. 73. 86. viij. 3. 64. 70. 78. ix. 7. x. 68. 90. 98. xj. 50. xij. 56. 64. 96. 99. tantus, j. 110. ix. 81.
pudorque, vij. 94.
pudore, vj. 28. depoſito, iij. 68.
pudorem, j. 35. 53. x. 78. xj. 28. durum, j. 107. ſtolatum, j. 36.
pudoris, ij. 93. teneri ſollicitique, xj. 46.
puella, j. 65. 77. ij. 41. 66. iij. 11. iv. 71. vij. 28. viij. 79. ix. 40. 41. 68. x. 35. 67. xj. 1. 46. 54. 62. 65. xiij. 76. 97. 99. xiv. 8. 10. 56. candidior, j. 116. caſta, vij. 87. caſtiſſima, ix. 92. cecropia, v. 2. cruda, viii. 64. digna, xj. 28. dulcior, v. 38. Gaditana, xiv. 203. infamata, x. 87. xiv. 75.
 nuda,

nuda, xj. 105. nulla, xiv. 205. prima, viij. 46. pulchra, vj. 16. puncta labris meis, xi. 40. Romana, vij. 29. ſicca, xj. 82. ſola, iv. 25. tenera, iij. 64. uda, xi. 17.
puells tenera, j. 110.
puellæ, vij. 13. ix. 3. x. 29. 35. xj. 28. xij. 43. 55. Elyſiæ, x. 24. felices, iij. 69. Lampſaciæ, xj. 52. non amantis, x. 30. prurientes, v. 79. teneræ, xiv. 149. totidem, xij. 88.
puellam, ij. 4. iij. 84. 96. v. 35. 46. vj. 81. 66. xj. 61. caram, ij. 48. facilem difficilemque, j. 58. laſcivam, ix. 69.
puellarum, iv. 82.
puellas, iij. 76. iv. 42. v. 12. x. 63. 90. xj. 16. xij. 76. bellas, ij. 87. lanificas, iv. 54. medias, vij. 66. molles, ix. 57.
puellis, j. 110. ij. 41. vi. 42. viij. 5. xj. 23. laſcivis, vij. 90. multis, xj. 65. paucis, xj. 26.
puer, j. 114. ij. 60. iij. 19. iv. 7. 42. v. 75. 85. vj. 16. 28. vij. 52. 79. viij. 40. ix. 9. xj. 33. 87. xii. 206. bonus, viij. 3. care, j. 89. cinædus, ix. 92. xiv. 205. Dacus, j. 23. dignus, ij. 2. dignus amore, vi. 29. dulciſſime, ix. 37. exutus libentibus pennis, x. 4. Hannibal, ix. 114. inſignis, iij. 91. inſidioſe, xiv. 172. magne, vj. 3. Oebalius, xj. 44. xiv. 173. phryx, ix. 37. raptus, vj. 68. ſæve, iij. 65. ſecurus, v. 32. ſectus arte mangonis, ix. 7. triſtis, v. 85.
pueri, j. 4. iij. 67. iv. 3. 18. v. 56. ix. 9. 39. 76. 78. x. 37. 62. xj. 9. 40. xij. 62. xiv. 64. 171. Comœdi, xiv. 214. leves, xj. 64. triginta, xij. 88. viles, j. 42.
puerile ſupplicium, ij. 60.
puerilia corpora, ij. 75.
pueri libus annis, vi. 52.
puerique, v. 2. xj. 109.
puerque, j. 32. vij. 87.
pueris, ij. 49. 75. iij. 23. 69. iv. 47. ix. 70. xi. 16. xij. 18. 98. xiij. 30. xiv. 18. 80. 129. 168. 223. levibus, xj. 23. mutoniatis, iij. 73.
puero, j. 59. ij. 37. 48. iij. 71. iv. 49. viij. 46. ix. 22. 33. 57. x. 75. xi. 44. xiij. 26. xiv. 21. 42. 65.
pueros, iij. 62. iv. 42. v. 12. vij. 66. x. 63. 80. xi. 30. 71. 79. xij. 33. 49. 98. xiv. 47. amicos, xi. 50. molles, ix. 60. truces, xi. 87.
puerum, j. 7. 118. ij. 44. 48. iv. 42. v. 50. vij. 13. viij. 49. ix. 22. 51. 78. xj. 95. 97. xi. 76. brevem, ij. 77. ſimilem, iij. 39. tonſorem, viij. 52.
pugio, xiv. 33.
pugillares citrei, xiv. 3. eburnei, xiv. 5. membranei, xiv. 7.
pugna, v. 66.
pugna, viii. 6.
pugnam, iij. 58.
pugnant, iv. 35.
pugnas, x. 10. 38.
pugnemus, x. 21.
pugnet, viij. 80.
pugno, xiv. 68.
pugnorum, x. 87.
pulcher, iij. 19. homo, vii. 99. onager, xiij. 101.
pulcherrima, iij. 72. iv. 25. Dido, viij. 6. mœnia, x. 103. Narbo, viij. 72. nomina, xiv. 85.
pulcherrime, x. 28.
pulcherrimus, viij. 56.
pulchra, j. 11. 86. 109. jugera, j. 86. Lycoris, viii. 73. ora, ix. 67. puella, vi. 16. ſtemma, v. 37. Vienna, vij. 87.
pulchre, j. 78. ij. 58. iij. 95. xii. 17.
pulchrior, iv. 42. v. 19. vi. 29. ix. 18. x. 32. xi. 61. corona, ix. 61.
pulei nigri, xij. 32.
pulice molleſto, xiv. 83.
pulli ſtamina, iv. 73. vi. 58. venena, ix. 3.
pulli, j. 37. gallinacei, xiij. 45.
pullo cucullo, x. 76. vellere, xiv. 157.
pullos, iij. 58.
pullus, vi. 93. viii. 33. x. 48.
pulmone rubro, vi. 64.
pulpam, iij. 77.
pulpita, j. 77. v. 26. lubrica, ix. 39.
pulſ[illegible]bus, xi. 17.
pulſans, v. 38.
pulſas, xij. 102.
pulſat, ij. 11. viij. 36.
pulſes, x. 19.
pulſibus, vij. 6.
pultem niveam, v. 79.
pultibus cluſinis, xiij. 8. niveis, xiij. 35.
pulvere, † 28. j. 83. v. 66. vi. 38. viij. 65. xii. 84. xiv. 48. Cumano, xiv. 11. flavo, xiv. 71. longo, x. 13. magno, vi. 38. multo, j. 83. Siculo, v. 66. vili, xiv. 102.
pulverea juba, xi. 85.
pulvereumque hippodromon, xii. 50.
pulverulenta, vi. 31. Harpaſta, iv. 19. vii. 31. via, xii. 2.
pulverulentus, iij. 5.
pulvinis ſericis, iij. 82.
pulvis, viii. 3. longus à Cæſare, x. 6.
pumicata fronte, j. 67. manu, v. 42.
pumice, j. 118. iv. 10. xiv. 205.
pumiceis fontibus, iv. 57.
pumicis aridi, viii. 72.
pumilio, xiv. 212.
pumilione armato, j. 44.
pumilionis, xiv. 213.
puncta, xiv. 92. puella labris meis, xi. 40.
punctaque, x. 46.
puncto bis ſeno, xiv. 17.
pungat, xi. 102. xiij. 86.
pungere, vii. 24.
Punica mala, j. 44. iv. 10.
Punici, vi. 19.
Punicorum malorum, vij. 19.
puppi, iv. 20.
puppam, iv. 20.
puppes, x. 51.
puppim emeritam, x. 85.
puppis, ix. 36.
pura, ix. 69. xi. 12. baſia, vi. 50. vada, iv. 55.

puram, vj. 66.
puras buccas, iij. 75.
purgentque, ix. 28.
purior, ij. 16. Iſſa, j. 110.
puris aſtris, iv. 64.
purius, iij. 87.
puriuſque, iij. 82.
puro fonte, vj. 47. vitro, iv. 22.
puros ordines, v. 8. ſoles, viij. 14.
purpura, x. 10. delicata, iij. 2. deterior, xiv. 156. felix, viij. 8. 66. libata, ix. 78. Magalenſis, x. 41. cexta, xj. 57.
purpura multa, x. 30.
purpuraque, v. 6. vj. 118.
purpuræve, x. 5.
purpurea toga, x. 93.
purpureas & arrogantes lacernas, v. 8.
purpureis capiſtris, j. 105. faſtis, xj. 5. xij. 26. lacernis, v. 8. tapetis, xiv. 147.
purpureo grege, xiv. 55.
purpureoque toro, xij. 17.
purpureos racemos, viij. 68.
purpureum, vj. 11. jubar, viij 65. libellum, v. 6.
purum, iv. 39.
purus, xj. 62. xiv. 69. homo, ix. 64.
puſilla, vij. 54.
puſilli Herculis, iij. 47.
puſillos filios, x. 98.
puſillum, iv. 43. ix. 51. vitium, iij. 42.
puſillus, v. 83. animus, iij. 62. homo, j. 10. v. 81.
puſtula felix, viij. 51.
puſtulæ lucentes, xj. 99.
puſula fervida, xiv. 167.
puta, iv. 29. vj. 85. xj. 44. xiv. 7.
putabis, j. 110. ij. 8. iv. 64. x. 85. xiij. 124. xiv. 6. 52.
putabo, v. 1. vj. 14. viij. 64.
putamus, iij. 55.
putas, j. 7. 67. 73. 98. ij. 77. iij. 1. 11. iv. 49. 53. v. 24. 52. vj. 10. 41. 56. vij. 18. 41. 66. viij. 37. ix. 15. 42. x. 11. 45. xj. 28. xij. 48. 94. xiv. 10.
putaſti, j. 29.
putat, † 19. j. 61. 85. 86. 97. iij. 5. iv. 46. vj. 70. vij. 66. viij. 78. ix. 56. x. 27. xj. 28. 32. xiv. 62. 194.
putare, x. 92.
putatis, vj. 26.
putato, xiv. 188.
putator horridus, iij. 58.
putavi, v. 50. ix. 45. xij. 32.
putavit, † 28. vj. 93. viij. 2.
putent, vj. 56.
putes, iv. 54. ix. 49. xj. 61. xiij. 44. xiv. 212.
putet, j. 14. 70. 105. vj. 13. viij. 47. ix. 61. xj. 56. xij. 21.
puteſque, j. 87.
putida res, xij. 39.
putidula, iv. 20.
putidus, iij. 50.
puto, j. 6. 28. 81. 100. 103. ij. 9. 41. 44. 67. iij. 26. 55. 67. 79. 95. iv. 26. 58. 69. v. 11. 16. 81. vj. 30. 70. vij. 23. 51. 52. 87. viij. 4. 29. 64. ix. 1. 64. x. 29. 36. 79. xj. 7. 21. 22. xij. 29. xiv. 182.
putre vetuſque ſolum luto, ix. 75.
putreſcit, vj. 93.
putri, vij. 66. halece, iij. 77.
putrique creta, xij. 62.
putris faſcia, v. 3.
putriſque, iv. 53. ix. 103.

Py

Pyladem, vj. 11. vij. 23. 44.
Pylades, vj. 11.
Pyladi, x. 11.
Pyliam ſenectam, viij. 2.
Pylio pollice, viij. 6.
Pylioque ævo, iv. 1.
pyra, v. 79. religata, j. 44.
pyramidum, † 1.
pyramidumque, x. 63.
Pyrgos litoreos, xij. 2.
Pyrrhæ, x. 67.
pyrum, j. 118.
Pythagoræ, ix. 48.
Pyxagathos, vij. 56.
pyxidibus, ix. 38.

Q

QUa, j. 5. ij. 17. iv. 18. v. 23. vj. 18. vij. 11. 73. viij. 50. ix. 56. 60. xj. 16. 46. xij. 32. 95.
quacunque, iij. 44. 54. vj. 80. x. 73. xj. 99.
quadra, iij. 77. ix. 92. xij. 32. plurima ſecta de placenta, ix. 92.
quadramve, vj. 75.
quadrans, ij. 44. iij. 30.
quadrante, ix. 49. uno beatior, x. 82.
quadrantem, v. 33. vij. 9. ix. 95. xj. 106.
quadrantes, j. 60. vj. 88. x. 70. miſelli, iij. 7.
quadrantibus, iv. 68. x. 75.
quadratum gauſape, xiv. 152.
quadriga, vj. 46.
quadrima corona, xij. 32.
quadringenta, ij. 6. v. 39.
quadringentis millibus, xiv. 35
quadringentorum, v. 24. ix. 105.
quadrupedes, xiij. 92.
quæ, † 2. 4. j. 17. 73. ij. 4. 44. iij. 20. 65. iv. 1. 48. v. 6. 47. vj. 42. 71. vij. 7. 60. viij. 36. 80. ix. 33. 85. x. 51. xj. 46. 53. xij. 2. 98. xiij. 28. 38. xiv. 10. 28.
quæcunque, j. 114. iv. 29. vj. 68. 87. x. 78. xj. 85.
quædam, j. 17. 116. v. 53. vij. 84. x. 11. xij. 34.
quæque, j. 89. ij. 29. 40. iv. 25. v. 23. vj. 64. 77. viij. 80. ix. 44. x. 51. xij. 31.
quæras, vj. 64. vij. 50. xij. 62.
quære, j. 2. 67. vij. 57. ix. 105. xij. 48.
quærere, iv. 40. v. 45.
quærerent, xj. 89.
quæreret, j. 43.
quæret, iij. 4.
quærimus, v. 10.
quæris, j. 2. 49. 58. 71. 97. 118. ij. 6. 31. 38. 78. iij. 93. iv. 19. 23. 91. v. 57. vj. 67. vij. 41. 78. 79. viij. 16. 31. x. 22. 74. 100. 104. xj. 20. 33. 64. xij. 17. 20. 25. 32. 53. 57. xiv. 2. 91.
quærit, j. 34. 67. viij. 38. 61. x. 30. 71. xj. 85. xiv. 16.
quærite, ix. 93.
quæritis, iv. 65. viij. 12. ix. 79. xj. 60.
quæritur, ix. 19.
quæro, iv. 71.
quærunt, iij. 91.
quæſivit, ix. 60.
quæſtoris, vij. 36.
quæſtus, ix. 64.
quale, † 21. xj. 54.
qualem, j. 21. 58. vj. 64. vij. 94.

vij. 94. x. 51. xij. 32. 99. xiv. 77.
quales, j. 40. v. 50. vj. 66. vij. 13. xj. 7. xij. 43. xiv. 158.
qualia, j. 37. 108. iv. 11. viij. 75. ix. 21. 55. x. 99. xj. 85. 105. tata, xj. 7.
qualacunque, j. 71.
qualis, vj. 85. vij. 79. viij. 52. xj. 27. xij. 94.
qualiſcunque, v. 61.
qualiſque, j. 44.
qualiter, † 7. j. 104. v. 7.
quam, ij. 43. iij. 8. 63. iv. 37. 74. . 32. 81. vj 89. vij. 13. 92. viij. 18. 77. ix. 46. 62. x. 29. 89. xj. 4. 22 xij. 35. 63. xiij. 2. 26. xiv. 68. 186.
quàm, j. 87. 104. ij. 1. 70. iv. 29. 44. v. 3. 26. vj. 45. 85. vij. 66. 87. viij. 36. 49. ix. 38. x. 14. 80. xj. 22. 57. xij. 21. 66. xiv. 15.
quàm primum, j. 32. viij. 9.
quamque, j. 104.
quamvis, j. 65. ij. 41. v. 15. 53. 66. vij. 6. 18. 68. ix. 39. 52. x. 11. xj. 24. 44. 70. 105. 109. xij. 29. 78. xiij. 73. 81. xiv. 95. 120.
quandam, j. 116.
quandiu, x. 74.
quando, ij. 71. iij. 4. iv. 33. v. 19. 59. vj. 68. vij. 7. 8. viij. 45. ix. 87. x. 6. 14. 30. 58. 70.
quanta, ij. 75. iv. 63. v. 71. viij. 40. 50. 70. xj. 6. gloria, iv. 63. ira, iv. 74.
quantaque, viij. 50. 55. xj. 4.
quanta ſcabie, vj. 37.
quantam, xj. 52.
quantas, vij. 46. xij. 53.
quanti, j. 67. v. 16. 59. vj. 88. xiv. 217.
quanto, j. 8. 83. ij. 44. 72. iv. 42. v. 69. 71. vj. 59. vij. 25. 46. 52. viij. 50. x. 10. 55. 70. 86. 89. xj. 8. xij. 95.
quantos, viij. 28. xj. 79.
quantulacunque, xj. 15.
quantum, j. 27. 205. iij. 44. 46. 93. iv. 26. v. 22. vj 70. 83. 89. vij. 38. 71. 96. viij. 7. 55. ix. 4. 42. 70. xj. 88. xij. 55. 59. 71. 85. xiij. 2. xiv. 195.
quantus, † 9. viij. 4. xj. 70. xij. 29. honos, xij. 65.
quare, j. 3 . 36. ij. 41. 49. iij. 82. iv. 33. 39. v. 56. 80. vij. 94. viij. 12. . 36. 50. xj. 36. 76. xij. 20. 93. xiv. 74. 179.
quarta meſſis, j. 102.
quartæ partis, ix. 49.
quartana febris, x. 77.
quartum, iij. 20. 50. ix. 84. lapidem, x. 79.
quartus, j. 13. vj. 39. viij. 71. dies, iv. 61.
quarum, viij. 34.
quas, j. 35. 66. iij. 40. 64. v. 43. 79. vj. 56. 64. vij. 88. viij. 61. ix. 19. 89. x. 38. 48. xj. 16. 35. xij. 32.
quaſi, j. 100. iij. 96. v. 37. vj. 42. ix. 36. 48. x. 24. 32. xij. 98.
quaſſa rota, iv. 58.
quaſſat, viii. 43. xiii. 1.
quatenus, v. 20. vii. 79.
quater, iv. 69. v. 45. vii. 19. viii. 2. 11. ix. 32. x. 38. 56. xi. 98. xii. 55. juncta tora, x. 51.
quaterque, j. 53. 104. iij. 17. vi. 66. 93. x. 1. 11.
quaterno ære, xii. 77.
quatiat, xiv. 54.
quatis, ix. 74.
quatit, xii. 57.
quatuor, j. 72. 100. ii. 5. 44. iii. 38. v. 2. 71. vi. 6. 8. viii. 7. 31. 71. 75. xi. 98. 107. aureolis, x. 75. & tantum verbis, xii. 11. libras, xii. 36. librarum mullus, x. 31. mappas, xii. 29. meſſibus, x. 103. nummis, xiii. 3. togæ, x. 96.
quatuorque, iij. 93. x. 104. xiv. 34.
quatuorve, ii. 44. v. 61. viii. 64.

Que

Que, x. 5. 6, 9. 12. 17. xi 2. 4. 12.
quem, † 3. j. 14. 114. 118. ij. 34. 57. 68. iii. 24. 69. 100. iv. 53. 54. v. 2. 19. 81. vi. 13. 25. 82. vii. 26. 59. 95. viii. 28. 72. ix. 15. 38. 104. x. 53. 72. xi. 62. 99. xii. 6. 49. 100. xiii. 83. xiv. 33. 190. 193.
quemcumque, iv. 29. xiii. 32.
quemquam, ii. 70. iv. 46. viii. 56. x. 35. 48. xii. 94.
quercus, viii. 82. pia, ix. 24. plurima, iv. 1. Tarpeias, iv.
querebar, ix. 88
querelæ, i. 83. v. 7. rudes, xi. 71.
querelas, i. 13. vii. 46. ix. 55. Cecropias, i. 54.
querelis immenſis, ix. 46.
quereretur, xi. 41.
quereris, i. 36. 90. 111. ii. 85. iii. 3 . 80. vi. 9. xi. 40. xii. 28.
quereriſque, xi. 36.
queri, ix. 10. xi. 92.
queritur, i. 59. 93. 110. v. 15. 59. vi. 59. ix. 3. x. 17. 91. xi. 40. 72.
queriturque, iv. 91.
queror, iv. 82. vi. 19. xi. 70.
querulæ capellæ, vii. 30.
querulo cliente, iv. 89.
querulos faſtus, xii. 75. libellos, viii. 82.
querulus cliens, i. 50.

Qui

Qui, † 10. 15. i. 37. 93. ii. 32. 57. iii. 5. 63. iv. 55. 85. v. 20. 26. v. . 8. vii. 19. 92. viii. 24. 29. ix. 7. 12. x. 35. 56. xi. 22. 51. xii. 55. 75. xiii. 2. 93. xiv. 11. 72.
quis, i. 71. 72. 115. vi. 82. xii. 39.
quibus, i. 50. ii. 77. iii. 4. iv. 17. 64. vii. 31. ix. 12. 31. 35. 57. 75. x. 6. 68. xi. 7. xii. 5. 53. 98. 103. xiv. 115.
quicumque, iii. 38. vi. 39. viii. 48. x. 7. xii. 48.
quid, i. 77. 100. ii. 16. 64. iii. 20. 68. iv. 5. 30. v. 39. 70. vi. 40. 59. vii. 33. 95. viii. 56. 78. ix. 26. 59. x. 11. 39. xi. 43 81. xii. 36. 75. xiii. 3. 94. xv. 63. 215.
quidam, vi. 61. vii. 11. 82. ix. 99. xiv. 194.
quiddam, ii. 11. vi. 44. ix. 59.
quidem, i. 199. ii. 1. 58. iii. 17. 45. iv. 1. 69. vi. 10. viii. 71. ix. 87. x. 63. xiii. 52.
quidlibet, iii. 46. ix. 47.
quidquid, † 5. 21. 28. i. 69. 106. ii. 37. 41. 88. iii. 1. 46. 61. iv. 28. v. 43. vi. 29. 68. vii. 19. 30. x. 36. 56. xi. 2. 7. 76. xii. 15. 18. 24. xiv. 39.
quies, iv. 8. viii. 70. ix. 101. alta, vii. 41. amica, ix. 101. fugitiva, vii. 63. grata, xi. 27. nullis linguis offenſa, xii. 57. pacata, ix. 81. pigra, xii. 63. ſecreta, vii. 31. unicata, xi. 51. viva, x. 30.

quieſcendi, xij. 57.
quieſcit, xij. 1.
quieſco, iv. 90.
quieta mens, x. 47.
quietæ vitæ, x. 92.
quiere, v. 29.
quieti placidæ, † 4.
quilibet, v. 13.
quina, j. 12. x. 75.
quinas luces, xiv. 141.
quincta, viij. 67. x. 70.
quinctaſque, viij. 44.
Quincte, iij. 11. 62. iv. 72. v. 76. viij. 9. ix. 53. 54. Ovidi, x. 44.
Quinctios, ix. 28.
quincto, j. 114. vij. 92. viij. 71. eſſedo, x. 104.
quinctum, vij. 92. librum, iij. 50.
Quinctus, xiij. 119.
quincunce miſto, ij. 1.
quincunces, j. 28. xj. 37.
quincupeda; xiv. 92.
quincuplici, xiv. 4.
quindecies, vij. 9. actas olympiadas, x. 23.
quindecim annos, xij. 59. graves ſaccos ferventis auri, x. 74. jugales annos, x. 38. poëtæ, xj. 7.
quinquagenis millibus bis, x.j. 67.
quinquageſima liba, x. 24.
quinquaginta, iij. 40.
quinque, j. 27. 72. 118. ij. 76. iij. 62. iv. 15. 89. vj. 85. vij. 52. viij. 67. ix. 8. x. 11. 42. 63. 108. xij. 43. xiv. 192 baſia, x. 42. comati, xij. 71 diebus, xiv. 79. Lucrina xij. 48. ſeſtertia, x. 14.
quinquennia prima, iv. 45.
quinquies ducena, xij. 76.
quintam, iv. 8.
Quintiane, j. 53. v. 18.
Quintiliane, ij. 90.
quintum, v. 22.
quintus, iij. 8. 11. v. 2. 15.
quippe, ij. 30.
quique, vj. 64. xij. 44.
Quirinalis, j. 85.
Quirine ſancte, x. 58.
Quirini vicini porticum, xj. 1.
Quirino, x. 51. Auſonio, x. 26.
quis, † 12. 26. j. 36. 40. ij. 1. 29. 72. iii. 44. 63. iv. 70. v. 19. vj. 13. 39. vij. 16. 44. viij. 55. 64. 73. ix. 13. 97. x. 44. 56. 66. xj. 23. xij. 11. 21. 82. 96. xiij. 92. xiv. 1. 54.
quiſquam, j. 56. 67. 87. iij. 75. iv. 84. v. 21. vj. 2. 39. viij. 64. 71. x. 49. 62. xj. 25. xiv. 214.
quiſque, iv. 30. vij. 59. ix. 56. x. 87.
quiſquis, j. 34 105. iv. 34. v. 59. 60. vj. 49. 60. vij. 39. viij. 48. ix. 57. 79. 99. x. 5. 36. 61. 71. xj. 14. xij. 35. 81. xiv. 87. 210.
quiſve, iv. 23.
quivis, xiv. 214.

Quo

quo † 7. j. 85. ij. 64. 91. iv. 65. 82. v. 1. 19. vj. 10. 33. vij. 5. 49. viij. 48. ix. 12. 34. x. 6. 92. xj. 14. 19. xij. 60. 63. xiij. 59. 111. xiv. 116.
quocunque, ij. 67. vj. 43. viij. 75. x. 20.
quod, † 17. 25. j. 42. 94. ij. 62. 73. iij. 42. 55. iv. 4. 55. 66. v. 6. 79. vj. 48. viij. 61. 73. ix. 12. x. 70. xj. 23. xij. 4. 100. xiij. 11. 106. xiv. 57. 219.
quòd, j. 96. iij. 44. 62. v. 10. 16. 18. 27. vj. 47. 55. vij. 51. 84. viij. 30. ix. 27. 94. x. 80 xj. 23. 56. 80. xij. 25. 26. 28. 38. 41. 48. 60. 75.
quodam, vj. 8.
quodcunque, iv. 64. vij. 68.
quodque, j. 91. ij. 72. iij. 16. v. 13. vij. 9. ix. 99. x. 61. xij. 31.
quodvis, xiij. 117.
quolibet, vj. 49.
quomodo, iij. 15. x. 16.
quondam, j. 102. 114. iij. 64. 91. iv. 13. 30. v. 6. 43. vij. 1. viij. 52. ix. 7. 50. x. 75. xj. 88. xij. 72. xiij. 127.
quoniam, xj. 77.
quoque, j. 16. ij. 1. iij. 75. iv. 13. 83. v. 77. vi. 27. 65. vij. 57. 99. viij. 11. 82. ix. 9. 90. x. 19. 39. xj. 17. 69. xij. 75. 96.
quorum, iij. 67.
quos, j. 36. 49. iij. 5. 7. vj. 64. vij. 27. 66. viij. 56. 78. ix. 60. x. 5. 51. xj. 5. 66. xij. 67. 99. xiv. 1.
quot, iij. 95. v. 66. vj. 34. viij. 17. 26. x. 28. 30. xj. 54. xij. 7. 87. xiv. 90.
quotque, xj. 54.
quota, † 15. 28. v. 66. ix. 36.
quotidiana ſindone, xj. 1.
quotidianam nauſeam, iv. 37.
quotidiano dropace, x. 65.
quoties, j. 106. 118. ij. 14. iv. 66. v. 4. 18. vj. 36. 39. vij. 17. 34. viij. 55. 76. ix. 26. 86. x. 55. 80. xj. 8. 100. xij. 29. 86. xiij. 18. 98. xiv. 115. 119. 217.
quoviſcumque loco, xiv. 1.

R

Ra

RAbido dente, † 18. ore, vj. 64.
Rabiri, vij. 55.
Rabirius, x. 71.
racemis primis, iij. 65.
racemos minimos, vj. 49. purpureos, viij. 68.
radat, xj. 101.
radere, vj. 57.
radiabant, † 2.
radiant, viij. 51.
radiata, j. 71.
radios, vij. 11.
radit, ij. 17.
ramento ſulfurato, x. 3.
rami Piceni, v. 79.
ramis, iv. 59. ix. 62. xiij. 62. adoptivis, xiij. 46. flentibus, iv. 59. Libycis, xiii. 42. maternis, xiij. 46. ſuburbanis, xiij. 43.
ramos altos, viij. 61. cedentes oneri, xij. 42.
ranæ Ravennates, iij. 93.
ranam exiguam, x. 79.
ranas cantatas, xiv. 183. turpes, x. 37.
rancidulo ore, vij. 33.
rapa gaudentia frigore, xiij. 16.
rapaci manu, vj. 49.
rapacitatis diræ, xij. 53. notæ, vj. 72.
rapax milvus, ix. 55.
rape, viij. 44.
rapere, vij. 19. xj. 5.
rapertis, xiij. 85.
rapiat, j. 110.
rapiant, ix. 39.

Digitized by Google

rapiantur, vij. 49.
rapidis aquis, x. 103.
rapidos ungues, xiv. 199.
rapiente veredo, xij. 14.
rapiet, x. 12.
rapina, xij. 52. multa, viij. 78.
rapina levi, xij. 55.
rapinæ diræ, xj. 42. ſubitæ, vj. 68.
rapinam mollem, j. 105.
rapinas, x. 87.
rapinis, viij. 64.
rapis, iv. 19. viij. 31. xj. 50. xij. 96.
rapit, iij. 16. 62. 91. vij. 31. x. 70. xj. 29. 95. xiv. 48.
rapta, j. 117. ij. 6. v. 38. xj. 70. pœna, viij. 30.
raptas, vij. 46. xij. 52. pilas, † 19.
raptis catulis, iij. 44. luminibus, iv. 30.
rapto, vij. 46. ix. 31.
raptor Gangeticus, viij. 26.
raptore deſerto, xij. 52.
raptos, x. 71.
raptum, j. 22. 89. 100. vij. 39. ix. 86. x. 53. Phryga, x. 19.
raptus, † 16. iij. 2. v. 49. 85. vj. 52. 88. ix. 9. xij. 52. hœdus ab ore lupi, x. 48. Hylas, x. 4. piſcis, iv. 66. puer, vj. 68.
rapuiſti, xj. 55.
rapuit, v. 45. vj. 13.
rara, iv. 29. vij. 31. cinnama, iv. 13. fides, x. 78. gloria, † 18. x. 63. manus, vj. 83. munera, xiij. 91. oſcula, xj. 24. pondera, xij. 67. retia, xj. 22. ſenectus, vj. 29. theatra, v. 10. toga, x. 47.
raraque rima, j. 35.
rara cœna. x. 53.
raram, j. 107.
rari nemoris, viij. 40. poëtæ, j. 1. ponderis, ix. 49.
rarior calor, iv. 42.
raris auribus, ij. 86. Kalendis, iv. 66.
rariſſima avis, xiij. 65.
rarius, v. 40.
raro, j. 94. xiv. 213.
raros amicos, j. 40. capillos, x. 73.
rarum, xij. 21.
rarus, viij. 18. xij. 6. xiij. 3. amicus, xiv. 121. civis, xij. 53. eques, x. 16. fututor, viij. 17. lector, v. 10.
raſa, viij. 47. recenti limâ, x. 2. ſelibra, viij. 71. vellera, xiv. 159
raſa fronte, iv. 10.
raſam togam, ij. 85.
raſit, xij. 5.
raſtris, ij. 75.
raſum, j. 118. latus caveâ, ix. 58.
rata, x. 34. vota, iv. 45.
rate diſperſa, ix. 41. ſalva, vij. 18.
ratem, † 26.
rates extructas, v. 43.
ratibus, † 24. ſævis, † 28.
ratio, j. 86. iv. 81. v. 44. vj. 56. xij. 61. 93.
ratione, j. 73. 98. ij. 53. 77. iv. 7. vj. 17. 51. vij. 29. viij. 75. x. 102. xij. 29. 95. nulla, iij. 30. ſola, ix. 56. ſumma, iij. 30.
rationis, vj. 25.
ratis, iv. 66.
ratus, iij. 24.
rauca voce, viij. 3.
raucæ chartæ, viij. 67. cortis, vij. 30.
rauco Aquilone, j. 50.
raucos cauſidicos, iv. 8. rogatores, x. 5.
raucus cocus, j. 42.
Ravenna æquoreæ, xiij. 21.
Ravennæ, iij. 56. 57. patriæ, iij. 91.
Ravennam, x. 51.
Ravennates ranæ, iij. 93.
Ravennatis onocrotali, xj. 22.
Re
Reatum triſtem, ij. 24.
rebus, x. 82. xj. 44. xiij. 3. anguſtis, xj. 57. negotioſis, x. 30. parvis, j. 56.
recantat, ij. 86.
recedas, iv. 30.
recede, iij. 68. iv. 30. 77. viij. 1. xj. 17.
recedis, viij. 16.
recedit, vj. 42.
recedunt, xj. 72.
recens, viij. 75. xiv. 93. cunnilingus, xij. 59. fama, ix. 44. hircus, vj. 93. ſella, ij. 57.
recentem gallum, vij. 94.
recenti buſto, v. 39. buxo, xij 32. lima raſa, x 2.
recepit, v. 8. vj. 36.
receptis, x. 7.
recepto, iij. 19.
receptum, vij. 25.
receptus, v. 14.
receſſeratque, j. 83.
receſſerunt, iij. 7.
receſſit, iij. 20. iv. 73.
receſſus felices, vj. 43. fœmineos, vij. 34. hibernos, v. 68. lati, iv. 64. pierios, vij. 62. placidos, x. 48.
recide, j. 32.
recipis, iij. 40. ix. 55.
recipit, iij. 68.
recitabo, xj. 53.
recitante, iij. 45.
recitanti, x. 10.
recitare, j. 30. 64. ix. 85.
recitas, j. 39. ij. 71. 88. iij. 18. 49. viij. 20. 76. xij. 40.
recitat, j. 53. 67. ij. 20. iv. 6. vj. 41.
recitaturus. iv. 41. xiv. 142.
recitem, j. 64.
recites, ij. 71. 88. iij. 40.
recitet, xij. 64.
reclivis, ix. 92.
recluſis, vij. 61.
recocta maſſa, xj. 53.
recordanti, x. 23.
recta, viij. 50. fides, xij. 6.
recta, viij. 75.
rectam in cœnam, ij. 69. vij. 19.
rectas boves, v. 66.
recte, vij. 69.
recti, j. 40. vij. 69. xj. 6. amor, x. 78.
Rector, xij. 100. maxime, ix. 37. ſumme, vij. 6. venerande, vij. 59.
Rectorem, x. 78.
rectus, ij. 53. cucumis, xj. 19.
recumbam, x. 98.
recumbas, xj. 103.
recumbere, ij. 19.
recumbes, v. 79. xj. 24.
recumbis, iij. 30.
recumbit, v. 74. vij. 66. x. 98. xij. 17.
recumbunt, iv. 64.
recurrit, ij. 14. vij. 19.
recuſas, xj. 24.
recuſat, xij. 55.
recuſatio, ix. 104.
recuſes, j. 55.
recuſo, x. 10.
recutita colla, ix. 58.
recutitorum Judæorum, vij. 29.
reddam, v. 85.
reddant, iv. 51.

reddas,

reddas, xj. 91.
reddat, ii. 38.
reddatur, vi. 66. xi. 6.
redde, i. 60. 104. vii. 1. 4. viii. 13. 21. 48. ix. 94. x. 51. xi. 55. xii. 36. xiii. 52. xiv. 46. 163.
reddere, x. 44. xi. 41. xii. 48.
redderet, x. 38.
redderis, vii. 46.
reddes, v. 6.
reddet, v. 43. viii. 45.
reddiderunt, xi. 4.
reddidit, vi. 89. vii. 46. xiv. 165.
reddis, iii. 95. vii. 54. viii. 37. 80. ix. 105. xi. 66. xii. 63.
reddit, ii. 38. x. 43.
reddita, † 2. v. 8. templa, xii. 3.
redditur, vii. 7. viii. 45.
redditus, i. 37. xi. 10.
redduntur que, x. 83.
redeant, xi. 6.
redeas, vii. 26. ix. 57. x. 12. xi. 1.
redeat, ix. 52. x. 101.
redemi, ii. 68.
redempta, xii. 99. Leda, ii. 63.
redemptoris, xiv. 92.
redemptus, ii. 34.
redeo, † 25. xii. 69.
redeunt, iv. 37. x. 85. xii. 6.
redeuntia ſecula, iv. 1.
redi, viii. 31. 71.
rediit, † 22. iii. 14.
redimire, viii. 70. xii. 52.
redimit, i. 9. vi. 71. ix. 33.
redimita, viii. 65.
redimite, ix. 74. xii. 100,
redimunt, vi. 60.
redire, v. 36. vi. 72. vii. 27. viii. 66. 72. ix. 1. x. 103. xii. 59. 61. 63.
rediret, i. 15.
rediſſem, ix. 41.
rediſſet, ix. 106.
rediſti, v. 50. xii. 52.
redit, vii. 12. 21. x. 37. 48. xii. 68. 78.
reditque, i. 49. vi. 10.
reditu, iv. 41.
rediturus, ii. 5. xii. 14. xiv. 181.
redolent, iii. 65. xi. 9.
redolentia, xiii. 18.
redolet, iv. 4.
redolere, xiv. 59.
reducem, x. 103. xii. 63. Deum, viii. 8. Jovem, viii. 15.
reduceſque, x. 70.
reduci, ii. 74. vi. 85. ix. 8.
reducis fortunæ, viii. 65.
reducit, v. 26.
reduco, xi. 25.
reducta, x. 72.
reducuntur, xii. 29.
reduxit, vii. 46.
refer, iii. 38.
referam, xi. 26.
referas, iii. 4. xii. 101.
referaſque, x. 68.
referat, x. 32.
referenda, ix. 93.
referentia nullos mimos carmina, xiv. 219.
referes, vi. 58.
referet, xii. 84.
referre, iv. 55. v. 53.
refers, v. 17. ix. 36. xi. 5. 44. 108.
refert, i. 30. 49. iii. 58. v. 8. viii. 38. ix. 1. 79. 101. 102. x. 35. xi. 34. 72. xiii. 76.
refibulavit, ix. 28.
refice, iv. 37.
refici, xi. 30.
reficit, x. 56.
reficitque, ix. 47.
refrigerat, iii. 25.
refugit, iii. 63.
regale fulmen, xii. 63.
regali ſepulchro, iv. 59.
regas, vi. 3.
rege, ii. 53. iii. 62. x. 39.
regem, i. 22. ii. 68. iv. 40.
regemque, i. 61. 113. iv. 84. x. 10.
regente, viii. 52.
reges, ii. 68. vii. 99. x. 96. tumidi, v. 20.
regia miracula, viii. 36.
regibus atavis ortus eques, xii. 4.
regina, v. 56. vii. 49. ix. 59. x. 64.
regione, i. 109. iii. 4. x. 68. Helicaonia, xiv. 152.
regis, v. 20. x. 20. xii. 15. Corcyræi, viii. 68. feri, † 2. ſuperbi, iii. 7. tumidi, ii. 18.
regit, i. 87. iii. 82. xii. 9.
regius ager, x. 94.
regna, v. i. 6. ix. 44. Æthnæa, vii. 63. Itala, 103. nemoroſa Triviæ, ix. 65. parva, xii. 31. ſæva pati, ix. 67. ſuperba, xii. 48.
regnat, x. 19.
regnator, vii. 46. x. 61. xi. 7. Olympi, xiv. 1. 75.
regnet, viii. 30.
regnis, xiv. 184. malis, ix. 104. Penlianis, xii. 57. tantis, iv. 40.
regnum, iv. 57. x. 30.
regula, xi. 2.
regulæ, vii. 15. 30.
regule, i. 83. 112. ii. 93. iii. 16. v. 10. 22.
regulos, v. 29.
regulus, i. 13. 82. ii. 74. iv. 16. v. 64. parvus, vi. 38.
regum pictorum, x. 72.
regunt, ii. 43.
reis attonitis, xii. 52. ſollicitis, v. 16.
relegas, xi. 53.
relegata fucana, xi. 9.
relegente, ii. 6.
releges, iv. 29.
releves, x. 12.
relicta, ix. 41.
res non parta labore, x. 47.
relictæ urbis, xii. 69.
relictis nucibus, v. 85.
relicto, j. 63. nomini, viii. 38. ſpeculo, xi. 50.
relictum, i. 100. v. 45.
religata pyra, i. 44.
religatus Promethæus, † 7.
relinquas, ix. 84. xiii. 126.
relinquat, v. 57. vi. 38.
relinque, vi. 27. xii. 96.
relinquendum, viii. 44.
relinquere, viii. 5.
relinques, i. 50. x. 44.
relinquis, x. 10.
reliqua pallude, xiv. 38.
reliquerunt, vii. 19.
reliquis, iv. 42.
reliquiſſe, iii. 64. viii. 44.
reliquiſſet, iii. 64.
reliquit, ii. 76. iii. 10. iv. 66. 70. v. 79. vi. 18. vii. 65.
reliquos capillos, x. 83.
reliquum, j. 50.
relliquias, vi. 37.
reluctatur, v. 36.
rem, i. 28. ii. 26. iii. 79. vi. 46. 63. vii. 33. ix. 22. difficilem, iv. 66. magnam, xi i. 54.
remanſit, v. 68.
remeant, i. 16.
remedium, xi. 99.
remenſus, vi. 8.
remi, x. 70. xi. 3.
remiſenſque, vii. 54.
remiſimus,

remiſimus, i. 102. iii. 99.
remiſiſti, iv. 89.
remiſit, vi. 68. x. 95.
remiſſa, iv. 14.
remiſſum corpus, j. 50.
remiſſus. vii. 46. x. 55. 101.
remittam, j. 118.
remittas, x. 7.
remitte, ix. 92. x. 82. xi. 76.
remittere, x. 37.
remittes, x. 78.
remittet, ix. 67.
remitti, v. 60.
remittis, vii. 54.
remittit, xii. 95.
remitto, ix. 51.
remos lentos, iij. 67.
remotas, x. 96.
removete, xiii. 101.
remum, † 26.
renaſci, v. 24. viii. 40.
renata, vi. 4. 7.
renovabat, ii. 75.
renovans, v. 7.
renovas, vii. 31.
renovatur, viii. 80.
renuente, ii. 14.
reo, ij. 24.
reor, iii. 100. viii. 33.
reorum, ii. 36. mœſtorum, iv. 4.
reos pavidos, iv. 5.
reparari, ix. 104.
repellas, viii. 40.
repellet, iii. 46.
repente, i. 83. iv. 2. 30. 59. v. 36. 45. vii. 85. xii. 94.
repetam, x. 96.
repetas, ix. 4.
repetatque, vii. 17.
repetens, xi. 85.
repetes, i. 50.
repetis, iv. 79.
repetit, v. 36. vi. 64. viii. 52. 75.
repetita, xii. 18. 52.
repetunt, x. 105.
replet, vii. 19.
repletum, xii. 95.
reponas, ix. 38.
repone, ii. 37.
reponet, xi. 32.
repono, xii. 18.
repoſcat, viii. 38.
reppulit, viii. 56.
repſerunt, † 21.
reptantes manus, ix. 25.
reptanti lacertæ, xiv. 172.
repugnas, ix. 12.
requieſcere, xiv. 141. 161.
requieſcit, i. 94. vi. 18. x. 61.
requieſque, iv. 25.
requiram, vii. 72.
requiret, iii. 4.
requiris, i. 1. iii. 67. vi. 53. 66. 77. 78. 88. vii. 33. 36. x. 102. xi. 61.
requirit, xi. 25.
requirunt, ii. 83.
rerum, ii. 91. v. 1. vi. 64. vii. 2. 66. ix. 42. xii. 49. xiv. 124.
res, † 21. i. 80. ij. 28. iii. 38. 60. v. 62. 63. vii. 17. 70. viii. 49. ix. 4. 37. 58. x. 41. xi. 62. ardua, vii. 27. xi. 6. difficilis, v. 12. eadem, xii. 98. eſt imperioſa timor, xi. 59. gratiſſima, iv. 31. magna, i. 18. iv. 81. non parta labore, ſed relicta, x. 47. nova, † 18. parva, x. 96. peracta, iv. 91. peregrina, xi. 79. perniciculа, vii. 74. pretioſa, iij. 63. putida, xii. 39. falſa, iii. 12. tertia, ij. 1. una, xii. 40.
reſalutantes, x. 70.
reſalutas, iv. 84.
reſalutat, v. 22.
reſaluto, v. 28.
reſcripſit, ii. 9.
reſecare, iii. 74. vi. 52.
reſecat, iii. 24.
reſecta fila, xi. 53.
reſervantem, xi. 99.
reſerves, viii. 40.
reſide, iv. 13.
reſignas, ix. 36.
reſina, iii. 74.
reſina turpi, xii. 32.
reſinata vina, iii. 77.
reſolutior, x. 98.
reſonet, vi. 85.
reſpectus, viij. 18. xi. 56.
reſpexitque, ix. 88.
reſpiciat, x. 10.
reſpiciens, ix. 35.
reſpicis, v. 45. 56. viii. 4.
reſpicis, x. 23. 51. xiv. 177.
reſponde, iij. 4.
reſpondent, ix. 12.
reſpondeo, iv. 90.
reſpondes, ii. 32. v. 62. vi. 5. x. 41.
reſpondes, vi. 13.
reſpondet, vi. 82. vii. 3, ix. 55. xi. 41.
reſponſa, v. 1. ix. 93.
reſte abrupta, v. 63.
reſtes calvæ, xii. 32.
reſtituatur, xi. 12.
reſtituis, x. 34.
reſtituit, x. 87.
reſtituti facundi, x. 87.
reſultant, ix. 70.
reſupino vultu, ix. 44.
reſupinus, xii. 78.
rete ſubdolum, iii. 58.
retentas, xii. 32.
retentus, i. 47. ſudor, v. 80.
retia, ii. 27. v. 37. xii. 1. rara, xi. 22 ſubdola, ii. 40. 47.
retibus, xiii. 68.
retices, j. 107.
retinere, x. 33.
retineret, ix. 104.
retinet, ii. 32. x. 44.
retorto crine, vi. 39.
retro, ii. 86. iii. 23.
retro flexus, iii. 82.
retulit, ix. 31. 78. xii. 25.
reveheris, vi. 58.
reverentia, ix. 38. major, vii. 51. tanta, ix. 81. xi. 6.
reverſa, ix. 39. xii. 99. feritate, ii. 75. vita, vii. 46.
reverſæ, v. 68.
reverſo, xii. 59. Domino, xii. 31. bis terque, ix. 8.
reverſuro, viii. 32.
reverſus, viii. 52.
reverti, vii. 66.
revinctus, vii. 41.
reviſo, iv. 90.
reum, vi. 26. x. 48. xii. 25. tonſum ii. 74.
revoca, viii. 67.
revocas, iii. 27. viii. 80.
revocaſti, vi. 83.
revocat, v. 26. viii. 55.
revocatur, v. 85.
revocatus, xi. 6.
revocavit, x. 2.
revoces, viii. 8.
revocetur, vi. 13.
revolvant, xi. 1.
revolvere. vi. 64.
reus, x. 70. 87. grandis, vii. 71. pallidus, i. 50.
rex, ii. 18. v. 23. xii. 61. magne, xii. 63.
rexeras, vii. 62.
rexit, vii. 51.

Rh

Rhætica vina, xiv. 100.
rheda, x. 13.
rheda plena, iii. 47.
Rhenanam Sarmaticamque manum, ix. 36.

Rheae

Rhene pater Nympharum amniumque, x. 7,
Rheni ſumme domitor, ix. 7.
Rheni famuli, ix. 2.
Rhenique, v. 38.
Rheno domito, ij. 2.
Rhenus, iv. 11. viij. 11. xi. 97. xiv. 170. fractus, vij. 6.
rhetor, v. 22. 55. vij. 63. x. 70.
rhetora, ij. 64.
rhetoraſque, v. 57.
rhetorem, iij. 25.
rhetores, ij. 64.
rhetoribuſque, ix. 75.
rhinoceros, † 9. xiv. 53.
rhinocerota, † 22. xiv. 52.
rhinocerotis, j. 4.
Rhodia capta, xiv. 68.
Rhodias fœminas, iij. 58.
Rhodium opus, j. 71.
Rhodon claram, iv. 55.
Rhodope, † 21.
Rhodopeius, cultor, † 3.
Rhodos, ix. 21. x. 68. clara, xiv. 68.
Rhœtus ferox, viij. 6.
rhombo, iij. 60. Colcho, xij. 57. Theſſaliaco, ix. 30.
rhombum. x. 30. xiij. 81.
rhombus latior, xiij. 81.
Rhytio, ij. 35.

Ri

Rictus pervios, j. 105.
ride, ij. 41.
rideas, iv. 55.
rideat, xj. 16.
ridebis, iv. 19. xiij. 57.
ridebit, xij. 21.
ridens, vj. 78. x. 30.
ridenti dominæ, xij. 95.
ridere, ij. 53. vij. 17. xi. 19.
rideris, vj. 77.
rideriſque, ix. 69.
rides, j. 66. 90. ij. 58. iv. 55. v. 20. vi. 65.
ridet, j. 69. iij. 20. iv. 3. ix. 37. x. 2. 51. 80. xij. 52.
rideto, ij. 28.
ridetur, j. 54.
ridicula, iv. 20.
ridiculi Philiſtonis, ij. 41.
ridiculum, v. 54.
rigas, iv. 55.
rigeat, vj. 73.
rigens Dircenna, j. 50.
rigent, vj. 50.
rigentem aquam, xiv. 117.
riget, v. 32. vij. 94.
rigetque, vij. 94.
rigida genre, vj. 64. vena, vi. 49. xj. 17. voce, vij. 91.
rigidi Catones, x. 19. Salonis, xij. 21.
rigido Afro, xij. 42. centurione, xj. 4. leoni, x. 65.
rigidum, ix. 48.
rigidus, v. 36. vij. 70. ceſpes, v. 35. foſſor, vij. 70.
riguæ aquæ, xij. 31.
riguit, iv. 59.
rima, j. 35.
rimæ minimæ, xj. 46.
rimas omnes, xj. 99.
ripa, vij. 49. ix. 30.
ripa alta, x. 85. utraque, x. 7.
ripæ, v. 3.
ripis, j. 54.
riſerunt, j. 104. v. 10. xij. 78.
riſi, j. 59.
riſiſti, xj. 7.
riſit, viij. 56. ix. 35. 45.
riſu, vij. 50. perſpicuo, ij. 41.
riſum, ij. 41. vij. 17.
riſus, viij. 28. xij. 87.
rite, x. 26.
ritus, vj. 42. antiquos, iij. 24. veteres, viij. 80.
rivali, xj. 75.
rivalis, iij. 70.
rivis gemmantibus, ix. 92.
rixa nobilis, j. 37.
Rixamarum, iv. 55.
rixaris, ix. 28.

Ro

Robore, j. 40. ix. 44.
rodas, xiv. 69.
rodere, v. 61. vj. 64. x. 45. xiij. 2.
rodit, v. 29.
roga, ix. 83. xj. 69. xij. 11.
rogabam, ij. 30. ix. 45.
rogabatur, ij. 30.
rogabis, vij. 25.
rogabit, j. 79. iij. 4.
rogabo, vij. 42. x. 24.
rogamus, j. 36. 55. 97. v. 81. vi. 35. viij. 2. ix. 70.
rogandum, vij. 91.
rogante, ix. 43.
roganti, ij. 25. 92. iv. 15. x. 24. xj. 64. 74. xij. 72.
rogare. vij. 59. ix. 23. xij. 57. 65. 81. 94.
rogarem, vj. 10.
rogari, viij. 24.
rogaris, iij. 41.
rogas, j. 64. iij. 68. iv. 15. v. 64. x. 32. xj. 59. 69.
rogaſque, iij. 76.
rogaſſe, vj. 10.
rogaſti, ix. 52. xij. 81.
rogat, j. 110. ij. 69. iij. 92. viij 21. 24. 48. ix. 23. 66. 96. x. 7. xj. 28. 56. 59. 72. 82. xij. 18. 28. xiv. 9. 81.
rogata, iv. 82. xij. 99.
rogatam diu lucem, x. 38.
rogate, v. 6.
rogator, iv. 30.
rogatores raucos, x. 5.
rogatus, iv. 90. vij. 52. xiij. 2.
rogavi, iv. 77. vj. 20. ix. 69.
rogem, v. 47.
rogent, viij. 8. x. 70.
rogentque, iv. 85.
rogeris, ij. 44.
roges, j. 118.
rogeſque, vj. 51.
roget, j. 40. xj. 28. 59.
rogetis, ij. 23.
rogi Oetæi, ix. 67.
rogi Phaëthontei, iv. 25.
rogis, xj. 42. mœſtis, x. 26. nigris, xi. 92.
rogo, j. 79. ij. 14. 25. 79. 80. iij. 25. 44. 52. 73. 76. 95. iv 85. v. 26. 45. 83. vj. 5. 17. 20. vij. 85. 94. ix. 26. x. 14. 21. 41. 66. xij. 25. 64. xiij. 58. expectato, iij. 94. medio, xj. 55. nobiliore, j. 79. uno, x. 71.
rogos extremos, x. 63. Hectoreos, vj. 71.
rogum abſentem, ix. 78.
rogus infelix, viij. 75.
Roma, † 2. 7. iij. 66. 95. iv. 8. v. 10. vj. 61. vij. 4. 5. 60. 98. viij. 11. 15. 21. 26. 50. 61. 65. ix. 29. 57. 81. 99. x. 2. 12. 18. 20. 30. 51. 53. 72. 74. xij. 4. 21. 25. 42. 57. 59. xiv. 99. 129. aurea, ix. 60. callida, ix. 49. candida, viij. 65. magna, xij. 69. major, viij. 56. Martia, v. 19. maxima, vij. 95. x. 58. nova, v. 7. pia, x. 87. xij. 6. pileata, xj. 7. plurima, x. 28. pudica, vj. 4. terrarum, gentiumque Dea, xij. 8. tota videnda, x. 6.
Roma, v. 16. vj. 28.
Romæ, iij. 30. 38. dominæ, j. 4. x. 103.
Romam, iij. 4. 14. 38. 47. vij. 94. ix. 41. x. 36. xij. 3. 21.
rotam, iv. 64.

Romana,

Romana, vij. 79. manus invicta, ix. 2. mentula, vij. 29. ora, v. 70. x. 99. pax, vij. 79. puella, vij. 29.
Romana hiſtoria, xiv. 191. luce, ix. 2. morte, j. 79. ſimplicitate, xj. 21.
Romanæ, iv. 23. brumæ, vj. 8. togæ, ij. 90. iij. 1.
Romanam, xj. 54. nurum, xij. 21.
Romaui cothurni, viij. 18. xj. 10. theatri, xj. 14.
Romano anſere, xiij. 73. ſale, viij. 3. Tarento, x. 63.
Romanos, xiv. 124.
Romanum forum, j. 77.
Romanus, x. 7. vinitor, xij. 57.
Romuleus Terentus, iv. 1.
Romulus, xiij. 16. 107.
ronchi, j. 4.
ronchis, iij. 82.
ronchos, iv. 87.
rorantem naſum, vij. 36.
rore nullo foveri, ix. 19. pingui, iv. 59.
roſa, iij. 24.
roſa, vij. 88. x. 19. 93. xiij. 127. felix, vij. 88. futilis, ix. 95.
roſa æterna, viij. 77.
roſæ clauſæ, xj. 19. hibernæ, iv. 29.
roſaria ceſſura bifero pæſto, xij. 31.
roſarium, v. 38.
roſas, ij. 59. iv. 22. ix. 62. breves j. 44. hibernas, vj. 80. vexatas, xj. 90.
roſaſque, iij. 68.
roſcida templa, iv. 18.
roſea vite, iij. 24.
roſeam lampada, xij. 60.
roſeis labris, viij. 56.
roſeo ore, xj. 57.
roſeos miniſtros, xij. 65.
roſeus ephebus, vij. 79.
roſis, xij. 17. xiij. 51. pæſtanis, iv. 42. futilibus, v. 65. textis, iv. 55.
roſi que, ix. 12. x. 32.
roſos ſpondylos, vij. 19.
roſtro longo, xiv. 31. patulo, ix. 32.
rota, iv. 14. v. 104. xiv. 168. barbara, x. 7. impacta tranſmiſſo petauro, xj. 22. moleſta, iv. 64. quaſſa, ix. 58.
rota Sarmatica, vij. 79.
rotæ Hiſpanæ, iv. 46. Surentinæ, xiv. 102.
rotat, † 21. vij. 66.

Ru

Rubeam, xiv. 95.
rubeant, iv. 42.
rubeat, iij. 2. iv. 17. vj. 80.
rubelli Veietani, j. 104.
rubens, ix. 69. cadus, iv. 66. herba, ix. 62. penna, xiij. 70.
rubente lardo, v. 79.
rubentem, v. 4. Peteron, iv. 55.
rubentes pennas, iij. 82.
rubenti ore, v. 2.
rubentibus pennis, iij. 58.
rubentis aceti, xj. 57.
ruber, v. 8. ix. 92. crine, xij. 54. phaſis, v. 8. urceus, xiv. 106.
rubes, ij. 43.
rubet, iv. 86. vj. 61.
rubicunda conjunx, vj. 64.
rubicundam teſtam, xiv. 114
rubiginoſis dentibus, v. 29.
rubore, vij. 11.
rubra paropſide, xj. 28. teſta, xiij. 7.
rubras breves, iv. 64. genas, viij. 56.
rubri croci, viij. 33.
rubris aquis, vij. 20.
rubro cado, j. 56. nimbo, v. 26. pulmone, vj. 64.
rubuit, ix. 61.
ructant, iij. 82.
ructat, ix. 49.
ructatrix menta, x. 48.
ructus, j. 88.
rudem, iij. 36. fœtum, vij. 30. ſodalem, ij. 48.
rudeſque, xij. 53. curas, j. 67. filios, x. 98. fontes, vj. 42. lacernæ, vij. 85. prototomi, x. 48. querelæ, xj. 71.
rudi, iij. 24. carbone, xij. 62. ore, viij. 56. verſu, ix. 12.
rudis, ix. 104. agna, ix. 73. colonus, vj. 73. filia, vij. 94. herba, ij. 90. peuce, vij. 6. porticus, j. 13. villa, vij. 35. uva, xiij. 68.
ruebat, iij. 99.
ruet, j. 61.
ruf , ij. 33 vj. 39. crinibus uxor. xij. 32.
rufæ canuſinæ, xiv. 32.
Rufe, j. 10 . ij. 11. 29. 48. 84. iij. 70. 82. 94. 100. iv. 13. 71. 83. v. 52. 73. vj. 82. 85, 89. vij. 67. viij. 51. ix. 90. xij. 97.
Ruſi, v. 51. Xiv. 176. inſtantis, viij. 51. Santonici, ix. 40.
Rufina, xj. 54.
Rufine, iij. 31.
rufis, xiv. 129.
ruſo, j. 69. viij. 52. 85.
rufus, j. 69. iij. 20. x. 99. xij. 52.
rugas, iij. 42.
rugoſa pruna, xiij. 29.
rugoſarum Picenarum, iv. 89.
rugoſiorem frontem, iij. 93.
ruina, v. 75. xiij. 25. innocens, ij. 83. metuenda, xiv. 197.
ruinæ Cyaneæ, vij. 18.
ruinas longas, j. 83.
ruit, j. 13. 73. xj. 83.
ruitura, j. 89.
rumor, ij. 72. iij. 73. 79. 86. iv. 16. 69. gemmeus, x. 3.
rumpant, x. 13.
rumpatur, ix. 99.
rumpe, ij. 64.
rumpere, iv. 64. xj. 105. xij. 14. xiv. 125.
rumperet, x. 85.
rumpes, j. 50.
rumpet, j. 50. 79.
rumpimus, xiij. 50.
rumpis, ix. 75. xij. 99.
rumpiſque, iij. 13.
rumpit, xij. 18. xiv. 64.
rumpitur, vij. 9. viij. 33. 61. invidia, ix. 99.
rupe Scytnica, † 7. xj. 85. ſumma, xiij. 100.
ruperat, x. 79.
rupere, ix. 70.
ruperunt, vj. 51. vij. 95.
rupes Prometheæ, ix. 46.
rupta fila, xj. 37. matella, xij. 32. ſaxa, viij. 3.
rupta aluta, xij. 26. cathedra xij. 18.
ruptæ mulæ, ix. 58.
ruptos, x. 56.
rura, j. 13. iv. 60. v. 72. viij. 18. 56. ix. 3. x. 14. 85. xj. 71. parva, xij. 57. Pæſtana, iv. 60. Prætora, x. 79. proxima, xj. 53. ſordida, v. 96. vicina Nomento, xiij. 15.

rure,

rure, iii. 20. 58. iv. 90. vii. 30. xii. 60. vero barbaroque iii. 58.
ruris, i. 56. iii. 47. vi. 43. x. 96. beati, i. 56. iii. 47. Campani, ix. 61. delicati, vii. 16. Nomentani, vi. 43. Pæſtani, vi. 80.
rurſus, vii. 5. 57.
rus, i. 115. iii. 47. 58. iv. 64. 80. viii. 61. 68. ix. 19. xii. 57. æſtivum, viii. 61. breve, i. 115. x. 79. dulce, ix. 99. majus, xi. 19. minimum, ix. [illegible] notatum, vii. 30.
Rufones, [illegible] 29.
ruſtica, [illegible] 44. Flora, v. 23. Dryas, ix. 62. liba, x. 103. nomina, iv. 55.
ruſtica perdix, xiii. 76. prædia, vi. 5. turba, iv. 66. veritas ſiccis pupillis, x. 72.
ruſticas aras, ix. 43.
ruſtice, viii. 23. xiij. 15. xiv. 46. Galba, x. 101.
ruſticitate dura, vii. 57.
ruſticula, xiii. 76.
ruſticulum non nimis libellum, x. 19.
ruſticumque, xii. 18.
ruſticus, iii. 24. ix. 31. xiv. 58.
ruta, xi. 19. 32. 53.
rutatos lacertos, x. 48.
Rutilium, v. 57.
ruunt, xii. 62.

S

Sa

SAbæi, † 3.
Sabbatariorum, iv. 4.
Sabella ceruſſata, ii. 41.
Sabelle, iii. 68. vii. 84. ix. 20. xii. 39. 43. belle, xii. 39.
Sabello, iv. 46. vi. 33. xii. 61.
Sabellum, xii. 39. divitem, iv. 46.
Sabellus, iv. 46. xii. 39.
Sabidi, i. 33. iii. 17.
Sabina ſilva, ix. 55.
Sabina, iv. 4.
Sabinæ Aceſtinæ, x. 93. caſtæ, ix. 41. horribiles, xi. 16.
Sabine, xi. 9. 18.
Sabineum, iii. 25.
Sabinis, x. 44. antiquis, i. 63. priſcis, x. 33.
Sabino, ix. 61.
Sabinum, vii. 96. conditum, x. 49.
Sabinus, iv. 37. ix. 59.
Sabura prima, xii. 3.
ſaccentur, ii. 40.
† ſacco ſollicito, xiv. 61.
ſaccos graves quindecim ferventis auri, x. 74.
ſacculumque, v. 40.
ſacculus, xi. 4.
ſaccus nivarius, xiv. 104.
ſacer, vii. 62. arcus, viii. 85. campus, iii. 47. lucus, i. 54.
ſacerdos abſens, x. 92.
ſacra, iv. 1. vii. 62. viii. 4. ix. 49. xi. 5. xii. 66. Cybeles, iii. 81. frugi, xii. 63. litora, iv. 57. Myſtica Dindymenes, viii. 81. veneranda.
ſacra aure, vii. 98. via, ii. 63. xii. 2.
ſacræ gentis, ix. 95. linguæ, v. 70. tedæ, vi. 2.
ſacraria, vii. 72.
ſacrata dona, ix. 17.
ſacratior, iv. 1.
ſacratis crinibus, ix. 18.
ſacratus Alcide, vii. 49.
ſacravit, i. 117.
ſacri fontes, iv. 57. lacus, ix. 59. lateris, vi. 76. Maronis, viii. 56. muneris, † 24.
ſacrilegos focos, ix. 62. furores, ix. 86. hamos, iv. 30.
ſacrilegum nefas, ix. 72.
ſacris, iii 6. 24. vii. 21. viii. 30. xii. 63. focis, i. 22. frondibus, vii. 73. iratis, iii. 24. piſcibus, iv. 30.
ſacro circo, viii. 11. clivio, i. 71. iv. 79. fœdere, i. 94. pectore, vii. 1.
ſacrorum, iii. 24.
ſacros honores, viii. 66. vultus, iii. 66. viii. 24.
ſacrum, vii. 1. dulce, i. 3. nectar, viii. 39. nemus, i. 13. Parmeſſida, viii. 70. pectus, vii. 1. Tiberim, iv. 64.
ſacrum populare, x. 41.
ſacrumque, iv. 64.
ſæcula, † 27. 28. i. 108. v. 7. 10. 19. 25. vi. 3. 60. vii. 18. x. 2. 19. 39. cana, viii. 80. centies peracta, vi. 49. longa, viii. 8. permenſa, ix. 30. priſca, † 27. redeuntia, vi. 1.
ſæpe, j. 63. 93. ij. 5. 77. iij. 27. 95. iv. 42. 53. v. 47. 58. vi. 21. 51. vij. 81. viij. 25. 59. ix. 1. 104. x. 23. 85. xj. 20. 74. xij. 18. 35. xiij. 7. 13. xiv. 51. 204.
ſæpius, iv. 29. vj 82. x. 10. xj. 34. 79. 99. xij. 14. 86. 89.
Sætiam, pendulam, iv. 64.
ſæva, † 18. vj. 59. diſcrimina, † 12. febris, x. 77. fortuna, iv. 18. libido, ix. 9. manus, iij. 17. miracula, j. 22. novacula, ij. 66. ora, j. 23. regni pati, ix. 67. ſuſpendia, j. 116. tela, vi. 25. toxica, j. 19. v. 77. x. 36.
ſæva manu, x. 50.
ſævaque, [illegible] j. 25.
ſævæ volſellæ, ix. 28.
ſævas faces, † 7.
ſæve puer, iij. 65.
ſævi, iv. 49. faſces, xj. 99.
ſæviet, ix. 92.
ſævior, vij. 66. viij. 30.
ſævis cultris, xj. 85. fatis, xj. 83. oris Cappadocum, ix. 31. ratibus, † 28.
ſævit, † 6.
ſæviuſque, vij. 94.
ſævo coco, xiij. 70. metallo, iv. 55. murmure, ix. 70.
ſævos leones, j. 52.
ſævus, ij. 75. viij. 23. Oryx, xiij. 95.
ſaga, vij. 53. garrula, xj. 50.
ſagarum, viij. 58.
ſagatus, vj. 11.
ſagax & aſtutus homo, xij. 87.
ſagis lingonicis, xiv. 159.
ſagitta, ix. 57.
ſagittis Sarmaticis, vij. 1.
ſago excuſſo, j. 4.
Sagunti figuli, iv. 46.
Saguntini calices, xiv. 108.
Saguntino luto, viij. 6. xiv. 108.
ſalaces bulbi, iij. 75.
ſalamandra, ij. 66.
ſalariæque, iv. 64.
ſalariorum, j. 42. iv. 87.
ſalarium, iij. 7.
ſalax, xj. 26. xiij. 67. herba, x. 48.

ſale, iv. 23. x. 48. æquoreo, xiij. 89. multo, vi. 44. multo, nec tamen protervo, x. 9. pruriente, xii. 97. Romano, viij. 3.
ſaleoræ, ix. 58.
ſalebras, xj. 91.
ſalebroſum Sanctram, xj. 83.
ſalem, xiij. 23.
ſales innocuos, iij. 99. nudi, v. 2. novos, xiij. 1. tinctos Attico lepore, iii. 20.
ſaleſque, v. 2. xj. 14.
Saletane, ii. 65.
Saletanum triſtiorem, ii. 65.
ſalibus, j. 42.
ſalicto conſumpto, xj. 19.
ſalientem piſcem, ij. 56.
ſalis, vij. 24.
ſalit, xi. 97. xiv. 104.
Salluſtius, xiv. 191.
ſalmacis, x. 30.
Salo, iv. 55. x. 103. xiv. 33. Celtiber, x. 20.
Salonas litoreas, x. 78.
Salone, j. 50
Salonem, x. 104. patrium, x. 96.
Saloni, vj. 18.
Salonis rigidi, xii. 21. tetrici, xii. 3.
ſalſa res, iii. 12.
ſalſas molas, vii. 53.
ſaltas, ii. 7.
ſaltem, j. 35. iv. 12. vii. 17. 20. x. 77. xi. 23. 106.
ſaltus, iv. 66.
ſalva mentula, iij. 85. uxor, ij. 11.
ſalvarate, vij. 18.
ſalubre corpus, x. 47. frigus, x. 30.
ſalubri ſpatio, x. 104.
ſalvo Cæſare, v. 6. duce, vii. 59. Marone, v. 10.
ſalus certa, ii. 91. prima, viii. 66.
ſaluſque, v. 1.
ſalutabat, v. 22.
ſalutabo, j. 109.
ſalutantes, iv. 8.
ſalutas, iv. 84. v. 67
ſalutat, vii. 44. ix. 94. xii. 78.
ſalutator, j. 71. viij. 44. x. 10. 74. xiv. 74. inanis, iij. 58.
ſalutatrix charta, ix. 101. pica, vii. 86.
ſalutatum, i. 71. ii. 18.
ſalutatus, v. 67. arator, ix. 55.
ſalutavi, xi. 68.
ſalutavit, v. 55. viii 65.
ſalutem, i. 87. 69. 109. iii. 36. xi. 72. xii. 11. certam, xii. 92.
ſalutemus, v. 52.
ſalutent, viii. 8.
ſalutes, x. 104.
ſalutiferis aquis, v. 1.
ſaluto, ii. 68. xiv. 76.
Samia teſta, iii. 81.
ſana, vi. 47. labra, x. 22.
ſanare, xi. 61.
ſanas plantas, vii. 38.
ſancta, vi. 18. fides, ix. 86. x. 44. nomina, xi. 51.
ſancta pietate, viii. 15.
ſanctaque, iii. 69.
ſanctæ uxoris, x. 30.
ſanctam vitam, .. 79. urnam, ix. 31.
ſancte, xii. 63. pater, x. 28. Quirine, x. 58.
ſancti templi, x. 92.
ſanctior, vii. 18.
ſanctiora carmina, vii. 16.
ſanctiorem, x. 35.
ſanctioris aulæ, v. 6.
ſanctis, ix. 32. focis, ix. 32. umoris, vij. 39.
ſanctiſſime cultor juris & legum, x. 37.
ſanctius, iii, 69. viii. 1.
ſancto amore, vi. 29. duce, iv. 2. marito, xi. 54.
ſanctorum avorum, viii. 80.
Sanctra, vii. 19.
Sanctram ſalebroſum, xi. 3.
ſanctum ilicetum, iv. 55. Priapum, vi. 73.
ſanctus Numa, xi. 16.
ſandapla, ii. 81.
ſandapila anguſti, viii. 75.
ſandapilæ, ix. 3.
ſane, iii. 1. iv. 79. v. 15. 62. 85. vi. 32. x. 21.
ſanet, x. 56.
ſanguine, iv. 29. ix. 32. xiii. 87. xiv. 154. cognato junctum nomen, xii. 44. facili, i. 9. largo, ix. 66. Lycambeo, vii. 11. multo, vi. 32. primo, xiii. 102. tenui, i. 23.
ſanguinea arena, † 11.
ſanguineam humum, ii. 75.
ſanguis, x. 92.
ſano, viii. 11.
ſanos poëtas, xii. 46.
Santonica virga, ix. 96.
Santonici Ruſi, ix. 40.
Santonico bardocucullo, xiv. 128.
ſanum, vi. 84.
ſanus, ii. 16. iv. 72. 81. xi. 29. Philippus, vi. 84.
ſapæ Laletanæ, vii. 52.
ſapiam, xi. 21.
ſapiant, xiii. 13.
ſapiat, xi. 91. xii. 69.
ſapientis, i. 16.
ſapient, x. 66.
ſapi, 3. 67.
ſapis, i. 118. ii. 41. iv. 54. viii. 20. 27. 77. x. 72. xi. 95. xii. 21. xiii. 5
ſapiſti, iii. 2. ix. 6. xi. 107.
ſapit, i. 4. 77. v. 59. vi. 64. vii. 24. 68. viii. 13. ix. 6. 12. x. 4. xj. 55. xiii. 32. 52. 71. 76. 84. xiv. 210.
ſapor. xiii. 76. melior, xiv. 113.
ſapore vario, xi. 32.
ſapores, xiii. 61.
Sappho, vii. 68. x. 35.
Σαπροφαγεῖς, iii. 77.
ſarcina grandis, viii. 75.
ſarcinæque, ii. 11.
ſarcinarum, xii. 32.
ſarcinas, xii. 32.
ſarcinis totis, ii. 68.
Sardanapale, xi. 12.
Sardinia, iv. 60.
Sardois oris, viii. 32.
ſardonicha miſerum, xi. 38.
ſardonichas, iv. 61. v. 11. Indos, iv. 28. pares, xi. 28. veros, ix. 60. x. 87.
ſardonichata manus, ii. 29.
Sarmata paſtus, † 3.
Sarmatica rota, vii. 79.
Sarmaticæ lætitiæ, vii. 5.
Sarmaticam Renanamque manum, ix. 36.
Sarmaticas gentes, viii. 11.
Sarmatici Iſtri, ix. 104.
Sarmaticis ſagittis, vii. 1.
Sarmatico equo, vii. 29.
ſarrire, iii. 93.
ſarſina ix. 59.
ſarta teges, xi. 33.
ſarta cute, i. 104.
Saſſinate, iii. 58.
ſat, ii. 18. viii. 64.
ſatellite, i. 21.
ſatiat, i. 58. ix. 73.
ſatiatur, iv. 38.
ſatiatus, vii. 79.
ſaties, vi. 35.
ſatietur, viii. 36.

ſatis, † 6. i. 43. 50. ii. 54. 90. iii. 5. iv. 57. 91. v. 16. vi. 45. 60. vii. 50. 98. viii. 3. 30. ix. 8. 60. x. 19. 62. xi. 9. 42. xii. 10. 42. xiii. 87. xiv. 151. 220. facere, xii. 8. fecit, xii. 14.
ſatiſque, j. 53.
ſatius, x. 37.
ſator pulcherrime annorum nitidique mundi, (ſani ἀεὶ φέρεις.) x. 28.
ſatum Bacchum, † 12.
ſatur, j. 93. iv. 23. ix. 60. x. 59. xj. 68. 109. xiij. 2. 8. 34. 73. xiv. 69. hiſtrio, xii. 78. miniſter, iij. 58. verna, ii. 90.
ſaturæ caſæ, x. 96.
ſaturas, xj. 53.
ſaturat, viij. 28.
ſaturata melle Cydonia, xiij. 24. oſtrea, iii. 59.
ſaturatas veſtes, viij. 48.
Satureia improba, iii. 75.
ſaturis, x. 48.
Saturnalia, v. 85. xi. 2. bona, xiv. 70. fructuoſiora, iv. 46.
Saturnalibus, vi. 24. vii. 52.
Saturnalitiæ ſelibræ, v. 20.
Saturnalitias nuces, v. 31. vii. 90.
Saturnalitio luto, xiv. 182. tributo, x. 17.
Saturnalitios verſus, xj. 16.
Saturne, iii. 29. xii. 63. xiv. 1.
Saturni, ii. 85. iv. 89. x. 29. xiv. 72. ferus, xii. 83.
Saturninum, iv. 11.
ſaturum Martem, vi. 32.
Satyras, xi. 11. xii. 96.
Satyri, iv. 44.
Satyris, x. 99.
Satyrus, xiv. 107.
ſaucia, † 12. iii. 68. colla, xj. 71. Terpſichore, iij. 67. vena, iv. 66.
Saufellum, ij. 74.
Sauroctonos Corinthius, xiv. 172.
Sauromatæ, xii. 8.
ſaxa, iii. 82. vj. 42. ix. 46. x. 37. xii. 14. alta, xj. 91. dura, ix. 44. rupta, viij. 3. ſordida, v. 23. Tarpeja, ix. 2.
Saxetani lacerti, vii. 77.
ſaxi ſpartani, j. 56.
ſaxis, x. 63. 85.
ſaxo phario, j. 89.
ſaxorum, x. 56.
ſaxum, iii. 93. viij. 44. tritum, xii. 57.

Sca

Scabie, v. 61. vi. 37.
ſcabies, xi. 8.
Scævola, j. 104.
ſcalas ducentas, vii. 10.
ſcalis, j. 118.
ſcalpi. iij. 93.
ſcalptorium, xiv. 83.
ſcamnis, v. 42.
ſcaphium, xj. 12.
ſcapulas, xiv. 83.
ſcapulis, vi. 59.
ſcarum avidum, v. 18.
ſcarus, xiij. 84.
ſcazon, j. 97 vij. 25.

Sce

Scelerata lues, j. 102. manus, xj. 85. poëmata, iij. 50. vipera, iii. 19.
ſcelerate magiſter ludi, ix. 70.
ſceleratus, † 7.
ſcelus, j. 19. ii. 46. iij. 66. vii. 13. ix. 7. 26. 42. xj. 92. 94. infandum, vii. 13.
ſcena, v. 31.
ſcenæ, ix. 29.
ſcenicus, ix. 29.
ſceptra, x. 62.

Sch

Scheda ſumma, iv. 91.
ſchemate dubio, iij. 68.
ſchola, ii. 64.
ſchola, j. 36. iij. 20. iv. 61.

Sci

Sciat, v. 21. 61. vj. 79. ix. 29. xii. 48.
ſcidiſti, iij. 12.
ſciente fama, viii. 38,
ſcierit, iv. 79.
ſciero, v. 34.
ſciet, j. 67. ix. 30.
ſcilicet, j. 52.
ſcimus, j. 66. viij. 82.
ſcinde, ix. 75.
ſcindere, iij. 94.
ſcio, j. 24. iii. 71. iv. 42. vj. 65. vii. 85. ix. 97. xj. 65. 108. vii. 90.
Scipio victor, ij. 2.
ſcire, ij. 73. iii. 20. 44. vii. 27. viij. 30. x. 4. 68. xi. 9. xii. 57. 98.
ſcires, v. 69.
ſcis, j. 82. 88. ij. 28. 79. iij. 55. iv. 67. v. 51. 85. vi. 31. 56. 63. vii. 25. 46. 91. ix. 36. 74. x. 104. xi. 21. 53. 68. 91. xii. 14. xiv. 46. 121.
ſciſcitator, iij. 82.
ſciſſa humus ad manes, xii. 63.
ſciſſo ventri, xiv. 60.
ſcit, iii. 43. 63. iv. 42. viii. 11. 70.
ſcitis, j. 43.
ſcito, ix. 34.
ſciunt, xii. 43.
ſciurus inamabilis, v. 38.

Sco

Scombri, xiii. 40. exſpirantis, xiii. 102.
ſcombris, iii. 50. iv. 87.
ſcombrorum, xiii. 102.
ſcopæ, xiv. 82.
ſcopæque, iv. 39.
ſcopas, xiv. 82.
ſcopuli, † 21.
ſcopulos, ii. 24.
Scorpe, x. 50.
Scorpi, ix. 26.
ſcorpius improbus, iii. 44.
Scorpo, iv. 67. xi. 1,
Scorpus, x. 53. 74.
ſcortea pænula, xiv. 130.

Scr

Scribam, xiv. 1.
ſcribant, viii. 3.
ſcribarum, viii. 38.
ſcribas, vii. 24. xi. 65. xiv. 219.
ſcribat, ii. 86. vi. 14.
ſcribe, i. 108.
ſcribebamus, xii. 96.
ſcribente penna, ix. 14.
ſcribere, i. 36. 71. iii. 9. iv. 14. 64. 65. v. 16. vii. 3. 84. ix. 14. 91. x. 21. 33. xii. 96.
ſcriberet, i. 69.
ſcribet, xiv. 6.
ſcribi, xii. 48.
ſcribis, i. 111 ii. 89. iii. 69. v. 54. vi. 63. vii. 84. ix. 51.
ſcribit, iii. 9. iv. 49. vii. 89. viii. 29. 62. x. 102. xi. 65. xii. 62.
ſcribitque, iii. 63.
ſcribitur, x. 44.
ſcriblita circumlata, iii. 17.
ſcrinia, i. 2. 4. iv. 87. vi. 64. plena, iv. 33.
ſcrinioque, i. 67.
ſcrinium, xiv. 37.
ſcripſi, ij. 9. x. 5. xii. 80.
ſcripſimus, xj. 17.
ſcripſiſſe, vii. 50.

ſcripſit, v. 22. 55. vii. 71. x. 97.
ſcripta, ij. 71. iij. 68. xiv. 7. ingenioſi; vj. 60.
ſcriptis poſtibus, j. 118.
ſcriptor falſus, iij. 30.
ſcriptum ſignum, xiv. 87.
ſcripturi, j. 67.
ſcriptus, iij. 68. xi. 5.
ſcrobe, x. 97.
ſcrupula, x. 55. ſex, iv. 89. rota, v. 20.

Scu

Scutica, x. 62.
ſcutulam beſſalem, viij. 71.
ſcutulas leves, xj. 32.
ſcutum, xiv. 213.

Scy

Scylla, vij. 37.
Scyllæ, vii. 43.
Scyllam, x. 35.
ſcyphos, vij. 71.
ſcyphoſque, xii. 70.
ſcyphus, viij. 6.
Scythæ pellis, x. 62.
Scythas ſmaragdos, iv. 28.
Scythica rupe, † 7. xj. 85.
Scythicas caſas, x. 20. flammas, xii. 15.
Scythici freti, vij. 18. luci, xij. 53. poli, vj. 58.
Scythicis ignibus, xiv. 109.
Scythico nodo, ix. 104.

Se

Se, † 5. j. 63. 91. ii. 23. 68. 83. iv. 23. 59. v. 14. 48. vi. 41. 70. vij. 65. 68. viij. 75. 81. ix. 19. 65. x. 32. 95. xj. 82. 89. xii. 85. 102. xiij. 2. xiv. 6.
ſeque, † 22. iv. 73. xj. 72.
ſecant, ix. 58.
ſecare, xiv. 143.
ſecaret, iij. 24.
ſecat, iij. 24. v. 39. x. 59. xj. 85.
ſecatque, xj. 32.
ſecatur, ix. 94.
ſeceſſos algidos, x. 30. mihi jucundos nec laborioſos, x. 104. Tuſculanos, x. 30.
ſecreta carmina, j. 67. pectora, v. 5. quies, vij. 31.
ſecreta ſilva, xii. 18.
ſecretius vitium, iij. 77.
ſacreto cum cinædo, x. 40.
ſecretos triumphos, viij. 15.
ſecretum grandius, xi. 46.
ſecretuſque, vii. 34.
ſecta ligna, xiv. 3. luna, xii. 97. ova, x. 48.
ſecta placenta, ix. 92.
ſectæ placentæ, iij. 77.
ſectaris, xj. 88.
ſectarum, ix. 48.
ſecti podicis, vj. 37.
ſectile porrum, x. 48.
ſectis comis, ij. 66.
ſectivi porri, xiii. 18.
ſecto dente, xii. 84.
ſectus, x. 5. gallus, v. 42. puer arte mangonis, ix. 7.
ſecuiſti, xiv. 211.
ſecuit, v. 49.
ſecum, ii. 44. iv. 88. vii. 53. viij. 3. 46. x. 78. xij. 26. xiij. 23.
ſecunda, vj. 70. cura, ix. 81. fama, vii. 26. menſa, iii. 50. plectra, vii. 22. poma, xiij. 50.
ſecundæ, vii. 26. menſæ, v. 79.
ſecundi docti, v. 81.
Secundilla mortua, ii. 65.
ſecundis menſis, iij. 17.
ſecundo, ii. 44. v. 81. vii. 83.
ſecundum, j. 2. iv. 23. xii. 8.
ſecundus, ii. 93. iv. 23. ix. 1. xii. 76. xiv. 155. triſtis, vii. 91.
ſecura, j. 20. gaudia, vj. 47. triſtia, vii. 46.
ſecura manu, xj. 12.
ſecuraque, vii. 46.
ſecuræ, xiv. 3.
ſecuram, vij. 1.
ſecuri magiſtri, † 18. ij. 75.
ſecuricula, xiv. 36.
ſecurior præda, j. 105.
ſecuris diebus, v. 21.
ſecurius, xii. 64.
ſecuro, iv. 84. damno, j. 83. miniſtro, xii. 75.
ſecuros artus, ix. 39. ſinus, viij. 78. ſomnos, ix. 94.
ſecurus, iij. 58. 70. iv. 84. v. 81. viij. 46. ix. 66. 67. hortus, x. 94. puer, v. 32.
ſecuta, j. 65. ii. 41.
ſecutus, vij. 44. xj. 42. 70.
ſed, † 16. 21. j. 39. 115. ij. 51. iij. 26. 37. 45. iv. 12. 14. v. 25. 49. vj. 29. 63. vii. 83. viij. 18. 70. ix. 1. 26. x. 54. 76. xj. 19. 24. xii. 25. 67. xiii. 32. 42. xiv. 22. 85.
ſede, v. 93.
ſede (verbum) viii. 67.
ſedeas, v. 28. xi. 99. 100.
ſedens, ix. 44. lactuca, x. 48.
ſedent, vi. 66. viij. 33. xj. 85.
ſedentem, iij. 44. v. 50.
ſedenti, iij. 44.
ſedentis, viij. 32.
ſedeo, iij. 95.
ſederat, xi. 105.
ſedere, v. 8. 14. 39. 42. xj. 8. xiv. 197.
ſederet, iv. 2. xii. 71.
ſederit, vii. 1.
ſedes, iv. 44. patrias, viii. 3.
ſedet, ii. 17. 29. iv. 30. vii. 30. viij. 57. ix. 39. xj. 78.
ſedetis, v. 39.
ſedit, j. 96. xj. 92.
ſeges, xj. 19. ſterilis, v. 43.
ſegmentatus, vj. 74.
ſegnis caupo, iij. 58.
ſelibra, x. 57. argenti miſſa, x. 14. raſi, viii. 71.
ſelibra plumbea, j. 100.
ſelibræ leves, vii. 71. Saturnalitiæ, v. 20. tres, iv. 46.
Selium, ii. 11. 14. 27.
Selius, ij. 14. 60. iv. 21.
ſella, iij. 36. ix. 23. clauſa, ij. 99. recens, ij. 57.
ſella, xii. 17.
ſellam, iv. 51. v. 62. ix. 103.
ſellamque, x. 10.
ſellariolis, v. 71.
ſellas, v. 14. Patroclianas, xii. 78.
ſemel, † 27. j. 100. iij. 78. iv. 82. v. 40. 51. viii. 25. 52. 64. ix. 42. 78. x. 31. xi. 79. 98. xii. 21. 56. xiv. 164.
Semelen, v. 73.
ſemelque, iv. 64.
ſemicinctium, xiv. 153.
ſemicremata tura, xi. 55.
ſemidocta manu, x. 92.
ſemifultus, v. 14.
ſemina, v. 43.
Semiramia acu, viii. 28.
Semiramis, ix. 77.
ſemiſſem, xi. 106.
ſemiſupinus, vi. 35.
ſemita, vii. 60. alta, v. 23.
ſemiviri, ix. 21.
ſemiviro, iij. 91.
ſemodius, iv. 46.
ſemodiuſque, vii. 52.
ſemper, † 4. j. 80. 91. ij. 25. 51. iij. 36. 95. iv. 80. 88. v. 43. 72. vi. 55. 94.

vii. 73. 98. viij. 44. 78. ix. 36. 47. x. 40. 78. xi. 54. 74. xij. 6. 53.
ſemperque, v. 53.
Semproni, vij. 40.
Sempronia, xij. 52.
ſena, iv. 76. millia annua, ix. 10.
ſenator, xj. 25. xij. 26. omnium juſtiſſimus, x. 72.
ſenatum, xj. 5.
ſenatus, viij. 15. 66. x. 27. Dominus, xiv. 1.
ſene, vj. 8. xi. 82. xij. 71. 92. ardelione, ix. 79.
Senecæ, ix. 43. docti, iv. 40. facundi, vij. 44.
Senecas, j. 62.
Senecaſque, xij. 36.
ſenecta annoſa, j. 106.
ſenecta Neſtorea, xiij. 117. nimia piger, x. 24.
ſenectæ, iv. 25. longæ, vj. 49. Neſtoreæ, ix. 30. peregrinæ, xiij. 29.
ſenectam pylham, viij. 2. x. 38. veterem, v. 7.
ſenectus rara, vj. 29. ſerior, v. 6.
ſenem, iij. 91. iv. 7. 13. 50. 53. 73. x. 44. 53. 83. cadum, xj. 37. Cecropium, x. 33. Cynicum, iij. 93. Pylum, xij. 61.
ſenemque, iij. 93.
ſenes, j. 26. v. 10. vj. 70. x. 71. xiv. 47. juvenceſque ficoſi, vij. 70. mulli, x. 30. ſervos, xj. 71.
ſeneſque, j. 4. vij. 34. 70. ix. 9.
ſenex, j. 109. iv. 50. vj. 3. vij. 39. viij. 44. 64. x. 32. 96. Laërtes, x. 67. mirator, x. 87.
ſeni Baccho, xiij. 23.
ſenia, xij. 27.
ſenibus, iv. 56. v. 38. autumnis, iij. 58. cycnis, v. 38. ix. 43. damaſcenis, v. 18.
ſenio, xiij. 1.
ſenior, iij. 69. xj. 33. xij. 69. anus, vij. 73. dens, ix. 58. Zadon, x. 85. omnis, vij. 87.
ſeniore, vj. 3. Cado, ix. 95.
ſenique, viij. 27.
ſenis, vj. 28. vij. 62. ix. 46. xiv. 36. catuli. v. 10. falciferi, xi. 7. garruli, x. 5.
magni, vij. 68.
ſenos, vij. 52. ix. 43. anulos, xj. 60.
ſenſere, iij. 91.
ſenſerunt, xj. 53.
ſenſit, j. 102. iij. 19. 92. viij. 11.
ſenſuro, viij. 38. caballo, v. 26.
ſenſus, vij. 94. patrios, iv. 75.
ſentiantur, j. 100.
ſentiat, v. 6. vj. 38. 68. vij. 22. x. 5. 87.
ſentiatque, v. 29.
ſentienti, j. 1.
ſentire, vj. 29. viij. 33. ix. 62.
ſentis, v. 64. viij. 27.
ſentit, † 17. j. 110. v. 21. x. 30. xj. 61.
ſeparentur, vj. 70.
ſepelire, xj. 15.
ſepone, vij. 28.
ſepoſita, † 3.
ſepoſiti, vj. 16. loci, vj. 15.
ſepoſito, ij. 43.
ſepoſuitque, ix. 60.
ſepta, ij. 14. media, ij. 57. tota, x. 80.
ſeptem, j. 72. 100. ij. 44. iv. 15. v. 12. 28. 30. vj. 8. 30. v. 39. vij. 16. 52. 57. 66. ix. 16. 80. 89. x. 48. xiv. 72. crinibus, xij. 32. montes, iv. 64. natorum jus, xj. 13.
ſeptemque, viij. 3.
ſeptenaria polita, iv. 46.
ſeptenas aquas, iv. 25.
ſeptenis, vj. 73.
ſeptenos montes, viij. 36.
ſepticiana libra, viij. 71.
Septiciane, iv. 89. xj. 108.
ſeptima, iv. 8. x. 43. hyems, xj. 92. luſtra, xij. 31. vitis, xiij. 114.
ſeptimamque acerram, x. 24.
ſeptimas, j. 100.
ſeptingenta, vij. 9.
ſeptis, ix. 60.
ſeptunce, viij. 51. multo, iij. 82.
ſepulchro, j. 117. x. 67. xj. 14. 92. juncto, vj. 28. regali, iv. 59.
ſepulti Blæſi, viij. 38.
ſequaces lanas, xiij. 57.
ſequanicæ textricis, iv. 19.
ſequar, iij. 36. x. 10.
ſequebaris, xij. 32.
ſequens, vij. 42.
ſequentem, v. 45.
ſequeris, j. 9. iv. 9. v. 79. vij. 94. 99.
ſequêris, x. 78.
ſequi, vij. 43. viij. 72. ix. 80. xij. 44. 52.
ſequitur, ij. 57. ix. 39. xii. 18.
ſequuntur, iij. 58.
ſera, j. 16. x. 71. xi. 33. fiſtula, ix. 62. gloria, j. 26.
ſera coronide, x. 1. nocte, viii. 75. perpetua, x. 28.
ſeraque, j. 35. xj. 46.
ſeram matellam, vj. 89.
Serapin, ix. 30.
ſeras, ix. 47. Epidipnidas, xj. 32. lucernas, x. 19. uvas. iij. 58.
ſerena, vj. 42.
ſerena fronte, vj. 11.
Sereni Annæi, viij. 81. Jovis, v. 6. Jovis ora, ix. 25.
ſereniore cœlo, iv. 64.
ſereno, vii. 44. cœlo, xiv. 130. ore, ij. 24.
ſerenos æſtus, j. 50.
ſerenum focum, iij. 58. nitidum, vj. 42.
ſerenus apex, viij. 36.
ſeria, v. 16. vij. 67.
ſerica, ix. 38. xj. 9. prima, xj. 28.
ſericis pulvinis, iij. 82.
ſerior, vij. 95. ſenectus, v. 6.
ſerius, j. 109. iij. 36.
ſero, j. 32. v. 66. 68. viij. 67.
ſerpens, xi. 19. cælatus, vj. 42. Maſſylus. x. 94.
ſerperet, j. 79.
ſerpit, iv. 59.
ſera, xi. 101. xiv. 143.
Serranus, iv. 37.
ſerra, j. 77. viij. 82. ix. 36. 104. bacchica, vij. 62. florea, viij. 77.
ſertis mollibus, vij. 88. textilibus, vj. 80.
Sertorius, ij. 84. iij. 79. vij. 9.
ſerva, ij. 78. ix. 18
ſervabor, viij. 51.
ſervant, vij. 60. ix. 60. 76.
ſervantur, j. 23. 44. 104.
ſervare, x. 33. 34. xi. 53.
ſervari, x. 77.
ſervat, iij. 58. viij. 33. 64. ix. 76. x. 16. 94.
ſervare, vj. 38. xi. 5.

ſerva-

ſervatur, viij. 80.
ſervavit, iii. 21. xiii. 74.
ſerves, ii. 78. xii. 49. xiv. 44.
ſerveтque, xiv. 108.
ſervi, vij. 34. ix. 94. laſcivi, xiv. 79. paterni, vii. 61. Phrygii, xi. 105.
ſervique, ii. 11. vii. 61.
ſerviant, j. 105. ix. 43. 92.
ſerviet, j. 117. ii. 1.
ſervio, xiv. 1 1.
ſervire, ix. 67. x. 56. xii. 6 . xiv. 220.
ſervit, iii. 31. v. 13. vij. 31. i . 42. x. 94.
ſervitio, j. 53. gravi, j. 52.
ſervitur, ij. 32.
ſerviunt, x. 39.
ſerum, ii. 64. iv. 40. v. 59. xiii. 44. ix. 48. iter ii. 14. xii. 8.
ſervo, j. 42. xi. 76. amico, ii. 32.
ſervorum, vi. 33.
ſervos, j. 36. ſenes, xi. 71.
ſervus, viii. 31. ambulator, ii. 11. civis, i . 1. conviva, viii. 39. Germanicus, xiii. 4. ſpectator, † 24.
ſervulus macer, viii. 75. paternus, ix. 89.
ſervum, ii. 18. 68. 82. v. 58. ix. 94. x. 31. xii. 30. noſtrum, ii. 32.
ſervus, xii. 26. ſuccinctus, vii. 34. tectus, xj. 76.
ſeſquipedalis mentula, vii. 13.
ſeſqui pede, viii. 60.
ſeſſiles lectucas, iii. 47.
ſeſtertia, vi. 20. 30. bisquina, x. 75. centum, ii. 63. iv. 67. vi. 20. decem, xi. 77. mutua, ii. 30. quinque, x. 14. ſex, vi. 30.
ſeſtertiolum, j. 59.
ſeta, x. 30. tremula, j. 56.
ſeta, xiii. 23. cara, x. 36. pendula, xiii. 112.
ſetiger metuendus, xiii. 93.
Setina, iv. 69. viii. 51. ix. 3. xiij. 124. gleba, ix. 23.
Setini clivi arce, x. 74. trientes, x. 13.
Setino, xii. 17.
Setinos trientes, xiv. 103.
Setinum, vi. 86. xiii. 112.
ſetis, ii. 36. vi. 56.
ſeu, ii. 44. iii. 3. iv. 19. 64. v. 1. vi. 94. vii. 71. 73. ix. 61. x. 92. xi. 46. xiv. 11.
ſevera dona, x. 73. frons, xi. 2.
ſeveram aurem, vi. 82.
ſevere Cato, j. 3.
Severe, ii. 6. v. 11. 81. 6. 8. vii. 33. 48. 78. viii. 61. docte, xi. 58.
ſeveri, vii. 37. viii. 3. ix. 88. Æaci, x. 5. Matris, x. 30.
ſeveriores Muſas, ix. 12.
ſeveritate, j. 36. iv. 14.
ſevero, v. 81. docto, xi. 58.
ſeveros verſus, j. 36. vultus, ii. 41.
ſeverum, x. 19.
ſeverus, iii. 20.
ſevit, x. 79.
ſex, j. 67. 72. iv. 15. 51. 76. vi. 77. vii. 57. 95. viii. 3. ix. 95. x. 48. 71. xi. 21. cyathos, xi. 28. 37. ſcrupula, iv. 89. ſeſtertia, vi. 30.
ſexageſima meſſis, iv. 79. vi. 70.
ſexagenta, vii. 8. limina, xii. 26.
ſexcenta, ix 38.
ſexcentas gauſapinas, vi. 59.
ſexcenti, xi. 66.
ſexcentis, xi. 66.
ſexcentos, vi. 66.
ſexdecim, vii. 66.
ſexta, iv. 8. v. 38. x. 48. hyems, x. 61.
ſexta bruma, xii. 63. hora, iii. 100.
ſextæ, v. 36.
ſextante, viii. 71.
ſextantes, v. 65. xii. 28.
Sexte, ii. 3. 44. 55. iii. 38. iv 68. v. 39. vii. 85. viii. 87. x. 21. 57. facunde, v. 3.
Sextile, ii. 28.
Sextiliane, j. 12. 27. x. 29.
Sextilianum, vi. 54.
Sextilianus, vi. 54.
Sextium, j. 42.
Sextius, j. 43.
ſexto anno, viii. 71. menſe, iii. 68.
ſextulaſque, x. 55.
ſextum menſem, x. 75.
ſextus, ii. 44. iii. 11. vi. 1. 85. lapis, ix. 104.
ſexus, j. 91. ix. 9.

Si

Si, † 27. j. 100. 118. ii. 55. 63. iii. 64. 74. iv. 23. 25. v. 21. 50. vi. 59. vii. 55. 71. viii. 9. 77. ix. 41. 52. x. 30. 90. xi. 100. xii. 7. 62. xiii. 66. 119. xiv. 113. 125.
ſibi, † 2. j. 43. 73. iii. 66. 90. iv. 73. v. 56. 60. vi. 19. 54. vii. 59. 66. viii. 2. 57. ix. 31. 32. x. 23. 35. xi. 41. 72. xii. 78. xiii. 109. xiv. 165. 200.
ſibiipſi, v. 25.
Sibylla caſta, xiv. 114.
Sibyllæ Euboicæ, ix. 30.
ſic, † 8. 12. j. 54. ii. 15. 46. iii. 13. 75. iv. 14. 22. v. 7. 24. vi. 60. 81. vii. 27. 71. viii. 51. 76. ix. 43. 92. x. 61. 86. xi. 25. 32. xii. 17. 87. xiii. 44. 47. xiv. 133.
ſica, iii. 16.
ſica, xi. 29.
Sicambri, † 3.
Sicaniæ apes, ii. 46.
Sicanias apes, xi. 9. urbes, vi. 63.
ſicca domus, iv. 19. pagina, iv 10. puella, xi. 82.
ſiccæ lacunæ, iv. 4.
ſiccare, viii. 70.
ſiccatur, j. 27.
ſiccaverat, vi. 89.
ſicci Nomenti, xii. 57. pœni, x. 20.
ſiccis aquis, iv. 3. genis, j. 79. xi. 3. ocellis, j. 93. ruſtica veritas capillis, x. 72.
ſicco gradu, v. 23. lumine, x. 80.
ſiccos æſtus, vi. 42.
ſiccus, x. 5. xii. 30. 32. onyx. xi. 50.
Siculas oves, iv. 49. undas, viii. 44.
Siculi favi, xiij. 105.
Siculis, vii. 63.
Siculo, v. 66. profundo, xiii. 80. pulvere, v. 66.
Siculos favos, xii. 105. fratres, vii. 23.
Siculus, ii. 84.
ſicut, x. 30.
ſidera, vi. 58. viii. 36. ix. 23. 26. 44. 73. 104. x. 51. celſa, ix. 62. horrida brumæ, (id eſt hyemis) ix. 13. pigra, ix. 46. tarda, viii. 21.
ſidere, vii. 91. Cleonæo, iv. 60. percuſſa lingua, xi. 86.
ſideret Dei, xii. 60.
ſidereos mares, ix. 37. miniſtros, x. 66.

ſidereus Coloſſus, † 2.
ſideribus, iv. 42. ſolibuſque Arctois, x. 6.
Sidoniæ conchæ, xiv. 154.
Sidonio amore, vij. 31.
ſidus, iij. 4. gratum, † 26.
Sigerios modos, iv. 79.
ſigilli parvi. xiv. 171.
ſigillum, xiv. 178. G.berii fictile, xiv. 182.
ſigma, x. 48.
ſigna, iij. 82. v. 40. ix. 89. xi. 21. lucida, ix. 73. Martia, xj. 4.
ſignandi, ix. 53.
ſignanti, v. 40.
ſignat, j. 13. iv. 45. ix. 89. x. 70. xi. 37. xiv. 33.
ſignata, j. 54. xiv. 79.
ſignatas, j. 67.
ſignatur, vi. 27.
ſignatus caſeus, xiii. 10.
ſignavit, ix. 60. 76.
ſignet, ix. 17.
Signina morantia liquidum ventrem, xiii. 116.
Signinum, xiij. 115.
ſignum moriſerum, vij. 36. ſcriptum, xiv. 87. victoriæ, xiv. 170.
Sila, xi. 24.
Silam, xi. 24.
Silanus, vi. 62.
Silaos certos, iv. 55.
ſile, iv. 61.
ſileant, j. 26.
ſileat, † 1.
ſilentia, ix. 70. pretioſa, v. 70.
ſilentio, x. 3.
ſilentium, j. 67. iij. 82. ix. 30. xi. 103.
Sili, iv. 14. perpetui, vj. 64. vij. 62.
ſilice duro, ix. 77.
ſiligineis cunnis, ix. 3.
ſiligineus Priapus, xiv. 69.
Silo, viij. 66.
Silius, vij. 66. ix. 88. xj. 49. 51.
ſilva, j. 49. 50. 51. vii. 27. viij. 55. ix. 55. xii. 1. xiij. 83. conſcia, iv 25. gravis, iv. 66. larga, iij. 58. miranda, † 21. Sabina, ix. 55. vicina, j. 5?.
ſilva, iij. 58. vij. 49. ſecreta, xi. 18.
ſilvæ Mauræ, xiv. 90.
ſilvam, viii. 40.
ſilvamque fluentem, xi. 42.
ſilvani horridi, x. 92.
ſilvarumque, v. 66.
ſilvas, xiv. 166. felices, xiv. 89.
ſiluere, v. 24.
Silvia, xiii. 96.
ſilvis, viii. 55. ix. 104. xi. 70. xiij. 104. altis, † 18.
ſima. j. 2. ij. 59. iij. 36. x. 78. xij. 94. xiv. 15. 154.
ſimque, xii. 94.
ſima nare, vi. 39.
ſimila ex tritico, xiij. 10.
ſimilæ, xiij. 10.
ſimile, iij. 11. vj. 75.
ſimilem Cercopithecon, vij. 86. Iſſam, j. 110. Libyn, vi. 77. puerum, iij. 39.
ſimiles, iij. 88. viij. 35. x. 65. 100. aves, xij. 31. gemmas, iv. 61. miniſtros, ix. 37. 106. toros, vij. 57.
ſimili Hercule, ix. 104. lana, x. 42.
ſimilis, j. 110. v. 52. x. 55. Chia, xiij 23. poma, xij. 63.
ſimillima, xiv. 127. loro madido inguina, vii. 57.
ſimius calidus, xiv. 202.
ſimplex, ix. 41. xij. 35. 67.
ſimplici turbæ, x. 62.
ſimplicibus anni, x. 20. cibis, iv. 30.
ſimplicior, x. 33.
ſimpliciore manu, viij. 80. mœcha, vj. 7.
ſimplicitas prudens, x. 47.
ſimplicitate nivea, viij. 73. Romana, xj. 21. vera, j. 40.
ſimpliciter, j. 88. iij. 42. xj. 64. xij. 35. xiv. 215.
ſimplicius, iij. 54. vj. 59. ix. 16. x. 83.
ſimul, vij. 17. xj. 59.
ſimulque, x. 35.
ſimulabis, xj. 8.
ſimulent, 2. 35.
ſimus, iii. 4.
ſinat, xj. 61.
ſincera ſoboles, vj. 25.
ſincerior, viij. 73.
ſindone olenti, ij. 16. quotidiana, xj. 1. Tyria, iv. 19.
ſine, † 27. j. 24. 36. ij. 14. 90. iij. 5. 65. iv. 17. 79. v. 51. 79. vi. 31. 51. vij. 61. 99. viij. 34. 55. ix. 25. 52. x. 47. 103. xj. 19. 82. xii. 40. 97. xiij. 31. xiv. 170.
ſingula, ij. 6. iij. 53. xj. 9.
ſinis, iv. 55. vij. 31. viij. 38.
ſiniſque, vj. 31.
ſiniſtra, viij. 30. xi. 74. 100.
ſiniſtram, xii. 29.
ſiniſtras, vij. 71.
ſiniſtris nobilibus, xiv. 46.
ſint, j. 12. 30. ij. 88. 93. iv. 45. 49. v. 23. 70. viij. 28. 58. ix. 39. xj. 53. 72. 87. xij. 14. 55. xiij. 34. 88. xiv. 2.
ſinthesis, xiv. 141.
ſinu, † 26. j. 16. ij. 6. v. 36. viij. 57. ix. 31. xii. 49. 84. xiv. 206. Cinyhio, xiv. 140. imo, j. 16. tepenti, vij. 19. tepido, viij. 59. turpi, xj. 55. vacuo, x. 78.
Sinueſſa mollis, vj. 42.
Sinueſſanis prælis, xiij. 111. undis, xj. 83.
Sinueſſano lacu, xj. 8.
ſinum, iij. 2. 58.
ſinumque, iv. 51.
ſinus, ij. 26. iv. 3. vj. 61. viii. 32. xiij. 101. maternos, vi. 38. ſecuros, viii. 78. ſordidus, v. 16.
ſiqua, i. 35. ii. 6. 8. iv. 71. v. 19.
ſi quando, v. 30.
ſiquid, i. 16. 55. ii. 14. 64. x. 37.
ſiquis, † 24. i. 34. 36. 40. 87. ii. 3. 14. 51. iv. 42.
Sirenas, iii. 64.
Sirius, iv. 66.
ſis, ii. 1. 5. 7. 64. iii. 2. 34. 81. iv. 6. v. 6. 42. vj. 64. vii. 29. 74. viii. 38. ix. 3. 38. x. 47. xi. 17. 105. xii. 98. xiii. 2.
ſiſtunt, xiii. 116.
ſiſtra garrula, xiv. 54.
ſiſtrataque turba, xii. 29.
Siſyphi inquieti, x. 5. laſſi, v. 81.
ſit, † 3. i. 69. 91. ii. 6. 90. iii. 56. 93. iv. 17. v. 63. 79. vi. 11. 68. vii. 5. 81. viii. 41. 64. ix. 27. 38. x. 3. 53. xi. 16. 40. xii. 6. 99. xiii. 10. 55. xiv. 30. 179.
ſitque, i. 109.
ſita, x. 67.
ſiti moroſa, xiv. 105.
ſitiam, x. 95.
ſitiebat, xii. 71.
ſitientibus hortis, ix. 19.
ſitum, ii. 54. iii. 22. vi. 35. avidam, i. 50. captivam, xi. 96. verecundam, viii. 70.

ſituo,

ſtio, iv. 69. xiii. 82.
ſuire, viii. 51.
ſitis, i. 23. v. 93. vi. 47. viii. 35. xiv. 100. ingenioſa, xjv. 117. parca, xiii. 116.
ſitit, ii. 40.
ſitu, viii. 3.
ſitus, vi. 76. xi. 91. xii. 52.
ſive, ii. 8. 27. iii. 5. iv. 19. v. 1. vi. 47. 75. 94. vii. 73. ix. 77. x. 92. xi. 24. 46. xiii. 33.

Sm

Smaragdos, v. 11. Scythas, iv. 28.

So

Sobolem, vi. 39.
ſoboles, vi. 38. ſincera, vi. 25. vera, vi. 3.
ſobria, ii. 73. lana, xiv. 154. verba, i. 28.
ſobrias nequitias, i. 107.
ſobrius, iii. 16. 82. xi. 7. xii. 30. 71.
ſoccum, viii. 3.
ſocer, viii. 70. ix. 72.
ſoceri, x. 33.
ſocero, vii. 67.
ſocias dapes, ix. 73.
ſocio, iv. 75.
ſocius, vi. 68.
Socrates, x. 99.
ſocrum, x. 67.
ſodale, i. 107. juncto, i. 87.
ſodalem, ii. 44. xii. 34. rudem, ii. 48.
ſodales, i. 16. iv. 61. xi. 89. paucos & veteres, x. 104. veteres, i. 100.
ſodali, v. 19. caro, vii. 83. xiv. 11. leviter noto, xiv. 11. veteri, x. 37. xii. 25. veteri fidoque, ii. 43. v. 19.
ſodalis, ii. 44. deſertus, ix. 3. felix vetuſque, ii. 30 novus, i. 55. vetus, i. 55. vii. 85
ſola, j. 24. 34. ij. 63. iij. 93. iv. 67. vi. 65. vij. 34. viii. 82. x. 59. 72. xii. 21. alea, iv. 66 baſia, i. 77. viij. 46. Corynna, v. 10. femina, xii. 98. lemmata, xiv. 2. monumenta, x. 2. pictura, ix. 78. puella, iv. 25.
ſolaque, x. 2.
ſola, j. 49. ix. 14. 29. matre, xiii. 97. ratione, ix. 56. virgine, xiv. 163. voce, iv. 27.
ſolam coronam, ix. 25.
ſolas, v. 43. viij. 64.
ſolatia, ii. 91.
ſoldum, iv. 37.
ſoleæ lanatæ, xiv. 65.
ſoleas, iij. 50. viii. 59. xii. 89.
ſoleaſque, xiv. 65.
ſoleatas, xii. 84.
ſolebam, xi. 66.
ſolebas, ij. 6. v. 45. 85. xii. 3. 73. 89.
ſolebat, i. 7. ii. 22. v. 66. xi. 105, xiii. 14.
ſole, i. 78. iii. 20. ix. 2. xiii. 80. medio, iii. 44. modico, xii. 29. nimio, viij. 33.
ſolem, ii. 41. ix. 26.
ſolenne munus, ix. 55.
ſolenneiſque jocos, x. 17.
ſolennia gaudia, xii. 63. poſtera, xi. 66.
ſolennibus, viii. 38.
ſolent, vi. 39. vii. 98. ix. 85. xii. 14. xiii. 29.
ſoleo, xiv. 56.
ſolea, i. 118. iii. 51. iv. 27. v. 21. 46. 79. vij. 5. ix. 71. x. 14. 42. 51. xi. 105. xii. 35. 94. 103. xiii. 65. xiv. 197. Baiani, vi. 43. nimios, xiv. 28. puros, viii. 14. totos, x. 12.
ſolet, j. 44. ij. 56. 74. iii. 73. 95. iv. 88. v. 4. 6. 79. vi. 10. 65. vii. 11. viii. 41. 42. 78. x. 45. xi. 53. 63. xii. 42. xiii. 16. 27. 88. 99. 106. xiv. 11. 29. 86. 157. 204. 213.
ſoli, i. 42. vi. 89. coci, vi. 60. culti, i. 117. fratri, xii. 44. Setini culta jugera, xi. 30. ſuburbani, j. 86.
ſolibus ſideribuſque, Arctois, x. 6.
ſolicitæque manus, xiv. 111.
ſolio, ij. 70. vi. 81. xi. 96.
ſolis, v. 1.
ſolito more, v. 68.
ſolitudo ingens, iii. 44. jucunda, xii. 24.
ſolitus, ii. 75. iv. 3. v. 14. vi. 85. ix. 75. xii. 52.
ſolium, ii. 42.
ſollicitabat, † 4.
ſollicitabant, † 22. xii. 75.
ſollicitare, † 28. vi. 71. viii. 56. xj. 23.
ſollicitata, xi. 47. dea, vi. 18. Venus, iii. 75.
ſollicitentque, vii. 53.
ſollicites, vii. 50.
ſollicitetque, xii. 98.
ſolliciti miniſtri, viii. 59.
ſollicitique, xi. 46.
ſollicitis, v. 57. reis, v. 16.
ſollicito, iv. 84. Etruſco, vi. 83. ſacco, xii. 61.
ſollicitos libellos, ix. 59.
ſollicitum, vii. 81. pecus, v. 32.
ſollicitus, iv. 84. v. 64. miniſter, xiv. 108.
ſolo nidore, i. 93.
ſolo nudo, v. 63.
ſolœciſmum, v. 39. xj. 20.
ſolos, viij. 69. ix. 62. dies, x. 38. orbos, vj. 27.
ſolſtitio, iv. 60.
ſolvas, ij. 13.
ſolvat, ix. 4. xii. 92.
ſolve, xj. 106. 109.
ſolvendis nummis, xiv. 35.
ſolvere, † 27. ij. 3. viij. 9. ix. 4. 29. 105. xj. 77. xiii. 29. xiv. 183.
ſolvet, viij. 9.
ſolvit, viij. 4. 10. xj. 62.
ſolum, j. 16. iv. 29. 40. v. 50. vj. 44. xj. 99. xiv. 212. pingue, j. 108. putre vetuſque luto, ix. 75.
ſolus, † 27. j. 12. 21. 27. 97. ii. 24. 92. iii. 26. 50. 93. iv. 2. 17. 39. 64. v. 25. vj. 50. ix. 104. x. 58. 61. xj. 36. 41. xii. 50. 89. cibus, xiij. 90.
ſoluta, † 13. curis nox, x. 47.
ſolutum ventrem, xj. 89.
Solymis, xj. 95. peruſtis, vij. 54.
ſomne, j. 72.
ſomni, iij. 91. pigri, xij. 57.
ſomnia mera, vij. 53.
ſomniculoſos glires, iij. 58.
ſomnis, vj. 53.
ſomno, ij. 90. xij. 50. blando, iv. 64. ingenti improboque, xij. 18
ſomnos, j 110. xj. 50. matutinos, xiv. 125. medios, xij. 26. ſecuros, ix. 94.
ſomnum, ix. 70. xj. 47. altum, j. 50. xii. 57. xiij. 59. qui faciat breves tenebras, x. 47.
ſomnuſque, xij. 69.
ſonabit, v. 79. vij. 50. 96.
ſonant, j. 62. 77. vj. 34. xiv. 223.

ſonantque, iij. 58.
ſonantem, ix. 33. platem, iv. 55.
ſonantes elegos, vij. 45.
ſonare, viij. 56. 66. ix. 12.
ſonas, ij. 43. iij. 44. iv. 79. vj. 19. vii. 5. xii. 67.
ſonaſque, ix. 28.
ſonat, † 3. ii. 72. iii. 63. iv. 14. vii. 17. 35. 93. viij. 51. 78. ix. 30. 60. x. 451. xj. 22. xij. 50. xiv. 163.
ſonent, ix. 1. xi. 85.
ſones, ix. 12.
ſonet, ix. 19. 23.
ſono, ij. 72.
ſonuit, ix. 21.
ſophiæ, j. 112. vij. 73.
Suphocleis cothurnis, iii. 20.
Sophocleo cothurno, v. 31.
ſophos, j. 67. vii. 31. grande, i. 4. vi. 48. grande & inſanum, i. 50. magnum & inane, j. 77. tergeminum, iii. 46.
Sophroni, iv. 71. xj. 104.
ſopor, vij. 41.
ſorba durantia molles ventres, xiij. 26.
ſorbet, xij. 29.
ſordibus, j. 100. iv. 56. v. 16.
ſordida, ij. 36. iv. 19. 34. æra, ix. 9. barba, iv. 53. blatta, xiij. 1. calva, vi, 57. charta, x. 93. conditio, v. 7. otia, j. 56. præda, x. 37. rura, x. 96. ſtixa, v. 23. veſtis, viij. 3. xiv. 71.
ſordidaque, i. 56.
ſordidaque villa, x. 98.
ſordidæ cortis, iij. 58.
ſordidam mappam, vij. 19. menſam, xij. 57.
ſordidive lichenes, xj. 99.
ſordidior toga, i. 104. vii. 32.
ſordidiori, xii. 84.
ſordido infante, j. 50.
ſordidum dentem, x. 3. lacem, xij. 57.
ſordidus, vi. 50. viij. 78. xj. 16. xiv. 83. cliens, viij. 33. ſinus, v. 16. unctor, vii. 31.
ſoror, ij. 4. iv. 45. viij. 71. ix. 78. 106. x. 98. xj. 5.
ſorore ingenii, xij. 32.
ſororem, ij. 4. ix. 35. x. 65. xij. 20.
ſorores, vj. 39. viii. 81. doctæ, j. 71. ix. 43. junctæ, xiv. 148. lanificæ, vj. 58. novem, ij. 22. veridicæ, v. 1. volventes, iv. 73.
ſorori piæ, viij. 32.
ſororis caſtæ, x. 91.
ſororum, j. 77. iv. 31. 54. v. 6. viij. 3. xj. 37. Caſtalidum, iv. 14.
ſors, v. 3. xiv. 40.
ſorte, vii. 1. xiv. 131. 144. 170. candidiore, x. 71. gemina, ix. 40. pari, iv. 35.
ſortemque, v. 43.
ſortes, xiv. 1.
ſortitur, viij. 38.
ſortitus, xiv. 19.
Soſibiane, j. 82. iv. 38. xi. 84.
ſoſpes, vi. 58.
ſoſpite, ii. 91. v. 1. vi. 58. x. 61.
Sotade, ij. 86.
Sotadem, vi. 26.
Sotades, vj. 26.
Sotæ, iv. 9.
ſoteria, xij. 56.

Sp

Spado, vi. 2. 36. Dindymus, xj. 81.
ſpadone fluxo, v. 42.
ſpadonem, x. 52. cuſtodem, ii. 54.
ſpadones, xj. 76.
Spanius, ij. 41.
ſpargere, v. 26. x. 26.
ſparget, vj. 60.
ſpargit, iij. 82. viij. 55. x. 3.
ſpargitur, iij. 65. v. 75.
ſpargor, viij. 61.
ſparſa corona, iii. 65.
ſparſas conchas, vj. 34.
ſparſe, xii. 57.
ſparſerat, ix. 78.
Spartani diſci, xiv. 64. ſaxi. i. 56.
Spartanus olor, viij. 28.
ſparulo, iii. 60.
ſpartalen mammoſam, ij. 52.
ſpathalion caryotarum, xijj. 27.
ſpatia, iij. 20. ingrata, iij. 58.
ſpatiatur, xj. 48.
ſpatiere, vj. 77.
ſpatio ſalubri, x. 104.
ſpatium, x. 23. xij. 57.
ſpecies, vii. 95.
ſpeciola ſupellex, iij. 62.
ſpectabat, iv. 2.
ſpectabimus, ij. 64.
ſpectabunt, xiv. 29.
ſpectacula, j. 105. vj. 4. xj. 29. tanta, xij. 14.
ſpectandum leonem, † 15.
ſpectant, j. 109. x. 85.
ſpectante, j. 21. vij. 81. xi. 24.
ſpectantur, vii. 30.
ſpectare, j. 22. v. 19. ix. 26. x. 6. xiv. 1.
ſpectas, j. 5. ii. 6. 64. iij. 86. xj. 64.
ſpectaſſe, † 21.
ſpectat, j. 97. ij. 51. iij. 68. iv. 2. v. 14. ix. 94. x. 74. xiij. 112.
ſpectata, viij. 28. x. 63.
ſpectatas feras, viij. 78.
ſpectator, † 3. j. 35. viii. 30. non unius undæ lectulus, x. 51. ſerus, † 24.
ſpectatorem, viij. 78. ix. 29.
ſpectatur, † 28. v. 66.
ſpectatus, x. 25. 30. xiv. 53.
ſpectavere, iv. 35.
ſpectavimus, j. 44.
ſpectem, x. 98.
ſpectes, † 24. xiv. 212.
ſpectet, ix. 26.
ſpecularia objecta, viij. 14.
ſpeculi, ij. 41.
ſpeculo, ii. 66. relicto, xj. 50.
ſpeculum, vj. 64. ix. 17.
ſpem, ix. 49.
ſperanti, viij. 71.
ſperare, viij. 31. ix. 62. xii. 11.
ſperas, iij. 38.
ſperat, vj. 85. xj. 54.
ſperem, ix. 49.
ſperes, xiii. 100.
ſperet, i. 117.
ſpernas, iv. 98.
ſperne, xiv. 178.
ſpernet, viij. 73.
ſpernis, vii. 29.
ſpernit, ii. 14.
ſpes, i. 77.
ſpeciter Nilus, x. 74.
ſpina mollis, xiij. 21.
ſpirant, xj. 9.
ſpirat, ij. 26. iij. 65. vii. 83. xj. 10. xiij. 79.
ſplendeat, iv. 79. viij. 77.
ſplendens, ii. 29.
ſplendenti cuſpide, vii. 26.
ſplendeſcat, viij. 45.
ſplendet, ix. 3.
ſplendida, ij. 36. ix. 50. pondera, xiv. 164. venabula, † 11.
ſplendidus Anxur, x. 51.
Splendophorum, x. 83.
Splendophorus armiger, ix. 57.

ſple.

ſplenia, viij. 33. numeroſa, ij. 29.
ſpleniato mento. x. 22.
Spoletina, vj. 89. xiv. 116.
Spoletinis lagenis, xiij. 120
Spoletinum, xiij. 120.
ſpoliabat, v. 43.
ſpoliata, x. 42.
ſpoliato patrono, x. 33.
ſpoliatricem amicam, iv. 29.
ſpoliaverat † 7.
ſponda, j. 93. nudi grabati, xj. 57.
ſponda Orciniana, x. 5.
ſpondæ, iij. 91. xiv. 85.
ſpondere, xij. 92.
ſpondet, x. 18. xij. 25.
ſpondylos roſos. vij. 19.
ſpongia, iv. 10. vj. 57. vij. 52. infelix, xij. 48. levis, xiij. 47. utilis, xiv. 144.
ſponſa, vj. 64. viij. 46. xj. 24. xij. 86.
ſponſæ, xj. 79.
ſponſam, vj. 64.
ſponſio, xj. 1.
ſponte tua, xij. 61.
ſporta inani, x. 37.
ſportula, j. 81. iij. 60. vij. 85. viij. 50. ix. 87. x. 27. 75. xiij. 123. xv. 125. Bajana, j. 60. major, viij. 42. nulla, iij. 30.
ſportulæ, ij. 7.
ſportularum, iij. 14.
ſprevisti, vij. 44.
ſpuma, xiv. 58. Batava, viij. 33. cauſtica, xiv. 26.
ſpumantes apros, xiv. 70.
ſpumantis apri, xj. 70.
ſpumet, xiij. 7.
ſpumeus aper, xiv. 22.
ſpurcæ Ledæ, iv. 4.
ſpurcas lupas, j. 35.
ſpurcius, iv. 56.
ſputa, ij. 26.
ſputo, viij. 33.

S q

Squalet, ix. 48.
ſqualidus, ij. 24.
ſquillæ, xiij. 83.

S t

Sta, v. 26.
ſtabant, iv. 40.
ſtabat, † 2. ij. 45. iij. 24. ix. 88. x. 85.
ſtabulantur, ix. 73.
ſtabuli Iberi, viij. 28.
ſtabulo, vj. 94.
ſtabunt, ix. 2.
ſtadium, iij. 68.
ſtagna, † 2. 28. blanda, iv. 57.
ſtagni Lucrini, v. 38.
ſtagno Lucrino, iij. 20. 60.
ſtamina, ix. 78. x. 44. pulla, iv. 73. vj. 58.
ſtans, xij. 78.
ſtant, xij. 67.
ſtantem. j. 26. xiv. 212.
ſtanti, iij. 44.
ſtantia tecta, j. 13.
ſtantibus hædis, xiij. 38.
ſtare, iij. 75. v. 14. vj. 23. vij. 57. viij. 71. x. 3. 83. xj. 26. 28.
ſtarent, xij. 96.
ſtaret, ix. 86.
ſtas, x. 10.
ſtat, j. 54. 71. iij. 73. 75. 82. iv. 53. vj. 49. vij. 34. viij. 33. 51. 65. ix. 62. xij. 50.
ſtatera, x. 55.
ſtatim, j. 28. vj. 30. xij. 95.
ſtatuam, xij. 79.
ſtatuas, ix. 60.
ſtatuere, iv. 54.
ſtatuet, iv. 28.
ſtatuit, iij. 68.
ſtaturum, vj. 32.
Stella, j. 8. 45. vij. 35. viij. 78. ix. 91. x. 48. xj. 53. diſerte, v. 60. facundus, xij. 3.
Stellaque, j. 62.
Stellæ, j. 8. iv. 6. vj. 12. 47. vij. 13. ix. 43. 56.
ſtellantem frontem, ij. 29.
ſtemma, † 16. v. 36.
ſtemmata furioſa, viij. 6.
ſtemmate, viij. 6. toto, iv. 40.
ſtent, ix. 23.
Stephani, xj. 53. xiv. 60.
ſterilem, j. 50. amicum, x. 18.
ſteriles campos, j. 108. cathedras, j. 77. viros, iij. 91. viros, ix. 9.
ſterili labore, x. 58. marito, xiij. 64.
ſterilis, vij. 101. hyems, viij. 68. ſeges, v. 43.
ſternantur, viij. 67.
ſternatur, iij. 93.
ſtertente, xj. 105.
ſtertere, vij. 9.
ſtertit, iij. 82.
ſtet, v. 16. xj. 19.
ſteterat, ix. 21.
ſteterit, xiv. 14.
ſtetit, iv. 66. viij. 55. 65. xij. 29.
ſtibiadia, xiv. 87.
ſtigmata, vj. 64. xij. 85. triſtia, x. 56.
ſtigmate, xij. 62.
ſtillam, xij. 71.
ſtillantem palumbum, ij. 37. uvam, x. 56.
ſtillantibus membris, † 7.
ſtimulatus taurus, † 19.
ſtipataque. viij. 75.
ſtipem, ix. 7.
ſtipite niveo, xiij. 19.
ſtipitis nudi, vij. 31.
ſtipula, xj. 57.
Stiria turpis, vij. 36.
Stoica menta, xj. 85. turba, vij. 68.
Stoice, xj. 57.
Stoicus, vij. 63. Frouto, xiv. 106.
ſtola, iij. 93.
ſtolæ, x. 5.
ſtolatum pudorem, j. 36.
ſtolida procacitate, j. 42.
ſtomachi, iij. 77.
ſtratis juvencis, j. 105.
ſtringis, v. 70.
ſtringitur, x. 30.
ſtringo, iv. 90.
ſtropha, xj. 8.
ſtropharum, iij. 7.
ſtructa, xiv. 192.
ſtructas. x. 91.
ſtructili cemento, ix. 77.
ſtructoris, x. 48.
ſtrue ſuperba, xij. 18.
ſtrueret, ix. 72.
ſtruis, viij. 55.
ſtruit, xj. 52.
ſtruitur, x. 97.
ſtruxit, viij. 6.
Strymonio grege, ix. 30.
ſtudet, x. 19.
ſtudiis, xij. 44.
ſtudiorum, j. 102.
ſtudioſa, iij. 68.
ſtudioſe, xiv. 185. lector, j. 1.
ſtudiumque, v. 28.
ſtultas feras, iv. 56. opes, ij. 16.
ſtulte, iij. 85. vj. 10. 63. ix. 98. x. 100. xiv. 139.
ſtulti, ij. 40. parentes, ix. 75.
ſtulto haltere, xiv. 49.
ſtultum, iv. 15.
ſtultus, iv. 15. xj. 68. labor, ij. 86.
ſtupeo, v. 64.
ſtupet, vi. 61. ix. 102. xij. 15. 52.
ſtupido marito, xj. 7.
ſtupidus, ix. 96.
ſtupor mendax, xiv. 210.
ſtupuitque, iv. 35.

Sturnes

Sturnos inopes, ix. 55.
Styga, iv. 60. ix. 67.
Stygia aqua, ix. 104. domo, x. 72. xij. 52.
Stygias aquas, iv. 73. domos, vj. 18, umbras, j. 102. 115. undas, vj. 58. ix. 52. xj. 85. xij. 92.
Stygio lecto, xj 55.
Stygios lacus j. 79. v. 26.
Stymphalidas, ix. 104.

SU

Sua, j. 7. 56. 102. ij. 20. 37. iv. 29. 83. v. 10. vj. 38. 89. vij. 9. 60. viij. 32. 78. ix. 36. 49. 70. x. 48. 87. xj. 102. 108. xij. 98. 100. xiij. 3. xiv. j. 78.
ſuæ, ix. 14.
ſuade, iij. 38.
ſuæ, v. 57. 68. vij. 81. viij. 70. ix. 40. xj. 8.
ſuam, ij. 43. vij. 68. ix. 88. x. 89. xj. 54. 61. xij. 21. xiv. 99. 114.
ſuarum, xij. 49.
ſuis, vj. 38. vij. 13. 87. viij. 26. 59. ix. 32. 60. 62. 78. x. 41. 55. xj. 35. xij. 61. xiij. 73. xiv. 196.
ſub, † 10. j. 13. 52. 71. 115. ij. 87. iij. 58. 61. iv. 11. 75. v. 19 vj. 20. 64. vij. 11. 34. viij. 26. 44. 80. ix. 62. 99. x. 55. 72. xj. 2. 19. xij. 6. 59.
ſubdiderat, † 7.
ſubdola retia, ij. 40. 47.
ſubdolum rete, iij. 58.
ſubducere, viij. 59.
ſubductus, xiij. 36. xiv. 42.
ſubduxerat, ix. 98.
ſubduxit, xij. 29.
ſubibat, iv. 18.
ſubjice, ix. 77.
ſubinde, j. 107. 118. ij. 26. iv. 50. v. 40. x. 104. xj. 64.
ſubire, j. 118. ij. 53. 86.
ſubis, vj. 47.
ſubit, vij. 82. x. 48.
ſubita aqua, iv. 19.
ſubitæ mortis, vj. 53. rapinæ, vj. 68.
ſubitas aquas, xiv. 130. ofellas, xij. 48.
ſubiti, x. 41. Cæſaris, vj. 34. novique voti, iv. 77.
ſubitis caſibus, † 14. nimbis, viij. 78.
ſubito, j. 13. ij. 75. iij. 43. iv. 7. 61. vij. 91. xj. 86. xij. 85.
ſubito ſictoque languore, ix. 87.
ſubitos nimbos, vij. 35.
ſubitus imber, xij. 26.
ſublata, xj. 19.
ſubligar, iij. 87.
ſubligata, vij. 66.
ſublimi pectore, ix. 1. 79.
ſublimis, vj. 81.
ſubluto, ij. 42.
ſubmiſſa voce, viij. 75.
ſubmoto cive miniſtro, xj. 97.
ſubnixus, j. 40.
ſubnotaſſet, vj. 82.
ſubnotaſti, j. 28.
ſubriſi, vj. 82.
ſubſellia, j. 27. v. 28. 85. prima, ij. 29.
ſubſellio extremo, v. 14.
ſubſequor, iij. 46.
ſubſtringere, xij. 29.
ſubtilem amicam, xj. 101.
ſubtracta arma, j. 43.
ſubtrahis, xj. 59.
ſubula, iij. 16.
ſubulci hircoſi, x. 98.
Subura (alii, r lit. duplicant) vij. 30. ix. 38. clamoſa, xij. 18. media, vj. 66. ix. 38. x. 94. xij. 21.
Suburæ, ij. 17. x. 19.
Suburana à feneſtra, xj. 62.
Suburanæ magiſtræ, xj. 79.
ſuburbani agri, x. 58. freti, v. 1. horti, vij. 48. ſoli, j. 86.
ſuburbanis ramis, xiij. 43.
ſuburbano Corintho, v. 36.
ſuburbanum, viij. 61.
ſuburbanus ager, xiij. 12.
ſuburrani, v. 23.
ſuccedere, viij. 46. xij. 100.
ſuccenſueris, vij. 59.
ſucceſſor, ix. 48.
ſucceſſurum, v. 62.
ſuccida, xj. 28.
ſuccina, iij. 70. gemma, iv. 59. gutta, vj. 15. relegata, xj. 9. trita, iij. 65.
ſuccincti amici, ij. 46. libelli, ij. 1. veredi, xiv. 86.
ſuccinctus, vij. 34. curſor, xij. 24. ſervus, vij. 34.
ſuccinorum, v. 38.
ſuccumbere, xiv. 201.
ſuccumbit, xiij. 64.
ſuccurras, xij. 49.
ſuccurrent, v. 79. xj. 7.
ſuccurris, vj. 2.
ſuccurrit, ij. 43. viij. 75. ix. 9. 56. xj. 51. 74.
ſudantem equum, ix. 104.
ſudare, iv. 81.
ſudaria, xj. 40.
ſudas, viij. 44.
ſudat, iij. 67.
ſudatrix toga, xij. 18.
ſudavit, xiij. 98.
ſudet, ix 23. x. 13. xiv. 221.
ſudo, v. 80.
ſudor retentus, v. 80.
ſue Ætolo, xij. 41. gravi, xiij. 56.
ſuem gravidam, † 12.
ſues Mœnalios, v. 66. pingues, xj. 42.
ſufficit, iv. 8. v. 53. vij. 19. viij. 65. ix. 1. 33. 104.
ſufflavit, iij. 17.
ſuffulta lectica octo Syris, ix. 3.
ſuggeritque, iij. 82.
ſugitur, iij. 60.
ſui, j. 56. iij. 85. iv. 25. 30. v. 7. 53. vj. 52. 89. vij. 13. 16. viij. 6. 30. ix. 29. 50. x. 96. xj. 49. 73.
ſuillos fungos, iij. 60.
ſuis, † 3. j. 14. 117. iij. 5. 17. 58. iv. 67. 117. vj. 15. 39. 43. vij. 86. ix. 42. 87. x. 7. 34. 36. xj. 1. 5. 52. 53. xij. 95.
ſulcos, iij. 72.
ſulfurata pallentia, j. 42.
ſulfuratæ mercis, xij. 57.
ſulfurato ramento, x. 3.
ſulfureis aquis, j. 13. vj. 43.
ſulfureo gurgite, vij. 92.
ſulfureuſque color, xij. 48.
Sullas, vj. 19.
Sulpitia, x. 38.
Sulpitiam, x. 35.
ſum, j. 55. 109. ij. 86. iij. 71. iv. 43. v. 13. 23. vj. 5. 49. vij. 85. 95. viij. 22. ix. 29. 99. x. 9. 53. xj. 70. 101. xij. 60. 69 xiij. 76. 103. 114. xiv. 62. 90. 121.
ſumant, xiv. 143.
ſumas, xij. 84.
ſumat, xiv. 56.
ſume, ij. 16. vj. 30. viij. 48. xiij. 12. 29. 110. xiv. 86. 108. 207.
ſumen, vij. 77. ix. 15. xj. 53. xij. 17. xiij. 44. madidum, x. 48.
ſumere, x. 81. xiij. 31. xiv. 65. 141. 145.

ſuminis, ij. 37. xij. 48.
ſumis, ij. 50. iij. 60. xiij. 98. xiv. 131.
ſumit, xij. 19.
ſumma, vij. 62. ix. 55. xj. 47. gloria, † 15. vij. 30. gravis x. 75. pericula, ix. 39. ſchedula, iv. 91. Thetis, x. 3.
ſumma breviore, xij. 67. fide, vj. 69. menſa, x. 37. potione, iij. 22. ratione, iij. 30. rupe, xiij. 100.
ſumme v. 63. vij 46. dominator Rheni, ix. 7. moderator j. 95. rector, vj. 6.
ſummi ducis, j. 71. vj. 76. 91. patris, ix. 87. xj. 5.
ſummi Tonantis, vj. 13.
ſummis cornibus, v. 52.
ſummittir, v. 52.
ſummo Capitolio, xij. 78. Maroni, xj. 4. Tonanti, vj. 83.
Summœnianæ uxores, xij. 32.
Summœnianas uxores, iij. 82.
Summœnianis buccis, xj. 62.
ſummos cultus, ix. 78. montes, xij. 57.
ſummum, xj. 62. diem, x. 47. penetrale, x. 51. trientem, iv. 83.
ſummus auctor, j. 7.
ſumo, iij. 60.
ſumſi, xj. 40.
ſumſit, v. 7. ix. 29.
ſumta pilea, xiv. 1.
ſumtuoſiora convivia, j. 100.
ſumus, ij. 18. v. 7. 13. 81. vj. 70. vij. 6. 41. 87. viij. 82. x. 10. 48. 103. xj. 2. 76. xij. 15. xiij. 25. 26. 46. 50. 83. 87. 94. xiv. 80. 86. 94. 152.
ſunt, † 2. j. 17. 35. ij. 1. 36. 58. iij. 1. 31. iv 1. 41. v. 24. 26. vj. 39. 43. vij. 15. 40. viij. 53. 56. ix. 46. x. 51. 94. xj. 1. 14. xij. 15. 88. xiij. 37. 66. 77. xiv. 36. 135.
ſuo, j. 14. 62. 108. iv. 35. 42. 57. v. 31. vij. 43. 60. 62. viij. 28. 56. ix. 60. 104. x. 51. 77. 101. xj. 22. 61. xiv. 1. 195. vati, ij. 22.
ſuoque, v. 6.
ſuorum, iv. 83.
ſuos, ij. 26 v 3. 44. vj. 12. viij. 3. 15. 78. ix. 81. xij. 98. xiij. 110. xiv. 11. 152.
ſuppellex magna, v. 63. ſpecioſa, iij. 62.
ſuper, iij. 24. v. 65. xj. 27.
ſuperantur, viij. 78.
ſuperare. viij. 18.
ſuperas, x. 33. xij. 64.
ſupereſſet, x. 89.
ſuperba, ix. 63. xij. 18. arca, viij. 44. cauda, xiv. 67. regna, xij. 48, Venus, iij. 68. virga, xj. 99.
ſuperbæ alitis, vj. 55. ix. 12. dominæ, ix. 67. naturæ, xj. 81.
ſuperbam, v. 38.
ſuperbas imagines, v. 21.
ſuperbe, ij. 15. viij. 28.
ſuperbi galli, iij. 58. regis, iij. 7.
ſuperbiamque, xij. 76.
ſuperbis dapibus, iij. 45.
ſuperbit, xij. 3.
ſuperbo, iv. 61. v. 36. vij. 59. nobili, locupleti equiti, v. 36. ore, iv. 61.
ſuperbum limen, j. 71.
ſuperbus, j. 50. ij. 51. v. 8. viij. 44. ix 7. x. 66. xij. 15. ager, † 2. Anxur, vj. 42. Hermes, v. 25. index, iij. 2. Maſclion, v. 12. venator capta matre, x. 73.
ſupercilio, ix. 38.
ſupercilium, j. 5. Pallatinum, ix. 81. triſte, j. 25, xj. 2.
ſupererat, iij. 22.
ſupereſſe, ij. 28. iv. 35. vij. 43. 95. xj. 42.
ſupereſt, j. 55. 93. vij. 15. 63. viij. 66. xiv. 13.
ſuperi, j. 104. iv. 1. 44.
ſuperis, viij. 50. ix. 4. xj. 54.
ſuperos, ix. 23. 52. 93.
ſuperſtes, x. 2. 67. perna tribus cenis, x. 48.
ſuperſunt, vij. 53.
ſuperûm, ix. 21.
ſupina, vj. 49. concubina, iij. 82.
ſupina aure, vj. 42.
ſupini palmitis, xij. 31.
ſupiniores deliciæ, ij. 6.
ſupinis forcipibus, vij. 94.
ſupino carmine, ij. 86.
ſupinus, v. 8.
ſupplex, † 17. ix. 2. 68. xj. 82.
ſupplicesque, x. 72.
ſupplicibus, v. 6. Dacis, vj. 10. libellis, viij 31.
ſupplicis, x. 5.
ſupplicium, † 7. puerile, ij. 60.
ſuppoſita, iij. 91. teſſera, iv. 66.
ſuppoſitam, iij. 61.
ſuppoſitis lacernis, ij. 46.
ſuppoſititius, v. 25.
ſupra, † 21. ij. 21. xj. 56. xij. 71.
ſupraque, viij. 44.
ſuprema lux, j. 110.
ſuprema nocte, 1. 81.
ſupremæ horæ, x. 5. Tethyos, † 3.
ſupremas tabulas, v. 40.
ſupremis tabulis, v. 33. vj. 63.
ſupremos annos, j. 89.
ſura, j. 50. vj. 64.
ſurda janua, x. 13. mentula, ix. 38.
ſurdos Deos, vj. 58.
ſurdus, xj. 39.
ſurgas, xj. 100.
ſurgat, xiv. 197.
ſurge, v. 26. 39.
ſurgentem, xij. 18.
ſurgere, v. 8. xj. 105. xij. 61. xiv. 86.
ſurgis, xj. 100. xij. 56.
ſurgit, xij. 88. 99.
ſurgite, xiv. 223.
Surrentina, xiij. 110.
Surrentinæ rotæ, xiv. 102.
Surrentini calices, xiv. 102.
Surrentinum, xiij. 110.
ſurrexti, v. 80.
ſurripit, viij. 59. xij. 29.
ſurripuit, vj. 72. xiij. 38.
ſurſum, j. 97.
ſus, † 13. Calydonius, xj. 19. fera, † 14.
ſuſcipit, viij. 4.
ſuſcitanti, v. 36.
ſuſcitas, iij. 44.
ſuſcitat, j. 110. iij. 100. vj. 9.
ſuſpectum, ij. 12.
ſuſpectus, x. 98.
ſuſpendia ſæva, j. 116.
ſuſpendis, ij. 43.
ſuſpenſa, viij. 33.
ſuſpicari, iij. 73.
ſuſpicer, j. 79. vj. 54.
ſuſpiceris, vj 42.
ſuſpicetur, ij. 54.
ſuſpiciamque, xj. 57.
ſuſpiciende, v. 31.
ſuſpicio, xj. 46.
ſuſpicit, ix. 29.
ſuſpicior, iij. 72. 76. 94. iv. 3.
ſuſpiras, j. 107. xij 93.

ſuſpiria,

ſuſpiria, j. 110. x. 13. xj. 40.
ſuſtentatque, iij. 31.
ſuſtentet, vij. 25.
ſuſtineas, ix. 4.
ſuſtineatque, xiv. 24.
ſuſtinet, j. 105. x. 66.
ſuſtinuiſſe, xiv. 91.
ſuſtinuit, ix. 21.
ſuſtulerat, † 19.
ſuſtulit, x. 81.
ſuſurrat, ij. 44. iij. 63.
ſuta carmina, x. 93.
ſutilibus coronis, ix. 92. roſis, v. 65.
ſutilis roſa, ix. 95.
ſutor, iij. 59. xij. 59. multus, ij. 17.
ſutori, ix. 75.
ſutoris Vatini, xiv. 96.
ſutorum, iij. 16.
ſuum, v. 10. vj. 60. 94. vij. 44. viij. 75. x. 103. xiv. 208.

Sy

Sybariticis libellis, xij. 97.
Syene fuſca, ix. 36.
Syenen Niliacam, j. 87.
Syenes Niliacæ, v. 13
Sylla cruentus, xj. 6.
ſyllaba contumax, ix. 12.
ſyllabas, j. 62.
ſyllabis, x. 9.
Syllam trucem, ix. 44.
Syllas, x. 4
Symmache, v. 9.
Symmachoque, vj. 70.
Symmachus, vij. 17.
ſymplegade gemina, xj. 100.
ſymplegmate, xij. 43.
ζυμποτην, j. 28.
ſyntheſibus, xiv. 1. innumeris, ij. 46.
ſyntheſis, iv. 46. v. 80. xj. 29. una, iv. 66.
Syra lagena, iv. 46.
Syri grandes, vij. 52.
Syriæ, x. 76.
Syrios tumores, iv. 43.
ſyrma longum, xij. 96.
ſyrmate inſano, iv. 49.
Syris, ix. 3.
Syriscus, v. 71.
Syrorum, v. 79.
Syrus Canuſinatus, ix. 23.
ζῦξα, v. 39.

T

Ta

TAbella, vij. 18. x. 32. xiv. 9. multiplici, xiv. 192. parva, vij. 18. picta, vij. 83. prima, xiv. 186.
tabellâ pictâ, j. 110.
tabellas, iij. 63. viij. 37. ix. 89. 105. multiplices, xj. 32. tenues, xiv. 3.
tabellis brevibus, j. 2.
taberna, j. 118. magna, vij. 60.
tabernæ, j. 118. vij. 96.
taberuas Argiletanas, 1. 4.
tabeſcas, xij. 39.
tabida peſtis, j. 79.
tabuit, iv. 18. ix. 84.
tabula, v. 70. luſoria, xiv. 17.
tabulâ, iv. 47. xj. 103.
tabulamque, ij. 48.
tabulas, xij. 70. ſupremas, v. 40.
tabulata, ix. 60.
tabulis ſupremis, v. 33. vj. 63.
tace, ij. 27. iij. 45. v. 53. x. 101.
taceam, vij. 34.
taceant, xij. 43.
taceantur, † 28.
taceas, j. 96. ix. 70. xj. 103.
taceat, † 6.
tacebis, j. 62. iij. 96.
tacebo, iij. 46. xiv. 39.
tacebunt, xij. 24.
tacende, j. 50. vij. 44.
tacent, j. 98.
tacente eſſedo, iv. 64.
tacentem Iſtrum, vij. 83.
taceo, v. 53. xij. 40.
tacere, iv. 61. 81. vj. 4. xij. 85.
taceret, vij. 17.
taces, j. 96. vij. 17. xj. 109.
tacet, j. 69. ij. 11. 82. v. 70. vij. 17. ix. 5. xij. 35.
tacete, x. 87.
tacita fraude, v. 6. imagine, vj. 13. manu, xiv. 218.
tacitam domum, ix. 62.
tacitarum aquarum, iv. 3.
tacitas vias, xiij. 60.
taciti averni, vij. 46.
tacito naſo, v. 20.
tacitos dolos, iij. 91.
tacitum, vj. 5. aëra, viij. 32. onus, viij. 51.
tàcitus, vj. 64.
tacituris mulis, xiij. 11.
tacta, vij. 100.
tactas nives, ij. 29.
tactum, v. 38.
tacuiſſe, x. 48.
tædia, ij. 61. iij. 4. vj. 70. mille, xij. 84.
tædio, xij. 57.
tænia bombycina, xiv. 24.
Tagi, x. 65. auriferi, xij. 3. divitis, x. 16. piſcoſi, x. 78.
Tago aureo, j. 50.
Tagum auriferum, x. 96. noſtrum, iv. 55.
Tagumque, vj. 86.
Tagus, vij. 87. qui ſonat Heſperio orbe, viij. 78.
tale, † 18. viij. 3 . damnum, xij. 89.
talem, v. 50. viij. 52.
tales, j. 67. x. 35. 90.
tali eborei, xiv. 14.
tali, † 10. munere, ix. 17. præſide, xij. 8.
talia, j. 44. ij. 72. v. 8. vj. 28. vij. 13. viij. 33. ix. 46. x. 33. 58. xij. 35. monſtra, ix. 9. munera, xij. 75. vota, xj. 37.
talibus, iij. 24. auús, vij. 23.
talione, xij. 64.
talis, j. 9. iv. 42. v. 16. 49. vj. 10. vij. 37. viij. 64. x. 32. xj. 8. xij. 6. 86. xiij. 93. xiv. 15. 63. 77.
taliter, v. 7.
talo, iv. 66. blando, iv. 66. magnanimo, xiij. 1. nequiore, iv. 14.
talorum, xiv. 15.
talos compoſitos, xiv. 16.
talpa, xj. 19.
talum vitiatum, viij. 75.
talus, xiv. 14.
tam, † 3. j. 110. ij. 6. iij. 67. iv. 7. 64. v. 3. 77. vj. 48. 77. vij. 81. 92. viij 48. 55. 58. ix. 15. 96. x. 36. 50. xj. 22. xij. 21. 66. xiij. 78. xiv. 101. 203.
tamen, † 3. 21. j. 53. 78. ij. 81. 93. iij. 11. 80. iv. 39. 81. v. 38. 49. vj. 37. 63. vij. 94. 96. viij. 4. 8. ix. 12. 27. x. 11. 18. xj. 44. xij. 81. 98. xiij. 81. 114. xiv. 18.
tamquam, j. 36. ij. 71. iij. 13. iv. 71. 91. v. 6. vj. 81. ix. 9. 26. xj. 19. 40. 105. xij. 35. 48. 70.

tamque,

tamque, iv. 13.
tandem, † 19. j. 26. iv. 61. v. 81. vj. 35. viij. 64. x. 44. 67. 83. xj. 50. 51. xij. 99.
tangantur, xj. 24.
tangar, ij. 66.
tangente, vj. 52.
tangere, j. 74. iij. 17. viij. 1.
tangi, j. 87. 93. iv. 10.
tangit, ij. 11.
tangunt, ij. 4.
tanta, j. 23. ij. 53. v. 19. 75. vj. 88. 89. viij. 70. ix. 85. xj. 52. gratia, xiv. 145. indulgentia, ij. 34. reverentia, ix. 81. xj. 6. ſpectacula, xij. 14.
tantaque, vj. 80.
tanta brevitate, ij. calliditate, xj. 50. luce, vij. 22. tuba, viij. 56.
tantæ, j. 83. opes, xij. 53.
tantam eſuritionem, j. 100.
tantas, † 26. iv. 1. vj. 54.
tanti, j. 13. 67. 109. 118. ij. 69. v. 23. 28. vij. 51. viij. 51. 69. ix. 5. x. 12. 57. xj. 72. xij. 43. 59.
tantis, v. 66. 70. ix. 21. actis, ix. 104. laudibus, iv. 51. libidinibus, xiv. 23. opibus, ij. 43. iij. 40. regnis, iv. 40. vagitibus, ix. 21.
tanto, j. 21. 88. iv. 1. 27. v. 49. vj. 64. 86. viij. 17. 78. x. 28. 89. domino, ix. 17. duce, xij. 8. furore, iv. 35. honore, x. 79. munere, xij. 9. ore, x. 89.
tantorum laborum, iv. 32.
tantos, vj. 54. labores, iij. 44.
tantum, j. 3. 19. 27. 33. 44. ij. 1. 41. 60. iij. 37. iv. 49. 61. 67. v. 1. 16. vj. 67. 83. vij. 15. 24. 31. 62. viij. 4. 25. ix. 29. 76. x. 34. xj. 4. 56. 85. 107. xij. 11. 59. xiij. 52. 118. xiv. 79. 157. 195. 218.
tantus, vij. 37. viij. 18. 55. amor, ix. 81. fur mapparum, xij. 29. honos, vj. 80. naſus, vj. 36. pudor, j. 110. ix 81.
tapetis purpureis, xiv. 147.
Taratalla, j. 51.
tarda barba, v. 49. ſidera, viij. 21. vapa, iij. 67.
tardant, xiij. 67.
tardaque, v. 49.
tardis vitibus, j. 44.
tardius, vj. 42.
tardus dies, x. 5. nimis & piger maritus, ix. 41.
Tarentini porri, xiij. 18.
Tarentinum vinum, xiij. 125.
Tarpeia ſaxa, ix. 2.
Tarpeiæ aulæ, vij. 59. frondis honos, ix. 4.
Tarpeias coronas, ix. 41. quercus, iv. 54.
Tarpeii Tonantis, xiij. 74.
Tarpeio patri, ix. 104.
Tarpeium pallatiumque ionantem, ix. 88.
Tarraco, xiij. 118.
Tarraconenſe, xiij. 118.
Tarraconis, j. 50. Hiſpanæ arces, x. 104.
tartarei canis, v. 36.
tartareum canem, ix. 67.
Tarteſſiaca manu, xj. 17.
Tarteſſiacis terris, ix. 62. trapetis, vij. 27.
Tarteſſiacus nutritor, viij. 28.
tatarum, j. 101.
tatas, j. 101.
Tatius, xj. 105.
taure, ij. 14. 64.
tauri furias, ij. 43. truces, iij. 58
taurino tergo, xiv. 66.
tauris magnis, j. 52.
tauro, † 17. xiv. 180. Dictæo, † 5.
taurorum, xiv. 91.
tauros, j. 49. xij. 62. attonitos, viij. 55. ignipedes, † 27.
taurum, † 27.
taurus, † 16. 22. vij. 31. xiv. 53. tacitus, v. 32. ſtimulatus, † 19. Tyrius, x. 51.
Taygeti, vj. 42.

T e

Te, † 17. 24. j. 19. 26. ij. 26. 33. iij. 45. 95. iv. 19. 28. v. 23. 47. vj. 5. 85. vij. 25. 29. viij. 80. 82. ix. 57. 64. x. 12. 65. xj. 69. 103. xij. 40. 44. xiij. 107. 119.
teque, j. 26. iij. 77. vj. 20. 56. vij. 45. xj. 44.
tecta, † 2. j. 71. ij. 53. iij. 86. v. 13. gemmea, vj. 47. indignantia, ij. 90. Julia, vj. 38. pendentia, ij. 14. ſtantia, j. 13.
tecti primi, iij. 5.
tectis, j. 83. iv. 66.
tecto terio, † xj.
tectum caput, xj. 99.
tectus, iv. 19. v. 14. viij. 59. xiv. 24. ſervus, xj. 76.
tecum, j. 2. ij. 5. iij. 60. iv. 40. v. 21. 63. 80. vij. 34. 41. 75. viij. 50. 79. ix. 4. 38. 103. x. 20. 35. 58. xj. 8. 24. 59. 76. xij. 17. 34. 47. 97.
tedæ ſacræ, vj. 2.
tedas, iij. 93.
tedis, iv. 13.
tegam, ix. 26. xj. 53. xiv. 138.
tegaris, ix. 30.
tegas, iij 2.
tegat, v. 35. xiv. 134.
tegent, xiv. 28.
tegente nebula, iv. 64.
tegeretur, iv. 22.
teges, xj. 57. ſarta, xj. 33.
tegetibuſque, vj. 39.
tegis, j. 35. x. 83.
tegit, j. 93. iv. 53. v. 63. 75. vj. 25. x. 37. 96. xj. 19. xiv. 137.
tegitur, j. 117. iij. 42. vj. 52. 93. viij. 68.
tegiturque, ix. 21.
tegula miſſa, vij. 35.
tegunt, xj. 105.
tela, † 10. 23. vij. 11. ix. 57. barbara, xj. 85. ſæva, vj. 25.
tela tenui, viij. 33.
Teleſphore, xj. 27. 59.
Teleſphorumque, x. 83.
Teleſphorus, j. 115.
Telethuſa, viij. 51.
teli novi, xj. 79.
telis, † 12.
tellure, x. 71.
tellus, vj. 68. x. 96. ambitioſa, vj. 68. Apona, j. 62. impia, vj. 85. Nilotica, vj. 80. nulla iv. 42. Memphitica, xiv. 38. Memphitis, xiv. 150. placata, vj. 52. Tuſcula, ix. 61.
telo gravi, † 13.
temeraria frena, xij. 14.
temerarius, iv. 43. ardor, vj. 25. inſtitor, vij. 60.
temerata, v. 72.
temperari, iij. 25.
temperat, iv. 8. vij. 79. ix. 12. x. 48.
temperatæ Formiæ, x. 30.
temperator, iv. 55.
temperet, xiij. 40.
templa, † 7. ij. 74. v. 16. vj. 10. ix. 26. 104. xj. 95. xiij. 74. digna, vij. 55. Flavia, ix. 4. 35. fulgentia, viij. 65. Julia, v. 10. manſura, ix. 59. Memphitica, ij. 14. naſcentia,

naſcentia, vj. 4. nova, ix. 65. proximo ſuo cœlo, x. 52. reddita, xij. 3. roſcida, iv. 18.
templi, iij. 20. novi, iv. 53. xiij. 3. ſancti, x. 92.
templis, ix. 59. Capitolinis, ix. 4. priſcis, viij. 80.
templo, † 1.
tempora, v. 6. 10. 65. vj. 40. ix. 14. 72. x. 24. xij. 45. 52. longa, j. 106. ix. 30. xiv. 84. verna, v. 68. ix. 13. 17.
tempore, j. 37. ij. 85. vj. 11. viij. 71. x. 14. 19. 29. xj. 19. 59. xiij. 59. æſtivo, ij. 78. brumali, xiv. 136. longo, ix. 36. medio, xiv. 72. parvo, vij. 12. perpetuo, j. 89.
temporibus, † 18. v. 19. viij. 30. 56. comatis, x. 83. malis, xij. 6.
temporis, viij. 70.
temporum, iv. 55. xij. 32. Claudianorum, iij. 20.
tempus, iv. 33. otioſum, v. 21.
tendere, vj. 71. xj. 61.
tenderet, ix. 55.
tendis, vij. 31. x. 10. xj. 1.
tendit, ij. 27. iij. 58.
tenduntur, ij. 40.
tene, vj. 25.
teneantur, vij. 43.
teneas, ix. 90.
teneaſque, xij. 29.
teneat, vij. 6. viij. 30. xiv. 108.
tenebit, iv. 8. x. 66.
tenebo, v. 53.
tenebras, ij. 14. breves, x. 47. tutas, xiv. 40.
tenebris, iv. 58. xj. 2. 105. xiij. 62.
tenebroſa balnea, j. 60.
tenemus, v. 61.
tenendus, v. 79.
teneo, iv. 47.
tener, xiij. 39. auſus, iv. 14. miniſter, iv. 66. mucro, iv. 18. onager, xiij. 97. ore, xij. 38.
tenera manu, ix. 57. xiv. 54. puella, j. 110. iij. 64. turba, ij. 75.
teneræ frontis, iv. 6. puellæ, xiv. 149.
teneram aurem, v. 62. manum, iij. 19.
teneras, iv. 22. columbas, xiij. 66. manus, xiv. 177.
tenere, j. 105. iij. 16. vj. 85. vij. 94. xj. 90.
teneret, j. 115. iij. 31. iv. 57. ix. 55.
teneri, iv. 59. 91. anni, ix. 14. Carpophori, † 23. Catulli, vij. 13. ſollicitique pudoris, xj. 46. viri, vj. 68. vultus, j. 32.
teneris ephebis, ix. 9. vitibus, iv. xiij.
tenero Catullo, xij. 44. Luperco, iv. 28. ore, viij. 51. xj. 92. vertice, xiij. 50.
teneros miniſtros, ix. 26.
tenerum maritum, viij. 46. nemus, viij. 14.
tenes, iij. 44. vij. 6. viij. 21. ix. 75.
tenet, iij. 5. iv. 8. 29. vj. 73. vij. 43. 49. 50. 83. viij. 61. 93. x. 70. xj. 25. 41. xiv. 146.
teneto, v. 6.
tentas, ij. 42. v. 57. vij. 23. xj. 1.
tentat, iij. 19.
tentaveris, vj. 64.
tentavit, viij. 18.
tentem, j. 108.
tentent, iv. 74.
tentigine, vij. 66.
tento, ix. 102.
tentus, xj. 74.
tenue frigus, iij. 82.
tenuem feram, vj. 15. lacertum, xj. 28. Thaida, xj. 102.
tenuere, vij. 36.
tenues, vij. 41. acos, x. 37. Athenæ, vj. 64. auras, ix. 39. opes, x. 96. tabellas, xiv. 3. vicos, vij. 60.
tenui corona, viij. 70. favilla, xj. 53. flamma, vj. 42. fluctu, iv. 55. lacerto, xj. 53. ſanguine, j. 23. tela, viij. 33. verbere, xiv. 71.
tenuis aura, v. 80. præda, j. 52. Verona, x. 103.
tenuit, j. 13. iij. 5.
tepens lupinus, v. 79.
tepentem aquam, vj. 35.
tepentes buxos, iij. 20.
tepenti ſinu, vij. 19.
tepet, v. 38. x. 56. xj. 57.
tepidæ Europes, ij. 14.
tepidique Nili, xj. 12.
tepidis popinis, j. 42.
tepido Galeſo, iv. 28. ſinu, viij. 59.
tepidum cicer, j. 104. trigona, iv. 19. trigonem, xij. 84. vadum, j. 50.
tepuere, vj. 59.
tepuiſſe, ij. 1.
tepuit, iij. 17.
ter, iij. 40. iv. 26. 37. 40. 61. v. 25. vij. 6. 19. viij. 66. ix. 94. 104. x. 57. novenos annos, x. 24. quater ire, x. 56. ſenas, vij. 39.
terque, j. 53. 104. iij. 17. iv. 82. v. 14. vj. 64. 66. 93. vij. 91. ix. 8. x. 1.
terantur, ix. 23.
teras, x. 10. xij. 26.
terat, x. 42.
tercenta, iv. 37.
tercentena epigrammata, ij. 1.
tercentum modios, xiij. 12.
terdena præmia, viij. 78.
terdenos annos, xij. 18.
terebit, x. 28.
terebrantur, xj. 46.
terentem, ij. 29.
terenti, xij. 4.
Terentianus, j. 87.
Terentius Priſcus, viij. 45.
Terento Romano, x. 63.
Terentos, j. 70.
Terentus Romuleus, iv. 1.
Tereos, iv. 49. inceſti, xiv. 75.
teret, ix. 92. xiv. 51.
terga, viij. 51. ix. 104. xij. 6.
tergeminum ſophos, iij. 46.
tergendis menſis, xiv. 144.
tergo, ix. 39. taurino, xiv. 66.
tergore Getico, vij. 1.
tergum, j. 61.
teris, iv. 19. xj. 4. 14. 23. xij. 18.
terit, ij. 11. iij. 20. x. 58.
teritur, viij. 3. xj. 4.
Terpſichore ſaucia, iij. 67.
terra, † 24. ij. 43. v. 75. xiv. 100. 152. 157. 197. Appula, ij. 46. conſcia, ix. 21. gravis, v. 36. xj. 15. levis, ix. 30. nocens triſti crimine, ix. 31. potens, xij. 3.
terrâ, x. 61. patriâ, ij. 24.
terræ auriferæ, x. 78. noſtræ, iv. 55.
terrai, xj. 91.
terram, ij. 11. altricem, xiij. 50.
terrarum, j. 5. ij. 91. vij. 4. viij. 2. xij. 8.
terres, vj. 16.
terris, iij. 4. iv. 1. vij. 21. x. 20. 32. xiij. 4. xiv. 182. Celtiberis, xij. 18. Iberis, vj. 18. Tarteſſiacis, ix. 62. Venetis, xiij. 88.

terror, v. 66. viij. 55. ix. 73.
terroribus tumidis, ix. 44.
terruit, viij. 11. ix. 62.
terſeris, vj. 1.
tertia, j. 20. xiv. 155. dona, viij. 15. hora, xij. 18. lux, iij. 6. nomina, xj. 5. res, ij. 1.
tertiâ cœnâ, xj. 32.
tertiam aurem, xij. 24.
tertiaſque, viij. 44.
tertio marmore, vij. 30.
tertium, v. 39.
tertius, iij. 50. v. 14. viij. 71. ix. 104. conſul, viij. 6.
teruntur, x. 96.
teſſera, xiij. 1. xiv. 15. 17. larga, viij. 78. ſuppoſita, iv. 66.
teſta, j. 27. iv. 89. x. 36. xiv. 38. 100. acuta, v. 18. anus, j. 106. curta, iij. 82. gravis, vij. 52. juncta viæ, xij. 48. multa, ilj. 58. pendula, x. 20. vetus, vj. 93.
teſtâ, ij. 43. Hiſtrâ, xij. 64. Libyca, iv. 46. rubra, xiij. 7. Samiâ, iij. 82.
teſtæ, vj. 89. Aretinæ, j. 54.
teſtam rubicundam, xiv. 114.
teſtantur, vij. 5. viij. 65.
teſtatur, j. 94. vij. 61. xiv. 82.
teſte, j. 34. 90. vij. 61. 99. lucernâ, xj. 105.
teſtem, 1. 35.
teſtes, ij. 72. xiij. 63.
teſticulos, iij. 24.
teſtificate, vj. 56.
teſtile, vij. 28.
teſtis, vj. 27. Baianis, x. 37.
teſtor, ix. 23.
teſtudine acutâ, xiij. 86. lunata, xiv. 87. primâ, xij. 67.
teſtudineum hexaclinon, ix. 60.
teter odor, iij. 24.
Tethyos ſupremæ, † 3.
tetigere, v. 9.
tetraſticha, vij. 84.
tetrica aure, iv. 83. fronte, x. 64.
tetricæ Deæ, vij. 95. febres, vj. 70. Minervæ, x. 19. tubæ, vij. 79.
tetricas deas, iv. 73. lites, v. 21.
tetrici lectores, xj. 3.
tetriciqúe Salonis, xij. 3.
tetricis vocibus, xj. 44.
tetrico cane, xiv. 81. viro, j. 63. vij. 87.
tetricus, vj. 10. cenſor, xij. 71.
Teutonicos capillos, xiv. 26.
texantur, xiv. 38.
texere, ix. 21.
texta, xiij. 51. Babylonica, viij. 28. purpura, xj. 57.
textilibus ſertis, vj. 80.
textilis umbra, xij. 31.
textis roſis, iv. 55.
texto vimineo, iij. 58. vimine, ix. 74.
textor, xij. 59.
textricis Sequanicæ, iv. 19.
texuit, vij. 1.
texuntur, xj. 79.

Th

Thai, iv. 12. 50.
Thaida, iij. 8. 11. iv. 85. vj. 93. xj. 105. luſcam, iij. 8. tenuem, xj. 102.
Thais, iij. 8. 11. v. 44 vj. 93. x. 68. caſta. iv. 85. Menandri, xiv. 187.
thalami, x. 63.
thalamis, xij. 98.
thalamos imbelles, vij. 57.
thalamus, viij. 52.
Thalaſſe, xij. 42.
Thalaſſionem, j. 36. iij. 93. xij. 87.
Thalaſſionis, j. 36.
Thalia, iv. 8. 23. vij. 45. ix. 75. x. 19. xij. 96. conſcia modici vatis, ix. 27.
Thaliæ, viij. 73. laſcivæ, vij. 16.
Thalioque, iv. 67.
theatra, ij. 6. v. 42. vij. 75. viij. 79. antiqua iv. 55. rara, v. 10.
theatralis loci, v. 24.
theatri, x. 19. Romani, xj. 14.
theatris v. 45. vij. 63. xj. 32.
theatro, † 21. iv. 61. v. 8. ix. 28. 29. Orpheo, † 21. pleno, vj. 34. Pompeiano, vj. 9. xiv. 29. 166.
theatrum, j. 3.
Thebani Phryxi, viij. 51.
Thebano ænigmate, 1. 91.
Thebas, iv. 55. xiv. 1.
theca calamar.a, xiv. 19.
theca ænea, xj. 76. curva, xj. 59.
thecam, xiv. 19.
Theleſilla, xj. 98.
Theleſina, ij. 49. vj. 7. vij. 86.
Theleſinam, ij. 49.
Theleſine iij. 40. xij. 25.
Theleſinus pauper, vj. 50.
Thelin, x. 52.
Themiſon, xij. 20.
Theodore, v. 74.
Theodori vatis, xj. 94.
Theophila promiſſa, vij. 68.
Theopompe, x. 66.
Therapnæis Amyclis, ix. 106.
ϑέρμος, ix. 13.
therma, v. 21.
thermæ, iij. 68. triplices, x. 51.
thermarum, xiv. 163.
thermas, † 2. iij. 36. 44. vij. 33. x. 48. beatas, ix. 77. Neronianas, ij. 48. iij. 25. nitidas vario de marmore, x. 79.
thermis, ij. 78. iij. 20. v. 45. vij. 31. ix. 77. xij. 19. 71. 84. cunctis, ij. 14. grandibus, xj. 52. Nerionianis, vij. 33. xij. 85.
thermulis, vj. 41.
Theſea, vij. 23. x. 11.
Theſei Hymetti, xiij. 104.
Theſeis, iv. 13.
Theſſalico rhombo, ix. 30.
Theſſalicum Pelion, viij. 36.
Theſtilis rubras meſſibus uſta genas, viij. 56.
Theſtylon, viij. 63.
Theta novum, vij. 36.
Thetin triviam, v. 1. viridem, x. 44.
Thetis, † 26. 28. vj. 68. x. 13. ſumma, x. 30.
Tholum Cæſareum, ij. 59.
Tholus, j. 71.
thoraca crudum, vij. 1.
Thraces, xij. 8.
Thraſea, iv. 54.
Thraſeæ magni, j. 9.
Thybris, x. 85. dominus, x. 7.
Thyeſta crude, iv. 49.
Thyeſtæ, iij. 45. xj. 32. diri, x. 35.
Thyeſten, v. 54. caligantem, x. 4.
Thyeſtes, x. 67.
thyma Corſica, xj. 43.
Thymelen, j. 5.
thymis, v. 40. Hyblæis, v. 40.
thynni, x. 48. Antipolitani, iv. 89. xiij. 103.

Ti

Tiberim ſacrum, iv. 64.
Tiberinæ carinæ nauta, x. 85.
tibi, † 7. 21. j. 107. 118. ij. 48. 51. iij. 68. 84. iv. 5. 59. v. 35. 40. vj. 39. 85. vij. 27. 32.

34. viij. 69. 72. ix. 10. 55. x. 51. 95. xj. 40. 50. xij. 81. 84. xiij. 6. 31. xiv. 36. 44.
tibiæ, v. 79. xiv. 64.
tibi ina ebria, xiv. 64.
Tibulli, iv. 6. arguti, viij. 73.
Tibullum, vii. 70. amatorem, xiv. 193.
Tibullus, xiv. 193.
Tibur dulce, x. 30. gelidum, iv. 64. Herculeum, iv. 62. Hibernum, v. 72.
Tibure medio, iv. 60.
Tiburis, ix. 61. alti, vij. 12. Herculei, j. 13.
Tiburtinæ Dianæ, vij. 27. pilæ, v. 23.
Tiburtinas, vij. 79. auras, vij. 60. oves, vij. 79.
Tiburtinis, vij. 12. collibus, vij. 12. rigoribus, iv. 57.
Tiburtino monte, viij. 28.
Ticinque, vij. 54.
Tigillini impudici, iij. 20.
tigres improbæ, j. 105. novas, viij. 26.
tigride geminâ, viij. 26.
tigrim, xij. 36.
tigris, † 18. iij. 44. vij. 6. citata, iij. 44. ebria, xiv. 107.
Timavi Euganei, xiij. 89.
Timavo Ledæo, iv. 25.
Timavum multifidum, viij. 28.
timeant, viij. 14.
timeas, v. 47. xij. 38.
timeat, j. 23. iv. 42.
timebant, xij. 85.
timebat, j. 83.
timenda, x. 48.
timendum, vj. 6
timendus Hermes, v. 25.
timent, x. 94.
timente Priapo, iij. 58.
timeo, vij. 94.
timere, ij. 41. xiv. 177.
timerem, xij. 24.
timens, iij. 44.
times, j. 25. ij. 32. 46. 60. iij. 50. 72. 73. xij. 62. 93.
timet, ij. 41. 44. iv. 8. 10. v. 25. vj. 49. vij. 1. ix. 76. xij. 29. xiv. 1. 176.
timeto, iij. 2. vj. 49.
timetur, iij. 41. 44. xj. 19. xiij. 94.
timidam chartam, vj. 6.
timidis fetis, iv. 74. unguibus, j. 7.
timido gracilique libello, viij. 24.
timidos dentes, j. 105.
timidumque brevemque libellum, xij. 11.
timor, vij. 37. eſt imperioſa res, ix. 59. velox, j. 105.
timuere, xj. 37. xij. 75.
timuiſſet, † 27.
timuit, viij. 26.
tincta veſte, v. 24.
tinctas chartas, xij. 97. lacernas, xiij. 86.
tinctis capillis, iij. 43. gregibus, xij. 64. veſtibus, ix. 63.
tinctos ſales Att. co lepôre, iij. 20. verſus viridi ærugine, x. 33.
tinctus torus, ij. 16.
tineas, ij. 46. vj. 60 xj. 1. xiv. 37.
tinge, viij. 3. xiv. 146.
tingere, ij. 59. iv. 36. xiv. 103.
tingis, iij. 74. xij. 100.
tingit, j. 78.
tintinnabulum, xiv. 163.
tinxit, x. 92. xiv. 33. 133.
tiro, xij. 51.
tironem, xj 79.
Tyrinthius, xj. 44.
Titana cupidum, viij. 21.
Tite, j. 18. vij. 58.
Titi, iij. 36.
Titive, iij. 20.
Titio, xj. 52.
Titius, iv. 37. xj. 52.
Tito, vij. 9.
Titulle, viij. 44.
titulo, ij. 93. breviore, j. 94.
titulos, xiij. 3.
titulum, xij. 3. brevem, x. 71.
Titus, j. 18.
Tityus ager, viij. 56.

To

Toga, j. 50. viij. 28. ix. 50. x. 29. xj. 33. xiij. 1. xiv. 84. 124. 141. brevis. x. 14. xj. 57. ignota, xij. 18. juſſa, ij. 29. levis, vij. 85. lota, ij. 43. pallens, ix. 58. Partheniana, ix. 50. rara, x. 47. ſordidior, j. 104. vij. 32. ſudatrix, xj. 18.
toga, ij. 53. iij. 36. x. 52. attrita, xiv. 115. latia, vij. 62. Palatina, viij. 28. purpurea, x. 93. trita, iij. 36.
togæ, vij. 50. Auſoniæ, x. 73. flammatæ, v. 20. Latiæ, vij. 4. palmatæ, vij. 1. perſatiæ, x. 18. quatuor, x. 96. Romanæ, ij. 90. iij. 1. tritæ, xj. 73. vanæ, iij. 4. urbanæ, xj. 17.
togæque, j. 56.
togam, ij. 39. vij. 32. viij. 48. ix. 50. algentem, xij. 36. lotam, iv. 28. niveam, iv. 34. pexam, ij. 44. raſam, ij. 85. terque quaterque lotam, x. 11.
togamque, xiij. 48.
togas, x. 10. algentes, xiv. 137
togata turba, vj. 48.
togatæ, vj. 64.
togatam gentem, xiv. 124. operam, iij. 46.
togati Martis, vj. 46.
togatis, j. 74.
togatorum, ij. 74. v. 27.
togatulorum, xij. 25.
togatulos, x. 74.
togatum, j. 109. ix. 103.
togatus, vj. 24. x. 82. & capillatus grex, ij. 57.
togis jactatis, xiij. 99.
togula, iij. 30. vij. 9. excuſſa, iv. 66. trita viliſque putriſque, ix. 103.
togula, xiv. 126. gelida, vj. 50.
togulæ madentis, v. 23.
togulam, iv. 26. xij. 71.
tolerabis, vij. 63.
tollant, ix. 14.
tollas, j. 88.
tolle, ij. 29. vj. 30. ix. 36. xj. 12.
tollere, ij. 93. vj. 59.
tollet, x. 104.
tolli, † 19.
tollit, ix. 19. x. 56.
tollitur, viij. 75.
tolluntur que, xj. 72.
Toloſæ Palladiæ, ix. 101.
Toloſatis caſei, xij. 32.
Tomacla fumantia, j 42.
tomentum Circenſe, xiv. 160. Lingonicum, xiv. 159.
tomus vilis, j. 67.
τὸν δ' ἀπαμειβόμενος, j. 45.
tonante, vij. 55.
tonantem, v. 53. 56. vij. 59. xij. 15. placidum, vij. 98. Tarpeium pallatinumque, ix. 88.

tonanti, x. 19. laſcivo, xi. 44. latio, ix. 67. Palatino, ix. 40. ſummo, vj. 83.
tonantis, vi. 10. viij. 39. ix. 4. 93. x. 35. 92. xi. 95. Capitolini, x. 51. falciferi, v. 16. ſummi, vj. 13. Tarpeii, xiii. 74.
tonate, viij. 3.
tonas, ix. 7.
tonat, ix. 25.
tondeat, xj. 85.
tondebit, vj. 79.
tondendis capellis, xiv. 36.
tondet, ij. 57. v. 13.
tonet, viij. 36.
Tongiliane, iij. 52.
Tongilianus, xij. 90.
Tongilion, iij. 84.
Tongilium, ij. 40.
Tongilius, ij. 40.
tonſa, viij. 47. coma, ix. 37. mentula, ij. 62.
tonſa barba, xj. 40.
tonſe Pelos, xij. 86.
tonſi patris, vj. 64.
tonſili buxeto, iij. 58.
tonſis lentiſcis, vj. 74. miniſtris, xiv. 158.
tonſo miniſtro, xi. 12.
tonſor, vii. 60. 63. 82. 94. viii. 51. x. 83. xj. 59. barbatus, viij. 52.
tonſorem, ij. 48. iij. 74. vi. 57. xj. 85. puerum, viij. 52.
tonſori, xj. 59.
tonſos, x. 98.
tonſtrix, ij. 17.
tonſum, j. 32. reum, ii. 74.
toreuma, iv. 39. 46. x. 87. clarum, iii. 35. leve, xiv. 102.
toreumata, xj. 12. xij. 75. xiv. 94. priſca, viij. 6.
tori, x. 71.
totis, viij. 83. ix. 23. pictis, xiv. 135. primis, vii. 73.
tormentum dulce, vij. 28.
toro, j. 110. medio, xi. 82. nudo, xiv. 148. purpureo, xij. 17.
toros, ij. 59. iv. 8. vj. 29. ix. 30. xi. 57. xij. 98. duros, xiv. 162. extructos, iv. 8. legitimos, vi. 21. primos, iv. 21. ſimiles, vij. 57.
torquati palumbi, xiij. 67.
Torquatus, x. 79.
torquebat, xj. 44.
torquent, iij. 69. iv. 38.
torqueris, xij. 98.
torquet, iij. 69.
torrente vitreo, xij. 3.
torrentibus vndis, x. 85.
torſit, j. 79.
torti lancei, † 11.
tortà menthâ, xiij. 28.
tortas comas, iv. 42. xiv. 24.
torti cadi, ix. 3.
tortis crinibus, † 3.
totto dracone, vij. 73.
tortorem, ix. 94.
tortorum, ij. 17.
torva fronte, iv. 14.
torvi leonis, j. 61.
toruſfartus, viij. 44. mollis, viij. 77. pudicus, x. 47. unctus, iv. 16. triſtis, x. 47.
toſtæ caſtaneæ lento vapore, v. 79.
toſtamque meſſem, x. 62.
tot, vj. 4. vij. 19. 49. 85. viij. 2. 26. ix. 94. x. 28. xj. 6. 7. 32. xij. 3. 7. 8. xiv. 41.
tota, iij. 65. v. 85. vi. 19. vij. 9. 34. 52. 63. 100. ix. 3. 18. 21. 32. xii. 1. xiii. 126. xiv. 193. ætas, x. 38. anas, xiij. 52. chimæra, † 27. convivia, xiv. 41. filia, xi. 5. hyems, xiij. 59. lautea, ij. 2. litera, xiii. 75. penſio, iij. 38. Roma videnda, x. 6. ſcrupula, v. 20. ſepta, x. 80. tabella, xi. 92. vicinia, xii. 59. uncia, ix. 4.
totâ, † 2. 9. j. 2. 74. 87. ii. 51. 72. iii. 53. iv. 79. 85. v. 16. 38. vi. 28. 85. vii. 30. viii. 14. cena, xii. 61. die, xi. 78. domo, xiv. 193. dote, ii. 34. fronte, vii. 25. lampade, viii. 51. libra, xi. 38. luce, iii. 63. nocte, ix. 69. 70. xii. 12. 66. urbe, iii. 15. xii. 38.
totam, † 19. i. 110. v. 81. vii. 60. 94. ix. 33. x. 68. aurem, vi. 64. nvem, vi. 3. Romam, iv. 64. urbem, iv. 71.
totas, xi. 6. lacernas, xiv. 132. preces, ix. 69. vias, vii. 60.
totidem, iii. 95. v. 36. vii. 80. ix. 5. x. 63. puellæ, xii. 88.
toties, j. 4. 15. 27. ii. 29. 91. iii. 50. v. 4. 74. vi. 7. 64. viii. 54. xi. 22. xiii. 10.
totis, j. 20. 118. viii. 30. x. 56. aquis, iv. 22. diebus ii. 5. iv. 37. 54. noctibus, ii. 5. ſarcinis, ii. 68.
toto, † 26. j. 16. 100. 116. iv. 29. vi. 56. 60. 68. 81. 83. vii. 16. 28. 80. viii. 75. xii. 57. anno, iv. 25. ix. 84. x. 70. botryone, xi. 28. bove, v. 32. cœlo, iv. 2. die, x. 70. 74. xii. 105. Helicone, xi. 6. Marcellano, ii. 29. menſe, xi. 41. orbe, j. 1. ii. 66. v. 13. 75. viii. 61. poſte, j. 71. ſtemmate, iv. 40. vertice, xii. 7.
totos, iv. 13. viii. 51. annos, x. 23. crines, j. 32. dies, x. 19. penates, ix. 62. ſoles, x. 12.
totum, j. 50. 76. 93. iii. 68. xii. 18. xiv. 190. clientem, x. 34. dimidium, i. 2. ebur, xii. 86. lupum, x. 37.
totus, ii. 6. v. 26. dies, xii. 24. libellus, xi. 16.
toxica ſæva, i. 19. v. 77. x. 36.

Tr

Trabeaſque, v. 41.
trabes Lybicas, xiv. 91.
tractæ per jucunda pocula noctes, xi. 105.
tractare, xi. 30.
tractatrix, iii. 82.
tradas, j. 118. iii. 23. v. 57.
tradat, vi. 3. x. 87. xii. 11.
trade, xi. 79. xiv. 149.
tradere, xi. 6. xiii. 70.
traderet, i. 14. ix. 35.
tradet, xi. 6.
tradidit, vii. 62. ix. 104.
tradit, iii. 20.
traditi, xiii. 66.
traducere, iii. 74.
traduceris, vi. 77.
traducit, j. 54.
traducti, † 4.
trahuntur, ii. 37.
tragicis Muſis, ii. 41.
tragico ore, viii. 18.
tragicos cothurnos, xii. 96.
tragus, xi. 23.
trahar, viii. 51.
trahat, iii. 36. xii. 29.
trahens, ii. 47.

traherent, iv. 73.
traheretur, ix. 55.
trabes, xiij. 57.
trahet, vj. 3. x. 78.
trahi, v. 23.
trahis, ij. 6.
trahiſque, viij. 79.
trahit, iij. 38. 58. x. 30.
trahunt, j. 105.
Trajane, x. 34. princeps, x. 33.
Trajani, xij. 8.
Trajanum, x. 7.
tramitem altum, x. 19.
tranſcurrunt, vij. 47.
tranſeuntis turbæ, xij. 57.
transfer, iij. 87.
transferre, viij. 3.
transfigere, v. 51.
transfuga, xiv. 131.
tranſiſſis, j. 71.
tranſierant, x. 75.
tranſiere, v. 85.
tranſire, vj. 65.
tranſis, x. 59. xi. 107.
tranſit, j. 105 ij. 64. v. 14. vij. 29.
tranſmiſſo petauro, xj. 22.
tranſmittere, xij. 61.
tranſportata, xiij. 72.
tranſtiberina, vj. 93. domus, j. 109.
tranſtiberinus ambulator, j. 42
tranſtulit, v. 14. xij. 96.
trapetis Picenis, xiij. 36. Tarteſſiacis, vij. 27.
traxerat, j. 14.
traxiſſes, ix. 67.
Trebula humida, v. 72.
Trebulani caſei, xiij. 33.
trecenta, iv. 61.
trecenti conſules, iij. 93. nummi, xij. 71.
trecentis, iv. 67. verſibus, ix. 20.
trecentos, xj. 36.
treis, iii. 38. v. 50. viij. 57. agellos, xij. 16.
tremebundus, ix. 94.
tremenſque, vj. 1.
tremente calamo, iv. 30. mollitie, viij. 64.
tremerent, viij. 55.
tremor, v. 66.
tremorque, v. 25.
tremore docili, v. 79.
tremulâ lineâ, iij. 58. ſetâ, i. 56.
tremulæ manus, xij. 75.
tremulive, iij. 58.
tremuli tribuli, ix. 50.
tremulum, xiv. 203. Pelian, vi. 71.
trepidant, v. 32.
trepidi nautæ, xij. 29.
tres, ii. 41. 44. 64. iii. 95. iv. 54. vj. 6. viii. 31. ix 42. cinædos, xii. 16. natos, ij. 34. ſelibræ, iv. 46.
treſve, v. 61. viij. 64. xj. 1. xii. 3.
tria, vj. 54.
tribadum, vii. 69.
tribas, vij. 66. 69.
tribuas, viii. 54.
tribuente, xj. 6.
tribuere, j. 104. x. 34. xii. 6.
tribuiſſe, viij. 37. xij. 86.
tribuit, ii. 2. iii. 10. 95. iv. 51. vj. 10. ix. 25. 35. 99.
tribuli tremulo, ix. 50.
tribulis mortui, ix. 58.
tribunali alto, xj. 99.
tribunatus, xj. 99.
tribuni, vj. 8. armati, ij. 60.
tribunitium latus, xiv. 32.
tribuno, ix. 29.
tribunum, iij. 100.
tribum, ii. 46.
tribus Latias, viii. 15.
tribus, j. 72. 102. 118. ii. 52. iv. 54. v. 50. vii. 64. ix. 30. 33. 78. xiii. 24. aureis vitæ peractis, x. 24. capellis, vj. 19. denariis, ix. 103. libris minor, x. 37. luſtris, x. 38. natis, xj. 54. nummis, ii. 43.
tributis, vij. 54.
tributo, x. 17.
tricæque, xiv. 1.
triceni, j. 44.
tricenos, vj. 20. nummos, x. 27.
tricenties, iii. 22.
triceſima lux, vj. 7.
tricies, iv. 37. v. 40.
triclinia ſtrata, x. 13.
triclinio, iii. 93.
tridente æquoreo, v. 25.
triduo, ii. 6.
triente, viij. 61. denſo, ix. 89. nigro, ix. 92.
trientem ſummum, iv. 83.
trientes, xj. 40. Amethyſtinos, ix. 49. crebros, j. 107. denſi, vj. 86. dimidios, xj. 7. Setini, x. 13. Setinos, xiv. 103.
trientum, iv. 83.
trieteride bis junctâ, ix. 86. nonâ, x. 53. plenâ, vj. 38. primâ, vii. 95.
trifolium, xiij. 114.
trigeſima æſtas, x. 103.
trigeſimus, j. 16.
triginta Decembres, iii. 36. diebus, xi. 25. Epigrammata, vii. 80. munera, vii. 52. pueri, xii. 88. quatuorque ante brumas, x. 104. quatuorque meſſes, xii. 34.
trigona tepidum, iv. 19.
trigone nudo, vii. 71.
trigonem tepidum, xii. 84.
trilices Patavinæ, xiv. 143.
trima, xii. 7.
trinæve, x. 75.
trinoctiali domicenio, xii. 78.
triones Hyperboreos, ix. 46. Odryſios, vij. 79. Parrhaſios, vj. 58.
tripes grabatus, xii. 32.
triphilem calvam, vj. 74.
triplex, v. 66.
triplices, vij. 92, xiv. 6. thermæ, x. 51. vani, vii. 71. x. 87.
triplici foro, iij. 38. viij. 44.
triſte, xj. 2. caput, ij. 61. forum, v. 21. frigus, x. 5. iter, † 12. mentum, xj. 99. nemus, xj. 42. ſupercilium, j. 25. xj. 2.
triſtem, iij. 38. viij. 41. reatum, ij. 24.
triſtes capillos. ij. 66. ceræ, xiv. 5. ferulæ, x. 62. morſus animi, xij. 34.
triſti, iv, 44. 79. vij. 86. Æthiope, vii. 86. crimine nocens terra, ix. 31. domicenio, v. 79. favillâ, vj. 44. voce, iv. 5.
triſtia carmina, x. 17. fata, j. 79. jura, vij. 63. ſtigmata, x. 56.
triſtibus procellis, ix. 41.
triſtior, j. 63. ij. 69. unda, vij. 18.
triſtiorem Seletinum, ij. 65.
triſtis, vj. 79. viij. 64. xi. 21. 41. 105. arundo, j. 4. Athenagoras, viij. 41. auctio ſolvendis nummis, xiv. 35. filius, viij. 44. focus, xj. 57. lana, xiv. 158. puer, v. 85. ſecundus, vij. 91. torus, x. 47. turba, vij. 57. victoria, x. 50.

triſtitia

triſtitia ſecura, ij. 46.
triſtitiamque, j. 110.
triſtium lacernarum, j. 97.
triſtius genus leti, xj. 92.
trita j. 67. ij. 58. x. 14. xj. 12. brachia, j. 29. columba, viij. 6. gemma pollice Heliadum, ix. 14. laterna, j. 93. viij. 28. ſuccina, iij. 65. toga, iij. 36. togula, ix. 103.
tritaque, iij. 36.
tritæ togæ, xij. 73.
tritas lacernas, vij. 91.
triticeum frumentum, xiij. 12.
tritior, ij. 51. cultus, ix. 58.
tritis lapillis, iij. 64.
tritius, ix. 58.
trito pollice, xiv. 167.
Triton, † 28.
Tritonida, iv. 1.
tritum ſaxum, xij. 57.
tritus lectus cimice, xj. 33.
triviæ, † 1. vj. 47. nemoroſa regna, ix. 65.
triviam Thetin, v. 1.
trium, ij. 91. diſcipulorum, x. 60. natorum, ij. 91. 92. iij. 95. ix. 68.
triumphi, j. 5. gigantei, viij. 50. hyperborei, viij. 78.
triumphis, viij. 65.
triumphos, vj. 4. dignos, v. 19. Erythræos, viij. 26. Idumæos, ij. 2. laurigeros, iij. 66. magnos, vij. 1. 5. Parthos, ix. 104. ſecretos, vij. 115.
triumphum, † 20.
triumphus, v j. 7.
trochis argutis, xiv. 169.
trochus celer, xj. 22.
Trojæ, xj. 5.
Trojamque, xiv. 1.
tropin, xj 84.
trucem Syllam, ix. 44.
truces animos, ix. 11. blattas, xiv. 37. Iberos, x. 78. pueros, xj. 87. tauri, iij. 58.
trudit. iij. 82,
truditur, xj. 47.
trullam, ix. 98.
trunci, ij. 83.
trunco faſciato, vij. 57.
truncum turturem, vij. 19.
trux, ix. 26.
Tryphon, iv. 72. xiij. 3.

T u

Tu, j. 14. 50. ij. 18. 85. iij. 44. 58. iv. 25. 27. v. 13. 79. vi. 35. 40. vij. 17. 22. viij. 8. 39. ix. 94. 102. x. 11. 90. xj. 8. 17. xij. 21. 57. xiij. 2. 121. xiv. 19. 105.
tuque, v. 13.
tua, † 6. j. 55. 54. ij. 46. 53. iij. 70. 99. iv. 8. 56. v. 13. 66. vj. 48. 83. vij. 15. 55. viij. 51. 78. ix. 37. 103. x. 14. 36. xi. 30. 56. xij. 90. 97. xiij. 127. xiv. 28. 113.
tuâ, † 3. ij. 19. v. 60. vij. 1. 46. viii. 51. x. 38. 61. xj. 40. xij. 98. xiij. 123. ſponte, xii. 61.
tuæ; † 15. j. 26. ij. 62. iij. 36. iv. 16. v. 50. 62. vj. 80. vii. 9. viij. 15. 68. ix. 29. 53. x 29. 50. xj. 12. xij. 6. 101.
tuam, j. 74. 103. ij. 18. 53. iij. 45. 52. iv. 49. 64. vj. 31. vij. 66. viij. 11. 17. x. 89. xi. 24. 45.
tuamque, j. 50.
tuas, † 8. iij. 18. 31. v. 62. vj. 56. 75. 80. vij. 11. 39. 53. viij. 50. ix. 4. 27. x. 44. 98. xj. 80. xij. 32. xiv. 66. 142.
tuba navali, † 28. Pieriâ, x. 64. xj. 4. tanta, viij. 56.
tubæ tetricæ, vij. 79.
tubas, viij. 3.
tubera, xiij. 50.
tuberes, xiij. 52. vernæ, xiii. 43.
tubos omnes, xj. 62.
Tucca, j. 19. vj. 65. vij. 40. 76. ix. 77. x. 13. xj. 71. xii. 96.
Tuccam, vj. 65.
Tucius eſuritor, iij. 14.
tuere, vj. 16. vij. 16. x. 28.
tui, j. 50. 91. ij. 87. iij. 72. vi. 64. 83. vij. 17. 34. 79. viij, 11. 54. ix. 72. 102. x. 90. xij. 52. 98.
tuis, j. 32. 42. ij. 14. 78. iij. 6. 93. iv. 13. v. 19. 54. vij. 35. 48. 98. viij. 55. 65. ix. 67. x. 42. xj. 24. 27. xij. 60. 63. xiij. 30. xiv. 172. cultris, ix. 3.
tuiſque, x. 104.
tuleramque, iv. 55.
tulerat, † 10.
tulere, v. 79. vi. 70. vii. 52
tulerint, † 16.
tuleris, ix. 46.
tulerit, j. 32.
tulerunt, viij. 71.
tuliſſe, j. 105. iij. 100.
tuliſſent, † 27.
tuliſſet, x. 41.
tulit, † 10. 16. 23. j. 22. ij. 46. 63. iv. 1. 11. 32. vij. 46. viij. 36. 55. 71. 77. ix. 9. 44. 60. 95. 104. x. 85. xj. 51. xiij. 113.
Tulle, j. 37.
Tulli, iii. 20. iv. 64.
Tullioque, v. 52.
Tullius, ix. 72. magnus, iv. 16.
Tulius, ix. 52.
tum, ij. 14. iij. 60. v. 68. vii. 40. 49.
tumeat, xi. 57. xiij. 58. xiv. 151. 162.
tumefactus, iv. 11.
tumenti vulva, xi. 62.
tumere, † 20.
tumeſcis, viij. 33.
tumet, iv. 46. 49. xiij. 44. xiv. 144.
tumidas hydrocelas, xij. 85.
tumidi reges, v. 20.
tumidi regis, ij. 18.
tumidis aquis, † 25. terroribus, ix. 44. undis, xiv. 181.
tumido ore, v. 8.
tumidus, v. 1. magiſter, viij. 3. x. 104. negotiator, x. 87.
tumor, viij. 64.
tumore modico, iv. 64.
tumores Syros. iv. 43.
tumulata Canace, xj. 92.
tumuloque. xj. 49.
tumulis, ix. 31.
tumulo. vj. 52. vii. 95. ix. 16. nobiliore, iv. 59.
tumulum. vij. 86. viij. 57.
tumulumque, viii. 38.
tunc, ii. 8. 79. iv. 8. 78. v. 14. 50. vii. 66. viii. 59. ix. 43. 67. x. 19. xi. 59. 88. xii. 71. 102. xiv. 6. 151.
tune, vi. 82. viii. 3.
tunica, x. 25.
tunica Niliondie picti Mauri, x. 6. utrinque levata, xj. 71.
tunicæ, x. 100. Patavinæ, xiv. 143.
tunicæque, xi. 105.
tunicam, x. 81. xiv. 153. 211.

tunicas moleſtas, iv. 87. pingues, xiv. 143.
tunicatæ, iij. 3. quies, x. 51.
tuo, j. 37. ii. 66. 68. iii. 16. 87. iv. 79. v. 63. vj. 13. 63. vii. 28. viij. 8. 33. ix. 74. x. 19. 27. xj. 30. 71. xii. 3. 63. xiij. 56. xiv. 42. 141. animo, ix. 42.
tuoque, vii. 4. viij. 44.
tuorum, ij. 24. iv. 55. viij. 15. 77. ix. 81. xj. 25. xij. 6. 32.
tuos, j. 30. 65. ii. 91. iii. 50. v. 74. vi. 2. viii. 76. 78 ix. 38. 56. x. 14. 100. xj. 53. 108. xii. 9. 86. canes, x. 37.
tuoſque, ii. 14. xj. 91.
tura, j. 112. vj. 35. viij. 24. xi. 58. 105. xii. 113. pia, viii. 8. 66. xiij. 4. pinguia, x. 0. ſemicremata, xi. 55.
Turani, v. 79.
turba, † 23. j. 91. iij. 91. iv. 29. v. 7. 25 32. vj. 6. 21. ix. 30. 60. 70. x. 18. 48. xiij. 99. cætera, iii. 38. candida, xii. 34. craſſa, ix. 23. denſa, vii. 60. x. 10. enthea, xi. 85. entheata, xii. 57. gravis, † 4. ingens, i. 74. ingens oneroſaque, ix 56. Martia, j. 4. maxima, xiij. 83. moleſta, j. 43. obvia, iv. 53. xiv. 169. omnis, iij. 58. xiij. 3. otioſa, ii. 37. pallida, x. 12. pia, vii. 31. ruſtica, iv. 66. Siſtrata, xii. 29. Stoica, vii. 68. togata, vj. 48. triſtis, vii. 57. ventura, vii. 43.
turba, j. 90. ii. 74. v. 8. vii. 99. viij. 82. xiv. 214. novia, iij. 91. omni, ix. 99. tenera, ii. 75. vocata, j. 21.
turbabis, xiij. 75.
turbæ, xiij. 124. crinitæ, xii. 49. piæ, viij. 38. ſimplici, x. 62. tranſeuntis, xij. 57.
turbam, iij. 46. 82. xii 89. minorem, ix. 81. otioſiorem, xj. 1.
turbare, ii. 36.
turbat, vii. 51.
turbata cryſtallina, ix. 60. maſſica, xiij. 121.
turbatis, iij. 108.
turbato auro, viij. 78. mulſo, xiv. 127.
turbida amphora, viij. 45. cæcuba, xii. 61.
turbidiore lumine, x. 20.
turdis, xiij. 51. avidis, iij. 58. craſſis, ii. 40. pinguibus, iii. 47.
turdo, vii. 19.
turdorum corona, xiii. 51.
turdos, iv. 66. ix. 56. vagos, xi. 22.
turdumve, vi. 75.
turdus, iii. 77. ix. 55. xiii. 92.
turduſque, vi. 11.
ture, vii. 73. ix. 2. 92. x. 92. Eoo, iii. 65.
turgentis lacus, iv. 55.
turget, xiii. 47. 68. xiv. 45.
turgidis labris, vi. 39.
turgidum penem, ix. 28.
turis, iii. 2. iv. 46. vii. 53. 71.
Turni, vii. 96.
Turnus, xi. 11.
turpe, ii. 86. iv. 71. vi. 90. vii. 19. ix. 48. guttur, xi. 22.
turpes, viii. 79. x. 71. biſontes, i. 105. muſcas, xiv. 67 ranas, x. 37.
turpi reſina, xii. 32. ſinu, xi. 55. ulcere, vii. 70.
turpior uxor, vi. 45.
turpis ſtiria. vii. 36.
turpius, i. 36. v. 83. x. 83.
turre alta, iii. 58.
turres, iii. 58.
turricula, xiv. 16.
turris candida, xii. 31.
turtur aureus, iii. 60. cereus, iii. 76. pinguis, xiv. 53.
turturem truncum, vii. 19.
turturum, iii. 82.
tus, xiii. 4.
Tuſca vinea polituſligo, ix. 58.
tuſcæ glandis, vii. 26.
tuſci, vii. 30.
tuſcis cadis, xiii. 118. fictilibus, xiv. 98, jugis, i. 27.
tuſco amne, ix. 104. vico, xi. 28.
Tuſcula tellus, ix. 61.
Tuſculanos ſeceſſus, x. 30.
Tuſculive, vii. 30.
Tuſculoſque, iv. 64.
Tuſcus, iii. 24. ager, ix. 23. eques, viii. 56.
tuſſire, j. 20. xi. 87.
tuſſis, i. 20. v. 40. aſpera, x. 87.
tuſſit, i. 11. ii. 26.
tuta, x. 30. xj. 19. xiv. 61. 123. frigora, ii. 46. lectica, xj. 99. novacula, xj. 59. otia, xii. 5. ova, iij. 47.
tutæ carinæ. iij. 67.
tutam, vj. 93.
tutas tenebras, xiv. 40.
tutela felix, v. 1.
tutior, j. 14. 49. v. 32. x. 19. xii. 14. hoſpes, viii. 14.
tutum, ix. 56.
tutus, iij. 91. iv. 19. ix. 75. 86. lepus, j. 7.
tuum, † 17. i. 16. ii. 15. 20. iij. 93. iv. 80. v. 41. 84. vj. 68. vij. 45. ix. 27. 49. x. 45. 56. xj. 57.
tuus, j. 39. 50. ij. 18. 74. iii. 2. 70. iv. 28. vj. 39. vii. 43. viij. 1. ix. 18. 37. 94. x. 64. 89. xj. 24. 70. xii. 52. xiij. 96. 121.

Ty

Tyndaris, ix. 106. xii. 52.
tyranni Pellæi, ix. 44.
tyranno Argolico, ix. 67.
Tyria ſindone, iv. 19.
Tyriæ, xiv. 133.
Tyriam abollam, viij. 48.
Tyrianthina urbica, j. 54.
Tyrias lacernas, viij. 10. ix. 23.
Tyriaſque, iv. 28.
Tyrios cultus, xj. 40.
Tyrios taurus, x. 51.
Tyron, ii. 29.
Tyros Cadmea, vi. 11. improba, x. 16.

V

V A

VAcabat, x. 58.
vacabis, v. 81.
vacabit, vii. 25. 50. 96. xj. 107, xii. 11.
vacant, vii. 101.
vacare, ii. 41. v. 21. viij. 82.
vacaret, xi. 1.
vacas, j. 5. ij. 5.
vacat, iij. 69. vii. 1. 79. ix. 8. x. 17. xj. 1.
vacca, xiv. 180.
vacent, j. 4.
Vacerra, viij. 69. xj. 67. 78. xii. 32.
vacua manu, vj. 72. pelle, vj 64.
vacuam Lygdon, vj. 42

va-

vacuare, xj. 6.
vacuas chartas, xiv, 10.
vacui, xii. 5.
vacuis, xiij. 8. auribus, xj. 4.
vacuo, † 11. aëra, † 1. 11. dente, j. 61. ſinu, x. 78.
vacuus, xii. 71.
vada, j. 50. iii. 67. iv. 55. vj. 42. pura, iv. 55. tarda, iij. 67.
vadas, xj. 1.
vade, j. 71. iii. 4. xj. 105.
vadimonia, viij. 67. xiv. 135.
vadis, ij. 69. iv. 22. viij. 28. ix. 55. Erythræis, viij. 28.
vadum lene, j. 50.
væ, ij. 62. iv. 28. v. 34.
vafer, xj. 32.
vaſta arte, vj. 64. xii. 67.
vaga utanea, viij. 33.
vagæ juventæ, ii. 90.
vagantur, vi. 34.
vagaris, x. 65.
vagatur, iii. 57.
vagatus, ix. 60.
vage, iij. 67.
vagientem fetum, iij. 58.
vagientes infantes, xj. 62.
vagis greſſibus, ij. 57.
vagitibus tantis, ix. 21.
vagitu, ix. 5.
vagos capillos, vj. 52. turdos, xj. 22.
vagumque, xij. 18. mane, vij. 38.
vagus, j. 2. iv. 79. v. 32. 71. vj. 21. 80. vij. 31. x. 85. amor, xii. 98. December, iv. 14. lepus, j. 15. pes, xij. 26.
valde, iii. 44.
vale, v. 67. ix. 8. 104. xj. 109. xij. 48.
valeam, ii. 5. iv. 31. vj. 60. 64.
valebis, ij. 92. vj. 78. xiii. 35.
valent, i. 16. viii. 32. x. 62. xii. 71.
valere, vi. 70.
vales, ii. 64.
valet, iv. 64. vii. 12. xiii. 80.
valete, iii. 7. iv. 57.
valle alta, iii. 58. brevi, ix. 19. vaſta, † 6.
valles, v. 72. curvas, iv. 64. gelidas, v. 72.
vana ludibria, x. 4.
vanæ, ix. 44. togæ, iii. 4.
vani operis, v. 23. triplices, vii. 71. x. 87.
vano labore, xiv. 48. nomine, iv. 11. munere, ix. 105.
vanoque honore, xi. 33.
vanos fumos, iv. 5. labores, x. 82.
vanus labor, i. 89.
vapore, vii. 30. viii. 33. arido, vi. 42. lento, v. 79.
vapores nimios, x. 48.
vappa petſida, xii. 48.
vapulat, vi. 46. vii. 66. xii. 57.
vapulavit, x. 62.
vapulet, vii. 85. viii. 23.
Vare, iv. 78. viii. 20. x. 26.
variæ aulæ, ix. 44.
variantur, viii. 28.
variasarteis, vii. 31 comas, i. 77. opes, x. 48.
variata mappa, iv. 46.
Vario, viii. 18.
vario ære, v. 16. decore, vj. 42. de marmore, x. 79. ordine, † 26. ſapore, xi. 32.
varioque, xi. 4. uſu, vii. 50.
varios, vii. 31. colores, ii. 46. diſcurſus, vii. 38. labores, iv. 8. modos, iii. 63.
varium minutal, xj. 32.
Varro inſeiande, v. 31.
Varus, iv. 78.
vaſa Aretina, xiv. 98. pauca, iv. 15.
vaſta valle, † 6.
vaſtos hiatus, j. 23.
vatem, † 12. viii. 73. x. 58. xi. 51.
vaterno, iii. 67.
vates, viii. 63. 82. ix. 1. x. 64.
vati, v. 16. vi. 21, vii. 28. 62. xiv. 165. ſuo, ii. 22.
Vaticana, vi. 92. x. 45.
Vaticani cadi, xii. 48.
Vaticanis cadis, i. 19.
Vaticani calicis, xiv. 96. ſactotis, xiv. 96.
Vatiniorum fractorum, x. 3.
vatis, vi. 68. viii. 66. ix. 50. x. 103. Apollinei, vii. 21. docti, 62. modici, ix. 27. Theodori, xi. 94.
vatum, viii. 56. 63.

Ub

Ubere, ix. 9. largo, xiii. 44.
ubi, † 2. i. 2. 54. 61. 86. ii, 69. 78. 93. iii. 59. iv. 18. 25. 66. v. 59. vii. 21. viii. 65. ix. 24. 60, 62. xii. 13. xiii. 58.
ubicunque, i. 2. x. 92.
ubique, v. 26. vii. 72. viii. 3. ix. 100. xi. 95. xii. 50.

Ud

Uda baſia vetulo Falerno, xi. 27. puella, xi. 17.
udaque prata, i. 115.
udi, x. 19.
udo antro, x. 35. gaudio, x. 78.
udones Cilicii, xiv. 140.
udus, viii. 44. aleator, v. 85. calceus, xi. 22.

Ve

Ve, i. 58. 93. iv. 23. vi. 39. x. 5. 22. 30. 70. 96.
Vebius comes, ix. 32.
vecta, viii. 51.
vectus, v. 8.
vector laſcive, ii. 14. niger, xii. 24.
vectus, iv. 51.
venimurque, viii. 61.
vehit, x. 3.
vehunt, viii. 21.
Veientana, iii. 49. uva, ii. 53.
Veientani rubelli, j. 104.
vel, † 7. i. 87. 109. ii. 48. 66. iii. 1. 82. iv. 64. 69. v. 12. 24. vi. 49. 70. vii. 1. 79. viii. 53. ix. 39. x. 20. 82. xi. 28. 46. xii. 21. 67. xiii. 51. 54. xiv. 116. 145.
vela, viii. 70. xii. 29. 44. xiv. 28. 29. læta, † 26. negata, ix. 39. xi. 22.
Velabrenſem, xiii. 32.
Velabrenſi foco. xi. 53.
Velabrenſis caſeus, xiii. 32.
velamine nigro, iii. 3.
velarunt, xii. 42.
velat, j. 89. ii. 43.
velet, iii. 2.
velim, j. 9. 58. ii. 5. iv. 42. v. 16. ix. 23. x. 74.
velimus, iv. 61.
velint, j. 52. v. 61, vi. 25. viii. 75. x. 34.
velis, j. 9. 36. ii. 64. vi. 49. viii. 28. 38. 39. 51. ix. 4. 39. x. 47. 48. xii. 34. 84. xiii. 2. xiv. 145.
velit, j. 118. ij. 54. iii. 90. 92. vi. 63. 77. vii. 68. viii. 11. 14. 18. 46. x. 23. 103. xi. 24. 28. 56.
velle, iii. 26. v. 84. xi. 8. 28. 56. 59. xii. 96.
vellem, v. 81. iix. 53. 72. x. 8.
vellens comam, v. 37.

velleut, iv. 44.
vellera, ii. 46. iv. 41. xi. 28. aurei, xii. 100. flava, ix. 62. multa, xiv. 143. pretioſa, xiii. 125. raſa, xiv. 159.
vellere, iix. 28. x. 90. xi. 100. Æolio, viii. 51. pullo, xiv. 157.
velleribus primis, xiv. 155.
velles, iii. 16.
vellet, j. 36. 74. 86. iii. 24. vi. 21. vii. 50. viii. 46. x. 73. xi. 35. 41. xii. 29.
velletis, xi. 61.
vellis, ii. 62. x. 90.
vellit, ii. 11.
vellus, v. 38. denſum, iv. 3. inquinatum, iv. 4.
velocia munera, † 2.
velocibus annis, viii. 8.
velocior manus, xiv. 208.
velocius, j. 47. 49.
veloque, i. 35. xi. 46. 99.
Velox, i. 111.
velox, vi. 28. Agathine, ix. 39. draucus, xiv. 48. notarius, x. 62. timor, i. 105.
velut, vi. 82. vii. 46. 59.
veluti, xi. 28. 37.
vena Lucrina, x. 30. faucia, iv. 66.
venâ rigidâ, vi. 49. xj. 17.
venabula, † 15. xiv. 30. dejecta, xiv. 31. Dorica, † 23. grandia, viii. 55. ſplendida, † 11.
venafranum oleum, xiii. 98.
venafti Campani, xiii. 98.
venafro uncto, xii. 64.
venalis, i. 2. ii. 60.
venatio, xiii. 101.
venator, † 11. i. 50. x. 87. xii. 14. 1?. xiv. 86. ſuperbus, iv. 35. ſuperbus captâ matre, x. 37.
venatrix, xi. 70.
venator, xiv. 200.
venatus nummes leonum, i. 105.
vendamus, vii. 15.
vendas, vii. 97. xi. 71.
vendat, xii. 55.
vende, x.. 7:.
vendebat, xi. 66.
vendentem, xii. 103.
vendere, i. 57. 85. iii. 56. iv. ?. v. 16. vii. 63. 76. ix. 4. 30. xi. 71. xi. 67. 73. 105. xiv. 204.
venderet, i. 86.
vendes, ii. 43.
vendicabit, xj. 99.
vendicate, iii. 82.
vendidiſti, xii. 99.
vendidit, iii 48. 57. vj. 71. ix. 22. xij. 33.
vendis, xij. 67.
vendit, i. 19. 42. xii. 55. xiv. 194. 223.
vendita, xii. 103.
vendo, iv. 80.
vendunt, xii. 46.
venena pulla, ix. 3.
veneno, vj. 19. Amyclæo, viii. 28. atro, vii. 71. obſcuro, j. 79. poto, v. 77.
venenum, iij. 22. vj. 40. 78.
venerabilis moles, † 2.
veneranda domus, ix. 21. limina, xij. 3. pallatia, j. 71. ſacra Muſarum, x. 88.
venerandaque ſanctaque verba, iii. 69.
venerande nepos, ix. 18. rector, vij. 59.
venerandus Cæſar, ix. 104.
venerantia, v. 15.
venerantur, viij. 11.
venerare, iv. 30.
veneras, j. 3.
venerat, viii. 55. xiv. 72.
Venere, † 3. xii. 41.
Venerem, j. 103. 110. v. 41.
Veneres, ix. 12. xj. 14.
Veneri, ix. 42. xj. 61.
venerint, j. 105. x. 5.
Veneris, iij. 4. iv. 44. v 7. xj. 27. xij. 43. xiv. 206. beatæ, xi. 81.
venerit, xj. 7. xij. 24.
venerunt, vij. 52. viii. 71. xiij. 28. 111.
Veneti, vj. 46.
Venetis terris, xiij. 88.
Veneto, x. 48. xiv. 131. luto, iii. 74.
veni, j. 72. iv. 1. 78. v. 46. vii. 5. 22. viii. 1. 21. 39. 67. xj. 53. xii. 63. 84. xiij. 82. xiv. 99.
veniam, ii. 90. iv. 77. vj. 51. ix. 46. xj. 36. xij. 60.
veniant, vii. 71.
venias, j. 53. iij. 27. x. 36. xi. 53.
veniat, vii. 4. xiv. 87.
veniente, viii. 21.
venies, v. 45. x. 12. xj. 24.
veniet, j. 50. iij. 4. 38. xiv 112. 125.
venimus, x. 103. xj. 80. xiv. 48.
venio, ij. 18. iij. 44. xiij. 35.
venire, j. 118. v. 4. 85. vj. 1. xj. 8. xij. 78.
venis, iij. 44. 54. vj. 47. viij. 21. 67. xiij. 2.
venis curvis, xiv. 33. prominentibus, v. 4.
veniſſe, iv. 61. xiii. 107.
veniſſent, x. 81.
veniſti, j. 3. v. 9.
venit, † 3. j. 26. 63. 72 88. iii. 50. 58. 65. iv. 30. 46. 66. v. 3. 10. 59. vii. 7. 12. 35. 53. 85 viii. 32. 51. 67. ix. 24. 49. 52. 104. x. 6. 36. 73. xi. 70. 92. xii. 26. 29. xii. 26. 29. xiii. 31. 36. 84. xiv. 62. 72. 162. 199.
venit, (à veneo) xi. 39.
venite, xii. 8.
venitis, x. 48. 72.
veniunt, viii. 78.
venter, xiv. 151. infelix, ii. 51.
ventilat, iii. 82. v. 32. xii. 18.
ventis, x. 104.
vento jubente, x. 83. leni, x. 30.
ventos, iv. 19.
ventoſque, vj. 59.
ventre, j. 21. xi. 62. faliſco, iv. 46.
ventrem, iii. 42. iv. 78. x. 48. liquidum, xiii. 116. ſolutum, xi. 89.
ventres molles, xiii. 26.
ventri, iij. 22. xi. 53. pigro, iij. 47. ſciſſo, xiv. 60.
ventris, j. 38. 110. duri, xiii. 29. maturi, † 14.
ventum, ii. 41.
ventura, xj. 92. Cydonia, x. 42. turba, vij. 43.
venturam, xiv. 6.
venturo, viij. 21.
venturum, xj. 74.
ventus, ix. 39. xiv. 28. 29.
Venuleio, iv. 83.
Venus, † 6. j. 104. ii. 84. vi. 13. vii. 88. viii. 43. x. 13. æqua, iv. 13. caſta, ii. 34. vi. 45. x. 33. debilitata, j. 47. frugitiva, xii. 98. læta, vi. 21. nuda, viii. 1. plebeia, ii. 53. prodigioſa, j. 91. ſollicitata, iii. 75. ſuperba, iii. 68.

venuſtum, xi. 32.
ver, ix. 14. breve, ii. 46.
vera, ix. 101. x. 34 electra, viii. 51. fama, vii. 87. gaudia, vij. 4. xj. 27. Glaniana, iv. 39. mentula, vij. 34. nomina, xiv. 170. ſoboles, vj. 3.
vera ſimplicitate, j. 40.
veræ, xj. 45. vitæ, v. 21.
veram, j. 110. vij. 38.
veras amicitias, xj. 45.
verba, ii. 76. v. 16. 24. 51. vj. 54. 56. viij. 7. 22. xj. 47. 71. xij. 42. xiv. 208. barbara, j. 66. fortia, iij. 46. grandia, ij. 69. ix. 33. Latina, xj. 21. mandata, ix. 36. pauca, j. 97. prima, ix. 69. ſobria, j. 28. venerandaque ſanctaque, iij. 69.
verbera, † 10. ij. 75. Graia, ix. 74. mille, xj. 94.
verberat, xij. 75.
verberatus, vij. 94.
verbere, vij. 66. tenui, xiv. 71.
verberent, xij. 57.
verberibuſque, ix. 70.
verbis, j. 36. iij. 3. iv. 89. vj. 11. viij. 6. xij. 11. caſtis, iij. 69. grandibus minax, ix. 28. innocuis, vij. 11. prioribus, x. 72.
verbum, ix. 47. unum, xiv. 217.
Vercellas, x. 12.
vere, j. 34. iij. 12. vj. 44. xiv. 187.
verecundam ſitim, viij. 70.
verecundo ore, viij. 1.
veredi ſuccincti, xiv. 86.
veredo rapiente, xij. 14.
veri, v. 19. xj. 50.
veridicæ ſorores, v. 1.
veridico ore, x. 37.
veriora, vj. 30.
veris, vj. 30. 80. xiij. 127.
veritas ruſtica ſiccis capillis, x. 72.
veritus, ix. 27.
verius, viij. 76.
verminat, xiv. 23.
verna, j. 42. iij. 1. vj. 29. xiv. 1. 119. clamator, xij. 26. Numæ, x. 76. ſatur, ij. 40.
verna tempora, v. 68. ix. 13. 17.
verna arbore, xj. 9.
vernæ lactei, iij. 58. tuberes, xiij. 43.
vernam dormitantem, viij. 59. negligentem, xij. 89.
vernarent, ii. 61.
vernas, x. 30.
vernai, ix. 55.
vernis equitibus, j. 85.
vernos apros, 1. 50.
vernula, xij. 71. xiv. 54.
vernulæ, v. 38.
vernulas libellos, v. 18.
vero, vj. 39. viij. 76. amore, x. 20. barbaroque rure, iij. 58. dolore, vj. 63. gaudio, j. 50. nomine, vj. 88. viro, vij. 57.
Verona, j. 62. magna, xiv. 195. tenuis, x. 103.
Verona, 1. 8.
Veronem ſacrum, i. 50.
Veros ſardonychas, ix. 60. x. 87.
Verpe poëta, xj. 95.
Verpus, vij. 81.
Verris, ij. 37.
verſata, xj. 53.
verſibus, x. 100. duobus, xiv. 1. mille, xj. 81. trecentis, ix. 20.
verſiculus, iij. 9. 50. vi. 64.
verſu grato, iv. 55. impio, x. 5. non laborioſo, xj. 7. Lampſacio, xi. 17. laſcivo, x. 64. rudi. ix. 12.
verſus, ii. 8. iv. 17. v. 27. 37. vii. 3. x. 91. xi. 2. 4. 25. xii. 62. xiii. 75. diſertos, vi. 14. ducentos, viii. 90. duo treſve, xiii. 3. facundos, xii. 43. laſcivos, xi. 21 Saturnalitios, xi. 16. ſeveros, i. 36. viridi æruginetinctos, x. 33.
Vertagus acer, xiv. 200.
vertex planus, ix. 64.
vertice, i. 32. viii. 36. x. 19. moto, iv. 3. tenero, xiii. 50. toto, xii. 7.
verticemque, xii. 45.
verum, j. 65. 109. ij. 69. iii. 72. iv. 34. 42. v. 30. vii. 5. 27. 89. 99. viii. 76. x. 5. 14. xi. 8. 25. 63. 108. xii. 36. 87. xiv. 52. nomen, ix. 97.
verus, iv. 5. pater, † 3. paterfamiliæ, j. 85.
veſcatur, viii. 50.
veſcuntur, iii. 58.
veſica fortior, viii. 33. omnis, iv. 49.
veſicam, xiv. 62.
veſpillo, j. 31. 48.
veſpillonum, ij. 61.
Veſtæ. vii. 72. canæ, 17. 1.
veſte, v. 24. depoſitâ, vj. 93. madidâ, v. 80. tinctâ, v. 24.
veſtem aridam, iv. 70.
veſter, ix. 97.
veſtes, xij. 103. amethyſtinas, j. 97. olidæ, j. 50. ſaturatas, viij. 48.
veſti, j. 5.
veſtibus tinctis, ix. 63.
Veſtino rege, xiij. 31.
Veſtinus caſeus, xiij. 31. pr.vis, iv. 73.
veſtis proxima, xii. 18. ſordida, v. j. . xiv. 71.
veſtit, j. 36. vj. 11. vij. 81. xiv. 128.
veſt ., ij. 46.
veſtitur, viij. 53. x. 51. xiv. 129.
veſtra, v. 85. viij. 23. x. 10. 103. xj. 62. xiv. 136.
veſtras, ix. 1. xi. 83.
veſtri, x. 103.
veſtris, x. 24.
veſtro, xj. 64.
veſtrum, v. 6. vj. 68.
Veſuvius viridis, iv. 44.
vetabunt, xi. 79.
vetamur, xj. 7.
vetat, ij. 91. v. 38. vj. 91.
veterem amicum, viij. 14. ix. 86. Gaurum, iv. 55. Jovem, vij. 72. maritum, x 41. ſenectam, v 7. ſodalem, ij. 44. umbram, v. 10.
veteres, v. 16. xj. 91. aries, iv. 39. avos, iij. 63. brachæ, xi. 22. calathos, ix. 60. & paucos ſodales, x. 104. Ficelias, vj. 27. Fidenas, iv. 64. omnes, j. 55. patres, xj. 6. patronos, v. 36. poëtas, x. 78. ritus, viij 80, ſodales, j. 100. ſulos, viij. 69.
veteres, v. 54.
veteri fidoque ſodali, ij. 43. v. 19. ſodali, x. 37. xij. 25.
veteris amici, viij. 18.
veterum avorum, x. 87. Corinthiorum anſæ, ix. 58. ducum, ix. 85.

veto, i. 35.
Vetoniſtæ parvæ, iv. 55.
vetuiſti, iv. 22.
vetuit, iii. 46. ix. 104. xi. 42.
vetula, iii. 32.
vetulâ dextrâ, xi. 30.
vetulæ Fabulæ, viii. 33.
vetulam, iii. 32. iv. 20.
vetulas, iii. 76. viii. 79. algentes, iv. 5. decem ix. 103.
vetuli cinædi, i. 42. Eucti, viii. 6. fures, vi. 16.
vetuliſque, viii. 79.
vetulo Falerno, i. 19. viii. 77. xi. 27. marito, xi. 72. petaſone, xiii. 55.
vetulos cados, xiii. 112.
vetulum cunnum, x. 90.
vetus, vi. 67. vii. 78. x. 98. 101. xi. 22. 35. 53. aura, iv. 4. ingenium, xi. 8. patriuſque amicus, vi. 25. putreque ſolum luto, ix. 75. ſodalis, i. 55. vii. 85. teſta, vi. 93.
vetuſque, ii. 30. xi. 35.
vetuſtas, vii. 44. longæva, † 5.
vetuſtina, iii. 93.
vetuſtinæ, ii. 28.
vexabit, viii. 46.
vexat, ii. 32. ix. 60. xi. 82. 87.
vexata vindemia, i. 57.
vexatas roſas, xi. 90.
vexatio, x. 82.
vexerat, † 16.
vexes, i. 118.
vexit, viii. 51.

Vi

Vi, v. 19.
via, vii. 60. x. 12. media, † 2. pulvereumenta, xii. 2.
viâ, x. 104. alia, xi. 92. Flaminia, x. 6. inoffenſa, xiv. 209. media, vi. 93. ſacra, ii. 63. xii. 2.
viæ, xii. 28. xiv. 61. Æmiliæ, iii. 4. Auſoniæ, ix. 104. Latiæ, ix. 65. longæ, i. 2.
viam, v. 14. xiv. 130.
viarum, ix. 102.
vias, i. 71. Auſonias, vii. 5. Capitolinas, vi. 10. graciles, ii. 86. longas, vi. 43. ix. 31. x. 30. xiv. 188. tacitas, xiii. 60. totas, vii. 60.
viator, vi. 28. ix. 65. x. 63. xi. 14. 92. xiii. 25. laſſus, ii. 6. piger, iv. 55.
vibrabunt, v. 79.
vicarius, ii. 18.
vicem, viii. 38.
vicenos nummos, iv. 26.
vicerat, † 7.
vicere, ix. 106.
viceris, xi. 6.
vicerunt, vii. 18.
vici fuit ille magiſter, x. 79.
vicies, i. 100.
viciesſque, xii. 78.
vicina, v. 65. vi. 43. xiv. 159. antra, vii. 49. jugera, viii. 56. numiſmata, i. 27. porta, iv. 18. Nomento rura, xiii. 15. ſilva, i. 50.
vicina urbe, i. 13.
vicinam urbem, vii. 16.
vicine, vi. 27.
vicini, vi. 19. 39. 73. ix. 70. cubiti, iii. 63. iliceti, xii. 18. Quirini porticum, xi. 1.
vicina tota, xii. 59.
vicino fonte, ix. 19.
vicinos hortos, i. 115. xi. 35. lares, x. 58.
vicinum, i. 21. vii. 92.
vicinus, i. 87. vi. 64. Iolas, xi. 42. lætus, iii. 58.
vicit, i. 8. viii. 26. x. 87. xi. 34. 42.
vico patricio, x. 68. Tuſco, xi. 28.
vicos tenues, vii. 60.
victa, i. 83. xiv. 150. faba, iii. 47.
victima grata, iii. 24. xii. 92. cæſa, ix. 32. cæſa quacunque manu, x. 73.
victimaque, ix. 92.
victimaſque, viii. 66.
victor, viii. 54. ix. 44. 104. x. 72. xi. 34. 79. Deus, vii. 7. Scipio, ii. 2.
victorem, vii. 2.
victores, viii. 43.
victori, vii. 28.
victoria Phlegræa, viii. 78. triſtis, x. 50.
victoriæ ſignum, xiv. 170.
victoris, vii. 28. viii. 26.
victricem laurum, ix. 36.
victrices chartæ, vii. 5.
victrix umbra, vi. 76. unda, xi. 97.
victura carmina, viii. 73. fama, v. 15. nomina, vii. 43.
victuræ, i. 26.
victuram, viii. 81.
victuras chartas, xi. 4. curas, i. 108.
victuris chartis, iii. 20.
victurum, v. 59. nomen, x. 26.
victurus liber, vi. 60.
vicus, vii. 72. patricius, vii. 72.
vide, vi. 21. xiv. 131.
videam, ii. 5.
videar, v. 18. vi. 73.
videare, vii. 100. ix. 61.
videaris, viii. 3. x. 83. xi. 56. 76.
videas, i. 16. iii. 93. vii. 98. ix. 73. 88. xiv. 76. 212.
videat, ix. 67. xi. 103. xiv. 1.
videatur, iv. 52.
videbam, i. 91.
videbatis, i. 91.
videbis, i. 56. 110. vi. 78. x. 19. 104. xiii. 100.
videbit, v. 81.
videbo, v. 47. viii. 25. 41.
videbuntur, ii. 8.
videmur, vi. 70. x. 65. xii. 4.
videnda, x. 6.
vident, iii. 93.
video, ii. 38. x. 14. 70. xiv. 154.
videor, viii. 23. x. 1. xii. 26.
viderat, ii. 66. vi. 53. 85. ix. 37. x. 52.
videre, i. 87. iii. 44. 67. iv. 30. 64. 77. v. 25. viii. 8. 21. ix. 76. xi. 1. 76. 102. xii. 49.
videres, iii. 47.
videret, viii. 2. xii. 86.
videri, i. 10. 42. ii. 88. 91. iii. 52. iv. 6. vii. 11. 50. viii. 19. 38. x. 90. xi. 43. 56. xii. 37. 41. 62.
videris, i. 42. ii. 1. iii. 5. 40. v. 4. vii. 25. 40. viii. 64. x. 93.
viderit, v. 50.
vides, ii. 11. 29. iii. 38. iv. 53. v. 23. ix. 32. 36. 44. x. 84. 92. xi. 59. xiv. 44.
videt, † 2. i. 97. 105. ii. 14. iii. 39. iv. 21. v. 23. vi. 18. 34. 39. 64. vii. 4. 16. 86. viii. 3. 36. 49. 59. ix. 35. 38. 60. x. 32. 51. xii. 52.
videtis, ii. 57.
videto, x. 19.

videtur,

videtur, j. 35. 45. 73. ii. 84. iij. 12. v. 12. 31. 57. viij. 23. 51. 75. ix. 62. x. 25. 76. 9. xj. 25. xij. 42. xiv. 18.
vidi, viij. 30. xj. 58. xij. 32.
vidimus, † 5. 6. j. 13. iv. 26. 35. xij. 60.
vidiſſem, v. 50.
vidiſſent, ix. 67.
vidiſſes, ix. 67.
vidiſti, vj. 33. viij. 25.
vidit, † 28. ij. 73. iij. 95. vj. 68. vij. 39. viij. 26. 68, ix. 21. x. 38. 67. xj. 62. xij. 85.
vidua, ij. 32.
viduaque platano, iij. 58.
viduæ, vij. 72.
viduarum, j. 50.
viduata, ix. 31. culcita, xj. 22
viduiſque. iv. 56.
Vienna pulchra, vij. 87.
Vienna vitifera, xij. 107.
vigeſſis, xij. 77.
vigil, xiv. 40.
vigila, vij. 53.
vigilare, ix. 20.
vigilat, viij. 21.
vigilatur, xij. 69.
vigilaveram, xij. 18.
viginti, ij. 30. vij. 64. viij. 13. x. 75. millibus, xj. 39. nummis, xij. 26.
vile cadaver, viij. 75. fragmentum, vij. 18. pretium, j. 77. ſapit, xiij. 84.
viles Cappadocæ, v. 79. pueri, j. 42.
vili, xij. 67. pulvere, xiv. 102.
vilia, xij. 48. dona, xiv. 6. ligna, xiv. 12. monumenta, xiv. 96. ora, ij. 72. percoqua, xiij. 46.
vilior, x. 73. xiij. 9. 122.
vilis, ix. 102. xiij. 122. lecticula, ix. 94. oliva, ix. 27. tomus, j. 67.
viliſque, ix. 105.
viliſſima, v. ij. 83.
vilius, vij. 26. xij. 13. xiv. 1.
villa Baiana, iij. 58. rudis, vij. 35.
villa ſordida, x. 98.
villæ, xij. 57. celſæ, iv. 64.
villam, vij. 35. xij. 57. xiij. 15. pictam, iij. 58.
villi, xiv. 136.
villica, ix. 61. x. 48. xij. 18. nupta, iv. 66. pinguis, j. 56.
villicæ, iij. 58.
villici, x. 92.
villicique, vj. 39. x. 30.
villico, i. 50. iii. 58.
villicoſque, xii. 32.
villicus, iii. 68. vii. 30. 70. xi. 40. levis, xii. 18.
villicuſque, ii. 11.
villis, vi. 56. Baianis, iv. 25.
villorum, xiv. 145.
villoſi gauſapa, xiv. 138. lintea, xiv. 138. ſtragula, xiv. 147.
vimen breve, iv. 89.
vimine, vii. 52. levi, ii. 85. texto, clauſa prandia, ix. 74.
vimineo texto, iii. 58.
vina, ii. 59. iii. 68. 90. iv. 69. vi. 89. viii. 50. ix. 26. x. 36. xi. 30. xii. 49. xiii. 13 110. 114. 125. 126. xiv. 112. æmula Tuſcis cadis, xiii. 118. duo, iv. 86. condita, iii. 62. maſſica, iv. 13. mucida, viii. 6. optima, i. 19. peregrina, iv. 66. peſſima, i. 19. plumbea, x. 49. reſinata, iii. 77. Rhætica, xiv. 100.
vincam, x. 16.
vincant, xiv. 28.
vincas, v. 29. vii. 71. viii. 64.
vincat, iii. 93. viii. 3.
vince, xii. 36.
vincebant, ix. 30.
vincenda, v. 23.
vincentem, xii. 65.
vincenti, ix. 70.
vincere, † 27. i. 71. 42. ii. 29. 90. ii. 1. iv. 19. v. 23. 25. 66. vi. 32. ix. 69. x. 19, xiv. 213.
vinceret, vi. 77.
vincet, iii. 33.
vinci, vii. 64. xiv. 213.
vinciquе, vii. 41.
vincis, iii. 95. viii. 28.
vincit, i. 50. ii. 57. iv. 55. v. 38. viii. 51. ix. 85. xii. 34. xiv. 201.
vincite, iv. 57.
vincitur, ii. 53.
vincor, xii. 40.
vincta, iv. 59.
Vindelicis oris, ix. 86.
vindemia, i. 27. vi. 27. viii. 53. condita, viii. 68. Gnoſſia, xiii. 106. mitis, xiii. 109. Nomentana, xiii. 119. vexata, i. 57.
vindemiarum, ix. 100.
vindicate, ii. 23.
vindicatum, ii. 83.
vindice, i. 54. iii. 2. Pluteo, iii. 91.
vindicem, iii. 2.
vindicis docti, ix. 44.
vinea cana, iii. 65. foſſa, xiv. 49.
vinea Tuſca ligo politus, ix. 58.
vini, xii. 66 audacis, xiv. 94.
vinitorque Romanus, xii. 57.
vinitorem, iii 57.
vinitores, x. 30.
vino, xi. 16. heſterno, i. 88. miſto, vii. 19. multo, v. 4. nimio, ii. 89.
vinum, v. 79. vi. 78. x. 48. xiii. 122. conſulare, vi. 78. picatum, xiii. 170. Tarentinum, xiii. 125.
viola, xiv 97.
violæ, xj. 19.
violant, j. 54.
violare, x. 66. xii. 86.
violas, ix. 27.
violat, viii. 33.
violata cura, v. 62.
violaverit, viii. 51.
violent, xiv. 24.
violentus, xii. 14.
violes, xiii. 65.
violis, ix. 12. x. 33.
vipera, iv. 59. ſcelerata, iii. 19.
viperæ, iv. 4.
viperarum, i. 41.
vipereum virus, vii. 11.
Vipſanas laurus, i. 109.
Vipſanis columnis, iv. 18.
vir, i. 50. 69. 75. 91. ii. 69. iii. 30. 44. 69. iv. 7. 42. x. 95. xi. 8, 72. bonus, iv. 5. x. 23. inepte, i. 69. juſtus, probus, innocens, iii. 44. pauper, iv. 5. peſſimus, vii. 33.
virque, vii. 12.
virens coliculus. v. 79.
virent, i. 89. vi. 42. vii. 5.
virenti ſonte, ix. 77.
virentis auri, xii. 15.
vires, viii. 70. 73. ingenuæ, x. 47.
viret, iii. 47. viii. 73. ix. 62. xii. 31. xiii. 115.
virga, ix. 23. 62. aurea, vii. 73. myrtea, iii. 82. pinguis, ix. 55. ſuperba, xi. 99.
virga nobili, viii. 66. Santonica, ix. 96.
virgæ damnatæ, xii. 49.
Virgilii

Virgilii culex, xiv. 186.
Virgilio, xiv. 103. 195. æterno proxima rura, xj. 53.
Virgilioſque, iij. 38.
Virgiliumque, viij. 36.
Virgilius, viij. 56. xiv. 75. in membrana, xiv. 186.
virgine, iij. 91. vj. 47. cruda Martiaque, vj. 42. gelida, xj. 48. porea. xiij. 56. pudica, iv. 6. ſola, xiv. 163.
virginea manu, xj. 9.
virgineamque domum, j. 71.
virginem, x. 92.
virgineo auro, ix. 24. cruore, iv 64. pollice, x. 42.
virgineſque, iij. v. 2. grandes, iij. 58.
virginibuſque, iij. 69. ix. 70.
virginis, vij. 31. chartæ, j. 67.
virginitate certa, iv. 45.
virgo, xj. 79. xij. 42. conſcia, vj. 10. ferox, xiv. 179. grandis, viij. 3. proba, iij. 67.
viri, iij. 93. iv. 35. ix. 41. docti, x. 73. ſteriles, iij. 91. teneri, vj. 68.
viribus, vj. 82.
viridem Thetin, x. 44.
virides annos, j. 102. xj. 72. aras, iij. 24. xij. 60. caules, iij. 47. comas, iij. 19. gemmas, ix. 60. xj. 28.
viridi ærugine tinctos verſus, x. 33. Baccho, xiij. 39. juventa, vij. 39. mero, xiij. 68.
viridis braſſica, xij. 17. cancri, vij. 72. Veſuvius, iv. 44.
virile, vij. 66.
viriles vultus, ix. 37.
virilia languida, xj. 30.
virilitatis ereptæ, ix. 7.
viris, ij. 84. x. 26. xj. 23. obſcuris, ix. 1.
viro, j. 63. 91. viij. 6. 64. x. 69. xij. 42. 93. 98. agreſti undique, iij. 24. bis rapto, ix. 31. decimo, vj. 7. laſcivo, x. 68. participi, iv. 75. Phrygio, viij. 6. tetrico, j. 63. vij. 87. vero, vij. 57. uni placere, x. 35.
virorum, vij. 46. 62. ix 16. 80. x. 19. xiv. 59. doctorum, xiv. 191.
viros, vj. 16. ix. 80. xiv. 49. coccinatos, j. 97. medios, ij. 51. iij. 81. nudos, iij. 68. ſteriles, ix. 9.
virtus, viij. 80. xij. 14. cauſa, vj. 25. dulcior, v. 20. maxima, viij. 15.
virtutem, xj. 57.
virum, j. 9. 22. 79. 91. ij. 41. iv. 58. vj. 14. viij. 46. ix. 37 57. x. 69. 87. xj. 23. 40. 79. 82. xij. 52. dignum, j. 110. mollem, j. 97. iij. 73. nimium, ij. 36.
virumque, iij. 93. viij. 56. xiv. 18.
virus, xiij. 2. fallax, vj. 93. miſtum, j. 88. vipereum vij. 11.
vis, j. 30. 118. ij. 53. 88. iij. 5. 13. iv. 26. 47. v. 20. 53. vj. 14. 50. vij. 24. 99. viij. 73. ix. 26. 70. x. 13. 83. xj. 40. 57. xij. 17. 22. xiv. 1. 69. 163.
vis, iij. 72. 78.
viſa, iij. 17. vj. 85. ix. 31. x. 75.
viſam, x. 35.
viſcera, iv. 81.
viſceribus, j. 14. xiij. 84.
viſcerum, xj. 62.
viſco, † 11.
viſere, x. 20.
viſo, v. 3. genitore, vj. 38. oceano, v. 28.
viſure, x. 44.
viſus, x. 37. 79.
vita, j. 50. ij. 41. iij. 21. 99. v. 13. vj. 70. viij. 3. 38. ix. 29. x. 58. 63. xij. 98. carior, xj. 21. craſtina, j. 16. longior, viij. 77. proba, j. 5. reverſa, vij. 46.
vita, viij. 35. v. 44. xj. 21. manente, vj. 15. meliore, vj. 70. priore frui, x. 23.
vitæ, iv. 75. x. 50. xj. 92. jucundæ, iij. 6. laudatæ, j. 94. quietæ, x. 92. tribus aureis peractis, x. 24. veræ, v. 21.
vitam, † 4. 13. j. 56. ix. 53. x. 47. xj. 30. 57. xij. 57. beatiorem, x. 45. municipalem, iv. 66. ſanctam, j. 79.
vitare, j. 49. viij. 59. xij. 34.
vitas, iij. 51.
vite, viij. 51. roſea, iij. 24.
Vitelliani, xiv. 8.
Vitellianis, ij. 6.
vitellos croceos, xiij. 40.
vites, v. 50.
vitei, xj. 48.
vitiantur xij. 75.
vitiata amphora, vj. 93.
vitiatum talum, viij. 75.
vitibus, xiij. 125. tardis, j. 44. teneris, iv. 13.
vitifera Vienna, xiij. 107.
vitiis, iij. 10. x 33.
vitio, j. 54. xij. 53.
vitioſum, xj. 93.
vitioſus homo, xj. 93.
vitis nata in media palude, xiij. 115. ſeptima, xiij. 114.
vitium, ij. 89. iij. 27. v. 19. xj. 93. deforme, xj. 100. leve, vij. 17. magnum, x. 76. pejus, iij. 72. periculoſum, iij. 44. puſillum, iij. 42. ſecretius, iij. 77. unum, x. 76.
vitrei calices, xiv. 115.
vitreis ampullis, vj. 35. fractis, j. 42. undis, vj. 68.
vitreo latrone, viij. 71. torrente, xij. 3.
vitreus nimbus, xiv. 112.
vitro, 38. iv. 86. brevi, ix. 60. excuſſo, iij. 55. parco, ij. 40. puro, iv. 22.
vitulus, vj. 38.
vituluſque, iij. 58.
viva, vj. 49. bractea, ix. 62. quies, x. 30.
viva cupreſſo, vj. 49.
vivam, j. 16. 104. x. 12. xij. 53.
vivat, j. 56. ij. 11. ix. 1. 28. 5. 72. xij. 17.
vive, ij. 16. 37. 104. vij. 46. viij. 44.
vivebant, † 7.
vivebatque, iij. 19.
viventi, j. 1.
vivere, j. 26. ij. 53. 90. iij. 30. 38. v. 21. 59. 65. vj. 18. 27. 70. x. 23. xj. 57. xij. 18. 47. 60. 79. in æterna roſa, viij. 77.
viveret, x. 35.
vives, iv. 5. v. 59. vj. 64. vij. 68. 83.
vivi urſi, vj. 64.
vivida cera, vij. 43. epigrammata, xj. 43.
vividumque, xij. 62.
vivis, j. 110. iij. 30. v. 10. viij. 44.
vivit, j. 89. 115. ij. 11. iij. 41. 75. iv. 73. v. 21. 38. vj. 18. 32. viij. 68. xj. 47. 58. 85.
vivo colore, xij. 64. genitore, iv. 16. lacte, xiij. 44.
vivo, v. 38.
vivum Lagona, ix. 51. mare, xiij. 79.
vivus, xj. 68. decor, vj. 13. fons, ij. 90.

vix, j. 16. ij. 6. 57. iij. 25. 38. 46. v. 53. vj. 28. 52. 54. vij. 52. 92. viii. 56. 75. x. 37. 42. 50. 56. x. 21. 37. 70. xj. 19. 25. 30. 40. xij. 6. 11. 29. 99.
vixque, v. 23.
vixiſſet, v. 36.
vixit, x. 38.
vixti, † 13. v. 79.

U l

Ulcere turpi, vij. 70.
ulcus, xj. 61. acre, xj. 99.
ulla, j. 110. iv. 66. 79. v. 75. xj. 75. xij. 98.
ulli, ix. 3.
ullis † 8. vocibus, xj. 61.
ullus, ij. 37. iv. 31. v. 50. ix, 28. labor, xij. 63.
ulmi, iv. 13.
ulmo fragili, iv. 49.
ulta, ij. 66. 84.
ulteriora, j. 27.
ultima, xj. 92. aura, xj. 9. pars. † 2. penſa, iv. 73. præda. xiii 95. nox, x. 71.
ultimis ceris, iv. 70.
ultimus, ix. 49. x. 5. xj. 66. xij. 36.
ultoris Martis, vij. 50.
ultro, v. 6. ix. 24. x. 75. xj. 24.
ululat, v. 42.
Ulyſſes, xiv. 184. fallax, iij. 64.

U m

Umbella, xiv. 28.
umbellam, vij. 74.
umbellas hilares, iij. 58.
Umber, vij. 30. 52. 89. pauper, xij. 83.
umbilicis, j. 67. viij. 61. nigris, v. 6. pictis, iij. 2.
umbilico nullo, ij. 6.
umbilicos, iv. 91.
umbilicum, vj. 32. 37.
umbone, iij. 46.
umbra, v. 21. vj. 15. vij. 20. 39. feſtinata, x. 61. hoſpita, x. 26. lætior, ix. 62. melior, vj. 18. notior, xij 52. textilis, xij. 31. victrix, vj. 76.
umbra Phaëthontæa, vj. 15. Pieria, ix. 86. Pompeia, xj. 48.
umbracula, xiv. 28.
umbram veterem, w 10.
umbras æſtivas, j. 1. caras, x. 71. diffuſas, † 2. infernas, j. 37. xj. 70. nigras, v. 36. opacas, j. 89. Stygias, j. 102. 115.
Umbra, xjj. 69. montana, ix. 59.
Umbra montanæ, vii. 96.
umbris, j. 5c. infernis, iv. 16. x. 6. pamp.neis, iv. 44. ſanctis, vij. 39.

U n

Una, † 3. 27. j. 20. 69. iv. 7. 54. v. 7. 70. 80. vij. 64. viij. 43. ix. 33. 58. 78. x. 6. 63. 96. xj. 53. xij. 88. xiij. 49. hora, x. 74. lectura. iv. 10. lucerna, xiv. 41. pagina, xj. 25. pars, xj. 23. xiv. 174. res, xij. 42. ſynthesis, iv. 66.
una, ij. 67. ix. 73. x. 12. xj. 19. hora ij. 1. menſa, x. 48. nocte, xj. 98.
unam. † 28. ij. 46. vij. 33. x. 38. xiij. 75. Erucam, xj. 19.
unas, x. 13.
uncia. ix. 49. tota, ix. 4.
unciam, j. 107.
uncis naribus, iv. 42.
uncta lucerna, xiv. 43. unguento, x. 13.
unctæ coronæ, vij. 71.
unct. magiſtri, v. j. 66.
unctiore cœna, v. 45.
unctis diebus, xj. 7. digitis, v. 79. xiv. 123.
uncto, j. 54. venafro, xij. 64. ungue, x. 66.
unctor, xij. 71. ſordidus, vij. 31.
unda, † 3. 24. j. 77. iv. 22. v. 43. vij. 49. ix. 59. aurea, viij. 55. x. 16. candida, xiij. 40. dives, † 28. frigidior, xiv. 104. mitis, vj. 68. nocturna, † 25. pallida, viij. 33. Peg ſus, ix. 59. plana. v. 1. prægravis. iv. 18. triſtior, vij. 18. victrix, xj. 97.
unda curva, ix. 92.
undæ, iv. 30. vj. 42. x. 51. faventis, x. 104.
undam, ix. 19.
undis, iv. 30. vj. 42. x. 5. Baianas, vj. 68. inſtantes, † 25. laudatas, vj. 43. Lethæas, vij. 95. niveas, vij. 31. placidas, iij. 67. Siculas, vij. 4. Stygias, vj. 58. ix. 52. xj. 85. xij. 92.
unde, j. 15. 79. ij. 57. iij. 4. 30. iv. 5. 35. v. 59. vij. 16. viij: 55. 61. xij. 3.
undecies, v. 8.
undecim, ij. 44.
undecima hora, ix. 60.
undecimi, xij. 5.
undenas. vij. 66.
undenis, x. 9.
undique, xiv. 223.
undis, † 28. æquoreis, xiij. 82. irrumatis, ij. 70. liquidis. † 26. x. 7. nitidis, vij. 14. n valibus, xiv. 118. Sinueſſanis, xi. 83. torrentibus, x. 85. tumidis, xiv. 181. vitreis, vj. 68.
ungend s axibus, ij. 77.
ungitur, iij. 12.
ungue, viij. 33. ix. 39. xj. 19. uncto, x. 66.
unguenta, xj. 55. xiv. 59.
unguento, vj. 57. 74. viij. 3. x. 13. xiv. 57, niger, xij. 38.
unguentum, vij. 93. xiij. 98. 126. xiv. 146. bonum, iij. 12.
ungues, j. 23. iij. 74. v. 61. xij. 78. nigros, iv. 27. rapidos, xiv. 199.
unguibus, j. 7. iracundis, xj. 85. longis, xiv. 36. timidis, j. 7.
unguis lubricus, vij. 1.
ungula fugax, xij. 50.
ungularum, vij. 6.
uni, iv. 42. vij. 96. ix. 92. xiv. 222. colono, iv. 64. nuptæ placere, x. 35. viro placere, x. 35.
unica avis, x. 16. menſa, j. 104.
Unice, x j. 44.
unicum, vj. 62.
unicumque, j. 62.
uniones, vij. 81. xij. 49.
univerſi Martis, v. 25.
unius, x. 51. xij. 50.
uno, iij. 69. iv. 29. 56. v. 11. 12. 14 39. 75. vj. 70. vij. 81. viij. 59. 64. x. 78. anno decies ægrotas, aut ſæpius, xj. 56. conjuge, xj. 54. die, xj. 19. grege, ij. 46. lemmate, x. 59. libro, iv. 29. lumine, vj. 78. quadrante beatior, x. 82. rogo, x. 71.
unquam, iij. 16. 77. v. 77. x. 11. 77. xij. 29.
unum † 1. j. 55. 109. ij. 48. 77. 93. iij. 8. 92. v. 19. 25. vj. 28.

vj. 28. 90. viij. 47. ix. 47. xij. 55. aſſem, xj. 34. verbum, xiv. 217. vitium, x. 76.
unus, j. 67. ij. 51. 66. iij. 5. iv. 40. v. 20. 39. 53. vij. 6. 70. viij. 55. 75. x. 83. 104. xj. 51. hircus, xj. 85. liber, x. 70.
unxi, xj. 40.

V o

Voberta, j. 50.
vobis, iv. 63. v. 2. vj. 45. vij. 47. viij. 35. ix. 55. x. 30. 72. 92. xiv. 73.
vobiſcum, ij. 22. xj. 3.
voca, ij. 14.
vocabam, j. 113. ij. 68.
vocabar, vij. 85.
vocabat, xj. 16.
vocabit, iij. 9.
vocabitur, j. 50. ij. 37. x. 10.
vocandi, iij. 50.
vocando, iv. 64.
vocant, v. 10.
vocanti, v. 45.
vocare, iv. 56. vj. 64. viij. 58. x. 65. xj. 19. xiv. 11.
vocaret, ix. 13. 93.
vocari, iij. 58. vj. 17. vij. 1. ix. 12.
vocas, iij. 27. vij. 69. x. 16.
vocaſſes, j. 24.
vocaſti, ix. 49.
vocat, j. 97. ij. 4. iv. 88. v. 72. vij. 73. viij. 81. ix. 37. x. 18. 104. xj. 32. 73. xij. 49. 58. xiv. 158.
vocata turba, j. 21. 154.
vocati, j. 44. xj. 66.
vocator, vij. 85.
vocatum, ij. 79. ix. 28.
vocatur, j. 51. 106. ij. 4. iij. 58. xiv. 160.
vocatus, iij. 27. vij. 19. xj. 36.
vocaverit, iij. 93.
vocavi, v. 51.
vocavit, iv. 78. v. 48. x. 67.
voce, vj. 35. vij. 68. 99. viij. 8. 65. ix. 2. 18. x. 3. 5. xj. 105. Cecropia, vij. 68. certa conſciaque, xj. 62. certa, xiv. 76. ingenti, iij. 46. vij. 7. viij. 7. magna, vj. 19. 35. rauca, viij. 3. rigida, vij. 91. ſubmiſſa, viij. 75. ſola, iv. 27. triſti, iv. 5.
vocem, iv. 30. 56. vij. 63. x. 65. xj. 58. patronam, vij. 71.
vocemque, vj. 35.
vocet, xiv. 121. 154.
voces, vi. 51. viij. 11. x. 68. xj. 36.
voceſque, vj. 34.
vocetur, xiv. 7.
voci, vij. 81.
vocibus blandis, vj. 23. xij. 99. tetricis. xj. 44. ullis, xj. 61.
vocis blandæ, xj. 92.
voco, v. 58.
voconi, vij. 28.
vocor, ij. 59. iij. 60. xiv. 41. 58.
volabit, xiij. 75.
volant, j. 16.
volantque, vij. 47.
volantem culicem, viij. 33.
volantis Prognes, xj. 19.
volat, vij. 13. ix. 55.
volatu præcipiti, xj. 92.
volebam, ij. 55. iij. 73. ix. 12. 54.
volebat, vj. 72. viij. 9.
volent, iv. 64.
volentem, iv. 42.
voles, j. 114. v. 79. xj. 8. 57. xiij. 31. xiv. 7.
volet, † 11. ij. 32. xj. 6.
volitare, j. 4.
volitent, xiv. 164.
volo, j. 9. 58. 116. ij. 49. iij. 45. iv. 31. 77. v. 84. vj. 40. 87. ix. 33. x. 59. xj. 16. 24. 105. xij. 37. 40. 48. 60. 98.
volſa brachia, iij. 63.
volſellæ ſævæ, ix. 28.
volucrem, xiij. 67. pardum, † 15.
volucres, v. 68. libycæ, xiij. 45.
volucris parva, xiij. 78.
volucrum, v. 56. xiv. 216.
volventes ſorores, iv. 73.
volui, ij. 27. vj. 40. ix. 8.
voluique, v. 23.
voluiſſe, iv. 32.
voluiſſet, † 12.
voluit, j. 106. iv. 18. v. 60. vj. 18. viij. 68. ix. 44. x. 75. xij. 52.
volumen craſſum, v. 79.
volumina, vij. 62.
volunt, viij. 21.
voluptas Muriia, v. 25.
vomans, vij. 11.
vomis, ij. 89. ix. 94.
vomuit, vij. 66.
vomunt, xj. 91.
voras, j. 21. 88. iij. 77. vj. 11. x. 31.
vorat, ij. 51. vij. 66.
vorata muſca. v. 18.
vorent, x. 37. xiij. 54.
voret, xj. 28.
vos, j. 43. ij. 4. iij. 67. iv. 25. 57. 64. v. 10. vj. 86. ix. 29. x. 24. 30. 92. 103. xj. 5. 61. xij. 55. xiv. 59.
vota, j. 56. 100. iv. 45. vj. 25. 38. vij. 46. viij. 4. 32. ix. 49. 58. xij. 48. 92. xiv. 16. certa, vij. 7. debita, ix. 32. improbi, iv. 1. minora, ix. 66. pia, iv. 73. publica, x. 28. iſta, iv. 45. talia, xj. 37.
voti, ix. 43. ſubiti novique, iv. 77.
Votieni docti, viij. 72.
votis, vj. 47. vij. 6. 59. ix. 66. 92. x. 87. xj. 37. xj. 99. patribus petere, viij. 72. poſcentibus, vij. 4.
votorum, ix. 40. 41. 56.
votum, xj. 81. xij. 92.
vovet, j. 32. ix. 32. 41.
vox, v. 70. vij. 99. viij. 45. x. 6. celebrata, xij. 52. diverſa, † 3. omnis, vij. 5. prima, ij. 67.

U r

Urat, viij. 68.
urbana otia, xj. 4.
urbanæ togæ, xj. 17.
urbanas lites, xij. 73.
urbani lares, iij. 31.
urbanis officiis, j. 56.
urbano, iij. 58. jugo perusta colla, x. 12. macello, x. 37.
urbanus, j. 42.
urbe, † 2. 3. 4. j. 2. 4. 87. ij. 72. iij. 15. 52. 58. iv. 64. 79. 85. v. 61. vj. 94. vij. 5. 63. viij. 31. 61. ix. 19. 99. x. 72. xj. 19. xij. 3. 57. domina, iij. 1. ix. 65. exigua, xiij. 112. Latia, ix. 18. x. 96. xij. 60. 63. Pharia, vij. 29. tota, iij. 15. xij. 38. vicina, j. 13.
urbem, iij. 5. iv. 5. vij. 60. viij. 11. 65. xij. 26. Phrygiam, ix. 106. totam, iv. 71. vicinam, vij. 16.
urbes, vj. 4. ix. 7. Argivas, iv. 55. Latias, vj. 58. Libycas, ix. 57. Parethonias, x. 26. Sicanias, vij. 63.
urbi, vj. 43. x. 7. Latiæ, viij. 8.
urbica Tyrianthina, j. 54.

Urbice

Urbice, vii. 50. xj. 56.
Urbicus vii. 95. poëta, j. 42.
urbis, vj. 80. viii. 44. x. 30. ſ 58. xi. 14. xii. 5. dominæ, xii. 21. relictæ, xii. 69.
urbiſque, vj. 64.
urbs Auſonia, † 4.
urcei, xii. 32.
urceoli miniſtratorii, xiv. 105.
urceus, xj. 57. fictilis, xiv. 106. ruber, xiv. 106.
ure, x. 25.
urebat, iii. 17.
urere, j. 2.. x. 13.
ureret, j. 102.
urget, viii. 33.
uri, iii. 40.
urinæ delicatæ, iii. 82.
uris, x. 56.
urit, vj. 71.
urna, ix. 78. x. 60.
urnam ſanctam, ix. 31.
uropygium, vii. 93.
urſa horrida, vj. 25. proxima, iii. 19.
urſa Parrhaſia, iv. 11.
urſi Libyci, j. 105. vivi, vj. 64.
urſo ingrato, † 21. Calidonio, † 7. Leucano, † 8. præcipiti, † 15.
urſos, xiv. 30.
urſum gravem, † 22.
urſus, † 11. vj. 64.

U ſ.

Uſipiorum flavorum, vj. 60.
uſquam, ix. 28. xii. 50.
uſque, ij. 25. 64. iii. 68. iv. 28. 91. v. 16. 64. vj. 37. 51. vii. 57. 71. viii. 16. ix. 49. xj. 83. 105. 108. xii. 17. 78. 84 95. xiii. 2. xiv. 55. 130.
uſquequaque, xj. 99.
uſſit, xiv. 193 207.
uſta, viii. 56.
uſtorque, iij. 93.
uſu vario, vi.. 50.
uſuram, j. 43.
uſus, xj. 36. xiii. 10. xiv. 126. Amphitheatrales, xiv. 137. placidos, xiv. 34.

U t

Ut, † 12. 16. j. 105. 118. ii. 6. 44. iii. 60. 92. iv. 73. 76. v. 10. 61. vj. 39. 42. vii. 15. 21. viii. 18. 64. ix. 77. 81. x. 3. 44. xi. 28. xii. 11. 61. xiii. 4. 8. xiv. 191. 203. facias, xj. 56. multum, x. 11.
utaris, iv. 54. xii. 14.
utatur, x. 66.
uter, ix. 22.
utere, iij. 89. xj. 53. 79. 105. xij. 98.
uteri, iij. 72. lomento, iii. 42.
uteris, ii. 61. v. 1. ix. 42. xii. 23.
uterque, j. 36. 94. 117. iii. 95. vj. 83. vij. 37. viii. 43. 78. ix. 42. 54. 73. x. 81. Cæſar, ix. 99. conſul, iv. 79. enſis, iii. 66. labor, xi. 82. natus, ij. 11.
utetur, vj. 83.
uti, iij. 25. x. 73. xi. 21.
utile, xiii. 39. conſilium, v. 20. munus, xiv. 168.
utilior merx, xij. 103.
utilis, ij. 77. xi. 82. xiv. 36. ovis, xiv. 121. ſpongia, xiv. 144. ventri movendo lactuca, xj. 53. uſus, xii. 75.
utinam, iv. 67. x. 32. xii. 39.
utitur, j. 78. ix. 63.
utque, v. 32. ix. 44. xiii. 4.
utraque, vi. 2. ix. 53.
utraque, j. 16. lingua doctus, x. 76. manu, † 20. ripa, x. 7.
utramque, j. 110. iii. 33. vii. 19.
utrinque, x. 38. xj. 71.
utrique, j. 7. x. 2. 81.
utriuſque, † 13. iii. 27.
utroque, vii. 41. labro, ii. 22. oculo, viii. 59. ore, ix. 106.
utrum, ii. 21.
utrumne, iii. 20. vii. 6. xii. 66.
utrumque, j. 58. iii. 38. v. 22. vj. 33. vij. 59. viii. 51. ix. 54. xi. 81. xiv. 153. 174. Jovem, ix. 88. porrum, iij. 47.

V u

Uva, j. 27. vii. 66. 68. delicata, x. 74. duracina, xiii. 22. inutilis lyæo, xiii. 22. nobilis, iv. 44. rudis, xiii. 68. Vejentana, ii. 53.
uvæ, j. 44. marcentes, v. 79. ollares, vii. 19.
uvam ſtillantem, x. 56.
uvas feras, iii. 58.
uvis dulcibus, xiii. 49.
Vulcane, v. 7.
vulgata, x. 93.
vulgi, j. 3.
vulgo, viii. 18.
vulgus, ix. 25. denſum, vi. 38.
vulnera, ii. 84. alta, j. 61. prima, xi. 79.
vulnere, † 12. 13. 14. calido, iv. 18. longo, † 15.
vulnus, j. 14. ix. 88.
vulpes, x. 100.
vulpem olidam, x. 37.
vulpis, iv. 4.
vulſa, viij. 47. mens. ii. 36.
vulſo pilo, ii. 29.
vult, j. 80. 85. 87. ii. 73. iii. 11. 50 v. 26. 57. vi. 54. 67. 72. vii. 38. viii. 9. 19 29. ix. 6. x. 3. 18. 49. xi. 25. 61. 63. xii. 78. 79.
vultu, iii. 53. iv. 1. v. 6. 62. 79. vi. 10. 79. 82. vii. 4. viii. 8. 65. ix. 44. x. 65. benigno, iv. 89. candido, vj. 39. demiſſo, j. 69. eodem, xiv. 14. meliore, iv. 1. reſupino, ix. 44.
vultuque, iv. 89.
vultum, vii. 43. gravem, v. 52.
vulturis, vi. 62.
vulturino, ix. 28.
vultus, j. 41. 79. ij. 83. iv. 3. v. 7. vi. 58. viij. 2. ix. 26. 57. 65. x. 32. xj. 92. 103. xij. 42. xiv. 186. certior, vij. 83. florentes, ix. 76. fortior, ix. 78. fulgentes marmore, ix. 24. levior, viij 64. lubricus, ix. 57. pallatinos, ix. 25. patrii, vj. 27. piger, ij. 11. ſacros, iij. 66. viij. 24. ſeveros, ij. 41. teneri, j. 32. viriles, ix. 37.
vulva materna, xiij. 56.
vulva tumenti, xj. 62.
vulvæ, vij. 19. excavatæ, vii. 19.

U x

Uxor, ij. 54. 56. iij. 70. 85. 92. iv. 45. 53. vi. 90. vii. 9. 94. 101. x. 35. 43. 90. 98. xj. 16. 44. 79. 105. xii. 58. 98. 99. anus, xiv. 147, ficoſa, vi. 70. flebilis, x. 97. formoſa, pudica, puella, ix. 68. gravis, xj. 85. peſſima, viij. 35. rufa crinibus, xii. 32. ſalva, ij. 11. turpior, vj. 45.
uxore deſerta, viij. 31.
uxorem, j. 74. 85. ij. 49. 60. 65. iij. 26. 93. iv. 5. vj. 31. ix. 97. x. 69. xij. 20. legitimam, v. 76. locupletem, viij. 12. ix, 82.

uxo.

uxores. viij. 43. Summœnianæ, xij. 32. Summœnianas, iij. 82.
uxori, v. 33. viij. 12. xij. 38. dotatæ, x. 15.
uxoris, v. 62. xij. 99. ſanctæ, x. 30.

X

Xa

XAnthus, viij. 21.

Xe

xeniorum, xiij. 3.

Z

Ze

ZElotypum, j. 93.
zephyri, xij. 44.

Zo

ζωὴ, x. 68.
Zoile, ij. 19. 42. 58. 81. v. 80. vj. 91. xj. 31. 86. 93. xij. 54. improbe, xj. 55.
Zoili, iij. 81.
Zoilum pendentem, iv. 77.
Zoilus. ij. 16. iij. 29.
zona, xiv. 151. brevis, xiv, 151.

FINIS.

AD LECTOREM PALÆOPHILUM

LUD. SMIDS.

MArtialem, non ſemper ſpurcum neque ſemper mordacem, ſatis ſuperque ſcriptis animadverſionibus, modo res modo nuda verba ac ſolas litteras enucleantibus, interpretati Raderus, Beroaldus, Scriverius, Farnabius, alii. Sed quid ſi & pictis imaginibus ejus enarrarentur epigrammata? Nam certè

Segnius irritant animos demiſſa per aurem
Quam quæ ſunt oculis ſubjecta.

Saltem hæc Horatii me (cui Pictura Loquens in ſinu) compulerunt ad hoſce Numos colligendos, haſce paginas implendas. Fruere, benigne Lector, otii mei ſpicilegium, & ſi talis Hiſtoriarum Rituumque illuſtratio ad tuum facit ſtomachum, exultabo, triumphabo: ſi verò ea tibi gravis, peto, quid? Veniam pro laude. Malevolus interim (febricitanti etenim amara omnia) de me dicat, licet, uti de Cratidio M. Tullius; hic in ſympulo fluctus excitat.

MAG 2022271

[illegible]

Digitized by Google

Digitized by Google